This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

611.
O
V 61 a
R

Boerrhave a donné a Leyde en 1725 une belle Edition de touttes les Œuvres de Vesal, en deux volumes in folio, avec de tres belles figures Anatomiques en taille douce. mais les Editions de Basle apud Oporinum, sont neantmoins tres estimées a raison des belles figures originales en bois, qui sont des Chef d'œuvres d'Anatomie et de Graveure. Cette Edition cy Basileæ apud Jo. Oporinum 1555 est la plus recherchée pour la beauté du Caractere, et pour la force et la blancheur du papier, sur le quel les Planches en bois, ont donné des Epreuves encore plus belles que dans l'Edition precedente, qui est de 1543.

R. 194.899.

BASILEAE, PER [illegible]

AD DIVVM CAROLVM QVINTVM, MAXIMVM, INVICTISSIMVMQVE IMPERATOREM, ANDREAE VESALII IN SVOS de Humani corporis fabrica libros, Præfatio.

VTCVNQVE uaria in artibus ſcientijsq́; tractandis grauiter obſtent, quo minus accuratè perdiſcantur, minusq́; fœliciter in uſum ſuccedant, Carole clemētiſsime Cæſar, tamen haud mediocre diſpendiũ quoque adferre arbitror, nimium diductam diſciplinarum, quæ uni cuipiam arti abſoluendæ famulantur, diuiſionem: & multo adhuc magis eius artis exercitiorum adeò moroſam ad diuerſos artifices diſtributionem, ut qui artis ſcopum ſibi præfixerunt, unam eius partem ita complexentur, ut cęteris, quæ ipſum maximopere ſpectant, & ab illo ſeiungi nequeunt, relictis, nihil unquam egregium præſtent, ac propoſitum finem nunquam attingentes, à uera artis conſtitutione perpetuò declinent. Nam, ut cæteras quidem ſilentio præteream, & de ea quæ ſanitati hominum præficitur, aliquantiſper ſermonem inſtituam, profectò in hac, reliquarum omnium quas hominis ingenium adinuenit, longè commodiſsima, & in primis neceſſaria, perdifficiliq́;, ac operoſa, nihil peſtilentius irrepere potuiſſet, quàm quòd aliquando, & præcipuè poſt Gotthorum illuuiem, Manſoremq́; Bocharæ in Perſia regem (ſub quo Arabes nobis adhuc cum Græcis meritò familiares uigebant) medicina eouſque lacerari cœperit, quòd primarium eius inſtrumētum, manus operam in curando adhibens, ita neglectum ſit, ut ad plebeios, ac diſciplinis medicæ arti ſubſeruientibus neutiquam inſtructos, id quaſi uideatur eſſe demandatum. Quamuis enim tres medicorum ſectæ olim extiterint, Logica uidelicet, Empirica, & Methodica, nihilominus tamen illarum autores, uniuerſæ artis ſcopum, ad conſeruandam ſanitatem, morbosq́; profligandos direxerunt. deinde huc omnia, quæ ſinguli in ſuis ſectis arti neceſſaria exiſtimabant, referentes, triplici auxiliorum inſtrumento utebantur: quorum primum, uictus fuit ratio: ſecundum, omnis medicaminum uſus: tertium, manus opera, quæ uel præ cæteris medicinam eſſe deficientium additionem, & ſuperfluorum ablationem, eleganter oſtendit, ac nunquam non ſui uſum in affectuum curatione præbet, quoties in rē medica obimus, quorum beneficio hanc generi humano ſaluberrimam eſſe, tempora uſusq́; docuerunt. Triplex hæc medendi ratio, cuiuſcunque ſectæ medicis æquè erat familiaris: ipſiq́; proprias manus pro affectuum natura curationi accommodantes, non minorem induſtriam in illis exercendis impenderunt, quàm inſtituendæ uictus rationi, aut medicamentis dignoſcendis, ac componendis. quemadmodum præter cæteros diuini Hippocratis libros, ij liquidò arguunt, quos de Medici munere, de Oſsium fracturis, Articulorum luxationib. eiusq́; generis malis, omniũ abſolutiſsimè conſcripſit. Quin & Galenus, poſt Hippocratem medicinæ princeps, præterquam quòd Pergamenſium gladiatorum curationem ſibi ſoli cõmiſſam ſubinde gloriatur, neq; ingraueſcente iam ætate, ſimias ab ipſo ſecandas, famulorum opera excoriari uoluit, crebrò inculcat, quantum manus artificio oblectatus ſit, quamq́; ſtu-

dioſe id cum cæteris Aſiæ medicis exercuerit. Imò ueterum nullus non æquè attentè curationem quæ manu fit, atque eam quę uictu ac medicamentis perficitur, poſteris tradidiſſe uidetur. Verùm maximè poſt Gotthorum uaſtationem, quando omnes ſcientiæ, antea pulcherrimè florentes, utq; decebat exercitæ, peſſum iuere, lautiores medici primùm in Italia, ad ueterũ Romanorum imitationem, manus operam faſtidientes, quæ in ægris manu facienda ducẽrent, ſeruis pręſcribere, ac illis tantùm architectorum modo aſtare, cœperunt. Mox quum ſenſim cęteri quoq; ueram medicinam exercitantium incommoda detrectarent, quæſtui honoriq; nihil interim ſubducentes, à priſcis medicis promptè degenerarunt, coquendi modum, omnemq; adeò uictus præparationem ægrorum cuſtodibus, medicaminum compoſitionem pharmacopolis, manuum uerò munus tonſoribus relinquentes. Atque ita temporis ſucceſſu, curandi ratio tam miſerè diuulſa eſt, ut medici quidem, ſe phyſicorum nomine uenditantes, medicamentorum & uictus ad reconditos affectus præſcriptionem ſibi duntaxat arrogauerint: reliquam autem medicinã, ijs quos Chirurgos nominant, uixq; famulorũ loco habent, relegarint, turpiter à ſe, quod præcipuum & antiquiſsimum eſt medicinæ membrum, quodq; naturæ ſpeculationi (ſi modò quod aliud) præcipuè innititur, depellẽtes: id quod tamen hodie apud Indos maximè reges exercent, Perſæ hæreditario iure ſuis liberis, perinde ac quondam tota Aſclepiadum ars, tradunt, Thraces cum pleriſque nationibus ſummè colunt, ac uenerantur. ea artis parte propemodum neglecta, quam olim multi, tanquam eludendis interimendisq; hominibus excogitatam, è Republica proſcripſerunt: ut quæ citra naturæ opem nihil penitus accommodet, imò & illam alioquin in morbo à ſe explicando ſatagentem, iuuare ſtudens, frequenter totam peſſundet, & ab officio prorſus abſtrahat. Vnde etiam illi potiſsimum debemus, quòd tot conuicijs in medicos iaci ſolitis, hæc ſacratiſsima ars eluditur: quum tamen ipſius pars, quam liberalibus diſciplinis inſtituti, à ſe turpiter diuelli ſinunt, præcipua laude illam perpetuò illuſtret. Quando enim ingeniorum fons Homerus medicum uirum multis præſtantiorem eſſe affirmat, & cum uniuerſis Græciæ poetis Podalyrium & Machaonem celebrat, hi diui Aeſculapij filij non ideo prædicantur, quòd febriculam, & quæ ſola Natura, abſque medici auxilio leuius, quàm illo adhibito, plerunq; ſanat, remouerent, hominum'ue palato in reconditis deploratisque affectibus ſubſeruirent: ſed quia luxationum, fracturarum, contuſionum, uulnerum, & reliquarum continuitatis ſolutionum, ſanguinisque fluxus curationi potiſsimùm præeſſent, ac ſpiculis, telis, atque alijs eiuſmodi malis (quæ bella in primis inferunt, diligentemque medici operã ſemper expetunt) generoſiſsimos Agamemnonis milites liberarent. Verùm haudquaquam unum medicinæ inſtrumentum alijs præferre propoſui, quum triplex dicta auxiliorum ratio minimè diſiungi diſtrahiq; poſsit, & tota ad unum artificem attineat: atque ad hanc ut debitè exequatur, omnes medicinæ partes ex æquo ita conſtitutæ parat æq; ſint, ut ſingula eo felicius in uſum referantur, quo quis cumulatius omnia inuicem iungat. Quamuis etiam rarus omnino morbus occurrit, qui non ſtatim triplex præſidiorum inſtrumentum requirat: itaq; opportuna uictus ratio inſtituenda, & medicamentis, ac demum manu aliquid moliendũ ſit. adeò ut huius artis tyrones modis omnibus hortandi ueniant, ut illorum (ſi Dijs placet) phyſicorum ſuſurros uilipendẽtes, Græcorum more, ac quemadmodum artis natura & ratio penitus præcipit, manus quoque curationi admoueant, ne laceram deinceps medicinam, in communis hominum uitæ perniciem conuertant.

uertant. Atque hoc eo inſtigandi ſunt diligentius, quo in arte integrius hodiè
eruditos, à manus opera, tanquam à peſte, ideo præſertim abſtinere cernimus,
ne à medicorum Rabinis apud indoctam plebem pro tonſoribus traducātur,
ipſisq́; poſtmodum neque par cum iſtis uix dimidiatò medicis quæſtus, neque
honor, neque apud imperitum uulgus & principes quoq; æſtimatio accedat.
Hæc etenim deteſtabilis multorũ opinio in primis remoratur; quo minus to-
tum curandi artificium, uel hoc etiam ſeculo aſſumamus, & interiorum affe-
ctuum curationem duntaxat nobis aſciſcentes, magna mortalium noxa (ut ſe-
mel uereq́; dicā) modica ſolùm ex parte, medici eſſe ſtudeamus. quippe quum
primùm ad pharmacopolas uniuerſa medicamentorum compoſitio relegare
tur, mox etiam medici impenſe ipſis neceſſariam ſimplicium medicaminum
cognitionem amiſerunt: atque ut tot barbaris uocibus, & falſis etiam pharma-
cis officinæ ſcaterent, totq́; elegantiſsimæ ueterum compoſitiones nobis pari-
ter deeſſent, ac adhuc complures etiam lateant, autores fuere: & inexhauſtum
denique laborē pararunt cùm ætatis noſtræ, tum qui ante annos aliquot hanc
præceſſere eruditiſsimis uiris, indefeſſo ſtudio ſimplicium medicamentorum
cognitioni ſic incumbentibus, ut illam priſtino nitori reſtituere conati, pluri-
mum cōtuliſſe uideantur. Cæterùm peruerſiſsima hæc curationis inſtrumen
torum ad uarios artifices diductio, adhuc multo execrabilius naufragium, ac
longè atrociorem cladem præcipuæ naturalis philoſophiæ parti intulit: cui,
quum hominis hiſtoriam complectatur, firmiſsimumq́; totius medicæ artis
fundamentum, ac conſtitutionis initium iure habenda ſit, Hippocrates & Pla-
to tantũ tribuerunt, ut illi inter medicinæ partes primas eſſe adſcribendas non
dubitarint. Hæc namque cum prius à medicis unicè excoleretur, ipſiq́; in hac
adipiſcēda omnes neruos intenderent, tum demũ miſerè collabi cœpit, quum
ipſi manuum munus ad alios reijcientes, Anatomen perdiderunt. Dum enim
medici ſolam interiorum affectuum curationē ad ſe pertinere autumabant,
uiſcerum duntaxat cognitionē ſibi abundè ſufficere arbitrati, oſsium, muſcu-
lorum, neruorum, uenarum, arteriarum quæ oſſa muſculosq́; perreptant, fa-
bricam, ueluti ad ipſos non ſpectantem, neglexerunt. Ad hæc, quum uniuerſa
adminiſtratio tonſoribus committebatur, non ſolùm uera uiſcerum cognitio
medicis perijt, uerùm etiam diſſecādi induſtria prorſus intercidit: eo quòd ſci-
licet hi reſectionem non aggrederentur: illi uerò, quibus manus artificiũ dele-
gabatur, indoctiores eſſent, quàm ut diſſectionis profeſſorum ſcripta intellige
rent: tantum abeſt, ut difficillimam artem, manu ipſis traditam, id hominum
genus nobis aſſeruaret, utq́; hæc deploranda curatiuæ partis diſperſio, deteſta-
bilem ritũ in Gymnaſijs non inueheret, quo alij humani corporis ſectionem
adminiſtrare, alij partium hiſtoriam enarrare conſueuerunt. his quidem gra-
culorum modo, quæ nunquam aggreſsi ſunt, ſed tantùm ex aliorum libris me
moriæ commendant, deſcripta'ue ob oculos ponunt, altè in cathedra egregio
faſtu occinentibus: illis autem adeò linguarum imperitis, ut diſſecta ſpectato-
ribus explicare nequeant, atque ex phyſici præſcripto oſtendenda lacerent, qui
manu ſectioni nunquam adhibita, tantum ex commentario nautam non ſine
ſupercilio agit. Atque ut ſic omnia perperàm docentur, ac ridiculis quæſtioni-
bus dies aliquot abeunt: ita quoq; ſpectatoribus in illo tumultu pauciora pro-
ponuntur, quàm lanius in macello medicum docere poſſet. ut eas prætergream
ſcholas, ubi de humani corporis compage reſecāda uix unquam cogitatur: uſ-
queadeò uetus medicina à priſtino decore ante plures annos deſciuit. Porrò
quum illa iampridem in tanta huius ſeculi (quod tuo numine prudenter mo-

derari uolunt ſuperi) felicitate cum omnibus ſtudijs ita reuiuiſcere,atq; à pro-
fundiſsimis tenebris caput ſuum erigere cœpiſſet, ut ueterem candorem citra
controuerſiam in nonnullis Academijs propemodum recuperaſſe uideretur,
nihilq́; illa impenſius adhuc deſideraret, ac prorſus emortuam humani corpo
ris partium ſcientiam, ipſe tot præſtantiũ uirorum exemplo prouocatus, huic
pro mea uirili,ac ijs quibus poſſem rationibus opem ferendam duxi.& ne,om
nibus aliquid communium ſtudiorum gratia tanto ſucceſſu attentantibus,ſo-
lus torpeſcerem, aut etiam à meis progenitoribus, non obſcuris ſanè medicis,
degenerarem, hoc naturalis philoſophiæ membrũ ita ab inferis reuocandum
putaui,ut ſi non abſolutius apud nos,quàm aliàs unquã, apud priſcos diſſectio-
num doctores uerſaretur: eò tamen pertingeret, ut aliquando haud puderet
aſſerere, noſtram diſſectionis rationem cum antiqua illa conferri poſſe: hacq́;
tempeſtate nihil ſimul ita collapſum,moxq́; integritati reſtitutum, ac Anato-
men fuiſſe. Verùm id ſtudium neutiquam ſucceſsiſſet, ſi,quum Pariſijs medici
næ operam darem, huic negocio manus non admouiſſem ipſe, ac obiter mihi
& conſodalibus à quibuſdam tonſoribus in una atque altera publica ſectione
uiſceribus aliquot ſuperficietenus oſtenſis, acquieuiſſem. adeò enim perfun-
ctoriè illic,ubi primùm medicinam proſperè renaſci uidimus, Anatome tunc
tractabatur,ut ipſe in brutorũ aliquot ſectionibus meo marte exercitatus, ter-
tiam,cui unquam mihi adeſſe contigit, ſectionem (quę circa uiſcera ſolùm po
tiſsimumq́;,ut illic moris fuit,uerſabatur) ſolito abſolutius,& commilitonum
& præceptorũ hortatu adductus, publicè adminiſtrarẽ. Quum autem ſecun-
dò illam aggrederer,muſculos manus cum accuratiori uiſcerũ diſſectione co-
natus ſum oſtendere. pręter octo enim abdominis muſculos turpiter,peruer-
ſoq́; ordine laceratos,nullũ unquam muſculum,ut neq; etiam os aliquod,mul
toq́; minus adhuc neruorũ,uenarum,& arteriarũ ſeriem,quiſquã mihi (quod
uerè dixerim) cõmonſtrauit. Mox Louanij,quò ob belli tumultus mihi rede-
undum fuerat,quòd illic decẽ & octo annis de Anatome ne ſomniauerãt qui-
dem medici,utq́; de eius Academiæ ſtudioſis bene mererer, ac ipſe in re pror-
ſus abdita,& mihi ad uniuerſam medicinã apprimè neceſſaria,peritior redde-
rer,accuratius paulo quàm Pariſijs, humanã fabricam ita inter reſecandũ enar
raui, ut iuniores eius Academiæ profeſſores nunc magnũ,atq; adeò ſerium in
hominis partibus dignoſcendis ſtudiũ impendere uideantur,probè intelligen
tes,quàm egregiam philoſophandi ſupellectilẽ earum notitia ipſis ſuppeditet.
Porrò Patauij in clariſsimo totius orbis gymnaſio, quia ad medicinæ chirurgi
cæ profeſsionẽ mihi iam annis quinq; ab illuſtriſsimo, & erga doctrinarũ ſtu-
dia longè liberaliſsimo Senatu Veneto concreditã, Anatomes tractatio perti-
net, eam in hominis conſtructione inquirenda nauaui operã, ut modò ſæpius
hanc ita adminiſtrauerim,ridiculoq́; ſcholarũ more exploſo, ſic docuerim, ut
in ipſa nihil quod à ueteribus proditũ ad nos peruenit, deſiderare poſsimus. At
medicorum ſegnities nimiũ cauit,ne Eudemi,Herophili,Marini,Andreæ, Ly
ci,ac aliorũ diſſectionis procerũ ſcripta nobis reſeruarẽtur, quum ne fragmen
tum quidẽ alicuius paginæ ſuperſit tot illuſtriũ autorum, quos uel Galenus ſe-
cundo cõmentario in Hippocratis librũ de Natura humana, plures uiginti cõ-
memorat: imò & ipſius Anatomicorũ librorum uix dimidia pars ab interitu
eſt uindicata. Qui uerò Galenũ ſunt ſecuti,in quorũ claſſem Oribaſium,Theo
philum,Arabes, & noſtros quotquot legere hactenus mihi contigit, recenſeo
(illorũ bona ſcripſerim uenia) omnes, ſi modò quid lectu dignũ tradiderunt,
ex ipſo id ſunt mutuati.& per Iouem ſtudioſe ſecanti,nihil unquam minus ag-

greſsi

greſsi uidentur, quàm corporum ſectionem: adeò mordicus horum primarij neſcio cui dicendi generi, aliorumq́; in reſecādo oſcitantiæ fidentes, Galenum in diſpendioſa cōpendia turpiter redegerunt, nunquā ab illo, dum ipſius ſenſa aſſequuntur, ne latū quidem unguem recedentes: imò librorū frontibus adijciunt, ipſorū ſcripta è Galeni placitis penitus conſarcinata, ſuaq́; illius eſſe omnia. Atq; ita huic uniuerſi fidē dedere, ut nullus repertus ſit medicus, qui in Galeni anatomicis uoluminibus uel leuiſsimū quidem lapſum unquā deprehenſum eſſe, multoq́; minus deprehendi poſſe cenſuerit: quum interim (præterquam quòd Galenus ſe frequenter corrigit, ſuamq́; negligentiā in quibuſdam libris cōmiſſam, in alijs, poſtea exercitatior redditus, non ſemel indicat, contrariaq́; ſubinde docet) nobis modò ex renata diſſectionis arte, diligentiq́; Galeni librorū prælectione, & in pleriſq; locis eorundē non pœnitenda reſtitutione conſtet, nunquā ipſum, nuper mortuū corpus humanū reſecuiſſe. At uerò ſuis deceptum ſimijs (licet ipſi arida, ac ueluti ad oſsium inſpectionē parata hominum cadauera occurrerint) crebrò ueteres medicos, qui hominū conſectionibus ſe exercuerāt, immeritò arguere. Quin etiam quamplurima apud illū inuenias, quæ in ſimijs quoq; minus rectè eſt aſſecutus. Vt taceam, mirandū eſſe maximè, in multiplici infinitaq; humani corporis organorū ad ſimiam differētia, nullam ferè niſi in digitis, ac poplitis flexu, Galenū animaduertiſſe: quam cum cæteris procul dubio omiſiſſet, niſi citra hominis diſſectionē ipſi fuiſſet obuia. Verùm in præſentia haudquaquam inſtitui, falſa Galeni, diſſectionis profeſſorum facilè primarij, dogmata perſtringere: multoq́; adhuc minus in ipſum bonorum omniū autorem, mox initiò impius, ſuæq́; autoritatis parum obſeruās haberi uelim. Haud enim ignoro, quàm medici (longè ſecus quàm Ariſtotelis ſectatores) turbari ſoleant, quum multo ſępius quàm ducēties à uera hominis partium harmonię, uſus functionisq́; deſcriptione, Galenū declinaſſe, in unius, quam modò in ſcholis exhibeo, Anatomes adminiſtratione, obſeruant, toruè interim, & ſummo defendendi ſtudio, diſſectas particulas expendētes. Quamuis & hi ueritatis amore ducti, paulatim inde miteſcant, ſuisq́; oculis ac rationibus non inefficacibus plus fidei, quàm Galeni ſcriptis adhibeant: hæc uerè paradoxa non ex aliorū conatibus emēdicata, neq; autoritatū congerie tantum firmata, huc illuc ad amicos tam ſedulò perſcribentes, & ad illorū inſpectionem, ac demum ad uerę Anatomes cognitionē, adeò ſolicitè & amicè hortantes, ut ſpes ſit, hanc breui in omnibus Academijs ita excolendā, quemadmodum in Alexandria olim exerceri conſueuit. Quod quo felicioribus Muſarū auſpicijs ſuccedat, quantū in me fuit, pręter illa quæ aliàs huius argumenti in lucē edidi, & quæ plagiarij quidā, me procul à Germania abſentē arbitrati, tanquam ſua illic emiſerunt, iam de integro humani corporis partiū hiſtoriam eo ordine in ſeptem libros redegi, quo in hac urbe, & Bononiæ, & Piſis, in illo eruditorū uirorum cœtu ipſam pertractare ſoleo. Hac ſiquidē ratione, qui ſecanti adfuere, demonſtratorū habebunt cōmentarios, cæterisq́; leuiori negotio Anatomen oſtendent. Quanquā alioquin & his, quibus inſpectio denegatur, minimè futuri ſint inutiles, quum cuiuſq; humani corporis particulæ numerum, ſitum, formam, ſubſtantiā, ad alias partes connexū, uſum, munus, ac eiuſmodi permulta, quæ in partiū natura diſſecantes rimari conſueuimus, unà cum mortuorū uiuorumq́; reſectionis artificio, ſatis diffuſè perſequātur, & partiū omnium imagines ſermonis contextui inſertas ita contineant, ut ueluti diſſectū corpus operum Naturæ ſtudioſis ob oculos collocent. Ac primo quidē libro omnium oſsium cartilaginumq́; naturam enarraui, quæ, quòd illis reliquæ partes ſufful

 ciantur,

ciantur, & ſecundum hæc deſcribantur, ab Anatomes ſtudioſis primùm co-
gnoſcenda ueniunt. Secundus liber ligamenta, quorũ beneficio oſſa cartilagi
nesq́; inuicem connectuntur, & dein muſculos, motus è noſtro arbitratu pen-
dentis opifices, cõmemorat. Tertius, uenarum quæ muſculis & oſsibus, cæte
risq́; particulis familiarẽ, quo enutriantur, ſanguinem deferunt, ac dein arteria
rum, inſiti caloris ſpiritusq́; uitalis temperiem moderantiũ, frequentiſsimam
ſeriem cõplectitur. Quartus non modò neruorum, qui muſculis animalẽ ſpi
ritum perferunt, ſed & reliquorũ quoq; omnium propagines edocet. Quin-
tus organorũ nutritioni, quæ potu & cibo perficitur, famulantiũ conſtructio-
nem tradit: ac inſuper ob ſedis uiciniam, inſtrumenta etiam cõtinet, ad ſpeciei
ſucceſsionem à ſummo rerũ Opifice fabricata. Sextus cordi uitalis facultatis
fomiti, ipſiq́; ſubminiſtrantibus particulis dicatur. Septimus uerò cerebri &
ſenſus organorũ harmoniam ita perſequitur, ut illic neruorum à cerebro ori-
ginem ducentiũ ſeries quarto libro expreſſa, non repetatur. Quippe in horum
librorum ordine digerendo, Galeni ſententiã ſum ſequutus, qui poſt muſculo
rum hiſtoriam, uenarũ, arteriarum, neruorum, & dein uiſcerum Anatomen
pertractandam duxit. Quantumuis non ineptè, ac potiſsimũ apud huius ſcien
tiæ tyronem, aliquis cum uaſorũ diſtributione, uiſcerum cognitionẽ ita perſe-
quendam contendet, quemadmodũ in Epitome præſtiti: quam ueluti horum
librorum ſemitam, ac in illis demonſtratorum indicem pręparaui, ſereniſsimi
Principis Philippi, Maieſtatis tuę filij, uiuiq́; paternarum uirtutum exemplaris,
ſplendore decoratã. Verùm hîc quorundã iudicium mihi ſuccurrit, qui non
duntaxat herbarũ, ſed & humani corporis partium quantumuis etiam exqui-
ſitiſsimas delineationes, rerum naturaliũ ſtudioſis proponi, acriter damnant:
quòd has non picturis, uerùm ſedula reſectione, rerumq́; ipſarum intuitu diſci
oporteat. perinde ſanè, ac ſi hoc nomine uerißimas, et utinã à typographis nun
quam deprauandas partiũ icones, ſermonis contextui adhibuiſſem, ut ſtudioſi
illis freti, à corporũ ſectione temperarent: ac non ijs potius, quibus poſſem mo
dis, medicinę candidatos ad cõſectiones proprijs manibus obeundas hortarer.
Profectò ſi ueterũ, qui pueros domi in cõſectionibus adminiſtrandis, perinde
atq; in pingendis elemẽtis & lectione exercebant, cõſuetudo huc uſq; deducta
fuiſſet, non picturis modò, uerùm & omnibus cõmentarijs, perinde atq; uete-
res illos, facilè nos carere permitterẽ: qui tum primùm de Adminiſtrãdis diſſe-
ctionibus ſcribere ſunt aggreſsi, quum non liberis ſolũ, ſed alienis etiam uiris,
quos uirtutis nomine ſuſpiciebant, artem cõmunicare, honeſtum eſſe cenſue-
runt. Cum primùm enim pueri non amplius in ſectionibus exercebãtur, proti
nus neceſſariò accidit, ut Anatomen infelicius diſcerẽt, exercitatione, quam in
pueritia auſpicari ſolebant, abolita. Adeò ut quum ars Aſclepiadũ familia exci-
diſſet, multisq́; ſeculis in deterius uergeret, opus fuerit libris, qui ſpeculationẽ
ipſius integram conſeruarent. Quantum uerò picturæ illis intelligendis opitu
lentur, ipſoq́; etiam uel explicatiſsimo ſermone rem exactius ob oculos collo-
cent, nemo eſt qui non in geometria, alijsq́; mathematũ diſciplinis experiatur.
Vtcunq; uerò ſit, toto opere id unicè ſtudui, ut in negocio longè reconditiſsi-
mo, neq; minus arduo, quamplurimis prodeſſem, humaniq́; corporis fabricæ
non decem, aut duodecim (uti obiter ſpectãti apparet) ſed aliquot mille diuer
ſis partibus extructæ hiſtoriã, quamuerißimè & abſolutiſsimè pertractarem,
ac intelligendis huius doctrinæ Galeni libris, inter cætera ipſius monumenta,
præceptoris operã maximè requirẽtibus, non ſpernendam frugem medicinæ
candidatis adferrem. At interim non me latet, quàm conatus iſte, meæ ætatis,

qua uigeſimum octauum annum nondum exceſsi,occaſione,parum autoritā
tis habebit,ac quāminimè ob crebrā non uerorum Galeni dogmatū indicatio
nem,ab illorū morſibus erit tutus,qui, perinde ac nos in Italicis ſcholis, Anato
men ſedulò non ſunt aggreſsi, quosq́; iam ſenes inuidia ob iuuenū rectè inuen
ta tabeſcētes,pudebit cum cęteris Galenū ſubſecutis,hactenus cęcutiuiſſe,eaq́;
quę modò proponimus, etſi magnū ſibi in arte nomen arrogent,non animad
uertiſſe,niſi magno alicuius numinis patrocinio ex more commendatus,in lu
cem auſpicatò prodeat. Verùm quia maiori nullo,quàm diui Caroli,inuictiſs.
maximiq́; Imperatoris,nunquā intermorituro nomine tutius muniri,ſplendi
diusq́; ornari poteſt, tuam Maieſtatē obſecro, ut iuuenile hoc meū ſtudiū,mul
tis rationib.cauſisq́; ſibi obnoxiū,ſub ipſius ductu, ſplendore, ac patrocinio, in
hominū manibus tantiſper uerſari ſinat, donec per rerū uſum, ac quod ætate
creſcit iudiciū,eruditionemq́;, hūc laborē ſummo optimoq́; Principi dignum
reddā, aut aliud non reijciēdum alius ex arte noſtra deprompti argumenti mū
nus offerā. Quamuis augurer, ex uniuerſa Apollinea diſciplina, adeoq́; tota na-
turali philoſophia,nihil tuę Maieſt.gratius acceptius ue procudi poſſe,hiſtoria,
qua corpus & animū,ac præterea diuinū quoddā numen ex utriuſq; ſympho-
nia,& noſmetipſos deniq;(quod uerè hominis eſt)cognoſcimus.Atq; ut id plu
ribus colligo argumētis, ita inde in primis cōijcio,quòd in illa librorū frequen-
tia, quę felicis memorię Maximiliano Rom.maximo Imperatori,auo tuo,cōſe
crati fuere,nullus pręſentis negocij libello unquā gratior extiterit. Neq; unquā
obliuiſcar,qua uoluptate tabulas meas Anatomicas inſpexeris,quamq́; curioſe
de ſingulis percūctatus ſis,quas pater meus Andreas, Maieſt.T.à pharmacis pri
marius iuxtà ac fideliſsimus,aliquando intuendas obtulit. Vt nunc prætercam
incredibilem illū,ut in omnes diſciplinas, ita etiā multo maximè in mathema-
ticas,& pręſertim eius quæ mundi aſtrorumq; ſcientiā pertractat,amorem,&
in tāto heroe admirabilē eius peritiam. Adeò,ut haud fieri queat,quin ut mun
di ſcientia unicè teneris,ita etiam aliquādo omnium creaturarū abſolutiſsimę
fabricatione expendenda delecteris, & immortalis animæ diuerſorio inſtru-
mentoq́; cōſiderando uoluptatē capias: quod quia permultis nominibus mun
do egregiè correſpōdet, ueteribus haud ab re paruus mundus nuncupabatur.
Cæterùm, uti modò homini digniſsimā ſui corporis ſtructuræ cognitionem,
per ſe longè cōmendatiſsimam,& cui tātopere uel Romę ſummos uiros, tum
rebus,tum diſciplinis philoſophicis per omnia præcipuos,operam impendere
iuuit,minimè hic prædicandā ſtatui: ita quoq; Magni illius Alexandri,qui non
niſi ab Apelle pingi, à Lyſippo in ære duci, & à Pyrgotele ſculpi uoluit, probè
memor, multo minus hic laudum tuarum aliquid recenſendū duxi, ne ieiuna
& parum exercitata oratione,illis pro luce tenebras offundā.præſertim quum
prorſus improbandus ſit,nimium receptus in Præfationibus ritus,quo abſque
omni delectu,& ferè præter meritum,ueluti ex typo & formula quapiam, ui-
lis alicuius præmioli gratia, omnibus aſcribi ſolēt, ſuſpicienda doctrina,ſingu-
laris prudentia,mira manſuetudo,acre iudicium,indefeſſa liberalitas,erga lite-
ratos & ſtudia mirus amor,in rebus agēdis matura celeritas,omnisq́; adeò uir-
tutum chorus,quo tuam maieſtatem non minus quàm dignitate,ac felicitate,
rerumq́; geſtarum triumphis uniuerſos mortales anteire, nullus non (quam-
uis hic à me non dicatur) perſpectiſsimum habet.unde etiam ſummi numinis
loco adhuc uiuus coleris:quod ut Dij ſtudijs & toti orbi non inuideant,ſed diu
tiſsimè mortalibus incolume,perpetuoq́; felix ſeruent ac tueantur,precor. Pa-
tauij. Calend. Auguſti, Anno poſt natum Chriſtum M. D. XLII.

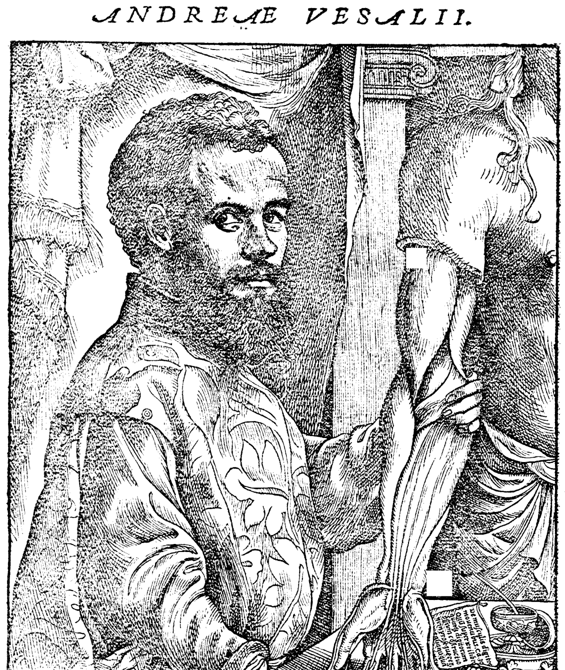
IO. OPORINVS LECTORI.

Quoniam Epiſtola, quam unà cum Tabulis, ad hoſce de Humani corporis fabrica libros & ipſorum Epitomen paratis, ab Andrea Veſalio ex Italia miſſam accepimus, pleraq; continere nobis uiſa eſt, quorum alioquin Lectorem initiò admonendum putaſſemus, quæq; Typographis, pręcipuè ita parui Principum decreta pendentibus, & ad ea quæ in rei literariæ uſum euulgantur deprauanda natis, ſignificanda uidebantùr: operæprecium duximus, illam ita quoque, uti ad nos miſſa eſt, candidis Lectoribus communicare.

IOANNI OPORINO, GRAECARUM LITERARUM APVD BASILIENSES PROFESSORI, *amico chariſsimo ſuo.*

S. ACCIPIES *propediem, mi Oporine, per Mediolanenſes mercatores Danonos, tabulas ad meos de Humani corporis fabrica libros, & eorundem Epitomen ſculptas. Utinam tam integrè ac tutò Baſileam perferantur, atq; ſedulò cum ſculptore, & Nicolao Stopio, in humanioribus ſtudijs apprimè uerſato iuuene, eas compoſui: ne aliqua ex parte atterantur, aliud'ue incommodum ipſis uectura inferat. Inter tabularum ſeriem exemplar fruſtatim repoſuimus, ſimul cum impreſſo ſingularum figurarum typo, cui quo quæq; loco reponenda ueniat, aſſcripſi: ne fortè illarum ordo ac diſpoſitio tibi tuis'ue operis negocium faceſſeret, figuræq; non ordinatim imprimerentur. In exemplari promptè diſcernes, ubi genus characterum ſit immutandum. quandoquidem ſcripturæ partem, quæ organorum hiſtoriam cōplectitur, continuoq; orationis contextu ſingulis capitibus abſoluitur, lineis ab ea diſtinxi, quæ ad characterum qui in tabulis ſculpti occurrunt, explicationem iuuat: ob idq; figurarum & earundem characterum Index appellatur. In continua orationis ſerie, nuſquam figuris indicandis interrupta, literulas expendes, quas in officinis ſuperlineares nuncupatis: quæ illis reſpondent annotationibus, quas interiori margini non tanta induſtria, quanto labore & tædio, adhibui, ut lectori uelut ſcriptorum eſſent commentarius, exprimens in quá nam potiſsimum figura pars, cuius mentio incidit, ſpectari poſsit: uti annotationes in exteriori margine obuiæ, eorum quæ enarrantur ſeriem & argumentum quodāmodo proponunt. In interioribus, ne eſſem prolixior, eam rationem obſeruaui, ut quotieſcunq; figura indicatur, quæ capiti, ubi annotatio ſpectatur, præfixa eſt, nullum capitis numerum indicem: quem alioquin appono, ſi figura alteri præponatur capiti. Rurſus, ſi figura in libro ubi annotatio occurrit, inueniatur, libri numerum figuræ haud ſubijcio. Quamobrem uerò figuras hoc illo'ue loco collocandas duxerim, in librorum titulis, & characterũ ferè indicibus explicatum reperies. Notarum enim, quibus partes in delineatione quapiam inſigniendæ fuerunt, loco, characteres, quorum in officinis perpetuò uſus eſt, in tabulis ſculpſimus: primùm ferè à maiuſculis, & dein alijs Latinorum orſi: inſuper Græcorum minoribus, mox ab eorundem grandioribus, qui Latinis non ſunt familiares. Quum uerò hi omnes non ſufficeret, numerorum typos aſſumpſimus, & ſi quæ alia notula in communibus typis occurrebat. In horum indicum deſcriptione obſeruatum eſt, ut indicans, unamq; priuatam explicationem habens character, in margine liber collocetur: ſi uerò peculiarem non habeat indicem, ac ueluti cum alio charactere exprimatur, ipſi punctũ in margine ſubieci, ut unà cum cæteris lectori in ſerię obuius fieret. Verùm nunc ijs quibus poſſum modis hortor, & rogo pariter, ut omnia quàm nitidiſsimè & ocyus excudantur: utq; in meis conatibus expectationi, quam omnes de tua Officina, nunc primùm magno ſtudioſorum commodo, feliciq; Muſarum omine inſtituta conceperunt, ſatisfacias. Præcipuum ſtudium in tabularum impreſsione erit impendendũ, quòd non uulgariter ac ſcholaſticè, uelutq; ſimplicibus duntaxat lineis ſint expreſſæ: nuſquam picturæ ratione (ſi interdum locum, quo res delineatæ ſuffulciretur, excipias) neglecta. Et quanquam hic iudicio ualeas, nihilq; non de tua induſtria & ſedulitate mihi pollicear, hoc unum percuperem, ut inter excudendũ id exemplar quàm proximè imitareris, quod à ſculptore ſpeciminis ſui loco impreſſum, unà cum ligneis formis recluſum inuenies. ita enim nullus character, quantumuis etiam in umbra reconditus, oculatum ſeduluṁq; lectorem latitabit. & quod in hac pictura longè eſt artificioſiſsimũ, mihiq; ſpectatu perquàm iucundum, linearum in quibuſdam partibus craſsities ſimul cum eleganti umbrarum obſuſcatione apparebit. Verùm non eſt quòd hæc tibi præſcribam, quum in papyri læuitate & denſitate, ac in primis in ueſtrarum operarum diligentia poſitum ſit, ut ſingula nitidiſsimè ex tua Officina omnibus proponantur, multisq; fiant communia. Dabo operam, ut non ita multo pòſt ad uos proficiſcar, & ſi non toto impreſsionis tempore, ſaltem aliquãdiu Baſileæ commorer, mecum formulam decreti Senatus Veneti allaturus, quo cauetur, ne quis tabularũ aliquam abſq; meo conſenſu imprimat, aut quauis ratione meorum ſcriptorum quicquam imitetur.*

ANDREÆ VESALII.

ANDREÆ VESALII

DE CORPORIS HVMANI FABRICA LIBER PRIMVS, IIS QVAE VNIVERSVM CORPVS ſuſtinent ac ſuffulciunt, quibusq; omnia ſtabiliuntur & adnaſcuntur, dedicatus.

QVID OS, QVISQVE OSSIVM VSVS & differentia. Caput I.

QVIA primum hoc Caput omnibus pariter oßibus eſt commune, ipſi nulla illorum præponitur delineatio, neq; etiam hac ratione ullam ſibi uendicat peculiarem. niſi quis fortè omnes figuras arbitraretur hic præfigendas, quæ ſingulorum oßium Capitibus neceſſariò adhibebuntur, quibusq; uniuerſus & integer oßium contextus, cum uarijs eorundem nominibus, ad primi huius libri calcem exprimetur. Verùm omnes huc reponere, uel ideo parum conduceret, quòd tunc eædem ſibiq; ſimiles figuræ paßim eſſent obuiæ, ac præter modum paginas occuparent: quodq; ſtatim initio de Lectoris in totius operis leuiter ſpectandis imaginibus, totoq; adeò librorum & capitũ ordine curſim ante ſeriam lectionẽ expendendo, induſtria & ſtudio nimiũ diffidere uideremur.

Oßis natura.

OS CAETERARVM hominis partium maximè eſt terreum, ac proinde aridiſsimum & duriſsimum. Eius enim temperamenti ſummus rerum opifex Deus ſubſtantiam meritò efformauit, corpori uniuerſo fundamẽti inſtar ſubijciendam. Nam quod parietes & trabes in domibus, & in tentorijs pali, & in nauibus carinæ ſimul cum coſtis præſtant, id in hominis fabrica oſsium præbet ſubſtantia. Oſsium ſiquidem alia roboris nomine tanquã corporis fulcra procreantur: è quorum numero ſunt tibiarum & femorum oſſa, & dorſi uertebrę, ac omnis ferè oſsium contextus. Alia, præterquam quòd ſuſtinent, reliquis etiam partibus ueluti propugnacula, tutiſsimiq; ualli & muri à Natura obijciuntur: quemadmodũ caluaria, uertebrarum ſpinæ, & tranſuerſi earundẽ proceſſus, pectoris os, coſtæ. Alia tendinibus præcipua ſui parte innata, quorundam oſsium articulis prælocantur, tendinũ robori eleganter ſuccurrentia, laxoq; articulorum motui quodammodo præfecta. Hac etenim occaſione,[a] patella in genu occurrit, ipſaq; pariter[b] oſsicula ſeſamo ſemini à diſſectionum peritis aſsimilata ſecundo pollicis manus internodio, & quatuor reliquorum digitorum primis internodijs, & primis etiam internodijs quinq; digitorũ pedis, apponuntur. Dentes porrò incidendis & confringendis & atterendis moliendisq; cibis priuatim cõducunt, perinde ac duo auditus inſtrumenti[c] oſsicula peculiari uſu, audiendi officio famulãtur. Verùm cuiuſq; oſsis primarium munus, Capita quibus ſingula oſſa ſumus deſcripturi, fuſius oſtendent, quandoquidem in præſentia abundè ſit, generatim illorum uſum recenſere: quo (ut ſemel dicam) oſſa fulcrorum modo uniuerſam corporis molem ſuſtentant, & ijs omnia adnaſcuntur & firmantur, & ab ijſdem ſuſpenduntur, adeò ſanè ut ex oſsium uſu aut officio, non alia quàm modò ferè diximus, deſumi poſsit illorũ differentia. In magnitudine uerò oſſa uariant, quòd nonnulla quidem ſint grandia, ut femur, tibiæ os, humerus, & oſſa ſacri oſsis lateribus utrinq; connexa: nonnulla autẽ parua exiſtant, ut brachialis oſſa, dentes, & oſsicula quæ ſeſamo comparantur. Alia rurſus ampla ſunt, ut oſſa ſacri oſsis

Oßium uſus.

Oßiũ differentia ab uſu.

Differentia à magnitudine, & forma.

a utraq; fi. ca. 32. s muſcul. tab. k.
b 1. fig. ca. 25 T, V, X. fig. cap. 28. fig. 2. ca. 33. ψ, ω.
c fig. cap. s

cri oſsis

cri oſsis lateribus coarctata, ſcapulę, ſacrum os, uerticis oſſa, frontis & occipitij. Alia anguſta & gracilia & lōga, ut fibula, radius, ulna, & coſtæ. Porrò ſatius erit omnes differentias, quas à forma petere integrū eſſet (cum innumeræ occurrant) ad priuatas oſsium deſcriptiones reſeruare. Arduum quippe eſſet, oſsibus nondum enarratis aſſequi, quænam horū ſint aſpera: ut ea quæ lapidea in caluariæ baſi uocabimus, quòd præruptæ rupi ſimilia uideantur. item quæ læuia ſint, ut uerticis oſſa, frontis os, pectoris os. deinde quæ triangulum referant, ut ſcapulæ: & quadrangulum, ut uerticis oſſa: & quæ cunei ſpeciem obtineant, ut ſeptimum in capite enumerandum os: & quæ cribri ac ſpongiæ, ut octauum capitis os: & quæ iugis aſsimilentur, ut ea quæ iugalia uocantur: & quæ ∫ noſtrum imitentur, ut clauiculæ: & quæ enſis effigiem oſtendant, ut pectoris os: inſuper quæ υ referant, ut linguæ radici impoſitum os: & quæ radij quo latiores cordulę texuntur, figuram exprimant, ut cubiti os, radij nomine donatum: & quæ cubo teſſeræq; & grandini comparemus, ut pedis os, à cubi forma nomen obtinens: & quæ cymbæ ſeu ſcaphæ modo caua exiſtant, ut pedis os, cui cymbę imago nomē dedit: & quæ molę, ſcuto, & patellę ſimilia dicantur, ut os genu articulo præpoſitū: ad hæc quæ totius Italiæ circunſcriptionem quodāmodo proponant, ut femur: & quæ fibulam repræſentent, ut tenuius in tibia os, fibula appellatum: & quæ coccygis, ſeu cuculi auis roſtro comparentur, ut ſacro oſsi ſuppoſitum os, quod coccyx nuncupatur: dein quę incudis, uel molaris dentis effigiem leuiter repræſentent, ut minus organi auditus oſsiculum: & quæ malleum, ut grandius eiuſdem organi oſsiculum: præterea quæ à uerticuli forma nomen ſortiantur, ut dorſi uertebræ: & quę clauo correſpōdeant, ut dentes: & quæ mediam maiuſculæ piſæ, ſeu ciceris formam præſeferant, ut duo pedis oſsicula, primo pollicis internodio ſuppoſita: eiúsque generis oſsium, quæ forma inuicem uariāt, permulta, non ita obiter ab illo, cui oſſa adhuc incognita ſunt, intelligerētur. Atq; hac etiam ratione, quæ in oſsibus proceſſuū, appendicum, capitum, ſuperciliorum, ſinuum, & tuberculorum occurrunt imagines, in præſenti neutiquam recēſendæ ueniunt: quemadmodum neq; aliqua quæ ex hiſce ſumi poſsit oſsium differentia, quum quid proceſſus, appendix, eiuſq; ordinis reliqua ſint, hactenus non expreſſerim, iſta ſecundo ab hoc Capite pertractaturus. Ac proinde etiam differētiæ ab oſsium commiſſu-

Differentiæ ab appendicibus, proceſsibus, capitibus, &c.

Quoniam quæ hic traditur oſsium differentia in figuris, Capitibus ſingulis, quibus priuatim os aliquod deſcribitur, præpoſitis, & non fracta oſſa oſtendentibus, ita ut reliqua quæ hoc Capite pertractantur, non eſt obuia, hîc appinximus humeri ſecundum longitudinem diſſecti alteram partem, quæ ipſius capite, quod ſcapulæ articulatur, cauernulas pumicis modo efformatas, & A inſignitas commonſtrat: quemadmodum & ſquamam illis cauernulis obductam, & B notatam. C autē inſcribitur portio exterioris ſuperficiei iſtius oſsis, hic conſpicua, & dictæ ſquamæ cōtermina. Inſuper D ſinum commonſtrat ampliter cauū, qui ſolidiſsima craſſaq; oſsis parte E ac F indicata circundatus, ſecundum humeri longitudinem exporrigitur. Ad ſinus uerò ſummum, ubi G reponitur, & imum ubi H uiſitur, oſſeæ occurrunt lineæ, medullam hoc ſinu contentam intexentes. Cæterum ſub humero os cymbam referens, ac undecima figura trigeſimi tertij Capitis exprimendum, hic uerò per medium diſſectum, & I & K inſignitum delineauimus, ut oſsis appareret ſubſtantia pumicis inſtar conſtructa. Ac utrunq; quidem L, cauernoſam fungoſam'ue huius oſsis notat ſubſtantiam. M uerò, ſquamam, quæ oſsis conſtituit ſuperficiem, & undiq; illi fungoſæ ſubſtantiæ circumducitur. Præterea huic oſsi unum oſsiculorum ſubiunximus, quæ primo pollicis pedis internodio coarctata, in ſecunda trigeſimitertij Cap. figura ω & ψ oſtendentur. Atq; hoc ideo, N notatum, integrè per medium diuiſimus, ut aliquod os impenſe ſolidum, & cauernulis penè deſtitutum, in conſpectum quouis pacto ueniret.

commiſſurarum ſpeciebus petitæ,niſi commiſſuris accuratè explicatis,obuiæ *Ab oſsiũ commiſſuris.*
eſſe non queunt. Quòd autem quamplurimæ ſint,& cognitu non admodum
faciles,quartum Caput atteſtabitur.Item differentias quæ à cartilagine depen- *A cartilagine.*
dere poſſunt, nondum natura cartilaginis expoſita, haud promptè quiuis aſſe-
queretur.Incognita enim cartilagine,intellectu difficile eſt, quæ nam oſſa car-
tilagine prorſus deſtituantur,ut uerticis oſſa: quæ illa undiq; ferè,ut quædã bra
chialis oſſa,aut aliqua tantum ex parte,ut femur,incruſtentur: quæ item in car *Ab oſsiũ ſubſtantia & conſtitutione.*
tilaginem degenerent, ut naſi oſſa,coſtæ,pectoris os. His igitur differentijs in
ſuum locum aſſeruatis, eas quæ à ſubſtantia & oſsium conſtitutione colligun-
tur,ſermoni hîc adijciamus. Sunt enim quædam oſſa planè ſolida, neq; quouis
pacto effracta, interius cauernulis ſinibus ue obſita uidentur: ut,præter cæte-
ra, duo naſi oſſa, & quod in oculorum ſede minimum, ac ſuperioris maxillæ
oſsium ſecundum numerabitur: & ea quæ ſeſamo ſemini cõparantur: & duo
oſsicula auditus organo propria. quæ omnia, niſi tẽporis ſucceſſu impenſè re-
ſiccata, nullam omnino cauitatem intus oſtendunt. Nonnulla uerò exterius,
quaſi continua cruſta aut lamina obducerentur, ſolida apparent, ſed effracta:
quædam paruis tantum ſinibus cauernuliſq; compactiſsimæ ſpongiæ, uel læ-
uiſsimi pumicis foramina quamproximè referentibus, intus oppleta cernun-
tur,quandam exiccati fungi ſpeciem exprimentia: ut in minorum oſsium nu-
mero,brachialis oſſa,& tarſi oſſa: in maiorum autem,ſacrum os,uertebrarum
corpora,pectoris os, calcis os,talus, deinde & uerticis oſſa. quædam uerò præ-
ter has cauernulas,nulla ſerie aut numero poſitas,amplum aliquem & inſigni-
ter cauum oſtendunt ſinum, qui ſolidiſsima ualidiſsimaq; oſsis ſubſtantia cir-
cundatus, in extremis angulis, oſſeis ueluti lineis interſtinguitur. Hunc ſinum
ſingula oſſa,quibus obtigit,unicum ferè adipiſcuntur.Sunt autem huius claſsis
inter minora oſſa,pedij,poſtbrachialis,& digitorũ oſſa: atq; ex his potiſsimum
primæ & ſecundę digitorum acies, quantumuis ſecus Galeno Anatomes pro- *In 1. de Uſu partium, & 2. lib. Commentarijs Hippocr. lib. de Fracturis.*
feſſorum pręcipuo uiſum ſit,oſſa digitorum ſolida conſtituenti.Grandiora ue
rò oſſa eiuſmodi ſinu donata,ſunt,femur, tibiæ os, humerus, maxilla inferior,
quartum ſuperioris maxillæ os, frontis os, temporum oſſa, & plerunq; ipſum
cuneiforme os.Dentes autem,qui omnium oſsium facilè ſunt duriſsimi,huius
generis ſinum quoq; obtinent: ſed interim dictis nuper cauernulis,& pumicis
modo efformatis foraminulis,prorſus deſtituũtur.Maiores iſti ſinus,& illa pu-
mici ac fungo non abſimilis conſtructio,oſsibus contigerunt,cùm quò motus
nomine, quum neceſſariò magni alicuius uſus occaſione craſſa, aut alioquin
grandia eſſe debuerunt,leuiora redderẽtur: tum ut medullam proprium ipſo-
rum nutrimentum illis continerent,aut priuatim aerem, aliquam ue peculia-
rem materiam (ut frontis os,& temporum oſſa) præter medullam,amplecte
rentur.Neq; ſolum in maioribus ijs oſsium ſinibus,ut quiſpiam fortè arbitrare *Qua oſsiũ parte medulla reponatur.*
tur,medulla reponitur:uerùm illæ etiam ſpongię modo extructæ cauernulæ,
non minus quàm inſigniores illi ſinus,medulla infarciuntur. Pręter cauernu *Ab oſsium foraminibus.*
las & ſinus, quibus oſſa intus ſcatent, quædam etiam amplis foraminibus ſunt
peruia:ut occipitis os,& uertebræ,quà dorſalem tranſmittunt medullam. pu-
bis quoq; oſſa,quò põdere minus grauent,cæteris omnibus grandius foramen
obtinent.Alia autem paruis perforantur foraminibus,ut pleraq; capitis & ma-
xillarum oſſa,uenis,neruis,arterijs uiam præbẽtia: & os quod inter capitis oſſa
octauum numerabitur,odorum gratia tenuibus foraminulis cribri, aut ut qui
buſdam placuit,ſpongiæ modo perforatũ cernitur. Alia exterius ac in ſuperfi-
cie nullum quod ſenſu dignoſcitur, foramen commõſtrant: ut brachialis oſſa,

& dentes, & digitorum oſsium permulta. Non paucis autem oſsibus foraminula obtingunt, quæ exterius ac in ſuperficie ſunt conſpicua: non tamen uniuerſum os penetrant, ſed tantũ uenis & arterijs craſsiora oſſa ſubeuntibus pręparantur. Eiuſmodi foramina in calcis oſſe, & talo, & craſsioribus ſacri oſsis ſedibus, & in grandium uertebrarum corporibus paſsim occurrunt: quòd uidelicet hęc corpulentiora ſint, quàm ut à uaſis ipſorum ſuperficiem tantum per-

A ſenſu. reptantibus, alimentum commodè poſsint aſſumere. Ab oſsium ſenſu leuis admodum pendet differẽtia. Solos enim dentes ſenſu præditos, reliqua autem oſſa illo deſtituta arbitramur: quamuis non nimium temerè oſsibus omnem ſentiendi uim adimere cõueniat, quum in crebris quas manu obimus curationibus, interdum oſſa dolore affici, etiam præſtantiſsimi medici affirment: non ignorantes interim membranam quandam oſsibus circumduci, quam ob id Gręci περιόστεον (ac ſi circumoſſalem diceres) uocarunt, cuius gratia alijs oſſa (ſi

Ab occultatione. quid modò ſentiunt) ſenſu pollere uiſum fuit. Pręterea & ſoli dentes tota ſede qua extra gingiuas prominent, nudi ſunt: reliquis interim oſsibus omni ex parte tectis, & ante ſectionem latitantibus. Ad hæc, dentes ubi prominent, com-

A membrana oſſa circumcingente. muni membrana oſſa inuoluente deſtituuntur, ut & caluariæ interior ſuperficies, quà cerebrum continetur, quam dura cerebrum induens membrana proximè ſuccingit: quum alioquin cæteris oſsibus dicta prius membrana undiq; circumducatur, ſi eas ſedes exceperis, quibus oſſa uel articulantur inuicem, uel alioquin mutuò conſtruuntur.

QVID CARTILAGO, ET QVIS IPSIVS uſus & differentia. Cap. II.

QVVM & præſens quoq; Caput omnibus ſimul cartilaginibus commune ſit, nullas quibus illæ delineantur figuras (quia ſcilicet omnes alioquin hic adhibendæ erant) ipſi præpoſuimus, earum imagines ad ſingula quibus priuatim deſcribuntur Capita aſſeruantes.

Cartilaginis natura. CARTILAGO oſſe mollior eſt: terreſtris tamen, ac duriſsima partium corporis ſecundùm os particula, prorſus ſolida, & nullis foraminibus cauernuliſq; oſsium modo intus oppleta, & medullæ ac ſenſus ferè expers. Huius uſus

Vſus communi oſsium uſui reſpondens. perquàm uarius eſt. Primùm namque idem præſtat quod oſſa, quum uelut fulcrum quoddam ſit, cui proximæ partes adnaſcantur & adſtabiliantur.[a] Cartilagines enim, qui- *a figur. ca. 38. & fig. ca. 21. lib. 2.*
bus larynx conſtat, oſsium munere eleganter funguntur. quippe ipſis quidam implantantur muſculi, ac nonnulli ab illis enaſcuntur. Inſuper laryngem perinde effingunt, atq; ruſticorũ domus ex trabibus confectas cernimus, priuſquam ſtramina, tegulæ, & lutum illis adhibentur. Neq; ſanè hominum oſſa & cartilagines carne nudatas, ac poſtmodum unà contextas, propius cuipiam imagini aſsimilaueris, quàm tuguriorum fabricæ iamprimùm erectæ, & nondum ramis aut terra ornatæ. Pari quoq; ratione cartilagines aliæ oſsiũ uicem obeunt,
quæ inibi reponuntur, ubi nullo locato oſſe, muſculi ſuam inſertionẽ tentant: *b fi. ca. 31.*
quod palpebris euenit. In harum enim extremis[b] oblongæ conſiſtunt cartilagines, in quas[c] muſculi palpebras mouentes inſeruntur. Ad hæc, naſi alæ[d] cartilaginibus efformantur, quæ muſculorũ inſertionem perinde ac oſſa excipientes, unà cum[e] alijs cartilaginibus à naſi[f] oſsibus prognatis, apicem naſi eleganter oſsium ritu ſuffulciunt, erigũtq;. Præterea coſtarum oſſa in cartilagines[g] finiunt, ſuffulciendi munere illis oſsibus reſpondentes: uerùm ex abundanti cartilaginibus oſsium uicem hac in parte ſubeuntibus, peculiaris uſus, ob mollio- *c fig. cap. 10. lib. 2. d 4. muſc. tab. L. e 4. muſc. tab. K. f 1. fig. 9. cap. Ξ, Ξ. g 1, 3. fig. cap. 19. A in B.*

rem,

Cartilaginem oſſe ſequaciorem eſſe.

rem,magisq́; ſequacem,quàm oſsibus obtigit, temperiem, accedit, quo quam efformant cauitatem,promptius dilatari & conſtringi patiuntur, quàm ſi rigidæ,oſsisq́; modo duræ eſſent. Atq; ita huius etiam uſus occaſione,aſperæ arteriæ[h] cartilagines C noſtri imaginẽ exprimentes, in hoc ab oſsibus diſcrepant, quòd præter id quòd bellè ſuſtinent,citra uarium articulorum contextum,ſecus quàm oſſa comprimi diſtendiq́; poſſunt. Adde & alium cartilaginis uſum neutiquam infimum,quo hæc oſsibus occaſionem præbet, ut in continuis frequentibusq́; motibus attritu minus uitientur. Oſsium namq; cõmiſſuræ motus gratia extructæ, propter oſsium ſiccitatem ex mutuo contactu, leui opera rumperentur, niſi oſſa, tota ſede qua ſe inuicem contingunt, articulumq́; formant, cartilagine quadam ueluti cruſta ſeorſim obducerentur, & hæc cartilago ſuo in duritie mollitieq́; temperamento oſsium impetui reſiſteret, & unà incidentis uim cedẽdo leuiter exolueret. Neq; ſolum cartilago in oſsium affrictu, quo minus mutuo contactu atterantur, commoda eſt: at ita læuis planaq́; uiſitur,ut promptiſsimè oſsis caput in ſuo ſinu uoluatur, nullaq́; aſperitas motus promptitudinẽ impediat: accedente huc uiſcido lubricoq́; humore, & ueluti ſmegmate quopiam, quo rotulas & cardines,ut ad reflectendum reddantur aptiores,oblinimus. Quinetiam ſagax rerum Opifex adeò præſtantem cartilaginis uſum in articulis fore cognouit, ut non ſolum ad eum quem diximus modum, oſſa in mutuo contactu cartilagine læui & lubrica incruſtauerit, uerùm in nonnullis articulis priuatorum quorundam motuum gratia, tertiam inſuper quandam adhibuerit,quæ neutrius oſsis cartilagini,ſed tantum membraneis articuli ligamentis orbiculatim connaſcitur,& ueluti cartilaginũ oſsibus obductarum quoddam interſtitium efficitur,utrinq;,quà inter alias cartilagines conſiſtit, læue, & lubricũ,& multo illis cartilaginibus, quæ oſsibus obnaſcuntur (quo promptius comprimatur,aſſurgatq́; iterum) mollius. Huiuſmodi[i] cartilaginem inferioris maxillæ ad temporum oſſa articulos intercedere, ſuo loco audies: deinde[k] aliam pectoris oſsis cum clauicula articulum,[l] & nexum clauiculæ cum ſuperiori ſcapulæ proceſſu,[m] & ulnæ cum brachiali,[n] & tibiæ oſsis cum femore: in quo articulo huius generis cartilagines, ſinus, quibus femoris capita excipiuntur, magna Naturæ prouidentia peculiariter augent. Huiuſmodi itaq; uſum cartilago in articulis ſuppeditat. ad quem rurſus accedit,quòd in pleriſq; oſsium commiſſuris non ad motum inſtitutis,cartilago quaſi glutinis uice interuenit:[o] quemadmodũ in pubis oſsium commiſſura fieri animaduertimus,[p] & pueris,in appẽdicis cum reliquo oſſe coalitu. Porrò de conglutinantis cartilaginis natura,ubi oſsium commiſſurarum differentias perſequemur, denuò agendum erit: uti & cartilaginis ſpecies, quam ligamenta cartilaginoſa aliquandò efformare docebimus, in ligamentorum enarratione pertractabitur. Sunt autem eius generis in corporum uertebrarum[q] contextu,[r] in coxẽdicis articulo,[s] & in genu. Cartilagines inſuper quædam in hoc fabricantur,ut quippiam in ipſis quod cõtinuò erectum eſſe oportuit,firmetur. Cuius generis palpebrarũ ſunt cartilagines,quæ cilia ſeu palpebrarum pilos erectos ſuſtinent: præterea nudæ prominentesq́; corporis particulæ, & oſsium fines alteri oſsi non commiſsi, cartilagine adaugentur,ut tali conſtent ſubſtantia, qualis neq; frangi propter molliciẽ, neq; rumpi propter ſiccitatem queat. Quòd autem cartilago non minus quàm ungues ea formetur ſubſtantia,uel pueri nos docent,qui maiuſculam cartilaginei piſcis,aut uituli cartilaginem nacti,eam in globulum ſcindunt,ac ut ualidiſsimè frequentiſsimeq́; reſiliat, lapidi cuipiam inijciunt. Is enim reſultus liquidò cartilaginis temperiem

b 14,15 fi. cap. 38

Cartilaginis uſus in articulis.

Tertia in articulis quibuſdã cartilago.

i fig. capiti 10 inſerta.
k 4 fig. ca. 22 S.
l 4 fig. ca. 22 R.
m 1,2,3 fi. cap. 24 T.
n 8 fi. ca. 31

Cartilago glutinis uice ſubiẽs.

o in integris oſsium figuris s.
p fi. ca. 40. lib. 2. character 2, s.

Ligamẽtorum ſubſtantiam ingrediens cartilago.

q eiuſdem fig. char. 3.
r 2 fig. ca. 40. lib. 2. P
s fig. cap. 1. lib. 2. X.

Cartilagines aliquid continuò erigentes.

Extãtibus particulis adnatæ cartilagines.

 ita

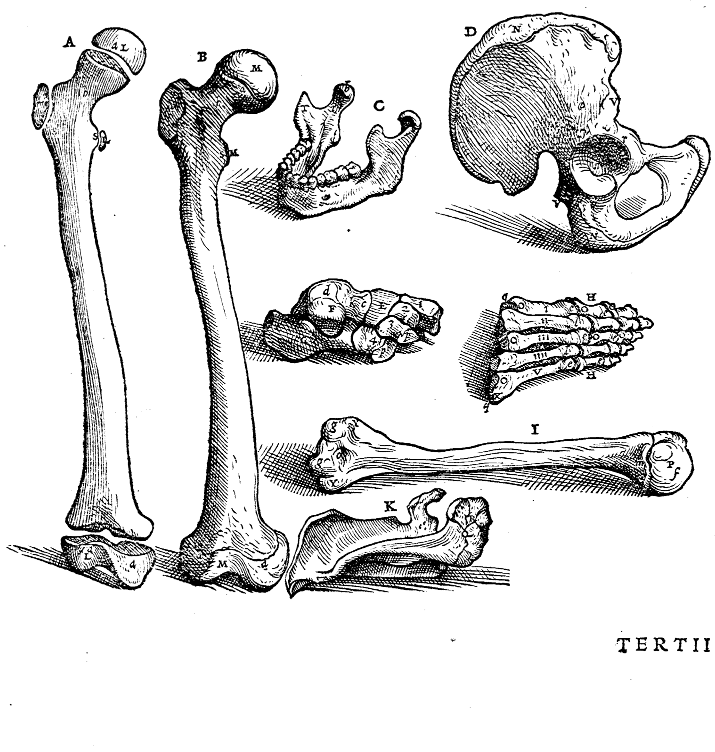
ita arguit,ac quum cæſim punctimq́; cartilago ſuperficietenus cultro petitur, & ab illo dein reſilit.In cartilaginum,quæ nudis partibus contigerunt,numero,obſeruabis naſi cartilagines,[t] eam quæ in mucronem gladij modo à pectoris oſsis fine exacuitur,ſpuriarū coſtarum[u] cartilagines,&[x] eam quæ oſsis coccygis termino adnaſcitur: & auris cartilaginem,quæ tenuis mollisq́; eſt,ac cute obducta,auris corpus oſsis inſtar pulchrè ſuffulcit. Cæterum iſti cartilaginum inter ſe uariantes uſus, earundem quoq; differentias explicant, adeò ut nunc neq; has,neq; cartilaginum formas,prolixius enarrare conueniat,præſertim quum ſingulæ cartilagines perinde ac oſſa à nobis priuatim ueniant deſcribendæ.Quamuis fortè aliquis hic adhuc additum uelit,in minoribus natu cartilagines molles eſſe: in ſenioribus uerò ita ſubinde indurari, ut fragilis ac friabilis oſsis naturam referant. quod potiſsimum laryngis accidit cartilaginibus,& illis quas ſuperiores coſtę educunt.Hæ enim temporis ſucceſſu,idq́; maximè in brutis, oſſeæ fiunt, exterius duntaxat cartilagine ueluti mēbrana quapiam obcinctę, quæ ab oſſea illa cartilaginis ſubſtantia per elixationem leui negotio abſcedit & diuellitur.

Cartilaginum differentiæ.

t 1.fig.cap. 19.k
u 1.fig.ca. 19. F,F
x 2,3.fi.ca. 15.c.

NOMINA, QVIBVS OSSIVM CARTILAGInumq́; partes, ſedes'ue appellantur. Cap. III.

TERTII CAPITIS FIGURA.

TERTII CAPITIS FIGVRAE, EIVSDEMQVE characterum index.

PROPOSITA modò figura, aliquot oſſa in hoc tantum delineantur, ut oſsium partes & ſedes, quarum nomina hoc Capite perſequar, in nonnullis ſaltem oſsibus exprimantur. Cuiuſmodi uerò hîc occurrant oſſa, characterum index docebit.

A *Dextrum femur, cuius appendices ſua ſede dimouimus, ac ueluti quodã interſtitio à reliquo oſſe diſiunximus.*

B *Dextrum femur, cui appendices ſuis ſedibus adhuc commiſſæ hærent.*

C *Maxilla inferior, unà cum humiliori dentium ſerie.*

D *Hîc os dextro ſacri oſsis lateri coarticulatum, externa ſede exprimitur.*

1.2.3.4. *Sub iam commemorato oſſe, & inferiori maxilla, pedis dextri oſſa ita uidentur, ut quatuor tarſi oſſa, cha-*
E. F. G. *racteribus 1.2.3.4 inſignita, cum oſſe cymbæ non abſimili, ac E indicato, & talo F inſcripto, & calcis oſſe G ſi-*
H. I, II, *gnificato, à quinq; pedij oſsibus I, II, III, IIII, V notatis, & digitorum oſsibus H & H oſtenſis, adeò remo-*
III, &c. *ueantur, ut ſedes qua pedij oſſa tarſi oſsibus committuntur, intueri poſsit. Hac namq; ratione ſinus in ſuperficie*
H H. *tantum inſinuati, & capita leuiter admodum protuberantia, opportunè commonſtrantur.*

I *Pedi ſubiacet humerus, anteriorem ipſius ſedem oſtendens.*

K *Scapulæ portio, in hoc ex dorſo poſteriori'ue parte depicta, ut ſpinam ipſius cum ſua appẽdice lineis interſtincta, uarijsq; partibus efformata oſtenderet. Reliqui characteres oſsium partibus oſtendendis hunc in modum ſeruiunt.*

L &c. *Quatuor L in femore A notato poſitis, quatuor femoris appendices indicantur.*

M &c. *Quatuor M in femore B notato locatis, etiam quatuor femoris appendices inſinuantur, quarum circunſcriptionem lineæ notant, quibus illæ à reliquo femoris oſſe dirimuntur.*

N, N *Superius N in oſſe ſacri oſsis lateri commiſſo, appendicem notat oſsis ilium. inferius autem N, appendicẽ oſsis coxendicis.*

O &c. *Aliquot O in pedij oſsibus ponuntur, & deinde in primo ſecundoq; pollicis oſſe, & primo ſecundoq; medij digiti appendices aliquot in his oſsibus inſinuantia.*

P *Humeri appendix.*

Q *Appendix ſpinæ ſcapulæ.*

R *Lineæ, quæ plures ſpinæ ſcapulæ appendicis portiones intercedunt.*

S, S *In utroq; femore duo ſcripſimus S, femoris notantes proceſſus.*

T *Proceſſus acutus inferioris maxillæ.*

V, V *Duo ſunt proceſſus, in oſſe alteri ſacri oſsis lateri coarctato.*

X *Proceſſus ſuperioris appendicis pedij oſsis, paruo digito præpoſiti.*

Y, Y *Duo proceſſus, ſeu tuber inferioris ſedis humeri, qua cubiti oſsibus articulatur.*

a, a, a *In utroq; femore ter a ponitur, tria femoris oſtendens capita.*

b *Caput maxillæ inferioris dextrum.*

c *Caput tali, ſinum oſsis quod cymbam refert, ſubintrans.*

d *Caput tali, tibiæ ſinum ſubiens, quod & F notatur.*

e, e, e, e *Aliquoties in pedis figura e occurrit, capita notans pedij & digitorum oſsium.*

f *Caput humeri ſuperius, quod ſcapulæ articulatur.*

g, g *Duo capita inferiora humeri, ſeu potius ſedes, quibus ulna & radius articulantur.*

h, h *In utroq; femore ſemel h ponitur, ceruicem capitis indicans, quod coxendicis oſsi immittitur.*

i *Ceruix in inferiori maxilla.*

k *Ceruix in talo.*

l, l *Ceruices pedij oſsium.*

m *Ceruix in humero.*

n *Acetabulum in coxendicis oſſe, cui femur inarticulatur.*

o *Acetabulum in humero, anteriorem ulnæ proceſſum admittens.*

p, p, p *Superficietenus exculpti ſinus, qui in tarſi oſsibus uidentur.*

q, q *Pedij oſsium minimè extuberantia tubercula.*

r, r *Supercilia in coxendicis oſſe, ad ſuperiorem acetabuli ſedem conſpicua. Si fortè in cartilaginibus eiuſmodi quoq; oſsium partes aut ſedes contueri lubet, omnes ferè quæ in cartilaginibus ſpectari poſſunt, effigies cartilaginum trigeſimo octauo Capiti præpoſitæ commonſtrabunt.*

Varias eſſe uoces, quib. oſsiū partes ſedesq́; nuncupantur.

VTCVNQVE uocum multitudo, & uarius illarū uel apud eundem authorem uſus, rerum deſcriptionē arduam reddat: nulla tamen æquè uaria pugnansq́; dictionum eſt congeries, ac nominum, quibus oſsium partes ſedesq́; indicantur. Vt enim ad ſequens Caput uarias adhuc appellationes aſſeruem, quibus commiſſurarū oſſa iungentium ſpecies ſignificantur, huc modò referuntur, ἐπίφυσις, ἀπόφυσις, κορώνη, κεφαλὴ, ἄρθρον, κόνδυλος, τράχηλος, αὐχὴν, κοτύλη, κοτυληδὼν, ὀξύβαφον, γλήνη, ἴτυς, ὀφρύες, ἄμβονες, χείλη, βαθμίδες, eiusq́; generis uoces quamplurimæ, quæ Græcorum ſunt nomina: Latinis autem, & ſi priuatim nonnulla tantum illis habeantur, interpretum tamen laſciuia, tot nominū myriades paſsim ita ſunt obuiæ, ut iam nobis ſeorſum unumquodq; Græcorum nomen aſſumendum ueniat: & quid ueteres, qui pueros domi ſedulò diſſecandi rationem docebant, illis intellexerint, addendū, quò tandem cuiuſmodi uoce nos quoq; ſimus uſuri, ſtatuatur. ἐπίφυσιν itaq;, quam Latini appēdicem, applantationem, adnexum, additamentum, adnaſcentiam, & alijs innumeris profectò modis reddunt, perpetuò appendicem appellabo. Eſt autem ἐπίφυσις ſeu appendix, os alteri oſsi adnatum, & peculiarem obtinens circunſcriptionē, neq; illius oſsis cui committitur, penitus uera portio. Huiuſmodi appendicis naturam, quoties aut uituli, aut hœdi, aut agni, aut alicuius iunioris animalis pars aliqua menſæ apponitur, diſcere licet. Femore enim, humero, tibia, radio, ulna, aut alio his ſimili oſſe à cæteris oſsibus carnibusq́; liberato, & ualidius nonnihil extremis partibus attrectato, ab illo ueluti aliud quoddam os decidere conſpicimus, appendicis nomine donatum. Atq; id in iunioribus duntaxat animantibus intuemur: in ætate enim prouectis, appendices adeò pertinaciter ſuis oſsibus adnaſcūtur, ut ab oſſe auelli nequeant, uixq́; coniunctionis lineam exprimant, & ueræ ſuorum oſsium portiones eſſe uideantur: cum interim in nuper natis magnam cartilaginis portionem inter appendicem & os cui ea adnectitur, intercedere uideamus, quæ appendicē oſsi glutinis modo connectit. Coalitus hic non[a] læui planaq́; cōtingit ſuperficie: uerùm os cui appendix committitur, plerunq; ſinibus quibuſdam & aſperitatibus abundat, quibus appendicis tubercula ſinusq́; mutuo ingreſſū ualidè accommodantur. Præterea[b] connexus iſte hoc quoq; priuatim nanciſcitur, quòd os cui appendix committitur, nulla prorſus ſui ſede mollius, & in duritia infirmius, quàm circa ipſum connexum, cernatur. Perpetuò enim os inibi pumicis ſpongiæ'ue modo multis cauernulis intus plenum eſt. & quamuis id ſubinde reliqua propemodum ipſius longitudine unum ſinum ampliter cauum, & duntaxat medulla oppletum ſibi uendicet, ac durißimum ualidißimumq́; ſecundum ſinus illius longitudinem exiſtat: nihilominus tamen priuſquam appendici os annectitur, ſinus ille deficit, & ipſum mollius redditum, cauernulis ſcatet, quemadmodum & appēdix ipſa, quæ reliqua oſsis parte mollior ſemper cernitur. Atq; id ita perficitur, ut Galenus appendices, ſinuum medullam continentium opercula eſſe tradiderit. quaſi uerò appendicum cauernulæ medulla, aut ſucco ipſi prorſus ſimili deſtituerentur, & non quamplurima oſſa ſinibus quibus medulla oſſuoſis fibris non intertexta continetur carentia, appendicem aſciſcerent. Amplis enim oſsibus, quæ ſacri oſsis lateribus coarctantur, eiuſmodi ſinus neutiquam adeſt: nihilominus tamen toti ilium oſsis ſpinę[c] appendix coaleſcit, quemadmodum & toti infimę ſedi coxendicis oſsis. Quin & ſcapulæ nulla ferè ex parte medulloſæ,[d] quatuor appendices annectuntur. duę quidem ad ipſius baſim, una ad mucronem inte-

ἐπίφυσις. Appendix.

In 11. de Vſu partium. Appendices ſinuū medullam continentium non eſſe opercula.

a Expende femoris appendices fi. A.

b fig. capiti 1. inſerta inter G & A

c N,N. fi. D.

d X,Y,E, K fig. 1, 2 cap. 21.

rioris

c Q.R fi. K.

rioris ſui proceſſus,& quarta ſuperiorem ipſius proceſſum:[c] quæ peculiariter ex pluribus particulis extruitur. Demum dorſi uertebræ eius generis ſinu carent: attamen ipſarum corpora ſuperius inferiusq; ſibi[f] appẽdices uendicant.

f 1, 2 fi.ca. 17. A, B, &c.

Imò non modò uertebrarum corpora appendices habent, ſed etiam tranſuerſorum in thorace ac lumbis uertebrarum proceſſuum & ſpinarum mucronibus appendices anneƈtuntur. Inſuper & coſtarum radici uertebris coarticulatæ appendix committitur, etiam ſi coſtarum os nullo amplo ſinu medullam recipiente donetur. Cæterum uertebræ & puerorũ dentes, qui etiam appendicibus decorantur, non ſolum indicant oſſa his ſinibus deſtituta appendices obtinere: uerùm etiam argumẽto ſunt, non ſolis grandibus oſsibus Naturam appendices dediſſe: quantumuis antehac Anatomicorũ præcipui oppoſitum aſſeruiſſe uideantur, appendices magnis tantum oſsibus adſcribentes. adeò ſanè, ut ſi appendicum rationem rectè ſcrutabimur, eas non ſinuum opercula quocunq; tandem modo ſtatuemus, uerùm illis rerum Opificem uſum eſſe, haud immeritò aſſeremus, quum os aliquod parte quapiam mollius quàm reliqua ipſius ſede fabricandum duxit, ſiue commodę opportunæq; articulationis, quæ craſſam, ac proinde non prorſus ſolidam cõpaƈtamq; oſsis ſedem requirebat, ſiue molliorum corporum inſertionis, exortus'ue, aut eiuſmodi alicuius occaſione. quantumuis interim Galenus undecimo libro de Partiũ uſu, appendicum ſubſtantiam reliqua oſsium quæ illis donantur ſede ſolidiorem dulioremq; eſſe cenſuerit: appẽdices in nuper natis parum expendens, quibus magna ex parte ſunt cartilagineæ, quemadmodũ & in ſenibus cætera oſsium ſede (uti iam antea dixi) molliores rarioresq; occurrunt. Oſsium itaq; amplos illos & oſſuoſis fibris non undiq; oppletos ſinus habentium, femori quidem[g] quatuor anneƈtuntur appendices: unus capiti, quo coxendicis oſsi inarticulatur: unus inferiori ipſius parti, quæ tibiæ cõmittitur: & duo alij duobus ipſius proceſsibus, quos ferè rotatores uocamus. Tibię oſsi & fibulę ad genu & ad pedem appendices adnaſcuntur. Radius quoq; iuxta brachiale & humerum appendicibus donatur. Humero autem tantummodo ſuperius, quà ſcapulã ſpeƈtat, appendix contigit: quemadmodum ulnæ duntaxat ad brachiale. quanquam huic interdum in admodum puerulis ad ſupremam ipſius partem parua appendix adnata[h] occurrat, uti & humero[i] tota inferior pars cubiti articuli portionem efformans, quibuſdam appẽdice efformari uiſa eſt. Atq; hæc oſſa grandia ſunt, quibus inſignes Natura ſinus largitur. Parua autem, quæ & nos quoq; eius generis ſinu cõtra Galeni placitum donari diximus, haudquaquam appendice carent: quippe poſtbrachialis &[a] pedij oſſa ad unum omnia manifeſtiſsimam appendicem obtinent, ubi primorum digitorum oſsium ſinus ad articulationem ſubeunt. Superius uerò quà hæc oſſa brachiale & tarſum reſpiciunt, ſubinde appendicem quidem adipiſcũtur, at firmius ſemper quàm ima parte, ipſorum oſsi coalitam. Item omnia digitorum oſſa ſuperius & inferius appendicibus plerunq; decorantur, ſi ultima excipias, quæ ſuperius tantum appendices habent. ἀπόφυσις, quem interpretes proceſſum, exceſſum, explantationem, & neſcio quibus alijs uocibus uertunt, nobis proceſſus appellabitur: eſtq; oſsis pars, nihil à ſuo oſſe differens, quàm quòd tuberculi ſeu gibbi inſtar ex oſſe procedit, quemadmodum ex arboris trunco radices & rami extuberare procedereq; uidentur. Eiuſmodi proceſſus, qui & ἐκφύσεις quandoq; uocantur, in oſsibus ſunt quamplurimi. Nulla enim dorſi eſt uertebra, quæ non multis donetur. quandoquidem aliquot[b] ceruicis uertebras etiam plures undecim proceſſus habere, thoracis autem uertebras ſeptem, lumborum uertebras nouem,

Nõ ſolum grandibus oſsibus appendices contingere.

Galen. lib. de Oſsibus.

g Quatuor L fi. A. dein 4 M. fi. B

h ad X & Y fig. 6. ca. 24.

i quod ſub N conſiſtit in 1 fig. ca. 23. & ſub O 2 fig.

a O O in fi. pedis.

ἀπόφυσις. Proceſſus.

b 8 fi. 15. ca. numeris notantur.

uem, ſuis locis docebimus. Deinde &[c] inferior maxilla proceſsibus utrinque duobus donatur, &[d] humerus quoq;, & omnia corporis oſſa proceſſus oſtendunt, quoties extra planam ſuperficiem aliqua ſui ſede extuberant. Porrò proceſſuum, ſicut & appendicum, nonnullæ ſunt differentiæ. Quibuſdam enim proceſsibus appendix adnaſcitur. nam femoris proceſſus[e] rotatores nuncupati, & ſcapulæ ſpina (quæ proceſſus ſcapulæ eſt) appendicem obtinent: quemadmodum & interior quoq; ſcapulæ proceſſus. Alijs proceſsibus nulli ſunt appendices. nam maxillæ inferioris, tali, & reliquorum ferè fungoſorum oſsium proceſsibus appendices rariſsimè contingunt, modò & eorum quoq; oſsium proceſſus fungoſi ſint. Rurſus ipſi appendices plerunque ſibi proceſſus uendicant. Vlnæ enim appendici[f] proceſſus accidit, quem columnæ, & quo ſcribimus ſtilo, diſſectionum periti aſsimilarunt. Tibiæ quoq; oſsis inferiori appendici[g] proceſſus obtigit, quem interiorem malleolum nuncupamus. Deinde & pedij oſsis paruum digitum ſuſtinentis ſuperior appendix[h] proceſſum habet, cui[i] octauus pedem mouentium muſculus inſeritur. Appendix quoq; infima femoris, in[k] duos proceſſus adeò inſignes diuiditur, ut utriq; capitis nomen ſeorſim mereantur. Ad appendicem itaq; & proceſſum referuntur, quæ iam explicabimus oſsium capita, ceruices, ſinus, tubercula, & ſupercilia. Quanquam tamen proceſſus nomen illis tantum proceſsibus adhiberi ſatius erit, qui alteri oſsi non articulãtur. Femoris namq; & humeri capita proceſſus ferè non nuncupamus: quemadmodum ſanè acutos maxillæ inferioris proceſſus, & tubera humeri, quæ ad cubiti articuli latera prominent. Deinde & proceſſus appendicibus ornatos, non appẽdices, ſed proceſſus ſimpliciter appellare, opportunius fore putamus. Femoris enim rotatores, & ſcapulæ & uertebrarum proceſſus, etiam ſi appendices habeant, proceſſus aliorum Anatomicorum more (qui ſubinde ἐπίφυσιν cum ἀποφύσει confundunt) nuncupabimus: Appendicis autem proceſſum ſimpliciter nunquam, non addito appẽdicis nomine, proferemus. quippe interiorem malleolum, inferioris tibiæ oſsis appẽdicis proceſſum eſſe dicemus. At hæc omnia, obiter tantum intellectis nominibus, in oſsium deſcriptionibus erunt obuia, ut & proceſſuum quoq; uſus in ſingulis oſsibus manifeſtus euadet. Conferunt autem proceſſus præcipuè ad commodam articulationem, & oſsium commiſſuram: deinde ad multarum partium exortum, aut inſertionem. Si enim oſſa nullibi extuberarent, neq; collium ritu educerentur, ac rurſus uallium modo exculperentur, paucifsima ex ipſis naſci, ipſisq́; inſeri poſſent. Nunc autẽ proceſſus montis inſtar prominent, à quo plura quàm ex plano pronaſcuntur, aliaq́; ei dein inſeruntur, & ſuper ipſum exędificantur. Quinetiam proceſſus quoſdam propugnaculi uice quodammodo eſſe, ſcapularum & uertebrarum proceſſus teſtabuntur. κορώνη, ſeu κορωνὶς, & κορωνὸν, interpretibus quibuſdã cornix, alijs corona dicitur. At ueteres Græci in oſsibus hac uoce acutũ ſignificabant proceſſum, quem ad arcus cornu & inciſionem, ubi neruus ſedet, referebant. Huius generis[l] unus utrinq; in inferiore maxilla habetur, cui temporalis muſculi tendo inſeritur. Deinde in temporum oſſe[m] alius cernitur, quem mammarũ papillis aſsimilant. Sic & in eodem oſſe[n] alius conſiſtit, qui gallorum calcaribus, & ſcriptorio ſtilo comparatur. Verùm Galenus non eiuſmodi acutos proceſſus, muſculorum inſertionibus & exortibus paratos, ita ſolum appellaſſe uidetur: ſed & nonnulla oſsium capita, aliorum oſsium ſinus articulationis ergò ſubeuntia. Occipitij enim oſsis[o] capitula primæ ceruicis uertebræ[p] ſinibus articulata, non ſemel eo nomine appellauit: quum interim, idq́; potiſsimum in homine, acuti proceſſus nomẽ neutiquam mereantur.

Proceſſuum et appendicum differentiæ.

Proceſſuum uſus.

κορώνη.

In libro de Oſsibus.

[c] T & 3 fi. C.
[d] YY fi. 1.
[e] S S fi. A. B.
[f] fi. 1, 2 ca. 24 R.
[g] fig. 3 ca. 31 i.
[h] X in pede.
[i] 15 muſc. tab. 2, b.
[k] 1, 2 fi. ca. 30 E, F.
[l] T fi. C. et 6 muſ. tab. A, B.
[m] 4, 5 fi. 6 cap. k.
[n] eiuſdem fig. i.
[o] 1 fi. cap. 15 B.
[p] 2 fi. cap. 15 N.

mereantur. κεφαλὴ, & κεφάλαιον, Latinis nomine capitis explicantur: qui hac uoce appellant oſsis tuberculum, alterius oſsis cauum articulationis motusq́; arbitrarij occaſione ſubintrans. Et caput rurſus prominẽs aut depreſſum nuncupamus, ad ipſius ceruicem id referentes. Femoris enim[q] caput, coxendicis oſsis[r] ſinui inarticulatum, prominens dicitur, quòd ab ipſius ceruice ad uerticem uſq; longus pertingat ductus: quemadmodum & humeri[s] caput ſcapulæ commiſſum, prominentis capitis loco numeramus, quòd ipſius eminentiſsima parte ceruicẽ aut collum longè excedat. Verùm pedij oſsium[t] capita, quæ tarſi oſsibus cõmittuntur, adeò depreſſa planaq́; ſunt, ut uix dicere queas, num ipſa tarſi oſsium ſinus ſubintrent, aut tarſi oſsiũ tubercula in ſe recipiant. Præterea neq; in[u] trium interiorum tarſi oſsium cum oſſe cymbam referente contextu, à ſinibus capita diſtinguere licet. dein eiuſmodi capitula in pleriſq; uertebris[x] haberi, ſuo loco admonebimus. In præſentia enim ſufficit addidiſſe, Græcos Naturæ operum ſtudio flagrantes, capita prominentia nuncupaſſe, quæ manifeſtum oſtendunt tuber, & ipſorum medio (quantum ad ſuperficiem ſpectat) magis quàm lateribus, aut in orbiculo, eminent & extuberãt. depreſſa autem, quæ adeò obſcuro tubere gibbo'ue prædita ſunt, ut num caput, num ſinus ea uocari debeant, non ſatis conſtet. Atq; hæc poſteriora capita illi κονδύλους uidentur appellaſſe, priora autem ſimpliciter κεφάλαια. At de condylo non ita multo pòſt quædã (quum ita uariè à multis id nomen uſurpetur) adhuc ſubijciemus. ἄρθρον, quem nos Articulum dicimus, Græci primùm uocarunt, oſſium commiſſuram ad motum paratam. Verùm Hippocrates crebrò, idq́; potiſsimum in libris de Fracturis & articulis, ac Galenus etiam in eorundem librorum Commentarijs, articulum nominarunt rotundam oſsis partem, in proximi oſsis cauum ſinum'ue immiſſam, & capitis nomine appellatam. Huiuſmodi caput, Latini etiam uertebrum ſeu uertebram appellare uidentur, quando femoris[a] caput coxendicis oſsis[b] ſinum ſubingrediens, ita nominant. quanquam alijs rurſus uniuerſum coxendicis oſsis cum femore articulum ita uocare libuit. Satius tamen fuerit, uertebræ nomen[c] dorſi oſsibus tantum accommodare, ut nobis uertebra idem ſignificet, quod Græcis σπόνδυλος, nimirum quoduis dorſi os: quod & uerticulum nonnullis dicitur, à uerticuli uidelicet, quo mulieres fuſos aggrauant, forma. Cæterum capita quę iam dicto modo extuberant, quibuſdam oſsibus ſimplicia obtigerunt, ut femori qua coxendicis óſsi articulatur, pedij &[d] poſtbrachialis oſsibus, qua digitorum prima oſſa ſubeunt. Alijs duplicia ſunt, ac gemina, & ſinu quodam interſtincta, ut[e] femori quà tibiæ committitur,[f] primis & ſecundis digitorum oſsibus, in inferioribus partibus, quæ ſubſequentium oſsium ſinus ſubintrant. Rurſus capitum alia rotunda conſpiciuntur, ut femoris ſupremum caput: alia à dextra ſede ſiniſtrorſum longius ducuntur, atq; ita quodammodo lata fiunt, ut maxillæ inferioris[g] capita. & alia à priori ſede retrorſum longius feruntur, ut[h] capita occipitij oſsis primæ uertebræ ſinus ſubeuntia. præter alias innumeras capitũ ex forma differentias, in priuatis oſsium deſcriptionibus explicandas. Porrò oſsiũ capita non ſemel Galeno ἀποφύσεις, ſeu appẽdices uocantur, fortaſsis quòd eorum nonnulla appendice conſtent: quemadmodũ femoris capita, ſuperius humeri caput, pedij & poſtbrachialis oſsium capita, quibus primis digitorum oſsibus coarctantur. Sed interim pleraq; oſsium capita neutiquam appendice formantur. Talus enim prorſus appendice caret: quemadmodum & maxilla quoq; inferior capita, non autem appendices obtinet. Vnde non admodum recipienda uenit Galeni oratio, qua κώλων, hoc eſt artuum capita, ἀποφύσεις & κονδύλους uocari

Marginal notes (right): κεφαλή. κεφάλαιον. *Caput.* — *Capitum alia prominentia, alia depreſſa.* — ἄρθρον. *Articulus.* — *Vertebrum. Vertebra.* — σπόνδυλος. — *Capitum differentia.* — *In 11 de Vſu partium.*

Marginal notes (left):
q Metire id à D ad B 1 fig. cap. 30.
r 1, 2 fi. ca. 29 e, f, g.
s Ab m ad f in fi. 1.
t q, q in pede.
u Confer ſ, t, u 13 fi. ca. 33. cum n, m, l fig. 10.
x 9 fig. 15 ca. d: & figuræ 16 ca. X, Y.
a. b. Immitte A 1 fi. ca. 30 in e, f, g fig. 1 ca. 29.
c. figuræ cap. 14, 15, 16, 17.
d 1 fig. ca. 27 C.
e 1 fig. ca. 30 E, F, I.
f 2 fig. cap. 27 G, H, L.
g 1, 2 fi. ca. 10 A.
h 1 fi. ca. 15 à C ad D.

κόνδυλος. cari docuit. Porrò κόνδυλον Latini nunc articulum, nunc nodum, nunc gibberum, nunc caput, nunc capitulum, nunc digitorum oſſa uertunt: quòd admodum uariè hanc uocem à Græcis haberi cognoſcant. In Galeni enim iam dicta oratione, artuum capita eo nomine nuncupari uidentur. In libris autem de Adminiſtrandis ſectionibus, ita duo inferiora femoris capita uocat, & tubera capita´ue inferiora humeri, perinde ac ſi eo nomine indicarentur gemina oſsium capita. quod & Hippocrates in libro de Articulis inſinuat, ubi luxatum humerũ κονδύλοις, hoc eſt digitorũ articulis reſtituere docet. Veriſimile enim eſt, digitorum oſſa ita ab aliquibus fuiſſe nuncupata, quòd geminis[i] capitibus, quemadmodum femur inferiori ſede donentur. & potiſsimum prima quatuor digitorum oſſa, quæ in luxationis reſtitutione, manu in pugnum acta, humerum extrorſum, & dein ſurſum præcipuè ducunt. Cæterùm Galenus in primo de Muſculorum motu, κόνδυλον appellat, depreſſum oſsis capitulum, quando κεφαλὴν ſeu caput, κοτύλη ſeu acetabulo, profundo´ue ſeu alto ſinui confert: κόνδυλον uerò, ſeu depreſſum, minimeq́; extuberãs & planum capitulum, γλήνη, quam ſinum eſſe dicimus, adeò leuiter in oſſe cælatum, ut an ſinus, an capitulum ſit, dijudicare uix poſsis. Atq; in hunc modum à primis diſſectionum profeſſoribus, κονδύλου nomen proculdubio inſtitutum fuit. quamuis interim facilè curauero, ne hoc nomen quicquam obſcuritatis alibi in noſtra oratione pariat: quum non minus promptum fuerit, obſcurè & leuiter extuberans capitulum, aut internum externum´ue femoris iuxta genu caput, dicere, quàm ambigua uoce condylum, uel nodum, uel quippiam ſimile ſermoni inſerere.

i G, H fi. 2 cap. 27.

τράχηλος. αὐχὴν. Collum. Ceruix. τράχηλον, & αὐχένα, Latini collum & ceruicem nuncupant, his uocibus oſsis partem, quæ collo noſtro reſpondet, ſignificantes. Collum namq; & ceruix tenues oſsium ſunt proceſſus, quorum extremum craſsius redditum, in oſsis caput finitur. Huiuſmodi ceruices nullibi perinde conſpiciuntur, ac in[a] femore, iuxta ipſius caput, coxẽdicis oſsi inarticulatum. Dein in maxilla inferiori adeò inſignis[b] ceruix ſe offert, ut & caput inferioris maxillæ, ceruicis nomine ab Anatomicis ſubinde donatum fuerit. *Galenus initio lib. de Oſsibus.* Quinetiam in talo quoq;[c] ceruix apparet, ante orbiculatum ipſius caput conſpicua, quod nauiformi oſsi inarticulatur. Ad hæc,[d] pedij & poſtbrachialis oſſa, quà digitis coarctantur, ceruices oſtendunt. In reliquis autem oſsibus illę non æquè manifeſtò conſpiciuntur. Cæterùm aliquando non modò tenuiores oſsium partes in capita extuberantes, ceruices dicuntur: quinetiam & tenues proceſſus ita uocamus, qui latiores dein redditi, ſinum conſtituunt, cui aliud os coarctatur. quod ſi in aliquo oſſe conſpicitur, ſanè in ſcapula eſt manifeſtiſsimum: *Galen. in libro de Oſsibus.* cuius[e] arctior pars ante ſinum cui humerus inarticulatur poſita, ceruicis quoq; nomen ab Anatomes profeſſoribus obtinuit.

a fig. A & B, h b.
b fi. C. i & 1, 2 fig. cap. 10 B.
c in pede k.
d in pede l, l.
e 1, 2 fi. ca. 21 C, D.

κοτύλη. ὀξύβαφον. Acetabulum, &c. κοτύλην, & κοτυληδόνα, ac inſuper ὀξύβαφον, Latini in oſsium deſcriptione (nulla namq; nobis modò menſurarum eſt ratio) acetabulum & acceptabulum, & uulgò pyxidem, & interdum buccellam uocant: his nominibus ſinus indicantes, qui altius profundius´ue deſcendunt, excauanturq́;, ac oſsium capita excipiunt. Obſeruatur autem eiuſmodi ſinus[f] in coxendicis oſſe, quo femoris caput admittitur: dein & in[g] oſſe cymbam referente, in quem tali caput ingreditur. Neq; ſanè in uniuerſo corpore alij ſinus, quibus oſsium capita inarticulantur, illis duobus profundiores exiſtunt. Verùm arbitror à primis diſſectionis profeſſoribus, non ſolum inſigniter profundos ſinus acetabuli nomine appellatos eſſe, ſed omnem ſinum alterius oſsis caput excipientem: modò quiuis illum primo intuitu ſinum eſſe atteſtaretur. *γλήνη.* γλήνη autem ab ocularis ſinus (quantum coniector) forma ſinus dicitur, qui leuiter & ſuperficietenus

f n fig. D.
g 11 fig. 33 cap. k.

tantum

tantum cauatus eſt: ac talis occurrit, ut ignores num aliud os admittat, aut aliud os ſubeat, nihilo ſecus quàm ſi duo plani læuigatiq; aſſeres inuicem imponerentur. atq; ſic γλήνη depreſſo reſponderet capiti, quod omnium primum κόνδυλον nuncupatũ eſſe arbitror. Tales ſinus habentur in [h] tarſi oſsibus, qua pedij oſſa ipſis coarctantur. Item [i] oſsis cymbam referentis ſedes, quibus id tarſi oſſa excipit, huiuſmodi quoq; ſunt: ut & [k] brachialis oſsium nonnullæ, quibus poſtbrachialis oſſa articulantur. Præterea in prima ceruicis uertebra, [l] ubi hæc depreſſa ſecundæ uertebræ capitula admittit, uix cauati illi ſinus occurrunt. Verùm hæc non ita dico, quaſi inhibere uelim, ſinus quoſdam (qui etſi manifeſti ſinus formam pręſeferant, tamen non admodum profundè inſinuantur) etiam γλήνας appellari. Nollem enim cõtentioſe rixari, num tibiæ oſsis [m] ſinus, quibus inferiora femoris capita inſident, κοτύλης aut γλήνης nomen mereantur. Attamen ſi articulationis ſpecies diligẽter diſcuſſerimus, meritiſsimò κοτύλην uocabimus apparentẽ ſinum: γλήνην uerò, ſinum adeò obſcurum, ut ambigamus an uerè ſinuum numero ueniat adſcribendus. Quamobrem autem ſinus nunc leuiter, nunc profundè inſculpantur, ſequenti Capite, quod oſsium commiſſurarum differentias explicabit, oſtendemus: quandoquidẽ articulationis gratia tam ſinus quàm capita formentur. Hic autẽ ſuffecerit nomina duntaxat declaraſſe: & ſi cui interim uiſum fuerit, licebit & alias quaſdam ſinuum differentias hic quoq; ſermoni obiter adijcere. Quippe præterquam quòd alij altè, alij uerò in ſuperficie tantum inciduntur, alij rotundi orbicularesq; ſunt, ut coxendicis oſsis [n] ſinus, femoris caput excipiens, & digitorũ oſsium [o] ſinus, quibus poſtbrachialis oſſa inarticulãtur. Alij autẽ oblõgi ſunt, ut radij [p] ſinus, brachiale admittens: & primæ uertebræ [q] ſinus, qui occipitis oſsis capitula excipiunt: & maxillæ ſuperioris [r] ſinus, admittendæ inferiori maxillæ parati, in horũ quoq; ſinuum numero reponuntur. Alij gemini ſunt, ut tibiæ oſsis ſinus, quibus inferiora femoris capita cõmittuntur: dein digitorũ oſsium [s] ſinus pleriq; gemini quoq; cenſentur. Alij trochleis rotulisq; reſpondent, ut humeri [t] ſinus, ulnam mutuò admittẽs. Alij C referunt, ut [u] ſinus ulnæ, quẽ humerus ingreditur. Cæterùm ut ſinus & capita articulorum gratia conſtituuntur, ita quoque & ἴτυας, ὀφρύας, ἄμβονας, χείλη, quæ Latinis ſupercilia & labra nuncupantur. Sunt autem proceſſus ad ſinuum orbem inſtar labrorum prominentes, ſinuumq; profunditatem augẽtes. Hi tametſi in omnibus articulis ferè & oſsium commiſſuris conſpicui ſint, euidentiſsimè tamen ipſorum naturam in profundiſsimis ſinibus oſtendunt. Quare etiam in coxendicis oſsis ſinu, cui femur inarticulatur, altiſsima, maximeq; prominentia uidentur [a] ſupercilia, ut ſinum impenſius cauum redderent, femorisq; luxationẽ accuratius prohiberẽt. Quo minus enim oſſa promptè luxentur, ſupercilia in primis conducunt. βαθμίδας autem, ſinus quidam eſſe creduntur, qui baſis firmamẽtiq; ritu, ultrà quàm animanti ex uſu ſit, os moueri haudquaquam ſinunt. In [b] anteriori enim humeri ſede, & in [c] poſteriori ſinus exculpitur, ulnæ [d] proceſſum excipiẽs. Anterior namq; ſinus priorem ulnę admittit proceſſum, quando cubitus extremè flectitur: poſteriorem autem ſinũ poſterior ulnæ proceſſus in cubiti extenſionibus ingreditur. Quoniam itaq; poſterior ſinus in anteriorem non eſt peruius, hi ulnam ultrà quàm expedit, haudquaquã moueri ſinũt. Si enim eſſent peruij, neq; proceſsibus obuiam irent, cubitum æquè in acutum angulum extenderemus, atq; modò flectimus. Atq; ita primi diſſectionum profeſſores, hos ſinus βαθμίδας uocarunt: quamuis Hippocrati non huiuſmodi tantũ ſinus ita appellentur, uerùm etiam reliqui, quibus oſsium capita paſsim inarticulantur. Vlnæ namque [e] ſinum, C

c modo

Marginal notes (left):

h p,p,p in pede, & 12 fig. ca. 33 ι, κ, λ, α, β.
i fig. 10. ca. 33. n, m, l.
k 6 fig. 25 cap. M, L, K.
l Y quartæ fi. ca. 15 excipit c quintæ fig.
m 7 fig. 31 cap. F, G.
n fig. D. n.
o 1 fig. ca. 27 D.
p 8 fig. 24 cap. x, z, y.
q 2 fig. ca. 15 N.
r 5 fig. ca. 6 b.
s 2 fig. 27 cap. I, K.
t 1, 2 fi. 23 cap. K, L, M.
u 1 fig. 24 ca. E, C, D.
a in fig. D. r, r. & 1, 2 fi. ca. 29 i, i.
b 1 fig. ca. 23 N.
c 2 fig. cap. 23 O.
d 1 fig. cap. 24 C, D.
e 1 fig. ca. 24 C, E, D.

Marginal notes (right):

Sinuum differentiæ.
ἴτυες. ὀφρύες. ἄμβονες. χείλη. Supercilia. Labra.
βαθμίδες.

Libro de Fracturis. modo exculptum,& quem humeri orbita ſubit, βαθμίδα nuncupauit,quemadmodum alij totum cubiti cum humero articulum. Illi quos paulo antè in humero narrabam ſinus,id priuatim ſibi uendicant,quòd illi ferè ſoli omnium ſinuum alterius oſsis proceſſus in articulorum motibus excipientium,cartilagine uix incruſtentur: *Sinus articulationis nomine non parati.* quemadmodum alij pleriq; oſsium ſinus,articulandis oſsibus non parati, ſed ſolum in hoc inciſi, ut ligamenta aut muſculi in ipſis ualidius aptioriq́; ſede inſerãtur,& interdum quoq; aliqua ex ijſdem initium commodius ducant. Cuiuſmodi[f] ſinus in interno latere magni externiq́; proceſſus femoris obſeruatur,& in talo & calce,in[g] medio duorum articulorum,quibus hæc oſſa inuicem coarctantur. At hæc omnia (quemadmodum & ſinus, quibus tendines uehuntur,atq; ne ſua aberrent ſede, continentur,[h] quales in externa radij ſede iuxta brachiale non pauci occurrunt) in priuatis oſsiũ deſcriptionibus magis erunt obuia: & ſi aliud quodpiam nomen, quo in oſsium deſcriptione utendum erit,hic prætermiſerim,id ſequentibus Capitibus recenſebo. Vereor enim ne iſta,utcunq; utilis ſit, ante oſsis cuiuſq; enarrationem prolixitas,ab Anatomes ſtudio aliquem properandi cupidum deterreat,iſq́; non mediocri diſpendio aliud perquirat compendium. Quamuis non minus Galeni librorum occaſione, quàm quæ ſubſequetur oſsium deſcriptionis gratia, in hunc modum nomina prælibauerim.

f 1 fig. cap. 30 R.
g 4 fig. 33 ca. T, T. et 7, 8 fi. V, V.
h 2 fig. ca. 24 γ, δ, ε, ζ.

DE OSSIVM CARTILAGINVMQVE INTER ſe ſtructura & contextu. Caput IIII.

OSSA humani corporis inſtar unius continuiq́; oſsis, lapideæ cuiuſdam ſtatuę modo,ſimul confingi conſtruiq́; nequierunt. Nam etſi ita quidem hominis fabrica iniurijs minus foret obnoxia,& ipſius oſſa firmiorem adipiſcerentur ſedem,neq; luxari ac diſtorqueri poſſent: tamẽ quia homo motu (qui animali maximè, ſi quid aliud, proprius cenſetur) neutiquã deſtitui debuit: et quum motus citra oſsium diuiſiones cõmiſſuraſq́; haud perficiatur, *Hominem pluribus oſsib. conſtare, motus gratia.* hominem è multis oſsibus fabrefieri admodum conduxit. Quinetiam oſſa inuicem componuntur non tantum motus gratia, ſed etiam alicuius corporis tranſitus occaſione, aut ſecuritatis, ſeu noxas melius ferendi cauſa, aut partium diuerſitatis nomine. Propter motum quidem digitorum oſſa inuicem committuntur, deinde ulna & radius cum humero, & humerus cum ſcapula, & femur cum tibia, præter eiuſmodi innumeros oſsium connexus. *Tranſitus alicuius, ſeu reſpirationis gratia.* Tranſpirationis uerò ſeu tranſitus alicuius corporis gratia,ſuturas capitis efformari, tunc dicam, quando has fortè fuliginoſa cerebri recrementa tranſmittere, & duræ cerebri membranæ fibris uiam prębere docebo,ex quibus membrana caluariã obcingens conflatur. *Gratia difficultatis patiendi.* Pariter quoque & in capitis ſuturarũ ſermone,caluariam non uno oſſe, ſed pluribus efformari audies,ne fortè hæc quapiam ex parte læſa,latè rumpatur,uitiumq́; ueluti in fictilem ollam longius quàm ad oſsis circunſcriptionem pertingat, ſed ut ipſum unà cum oſſe ad ſuturam terminetur. *Partium differentiæ gratia.* Ad hæc, propter partium differentiam,uerticis oſſa utcunq; mollia duris temporum oſsibus committi,in eorum oſsium cõmiſſurarum ſermone intelliges. Omnia igitur oſſa ſimul cum cartilaginibus inter ſe ſunt cõtigua,neq; os ullũ (niſi aliquod in cordis baſi cõſiſtat) ſeorſim per ſe habetur: ſed aut pars cõtinui eſt,aut aliud os,mediãte ſubinde cartilagine,contingit,alteriq́; adnectitur: adeò ut ſagax rerũ parens Natura,

oſsibus

Quibus commiſſurarū differentijs oſſa inuicem cōpinguntur, et quæ harū motū edāt.

oſsibus ſimul cum cartilaginibus ipſis adnatis, tanquam uno continuoq́;, & tanquam pluribus ad commemoratos uſus hominem uti uoluerit. Cæterùm ut uarius compoſitionis oſsium uſus eſt, ita quoq; multiplex eiuſdem eſt ratio. Primùm itaq; uoluntarij motus gratia, oſsium naturalis fit compoſitio, quæ à Græcis ἄρθρωσις & ἄρθρον, nobis articulatio articulusq́; nuncupatur. Verùm motus huiuſce in omnibus articulis non idem eſt modus: quandoquidem alij motus euidentes ſunt, neque quenquam latent. Nemo enim non caput ſuper collum moueri ſentit, femurq́; ad coxendicis os, & manum ad cubitum. Atq; hæc articulationis ſpecies euidentem motum oſtendens, διάρθρωσις dicitur, quaſi laxa eſſet dearticulatio: quemadmodū & Hippocrates eam ἀπάρθρωσιν, quaſi abarticulationem, uocauit. Quorundam articulorum neq; ualidus, neq; manifeſtus, ſed obſcurus, adeoq́; difficilis latensq́; motus ſentitur, ut is neutiquam à ſingulis promptè dijudicari queat. Cuiuis enim poſtbrachialis oſsium ad brachialis oſſa coarticulationis motus non eſt obuius: ſi tamen in planam ſuperficiem primùm digitos extenderis, ac indicem dein, minimumq́; digitum medio & annulari inſtar X, ſeu decuſſatim ſubieceris, digitorumq́; radicibus ueluti ſemicirculū ſtatuere coneris, poſtbrachialis oſſa non prorſus immobilia apparebunt. Atq; idem quoq; in brachialis oſsium inter ſe commiſſuris, & calcis cum talo, taliq́; cum oſſe cymbam exprimēte, ac rurſum huius cum tribus interioribus tarſi oſsibus, & calcis cum tarſi oſſe cubum referente, tarſiq́; oſsium cum pedij oſsibus nexu, uſuuenit. Harum namq; commiſſurarū uel maximos motus, niſi mente ſedulò adhibita, animaduertes. Vocata eſt autem hæc articulationis ſpecies, συνάρθρωσις, quaſi coarticulationem dixeris, quæ ſolius motus quantitate à dearticulatione diſcrimen recipit. Cæterùm utramq; articulationis ſpeciem Natura non ſimplici cōpoſitionis genere nexuit, quemadmodum etiam neq; omnibus articulis par motus forma attribuitur. Alij enim flectuntur & extenduntur, atq; in hoc illudq́; latus adducūtur & abducuntur, ac demum ueluti in gyrum quoq; circumuertuntur. Femur enim & brachium hos motus oſtendunt. quippe brachium pectori adducis, & retrorſum ad dorſum agis, dein ſurſum ad caput moues, deorſumq́; ad ilia fers: ac demū circumagis quoq;, quum pollice in menſam fixo, reliquis digitis circulum quàm potes maximè moliris. Ita & femur antrorſum retrorſumq́; & introrſum ad aliud femur, & extrorſum ab alio ducis, et circumuertis pariter, quum calce in terram firmato, quaſi circulum facturus, digitos huc atq; illuc in latera agis. Hoc enim pacto circūuerſionis motum ſubaudire cōuenit: non autem quum brachium modò antrorſum, modò ſurſum, modò retrorſum, modò deorſum, ſuccedentibus motibus ueluti in circulū, ac quaſi funda lapidem emiſſurus, moues. Alij articuli duntaxat flectuntur et extendūtur, atq; in latera mouentur, omnis motus circumuerſionis expertes: ut prima digitorū internodia, & ipſum brachiale quà cubito iungitur. Alij uerò flectuntur & extendūtur, ſimulq́; circumuertuntur, nullum interim in latera motum ſibi uendicantes: ut radius ad humerum flectitur & extenditur, ac etiam circūuertitur, ſeu in pronum ſupinumq́; agitur. Alij ſolum flectuntur & extenduntur: ut ulna ad humerum, & tibia ad femur, & ſecunda & tertia quatuor digitorum internodia, & tertium pollicis. Alij duntaxat circumuertuntur: ut prima ceruicis uertebra ſupra ſecundam, uelut ad axem cum uniuerſo capite circūuoluitur: & radius ſupra ulnam, non niſi in pronum ſupinumq́; circumuerſionis motu ducitur. Quoniam igitur omnes articuli non ſimili pollent motu, nequaquam mirum uideri debet, diuerſa quoque compoſitionis forma ſeu ſpecie eoſdem neceſſariò compingi.

ἄρθρον. Articulus.

διάρθρωσις.

Lib. de Artic.

συνάρθρωσις. Coarticulatio.

Articulos omnes non ijſdem agi motibus.

Tres articulorum formæ. Ac ſpecies hæc eſt tripartita, & à uetuſtiſsimis Græcorum triplici uoce fuit donata, ἐναρθρώσει uidelicet, ἀρθρωδίᾳ, & γιγγλύμῳ. Quanquam fortaſsis hæc nomina à Diocle, & illis qui primùm reſecandi rationem cōmentarijs tradidere, poſtmodum fuerint confuſa. *ἐνάρθρωσις.* ἐνάρθρωσις itaq; articulationis ſpeciem ſignificabat, in qua excipientis oſsis cauum ſinus'ue altus, & acetabuli modo exculptus eſt, caput autem quod illi inarticulatur extuberans. adde & ſinum in hac articulationis differentia ſimiliter ac caput eſſe ſimplicē, unicum ſcilicet ſinum, & unum caput,[a] perinde ac in femoris articulatione cum coxendicis oſſe,[b] & in humeri cum ſcapula,[c] & poſtbrachialis pedijq; oſsium cum primis digitorum oſsibus fieri conſpicimus. Commemorati modò articuli manifeſtis pluribusq; motibus donantur. Femur enim & humerus flectuntur ac extenduntur, & ad latera ducuntur, ac dein circumuertuntur. Prima autem digitorum oſſa non circumuertuntur, ut neq;[d] brachiale in radio circūuertitur, etſi haud ſecus quàm illa digitorum oſſa flectatur & extendatur, & in latera quoq; agatur. Præterea[e] radius quantumuis ad humerum flectatur, & extendatur, & inſuper circumuertatur, motu tamen deſtituitur laterali, quòd Natura priuatim horum articulorum, qui etiam inarticulatione componuntur, capita non adamuſsim extruxit rotūda, idq; magni alicuius beneficij, ut ſuis locis docebimus, occaſione. Natura enim etſi hanc articuli ſpeciem in ſimplicibus articulis tum ſemper machinetur, quum pluribus ſimul motibus oſſa moueri cupit, non tamen omnibus mox inarticulationibus triplex motuum genus tribuit: at tertium plerunq; genus, quo non indigebant, peculiari ſtructura ipſis abſtulit, qua interim articuli conſulitur robori: isq; ualidior, & minus luxationi expoſitus redditur, quàm ſi ea conſtaret fabrica, cuius ope triplici motuum differentia polleret. Quanquam interim inarticulatio, non tantum in articulis manifeſtiſsimos motus edentibus ſpectatur, ſed[f] tali etiam rotundū caput (ut & obſcurorum motuum quædam proponantur exempla) oſsi cymbam referenti inarticulatur, perinde ac quædam brachialis[g] oſſa inuicem, non minus quàm ſecundæ, tertiæ, quartæ, & quintæ, ſextæq; coſtarum cartilagines pectoris oſsis ſinibus hac articuli ſpecie[h] committuntur. *ἀρθρωδία.* ἀρθρωδία ſpecies articuli eſt, quæ unius oſsis cauum ſinum'ue leuiter tantum, ac ueluti ſuperficietenus exculptum habet, & alterius oſsis caput depreſſum, uixq; extuberans adipiſcitur, perinde ac ſi planæ quodammodo ſuperficies hunc contextum efficerent. Vti enim in enarthroſi, quis ſinus caputq; ſit, iudicatu eſt facillimū: ita è diuerſo in arthrodia, utraq; adeò obſcura ſunt, ut ignores cui'nam oſsi ſinus aut capitis nomen opportunè debeas aſſcribere. Hac ſpecie cōmittuntur[i] tria interiora tarſi oſſa, cymbam referenti oſsi, &[k] pedij oſſa tarſi oſsibus,[l] nonnullaq; brachialis oſſa poſtbrachialis oſsibus, dein[m] quartum brachialis os tertio brachialis oſsi, &[n] clauicula ſuperiori ſcapulæ proceſſui. In quibus commiſſuris adeò obſcuri ſunt motus, ut perquàm arduè ſentiri deiudicarique poſsint. ita ſanè, ac ſi Natura hanc articulationis differentiam in ſimplici unicoq; duorum oſsium articulo fabricaret, quum uix tantillum os moueri ſtatuit. *γίγγλυμος.* γίγγλυμος manifeſtis ſinibus capitibusq; perficitur, ſed nequaquam ſimplicibus, una'ue tantum ſuperficie, aut gibba, aut caua, aut plana cōſtantibus. Occurrit enim ginglymos, quum mutuo ingreſſu oſſa inuicem iunguntur, ſic ut unius oſsis gibba, alterius caua ſubintrent: & rurſus unius oſsis ſinus, alterius gibba admittāt. perinde ac oſtiorum feneſtrarumq; cardines, à quibus tertia hæc articuli ſpecies nomen inuenit, contexuntur. Atque ut illorum duæ præcipuæ ſpectantur differentiæ, ita quoq; mutui oſsium contextus, duplex eſt potiſsimum ratio. Cardines enim,

quibus

a Immiſſū hic finge A 1,2 fig. 30. cap. in c, g, f, 1 & 2 fi. 29 capitis.

b 1,2 figurarum cap. 23 in A, B 2 figuræ cap. 21.

c 1 tabellæ fig. cap. 27 C in D.

d characteres 1,2,3 fi. 1,2 ca. 25 in x, y, z. fi. 1 cap. 24.

e q fig. ca. 24 O ad P 1 fig. ca. 23.

f Iunge O 3 fig. ca. 33 in k 11 fig. cap. eiuſdē.

g 2 fig. ca. 25 character 7 in 1.

h ac ſi E 3 fi. ca. 19 immitteres in x aut y fi. 6 cap. eiuſdē.

i Iunge ſ, t, u fig. 13 ca. 33 cū n, m, l fig. 10.

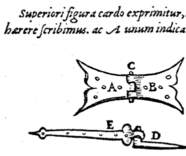
k fig. cap. 3 q, q ad p, p.

l char. 8 ad III, IIII fi. 1, 2 ca. 25.

m fig. 1 ca. 25 char. 4 ad 3.

n 3 fig. ca. 22 Q ad L 1 fig. ca. 21.

quibus plerunq; duo aſſeres inuicem hærent, ſic mutuò gibbi ſunt & caui, ut unius ferri gibba in alterius ferri caua ſuſcipiantur, & unius caua alterius gibba admittant, & clauus dein omnia ſimul gibba permeet. Cardines uerò quibus oſtia aut feneſtræ parietibus firmantur, ita ſe habent, ut ferrum rectà parieti infixum, tereti & tanquam ex perpēdiculo ſurſum ducto emineat tubere, quod cauum ferri oſtio feneſtræ'ue clauibus firmati orbem ſubingreditur, adeò ut cauus ille orbis ſeu anulus aut uertebra teres excipiat tuber, & ferrum ex quo id educitur, uertebrā illam mutuo ingreſſu admittat. Ad imaginem itaq; priorum cardinum ([o] præcipuè ſi alterum ipſorum ferrum, unum duntaxat in ſui medio gibbum habeat, & ſuprà infraq; exciſum ſit: alterum uerò duo oſtendat gibba, in eorumq; medio excauetur) ſecundi & tertij quatuor digitorum manus & pedis committuntur[p] articuli, & præter alios quāplurimos, femoris ad tibiam[q] articulus. Vnum namq; horum articulorum os duo habet capita in medio ſinu quodam dirempta: alterum uerò duos obtinet ſinus, in medio tubere quodam diſtinctos. atque ita duo unius oſsis capita, alterius oſsis binos ſubeunt ſinus: & unius oſsis ſinus, alterius oſsis tuber admittit. Ad ſecundi autem cardinis formam,[r] ulna uidetur humero coniungi, quum orbicularis ulnæ ſinus ad humeri orbitā rotulam'ue flectitur & extenditur, ſeu alioquin aduoluitur. quamuis inſuper & in hoc articulo pleraq; cum priori cardine conueniant. Molitur autem Natura mutuos iſtos contextus, quum articulorum robori in primis uult eſſe cōſultum, uniq; tantum motui illos præeſſe ſat eſt. quod nuper commemorati atteſtantur articuli, quos tantum flectere extendereq; poſsimus, nullo alio interim indigentes motu. Cæterùm dictos hactenus Naturæ in tribus articulorum ſpeciebus formandis ſcopos, in articulis ſubaudire conuenit, qui ſimplices ac unici tantum in duorum oſsium applicatione occurrunt. Non uulgaris enim ſubinde uſus occaſione impedita, duo oſſa ſimplici articulo neutiquam committere potuit, ſed duos, ac interdum quoq; plures à ſe inuicem diſtantes, neq; ſibi continuos nexus articulos'ue effinxit. Vt enim in media cubiti longitudine radius ab ulna plurimum non leui ſanè cauſa dehiſceret, ipſa[s] duplici articulo, non autem ſimplici per totam cubiti longitudinem tenſo, radium ulnæ commiſit: iuxta cubiti quidem flexum, radij[t] capitulo[u] ſinum ulnę ſubeunte, & iuxta brachiale, ulnæ[x] capitulo in radij[y] ſinum articulato. quum interim duobus illis nexibus radius tantum circūuertatur, ſeu in pronum ſupinumq; ducatur. Dein propter dorſalis m̄edullæ tranſitum,[z] occipitis os primæ uertebræ duplici articulo nectitur, utroq; ad inarticulationis ſpeciem quodammodo extructo: & tamen illius beneficio, caput ſupra primam uertebram, meritò ob ſtructurę in diſtantibus inuicem articulis rationem, in poſteriora & anteriora tantum agitur. Inſuper[a] prima uertebra, ſupra ſecundæ uertebræ corporis latera, duabus ueluti arthrodijs, ſeu planis contextibus, iungitur: & ſecundæ uertebræ dens, primæ uertebræ quodāmodo inarticulatur: attamē tribus illis articulis prima uertebra cum capite ſupra ſecundam, duntaxat (uti ſuis locis cōtra Galeni ſententiam docebimus) circumagitur. Ad hæc, quia dorſalis medullæ quoq; gratia, cæteræ dorſi uertebræ perforandæ, & ſimul multæ conſtituendę fuerant, Natura non ſimplicibus nexibus articuliſq; in duarum uertebrarum compoſi-

Superiori figura cardo exprimitur, quo hic duos aſſeres hærere ſcribimus. ac A unum indicat ferrū, B alterum, quæ clauo C indicato, ad mutuum ipſorum ingreſſum firmantur. Inferiori figura alius delineatur cardo, in quo D ferrum notat parieti infixum, E autem ferrum quo oſtio aut feneſtræ clauis affigitur.

o ut hic ſuperior habet figura.

p in 2 tabella figuræ ca. 27 iunge G, H, L ad I, K, M.

q confer G, F, & I 1 fi. cap. 31 cum E, F, & I fig. 1 ca. 30.

r fi. 1, 2 ca. 23 K, L, M ad C, D, E fig. 1 ca. 24

Quî Natura interdum duo oſſa pluribus articulis cōmiſit.

s 1 fi. ca. 24 h, i.

t 3, 9 fi. ca. 24 m.

u 5, 11 fig.

x 5 fig. ca. 24 p.

y 7 fig. ca. 24 o.

z Confer 1 figurā cum ſecūda cap. 15.

a Confer 4 figurā cum 5 cap. 15.

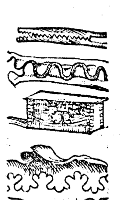
tione eſt uſa. pręter contextum enim rarum & peculiarem, quo uertebrarum[b] corpora non læui lubricoq́; ut cæteri omnes articuli, attactu, compinguntur, à ſecunda ceruicis uertebra ad duodecimam uſq; thoracis, arthrodia quodammodo ſubditæ uertebræ aſcendentes nobis appellandi proceſſus, ſuperpoſitæ ſeu incumbentis uertebræ deſcendentibus proceſsibus ſubmittuntur. Verùm interim hæ uertebræ præter manifeſtam flexionem & extenſionem, etiam motum in latera experiuntur. quemadmodum & lumborum uertebræ, quæ perinde ac duodecima thoracis deſcendentibus proceſsibus, in ſubditæ uertebræ aſcendentes proceſſus enarthroſi articulantur. Cæterum quid Galeno in mentem uenerit, neſcio, quum uertebrarum cõtextum ad ginglymon refert. nam etſi pręter primam ceruicis, & duodecimam thoracis (quę ſuprà infraq́; ſuis aſcendentibus & deſcendentibus proceſsibus à proximis illi uertebris excipitur, uti prima, quaſi ſupra infraq́; ſibi contermina oſſa admittit) omnes uertebræ una parte ſuſcipiantur, altera, uti prius dixi, recipiant: non tamen hic ginglymos, ut ipſe arbitratur, eſt recenſendus. Neutiquam enim Galenus expendit, ſe ita ad ginglymon tribus[c] oſsibus, ea ratione opus habere: primo uidelicet, quod ſuperiori ſua ſede exciperetur: ſecundo, quod ſuperiorẽ hanc ſedem admitteret: tertio, quod à primi oſsis inferiori ſede ſuſciperetur. At iam tempeſtiuum fuerit, commiſſuras omni prorſus motu deſtitutas aggredi: quarum prima γόμφωσις dicitur. eſtq́;, cum inſtar claui os oſſi infigitur, qua[d] dentes ad unum omnes maxillarum præſepiolis tanquam claui adeò impinguntur, ut ne tantillum quidem moueantur. Cæterùm ueteres interdum inſtar claui connexum, etiam ad articulum, ſed alia ratione contulerunt, quum oſſa inuicem alterius oſsis beneficio, tanquam claui cuiuſdam interuẽtu, coarctari dicerent. quemadmodum Ariſtoteles innuit, quum duo oſſa caua in medio clauum habere ſcribit,[e] tibiam & calcis os ſinus obtinere, & talum ſuis tuberibus eos ſinus claui ritu ita ſubire arbitratus, ac ſi duo aſſeres eodem ſpiculo committerentur. Verùm trigeſimo tertio Capite tali hiſtoria tradetur, cuius connexus ad tibiam & calcem ginglymo, in hominibus, ut & in quadrupedibus articulatur. Homines enim talo non deſtituuntur, quamuis is à ſolipedum ac biſulcorum talo forma (non autem ſitú, uti ſuo dicemus loco) diſcrepet. Sutura, quam ῥαφὴν Græci appellant, compoſitio quædam eſt, ad conſutarum rerum ſimilitudinem. Hanc nonnulli quum explicare ſtudent, ſerratam cõpagem ſtructuramq́;, alij in unguem commiſſuram eſſe definiunt. Sed illi nobis in memoriam reuocant, mutuum ſerrarum contrario occurſu ingreſſum, quo dentatæ alterius ſerræ partes in alterius ſinus ſubeunt. Hi uerò, quæ in unguem committi dicuntur, quum gibbæ uidelicet partes ad unguium figuram ſtructæ, in ſinus quibus concinnè excipi poſſunt, inſeruntur, qua connexus ſerie arcarum ſeu lectícarum aſſeres ſubinde inuicem compingi cernimus.

Serrata compago.

Inſtar unguium commiſſura.

Aſſerum nexus.

Limborum uaria inſutio.

Cæterùm poſteriores, ſuturæ formam accuratius quàm priores explicant. quemadmodum omnium proximè eam aſsimilant, qui ſuturas ad limborum ſuturæ effigiem cõferunt, quando, ut de unguibus diximus, panni unius floſculi in alterius ſinus mutuis ingreſsibus conſuuntur. Eiuſmodi[f] ſuturis oſſa capitis magna ex parte compinguntur: & inter reliquas ſemper ſuturę ſpeciem elegantiſsimè ea oſtendit,[g] quam Λ literæ in occipitio comparamus. ἁρμονία oſſium ſtructura eſt per ſimplicem lineam, citra omnem tuberis, ſinus, & aſperi-

tatis

Libro de oſſibus, & 3 lib. Commentar. in Hippoc. lib. de Artic.

Quæ oſsiũ commiſſurarũ differentiæ nullo prædita ſunt motu. γόμφωσις.

Cap. 9 libri 2 de Partibus animalium.

ῥαφή. Sutura.

ἁρμονία.

b fig. ca. 14 R, R. Atq; ita deinceps ſpecta illam figurã & alias trium ſubſequentium dein cap. ad proceſſus aſcen. & deſcen.

c quaſi ſpectares 3 figuræ ca. 19 S, T, V. ut T primum ſit, S 2, V 3.

d Immitte dentium ſeriẽ A, A notatam fi. ca. 11. in quartã fig. ca. 6.

e Expẽde qui in 3 integrarũ fi. Ω inter Φ & a conſiſtit.

f 1 fi. 6 ca. & A, B, C, D 3 fi. 6 ca.

g B in tertia integrarum.

b 1 fi. ca. 12 à Z ad ſ. tatis mutuum ingreſſum commiſſa. Ad hunc[h] modum quædam maxillæ ſuperioris oſſa, & præſertim naſi inter ſe iungi putantur. Cæterùm quia harmoniæ connexus uix unquam ad amuſsim inſtar ſimplicis lineæ perficitur, ſed nonnullæ aſperitates mutuò ingredientes, perpetuò ferè cum oſſa rumpuntur, in harmonia occurrunt, pleriq; ſuturarum uoce etiam harmonias plurimùm complexi uidentur. σύμφυσις eſt naturalis oſsium unio, qua commiſſu *σύμφυσις.*

i fig. ca. 40 li ſecũdi 1, 2. 4, 5. ræ forma appendices ſuis oſsibus connaſcuntur,[i] in ætate quidem minoribus, quum oſſa adhuc mollia fungoſáq; exiſtunt, cartilaginis interuentu: in grandioribus uerò, ubi iam oſſa induruere, appendices citra alicuius corporis interuentum oſsibus adeò uniuntur, ut coalitus lineã uix conijcere queas. Hac quo-

k 1 figura integrarũ s. que unione, oſſa ſacri oſsis lateribus commiſſa, inuicem[k] in pube coaleſcunt. Dein admodum pueris utriuſq; lateris os tribus formari oſsibus apparet, quæ tribus lineis in coxendicis oſsis acetabulum concurrentibus interſtinguuntur: ut etiam in agnis uidere eſt, in quibus cartilago lineas has ſicut in pueris intercedit. in paulo autem prouectioribus tres illæ partes adeò connaſcuntur, ut ne linearum quidem ſpecies ſe offerat. At de his oſsibus, ipſis dicando Capite pertractabitur: quemadmodum & de uertebris, quæ in pueris quoque pluribus conſtant partibus. quemadmodum & occipitis os, & alia corporis pleraq;: quę alioquin unius oſsis nomine ideo habentur, quòd coalitus imago planè in ætate prouectioribus lateat. Libri Introductorij, ſeu Medici, qui Galeno aſcribitur, author, oſsium diſciplinam inſtituens, non eiuſmodi unionem, quam nos iam deſcripſimus, σύμφυσιν uocat, uerùm ſuturas ad harmoniam quodammodo accedentes. Maxillæ enim ſuperioris oſsium cõmiſſuras, συμφύσεις (at non rectè interim) appellat. Omnes oſsium conſtructuræ ſpecies, aut alicuius, *Quorum beneficio oſſa inuicẽ committuntur.*

l fig. cap. 1 lib. 2. aut nullius corporis beneficio committuntur. Vniuerſi namq; articuli,[l] ligamentis inuicem alligantur, quæ orbiculatim oſſa inueſtiunt. interdum uerò

m fi. ca. 49 lib. 2 P. & hæc in oſsium medio conſiſtunt,[m] ut in femoris cum coxendicis oſſe articu-

n fi. ca. 14 R, R. lo, & in uertebrarum corporum[n] nexu. Hic oſsium connexus, ligamentorum *Ligamẽtorum.* auxilio commiſſus, Gręcis συνδεύρωσις nuncupatur: nerui interim uoce ad liga- *συνδεύρωσις.* menta propriè dicta, & ad tendines, neruoſq; qui à cerebro dorſaliq; medulla prodeunt, deducta. Hæc namq; omnia ueteres, ut & uulgus hodie, nerui nomine ſubaudierũt: & pręcipuè Ariſtoteles cùm aliàs ſemper, tum maximè quum *Lib. 2. de Part. anim. cap. 9.* oſsium recenſet contextum. Nonnulla uerò oſſa carnis etiam ope commit-

o Paßim in muſculorũ tabul. ut ſeptima tab. Q. X. tuntur,[o] ut generatim omnes articuli muſculis obducti. Muſculi enim quum ab uno oſſe plerunq; principium ducentes alteri inſerãtur, uinculorum etiam loco iure habentur, oſſaq; inuicem nectunt. Cæterùm quia muſculi ueteribus pleriſque, & potiſsimum Ariſtoteli, carnis nomine appellantur, connexus qui *Carnis.* muſculis fit, συσσάρκωσις meritò nuncupatur. Porrò & dentes quoq; in ſuis al- *συσσάρκωσις.* ueolis carne quapiam firmari uidentur, adeò ut ea quaſi ratione, oſsium conſtructio reperiretur, in qua caro non duntaxat muſculorum modo cõnexum exterius ambiret, ſed & interueniret quoq;. Inſuper alia cartilaginis medio con *Cartilaginis.*

p fi. ca. 40 lib. 2. charactères 1, 2. 4, 5. naſcuntur. quippe[p] appendices in prima ætate cartilaginis interuentu ſuis oſsibus committuntur, quemadmodum &[q] pubis oſſa, &[r] oſsis *υ* imitantis oſsicu-

q 1 fi. integrarum s. la. Hæc connexus ſpecies à cartilagine συγχόνδρωσις uocatur. Suturæ autem & *συγχόνδρωσις.*

r fi. 1, 2. ca. 13 G. harmoniæ nullius corporis beneficio, quàm oſsium ſtructuræ coeunt. Nam *Quæ nullius corporis interuentu committantur.* & ſi duræ cerebrum inueſtientis membranæ fibræ aliquot ſuturas tranſeant, non tamen ob id eas connectunt: quemadmodum neq; cartilagines in articulis oſſa oblinentes, ad oſsium firmitatem & connexum quicquam auxiliantur. Præterea in ſenioribus appendices non amplius cartilaginis, quæ glutinis ui-

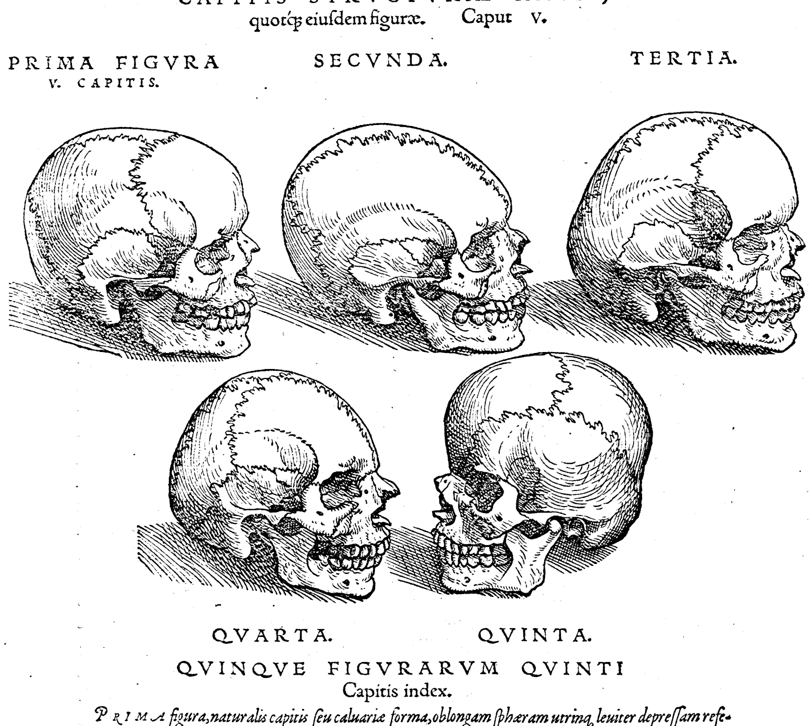
cem ſubeat,interuentu oſsibus connaſcuntur, ſed cartilagine prorſus deperdita,adeò committuntur,ut, quemadmodum iam antea quoq; dixi, coalitus regionem obſeruare arduum ſit. Inſtitutum modò erat huic Capiti finem imponere,atq; ad ſingulares oſsium deſcriptiones ſermonẽ dirigere, niſi magnopere Galeni authoritas me remoraretur: quæ meritò prohibet,adeò leuiter ea quæ in præſenti Capite ab ipſius placitis deflectunt, prætergredi. Vt enim ex multis,præter prius etiam commemorata, aliquid proponam,primùm ipſius dogmati non acceſsi,quo in libro de Oſsibus,ſuturam,harmoniã,& gomphoſim,ſynarthroſis ſpecies eſſe docet.Ego enim ſynarthroſi obſcurũ,& non manifeſtum aſcripſi motum, iiſdemq; articulationis differentiis ac formis illam atq; diarthroſin fieri commemoraui: deinde ſuturæ,harmoniæ & gomphoſi non obſcurum aut difficilem, ſed nullum prorſus motum dedi, & has connexus ſpecies nequaquã articuli nomine cum Galeno ſum complexus. quod profectò neq; ab ipſo faciundum fuerat,niſi brachialis,& poſtbrachialis,& tarſi,& pedij, & coſtarum cum pectoris oſſe cartilaginum conſtructionem ſuis locis enarrans,hæc per ſynarthroſin committi falſo aſſerere uoluiſſet.Quum enim inibi uerè hæc oſſa ſynarthroſi coarctari diceret,non'ne animaduertendũ ipſi fuerat,hæc neq; ſutura,neq; harmonia,neq; gomphoſi cõnecti? Quod ſanè fieret,ſi modò ſynarthroſis ſpecies harmoniam,ſuturã, & gomphoſim rectè ſtatuiſſet. Verùm per me cuiuis integrũ erit,de ſynarthroſi ex ſuo arbitratu conſtituere: ſi interim non ignoret,hanc lõgè ſecus plerũq; à Galeno accipi,quàm initio libri de Oſsibus. Nam uel in XIII, XIX, XXI, XXIIII, Capitibus eiuſdem libri, aliter quàm inibi,Galenus ſentit. Deinde Introductorij ſeu Medici author, Galeni decreto non acquieſcens,& ſibi priuatim oſsium connexus diuidens, inquit: Ea aut ad motum componi, uocariq; eam cõpoſitionis ſeriem ἄρθρον,ſeu articulum:aut ad nullum motum,ac tunc συνάρθρωσιν appellari: cuius ſpecies, ſuturã,gomphoſim,& ſymphyſin enumerat. Verùm hac ratione brachialis, poſtbrachialis,tarſi & pedij oſsium compoſitioni ſynarthroſis accommodari nequaquam poſsit,quum neq; ſutura, neq; gomphoſi, multoq; minus ſymphyſi inuicem connectantur. Inſuper magis à Galeni dogmate receſsi, quum omnes oſsium commiſſuras,aut alicuius corporis beneficio,aut nullius committi proponerem: quandoquidem Galenus id ſoli ſymphyſi,in libris de Oſsibus tribuerit,atq; ſynneuroſin,ſynſarcoſin, & ſynchõdroſin, ſymphyſeos tantum ſpecies enumerauerit. Quòd autem illum non ſim ſecutus,primã occaſionem mihi ipſius parum uera præſtitit oratio, qua fungoſa molliaq; inter ſe nullis medijs per ſymphyſin connaſci,ſicciora uerò denſioraq; nonnullis intermedijs coaleſcere docuit.Comperio enim in mollibus adhuc & teneris oſſibus,appendices cartilaginis interuẽtu ſuis oſsibus uniri:in duris uerò & aſsiccatis,& in ſenibus,nihil prorſus ſymphyſin intercedere. Deinde nulla prorſus mihi ſe exhibet ſymphyſis, ſeu unio, quam ligamenti interuentu uerè unitam liceret aſſerere. adeò ut ſynneuroſis ſub ſymphyſi cõprehendi nequeat, dummodo nulla unio ligamenti ope perficiatur:uti ſanè articuli ad unum omnes ligamenti beneficio coeunt,nunc (ut & antea dixi) orbiculatim obducti, nunc etiam in mutuo oſsium contactu interuenientis. Præterea ad amuſsim mihi ſingula perpendenti, multo adhuc minus ſymphyſis ſeſe obtulit, quam carnis interuentu committi quis rectè aſſereret.In nullo enim oſsium connexu caro intercedit,niſi fortaſsis in dentium cum maxillis cõnexu, qui gomphoſis, non autem ſymphyſis cenſetur:quantumuis etiam ille dentium connexus nullum oſtendat motum, non magis ſcilicet quàm harmonia,aut ſutura. At carnis interim,

Quæ potiſsimũ à Galeni placitis hoc Capite declinant.

terim, hoc eſt muſculorum auxilio, omnes ferè committuntur articuli: quem connexum ſymphyſis ſpeciem nemo dicere poſsit. Ad hæc, Ariſtotelis quoq; locus ſecūdi libri de Partibus animalium, ut promptius à Galeno diſſentirem, *Cap. 9.* admonuit: ubi Ariſtoteles oſſa neruis, carne & cartilagine committi affirmat, eum connexum uniuerſim ad omnes oſsium cōmiſſuras doctiſsimè referens. Quamuis etiam hanc Ariſtotelis ſententiā Galenus haud oſcitanter præterijt, quando eorum quæ in libro de Oſsibus docuit immemor, ad finem ſecundi de Adminiſtrandis ſectionibus libri, oſsium conſtructiones perfunctoriè, licet ſanè eleganter, percurrit, & quodammodo Ariſtotelis uerba recenſet. Cæterùm nunc tandem tempeſtiuum fuerit, priuatas ſingulorum oſsium hiſtorias aggredi, iiſq; à ſtructurę capitis ratione, & uarijs eiuſdē figuris initium ponere.

CAPITIS STRVCTVRAE RATIO, quotq́; eiuſdem figuræ. Caput V.

PRIMA FIGVRA V. CAPITIS. SECVNDA. TERTIA.

QVARTA. QVINTA.

QVINQVE FIGVRARVM QVINTI Capitis index.

PRIMA figura, naturalis capitis ſeu caluariæ forma, oblongam ſphæram utrinq; leuiter depreſſam referens, & anterius poſteriusq́; extuberans, delineatur.

Secunda, primam non naturalem capitis figuram demonſtrat, in qua anterior eminentia perijt.

Tertia, ſecundam capitis figuram non naturalem oſtendit, in qua anterior eminentia deperditur.

Quarta, tertia non naturalis capitis figura indicatur, in qua utrunq; tuber, anterius nimirum & poſterius, intercidit.

Quinta, quartam non naturalem capitis figuram expreſsimus, in qua ambæ naturalis figuræ eminentiæ ad latera, non autem antrorſum retrorſumq́; ſpectant.

HVMA-

Caput oculorum gratia formatum. Lib. 8. de uſu partium.

HVMANVM caput,oculorum gratia efformari,cancrorum,locuſtarum, & quorundam quę capite deſtituuntur animaliũ oculos manifeſtò cõmonſtrare,Galenus docuit. His ſiquidẽ oculi ſuper proceſſus prælongos locãtur, neq; imi, quemadmodũ os,naſus,& aures in pectore ipſis conduntur. Oculos enim alta eguiſſe ſede,atteſtãtur hoſtium incurſus, latronumq́; ſpeculatores, qui muros,montes,& altas turres eodem uſu aſcendunt,quo nautę nauium antennas, terram ocyus, quàm qui ſubſunt in naui, conſpecturi. Commemoratis igitur animalibus teſtacea & dura cute obtectis,integrum fuit oculos in oblongis proceſsibus tutò reponi, quòd illi duriores erant futuri, & tunica extrorſum obduci poterant, quę ab illorum animalium cute prognata,ſimul duriſsima & teſtacea eſſet. Homini uerò,propter corporis ſubſtantiam,& mollem tenuemq́;,qua oculi inueſtiuntur,membranam, exquiſitioremq́; ſenſum, totos oculos neceſſariò molles habituro,hi pręlongis proceſsibus citra periculũ apponi nequierunt. Quando itaq; in imo hominis oculos locare, non erat eorum functioni cõmodum,

Quî Natura oculos munierit.

& nudis ceruicibus eos adnectere haudquaquam decebat, Natura nec oculorum uſum prohiberi, neq; eorundem ſecuritatẽ uitiari uolens, partem extruxit altam, & eleganter oculos ab iniurijs uindicantẽ. Superius enim palpebras, ſupercilia,& frontis os collocauit: inferius uerò,præter palpebras,malæ etiam & genæ oculos tutantur. Internis autem partibus naſus muri inſtar oculis interiectus eſt, exterius deinde ualidiſsimum os externum oculorum ſedis angulum occupat,adeò ut editis ac extuberantibus undiq; partibus oculi ſepiantur,

Cerebrum oculorũ gratia in capite locari,et dein cerebri nomine reliquos ſenſus.

utiliterq́; ueluti in ſinuoſa ualle latitent. Cæterùm horũ quæ oculos muniunt coaceruatio & congeries,caput minimè eſt,quamuis etiam illa ſine capite conſiſtere nequeant. Quæ igitur fuit neceſsitas,hic quoq; alias cõponi partes,quarum fabrica capitis nomen meretur? Singula ſenſus organa,uiſus nimirum,odoratus,guſtus,& auditus,quæ neruo indigent molli: neruo quidem,quòd ille ſit animalis ſpiritus facultatisq́; uehiculum: molli autem, quoniam affici & diſponi quodammodo oportet,ab extrorſum incidente ſenſibili. Quando itaque oculi mollibus cerebri neruis indigebant,ac mollia omnia ſi ulterius procederent promptè diuulſa frangerentur,offenderenturq́;, aut etiam uiæ longitudine plus æquo indureſcerent, cerebrum iurè non procul ab oculis reponi debuit. Atq; ita colligitur,cerebrum in capite locari oculorum cauſa,odoratus autem & auditus guſtusq́; organa propter cerebrum. Quanquam & hæc organa alioquin altiſsimam ſedem opportunè ſortiãtur. Aures enim quum ſonum percipere debeant, qui naturà in ſublime fertur, rectè in altis corporum partibus locatæ ſunt. Item nares,eo quòd omnis odor ad ſuperiora ducitur,meritò ſurſum ſunt:& quòd magnum cibi & potionis iudicium ad nares quoq; pertinet,non ſine cauſa uicinitatem oris illæ ſequuntur. Iam guſtatus,qui ſentire eorum quibus ueſcimur genera debet, cõmodè habitat in ea oris parte, qua eſculentis & poculentis Natura iter patefecit. Tactus autem toto corpore æqualiter fuſus eſt,ut omnes ictus,omnesq́; nimios & frigoris & caloris appulſus ſentire poſsimus.

Naturalis capitis figura.

Cæterùm caluariæ[a] figuram maximè naturalem concinnamq́; omnes definiunt, quæ inſtar ſphæræ utrinque in anteriora leuiter compreſſæ ſpectatur: ac ueluti compreſsionis occaſione,anteriori parte multo anguſtior, quàm poſteriori, redditur. Formæ huius rationem Galenus ad cerebrum refert, caluariam, quum cerebri ſit[b] receptaculum, ac ueluti galea & propugnaculum,illius debere formam exprimere aſtruens: & addens pariter, quî poſteriori

a prima fi. & pleræq. 6 cap. fig.

b Appare id figuris fi rè omnibu libri 7.

riori cerebri parti cerebellum allocetur, dorſalisq́; medulla illinc prodeat: anteriori uerò parte ad olfactus organa, & ad oculos à cerebro proceſſus educantur. quum interim nos facilè in ſeptimo libro oſtendemus, cerebrum nulla peculiari eguiſſe figura, & poſteriorẽ eius partem retrorſum magis quàm ipſum
c in 1 & 2 fig. cap. 2 lib. 4. cerebellum [c] prominere, ac præterea proceſſus illos olfactui ſeruientes, & uiſorios neruos ex cerebri baſis quaſi medio, non autem ex anteriori ipſius ſede initium ducere: adeò ut cerebri ratione nihil obſtiterit, quo minus caluariam inſtar exacti globi, ſphæræ´ue, utpote figuræ iniurijs repellendis promptiſsimæ, efformatã cernamus. Verùm maxillæ ſuperioris, & naſi, oculorumq́; ſedium, & temporalium muſculorum habenda fuit ratio, & inſuper connexus caluariæ cum dorſi uertebris gratia, poſteriorem capitis partem latiorem capacioremq́; fieri decuit, ſi modò iuſti ponderis haud negligenda erat occaſio. Hippocrates porrò naturalis appellatæ nobis formæ cauſam in obſtetrices nutricesq́; *In lib. de Aëre, aquis, & locis.* uidetur reieciſſe, quum aſſerit quoſdã oblongã capita exiſtimaſſe eſſe pulchra, hosq́; ideo in puerulis ea cõpreſsiſſe, atq; ita tandem natura in hanc oblongam formam procreata eſſe: eo propè modo, quo pleraſq; nationes peculiare quid in capitis forma ſibi uendicare conſtat. Genuenſium namque, & magis adhuc Græcorum & Turcarũ capita globi ferè imaginem exprimunt, ad hanc quoq; (quam illorum non pauci elegantem, & capitis quibus uariè utũtur tegumentis accommodam cenſent) obſtetricibus nonnunquam magna matrum ſolicitudine opem ferentibus. Germani uerò compreſſo plerunq; occipitio, & lato capite ſpectãtur, quòd pueri in cunis dorſo ſemper incumbant, ac manibus ferè citra faſciarum uſum, cunarum lateribus utrinq; alligentur. Belgis oblongiora cæteris propemodum reſeruantur permanent´ue capita, quòd matres ſuos puerulos faſcijs inuolutos, in latere & temporibus potiſsimum dormire ſinant. Vtcunq; autem ſit, Anatomici eam capitis figurã appellant naturalem, quæ ad oblongæ ſphæræ formam potiſsimum extruitur, priorem poſterioremq́; partem obtinens magis proceram. Omnes autem reliquæ ab hac euariantes figuræ, non naturales cenſentur: quemadmodum ea, in [d] qua anterior eminentia à ſyncipite, frontis´ue elatiori ſede producta perit: poſterior autem, quæ occipitis eſt, reſeruatur. Item [e] quæ huic planè contraria uiſitur, ac poſteriorem, occipitij nimirum, eminentiam manente anteriore perdidit. Deinde [f] tertia, naturali adhuc magis opponitur, in qua ambę capitis eminentię abolentur, & caput ad amuſsim rotundum, & inſtar exactæ ſphæræ, ac ueluti ſcillæ obſeruatur: qua figura Therſites ab Homero fuiſſe traditur. hanc enim ab ipſo φοξὸν appellari, nonnulli aſſerunt: quanquam pleriſq; omnes acuminatas capitis figuras eo nomine, & ὀξυκεφάλου, nuncupare libuerit. [g] Quarta ſpecies non naturalis figurę ab Hippocrate quoq; enumeratur, in qua caput in latera ad utranq; aurem inſignius, quàm in anteriori poſterioriq́; ſede, prominet. Ac hæc naturali capitis figurę omni ex parte diſsimilis eſt, haud ſecus quàm ſi ad alteram aurem in naturali figura faciem, ad alteram uerò poſteriorem ceruicis ſedem fingeres. Verùm Galenus alibi hanc excogitari quidem, non autem in rerum natura conſiſtere poſſe affirmat: quamuis interim Venetijs puer multis partibus deformis, & admodum amens, hac figura hodie cõſpiciatur. Imò apud Bononienſes mendicus obambulat, cui caput quadratum, ſed latius paulo quàm longius contigit. Præterea Genuæ puellus annos natus fortè tres, à mendica oſtiatim circũlatus eſt, & paulo pòſt in nobiliſsima Belgarum Brabantia ab hiſtrionibus fuit propoſitus, cuius caput in utrunq; latus protuberans, duobus uirorum capitibus grandius extitit. Verùm arbitror illum puerum ſimili affectu labo-

d 2 figura. *Prima non naturalis capitis figura.*

e 3 figura. *Secunda.*

f 4 figura. *Tertia.*

g 5 figura. *Quarta.*

Lib. 9. de Vſu partium.

Variæ inſuper capitis figuræ.

laboraſſe, quem Auguſtæ Vindelicorum in bienni puella obſeruaui, cuius caput in menſibus plus minus ſeptem ita increuerat, ut nullũ uiri caput unquam uiderim, quod non mole illi cederet. Fuitq; is affectus, quem ueteres hydrocephalum uocarunt, ab aqua quæ in capite aſſeruatur, ſenſimq; colligitur. Quanquam ea non inter caluariam, & exterius ipſam ſuccingentem membranam, aut cutem (ubi aliàs aquam reponi, medicorum libri docent) huic puellæ fuerit collecta: uerùm in ipſius cerebri cauitate, adeoq; in dextro ſiniſtroq; illius[h] uentriculis: quorum cauitas amplitudoq; ita increuerat, ipſumq; cerebrum ita extenſum fuerat, ut nouem ferè aquæ libras, aut tres Auguſtanas uini menſuras (ita me ament Superi) continuerint. Ad hæc, ut cerebrum in capitis uertice, membranæ quaſi modo erat tenue, & quodammodo continuum cum tenui ſua membrana corpus: ita quoq; caluaria fuit prorſus membranea, tantaq; duntaxat ſede oſſea, quanta caluariæ puellæ erat amplitudo, priuſquam caput extra modum increſceret: ea ferè ratione, qua in nuper natis pueris, frontis os & uerticis oſſa conſtare cernimus, ubi illa alioquin mutuò ſunt contermina, et in admodum pueris, inſigni interuallo, amplitudineq; uiſuntur membranea. Cerebellum interim, cerebriq; uniuerſa baſis, ſecundum naturam habebant, uti & neruorum productiones. Dein nullis prorſus ſedibus, quàm in cerebri uentriculis adeò atq; dixi adauctis, aquam reperi, & puella ad mortem uſque ſenſibus omnibus integrè eſt uſa: & quoties caput, quum illã paucis ante mortem diebus conſpexi, ab aſtantibus mouebatur, & nõnihil, quantumuis etiam leuiter, erigebatur, grauis ilico tuſsis puellæ moleſta fuit, cum difficili reſpiratione, & totius faciei miro rubore, ſanguinisq; ſuffuſione, & lacrymarum prouentu. Reliquo corpore mediocriter habuit: etſi laxis infirmisq;, ſed non reſolutis tamen fuerit articulis, neq; præſente etiam inſigni macie, aut etiam ſeroſo in membris tumore, aut morbi comitialis, aut tremoris alicuius notis. Iecur quum paulo poſt mortem ſpectaretur, ſuppallidum, & nonnihil naturali aliàs iecore contractius duriusq; occurrit: liene interim maximo & molli conſpicuo, perinde ac ſi iecoris uices aliquandiu obiuiſſet: adeò ut cum præſentibus medicis nihil æquè admiratus fuerim, ac tantam aquæ uim in cerebri uentriculis abſq; maioribus ſymptomatibus tam diu fuiſſe collectam. Quemadmodum eodẽ ferè tempore non uulgariter nos mirari coegit, nobiliſsimi & unà doctiſsimi uiri cor, in cuius ſiniſtro uentriculo glanduloſæ (ſed ſubnigricantis interim) carnis libras propemodũ duas reperimus, corde inſtar uteri, ac puellæ illius cerebri, ad eius carnis molem extenſo, & homine ante mortem habitu utcunq; melancholico, & admodum uigili, & pulſu prædito miris ſanè modis inæquali & uario, quiq; arteriæ contractionem manifeſtè oſtendebat. Ita enim multis menſibus ante mortem (quum tamen alioquin ueluti ſanus obambularet) pulſus aut arteria potius cõtrahi uiſa fuit, ut trium aut quatuor pulſationum ictuum'ue interuallo contracta maneret, uelutq; expulſionem moliretur. Imò poſtremis uitæ ſeptimanis, ex nouem ictuum interuallo tres tantum aut duæ dilatationes arteriæ, tactui ſubinde occurrerunt. Dein animalis facultas cum principis animæ functionibus ad mortem uſq; ſatis cõſtabat, quę non tam ex cordis uitio proximè obuenit, atq; ex ſiniſtri cruris grangręna, quę ab impedito arterię pulſu occaſionem perinde duxit, ac ſi intermiſsi illi ex cordis uitio pulſus, cruris illius natiuum calorem parum aptè euentillaſſent. potiſſimum quum ex ſclopeti ictu ante annos aliquot ipſi uitiata eſſet[i] arteria quæ fibulam petit. Cæterùm eiuſmodi perquam innumera alio Opere latius perſequemur, quo diſſectorũ à me hiſtorias, ad morborũ cognitionem, totiusq;

[h] 6 fig. L. D, D & E.

[i] fig. ca lib. 3

artis

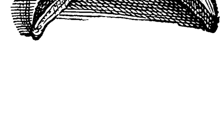
artis medicæ tractationem apprimè idoneas deſcribemus: quum interim præſenti Opere, corporis humani affabrè cõpoſiti tantum hiſtoriã enarrare inſtituamus, monſtruoſa omnia, & quę in malè ſanis ægriſq́; ſolum occurrerunt, ſilentio præterituri. Capitis autem figurarum non naturaliũ hic meminimus, quòd illæ à diſſectionum profeſſoribus ſunt quoq; paſsim pertractatę: quodq́; non naturales capitis uocatæ effigies, etiam in egregiè prudentibus (quandoquidem ſcilicet cerebrum nulla, uti iam innuimus, propria admodũ indigeat figura) interdum ſpectentur, etiamſi tales caluariæ, ac potiſsimum ſuturarum ſpecie, ut proximo dicetur Capite, à naturali forma differentes, nobis in cœmiterijs perquàm rarò ſeſe offerant. ut profectò ſubinde forſan occurrerent, ſi Alpium quę Stiriam ſpectant, accolarum cœmiteria ſcrutaremur: quum illos homines, non dictis modò capitis figuris, ſed longè etiam magis diſcrepantibus deformes eſſe audiam.

DE OCTO CAPITIS OSSIBVS, ET SVTVris hæc inuicem, & cum conterminis ipſis maxillæ ſuperioris oſsibus, committentibus. Caput VI.

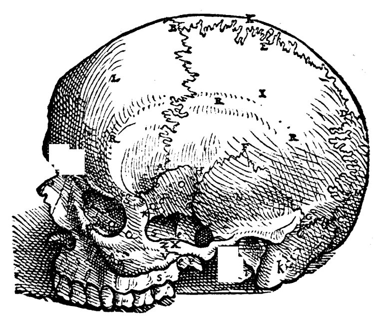
PRIMA SEXTI CAPITIS FIGVRA, QVAE DVAS VERTICIS OSSIVM PORTIONES INVICEM nonnihil ſeiunctas commonſtrat, ut commodius artificioſiſsima futuræ fabrica oculis ſubijceretur.

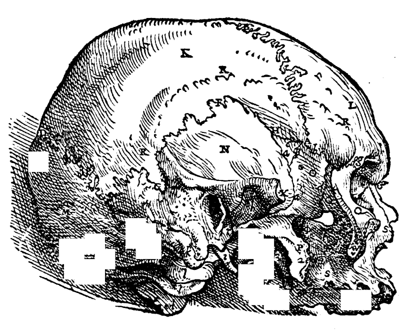
SECVNDA SEXTI CAPITIS FIGVRA, PORTIONEM QVANDAM OSTENDENS VERTICIS OSSIS, ſerra à reliqua oßis parte diuiſam, ut caluariæ in fronte, uertice & occipitio proponatur ſubſtantia, quæ duabus denſis ſolidisq́ efformatur ſquamis ſeu laminis, quas uulgò capitis appellamus tabulas & diploas. hicq́ ipſarum ſuperior exterior'ue ει inſignitur, interior autẽ οι. In harum medio cauernoſa ac ueluti fungoſa fiſtuloſa'ue oßis conſiſtit ſubſtantia, cui αι inſcripſimus.

TERTIA SEXTI CAPITIS FIGURA, INTEGRAM CALVARIAM ABSQVE INFEriori maxilla in ſiniſtro latere depictam exhibens.

QUARTA SEXTI CAPITIS FIGURA, CALUARIAM SINISTRO LATERI MAGIS INCVMBENTEM exprimit, ut & baſis caluariæ in conſpectum nonnihil ueniret. Aliquot uerò ſuturarum cauſa, ab hac figura os iugale ſerra ademimus. ipſam namq; ſuperioris maxillæ oſſibus cognoſcendis, & quibuſdam caluariæ foraminibus oſtendendis ſubſeruire, ſuorum characterum inſinuabit Index.

CHARA-

CHARACTERVM TERTIAE ET QVARtæ figurarum Index.

PRAESENS characterum index, tertiæ ac quartæ figuræ communis erit, quòd ſcilicet eidem ferè characteres in utraq; collocentur. etſi caſu quis aut tertiæ, aut quartæ figuræ duntaxat peculiaris occurret, illi pro figuræ ratione, aut 3 aut 4 ſubijciam.

A,B *Coronalis anterior'ue ſutura earum quæ tranſuerſim ducuntur. Huius dextra pars in tertia, ſiniſtra uerò in quarta ſpectatur.*

C,D *Poſterior ſutura tranſuerſarum, quæ Λ Græcorum maiuſculæ literæ aſsimilatur. In tertia huius ſuturæ ſiniſtra pars conſpicitur, in quarta uerò dextra.*

E 3 *Sutura à medio ſuturæ Λ referentis ad medium coronalis, ſeu à D ad B deducta.*

F *Squamoſa conglutinatio, ac in tertia quidem figura uidetur ſiniſtra, in quarta autem dextra. Dein in ambabus*
G *à C ad G interuallum notatur, quod non mutuò incumbentium ſquamarum, ſed ueræ ſuturæ conſtructionem*
H *oſtendit. Quod autem à G ad H per F porrigitur, uera ſquamæformis eſt conglutinatio, uerticis oſsi & temporis oſsi communis. Ab H autem ad A indicatur glutinatio ſquamæformis, oſsi uerticis & frontis oſsi communis.*

I 3 *Siniſtrum uerticis os.*

K *Dextrum uerticis os.*

L *Frontis os, quod unicum eſt.*

M *Occipitis os, ſimiliter unum.*

N *Siniſtri temporis os in tertia, dextri autem in quarta oſtenditur.*

O *Os cuneiforme, quod unicum eſt, & coniugis expers.*

P *Cuneiformis oſsis proceſſus, ueſpertilionum alis comparati. Hi utrinq; duo ſunt, in quarta figura conſpicui, &*
2,3,4,5 *præter P, etiam numeris his 2,3,4, & 5 notati, ac deniq; in quinta figura accuratius ſeſe offerentes.*

Q,Q,Q *Primum in utroq; latere ſuperioris maxillæ os, quod pluribus Q inſignitur, ne fortè ſedem Q, quod d uicinius*
* *eſt, notatam, aliud os à præſenti eſſe arbitrareris. Linea inter duo Q conſiſtens, ac * inſignita, proceſſum eius oſsis delineat, qui cauitatem in tempore exculptam ualde auget.*

R,R,R *Lenis in frontis oſſe & uerticis aſperitas, à qua ſemicirculi modo temporalis muſculus pronaſcitur.*

S S *Quartum maxillæ ſuperioris os: in tertia ſiniſtrum, in quarta dextrum notatur.*

V,X 3 *Caluariæ ſedes, quam os iugale appellamus. V hic notat proceſſum temporis oſsis, ad iugalis oſsis conſtitutionem*
Z 3 *eductum. X uerò, proceſſum primi maxillæ ſuperioris oſsis. Z autem ſutura indicatur, dictos nuper proceſſus*
V,X 4 *nectens, quibus iugale os efformatur. Porrò V & X in quarta figura notant ſedes, à quibus proceſſus illos ſerra reſecuimus.*

a a *Suturæ cuneiforme os circumſcribentis interuallum, illi oſsi ac temporis oſsi commune.*

b *Suturæ cuneiforme os circumſcribentis interuallum, huic & frontis oſsi commune.*

c 4 *Pars hæc cuneiformis oſsis interdum peculiare uidetur oſsiculum, ſquamæ modo tenue, & linea à cuneiformi*
q; *oſſe diremptum, quam q; in quarta figura indicauimus. Verùm hæc non ita crebrò ſe offert.*

e *Suturæ os cuneiforme circumſcribentis interuallum, ipſi & maximo ſuperioris maxillæ oſsi paulo antè S inſignito commune.*

f,f 4 *In quarta figura f conſpicis, præſenti Capiti nihil ſeruiens: notatur enim ſutura primo & quarto ſuperioris maxillæ oſsibus communis, quam cum reliquis maxillæ ſuperioris ſuturis perſequar.*

g g *Sutura, frontis os à cuneiformi & maxilla ſuperiori dirimens.*

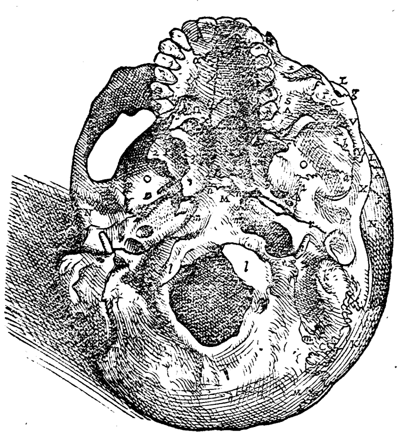
h 4 *Sinus, cui capitulum inferioris maxillæ inarticulatur.*

i *Temporis oſsis proceſſus, ſcriptorij ſtili modo prominens.*

k *Mammillaris proceſſus, è temporis oſſe productus. Quarta figura utriuſq; lateris proceſſum k notat.*

l,l 4 *Capita occipitij oſsis, quæ primæ ceruicis uertebræ ſinibus articulantur. In horum medio foramen occurrit, dorſalis medullæ cauſa cælatum. Verùm ut præſenti Capite oſsium foramina enarrare non inſtituimus, ſic neq; eadem hic characteribus inſignienda duximus.*
Φ 4 *Quamuis priuatim in quarta figura Φ ponatur, ad quod à duodecimo Capite foraminibus dedicando remittêris.*

QUINTA SEXTI CAPITIS FIGURA, BASIM CALVARIAE REferens.

CHARACTERVM QVINTAE FIguræ index.

QVINTAE figuræ multos characteres, tertiæ & quartæ figuris communes, in hunc modum adhibuimus.

A Coronalis ſuturæ extremum, in temporis cauo conſpicuum.

C,C Sutura Λ exprimens: atq; hi characteres inferiorem huius ſuturæ crurum partem notant, ubi hæc non amplius ſuturæ effigiem accuratè commonſtrat.

F Squamæformis conglutinatio non omni ex parte hic uiſitur. quare etiam alios characteres tertiæ & quartæ figurarum ipſi non accommodauimus.

K Verticis ſiniſtrum os, uerùm modica ipſius conſpicitur portio.

L Frontis os, cuius etiam modica pars hic occurrit.

M,M,M Maximam occipitij oſsis partem hic cernere licet, totam nimirum quæ in caluariæ baſi conſiſtit.

N,N Vtrinq; unum temporis os notatur.

O O Cuneiforme os.

P P Proceſſus cuneiformis oſsis, ueſpertilionum alarum imagini reſpondentes. Qui numero quatuor ſunt, his chara-
2,3,4,5. cteribus 2,3,4,5 notati.

Q,Γ Primum maxillæ ſuperioris os, quod & Γ hic notaui.

S,Λ Maximum quartum'ue maxillæ ſuperioris os, & hoc quoq; peculiariter aliquot Λ indicatur.

V,X Os iugale.

Y Sutura oſsis iugalis.

a,a Suturæ os cuneiforme circunſcribentis interuallum, illi & temporum oſsi commune.

b Suturæ os cuneiforme circunſcribentis interuallum, illi ac frontis oſsi commune.

d Hac ſede occultatur ſuturæ os cuneiforme circunſcribentis interuallum commune illi & oſsi externum angulum ſedis oculorum conſtituenti.

e Suturæ os cuneiforme circunſcribentis interuallum, illi & quarto maxillæ ſuperioris oſsi commune.

f Hæc ſutura ſuperiori maxillæ peculiaris cenſetur, ac proinde hic non uenit explicanda.

g Sutura frontis oſsi & ſuperiori maxillæ communis.

b *Sinus, cui capitulum inferioris maxillæ inarticulatur.*

i *Proceſſus ſcriptorio ſtylo non abſimilis.*

k *Mammillaris proceſſus.*

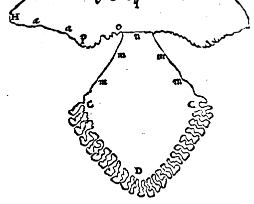
l,l *Capita occipitij oſsis, quæ primæ ceruicis uertebræ coarctantur.*

m,m,m *His characteribus, qui quintæ figuræ, ut & ſubſequentes, proprij ſunt, notantur ſuturæ Λ imitantis additamenta, per caluariæ baſim antrorſum deducta, atq; ad ſe inuicem, nempe ad n tendentia.*

n,n *Linea, dicta nunc additamenta iungens, ac oſsi cuneiformi & occipitis oſsi communis.*

o,p *Sutura à linea n indicata, in dextrum latus repens, inter os cuneiforme & ſiniſtri temporis os. Verùm ab n ad o non propriè ſutura eſt, quemadmodum neq; ab anteriori m ad n: ſed rima, & oſsis ab oſſe notabilis diſtantia, ſecus nimirum quàm in alijs ſuturis harmonijs'ue occurrit.*

q,q Π *Suturæ os cuneiforme circunſcribentis interuallum, illi & ſextis ſuperioris maxillæ oſsibus Π notatis commune. Verùm ut cuneiforme os ſuturis circunſcribas, hanc quintam figuram & tertiam cum quarta intuere, ſingularum animaduertens characteres. Ab n igitur ad o, hinc ad p, a, ω, H, b, d, e, & q procede, atq; ita utrinq; cuneiforme os ſuturis terminatum fingito, ſed non niſi hominis caluaria inſpectioni adhibita, ut quæ in omnem partem promptè uerti poterit. quum interim hic tres ſimul tabulæ inſpiciendæ ſint, ut uel in externa caluariæ ſede id os circūſcribas. quod quo leuius præſtes, ſuturam Λ ſimilem cum ſuis additamentis, & linea occipitis oſsi & cuneiformi communi, ſutura deniq; cuneiforme os circumſcribente, hic delineaui, iiſdem characteribus in hac figura, atq; in tertia, quarta, & quinta undiq; adiectis.*

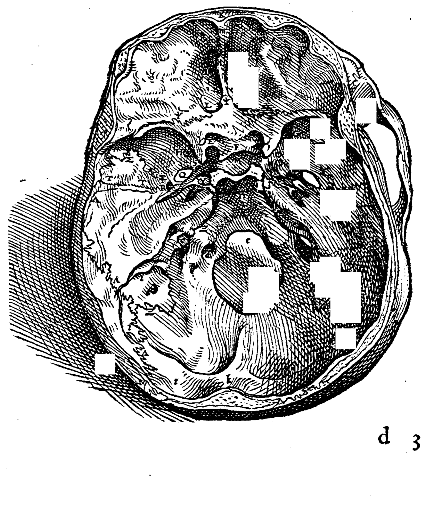

r *In hac quinta figura, ut et in quarta, temporis oſsis linea notatur, inibi ſuturæ modo os, cui auditorij meatus initium inſculpitur, continens, & ueluti à reliquo oſſe ſeiungens.*

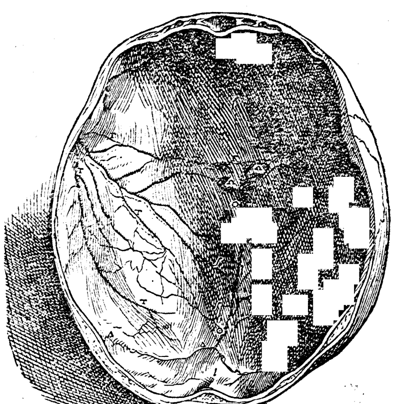
ſ *Oſsis temporis aſperitas & proceſſus, quo id tranſuerſam reſpicit lineam, cuneiformi oſsi & occipitis oſsi communem, & n notatam.*

ʒ *Octaui capitis oſsis proceſſus, ſeu ſeptum cauitatem narium intercedens. Reliqui characteres oſtendendis ſuperioris maxillæ oſsibus priuatim conferunt.*

SEXTA SEXTI CAPITIS FIGURA, INTERNAM CALVARIAE BASIS SEDEM OCVLIS SVBIICIens. Hic namq; caluariam delineauimus, in qua ſuperior ipſius pars, ſubſequenti figura exprimenda, ad eum modum ablata eſt, quo cerebri fabricam oſtenſuri, caput ſerra diuidere conſueuimus.

SEPTIMA SEXTI CAPITIS FIGURA, RELIQUAM INTERNAE SEDIS CALVARIAE PARtem commonſtrans, figura ſexta non expreſſam.

CHARACTERVM SEXTAE ET SEPTImæ figurarum index.

DVAE proximè præcedentes figuræ pluribus ornantur characteribus. uerùm huc potiſsimum ſeruiunt maiuſculi Græcorum, capitis oſsium ſuturas indicantes: quæ in interna caluariæ ſede, qua cerebrum cõtinetur, etiam ſe ſpectandas offerunt. Reliqui autem characteres in his figuris conſpicui, caluariæ foraminibus oſtendendis conducent.

ΓΓ7 *Coronalis ſutura, non adèo exactam ſuturæ compagem, ac in externa caluariæ ſede, exprimens.*

ΔΔ *Sutura Λ literam referens, notatur in ſeptima. Verùm & in ſexta Δ eam quoq; indicat ſuturam.*

ΘΘ7 *Sagittalis ſutura.*

ΛΛ6 *Squamoſa ſiniſtri temporis conglutinatio.*

ΞΞ6 *Additamentum ſiniſtri lateris ſuturæ Λ imitantis, quod per caluariæ baſim contendit.*

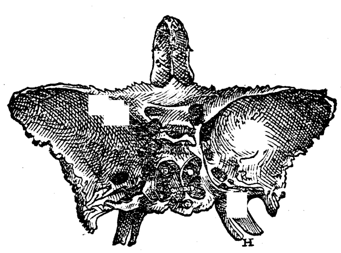
Π6 *Linea cuneiformi oſsi & occipitis oſsi communis, quæ duo ſuturæ Λ imitantis latera additamentáue iungit.*

ΣΣ6 *Suturæ os cuneiforme circumſcribentis interuallum, illi & temporis oſsi commune.*

ΨΨ6 *Suturæ cuneiforme os circumſcribentis interuallum, commune illi & frontis oſsi, & octauo capitis oſsi. Si itaq; à Π ad Σ, & hinc ad aliud Σ, hinc uerò ad primum Ψ, ac inde ad ſecundum Ψ perrexeris, cuneiforme os in ſiniſtro latere internaq; caluariæ ſede circumſcribes. Unde ſi eoſdem characteres in dextro latere ad ſuas ſuturas poni finxeris, eodem modo ut in ſiniſtro latere, per characteres pergens, uniuerſum cuneiforme os complectêris.*

OCTAVA

OCTAVA SEXTI CAPITIS FIGVRA.

OCTAVAE FIGVRAE, EIVSDEMQVE characterum index.

QVAMVIS modò tabularum frequentia lectori minimè moleſtus eſſe uelim, eoq; potiſsimum nomine ſingula capitis oſſa priuatis inſuper figuris non exprimam: tamen quia oſsis cuneo comparati, & dein octaui capitis oſsis circunſcriptio, non ita promptè ac cæterorum capitis oſsium intelligitur, præſenti figura cuneiforme os cum octauo capitis oſſe, à cæteris omnibus liberum, ea facie exprimitur, qua internam caluariæ ſuperficiem reſpicit. quod ideo maximè præſtitimus, ut cauernæ in cuneiformi oſſe plerunq; occurrentes, in conſpectu eſſent, uti characterum oſtendet index.

A, B, A *Octauum capitis os. uerùm B priuatim ſeptum inſignitur, olfactus organorum ſedes interſtinguens.*
C, D *Duæ præcipuæ cuneiformis oſsis cauernæ.*
E *Septum indicatas modò cauernas interdiuidens.*
F *Alterius cauernæ ſeu antri foramen, in narium amplitudinem pertinens.*
G *Cauitas in humiliori ſede ſepti poſita, quod duo potiſsima antra interſepit.*
H *Cuneiformis oſsis proceſſus, ueſpertilionum alis ſimiles.*

Cur uniuerſum cerebrum oſsibus ambiatur, et quamobrem illa uaria ſint, & ſuturis maxima ex parte commiſſa.

CEREBRVM rationis ſedem (quæ inſtar regis in altiſsimo corporis ſita, duabus concupiſcibilibus animis dominatur ac præeſt) tuto quodam munimento cuſtodiri magnopere expedit. Quocirca etiam prouidus rerũ Opifex, non ſoli cuti, carnoſisq; partibus, ut in abdomine: aut per interualla à ſe inuicem remotis oſsibus, ut in thorace, cerebri commiſit cuſtodiam, ſed undiq; os ipſi inſtar galeæ circumpoſuit. Verùm etſi nulla occaſione galea hæc, totam qua cerebrum continetur cauitatem conſtituens, uarijs extrui debuit oſsibus, quæ inuicem articulata, motu pollerent uoluntario: nihilominus ipſa octo peculiaribus conſtat [a] oſsibus, quæ [b] ſuturarum, aut alio ualido prorſusq; immobili & tenaci contextu mutuo, & dein alijs inſuper duodecim maxillæ ſuperioris oſsibus compinguntur, & unà cum illis caluariam, uti in cœmiterijs occurrit, conſtituunt. Quum enim illa galea differẽtibus admodum ſedibus neceſſariò efformatur, quumq; ideo oſſeam ipſius ſubſtantiam & naturam inſigniter in duritie, craſsitie, in ſinibus proceſsibusq;, & magnis intus cauitatibus effingẽdis uariari oportuit, non unico tota potuit effingi oſſe. ut taceam nos uulgò arbitrari, illam minus iniurijs eſſe expoſitã, ſi pluribus extruatur partibus: quum ſcilicet oſsiũ fracturæ, aliaq; nõnulla illorũ uitia, cum ipſis oſsibus terminẽtur, neq; per totam galeam, perinde ac fictiliũ uaſorũ fiſſuræ, procedant. Dein frequens hic oſsium

a Illa adnotabimus, quũ in capitis cõtextu ſeriatim deſcribentur.

b Suturas, ut & alios contextus, ſuo loco deſcribemus.

contextus, ad uaporoſorum quoq; & fuliginoſorum excrementorum purgationem conducit. quippe quum caput tectum quoddam calidæ domus referat, excrementa ea quæ ſurſum conſcendunt excipiens, ac proinde copioſiore indigens euacuatione, neceſſum fuit duram ſolidamq́;, non uerò intus ac foris cauernoſam, & foraminulis inſtar ſpongiæ aut pumicis obſitam, & ideo prorſus infirmam, & conterminis partibus nimium aſperam & inimicam oſsium[c] ſubſtantiam, illi excremento alicubi egreſſum præbere, quem præſtant uariæ oſsium ſuturæ. Quanquam galea hæc, ſeu caluaria, non dictis tantum occaſionibus ſuturas obtinuit, ſed præcipuè, ut per illam membraneæ tranſirent[d] fibræ, quæ pręter[e] uaſorum quorundam fines, duram cerebri membranam ipſi caluariæ committerent: & huius dein interuẽtu ac beneficio, cerebrum quod promptè aliàs ob molliciem concideret, ſuosq́; met[f] uentriculos & cauitates comprimeret, admodum cõcinnè, uti ſeptimo docebimus libro, ſuſtinerent, ac ueluti ſuſpenſum ſeruarent. adeò ut duræ cerebri membranæ, fibrarũ quæ ſuturas tranſeunt, & dilatatæ explicatæq́; membranam caluariæ exterius obductam cõſtituunt cauſa, ſuturas potiſsimum parari, easq́; pro cerebri formæ, capitis oſsium cauitatem imitãtis, ratione digeri arbitremur. Quandoquidem igitur oblongum corpus uinculis & apprehenſionibus ſecundum longitudinem ipſius, & dein tranſuerſim ductis, opportunè ſubleuatur, ac ueluti ſuſpenſum continetur,

Naturalis figuræ capitis ſuturæ.

naturalis uocata capitis figura primùm tres ſuturas obtinet: duas quidem tranſuerſas, quarum[g] altera in ſyncipite eſt, in occipitio[h] altera: [i]tertia à medio poſterioris, ſeu eius quæ in occipitio conſiſtit, per capitis longitudinem ad medium uſq; anterioris extenditur.

Coronalis ſutura.

Anteriorem coronalem uocant, quandoquidem coronæ potiſsimum in ea capitis parte collocantur:

Λ literam referens.

poſteriorem à literę Λ imagine, λαμβδοειδῆ nominant: tertia per uerticẽ capitisq́; longitudinem procedens, ὀβελιαῖα Gręcis nuncupatur, quòd ueru ſagittæ'ue inſtar rectà incedit.

Sagittalis, & uarius ipſius ductus.

unde etiam à uirgæ ductu, ῥαβδοειδὴς fuit appellata. Hæc interdum, & in primis quibus lata anguloſaq́; admodum frons obtigit, per[k] frontis medium ad naſi uſq; ſummum, at non adeò inſigni atq; in ipſo uertice complexu, exquiſita'ue adeò ſuturæ compage, prorepit. Atq; id nonnulli uiris omnibus, alij autem mulieribus peculiare eſſe, falſo contendunt: quum rariſsimè in uiris, atq; adhuc multo rarius, aut uix unquam in mulieribus illud accidere, non obiter animaduerterimus.

Virorum capita à mulierum non perpetuò uariare.

7. cap. lib. 3. Hiſtor. anim. et 2. de Part. anim.

Et hoc uel inde conijcias, quòd ex uiginti quæ in cœmiterijs occurrũt caluarijs, uix duas, cui frontis os diuidatur, reperias: neque ulla, etſi ſecus tradiderit Ariſtoteles, in ſuturarum enarratione prorſus aberrans, uiris ac mulieribus hac in parte uniuerſim uidetur differẽtia. Cęterùm quadrupedibus à poſteriore ſutura Λ referente, ſagittalis ſutura ad ſuperciliorum uſq; medium protenditur:[l] id quod canum caluariæ, equorum, boum, & id genus animalium, quibus cum fronte maxilla admodum protenditur, manifeſtè oſtendunt. Non enim audiendus eſt Ariſtoteles, qui canib. continuam, nulliſq́; ſuturis diſtinctam aſcribit caluariam: quum canum caluariæ commemoratas hactenus ſuturas, & quæ hoc toto Capite enumerabuntur ferè omnes, eleganter exprimant.

Lib. 2. cap. 7. de Hiſtor. anim.

Non deſunt etiam, qui infantibus hanc ſuturam per medium occipitij oſsis ad[m] foramen uſq; dorſali medullæ uiam porrigens deſcendere, totumq́; occipitij os diuidere aſſerant: quod ſanè & nos quoq; obſeruauimus. uerùm potius ea diuiſio ad unionem coalitumq́;, quàm ad ſuturę ſpeciem referenda eſt: quum hæc cartilaginis beneficio in pueris perficiatur, & in ætate prouectioribus nullũ eius diuiſionis rudimentũ occurrat. Vnde etiam eiuſmodi diuiſionis ratio non hic in ſuturarũ ſermone, ſed potius in occipitij

oſsis

c Cuiuſmodi excarnis caluariæ ſedis ſit ſubſtãtia, 2 fig. oſtendit.

d 1 fig. lib. 7 G, H, I.

e eiuſdem fig. F.

f Pete hos, ſi lubet, ſeriatim ex 4, 5, 6, 7, 10, 11 fig. lib. 7.

g 3, 4 fi. A, B, in 7 Γ Γ.

h 3, 4 fi. C, D, in 6, 7 Δ Δ.

i 3 fig. à D per E ad B. in 7 Θ Θ.

k tale quid oſtendunt 2, 4 fi. 5, ca.

l Canina caluaria 1 fig. cap. 9.

m 6 fig. e.

oſsis deſcriptione enarranda uenit. Quòd autem Herodotus, ac præter illum *Lib. 9.*
pleriq; etiam alij, in Perſia caluarias reperiri ſcribunt, nullis prorſus ſuturis in- *Capita ſuturis deſtituta.*
terſtinctas, ipſeq; Ariſtoteles ſuo tempore uiri caluariã abſq; ſuturis repertam
tradit, neutiquam miror: quum ualde ſenum caluariæ nobis ſuturarum ſitum
duntaxat, idq; perquàm obſcurè, referant, nulla interim ſuturæ conſpicua ima
gine. Neq; profectò mirum eſt, ſenibus ſuturas concreſcere, ſiquidem illis uer-
tebras uniri connaſciq; cernamus: & oſsiũ quoq; ſupercilia proceſſusq; ita ipſis
excreſcere conſtet, ut conſuetis motibus illorum oſſa agi nequeant. Cæterùm
tres iam enarratæ ſuturæ, caluaria in latus cubante, literã H, aut potius ϰ (pro-
pter ipſius extrorſum obliquatas ſuis apicibus columnas) exprimunt. In capi-
tum autem formis à naturali ſtructura euariantibus, ſuturæ ad hunc modum
a 2 fi. 5 ca. ſe habent.[a] Vbi anterior capitis eminentia perit, ſutura coronalis aboletur, ſer- *Non naturaliũ*
uata ea quæ Λ exprimit, unà cum ſagittali, quæ tunc ad medium uſq; ſuperci- *capitis figura-rum ſuturæ.*
b 3 fi. 5 ca. liorum porrigitur.[b] At poſteriori eminentia deficiente, ſutura Λ referens de-
perditur, manẽte coronali, & ſagittali interim per occipitij mediũ ad caluariæ
uſq; baſim ducta. Quapropter ſi hanc capitis figuram occipitio inniti finxeris,
utraq; remanentium ſuturarum effigies T literæ ſimilis erit: quemadmodum
& primæ quoq; non naturalis figuræ, quum illa fronti innititur, ſuturæ T, aut
c 4 fi. 5 ca. magis fortè Y referunt.[c] Anteriori uerò poſterioriq; eminẽtia ſimul conciden
tibus, binæ quæ tunc uidentur ſuturę, ad rectos angulos ſe inuicem interſecan
tes, X literam repræſentant. Vna namq; tranſuerſa ab unius auris regione, ad al
d 6 fig. c. terius auris regionem, per medium caput deducitur: altera autem à[d] foramine
in occipitis oſſe, dorſalis medullæ gratia inciſo, per capitis lõngitudinẽ ad ſum
mum uſq; naſi pertingit, illius ritu, quam ſagittalem uulgò dicimus. Hæc ſiqui
dem ſemper in tribus prioribus capitis figuris à naturali differẽtibus ſeruatur:
e 3 fi. 5 ca. duæ autem tranſuerſæ cum totius capitis figura uariè intercidunt.[e] Quinta ca
pitis figura, ut prorſus naturali eſt contraria, ſic quoq; omnino pugnantes cum
ipſa ſuturas nanciſcitur. Coronalis enim, & illa quæ Λ refert, ſecundum capi-
tis procedunt longitudinem, recta interim ſeu ſagittali tranſuerſim lata. Ve-
rùm nunc & ad reliquas capitis commiſſuras ſermonem dirigamus. eſtq; pri- *Squamoſæ tem*
f 3, 4 fig. F. & 6 fig. Λ, Λ. mùm[f] una utrinq; à ſagittali ſutura quodammodo æquè diſtans linea, per capi *porum commiſſuræ.*
tis longitudinem ſupra aurem porrecta. Huic[g] principium ab humillima ſutu
g 3, 4 fig. à C ad G. ræ Λ imitantis ſede pendet, qua hæc propter occipitij inferiora uix amplius in
tegram ſuturæ refert effigiem. Hinc nonnihil præſens linea quodammodo re
h 3, 4 fig. à G per F, H ad A. cta fertur: &[h] mox ſurſum aſcendens, quaſi inſtar ſemicirculi ad coronalis ſu-
turæ terminum perrepit. Hæc maxima ex parte duobus oſsibus conſtat, mu-
i 3 fig. I. & 4 fig. K. tuò ſibi incumbentibus, connexiſq;: non per ſuturã quidem, ſed paulatim[i] uer
k 1, 4 fi. N. ticis os deſcendens, inſtar ſquamæ attenuatur, atq; in[k] os infrà ab auribus aſcen
dens, ſimiliterq; in ſquamam attenuatũ ſubintrat, utriſq; oſsibus, quà inuicem
compinguntur, aſperitatem quandam mutuam obtinentibus. Vnde etiam ne *Suturas capitis etiam in in*
que Hippocrates, neq; aliquis eorum qui accuratè corporis fabricam expende- *terna caluariæ*
runt, ſuturarum nomine eas lineas dignatus eſt: ſed à ſquamæ ſimilitudine, eas *ſede conſpici.*
λεπιδοειδῆ προσκολλήματα, hoc eſt, ſquamoſas cõglutinationes appellarunt. Non
l 6 fi Λ, Λ. enim cum pleriſq; arbitrandum eſt,[l] has conglutinationes minus quàm[m] tres
m 7 fi. Γ, Γ. Δ, Δ. Θ, Θ. ſuturas prius enarratas, in caluarię cauitate qua cerebrum reponitur apparere,
ob idq; ſuturarum nomine neutiquam donari. Quamuis interim tres ſuturæ,
n 3, 4 fig. ab H ad A. ipſaq; potiſsimum coronalis, non tam ſuturæ, quàm harmoniæ effigiem mihi
o 3 fig. I. exprimant. Cæterùm ſquamoſarum conglutinationum, de quibus hic ſermo
p 3, 4 fi O. eſt,[n] pars coronali ſuturæ proxima, etiam uerticis[o] oſsi, &[p] illi quod cuneo aſsi-
milabimus,

milabimus, communis cenſenda eſt. quemadmodum etiam maximè antica conglutinationum[q] ſedes,[r] ad frontis os & cuneiforme referetur:perinde ſanè ac ſi Natura ipſas potius, quàm ſuturas hic conſtituiſſet, quòd caluariæ ſedes temporali[s] muſculo, tanquam ſtrato quopiam & puluinari tecta, non æquè craſſa (ne ſcilicet fruſtra pōdere nimium grauaret) eſſe debuit,ac excarnes caluariæ regiones,& ipſius baſis, quam multarum[t] cauitatum & foraminum occaſione inſigniter uarieq́; craſſam eſſe oportuit: uti illæ, ne nimium breuis uia uulnerantibus aut alioquin lædentibus occurrerent,craſſæ ſpectantur: quamuis tamen non prorſus duræ & ſolidæ, at inter duas denſas ſquamas, ponderis potiſsimum uitandi cauſa,[u] cauernoſæ. Quum itaq; tota ea caluariæ ſedes,qua conglutinationes illæ excurrunt, tenuis fieri potuit, ſuturarum cōpoſitio ampliores craſsioresq́; oſsium ſedes requirens, hic fuiſſet inualida. præterquàm quòd[x] oſſa à baſi cōſcendentia,duriora ſunt[y] deſcendentibus,adeò ut hac quoque gratia conglutinationes ſic effingantur,ut duriorū oſsium ſquammæ meritò exterius conſcendant, molliorum uerò introrſum dimittantur, ac ueluti à ſolidioribus in plana alioquin ſuperficie obtegantur. Quòd uerò temporalis muſculus præcipua harum conglutinationum ſit cauſa, ipſarum oſtendit[a] ſedes,ſuturæ Λ referenti contermina,quæ tanto interuallo ſuturę exprimit imaginem,quāta excarnis qua incedit caluariæ eſt portio,quantoq́; interuallo ipſa oſſa craſſa exiſtunt. Quinetiam ad anteriorem conglutinationum[b] ſedem, ſuturæ illic ſpeciem cernimus,ubi[c] oſſa ſuperiorem maxillam cōſtituentia, cum capitis oſsibus craſſa euaſerunt, adeò ut toto ipſorum ductu conglutinationes iſtæ non prorſus ſquamoſæ occurrant.

Quamobrem in temporibus ſquamoſæ potius occurrant conglutinationes, quàm ſuturæ.

Præter dictas hactenus ſuturas & contextus,[d] alia in capitis cauitate cerebrum ambiente potiſsimū ſpectatur, frontis oſsi,illiq́;[e] oſsi communis,quod[f] olfactus organorum ſedes conſtituit,ac inſtar cribri peruium cernitur. Id enim os ueluti frontis oſsis baſi inſertum, hac ſutura ipſum ambiente in capitis cauitate obſcurè circumſcribitur,aliam quoque ſuturam obtinens,ipſi & ſuperioris maxillę oſsibus communem.Præſens enim os,[g] oſſeum ſeptum,foramina narium interdiuidens producit, quod[h] ſutura quadam per humiliorem ſui ſedem,ipſiusq́; longitúdinem ducta à maximis ſuperioris maxillæ oſsibus,quę dentes continent,& [*] ijs quæ ad palati uerſus fauces terminum habentur, & ſexta ſuperioris maxillæ numerabuntur oſſa, dirimitur: perinde ac ab oſſe cuneum referente[m] inibi etiam ſeparatur, quà narium foramina in fauces pertinent. Cuiuſmodi autē hoc cribri modo perforatum ſit os, poſtquam alias inſuper ſuturas expreſſero, in cæterorum capitis oſsium enarratione perſequar.

Suturæ oſſium capitis os circumſcribentes.

Sunt enim & aliæ adhuc ſuturę capiti cum alijs oſsibus communes, nimirum cum ſuperiori maxilla, &[n] eo oſſe quod à cunei ſimilitudine σφηνοειδὲς uocant, quod ſimiliter unicum, ac,ut permulta corporis oſſa, coniugis expers eſt:ab aliquibus inter capitis oſſa, ab alijs inter maxillæ ſuperioris oſſa connumeratum.Quamuis tamen capitis oſsibus longè rectius, quàm ſuperioris maxillæ aſcribetur, quum haud minimam caluarię cauitatis, qua cerebrum reponitur,ſedem cum cæteris oſsibus conſtituat, quæ ab omnibus Anatomicis capiti attribuuntur. Quibus uerò id circumſcribatur ſuturis, recenſere nunc conabimur.

Suturæ capitis oſsibus et alijs communes.

Suturæ Λ imitantis[o] extrema,quæ iuxta occipitij humiliora,non amplius exactam ſuturę compagem exprimunt,uerſus capitis inferiora baſim'ue protenduntur,ac per mediam baſis ſedem (quæ pręruptæ rupi & imagine & duritia ſimilis eſt) & quà caput primæ ceruicis uertebræ articulatur,in anteriora prorepunt,mutuò ſenſim appropinquantia. Quum autem iuxta narium foramina oris amplitudinem ſpectantia pertigerint,[p] tranſ-

Suturæ Λ imitantis additamenta.

Cuneiformis oſsis circumſcriptio.

uerſa

[q] 3,4 fig. b ſub A.
[r] 3,4 fig. ad L & O.
[s] 4 muſc. tab. Γ.
[t] Has proponent temporis oſsis et cuneiformis hiſtoriæ.
[u] 2 fig. αα cōſiſtit inter α & οι.
[x] 3 fig. N, O.
[y] 3 fig. L, l.
[a] 3,4 fig. à C ad G.
[b] 3,4 fig. à b uerſus g.
[c] 3,4 fig. Q, Q ad L.
[d] 6 fig. ad characteres υ, L, Υ.
[e] 8 fig. A, B, A.
[f] 13 fi. 7 lib. L, dein D.
[g] x 5 fi. dein O 1 fi. 9 capitis.
[h] 1 fi. 9 capitis g.
[*] 2 fig. ca. 9 Γ, Γ.
[m] 2 fig. 12 capitis ſecundum ω, μ, ν, ξ.
[n] 3,4,5 fi. O, P, & tota ferè 8 fi.
[o] 5 fi. C, C. dein utrinque m, m. Sed potiſsimum fi. indici characterum inſerta huc facit.
[p] 5 fi. n n. 6 fig. Γ.

uerſa linea ſimul iunguntur, quæ nec ſutura nec harmonia meritò dici poteſt, ſed ad coalitum prorſus eſt referenda. In pueris enim cartilagine in eum modum oppletur, quo in illis appendicum cum ſuis oſsibus unio committi uiſitur: in natu uerò grandioribus præſens linea omnino latet, perinde ac unio appendicum in ætate prouectis obſcureſcit. Vtcunq; ſit, hęc linea & occipitis oſſi, & oſsi cuneum imitanti cõmunis eſt. &[q] ab hac utrinq; in latera,[q] ſutura per temporum caua obliquis anfractibus ſurſum ducitur, uerſus[q] anteriorẽ ſquamoſarum cõglutinationum ſedem. Vbi uerò ſutura hæc[r] anteriorem illarum ſedem attigit (quod notabili interuallo à coronalis ſuturę in cauis temporum extremo eſt) in priora modicè deorſum ad coronalis extrema ducitur.[s] Hinc rurſus parumper deorſum repit, quouſq; ſuperioris maxillæ cõtingat os, quod externum oculi ſedis angulum conſtituere docebitur.[t] Hinc decliuis per caua quoq; temporum incedit: inde ad poſteriorem intimorũ dentium ſedem ducta,[u] per totam narium amplitudinem tranſuerſim fertur. Hæc ſutura à tranſuerſa linea, quam ſuturæ Λ referentis extrema committere diximus, in hunc modum ſurſum ad caua temporum utrinq; ducta, & deorſum ad palatum uſque ab utroq; latere, eo quo ſcriptum eſt modo, rurſus deſcendens, cuneiforme os exterius circumſcribit.[a] Interius uerò in capitis cauitate, huius oſsis circumſcriptio leuiori negotio, quàm externa ſede deprehenditur: ſi modò quis accuratè dictæ iam ſuturæ progreſſum expenderit. nam hæc paſsim ac pluribus locis ſedibusq; ſeſe offert. Linea enim primùm oſsi occipitis & cuneiformi communis, pariter &[b] exterius, &[c] interius apparet: quemadmodum & ſuturæ etiam interuallum, à linea obliquè ſurſum ad caua temporum uſq; ad anteriorem conglutinationum ſquamæformium ſedem pertinens, etiam[d] interius &[e] exterius cernitur, & commune eſt oſsibus temporum & cuneiformi, ac demum ueræ ſuturæ, non autem ſquamarũ nexus, ſpeciem oſtendit. Quod autem ab hac ſede antrorſum ad coronalis extrema ducitur, ſquamoſam refert conglutinationem, uerticis oſsi & cuneiformi communem. Interuallum uerò à ſuturæ coronalis extremis ad oſſa externos oculorum ſedium angulos conſtituentia procedens, etiam ſquamoſæ conglutinationis formã commonſtrat, eſtq; frontis oſsi & cuneiformi commune. Præſentis ſuturæ interuallum ductus´ue conglutinationi ſquamoſę reſpondens, exterius tanto elatius, quàm in interiori caluariæ ſuperficie, apparet, quanto interuallo cuneiforme os inſtar ſquamæ attenuatum, frontis & uerticis oſsibus committitur. Cæterùm ſuturæ cuneiforme os circumſcribentis[f] interuallum, quod per caua temporum deorſum fertur, in interna caluariæ ſede non conſpicitur, ſed tantum in cauis temporum &[g] oculorum ſedibus, in externis ſcilicet earum ſedium angulis. Atq; hoc ſuturæ interuallum commune eſt cuneiformi oſsi, & oſsibus externos oculorum ſedium angulos occupantibus.[h] Interuallum autem eius quam modò proſequimur ſuturæ, iuxta poſteriorẽ intimi dentis ſedem prorepens, exterius apparet, & in narium etiam amplitudine: eſtq; commune cuneiformi oſsi, & ſuperioris maxillę utrorumq; laterum maximis oſsibus. Interuallum uerò eius ſuturæ in ſuperiori narium amplitudinis ſede conſpicuũ, in[i] interna caluariæ ſede melius quàm in[k] externa, ſpectanti occurrit: & commune eſt ipſi oſsi cuneiformi, & illi oſsi quod cribri modo perforatum dicitur. Porrò interna caluarię ſede, non ſolum præſentis ſuturę interuallum illi oſsi & cuneiformi cõmune obuium eſt, uerùm etiam utrinq; ad id interuallum,[l] aliud eiuſdem ſuturæ interuallum ſeſe offert, quod cuneiformi & frontis oſsi commune cenſetur. atq; id etiam[m] in oculi ſedis radice liquidò cernitur, iuxta eminentiorem

q in 5 fi. ab n per o & p in dextro latere: in ſiniſt. per a & a ad A. in 3, 4 fig. per a, a uerſus H.
r 3, 4 fi. ab H ad A.
s 3, 4 fi. ab A ad b.
t 3, 4, 5 fi. à b per d ad e.
u 5 fi. q, q.
a In 6 fi. ſecundum Γ, Σ, Σ, Y et Y.
Quibus ſedibus ſutura occurrit, cuneiforme os circumſcribens.
b 5 fi. n, n.
c 6 fig. Γ.
d 6 fi. à Γ per Σ, Σ.
e 5 fi. ab n per a, a ad A. In 3, 4 fi. a, a ad H.
Confer 3 et 4 figuras hic ſextæ.
f 3, 4 fi. à b per d ad e.
g 1 fig. 9 cap. Q.
h 3, 4, 5 figur. e.
i 6 fi. Y ad ſiniſt. latus L poſitum.
k 5 fi. q, q.
l 6 fi. Y ad dextr. latus L poſitum.
m 1 fig. 9 cap. S, T.

nentiorem illius regionem. Adeò, ut ſi ad amuſsim oculorum ſedes expenderis,[n] radicem ipſarum,& magnam externi earum lateris iuxta interiora portionem, à cuneiformi oſſe conſtitui ſpectabis, ſi modò in hominis fabrica huiuſmodi etiam duxeris intuēda,illisq; caperis,quæ &ſi ad artis uſum non magnopere cōducant, immenſi tamen Creatoris admirabilem arguunt induſtriam, & proculdubio à ueteribus Anatomes profeſſoribus ſedulò ac ſtudioſe fuerũt examinata. Cæterùm hoc ſuturæ interuallum,quod & cuneiformi & frontis oſsi commune exiſtit,magna pars alterius ſuturæ eſt duarum, quas capiti cum alijs oſsibus Galenus communes eſſe retulit: tunc ſcilicet,quum unius loco illam enumerat,quæ cuneiforme os inibi circumſcribit, quà id occipitis oſsi, & temporum ac uerticis oſsibus contiguum eſſe narrauimus:[o] alteram uerò,à cauis temporum per mediam oculorum ſedem ad naſi ſummum,ſeu ſuperciliorum medium,pertingere ait. quemadmodum etiam pertingit, illic incipiens, ubi cuneiforme os circumſcribens ſutura, per caua temporum deorſum uerſus intimum dentem primùm deſcendit. Atq; hæc ſutura primo ipſius interuallo,frontis os à ſuperioris maxillæ oſſe externum oculi ſedis angulum conſtituente ſeiungit:dein magno interuallo cuneiformi oſsi & frontis oſsi communis efficitur,toto nimirum ductu,quo cuneiforme os frontis oſsi in oculorum ſedibus & caluariæ interna ſuperficie contiguum eſſe uiſitur. Vnde etiam id interuallum in ſuturæ cuneiforme os circumſcribentis dimenſione, non autem in frontis oſsis à cæteris maxillę oſsibus ſeparatione,habendum uenit. Vti ſanè ſubſequens ſuturæ tranſuerſim per oculorum ſedem ductę interuallum, frontis os à ſecundo,tertio,quarto, & quinto maxillæ ſuperioris in altero latere oſsibus dirimens, frontis oſsi & illis maxillæ oſsibus commune exiſtit, tota nimirum ſede, qua præſens ſutura internum ſedis oculi angulum, & ſuperciliorum medium occupat. Verùm de ſuperioris maxillę oſsibus ſuturisq; nono agemus Capite, illic neceſſariò rurſus ſuturæ huius ſermonē inſtituturi. nunc autem octo capitis oſſa, dictis hactenus ſuturis circumſcripta,priuatim ſunt aggredienda. quorum duo uerticis ſunt,utrinq; nimirum unum: duo item infra hæc,ad utranq; ſcilicet aurem unum,quæ temporum uocantur oſſa. quintum frontis eſt os, ut ſæpius, unicum. ſextum occipitis, ſimiliter unum. ſeptimum cuneiforme,unum quoq;. octauum id eſt,quod ad cribri aut ſpongiæ refertur imaginem.[a]

n 1 fig. 9 cap. N.

Galeni locus in libro de Oſsib. explicatur, & ſutura frontis os à maxillæ oſsibus, &c. dirimens.

o 3,4 fi. à b ad g,g. Dein 1 fi. 9 ca. R,S,T, V,X,Z. unde & huius ſuturæ interualla petes.

Verticis oſsiũ circumſcriptio

a 3 fi. I. fi. 4 K. In utraq; autē os circumſcribitur B,D. A,B. C,D. C,G, F,H, A.

Verticis itaq; oſsibus in ſuperiori parte ea ſutura peculiaris eſt,quę recto tramite ſecundum capitis longitudinem ducta, hæc oſſa inuicem dirimit. In anteriore autem ſede uerticis oſſa coronali ſutura, & poſteriore Λ imitante,ab alijs diſcernuntur. Inferioribus uerò ſedibus,ſquamoſis conglutinationibus circumſcribuntur: quo fit,uerticis oſſa quadrilatera uideri,undique ſibi quodammodo ſimilia, præterquàm ubi inſtar ſquamæ attenuantur, temporumq; oſſa ſubeunt. Hic enim tenuiſsima ſunt,ſed ſolida,& neutiquam fiſtuloſa: quemadmodũ[b] reliqua ipſorum ſede, qua temporalibus muſculis non obteguntur, fiſtuloſa cauernoſaq; inter ſuas ſquamas cernũtur, eandem craſsitiem undiq; ea ſede obtinentia. quanquam interim qua frontis oſsi committuntur, tenuiora, quàm iuxta occipitij os appareant. Si uerò aliquibus donantur ſinibus,aut foraminibus,illa duodecimo Capite ipſis dedicādo percurram.[c]

b Supra R, R 3,4 fig. Internã uerò ipſius ſubſtãtiam 2 oſtendit figura α inter ε & οι.

c 3,4 fi. L. Circũſcribitur uerò B,A. A,b, g,g. In 6 fi. ſecundum, & extra u, L,Y.

Frontis oſsis circumſcriptio.

Frontis os circumſcribitur coronali ſutura,& ea quæ octauum capitis os terminat: & illa quæ à temporum cauo incipiens,ac per medium oculorum ſedium ducta,ad ſuperciliorum uſq; congreſſum fertur, ac frontis os à maxillę ſuperioris oſsibus ſeparat,inq; ſuturarum numero ultimum locum ſibi uendicauit. Frontis itaq; os quodāmodo orbiculare eſt, nullibi tenuius, quàm[d] ubi ſuperiorem

d Ad latus u, et L fi. 6.

oculorum

oculorum ſedis regionem conſtituit, & octauo capitis oſsi committitur. Hic enim ueluti duobus tenuibus efformatur ſquamis, in medio uacuis, & aere opletis, quemadmodum & ipſius[e] cauitas, quam inter ſuas ſquamas ad ſupercilia naſiq́; ſummũ haberi audies. Vbi etiam hoc os cauitatis ergò, reliqua ipſius ſede craſsius eſt, ac ueluti protuberat. Verùm altera illarum ſquamarum, quæ oculi ſedem reſpicit, exteriorq́; eſt, læuis uiſitur: quæ autem internam capitis ſpectat amplitudinem,[f] inæqualibus nubis ferè forma tuberibus eminet, quæ cerebri reuolutionibus mutuò correſpondent. In temporibus, ubi temporales muſculi conſiſtunt, frontis os tenue etiam eſt, ac ſolidum, minimeq́; intus cauernoſum,[g] præterquàm ubi cum uerticis oſſe inibi iungitur. Natura enim illic aliquo interuallo utrunque os uerſus interiora priuatim craſsius effecit, ne fortè nimia oſsium tenuitas caluariam ibidem plus æquo infirmam redderet. Cæterùm frontis os in fronte, paulo ſupra ſupercilia, & reliquam dein ipſius ſedem, quæ excarnis eſt, nullam inter ſuas ſquamas cauitatem oſtendit notabilem, & multo craſsius ſpiſsiusq́; quàm uerticis oſſa ſentitur. Quà tamen illud his committitur,[h] & ſagittalis ſutura in coronalem incidit, frontis os tenuius infirmiusq́ue eſt, quàm in ipſa fronte. Hæc ſedes, qua dictæ iam ſuturæ inuicem committuntur, totius caluariæ pars mollisſima rariſsimaq́; occurrit: eſt enim illa, quæ in nuper natis infantibus adhuc membranea, ac recenti caſeo ſimilis tangentibus ſentitur, & quæ in puerulis manducantibus reſpirantibusq́; mouetur. Quoniam uerò hæc ſedes Arabibus Zeudech nuncupata, inter excarnes capitis partes tenuiſsima eſt, & ſuturæ nuſquam laxius hærent, medici huic cauteria uulgò dicta, uel candeſcente auro, uel ferro, uel urente quopiam medicamine, pro affectus ratione (ſed parum tutò interim, exiguoq́ue adeò commodo) adhibent. Locus autem iſte in nobis, apice medij digiti promptè conijcitur, ſi brachialis principium ſuperciliorum medio quis accommodauerit, ac medium digitum ad capitis uerticem rectà depreſſerit.[i] Occipitis os ſutura Λ ſimili, & eiuſdem ſuturæ additamentis, & linea hæc iungente terminatur. Vnde etiam quinque quodammodo lateribus conſtat, duobus quidem à Λ imitantis ſuturæ cruribus efformatis: & alijs duobus, quæ ab eiuſdem ſuturæ additamentis ſepiuntur, ac demum quinto à linea quæ occipitis oſsi & cuneiformi communis habetur, deſcripto. Hoc os in craſsitie admodum inæquale eſt, neque omni ex parte ſibi reſpondet. Quicquid enim ipſius in occipitio excarne, ac à muſculorum exortibus inſertionibusq́; liberum eſt, inſigniter craſſum cernitur, tanto ſcilicet oſſe frontis craſsius, quanto illud uerticis oſsium craſsitiem uincit. Neque etiam occipitis os tota excarni ſede parem adipiſcitur craſsitiem, uerùm ad eius ſedis radicem[k] in medio longè craſsiſsimum apparet,[l] illa nimirum regione, qua duos maximos duræ cerebri membranæ ſinus, ſanguinem & ſpiritum uitalem uenarum arteriarumq́; modo continentes, iungi, aliosq́; duos ſinus educere, in cerebri uaſorum enarratione audies. Videtur enim Natura oſsis craſsitie huic ſinuum concurſui proſpexiſſe, tum quòd ex ipſius læſione extremum homini impenderet periculum, tum quòd hanc occipitij ſedem oculis deſtitutam, ſubinde percutiendam, ac crebrò in terram uarijs caſibus illidendam, haud ignoraret. Craſsiſsima hæc occipitij oſsis ſedes, ſimiliter atque tota excarnis ipſius oſsis pars, intus cauernulis conſtant, utrinque ualida obductis ſquama: quemadmodum uerticis & frontis oſſa, ubi excarnia ſunt,[m] conſtare retulimus. Verùm reliqua occipitij oſsis ſedes, cui poſteriorem colli regionem ſibi uendicantes muſculi partim inſeruntur, & à quo partim principium ducunt, ſolida, admodumq́; denſa, ſed

Marginal notes (left):
e 6,7 fi. K.
f Tale quid oſtendit 12 & 13 fig. 7 lib.
g 6 fig. ad latus 3.
h 3 fig. B.
i 3,4,5 fi. M,M. Circumſcribitur autẽ in 3 C,D. dein in 5 m, m,m,m. & n,n.
k 6 fig. k.
l 7 fig. 7 lib. R.
m quemadmodũ uidere eſt in 1 figura.

Marginal notes (right):
Molliſsima rariſsimaq́; caluariæ pars.
Occipitis oſsis circumſcriptio.
Occipitis os ubi craſsiſsimum.

e perquàm

perquàm tenuis, neq; cauernulis donata, cernitur. Eſt autem hæc ſedes, quam cerebellum implet. Ne uerò ob inſignem illam tenuitatem, oſsis robori malè conſuleretur, in huius ſedis, qua os tenue eſt, medio,[a] oblongum, & inſtar lineæ exporrectum eminet tuberculum, oſsis robur inibi plurimum adaugens. Porrò quia id in internam caluariæ amplitudinem uergit, duos quaſi ſinus, utrinque uidelicet unum efformat, quos cerebellum infarcit. Hoc tuberculum, quemadmodum & tenuis iſta occipitij oſsis pars, pertinet à radice excarnis partis occipitij oſsis, ad poſteriorem uſque regionem foraminis dorſali medullæ parati.[b] Ab anteriori enim parte foraminis dorſalem tranſmittentis, & quà occipitis os maximè in anguſtum cogitur, id ſenſim ita craſſeſcit, ut inſigniter etiam craſſum, ſed appendicis modo rarum uideatur, quà cuneiformi oſsi committitur.

a In 6 fi. A k ad foramen e notatum. aut expende hæc in 9 fi. lib. 7.

b In 6 fi. ab e ad r.

Occipitis oſsis capitula.

Hoc os in externa ſede ad latera foraminis medullæ dorſalis gratia exculpti,[c] duo proponit capitula, quæ primæ ceruicis uertebræ articulantur, quorumq; beneficio caput proprio motu flectitur & extenditur. Hæc capitula in puerulis, appendicibus conſtant: quarum coalitus in ſenioribus, uti & reliquarum appendicum, latet. Præterea puerulis id os tribus extruitur partibus, quæ lineis tribus cartilagine oppletis dirimuntur. Atque harum una à ſagittalis ſuturæ termino ad foraminis dorſali medullæ parati poſteriorem pertingit ſedem. aliæ duæ à foraminis lateribus tranſuerſim, in ſuturæ Λ referentis additamenta pertinent. Adeò, ut admodum pueris in occipite duo habeantur occipitis oſſa, & unum in baſi capitis, cuneiformi oſsi commiſſum. Occipitis os intus læue, minimeq; aſperum eſt: perinde ac exterius tota ipſius ſede excarni, etiam læue cernitur. Sede autem huic ſubiecta, & ubi occipitis os non minimam capitis baſis portionem conſtituit, id egregiè aſperum inæqualeq; ſe offert, ut commodius ab ipſo ligamenta & muſculi quidam pronaſcerentur, & rurſus quidam alij tutius firmiusq; illi insererentur.

c 4, 5 fig. l, l.

Temporum oſſium circumſcriptio.

[d] Temporum oſſa circumſcribuntur ſquamoſis conglutinationibus, & ſuturæ quæ Λ refert additamētis, itemq; ſuturæ cuneiforme os terminātis interuallo, quod utrinq; à tranſuerſa linea, quæ occipitis oſsi & cuneiformi communis eſt, ſurſum per caua temporum ad ſquamoſas conglutinationes obliquè contendit. Hæc oſſa non perperam dicerētur circularia, niſi extra circuli deſcriptionem ea oſsium pars prominéret, quæ Λ referēti ſuturæ proxima eſt, capitisq;[e] mammillarem educit proceſſum, qui in utroq; temporis oſſe unus habetur, non ſolum ad opportunam caput mouentium muſculorū, qui à pectoris oſſe & clauiculis principium ducunt, inſertionem protuberans, uerùm ut auditus organo apta hic conſtitueretur ſedes, magna cauitate indigens.

d 3, 4, 5 fi. alterū os N notatur, et in 3, 4 circūſcribitur à C per G, F ad H. dein in 5 à C per m, m ad n, & illinc per a, a ad H figuræ 4, 3.

Mammillaris proceſſus.

e 3, 4, 5 fi. k. cui inſeritur Θ 4 muſcul. tabul.

Temporis oſsis cauitas.

Ac proinde etiam temporis os, non hic modò mā̃millari proceſſu extuberat,[f] ſed etiam in capitis cauitatem, ut ampla uacuaq; ſedes in ipſo conſtitueretur, qua auditus organum tum ſuo neruo dilatā̃do, tum etiā̃ ſinibus efficiendis, & peculiaribus oſsiculis reponendis, opportunū locum adipiſceretur. Cuiuſmodi uerò hęc ſint oſsicula, ſecū̃do ab hoc Capite exequar, nunc tē̃poris oſsis hiſtoriā̃ abſoluturus: cuius iam recenſui proceſſum, qui à uaccini uberis papillę forma Gręcis quidē̃ μαστοειδὴς, nobis autem mā̃millaris nū̃cupatur. maior enim eſt, quàm ut aptè teneris muliercularū papillis uel maximè etiā̃ turgidulis aſsimilari poſsit.

f Inter T & i 6 fig. aut 8 fi. lib. 7 Z.

Proceſſus ſcriptorio ſtylo ſimilis.

Deinde tē̃poris os[g] alio donatur proceſſū, qui non lō̃gè à mā̃millaris proceſſus interno latere initiū̃ ducens, oblō̃gus, tenuisq;, & perquàm ſolidus eſt. unde etiā̃ ab acus imagine illum Græci βελονοειδῆ uocā̃t, à ſtyli uerò ſcriptorij ſpecie γραφοειδῆ & στυλοειδῆ, ac dein à galli calcaris imagine πλῆκτρον. Hic etſi ſolidus uideatur, quū̃ tamē̃ tenuis exiſtat, & admodū̃ promineat, leuiq; occaſione abrū̃patur, in caluarijs è terra effoſsis

g 3, 4, 5 fi. i.

raro

rarò occurrit. Ex hoc proceſſu ad os *v* referens,& ad linguam[h] muſculi porriguntur, quemadmodum & ad inferiorem maxillam,[i] illi nimirum, quorum beneficio ea deorſum trahitur.Deinde *v* referens os,aut[k] oblongorum teretiumq́; oſsiculorũ,aut ualidi teretisq́; ligamenti interuentu huic proceſſui committitur. His[l] alius adhuc in temporis oſſe accedit proceſſus neutiquam infimus, qui mediam oſsis iugalis partem efformat: quod proximo Capite nihil aliud eſſe audies, quàm duorum oſsium proceſſus,obliqua[m] ſutura inuicem nexos. Ad huius proceſſus radicem ante auditorium[n] meatum[o] ſinus oſsi inſculpitur,tranſuerſim oblongus, cui inferioris maxillæ[p] capitulum inarticulatur. & hic auditorij meatus initium,quod impenſe craſſum eſt, ueluti[q] ſutura quapiam exigua obſcuraq́; à reliquo temporis oſſe alicubi, & potiſsimũ anteriori inferioriq́; ſede diſcernitur. Cætera oſsis amplitudo,uerticis ſpectans os, ampla & tenuis admodum,ſed ſolida & cauernulis deſtituta cernitur,exterius læuis,intus uerò inæqualiter extuberans,ſecundum cerebri[r] reuolutionum quæ inteſtinorum gyris comparantur effigiem. Ad baſim uerò capitis,hoc os aſperum & inſigniter inæquale eſt,& potiſsimum[s] ubi proceſſus ritu tranſuerſam reſpicit lineam,occipitis oſsi & cuneiformi communem.Hac enim parte inæqualiter extuberat, pumicisq́; modo aſperum occurrit, tranſuerſo foramine peruium, quo ſoporalis arteriæ[t] præcipuam ſobolem in caluariã ferri audies.

Temporis oſsis proceſſus, iugalis oſsis portionẽ conſtituens.

h 1,2 fi.ca. 19 F. & 4 muſ. ta. Q.
i 5 muſc. tab. H,I.
k 1 fi.cap. 13 L,M,N.
l 3,4,5 fi. X.
m 3 fi.Z. & 5 fig.Y.
n 2 fig.12 cap.a.
o 4,5 fi.b.
p 1,2 fig. cap. 10. A.
q 4,5 fi.r.
r 3 fig.lib. 7 C,C.
s 5 fig.ſ.
t fig. cap. 14 lib.3 L.

Cuneiforme os.

Cæterùm quibus ſuturis[a] cuneiforme os circumſcribatur, ſuperius abundè diximus.Hoc,ſi quod aliud,inſigniter uarium eſt: unde etiam non iniuria à multiplici forma Græci id quoq; πολύμορφον nũcupauere. Ad latera enim,& in temporum cauis,tenue & perquàm ſolidum eſt,et denſum.In ſui autem medio,capitisq́; adeò baſi, omnium totius capitis oſsium longè ſpectatur craſsiſsimum, quamuis ſanè non ſimul denſiſsimum & duriſsimum. In ſuæ enim craſsitiei medio, inter ipſius nimirum ſuperficiem cerebro,ſeu duræ cerebri membranæ conterminam,& eam quę oris cauitatem reſpicit, quodammodo inſtar cauarum imaginum, quas è cera fundi cernimus,[b] uacuum cauum'ue exiſtit, ad eam ferè rationem,qua frontis os[c] ad ſuperciliorum ſedem, & quarta maxillæ ſuperioris[d] oſſa,ubi narium latera conſtituunt,inania creantur:idq́; tum uocis gratia,tum,ne ſi tota ſua craſsitie,quam neceſſariò,uel communis oſsium uſus occaſione nanciſcũtur,eſſent ſolida,nimio pondere hominem grauarent. Caua itaq; hunc in modum oſsis cuneiformis ſedes, duo inſignia oſtendit[e] antra, tenui quodam oſſeo[f] ſepto interſtincta: in cuius inferiori etiam ſede,qua ueluti bipartitur, exiguum cõſiſtit[g] antrum, non ſecus quàm ſi ſeptum illud in hac caua ſede ad totius oſsis robur, inſtar mediæ alicuius in domo parietis conduceret. Cauitas hæc undiq; continua obducitur ſquamma,neq; uſquam eſt peruia, quàm in narium amplitudinem, ad quam duobus pertinet[h] foraminibus aerem admittentibus.Nihil enim pręter aerem in hac cauitate cõtinetur,cum molli quadam medulla, magnitudine ſuis quibus amplectitur ſedibus non reſpondente. Si quando uerò in quibuſdam caluarijs antrà hæc non occurrunt, Natura huius oſsis craſsitiei ea[i] ratione proſpexit, qua talus, & calx, aut appendices ipſæ oſsium formantur.Ipſum namq; tum intus cauernoſum ad ſolidioris compactiorisq́; pumicis ac ſpongię formam effingitur,& eius compoſitionis ſuperficiebus continuæ,quamuis non craſſæ,obducuntur ſquammæ. Siue enim hoc pacto,ſiue antris illis, craſsities cuneiformis oſsis conſtet, interna ipſius[k] ſuperficies, quæ cerebrum ſpectat, nunquam in integris, & carie non uitiatis oſsibus mihi aſpera & cauernoſa,foraminulis'ue plena occurrit, at læuis, perinde ac reliqua ipſi cõtermina capitis ſuperficies.Interior hæc cuneiformis

Media oſsis cuneiformis ſedes qualis.

a 3,4,5 fi. O,P. et priuatim 5 fi.
b Sedes hæc occurrit in 8 figura ad C,D, E,F,G.
c 3,4 fig. cap. 12. K oſtendit cauitatẽ frontis oſsis.
d 1,2 fig. ca.9 A,A.
e 8 fi.C,D.
f 8 fig.E.
g 8 fi.G.
h 8 fi. alterum foramen F inſignitur.
i Occurrit hæc in figura capiti 1 inſerta, ad A,B. et dein L,L,M.
k Vbi M conſiſtit, 3 fig.cap.12.

oſsis ſedes,[l] ſinu quodam donatur amplo,&[m] glandem continente,cui cerebri pituita inſtillatur.Sinus huius eminētiſsimæ[n] partes, ueluti quatuor conſtant proceſsibus,quibus dura cerebri membrana ualidè committitur,quiq́; inferiorem lecticæ menſæ'ue partem utcunq; exprimunt, & κλινοειδὴς inde uocātur. Ab ipſo dein ſinu,utrinq; duo diducuntur oblongi[o] ſinus, quibus ſoporales incumbunt[p] arteriæ,& per quos pituita uidetur ad[q] foramina defluere,quæ priuatis uenis, ſeu arterijs, ſeu neruis tranſmittendis primariò exculpuntur, & ad [r] rimas quaſdam cuneiformi oſsi & temporalibus oſsibus communes. Verùm de totius caluariæ foraminibus ſinibusq́;,duodecimo agam Capite:hic autem oſsis cuneiformis hiſtoriȩ gratia,leuis hæc quorundam neceſſariò incidit mentio, ut conſtaret, id os mihi in ſua ad cerebrum ſuperficie non uideri cauernulis obſitum, aut citra ſquamæ læuis'ue oſsis obductionem, pumicis aut ſpongiæ talem referre ſpeciem,qualem proponit[s] effracta appendix,aut uerticis os [t] inter ſuas ſquamas.quum interim nonnulli autorum potius placitis,quàm ueritati addicti, me eiuſmodi foraminula non uelle conſpicere nugentur, exiſtimantes pituitā debere per cauernulas & foraminula ſpongiæ fabricæ reſpondentia(uti Galenus docuit) tranſcolari.quumq́; inſuper aliqui,dum meam de repurganda pituita ſententiam expendunt,Galenum ita non ſenſiſſe arbitrantur,quòd libro de Partium uſu nono uocem ἠθμῷ,quod eſt cribro aut colo,pro σφηνὶ,quod eſt cuneo,à librarijs aut ſcriptoribus illic poſitam ſibi perſuadeant: ubi Galenus pituitæ ad palatum egreſſum docens,inquit,glandem cui cerebri pituita inſtillatur,ab oſſe cribrū referente excipi. perinde ac ſi Galenus per tortuoſa,& non recto ductu peruia foraminula cauernulasq́; pituitam in cuneiformi oſſe tranſcolari,ne per ſomnium quidem (ut ipſi aiunt) cogitaſſet,ſi ſcilicet legeretur,ab oſſe cuneum referēte glandem eam excipi. Verùm hic in cuneiformis oſsis deſcriptione, uti neq; unquā aliàs, unius aut alterius dictionis, quȩ fortè deprauata eſſet,occaſione,à Galeno non diſſentio. Vtcunq; enim dicta nuper uox immutetur,non tamē totius libri ſeries, ita ut Galeni ſentētiam non aliquo adhuc modo aſſequamur, poterit uitiari. Galenus namq; quum in octauo de Vſu partium,olfactus[u] organa proceſſus neruis ſimiles, ab anterioribus ſedibus priorum cerebri[x] uentriculorum enaſci,& meatuum duorum inſtar pituitā,quum paulo amplius iuſto excedit,ad[y] foraminula odoribus tranſmittendis exculpta diffundere (at non uerè interim) docuiſſet, ac illam per ea tranſcolari dicens,ſedulò tranſcolādi moram,à tranſitus tempore diſtinxiſſet, quo per cribrum rectà pertuſum aliquid transfunditur: in nono inquam de Partium uſu libro ſermonem uniuerſum de excrementorum cerebri purgatione abſoluturus, primùm cauſam perquirit, cur uerticis, frontis,occipitij,& temporum oſſa ad fuliginoſorum adeoq́; tenuium excrementorum purgationem debuiſſent eſſe cauernoſa & foraminulenta.dein quum eiuſmodi,utpote aſperam, conſtructionem inibi fieri non potuiſſe deducit, futuras ad eam expurgationem auxiliari reperit: & ſenſim rationes texuit, quamobrem in capitis baſi ad pituitæ expurgationem oſſa oportuerit eſſe cauernoſa & foraminulis plena, non uerò continua ſquama interius & exterius incruſtata. Atque ita quum eius compoſitionis neceſsitatem, ut ipſe quidem exiſtimat, admodum callidè inuenit: mox,ut pituitam ad illam uſq; cōpoſitionem deducat,ſubiungit, ſe in octauo libro meatus duos (ipſa nimirum olfactus organa) quibus ad nares pituita educitur,tractaſſe,hicq́;[z] alios duos inſuper enarrandos, qui in cerebri ſubſtantia exculpti,& ſuis finibus mutuò[a] coeuntes, pituitā in[b] cyathum & infundibulum à tenui cerebri membrana pronatum deferūt, per quod illa deinceps

- *l* 3 fig.ca. 12 M.
- *m* 16,18 fi.lib.7. A.
- *n* quatuor anguli circa M fig.3 cap.12.
- *o* 3 fig.ca. 12 O,P.
- *p* 16 fig. lib.7. E,F.
- *q* 3 fig.ca. 12 G,H,Q, R,S,Y.
- *r* 2,3 fig. cap.12. N.
- *s* figuræ 1 capiti inſertæ A.
- *t* ut κ inter κ & οι.
- *u* 12 fi.lib. 7 C,D. 13 fi.L,L. uerùm non ſunt caua meatuum modo.
- *x* 4 fi.lib. 7 L M, L M.
- *y* 3 fig.ca. 12 I ſupra L. & 13 fi. lib.7 D,D, G,G.
- *z* 6 fi.lib. 7 Q. & 7 fi. I unus,alter uerò 7 fig. K.
- *a* 14 fi.lib. 7 D.
- *b* eiuſdē fi. C,C. & 15 fig. E ad F.

c 16,18 fi. lib. 7 A. deinceps in[c] glandem quandam defluit. Galenus itaq; hæc commemorans, pituitam uſq; ad oſſeam illam deducit fabricam, quam pituitæ occaſione cauernoſam & foraminulentam debere eſſe, ſuis argumẽtis collegit. Dein rurſus de tranſcolandi modo ita agit, ut ſermonem octaui libri cum nono communem reddat, neq; aliam deſcenſus pituitæ ad palatũ, quàm per foraminula odorum nomine cælata, rationem deſcribat. Quum igitur cauernularum, quam toto hoc contextu Galenus proponit, ſubſtãtia, pumicis & ſpongiæ imagini reſpondeat, quumq́; tam ſtudioſe colandi per ſpongioſum corpus modum (quem in Venetorum uocatis ciſternis fieri uidemus) ab eo qui per cribrum fit, diſcernit, ueteresq́;, quaſi illius uſum ignoraſſent, arguit: cuiq; conſtare debebat, quæ Galeni ſit ſententia, & quî per magna & recta, ſeu utrinq; peruia foramina, quę nobis in cuneiformi oſſe occurrunt, pituitam citra ridiculam & prorſus inartificioſam moram deduci non exiſtimauerit: quouis tandem pacto illa dictio, cuius prius memini, legeretur. Quòd autem Galenus in libro de Partium uſu undecimo, ubi os cuneiforme, quod aliàs in illis libris palati os (etſi palatũ uix contingat) undique uocauit, quodq́; ex ipſius ſententia uulgus medicorum os colatorij nuncupat, cuneo aſsimilans, denſum ac durum eſſe tradidit, & nihilominus foraminulorum ſuorum pituitam expurgantium inibi non eſt oblitus, eiuſmodi cenſetur, ac permulta in Galeno occurrunt. Vt enim taceam,
d 8 fig. C, D, G. quàm pulchrè ſibi conſentiat, oſsis cuneiformis uacua inanis´ue[d] ſedes, & antra, totiusq́; adeò oſsis hic fabrica atteſtantur, quàm ſua ueritati ſint conſona, qui propter robur ſibi confictum, & in cerebri ſubſtantia, & infundibulo, tenuiq́; membrana, & glande pituitam excipiente, et alijs partibus innumeris potius quàm in oſſe ſtatuendum, hîc quædam rara & peculiaria imaginatur, non
e 5 fi. M. 6 fig. P. expendens occipitis os,[e] quà cuneiformi coaleſcit, nullibi quàm illic rarius & minus denſum & durum euaſiſſe, & appendicum quodammodo ſubſtantia iccirco extrui, quòd inibi craſſum, non tamen ideo quoque durum & denſum eſſe debuerit. Verùm quum hic ſermo ijs quæ mihi à quibuſuis tandem obijciuntur diluendis, non ſit dedicatus, neq; hic de pituitæ expurgatione ſeriò ueniat pertractandum, reliquam adhuc cuneiformis oſsis hiſtoriam mòdò abſoluemus. In humiliori itaq; ipſius ſuperficie, ubi tunicæ narium cauitatem ſuc-
f 5 fig. Z. cingentis potiſsimum nomine aſperum eſt, & oſſeo narium[f] ſepto committi-
g 4, 5 fi. P, P. & dein charact. 1, 2, 3, 4. tur, quatuor inſignes educit[g] proceſſus, utrinq; binos, & ueſpertilionum ala- *Cuneiformis*
rum modo tenues & prominentes: unde etiam ab illarũ imagine, πτερυγοειδεῖς *oſsis proceſſus*
nuncupantur. In duarum alarum medio ſinus cauitasq́; occurrit, à qua ualidus *alis ſimiles.*
h 6 muſc. tab. D. enaſcitur[h] muſculus, qui ſui lateris maxillam inferiorem mouentium tertius numerabitur. Adeò ut huius pręcipuè muſculi exortus cauſa, proceſſus iſti extuberent, cùm ut is aptum ex illis duceret principiũ, tum etiam ut principium
** 8 fig. A, B, A. in 6 fig. ſecundũ κ, Λ, Y.* ab ipſis tutò muniretur. * Octauum capitis os in frontis oſsis baſi comprehen- *Octauum ca-*
ſum, ſutura illa circumſcribitur, quæ id à frontis oſſe & cuneiformi terminat, *pitis os.*
i 1 fig. ca. 9 g. &[i] illa inſuper, quam in humiliori narium ſepti regione incedentem, hoc os à maxillæ ſuperioris oſsibus dirimere, antea diximus. Præſens os, pręter narium ſeptum ab ipſo eductum, & in mediam naſi cartilaginem anteriori in ſede ter-
k 12 fi. lib. 7 C, D, E. minatum,[k] olfactus etiam organorum ſedes in caluariæ cauitate conſtituit, & multis inibi foraminulis odorũ & aeris ad cerebrum ingreſſus cauſa, peruium eſt. quæ quum pueros Anatomen docentium quidam cribri aut coli foraminulis cõtulerunt, id os à cribri uel coli imagine, ἠθμοειδὴς appellarunt. Alij autem hæc foraminula ſpongiæ potius, quàm cribri foraminibus aſsimilantes, ipſum σπογγοειδὴς uocandum putarunt. quamuis interim tenue, ſubſtãtiaq́; denſum, ac

 ueluti

ueluti ſolidum ſeſe offerat,non uerò, ut[l] interna craſſorum oſsium ſedes, fungoſum & laxum. Dein in caluariæ cauitatem oblongum exerit[m] proceſſum,ſepti cuiuſdam modo ſedes interdiuidentem, quibus olfactus organa reponuntur. Quinetiam proceſſui illi,quem gallorum criſtæ nonnulli cõtulerunt, duræ cerebri[n] membranæ proceſſus ualidè connaſcitur,qui dextram cerebri partem à ſiniſtra dirimit. Quandoquidem uerò Galenus alicubi cartilagineæ ac oſſeæ cuiuſdam ſubſtantiæ meminit, quæ iuxta cerebri[o] glandem nucis pineę imagini à diſſectionum peritis aſsimilatam conſiſteret, hincq́; forſitan aliquis in mea capitis oſsium hiſtoria quidpiam ueluti à me prætermiſſum deſideraret, ſtudioſos admonitos uelim, in canis caluaria, ſecus quàm in hominis, latum tenueq́; admodum os ſpectari,ab occipitis oſſe pronatum, ac toti ſuperiori cerebelli[p] ſedi non ſecus inſtratum, quàm duræ cerebri membranæ[q] proceſſum in hominibus cerebello obductum cernimus, qui id à cerebro,quà cerebello innititur,diſiungit ac ſeparat, quiq́; ea[r] parte eſt duriſsimus ac craſsiſsimus, qua in anteriores cerebri uentriculos[s] iuxta dictam nuper glandem, ex proprio oſsi ſinu uaſa[t] educit. Cuius partis ſedis'ue durities quibuſdam tanta in nonnullis animalibus uiſa eſt, ut cartilagineam, aut etiam oſſeam, illam appellauerint.niſi fortaſsis tenue illud latumq́; canis os,de cerebri cartilagine aut oſſe diſputãtes ſubaudiuerint, etiamſi in homine neutiquam occurrat: quum ſcilicet adeò confuſam multorum animalium anatomen pleroſque ueteres, perinde ac Galenum,propoſuiſſe,neminem latêre debeat.

Cartilago aut os in cerebro.

Lib.4.de Adminiſtrandis diſſectionibus.

l figuræ cap.1 impoſitæ L.
m 6 fig.r.
n 3 fi.lib. 7 D,D & N. dein 12 fi. lib.7 H.
o 7 fi.lib. 7 M.
p 8 fi.lib. 7 R,R,R.
q 7 fi.lib.7 O,O,O.et 8 fig.lib.7 V,V.
r iuxta V fig.7 lib.7.
s 7 fi.lib. 7 T.
t 6 fig.lib. 7 H.

DE OSSE IVGALI, ET OSSIBVS PRAEruptæ rupi aſsimilatis. Caput VII.

HVIC Capiti nulla præfigitur figura, quòd iugale os in præcedentis Capitis tertia & quinta figuris V & X notatum fuerit: quemadmodum & ipſius ſutura in tertia quidem Z, in quinta autem Y indicabatur. Oſſa uerò quæ rupi prærupta aſſimilantur, ſeu quæ lapidea uocamus, etiam quinta præcedentis Capitis figura oſtenduntur, tota ſede, qua C,C,M,M,M,m,m,m,m,k, & huiuſmodi in caluariæ baſi characteres occurrunt.

INTER corporis oſſa, quædam proprijs circumſcriptionibus terminiſq́; deſtituta,non ſecus quàm ſi peculiaria eſſent oſſa,diſſectionum profeſſoribus deſcribuntur,inq́; oſſium numerum cum cęteris referuntur. Huius generis eſt os iugale Latinis, Græcis uerò ζύγωμα ob hoc nuncupatum,quòd utraq; oſſa (ſunt enim utrinque ſingula) boum equorum'ue iugis comparentur. Conſtat autem os iugale,aut potius caluariæ ſedes hoc nomine dicta, ex duorum oſsium proceſsibus inuicem[a] obliqua ſutura coeuntibus.[b] ac poſterior quidem eius pars,temporis oſsis proceſſus eſt:[c] anterior autem pars, illius oſsis proceſſus exiſtit,quod uniuerſum oculi ſedis externum angulum efformans, maxillæ ſuperioris oſsium primum numerabitur. Vterq; proceſſus,ſeu ſedes,quam iugale os dicimus,medullæ eſt expers,& ſolida,ſuaq́; duritie pellendis iniurijs apta,quo[d] idoneũ temporali muſculo efficeretur propugnaculũ, foris quidem gibbum, intus autem cauum. Quamuis interim Natura non ſic ſolum temporalem muniuerit, uerùm inſuper ipſum in capitis oſsibus magna ex parte occultauit,ſinum oſsibus inſculpens, illo recipiendo apprimè idoneum, & eum undiq; uicinarum partium tuberibus promontorijsq́; circumſepientem. Atq; id meritiſsimò Natura molitur,quandoquidem temporum muſculi malè affecti,conuulſiones,febres,ſopores, amẽtias inferant, quòd neruorum principio proximè accedunt, & tan-

Quibuſdã oſſium ſedibus perinde ac ſi undiq; circumſcriberetur, nomina imponi.

Os iugale.

Iugalis oſsis uſus.

Qui Natura temporalibus muſculis proſpexerit.

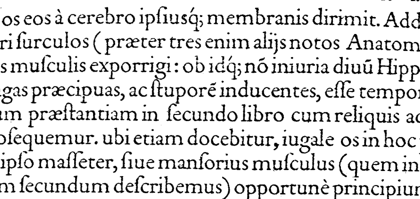
a 3 fig.ca. 6 Z.
b 3,5 fi.6 cap. X.
c 3,5 fig.6 cap. V.
d 4 muſculorum tabulæ primum D, dein Γ, poſt Δ.

c fi. ante 2 ca. lib. 4 po ſitæ Q, R, b, c, d. & tantum os eos à cerebro ipſiusq; membranis dirimit. Adde[c] quinos neruorum cerebri ſurculos (præter tres enim alijs notos Anatomicis, duos adinueni) ſingulis muſculis exporrigi: ob idq; nõ iniuria diuũ Hippocratem pronunciauiſſe, plagas præcipuas, ac ſtuporẽ inducentes, eſſe temporales. Sed horum muſculorum præſtantiam in ſecundo libro cum reliquis ad unum omnibus abundè proſequemur. ubi etiam docebitur, iugale os in hoc præcipuè formatum, ut ab ipſo maſſeter, ſiue manſorius muſculus (quem inferiorẽ maxillam mouentium ſecundum deſcribemus) opportunè principium ducat. Veteribus[f] λιθοειδῆ, oſſa uocabantur, quæ petram & effractam rupem non duritia modò, uerùm etiam imagine referunt. Huiuſmodi autem eſt inferior capitis pars, *Oſſa præruptæ rupi ſimilia.* qua dorſalis medulla è caluaria delabitur, ac ubi[g] mammillares &[h] ſtylum referentes temporum oſsium proceſſus exoriuntur. Eius enim regionis oſſa omnium uniuerſi corporis duriſsima & ſolidiſsima (auditus organi, uti arbitror, occaſione) exiſtunt, commodi muſculorum exortus ac inſertionis gratia, pręruptæ aſperæq; rupi quàm ſimillima. Vnde etiam hanc partem meritò ita nominandam arbitror, nullumq; in corpore os propria finitum circumſcriptione petroſum lapideum´ue à ueteribus fuiſſe appellatum reor. Quanquam rurſus non ignorem, plurimos temporum oſſa hoc nomine priuatim tantumq; indicauiſſe, non quidem adhuc uniuerſa, uerùm illam ipſorũ portionem, quæ dictos antè proceſſus educit. Per me igitur ita temporum oſſa nominare licebit: modò neminem lateat, dictam nobis caluariæ baſis regionem, creberrimè petroſum os nuncupari: & dein interdum oſſa quędam cõmemorari, ac ſi propria donarentur circumſcriptione: quum tamen nihil aliud uerè cenſenda ueniant, quàm duorum oſsium mutuò coeuntium (ut iam diximus) fines, & aliquãdo unius alicuius oſsis una ſedes: quemadmodũ eueniſſe audies in[i] oſsibus, quæ ſacri oſsis lateribus coarctata, triplex nomen pro ſediũ ratione aſſumunt.

f Hæc in 5 fi. 6 ca. baſi ſunt obuia.
g 3, 4, 5 fi. cap. 6 k.
h eiuſdem fig. 1.
i Tres figuræ cap. 29.

DE OSSICVLIS, AVDITVS ORGANI conſtructionem ingredientibus. Caput VIII.

OCTAVI CAPITIS FIGVRA, VARIIS EFFORMATA PARTIBVS.

OCTAVI CAPITIS FIGVRAE, AC eiuſdem characterum Index.

HAEC figura, auditus organi oſsicula exprimit. Præcipua enim illius figuræ effigies, portionem ex dextri temporis oſſe exectam commonſtrat: quæ dein per medium diuiſa, duas quæ in illius oſsis cauitate reponuntur, membranas, unà cum oſsiculis ob oculos ponit. uti characterum index hunc in modum explicabit.

A, A Foraminis portio, quod ab aure introrſum ad membranam B notandam pertinet.

B Membrana tranſuerſim foramini obducta, quod ab aure in cauitatem fertur, in temporis oſſe auditus organi nomine exculptam.
C Unum auditus organi oſsiculum, malleolo aſsimilatum.
D Quinti neruorum cerebri paris neruus.
E Quinti paris ramus, per cæcum foramen ad muſculum temporalem potiſsimùm digeſtus.
F Quinti paris ramus, per foramen procedens, quo uena auditus organum petens excipitur.
G Series nerui quinti paris ad planam cauitatis ſedem hic auditus organi occaſione cælatæ.
H Sedes orbicularem circulum referens, cuius anteriori ſedi auditus organi oſsiculum iam I notandū committitur.
I Alterum auditus organi oſsiculum, quod incudi & molari denti comparatur.
K, K Cauernulæ indicantur, quibus cauitas auditus organo parata, intus ſcatet.
L Mallei ab omnibus conterminis partibus liberi anterior facies.
M Mallei ab omnibus partibus liberi poſterior facies.
N Incudis, ſeu molaris dentis ab omnibus partibus liberi anterior facies.
O Incudis ſeu molaris dentis ab omnibus partibus liberi poſterior facies.
P Incudis ac mallei, ita ut in aure committuntur, ſimul nexorum anterior facies.
Q Incudis ac mallei unà iunctorum poſterior facies.

ETIAMSI in ſeptimo libro cum reliquorum ſenſuum organis, auditus inſtrumenti fabricam ſimus pertractaturi, nihilominus tamē ipſa oſsiculorum quorundam illam ſubeuntium occaſione, nunc obiter uenit deſcribenda, ne fortè in ſeptimum uſque librum ea oſsicula prorſus aſſeruantes, in uniuerſa alioquin oſsium hiſtoria, illa pręterijſſe uideamur. Quanquam neq; Galenum, neque ante illum quemuis alium hæc, uti & alia ſanè non pauca, obſeruaſſe, hinc cōijcitur, quòd iſtorum nuſquam inciderit mentio. Temporis itaq; oſsi magna admodumq́; uaria inſculpitur[a] cauitas, quatuor à ſe producēs foramina, quorum[b] primum utcunq; amplum, ſed anfractuoſum, in capitis ſedem, qua cerebrum continetur, ſpectat, alterius lateris quinti paris neruorum cerebri[c] neruum admittēs. [d] Secundum foramen iam dicto breuius, ſed multo amplius, ad aurem pertinet.[e] Tertium foramen anguſtum eſt, uarieq; implexum: & cæcum, uti ſuo dicemus loco, appellatum, nerui quinti paris[f] ramum tranſmittit.[g] Quartum nunc dicto nōnihil amplius occurrit, & neutiquam perinde tortuoſum. dein antrorſum, uti illud antrorſum, procedens, præter alium nerui quinti paris[h] ramum, cui iter præbet,[i] uenam tranſmittit, auditus organū petentem. Verùm quinti paris neruus haudquaquam totus in binos illos ramos abſorbetur, ſed inſigniori ſua[k] portione, cauitatem temporis oſsi inciſam, membranæ quodammodo ritu ſuccingit & oblinit: non quidem uniuerſam, ſed nonnullas tantum ipſius ſedes, haud ſecus quàm ſi inſignior nerui portio in plures diduceretur membranas, aliquot eius cauitatis regionibus obductas. Inter cæteras autem cauitatis ſedes, quarum quædam planæ ſunt & læues, quædam uerò laxioris pumicis & ſpongiæ modo cauernoſæ, admodumq́; profectò uariæ, ſibiq́; diſsimiles,[l] una eſt orbicularis & plana, oſſeoq́; circulo lineæ in modum extuberante, ſepta, ac demum pręcipua quinti nerui[m] portione tanquam membranula quapiam obducta. Ad circuli huius exteriorem, auriq́; proximam ſedem, [n] oſsiculum reponitur, duobus tenuibus & acutis proceſsibus, ſeu cruribus firmatum, aſtabilitumq́;. horum exterius, ac auri uicinius, eſt breuius & craſsius, latiusq́;, ac in acutum deſinit apicem. Alterum crus, quod interius conſiſtit, & membranæ orbicularem illam cauitatis ſedem ſuccingenti magis, quàm exterius crus, innaſcitur, longius nonnihil & tenuius eſt, ipſiusq́; extremum quaſi in unculum ceſſat, quo membranæ illi implicatur, firmiusq́; innectitur. Oſsiculi

Cauitas auditus organo parata, & foramina ab ipſa educta: ac demum quinti paris neruorū cerebri in illam ſeries.

Oſsiculum incudi aut molari denti comparatum.

a in præcipua effigie et in penultima fi. contextui cap. 12 inserta.
b 3 fig. ca. 12 a.
c 1,2 fi. ca. 2 lib. 4 a.
d 2 fig. ca. 12 d.
e 2 fig. ca. 12 b.
f 1,2 fi. ca. 2 lib. 4 c.
g 2 fi. ca. 12 V.
h 1,2 fi. ca. 2 lib. 4 b.
i fi. ca. 14 lib. 3 n.
k 1,2 fi. ca. 2 lib. 4 Φ.
l H.
m G.
n I, N, O.

culi huius pars extra membranam prominens, ſuperius partim plana, partim rotunda cernitur: quemadmodum minores nonnulli incudes effingi ſolent, quorum amplior pars plana eſt: altera, quæ ueluti in mucronem deſinit, inſtar coni rotunda. Grandiores enim incudes penitus plani depreſsi'ue & quadranguli fiunt. Cæterùm ſi hoc oſsiculum, quia tantum binis donatur cruribus, incudi aſsimilare minus placuerit, nihil profectò obſtiterit,[o] molari denti duabus tantum radicibus prædito id conferre.[p] Alterum oſsiculum, à iam commemorato plurimùm uariat, alteriq; innaſcitur membranæ. Foramen enim cauitatis, ſeu antri in temporis oſſe inciſi, quod aurem ſpectat, ea parte qua cauitatis amplitudini uicinum eſt,[q] membranula tenuiſsima & prorſus pellucida in eum modum obtegitur, quo uas ſuo fundo obturari dicimus. Huic itaq; membranulę tranſuerſim id oſsiculum innaſcitur, itaq; ipſi intus tranſuerſim inſternitur, ac in tympanis fidem unam atq; alteram craſsiorem membranæ, ſeu aſinorum pelli, obtendi conſpicimus. Vt uerò oſsiculum ualidius firmaretur, longum tenuemq; habet proceſſum, quo membranæ ſecundum illius latitudinem innaſcitur. Hunc proceſſum liceret[r] femoris oſsis parti comparare, quæ ab ipſius proceſsibus, quos rotatores uocamus, ad inferiora uſq; femoris capita pertinet. imò ſi hæc inferiora capita à reliquo femore reſecta finxeris, uniuerſum oſsiculum femori opportunè aſsimilabitur. Quemadmodũ enim femur iuxta ipſius ceruicem duos aſciſcit proceſſus, ſic etiam oſsiculum hoc eadem ſede proceſſulos aliquot ſibi uendicat, quorum beneficio membranæ ſuæ firmius innaſcitur. Dein, ut femoris oſsis ceruix obliquè uerſus corporis interiora, ad coxendicis oſsis ſinum uergens, in caput ad amuſsim rotundum ceſſat: ita etiam oſsiculum à membrana introrſum abſcedit, in rotundum caput deſinens, quod læue minimeq; aſperum eſt, & ſuperiori parti alterius oſsiculi, quod molari denti, aut incudi aſsimilauimus, ita tenuiſsimarum membranarum interuentu[s] committitur, ac ſi malleus incudi laxè alligaretur: non ſecus, quàm ſi oſsiculum poſtremò enarratum, malleoli præſtaret munus, alterum uerò incudis uicem gereret, ſed pro mallei mole nimis quàm parui. Num autem oſsicula incudis & malleoli officio ita fungantur, atque formam referunt, & leuiſsimo afflatu ſecundum oſsiculum cum membrana cui innaſcitur, inter diſſecandum mouetur, primo oſsiculo interim quodammodo quieſcente, à me haudquaquam aſſertum uelim, quandoquidem auditus rationem non ſatis ex ſententia percipiam. Non quòd mihi animo exciderit, commune illud medicorum ad partium temperiem, ac formam demum eſſentialem, aſylum, & aeris gyri, quos ex huius percuſſu in aurem ferri, & quandam membranam ferire, uulgò nobis è lapillorum in aquam iactu perſuademus, interim organi huius conſtructionis prorſus ignari. Longè enim diuiniora rerum Opifex callidiſsimo artificio hic machinatur, quorum fabricam ſatis dilucidè in ſcholis quidem commõſtro, uſum autem & operandi modum non magis quàm oculi ipſius aſſequor. Verùm quia de auditus organo poſtea pertractabitur, hic ſat ſit oſsicula recenſuiſſe: quæ ſi hoc ſermone non fueris aſſecutus, uituli, aut agni, aut alterius animalis capite in menſam poſito, temporum os nunc hoc, nunc illo modo diuides. Quanquam multo ſatius ſit, hæc in crudo capite, quàm in cocto aggredi: idq; in homine potius, quàm alio quouis animali. Neque ſolum hac adminiſtratione, ſpectatu iucundiſsimam oſsiculorum conſtructionem adinuenies, uerùm inſuper omnium penè muſicorum inſtrumentorum fabricæ rationem ex auditus organi compage deſumptam perinde admiraberis, ac uel hoc in primis nomine, auditus organi harmoniam

ſumma

o fig. ca. 11 K tale proponit dentem.

p C, L, M.

q B.

r figuræ cap. 30.

s P, Q.

Oſsiculum malleolo non admodum diſsimile.

Secundi oſsiculi ad femoris os comparatio.

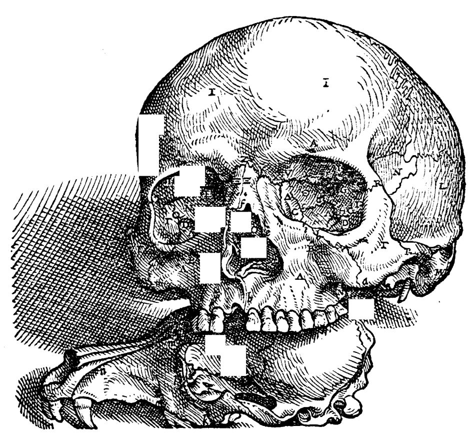
Auditus organi oſsiculorum uſus.

Marcus Antonius Genua, et Vuolphangus Heruuort, huius operis & inchoandi & abſoluendi autores præcipui.

ſumma uoluptate intueri ſolitus eſt, non modò muſicorum abſolutiſsimus, uerùm & noſtræ ætatis philoſophorum eximium decus, Marcus Antonius Genua, cui rerum naturalium ſtudioſi tantùm debebunt, quantum frugis ex hoc meo conatu ipſis accedet: quippe qui ad hunc inchoandum primus autor, ac ſedulus monitor haud minus extitit, quàm rarum uirtutis exemplar Vuolphangus Heruuort, patricius Auguſtanus, ob incredibilem erga literas earumq; cultores amorem, immortalitate digniſsimus, ac mihi dum uiuam unicè colendus, quòd ad huius operis abſolutionem, quantum in ipſo fuit, nihil fecerit reliqui.

DE DVODECIM SVPERIORIS MAXILLAE oſsibus, in quorum claſſem naſi oſſa etiam referuntur. Caput IX.

PRIMA NONI CAPITIS FIGVRA.

PRIMAE NONI CAPITIS FIGVRAE, eiuſdemq; characterum Index.

HAEC figura anteriorem caluariæ ſedem exprimit, maxillæ ſuperioris oſſa, quàm datum eſt accuratiſsimè, oſtenſura. Humanæ autem caluariæ caninam ſubiecimus, ut Galeni ſuperioris maxillæ oſsium deſcriptio, leuiori negotio à quouis intelligatur. Præterea, ut oculorum ſedes, ac in ijs apparentes ſuturæ oſſaq; apertius ſpectarentur, hominis caluariam occipitio inniti, & anteriori ſede ſuper caninam erigi oportuit. Præſentis autem figuræ characterum indicem ita digeram, ut maiuſculi Græcorum, maxillæ ſuperioris oſsibus (quæ ſex utrinq; erunt) primùm adhibeantur: reliquis autem oſsibus & ſuturis, ut ſors fert, omnes accommodentur. Cæterùm priores aliquot characteres oſtendendis foraminibus capitis iuuabunt, quare etiam illi ad Caput his dicandum opportunè reſeruabuntur. Sunt autem illi A, B, uſq; ad I.

I, I Frontis os. I etiam ponitur in oculorum ſedibus, eam frontis oſsis partem notans, quæ ſuperiorem oculorum ſedium regionem conſtituit.

K Verticis

K Verticis os ſiniſtrum.

L Siniſtri temporis os.

M Mammillaris proceſſus ſiniſter, iuxta quem proceſſus ſtylum referens etiam occurrit.

N Cuneiforme os, in ſiniſtri temporis cauo & in dextri oculi ſede N inſignitur. In ſiniſtri autem oculi ſede G & H reponuntur, idem os indicantia: quanquam illi characteres huius ſedis foraminibus oſtendendis peculiariter ſubſeruiant. Ad hæc, N quoq; reponitur ad intimum ſiniſtri lateris dentem, notans cuneiformis oßis particulam, & dein ſuturam, id os à ſuperiori maxilla hac in ſede diuidentem.

Γ, Γ Hoc os nobis primum maxillæ ſuperioris numerabitur. ac Γ in oculi ſede poſitum, huius oßis partem notat, in oculi ſede conſpicuam.

Δ In ſiniſtri oculi ſede Δ tantum apparet, ſuperioris maxillæ ſecundum os indicans.

Θ In ſiniſtri quoq; oculi ſede Θ tantum occurrit, tertium maxillæ ſuperioris os indicans.

Λ, Λ Quartum maxillæ ſuperioris os. Λ in oculi ſede poſitum, huius oßis partem notat, quæ inferiorem oculi ſedis regionem magna ex parte conſtituit.

Ξ Quintum maxillæ ſuperioris os. Sextum uerò in ſecunda figura Π notandum, hic nullibi ſeſe offert.

O Narium ſeptum, quod octaui capitis oßis cribri modo perforati proceſſus habetur.

P Sutura duos oßium proceſſus committens, quibus iugale os efformatur.

Q À Q ad S ſutura notatur, cuneiforme os à primo maxillæ ſuperioris oſſe dirimens, ac hic in oculi ſede conſpicua, in dextriq; oculi ſede ad characterem Q clarius ferè, quàm in ſiniſtri, apparens.

R, S, T, V, X, Y, Z, Sutura frontis os à maxilla ſuperiori & cuneiformi diuidens. Ab R enim ad S, ſuturæ interuallum notatur, frontis oßi & primo maxillæ oßi commune. Ab S ad T ſuturæ huius interuallum indicatur, frontis oßi & cuneiformi commune. À T ad V interuallum metitur, tertio maxillæ oßi & frontis oßi commune. Ab V ad X interuallum inſignitur, commune frontis oßi & ſecundo maxillæ oßi. Inter X & Y interuallum conſiſtit, quarto maxillæ oßi ac frontis oßi commune. Ab Y uerò ad Z ſignificatur interuallum commune frontis oßi, & quinto maxillæ oßi.

a Maxillæ ſedes aſpera, inæqualisq;. Verùm ab a ad b ſutura indicatur, primo & quarto maxillæ oßibus communis, ubi hæc in anteriori caluariæ ſede eſt conſpicua.

b À b ad Q ſuturæ primum os à quarto diuidentis pars indicatur, quæ in oculi ſede eſt conſpicua, quæq; in huius figuræ ſiniſtra oculi ſede characteribus paucioribus occupata, eſt manifeſtior.

c Ab V ad c ſutura notatur, ſecundo oßi & tertio communis. Quicquid autem ſurſum per anteriora iuxta C & Δ ad X uſq; ducitur, ſecundum os à quarto dirimit.

d d ſeruit deſcribendo tertio maxillæ oßi. T enim ad V ſuperiorem eius oßis ſedem deſcribit, V ad c anteriorem, T ad d poſteriorem, c uerò ad d inferiorem.

e e ad Y ſuturam notat, quarto maxillæ oßi & quinto communem.

f f ac Z ſuturam inſinuat, quinto unius lateris oßi & quinto alterius lateris oßi communem.

g In narium amplitudine g ponitur, ſuturam indicans, qua ſeptum narium à quartis maxillæ ſuperioris oßibus diſiungitur.

h Sutura, aut harmonia potius, quartis maxillæ ſuperioris oßibus communis, cuius beneficio illa inuicem in muſtacis uocata regione dirimuntur.

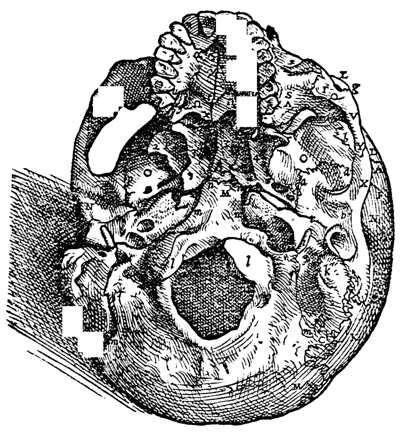
i Ad ſuperiorem foraminis B notati ſedem, i ponitur, indicaturum quarti oßis ſuturam, quæ elatius quàm id foramen conſiſtit, ipſiq; quarto oßi duntaxat peculiaris eſt.

k Ab hoc charactere, eorũ qui in canis caluaria occurrunt primo, ad l uſq;, ſutura notatur à mala ſurſum aſcendens, ad medium uſq; inferioris ambitus ſedis oculi.

l.m Ab l uſq; ad m ſutura notatur, à medio inferioris regionis ambitus ſedis oculi, ad ſupercilia uſq; iuxta internum oculi angulum aſcendens.

n Sutura ab illa quæ externum naſi oßium latus circumſcribit, inter caninum dentem & inciſorium ipſi proximum delata.

SECVNDA NONI CAPITIS FIGVRA.

SECVNDAE FIGVRAE, EIVSDEM'QVE characterum index.

SECVNDA figura, caluariæ baſim palatumq́ exprimens, eam maxillæ ſuperioris oſsium ſedem proponit, quæ præcedēte figura non fuit obuia. Quanquam uerò hæc pluribus inſignitur characteribus, eos tamen hic tantum explicabimus, qui ad maxillæ ſuperioris oſsium ſpectant hiſtoriam.

L *Hic modica oſsis frontis portio in conſpectum uenit.*
O O P P *Cuneiforme os.*
Q, Γ *Primum ſuperioris maxillæ os.*
S, Λ *Quartum ſuperioris maxillæ os.*
V, X *Caluariæ ſedes, quam os iugale Anatomes peritis uocari, iam antea dictum eſt.*
Y *Sutura, quæ duos proceſſus os iugale efformantes committit.*
d *Hic latitat ſutura, primo maxillæ ſuperioris oſsi & cuneiformi communis. dein ſuturæ primo oſsi et quarto communis ſedes, in temporis cauo conſpicua.*
e *Sutura quarto maxillæ oſsi & cuneiformi communis.*
f *Suturæ primo maxillæ oſsi & quarto communis pars, in anteriori maxillæ regione apparens.*
g *Sutura frontis oſsi & primo maxillæ oſsi communis.*
Π *Sextum maxillæ ſuperioris os.*
q *Ab e uerſus q ſutura ſexto maxillæ oſsi & cuneiformi communis indicatur.*
Ζ *Septum narium, & ſedes qua id à cuneiformi oſſe dirimitur.*
t.u *A t ad u tranſuerſa notatur ſutura, ſexto maxillæ oſsi & quarto communis.*
x *Ab x ad t ſutura indicatur, duobus ſextis maxillæ ſuperioris oſsibus communis.*
y *Sutura notatur rectà per palatum ducta, & quartis maxillæ oſsibus communis.*
z *Priuatim indicatur foramen in anteriori palati ſede, poſterioriq́ dentium inciſoriorum regione apparens: ad cuius latus interdum obſcura occurrit ſutura, tranſuerſim aliquouſq́ in quarto ſuperioris maxillæ oſſe prorepens,*
α. *& α inſignita.*

SVPE-

Quæ caluariæ pars ſuperior uocetur maxil la.

SVPERIOREM maxillam in oſsium hiſtoria appellamus, eam caluariæ partẽ, quæ poſt octo capitis oſſa, ſedem qua cerebrum continetur, ſimul efformantia, & duo utriuſq; auditus organi oſsicula, nobis adhuc commemoranda ſupereſt: quæq; inferiorem oculorum ſedis partem, & latera, magnamq́; illam narium cauitatem, & altiorem naſi regionem, & palatum conſtituit, ſuperioremq́; dentium ſeriem complectitur. Hanc non unico quidem, ſed pluribus extrui credimus oſsibus, ut pellendis iniurijs reddatur promptior, noxasq́; minori ſuſtineat incommodo: quum ſcilicet partis ſuæ alicuius uitium ſimul cum ipſius circumſcriptione terminetur, neque in totam maxillam, ueluti per fictile uas, pertingat. Verùm alia inſuper copiæ oſsium habetur ratio, ipſa nimirum maxillæ ſedium uarietas, quæ non undique oſſa pariter aut denſa, aut dura, aut craſſa, aut mollia exigit: utcunq; interim hęc maxima ex parte duris conſtet, ſed ijs admodum leuibus. nam præter narium, quam efformãt, cauitatem, illa intus ad eius cauitatis latera impenſe exiſtunt caua, inſigniaq́; antra ſic cõtinent, ut maxillæ ſuperioris compoſitionem imaginibus pulchrè aſsimilaueris, quas intus cauas è cera fundimus: quo ſcilicet neceſſariæ ipſius magnæ moli peculiaris raraq́ue accedat leuitas, quæ pondere non grauans, etiam producendæ uoci miris modis ſit opportuna. Haudquaquam enim Galeno eſt aſſentiendum, qui ſuperiorem maxillam medullæ expertem, durisq́; oſsibus, nec leuitate indigentibus, efformatam docet, quòd hæc perinde ac inferior non moueatur. Quum interim hæc illa multo ſit ualidior, & oſſe cõſtet iniurijs propellendis longè promptiori. Cæterùm maxillæ ſuperioris oſſa (præter ſuperiores dentes, & tenuia quædam, fungoſa, & quodammodo membranea, cartilagineaq́; oſsicula, in narium cauitatis ſummo occurrentia) duodecim ſunt, ab utroq; latere ſena. quorum [a] primum, ſedis oculi externum conſtituit angulum. [b] ſecundum & [c] tertium, ad oculi ſedis internum referuntur angulum. [d] quartum omnes ſui lateris ſuſcipit dentes. [e] quintum è duobus quæ naſo aſſcribimus oſsibus, alterum cenſetur. [f] ſextum cum ſuo coniuge ad palati finem collocatur, quà narium [g] foramina in oris amplitudinem pertinent. Hæc inuicem & conterminis ipſis capitis oſsibus, per ſuturas & harmonias compinguntur. at quum harmonię iſtæ magna ex parte, ſi quando effringuntur, intus mutuum quendam contextum referant, quem ſuturę quodammodo comparare queas, illæ ſuturarum etiam nomine in ſuperioris maxillæ hiſtoria à diſſectionum peritis donantur. Vt uerò has omnes cum circumſcriptis ab ipſis oſsibus opportunè expendas, quîq; Galeni hîc obſcuræ alioquin, parumq́; ſibi conſentientes deſcriptiones, canibus & ſimijs potius, quàm hominibus quadrent, obſerues, perinde atq; ego in ſcholis facere conſueui, omnes humanæ caluariæ, quæ tibi undiq; occurrunt, ſuturas, quantumuis leuiter conſpicuas, & harmoniæ etiam ſpeciem referentes, in altero latere atramẽto obliterabis: ita enim promptius ſic ueluti incraſſatæ & tinctæ obuiam uenient, leuioriq; negotio uniuerſam oſsium circumſcriptionem, noſtra, quam modò ſubijciam, accommodata hiſtoria, comprehendes, canis & ſimiæ dein fabricam conſideraturus. [a] Primum itaq; ſuperioris maxillæ os, alteram oſsis iugalis partem cõſtituit, & nonnihil temporis, ſupercilijq;, ac ſedis oculi, totum uidelicet exteriorem angulum, in ſe comprehendit, non minimã malæ etiam portionem efformans. Coniungitur autem hoc os, temporis oſsi, interuentu [b] ſuturæ, quæ duos proceſſus os iugale efformantes iungit. Dein committitur oſsi cuneiformi, [c] eius ſuturæ beneficio, quæ per

Cur pluribus conſtet oſsibus, & ijs cauis & leuibus.

Lib. 11. de Vſu partium.

Breuis maxillæ oſsium enumeratio.

Primi maxillæ oſsis hiſtoria.

a 1, 2 fig. Γ, Γ.
b 1 fig. Δ.
c 1 fig. Θ.
d 1, 2 fig. Λ, Λ.
e 1 fig. Ξ.
f 2 fig. Γ.
g 2 fi. ca. 12 Π, Ο.

a 1, 2 fig. Γ, Γ.
b 1 fi. P. 2 figura Y.
c 3, 4 fi. 6 capitis d.

caua temporum decliuis ducta,[d] etiam in oculi ſede conſpicitur,huicq́; primo maxillæ oſsi & cuneiformi communis eſt. In ſuperiori parte[e] nectitur frontis oſsi,ea ſede,qua ſupercilij habetur extremum.Fit uerò hæc commiſſura illius[f] ſuturæ beneficio, quæ à cauis temporum per oculorũ ſedes ad ſuperciliorum medium fertur,frõtisq́; os à maxilla ſuperiori & cuneiformi diſcernit.Inferiori autem parte inſigni amplitudine primum os quarto ea ſutura compingitur, quæ tribus locis in conſpicuo eſt:[g] in cauo ſcilicet temporum ſub oſſe iugali,[h] in anteriori maxillæ regione iuxta malam,[i] & in oculi ſedis inferiori parte. Suturæ pars in cauo temporum conſpicua, ab inferiori fine ſuturæ, os cuneiforme à primo maxillæ oſſe diuidentis incipit,obliquè deorſum nonnihil in priora tantiſper deſcendens, quouſq; ad[k] infimam malæ ſedem,ubi hæc aſpera inæqualisq́; eſt,pertingat. Pars autem in anteriori maxillę ſedę occurrens,à mala obliquè ſurſum contendit, ad mediam regionem inferioris ambitus hîc oculi ſedem circumſcribentis. Pars uerò in oculi ſede apparens, à medio inferioris ambitus ſedis oculi,per humiliora eius ſedis retrorſum obliquè ad infimam[l] ſuturæ, cuneiforme os à primo maxillæ oſſe dirimentis regionem conſcendit. Hunc igitur in modum primum os circumſcribitur, quatuor (uti diximus) oſsibus commiſſum: temporis ſcilicet oſsis proceſſui alteram oſsis iugalis partem efformanti,dein cuneiformi oſsi, frontis oſsi, & quarto maxillæ oſsi.

d 1 fi. Q.
e 1 fig. R.
f 1 fi. R, S, T, V, X, Y, Z.
g 4 fig. 6. cap. f, f.
h 1 fig. ab a ad b.
i 1 fig. à b per D ad Q.
k 1 fig. 4.
l 1 fig. Q.

Secundum maxillæ os.

[a] Secundum os cæteris omnibus longè minus, & ſquamæ quaſi modo tenue, in interno oculi ſedis angulo conſiſtit, ubi[b] foramen habetur, cui[c] caruncula præeſt, internum oculi angulum occupans, & in hoc creata, ne quid pituitæ ad oculi ſedem à cerebro expurgatum, in genas defluat, ſed totum per id foramen in narium amplitudinem procumbat. Oſsiculum hoc ſuperiori parte,[d] modico interuallo ſuturæ terminatur, frontis os à ſuperiori maxilla diſtinguentis. unde etiam ſuturæ illius interuentu, oſsiculum id frontis oſsi committitur. Ab hac ſutura,[e] alia ſecundùm poſteriorem oſsiculi regionem deſcendit, quæ ſecundùm oſsiculi inferiora dein repens,per anteriorem illius regionem ſurſum in eam ſuturam denuò aſcendit,quam frontis os à ſuperiori maxilla dirimere diximus.Cæterùm ſutura,quæ ad eum modum in orbem penè fertur, in poſteriore oſsiculi regione (quæ oculi ſedis conum reſpicit) ſecundo oſsiculo cõmunis eſt, & illi quod tertium maxillæ nobis enumeratur. Ad inferiorem uerò oſsiculi partem, & ſecundũ anteriorem ipſius regionem, ſutura hæc communis eſt ipſi oſsiculo, & quarto maxillæ ſuperioris oſsi. Vnde etiam præſens oſsiculum ſuperiori parte frontis os, poſteriori tertium maxillæ os, inferiori uerò anterioriq́; quartum maxillæ os contingit. quod quia laxè hæret, anterioriq́; parte quarto oſsi harmonia uerius quàm ſutura iungitur, in caluarijs è terra effoſsis raró occurrit: potiſsimum quum inſuper tenue ſit,& humida hac ſede poſitum, facilè putreſcat. In coctis uerò caluarijs,& arte ad oſsium diſciplinam paratis, abſque negotio ſeruatur.

a 1 fig. Δ.
b 1 fig. C.
c fi. 19. ca. 14. lib. 7. λ.
d 1 fig. ab V ad X.
e 1 fig. ab V ſecundũ Δ, & c deorſum, ac illinc rurſus ſurſum ad X.

Tertium maxillæ os.

[a] Tertium os ſimiliter ferè ac ſecundum tenue, & ſquamæ inſtar pellucidum, ſi quando effringitur, intus amplis ſinibus aere oppletis ſcatere cernitur, paulo minus toto quadrangulum, & in interno latere ſedis oculi repoſitum.[b] Superius enim terminatur ſutura frontis oſsi, & ſuperiori maxillæ communi.[c] anterius communem ſuturam cum ſecundo maxillæ oſſe adipiſcitur.[d] Poſterius communem cum cuneiformi oſſe ſuturam obtinet.[e] inferiori parte, cum quarto maxillæ oſſe, communi ſutura donatur. Vnde etiam quatuor oſsibus tertium hoc os connectitur,ſuperius ſcilicet frontis oſsi,anterius ſecundo maxillæ oſsi, poſterius cuneiformi, inferius quarto maxillæ oſsi. Interius uerò,

a 1 fig. Θ.
b 1 fi. à T ad V.
c 1 fig. ab V ad c.
d 1 fi. à T ad d.
e 1 fig. à c ad d.

quà

quà narium ſpectat amplitudinem, cum inordinata oſsium compage intus in narium ſummo repoſita, coit. [a] Quartum ſuperioris maxillæ os, reliquorum *Quartum maxillæ os.*
[a 1,2 fig. A, A.] ipſius oſsium longè maximum, omnes ſui lateris dentes excipit, uarijsq; ſuturis circumſcribitur: quemadmodum & ipſum quoq; uarium eſt, huc atq; illuc in plura loca pertingens. Primùm itaq; ſutura illa terminatur, quæ primum os
[b 4 fi. c4. 6 f. f.] ab ipſo diſcernit: eam dico, quæ ſimul in [b] cauo temporis, [c] & in anteriori maxillæ regione, & [d] in oculi ſede conſpicitur. Deinde quartum os terminatur ſu-
[c 1 fig. ab a ad b.] turis, ſecundum maxillæ os & tertium ab ipſo dirimentibus: [e] quæ ſecundùm
[d 1 fig. à b ad D.] totam ſedis oculi longitudinem in inferiori eius ſedis parte, & in anteriori re-
[e 1 fi. ab X ſecūdùm C ad c, dein ad d.] gione ſecundi maxillæ oſsis, ducuntur. Ad hæc, iuxta ſuperciliorum medium, quartum os, ſuturæ ſuperiorem maxillā à frontis oſſe diſiungentis finitur [f] interuallo, quod ab anteriori ſede ſecundi oſsis, ad exterius quinti nobis enume-
[f 1 fi. ab X ad Y.] randi oſsis latus pertinet. à quo quartum dirimitur, [g] ſutura à naſi ſummo
[g 1 fig. ab Y ad c.] iuxta ipſius externum latus, deorſum ad quinti eius oſsis longitudinem porrecta. Secundum narium uerò à facie ad oris uſq; amplitudinem inceſſum, quar-
[h 1 fig. g occurrens in O.] tum maxillæ os ab illorum ſepto [h] ſutura interſtinguitur, per humillimam ſepti ſedem prorepente. In poſteriori ſede quartum os à cuneiformi dirimitur, [i]
[i 1 fig. à D ad H.] tum in oculi ſede, [k] tum etiam iuxta intimum dentem, ubi ſutura cuneifor-
[k 1 fi. N. 2 fig. e.] me os à ſuperiori maxilla terminans conſiſtit. In palati fine, uerſus interiora, quartum os [l] tranſuerſa ſutura ab illo oſſe ſeiungitur, quod ſextum maxillæ ap-
[l 2 fig. ab u ad t.] pellamus, quodq́ue hic ad narium foramina cum ſuo coniuge reponitur. Atque has omnes ſuturas quartum os cum alijs ſibi conterminis oſsibus habet
[m 2 fig. à t per x ad z.] communes: ijsq́ue [m] alia accedit quarto oſsi dextri lateris, & quarto ſiniſtri lateris oſsi propria, quæ per palati longitudinem prorepens, non ſolum in pala-
[n 1 fig. b.] to, uerùm & in narium amplitudine eſt conſpicua. [n] uti & in anteriori maxillæ ſede ſub naribus illic cernitur, ubi ſuperioris labri ſulculus conſiſtit: etſi interim illic linea potius, quàm ſutura cenſeri debeat. Quartum itaq; os ſeptemdecim conterminum eſt oſsibus, primo uidelicet, ſecundo, tertio, quinto, & ſexto maxillæ ſuperioris: deinde frontis oſsi, cuneiformi, & octauo capitis oſsi, ipſi uidelicet foraminum narium ſepto. ac demum quartum maxillæ os ſuo coniugi, ſeu alterius lateris quarto oſsi iungitur: quemadmodum & octo dentibus ſibi ipſi infixis, quoties ſuperior maxilla ſedecim dentibus decoratur. Præſens os magna ex parte latera & inferiorem ſedem foraminum narium conſtituit: & ad hæc latera, non uulgari ſanè ad uocis productionem uſu, cauum eſt, & cereis imaginibus intus uacuis perquàm ſimile, neutiquam
[o 1 fig. A in oculi ſede poſitū, dein B.] uerò ſolidum. Huic oſsi, præter alia ipſius foramina, [o] unum accidit, quod ab inferiori oculi ſedis regione incipiens, deorſum in anteriorem maxillæ partem porrigitur. Iſtud ubi primùm in oculi ſede inchoatur, notabili interuallo ſuperius, ueluti oſſea conſtat ſquama: ubi autem in anteriorem maxillæ partem pertinet, iam penitius in oſſe exculptum uiſitur: atque etiam interuallum notatu dignum apparet inter oculi ambitum & ſuperiorem forami-
[p 1 fig. i.] nis ſedem. Hoc interuallum creberrimè non continuum eſt, ſed [p] ſutura donatur, quæ huic quarti oſsis particulæ (ubi foramen conſiſtit) propria peculiarisq́ue eſt. Quis uerò huius foraminis uſus cenſeatur, in communi omnium caluariæ foraminum ſermone exequar. in præſentia autem obiter in illius mentionem incidi, quò aptius ſuturam quarto oſsi propriam hic recenſerem: ne quis fortè, quum ipſam obſeruaret, illam plura conſtituere oſſa, ac altius quàm ab oculi ſedis ambitu ad foramen uſque ferri arbitraretur. Præterea in anteriori palati ſede, ad poſteriorem inciſoriorum dentium regio-

nem, aliud[q] foramen ſe offert, quartis maxillæ ſuperioris oſsibus commune, *q 2 fig. z.*
& ex palato in narium amplitudinem ſpectans. Ad huius foraminis latera in-
terdum[r] ſutura apparet, aut potius linea, in pueris cartilagine oppleta, quæ *r 2 fi. α, α.*
quaſi ad caninorum dentium anterius latus pertingit, nuſquam tamen adeò
penetrans, ut huius ſuturæ beneficio, quartum maxillæ os in plura diuiſum
cenſeri queat:[s] quod (ut paulo pòſt dicam) canibus & ſimijs porcisq́; accidit, *s 1 fig. ca nina calua ria n.*
in quibus ſutura quartum os in duo diuidens, non ſolum in palato, uerùm ex-
terius in anteriori maxillæ ſede, etiam conſpicuè cernitur, nullam appendi-
Quintum maxillæ os. cum cum ſuis oſsibus coalitus ſpeciem referens. [a] Quintum maxillæ ſuperio- *a 1 fig. Ξ.*
ris os, ex duobus naſi oſsibus alterum eſt, oſsiculum uidelicet durum, ſolidum,
latum, tenue, oblongum, & quadrangulo potius quàm triangulo ſimile.[b] Su- *b 1 fig ab Υ ad Z.*
periori enim parte non in acutum deſinit angulum: uerùm adeò obtuſum eſt,
ut inibi duobus donetur angulis, ea ibidem finitum ſutura, quæ frontis os à ſu-
periori maxilla illic terminat. [c] Externum uerò oſsis latus communem ſutu- *c 1 fig. ab Υ ad c.*
ram nanciſcitur cum quarto maxillæ oſſe, quæ ſecundum naſi latus, tantum
decliuis pertingit, quanta quinti huius oſsis eſt longitudo, quæ in homine lon-
gè breuior quàm canibus & ſimijs uiſitur.[d] Internum uerò oſsis latus, quo con *d 1 fig. à Z ad ʃ.*
iugi ſuo committitur, ſuturam obtinet harmoniæ non admodum diſsimi-
lem, ac utriſque naſi oſsibus communem. Hæc à medio ſuperciliorum ex ſu-
tura frontis oſsi ac ſuperiori maxillæ communi incipiens, decliuis ſecundum
oſsium naſi longitudinem porrigitur. [e] Inferiori autem parte, quintum os ſu- *e 1 fig. ab f ad c.*
tura haud intercipitur, neque alteri oſsi iungitur: uerùm hoc unà cum ſuo con
iuge aſperum inæqualeq́; eſt, &[f] in cartilaginem finit deorſum procedentem, *f 4 muſculorum tabulæ, K, L.*
eoq́; molliorem, quo longius ad naſi apicem defertur. Hanc cartilaginem cum
reliquis naſi & totius corporis cartilaginibus priuatim poſt oſsium enarratio-
Sextum maxillæ os. nem proſequemur. [a] Sextum os, cum ſuo pari non minimam palati & na- *a 2 fig. Γ.*
rium amplitudinis portionẽ conſtituit. Reponitur enim ad palati extremum,
quà nares in fauces pertinent: eſtq́; os tenue, ſed ſolidum, latumq́;. Id[b] poſterio- *b 2 fig. ab x uerſus c.*
ri ſede partim cuneiformi committitur oſsi, partim liberum eſt, ſemiparen-
theſis (formam referens. Vbi cuneiformi oſsi committitur,[c] illa circumſcri- *c 1, 2 fi. c.*
ptum eſt ſutura, quæ iuxta poſteriorẽ intimi dentis ſedem fertur, maxillamq́;
ſuperiorem à cuneiformi oſſe dirimit, ea potiſsimum parte, ubi os cuneifor-
me ſuos educit[d] proceſſus, ueſpertilionum alis ſimiles. [e] Anteriori parte & ex- *d 1, 2 fi. P.*
terno latere ſextum os ſutura terminatur, ipſi & quarto maxillæ oſsi commu- *e 2 fig. à t ad u.*
ni, ac tranſuerſim in palato ducta.[f] Interiori autem latere, quo ſe cõiugi ſuo iun *f 2 fig. à t ad x.*
git, ſutura quadam terminatus, quæ ambobus ſextis oſsibus communis eſt,
portioq́;[g] illius exiſtit, quæ per palati longitudinem prorepens, quarta maxillæ *g 2 fig. t, y, z.*
oſſa inuicem ſeparat. Contingit igitur ſextum os, cuneiforme os, quartum ma
xillæ, & ſuum cõiugem, & poſtremò narium ſeptum: quod etiam à ſexto oſſe,
quemadmodum à quarto, ea dirimitur[h] ſutura, quam per ſepti humiliorem *h 1 fig. g.*
ſedem duci, antea commemoratum eſt. Hactenus itaq; ſex alterius lateris de-
Vniuerſa ſuperioris maxillæ oſſa eſſe duodecim. ſcripſi oſſa, quæ ſi ſenis oppoſiti lateris connumerentur oſsibus, omnia ſupe-
rioris maxillæ oſſa conſurgent duodecim, quibus nullum octo capitis oſsium
adieci. Cæterùm ſi ad amuſsim ſingula quæ hoc Capite perſecutus ſum, ex-
Nõ omnia præſenti Capite hactenus tradita, Galeni placitis reſpondere. quorum quædã ad Capitis uſq; finẽ recenſentur. cuſſeris, ac demum nõ perfunctoriè Galeni ſuperioris maxillæ deſcriptionem
euolueris, permulta iam occurrerunt, in quibus ab illius placitis declinem. quę
etſi omnia in præſentia (tuæ fidens induſtriæ) non commemorauero, non-
nulla tamen ſubijciam, è quibus meæ diligentiæ ſpecimen aliquod animad-
uertere queas. Galenus itaque in libro de Oſsibus, ſuturas maxillæ peculiares
deſcri-

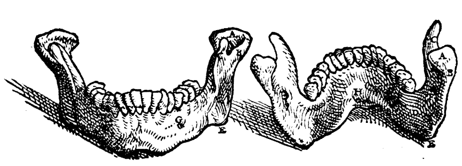
deſcripturus, earum ſeriem à [i] malæ infima & extima ſede aggreditur, quam ego aſperam inæqualemq́; eſſe recenſui, quòd [a] maſſeter muſculus ſui principij ualidiſsimã nerueamq́; admodum portionem illinc educat. Hîc igitur Galenus ſuturam deſcribit, primum maxillæ os à quarto dirimentẽ: ac primam appellat eius ſuturæ partem, quæ [b] in cauo temporis eſt conſpicua. [c] Secundam uerò numerat, huius ſuturæ partem in anteriori maxillæ ſede occurrentem, quæ ab illa malæ aſperitate ſurſum ad medium inferioris ambitus ſedis oculi pertingit. Hanc poſtmodum tripartitò ait diſcindi, ac [d] primam huius ſecundę ſuturę partem prope magnum ſeu internum oculi ſedis angulum exteriori in parte ad medium ſuperciliorum, & communem frontis & maxillæ ſuturam inquit procedere. Hac ſuturæ parte homines deſtituuntur, uerùm in canibus caudatisq́; ſimijs eſt manifeſtiſsima. [e] quamuis interim non exactè ad ſuperciliorum feratur medium, ſed ad eam tantum ſedem, in qua quartum maxillæ os à ſecundo dirimitur. Vt itaq; Galenum aſſequaris, hanc partem ex canis petes caluaria. Porrò ſecundã partem ſecundæ ſuturæ, inquit Galenus, [f] per concauum ſedis oculi ſub magno angulo ad cõmunem capiti & maxillæ ſuturam pertinere, hancq́; eundem angulum comprehendere. Hæc pars ea eſſet ſutura, quam ſecundum & tertium maxillę oſſa in inferiori ipſorum ſede, à quarto dirimere docuimus. Verùm hæc in homine nequaquam ſecundæ Galeni ſuturæ committitur: multoq́; minus primam partem ſecundæ ſuturæ contingit, quum hæc in canibus tantum & ſimijs, non autem hominibus cernatur. Porrò [g] foramen, quod huic ſecundæ parti Galenus ſubijci ſcribit, id eſſe opinor, quod in oculi ſede oblongum, admodumq́; patulum eſt, inter quartum maxillæ os & cuneiforme conſpicuum. [h] Tertiam partem ſecundæ ſuturæ Galenus appellat portionem ſuturæ primum os à quarto diuidentis, quæ in oculi ſede ſpectatur, unà cum illa quæ cuneiforme os à primo maxillę oſſe diſiungit, atq; in oculi ſede etiam ſpectatur. Galeni enim eſt ſententia, ſub dictis duabus ſuturis (quæ duæ primæ partes ſunt ipſius ſecundæ ſuturæ) tertiam eiuſdem par- "
tem inferiorem in ſede oculi ambitum inſcendentem, interius ad imum con- "
tendere, ibiq́; cõmuni ſuturæ capiti & maxillæ ſuperiori iungi. His ſuturis Ga- "
lenus tria maxillæ ſuperioris oſſa circumſcribi, poſtea ſubiecit, quibus hæc capiti cõmittitur. [i] Primum eſſet, quod ego primum maxillæ ſtatui. [k] ſecundum, ea quæ mihi ſecundum & tertium numerabantur: duo enim illa unius oſsis loco ex Galeni placito recenſerẽtur. [l] Tertium, pars eſſet noſtri quarti oſsis, quicquid ſcilicet ipſius in oculi ſede conſiſtit, ea nimirum pars, in qua [m] foramen incipit, ab oculi ſede in anteriorem maxillæ regionem pertinens. Quòd uerò Galenus peculiaria conſtituat oſſa, quibus inciſorij dentes infigũtur, hinc accidit, quòd ſuis nimium fauens ſimijs, eas homini ſimiles eſſe, plus ſatis ſibi perſuadebat. In canibus enim & ſimijs, porcisq́;, ac alijs animalibus, quibus canini dentes ualidi exertiq́; obtigerunt, [n] duæ (uti prius dixi) occurrunt ſuturæ, aut harmoniæ potius, admodũ conſpicuę, quibus homo deſtituitur. A' ſutura enim quintum caninæ maxillæ os à quarto diſtinguente, alia prodit ſutura, obliquè deorſum inter caninum & inciſorium canino proximum delata, & cum illa communis euadens, quæ in palati extremo iuxta inciſorios dentes tranſuerſim in illis animalibus fertur. Hæc ſutura citra omnem cartilaginis interuentum adeò inſignis eſt, ut quartum à me enumeratum maxillæ os, canes in duo diuiſum commonſtrent. Verùm non arbitrandum eſt, ſuturam hanc, inter dentium præſepiola in canibus aut ſimijs ductam, à ſuperciliorum medio deorſum continuo progreſſu (etſi Galenus ita doceat) ferri: quum, uti iam admonuimus,

i 1 fi. a in homine, in cane k.
a 4 muſc. tab. Δ.
b 4 fig. 6 ca. f in temporis cauo.
c 1 fi. ab a ad b in homine. in cane à k ad l.
d 1 fig. in cane ab l ad m.
e 1 fi. ad X, non ad Z.
f finge in 1 fi. à b per c & d ad T continuam duci ſuturam, uti in cane eſt conſpicuũ.
g 1 fig. D.
h 1 fi. à b ſecundũ D per Q ad S.
i 1 fig. Γ.
k 1 fig. Δ & Θ.
l 1 fi. Λ in oculi ſede poſitũ. atq; id Galeni os quodãmodo illic circũſcriberetur. b, C, c. d, H, D.
m 1 fi. Λ in oculi ſede.
n Caninæ caluariæ n.

ex medio ferè ductu illius ſuturæ incipiat, quæ externum quinti oſsis latus terminat. Quod ubi in cane ſimia'ue inſpexeris, accuratè expendito, quàm impoſsibile ſit, hanc ſuturam porrigi inter dentes hominis, maxillam adepti breuiſsimam, & dentibus caninis prorſus exiguis donati. Inſuper animaduertito, quid in libris de Partium uſu Galenus ſibi uoluerit, quum duodecim ſuperioris maxillæ eſſe oſſa obiter ſcripſit: uti & Introductorij ſeu Medici autor, duodecim tantum maxillæ oſſa, è Veterum indubiè placito, enumerat: aut quum
Lib. 11. Galenus hæc oſſa prolixius cõmemorans, nouem tantum recenſet, nullumq; os priuatim inciſorijs dentibus tribuit, in eo etiam numero cuneiforme os haud complectens.

DE MAXILLA INFERIORI.
Caput X.

PRIOR FIGVRA.

POSTERIOR.

VTRARVMQVE DECIMI CAPITIS FIGVrarum, & earundem characterum Index.

PRIOR, ſeu dextra huius Capitis figura, inferiorem maxillam unà cum ſuis dentibus anteriori facie exprimit. Poſterior figura, inferiorem maxillam ſimul cum humiliori dentium ſerie, poſteriori ſede delineatam exhibet. Figura autem tertio huius libri Capiti præpoſita, & C inſignita, maxillam à latere delineatam oſtẽdit.

A 1,2 *Alterum maxillæ inferioris capitulum, quo illa temporis oſsi dearticulatur.*
B 1,2 *Ceruix, ſeu collum capitis A inſigniti.*
C 1,2 *Alterius lateris acutus proceſſus, cui temporalis muſculus inſeritur.*
D 2 *D in umbra latitat, ſiniſtræ figuræ amplum indicans ſinũ, cui tertius maxillam mouentiũ inſeritur muſculus.*
E 1,2 *Aſperitas ad poſteriorem inferioremq; maxillæ ſedem conſpicua, ad quam manſorius inſeritur.*
F 2 *Foramen, tertij paris neruorum cerebri ſobolem admittens.*
G 1 *Foramen, quo dicti nuper nerui ſurculus in humilius labrum procidit.*
H 2 *In hæc tubercula maxillã detrahentes muſculi implantantur, & quidam linguæ ſubſeruiẽtes ab ipſis oriuntur.*

Homini breuiſsimam obtigiſſe inferiorẽ maxillam.

ANIMALIVM omnium homo inferiorem maxillam, pro totius corporis mole, breuiſsimam adipiſcitur. Huic enim facies obtigit rotunda, non autem longa, ut reliquis animalibus, quæ cibum aſſumptura inclinantur. Duram uerò hominibus maxillam fieri decuit, quòd ſola mobilis ſit, & uarios atq; fortiſsimos motus in mordẽdo mandendoq; ſuſtineat. Cæterùm ne ſic dura ſolidaq; nimio pondere ipſam mouentibus muſculis incommodo foret, ſinus & cauitates notatu dignas, medullaq; infarctas oſtendit, interim appendicis undiq; expers. Sinus hi non adeò in poſteriori maxillæ parte homini ac quadrupedibus exculpuntur, ſed antrorſum magis, uerſus menti regionem, & ad maxillæ latera. Plurimis animalium maxilla duobus conſtat oſsibus in ſummo mento, per unionem connexis. Homini autem, unico cõformatur oſſe, ac in ſummo mento lata & craſſa,

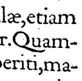
6 muſculorum tabula maxillã per medium ſectam proponit.

Maxillam homini ferè unico oſſe extrui.

craſſa,non uerò,ut in cæteris animalibus,acuta cernitur. Nulla enim parte maxilla difficilius quàm hîc diſcinditur. & coctione,aut carie in terra illam diſſolui, nondum animaduerti. Canum uerò, boumq́; & aſinorum maxillæ,etiam citra coctionis beneficiũ,inuicem paruo conatu interdum diuellũtur.Quamuis interim Galenus, & alij pleriq; poſt Hippocratem diſſectionum periti,maxillam non unicum eſſe os aſſeruerint,ſed coctum in ſumma menti extremitate laxari,ob idq́; ipſum coaluiſſe,manifeſtum indicium eſſe. Vtcunq; ſit,hactenus mihi nulla gemino conſtructa oſſe occurrit. Et licet fortè inter tot hominum myriades,in canino aliquo homuncione, aut puerulo, talem quampiam maxillam aliquando obſeruarem, non tamen ideo mox aſſeram,hominis maxillam duplici oſſe cõſtare: quin Celſo potius, aut illi Græco autori,ex quo Celſus, quicquid de oſsibus prodidit, mutuatus eſt, accedam, qui cum Galeno canes (nam de ſimijs tandem alia ipſi fuit in libro quarto de Adminiſtrandis ſectionibus ſententia) parum curans, maxillam ſimplici oſſe componi docuit. Et quamuis hæc in pueris duobus oſsibus per unionem commiſsis efformaretur, non ideo tamen ſimpliciter duplici oſſe maxillam conſtare, rectè diceremus,niſi etiam occipitij os,uertebras, & oſſa quæ ſacri oſsis lateribus coarctantur,pluribus effingi oſsibus donaremus. ſiquidem hæc in pueris compluribus oſsibus mutuò per unionem coeuntibus extrui,nemo negauerit. Inferior maxilla utrinq; in duos deſinit proceſſus, quorũ[a] alter in mucronem productus, muſculi temporalis inſertionem excipit, totus ab illius tendine cõplexus.[b] Alter,qui poſterior eſt,in capitulum tranſuerſim oblongum finit, ſibi correſpondenti[c] ſinui inarticulatum, qui ad iugalis oſsis radicem & anteriorem auditus organi ſedem temporis oſsi inſculpitur.Huic ſinui,ut & maxillæ capitulo,cartilago cruſtæ modo obducitur.uerùm præter hanc cartilaginem omnibus articulis pariter communem, inter ſinum capitulumq́; alia reponitur cartilago læuis,tenuis,& mollis, ligamentiq́; naturæ,quod ad ſubſtantiam ſpectat,nonnihil compos. Hæc ligamentis articulum in orbem continentibus,non autem oſsibus, connata,durorum præſentis articuli oſsium impetus exoluit,& quo minus mutuo affrictu in ualidis aſsiduisq́; maxillæ motibus oſſa rumpantur,ſcitè unà cum cartilaginibus ſinui & capitulo obnatis præſtat.Dein maxilla duobus utrinq; donatur foraminibus, quorum[d] alterũ in interiori ipſius regione, non procul à nunc commemoratis proceſsibus,[e] alterum uerò in exteriori ſede ad labri inferioris radicem latusq́; cernitur. Interius,quod & amplius,& inæquale, ſeu aſperum eſt, uiam præbet[f] portioni nerui tertij paris neruorum cerebri ad dentium radices diſperſæ, unà cum uenula & arteria, quæ dentibus & maxillæ nutriendis hoc foramen ſubeunt. Exterius uerò, eius nerui[g] ſobolem ex maxilla in humilius labrum ſinit procidere,eſtq́; longè minus interiori. Porrò ſi ſetam exiccatę maxillæ interno foramini indideris, eam ab hoc foramine ad externum uſq; leui opera protrudes.& ſi maxillam effregeris, continuum iter ab uno foramine in alterum canalis modo cælatum obſeruabis.Præter hæc foramina,in maxillæ externa ſuperficie,alia prorſus nulla reperias:niſi fortè & alueolos pręſepiolaq́; illis annumerare lubeat,quibus dentes inſtar clauorum infigi,mox trademus.Quòd uerò horum quoq; ſinuum alueorumq́; gratia,inferior maxilla etiam craſsior euaſerit, hinc potiſsimùm conſtat, quòd in uetulis, illisq́; quibus dentes eruti ſunt,ac in quibus ipſi dentium alueoli ſuccreuerunt, maxilla ab imo ſurſum multo tenuior & anguſtior efficiatur.Maxilla,ubi dentes ipſi non infiguntur,eaq́; ſede,qua commemoratos nuper educit proceſſus,

Duo utrinq; maxillæ proceſſus.

Peculiaris in maxillarum articulo cartilaginis effigies.

Maxillæ foramina.

Dentium alueoli.

Maxillæ in poſteriori ſede amplitudo, tenuitas, ſinus, aſperitates.

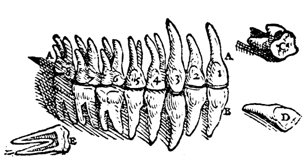
a 1,2 fi. C. & 6 muſc. tabul. A, B.
b 1,2 fig. A.B.
c 5 fig. 6 cap. h.
d 2 fig. F.
e 1 fig. G.
f 2 fi. earũ quæ 2 ca. 4 lib. præponuntur T.
g dictæ figuræ V & h muſculorum tab. G.

latiſsima,&,ſi latera ſpectes,tenuiſsima,[h] intusq; ac[i] exterius quaſi amplo & in ſuperficie tantum cauato ſinu inſculpta uiſitur, quò aptius muſculi maxillam, præter temporalem muſculum attollentes,inſertionem molirentur,[k] isq; qui illorum in ore deliteſcit, minus ſua craſsitie ac mole faucium anguſtiam infarciret: adeò, ut intus magis quàm foris,maxilla meritò inſinuetur. Quinetiam huic latiori maxillæ ſedi id ſeparatim accidit, quòd aſpera inæqualisq; cernitur, idq; potiſsimum iuxta ſedis illius[l] inferiorem poſterioremq; regionem. quod etiam muſculorũ inſertionis occaſione rerum Opifex machinatur, non ignorans aſperis inæqualibusq; locis promptius aliquid adhærere, & adnaſci, quàm planis & glabris. Pari etiam ratione interior maxillæ ſedes ad mentum [m]aliquot tuberculis aſperitatibus'ue extuberat, ut[n] muſculi (quorum ope ipſa deorſum trahitur) ſuam inſertionem ualidius conficerent, ac deniq;[o] nonnulli linguæ peculiares muſculi hinc aptius enaſcerentur. Tale quid etiam uſuuenit in externa inferioris maxillæ ſede, ad ſummi menti regioné,[p] ut nimirum labri humilioris muſculi commodius illinc pronaſcerentur.

h 2 fi.D.
i 1,2 fi.E.
k 6 muſc. tabula D.
l 1,2 fi.E.
m 2 fi.H.
n 5 muſc. tab.H,I.
o 1,2 fi.19 ca.lib.2 H.
p 4 muſc. tab.N.

DE DENTIBVS. CAPVT XI

UNDECIMI CAPITIS FIGURA, ALIQUOT CONSTANS partibus.

VNDECIMI CAPITIS FIGVRAE, IPSIVS'QVE partium & characterum Index.

HAC figura tam ſuperioris maxillæ, quàm inferioris dentes, in altero tantum latere, quum ſcilicet utriuſque lateris eadem ſit ratio, exprimuntur. Si uerò dentes maxillis adhuc infixos contemplari uiſum ſit, ſuperioris Capitis figuræ inferiorem commonſtrant ſeriem, quemadmodum tertia & quinta ſexti Capitis figuræ ſuperiorem. ubi & quarta eius Capitis figura alueolos promptè oſtendit, quibus dentes inibi euulſi infiguntur.

- A A *Dextri lateris octo ſuperiores dentes.*
- B B *Dextri lateris dentes octo inferiores.*
- 1,2 *Duo dextri lateris inciſorij.*
- 3 *Dens caninus dexter.*
- 4,5,6,7,8 *Quinq; molares dextri. Porrò numerum hunc tam inferiori quàm ſuperiori dentium claſsi accommodare integrum eſt.*
- C *Baſis notatur molaris dentis.*
- D *Acies dentis inciſorij.*
- E *Media molaris dentis pars hic delineatur, ſinum in dentibus conſpicuum oſtenſura.*

Dentes ſentire. Libro quinto de Medicamentorum compoſitione ſecundum locos.

OSSIVM ſolos dentes ſentiendi uim obtinere, Galenus non perfunctoriè atteſtatur, aſſerens ſe dentium dolore uexatum, diligenter expendiſſe, num dentes ipſi doleant: ſenſiſſeque manifeſtò, dentem non modò dolere, uerùm etiam pulſare, carnibus inflammatione obſeſsis non diſsimiliter. Applantantur enim dentium radicibus [a] molles quidam neruuli, à tertio neruorum cerebri coniugio propagati, quorum gratia dentes duntaxat euidenti inter oſſa ſentiendi facultate donatos credimus. Nouerat namq; rerum Opifex, hos crebrò occurſuros ijs quæ ſecant, uel frangunt, uel rodunt, uel ualidè excalefaciunt, aut refrigerant, uel alia quauis occaſione alterant: quibus omnibus dentes multo aliter, quàm reliqua oſſa, nudi exponũtur. Verùm hi non ſolum ſenſu, & quia nudi ſunt, ab alijs oſsibus diſtinguuntur: at etiam quia illos plus cæteris oſsibus enutriri, & longiori uitę tempore incrementũ accipere, ideo præcipuè arbitramur, quòd dentes illis quos exemimus oppoſiti, ſubinde in eruti dentis locum extra reliquam dentium ſeriem ſuccreſcant: ob hoc uidelicet, quòd contrarijs dentibus non amplius atterantur. Reliqui enim dentes tantum augentur, quantum læuigandis cibis comminuuntur. Sunt autem dentes plurimùm numero triginta duo, una ſerie in utraque maxilla ſedecim, inſtar iuſtiſsimæ choreæ ſiti. [b] Quatuor priores, aduerſi'ue, quia ſecant, inciſorij uocantur: ſunt enim lati & acuti, quò oblatum ipſis cibum mordendo cultri modo promptè abſcindant, diuidantq;. Deinceps [c] canini utrinq; ſinguli conſtituuntur, ampli quidem ſua baſi gingiuis proxima: ipſorum autem fine à gingiuis remoto, acuti: ut ſi quid propter duritiem ab inciſorijs non præſcinderetur, hoc illi confringerent. Porrò ipſis id nomen inditum eſt, quòd exertis canum (qui hos habent multos, & hac ferè ſede inſignes) dentibus correſpondent. Poſt hos, [d] maxillares ſeu molares quini ab utroq; latere habentur, aſperi, ampli, duri, & magni, quò inciſa ab inciſorijs, effractaq; à caninis in læuorem exactum terere poſsint. Si enim prorſus lęues crearentur, idonei ad proprium munus minimè exiſterent: ſiquidem ab inæqualibus aſperisq; omnia melius terantur. quare & molas, quibus fruges moliuntur, temporis proceſſu, diuq; minuendo læuigatas, rurſus incîdi atque exaſperari uidemus. Neq; ſi aſperi quidem eſſent, non autem omnium oſsium duriſsimi, plus commodi ex ijs eſſet, ut qui prius contererentur, quàm cibos in læuorem comminuerent. Quinetiam, ſi aſperi & duri facti, non eſſent unà & ampli, neq; tales plus illis concredito accommodarent muneri, ſi modò quæ leuiſsimè atteri debeant, in amplis firmari baſibus oporteat. Inciſorijs enim & caninis niſi lõgiſsima mora quicquam, propter ipſorum ſtrictam & anguſtam aciem, comminuitur. Dentes ad unum omnes in maxillarum ſinibus clauorum ritu infiguntur, qui propter imaginem, quam cum brutorum pręſepibus habent, Gręcis φάτνια, Latinis autem præſepiola nuncupãtur. quemadmodum & à fouearum ſpecie βόθρια, ac ueluti alueoli & foſſulæ quibuſdam uidentur appellati, ita ſanè dentes ipſis inſertos, adamuſsim ſtringentẽs continentesq;, ut non promptè uel tantillum hi commoueantur. Cæterùm dentes omnes non paribus radicibus, dictis iam infiguntur ſinibus. quandoquidem paruis una radix, duæ uerò maioribus, tres autem & quatuor maximis obtigerunt. Inciſorij enim ſingulis immittuntur radicibus. Canini quoque radices habent ſingulas, quæ inciſoriorũ radicibus multo altius inſeruntur: tantoq; maiores ſunt, quantum caninorum robur excedit. unde & inter inciſorios duo medij altioribus hærent radicibus, quàm duo laterales, caninis proximi: nimirum quòd medij latiores

a 2 fi. 2 ca. lib. 4 S & XX.

Dentium à cæteris oſsibus differentia.

Dentium numerus.

b 1, 2. D. — *Inciſorij.*

c charact. 3. — *Canini.*

d 4, 5, 6, 7, 8. — *Molares.*

Dens molaris C inſignitur.

Quî dentes maxillis infigantur.

In ca. initio eam quæ ſæpius occurrit radicũ ſeriem expreſsimus.

Dentium radices.

latiores grandioresq́; ſint. Molares radicibus inter ſe uariant. nam qui maxillæ inferiori ſunt infixi, binis radicibus: qui ſuperiori, ternis ſubinde infigũtur. Differunt tamen & hi interdum. qui namq; ſuprà ſunt, quaternis: qui infrà, ternis radicibus immitti aliquando deprehenduntur, præſertim duo denti intimo proximi. Dein frequẽtiſsimè duos molares ſuperiores, canino denti ſuccedentes, duobus tantũ immitti radicibus ſpectabis, tres reliquos ternis: ſic & duos inferiores canino proximos, una radice, tres reliquos duabus. Præterea obſeruabis quoq; omnium intimos minoribus infigi radicibus, quàm illis attiguos.

Dentium numerũ aliquando uariare. Inciſoriorum & caninorum numerus, raró in hominibus, ut molarium, mutatur. Interdum enim in utroq; latere quinque molares occurrunt, interdum quatuor: nonnunquam quatuor à ſiniſtris, quinq; uerò à dextris: uel contrà in ſiniſtris quinque, ex dextris quatuor: uel infrà quatuor, ſuprà autem quinque. *Genuini dẽtes.* quam differentiam potiſsimum pariunt poſtremi dentes, quos pleriq; genuinos uocãt, etiamſi Cicero ita molares uocauerit. Sunt autem illi, qui primùm poſt pubertatem, ueneriſq́; uſum, hominibus cum maximis ſubinde cruciatibus prodeunt: id quod medici parum obſeruantes, aut alios dentes euellunt, aut humorum uitio eos infeſtari ſibi perſuadentes, ægros catapotijs atq; id genus pharmacis obruunt: quum dolore affectis nullum leui gingiuarum ad poſtremum dentem ſcarificatione, ac interdum oſsis pertuſione, præſentius remedium adferri poſsit. id quod ipſe etiam modò experior, cui hęc ſcribenti trigeſimus ſecundus dens ætatis meæ uigeſimo ſexto anno ſuccreſcit. Atque id etiam arguunt permultæ caluariæ in cœmiterijs occurrentes, in quibus poſteriores illi dentes ueluti in cauea quapiam adhuc reponũtur ac latitant, quibuſdam ſuæ baſis apicibus os tenuiſsimum perforantes. Cuiuſmodi caluariam nuper mihi exhibuit humanæ fabricæ quàm ſtudioſiſsimus ac ualde peritus iuuenis, Ioannes Paulus Guiducius Vrbinas, mihi amiciſsimus. Cæterùm Ariſtoteles, alijq́; complures, uiris copioſiores dentes quàm mulieribus aſſcribũt. quod cuiuis, num ueritati cõſentiat, non minus promptum eſt experiri, quàm mihi falſum id eſſe dicere, quum nulli non dentes numerare liceat: ex quorum frequentia pleriq; etiam uitæ longitudinem breuitatemq́; arguunt. Dentes non ſolum dictos nunc præſtant uſus, uerùm etiam ad uocis modulationẽ iuuant,

Dentium cauitas. quum dura lapideaq́; conformentur ſubſtantia,[e] exiguas, ſed notatu dignas cauitates intus obtinente: quæ ut dentes leuiores ſint, commodiuſq́; enutriantur, occaſionem præbent. Huius cauitatis cauſa, ſi quando dentibus foramina ex humorum acrium erodentiumq́; influxu oboriantur, quæ ad eam cauitatem uſque pertingant, ocyſsimè dentes ad radicis uſque extrema eroduntur.

e dens E inſignitus.

Dentium appendices. Deinde puerorum dentes imperfectis & mollibus, & quaſi medulloſis conſtare radicibus, non prætereundum eſt: quemadmodum & pueris dentium partem extra gingiuas conſpicuam, dentis radici appendicis quaſi modo committi. Atq; id quidem uel ſeptennes pueri didicimus, quum uacillantes nobis ſocijſq́; dentes, & præcipuè inciſorios, unguibus, aut filo denti circundato, eximere conſueuimus. Quin & in mulis quoq;, ac multis canibus, dentium reſeruatis radicibus, ipſorum appendices procidere indies obſeruamus. Atq; id ſanè accuratiſsimè expendendum eſt, ne pueris reliquam effracti alicuius ex caſu dentis portionem unquam eruamus, ſed duntaxat appendicẽ, in cuius locum alia (modò radix ſeruetur) promptè ſuccreſcet. Dein plurimum id quoque in pueris animaduertiſſe conducit, quibus mox ab ineunte ætate molares dentes erodi uitiariq́; ſolent. In his namq; operæprecium eſt, molarium dentium appendices (quæ non ita ut inciſoriorum procidere in ipſis ſolent) auferre, quò

nouæ

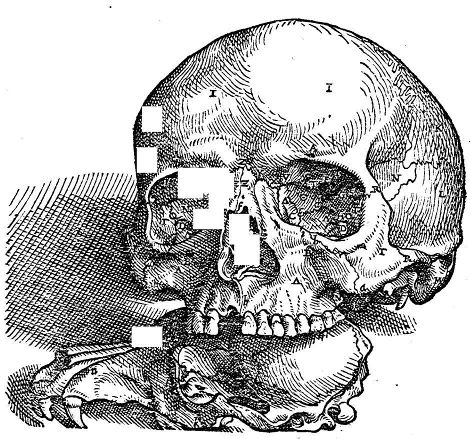
nouæ earum loco ſuccedant, denteſq́; integri ſeruentur. Si enim appendicum unio, ætatis progreſſu firmabitur, appendix nunquam decidet. quinimò uel pubertatis tempore aliquot dentes cum radicibus, ob eroſionis uitium, plerunque eruendi uenient.

DE OSSIVM CAPITIS ET MAXILLAE SVperioris foraminibus, & multis in interna caluariæ ſede occurrentibus oſsium ſinibus. Caput XII.

Cur foraminũ deſcriptio inſtituatur.

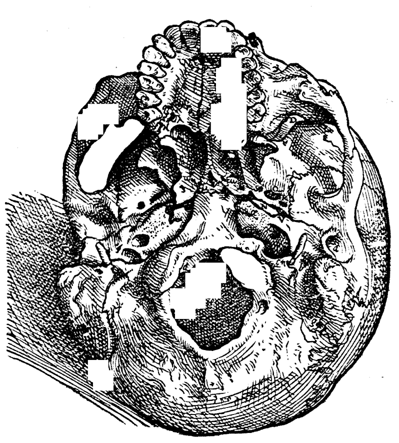
QVANDOQVIDEM in uenarum, neruorum & arteriarum deſcriptionibus, foraminum caluariæ ignorantia non modicum obſcuritatis adferret, quumq́; in illis enarrandis (quum cognitu ſint difficillima) Anatomicorum præcipui multum aberrarunt, operæprecium fore duxerim, hoc Caput omnibus illis foraminibus dedicare. Vt uerò id fiat compendioſius, quatuor figuras præſenti negotio famulantes, huc reponam, unumquodq; foramen cum ipſi præfixo charactere ſeorſum ita enarraturus, ut ſermo characterum ſimul Indicis & Capitis contextus uices opportunè ſuppleat. Inde, ſi caſu, aut induſtria aliquis ſinus uel proceſſus eorum quæ hactenus deſcripta ſunt oſsium, fuerit omiſſus, illum etiam nunc deſcribam.

PRIMA DVODECIMI CAPITIS FIGVRA, ANTERIOREM CALVARIAE SEDEM EXPRIMENS, ac proinde omnia etiam foramina in oculi ſede, maxillaq́ ſuperiori, in hac ſuperficie apparentia, oſtendens. Caninum autem caput humanæ caluariæ ſubiectum, iam prius maxillæ ſuperioris oſsibus ſuturisq́ indicandis unicè, perinde ac tota hæc figura, iuuit.

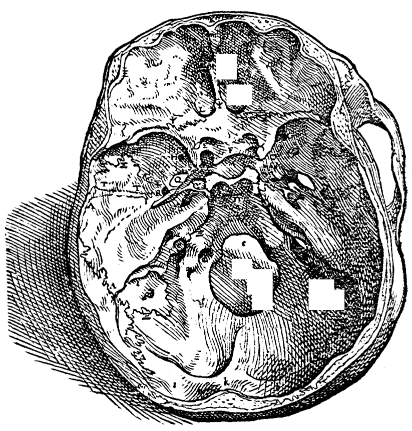

SECVN-

SECUNDA DUODECIMI CAPITIS FIGURA, EXTERIOREM CALVARIAE BASIS faciem, quà palatum reſpicit, proponens.

TERTIA DUODECIMI CAPITIS FIGURA, INTERNAM CALVARIAE BAſis ſedem commonſtrans.

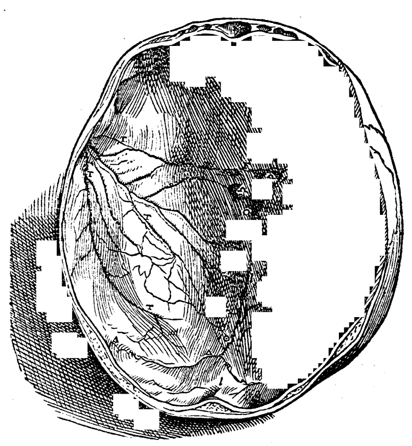

QVARTA

QUARTA DUODECIMI CAPITIS FIGURA,

SUPERIOREM INTERNÆ CALVARIÆ

ſedis partem ſpectandam offerens.

Age igitur characterum indicem aggrediamur, ſingulis characteribus eius
A 1 figuræ, cuius ſunt peculiares, numerum ſubijcientes. Atq; ita A in prima figura foramen, frontis oſsi proprium notatur, ad medium ſupercilij inciſum, quo
a 2 fi. 2 ca. lib. 4 N, & 4 muſculorum tab. H. [a] ramus minoris tertij paris neruorum cerebri radicis ex oculi ſede ad frontis muſculoſam cutem diſpergitur. Hoc in utroq; latere non ſemper perfectum orbiculareq́; exiſtit foramen, ſed ſubinde ſinus duntaxat ſemicirculi ritu exculptus apparet. Aliquando in uno quidem latere foramen, in altero autem ſemicircularis tantum ſinus, perinde atque hîc, cernitur.

B 1 Foramen, quo dictæ minoris tertij paris neruorum cerebri radicis[b] ſoboles, ex oculorum ſede in genas ad ſuperioris labri & alarum naſi muſculos procidit. Præſens foramen inſtar oblongi meatus in quarto ſuperioris maxillæ oſſe ſculpitur: & in anteriori maxillæ ſede, ubi in prima figura B ponitur, foraminis huius ductus penitius in oſſe cælatur. per oculi uerò ſedem, ubi Λ in ipſa occurrit, tenui tantum ac ſquamæ ſimillimo oſſe tegitur.
b 2 fi. 2 ca. lib. 4. O. et 4 muſculorum tab. I.

C 1 Foramen nunc cõmemorato amplius, quod ex magno interno´ue oculi angulo in narium cauitatem rectà deorſum pertinet, ſecundo ſuperioris maxillę oſsi & quarto pariter commune. Iſtud[c] portiunculæ minoris tertij paris neruorum cerebri radicis uiam præbet, & nonnihil pituitæ ex cerebro ad oculi ſedem confluentis, ad nares tranſmittit. Cæterùm præter id foramen, aliud quoq; grandius pituitæ ex oculi ſede in narium amplitudinem, hincq́; magis ad fauces quàm naſum defluxui præparatur. Quod quum profundius latitet, neq; ullo pacto prępoſitis iam figuris indicari poſsit, quartã ſexti Capitis ſpecta figuram, à qua iugale os (quò cauũ temporis exactius oculis ſubijceretur) execuimus, illi figuræ Φ aſcribẽtes, ut ſaltẽ foraminis huius in cuneiformi oſſe inciſi ſedes indicaretur. Quo autẽ id magis in caluarijs cõſpectum fugit, eo minus
c 2 fi. 2 ca. lib. 5. P.

Præcipuũ excolandæ in nares pituitæ paratum foramen.

Φ.

g quoq;

quoq; mirandum eſt,hoc quacunq; etiam dignum ſit animaduerſione, hactenus diſſectionum peritos latuiſſe.

D 1,2 Præſens foramen cuneiformi oſsi & quarto maxillæ ſuperioris oſsi commune,omnium quæ in oculi ſede conſpiciuntur,facilè maximum eſt,ac inſtar patentis rimæ oblongum,commemoratæ iam ſæpius minoris tertij paris neruorum cerebri radicis[a] ramulo uiam dat in[b] temporalem muſculum,&[c] manſorium ex oculi ſede digeſto.Dein[d] neruulo cuidam paratur,quem iuxta quinti paris neruorum cerebri radicem exoriri nos primò reperimus. Simulatque enim neruulus ille proprio ductus[e] foramine,ex caluariæ amplitudine in oculi ſedem procidit,foramine nunc D indicato in nuper dictos exporrigitur muſculos, &[f] illum qui in ore deliteſcens, maxillam inferiorem mouentium tertius numerabitur.Quinetiam foramen hoc,præterquam quòd externo ſuo latere muſculi temporalis hinc quoq; educti initio cõmodam unde id prodeat ſedem offert, pulchrè unà quoq; iter præbet pituitæ hàc defluenti ad inſigne in narium cauitatem pertinens foramen, quod in quarta ſexti Capitis figura Φ notauimus.

a 2 fig.ca. 2 lib.4 Q.
b 4 muſc. tab.Γ.
c 4 muſc. tab.Δ.
d 1,2 fig. cap.2 lib.4 d iuxta a.
e paulò pòſt in ſua ſerie notabitur H.
f 6 muſc. tab.D.

E 1,3 E in tertia figura poſito, & E in utriſque oculorum ſedibus primæ figuræ obuio,foramen indicatur,in ſedis oculi radice ſeu uertice elatiſsimum,& in cuneiformi oſſe inciſum,quod foris,quà oculi ſedem ſpectat, prorſus orbiculare cernitur,[g] neruo uiſorio (cuius gratia exculptum eſt) amplitudine reſpõdens. Verùm interius, ubi cerebro propius accedit, iuxta externum ipſius latus, exiguum eundemq́; acutum obtinet angulũ, qui uenulæ cum uiſorio neruo hac

γ. excidente paratur.Angulum hunc γ notat. Is namq; inter E & γ in tertia huius Capitis figura conſiſtit.

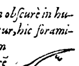
g 13 fi.lib. 7 N, O.

F 3 Huic ſinui cuneiformi oſsi hac in ſede inciſo, uiſoriorum neruorum[h] coitus innititur.

h 13 fi.lib. 7 M.

G 1,3 G in primæ figuræ ſiniſtra oculi ſede occurrit:in tertia autem figura,G dextrum eius figuræ latus ideo occupat, quòd in ſiniſtro latere foramen G indicatum,nuſquam obuium ſit,eo quòd huius figuræ caluaria in latus uel iſtius foraminis aliquo modo uidendi cauſa inflexerimus. Inſculpitur autem cuneiformi oſsi, ac humiliore ſui parte paulo minus toto orbiculare eſt, elatiore uerò in acutum longumq́; & anguſtum deſinit angulum. Foramen hoc, etiamſi Galeno ſecus uiſum ſit,nerui uiſorij foramẽ amplitudine uincit.& ſi ſimiliter atq; illud prorſus orbiculare eſſet,facilè triplo aut quadruplo efficeretur amplius. Verùm interim humilior ipſius pars (quam paulo minus toto orbicularem eſſe diximus) uiſorij nerui foraminis amplitudinem adhuc longè ſuperat. Præſens foramen cælatur[i] ſecundi paris neruorum cerebri,in oculi ſedem progrediẽtis gratia: dein[k] minoris etiam tertij paris neruorum cerebri radicis,quę frontis & totius ferè faciei cuti,& occurrentibus ſub illa muſculis, ac inſuper ad nares & muſculos inferiorem maxillam attollentes digeritur. Hæc quidem per humiliorem foraminis ſedem procidunt,unà cum[l] inſigni ſoporalis arteriæ ramo,ex interna caluariæ amplitudine elabente. Verùm per elatiorem foraminis ſedem,[m] uena ex oculi ſede, duræ cerebri membranæ hic diſtribuitur,& ſuæ diſtributioni in caluariæ baſi ſinus exculptos habet,uenularum tuberibus congruentes, & in ea caluariæ ſe-

ζ. de conſpicuos, cui in tertia figura ζ inſcribitur. Neq; profectò neruis hic duntaxat,& uenæ,& nuper dictæ inſigni arteriæ, amplum id foramen excauatur: uerùm

Quoniã præſens foramen obſcurè in huius Capitis figuris cernitur,hic foraminis dextri lateris effigiem delineaui, atq; humiliorẽ ipſius partem δ, ſuperiorem uerò, ſeu eiuſdem foraminis angulum ε inſigniui. Quanquam utriuſque lateris foramen etiam pulchrè in octaua ſexti Capitis figura in conſpicuo ſit.

Lib. 9. de Vſu partium.

i 14 fig.7 lib.G.
k eadem figura H.
l fi.ca.14 lib.3 X.
m eadẽ fi. G.& 13 fi. lib.7 H.

uerùm etiam pituitæ ex cerebro in oculi ſedem, & hinc in narium amplitudinem promananti. adeò ut non iniuria foraminis huius inſignis amplitudo, uenæ & arteriæ & neruis ipſam tranſeuntibus impar conſpiciatur.

a 1, 2 fig. cap. 2 lib. 4 d iuxta a.
b 1, 2 fig. cap. 2 lib. 4 L iuxta M.
c eiuſdem fig. K.

H 1,3 Foramen iſtud adamuſsim orbiculare, multo quàm duo proximè commemorata arctius eſt, ac in cuneiformi oſſe, cui etiam inſculpitur, longius procedit, [a] neruulum tranſmittens, quem quum haud procul à quinto pari neruorum cerebri oriatur, minorem eius paris radicem uocabimus, unaq; cum quinto pari deſcribemus. Quia uerò foramen hoc nonnunquam amplius, & ueluti oblongius ſeſe offert, & ſimul cum dicto neruulo [b] graciliorem tertij paris neruorum cerebri radicem, cum [c] ſecundo aliàs pari excidentem complectitur, ipſum in ſiniſtro tertiæ figuræ latere ſub G, aliter quàm in dextro expreſſum conſpicis.

a 12 fi. lib. 7 E.
b 13 fi. lib. 7 G. & fi. cap. 14 lib. 3 H.
c 12 fig. 7 lib. E.
d eadem figura D.

I 3 Hac ſede in octauo capitis oſſe [a] multa, ſed exigua ſpectantur foramina, odorum & aeris in inſpirationibus ad cerebrum ingreſſus nomine inciſa. Hęc non ut hactenus dicta, ipſo ductu inceſſu'ue recta ſunt, & utrinque peruia, ſed obliqua, & anfractuoſa, ſpongiarumq; foraminibus ſimilia. Inter reliqua tamen utrinque unum eſt rectum, & grande ſatis, quod primum quodammodo eſt, & anteriori frõtis oſsis ſedi proximum, [b] uenam ad duram cerebri membranam ex narium amplitudine exporrectam tranſmittit. Verùm cætera interim huius ſedis foramina, etiam recta & utrinque pertuſa uiderentur, ſi modò interiora narium oſsicula in ipſorum ſummo non pari ſemper numero repoſita, & inſigniter fungoſa, & nõnihil membranea cartilagineaq; eximerẽtur. Num uerò hæc foraminula pituitæ cerebri expurgandæ ſecundariò efformentur, ſeptimo libro pertractabimus. In præſentia tamen addendũ duxi, his nunquam niſi oppleto, ac præter naturam affecto cerebro, pituitam excolari, & leuiſsima pituitæ copia hac defluente, ea foramina obturari, aliaq; grauedinis ſymptomata induci. Inſuper admonendus es, in omnibus caluarijs non æquè frequentia hîc apparere foramina: quemadmodum & [c] ſedes, quibus [d] olfactus reponuntur organa, non pariter amplæ in ſingulis conſpiciuntur. Cæterùm canis animal minimè pituitoſum, at exactiſsimo odoratu præditum, ut has ſedes habet ampliſsimas, ita quoq; permulta, admodumq; patentia in illis cernuntur foramina, antrorſum, non autem ut homini deorſum, ſpectantia.

8 fig. 6 cap. C, D.

K 3,4 Cauitas inter duas frontis os cõſtituentes ſquamas, ad ſuperciliorum regionem in fronte & in ſuperiori parte ſedium oculorum repoſita, & quibuſdam reconditis foraminibus in narium amplitudinem pertinens, quam nõnulli olfactus organum eſſe aſſerunt, propter aerem in illa cõcluſum, quem odoratui mirificè neceſſarium eſſe non ambigimus. Quàm uerò hæc cauitas capax ſit, promptè obſeruabis, ſi frontis os in ſuperciliorũ regione fregeris: eſt enim ampliſsima, & molliuſculum corpus membranula obductum cõplectitur, quod medullæ quodammodo reſpõdet: uniuerſum tamen eiuſmodi eſt, ut nullum ſimile in toto corpore reperias, præterquàm in [e] cauernis antris'ue in cuneiformi oſſe conſpicuis. Præterea quibus Gallico morbo anterior frontis oſsis ſquama eroditur, aut uulnere perfringitur, tanto impetu in expiratione aerẽ ex cauitate illa propelli cernimus, ut is etiam cãdelæ lumen promptiſsimè exufflet.

f ſub D 13 fig. 7 libri.

L 3 Foramen, aut rima potius, talis formę, qualem unguis apice quis cerę imprimeret, quæ [f] duræ cerebri mẽbranæ hîc firmãdæ extruitur. Neceſſum quippe erat, non hic ſolũ, ubi ea membrana multis foraminibus eſt peruia, uerùm alijs compluribus locis caluariæ alligari, & duram membranã fibras uinculaq; per caluariam tranſmittere. quamuis etiam rimas has aeri in cerebrum ducendo

aliquid auxiliari intueberis, ſi illas intruſa ſeta, in nuperrimè dictam frontis oſſis cauitatem, nariumq; amplitudinem deſinere expenderis, ac deniq; in oſsis cuneum imitantis antra pertinere animaduerteris.

M 3 Sinus in cuneiformis oſsis medio inciſus, ac glandulam continens, cui pituita ex cerebro defluens inſtillatur. Ab hoc ſinu, qui læuis eſt, ac planus, & quodammodo quadratus, utrinq; duo deriuantur ductus, ſinuum modo exculpti: quorum prior ad ſecundum foramen nobis in oculi ſedis radice enarratum, ac G inſignitum tendit, & pituitam in oculi ſedem, & hinc per foramina, quæ prius C & Φ expreſsimus, defert. Poſterior ſinus ad aſperum inæqualeq; foramen, ſeu rimam potius deorſum porrigitur, qua pituita ori palato'ue potiſsimum influit, & aer quoque inter ſpirandum caluariam petit. Rimam hanc temporis oſsi & cuneiformi

Meatus purgandæ cerebri pituitæ parati.

Quoniam hac ſeptimo libro peculiaris figura, quantumuis rudis, præſenti loco accuratius intelligendo non inutilis eſt, hîc illã adieci, A glandulam indicãs, cui pituita influit. B peluim, ex tenui membrana cerebri extructam. C, D, E, F quatuor ueluti ductus, à glande aut ſinu potius, quo continetur, pituitam deducentes.

N. oſsi communem, N notauimus in ſiniſtro latere ſecundæ figuræ, & in dextro tertiæ. Ductus uerò & ſinus non adeò commodè (quum non admodum caui uideantur) in tertia figura ſe ſpectandos offerũt. quanquam interim priorem

O.P. ſinum O, poſteriorem uerò P in eadem figura indicauerimus: ut his adiutus characteribus, ſinuum ſedem in ueris caluarijs ocyus adinuenias. Proceſsibus, qui orbiculatim circa ſinum M inſignitum apparent, ac inferiori menſæ aut lecticæ ſedi ueteribus comparabantur,[a] dura cerebri membrana firmiſsimè adnaſcitur, ac ueluti ea ſede ſuſtinetur, qua hîc à caluariæ baſi abſcedit, inſignioresq; ſoporalium arteriarum ramos ſibi ſubditos habet, qui cõmemoratis nuper pituitam deducẽtibus uijs ſeu ſinibus perinde innituntur, ac ſi illorum potiſsimum nomine eſſent exculpti, ipſaq; pituita ſecundum arterias difflueret. Cæterùm mediam oſsis cuneiformis ſedem, in qua quadratus ille ſinus M notatus conſiſtit, ſimul cum ſinibus ramos ſoporalium arteriarum continentibus, non eſſe extima ſua ſuperficie cauernoſam, & ſpongię modo foraminibus obſitam, multoq; minus pituitam ipſi influentem tanquam per ſpongiam longiori mora (uti Galeni eſt ſententia) colare, in ſexto Capite cum totius cuneiformis oſsis hiſtoria comprehendimus.

a 15 fig. 7 lib.

Lib. 9 potiſsimum, de Partium uſu.

Q 2,3 Ad latus inæqualis aſperæq; rimæ ſeu foraminis N notati, uerſus anteriora magis, aliud occurrit foramen, in cuneiformi oſſe inciſum, quod læue eſt, & non ad amuſsim orbiculare, ſed circulo reſpondet utrinq; modicè in longum compreſſo. Hac enim effigie foramen inſinuari decuit, quod duo teretia corpora inuicem membranis connexa, ſimul erat tranſmiſſurum.[b] Tertij namq; paris neruorum cerebri craſsiori, præcipuæq; radici ſimul cum[c] quarto pari uiam præbet.

b, c 14 fi. lib. 7 I, K. & 2 fig. 2 cap. 4 lib. M, Z.

R 2,3 Rurſus ad externum foraminis Q indicati latus, aliud multo minus illo, & exactè orbiculatum, in cuneiformi oſſe cernitur, quo internæ iugularis uenæ[d] portio à ſoporali abſcedens arteria, caluariam ſubintrat. Aliquando exiguum foramen ad internum latus foraminis, duo nuper commemorata neruorum paria tranſmittentis, obſeruatur, eiuſdem uenæ ramulo paratum. Verùm id in uno caluariæ latere rarò uiſitur, atq; adhuc multo rarius in utroq;. Nos tamen

d fi. ca. 14 lib. 3 F.

S. id foramen ſiniſtro lateri hîc quoq; appinximus, ac S in ſecunda & tertia figuris inſigniuimus, quod una caluaria cæteris quas unquam uidi elegãtior, uiriq; mediæ ætatis longè formoſsimi, id foramen proponat.

T, T 3,4 Sinus à foramine R indicato, per interiora caluariæ uenarum quaſi ſerie aſcen-

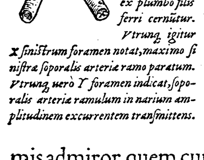
aſcendentes, & conuexo dimidiatæ uenæ correſpondentes, inque hoc cælati-
d 1 fig. 7 lib. D, D. ne caluariæ os[d] ſinus in dura cerebri membrana uenarum modo ductos pre-
mat, conſtringatq́;.

V 2 Foramen hoc in externa tantum infernaq́; caluariæ baſis ſede (idq́; non admodum promptè) eſt obuiū: hinc enim obliquè uerſus exteriora protenſum,
a Præcipua pars figuræ 8 capitis. [a] in auditorij organi cauitatem temporis oſsi inſculptā deſinit. Quare etiam id paulo pòſt cum aliquot eius cauitatis foraminibus delineatū, rurſus ſubijciam. Efformatur autem, ut uiam porrigat quintæ coniugationis neruorum cere-
b 2 fig. 2 ca. lib. 4 b. bri[b] ramulo, ab auditus organi cauitate hàc ad muſculos inferiorem maxillam
c fi. ca. 14 lib. 3 n. attollentes excurrenti. Inſuper hoc etiam foramine iugularis internæ[c] ſoboles auditus organum petit: ac aer etiam in temporis oſsis antrum auditus organo proprium, per id foramen fertur. Id quod facilè perceperis, ſi attracto in os aere, illum quaſi per aures propellere conaberis, in auribus ſonum percepturus uentorum, aut aquæ turbinum ſonis parum abſimilem.

X 2,3 Inſigne foramen, maiori ſoporalis arteriæ[a] ramo caluariam ingredienti ex-
a fi. ca. 14 lib. 3 L. cauatum, quod non rectà caluariam perforat, ſed inſtar oblongi meatus, ex poſterioribus obliquè introrſum in priora temporis oſſi inſculpitur. Oſsis pars hoc foramine peruia, ubi deorſum ad fauces ſpectat, ac in ſecunda figura œ notatur, inſtar pumicis aſpera inæqualisq́; uiſitur. Cæterùm huius foraminis progreſſum commonſtrant X in ſecūda & tertia figuris poſitū, & deinde hæc quam modò adijcimus figura, in qua utraq; X, ut & in maioribus figuris, ſitu inuicem minimè reſpondent. Hunc uerò obliquum, & in oſſe longo tramite procedētem ductum, Natura fortaſsis effinxit longioris obliquiorisq́; arteriæ ſoporalis inceſſus gratia: nimirum ut uitalis ſpiritus hoc errabundo ductus itinere, cerebro exquiſitius præpararetur. Quare etiam Galenū in primis admiror, quem cum pleriſq; alijs foraminibus grande hoc foramen latuit: & qui per foramen tertij & quarti paris neruorum cerebri Q indicatum, ſoporales arterias caluariam ingredi, in ſuo de Simiæ uenarum arteriarumq́; diſſectione libro ſcriptum reliquit. Et quemadmodum de hoc foramine, neq; canes, neque ſimias hîc etiam intuitus, falſa poſteris tradidit: ita non mirum eſt, ipſum mirabilem illum reticularem plexum ſua imaginatione in hominibus quoque confinxiſſe, ac uaſorum cerebri ſeriem non undiquaque ueram poſteris prodidiſſe.

Præſens figura foraminibus X & Y notatis, promptius oſtendendis iuuat.

œ.

Complectitur enim utriuſq; lateris foraminū ductus, ea ſerie poſitos, qua illi in caluariā immiſsis ſetis, aut ex plumbo filis ferri cernūtur. Vtrunq; igitur X ſiniſtrum foramen notat, maximo ſiniſtræ ſoporalis arteriæ ramo paratum. Vtrunq; uerò Y foramen indicat, ſoporalis arteriæ ramulum in narium amplitudinem excurrentem tranſmittens.

Y 3 È regione foraminis nunc dicti, ac X inſigniti finis, qui caluariæ cauitatem reſpicit, aliud foramen cuneiformi oſsi proprium inchoatur, rectà antrorſum
a fi. ca. 14 lib. 3 ſ, t. in narium uſq; amplitudinem, meatus oblongi modo protenſum, & arteriæ[a] ramo uiam exhibens, qui à ſoporalis arteriæ maiori portione caluariam ingrediente, ad naſum uſq; exporrigitur, inibi cum alijs eò porrectis arteriæ ſurculis pulſum edens ſenſibilem.

a 2,3 Meatus[a] quinto neruorum cerebri pari adaptatus, auditorius′ue porus, cu-
a 2 fig. ca. 2 lib. 4 a. ius principium interiùs in caluariæ amplitudine occurrens, a notatur in tertia figura poſito. Exteriorem autem ipſius partem, quæ ab aure excipitur, ac auriculæ quodammodo imagine reſpondet, aſperaq́; uiſitur, & ſcaphus nonnullis eſt nuncupata, ſecundæ figuræ a indicat. Meatus iſte, etſi intus admodum amplus cauusq́; ſit, adeò tamen tortuoſus & anfractuoſus, ac impenſe uarius inue-

nitur,ut non niſi rariſsimè, magnoq; caſu, impulſam tranſmittat ſetam. licet quo minus ſeta tranſmittatur,non ipſius meatus gyri anfractus´ue in cauſa tantum ſint,uerùm etiam quòd is ad aurem,& dein

Hanc rudem figuram in hoc appoſui,ut foraminum ductus in conſpectu eſſet,quæ V & a & b notamus. Significet igitur rudi Minerua, utrunq; a auditoriũ meatum. V foramen, ſuperius V notatum. b autem, id quod mox ſub litera b explicabitur.

quà cerebrum reſpicit, arctior euaſerit, quàm in [b] medio,ubi admodũ amplus latusq;, & impenſe *b fig.8 ca.*
uarius occurrit. Verùm interim haudquaquam *lib.1.*
audiendus eſt Ariſtoteles, quum ab aure ad cere-
Lib. 1. Hiſtor. animal.cap.11. brum nullum aſſerit pendere meatum. at in oris «
palatum uſq; ſemitam pertingere, & uenam de «
cerebro eódem deſcendere inquit. In caluariæ e- «
nim amplitudinem auditorius meatus pertinet,
&[c] uenam quoq; admittit: non quidem illam à *c fi.ca.14*
cerebro aſſumens,uerùm ab interna iugulari caluariam ingrediente, à qua au- *lib.3 n.*
ditus organo ramus exporrigitur,per foramen iam antea *v* expreſſum,& quinti quoq; paris neruorum cerebri ſurculo uiam præbens. Præterea ſi ſetam auditus meatui exterius indideris,hancq; modicè in anteriora introrſumq; obliquè protruſeris, in foramen V notatum, illam multo facilius quàm in caluariæ amplitudinem ferri conſpicies.

b 2 Foramen ex auditus organi cauitatis in temporis oſſe inciſæ medio, retrorſum ad hanc externæ caluariæ ſedis iuxta[a] mammillarũ proceſſum regionem *a 3,4,5 fi.*
pertingens,inq; internam caluariæ ſedem nuſquam pertinens. Hoc quia anfra *cap.6 k.*
ctuum & ſui inceſſus labyrinthorũ occaſione impulſam ipſi ſetam aut plumbeum filum,non promptè ad auditus uſq; organi cauitatem tranſmittit, τυφλὸμ
Foramen cæcũ. Græcè, & cæcum Latinè nuncupatur,[b] ramulo nerui quinti paris neruorum *b 2 fig.ca.*
cerebri præparatum: quem quum Natura indureſcere uoluit,admodum cal- *2 lib. 4 c.*
lidè per duriſsimi ſicciſsimiq; oſsis anfractuoſum foramen illum deduxit.

c 2,3 Foramen occipitis oſsi & temporis oſsi cõmune, ac[a] ſexto pari neruorum *a 9 fig. 7*
cerebri, &[b] maiori internæ iugularis uenæ ramo,[c] minoriq; ſoporalis arteriæ *lib.N.*
ſoboli paratum. Iſtud, quia hàc tranſeuntia organa craſſa ſunt, amplum uiſitur, tranſeuntium corporum formæ reſpondens. Non enim examuſsim circulare eſt,ſed quodammodo geminũ intortumq;, & ipſius una pars (quæ interior eſt) neruo ex caluaria antrorſum quodammodo elabenti paratur: altera uerò (quæ exterior eſt) uenæ & arteriæ caluariam ad poſteriora ingredientibus ſubſeruit. *b fi.ca.14 lib.3 C. c eiuſdem fig.I.*

Hic ſeorſim quod modò deſcribitur foramen expreſſimus, interiori quidẽ ipſius parti θ, exteriori autem ι aſcribentes.

d 2,3 Foramen in occipitij oſſe gratia[a] nerui ſeptimi paris neruorum cerebri inci *a 9 fi.lib.*
ſum,quod quidem orbiculare eſt,ſed ductu oblongum,obliquumq;. Ex poſte- *7 O. & 2*
rioribus enim, internaq; caluariæ ſede antrorſum deſcendit, quò citius ſepti- *fig. cap.2.*
mi paris neruus hoc ductus foramine, ſexto pari committeretur: amboq; ſi- *lib.4 r.*
mul cohærentes,tutius aliquouſq; prorepere nt.

e 2,3 Foramen unicum,cæteriſq; omnibus facilè maximum,quod occipitis oſsis
medio[b] dorſalis medullæ gratia inſinuatur. *b 9 fi.lib.*

f 2 Non inſigniter amplum foramen, quod ab externa caluariæ ſede, ex poſte- *7 H.*
riori nimirum ſede[c] capitis occipitij oſsis, quod primæ ceruicis uertebræ arti- *c 5 fig. 6*
culatur,incipiens,in internam caluarię ſedem longo ductu per os fertur, in ela *cap.I.*
tiori ſede foraminis,quod ſeptimum trãſmittit par,& d notatur,ceſſans. Hoc
[d] uenæ &[d] arteriæ gratia cælatur, per tranſuerſos uertebrarum ceruicis pro- *d fig.ca.14*
ceſſus ſurſum conſcendentium. Cæterùm in quibuſdam caluarijs id foramen *lib.3 D &*
in altero latere aliquando deeſſe reperies, interdum etiam in utroque: uerùm *K.*
tunc

tunc huius foraminis uices gerit ſeptimi paris neruorũ cerebri foramen, quod tunc non adamuſsim orbiculare cernitur, ſed oblongum, & neruo ſimul cum uena arteriaq́; tranſmittendo idoneum.

g 2,3 Foramen id ad posterioré regionem proceſſus mammillaris, iuxta ſuturę Λ referentis[a] latus, in temporis oſſe cælatur, & tranſuerſim caluariã ingrediens, uiam externæ iugularis uenæ[b] ramo hàc caluariam petenti offert. Animaduerti quoq; interdum id foramen, modò in altero latere, modò in utroq; defuiſſe.

a 3,4,5 fi. 6 cap. C.
b fi. ca. 14 lib. 3 E.

[c] In tertia figura, non oſcitanter ſinus in interna caluariæ amplitudine, qua cerebrum continetur, animaduertendus uenit, in quem tria foramina c & f & g inſignita, & uenis arterijsq́; tranſmittẽdis parata ſubeunt. A' foramine enim c notato, & interna parte foraminis f inſigniti, in dextra ſiniſtraq́; caluariæ ſede ſinus incipit, quem in ſiniſtro latere h,h & h indicauimus, in dextro autem h,h,h. tribus i. Sinus iſti obliquè inſtar quartæ circuli partis ſurſum in posteriora tantiſper cõſcendunt, dum dexter ſiniſtro inibi committatur, ubi k repoſuimus. i,i,i. Huius enim coitus ſedes in media regione occipitis oſsis uiſitur, quæ inter elatiſsimam ſuturæ Λ exprimentis[d] regionem, & posteriorem foraminis dorſalem medullã tranſmittentis, ac e inſigniti regionem, media cõſiſtit, & k inſcribitur, ubi occipitis os craſsiſsimũ denſiſsimumq́; eſſe, in eius oſsis hiſtoria retulimus. k. Ex hoc duorũ ſinuum cõgreſſu, alius rectà ſurſum fertur, ſub eminẽtiſsima parte ſuturę Λ ſimilis, & ſub tota ſagittali ſutura, & frontis oſſe, uſq; ad olfactus organorũ ſedium ſeptum, ϰ quodãmodo in tertia figura inſignitũ. Hunc

Caluariæ ſinus duræ membranæ uaſis cedentes.

c Vide hic præter figuræ ca. 14 lib. 3 M,N, O,P. etiam 7 fig. lib. 7. P,Q,R,S. dein 9 fi. S, T. inſuper 1 fig. C. & 2 fig. B.
d fig. 3. ca. 6 D.

l l ſinum quarta figura aliquot l notatum gerit: tertia autem in frontis oſſe, litera
m m eundem indicat. Cæterùm ſinus hi exculpuntur duræ cerebri membranæ gratia: cuius uaſis ipſos, ne illa caluariæ oſsibus premerentur, cedere tunc audies, quando cerebri uaſorum non minus elegantem, quàm parum ab alijs diſſectionis profeſſoribus animaduerſam ſeriem, in tertio libro exequar.

n,o 2 Animum accommoda ſecundæ figuræ palato, in quo his characteribus am-
x. pla narium foramina ſepto quodam inſigni x notato, ab inuicem interſtincta, & in faucium amplitudinem à naſo tendentia, n ac o indicantur. quæ etſi homini ad plurima conducant, præcipuè tamen naturali inſpirationi uociq́; cenſentur idonea.

p 2 Foramen hoc iuxta posteriorem dentium inciſoriorum ſedem ex palato in narium amplitudinem deſinit, quartisq́; maxillæ ſuperioris oſsibus commune habetur. Deinde hominibus unicũ adeſt, equis uerò & canibus geminum. Paratur autem gratia cõnexus, conſenſusq́;[e] tunicę palatum ſuccingentis, cum illa[f] quæ narium amplitudini obducitur. Portiuncula enim illius tunicę ſimul cum uenula, & item arteriola, id pertranſit.

e 2 fig. 2. cap. lib. 4. inferius Z.
f eiuſdem figuræ humilius P.

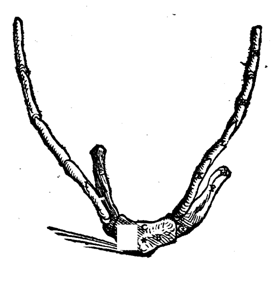
q 2 Ad palati finem, iuxta maxillæ ſuperioris ſexta oſſa, utrinq; duo uiſuntur fo-
λ. ramina: unum quidem altero prius, & amplius. prius enim anterius'ue, ac λ inſignitum, notatu dignę eſt amplitudinis, ex palato ſurſum in posteriora ad oculi ſedis uerticem radicem'ue properans. Inibi enim deſinit, ubi foramen occurrit, quod alterum pituitam in nares expurgantium eſſe retulimus, & ſub litera
ϰ. Φ iam antea deſcripſimus. Poſterius autem, ϰ notatur, eſtq́; exiguum omnino, & ſurſum aſcendens, aliquando in idem foramen cum anteriori λ inſignito terminatur: interdum uerò peculiarem terminum, in ſutura cuneiformi oſſi & quarto ſuperioris maxillæ communi adipiſcitur. Præter foramina hactenus commemorata, ſi caluariam in manus ſumpſeris, alia quamplurima (ſed exilia) obſeruabis, uenis tranſmittendis & membranarum nexibus exculpta. Viſuntur uerò huius generis aliqua è directo maioris interioris'ue anguli

Foraminula per caluariæ ſuperficiem ſparſim obuia.

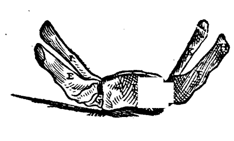
ſedis oculi, iuxta ſuturam ſecundo & tertio maxillæ ſuperioris oſsi & frontis
oſsi communem. Hæc in cauitatem pertingunt, inter frontis oſsis ſquamas
comprehenſam, & K prius indicatam. Horum quoque ſedes in prima præ-
ſentis Capitis figura, T & V indicatur: quibus characteribus nuper dictam
ſuturam ſuo loco expreſsimus. Deinde in frontis quoque oſſe iuxta ſupercilio-
rum ſedem huiuſmodi quoque occurrunt foraminula: quemadmodum & in
utroque naſi oſſe, quod quintum ſuperioris maxillæ recenſuimus. Inſuper in
primo maxillæ oſſe, quod externum oculi ſedis angulum conſtituit, unum aut
alterum huius generis foramen inuenitur. Præterea oſsis cuneum referentis
latera, quæ temporum caua cum alijs oſsibus conſtituunt, tali quoque forami-
ne donantur. Ad hæc, in lateribus ſagittalis ſuturæ in uerticis oſsibus, & potiſsi
mùm iuxta ſuturam Λ ſimilem, talia etiam apparent, quorum ſedes in quarta
ſ,ſ. figura aliquot ſ in umbra latitantibus indicantur. Verùm præter commemo-
rata, unum notatu dignæ magnitudinis habetur interiùs in frontis oſſe, quà
octaui capitis oſsis anterior pars ipſi committitur, & anterior ſepti olfactus or
m,κ. ganorum ſinuum pars cernitur, nimirum inter tertiæ figuræ m & κ conſpi-
cuum. Pertingit autem hoc foramen in frontis oſsis cauitatem, ſuperius K in-
dicatam. In quarto quoq; ſuperioris maxillæ oſſe, iuxta magnũ interiorem'ue
oculi ſedis angulum, dicti iam ordinis foramen etiam ſe offert. In baſi uerò oſ-
ſis cuneum imitantis, extrinſecus, quà id ſepto narium committitur, ſubinde
μ,ν,ξ. quina numero uiſuntur, ac tria quidem μ,ν,ξ inſignita poſteriùs conſiſtunt, u-
trinque nimirum unum, & in horum medio tertium, quæ antrorſum inſtar
arctiſsimorum meatuum producta, in narium amplitudinem deſinũt. quam-
uis interim medij foraminis ν indicati finis, ſetam rarius admittat. Alia autem
ϖ,ω. duo, quæ ϖ & ω inſigniuimus, anteriùs incipiunt, & recto tramite antrorſum
quoque conſcendentia, in oculi ſedis uerticem radicemq; terminantur. Cæte-
rùm horum foraminum termini hîc commodè delineari nequeunt. quare
etiam eo uehementius hortor, ut ex hominum caluarijs potius, quàm ex nu-
dis oſsium picturis, hæc diſcas, foraminis cuiuſque ſedis coniecturam hinc à
characteribus ſumens, & cõſideratè, an me aliquod foramen notatu dignum
præterierit, expendens. Superſunt adhuc in tertia figura & quarta Græci ma
iuſculi characteres, quibus in ſuturis caluariæ indicandis, iampridem uſi ſu-
mus: adeò ut nullus præter Ω in quarta occurrens, ueniat enarrandus. Illo e-
nim ſinus quidam in uertice notantur, quibus[a] duram cerebri membranam a 1 fig. lib.
innaſci audies. Atque horum ſinuum non eadem ſemper eſt ſeries: quippe mo 7 K.
dò nulli, modò pauci, modò plures, atque hi uarij, cernuntur: profectò (ſi quis
me audit) illis animaduertẽdi, qui nimis promptè hanc uerticis ſedem urunt,
aut in oſsium fracturis nimium intrepidè ac confidenter terebrant. Huc quo-
que referrem[b] ſinus duos cuneiformis oſsis, in ipſius medio antrorum modo b 8 fi. ca.
repoſitos, niſi iam antè in eius oſsis hiſtoria ipſos deſcripſiſſem, perinde 6 C,D.
ac amplas cauitates in quartis maxillæ ſuperioris oſsibus
ad narium amplitudinis latera
repoſitas.

DE OSSE *v* LITERAE IMAGINI comparato. Caput XIII.

PRIMA DECIMI tertij Capitis figura.

SECUNDA FIGURA.

DECIMITERTII CAPITIS FIGURARUM, earundemq́ue characterum Index.

PRIMA figura anteriorem faciem exprimit oſsis v imaginem referentis, unà cum minoribus elatioribus'ue ipſius lateribus, & oſsiculis, quæ his uſq; ad temporũ oſsium proceſſus in ſtyli modũ exertos connectuntur.

ALTERA figura poſteriorem oſsis v referentis regionem commonſtrat, ſimul cum elatioribus coſtis: uerùm interim illis oſsiculis non delineatis, quæ ad proceſſus ſtyli ſpeciem exprimentes pertingunt.

A, B, C 1 *Grandius mediumq́; oſsis v referentis oſsiculum, anteriori ſede conſpicuum. Verùm A & B gibbam*
**.* *huius ſedis regionem indicant. In horum characterum medio peculiare huius regionis apparet tuberculum, * notatum. C autem indicat ſinum tranſuerſim oblongum, & in ſuperiore medij iſtius oſsiculi ſede obuium.*

D 2 *Poſterior grandioris oſsiculi ſedes, ſinuata & caua.*

E, F 1, 2 *Humiliora oſsis v referentis latera, quæ cum medio oſsiculo figuram v ſimilem repræſentant.*

G 1, 2 *Connexus humilioris lateris, cum latiuſculo grandioriq́; oſsis v referentis oſsiculo.*

H 1, 2 *Humilioris lateris apex, qui laryngis cartilaginis ſcutum exprimentis proceſſui alligatur.*

I, K 1, 2 *Superiora oſsis v referentis latera, humilioribus longè tenuiora, magisq́; teretia.*

L, M, N 1 *Tria oſsicula, ſuperioribus lateribus utrinq; ut plurimùm commiſſa. Cæterùm ad oſsis v referentis inſpectionem etiam faciunt, præter quintã muſculorum tabulam ad characterem L, priores aliquot figuræ duodecimi Capitis libri ſecundi ad A, B, C, D.*

EMINENTISSIMAE laryngis parti os unitatis nomine comprehenſum, ſed uarijs multiplicibusq́; oſsiculis extructum, præponitur, quod nonnulli à literæ *v* figura ὑψιλοειδὴς, alij ſuccinctius ὑοειδὴς appellant: qua uoce diſſectionum rudes deluſi, in Galeno os ſuem referens uerterunt. Alijs rurſus id os à Λ imagine λαμβδοειδὴς nuncupatur: quo etiam nomine interpretes decepti,[a] ſuturam capitis Λ literæ ſimilem uertere conſueuerunt. eiuſmodi tamen mendas pro noſtra uirili nuper ex Galeno, in Italia & Germania latinè edito, ſubduximus. Herophylus quoq; id os παραστάτην appellaſſe dicitur, fortè quòd linguæ, aut laryngi, aut faucibus apponatur, uel adſtet: quemadmodum ipſi in organis generationi famulantibus quædam[b] παραστάτης κιρσοειδὴς, &[c] παραστάτης ἀδενοειδὴς uocantur. Non deſunt etiam, qui quum in faucibus conſiſtat, id φαρύγγεθρον nuncupauere. Nos uerò paſsim, os *v* referens, aut uoce contractiore, hyoides nominare inſtituimus. Homo igitur hoc os longè aliter quàm quadrupeda, quæ hactenus aggreſsi ſumus, extructum obtinet, ac maximum[d] oſsis *v* referentis oſsiculũ eſt latiuſculum, & foris gibbum, priuatoq́; tubere prominens: intus autem, ſeu poſteriori ſede,

Oſsis v referentis ſitus & nomina.

Medium oſsis v referentis oſsiculum.

a 3, 4 fig. 6 ca. C, D. & 3 integrarum B.

b 22, 23 fi. lib. 5 à 4 ad 4, & etiã ſ.

c eiſdem figuris ſ. & 4 fig. cap. 49 lib. 2 R.

*d 1 fi. A, B, *, C. 2 fi. D.*

ſede, cauum. in anteriori etiam ſede ſuperiùs quaſi in oblongum ſinum deprimitur, pro figuræ nimirum ipſi idoneæ, & muſculorum ligamentorumq́; illi commiſſorum ratione. Superiori enim ſinui implantantur[c] tertius & quartus huius oſsis peculiares muſculi: ad tuberis uerò in hac ſede conſpicui latera, quæ quodammodo in gibba ſede ſinuantur, inſertionem tentant[f] duo primi huic oſsi peculiares muſculi. Ex poſterioris autẽ ſedis cauo, muſculi[g] duo priores linguam mouentes, præcipuè enaſcuntur. Præterquàm quòd gibba extrorſum, caua uerò introrſum, atque ab iniurijs extrinſecus occurrentibus remotius opportunè collocẽtur. Grandius id oſsiculum paulo ſupra laryngem conſiſtens, tangentibus occurrit, ipſius interim lateribus penitius ferè latitantibus.

c 4 muſc. tabulæ R.

f 4 muſc. tab. S, T. et alij eius oſſis muſculi Q, V.

g 1,2 fig. cap. 19 lib. 2 D, D.

Latera oſsis υ referentis humiliora.

Huic enim latiori oſsiculo utrinque[h] alia duo uniuntur, quæ oſsis υ referentis latera cum Auicenna in Capite de Gutture appellamus: quorum alterum humilius eſt, alterum ſuperius. Humilius oſsiculum nonnihil breuius latiusq́; ſuperiori eſt, nulliq́; alteri oſsi committitur,[i] quàm lateri medij ac latiuſculi oſsis υ referentis oſsiculi, ad quod cartilaginis ligamentiq́; cartilaginei interuentu ualidè, & notatu digna amplitudine nectitur. Verùm[k] finis ipſius[l] ſuperiori ſui lateris proceſſui cartilaginis laryngis, quę ſcuti imaginem exprimit, colligatur. Humiliora hæc oſsis υ referentis latera, muſculis aliquot admittendis educendisq́; apta, ſimul cum medio grandiori'ue oſsiculo, υ imaginem pulchrè exprimunt.

h Vnũ 1,2 fig. E, F. Alterum I, K.

i 1,2 fi. G.

k 1,2 fi. H.

l 3,4 fig. ca. 38. A, B.

Superiora latera, & cõmiſſa ipſis oſsicula.

Porrò ſuperiori oſsiculo ſeu lateri, quod magis teres uiſitur, & elatiori ſedi lateris medij oſsis υ referentis oſsiculi, tanquam ex puncto committitur,[m] alia rurſus oblonga teretiaq́; oſsicula tantiſper continua ſerie uniuntur, quouſque ipſorum finis, temporis oſsis compingatur[n] proceſſui, ſcriptorij ſtyli imaginem proponenti. Oſsicula hæc non pari ſemper obſeruãtur numero, ut plurimùm tamen terna quaterna'ue utrinq; cernuntur. quanquam etiam interdum, idq́; maximè in mulieribus, illa uiderimus ſimul cum ſuperioribus oſsis υ referentis lateribus omnino deeſſe, & ipſorum uicem teres quoddam, ualidum & oblongum ligamentum gerere, quod ab oſsis υ referentis medio oſsiculo ad ſtylum imitantem uſque proceſſum pertinebat. Os itaque υ referens, rarò liberum, neque nulli contiguum eſſe oſsi, indicant ſuperiora oſsis latera, temporum oſsibus connexa: & inferiora, cartilaginis ſcuto ſimilis proceſsibus commiſſa. Cartilagines enim laryngis, ut & coſtarum cartilagines, oſsium prębent uſum: & quod ad contiguitatem ſpectat, in oſsium quoq; claſſem recenſentur.

m 1 fig. L, M, N.

n 3,4 fig. 6 cap. i.

Quî hyoides os firmetur.

At quum os υ referens non adeò firma, atque reliqua oſſa, nititur baſi, proprijs id muſculis in omnem poſitionis differentiam ita trahi, in ſecundo libro narrabimus, ut neque in latera, neque ſurſum aut deorſum, neq; prorſum aut retrorſum, ſecus quàm homini ex uſu eſt, ſua ſede dimoueri queat, maximos ſanè plurimosq́; uſus, etſi minimum ſit, præſtans: quos tunc recenſebimus, quum[o] aliquot linguæ muſculos ab ipſo enaſci, illudq́; linguæ, fundamenti, ac tutiſsimæ baſis modo ſubijci, &[p] muſculorum laryngis quædam principia porrigere oſtendemus.

Ipſius uſus.

o 1,2 fi. 19 ca. lib. 2 D, D & E.

p 1,2 fig. cap. 21 lib. 2 F. deinde 2,3 fig. K.

DE DORSO. CAPVT XIIII.

DECIMIQVARTI CAPITIS FIGVRÆ, AC ipſius characterum Index.

HAC figura uniuerſi dorſi oſſa ex latere expreſſimus, ut primùm integer illorũ cernatur contextus, ac poſtmodum ſingulæ dorſi partes priuatis Capitibus delineentur.

A,B *Collum ſeptem conſtans uertebris, quæ numeris internæ ipſarum ſedi appoſitis ſigillatim notantur.*

C,D *Dorſi pars, thoracem conſtituens, & duodecim formata uertebris.*

E,F *Dorſi pars, quinq; complectens lumborum uertebras.*

G,H *Os ſacrum, ſex oßibus ſeu uertebris efformatum.*

I,K *Os coccyx, quatuor extructum oßiculis.*

L,L *Aliquot uertebras L inſigniuimus, nimirum in tota dorſi compage ſecundam, nonam, decimamoctauam, & uigeſimamquartam: ita indicaturi uertebrarum partem, ſeu ſedem, quam ipſarum corpus nuncupamus.*

M,M *In iiſdem uertebris M uiſitur, in quibus L occurrit, uertebrarum proceſſus notans in latera exporrectos, atq; ideo tranſuerſos, aut laterales nobis appellatos.*

N,N *In octaua totius dorſi fabricæ uertebra N obſeruabis, dein in decimaſeptima, & uigeſimatertia. Notantur autem N quidam uertebrarum proceſſus deorſum nutantes, quibus ſuperiores ſeu incumbentes uertebræ ſubditis articulantur uertebris. Hos proceſſus ab ipſorum ductu, deſcendentes nominabimus.*

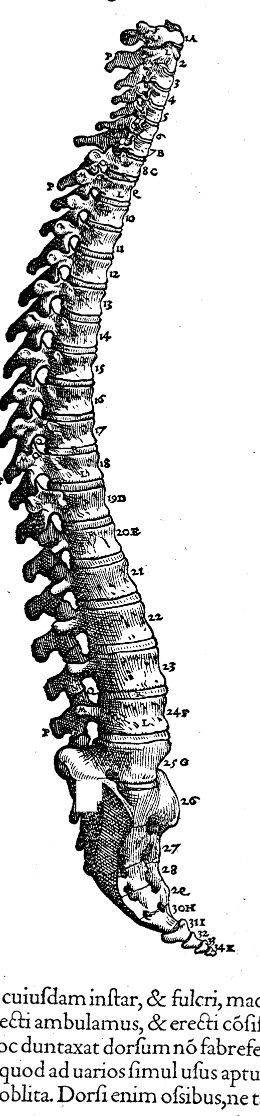
O,O *In uertebris quæ poſtremò commemoratis ſubijciuntur, O uiſitur, indicans uertebrarum proceſſus ſurſum ſpectantes, quibus ſuperpoſitæ ſubiacentibus articulantur, quosq; aſcendentes proceſſus rectè nuncupabimus.*

P,P *Illis uertebris P inſcribitur, quas prius L, M & O inſigniuimus. Notantur autem uertebrarum proceſſus in corporis poſteriora exerti, & aculeo ac ſpinæ comparati.*

Q,Q *Prope eaſdem uertebras Q reperis, quibus poſtremò enarratos characteres inſcripſimus. Ac Q nullam uertebræ notat partem, ſed foramen in uertebrarum conſiſtens lateribus, & neruos à dorſali medulla pronatos tranſmittens.*

R,R *Cartilagineum ligamentum, uertebrarum corpora interueniens. Cæterùm quum tres figuræ, & earum præcipuè tertia, ad præſentis libri calcem poſitæ, dorſum pariter commonſtrent, non abs re illas etiam obiter hic intueberis, unà cum tertij libri figuris, neruorum à dorſali medulla originem ducentium ſeriem exprimentibus, & ad undecimi eius libri Capitis initium repoſitis.*

DECIMIQUARTI CAPITIS FIGURA.

RERUM parẽs Natura homini dorſũ, quod Gręcis ῥάχις & νῶτον dicitur, carinæ cuiuſdam inſtar, & fulcri, machinata eſt. Illius enim ope recti ambulamus, & erecti cõſiſtimus. Verùm Natura in hoc duntaxat dorſum nõ fabrefecit, ſed perinde atq; aliàs ſubinde membrum aliquod ad uarios ſimul uſus aptum reddit, ita nec hic quoque induſtriæ ſuæ eſt oblita. Dorſi enim oſsibus, ne tantum ſuſti-

Dorſum, ut cõmode cõmuni oßiũ uſu ſuſtineat, extructũ.

ſuſtinerent,corpusq́; communi oſsium uſu ſolum ſtabilirent, magnum inſcul pſit[a] foramen,quo idoneum[b] dorſali medullæ per dorſum deſcenſuræ iter,ac ueluti ſacra quædam fiſtula,Græcis ἱερὰ σύριγξ nuncupata,adaptaretur. Atque hoc foramen ſic eſt cęlatum,ut eius gratia diſſectionum periti à uerticulorum quibus fuſi aggrauantur imagine,oſſa dorſi uertebras appellauerint. Dein Natura non ex uno ſimpliciq́; oſſe dorſum cõſtituit,etſi ita ad ſtabilitatem,& magis à luxationibus diſtortionibusq́; tutam dorſalis medullæ ſedem,fuiſſet commodum: at uariorum motuum, quibus hominem neceſſariò agi oportuit,occaſione,pluribus oſsibus dorſum extruxit, utcunq; etiam ſic luxationibus magis reddatur expoſitum. Quamobrem uerò id non ex duobus aut tribus oſsibus tam longis, ac in toto brachio eſt humerus, & ulna cum radio,in crure autem femur & tibiæ os cum fibula, ſed quatuor ferè & triginta efformetur[c] oſsibus (quorum ſeptem ad ceruicem,duodecim ad thoracem, quinque ad lumbos,ſex ad ſacrum os,& quatuor ad coccyx os referimus) ipſa potiſsimum dorſalis medulla in cauſa eſt: quam, quum[d] triginta parium neruorũ debebat eſſe origo,quumq́; inſtar cerebri,partibus ſub capite locatis,erat futura, ab omni ſanè cõpreſsione ac diſtortione muniri ſeruariq́; decuit liberam,ne omnes mox partes eiuſmodi cuipiam dorſalis medullæ uitio inferiores,ſenſu careant, motuq́; deſtituantur uoluntario.Quàm promptè autem dorſalis medulla contunderetur, alias´ue grauiſsimis noxis eſſet expoſita, ſi dorſum duobus aut tribus tantum oſsibus conſtaret,ex angulari cubiti genuq́; flexione,& cuiuſuis articuli magno laxoq́; motu præditi oſsium tranſpoſitione diſcimus. adeò, ut neceſſum fuerit, dorſum tot paruis oſsibus conſtrui, quæ inuicem ſuccedentia, ſenſimq́; ſimul ad motum aliquid conferentia, dorſum moueri permitterent, & interim nullum prorſus in acutum angulum conficerent motum,dorſali medullæ ob compreſsionem non leuiter noxium.Hinc itaq; ſolers Natura in omnibus animalibus, tam auibus, quàm piſcibus,& reptilibus,& quadrupedibus, tantam eiuſmodi paruorum oſsium ſemper inſtituit ſeriem,quanta colli & totius reliqui corporis eſt pars, quæ dorſalem complectens medullam, moueri debuit. Oſsium namque illa parcit multitudini,& magis adhuc laxæ ipſorum compoſitioni,quum medulla ſede quapiã continetur, quam moueri non erat neceſſe. quemadmodum teſtudines pulchrè oſtendunt, quæ in collo tantum & circa caudæ initium uertebras obtinentes, in immobili ipſarum teſta uiam nanciſcuntur longam,quę dorſalem amplectens medullam,nullis conſtat uertebris. Dein aues quoq; idipſum,ne quid de hominis ſacro dicam oſſe,atteſtantur,quum illis thorax,ſecus ac collum, paucis conſtet uertebris: tantaq́; oſsis ſacri appareat in illis lõgitudo,ſimplici ferè unico´ue oſſe fabricata.Mirum namque eſt, quàm Natura omnibus animalibus, ut ipſis ex uſu erat, dorſi oſſa conſtituerit. quod uel in coordinatione magnitudineq́; oſsium inſuper diſcimus, quum natantium animalium & ſerpentium oſſa mox à capite ueluti à baſi ſenſim diminui cernimus: & greſsilium animalium oſſa ad eam corporis trunci ſedem, quę femoribus firmatur,ipſis´ue aliàs proxima eſt,maximum ipſorum os habere expendimus: à quo, tanquam à baſi,ampliſsimaq́; qua ueluti ſuffulciuntur ſede, reliqua oſſa ad caput conſcendentia, paulatim redduntur minora. perinde ac illa etiam, quæ à baſi ea, maximoq́; illo oſſe, à quo ueluti dependent,deorſum uerſus caudam,aut aliquid caudæ proportionatum,pertingũt, redduntur arctiora. Sic itaq; in homine, maximum dorſi oſsium,[e] ſacrum eſt os,quod ſuis lateribus illis committitur oſsibus,quæ unà cum ipſo corpus concinnè firmant,& femorum ad coxendicem articulationes ſuſcipiũt.Neq; ſanè ſacrum

Vt dorſali medullæ aptũ paretur iter.

Dorſi oſsiũ copiæ cauſa.

Dorſi oſsiũ non par magnitudo.

a In quatuor ſubſequentiũ Capitum figuris id eſt obuium.

b Tres fig. capiti 11 libri 4 propoſitæ.

c Seriatim in figura huius Capitis occurrunt numeris inſignita.

d Spectãda ſunt in tribus fig.cap. 11 lib.4.

e G,H.& I fig. ca.18 A,B,C,D, E,F.& integrarũ fi. M. cui committitur Θ, & illi rurſus Λ.

ſacrum os ideo duntaxat,quòd ſex ueluti peculiaribus oſsibus ſeu uertebris extruitur,& perinde ac ſi ſimplex unum'ue os tantũ eſſet, nominatur, magnum eſſe dicimus: uerùm etiam quòd ſex ipſius oſsium ſupremum,& dein illi ſubditum, ſingula dorſi oſſa ſeorſum magnitudine uincunt, ipſumq́; ſupremum ueluti baſis etiam in mole eſt ſtatuendũ. Viginti autem quatuor uertebrarum ipſi incumbentium, [f] ea occurrit maxima, quæ ſacro oſsi proximè coarticulatur. & reliquæ dein,quantum poſitu ab illo diſcedunt,tanto etiam ſpectantur minores.Hæcq́; diminutio uſq; ad ipſum perficitur caput,pręterquàm ſi quando uertebra interueniat paulo maior ſubiecta.quod ſanè non abſq; magna occaſione fieri,primæ ceruicis uertebræ oſtendet hiſtoria,quæ illam reliquis ceruicis uertebris latiorem eſſe docebit, gratia commodæ [g] quinti & [h] ſexti caput mouentium muſculorum inſertionis, & [i] ſecundi ſcapulam attollentium muſculi exortus.Quemadmodum & [k] ſecunda ceruicis uertebra,articulationum cauſa,aliquot ſibi ſubditis ualidior craſsiorq́; eſſe docebitur. Oſſa uerò ſex,quibus ſacrum os compingitur,& quatuor oſsicula, quibus coccyx os cõſtituitur, ita in magnitudine ſe habent,ut continua ſerie ueluti in mucronem à lata baſi, adeoq́; primo ſecundoq́; ſacri oſsis oſsibus [l] imminuantur.

Dorſalis medullæ uiæ proportio.

Cæterùm etſi dorſi oſsium moles tam ſit inæqualis,neq; illa à capite ſenſim minora reddantur,nihilominus foramen dorſalis medullæ cauſa exculptum,non oſsium magnitudini, ſed dorſalis medullæ proportioni reſpondet. quum enim illa gignendis neruis ſenſim [m] attenuatur,iure in ſuperiorib. oſsibus ampliora foramina,quàm in demiſsioribus ſe offerunt.

Foramina neruos tranſmittentia in dorſi oßibus etiam cælari.

Præterea ab hac dorſalis medullæ in dorſi oſsibus uia, omnibus neruis ab illa pronaſcentibus iter patet per [n] foramina inter ipſa oſſa ſic inſculpta,ut duo ſemper oſſa ad unius foraminis cõſtitutionem aliquid conferant,quamuis interim non in iiſdem undiq; ſedibus.Nam etſi quamplurima oſſa in ſuis lateribus hæc obtineant foramina,in [o] oſſe tamen ſacro,& [p] ſupremis ceruicis uertebris, illa anteriùs & poſteriùs cõſiſtunt. idq́; potiſsimum (uti ſuo dicemus loco) oſsium dorſi tum inter ſe,tum ad alia contermina ipſis oſſa cõtextus occaſione. quem Natura,totius dorſi roboris,& motuum ipſius pariter rationem habens, admodum profectò ſtudioſe molitur.

Vertebrarum corpora, & quis eorundem contextus.

Ampliſsimis namq; oſsium [q] ſedibus, quæ uertebrarum appellamus corpora,tanquam latis baſibus illa inuicem,ac ſi unum ſimul eſſent os,unaq́; ſeries,commiſit,non quidem lęuibus & lubricis [r] ſuperficiebus, uti aliàs ferè ſemper in articulis fieri cernimus: uerùm baſes illas, amplas'ue ſedes exaſperans, [s] cartilagineum ipſis interiecit ligamentum,quod illis ſedibus connatum,uertebrarum corpora ualidiſsimè connectit.

Cartilagineũ ligamentum, corpora uertebrarum intercedens.

& quum impenſe craſſum ſit,molliorisq́; cartilaginis temperiem ſibi uendicet, hacq́; ratione comprimi & attenuari à prementibus, & muſculorum ui aliquo allectis oſsibus queat, & quum rurſus non cõpreſſum, in priſtinam craſsitiem promptè exurgat,in cauſa ſanè eſt,ut uertebrarum corpora eius interuentu conſtricta, illis quibus indigent motibus agi poſsint: qui leues ſunt,& circulares potius,admodumq́; obliqui,quàm quouis tandem pacto in rectum angulũ inclinati. Porrò præter rarum hunc,& nullis ferè quàm dorſi oſsibus communem cõtextum, qui ad anteriorem foraminis dorſalem tranſmittentis ſedem, adeoq́; ad totius corporis interiora [t] conſiſtit, iuxta poſteriorem foraminis eius ſedem, Natura utrinq; unum extruxit [u] articulũ, qui lubricis & lęuibus cæterorum corporis uniuerſi articulorum modo fit ſuperficiebus.

Articuli aſcẽdentibus & deſcendẽtibus proceßibus parati.

Ex elatiori enim uertebrarum ſede, hîc duo ſurſum educuntur [x] proceſſus,quos ideo aſcendentes nuncupamus: & ex humiliori ſede [y] alij totidem deorſum exerũtur,deſcendentes proceſſus iccirco appellati.Hisq́; proceſsibus

f F aut char. 24.
g 14 muſ. tab. I, H.
h eiuſdem tab. K, L.
i 13 muſc. tab. Q.
k Confer in figura huius Capitis ſecundã uertebrã cum ſubditis, aut id ſpectã in 10 & 11 figur. cap. 15.
l G, H, I, K. & tota 1, 2 fi. ca. 15.
m 1 fig. ca. 11 lib. 4.
n Q, Q.
o 1, 2 fig. ca. 18. char. 2, 3, 4, 5, 6.
p 11 fi. ca. 15 Y, m, r. aut ſpectã 2 & 3 fi. ca. 11 lib. 4.
q L, L, L.
r figurarũ cap. 16 & 17 A.
s R, R, R. & figuræ capiti 40 libri 2 inſertæ char. 3.
t uti ſpectas in 8 muſcul. tab.
u N cũ O.
x O O, O. & 8 fig. ca. 15 char. 3, 4. & 1 fig. cap. 16 T, V. & 2 fig. X, Y. & 2 fig. cap. 17 I, K.
y N, N, N. & 8 fi. ca. 15 char. 5, 6. & 2, 3 fi. cap. 16 a, b. & 3 fig. ca. 17 N, O.

uertebræ poſteriori hac ſede articulantur, uerùm non undiq; paribus ſinibus & tuberibus, eodemq́;, ut ſequentibus iam docebitur Capitibus, ingreſſu. ubi etiam audies,[z] primam ceruicis uertebram, quam ſupra ſecundã peculiari motu circumagi oportuit, tribus his cõtextibus à cęteris uertebris uariare. & quia ſacri oſsis oſſa non debebant reliquarum uertebrarũ modo moueri, ideo ipſa ſimul undiq;[a] connata coalitá ue eſſe intelliges.[b] Oſsiculorum autem oſsis coccygis contextum (qui ſimplex & unicus eſt) illi reſpondere ſcribam, quo uertebrarum corpora ligamenti cartilaginei interuentu attexũtur. Porrò quemadmodum Natura dorſi oſsium motibus, quoad fieri potuit, ualidis, luxationiq́; minus obnoxijs contextibus (ne quid de reliqua ligamentorum adferam ſerie) prouidit: ita quoque dorſalis medullæ inter hos contextus deſcendentis gratia, quo ſcilicet ab extrinſecus occurſantibus melius muniretur, alij adhuc dictis nuper inſigniores proceſſus, ab oſsibus illam continentibus educuntur. Ex poſteriori enim illorũ ſede, longi enaſcuntur in poſteriora[c] proceſſus, quos ſpinas appellamus, ab illis etiam totius dorſi compagem, ſpinam uocitantes. Pręterea ex tranſuerſis lateralibusq́; ſedibus alius utrinq; promitur[d] proceſſus, quem tranſuerſum nuncupamus, in ſuo mucrone perinde ac poſteriores proceſſus cartilagine eo uſu donatũ, quo oſsium extremis alteri oſsi non attextis, cartilagines obnaſci ſcimus. Cæterùm hi proceſſus, non tantum ut dorſali medullę & ſubditis partibus inſtar propugnaculi ſint, creãtur: uerùm inſuper educendis frequentium muſculorũ exortibus, & admittendis eorundem inſertionibus unicè conducunt, & tranſuerſi pręterea thoracis uertebrarum[e] proceſſus, coſtarum articulationibus ſunt accommodi. quemadmodum ſacri oſsis tranſuerſi proceſſus contextui famulantur, quem id os cum oſsibus ex latere ipſi commiſsis[f] molitur. Quamobrem uerò prima ceruicis uertebra priuatim ſpina[g] deſtituatur, & cur[h] ſpinæ ceruicis uertebrarum, ut & earundem tranſuerſi[i] proceſſus, ſpectentur bifidi, & cur thoracis uertebræ (in primis uerò ſuperiores) longiſsimas educant[k] ſpinas: contrà autem, quæ in[l] lumbis ſunt, & oſsis ſacri[m] oſſa, &[n] demum quàm proceſſus hi omnes ductu formaq́; uarient, & quibus priuatim appendices obtigerunt, & quę corporum uertebrarum in ſingulis ſit forma, & quæ appendices ſuprà infraq́; peculiariter obtinent, quatuor ſequentibus Capitibus enitar perſequi, unum Caput ſingulis maioribus dorſi ſedibus tribuens. Breui namq; & ſuccincto ſermone complecti nequit, quàm multa, rara, peculiariaq́; Natura in dorſi oſsium cõſtructione moliatur.

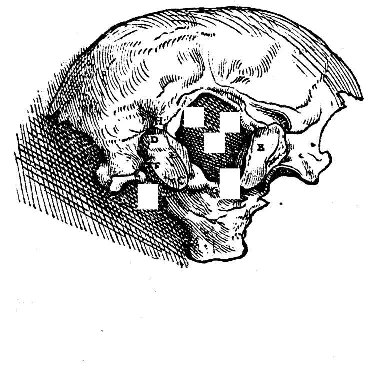
Dorſi oſsiũ ſpinæ, ſeu poſteriores proceſſus.

Tranſuerſi proceſſus.

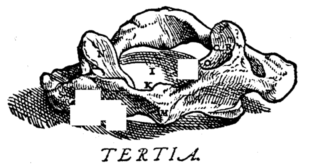
z Spectã 10, 11 fig. cap. 15.
a Spectã 1, 2 fi. ca. 18.
b 3 fig. ca. 18 G, H, I, K.
c P, P, P.
d M, M, M.
e 1, 2 fi. ca. 16 H, I.
f 2 fig. ca. 18 L, M, N, O, P cõmittuntur cum 3 figuræ ca. 29 A, B, C, D, E, F.
g 3 fig. ca. 15 X.
h 8 fi. ca. 15 w. ς.
i eiuſdem fig. char. ς, 7 & 9, 10.
k 1, 2 fig. cap. 16 N, O, P.
l 2 fig. ca. 17 C D, E, F, G.
m 2 fi. ca. 18 d, d, d.
n Si lubet has ſpectare differentias, confer quatuor ſubſequentium Cap. figuras inter ſe.

DE COLLI VERTEBRIS. CAPVT XV.

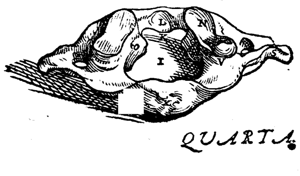
PRIMA XV CAP. FIGVRA

SECVNDA

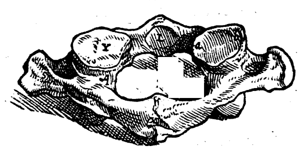

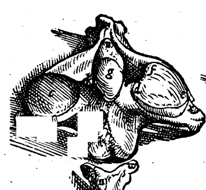
TERTIA

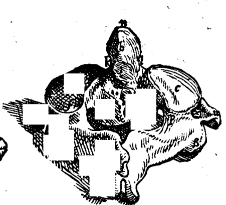

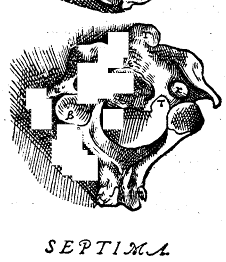
QVARTA

QVARTA. QVINTA. SEXTA.

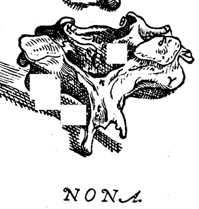

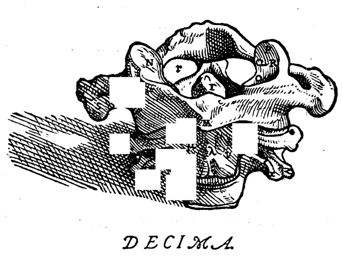

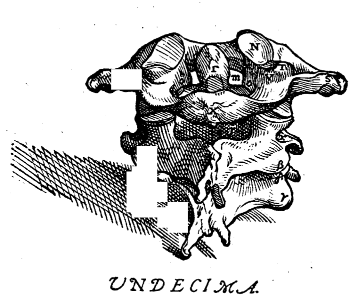

SEPTIMA. OCTAVA. NONA.

DECIMA. VNDECIMA.

VNDECIM CAPITIS DECIMIQVINTI figurarum,& earundem characterum Index.

PRIMA figura, occipitij oſsis partem ab alijs oſsibus liberam, & in externa caluariæ baſis ſede conſpicuam,proponit.
Secunda,primam colli ceruicis'ue uertebram anteriori ſuperioriq́; facie expreſſam continet.
Tertia,primæ ceruicis uertebræ ſuperiorem posterioremq́; faciem oculis ſubijcit.
Quarta,primam ceruicis uertebram inferiori posterioriq́; facie delineatam exhibet.
Quinta,ſecundæ ceruicis uertebræ anteriorem commonstrat faciem.
Sexta,ſecundæ ceruicis uertebræ posteriorem faciem deſignat.
Septima,ſecundam ceruicis uertebram inferiori facie ſpectandam offert.
Octaua,tertiæ ceruicis uertebræ anteriorem ſuperioremq́; faciem ostendit.

Nona,tertiæ ceruicis uertebræ posterior ſuperiorq́; facies delineatur. Quoniã uerò huius ceruicis uertebræ inferior ſedes ſecundæ uertebræ inferiori ſedi reſpondet, illam hic non apponimus, ne fortè præſenti Capiti nimius tabularum aceruus præponatur. Atq; hac etiam ratione, cæteras ceruicis uertebras tertiæ ſubiectas ſingulatim non depinximus, præcipuè quum illarum deſcriptio ex trium ſuperiorum uertebrarum figuris promptè deſumi queat.
Decima,trium primarum ceruicis uertebrarum compago anteriori parte depicta cernitur.
Undecima,trium primarum ceruicis uertebrarum contextus posteriori facie exprimitur.

A in I *Foramen in occipitis oſſe, dorſalis medullæ gratia exciſum.*

B 1 *Dextrum occipitis oſsis capitulum, quod primæ coarticulatur ceruicis uertebræ. Siniſtrum uerò capitulum,*
C,D, *C,D, E & F inſignitur. Siquidem C & D capituli notant longitudinem, ſeu ductum, quo longitudinem in*
E,F 1. *horum capitulorum deſcriptione metimur. Dein E inſinuat internum latus capituli, quod magis deorſum,*
quàm externum F inſignitum protuberat.
G 1 *Anterior foraminis dorſalem tranſmittentis ſedes, quæ ob teretis cuiuſdam ligamenti inſertionem aſpera &*
inæqualis eſt.
H 1 *Sinus in poſteriori ſede utrorumq; capitulorum occipitis oſsis inciſus, ac uiam primo dorſalis medullæ neruorum*
pari porrigens.
I 2,3,4 *Foramen tranſmittendæ dorſali medullæ in prima ceruicis uertebra exculptum.*
K 2,3 *Hic primæ uertebræ corpus exculpitur, ſecundæ uertebræ dentem, qui Γ notabitur, ſuſcepturum.*
L 3,4,10 *Sinus in poſteriori ſede corporis primæ uertebræ inciſus, ac cartilagine incruſtatus.*
M 2 *Proceſſus & tuberculum, in anteriori corporis primæ ceruicis uertebræ ſede prominens.*
N 2,3,10, 11 *Dexter primæ uertebræ ſinus, quo dextrum occipitis oſsis capitulum excipitur. Siniſtrum ſinum in ſecun*
O,P,Q, *da & decima figuris O,P,Q,R notaui: O quidem & P, eius ſinus longitudinem indicaturus: Q uerò, inter-*
R. *num latus, longe ipſo exteriori R inſignito, decliuius.*
S 2, 3, 4, 10, 11 *Tranſuerſus primæ ceruicis uertebræ proceſſus dexter, cui ſiniſter reſpondet.*
T 2,11 *Foramen tranſuerſo primæ uertebræ proceſſui inſculptum.*
U 3,11 *In dextro tantum latere ſinus primæ uertebræ indicatur, qui cum occipitij oſsis ſinu H notato communem ef-*
ficit ductum, quo primum dorſalis medullæ neruorum par elabitur.
X 3,4,11 *Hac aſpera ſede prima ceruicis uertebra poſteriori deſtituitur proceſſu.*
Y 4 *Dexter primæ ceruicis uertebræ ſinus, dextrum ſecundæ uertebræ tuber c ſignandum excipiens.*
a,b. *Siniſtrum autem ſinum a & b notauimus: a quidem internum ipſius latus, b autem externum indicantes.*
c 5,6 *Dextrum ſecundæ uertebræ tuber, ſeu inſigniter depreſſum capitulum, commemoratum iam priùs primæ uer*
d,e,f. *tebræ ſinum Y inſignitũ ſubingrediens. d,e,f, ſiniſtrum oſtendunt capitulum. uerùm d priuatim latus ipſius*
notat internum, elatiusq; e uerò externum, & depreſsius. f autem eam capituli partem, quæ ad poſteriora ue-
luti extra circuli circumferentiam educitur.
Γ 7,10,11 *Secundæ ceruicis uertebræ proceſſus, quem à dentis imagine dentem uocabimus, qui etiam in quinta figura &*
g. *ſexta conſpicitur, pluribus notatur characteribus, priuatim aliquid ſignificantibus. g enim in quinta, tubercu-*
h. *lum ipſius notat cartilagine obductum. h in ſexta, notat poſteriorẽ dentis ſedem, quæ craſsior eſt, magisq; quàm*
i. *dentis radix in poſteriora extuberat. i ſinum indicat, ad quem tranſuerſum ligamentum aduoluitur, quod den*
k,l. *tem in prima uertebra conſtringit ac continet. k & l utrinq; ſinus inſignitur, ad dentis principij radicis'ue la-*
tera inciſos, atq; anterioris ſecundi neruorum dorſalis medullæ paris propagines admodum exiguas tranſmit-
m. *tens. Cæterùm foramen, hoc ſinu & primæ uertebræ ſinu efformatum, in undecima figura m ſignatur. Poſtre-*
n. *mò n in quinta figura dentis notat mucronem.*
o 3,11 *Sedes dextri lateris notatur aſpera, inter primæ uertebræ ſuperiorem ſinum N indicatum, & inferiorem Y*
indicatum conſiſtens, ubi foramen non peruium conſpicitur.
p 6 *Sinus ad poſteriorem ſecundæ uertebræ tuberis c inſigniti ſedem exculptus, & cum ſinu mox q notando com-*
mune foramen conſtituens, quo ſecundum neruorum dorſalis medullæ coniugium in poſteriora proſilit.
q 4 *Primæ uertebræ ſinus, quo dicti iam foraminis pars efformatur.*
r 10,11 *Uia, ſeu foramen, dextram portionem ſecundi coniugij in poſteriora tranſmittens.*
ſ 5,6,7 *Poſterior proceſſus, ſeu ſpina ſecundæ ceruicis uertebræ.*
t 9 *Tertiæ ceruicis uertebræ ſpina.*
u 5,6,7 *Dextri lateris tranſuerſus ſecundæ ceruicis uertebræ proceſſus, cui ſiniſter correſpondet.*
x 5,6,7 *Foramen tranſuerſi ſecundæ ceruicis uertebræ proceſſus.*
y,z 9,10 *Tranſuerſus ſiniſtri lateris proceſſus, tertiæ ceruicis uertebræ. Uerùm y internam partem, z autem externam*
notant.
α 8,9 *Foramen tranſuerſi tertiæ ceruicis uertebræ proceſſus.*
β 6,7,11 *Dexter deſcendens ſecundæ uertebræ proceſſus, cuius ſinus formam ſeptima figura indicat.*
γ 9,11 *Dexter deſcendens tertiæ ceruicis uertebræ proceſſus. uerùm γ in nona & undecima poſteriorem ipſius indi-*
cat ſedem. Inferior autem ipſius ſedes, ſeu ſinus, imagine ſinui reſpondet in ſeptima β inſignito.
δ 9,11 *Dexter aſcendens tertiæ ceruicis uertebræ proceſſus, ac nona quidem figura ipſius tuber oſtendit.*
ε 5,6,7,10 *Sedes, qua ſecundæ uertebræ corpus deorſum porrigitur.*
ζ 9 *Sedes, qua tertiæ ceruicis uertebræ corpus decliuius fertur.*
η,θ,κ, 9 *Superior tertiæ uertebræ corporis ſedes ſinuata. & η quidem ſinum indicat, θ uerò & κ utrinq; prominentem*
ipſius proceſſum.

λ,μ,ν 10

λ,μ,ν 10 *Anterior ſecundæ uertebræ corporis ſedes, in qua λ prominens indicat tuber, μ uerò & ν utrinq; depreſſa tuberis latera.*

ξ,ϖ 8 *Duo apices ſpinæ tertiæ ceruicis uertebræ.*

ϱ 8 *Inferior corporis tertiæ ceruicis uertebræ ſedes. ſuperior autem numeris 1,2 inſignitur.*

ς 8,9 *Sinus inferiorem partem conſtituens foraminis, quo tertium dorſi neruorum par exilit.*

τ,τ 7 *Sinus ſuperiorem dicti iam foraminis partem efformans.*

1,2,3, &c. *Hi characteres in octaua figura, proceſſuum tertiæ ceruicis uertebræ numerũ indicant. Quandoquidem 1,2 notantur duæ eminentes partes ſuperioris ſedis corporis uertebræ. 3,4 duo aſcendentes proceſſus. 5,6 duo deſcendentes proceſſus. 7,8,9,10 tranſuerſi proceſſus. 11 ſpina.*

Homo pulmonis occaſione collo donatur.

PVLMONIS, qui in thoracis cauitate reponitur, occaſione, homini collum dari, hinc potiſsimum cõſtat, quòd hoc perpetuò cum illo deperditur. Quum enim[a] aſperam arteriam, qua inſpirantes, aerem attrahimus, & expirãtes, eundem rurſus efflamus, ab ore in pulmonem ferri oportuit, neceſſariò quoq; ſpacium aliquod inter hunc & fauces intercedere debuit. ſiquidẽ homo opportuna per longum canalem, ſeu fiſtulam potius, efflatione (quæ uocis eſt materia) donandus fuerat: qui tantam colli nanciſcitur longitudinem, quanta aſperæ arteriæ ad uocis generationem ex uſu eſt. Præterea quum partes ſcapulis cõterminas, & brachia, & ſeptum deniq; tranſuerſum,[b] neruos à dorſali medulla collum perreptante adipiſci oportebat, illorum quoq; propagationis cauſa, neceſſum fuit, in ſpacio inter caput & thoracem medio uertebras reponi, quibus collum ceruix'ue hominis texeretur. Non enim hîc auium quadrupedumq́;, quibus longa obtigerunt crura, colli uſum recenſere propoſitum eſt: quamuis interim collectu promptũ ſit, Naturam illis, quòd manibus carent, colli maxillarumq́; longitudine ad cibum aſſumendũ proſpexiſſe, hacq́; ratione illis pluribus uertebris quàm homini collum extrui. Conſtat autem humana ceruix[c] uertebris ſeptem: in quarum hiſtoria eam quoq; occipitis oſsis[d] partem cõplectar, quæ primæ articulatur uertebræ, quæq; ad ambo[e] foraminis ſui, quo dorſalis medulla in dorſum procidit, latera, unum obtinet[f] capitulum, magis ad[g] anteriorem foraminis ſedem, quàm poſteriorem uergens. Capitula hæc, ſi[h] priorem[i] poſterioremq́; ipſorum ſedem ſpectes, oblonga ſunt, & arcta, ſicq́; prorſus extructa, ac ſi rotundũ aliquod oſsis caput (quale femoris eſt coxendicis oſsi[k] articulatum) in duas partes diſcinderes, ac utrinq; ad foraminis in occipitis oſſe cælati latera, unam illius capitis partem reponeres. Si enim utraq; occipitis oſſis capitula internis lateribus iuncta fingeres, ex ambobus rotundũ quodammodo caput tibi conſurgeret, adeò ut conſtet utrunq; capitulum eſſe oblongum,[l] interioriq́; latere magis quàm[m] exteriori ad eum modũ protuberãs, quo rotũdi alicuius capitis in tota ipſius ſuperficie media, magisq́; prominens pars, proceriùs, quàm partes in orbiculo poſitæ, exeritur. Hæc capitula, uti mox dicemus,[n] primæ articulantur uertebræ, quæ reliquis omnibus dorſi oſsibus undiq; ſolidior eſt, & denſior, formaq́; à cæteris omnibus plurimùm differt.[o] Foramen namq; ipſi, dorſalis medullæ gratia inciſum, obtinet ampliſsimũ, quòd hæc etiam inibi reperiatur craſsiſsima. Deinde ipſius corpus poſteriori ſua ſede, qua dorſalis incedit medulla, admodũ[p] excauatur, ut inſignis ſecundæ uertebræ[q] proceſſus, quem dentẽ appellabimus, axis alicuius modo in primæ uertebræ reponatur corpore, hæcq́; (uti poſtea docebimus apertius) unà cum capite ad illum circumuertatur. Quod ut fieret commodius, anterior excauatæ in primæ uertebræ corpore regionis ſedes[r] ſinum obtinet leuiter inciſum, &

Ceruicis uertebræ ſeptem.

Occipitis oſsis capitula, quæ primæ articulantur uertebræ.

Primæ uertebræ foramen, dorſalẽ tranſmittens medullam.

Quî ipſius corpus excauetur, ut ſecundæ uertebræ dentem excipiat.

a Hîc oſtẽdit fig. 1 ca. 38. Vaſa autem per collum repentia, & pulmones, fig. calci 5 lib. appoſita, ut & illa quæ 4 lib. fini inſuitur.

b 2,3 fi. capiti 11 præpoſitæ ϖ, ϱ, ς, τ, φ, χ, ψ, dein ω.

c fi. ca. 14 A, B. & in tribus integris ab I ad K.

d tota 1 fi.

e 1 fig. A.

f dextrum 1 fi. B oſtenditur.

g uerſus G 1 fig.

h 1 fig. C.

i 1 fig. D.

k 1, 2 fig. cap 30 A.

l 1 fig. E.

m 1 fig. F.

n totæ 2, 3, 4 figuræ.

o 2, 3, 4 figur. I.

p 2, 3 fi. K.

q 7, 10, 11 fig. Γ.

r 3, 4 fi. L.

 carti-

Corporis ipſius ſinus.
cartilagine incruſtatum, cui[s] anteriorem dentis illius ſedem extuberantem, *s 5 fig. g.*
cartilagineq; oblitam, congruere audies. Cæterùm ne prima uertebra in ſuo
corpore ſic excauata, & corpore propemodum hac occaſione deſtituta, plus
Tuberculum.
æquo imbecillis inualidaq; redderetur,[t] proceſſu quodam & tuberculo in an- *t 2,10 fig. M.*
teriori ſede augetur, cuius beneficio illa extra reliquam anteriorem uertebra-
rum ſedem craſſeſcit, robuſtiorq; efficitur: prçterquàm quod ipſum etiam ac-
commodum ſit ſuſcipiendæ inſertioni,[u] primi dorſum mouentium muſculo *u 8 muſc. tab. A,B.*
rum paris. Galenus uerò in quarto de Adminiſtrandis diſſectionibus, tubercu-
lum id in hoc exertum docet, ut nimium capitis flexum prohiberet, caputq;
in flexione ſuſtineret: aut in cauſa eſſet, ut flexum caput, alacriùs denuò in po-
ſteriora ſurſum reflecteretur. quum interim nulla ratione caput in ullo ipſius
motu tam laxè inclinari poſsit, ut tuberculum illud cõtingat: tantum abeſt, ut
tuberculum ipſi à Galeno aſcriptum uſum prçſtet. Quanquam etiam quouſq;
is capitis motus ſit aſſecutus, ad Capitis finem non leuibus occaſionibus ſubij-
ciam, reliquo toto Capite orationis contextum diſſentientibus mihi Galeni
placitis alioquin non interturbaturus. Prima itaq; uertebra ad latera[x] cauita- *x 3 fi. K.*
Sinus, quibus occipitis os inarticulatur.
tis, quà ſecundæ dentem admittit, eſt ualidiſsima, & pro ſua proportione craſ-
ſiſsima, & utrobiq;[y] unum oſtendit ſinum, quo ſui lateris occipitij oſsis capitu- *y 2,3,10 fi. dextrũ notant O.*
lum excipitur. Vt uerò ſinus capitulis exquiſitè reſpõderent, ipſi (ſi[z] priora[a] po
ſterioraq; ſpectes) oblongi ſunt, &[b] exterioribus lateribus aſſurgunt,[c] interio- *z 2 fig. O.*
ribus uerò cauantur, non ſecus profectò, quàm ſi ambo ſinus ex uno rotundo *a 2 fig. P.* *b 2 fig. R.*
profundoq; ſinu eſſent diſciſsi. Si enim coxendicis oſsis[d] ſinum diuideres, & u- *c 2 fig. Q.*
trinq; in prima ceruicis uertebra unam ipſius partem collocares, iſti primç uer *d 1,2 fig. cap. 29 e,f, g.*
tebrç ſinus tibi conſtituerentur, in quibus occipitis oſsis capitula flectuntur &
extenduntur, ſeu antrorſum retrorſumq; rectiſsimo, nulloq; pacto in latus in-
clinante motu agũtur. Ad exteriora horum ſinuum latera, prima ceruicis uer-
Tranſuerſi primæ uertebræ proceſſus.
tebra[e] tranſuerſos ſuos educit proceſſus: quorum unus utrinq; eſt, multo pro- *e 2,3,4,10 fig. S.*
ceriùs, quàm cæteri tranſuerſi uertebrarũ ceruicis proceſſus, exertus, & craſ-
ſiuſculus: non tamen æquè in hominibus, ac in canibus caudatiſq; ſimijs inſtar
alæ cuiuſdam amplus. Educuntur autem tranſuerſi primæ uertebrç proceſſus
inſigniùs, ut ex abundanti, & præter reliquos ceruicis tranſuerſos proceſſus,
commodam duorum muſculorum inſertionem ſinguli acciperent. Illis enim
priuatim[f] quinta &[g] ſexta muſculorum caput mouentium paria inſeruntur. *f 14 muſ. tab. H,I.*
& non leuis portio[h] muſculorum ab ipſis enaſcitur, qui ſcapulas attollentium *g eiuſdem tab. K, L.*
ſecundi numerabũtur. Proceſſus iſti magno perforantur[i] foramine, per quod *h 13 muſc. tab. Q.*
[k] arteria & uena hàc caluariam petentes feruntur. Ad poſteriorem quoque ſi-
Via primi paris neruorum dorſalis medullæ.
nuum, quibus caput inarticulatur, ſedem,[l] ſinus utrinq; in prima uertebra ex- *i 2 fig. T.*
culpitur, cui[m] alius in occipitis oſſe correſpondet, ad poſteriorem utriuſq; capi- *k ultimæ fig. lib. 3 ſ.*
tuli ſedem cælatus, & unà cum primæ uertebræ ſinu uiam præbens[n] primo *l 3,10 fig. V.*
neruorũ dorſalis medullæ pari. Canibus uerò in prima ceruicis uertebra non *m 1 fig. H.*
ſinus tantum neruo cedens, ſed integrum foramen utrinq; inciditur, quòd il- *n 3 fig. ca. 21 lib. 4 F, dein G.*
lis prima uertebra, quum inſigniter ampla altaq; ſit, cõmodè perforari queat.
Quamuis interim in homine maior uiæ neruum tranſmittentis portio in uer
tebra, quàm occipitis oſſe exculpitur. Hæc uiæ portio in uertebra occurrens, *o 2 fig. T.*
etiam ad poſteriorem[o] foraminis ſedem pertinet, quo trãſuerſus proceſſus eſt *p ultimæ fig. lib. 3 ſ.*
peruius: ut is non neruo duntaxat, ſed[p] uenæ etiam & arteriæ iter porrigat cal
uariam ſubeuntibus, per[q] foramen ad radicem capituli occipitis oſsis, poſterio *q 2 fig. ca. 12 ſ.*
Prima uertebra ſpina caret.
ri in ſede exculptum. Prima ceruicis uertebra, poſteriori proceſſu ob hoc inter *r ubi X occurrit in 1, 4, 11 fig.*
reliquas uertebras ſola[r] deſtituitur, quòd is, quum nullius muſculi occaſione
procul

s 14 muſc. tabul. A, B. procul educi debuit,[s] tertium muſculorum caput mouentium par aculei modo uulneraſſet, & aptum quo id duceretur iter, ac ſedem occupaſſet. Ea tamen parte, qua aliæ uertebræ in poſteriorem proceſſum ſpinam'ue deſinunt, hæc

t 3, 4, 11 fig. X. [t]aſpera eſt, & ueluti acuta linea extuberat, quo facilius[u] quartum caput mouen

u 14 muſ. tabul. G, F. tium muſculorum par hinc principium ſumeret. In inferiori primæ ceruicis uertebræ regione, ſub duobus, quibus caput excipitur, ſinibus,[x] alij totidem in- *Sinus primæ uertebræ, capitula ſecundæ excipientes.*

x 4 fig. dexter Y. ſiniſter a, b notatur. ſculpuntur, leuiter ac in ſuperficie tantum caui, ob idq; etiam γληνοειδεῖς appellati. Horum circumferentia orbicularis eſt,[y] in medio uix aliquid, quod dijudicari poſsit, caui obtinens, ſed[z] exteriora ſinuum ſupercilia longè inferius quàm

y 4 fig. inter a & b. [a]interiora deſcendunt. His ſinibus cartilagine obcruſtatis,[b] duo ſecundæ cer- *Capitula ſecundæ.*

z 4 fig. b. uicis uertebræ excipiuntur capitula, quæ ad latus corporis eius uertebræ ha-

a 4 fig. a. bentur minimùm prominentia. Horum circumferētia ſinuum quoq; modo

b 5, 6 fig. c dextrū, ſiniſtr. d, e, f. orbicularis eſt, quamuis interim nonnihil[c] poſteriori parte extra circuli conuexum deduci uideatur. Ad hæc,[d] internum latus capitulorum elatiùs[e] exte-

c 5, 6 fi. f.

d 5, 6 fi. d. riori latere aſſurgit. Verùm hæc laterum altitudo depreſsioq; non adeò inſi-

e 5, 6 fi. e. gnis eſt, atq; ſuperciliorum primæ ceruicis uertebræ ſinuum. Deinde capitula in medio ſeu centro non æquè prominent, ac primæ uertebræ ſinus inter ſupercilia cauantur: non ſecus ſanè, quàm ſi capitulorum latera procerius quàm ipſorum medium exurgerent. Vnde etiam fit, in nudis oſsibus inuicem adaptatis, ſinus non adamuſsim capitulis reſpondere, & in illorum ſinuum medio ſpacium non prorſus oppletum dehiſcere. quod hominibus priuatim accidit: canibus autem & equis, alijſq; animantibus plurimùm caput circumducentibus, unum continuum amborum ſecundæ uertebræ laterum eſt caput, & ſinus quoque in prima ceruicis uertebra continuus apparet, capiti illi concinnè reſpondens. Hanc in hominibus inæqualitatem Natura ſubinde peculiari cartilagine corrigit, quæ præter cartilagines oſsibus cruſtæ modo obnatas, ſinum & capitulum intercedit, ac ligamentis in orbem articulum continentibus duntaxat adnaſcitur, & ſuperius inferiusq; admodum uiſcoſo humore, tanquam ſmegmate, oblinitur. In medio duorum ſecundæ uertebræ capitulorum, ex ſuperiori corporis

Hic peculiarē utriuſq; lateris cartilaginē nōnunquam à nobis obſeruatā depinximus.

f 5 fi. g, n. & 6 fig. h, i, k, l, n. & 10, 11 fi. r. ſui regione,[f] proceſſus quidam inſignis & altus, admodumq; ſolidus enaſcitur, quem quòd denti, ac potiſsimū hominis canino aſsimiletur, ὀδοντοειδῆ & ὀδόντα Græci uocarunt: quo etiam nomine Hippocrates ſecundam uertebram nuncupauit, non autem (ut Iulius Pollux, & Cęlius, diſſectionum prorſus imperiti malè recenſent) primā. Verùm alij hunc proceſſum à turbinis, ſeu nucis pinei imagine, κωνοειδῆ: alij, quòd cuſpidis pyramidis'ue, aut etiam oliuę nuclei modo *Secundæ uertebræ dens.* *Libro de Articulis.*

g 3 fig. K. extuberat, πύρηνον & πυρηνοειδῆ appellarunt. Proceſſus hic primæ uertebræ[g] cauitatem ſubit, quam illic haberi ſcripſimus, ubi primæ uertebræ corpus debe-

h 3 fig. L. ret conſiſtere, & ubi[h] ſinum illi inſculpi ſcripſimus, qui cartilagine oblitus, an-

i 5 fig. g. teriorem dentis partem læui & lubrico[i] tubere capitulo'ue prominulam ex-

k 6. fig. h. cipit. Poſterior dentis pars, è regione eius capituli[k] poſita, magis extuberat, craſsiorq; eſt, quàm ubi primùm is à ſecunda uertebra producitur. Hîc enim

l 5, 6 fig. k, l. utrinq; ad latera ſingulos[l] ſinus, &[m] tertium in poſteriori ſede obtinet. Qui in

m 6 fig. i. dentis lateribus conſiſtunt, unà cum primæ ceruicis uertebræ ſinibus, qui ip- *Dētis cum prima uertebra contextus.*

n 11 fig. m. ſis reſpondent,[n] foramen utrinque parant,[o] neruulo tranſmittendo aptum,

o 2 fig. c, a. 11 lib. 4 N. quem interdum hàc in[p] muſculos collum flectentes procidere uidimus, ſe-

p 8 muſc. tab. A, B. cundiq; paris neruorum dorſalis medullæ ſurculum cenſemus. Sinus uerò in poſteriori dentis ſede conſpicuus, in hoc exculpitur, ut ligamentum inſigniter

ualidum ipſi firmius obuoluatur, quod ab uno primæ uertebræ latere, in[q] in- *q 3 fig. K.* terna ipſius ſede, ad aliud tranſuerſim procedit, dentem accuratè in cauitate primæ uertebræ continens: & cauens præterea, ne is ſua ſede aberrans, dorſalem medullam hîc comprimat. Cæterùm ut ligamentum aptius enaſceretur, prima uertebra[r] ea ſede, qua id originem ducit, ſiue inſeritur, aſpera inæqualisq́; eſt, & foramen quoq; non altè penetrans oſtendit.[s] Superior dentis pars, ſeu ipſius apex, in mucronem teſtudinis capitis modo exacuitur, ut[t] altiùs extra primam uertebram prominens, robuſtum teresq́; educeret ligamentum, quod occipitis oſsi ad[u] eam ſedem inſeritur, quæ in anteriori parte foraminis dorſalem medullam tranſmittentis, aſpera leuiterq́; extuberans cernitur, modiceq́; inſertionis finem admittit[x] primi dorſum mouentium muſculorum paris. Eiuſmodi itaq; primæ uertebræ cum ſecunda contextus perficitur, qui uniuerſus capitis ſubſeruit motui, quo id ueluti ad axem unà cum affirmata tunc ipſi prima uertebra, ſupra ſecundã circũagimus. quæ in poſteriori præcipuorum capitulorũ, quibus primæ uertebræ articulatur, ſede leuiter[y] exculpitur, ut cõmune cum prima uertebra[z] foramen utrinq; conſtituat, quo [a] ſecundum dorſalis medullę neruorum par primaria ſua portione in poſteriora labitur. Verùm maioré huius foraminis partem prima efformat uertebra, inſigniter ſatis ad poſteriorem ſedem ſinuum, quibus ſecundæ articulatur uertebræ,[b] inſinuata. Reliqua in ſecunda ceruicis uertebra commemoranda, cæteris etiam quinq; inferioribus uertebris magna ex parte ſunt cõmunia.[c] Hæc enim ſimiliter atq; * illæ, ſpinam obtinet: quæ hoc priuatim in ceruicis uertebris ſibi uendicat, quòd ſuo mucrone[d] bipartitur, ac præcipuè ſecundæ uertebræ, triumq́; ipſi ſubiacentium ſpinæ. Sexta enim uertebra admodum obſcuræ ſuæ ſpinæ diuiſionem oſtendit, atq; adhuc multo minus ſeptima. quæ priuatim hoc cum ſexta ſortitur, quòd ipſius ſpina plerunq; donetur appendice, ac procerius educatur, quodammodoq́; ad ſuperiorum thoracis uertebrarum [e] ſpinarum imaginem ſuo mucrone accedat. Superiorum uerò ceruicis uertebrarum ſpinę appendicibus carent, & latæ, inæquales, aſperæ, & (ut ita dicam) ramoſæ, & inferiùs cauæ, & ſuperiùs gibbæ cernuntur. In ſuperiori dein ſede ſecundum ſpinæ longitudinem longa extuberat linea, quemadmodum & ſede inferiori, ut ambæ educendo admittendoq́; ſeruiant ligamento, quod ſpinarum occupat interualla, dextrosq́; ſpinis commiſſos muſculos à ſiniſtris dirimit. Cæterùm diuiſionis in proceſſulos potiſsima occaſio, muſculi cenſentur, in poſteriori ceruicis ſede repoſiti. ut enim hi promptius principium ducerẽt, & ualidius quoq; in uertebrarum ſpinas inſertionem molirentur, ſpinæ etiam in proceſſulos dirimũtur. Atq; id Natura in his colli uertebris peculiariter machinatur, quòd non adeò lõgas ſpinas à paruis illis uertebris, atq; à thoracis lumborumq́; uertebris producere tutum fuerat. Deinde maior muſculorum copia, eaq́; admodũ uaria, in ceruicis poſteriori ſede, quàm in alijs dorſi partibus collocatur: quemadmodũ ubi muſculos ſcapulas, thoracem, caput & dorſum mouentes perſequar, auditurus es fuſiſsimè. Porrò muſculorum etiam gratia, ſecundæ uertebræ ſpina proceriùs, quàm aliquot ipſi ſuccedentes ſpinę, exeritur, cæ-

Quamuis præſens figura priuatim ſecundo libro ſit propria, illam tamen huc repoſui, quòd ijs quæ hic traduntur intelligendis non mediocriter iuuet. Significetur itaq; obiter A, B, C, prima ceruicis uertebra. D & D ſecunda uertebra. G ſecundæ corpus. H ſecũdæ uertebræ dens. I teres ligamentũ à dente occipitis oſsi inſertum. K tranſuerſum ligamentum, dentem in prima uertebra ſtringens.

Foramen, ſecundum par dorſalis medullæ neruorum in poſteriora tranſmittens.

Spina ſex humiliorũ ceruicis uertebrarum.

r 3, 11 fig. O, O.
s 5, 6 fi. K.
t 10, 11 fi. T.
u 1 fig. G.
x 8 muſc. tab. A, B.
y 6 fig. P.
z fi. 11. T.
a 5 fig. ca. 11 lib. 4 I.
b 4 fig. q.
c 5, 6, 7 figuris ſ.
** 9 fig. t. & 8 fi. charactere 11.*
d 8 fi. ſ. w.
e 1 fig. ca. 16 N, O, P. Hæc erunt obuia, ſi 7 fig. ſpinam cum ſpinis cæterarũ figurarũ contuleris. aut N, O, P obſerues 1, 2 figuræ capitis 16.

f 14 muſc. tabul. A, B. *g eadẽ tabula, K. L.*

tur, cæteriſq; latior & craſsior uiſitur, quòd ſcilicet hæc priuatim [f] tertio muſculorum caput mouentium pari, & [g] ſexto quoq; principium præbeat. Ne tamen Natura iniuſtè ex gracili uertebra prolixiorem latioremq́; educeret ſpinam, ipſa ſecundam aliquot ſibi ſubditis grandiorem effecit. quanquã id non tam ſpinæ producendæ gratia, quàm ut ſecunda articulationi abundè ſufficeret, quam cum prima molitur uertebra. Atque hoc illud eſt, quod antea innuimus, Naturam ſemel ac iterum ſuperiorem uertebram inferiore maiorem creaſſe. Secunda enim craſsior, & maior ualidiorq́; eſt tertia: dein primam uel tranſuerſorum proceſſuum occaſione, omnibus ceruicis uertebris latiorem eſſe, ſuprà docuimus.

Secundam uertebrã aliquot ſibi ſubditis maiorem eſſe.

h 5, 6, 7 figuris u.

Cæterùm tranſuerſi proceſſus in reliquis colli uertebris non admodum exporriguntur, [h] & in primis ſecundæ uertebræ, cui breuis & ſimplex utrinq; tranſuerſus obtigit proceſſus. Videtur autem is in ſecunda uertebra minus quàm in alijs prominere, breuiorq́; eſſe, propter huius uertebræ capitulorum, quæ primæ ſinus ſubeunt, amplitudinem, craſsitiemq́;.

Trãſuerſorum ceruicis uertebrarum proceſſuũ natura.

i 5, 7, 11 fig. x. *k 8 fig. x.* *l ultima 3 lib. figura ſ.*

Inſuper ea capitulorum amplitudo in cauſa etiam eſt, [i] foramen quo tranſuerſus ſecundæ uertebræ proceſſus perforatur, non rectà, ſed obliquè exculptum uideri, ſecus atq; in prima ceruicis uertebra, [k] & quinq; ſecũdæ ſubiectis, quarum tranſuerſus proceſſus recto amploq; foramine peruius eſt, à quo ſolę ceruicis ornantur uertebræ, ut [l] uenam arteriamq́; ſurſum ducant, quæ dorſali medullæ, ac tandem ipſi cerebro ſanguinem ſpiritumq́; deriuant.

Foramẽ tranſuerſorum proceſſuum.

m 8, 10 fi. y, z. & 9 figuræ numeri 7, 8, 9, 10.

Præterea quatuor uertebræ, quæ ſtatim ſecundam ſequuntur, hoc etiam peculiariter ſibi uendicant, quòd illorum [m] tranſuerſi proceſſus ampli & bifidi ſunt: non tamen, ut earundem ſpinæ, aſperi & inæquales. Tranſuerſi enim proceſſus forma inuicem reſpondent, & interior ipſorum pars ſemper latior eſt, elatiusq́; ipſa poſteriori effertur. Spinæ autem partium impar in omnibus quaſi uertebris eſt forma, & illæ perpetuò uarijs modis protuberant & exaſperãtur. Quamuis interim hęc tranſuerſorum proceſſuũ amplitudo ac bipartitio eadem ratione accidat, qua ſpinas bifidas eſſe, prius relatum eſt, nimirum muſculorum in primis ortus inſertioniſq; gratia.

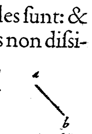
n 8 muſc. tab. alter C notatur. 14 autem tab. alter N.

Vt enim alios huius ſedis pręteream muſculos, utrinq; tranſuerſis uertebrarum proceſsibus priuatim [n] duos cõmitti, in ſecundo libro ſcribemus, quorum beneficio collum, & poſtea ſecundario motu caput in latera ducuntur. Hi muſculi in utroq; latere ita collocantur, ut unus anteriori tranſuerſorum proceſſuum ſedi, alter uerò poſteriori aſcribatur. Septima interim ceruicis uertebra tranſuerſos proceſſus (qui canibus & ſimijs raò perforãtur) latos quidem obtinet, at admodũ obſcurè bipartitos. Quum enim ampli proceriq́; ſint, nulla incumbit neceſsitas, eoſdẽ quoq; bifidos fieri, præcipuè quando muſculi collum in latus ducentes, non adeò ualidè ſeptimæ ac cæteris committantur: quòd hæc obſcurè, non ſecus quàm thoracis uertebræ, in latus moueatur.

o 9, 11 fig. δ, & numeri 8 fi. 3, 4. *p 6, 7, 9, 11 fig. γ.*

[o] Aſcendentes [p] deſcendenteſq́; proceſſus, quibus uertebrę mutuò articulantur, in omnibus ceruicis uertebris ſecundę ſubiectis ſibi ſimiles ſunt: & ſecunda quoq; deſcendentes proceſſus obtinet, aliarum proceſsibus non diſsimiles. Qui itaq; deorſum ſpectant, & ſubditã admittunt uertebram, orbiculari ſinu ab anteriori ſede inſigniter obliquè deorſum in poſteriora ducto, & nihil minus quàm altè cælato inciſo´ue, ornantur. Aſcendentes uerò proceſſus, qui incumbenti immittuntur uertebræ, capitulum orbiculare habent, quod adeò leuiter ſuperficietenusq; extuberat, ut ignores ſinuum´ne id, an capitum numero aſcribere debeas. Hoc capitulum aſcendentium proceſſuum ſinui congruit: & cartilagine perinde ac ſinus incruſtatum, ab anteriori ſede deorſum in poſteriora

Aſcendẽtium & deſcendentium proceſſuum natura.

Metire obliquum ductum ab a ad b.

admodum

admodum etiam obliquè fertur. id quod non obiter cõſiderandum eſt. Nam obliquus ille ductus in ceruicis uertebris, quæ thoraci propiores ſunt, minor ſemper, ac ſecundùm corporis longitudinem rectior euadit, quòd illæ uertebræ non adeò laxè ac ſuperiores moueri, atq; ob id etiã non tam laxè articulari

Corporum ceruicis uertebrarum cõtextus.

debeant. Verùm Natura non ſolum his uertebris laxiores communicauit articulos, ſed ut collum promptiùs omnino quàm reliquę dorſi partes, inſigni uſu moueri poſsit, ipſa aliud inſuper colli uertebris priuatim elargitur. Quum enim uertebrarum thoracis & lumborum corpora inuicem planis minimeq́; extuberantibus committantur ſuperficiebus, ad eum modum, quo duo ampli aſſeres mutuò incumbunt, Natura[q] inferiorem ceruicis uertebrarum corporis partem oblongam, capitisq́; alicuius articuli ad motum euidentem facti ritu, extuberare uoluit, ac[r] ſuperiorem corporis uertebrarum partem amplo ſinu ita excauauit, ut oblongum ſuperioris uertebrę corpus in hunc ſubditæ uertebræ ſinum ingrediatur, uertebrarumq́; cõpago ad motum, potiſsimùm uerò lateralem, & qui uerſus humeros fit, promptior cõſurgat. Atq; hæc compago, quę etiam, ut in thorace & lumbis,* cartilaginei, & impẽſe craſsi, pulchreq́; uiciſsim cedentis & aſſurgentis ligamẽti perficitur interuentu, in ſecundę uertebræ cum tertia, & deinde in aliquot ſubiacentium uertebrarum corporibus magis eſt conſpicua.

Hic confer ceruicis uertebras, thoracis et lumborum uertebris fig. cap. 14.

q 9 fig. 3, & 8 fig. 7.

r 9 fig. 4, θ, κ. None autẽ figuræ numeri 1, 2.

** fig. cap. 14 R, R.*

Colli autem ſeptima, primæ thoracis quaſi omnino plana innititur ſuperficie, ac etiam ipſius corpus elatiori ſede non adeò atq; ſuperiorum uertebrarum excauatur: idq́; præcipuè accidit, quòd ſuperiores laxius inferioribus moueri, ex uſu ſit. Quòd uerò ſecũdæ uertebræ corpus in[s] anteriori ſede non planum reliquorum ceruicis uertebrarũ corporum modo uiſitur, at tubere ſecundum longitudinem ducto, amplioris lineæ forma eminet, & utrinq; ad eius tuberis latus deprimitur,[t] muſculi illi in cauſa cenſendi ſunt, qui collum flectentes, & hac ſede coeuntes, in iſtam uertebræ corporis formam ualidius inſeruntur. Verùm quum tertia ceruicis uertebra ſecundæ ſubiaceat, & utriuſq; lateris collum flectẽs muſculus ſupra hanc etiam inſeratur, non mirum eſt, anteriorem corporis tertiæ uertebræ faciem ſecundæ uertebræ nonnihil eſſe cõſimilem: imò dictorum muſculorũ occaſione anteriorẽ omnium ceruicis uertebrarum ſedem ueluti compreſſam, non autem ut thoracis lumborumq́; uertebrarum, ſemicirculi, aut potius noſtri C inſtar, protuberantem uideri.

s 5, 10 fig. λ, μ, ν.

t 8 muſc. tab. A, B.

Proceſſuum numerus.

Quæ quum ita ſe habeant, neminem latet, omnibus ceruicis uertebris non eundẽ proceſſuum obtigiſſe numerũ. Ne autẽ aliquid hic prętermiſiſſe uidear, neceſſum fuerit uel Galeni nomine, alicuius uertebræ ceruicis proceſſus ita recẽſere, ut undecim numero in illis proceſſus adinuenias: totidẽ namq;

Lib. 13. de Vſu partium.

his uertebris à Galeno aſcribuntur. Aſſumito itaque tertiam, aut quartam, aut quintam, aut ſextam colli uertebram, ac primùm duos numerato proceſſus in ſuperiori corporis ſede, utrinq; uidelicet unũ ad latus cauitatis, cui incumbentis uertebræ oblongũ corpus inſidet. tertium autem & quartum recenſe duos aſcendentes proceſſus, qui incumbentem ſubeunt uertebram. quintum uerò & ſextum, duos deſcendentes, quibus ſubditæ uertebrę aſcendentes proceſſus excipiuntur. Porrò ſeptimum, octauum, nonum & decimũ, numerabis tranſuerſos proceſſus: qui quum utrinq; ſint ſinguli, ac illi rurſus gemini bifidiq́; cernantur, quatuor cõſtituunt proceſſus. undecimus erit ipſa ſpina. Verùm quum uertebræ, quibus geminus utrinq; tranſuerſus accidit proceſſus, ſpinam quoq;[u] bipartitã gerant, nihil obſtiterit, cur minus hic duodecimũ quoq; fingas, Galeni numerũ aucturus. Itẽ quia[x] oblongũ uertebræ corpus inferiori ſede proceſſus modo quoq; educitur, quid prohibebit, & id pariter decimitertij proceſſus

Obſeruato hic 8 figuram, cuius numeri proceſſus ſeriatim denotant.

u 8 fi. 5, π.

x 8 fig. 5, & 9 fig. 1.

loco,

loco, cæteris adijcere? Quòd autem in prima ceruicis uertebra, & ſecunda, ſeptimaq́;, alius proceſſuum obſeruetur numerus, iſq́; adhuc uarius, citra negotium ex his quæ hactenus ſcripſimus, promptè colligitur.

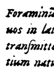
y fig. cap. 14 Q, Q.

Foraminū neruos in latera transmittentium natura.

[y] Foramina in uertebrarum lateribus, neruis à dorſali medulla tranſmittendis, & uenis quoq; ac arterijs ad illam admittendis parata, eadem ſerie ſub ſecunda ceruicis uertebra ad ſacrum uſq; os cõſtituuntur. Inter latus enim poſterioris ſedis corporis uertebræ, & aſcendentes deſcendẽteſq́; proceſſus, ſinus quidam[z] ſuprà[a] infraq́; in ambobus lateribus exculpitur, qui cum proximæ uertebræ ſinu commune foramen efformat, quo neruus proſilit.

z 8, 9 fi. 1. a 7 fig. 1.

In colli uertebris.

Verùm ſinus iſti in omnibus uertebris non pari ſe habent modo: in ceruicis enim uertebris ſemicirculus in ſuperiore uertebra, & ſemicirculus in inferiore exculpitur, utraq; uertebra parẽ operam ad foraminis conſtitutionẽ præſtante. Aut ſi quis adamuſſim ſingula excutiat, inferior uertebra in ceruice paulo maiorem portionem foraminis conſtituit, ipſa ſuperiore.[b] Sinus enim in ſuperiore uertebræ parte,[c] inter proceſſum aſcendentem, & proceſſum quem elatior corporis uertebræ pars producit, exculptus, profundior eſt[d] ſinu qui[e] inter deſcendentem proceſſum & corpus uertebræ cælatur.

b 8, 9 fi. 1. c 9 fig. inter α & β. d 7 fig. 1. e 7 fig. inter β & ι.

In lumborum uertebris.

In lumborum uertebris contraria eſt ratio: ſuperior enim uertebra ſuperiorem foraminis ſedem lateraq́; efformat, inferiore interim uertebra duntaxat inferiorẽ foraminis partem, ſeu ueluti tertiam ſolum circuli portionẽ, conſtituente. Sinus enim in illis uertebris inter corpus ac deſcendentem proceſſum exculptus, multis numeris eius cauitatem ſuperat, qui in ſuperiore uertebræ parte inter corpus ipſius & aſcendentem proceſſum occurrit.

In thoracis uertebris.

Thoracis autem uertebræ medio ſe habent modo: quæ enim ex illis collo propius accedunt, colli uertebris hoc neruorum foramine reſpondent: quæ iuxta lumborum uertebras conſiſtunt, lumborum etiam uertebris in foraminis forma aſsimilantur. Quamobrem uerò Natura, in alia ſede neruorũ foramina[f] inter occipitis os & primam uertebram, ac rurſus[g] inter hanc & ſecundã cælauerit, quàm in reliquis uertebris, cuiuis obuiũ eſſe arbitror, qui primæ uertebræ cum capite, & eiuſdem uertebræ cum ſecunda, articulorũ compagem ſedeſq́; intellexerit. Hæ namq; liquidò cõmonſtrant, in lateribus articulo occupatis, uertebras illas inſculpi neutiquã potuiſſe, niſi prorſus infirmum inualidumq́; Natura hic feciſſet contextũ, & mutuo oſsium in aſsiduis motibus affrictu, neruos rumpi uitiariq́; cupiuiſſet. Qua uerò prouidentia hæc foramina[h] in ſacro oſſe exculpſit, in eius oſsis hiſtoria percurrã.

f 2 fig. ca. 11 lib. 4 H, & 3 fig. F. g 2 fig. ca. 11 lib. 4 N, & 3 fig. I.

h 2 fig. ca. 11 lib. 4 charact. 25. ad 30 uſq;. & 3 fig. E. ad 56.

Vertebrarum appendices.

Cæterùm quod ad præſens Caput adhuc ſpectat, colli uertebræ aliud nihil ſibi priuatim aſciſcunt. Nam etſi illarum uertebrarum ſecundam ſequentiũ corpora ſuperius inferiuſq́;, & ipſius etiam ſecundæ corpus infrà appendices in minoribus natu oſtendant, id quoq; omnibus thoracis & lumborũ uertebris commune eſt.

Vertebram in pueris pluribus conſtare oſsibus.

Quemadmodum & uertebras non uno oſſe in puerulis efformari, omnibus commune eſt uertebris. Prima enim ceruicis duobus conſtat oſsibus, inuicem appendicũ more commiſſis, ubi primæ[i] anterior pars conſiſtit, &[k] quà aliæ in ſpinam exacuuntur.[l] Reliquæ autem ceruicis & thoracis & lumborum uertebræ, præter appendices, tribus extruũtur partibus. Vna enim linea cartilagine oppleta, à foramine dorſali medullæ parato ad ſpinæ uſq; apicem pertinet. Aliæ autem duæ ab eodem foramine productæ, corpus uertebræ à duobus tranſuerſis proceſsibus, reliquiſq́; uertebræ poſterioribus partibus dirimũt. Cæterùm in ætate paulo prouectioribus, hæc oſsium frequentia aboletur: appendices tamen etiam uigoris tempore aliquando non ita difficulter diſtinguuntur.

i 2 fig. M. 3, 4 fig. L. k 3, 4 fi. X. l prima linea, in 7 fi. à foramine illo per ſ ducetur. ſecũda autem & tertia à foramine per τ et τ.

Vertebrarũ in ſenibus nexus.

In ſenibus autem non ſolum appendicum connexus obliteratur, uerùm uertebrarum corpora aliàs magno

magno interuallo ob[m] cartilaginei ligamenti interuentum diſsita, adeò coaleſcunt, ut modò tres, modò quatuor uertebras in illis ita cócreuiſſe, ac ſimul in cœmiterijs effodi uideas, ut inuicé diuelli nequeant. Coalitus iſte quorundam tempore pronaſcentium proceſſuum fit interuentu, quos corpus unius uertebræ ab externa ipſius ſuperficie in aliud producit. Cæterùm coalitum hunc in cauſa eſſe, cur minus dorſum moueant ſenes, & quòd nequaquam dorſum extendant, ipſiq; magis incuruentur, neminem ambigere reor, præcipuè ſi quis aliquando gibboſi uertebras inſpexerit, hasq; incuruatas, quodammodoq́; luxatas, ſuisq; corporibus pertinacißimè unitas. Quanquam ad hęc, difficilem in ſenibus motum augent oſsium ſuperciliorum mira aſperitas, & oſsium tubercula, quæ capita in ſuis ſinibus moueri prohibét. Poſtremò & inſignis ligamentorum durities prompto uertebrarum motui obſtat.

m fig. cap. 14 R.

Quæ hoc Capite Galeni ſcriptis parũ conuenerunt. Lib. 12. de Vſu partium. 4 de Adminiſt. diſſect. lib. de Oßibus, cap. 8.

Huic Capiti modò finem imponerem, ſi in ceruicis uertebrarum hiſtoria mihi prorſus cum Galeni ſcriptis conueniſſet. nam ut pleraq; taceam, quibus Galenum ex primæ uertebræ tranſuerſorum proceſſuum amplitudine, ex uijs ramos primi paris & ſecundi dorſalis medullæ neruorũ tranſmittẽtibus, ex ſeptimæ uertebræ tranſuerſi proceſſus perforatione, eiuſmodiq́ue non paucis, ſimias potius & canes, quàm hominem in illis uertebris deſcripſiſſe, leui negotio oſtenderem, neutiquam prętereundum eſt, Galenum de capitis ſupra primam uertebram, & primæ uertebræ ſupra ſecundam, & dein reliquarum ceruicis uertebrarum motibus, longè ſecus ac ego ſentire. Quinimò id tanto diligentius uenit expendendum, quãto maiori ſtudio Galenus, diligentem & eruditum ſolertemq́; & induſtrium requirit auditorem, qui ea capere poſsit, quæ in duodecimo de Partium uſu libro, de capitis motibus pertractat. Quid multa? tam paucos quę ini bi docentur aſſequuturos contendit, ac uelut rei difficultate lectorem, eumq́; in primis qui in Mathematis & demonſtrandi methodo parum eſt exercitatus, ita deterret, ut nemo non conari debeat ipſius ſenſa eruere, ac deniq; num ex merito ab illis tantopere declinem, hunc in modum mecum obſeruare.

Galeni de capitis motibus ſententia.

Galenus capiti duos motus aſcribens, unum in annuendo renuendoq́;, alterum in latera fieri docet. ac prioris quidem loco eum habet, quo caput antrorſum flectimus, inclinamus, annuimusq́;, ac deinde quo caput retrorſum reflectimus, & reclinamus, ea prorſus functione, qua Thraces & Cretenſium plerique hac etiam ætate abnuunt. Illi enim abnuẽtes, in poſteriora caput rectà remouent, ſubleuant'ue: non autem ut nos, id circumagunt, ſeu circumducũt. Cæterùm altero motu Galenus illum ſubaudit, quo caput in latus inclinamus, ac ueluti humeris ſeu ſcapulis admouemus. Quòd autẽ hæc de laterali motu, atq; adeò de renuendo annuendoq́; ipſius ſit ſententia, ex quarto de Adminiſtrandis ſectionibus libro doceberis, ſi modò accuratè expendas, quo ſitu Galenus occipitis oſsis capitula, quæ primæ uertebræ inarticulantur, locari, aſſurgere, innitiq́; aſſerit, quum in hoc illud'ue latus caput agitur, & quum ex Galeni placito renuimus annuimus'ue: qui priorem motum, qui annuendo renuendoq́; fit, ſecundæ ceruicis uertebræ beneficio, aut ſupra ſecundam perfici affirmat: poſteriorem uerò, quo caput in latera ducitur, ſupra primam ceruicis uertebrã fieri ait: quemadmodum cùm ex pluribus ipſius locis, tum præcipuè ex quarto de Adminiſtrandis ſectionibus libro colligere promptißimum eſt. Vt enim illos libros omnium poſtremos ſcripſit, ita quoq; ſuam ſententiam & breuius & apertius in illis, quàm aliàs, explicuit. Num uerò hoc eius placitum ueritati ſit conſonũ, ipſe nunc mecum inquirito: aliter multo quàm Galenus, capitis motus conſtituens. Caput itaque aut primario motu quieſcente collo mouemus,

aut ſe-

aut ſecundario, quum ſcilicet caput colli motum ſequitur, etiamſi id in aliam partem, quàm collũ mouetur, ducere coneris. Proprij capitis motus duo ſunt. priore id antrorſum flectimus, retrorſumq́; inclinamus, extẽdimus'ue: quem motum conficis aut rigido immotoq́; collo, aut collo etiam ſimul moto, ſiue id pari motu cum capite agas, ſiue contrario. Quamuis enim in anteriora collum ducas, caputq́; neceſſariò collũ inſequatur, nihilominus tamen caput proprio motu in poſteriora poſsis reflectere, & unà promptè obſeruare, collum & caput ſeorſum proprios & priuatos in flexu reflexuq́; motus obtinere. Alter proprius capitis motus, is cenſendus eſt, quo caput ita quodammodo circumducimus, in gyrum'ue agimus, ac rota ad axem reuoluitur, quemq́; etiam quieſcente collo obibis, ſi modò dextra, modò ſiniſtra uiciſsim intueri ſtudueris, caput'ue circumuerteris. Præſens motus capiti omnino eſt proprius, & collum illo deſtituitur. unde etiam quocunq; modo collum moueris, hic capitis circumactus commodè perficitur. Flexo enim collo, capiteq́; cum illo inclinato, id facilè in gyrum ducis. ſic etiam, ſi collum fuerit extenſum, aut in latus humero admotum, caput promptè circumagis. Cæterùm ut caput uno motu, qui circumactu fit, priuatim donatur: ita collum quoq; peculiarem motum, quo in latus ueluti ad humeros ducitur, ſibi uendicat. Caput enim nullum proprium obtinet motum, quo in latus inclinatur, ſed colli tantum beneficio, motuq́; ſecundario illuc fertur. Nobisq́; denegatum eſt, caput huic illi'ue ſcapulæ uel minimum, niſi collo illuc ducto, admouere. Duobus itaque proprijs motibus caput donatur: quorum priorem, qui flexione ac reflexione perficitur, capitis cum prima ceruicis uertebra, articulorum beneficio, celebrari diximus: uti poſteriorem motum, quo caput in gyrum agitur, ſupra ſecundam ceruicis uertebram, uelut ad axem confici, relatum eſt. Mea itaq; ſententia duplicibus capitis cum prima uertebra articulis caput flectitur & extenditur, ſeu antrorſum retrorſumq́; rectiſsimo motu ducitur. Nulla autem ratione illorum articulorum ope in latera fertur, quamuis id Galeno tot locis ſit proditum. Immoto namq; collo, caput ne tantillum quidem in latera mouere poſſumus. Et, ſi caput ſupra primam uertebram in latus ageretur, quis ambigit, in eo motu primam uertebram debere immotam ſeruari? ſi modò in motu alterum articuli os oportere quieſcere, Ariſtoteles in libro de Communi animalium greſſu, rectè demonſtrauerit. Præterea, quum primæ uertebræ cum capite articulationes ſint eiuſmodi, ut ne minimo quidem temporis momento paruam exarticulationem ac luxationem ſuſtineant, quin homo mox reſpirationis expers, mutus, & abſq; motu & ſenſu, tanquam affecta neruorũ radice, reddatur, quî poterimus cum Galeno Naturæ tantam imponere oſcitantiam, ut fateamur eam in digniſsimis totius corporis articulis ita dormitaſſe, ut neceſſum ſit, oſſis quod mouetur caput, ex ſinu, cui aliàs inarticulatur, ita debere ſubleuari, ut ſinum non amplius cõtingat, ipſiq́; non aliqua ex parte ita firmetur & inſiſtat, ut reliqua omnia oſſa penitus ex ſuo ſinu neutiquam in concreditis ipſis motibus abſcedere dehiſcere'ue nouimus? Galenus namque caput ſupra primam uertebram in latus duci arbitratus, in quarto de Adminiſtrãdis diſſectionibus aſſerere coactus eſt, capite in dextrum latus ducto, dextrum tunc occipitij oſſis capitulum in dextrum primæ uertebræ ſinum ſtringi, ſiniſtrum uerò capitulum ex ſiniſtro ſinu aſſurgere: & contrà, ſi quando caput in ſiniſtrum latus inclinatur. Non igitur huic gemino capitis cum prima uertebra articulo motum in latus, ſed ſimplicem flexum & reflexum tribuamus: & in Galeni excuſationem haudquaquam ſtudeamus hic comminiſci, ab illo motum in latera

Alia quàm Galeni de capitis motibus ſententia.

Caput ſupra primam uertebram flecti & reflecti, non autem in latera, aut aliter duci.

intellectum, quem ego in gyrum & circumactu fieri dico: neque etiam illum motum ſupra primam uertebram fieri, cum Iulio Polluce concedamus. Præter id enim quòd Galenus illum motum minimè lateralis motus loco habuit, quis adeò ſtupidus eſt, ut duo oblonga occipitis oſsis capitula mutuò diſtantia, & duos primæ uertebrę ſinus altos, ſeu profundos, & ſimiliter oblongos, ac ab inuicem lato interuallo diductos ſubeuntia, circumagi poſſe autumet? Quis enim unquam circinum utriſq; cruribus aſſeri infixum, circumduci animaduertit? Neque eſt quod quis Galeno patrocinaturus, occipitis capitula ſibi depreſſa planaq; cōfingat, hacq; ratione caput ſupra primam uertebram circumagi poſſe contendat. quum Galenus inter reliqua oſsium capita, κορώνης nomine uix ulla unquam dignatus ſit, præter hæc occipitis oſsis capitula, quæ paſsim κορώνας (ſed non rectè admodum) uocat, eo nomine raros, qui in canibus potius quàm hominibus occurrunt, oſsis occipitis capitulorū mucrones. Quod uerò ad primæ uertebræ cum ſecunda contextum attinet, neutiquam cum Galeno annuere poſſum, caput quouis tandem pacto illius auxilio flecti, & in poſteriora reclinari. Quandoquidem ſi ſingula in horum oſsium fabrica perquiſiueris, ſecūda ceruicis uertebra tibi trabem referet, cui terræ infoſſo axem infigimus. Ipſe autem dens, axis erit: prima uerò uertebra (cui caput in hoc circumactus motu, ac ſi cum illa unum idemq; eſſet corpus, iungitur) trabi aſsimilabitur ad axem reuoluto. Dein ligamētum denti tranſuerſim obductum, abundè commonſtrat primam uertebram nequaquam ſuper ſecundam flecti. ſi modò quieto dente, prima uertebra antrorſum retrorſumq; in flexu mouenda eſſet. Quis enim ambigit, ligamentum id dentem in primæ uertebræ cauitate cōtinere? & illi non tantam laxitatem (etſi Galenus ipſi eam tribuat) aſcribi poſſe, ut primam uertebram adeò à dentis contactu in anteriora ferri ſinat, ut caput iuſtum experiatur flexum? Porrò iam duo apud Iulium Pollucem nomina mihi ſuccurrunt, quorum unum primæ accōmodat uertebræ, alterum ſecundæ. ac prima quidem ἐπιστροφεὺς, ſecunda uerò ἄξων ipſi nuncupatur. Hæc nomina proculdubiò à ueteribus manarunt, qui pueros in Anatome exercebant, hoc quidem nomine uertebram uolentes innuere, ad quam uelut ad axem alia circumuertitur: illo autem uertebram, quę tanquam ad axem circumuoluitur. Quòd uerò à ueteribus ante Galenum hæc nomina uſurpata exiſtimem, præter poetas, Celſus mihi autor eſt, qui, tametſi ipſius codex, ubi ceruicis explicat uertebras, uitiatus ſit, ipſeq; minimè à ſe intellecta uerterit, attamen à ueterum quopiam eam ſententiam aſſumpſiſſe uidetur, quæ meæ ac ipſi deniq; ueritati eſt proxima. Quòd autem Natura flexum tantum & reflexum, non uerò inſuper alios duos motus, quorū alter in latera, alter in gyrum circumactuq; fit, ſupra primam uertebram perfici uoluerit (quemadmodum brachium & femur triplici motuum differentia aguntur) hinc potiſsimùm factum ducito, quòd primam uertebram magis ampliusq; quàm reliquas omnes, dorſalis medullæ cauſa, perforari operæprecium fuerit, quodq; ob id unus duntaxat rotundus amplusq; ſinus in illa efformari nequiuerit, neq; etiam occipitis os foraminis ſui occaſione in unum tantum grande caput extuberare potuerit. quod in illo primæ uertebrę ſinu, perinde ac femur in coxendicis oſſis ſinu, omni motus ſpecie ageretur. Quum itaque duplici articulo, dextro nimirum & ſiniſtro, caput iungendum erat, omniſq; propemodum duplex articulus ſimplici ſolum motui (quum ille inſignis eſt) famuletur, meritò Natura caput ſupra primam uertebram flecti ac reflecti uoluit. Nam ſupra hanc in latus moueri haud potuit: niſi Natura hic ſui oblita, unum occipitis oſsis capitulum

Non ſemel in libro de Oſsib. et 4. de Admin. diſſect.

Supra ſecundā uertebram caput cum prima uertebra circumagi, neutiquàm uerò flecti & reflecti.

Lib. 12. de Vſu partium.

Non potuiſſe caput ſupra primam uertebrā in latus duci, neq; etiam circumagi.

pitulum in uno uertebræ ſinu ſtringi, aliud uerò capitulum egregiè attolli, ac à prima uertebra prorſus diſiungi cupiuiſſet: quæ aliàs ſemper ſtudet, ut articuli oſſa mutuò ſint contigua, neq; ab inuicem abſcedant, & neſcio quam uacuam à Galeno confictam ſedem ſtatuant. Præterea minus adhuc caput in gyrum ſupra primam uertebram moueri potuit, niſi Natura acutum proceſſum in capitis amplitudinem, qua cerebrum cõtinetur, à prima uertebra produxiſſet, ad quem caput perinde ac ad axẽ uolueretur, ac deinceps alia quàmplurima nunc concinnè efformata, uitiare propoſuiſſet. Super ſecundam itaq; uertebram caput ſummo artificio in gyrũ mouetur. ſi enim flecteretur, dens dorſalem frangeret medullam. Quum enim quieſcente dente, prima uertebra deorſum duceretur, poſteriori ſede ſurſum eleuata: tunc dorſalis medulla in primæ uertebræ foramine prorſus coarctata, compreſſaq; abrumperetur. Dein prima uertebra ſupra ſecundam retrorſum nullo modo reflecti poſſet, niſi prima in anteriori ſede, qua dentem continet, prorſus exculperetur: primaq; tunc uertebra à dente non præpedita, retrorſum liberè duceretur. Adde, caput neutiquam in latus ſupra ſecundam moueri potuiſſe: eadem ratione qua probauimus, lateralem motum ſupra primam nequiuiſſe fieri. Aliàs enim neceſſum eſſet, primam uertebram in altero latere à ſecunda plurimùm attolli, quod periculum nunc in circumactu non impendet. Lateralem itaque motum Natura non uulgari induſtria omnibus ceruicis commiſit uertebris, quæ ſingulæ ſeorſum in latus moueri nequeunt: uerùm ſimul omnes ſuccedentibus motibus illuc adeò concinnè inclinantur, ut caput ſecundario motu in latus citra omnem noxam ipſarum auxilio commodè feratur.

Lib. 4. de Adminiſtr. diſſect.

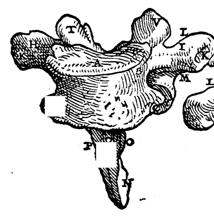
Non potuiſſe caput ſuper ſecundam uertebrã flecti & reflecti, neq; etiam in latus inclinari.

Quibus uertebris motus lateralis committatur.

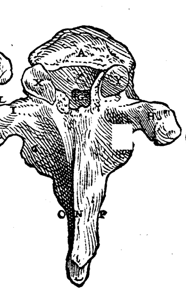
DE THORACIS VERTEBRIS.

Caput XVI.

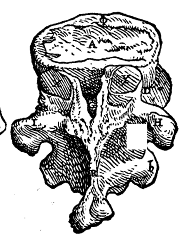
PRIMA XVI CAPITIS FIGVRA.

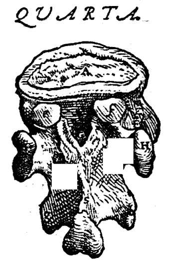
SECVNDA.

TERTIA.

QUARTA.

QVATVOR DECIMISEXTI CAPITIS FIgurarum, & earundem characterum Index.

Dvodecim thoracis uertebrarum eas hic delineauimus, quas oſtendendæ illarum deſcriptioni ſufficere duximus. Prima enim figura unam ex medijs thoracis uertebris anteriori parte delineatam oſtendit, cui decem ſuperiores thoracis uertebræ ferè correſpondent.

Secunda, eandem uertebram, quæ prima explicatur figura, poſteriori facie ſpectandam offert.

Tertia figura, thoracis undecima uertebra poſteriori facie oſtenditur.

Quarta, duodecimam thoracis uertebram poſteriori facie expreſſam continet.

A 1, 2, 3, 4 *In omnibus figuris A obſeruatur, ſuperiorem corporis uertebræ partem notans, cui inferior imagine reſpondet.*

Φ. *Φ uerò in tertia figura poſitum, appendicem notat ſuperiorem corporis uertebræ, quæ adhuc poſt oſſium coctionem & emundationem ferè relinquitur, & in humiliori corporis ſede aliam habet ſibi ſimilem.*

B 1 *Medium eius ſinus, quem duabus uertebrarum corporibus communem eſſe dicemus, cuiq; coſtæ radix inarticulatur.*

C 1 *Eiuſmodi ſinus pars in inferiori uertebræ corporis ſede ſculpitur, quæ tanto minor eſt ſuperiori parte B inſignita, quanto communis ſinus coſtæ articulandæ paratus, ad ſubiacentem uertebram magis quàm ad ſuperpoſitam pertinet.*

D 3 *Sinus undecimæ uertebræ, cui undecima dextri lateris coſta inarticulatur.*

E 4 *Sinus duodecimæ uertebræ, cui duodecima dextri lateris coſta coarctatur.*

F 4 *Sinus aſper & profundus, ex quo ligamentum prodit, duodecimam coſtam ſuæ connectens uertebræ.*

G 2, 3, 4 *Aſperum foramen, poſteriori uertebræ corporis ſedi, quæ dorſalem medullam reſpicit, inciſum.*

H & I 1, 2, 3, 4 *Tranſuerſi proceſſus uertebrarum thoracis.*

K 1 *Sinus in apice tranſuerſi proceſſus, cui coſta articulatur, conſpicuus.*

L 1 *Sedes tranſuerſi proceſſus, quam gibbam eſſe dicemus.*

M 1 *Sedes tranſuerſi proceſſus caua.*

N, O, P 1, 2 *Spina, ſeu poſterior proceſſus. ac in ſecunda quidem figura ſuperior ſpinæ exprimitur ſedes, in qua N & O & P tres lineas notant, triangularem figuram ſimul conſtituentes. & interuallum inter N ac O una eſt ſuperficies ſuperior, & aliud interuallum inter N & P altera eſt ſuperficies ſuperior. Uerùm prima figura tertiam ſpinæ ſuperficiem notat, quæ inferior eſt, ac inter O & P conſiſtit. Quod autem iuxta N in prima figura non umbratum cernitur, alterius ſuperiorum ſuperficierum eſt portio.*

Q 1 *Linea in tertia ſuperficie extuberans, quæ aſpera & inæqualis eſt.*

R 3 *Spina undecimæ thoracis uertebræ.*

S 4 *Spina duodecimæ thoracis uertebræ.*

T, U 1 *Uertebrarum thoracis, quæ ſupra duodecimam conſiſtunt, aſcendentium proceſſuum anterior ſedes.*

X, Y 2, 3 *Aſcendentium thoracis uertebrarum proceſſuum poſterior ſedes, qua illi proceſſus extuberant, & cartilagine incruſtantur.*

a, b 2, 3 *Deſcendentium thoracis uertebrarum proceſſuum exterior ſedes.*

c 1 *Hic uidetur dextri deſcendentis proceſſus anterior ſedes, quæ cartilagine obducta ſinuatur.*

e, f 4 *Aſcendentes duodecimæ thoracis uertebræ proceſſus, undecimam ſubeuntes uertebram.*

g, h 4 *Deſcendentes duodecimæ thoracis uertebræ proceſſus, qui aſcendentiũ primæ lumborum uertebræ proceſſuum ſinibus inarticulantur.*

THORA-

THORACIS uertebræ numerantur[a] duodecim, præterquàm quòd aliquando, tametſi raro, aliquibus uel deeſt una, uel ſupereſt. Sed deeſſe rarius, quàm ſupereſſe, inuenitur. Non ſemel namque tredecim thoracis uertebræ mihi occurrerunt, quum interim hactenus undecim tantum nunquam uiderim. Neq; etiam lumborum ceruicisq́; uertebrarum numerus tam crebrò, atq; thoracis, excedit, quę etiam omnibus ſuis partibus inuicem minimè correſpondent. Primùm enim ipſarum corpora tantum magnitudine inter ſe[b] diſcrepant, quantum una, alia collo eſt uicinior. atque ita primæ thoracis uertebræ corpus magnitudine admodum duodecimæ corpori cedit.[c] Deinde corpus primę, ſuperiori ſua ſede, qua ſeptimæ ceruicis cõnectitur, non omnino planum eſt, ſed modicè utrinq; ad latus extuberat, ceruicisq́; uertebrarum[d] corpora obſcurè imitatur. Inferior autem ſui corporis pars, plana conſtat ſuperficie,[e] uti & inferior ſuperiorq́; omnium thoracis uertebrarũ corporum ſuperficies. Nullum enim thoracis uertebrarum corpus inferiori parte, uel leuiſsimè deorſum exeritur, inq́; ſubſequentis uertebræ corporis ſinum ([f] ceruicis uertebrarum ritu) deſinit. Vtcunque etiam aliter Galenus atteſtetur, parem quaſi articulationẽ thoracis uertebris tribuens, quam præcedente Capite ceruicis uertebrarum corpora moliri docuimus. Ad hæc, primæ ſecundæq; thoracis uertebræ corpus non adeò anteriori parte orbiculatim prominet, ac reliquarum thoracis uertebrarum corpora, quæ multo magis quàm ſupremarum corpora ad ſemicirculi, ſeu potius literæ C conuexi imaginem accedunt, proceriusq́; in thoracis cauitatem protuberant. Videntur enim duæ ſuperiores thoracis uertebrę, ceruicis uertebrarum modo, in anteriori corporis ſui ſede depreſſæ, multoq́; magis conuexum ſemiparentheſis (, quàm C exprimere. Quod ipſis priuatim cùm articulationis laxo motui aptæ gratia, tum[g] muſculorum collum flectentium occaſione euenit: qui ita primarum thoracis, omniumq́; ceruicis uertebrarum corporibus utrinq; inſternuntur, ut liquidò ea corpora ab illis in planum cõprimi conſtet. Præterea omnibus thoracis uertebrarum corporibus hoc commune accidit, quòd utrinq; ſinus habeant, coſtarũ capitibus inarticulandis aptos. Verùm ut hęc in illo articulo uariant, ita etiam iiſdem omnino ſinibus non omnes uertebræ decorantur. Vbi enim prima thoracis uertebra ſecundæ committitur, & ſecunda tertiæ, atq; ita deinceps ad nonæ uſq; cum decima connexum,[h] ſinus quidam in ambobus lateribus iuxta[i] foramina neruos tranſmittentia inſculpitur, utrarumque inuicem colligatarum uertebrarum corporibus communis, ac partim in ſuperioris uertebræ corpus, partim in inferioris exciſus. quanquam interim grandior ipſius portio ad inferiorẽ potiſsimùm pertineat uertebram. Sinus iſte cartilagine incruſtatus, obtuſi anguli penè forma cælatur, quemadmodum & coſtarum[k] capitulum ſinum ſubiens, anguli obtuſioris modo extuberat. Cæterùm prima thoracis uertebra cũ undecima & duodecima hoc habet proprium, quòd utrinq; peculiarẽ offerat ſinum, proximis ipſi uertebris non communem, in ipſiusq́; duntaxat corpore inciſum. Ad ſuperiorem enim ſedem corporis primæ thoracis uertebræ, ſinus utrobiq; exculpitur rotundus, & ſatis inſigniter cauus, ac deniq; cartilagine oblitus, cui primæ thoracis coſtę radix rotundo capitulo inarticulatur. Deinde ad inferiorem huius ſinus ſedem alius inſigniter profundus conſpicitur, aſper, & foraminibus quibuſdam inæqualis, nullaq́; cartilagine inunctus: à quo ualidiſsimum prodit ligamentum, coſtam in ſuo ſinu robuſtiſsimè ſtringens. Pari ratione rotundus

a fig. cap. 14 C, D. integræ fi. K ad L. Dein totus uertebrarũ contextus 1, 2 fig. cap. 19.

b c Hanc molis differentiã oſtẽdit 1 fig. integrarum, ac fi. ca. 14.

d 9 fig. ca. 15 η, κ, θ.

e 1, 2, 3 fi. A.

f 8 fig. ca. 15 ξ. & 9 fig. ξ.

g 8 muſc. tab. A, B.

h 1 fig. B, C. Sed manifeſtius 3 fig. cap. 19 X, d.

i 1 fig. ca. 14 Q, Q.

k 4 fig. 19 cap. L. Hæc petes ex 4 fig. E, F.

Plurimũ duodecim thoracis eſſe uertebras.

Quî earũ ſe habent corpora.

Lib. de oſsib. cap. 9.

Sinus, quibus coſtæ ad uertebrarum articulãtur corpora.

ſinus in duodecima tantum uertebra, duodecimæ coſtæ gratia inſculptus, ad inferiorem ipſius ſedem, alium quoq; aſperum, ſed minus inæquali primæ uertebræ ſinu, profundum adipiſcitur, ligamenti duodecimam coſtam firmius uertebræ adnectentis nomine cælatum. Poſtremò thoracis uertebrarum corporibus etiam ſubſtantiæ ratione quædam accedit differentia. quanto enim cuiuſq; uertebræ corpus grandius maiusq́; eſt, tanto etiam minus apparet ſolidum, ſed fungoſum, & multis inæqualibus uarijsq́; foraminibus incerta ſerie punctum, in quæ uenæ arteriæq́; corpus uertebrarum enutrituræ ſubintrant. Niſi enim uaſorum ſurculi craſſorū oſsium ſubſtantiæ inſinuarentur, impoſsibile eſſet, mediam intimamq́;, & à ſuperficie remotiſsimā oſsis ſedem, ſibi nutrimentum (quandoquidem ita à uaſis oſſa perreptantibus diſtat) allicere. Inter cætera huius generis foramina, nullibi inſigniora ſe offerunt,[l] quàm in poſteriori corporis uertebrarū regione, dorſalem medullam reſpiciente. in qua plurimis uertebris unum peculiare cernitur foramen, pro uertebræ mole magnum, & aſperum, & in multa cęca deſinens foraminula. Et quamuis Galenus hæc priuatim lumborū uertebris uideatur aſcribere, ſi tamen quis ſingula ſtudioſe rimabitur, conſpiciet primam lumborū & thoracis duodecimam, & undecimam, aliquotq́; uertebras ipſis ſuperpoſitas, ea foramina pro illarū magnitudine inſigniora, plura & altiora nanciſci, harumq́; uertebrarum corpus illorum foraminū occaſione fungoſius quàm cæterarum omnium eſſe: quòd ſcilicet magnæ ſint uertebrę, & cauæ uenæ[m] caudicē promptuarij cuiuſdam modo ſibi innitentē non ſortiantur, ac duntaxat[n] uenę pari carentis propaginibus hic ferè exhauſtis & ceſſantib. implicētur. Omnibus thoracis uertebris[o] tranſuerſi obtigerūt proceſſus, qui in nouem ſuperioribus uertebris uix quicquam magnitudine differunt, coſtarum quę ipſis articulātur, ſubſeruientes cōtextui. Decimæ uerò uertebræ proceſſus minus quàm ſuperiorū uertebrarum extuberant: ut etiam decimæ coſtæ, quæ ipſis articulantur, admodū paruæ ſunt, & ſpuriæ. Vndecimæ autē uertebræ tranſuerſi proceſſus, minores ſunt decimæ proceſsibus: & duodecimæ proceſſus, undecimę cedunt proceſsibus. quòd ſcilicet undecimæ & duodecimæ thoracis coſtæ uertebrarū duntaxat articulentur corporibus. Ad[p] apices itaq; trāſuerſorum proceſſuū, nouem ſuperiorum thoracis uertebrarū ſinus cartilagine incruſtati occurrūt, quibus quoddam coſtarum articulatur[q] capitulū. In tranſuerſis autem decimæ uertebræ proceſsibus eiuſmodi ſinus aut nulli, aut interdū obſcuri conſpiciuntur: in duarū uerò infimarū proceſsibus nulli penitus occurrūt. Præterea ſinus in tranſuerſorum proceſſuū apicibus ſculpti, omnes quidē anteriore proceſſuum ſede habentur: uerùm alij eius ſedis mediū magis occupant, alij regionē ipſius ſuperiorem, alij inferiorē. Primæ enim uertebræ tranſuerſorū proceſſuum ſinus deorſum ſpectant, nonæ uerò ſurſum, mediæ autē medio ſe habent modo. Quod Galenus quidem parū animaduertiſſe uidetur, quum coſtarū nexus explicās, huiuſmodi ſinus omnes deorſum ſpectare, ac inferiori apicis tranſuerſorū proceſſuum ſedi inſculpi arbitratur. qui decimā thoracis uertebram, & duas huic ſubiectas nequaquam tranſuerſis proceſsibus in 13. de Partium uſu, ob id debebat priuare, quòd illi totius dorſi in latus motū eſſent præpedituri. Si enim motus illius ratione Natura tranſuerſos proceſſus illis uertebris abeſſe uoluiſſet, non magis uertebras decimę (quam Galenus aſcendentibus ſuis ac deſcendētibus proceſſibus, ut paulo pòſt dicemus apertius, à proximis illis uertebris excipi tradidit) ſubditas, quàm ſuperpoſitas, debuiſſet illis proceſsibus priuare. Nam ſi inferiorum uertebrarum tranſuerſi proceſſus motui laterali obſtaculo erant futuri,

profectò

Cæca foramina in uertebrarū corporibus.

Libro de oſsibus, cap. 10.

Tranſuerſi proceſſus cuiuſmodi.

Libro de oſsibus, & octauo de Adminiſt. diſſect.

In lib. de oſsib.

l 2,3,4 fi. G.

m fi. 6 ca. lib. 3 prępoſitæ ? uerſus o.

n eiuſd. fi. F, dein G.

o 1,2,3,4 fig. H, I.

p 1 fig. K. & 3 fig. ca. 19 c, b.

q 4 fi. ca. 19 M.

profectò ſuperiores nō minus illi motui, quàm inferiores obſtitiſſent. Quemadmodum enim dorſi pars, quæ uertebræ ſuprà infraq́; exceptæ ſubijcitur, ſurſum in illo motu ducitur: ita etiam ſuperiacentem partem deorſum ferri neceſſum eſt, ſi modò ueluti in ſemicirculū dorſum in latus duci debeat, cuius ſemicirculi circūferentię medium punctum uertebra illa meritò cenſetur, quæ ſuprà infraq́; (quęcunq; ea tandē ſit) ſuſcipitur. At quid opus eſt huic ſermoni, adhuc propter uertebrā utrinq; ſuſceptā intellectu difficili, immorari? quum decima, & duæ ipſi ſuccumbentes thoracis uertebrę, tam inſignes tranſuerſos proceſſus habeant, quàm illorū uſui in muſculorum exortu inſertioneq́; expedit. Quinetiā Galenus ſui neſcio quàm memor, paſsim omnes coſtas duobus internodijs articulari prodidit, uno ſcilicet uertebrę corpori, altero autē tranſuerſo proceſſui. quod ſi eſſet (uti ſanè nō eſt) nunquid & decima thoracis uertebra, & duæ ipſi ſubditæ, neceſſariò tranſuerſis donarētur proceſsibus? Quo autem ductu illi aut ſurſum aut deorſum porrigātur, tunc dicemus, quum thoracis uertebrarum ſpinas ſermoni quoq; addiderimus.

Tum alibi ſæpius, tum maximè octauo de Admin. diſſect.

Thoracis uertebrarū ſpinæ.

Natura enim omnibus thoracis uertebris ſpinā toto inceſſu ſimplicē, minimeq́;[r] bifidam largitur, etſi interim in omnibus uertebris nō ſibi forma ſimilē. Superiores namq; nouem uertebrę[s] longiſsimas educunt ſpinas, non admodū amplas, attamen ex ampla baſi in mucronē ſenſim deſinentes, trianguliq́; imaginē ita referentes, ac ſi triangulari conſtarent pyramide. Superiori enim ſede[t] rectā acutamq́; oſtendunt lineam, ſecundum ipſarum longitudinē exporrectam, & deinde utrinq; ad[u] latera iuxta inferiorem ipſarū ſedem, cōſimilem etiam obtinent lineam. adeò ut ſpinæ unius, tres longę acutæq́; lineę, ternas ſuperficies efforment: quarū[x] duæ ſuperiorem ſpinę ſedem cōſtituunt,[y] tertia autem inferiorē. Tres iſtę eiuſdem ſpinę ſuperficies, in nouem ſuperioribus uertebris ut plurimùm pares & æquè amplæ cernūtur, & duæ ſuperficies exactè leues ſunt: tertia autem & inferior aſpera eſt, & ueluti[z] linea ſecundū ipſius longitudinem ducta interdiuiditur. Ab hac tertiæ ſuperficiei linea ligamentū prodit, quod lineę duabus reliquis ſuperficiebus cōmuni inſeritur, quodq́; inuicem ſpinas colligans, interuallumq́; earundem opplens, dextros ſpinę muſculos à ſiniſtris dirimit, illi reſpondens ligamento, quod[a] inter ulnam & radium,[b] ac inter tibiæ os & fibulam cōſiſtere dicam. Interdū ſuperiores ſuperficies inferiori ampliores apparēt, ipſæq́; ſpinæ à lateribus magis (quemadmodū in quadrupedibus occurrit) ſunt depreſſæ. Decima thoracis uertebra non ita prominentem, atq; ſuperiores uertebræ, ſpinam exerit, neq; hæc triangularē illam imaginem adeò ſcitè cōmonſtrat. Duæ enim ſuperiores ſuperficies amplæ admodū ſunt: tertia autem inferior'ue anguſta cernitur, eaq́; non depreſſa, minimeq́; æqualis. Præterea ſpinæ huius mucro obtuſus ampluſq́; eſt, non, ut ſuperiorū uertebrarum ſpinæ, acutus & ſtrictus. Vndecimæ uertebræ[c] ſpina adhuc minus quàm decimæ exporrigitur, & utrinq; magis deprimitūr, ampliorq́; (ſi latera inſpexeris) efficitur. Deinde inferior ipſius ſuperficies in lineā inſigniter extuberat, arctaq́; & aſpera uiſitur, huiuſq́; ſpinæ mucro admodum obtuſus eſt, ac ſpiſſus. Duodecimæ[d] ſpina adhuc magis à ſuperiorum uertebrarū ſpinis uariat, ad lumborum uertebrarum[e] ſpinæ imaginem magna ex parte accedens, quæ utrinq; admodū depreſſa eſt, & lata & ampla.

r 1 fig. 15 cap. 5, 20.
s 1, 2 fig. N, O, P.
t 2 fig. N.
u 1, 2 fig. O, P.
x 2 fi. una ab O ad N, altera ab N ad P.
y 1 fig. inter O et P.
z 1 fig. Q.
a 7 muſc. tab. S, T, V.
b 1 fig. ca. 1 lib. 2 a inter E & I.
c 3 fig. R.
d 4 fig. S.
e 2 fi. ca. 17 C, D, E, F, G. Obſeruato fig. ca. 14. & 2 & 3 fig. integrarum.

Spinarum ductus.

Cæterùm ut omnibus uertebris non eadem ſpinarū forma accidit, ſic etiā ſpinę inuicem ductu diſcrepāt. Nouem namq; ſuperiorū thoracis uertebrarū ſpinæ, ut & ceruicis, inſigniter decliues ferūtur, ſeu à ſummo ad imū tendunt. Decimę autē thoracis uertebræ ſpina minus quàm ſuperiorū ſpinæ deorſum cōniuet, magiſq́; rectà retrorſum fertur. Vndecimæ ſpina adhuc

rectius erigitur, & huius rectitudinem duodecimæ ſpina uincit. Verùm interim harum nulla adeò rectà fertur, quin ipſius mucro ſemper magis deorſum quàm ſurſum uergat. quod etiam omnium in lumbis uertebrarum ſpinis accidit, deorſum magis quàm ſurſum ſpectãtibus. Atq; hæc in hominis dorſo ſubaudiẽda ſunt. Canibus enim, ſimijs, leporibus, & alijs ferè quadrupedibus prorſus contraria eſt ratio, Galeni dogmatibus pulchrè quadrans. His enim decimę thoracis uertebræ ſpina neq; deorſum neque ſurſum uergit: & duæ deinceps, quæ ſtatim decimæ ſubijciũtur, ſpinam habent obſcurè ſuperiora ſuo mucrone ſpectantem. Reliquæ uerò has adhuc ſubſequentes, ſpinas obtinent ab imo ſurſum porrectas.

Lib. de oſſib. & libro 13. de Vſu partium.

Trãſuerſorum proceſſuum ductus.

Tranſuerſi colli uertebrarum proceſſus, quemadmodum & nouem ſuperiorum thoracis, ex Galeni ſententia, decliues, ſeu à ſummo ad imum deberent porrigi: uerùm id adeò obſcurè leuiterq; fit, ut uix mentione dignum uideatur. Quandoquidem ſi tranſuerſos colli uertebrarum proceſſus non perfunctoriè conſideraueris, illos dices [f] externo ſeu poſteriori eorum latere deorſum reſpicere: [g] interno autem, ſeu anteriori latere, quod poſteriori latius eſt, ſurſum tendere. Tranſuerſi autem nouem ſuperiorum thoracis uertebrarum proceſſus, toto ipſorum corpore retrorſum ſurſumq; magis, quàm deorſum feruntur. Verùm [h] ſuperior eorundem pars gibba uiſitur, [i] inferior caua, & nonnihil ſinuata, quaſi hac ratione deſcenſus ad inferiora ſpeciem proceſſus illi referrent. Tranſuerſi autem duodecimæ thoracis uertebræ proceſſus non ſolum ſurſum conniuent, uerùm etiam egregiè retrorſum ducuntur, quemadmodum & undecimæ & decimæ proceſſus nõnihil ſurſum ſpectant. [k] Tranſuerſi uertebrarum in lumbis conſiſtentium proceſſus admodum obſcurè ſurſum ducuntur: quanquam uertebra ſacro oſsi commiſſa, paulo manifeſtius cęteris, ſuos proceſſus ſurſum efferre cernitur. Porrò in paulo antè commemoratis animalibus, tranſuerſi proceſſus colli uertebrarum perquàm conſpicuè & manifeſtò deorſum tendunt. Thoracis autem uertebrarum proceſſus, aut non deorſum feruntur, aut admodum leuiter. Lumborum uerò uertebrarum proceſſus inſigniter in altum obliquè porriguntur, & Galeni deſcriptionibus adamuſsim conueniunt. Quòd uerò ſpinarum & tranſuerſorum proceſſuum ductu ea animalia tantopere ab homine diſcrepent, muſculi dorſum mouentes in cauſa ſunt, ſecus longè in hoc quàm illis occurrẽtes, uti quoque admodũ impar in utriſq; dorſi motuum ſpectatur ratio. Quandoquidem uerò muſculorum hiſtoria in ſecundum uſq; librum nobis eſt differenda, quî aſcendentes deſcendenteſq; thoracis uertebrarum ſe habeant proceſſus, modò non inopportunè aggrediemur.

f 8, 10 fig. cap. 15 X.
g earundem fig. Z.
h 1, 2 fi. L.
i 1 fig. M.
k 1, 2, 3 f. cap. 17 H.
Tum alibi, tũ in lib. de oſſib.

Differentia ab aſcendentibus & deſcendentibus proceſsibus, corundẽq; articulationis ratio.

Vertebrarum omniũ quæ ſupra ſacrum os habentur, articulationum, quæ iſtis conſtant proceſsibus, ea eſt ratio, ut ſuccumbens uertebra ſupra iacentem ſubintret, & ab illa ſuſcipiatur, aut ſuccumbens ſuperiorem in ſuos ſinus ita excipiat, ut uniuerſæ, duabus tantum demptis, una parte ſuſcipiant, altera ſuſcipiantur. Prima enim ceruicis uertebra, & ſuperiori & inferiori ſede ſuſcipit. [l] ſuperiori quidem occipitis oſsis capitula, [m] inferiori autem ſecundam ceruicis uertebram. etſi interim hi ad primam pertinentes uertebrã articuli, aſcendentibus deſcendentibuſq; nobis uocatis proceſsibus (quum nimirum hæc illis deſtituatur) non ſint aſcribendi. [n] Duodecima uerò thoracis (niſi alia quæpiam interdum eius uices ſubeat) utrinque, ſeu ſuprà infraq; ſuſcipitur, nullam interim admittens. Omnium itaque hac uertebra ſuperiorum, ad primam uſq; ceruicis, elatior, inferiorem ac ſubſtratam excipit, ut decima thoracis undecimã, & nona decimam. Quæ autem ſub utrinque ſuſcepta locantur, ſuperiori quidem ſui parte ſuperiacentem excipiunt, inferiori

l 2 fig. 15 cap. N ſuſcipit 1 fig. B.
m 4 fi. 15 cap. Y ſuſcipit 5 fig. C.
n fi. ca. 14 E. & 3 integrarũ ad 12 coſtam.

feriori uerò ſubiacentem ingrediuntur. atq; ita prima lumborum uertebra à ſecunda,& hæc à tertia ſuſcipitur. Thoracis uertebræ ſupra utrinq; ſuſceptam repoſitæ, eandem in aſcendentibus deſcendẽtibusq; proceſsibus ſpeciem cum [o] colli uertebris obtinent. Sunt porrò hæ thoracis uertebræ, ſecundum Galeni ſententiam in libro de Oſsibus, nouem ſuperiores: aut alicubi in libris de Vſu partium, decem. Is enim hic undecimam, illic uerò decimam thoracis utrinq; ſuſcipi tradidit, uti in ſimijs & canibus cernebat. Mihi autem nunquam in homine decima utrinque excipi uiſa eſt, ſed plurimùm duodecima. Aliquando enim cum ſacrum os quinq; tantum oſsibus efformatum reperi, undecima mihi utrinq; ſuſcepta occurrit. Verùm Bononiæ Galli cuiuſdam ſacerdotis oſſa contexuimus, in quibus prima lumborum utrinq; ſuſcipitur, & illa trãſuerſos ſuos proceſſus perinde ſibi articulatos gerit, ut duodecima thoracis uertebra duodecimas coſtas. Quum igitur frequentiſsimè duodecima thoracis utrinq; ſuſcipi appareat, ab hac ſequentem modò orationem inſtituemus. Vndecim thoracis uertebrarum aſcendentes[p] proceſſus ſurſum extuberant, & in[q] exteriori poſteriori'ue ſede, notatu digna orbiculariq́; circumferentia cartilagine incruſtantur. quæ adeò leuiter ac plana ſuperficie eminet, ut num ſinus, num capitulum cenſenda ſit, uix internoſcas. Deſcendentes autem proceſſus[r] interna anteriori'ue ipſorum ſede, qua foramen dorſalis medullæ gratia cælatum reſpiciunt, ſinum adipiſcuntur quodammodo orbicularem, & leuiter ac ſuperficietenus tantum exculptum, & cartilagine incruſtatum, nuperq́; dicto capitulo adamuſsim correſpondentem. Hi ſinus & capitula, à colli uertebrarum proceſſuum ſinibus capitulisq́; in ductu ſolum uariant. Colli enim uertebrarum ſinus & capitula obliquè ab anterioribus ſurſum porriguntur, aut contrà obliquè deorſum tendunt. Nihil enim refert, ſiue ſurſum, ſiue deorſum porrigi dixeris, modò obliquitatem illorum intelligas, & cum thoracis uertebrarũ ſinuum capitulorumq́; ductu eam conferas: qui quadãtenus recto perficitur tramite, quo firmior, minusq́; ad motum ſequax thoracis uertebrarum eſſet cõtextus. Quum igitur thoracis uertebrarum, ut & colli, aſcendentes proceſſus poſteriori ſua ſede protuberent, deſcendentes uerò interna ſede cęlentur, meritò aſcendentes inferioris uertebrę proceſſus, ſubintrant deſcendentes ſuperioris uertebræ proceſſus, inferiorq́; uertebra à ſuperiori excipitur.

Ab a ad b colli uertebrarũ proceſſuum ductus metitur. à c uerò ad d thoracis.

o 7 fig. 15 cap. ſ. dein 9 fig. d. & 11 fig. b, d.

Lib. 13.

p 1 fig. T, V.

q 2, 3 fig. X, Y.

r 1 fig. c.

Quo modo lumborum uertebræ mutuò dearticulentur.

Cæterùm lumborum uertebræ alia ratione coordinantur.[s] Aſcendentes enim illarum proceſſus interno latere, quo ſe inuicem illi reſpiciunt, ſinum habent oblongum, & ampliter ſatis cauum & rectum.[t] Deſcendẽtes autem proceſſus, latere ſuo externo (modicè interim uerſus anteriora) oblongo & ueluti recto protuberant capitulo, quod in inferioris uertebrę aſcendentis proceſſus ſinu aptè excipitur. Adeò, ut in lumborum uertebris inferior uertebra ſuis ſinibus ſuperioris admittat capitula: ſecus quàm in ceruice & thorace, ubi ſuperior ſuis ſinibus inferioris uertebræ capitula excipit. Duodecima autem thoracis uertebra[u] aſcendentes proceſſus ſimiles gerit aſcendentibus ſuperiorum illi thoracis uertebrarum proceſsibus, quos poſteriori ſua ſede extuberare diximus. Atq; ideo duodecima illis proceſsibus undecimæ thoracis uertebræ deſcendentes ſubit, ipſaq́; ab undecima excipitur.[x] Deſcendẽtes etiam duodecimæ proceſſus extuberant, non quidem ipſius aſcendentium proceſſuum modo, uerùm ut deſcendentes uertebrarum in lumbis occurrentium proceſſus. Quum igitur hi, aſcendentium primæ lumborum uertebræ proceſſuum ſinus ſubintrent, quid promptius

colligi

s 1 fig ca. 17 K, L, M.

t 2, 3 fig. cap. 17 O.

u 4 fi. e, f.

x 4 fig. b.

colligi poſsit, quàm ſuprà infraq; duodecimam ſuſcipi? Verùm interim non ita multum refert, an hæc, an undecima, an alia quæpiam utrinq; ſuſcipiatur: modò nos ſingularis Naturæ hic non lateat induſtria, quæ in dorſi medio uertebram effinxit ſtabilem, & utrinq; ita ſuſceptam, ut in cameratis & arcualibus ædificijs architectos inter utriuſque lateris lapides unum locare cernimus, qui utrinque ſuſcipitur, ipſo interim nullum ſuſcipiente: quemadmodum cæteri omnes unum lapidem ſuſcipiunt, & ab alio excipiũtur, ſuſtinenturq;. Vt enim dorſum ſibi dicatis ageretur motibus, hanc uertebram utrinq; ſuſceptam quieſcere, quodãmodoq; firmari neceſſum fuit, reliquis interim omnibus ab hac & à ſe inuicem leuiter ſecedentibus. Illa enim quieſcente, quum dorſum flectimus, ſuperiores deorſum ducimus, inferiores autem aliquo pacto ſurſum incuruamus. In tẽſione uerò rurſus oppoſito motu uertebras agimus: ſi quidem hi dorſi motus, & alij quos antea commemorauimus laterales, circulari, non autem prorſus angulari figura celebrentur. Quàm parum uerò hæc cum Galeni in decimotertio de Partium uſu, placitis conueniant, ſi mutuò loca contuleris, promptè animaduertes. Hic autem in thoracis uertebris, ad radicẽ aſcendentium deſcendentiumq; proceſſuum, adeoq; ad poſterioris earundem proceſſus ſeu ſpinæ exortum, inſignes adhuc[y] obſeruãdæ ſunt aſperitates, inæqualiterq; extuberantes proceſſuli, in hoc parati, ut ualida hinc pronaſcerentur ligamenta, tanto robuſtius firmiusq; thoracis uertebras inuicẽ colligantia, quanto obſcuriori motu thoracis uertebras, quàm ceruicis moueri, ex uſu fuit. Quę quum ita ſint, omnes thoracis uertebræ ſeptem donantur proceſsibus:[z] duobus nimirum tranſuerſis,[a] duobus aſcendentibus,[b] & totidem deſcendẽtibus,[c] unoq; poſteriori, ſeu ſpina. Quî autem foramina neruos tranſmittentia, in thoracis ſe habeant uertebris, ſuperiori Capite expreſsimus.

Quamobrem unam uertebram in dorſi medio utrinq; ſuſcipi oportuerit.

Figura huius Operis fronti adbita, uarios arcus oſtendit.

y 23. fig. circa G.

z 1,2,3, fig. H, I.

a 1 fig. T. V. 2,3 fig. X, Y.

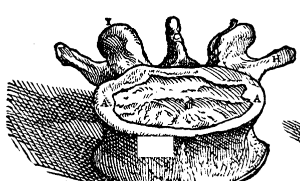
b 2,3 fig. a, b.

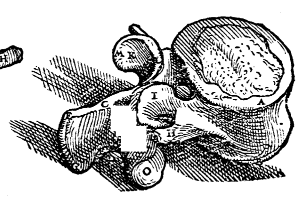
c 1,2 fig. N, O, P.

Thoracis uertebrarum proceſſuum numerus.

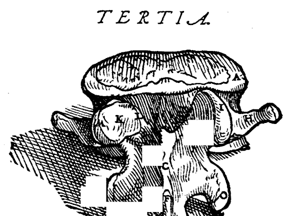
DE LVMBORVM VERTEBRIS. Caput XVII.

PRIMA XVII CAPITIS FIGVRA. *SECVNDA.*

TERTIA.

TRIVM

TRIVM DECIMISEPTIMI CAPITIS FIGVrarum, & earundem characterum Index.

QVONIAM omnes lumborum uertebræ eadem forma conſtant, unam duntaxat ipſarum triplici facie hic expreſsimus: Prima quidem figura anteriorem uertebræ faciem, Secunda latus, Tertia poſteriorem faciem proponentes.

A 1, 2, 3 *Appendix ſuperior corporis uertebræ.*

B 1, 2 *Appendix inferior corporis uertebræ.*

C, D, E, F, G *His characteribus non in eadem figura obuijs, ſpina ſimul notatur, ac ſinguli priuatim in ſpina aliquid hunc in modum indicant.*

C 1, 2, 3 *Indicatur ſpinæ lumborum uertebræ ſuperior pars, ſeu lata aſperaq́ ipſius linea.*

D 2 *D latitat in umbra, ſub ſpina ſecundæ figuræ, notans lineam inferiorem ſpinæ.*

E 2 *E non procul à D diſtat, notans alterius lateris ſinum, ad latus lineæ D inſignitæ conſiſtentem.*

F, G 2, 3 *Appendix ſpinæ, triangulum referens, qui in baſi G notatur, in acuto autem angulo F inſignitur.*

H 1, 2, 3 *Alterius lateris tranſuerſus proceſſus.*

I 1, 2, 3 *Aſcendens alterius lateris proceſſus. Uerùm K, L & M in ſecunda figura & tertia expreſsius alterius lateris aſcendens notatur proceſſus.*

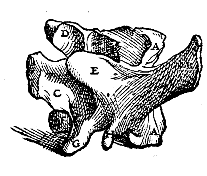
K. L. *K enim ſinus inſignitur. L uerò anterius eiuſdem ſinus labrũ, ſeu ſupercilium.*

M. *M autem poſterius ſupercilium indicatur.*

O 2, 3 *Deſcendens alterius lateris proceſſus. O in tertia figura poſitum, eius proceſſus caput notat.*

QVARTA DECIMISEPTIMI CAPITIS FIGVRA.

QVO leuiori opera proceſſuum hoc Capite priuatim deſcribendorum ſedem formamq́ aſſequaris, præſenti figura caudatæ ſimiæ lumborum uertebram dextra facie expreſsimus. in qua A & A uertebræ illius notant corpus. B tranſuerſum proceſſum hic manifeſto ſurſum ſpectantem. C ſpinam, quæ etiam ſurſum uergit. D & E duos indicant aſcendentes proceſſus. F uerò & G duos deſcendẽtes proceſſus inſinuãt. Poſtremò H indicatur proceſsus, quo humanæ lumborũ uertebræ priuãtur.

FERE omnia quæ ad lumborum uertebras ſpectant, antea recenſuimus: ac proinde illarum deſcriptioni modò prolixius non immorãtes, obiter prius commemorata reſumemus: dein ea quæ hoc Caput priuatim ſibi uendicabit, ſubiecturi. Sunt itaque lumborum[a] uertebræ numero quinq;, omnium quas hactenus deſcripſimus maximæ & craſsiſsimæ: ob quod etiam ipſarum corpora multis foraminibus opplentur, quæ non peruia ſunt, at duntaxat uaſorum nutrimentum afferentiũ occaſione parata. Foramen uerò dorſali medullæ in his exculptum, tanto minus eſt incumbentium uertebrarum foraminibus, quanto iam toto progreſſu dorſalis medulla gignendis neruis[b] tenuior graciliorq; euaſit.[c] Foramen emittendo neruo & admittẽdæ uenę arteriæq; in ambobus uertebarum lateribus cælatum, ferè uniuerſum ad ſuperiorem refertur uertebram, quæ eius foraminis ſuperiorem ſedem ac latera conſtituit, quum interim ſubiecta inferior´ue uertebra duntaxat humiliorẽ foraminis ſedem efformet.[d] Tranſuerſi harum proceſſus utrinq; ſinguli, longè tenuiores ſunt thoracis uertebrarum[e] tranſuerſis proceſsibus. At interim admodum procerè educuntur, quaſi coſtarum uſum in lumbis nõnihil præſtarent. ac proinde etiam prima & quinta lumborum uertebræ breuioribus tranſuerſis[f] donantur proceſsibus, quàm mediæ, non ſecus quàm ſi ſuperiùs infimæ thoracis coſtæ, & inferiùs iliũ[g] oſſa eos pro-

Marginal notes (left): a fig. cap. 14 E, F. tres integræ L ad M. — b 1 fig. ca. 11 lib. 4 E, F. — c fig. cap. 14 Q. — d 1, 2, 3 fi. H. — e 1, 2 fig. ca. 16 H, I. — f Oſtẽdit id 1 fig. integrarum. — g 1 fig. integrarũ ⊙, ⊙.

Marginal notes (right): Cuiuſmodi ſint lumborum uertebrarum corpora. — Foramina. — Tranſuerſi proceſſus.

eos proceſſus longius exeri prohibuiſſent, neque eoſdem inibi coſtarum uices adeò obire neceſſum fuiſſet. Præterea nullius uertebræ trãſuerſi proceſſus ſurſum manifeſtò aſſurgũt, præter quintæ uertebrę proceſſus, quibus quo minus tranſuerſim aliorum modo porrigantur, ilium quoq; oſſa obſtant, illius uertebrę corpori uicinius accedentia, quàm mediarum in lumbis uertebrarũ tranſuerſorum proceſſuum eſt longitudo.

Spina.

[h] Spina his eſt ualida & craſſa, at pro ipſarum mole non admodum procera aut longa. Si dextrum ſiniſtrumq; in ſpina ſpectes, ipſa tenuis eſt: [i] ſi autem ſuperiora inferioraq; conſideres, latiſsima. [k] ſuperius quidem acuta, & in aſperam deſinens lineam: [l] inferius uerò craſsior, & quaſi duobus donata ſinibus. in quorum medio linea educitur, à qua ligamentum ad ſuperiorem ſpinæ inferioris uertebræ lineam pronaſcitur, quod ſpinarum interuallum opplens, dextros muſculos à ſiniſtris dirimit. Spinæ [m] mucro appendice, ut & thoracis uertebrarum ſpinę, conſtat: & ualde obtuſus, ac quodammodo triangularis uiſitur. ſi modò utrinque ad latera unam trianguli coſtam, & tertiam (quæ alijs longè breuior eſt) in ſpinæ appendicis baſi conſtituas.

h 2 fig. C, D, E, F, G.
i 2 fig. à C ad D.
k 1, 2, 3 fi. C.
l 2 fig. D lineã, E autem alterũ ſinũ notat.
m 2, 3 fig. F, G.

Aſcendentes proceſſus.

[n] Aſcendentes proceſſus interno latere, quo ſe inuicem èregione ſpectant, [o] ſinum adipiſcũtur profundum, & ſi animum ſuperiori & inferiori ſinus partibus accommodaueris, rectum & oblongum.

Deſcendentes proceſſus.

[p] Deſcendentes proceſſus inſigniter decliues feruntur, & externo ipſorum latere in [q] oblongum rectumq; capitulum deſinunt, quod magis uertebræ anteriora quàm poſteriora reſpicit. Capitula hæc in ſubiectæ uertebræ aſcendentes ſubeunt proceſſus, quemadmodum etiam antea fuſius exequutus ſum. Conſtat itaq; lumborum uertebras ſeptem duntaxat exerere proceſſus, unum ſcilicet poſteriorẽ, ſeu ſpinam, duos tranſuerſos, & totidem aſcendentes & deſcendentes. adeò ut huic Capiti hactenus, quod priùs non recenſui, nihil ferè adiectum ſit. Neq; etiam aliud

n 1, 2, 3 fi. I, K.
o 2, 3 fig. K.
p 2, 3 fig. N, O.
q 3 fig. O.

Proceſſus, quẽ Galenus ex abundanti lumborũ uertebris aſcribit lib. 13. de Vſu part. et lib. de Oſsibus cap. 10.

ſubnecterem, niſi Galenus lumborum uertebris ex abundanti unum utrinq; tribueret [r] proceſſum, quem ad inferiora uergentem, iuxta foramen ſitum ſcribit, quò neruus à dorſali medulla principium ducẽs prolabitur. Ego hunc proceſſum in humanis uertebris nunquam reperi. unde etiam in hoc obſeruando eadem uia & ratione mihi utendum duxi, qua ea indagare ſoleo, quæ à Galeno deſcripta, in homine haudquaquam mihi occurrerẽt, quæ'ue ſecus quàm ipſe tradidit, habere cernerem. Conſueui enim hæc omnia mox in brutis animantibus examinare, quæ Galeni deſcriptionem perſępe mihi oſtenderunt: aut ueluti manu ducentia, quid ſibi uoluerit, edocuerunt. Hic itaq; proceſſus me tantiſper latuit, donec omnium partium diſſectionem Bononiæ in ſimia illa aggrederer, cuius oſſa præter humanum ſceleton, Ioanni Andreæ Albio, Hippocraticæ medicinæ apud Bononienſes profeſſori clariſsimo, compegi: quum is, ut uir eſt ſplẽdidiſsimus, omni humanitate, admodumq; liberaliter in ipſius ædibus me Bononiam Anatomes docendæ gratia uocatum, ſecundò excepiſſet. In ſimię igitur lumborum uertebris ad radicem [s] tranſuerſi proceſſus in inferiori ipſius ſede, [t] acutus conſpicitur proceſſus, rectà deorſum protenſus, & ſinus qui nerui nomine illic inciſus eſt, externum latus quodammodo conſtituens, ac ueluti interuallũ cum deſcendẽte proceſſu efformans, in quod aſcendens inferioris uertebræ proceſſus ſubintrat. Quanquam is præcipuus huius proceſſus non ſit uſus, ut neq; etiam in hoc potiſsimùm creatur, quo hàc procidentem neruum ab iniuria uindicet, illiq; inſtar propugnaculi exiſtat. Peculiari enim cuidam extruitur [u] muſculo, quem ſimię cum canibus communem obtinent, & quo homines inferiorem dorſi partem non æquè ac illa animalia in circulũ flectentes, non minus deſtituuntur, quàm omni pręſentis proceſſus ſigno.

r 4 fig. H.
s 4 fig. G.
t 4 fig. H.
u Petes hunc ex ſimiæ aut canis ſectione.

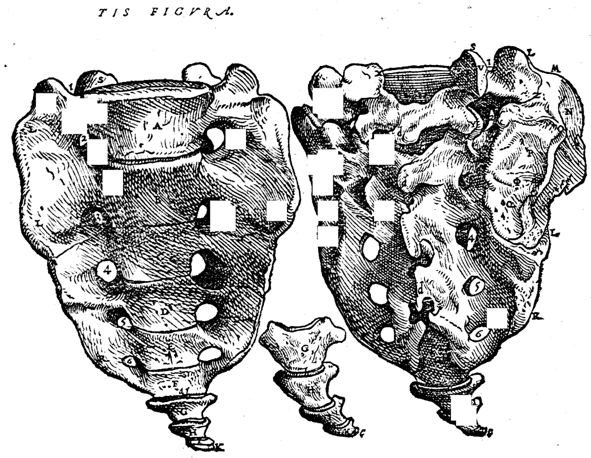
ſigno. Enaſcitur uerò hic muſculus nerueo & utcunque lato principio ex coxendicis oſsis ſede, qua primarij femur flectentes muſculi deorſum conuoluuntur. Hinc obliquè aſcendens, & in lumborum regione primùm carneus euadens, omnibus ſui lateris acutis uertebrarum inſeritur proceſsibus, ſuperioriq́ue inſertionis ſuæ extremo in uertebram ceſſat, illi quæ utrinque ſuſcipitur, mox ſubditam. Inferiori extremo non pariter in canibus ac ſimijs deſcendit, quum in plures lumborum uertebras his, quàm illis inſeratur. uti etiam ſimiarum plures lumborum uertebræ hunc obtinent proceſſum: qui tanto ſemper eſt manifeſtior, longiusq́ue è uertebris exeritur, quo hæ illi quæ utrinque ſuſcipitur uertebræ ſunt uiciniores, muſculusq́ue iſte ualidiorem in illas molitur inſertionem. Adeò ut thoracis etiam uertebræ inferius quàm utrinque ſuſcepta, quæ illis animalibus plurimùm eſt decima, collocatæ, hunc proceſſum ſibi perinde uendicent, ac lumborum uertebræ ſuperiores. nam ſacro oſsi proximæ, & muſculi huius inſertionem non plenè excipientes, proceſſu illo priuantur. Quod à Galeno uenerat obſeruandum, quum ſibi primùm hunc proceſſum innotuiſſe ſcribit, & quum alibi muſculos in lumbis poſitos, dorſiq́ue motibus inibi famulantes, parum rectè ueteribus cognitos fuiſſe iactitat, ſuas undique proponens nobis ſimias, ubi accuratius, ac ueluti ſtudio quidpiam perſequitur. Verùm interim omnes à me hactenus diſſectæ ſimiæ, quæ potiſsimùm fuerunt caudatæ, non ſecus quàm canes, in lumbis plures quinque obtinuerunt uertebras: neque ſat ſcio, num aliqua ſimiarum genera breuiori corporis trunco, quàm noſtræ hæ donata, caſu reperiantur, quibus tantum quinque in lumbis, quemadmodum hominibus, conſiſtunt uertebræ. quum Galenus quinque tantum paſsim enumeret, reliquum nihilominus ſuum ſermonem ſimijs (uti iam oſtendimus) potius, quàm homini accommodans. niſi etiam fortè poſito hîc à ueteribus ſimul omnibus numero, ita acquieuerit, ut pauciores uertebras, quàm ipſi in ſimijs offerebantur, poſteris tradiderit: forſan in humanis ipſi ruri oblatis, at ſanè, ut ueriſimile eſt, domum non allatis ſceletis, quinarium obſeruans numerum: & in reliqua interim fabrica, plenioriq́ue oſsium hiſtoria, hominis uertebras ſimiarum uertebris ſimiles pareſq; eſſe, citra diligentius examen, ſibi (quemadmodum aliàs ſæpe) perſuadens.

Lib. 13. de Vſu partium.
Lib. 5. de Adminiſt. diſſect.

Simijs & canibus pauciores quinque in lumbis eſſe uertebras.

DE OSSE SACRO, ET OSSE coccyge. Caput XVIII.

PRIMA XVIII CAPITIS FIGVRA. SECVNDA.

TERTIA.

TRIVM DECIMIOCTAVI CAPITIS FIgurarum, & earundem characterum Index.

PRAESENTES figuræ uniuerſum dorſi oßium, quæ lumborum uertebris ſubijciuntur, contextum exprimunt. ac prima quidem figura, quæ dextrum latus occupat, anteriorem horum oßium faciem ſpectandam proponit. Secunda uerò in ſiniſtro conſiſtens latere, poſteriorem oſtendit faciem, modicè in latus delineatam, ſinus commonſtrandi gratia, cui dextrum ilium os coarctatur. Tertia autem figura in dictarum medio repoſita, integrum coccyx os ea forma magnitudineq; oculis ſubijcit, qua id in uegetæ ætatis hominibus plurimum obſeruatur.

A, B, C, D, E, F, G, H, I, K *Hi characteres in prima figura decem denotant oſſa, quintam lumborũ uertebram ſubſequentia: quorũ ſex ſuperiora, ſacri oßis loco in homine habiturus ſum: quatuor uerò inferiora (quæ etiam G, H, I, K in tertia figura inſinuantur) mihi coccyx, ſeu (uti interdum loquimur) coccygis os appellabuntur.*

L, L, R *In prima figura notantur tranſuerſi oßium ſacrum os conſtituentium proceſſus. uerùm hic L & L priuatim indicant amplitudinem proceſſus ſecundi oßis. R autem, & in hac, & in ſecunda figura, oſtēdit proceſſus tranſ-*

M. *uerſi quinti oßis tuberculum, cui nonnulla implantantur ligamenta. In ſecunda itaq; figura L, M, L & R tranſuerſos proceſſus oßis ſacri oßium inſinuant.*

N, N, *deinde O, O, poſtremò P, Q, & Φ in ſecunda figura oßis ſacri dextrum ſinum notant, cui dextrum ilium os connectitur, & qui poſtmodum in plures ſinus & tubera ſubdiuiditur. N enim & N notatur ipſius oblongus ſinus, & anterior. O uerò & O tuberculum indicant, inſtar amplæ cuiuſdam lineæ prominens, ac anteriorem ſinum N & N notatum, à poſteriori P, Φ & Q inſignito dirimens. P enim ſuperiorem ſinus poſterioris ſinum notat, Q autem inferiorem. Φ uerò tuberculum deſignat, ſuperiorem ſinum ab inferiori interdiuidens.*

S *In prima & ſecunda figura, primi oßis dexter aſcendens notatur proceſſus.*

T, V, X *Hi characteres in ſecunda figura tantum apparent. ac T quidem notat ſinum aſcendentis proceſſus, cui capitulum deſcendentis dextri proceſſus quintæ lumborum uertebræ inarticulatur. V uerò & X, ſinus huius anterius poſteriusq; notant ſupercilium. quanquam interius etiam ſupercilium in ſecundæ figuræ aſcendente ſiniſtri lateris proceſſu, X inſigniuimus.*

Y *In ſecunda figura connexus frequenter apparens ſignificatur, quo primi ſacri oßis deſcendentes proceſſus, aſcen-*

dentibus

dentibus ſecundi oßis ad eum modum committuntur, quo hac ſede lumborum uertebras articulari, iam multo antea didiciſti.

Z *In prima ſecundaq́ figuris cõnexus notatur tranſuerſi proceſſus primi oßis, cum tranſuerſo ſecũdi oßis proceſſu.*

a *In prima figura & ſecunda, indicatur inferior extuberansq́ ſexti oßis pars, quæ primo coccygis oßis oßi coarticulatur.*

b,b *In tribus figuris inſinuatur cartilaginoſum ligamentum, coccygis oßis commiſſuras intercedens.*

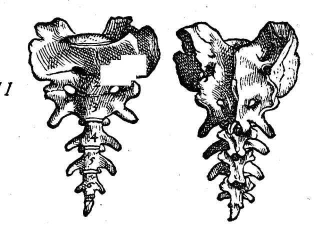
c *In ſecunda & tertia inſignitur cartilago, mucroni coccygis oßis adnata.*

d,d *In ſecunda, ſacri oßis oßium ſpinæ, posterioresúe proceſſus oſtenduntur.*

e, f, g, h, i, k *Hi characteres in ſecunda figura admodum latitant, notantes dorſalis medullæ in oſſe ſacro iter, foraminaq́ hic inter ſpinarum interualla ſubinde conſpicua.*

1, 2, 3, 4, 5, 6 *His numeris in prima & ſecunda, inſcribuntur foramina, neruorum à dorſali medulla in ſacro oſſe complexa originem ducentium, quæ ſex conſtituunt paria, quorum quinq́ inferiora in anteriori ac poſteriori ſacri oßis ſede excidunt.*

QVARTA XVIII CAP. FIGVRA.

QVINTA.

QVARTAE ET QVINTAE DECIMIOCTAVI Capitis figurarum, & earundem characterum Index.

QVONIAM in præſentis Capitis contextu, Galeni gratia, ſimiarum & canum ſacri oßis & coccygis mentio incidet, non ab re duximus, & hic quoq́ ea oſſa, uti in ſimijs obſeruantur, exprimere: quarta quidem anteriorem ſedem ſacri oßis & dein coccygis explicantes, quinta uerò eorundem oßium poſteriorem ſedem proponentes. Numerus igitur ille 1,2,3,4,5,6 indicat oſſa, quorum ſexto cartilago priuatim ſubnaſcitur. 1,2,3,4,5,6.

a fig. cap. 14 E, F. b fig. cap. 14 G, H, et I, K. dein integrarũ fi. M, N. et huius Capitis figurarũ tota 1, & 2.

Decẽ oſſa adhuc in dorſo enarranda.

SVB lumborum[a] uertebris[b] decem reponuntur oſſa, quibus reliqua dorſi pars, à lumbis ad anum uſque pertinens, conſtituitur. horumq́;[c] ſex ſuperiora inuicẽ ita coaleſcunt, ut inſtar unius ferè oſsis ex ſepulchris ſimul omnia effodi ſoleant, quod πλατὺ Græcis, latum uerò & amplum Latinis ideo uidetur appellatum, quòd eius latitudo, idq́; potiſſimum in homine, cui illud ad proportionem præ cæteris animalibus, non ſecus quàm uniuerſum aliàs dorſum, obtigit latiſsimum, facilè reliquarum uertebrarum amplitudinem elatiori ſua ſede ſuperat, ijs baſis tutiſsimiq́; fulcri modo ſubiectum. Non enim arbitror ueteres id amplitudine omnibus corporis contuliſſe oſsibus, quum ilium[d] oſſa ipſo longè ſint ampliora. Vnde uerò id etiam ἱερὸν, ſeu ſacrum uocarint, non ſatis mihi conſtat, niſi à rara quadam effigie formaq́; id acciderit, aut quòd adeò egregij, & cuiuis (qui uel obiter illud ſuę baſi innitens ſpectat) uarijs modis obuij propugnaculi imaginem referat: aut quòd diuinitus, citra muſculorum auxilium, in partu illius cum ilium oſsibus connexus reſerari, dehiſcereq́;, ac denuò committi pleriſq́; (at falſo interim) perſuaſum ſit: aut fortè quòd grande magnumq́ue uiſitur. quemadmodum apud Poetas Ilium, mare, famem, & alia quædam, ſacra nuncupari credimus. Verùm & tunc (uti de amplitudine dictum eſt) ſacrum os

Quid ſacrum, ſeu amplũ os.

c fig. cap. 14 charact. 25, 26, 27, 28, 29, 30. et huius Capitis fig. 1 A, B, C, D, E, F.

d latißimæ portiones figurarũ ca. 20. integr. fig. O.

uertebris duntaxat eſſet conferendum, quum oſſa ipſi utrinq; coarctata, &[e] femora, & interna tibiarum[f] oſſa, illo grãdiora exiſtant, & tamen unico tantum oſſe efformentur, ſacro ex ſenis interim cõpacto. Alij huius nominis rationem ſolicitè indagantes, neſcio quid de ueterum ſacrificijs comminiſcuntur. præterquàm quòd nonnulli alia inſuper ipſi indant nomina, cum omnibus cæterorum oſsium nomenclaturis ad huius libri calcem ideo ſubijciẽda, ne hic aut alibi etiam ineptis barbariſq; uocibus orationis cõtextum plus æquo interturbemus.

Quid os coccyx.

[g] Quatuor itaq; oſsicula ſacro oſsi ſuccedentia, à quadam coccygis, ſeu cuculi auis roſtri figura, ac ueluti colore, non ſecus quàm ſi unũ aliquod etiam eſſent os, Gręcis, uti & Latinis, κόκκυξ pręcipuè appellãtur, quemadmodũ nunc in uniuerſa decem horum oſsium hiſtoria conſtabit apertius.

Sacri oſsis deſcriptio.

Ipſius oſsiũ inter ſe cõnexus.

Sex igitur ſuperiora oſſa, ſacrum os efformantia, inuicem ita conſtruuntur, ut anterioris ſuæ ſedis medio talem oſtendant[h] connexum, qualem uertebrarum proponerent corpora, ſi eouſq; coaluiſſent, ut nihil amplius cartilaginei[i] ligamenti inter ipſa conſpiceretur. quamuis interim pueris, quibus hęc oſſa nondũ plenè, aut æquè ualidè, ac in prouectę ætatis hominibus, coaluerũt, non ſecus quàm in illorum appendicum nexu, cartilago quædam in hac unione occurrat. In lateribus uerò anterioris ſedis, ubi tranſuerſi ſex horum oſsium uocati proceſſus (qui non minus quàm oſsium corpora lati ſunt) mutuò compinguntur, longè adhuc obſcurior, quàm in medio, connexus apparet ſpecies. [k] In poſteriori autem ſede unio prorſus aboletur, unumq; ueluti os ex illis ſex efformatum cernitur. Nulla enim hic unionis ſe offert linea, niſi interdum in primi oſsis cum ſecundo coalitu. Primum namq; os nonnunquam ſecundo, poſteriori ſede ea articuli forma[l] cõmittitur, qua aſcendentes deſcendenteſq; in lumbis uertebrarum [m] proceſſus mutuò ſolent articulari. Verùm etſi illi ſacri oſsis proceſſus ita iungantur, tranſuerſi tamen primi oſsis proceſſus omni ex parte ſecundi oſsis[n] coaleſcunt proceſsibus: & omnes iſti cõnexus adeò ſunt ualidi, ut primum os ne tantillum quidem ad ſecundum moueri queat. Memini tamẽ, ſacrum os non ſemel in cœmiterijs mihi obuium fuiſſe, cui primum os abruptũ erat, quodq; ac ſi lumborum penè eſſet[o] uertebra, ſeorſum inueniebatur. & niſi primum illud os craſsis & amplis donatum fuiſſet proceſsibus, à lumborũ uertebris forma uix diſcerni potuiſſet. Porrò in pueris, ſex horum oſsium coalitus, etiam in poſteriori ſede eſt conſpicuus, quemadmodũ in ijs anteriori quoq; parte illum inſigniter manifeſtum eſſe diximus. Præterea ut nullis hominibus in anterioris ſedis medio, coalitus ſpecies locus'ue omnino penituſq; obliteratur, ita etiam perpetuò in poſteriori ſacri oſsis ſede, coalitus imago ſe offert, qui oſsium corporibus perficitur.

Foramen dorſali medullæ paratum.

Si enim[p] foramini dorſali medullæ in omnibus ſimul ſacri oſsis oſsibus inciſo, animum accommodaueris, per foraminis progreſſum, oſsium corpora ita liquidò inibi cõmitti cernes, atq; in anteriori ſede. Vniuerſa ſex horum oſsium[q] ſeries ex ampla baſi deorſum in mucronem ducta, eſt eiuſmodi, ut ſingula oſſa tanto reddantur minora, quanto humiliorẽ in ſacro oſſe, ipſaq; adeò ſerie, locum ſibi uendicant. Quanquam nihilominus[r] ſecundum os, inter reliqua oſsis ſacri oſſa, priuatim amplioribus, craſsioribuſq;, & antrorſum retrorſumq; magis prominentibus tranſuerſis extruatur[s] proceſsibus.

Superior ſacri oſsis ſedes cuiuſmodi.

Primi ſeu eminentiſsimi oſsis ſuperior[t] pars, ſuperiori cuiuſuis lumborum uertebræ[u] ſedi forma correſpondet. In ſui enim medio orbiculari protuberat[x] corpore, appendice donato, & inferiori quintæ lumborum uertebræ corporis ſedi in amplitudine congruente. Hoc enim illi perinde[y] committitur, ac uertebrarum corpora in lumbis mutuò[z] craſsi ligamẽti cartilaginei interuẽtu connecti

e integ. fig. A.
f integ. o.
g fig. ca. 14 characteres 31, 32, 33, 34.
1, 3 fig. h. ius cap. H, I, K.
h in med. A, B, C, D, E, F fig.
i fig. ca. 14 R.
k in 2 f.
l 2 fig.
m inf. N & O cap. 14.
n 2 fig.
o figur. cap. 17.
p 2 fig. f, g, h, i, k
q hæc pr. ponit 1, 2
r 1 fig.
s 1, 2 f. L, L.
t ſupra ſedes 1, 2
u ſuperi ſedes 1, 2 j cap. 17.
x ſupra fig. 1.
y fig. ca. 14 F committitur
z fig. ca. 14 R proximum I

a 1,2 fig. 5, dein T, V, X. necti cernimus. Dein poſterior primi oſsis ſedes duos aſcendentes educit[a] proceſſus, pari modo exculptos, quo aſcendentes uertebrarum in lumbis proceſſus[b] excauantur. *b 2,3 fig. cap. 17 K.* Hiq́; ſacri oſsis proceſſus admittunt deſcendentes quintę lumborum uertebræ proceſſus, eadem penitus ratione, qua lumborum uertebræ inuicem eiuſmodi proceſsibus coarctantur. *c 1,2 fig. 4.* Sexti uerò oſsis humilior[c] pars admodum gracilis (uti & ipſum os exiguum occurrit) nullos deſcendentes adipiſcitur proceſſus, quibus ſibi ſubdito oſsi coarticularetur: uerùm duntaxat in orbiculare, ſed paulo latius, deſinit tuberculum, aut corpus, quod primo oſsis coccygis[d] oſsiculo non aliter committitur, quàm uertebrarum corpora inter ſe ampli cartilagineiq́; ligamenti medio cõſtringuntur. *d 1,2,3 fi. G.* *Inferior cuiuſmodi.*

Latera cuiuſmodi. Tranſuerſis oſsis ſacri oſsium proceſsibus in externo latere, parumper uerſus poſteriora,[e] ſinus exculpitur, cui alterius lateris ilium[f] os ualidiſsimè coarctatur. *e 2 fig N, N, O, O, P, Q, Θ.* *f quod eſt ſupra S, N, e fig. 3 cap. 29.* Eſt autem hic ſinus admodum aſper & inæqualis, ac primùm quidem per ipſius longitudinem in medio extuberantem habet[g] lineam, aut amplioris lineæ inſtar prominens tuberculum. quod ſinum ipſum rurſus ueluti in unum[h] anteriorem ſinum, & alterum[i] poſteriorem dirimit. *g 2 fig. O, O.* *h 2 fig. N, N.* Anterior útcunq; ſimplex eſt, aſper tamen, & inæqualiter admodũ inciſus cernitur. *i 2 fig. P, Θ, Q.* Poſterior altius cauatur: at in medio[k] proceſſum oſtendit tranſuerſim extuberantem, qui ſinum hunc poſteriorem denuò in unum[l] ſuperiorem & alterum[m] inferiorem interdiuidit. *k 2 fig. Θ.* *l 2 fig. P.* *m 2 fig. Q.* His ſinibus tuberibusq́; conueniunt ilium oſſa,[n] mutuis tuberibus ſinibusq́; donata. *n 3 fig. ca. 29 A, B, C, C, D, D, E, F, G.* Verùm interim ſinus iſti & tubera, leui lubricaq́; cartilagine aliorũ ſinuum capitumq́; ad articulationem fabricatarum modo haud obducuntur: quum nihil præter cartilaginea educant ligamenta, ſacrum os robuſtiſsimè ilium oſsibus citra lubricum planumq́; contextum ita ferè adnectentia, ut appendices ſuis compinguntur oſsibus. Sinus iſti tranſuerſis ſacri oſsis proceſsibus inſculpti, & poſteriori ſede non peruijs foraminulis ligamẽtorum educendorum gratia exaſperati, ad tria potiſsimùm ſuperiora ſacri oſsis referuntur oſſa. quippe inferiora proceſſus habent tenues, at amplos tamen, & mutuò cõtinuos, ex quibus[o] muſculus pronaſcitur, quem femur mouentiũ quartum ſtatuemus. *o 11 muſ. tab. Θ.* Verùm tranſuerſus quinti oſsis proceſſus ea parte, qua trãſuerſo ſexti oſsis unitur proceſſui,[p] tuberculum utcunq; craſſum & prominens in hoc educit, ut opportunè duo[q] ligamenta hic ſacro oſsi implantarentur: quorum alterum ab acuto coxendicis oſsis[r] proceſſu enaſci docebitur, alterũ ab elatiori poſterioriq́;[s] ſede appendicis, qua coxendicis os donari audies. *p 1,2 fig. R.* *q 10 muſ. tab. y & A.* *r 2 fig. ca. 29. d.* *s eiuſdem fig. l.*

Poſterior ſedes cuiuſmodi. Cæterùm[t] ſpinæ, poſterioresúe proceſſus, etiam oſsis ſacri oſsibus obtigerũt, tanto in ſingulis oſsibus proceriores, quanto os ipſum, unde prodeunt, grandius ſuperiusq́; eſt. *t 2 fig. d, d, d.* Sextum tamen os, & quintum ferè, ea[u] ſede, qua ſpinam alia educunt, quaq́; dorſalis medullæ porrigitur terminus, dehiſcunt, uarieq́;, & non omnibus pari ſemper modo, aperta ſunt, & ſpinis deniq; deſtituuntur. *u 2 fig. i, k.* Vtcunq; uerò ſit, nulla ſacri oſsis ſpina, ſi modò quid rectè aſſequor, ne minimum quidem ſurſum conniuet, at deorſum omnes potius ſpectant. & non aliter quàm in cæteris uertebris, cum tranſuerſis proceſsibus interuallum quoddam & ſedem conſtituunt, in quam nonnulli dorſum mouentes[x] muſculi aptè reponũtur, & à qua illi iuſtiſsimè cum[y] alijs hinc initium ducentibus muſculis enaſcuntur. *x 13 muſ. tab. T, et 14 tab. T.* *y 10 muſ. tab. T muſculi Θ. 12 tab. K muſculi Δ.* Vnde etiam poſterior hęc ſacri oſsis ſedes inſigniter aſpera, ac ueluti carioſa eſt, ut muſculorum ſcilicet principia commodius ab illa cum ligamentis educãtur. Tota dein gibba & curua ſpectatur, quo ita tutius propugnaculi ritu ijs quas ſacrũ os continet partibus prę eſſet. *z integrarum fig. Θ committitur M.*

Anterior. Anteriori uerò ſede id leue ac latius eſt, non autem aſperum, ſed ſinum cauumq́;, quo aptiorem illis organis, quæ cum alijs ipſi commiſsis[z] oſsibus inſtar

peluis cuiuſdam complectitur, ſedem efformet. ac infimam dorſi regionem, ueluti ſemicircularem, non autem rectam cum ſubdito ipſi coccyge oſſe conſtituat. Interdum, neq; id infrequenter, os ſacrum quinq; tantum extruitur oſſibus, in tota ferè ipſius fabrica nihil aliàs peculiare oſtendens, quàm in foraminum neruos ipſius tranſmittentiū, uti paulo pòſt dicam, ſerie.

Foramina neruis emittendis parata.

A' dorſalis enim medullæ[a] parte in ſacro oſſe repoſita, ſex plerunq; neruorum pullulant paria, eorumq́;[b] primum inter quintam lumborum uertebram, & primum ſacri oſſis os perinde egreditur, ac nerui in lumbis & thorace è uertebrarū proſiliunt lateribus. A' tergo namq; corporis primi oſsis, & ante priorem aſcendētis eiuſdem oſsis proceſſus ſedem,[c] ſinus utrinq; cauatur, qui cum quintę lumborum uertebræ ſinu commune foramen conſtituit, quo ſui lateris neruus elabitur, & uena arteriaq́; dorſalem medullam hic petentes ingrediūtur. Porrò reliquis neruorū paribus, foramina non parantur in ſacri oſsis lateribus ſuperiùs ilium oſsium connexu occupatis, & inferiùs ita per tranſuerſum tenuibus, ut in latera nimis longo ductu perforari nequiuerint. adeò, ut quando ſacrum os ſex efformatur[d] oſsibus, in anteriori & poſteriori ipſius ſedibus, decem orbicularia ſpectentur foramina, in utroq; nimirum earum ſedium latere[e] quina, quæ inter oſſa, quà inuicem illa coaleſcunt, exculpta, tanto arctiora reddūtur, quo humiliorem in ſacro oſſe ſedem obtinent. uti &[f] nerui, quibus uiam præbēt, non pari mole inferiùs & ſuperiùs conſtant. Pari etiam occaſione, foramina in poſteriori ſede cælata, illis ſunt minora, quæ in anteriori ſpectantur: quòd hac ſede craſsiores nerui, quàm illa elabuntur, quodq́; plures inſigniores q́; uenæ & arteriæ per anteriora foramina, quàm poſteriora, ſacrum os ſubeunt. Foraminibus itaq; hunc in modum ſe habentibus, ſecundum ſacri oſsis neruorum par duos antrorſum, & totidem retrorſum educit ramos, per quatuor inter primum os & ſecundum apparata illis foramina. Dein alia inſuper paria eum in modum proſiliunt, ut excidens par ad ſubditum os, quemadmodum & in uertebris, numero referatur. Præter hæc autem foramina, neruorum occaſione inciſa, in poſteriori ſacri oſsis ſede,[g] alia ſubinde occurrunt, inter oſsium ſpinas, in uiam, qua dorſalis medulla ducitur, pertinentia, & ligamentis perinde oppleta, ac interualla foramina'ue inter ſpinas reliquarum uertebrarum conſpicua.

Quid eueniat, oſſe ſacro tantū quinq; oſsibus extructo.

Cæterùm ſi quando ſacrum os quinis tantum conſtat oſsibus, tunc in anteriori ipſius ſede duo deſunt foramina, ſextoq́; pari in poſteriori tantum ſede (at uerſus latera magis) iter exculpitur, alia tunc etiam obuia inferioris ſedis ſacri oſsis cum coccyge oſſe articuli ſpecie. Supremum enim coccygis oſsis oſsiculum, tum ſinu elatiori ſuæ ſedi exculpto, quinti oſsis ſacri corpus nō tantum excipit, uerùm duos etiam inſuper exerit proceſſulos, qui ſurſum educti, quinti oſsis ſacri oſsis proceſſulis deorſum ſpectātibus coaleſcunt:

Coccygis oſsis deſcriptio.

& exigua admodum ligamēti cartilaginei portio, reliquo nexui interuenit, propemodum oſſis ſacri oſsium mutuæ ſtructurę reſpondenti. quum interim, quando ſex ſacri oſsis ſeſe offerunt oſſa, coccygis oſsis[h] elatiſsimum oſsiculum proceſſulos nullos poſteriori in ſede extollat, & laxè ſexti oſsis ſacri oſsis[i] corpori dūtaxat, idq́; cartilaginei[k] ligamenti medio, committatur. Oſsiculum hoc ad ſinus ſui latera utrinq; tranſuerſim ſurſumq́; extuberat, & hinc ſenſim uerſus inferiora anguſtum redditur, & ſecūdo coccygis oſsis[l] oſsiculo perinde ut ſexto oſsis ſacri oſsi[m] firmatur. Secundo oſsiculo dein tertium & quartum ſuccedunt, eodem penitus modo inuicem commiſſa, tantoq́; arctiora breuioraq́;, quanto unumquodq; in ipſa ſerie humiliorem locum obtinet. Quartum[n] oſsiculum ſuo mucrone, quo recti inteſtini poſticam, infimamq́;[o] ſedem contingit, in[p] cartilaginem ter-

a 1 fig. ca. 11 lib. 4 F, G, & char. 24, 30.
b 2 fig. ca. 11 lib. 4 charact. 25.
c 1, 2 fig. charact. 1.
d ut in omnib. noſtris figuris.
e 1, 2 fig. charact. 2, 3, 4, 5, 6.
f Spectatos in 2, 3 fig. cap. 11 lib. 4.
g 2 fig. f, g, h.
h 1, 2, 3 fi. G.
i 1, 2 fi. 4
k 1, 2 fi. h.
l 1, 2, 3 fig. H.
m 3 fig. h.
n 3 fig. K.
o 1. tab. fi. cap. 49 li. 2 M.
p 3 fig.

nem terminatur, eiuſdem uſus gratia, qua uertebrarum ſpinis, reliquorumq́; oſsium extremis cartilagines obnaſci retulimus. Prȩterea his quatuor oſsiculis nullũ inciditur foramen, quo dorſalis medulla incedat, aut ex quo ulli exiliant nerui. Horum dein oſsiculorum ſubſtantia, appendicum ſubſtantiȩ correſpondet. fungoſa namq; eſt, & rara, & in pueris admodum cartilaginea. Ipſorum inſuper uniuerſus contextus ex ampliori baſi in mucronem deſinit, introrſumq́; inſigniter obliquo flexu incuruatur: & laxi nexus occaſione, in partu, ac interdum in magna ani apertione, eſt mobilis. Quum itaq; is quatuor illorum oſsiculorum contextus ueluti ex baſi quadam ſenſim in arctũ ceſſet, incurueturq́;, & quodammodo pectoris oſsis modo, priuſquã exareſcit, obſcurè rubeat, uериſimile eſt, ueteres, qui pueros artem reſecandi corpora docebant, hunc ad cuculi roſtri contuliſſe ſpeciem: hincq́; κόκκυγα prȩcipuè, uti prius diximus, appellaſſe, ut & ὀῤῥοπύγιον, quòd contextus ille, mobilibus in auiũ cauda oſsiculis, non uerò quadrupedum caudæ initio, magna ex parte conueniat. Quàm uerò noſtra hæc ſacri oſsis & coccygis oſsis hiſtoria, Galeni congruat deſcriptionibus, promptè expendes, ſi illas (quum nimirum ſibi undiq; haud reſpondeant) primùm mutuò, & dein cum noſtris contuleris. In libris namq; de Partium uſu, ſacri oſsis non ſemel incidit mentio: idq́; inibi quatuor oſsibus extrui docetur, nullo interim uerbulo de coccyge oſſe aſcripto.

Quî Galenus ſacrum os & coccygis deſcripſerit.

Lib. 12. 13. 15. & alibi.

Et præterquàm quòd coccygis oſsis Galenus ijs libris non meminerit, haud ambigendum eſt, hoc ipſi illos libros ſcribenti, & iuſtum neruorum numerum neutiquam tradẽti, fuiſſe incognitum. Quatuor enim oſsis ſacri oſſa eſſe docens, talem illorum extremo cartilaginem adnaſci ſubiungit, qualem nos coccygis oſsis mucroni obtingere diximus, & in quam oſsium fines alteri oſsi non commiſsi, perpetuò ferè degenerant. Præterea in duodecimo de Partium uſu, trãſuerſos ſacri oſsis proceſſus tenues & ſubtiles eſſe aſſerit: quum in libro de Oſsib. eos (uti mehercule ſunt) craſſos & amplos eſſe doceat.

Cap. 11. & 12.

Dein hoc libro, ſacrum os tantũ tribus efformari oſsibus percenſet, ijs alia tria ſubijci ſcribens, quæ coccygis nomine donauit. In libris quoq; de Adminiſtrandis ſectionibus, ſacri oſsis & coccygis ſubinde meminit, quemadmodũ nonnunquam in Commentarijs in Hippocratis librum de Articulis: uerùm ea prorſus (quoad ipſius ſentẽtiam aſſequor) ratione, qua in libro de Oſsibus plenius quàm alibi illa deſcribuntur.

Lib. 2, 6. potiſsimùm.

Lib. 3. Cõmentariorum.

Vt autem accuratiùs modò iudices, num illic ſimiæ potius, quàm hominis oſsium tradatur conſtructio, lubens nunc enarrabo, quî oſſa ſub lumborũ uertebris repoſita, in ſimijs & canibus occurrant. quod uel ideo faciendum eſt diligentiùs, ut illorum modis omnibus execranda conſtet impudentia, qui quum Galenum homines magis quàm ſimias deſcripſiſſe contendunt, ipſius libros ita indies turpiſsimè deprauant, & neſcio quid non tandem librarijs ſcribisq́; imponentes, magis magisq́; præſtant, ut illi tandem Chimeræ cuiuſdã modo, neq; ſimijs, illisúe quæ Galenus potiſsimùm ſȩcuit brutis, neque hominibus accommodari poſsint.

q 4 ſi. characteres 1, 2, 3. & figura 5 posteriorẽ oſtendit ſedem.

Os tribus in ſimia & cane efformatũ oſsibus, quod ſacrũ uocamus.

In ſimia itaq; & cane, ſub infima lumborũ uertebra, [q] os quoddam reponitur, tribus efformatũ oſsibus, ita inuicem iunctis, ut in anteriori ſede, iuxta eorum medium, talem connexus oſtendant ſpeciem, qualem uertebrarũ corpora mutuò cõpacta exhiberent, ſi quando ſic coaluiſſent, ut ne tantillum quidem moueri poſſent, & in ipſorum medio omnis cartilago temporis ſucceſſu iam euanuiſſet. quanquam & in catulis, trium illorum oſsium unio, cartilagine etiam aliqua, perinde ac appendicum connexus, repleatur. In lateribus anterioris dictæ nunc ſedis, hæc oſſa in ætate prouectis uix aliquã coalitus exprimunt imaginem, quemadmodum & poſterior ipſorum ſedes, omnino (niſi fortè in ad-

modum catulis) continua conſpicitur. Primum os ſuperiori ſua ſede, non ſe-
cus ac quæpiam lumborum uertebra, orbiculare obtinet corpus, infimæ lum-
borum uertebræ ita commiſſum, ut lumborũ uertebræ mutuò compingun-
tur. Dein primum id os aſcendẽtes proceſſus exerit inſinuatos, quibus infimæ
lumborum uertebræ deſcendentes excipiuntur proceſſus. Inferior tertij oſsis
ſedes inferiori cuiuſuis lumborũ uertebræ ſedi in hoc reſpondet, quòd orbicu
lari corpore & deſcendentibus proceſsibus, quemadmodũ & illa, donetur, qui
bus ſubdito ſibi cuidã ^r oſsiculo haud aliter coarticulatur, ac uertebrę in lumbis *r 4 fig. chara. 4.*
inuicem cõponuntur. Trium iſtorum oſsium latera, quæ tranſuerſis ipſorum
conſtant proceſsibus admodũ amplis & latis, ſibiq; inuicem continuis, ſinum
quoq; uerſus poſteriorẽ eorundem ſedem habent inſculptũ, qui aſper & inæ-
qualis, ſui lateris iliũ oſsis ad hæc oſſa nexui famulatur. Sinus iſte ad proportio-
nem tanto humani oſsis ſacri ſinu breuior eſt, quanto iliũ os in homine multo
latius quàm in quadrupedibus cernitur. Deinde tranſuerſi proceſſus ſecundi
oſsis in his magnitudine non excedunt primi oſsis proceſſus, ſecundũq; os mo
dis omnibus minus eſt primo, ut & tertium ſecundo. Tribus his oſsibus conti-
nuum etiam inſculpitur foramẽ, quo dorſalis medulla prorepat, & poſteriori
ſua ſede ſingula ſpinã poſteriorem ue proceſſum educũt, ſurſum potius, quàm
deorſum, etſi tamen non inſigniter, ſpectantẽ: & tanto minorem, quanto os à
quo exoritur, in ſerie minus exiſtit. In ſpinarũ interuallis nulla occurrunt fora-
mina, neq; oſſa quicquã inibi dehiſcunt, imò ſpinæ inſtar unius lineæ inuicem
continuæ ſimul plerunq; protuberãt. Foramina tamen neruis emittẽdis para-
ta, in anteriori ſede & poſteriori, quatuor ſe exhibent, utrinq; nimirũ bina, qui-
bus ſecundi & tertij parium neruorũ, qui ad hæc oſſa referuntur, ramis antror
ſum retrorſumq; iter prębetur. Primo autẽ pari foramen eo pacto, quo in lum
borum uertebris, paratur, ad tergum uidelicet corporis primi oſsis, & humilli
Cuiuſmodi oſsicula in ſimia et cane ſub ſacro oſſe occurrant, adeoq; ipſorum coccygis oſsis deſcriptio.
mæ lumborũ uertebræ. Dorſalis medulla his animalibus neutiquam in tertij
oſsis extremo finitur, ſed deorſum per alia inſuper ^s oſsicula incedit, uiam ner- *s 4 fig. chara. 4, 5, 6. Spectantur tamẽ & 5 fig.*
uis, lumborum uertebrarũ modo offerẽtia, ad poſteriorem nimirum ſuorum
corporum ſedem, non uerò etiam anteriùs, quo ſecundũ & tertium oſsis ſacri
oſsiũ paria pręcipuos ipſorũ educunt ramos. Nerui itaq; ſub tertio oſſe exilien-
tes, ac primũ dorſalis medullæ in ſubditis illi oſsiculis contentę neruorum par
conſtituentes, foramina ^t inter tertiũ os & primũ id oſsiculũ perinde obtinẽt, *t 4 fig. inter chara. & 5.*
ac nerui è lumborũ uertebris egredientes, à tergo nimirum corporũ uertebra
rum. Sub tertio igitur oſsis ſacri oſſe, ^u alia tria, interdumq; in caudatis ſimijs & *u 4 fig. chara. 4, 5, 6.*
quibuſdam canibus plura ſuccedunt oſsicula, lumborũ uertebris cõformatio-
ne ſimillima. In nullo namq; ab illis imagine diſcrepant, niſi quòd tranſuerſos
proceſſus latiores, quàm lumborũ uertebræ, obtinent, & eoſdem magis deor-
ſum, quàm ſurſum conniuentes: dein quòd ſpinã aut nullam, aut perquàm pu
ſillam à ſe porrigunt. Corporũ enim forma penitus illis reſpondet uertebris,
niſi fortè pro oſsiculorũ mole, hęc aliquis, minima quęq; expendens, ampliora
eſſe aſtrueret. In aſcendẽtibus uerò et deſcendẽtibus proceſsibus ne minimum
quidem uariant: pariq; articulatione cõtextu ue illorũ ſupremum cum infima
ſacri oſsis parte, & ipſa dein inuicem cõmittuntur, quo lumborũ uertebræ in-
ter ſe. adeò, ut in horum oſsiculorũ quoq; corporum nexu, cartilaginis, aut po-
tius cartilaginei ligamenti notatu digna occurrat portio. Præterea haud ſecus
quàm in lumborũ uertebris, uia dorſali medulla in his oſsiculis paratur, illaq;
tribus neruorũ paribus iter perinde ac lumborũ uertebræ accõmodant, poſt
tergum nimirũ (uti & prius diximus) ſuorum corporum, & ante aſcendentes
deſcen-

deſcendentesq́; eorum proceſſus. Infimum [x] oſsiculum, è quo dorſalis medulla quodammodo inconiugata ſimplexq́; proſilit, non caudatis ſimijs aliorum oſſium extremis ſimiliter, in cartilaginem fortè ceſſat. Canibus uerò & caudatis ſimijs, quibus hæc oſsicula ſunt impenſe laxa & mobilia, infimo oſsiculo alia permulta continuo ordine adnectuntur oſsicula, dorſalis medullæ gratia non perforata, ſed ſolida & oblõga, & ſuperiùs inferiusq́;, quà inuicem cartilaginei ligamenti beneficio, quemadmodũ uertebrarum corpora cõpinguntur, craſſiuſcula: in medio autẽ tenuia, caudamq́;, ut ſemel dicam, conſtituentia. Quandoquidem igitur in ſimia & cane, mox ſub lumborũ uertebris unum occurrit os, ex tribus [y] oſsibus, tanquam è uertebris quibuſdã ſic coalitum, ut ipſorũ nexus à uertebrarum cõmiſſura potiſsimùm differat, quòd in illo nullum cartilaginoſum ligamentum, perinde ac [z] inter uertebrarum corpora reponatur: & quum os iſtud ſpinas ſurſum magis quàm deorſum uergẽtes profert, quumq́; ſecundo & tertio ſuorum neruorum paribus (ut hic Galeno aliquid concedamus) foramina anteriùs & poſteriùs exculpta habet, arbitror inquam, illi id os in libro de Oſsibus ſacri oſsis loco deſcriptũ. Item quia in ſimijs & canibus ſub iſto tria ut minimũ ſuccedunt [a] oſſa, quæ dorſalem medullam quoq; tranſmittentia, in corporũ ſuorum nexu, ligamentũ cartilagineum ſecus quàm tria eorum animalium oſsis ſacri oſſa, adipiſcuntur: & quum ideo citra multam longam'ue decoctionem, aut magnam aliàs uim, haud aliter quàm lumborũ uertebræ inuicem promptè diuellantur, quumq́; hæc oſſa neruos duntaxat à tergo ſuorum corporum, non uerò antrorſum quoq;, emittant, mihi perſuadeo, Galenum illa coccygis oſsis nomine donaſſe. exiſtimoq́; ipſum inter ſacri ſui oſsis cum coccyge oſſe, in nexu & neruorum eductione ac foraminibus, præcipuas ſtatuiſſe differẽtias. Quippe quum oſsis coccygis oſsibus plus cartilaginis, quàm ſacro oſsi tribuit, eam ſubaudiendam duco [b] cartilaginem, quam ueteres præcipuum corporum uertebrarũ eſſe uinculum, ſecus atq; Galenus, affirmabant, quanquam ego ſubinde cartilaginoſum (uti reuera eſt) appello ligamentum. Nequaquam enim cum nonnullis ſibi admodũ peritis Galeni librorum corruptoribus exiſtimo, illum hic de ea loqui cartilagine, quæ oſsium adnaſceretur lateribus. quum plus eius cartilaginis, ac cartilaginei etiã ligamenti, ilium oſſa excipientibus [c] ſinibus, idq́; potiſsimùm poſteriori ipſorũ ſede, qua ilium oſſa nonnihil à ſacro oſſe dehiſcunt, obtingat, quàm oſsibus quę mox ilium oſſium cum ſacro connexui, ſiue in [d] ſimia, ſiue in [e] homine ſubſunt. Quòd uerò corruptores illi, ne Galenus [f] ſena humanorũ oſsium præterijſſe aut ignoraſſe uideretur foramina, in Capite ipſius de coccyge oſſe adijciunt, neruos illius oſſis & anteriùs quoque educi, hoc à librarijs omiſſum, intrepidè contendentes, ideo uenit improbandũ, quòd, uti antea in oſsium nexu coalitu'ue, ſic modò in neruorum ductu egreſſuq́; omnem ſecludant differentiã, qua Galenus coccygis ſui oſſa à ſacri oſsibus peritè admodumq́; anatomicè ex ſimiarũ canumq́; fabrica diſtinxit, cui poſthac Galeni deſcriptiones neutiquam accõmodari poterunt. Cæterùm quî uel ſic etiam adauctæ, aut deprauatę potius, uitiatæq́;, ad hominis decem oſſa lumborũ uertebris ſuccumbentia referãtur, nequeo ſatis colligere. Vt enim ſex primorum oſsium, quæ ſacri oſsis loco mihi deſcribuntur, inter ſe coalitum, & in una ſerie ex ampla baſi quodãmodo in mucronem contextum, & neruorum parem antrorſum retrorſumq́; productionẽ, & ſpinas haud ſurſum eminere, taceam, neſcio quamobrem quatuor [g] oſſa, quę coccygis oſsis loco à me ſunt pertractata, nullamq́; dorſali medullę uiam prębent, Galenus neglexiſſet, quum duo horum ſuperiora tam ſint inſignia, & illa conſtent fa-

x 4 fi. charact. 6.

y 4 fi. charact. 1, 2, 3.

z fig. cap. 14 R, R.

a 4 fi. charact. 4, 5, 6 quos conſeres cũ eiuſdem figuræ charact. 1, 2, 3.

b fig. cap. 14 R, R. et figuræ capiti 40 lib. 2 inſertæ charact. 3.

c 2 fig. N, N, O, O, P, Q.

d 4 fi. charact. 4, 5, 6.

e 1 fig. D, E, F.

f 1 fig. notantur foramina alterius lateris, chara. 4, 5, 6.

g 1, 3 fig. G, H, I, K.

Galeno ſacrũ os & coccygis os ut in ſimia ſe habent deſcripta.

In fine capitis 11. ubi etiã primo pari uidetur eundem egreſſum cum 2 & 3 parũ exquiſitè præbere.

Cap. 8. lib. de Oſsibus.

Talis eſt Galeni liber, cum Syluij editus commentarijs.

ſtent fabrica, tantumq́; cum reliquis ſuppeditent uſum, ut ab humanum corpus ſecante non debeant facilè pręteriri. Verùm illi librorum Galeni euerſores aiunt, noſtrum coccyx os ab ipſo dedita opera præteritum, quòd è monumentis cum ſacro oſſe non effodiantur. aut quòd Galenus illa perinde ac os *υ* referens, & cordis os, & oſsicula ſeſamo ſemini comparata, tyronibus non uoluerit in libro de Oſsibus proponere. aut quòd omnia quatuor oſſa, unius cartilaginis loco habuerit. Poſtremumq́; iſtud in primis approbāt, ne in libris de Vſu partium Galenus alijs ſuis ſcriptis minus coaptari poſsit. ut ſcilicet tria ſui oſsis ſacri oſſa trium loco, & tria oſſa ſui coccygis oſsis unius tantum uice enumerarentur: & noſtrum coccyx os cartilago ea eſſet, quam quarti oſsis, ſacri oſsis extremo adnaſci, in ijs libris prodidit. Hæc quum referuntur, ac meæ ſententiæ obijci ſentio, illos mihi audire uideor, qui Galenum & Auicennam, aut neſcio quos tandem medicos & philoſophos, aut pugnantia eiuſdem autoris ſcripta, inter ſe non diſſentire, conantur admodum ridiculè magnoq́; ſupercilio oſtendere: eaq́; autoribus ipſis imponunt, quę ne per ſomnium quidem cogitarunt, quæq́; ab illorum ſententia ſunt prorſus aliena. Si enim Galenus noſtrum coccyx os in Capite libri de Oſsibus undecimo & duodecimo, idcirco omiſiſſet, quòd illius tractatio ad eos qui introducũtur, haud pertineret: indubiè in libri de Oſsibus fine, noſtri coccygis perinde meminiſſet, ac aliorum oſsiculorum, quę alibi plenius deſcripſit. quum tamen in nullis Galeni libris, iſtius noſtri coccygis incidat mentio. Quod autem id è monumētis aut ſepulchris à ſacro oſſe diſſolutum occurrit, ipſiusq́; oſsicula uertebrarũ modo diſiuncta ſpectantur, argumēto eſt, Galenum ueterum deſcriptiones ſuis ſimijs accõmodaſſe, quòd nimirum oſſa ipſarũ ſacro oſsi ſuccedentia inuicem, marceſcentibus ligamentis diſſoluantur, ſecus quàm tria noſtri ſacri oſsis humiliora. Neceſſum namq; eſt cum his hominib. de nullo ſacro hominis oſſe, quàm quod ſenis extructum ſit oſsibus, ſermonē inſtituere. Nam quum quinque aut quatuor tantum in homine reperiuntur oſſa, noſtrum ſacrum os cõſtituentia, tunc illa nullo penitus modo Galeni ſex oſsibus accommodari queunt, quum ne numerus quidem oſsium reſpondeat, dorſali medullæ uiam offerentium. Dein ſi diſſolutorum ab inuicem in cœmiterijs oſsium habenda eſſet ratio, quid de uertebris, coſtis, manus, pedis, pectoris, & omnium ferè partium cenſendũ eſſet oſsibus? quum hæc ſecus quàm noſtri ſacri oſsis oſſa ſeſe offerant dirempta & diducta? Porrò quum fingunt Galenum coccyx noſtrum os meritò cartilaginis loco habuiſſe, quòd ipſius oſſa in pueris mollia & cartilaginea ſpectētur, &, ut ipſi aiunt, quatuor tantum cartilagines eſſe appareant, eſt eiuſmodi, ac ſi Galenus puerorum potius, quàm mediæ ætatis hominum, aut brutorum hiſtoriam texuiſſet. At hi nimis obiter expendunt, hanc in multorum oſsium ſubſtãtia, in tota appendicum ratione, & numero in primis, in coſtarũ cartilaginibus, & alibi ferè centies, ſimijs & canibus, utpote ſiccißimis, maximeq́; oſſeis, ut ſic dicam, animalibus, elegantius cõgruere, quàm homini, præ cæteris ferè humidißimo & molli. At per me integrum eſt, quiduis ab illis hominibus comminiſci, ac cum Galeni ab ipſis deprauata ſententia ſuis auditoribus imponere, modò pro mea uirili ueram hominis exhibeam ſtudioſis fabricam. qui tunc maximè Galeni libros, tanquam ſacroſancta, non duxerim emutandos, quum in magno infinitoq́; hominis cum ſimijs & ijs brutis, quæ Galenus potißimùm aggreſſus eſt, diſcrimine, Galeni hiſtoria illis quàm homini eſt cõformior: præcipuè ſi quando diſcrimen illud, quantumuis inſigne, à Galeno non uideatur fuiſſe animaduerſum, uel alioquin expreſſum. Quinimò ipſe audiendus eſt initio tertij libri

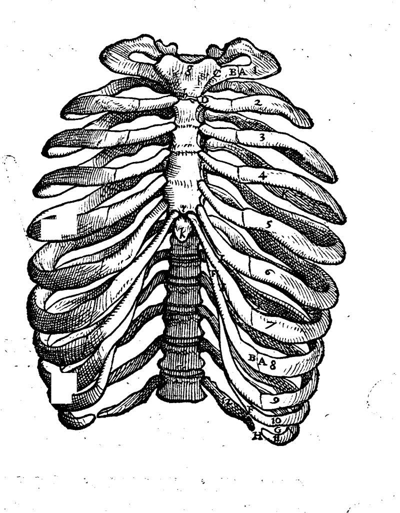
Commen-

Commentariorum in Hippocratis librum de Articulis, quum ait ſe de Oſſibus librum conſcripſiſſe, cum ſigillatim quale unumquodque os eſſet, præcipuè quidem in ipſis hominum aridis cadaueribus, ſin minus, in ſimijs certè, diligenter inſpexiſſet: ita pulchrè indicans, ſe omni ſtudio ſaltem ſimias enarraſſe, hasque homini in oſsium conſtructione eſſe ſimillimas. Vnde etiam nullus omnium Anatomicorum Galeni librorum mihi magis, quàm hic de Oſsibus, illi uidetur aſcribendus: isque ſanè eſt, quem toties prædicat, graniterque dignum cenſet, qui ſubinde legatur, totusque, quum ita ſuccinctus ſit, memoriæ commendetur. Et quamuis ille exactiùs ſimijs quàm hominibus reſpondeat, paucioribus tamen falſis ſcatet deſcriptionibus, & mendis profectò, quàm cæteri omnes: uti in ſcholis apertè, & ſanè (ita mea ſecundent Superi) citra omnem prorſus affectum, candidè ſolitus ſum in rerum præſentia oſtendere. utcunque interim quorundam ſenum maleferiatorum, & inuidia (quòd hæc nimirum ipſos lateant) tabeſcentium calumnias, falſiſsimasq; obtrectationes nequeam ſubterfugere.

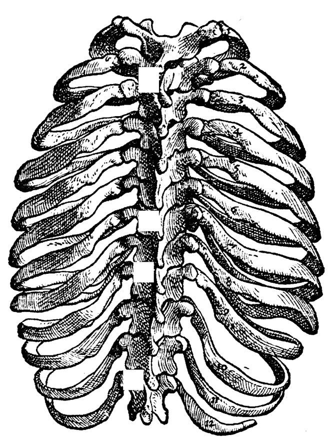
Præ cæteris Anatomicis Galeni libris, librum de Oßibus ipſi tribuendum.

DE THORACIS OSSIBVS.
Caput XIX.

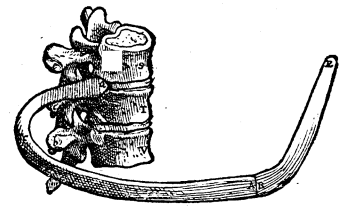
PRIMA DECIMINONI CAPITIS FIGVRA, QVA THORACIS OSSIVM INTEGRA COMPAGO ANTERIORI facie exprimitur, duodecim nimirum thoracis uertebræ, & duodecim utrinq; coſtæ, unà cum pectoris oſſe pluribus efformato oßibus.

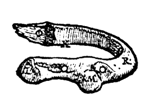

SECUNDA DECIMINONI CAPITIS FIGURA, POSTERIOREM INTEGRAE THORACIS *oſsium compagis faciem proponens.*

TERTIA FIGURA EX MEDIIS UERTEBRARUM THORACIS, TRES CONTINET VERTEBRAS, DExtro latere expreſſas, unà cum media eiuſdem lateris coſta. Atq; huius figuræ beneficio, coſtarum ad uertebras articulatio, dein & coſtarum quoq; ductus oſtenditur.

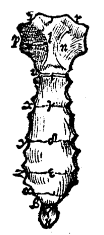

QUARTA FIGURA EXPRIMITUR COSTAE POSTERIOR ET VERTEBRIS PROXIMA portio, ut capitula exactè in conſpectum uenirent, quibus nouem ſuperiores coſtæ uertebris articulantur. Præterea huius coſtæ partem effregimus, ut oſſea coſtarum interiori in ſede oſtenderetur ſubſtantia, Φ indicata. Φ.

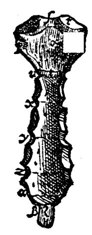

QUINTA FIGURA PORTIONEM EXHIBET DUODECIMAE COSTAE POSTERIORI facie, & qua duodecimæ thoracis uertebræ coarctatur, depicta. Hanc quoq;, ubi Φ poſitum cernis, à reliqua ſua portione effregimus, oſſeam coſtæ ſubſtantiam oſtenſuri.

SEXTA

SEXTA FIGURA, ANTERIOREM PECTORIS oſsis à cartilaginibus coſtarum liberi partem proponens.

SEPTIMA, PECTORIS OSSIS CARTILAGInibus coſtarum liberi poſteriorem commonſtrans faciem.

B,B 1,3 Cartilagineæ coſtarum ſubſtantiæ principium. Linea enim B & A intercedens, eius ſubſtantiæ cum oſſea coalitum notat.

C 1 Primæ coſtæ cartilaginis cum pectoris oſſe coalitus.

D 1 Secundæ coſtæ cartilaginis cum pectoris oſſe articulatio, à qua etiam promptè ſubſequentium quinq; coſtarum articuli ſpecies colligitur.

E 3 Cartilaginis capitulum, quo ſecunda coſta ac quinq; ſubſequentes, pectoris oſsi inarticulantur.

F,F 1 Terminus cartilaginis illegitimarum coſtarum, qui acutus ſpectatur.

G 1 Sedes, qua undecimæ coſtæ cartilago à decimæ cartilagine frequenter dehiſcit.

H 1 Sedes, qua duodecimæ coſtæ cartilago ab undecimæ perpetuò dirimitur.

I,I 1 His ſedibus coſtarum cartilagines inæqualiter protuberant, ſua interualla plerunq; opplentes.

K,K 1, 4 Hac regione internæ mediarũ coſtarum ſedi ſinus oblongus exculpitur, cui uena, arteria & neruus inſidet.

L 4 Capitulum, quo coſtæ uertebrarum corporibus articulantur.

M 4 Capitulum, quo coſtæ tranſuerſorum proceſſuum apicibus articulantur.

N 5 Species capituli, quo undecima & duodecima coſtæ uertebris articulantur.

O 4,5 Tuberculum, in coſtarum poſteriori ſede iuxta apicem tranſuerſi uertebræ, cui coſta articulatur, proceſſus conſiſtens, ad quod undecimus dorſum mouentium muſculus coimplantatur.

Q 4 Interuallum, inter L & M apparens, quod aſperum ligamenti producendi gratia efficitur.

R 4 Hæc quoq; ſedes, inſertionis muſculi thoracem mouentium quarti gratia potiſsimum exaſperatur.

S,T,V 3 Tres ſimul contextæ uertebræ.

X 3 Sinus duobus uertebrarum corporibus communis, cui coſtæ capitulum inarticulatur.

a 3 Coſtæ ad uertebræ corpus articulus.

b 3 Sinus in tranſuerſo uertebræ exculptus proceſſu, cui coſta etiam articulatur.

c 3 Coſtæ ad tranſuerſum proceſſum articulus.

d 3 In ſuprema uertebra S inſignita, etiam d talis ſinus indicatur, qualem inter mediam & infimam uertebram X expreſsimus.

e 3 Sinus articulandæ coſtæ in tranſuerſo proceſſu cælatus, uertebræ S inſignitæ.

f 3 Coſtæ regio in poſteriora maximè exporrecta. Ab a igitur & c ad f coſta à uertebris deorſum obliquè in poſteriora fertur: ab A uerò & B ad E, ſurſum in anteriora circulatim reflectitur.

g,h,i,k 1 His characteribus in prima figura pectoris os notatur. ac g quidem ad h, primum pectoris indicatur os. h uerò ad i uſq; ſecundum. i ad k uſq; tertium. k autem mucronatam pectoris oſsis notat cartilaginem. Verùm iam exactius pectoris os in ſexta & ſeptima aggrediemur.

l 6 In anteriori primi oſsis ſede protuberans inſtar trianguli pars, quæ t, q, & r poſſet circumſcribi.

m,n 6 Sedes utrinq; ad partem eam protuberantem depreſſa.

o 7 Poſterior primi oſsis ſedes, quæ utcunq; caua cernitur.

p 6,7 Sedes primi oſsis, cui primæ coſtæ cartilago innaſcitur.

q,r 6 Sinus primi oſsis, quibus clauicularũ capitula articulantur: ac r etiam in ſeptima figura dextrũ indicat ſinum.

ſ 6,7 Sedes inter duos clauicularum nomine inſculptos ſinus conſiſtens, quæ lunæ modo excauatur.

t 6,7 Hac ſede primum os ſecundo committitur.

u 6,7 Communis primi & ſecundi oſsis ſinus, cui ſecundæ coſtæ cartilago coarctatur.

x, y, z, α, β 6,7 Sinus ſecũdi oſsis, quib. cartilagines tertiæ, quartæ, quintæ, ſextæ & ſeptimæ coſtarũ inarticulãtur.

γ, δ, ε 6,7 His ſedibus interdum in pueris ſecundi oſsis diſtinctiones apparent, perinde ac ſi id ex pluribus efformaretur oſsibus, per unionem mutuò coaleſcentibus.

ζ 6,7 Hoc tertium pectoris oſsis os cenſetur, quod in cartilaginẽ enſis mucroni non abſimilẽ, ac κ in ſexta & ſeptima κ.

notatam, finitur. Foramina, quibus interna pectoris oſsis ſedes abundat, etſi notis non indicentur, ſeſe facile demonſtrant. Iuuerit modò, tres quoq; figuras obiter inſpicere, quibus ad præſentis libri calcem totus oſsium contextus triplici facie proponitur. Deinde non mediocriter iuuerit, octauæ muſculorũ tabulæ, & decimæquartæ tabulæ thoracem hic contueri: quòd illæ ueriorem thoracis formam, coſtarumq; ductum oſtendant, quàm ex illis oſsibus delineari queunt, quæ noſtra induſtria rurſus cõpinguntur, & non ſatis obliquum coſtarum ductum commonſtrant. unde etiam maius quàm deceat interuallum, inter humillimæ coſtæ apicem & ilium oſsis ſpinam referunt.

Quid thorax. *Lib. 1. Hiſtor. animal. cap. 7.* THORACEM opportunè uocabimus, quicquid coſtis interceptum circumſcriptumq; eſt: non autem cum Ariſtotele,[a] uniuerſum corporis truncum, quem à iugulo ad pubem uſq; metimur. Anteriorem uerò thoracis ſedem, *Pectus.* Pectus: &[b] latum in ea ſede conſiſtens os, cui coſtæ coarticulantur, *Pectoris os.* Pectoris os ritè nominabimus. quò minus tres Græcorũ, & in primis Galeni uoces, θώρακα, ϛῆθος, & ϛέρνον, oſcitanter uideamur confundere. Pectoris itaq; os, & coſtæ, itemq; duodecim dorſi uertebræ, quas thoraci hactenus aſcripſi, thoracis ſunt oſſa. Eſt autem admirabilis ſummi rerum Opificis induſtria, qua totus thorax neq; oſſeus, neque carnoſus efficitur, uerùm os cum muſculis uiciſsim alternatimq; cõmutatur. *Opificis rerum in thorace creando induſtria.* quanquam interim caluaria quidem uniuerſa oſſea, abdomen uerò muſculoſum magna ex parte extruatur. Cæterùm decet hæc accuratè, præcipuoq; ſtudio expendere. quum enim tria ſint principia hominem diſpenſantia, os quidem immobile, ac nullis interſtinctũ muſculis, primo principio circundatur, muſculi uerò tertio: at ſecundo ex oſsibus muſculisq; medium quid circumtexitur. Cerebrum namq; in nullos uſus muſculis eguit, quum nulla caluariæ pars aut dilatatione, aut compreſsione indigeat. Quare etiam meritò caluaria, ueluti galea & murus immobilis ipſi circumponitur. Porrò ſi organis iecori famulantibus, uentriculo ſcilicet, & inteſtinis, & ueſicæ, ac demum ipſi utero, non minimo ſanè generationis inſtrumento, aliquod tale ſeptum circumponeretur, ubi cibum & potum uentriculus ſuſciperet? quorſum utero geſtantium tumor emineret? quà educerentur excrementa, aut quomodo partus felici conatu propelleretur? nullo hîc opem ferente muſculo? Thoracis autem motus, quem maximè ad aeris inſpirationẽ requirimus, omnino aboleretur, ſi ſolis duntaxat oſsibus thorax conſtaret. Si uerò is ſolis muſculis motuum opificibus cõformaretur, ij pulmoni & cordi, nulla etiam re externa eos urgente, inciderent. Vt igitur aliqua thoracis capacitas intus fiat, ac thorax etiam motu agatur uoluntario, muſculi[c] alternatim oſsibus ſunt interpoſiti. Mox autem & hoc ad ſecuritatem non parum cordi pulmoniq; conducit: magis enim nunc muniuntur, quàm ſi ſolis muſculis thorax fabricatus eſſet. Quinetiã oſſea thoracis moles firmandis ſuſtinẽdisq; ſcapulis (quibus dein brachia coarctantur) mirificè confert. has enim ſolis inniti coſtis, & clauiculas nullo oſſe, quàm ſcapulis & pectoris oſſe firmari, docebimus. Præterea ſi nullis oſsibus thorax conſtaret, nullus eſſet locus, unde ſcapulis & brachijs & abdomini, ac alijs quibuſdam membris muſculi pronaſcerentur: neq; ullis fundamentis muſculi hærerent, aut conſiſterent. Atque hanc ſanè oſſei thoracis neceſsitatem, ſi quid aliud, profectò teſtudines pulcherrimè edocent: quæ etſi tam tuto ſepiantur domicilio, tamen in pectoris & thoracis laterum ſedibus elegantiſsimum & iucundiſsimum ſpectatu oſsium demonſtrant textum, in hoc duntaxat incredibili artificio creatum, ut illi priora crura innitãtur: utq; muſculi teſtudinis humerum mouentes, commodè originem ſumant. Quum igitur neq; reſpiratio,

Omnium thoracis oſsiũ ſtr... em 1 & 2 fig. oſtendunt.
a integr... figur. ab ... ad s.
b 1 fig. ... b, i.
Hæc oſten... dunt 7 & 8 muſc...
Hæc com... monſtra... priores ... lib. figu...
c 6 mu... ta S, T, ... X. & ... ta T, T, ...
Hæc inte... græ figur... Q, R, S, T, ... V, Z, ...

ratio,neq; uox abſq; thorace fieri poſsit: quumq́; cor, inſuperq́; cum ipſo pul-
mo,thorace muniri debeāt,ad quatuor uelut ſcopos rerum Opificem in tho-
racis fabrica potiſsimū attendere oportuit: uocem nimirum, reſpirationem,
cordis & pulmonis magnitudinem. Thorax enim, qui quodammodo ouali
d 12,13 fi. lib.6. conſtat figura,tam amplus eſt,[d] quantam pulmonis molem eſſe oportuit. At
pulmo interim thoracis ſequitur formā,non autem thorax pulmonis.In pul-
monis enim hiſtoria ipſum diſces nulla peculiari eguiſſe forma, ut neq; iecur,
neq; lienem, neq; quodammodo cerebrum. Porrò iam tempeſtiuum erit,
thoracis oſſa ſeriatim deſcribere: & cum duodecim eiuſdem uertebras prius
e fig.cap. 14 C,D.et figuræ capitis 17. [e] enarrauerimus,à coſtis ſermonē auſpicari, quæ uiris & mulieribus ab utroq; *Coſtarum numerus.*
latere [f] duodeno conſtant numero : à quo ſi quando uariant, tredecim ſæpius
f 1,2 fig. charact. 1, 2 uſq; ad 12 quàm undecim ſolum ſeſe offerunt: quemadmodum tredecim quoq; thora-
cis uertebras ſæpius quàm undecim tantum occurrere, ſuprà retulimus. Sin-
gulis enim thoracis uertebris,ſingulæ in ambobus lateribus articulātur coſtę.
Quòd autem uiros coſta quapiā in altero latere deſtitutos, ac uiros unius co- *Viris ac mulieribus idem coſtarū numerus.*
ſtæ numero à muliere ſuperari,uulgus opinatur, ridiculum planè eſt : etiamſi
Euam ex Adæ coſta à Deo procreatā,Moyſes prodiderit. Quamuis enim for- *In 2.cap. Geneſ.*
ſitan Adæ oſſa, ſi quis ea in ſceleton cōpegiſſet, ex altero latere una caruiſſent
coſta: non ob id tamen omnibus quoq; uiris unam deficere neceſſe eſt. Ariſto *Lib.1.Hiſtor. animal.cap.15.*
teles homini octo coſtas tantum tribuit: conceſſurus etiam, quoſdam gentis
Turdulorum ſeptenis coſtis creari, ſi modò id alicuius idonei autoris teſtimo
nio ipſi cōſtitiſſet. Verùm ut hîc Ariſtoteles aliorum duntaxat ſuffragijs ſuum
dogma firmaret, ita quoq; non diſsimile uero eſt, illic octo coſtas homini ex
aliorum relatu eundē aſcripſiſſe, hacq́; ratione rem ipſi non uiſam parum re-
ctè nobis tradidiſſe. Quanquam interim dum memoratum iam Ariſtotelis
locum aliquando Patauij enarrarem, à ſummæ (propter ſingularē literarum
ac Iuris ciuilis cognitionē) ſpei adoleſcentibus,Iacobo Nigro, & Ioanne Cen-
turione,patricijs Genuenſibus accepi, generoſiſsimos Ligures in ueterū mo-
numentis ἑπταπλεύρους fuiſſe appellatos: quum tamen is populus, ut eſt nauali *Corporū in Liguribus ſymmetria.*
terreſtriq́; pugna ſtrenuus, optima quoq; membrorum ſymmetria ac nume-
ro ſit ſpectatiſsimus. Sunt itaq; plurimùm utrinq; duodecim coſtæ: ac ſeptem
ſuperiores pectoris oſsi & uertebris,ut poſtea dicemus,articulantur: quinque
autem humiliores ſolis compinguntur uertebris, & ad pectoris uſque os non
pertingunt,ſed in thoracis deſinentes lateribus, ſuarum cartilaginum finibus
g 1 fig.F. [g] inuicem committuntur: duodecima duntaxat excepta,quæ ab undecima pe
h 1 fig.H. nitus [h] dehiſcit,neq; aliqua ex parte ipſam cōtingit. id quod & undecimæ non
i 1 fig.G. rarò uſuuenit,decimæ cartilaginem tunc non [i] attingenti. Quinq; iſtæ humi-
liores, quòd pectoris oſsi non articulantur, νόθαι, quaſi dicas ſpuriæ & illegiti-
k 3 fi. ab 4 perſ ad A. mæ,Græcis appellantur. Omnibus coſtis commune eſt, quòd [k] oſſea ſimul *Coſtarum ſubſtantia & appendix.*
l eadē fig. 4 B ad E. aut 1 figur. A,B. [l] cartilaginoſaq́; conſtent ſubſtantia, quodq́; [m] appendicem ea ſede ſibi uendi-
cent,qua uertebrarum connectuntur corporibus. Oſſea coſtarum ſubſtantia *Oſſea ſubſtantia.*
non omni ex parte ſibi ſimilis eſt. ubi enim coſtæ uertebris coarticulantur, &
m 4 figur. L,M. 4,5 figur. ſ coſtam oſtendūt coſtam ad O. ubi dorſum conſtituunt,ſolidiores multo dureſq́; ſunt,quàm in thoracis la
teribus,& iuxta pectoris regionem, ubi magis fungoſa extruuntur ſubſtantia,
quæ tenui ſquama, ſeu lamina obducitur: hæcq́; illic demū tenuiſsima eſt, ubi
in cartilaginem degenerat. Cartilago etiam non parem undique oſtendit ſpe- *Cartilaginea ſubſtantia.*
ciem : inferiorum enim coſtarum cartilago mollior eſt. unde etiam fortaſsis
nonnulli illegitimas coſtas priuatim χόνδρους, quaſi cartilagines dicas, uocari tra
dunt. Superiorum uerò coſtarum cartilago durior eſt, ſolidiorq́;, ac in ualde

ſenibus intus oſſea efficitur: quemadmodum in ouibus & bobus, alijsq; ferè omnibus eius generis animātibus mediocris etiam ætatis fieri cernimus, quorum cartilago intus friabili conſtat oſſe, exterius tantū cartilagine ueluti membrana quapiam obuoluto. Atque id etiam in ſimijs & canibus, utpote ſicciori temperie quàm homines conſtantibus, adeò eſt manifeſtum, ut haud mirum ſit, Galenum illorum præcipuè animalium fabricam docentem, uerarum coſtarum cartilagines, oſſeas: ſpuriarum autem cartilagines, exquiſitas eſſe cartilagines ſcripſiſſe. Huius cartilaginis moles in omnibus coſtis non eadem eſt, ut etiam omnium coſtarum non par eſt longitudo. prima namq; & duodecima breuiſsimæ ſunt, mox ſecunda & undecima, quæ omnes breuibus donantur cartilaginibus. Sexta uerò, ſeptima & octaua, longiſsimæ ſunt, ac longiſsimas etiam obtinent cartilagines. Primæ coſtæ cartilago ampliſsima eſt, quemadmodum & prima coſta cæteras quoq; amplitudine ſuperat: mox hanc ſecunda, & deinde tertia in amplitudine ſubſequuntur. duodecima uerò & undecima omnium ſunt tenuiſsimæ, & in tenuiſsimas quoq; terminantur cartilagines. Mediæ autem medio ſe habent modo: quamuis harum quandoq; cartilagines in progreſſu, oſſea ſuarum coſtarū ſubſtantia efficiantur latiores. Quum enim ſex ſuperiorum coſtarum cartilagines dehiſcentia efforment interualla, totoq; ductu ab inuicem æquè diſtent: ſextæ tamen, ſeptimę, octauæ, & interdum nonæ coſtarum cartilagines uariè in progreſſu lateſcunt, inuicemq; continuatæ interualla ipſarum ſuamet ſubſtantia[n] implent. Ad hæc, quinq; ſpuriarum coſtarum cartilagines in acutum[o] mucronem deſinunt, uerarum autem cartilagines non item. Primæ enim coſtæ cartilago,[p] ſuo fine qui pectoris oſsi ualidè cōnaſcitur, amplior fit, quàm qua primùm ab oſſea coſtæ educitur ſubſtantia. Secundæ ac tertiæ, triumq; ſubſequentium coſtarum cartilagines modicè in progreſſu arctantur, & ſingulę in[q] capitulum finiunt, quo has pectoris oſsi coarticulari poſtea docebimus. Coſtis non omni ex parte eadem adeſt læuitas. interna enim ſede, qua membranam ipſas ſimul omnes ſuccingentē ſpectant, uniuerſæ læues minimeq; aſperæ apparēt. tertia tamen, & quæ illam ad decimam uſq; ſubſequūtur, in interna ipſarum ſede uerſus humiliora[r] ſinum oſtendunt, ipſis ſecundum earum longitudinem exculptum, non quidem per uniuerſam coſtæ longitudinem cōſpicuum, ſed maximè ea ſede, qua primùm à uertebris abſcedunt, & in thoracis latera ferri incipiunt. Sinus iſte paratur[s] ramo, quem uena coniuge carens, coſtæ exporrigit: deinde etiam illò uehitur arteriæ magnę[t] ſoboles, &[u] neruus à dorſali medulla pronatus. Verùm quia hęc uaſa in medijs coſtis grandia ſunt, ac pari ſemper incedūt ſerie, in tribus autem ſuperioribus minima, eademq; ſparſim ducta occurrunt: non mirum eſt, medias coſtas his ſinibus magis quàm ſuperiores ornari. Porrò tres coſtæ humiliores, etiamſi magna illis attendantur uaſa, quum tamen tenues & interna ſede depreſſæ cernantur, etiam citra magnam huiuſmodi ſinuum operam, illis uaſis tutum iter præbent. Sinus iſte uaſis deducēdis cælatus, inferiorem coſtæ partem acutiorem tenuioremq; efficit, quàm ſit ſuperior, quæ obtuſior magiſq; teres cernitur. Externa, eademq; gibba coſtarum ſedes, non omni ex parte læuis eſt. ea enim[x] parte, qua coſtæ uertebris alligantur, præterquàm quòd capitula efformant, quibus uertebrarum inarticulantur ſinibus, etiam aſperæ inæqualeſq; ſeſe offerunt, quo aptius hinc ligamenta educantur, coſtas uertebrarum corporibus & tranſuerſis earundem proceſsibus colligātia. Præterea in hac externa coſtarum ſede, ſimulatq; à tranſuerſis uertebrarum abſcedunt proceſsibus,[y] tuberculum quoddam aſperum inæqualeq; uiſitur, tendinibus

[z] unde-

Lib. 1. de Adminiſt. ſect. & partim in lib. de Oſsib. ca. 13.

Coſtis omnibus non par longitudo.

Non par amplitudo.

Coſtarum læuitas & aſperitas.

Coſtarū ſinus.

Coſtarum aſperum tuberculum.

n 1 fig. I, I.
o 1 fig. F.
p 1 fig. C.
q 1 fig. D. deim 3 fi. E.
r 1, 4 fi. K.
s fig. 6. ca. lib. 3. G, G.
t fi. ca. 11. lib. 3. k, k.
u 2 fig. ca. 11, libri 4. præcipui rami coſtarum ductū ſeruantes.
x 4 fi. L, M, ſed præcipuè Q.
y 4, 5 fi. O.

z 13 muſc. tab. Γ. [z] undecimi dorſum mouentis muſculi excipiendis paratum: qui partim in api
ces tranſuerſorũ proceſſuum, & partim in hæc coſtarum inſeruntur tubercu
la. Deinde, quà coſtæ adhuc magis à tranſuerſis uertebrarũ recedunt proceſsi-
* 4 fig. R. bus, in hac poſteriori externaq́; ipſarũ ſede, * aſperæ inæqualesq́; ſunt, ac etiam
ueluti tubere quodã modicè prominenti donantur, ut in illas apta inſertionis
a 12 muſc. tab. Δ. ſedes eius [a] muſculi efficeretur, quem in homine thoracem mouentium quar
tum numerabimus. Dein hæc aſperitas non duntaxat illius muſculi inſertioni
b 11 muſc. tab. V. idonea eſt, imò etiã [b] externi intercoſtales muſculi hinc enaſci docebuntur, qui
hac iuxta uertebras regione non ſolum ab inferiori ſede ſuperioris coſtę in ela
tiorẽ humilioris coſtę partẽ pertinent, uerùm etiã ab externa unius coſtę ſede
ad externã alterius hîc exporrigũtur. Reliqua uerò regione coſtæ leues æqua-
lesq́; ſunt, niſi fortè quiſpiam eas modicè aſperas in ſuperiori & inferiori ſede
eſſe cõtenderet, à qua intercoſtaliũ muſculorum pendet origo, in quamq́; eo-
rundem etiam inſertio perficitur. Prima tamen coſta ſuperiori ſede, qua latiſsi
c 8 muſc. tab. C. ma eſt, priuatim aſpera inæqualisq́; cernitur, ut [c] muſculus dorſum mouẽtium
quartus hinc principiũ opportunè ſumat. Coſtis omnibus non par ad uerte- *Coſtarum ad uertebras articulatio.*
d 3 fig. a, c. bras obtigit articulatio. nouem enim ſuperiores [d] duplici coarctãtur articulo,
undecima autem & duodecima ſimplici, quemadmodũ & decima quoq; ra-
riſsimè duobus articulis ſuæ cõmittitur uertebræ: utcunq; etiã ſecus Galeno *Tum aliàs ſæpius, tum maximè 8. de Adminiſt. ſect.*
uiſum fuerit, qui ſingulas coſtas duplici articulo uertebris coarctari docuit.
e 4 fi. unũ L, alterum M. Cæterùm coſtæ duobus nodis articulatæ [e] duo oſtendunt capitula: unum qui
dem, quo [f] ſinui uertebrarũ corporibus inciſo inarticulãtur: alterum autem,
f 3 fi. X, d. g 3 fig. b, c. quo [g] internæ ſedi apicis tranſuerſi proceſſus firmãtur. Atq; hæc capitula ſini-
bus illis reſpondent, quos uertebris, quum earum recenſeretur cõſtructio, in-
ſculptos retulimus. Prima igitur coſta rotundo capitulo primę thoracis uerte
bræ corpori inarticulatur: ac deinde tranſuerſum eiuſdẽ uertebrę proceſſum
tantiſper aſcendit, quouſq; ipſius apici alio capitulo inarticuletur. Secunda ue-
rò coſta, & ſeptem ſubſequentes, cõmuni ſemper duarum uertebrarũ corpo-
rum ſinui, non rotundo, ſed inſtar obtuſi anguli protuberante capitulo inarti-
culantur: tranſuerſis autem proceſsibus perinde ac prima coarctantur coſta.
quanquam & hîc quædam in articulis, propter ſinus non eadem ſede in tranſ-
uerſis proceſsibus exculptos, conſurgat differentia. Superiorũ enim uertebra-
rum tranſuerſi proceſſus, ſuos ſinus in humiliori parte internæ illarũ ſedis in-
ciſos gerunt, inferiorũ autem (uti ſuprà etiam contra Galeni ſuffragiũ admo-
nuimus) in ſuperiori parte: mediarum uerò uertebrarum ſinus medio ſe ha-
bent modo. Cæterùm quòd coſtarũ articulatio, quæ ad uertebræ corpus effi-
citur, tanto elatior ſit illa quam coſtę ad tranſuerſos proceſſus moliũtur, quan
to apex tranſuerſi proceſſus demiſsior eſt, ſinu uertebrę corpori exculpto, hîc
etiam non uenit negligendũ. Porrò trium inferiorũ coſtarum articulatio, quę
ad uertebrarũ duntaxat corpus perficitur, ſinibus quoq; non admodum altè
h 5 fig. N. cauatis, neq; ualde protuberãtibus [h] capitulis perficitur. Atq; hac ratione coſtæ
uertebris committuntur. quam autem articuli ſpeciem cum pectoris oſſe mo
liantur, & quo ductu à uertebris antrorſum cõtendant, tunc primùm oppor-
tunè explicabimus, quum pectoris oſsis conſtructionem ſermoni addideri-
mus: quæ profectò enarratu eſſet facilis, ſi humanum os, ſimiarum & canum
& uitulorum, eiusq́; generis animantiũ oſsi reſponderet. In his namq; anima- *Quadrupedũ pectoris oſsis deſcriptio.*
libus (ut etiam inter edendum uidere eſt) pectoris os ſeptem conſtat oſsibus,
non admodum inter ſe forma differẽtibus. In canibus enim, porcis, & ouibus,
inuicem cõueniunt: in ſimijs uerò, & ſciuris, propter clauicularũ articulatio-

nem, primum ſupremumq́; os aliquantulo cæteris amplius uidetur. Septem hæc oſſa latiora,quàm profunda craſſa'ue ſunt: & qua inuicem cõmittuntur, latiora nonnihil,quàm in ipſorũ medio exiſtunt. Horum connexus cartilaginis interuentu interdum tam laxè perficitur, ut à uertebrarũ corporibus ſuis [i] compage modicũ differat: eſt tamen is cõnexus ad ſymphyſin ſeu unionem ita referendus,ut appendicũ cum ſuis oſsibus cõnexus.niſi quòd hunc connèxum etiam in admodum decrepitis bobus eſt cernere. Vnde etiam Galenum in libro de Oſsib.miror,qui pectoris oſſa ſynarthroſi ſcripſerit cõmitti:quum tamen neq; harmonia,neq; ſutura,multoq́; adhuc minus gomphoſi componantur, quas cõpoſitionis ſpecies in eius libri initio ſub ſynarthroſi complectitur.In harum commiſſurarum lateribus ſinus utrinq; exculpitur,cui cartilaginis alicuius,in quam coſtæ degenerant,capitulũ inarticulatur. Ad primi enim oſsis cum ſecundo contextum,ſecundę utriuſq; lateris coſtæ cartilago immittitur. Ad ſecundi oſsis cum tertio cõmiſſuram,tertię utriuſq; lateris coſtæ cartilago (ut & reliquæ ſuccedẽtes quatuor utrinq; cartilagines ſua ſerie ſuorum oſsium cõmiſſuris) coarctatur. Verùm primi oſsis lateribus,primæ coſtæ cartilago non articulatur,ſed prorſus adnaſcitur. Septimum os,quod reliquis gracilius,magiſq́; teres eſt,in cartilaginẽ exacuitur,ipſo oſſe latiorem,enſiſq́; mucroni quàm ſimilimam. Huiuſmodi ſanè pectoris oſsis in canibus & ſimijs eſt ratio. quam Galenũ ſpectaſſe annues, quum ipſius de pectoris oſſe hiſtoriam, his quæ modò prælibauimus, contuleris. [k] Verùm ſi humanum pectoris os (quod, ut generatim dicam,amplum,& ſi cum aliorum animaliũ oſsibus conferatur,longè breuiſsimum eſt) intuitus fueris, multo aliter id habere animaduertes: uti etiam homini pectus meritò obtigit breuiſsimum,& ſimul latiſsimum. Nunquã enim, quod certò affirmare poſsim, in humano pectoris oſſe mihi ſeptena occurrerũt oſſa,neq; etiam hęc in homine eodem ſemper numero cernuntur. In adultis enim tria ferè conſpiciuntur, prorſus inter ſe uaria.ac [l] primum quidẽ inſigniter amplum eſt,& nõnihil etiam craſſum: ita tamen,ut ipſius craſsities ab amplitudine plurimũ uincatur. Os id[m] poſteriori ſede, qua thoracis reſpicit cauitatem, modicè cauum eſt:in anteriori autem gibbum,& in medio ſecundùm ipſius longitudinẽ longè craſsius,quàm in lateribus. uidetur enim in anterioris ſedis[n] lateribus depreſſum,atq; ut aptè primæ coſtæ cartilaginis craſsitiei[o] reſponderet,extenuatũ.In medio autem,roboris gratia,[p] trianguli modo protuberat.[q] Superior etiam oſsis pars multo craſsior ampliorq́; eſt[r] inferiore, & utrinq; unum [s] ſinum longum, ac uerſus poſteriora inciſum, & cartilagine incruſtatũ obtinet,cui clauiculæ[t] caput inarticulatur.In horum ſinuum medio, propter extuberantia illorum interiora latera, primum iſtud os in ſuperiori hac ſede[u] lunatum cernitur, & ueluti foueam oſtendit, quam σφαγὴν & iugulum uocamus.[x] Inferior oſsis pars utcunq; aſpera eſt: & ſecũdo, quod iam deſcribam,oſsi cartilaginei ligamenti interuentu adeò laxè cõmittitur,ut nunquam horum oſsium lateat cõnexus, imò & ipſius quoq; motus in magnis reſpirationibus interdum animaduertitur.[y] Secundum os multo amplius eſt, quàm craſſum:[z] ſuperiori ſede, qua primo connectitur oſsi, ſtrictius eſt,[a] quàm prope inferiorẽ. At nullibi interim æquè amplum cernitur, ac elatior primi oſsis ſedes. Quà ſecundum os primo cõmittitur,in utroq; cõnexus latere[b] ſinus inſtar obtuſi anguli inſculpitur,ambobus oſsibus cõmunis,& cartilagine incruſtatus, cui ſecundæ coſtæ[c] cartilago inſtar obtuſioris trianguli uerticis protuberans inarticulatur. Præter hunc ſinum præſens os utrinque[d] alios multos ſibi uendicat,inſtar obtuſioris anguli cauos,& paribus interuallis

Humani pectoris oſsis deſcriptio.

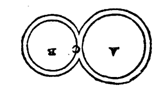
i fig. cap. 14 R, R.
k tota 6, 7 figur.
l 1 fi. à g. ad h. 6 autem fig. & 7 à f ad t.
m fig. 7 a.
n 6 fi. m, n.
o 6, 7 fi. p.
p 6 fig. r, l.
q 6, 7 fig. q, r, ſ.
r 6, 7 fig. t, u.
s 6, 7 fig. q, r.
t 1 fig. cap. 22 A.
u 6, 7 fig. ſ.
x 6, 7 fi. t.
y 1 fig. à b ad i.
z 6, 7 fi. t.
a 6 figur. iuxta i.
b 6, 7 fi. x.
c 1 fig. D.
d 6, 7 fi. x, y, z, a, b.

ab in-

ab inuicem nequaquam diſtantes. Primus enim in altero latere huic oſsi pro-
prius ſinus, qui tertiæ coſtæ cartilagini paratur, à ſinu ſecundę coſtæ gratia in-
ciſo longius diſtat, quàm ſecundus huius oſsis peculiaris ſinus, quartæ coſtæ
gratia cælatus, à ſinu remouetur tertiæ coſtæ cartilaginem ſuſcipiente. Rur-
ſus, plus interualli conſiſtit inter ſecundum ſinum & tertium, quàm inter ter-
tium & quartum: adeò ut ſinus ſextæ & ſeptimæ coſtarum nomine in hoc
oſſe ſculpti, ſe inuicem cõtingant, & non tam altè, atq; ſuperiores, excauentur.
Suſcipit itaq; hoc os priuatim tertiæ, quartæ, quintæ, ſextæ & ſeptimæ coſta-
e 3 fig. E. rum cartilagines, ſecundæ coſtæ cartilaginis[e] modo protuberãtes. Secundum
f 6 fig. γ, Δ, ε. os in pueris ex[f] plurimis efformatur oſsibus, inuicem unione per cartilaginis
interuentum contextis. Verùm hæc unio, neutiquam canis aut ſimiæ oſsium
compagi uenit conferenda, quum longè magis lateat, inferioraq́; oſſa multo
breuiora ſuperioribus cernantur. Et in cœmiterijs ſecundum os integrum, &
à primo diſiunctum ferè ſemper effoditur, quemadmodum uertebrę mutuò
diremptæ eximuntur. & ſi fortuitò in ſecundo oſſe aliquam compaginis ſpe-
g 6 fig. γ. ciem, ac ſi ex pluribus id conſtaret, obſeruabis, ea potiſsimum apparebit,[g] ubi
h 6 fig. Δ. tertiæ coſtæ cartilago oſsi articulatur, & deinceps[h] ubi quartarum coſtarum
i 1 fig. ab cartilagines pectoris oſsi iungũtur.[i] Tertium uerò os exiguum eſt, & inferiori
i ad k. 6, 7 fig. I. ſecundi oſsis ſedi interna ex parte eadem ratione cõmittitur, qua primum ſe-
cundo iungi relatum eſt: illicq́; ſecundo oſsi nectitur, qua ſeptimarũ coſtarum
cartilagines infimæ ſecundi oſsis ſedi articulãtur. Hoc os modicè amplum eſt,
ac tenue, humilioriq́; ſede in mucronatam cartilaginem degenerat. Verùm id
k 1 fig. k. 6, 7 fig. 4. non infrequenter, & potiſsimum in minoribus natu, deeſſe reperies, &[k] mu- *Pectoris oſsis ad enſem comparatio.*
cronatam cartilaginẽ inde enaſci cõſpicies, ubi ſeptimarum coſtarum cartila-
gines mutuò ferè coeunt, ſecundoq́; oſsi pectoris oſsis articulantur. Tria hæc
pectoris oſſa ſimul iuncta, manubrij alicuius gladij imaginem referunt. primi
namq; oſsis ſuperior, admodumq́; lata ſedes, illi manubrij parti reſpondet, quę
ſub paruo digito in apprehẽſione conſiſtit. Secundum autem os, illi parti con-
gruit, quam manus tota intus complectitur, in qua ſinus coſtarum cartilagi-
nibus parati, eum præſtant uſum, quem in gladijs ex manubrij aſperitate quæ-
rimus, quoties intortis nodoſisq́; funiculis, aut ſcabra piſcis cute, illud obduci
curamus. Tertium os, unà cum cartilagine, (niſi hæc nonnunquam ſuo mu-
crone bifida geminaq́; occurrat) reliquę gladij parti aſsimilatur: adeò ut non-
nulli uniuerſam hanc oſsium ſtruem ξιφοειδῆ, ab enſis imagine uocarint. alij, qui
canes potius ac ſimias, quàm homines ſpectarunt, mucronatam cartilaginem
duntaxat illo nomine dignantur: quòd hæc ſcilicet gladij mucronis formæ
accedat: ipſumq́; canum pectoris os, enſis imagini non ita aptè, ac humanum
os cõferri poſsit. Hæc imaginum collatio atteſtatur, ueteribus illis hominum
cadauera, Galeno autem ſimiarum, diſſectioni fuiſſe adhibita. cui ſententiæ,
Celſi quoq; oratio, qua ille pectoris os utrinq; lunatum eſſe, ex ueterum quo- *Pectoris os*
piam tranſcripſit, ſuffragatur. id enim de ſimijs & canibus falſo protuliſſet, *utrinq; lunatũ.*
quum tale quid in illis nihil appareat. in homine uerò primũ pectoris os ſupe-
riùs, & ſecundũ inferiùs, multo latiora ſunt, quàm ubi hæc inuicem cõmittun
tur. Pectoris oſsis ſubſtantia admodum fungoſa mollisq́; eſt, & anteriori ſede *Pectoris oſsis*
magis continua ſquama, quàm poſteriori obducitur. Poſterioris enim ſedis *ſubſtantia.*
ſquama multis inæqualibusq́; donatur foraminibus, quę haud peruia ſunt, ſed
l ſecundùm h, h fig. 2. lib. 6. [l] uaſis ſolùm uiam prębẽt, id os enutriẽtibus. Hęcq́; foramina in primo oſſe tan *Pectoris oſsis*
to magis ſunt cõſpicua, quãto huius oſsis craſsities ſecũdi oſsis craſsitiem exce- *uſus.*
dit. Quòd itaq; pectoris os, illis coſtis quę orbiculatim thoracis amplitudinem

effornant,ſtabiliendis procreatum ſit,neminem latêre arbitror: quemadmo
Mucronatæ cartilaginis uſus. dum neq;, quod propugnaculi etiam uicem ſecundariò gerat, eoſq; uſus homini præſtet,quos generatim thoracis oſſa prębere, in huius Capitis initio retulimus. Cartilago, in quam pectoris os exacuitur, ſubditarum quoq; illi partium eſt propugnaculum,& malum granatum uulgò appellatur,quòd (ut arbitror) unius balauſtij apicis imagini illa accedat. À qua etiam forma, uulgus ipſam epiglottalem appellat cartilaginẽ, ab imagine uidelicet laryngis[m] operculi, pectoris oſsis cartilagini ſpecie non admodum abſimilis. *m 12,13 fi. cap. 38.* Verùm huiuſmodi nominum copiam ad pręſentis libri calcem,unà cum cæterorũ oſsium nominibus ſubijciemus.modò autem nihil in thoracis oſsium hiſtoria addendum ſupereſt, *Coſtarum ductus.* niſi fortè coſtarum ductus, qui longè in coſtarũ oſsibus, quàm in cartilaginibus eſt alius.Coſtarũ enim oſſa[n] quum primùm à uertebris abſcedunt, egregiè in poſteriora deorſum obliquantur, &[o] hinc ad thoracis latera deorſum ſemper obliquè uerſus anteriora declinant,[p] quouſq; in cartilaginem deſinunt,obliquè ac circulatim ſurſum in anteriora conſcendentem : adeò ut coſtæ, ubi cartilaginem primùm educunt, arcuatim & in angulum quodammodo ſurſum reflectantur.[q] *n 3 fig. ab c per c ad f. o 3 fig. ab f ad A. p eadẽ fig. à B ad E.* Iſte coſtarum ductus non in illis ſolum, quæ pectoris oſsi committuntur, euidens eſt: uerùm & in reliquis omnibus, ſi fortè duodecimam exceperis, cuius cartilago admodum obſcurè ſurſum ſpectat. quanquam etiam hic inflexus potiſsimum in medijs, quinta nimirum, ſexta, ſeptima, octaua & nona uiſitur. *q Hæc integræ, & potiſsimum ſecunda.*

DE CARTILAGINEA QVAE CORDIS BASI aſcribitur ſubſtantia, ſeu cordis oſſe. Caput XX.

HAEC figura magnæ arteriæ & arterialis uenæ radices perfunctoriè exprimit, ab omnibus connatis corporibus partibuſ' ue diuiſas, & duobus circulis ſimilimas. Ac A quidem arteriæ magnæ radicem notat, B uerò arterialis uenæ radicem. C autem connexum, quo uaſa ea inuicem in ipſo exortu connaſcuntur. Verùm conduxerit hæc ex ſexti libri figuris, potiſsimum autem octaua & decima, petere: quas huic Capiti præponerem, ſi non iiſdem figuris paginas occupare uererer.

NE FORSITAN hoc libro os aliquod prætermiſiſſe uideamur, iam oſſeæ cordis ſubſtantiæ facienda eſt mentio. *Lib. 8. de Adminiſt. ſect.* Galenus namq; ab elephantis corde, à quopiam ſuorum familiarium os eximiæ magnitudinis exectum prodidit: & grandium quidem animalium cordibus os, minorum uerò cartilaginem aſcribit. Ego autem hactenus, uti in nullo corde, ita neq; in humano (quod humida admodum, ſi reliquis animalibus conferatur, eſt conſtitutione) exquiſitum os reperi: *Humanum cor uero oſſe deſtitui. Cartilaginea cordis ſubſtantia.* eaq; ſede, qua Galenus cordis os conſtituit, ſubſtantiam obſeruo cartilagineam, quæ mea quidem ſententia nihil eſt aliud, quàm[a] magnæ arteriæ &[b] uenæ arterialis radices, à corde principiũ ducentes. Quippe radices hæ, in quibus membranarum baſes conſiſtunt, quæ materierũ è duobus illis uaſis in cor refluxui pręficiuntur, multo duriores ſunt, quàm reliqua illorũ uaſorum ſubſtantia, adeò ut radices cartilaginis natura participare nonnihil uideantur: *a 10 fi. lib. 6 ſub B, C, D. b 8 fig. lib. 6 ſub E, F, G. quibus charact. membranæ notantur.* quę in bobus, & magis adhuc in ceruis, ſiccisſima oſſeaq; temperie donatis, ita tempore indureſcit, ut quadrupedũ coſtarum cartilagines in albũ & friabile os, extrinſecus cartilagine tanquam membrana obductũ, degenerare ſcripſimus. Hæ itaq; uaſorum radices[c] perinde ad ſe mutuò ſunt conterminæ, ac ſi[d] duos circulos in puncto inuicem cõmitteres, cõtinuareſq;, ita ut dexter circulus uenę arterialis *c C. d A, B.*

eſſet

eſſet radix,ſiniſter uerò (qui amplior exiſteret) magnæ arterię. Vbi autem circuli mutuò cómitterentur,is locus eſſet,quo hæc uaſa ſuis orbibus ſimul connaſcuntur, uniunturq́;, ac ubi præcipua oſſeæ cartilaginis conſiſteret portio, quæ oblonga & ueluti teres eſſet: tota nimirum ſede,qua illæ radices inuicem committuntur, & reliquæ interim circulorum portiones eſſent reſectæ. Ac proinde per me licebit radices has, pro animalis in quo incides temperamento,& magis adhuc ætate,aut cordis cartilaginem,aut os uocare,modò accuratè ipſarum naturam quis intueatur, neq; unà cum Galeni ſectatoribus, ipſius ſenſa admodum oſcitanter eruẽtibus,tam ſtolidus ſit, ut cordis os inſtar Λ aut *υ* efformatum ſibi perſuadeat. Qui enim poſt Galenum humani corporis hiſtoriam ſcribere aggreſsi ſunt, in humani cordis baſi os quoddam extructum recenſent,quod laryngi[e] præpoſito, & ab *υ* imagine ὑοειδὴς nuncupato oſsi aſsimilant. Neq; ſat fuit illis hominibus,ad hunc modum os in humani cordis baſi cõfingere: quin imò ſermoni adiecere,cordis baſim,atq; ideo etiam uniuerſum cor, ab ipſo non ſecus firmari, quàm linguæ radix illo oſſe quod laryngi præponitur. Arbitrãtur namq;,cor eiuſmodi oſſe firmatum,moueri: non expendentes,cor etiam tali oſſe donatum,ipſo non minus ſuffulciri poſſe, quàm ferreus palus lectum in aere ſuſtineret,quãdo is lecto alligatus,ſimul cum ipſo deorſum ex alto proijceretur. Quamuis interim quatuor cordis uaſorum ad conterminas ſedes cõnexum nonnihil cor ſuſtinere, haud inficiari poſſumus. uti etiam ex uniuerſa Galeni de cordis oſſe hiſtoria,in qua ueteres,ſuiq́; temporis medicos, qui id in homine reperiri negabant, præter meritum arguit: nobis quoq; fatendum eſt,Galenum id quod pertractat os,in humano corde,prę cæteris,uti monuimus,humido & molli,nunquam eſſe aggreſſum.

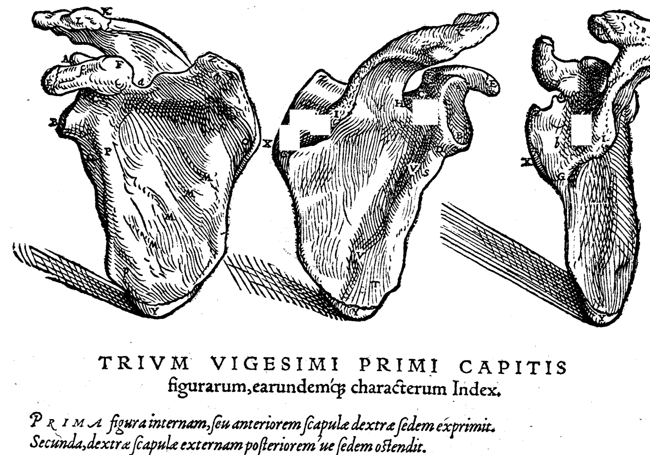
Anatomicorum lapſus.

e 1,2 fig. 15.cap.

Potiſsimum 2. de Adminiſt. diſſect.

DE SCAPVLIS. CAPVT XXI.

PRIMA FIGVRA XXI. CAP. *SECVNDA.* *TERTIA.*

TRIVM VIGESIMI PRIMI CAPITIS figurarum,earundemq́ꝫ characterum Index.

PRIMA figura internam,ſeu anteriorem ſcapulæ dextræ ſedem exprimit.
Secũda,dextræ ſcapulæ externam poſterioremúe ſedem oſtendit.
Tertia, ſcapulam dextri lateris in latus depictam continet, ut ſinum gibbæ exteriorisq́ꝫ ſcapulæ ſedis proponeret,

neret, qui inter elatiorem ſcapulæ coſtam, & ſcapulæ ſpinam conſiſtit.

A,B 1,2 Scapulæ ſinus, cui humeri caput articulatur.

C,D 1,2 Ceruix ſeu collum ſcapulæ.

E, f, F in prima figura, & E,F in ſecunda, interiorem inſinuant proceſſum ſcapulæ, in quo F protuberantem notat partem, cui clauicula alligatur, & penè innititur. E uerò, proceſſus huius appendicem. f autem, aſperam commonſtrat partem, à qua ligamentum pronaſcitur, hinc in ſuperiorem ſcapulæ proceſſum pertinens.

G,H 2 Radix ſpinæ ſcapulæ, ſeu ipſa ſcapulæ ſpina, quæ in homine ſuperiorem ſcapulæ educit proceſſum, in quo K & L in prima figura & tertia, & L in ſecunda quoq; occurrunt, priuatim aliquid indicantia.

I 2,3 Scapulæ ſpinæ pars craſsior, interdum appendice decorata.

K 1,2,3 Ubi K in prima & tertia conſiſtit, coalitus incedit appendicis proceſſus ſuperioris ſcapulæ, cuius mediæ ſedi K ſecundæ figuræ inſiſtit.

L 2,3 Sinus ſuperioris proceſſus ſcapulæ, leuiter cælatus, & articulandæ clauiculæ accommodus.

M,M,M 1 Inſtar obliquarum linearum tubercula, quæ ſinus perinde in ſcapulæ cauo conſtituunt, ac ſi illi à coſtarum conuexis eſſent impreſsi.

N,O 1 Sedes in interna ſcapulæ regione magis caua, quæ ſecundæ figuræ literis G & H reſpondent.

P 1 Protuberans craſsiorq; inferioris coſtæ pars, quæ in internam ſcapulæ ſedem prominet.

p 1 Hac ſede inferior ſcapulæ coſta latus'ue efficitur acutius, ideoq; magis prominet, ut tertius brachiū mouentium muſculus hinc promptius exoriretur.

Q 1 Scapulæ inferioris coſtæ aſper ſinus, unde interior cubitum extendentium pronaſcitur muſculus.

S 2 Ad ſcapulæ externam ſedem protuberans inferioris coſtæ pars.

T 2 Impreſsio & amplitudo inferioris coſtæ, unde tertius brachium mouentium muſculus naſcitur.

U,U 2 Hic externa ſcapulæ ſedes propter craſsitiem inferioris coſtæ inſigniter caua cernitur.

X 1,2,3 Appendix baſis ſcapulæ, ad principium ipſius ſpinæ coalita.

Y 1,2,3 Appendix inferioris anguli baſis ſcapulæ.

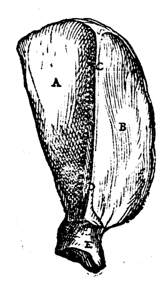
Φ 1 Superioris anguli ſedes, in internam ſcapulæ regionem modicè protuberans.

Z 1,2,3 Superior baſis ſcapulæ angulus.

a 1,3 Semicirculare foramen, ſeu ſinus, in ſuperiore coſta ſcapulæ conſpicuus.

b,c 3 Sedes in externa ſcapulæ regione, inter ſpinam & elatiorem ſcapulæ coſtam conſiſtens. Uerùm b priuatim ſcapulæ ſedem hic notat tenuiſsimam, & quodammodo pellucidam. c autem foraminulum indicat hîc frequenter apparens, & uenulæ inibi ſcapulam nutrituræ uiam præbens.

QUARTA UIGESIMI PRIMI CAPITIS FIGURA.

PRAESENTI figura externam ſeu poſteriorem canis ſcapulæ ſedem in hoc delineauimus, ut promptè expenderetur hominis ſcapulæ ad canis, aut ouis differentia, quam in ſummo humero, aut ſuperiori ſcapulæ proceſſu notabimus. Significet igitur A & B ſcapulæ gibbum, ſeu dorſum. ac A quidem ipſius inferiorem ſedem, B autem ſuperiorem, & animantis collo capiti'ue propinquiorem. C & D ſpinam ſcapulæ notent, ſuper ſcapulæ ceruicem non excedentem. E ſcapulæ ceruicem.

SCAPU-

Scapularum ſitus & nexus.

SCAPVLARVM, utrinq; una, poſteriori thoracis regioni uerſus ſuperiora[a] innititur: & occipitis oſsi, ceruicis thoracisq́; uertebris, coſtis ac oſsi *υ* referenti, muſculorum duntaxat interuentu copulatur. Occipitis quidem oſsi, beneficio[b] ſecundi ſcapulam mouentiũ, qui etiam hanc plurimarum ceruicis & thoracis uertebrarũ ſpinis committit, quemadmodum &[c] tertius illam tranſuerſis uertebrarum ceruicis nectit proceſsibus. &[d] quartus ipſam aliquot thoracis & ceruicis uertebrarum ſpinis firmat. Coſtis uerò ſcapulam nectunt[e] primus illam mouentium muſculus, & thoracem mouentium[f] ſecundus. Oſsi autem *υ* referenti ſcapula[g] ſeptimi eius oſsis peculiarium muſculorum ope hæret. In hominibus pręterea, & ſimijs, & ſciuris, & ſi quæ alia clauiculis donantur, ſcapula ligamentorum auxilio clauiculę[h] contexitur, illiq́; eſt contermina. In omnibus uerò animalibus brachij os ſeu humerus ſcapulæ[i] inarticulatur. Ac proinde ſi hominem ſcapula deſtitutum finxeris, nuſquam uocatum humeri articulum opportunè conſtitues. Ad eius namq; fabricam, neceſſum eſt, humeri caput alicuius oſsis ſinum ſubire, ac ut moueatur, in aliquo oſſe ueluti in baſi quapiam ſtabiliri: adeò ut hunc ſcapulæ uſum cenſeri oporteat præcipuum. cui alius mox ſubſequitur, non ſanè pœnitendus, partium nimirum thorace contentarum cuſtodia. Poſteriori enim thoracis ſedi Natura ſcapulas tanquã duos clypeos & ſcuta obiecit. hinc rurſus alium uſum homini acceſſurũ minimè ignorans, quo[k] cõplures muſculi motuum brachij ac thoracis & cubiti autores, ſedem qua ſuffulciantur, & à qua originem ducant, commodè adipiſcuntur. Magnæ igitur ſingularisq́; induſtrię eſt, ſcapulas tam uarijs prorſusq́; neceſſarijs uſibus adaptare, & undequaq; non ſecus eas extruere, quàm ſi priuatim ad ſingulos uſus, uti nunc deſcribemus, confingerentur. Scapula enim inæqualis eſt admodum, omniq́; ex parte ſibi diſsimilis. præter uarios namque ipſius proceſſus, ſinus, tubera, appendices, eiusq́; generis reliqua, è quibus oſsium diſcrimina petimus, ſcapula trianguli differenribus coſtis lateribus´ue efformati imaginem quodammodo exprimit.[l] Primum enim ipſius latus, quod ſcapulę baſim perpetuò uocabimus, ea ſcapulæ ſedes eſt, quæ ſecundum dorſi longitudinẽ, thoracis uertebrarum ſpinis proximè exporrigitur, obliquaq́; conſtat linea, ſuperiùs & inferiùs ad exteriora corporis´ue latus obliquè tanquam in circuli conuexum inclinata, in medio autem paululũ lunata & caua. Verùm interim ſcapulæ baſis nõnunquam continuo ductu, hunc ferè in modum (, homini, perinde ac cæteris quaſi animantibus, gibba eſt. Deinde baſis hæc admodum tenuis ſpectatur: quamuis inferiore tamen parte & ſuperiore nonnihil quàm in medio craſsior appareat, inferiorisq́; partis craſsities, partis ſuperioris craſsitiem adhuc uincat. Huic baſi plerunq;[m] duæ adnaſcuntur appendices: una quidem, quæ grandior craſsiorq́; & longior eſt, ad baſis inferiorem conſiſtit angulum, inſigniter obtuſum, ac ueluti orbicularem: altera autem appendix aliquantulum ſub ſuperiore habetur angulo, illiq́; baſis ſedi coaleſcit, à qua uocatam nobis ſcapulæ[n] ſpinam principium ducere audies. Præter has appendices, baſi inſuper mollis quædam adnaſcitur cartilago, eius cartilaginum generis, quo oſsium extrema nulli commiſſa oſsi, augeri ſolent. Verùm in hominibus hæc cartilago longè breuior minorq́; eſt, quàm in ouibus & bobus, alijsq́; quadrupedibus, quorum ſcapulæ thoracis potius incumbunt lateribus, quàm, ut in homine, poſteriori thoracis ſedi uertebris proxima. Atq; ita primum ſcapulæ latus ſe habet: duo autem reliqua inter ſe uariant.[o] Inferius enim, ab humi-

liore

Right margin notes: *Scapularum uſus.* — *Scapulæ forma triangularis.* — *Baſis ſcapulæ.* — *Baſis appendices.* — *Baſis cartilago.*

Left margin references:
a triũm integrarũ R.
b 9 muſc. tab. Γ, Δ.
c 12 muſc. tab. G.
d 10. ta. Γ.
e 5 tab. Γ.
f 7 tab. L.
g 5 ta. R, S.
h integrarũ Q ad λ.
i integrarum fig. S ad R.
k 4 muſc. ta. Ξ. 7 ta. N, & L, et 1. 11 tab. L & Γ & G. 7 tab. L. 6 ta. Θ, m, n. 11 tab. Θ, ſ. 5 tab. R, S.
l 1, 2, 3 fig. à Z per X ad Y.
m 1, 2, 3 fi. una Y, altera X.
n 2 fig. G, H. 3 fig. G.
o 1, 2 fig. à B ad Y.

Superioris inferiorisq́; laterum differentia.

liore baſis ſede admodum obliquè ſurſum in exteriora ducitur:[p] ſuperius uerò (quod tanto breuius eſt inferiore, quanto inferius eſt ipſa baſi breuius) nonnihil deorſum in exteriora fertur, quodammodo tranſuerſim procedens. Duo hæc latera in[q] angulum coeuntia, latiuſculam ſcapulæ partem ſuis externis finibus complectũtur, quam ſcapulæ ceruicem dicimus, cuiq́; ſinus inſculpitur

Tres ſcapulæ anguli, ac laterum plenior deſcriptio.

articulando humero apparatus. Cæterùm duo hæc latera ſuis finibus tertium eum ſcapulæ angulum conſtituentia, non ſolum ductu & breuitate inter ſe diſcrepant, uerùm etiã craſsitie. Inferius enim latus, quo altiùs à baſi ſurſum conſcendit, eo[r] craſsius & multo ſpiſsius efficitur. non aliter quàm ſi Natura huius lateris beneficio, ſcapulæ alioquin tenui & infirmæ magnum robur additum uoluiſſet, ac deinde ſecũdariò quibuſdam muſculis commodi exortus locum præparaſſet. Præter id enim, quòd muſculorum quorundam gratia (ut mox ſubijciam) huius lateris craſsities internam ſcapulæ ſedem[s] cauiorem reddit, & in externa ſede ſeu gibbo, ueluti[t] ſinum efformat, ipſum quoq; in ſua externa ſede prope inferiorem baſis ſcapulæ angulum[u] compreſsioné obtinet, deorſumq́; quadantenus educitur, ut[x] muſculus illinc principiũ ſumeret, cuius ope brachium ueluti à pectore retrorſum flectimus. Quinetiã interna huius lateris ſede, iuxta elatioré ipſius partem, qua ſcapulæ ceruicé terminat, oblongus quoq; ſpectatur[y] ſinus, aliquantulũ aſper & inæqualis,[z] muſculoq́; principium porrigens, quem cubiti extenſionis autorem ſtatuemus. Porrò ſuperius latus, tenue minimeq́; craſſum eſt, ad eam uſq; ſedem, qua ſcapulæ ceruicis[a] ſuperior pars conſiſtit. illic enim impenſe craſſeſcit, ipſiq́; priuatim iuxta interioris ſcapulæ, quem hinc enaſci audies,[b] proceſſus radicem,[c] ſinus quidã ſeu medium foramen inſtar ſemicirculi inſculpitur, uiam porrigens quinti paris neruorum dorſalis medullæ[d] ſurculo, hàc unà cum uenula arteriaq́; poſteriorem

Ceruix ſcapulæ.

ſcapulæ ſedem adeunti. Scapulæ[e] ceruix craſſa eſt, ipſaq́; ſcapula ex ampla tenuiq́; baſi ad hanc coarctata, & ſecundum latitudiné incraſſata cernitur. Ceruicis tamen[f] longitudo ſeu interuallum, quod à ſuperiori corporis parte ad inferiorem metior, admodum ceruicis craſsitiem ſuperat, quæ ab anteriori par-

Sinus humero excipiendo paratus.

te in poſteriorem pertinet. Ceruix hinc magis adhuc extrorſum ducta, dilatatur: & ut ipſa oblonga eſt, ita etiam oblongum efformat[g] ſinum, inferiori quidem parte circulari circumferẽtia terminatum, ſuperiori autem parte in acutum quodammodo exporrectum. Atq; id propter[h] impreſsionem accidit, hîc internæ ceruicis ſedi factam, tendinis eius[i] muſculi ducendi gratia, qui intrò antrorſumq́; brachium circumuertit. Præterea ſinus ceruicisq́; ſcapulæ[k] ſuperior pars, in hoc proceriùs extuberat, quò aptius hinc[l] duo ualidiſsima huius articuli pronaſcerentur ligamenta, &[m] externum quoq; caput eius muſculi commodè hinc principium duceret, qui cubitum flectentium eſt anterior. Hic ſcapulæ ſinus cartilagine reliquorum articuli ſinuum modo incruſtatus, non admodum altè cælatur. neq; etiam ipſius longitudo & amplitudo reſpondent, humeri[n] capitis quod ipſi inarticulatur, lõgitudini & amplitudini, propter uarios eoſq́; admodum laxos motus, quibus humerus ad hunc ſinum agi debuit. Quanquam interim Natura, quum ſcapulæ ſinum ita leuiter non ſine maxima occaſione exculpſiſſet, illumq́; non ualde amplũ longumq́; creaſſet (præter peculiaria huius articuli ligamenta, quæ in ſecundo libro unà cum muſcu-

Cartilago ſcapulæ ſinum frequenter augẽs.

lis proſequemur: & quoſdam ſcapulæ proceſſus, paulo infrà explicandos) cartilaginem quandam ligamenti ſubſtantię compotem, in hoc ſinu crebrò effingit, qua ipſum auget, profundioremq́; efficit, nimiamq́; luxandi promptitudinem impẽſe corrigit. In huius enim ſinus ambitu ea cartilago ponitur, ſcapulę interim,

p 1,2 fig. à Z per F ad A.
q 1,2 fig. inter A, B.
r ad prima fig. P. ad 2 fig. S.
s inter 1 fig. N, O, P, Q.
t inter 2 fig. G, H, S, T.
u 2 fig. T.
x 8 muſc. tab. K. & tab. 13 S.
y 1 fig. Q.
z 12 muſc. tab. T.
a 2 fig. C.
b 1,2 fi. F.
c 1 fig. 4.
d 3 fig. cap. 11. lib. 4.
e 1,2 fig. C, D.
f 1,2 fig. à C ad D.
g 1,2 fig. A, B.
h 1 fig. C.
i 7 muſc. tab. Γ. & 1 tab. H.
k 1 fig. 4.
l 5 muſc. tab. uni, 13 tab. alterũ V notæ.
m 6 muſc. tab. m.
n 1,2 fig. 23 cap. A, B, C.

interim,neq; etiam humero connata,ſed tantum ligamentis articulum in orbem amplexantibus adnexa, illisq́;[o] cartilaginibus proximè reſpondens, quæ inſtar creſcentis lunæ in genu articulo ſemper occurrunt. Huius itaq; cartilaginis externa ſedes craſſa eſt,ſenſimq́; ad ſinus centrum ducta gracileſcit, ac multo ante centrum deſinit: quaſi quis ſinum in ambitu anulo augeret,cuius corpus inſtar trianguli eſſet contuſum: & iſtius trianguli externum latus,exteriorem articuli ambitum reſpiceret: inferius uerò latus ſinui incumberet: ſuperius autem, humeri caput ſpectaret. adeò ut iſtius cartilaginis beneficio, quotieſcunq; reperitur, ſinus ſcapulæ profundior euadat, & interim cartilago impetui compreſsioniq́; oſsium facilè cedens,laxum huius articuli motum minimè cohibeat. Proceſſus uerò,quibus præſenti articulo Natura etiam proſpexit, duo cenſentur: quorum alter[p] ſuperior eſt,paulo pòſt latius deſcribendus:[q] alter uerò interior & minor,qui[r] ampla radice ex ſuperiori ſede ceruicis ſcapulæ principium ducit, & hinc utcunq; latus antrorſum fertur, anteriori articuli parti, at magis uerſus ſuperiora,[s] oppoſitus. Inferior huius proceſſus pars, inſtar antiquæ Græcorum literæ C,noſtro C non admodum abſimilis,caua eſt: unde etiam is σιγμοειδὴς appellatur. Alij uerò à quadã imagine, quam cum altera obtinet anchoræ parte, quæ terræ infigitur,ἀγκυροειδὴ ipſum uocarunt. Nonnullis quoq; à corniculæ roſtri ſpecie,κορακοειδὴς dicitur,inferna ſede cauus,& inſigniter lęuis,ne munus inſertionemq́;[t] muſculi impediat, brachium in anteriora circumuertentis. Superiori parte proceſſus iſte aſper & inæqualis occurrit. in elatiſsima namque ſui principij ſede, craſsior quàm reliquo inceſſu cernitur, & inæquali prominet[u] tubere,cui clauicula ferè innititur,ualideq́; alligatur. In[x] apice uerò,ubi appendicem ſibi uendicat, & interno ſuo latere, etiam aſper eſt, ut aptius internum anterioris cubitum flectentiũ muſculi[y] caput ab ipſo exoriretur,&[z] ligamentum,quod peculiarium humeri articuli ligamentorũ primum recenſebimus, hinc principium obtineret.* Inter apicem quoq; ſuum,& tuberculũ, ſuperior ipſius ſedes exaſperatur,ut[a] ligamentum hinc promptius educeretur, ab interiori proceſſu in ſuperiorem ſcapulæ proceſſum pertinẽs,utq́; in totam ipſius longitudinem commoda foret inſertio[b] muſculi ſcapulam ad pectus mouentis, cuius ſanè potiſsimum gratia (ſi accuratè ſingula expenderimus) proceſſum hunc à Natura homini datum eſſe fatebimur. Cæterùm nunc tempeſtiuum erit,ſuperiorem ſcapulæ proceſſum aggredi,& cum ipſius hiſtoria anteriorem poſterioremq́; ſcapulæ ſedes perſequi. Scapula itaq;[c] anteriori ſede ſima & caua eſt,ut commodè coſtarum conuexis reſpondeat, ac ſuper ipſas ſtabilita,debitè moueatur. Deinde etiã, ut opportuna hîc ſedes adaptaretur muſculo, qui totam anteriorem ſcapulæ ſedem implens, intrò antrorſumq́; brachium circumuertit. Caua hæc ſcapulæ ſedes læuis quidem eſt, ſed non omni ex parte æqualis. nam iuxta inferiorem ipſius ſedem[d] tubercula quædam obtinet, modicè inſtar obliquioris lineæ extuberantia, quæ quodammodo ſinus conſtituunt, ac ſi thoracis coſtæ, quibus ſcapula hac ſede incumbit, temporis ſucceſſu in ſcapulam comprimerẽtur, ipſaq́; ſcapula illarum effigiem cedẽdo aſſumeret. Hi enim ſinus tuberaq́; in ſenibus apparent magis, quàm in iuuenibus,quibus omnia minus adhuc cõſpicuè excreſcũt. Ad hæc,ſcapulæ anterior ſedes[e] ad radicem elatioris anguli baſis ſcapulæ nonnihil protuberat, aptamq́; regionem efficit,cui[f] alter ſcapulam attollentium muſculorum ualidè inſertatur.[g] Pręterea ſcapulę anterior ſedes,quà proceſſui,quem ex poſteriori ſcapulę

Hac figura cartilaginẽ ſcapulæ ſinum adaugentem utcunque expreſſimus.

Duo ſcapulæ proceſſus.

Interior proceſſus.

Anterior ſeu coſtis proxima ſcapulæ ſedes.

o totus 6 figur. cap. 31
p 1,2,3 figur. K.
q 1,2 fig. E,F.
r 1,2 fig. F.
s integrarum fig. μ.
t 7 muſc. tab. Γ Δ ta. H.
u 1,2 fig. F.
x 1,2 fi. E.
y 6 muſc. tab. n,o muſculi Θ.
z 5 muſc. tab. d.
** 1 fig. ſ.*
a 5 muſc. tab. c.
b 5 muſc. tab. Γ.
c 1 figura.
d 1 fig. M, M,M.
e 1 fig. Φ.
f 12 muſc. tab. G.
g Conſer hic N,O fi. primæ cũ H et G fi. 2.

ſede educi,illiq́; ſedi inſtar ſpinæ cuiuſdam eſſe audies,correſpondet,inſignius quàm alibi excauatur: non ſecus quàm ſi Natura, quum proceſſum illum fingeret,anteriorem ſcapulæ partem in poſteriora extraxiſſet,ſicq́; ipſius cauitatem dictorũ iam uſuum gratia adauxiſſet. Inter reliquas tamen anterioris ſcapulæ ſedis regiones, ea maximè cauam ſe exhibet, quæ ipſius ceruici eſt proxima. præter id enim, quod in poſteriora inibi uidetur extracta, ſcapulæ etiam[h] ceruix hîc impenſe craſſa,antrorſumq́; protuberãs, hanc cauitatem non læuiter auget: quemadmodum &[i] inferius ſcapulæ latus,quod quum craſſum ſit, illam quoq; profundiorẽ reddit.[k] Poſterior ſcapulæ ſedes,gibba eſt,quòd hanc figuram iniurijs citra noxam ferendis accommodatiorem eſſe, Natura haud ignorauerit.

Poſterior ſcapulæ ſedes,ſeu dorſum.

Verùm ſi preſsius hanc ſedem contemplamur,duæ in ipſa occurrunt cauitates, muſculis ſuſcipiendis aptiſsimæ, &[l] proceſſu quodam inſigni, qui inſtar ſpinæ ex hac ſede educitur,diremptę.[m] Vna enim ſub eo proceſſu inter inferiorem ipſius ſedem, & extuberantiorem craſsioremq́; inferioris ſcapulæ lateris partem conſiſtit.[n] Altera uerò inter ſuperiorem proceſſus ſedem, & ſuperius ſcapulæ latus habetur. Atq; hanc quidẽ[o] muſculus occupat, quem brachium circumuertentium primum ſtatuemus: illam autem,[p] qui eiuſdem muneris opificum tertius numeratur. Porrò etſi hæc externa poſterior'ue ſcapulæ ſedes,cùm illius ſcapulæ proceſſus,tum ſuorum laterum gratia, duas has quaſi cauitates oſtẽdit,nihilominus uniuerſa (quoniam extuberare cernitur) ſcapulæ dorſum à ueteribus fuit appellata, ſimilitudinem à uero hominis dorſo ſumentibus.Proceſſum autem,qui ab hoc ſcapulæ dorſo enaſcitur,ſuperioriſq́; ſcapulæ proceſſus radix exiſtit, ſpinam uocarunt, ad poſteriorum uertebrarum proceſſuum ſpinarum'ue imaginem.

Superior proceſſus,ſeu ſummus humerus, cuius iam diligens inſtituitur deſcriptio.

Summus humerus uerò nobis dicitur,quod illis ἀκρώμιον nuncupabatur: quanquam non adeò promptum ſit diuinare, quid quiſq; hac uoce intellexerit. Neq; etiam uel Hippocratis cauſa nomen id negligendum, aut de ipſo obiter ſtatuendum eſt, ſi modò diuina illius de oſsium fracturis & luxationibus,idq́; genus malis oracula,ad nos quoq; pertinere duxerimus. Quare etiam non ab re fuerit,ſcapulę ſpinã,ſummumq́; humerum,uti uiſum erit,deſcribere,atq; tunc demum Hippocratis & Galeni ſententiam ſermoni adijcere. Ex tota igitur propemodũ latitudine dorſi ſcapulæ[q] ualidus craſſusq́; enaſcitur proceſſus, non quidem è dorſi[r] longitudinis medio,uerùm nõ procul à ſuperiori ipſius ſede. Proceſſus iſte (qui ſcapulæ ſpina eſt) ſenſim magis magisq́; augetur,ac[s] tandem iuxta ſcapulę ceruicem à ſcapulæ dorſo abſcedens,tereſq́; quodammodo apparens,modicè antrorſum fertur, inſigniter ſupra ſcapulæ cum humero articulum[t] lateſcens, & ampla donatus appendice,quæ in pueris[u] pluribus oſsiculis cõformatur, cartilaginis interuentu coaleſcentibus.Huius proceſſus pars omnis anterior,& poſterior,& humilior, læuis minimeq́; aſpera cernitur: ſuperior autem ipſius ſedes neutiquam læuis eſt,ſed rudis,& foraminulis quibuſdam non peruijs decorata.idq́; potiſsimum in ſuperiori ſui appendicis ſede,&[x] ubi non procul à ſcapulæ baſi proceſſus iſte craſsior apparet,ac ſubinde appendicem quoq; nãciſcitur. Neq; has ſanè aſperitates fruſtra machinatur Natura, quum[y] maximus ſcapulã ſurſum ducens muſculus illis implantetur, & principium præbeant[z] digniſsimo brachium mouenti muſculo: quem,quòd brachij cum ſcapula articulum eleganter integit, ἐπωμίδα (quemadmodũ & hunc ipſum aliquando proceſſum) diſſectionũ periti uocarũt. In anteriori proceſſus ſede,iuxta ipſius extremum,[a] ſinus adeò leuiter & ſuperficietenus inſculpitur, ut num capitulũ, num ſinus ſit,ægrè dijudices.Huic modicè prominens clauiculę[b] capitulum articulatur, uali-

h 1 fig. C, D.
i 1 fig. P.
k 2 figura
l 2 fig. G, H, I.
m 2 fig. inter G, H, D, S, T, Y.
n 3 fig. inter Z, a, l, G. & precipuè b, c.
o 6 muſc. tab. k. 11 tab. G.
p 11 muſc. tab. Γ.
q 2 fig. G, H.
r Nõ in medio Z et ... fi. 2, ſed ... gis ad Z.
s ab H ... ſus K fig.
t 1, 2, 3 figur. K.
u fig. ca ... 3 Q. R.
x 2, 3 fi...
y 9 muſ... tab. Γ, Δ.
z 10 muſ... tab. Δ.
a 1, 2 fi. ...
b 3 fi. ca... 12. Q.

ualidiſsimiſq; ligamentis conſtringitur. interueniẽte hîc peculiari cartilagine, illi prorſus ſimili, quam in maxillę inferioris cum capite articulis obſeruari retulimus, quæ ſcilicet utrinq; quà oſſa ſpectat, læuis & lubrica eſt, ligamentiſq; articulum amplectẽtibus duntaxat continuatur. Dicti itaq; modò proceſſus pars,[c] quæ ſcapulæ dorſo proxima eſt, Spina, uti iam ſcripſi, opportunè nominatur: quæ etiam in[d] canibus, ouibus & equis cernitur. Proceſſus uerò[e] partem, quæ à ſcapula antrorſum uerſus exteriora abſcedit, ac ſenſim dilateſcit, inq; ſolis hominibus, & animalibus clauicula donatis, obſeruari poteſt, ſummum humerum appellamus: id nomen à Græcis mutuantes, qui proculdubio brachij oſsis cum ſcapulis articulum, ὦμον nuncuparunt. ac proinde ἀκρώμιον hanc proceſſus partem uocarunt, quòd articuli ſuperiorem extremamq; cõſtituat ſedem, ac ueluti illius tutiſsimum habeatur propugnaculum. Atq; ita ſanè ab Hippocrate perpetuò accipitur, cùm aliàs ſæpius, tum præcipuè quando humerum (quem ipſe βραχίονα uocat) nequaquam ad ſuperiora (impediente nimirum ſummo humero) luxari docet, & quum de effracto ſummo humero pertractat. Quanquã & hîc Galenus etiam libro de Oſsibus audiendus eſt, qui compaginem[f] præſentis proceſſus cum clauicula ἀκρώμιον nonnullis diſſectionum profeſſoribus uocari aſſerit. Vbi etiam ſubiungit, hîc quoſdam tertium os præter proceſſum hunc, & clauiculam in ſolis hominibus ponere, idq; acromion & κατακλεῖδα uocare. Tertiũ hoc os Galenus decimotertio de Partium uſu, in hominibus recenſet, & ſimias illo priuat: quemadmodum & in libris de Adminiſtrandis ſectionibus, & in ſuis in Hippocratis de Articulis librum commentarijs. Scribit enim, præter hunc ſcapulæ ſuperiorem proceſſum, & clauiculam, tertium quoddam os eſſe cartilagineum, quod clauiculæ ad illum ſcapulæ proceſſum contextui inſternitur, & à quo membranæ ligamentaq; pronaſcuntur, quorum beneficio contextus iſte ualidius cõmittitur. Galenus in quinto de Adminiſtrandis confectionibus libro, huiuſmodi os Hippocrati ἀκρώμιον uocari ait, ipſeq; eo nomine ibidem id appellat: quemadmodum in libro de Oſsibus teſtabatur, quoſdam hîc tertium quoddã os collocare, idq; ab illis ἀκρώμιον nuncupari. quum interim Galenus ſubinde in libris de Partiũ uſu, & in libris de Adminiſtrãdis ſectionibus, ac ferè in omnibus in Hippocratem commentarijs, hunc ſcapulæ proceſſum, aut ſaltem huius ſcapulæ proceſſus cum clauicula compagem, ἀκρώμιον uocitauerit. adeò, ut non parum Galeni inconſtantiã hîc admirer, multoq; magis tantiſper admiraturus ſim, dum in homine tertium id cartilaginoſum os mihi occurrat. Neutiquam enim arbitror, Galenum peculiarem ſuperiùs commemoratam huius articuli cartilaginem oſsis loco habere, quum eius generis cartilagines ad ligamenti naturam à uera cartilagine plurimum recedant, multoq; minus oſſeæ ullo pacto ſint: præterquam quòd hęc in ſimia perinde ac in homine reperiatur. Et ſi fortè oſsis loco habenda eſſet, præterquã quòd Galenus aliter huius meminiſſet, & articulum interuenire, non autem ipſi inſterni ſcripſiſſet: etiam reprehenſione non careret, quòd peculiare os in clauiculæ cum pectoris oſſe[g] articulo, & rurſus in inferioris maxillę ad temporum oſſa[h] articulis, &[i] in genu non ſtatuiſſet, quum interim illic huius generis cartilagines manifeſtius quàm hîc in ſummo humero appareant, etiamſi illæ Galeno prorſus incognitæ & prætermiſſæ uideantur. Hactenus itaq; mihi hîc nunquam, quantumuis diligẽter ſecanti, tertium os animaduertere licuit. Satiſq; perſpectũ habeo, Galenum id nunquã etiam uidiſſe: & ſi auſim eouſq; in ipſum impietatis progredi, affirmarem illum hu-

Peculiaris cartilago clauiculæ cum ſuperiori ſcapulæ proceſſu articuli.

Tertium os à Galeno in ſuperioris ſcapulæ proceſſus cum clauicula nexu recenſeri.

c 2 fig. G, H.

d 4 fig. C, D.

e ab H uerſus K fig. 2.

f integrã Q ad λ.

g Grãdior pars 4 figuræ cap. 22.

h fig. marginis cap. 10.

i 5 figur. cap. 31.

iuſmodi os confinxiſſe à quadam cum[k] oſsium quæ ſeſami ſemen referunt, ſimilitudine, quæ quibuſdam muſculorũ capitibus uel tendinibus firmata, aliorum oſsium articulis cõtextibusq́; præponi audies. Dein nullum unquam animal, præter hominẽ, ſimiam, & ſciurum, & ſi rectè memini, glirem, mihi occurrit, ſuperiorem hunc ſcapulæ obtinens proceſſum: adeò ut uix ambigem, eum qui primus hominem duntaxat ἀκρωμίῳ donari ſcripſit, intellexiſſe ſolum hominem hunc proceſſum obtinere: quando illum in canibus, ouibus, capris, leporibus (qui etiam interiorem ſcapulę proceſſum ſeparatim nanciſcuntur) & alijs quæ menſę apponi ſolent quadrupedibus, nullum ſuperiorem ſcapulæ proceſſum (at duntaxat ſpinam) ſpectaret, parum de ſimijs cum Galeno ſolicitus. Porrò cuius uſus gratia is homini & alijs animalibus clauiculas nãciſcentibus detur, tum demum melius explicabimus, ubi clauicularũ hiſtoriam aggrediemur. Præter hoc enim, quòd humeri ad ſuperiora luxationem is proceſſus prohibeat, & tutiſsimum humeri articulo propugnaculum ſit, & quòd muſculorum inſertioni & exortui eleganter famuletur, in hoc potiſsimum iuuat,[l] ut accedẽte clauicula, humeri articulũ à thoracis lateribus & coſtis quàm longiſsimè remoueat, illumq́; in eo ſitu reſeruet, quo maximè ad ſuos motus indiget. Cæterùm Galenus etiamſi paſsim interiorẽ ſcapulæ proceſſum ἀγκυροειδῆ appellet, in decimotertio tamen de Vſu partium, ſuperiorem proceſſum eo nomine donauit: quemadmodum & is κορακοειδὴς ab illo quoq; nonnunquam eſt perinde appellatus, ac ſibi undiq; Galenũ cõſtare cernimus. At iam opportunum fuerit, ſcapularũ ſermoni modum imponere: præcipuè quum nihil narrandum ſuperſit, quàm baſim ſcapulæ, quà appendicibus decoratur, utcunq; fungoſam fiſtuloſamq́; uideri, & nonnulla foraminula in ſcapulæ ſpinam porrigi, quæ ipſi (quum craſſa ſit) uenas deducunt, nutrimentũ illi ſuppeditaturas. Cernitur autem[m] unum ſubinde in illa amplitudine, quam ſuperior ſcapulæ coſta cum ipſius ſpina efformat: ac etiam in interna ſcapulæ ſede, qua hæc impenſius cauatur. Deinde & in ceruicis[n] ambitu, eiuſdem uſus, producẽdorumq́; ligamentorũ gratia, huius quoq; generis occurrũt foraminula.

Quibus tantũ animalibus ſuperior ſcapulæ proceſſus obtigerit.

Summi humeri uſus.

k 1 ſi. cap. 25 V, V. et 2 ſi. cap. 33 Ψ, ω. & ipſa patella in ſignita in 8 muſc. tab.

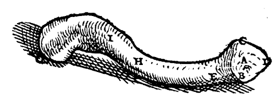
l integrarum ſign. Q σ λ

m 3 ſig.

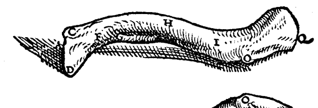
n 1, 2 ſ iuxta C,

DE CLAVICVLIS. CAPVT XXII.

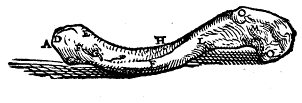
PRIMA VIGESIMI SECVNDI Capitis figura.

SECVNDA.

TERTIA.

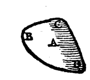

TRIVM VIGESIMI SECVNDI CAPITIS figurarum, & earundem characterum Index.

PRIMA præſentis capitis figura, dextri lateris clauiculam anteriori externá ue & ſuperiori ſede expreſſam habet.

Secunda,

Secunda, poſteriorem interiorem'ue claviculæ faciem, unà cum ſuperiori ipſius ſede oſtendit.
Tertia, inferiorem claviculæ ſedem commonſtrat.

A 1,2,3 *Claviculæ capitulum, quod pectoris oſsi articulatur.*
B 1 *Capituli huius primus angulus.*
C 1,2,3 *Secundus capituli angulus.*
D 1,2,3 *Capituli nuper commemorati tertius angulus. In prima tamen figura, uniuerſa triangularis capituli circumſcriptio eſt conſpicua literis B, C & D. perinde ac in figura, manifeſtioris doctrinæ gratia, indici characteris D hîc ſuperpoſita.*
E 1,2 *In anteriori claviculæ ſede protuberans notatur linea, è directo primi anguli B inſigniti conſiſtens.*
F 2,3 *F & G in tertia figura, protuberans linea inferioris ſedis claviculæ indicatur, quam F & G in ſecunda figura utcunq; etiam oſtendunt.*
G 2,3 *G priuatim indicatur aſperitas, ad lineæ F inſignitæ poſteriora apparens.*
H 1,2 *Claviculæ longitudinis medium, quod teres eſſet, niſi linea F inſignita, inferiori ex parte protuberaret.*
I 1,2 *Hac ſede clavicula ad ſuperiorem ſcapulæ tendens proceſſum, dilateſcit, ſuperioriq; ſede (quæ etiam I ad K uſq; notatur) gibba eſt.*
K 1 *Aſperitas in ea claviculæ ſede conſpicua, ubi hæc anteriori ſui parte maximè caua cernitur.*
L, M 3 *Latiuſculæ ſedis claviculæ inferior pars, leuiter ſinuata, & aſpera, non autem ſuperioris partis modo gibba.*
N 3 *Hac ſede clavicula etiã aſpera eſt, perinde ac iuxta M, ex qua ligamentũ ad internũ ſcapulæ proceſſum fertur.*
O 2,3 *Claviculæ ſedes maximè retrorſum introrſum'ue protuberans, & huius ſedis peculiare tuber.*
P 3 *Locus inſigniter aſper, in inferiori claviculæ ſede conſpicuus, qua ſuperiori ſcapulæ proceſſui coarticulatur.*
Q 1,2,3 *In tertia figura Q capitulum inſignitur, quo clavicula ſuperiori ſcapulæ proceſſui committitur. In prima uerò figura & ſecunda, Q ſedes indicatur, qua id capitulum conſiſtit.*

QVARTA XXII. CAPITIS FIGVRA.

HANC figuram integrùm erit præſentis Capitis quartam cõſtituere, in qua pars R inſignita, cartilaginem exprimit articulo claviculæ cum ſuperiori ſcapulæ proceſſu peculiarem. Altera autem pars, S indicata, cartilago eſt peculiaris claviculæ cum pectoris oſſe articulo.

R

 S

a integram Q ad O & A. IN VTRISQVE lateribus claviculę[a] (quæ Gręcis κλεῖδες nominantur) ſingulæ conſiſtunt, pectoris oſsi & ſuperiori ſcapulæ proceſſui coarctatæ. *Clauicularum numerus.* Pectoris oſsi in illis articulantur[b] ſinibus, quos in primo ipſius oſsis ſummæ ſedis lateribus exculptos diximus. *Earundem ad pectoris os articulatio.* ac quemadmodum ſinus illi oblongi ſunt, ab anterioribusq; partibus deorſum in poſteriora ducti, & antica ſede quàm poſtica latiores, internoq; latere altiores quàm externo cernuntur: ita quoq; ſe habent clavicularum[c] capita, pectoris oſsi connexa. Hæc enim ſinuum (in quibus deorſum & ſurſum præcipuè uoluũtur) modo oblonga ſunt, ac depreſſa: & ſi quis accuratius eorum circumſcriptionẽ animaduerteret, illam quodammodo triangulam iudicaret.[d] Vnus enim angulus in anteriori capitis parte ad humiliora conſiſtit, utcunq; obtuſus.[e] Secundus etiam obtuſus eſt, in ſuperiori capitis parte nonnihil uerſus poſteriora conſpicuus.[f] Tertius acutior longiorq; eſt, in poſteriori ſede repoſitus, deorſumq; declinans. Porrò ut præſentes anguli obtuſi ſunt, ita etiam trianguli lineæ inæquales, extrorſumq; obliquatæ occurrunt.[g] Quæ enim à primo angulo ad ſecundum ducitur, breuiſsima eſt: à ſecundo autem angulo ad tertium[h] procedens, illa multo longior uiſitur.[i] quæ uerò à primo ad tertium fertur, omnium longiſsima, maximeq; curua eſt. Caput hoc claviculæ multa cartilagine incruſtatur, læueq; eſt: cartilagine tamen unà cum tenuiſsima appendice effracta, caput aſperum ac inæquale cernitur. Verùm etſi clavicula hîc cartilagine non minus quàm & pectoris oſsis ſinus abundet, nihilominus tamen Natura huic articulo[k] cartilaginem interiecit, illi ſimilem,

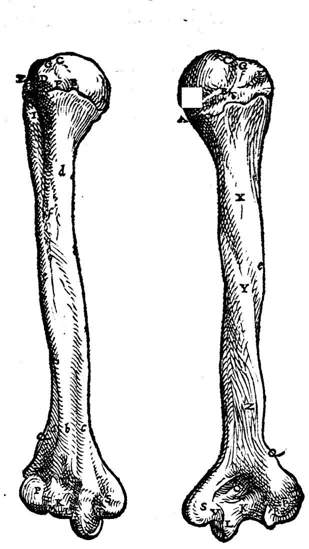
b 7 fi. ca. 19 r.
c 1,2,3 figur. A.
d 1 fig. B.
e 1,2,3 figur. C.
f 1,2,3 figur. D.
g 1 fig. à B ad C.
h 1,2,3 fi. à C ad D.
i 1 fig. à B ad D.
k 4 fig. S.

quam priuatim in inferioris maxillæ ad temporum oſſa articulis reponi com-
Peculiaris cartilago articulationis clauiculæ cum pectoris oſſe.
memorauimus. Inter pectoris enim oſsis ſinum, clauiculæq; caput, cartilago
quædam adeò ampla interuenit, atq; capitis & ſinus eſt amplitudo. Hæcq; te-
nuis undecunq; eſt, ac æqua omni ex parte conſtat craſsitie: & quà ſinum & ca
put articuli reſpicit, admodum læuis eſt, & unctuoſo humore perfuſa, & pe-
ctoris oſsi & clauiculæ nuſquam connata, ſed tantùm ligamentis, articulum
in orbem amplexantibus. Clauicula hinc non recto tramite, ad [l] alterū ipſius *l ad Q 1, 2, 3 fig.*
Mira clauiculæ curuitas.
porrigitur articulum, quo ſcapulæ ſuperiori proceſſui connectitur, uixq; ma-
nifeſtum motum experitur. [m] A pectoris enim oſſe procedens, extrorſum ſen *m 1, 2 fig. ab A uerſus H.*
ſim curuatur, & anteriori parte gibba, poſteriori uerò concaua efficitur. [n] Ve-
rùm ilico poſt medium ipſius longitudinis, contrario ductu procedit. intror- *n 1, 2 fig. ab H uerſus Q.*
ſum namq; curuatur, & gibba fit, anteriori autem ſede concaua uiſitur: in an-
teriora rurſus inſigniter prominens, ubi ſuperiori ſcapulæ proceſſui proxima
eſt: adeò ut bis gibba, bisq; caua reddatur. Pars enim ipſius pectoris oſsi conter
mina, & προσφαγὶς à iuguli uicinio dicta, retrorſum, ſeu ad thoracis interiora
magis pertinet. quæ aūt ſuperiori ſcapulæ articulatur proceſſui, ac quia hume
ri articulo inſternitur, ἐπωμὶς quibuſdā nuncupatur, antrorſum uergit, & ab
interna thoracis ſede extrorſum remouetur, clauicula interim in medio du-
ctu etiā obliquata. Iuxta ipſius igitur cum pectoris oſſe articulū, anteriori par-
te gibba eſt, poſteriori aūt caua. non procul uerò à ſuperiori ſcapulæ proceſſu,
anteriori parte inſigniter breuiq; flexu caua cernitur: poſteriori aūt, gibba &
conuexa. Atq; ut res ſedulò propter crebras clauicularum luxationes fractu-
raſq; expendenda breuiter dicatur, clauiculæ ductus huic noſtro ſ reſpondet,
præcipuè ſi id in medio ductu paulo magis maiuſculi S ritu in hunc modū S
obliquari fingeremus. Neq; horum ullum temerè & fruſtra à rerum Opifice
Curuitatis uſus.
factum eſt. ubi enim clauicula iugulum ſpectat, meritò poſteriori ſeu interio- *Hæc organa ferè ſimul oſtendit ultima fig. lib. 3. dein ultima quarti.*
ri parte caua eſt, quum hàc præter uenas & arterias quàmplurimas, aſpera ar-
teria, ſtomachus, ſextum par neruorum cerebri, & in primis inſignium neruo
rum ſeries à dorſali medulla axillam petens, ferri debebāt: quibus potiſsimum
neruis clauicula uiam exporrigit, & propugnaculi etiā loco præfigitur. Quia
uerò à iugulo, aut potius à ſuæ longitudinis medio clauicula in poſteriora por
rigitur, neq; alicuius uſus gratia hîc in anteriori ſede gibba eſſe debuit, neceſſa-
riò rurſus iuxta ſuperiorem ſcapulæ proceſſum antrorſum uergit, quouſque
proceſſus illius [o] partem cōtingat, cui aptè coarticulari poſſet. Tantùm autem *o 1 fi. cap. 21 L.*
inibi antrorſum fertur, quantùm retrorſum ante hunc inflexum [p] abſceſſerat. *p 2, 3 fig. O.*
Humeri articulus cur à coſtis remoueatur, & clauiculæ ſuperiorisq; ſcapulæ proceſſus uſus.
Si enim clauicula à ſuę longitudinis medio ad colli latera prorepens, duntaxat
in poſteriora tenderet, neq; elatiori ſcapulæ proceſſus apici articularetur, nihil
profectò inhiberet, totam ſcapulam, clauiculæ beneficio non firmatam, ſuper
thoracem cadere, thoracisq; lateri proximè applicari, [q] articulumq; humeri *q Hæc partes ab integris figuris articulus ex R cum S compactus, à coſtis remouetur, propter nexū Q ad λ.*
coſtis uiciniſsimum fieri, hacq; occaſione quàmplurimos brachij motus abo-
leri. Brachium namq; ob id potiſsimùm in homine & ſimia, & alijs quę claui-
culis donātur animalibus, tam uarijs differētibusq; motibus duci poteſt, quòd
ipſius cum ſcapula articulus à thoracis latere plurimùm diſtet. Si enim articu-
lus ille thoracis coſtas contingeret, uel quauis ratione ipſis proximè, quemad-
modum in alijs quadrupedibus, locaretur, ipſas manuum circulationes & ia-
ctationes ad pectus, dorſum, collum, & ilia, nequaquam moliremur: perinde
ac euenire nouimus, quum luxatus humerus in coſtas procidit, uel ſcapula in-
ſtar alę ob effractam clauiculam dependet. Ne igitur adeò neceſſarijs deſtitue-
remur munijs, Natura humeri articulū à thorace plurimùm ſeiunxit, id præ-
ſtans

ſtans ſuperiori ſcapulæ proceſſui, qui ita educitur, ut clauiculæ beneficio à pe- *Clauiculæ ad ſuperiorem ſcapulæ proceſſum nexus.*
ctore detruſus, ſuſtentetur ac ſtabiliatur, ipſeq́; articulus hac occaſione procul
à thorace abſcedat. Articulatur uerò clauicula huic proceſſui minimùm extu-
r 3 fig. Q. beranti[r] capitulo, eoq́; latiore, quàm longo: talisq́; hîc conſurgit articulatio, ut
quod'nam os ſuſcipiat, ſuſcipiatur'ue, dijudicare uix queas: interueniente hîc
etiam peculiari cartilagine, quam ſuperiori Capite propter eos deſcripſimus,
qui huic articulo tertium quoddam os, præter ſuperiorẽ ſcapulæ proceſſum
s 1,2 fig. ab I ad Q. & clauiculam, parum rectè aſcribunt. Clauiculæ[s] pars, quæ ſuperiori ſcapu- *Clauiculæ ſubſtantia, tubera, aſperitates, læuitates, & foramina.*
læ proceſſui connectitur, latiuſcula eſt, quemadmodum & proceſſus quoq; la
tus ampluſq́; cernitur. Præterea hæc clauiculæ pars, ut & illa quæ pectoris oſsi
committitur, intus fiſtuloſa, magisq́; rara eſt, quàm reliqua clauiculæ portio,
t 1,2,3 fig. H. quæ in ſuæ lõgitudinis[t] medio ſolidiſsima eſt, quòd etiam ſit tenuiſsima, quo-
dammodoq́; teres. non enim prorſus teres eſt, quum in humiliori ipſius parte
u 2,3 fig. F, G. ueluti in[u] lineam protuberet, quæ non procul incipit à clauiculæ capite, pecto
ri articulato, iuxta medium ſcilicet poſterioris & anterioris eius capitis angu-
lorum. Pertingit autem hæc linea paululum ultra clauiculæ longitudinis me-
x 4 muſc. tab. d. dium, in hoc parata, ut[x] muſculus thoracem mouentium primus ab ipſa prin-
y 2,3 fig. G. cipium duceret. Iuxta huius lineæ principium, propter caput clauiculæ,[y] aſpe-
ritas ſinuoſa conſpicitur, unde ualidum pronaſcitur ligamentum, clauiculam
z 1 fig. cap. 19 C. pectoris oſsi illic colligans,[z] qua ipſi primæ thoracis coſtæ cartilago connaſci-
a 3 fig. N. tur. Quinetiam ad aliud huius lineæ extremum, altera occurrit[a] aſperitas, &
b 1,2 fig. cap. 21 F. ueluti aſper quidam ſinus, quo clauicula[b] tuberculo radiciq́; interioris ſcapulę
proceſſus penè incumbit, ac à quo ligamentũ promitur, clauiculam illi tuber-
culo pertinaciter colligans. Porrò inferior hæc clauiculæ ſedes, ubi linea illa
c 3 fig. ab L per M ad Q. præcipuè autem P. deſinit, clauiculaq́;[c] ampla uiſitur, ſinuoſa fit, & aſpera, idq́; potiſsimùm iuxta
connexum clauiculæ ad ſuperiorem ſcapulæ proceſſum, ubi ligamenta arti-
culum hunc continentia, ualidiora quàm ſuperiori ſede enaſcuntur. Superior
totius clauiculæ regio læuis omnino eſt, præterquàm iuxta ipſius articulos,
ubi ligamentorum producendorum occaſione, quemadmodum & muſculo
rum gratia, nonnihil exaſperatur. A' clauiculæ enim ſuperiori parte, iuxta pe-
d 4 muſc. tab. Θ. ctoris os,[d] muſculus ille enaſcitur, qui etiam à pectoris oſſe pronatus, in[e] ma-
e 3,4,5 fi. cap. 6 k. millarem capitis proceſſum implantatur, caputq́; mouentium muſculorum
ſeptimi paris alter numerabitur. Superiori uerò clauiculæ parti, ſcapulæ ſupe-
f 9 muſc. tab. Γ, Δ. dein 4 tab. b. riori commiſſę proceſſui,[f] muſculus ille inſeritur, qui ſcapulam ſurſum ducen
tium primus recenſebitur. In anteriori etiam clauiculæ parte, ad radicem pri-
mi ſui capitis anguli,[g] linea quoq; protuberat, ante medium longitudinis cla-
g 1,3 fi. E. h 3 muſc. tab. Δ. dein 4 K ad L. uiculæ deſinens, à qua non minima pars[h] muſculi brachium pectori adducen
tis principium ducit. Ad hæc, in anteriori clauiculæ ſede, ubi retrorſum infle-
ctitur, & ubi non procul ab ipſius cum ſuperiori ſcapulæ proceſſu articulatio-
i ad 1 fig. K. ne caua uiſitur, etiam[i] aſperitas notatu digna conſiſtit,[k] muſculo brachium at-
k 4 muſc. tab. ab e ad ſ iuxta Ξ. tollenti parata, cuius principij magna pars hinc pronaſcitur. In poſteriori cla-
uiculæ ſede, nihil quod non dictum ſit, inæquale occurrit, præter quoddam[l]
l 1,2,3 figur. O. tuberculum, hîc protuberans, ubi clauicula inibi maximè gibba eſt: idq́; tuber-
culum ueluti illius gibbæ ſedis angulum conſtituit, ligamentumq́; ad interio-
rem ſcapulæ proceſſum educit. Præterea, in maximè ſolida clauiculæ parte,
idq́; potiſsimùm in poſteriori ipſius regione, duo, & interdum tria non
peruia ſpectantur foramina, in hoc cælata, ut uenulas admit-
tant, clauiculam enutrientes.

DE HVMERO, SEV BRACHII oſſe. Caput XXIII.

PRIMA VIGESIMI TERtij Capitis figura, dextri humeri anteriorem faciem referens.

SECUNDA HVIVS CAPITIS FIgura, dextri humeri poſteriorem faciem proponens.

CHARACTERVM DVARVM VIGESIMI tertij Capitis figurarum Index.

A, B, C, D, E, F, G, H — *Horum characterum alij in prima figura, alij uerò in ſecunda obuij ſunt, indicantes humeri appendicem, uti modò ſubijciam, ualde uariam.*

A, B, C — *In ambabus figuris rotundum humeri caput circumſcribitur, quod ſcapulæ inarticulatur.*

D, E — *His characteribus in prima figura externum aſperumq́ humeri appendicis caput notatur, cui ligamenta articuli inſeruntur. Uerùm D rurſus externi huius capitis anterius caput tuber'ue indicat. E uerò poſterius, quod in ſecunda figura magis quàm in prima eſt conſpicuum.*

F, G — *Duo iſti characteres in prima, & G tantum in ſecunda, ſinum indicant patulum, qui interius humeri appendicis caput ab exteriori dirimit.*

H, I 1 — *Sinus externum caput in duo diuidens, ac externo capiti anterioris muſculi cubitum flectentium paratus. Ac H quidem ipſius ſedem in humeri appendice notat, I uerò eam quæ in humeri ceruice conſiſtit.*

K, L, M 1, 2 — *Humeri rotula, ad quam ulna flectitur & extenditur. ac K quidem ſinum rotulæ notat, L uerò internum ſinus latus, M autem externum.*

N 1 — *Sinus ad ſuperiorem rotulæ partem in humeri anteriori ſede inciſus.*

O 2 — *Sinus ad ſuperiorem rotulæ partem in humeri poſteriori ſede admodum altè excauatus.*

P 1, 2 — *Humeri caput, cui radius articulatur, cuiq́ exterioris humeri tuberis nomen tribuimus.*

Q 1, 2 — *Hac ſede humerus ad magnum uſq́ ſuæ longitudinis interuallum plurium muſculorum exortus occaſione, inſtar acutæ lineæ protuberat.*

R 2 — *Sinus in exteriori humeri tubere, quarti manum petentium nerui gratia exculptus.*

S 1, 2 — *Interius nobis appellatum humeri tuber, quod muſculorum educendorum nomine potiſſimum eminet.*

T 1 — *Interioris tuberis ſinus, tertio neruo manum adeuntium paratus.*

U 2 — *Sinus interioris tuberis, quo quintus brachium petens neruus uehitur.*

X, Y, Z 2 — *Poſterior humeri ſecundum ſuam longitudinē ſedes. ac X quidem notat partem ſuperiorē, quæ ſinuata eſt: Z uerò inferiorē, quæ gibba cernitur. Y impreſſionē indicat, ad quā quartus neruus brachiū accedens reuoluitur.*

a, b, c, d 1

a,b,c,d 1 *Anterior ſedes humeri, in qua b inſinuat prominentem eius partem: a uerò & c locum, qui utrinq; ad illam partem deprimitur. Deinde tres iſti characteres ſimul notant inferiorem anterioris humeri ſedis partem ſinuatam: d uerò ſuperiorem, quæ gibba uiſitur.*

e 1,2 *Aſperitas paulo ſupra medium longitudinis humeri conſpicua, & præcipuam portionem educens muſculi cubitum flectentium anterioris.*

f 1 *Aſperitas in anteriori humeri ſede, potiſsimum uerò ad latus ipſius externum apparens, cui brachium attollens muſculus præcipuè inſeritur.*

a integrarū S ad R, et ad T, V.

Humerus.

Brachium.

HVMERVS Celſo, atque alijs compluribus,[a] id os uocatur, quod ſcapulæ & cubito articulatum, Græcis (uti & Latinorum non paucis) βραχίων nuncupatur. Vt uerò totam oſsis & muſculorum molem, cum neruis, uenis, arterijs, cute, & alijs quæ brachij conſtructionem fortè ingrediuntur, ab ipſo oſſe in ſermonis contextu diſtinguamus, quum ſolius oſsis mentio incidet, id Humerus, aut interdum Brachij os appellabitur: quum autem reliquas membri partes unà cum oſſe indicabimus, Brachij uoce, clarioris doctrinæ ſtudio, utemur. Humerus itaq;, Galeni in libro de Oſsibus ſententia, omnium totius corporis oſsium, femore tantum excepto, maximum eſt: licet tamen in homine fibula & tibiæ os, humerum longitudine inſigniter uincant. dein tibiæ os craſsitie ac grauitate, perinde atq; oſſa ſacri oſsis lateribus coarticulata, pondere, humerum longè ſuperant: adeò ut pleraq; nobis præter femur occurrant oſſa, quibus humerus magnitudine cedit. Verùm id cum alijs permultis Galeni concedemus autoritati, quum quorundam uenia nobis non liceat ipſius placitis contraire, & neutiquam uel hìc innuere, quæ homini cum ſimia in femoris, tibiæ, humeri & cubiti longitudine ſpectetur differentia.

Confer hìc integrarū S cum Λ, dein cum Φ & Ψ, inſuper cum Θ.

Humerum poſt femur non eſſe omniū oſsium grandiorem.

Humeri igitur ſumma pars, qua is ſcapulæ articulatur, admodum magna[b] conſtat appendice, quæ in duo dirimitur capita. quippe hæc interna ipſius ſede[c] amplum, & in ambitu orbiculare, & paulo minus quàm medij globi modo protuberans efformat caput, quod læue, æqualeq;, & cartilagine incruſtatum, ſcapulæ[d] ſinui articulatur. Hoc caput, appendicis internum latus conſtituens, ſuperioris etiam appendicis ſedis aliquantulo plus quàm mediam regionem occupat. Cæterùm appendicis externum latus, in[e] aliud aſperum & inæquale protuberat caput, non quidem articulationi cuipiam erectum, ſed duntaxat collis modo prominens, in quem ualida multaq; ligamenta, humerum ſcapulæ nectentia, opportunè implantentur. Ad externum interioris capitis latus, quod in eminentiori & ſumma appendicis ſede habetur, & deinde in anteriori, poſterioriq; illius capitis ſedibus[f] amplus quidam patulusq; ſinus orbiculatim ducitur, interius caput ab exteriori dirimens, & idoneam quoque ligamentorum inſertioni ſedem parans. In hunc namq; ſinum in anteriori humeri ſede magis quàm in poſteriori patulum, ſeu amplum, profundumq;, tanquam in uallem, ligamenta inſeruntur, perinde ac illa in exterius caput, ueluti in collem & promontorium aliquod implantari dicebam. Et quemadmodū omnium oſsium ſedes, in quibus aliquid inſeritur, aut principium ducit, aſperæ inæqualesq; ſunt: ſic quoque & præſens ſinus, unà cum exteriore capite, aſper meritò inæqualisq; cernitur. Porrò præterquam quòd exterius caput inæqualiter prominet, uariumq; eſt, alio quodam[g] ſinu ueluti in duo rurſus capita diuiditur, in[h] anterius nimirum, &[i] poſterius, quod anteriori multo eſt grandius. Sinus enim iſte paululum uerſus exteriora in anteriori appēdicis ſede cęlatus, inſigniter profundus, longus, & ſecundùm cauitatē ſeu concauū ad amuſsim

Superioris humeri partis deſcriptio.

b 1 fig. A, B, F, H.
c 1, 2 fig. A, B, C.
d 2 fig. cap. 21 A, B.
e 1 fig. D. 1, 2 fig. E.
f 1 fig. G, F. 2 fig. G.
g 1 fi. H, I.
h 2 fig. D.
i 1, 2 fi. E.

amuſsim teres perinde uiſitur, ac corpus ſecundùm connexum teres eſt, cuius gratia inſculpitur, quod[k] externum caput eſt muſculi cubitum flectētium anterioris. Cæterùm hic ſinus non tantum ad appendicem pertinet, uerùm etiam per eam humeri oſsis[l] ſedem protēditur, cui appendix coaleſcit, & quæ humeri ceruicem perquàm breuem & impenſe craſſam conſtituit. Inferior humeri pars, quæ[m] duobus in cubito exiſtentibus oſsibus, ulnæ nimirum & radio articulatur, & obſcura appendice in pueris quibuſdam conſtat, longè magis adhuc uaria eſt, tum ſinuum, tum capitum ac tuberum copia & imagine. In medio enim inferioris humeri ſedis,[n] ſinus primùm cum ſuis tuberibus talis prorſus conſpicitur, qualem in trochleæ rotula eſt cernere, ad quam funes uoluuntur. Nam ut rotula hæc rotunda orbicularisq; in ambitu eſt, in lateribus autem plana & lata: ſic etiam in iſta humeri ſede orbicularis rotundaque conſpicitur pars, quam nullæ imagini propiùs quàm rotulę aſsimilaueris. Dein, quemadmodum rotula in ambitu, cui chorda aduoluitur, ſinu quodam (ut ſic dicam) tereti, & læui, ac lubrico exculpitur, & ſinus huius latera utrobique protuberant, funemq; in ſe, quo minus aberret, æquè amplexantur: ita etiam hæc humeri pars in medio ſinuata eſt, & utrinque protuberat. In hoc tamen ab exquiſitæ rotulæ tuberibus differt, quòd rotulæ ſinus latera æqualiter ferè exporriguntur: hæc uerò humeri pars[o] interno quidem latere admodum inſigniter prominet, & ad amuſsim rotulæ reſpondet:[p] externo autem latere, multo minus educitur. idq;[q] capitis humeri occaſione, cui radium articulari audies, quodq; ad externū humeri orbitæ latus poſitum, citra eminentem ualde ſui productionem, elegāter unà cum radio obſtat, quo minus ulna extrorſum promptè luxetur. Cæterùm in ſuperiori orbitæ ſeu rotulæ huius ſede, Natura duos inſignes exculpſit ſinus:[r] unum quidē anteriori in parte,[s] alterum uerò in poſteriori, qui multo amplior, profundior, & quouis modo inſignior eſt anteriori. Sinus hi quaſi ſquama duntaxat dirempti,[t] proceſſus ulnę in ſuperiori ipſius parte cōſpicuos excipiunt. Atq; horum anteriorem, quum cubitus flectitur, anterior ſinus admittit: quum uerò cubitus extenditur, poſterior ſinus poſteriorem ulnæ proceſſum recipit. Sunt enim hi ſinus extremæ flexionis extenſionisq; termini, tanta prouidentia facti, ut cubitum in acutiſsimum angulū flecti ſinant, & uix ultra rectam lineam eundem extēdi permittant: quòd ſcilicet nulla prorſus in angulum extenſione, ſicuti ſanè flexione, indigeamus, præcipuè quum humerus ad ſcapulam admodū laxè circumuerti, & in poſteriora inſigniter duci queat. Quia uerò pręſentes ſinus in cubiti motibus ueluti baſes & obſtacula ſunt, quæ ulnā non ultro ferri ſinunt, Hippocrates eos βαθμίδας nuncupauit, cui etiam humeri orbita à quadam[u] cardinum imagine γιγγλιμοειδὴς appellatur. Ad externū humeri orbitæ latus, uti iam prius obiter monuimus,[x] rotundum & oblongum quodammodo habetur caput, quod ſimiliter atq; orbita, cartilagine incruſtatum & læue, ſuperiorem radij[y] ſinum ſubintrat, radiusq; (ut aliàs fuſius exequar) ad id caput in pronū ſupinumq; agitur. Deinde capitis longitudo, quam à ſuperiori ipſius parte ad inferiorem ſecundùm humeri longitudinem metior, in cauſa etiam eſt, quòd in cubiti flexione ac tenſione, caput id à radij ſinu (qui rotundus, non autem oblongus eſt) haud elabatur, aberret'ue. Atque hac etiam occaſione, tota capitis pars cartilagine obducta, anteriorem tantum humeri ſpectat ſedem, quòd ſcilicet in nulla cubiti extenſione radius poſteriorē humeri ſedem adeat. Veruntamen ad externū huius capitis latus, humerus inſigniter protuberat, montis rupis'ue imaginē oſtendēs, in hoc paratæ, ut quāplurimi muſculi hinc opportunè

Inferioris humeri partis deſcriptio.

Humeri orbita, cui ulna articulatur.

Externum humeri tuber, cui radius articulatur.

k 6 muſc. tab. muſculus 6 notatur, caput autem m.
l 1 fig. L.
m Quatuor priores cap. ſequentis figuræ.
n 1,2 fig. K, L, M.
o 1,2 fi. L.
p 1,2 fi. M.
q 1,2 fi. P.
r 1 fig. N.
s 2 fig. O.
t 1,5 fig. 24 cap. C, D.
u primæ figuræ cap. 4 inferius A.
x 1 fig. P.
y 9 fig. cap. 24 Q.

tunè

tunè principium ducant.[z] Ab hac enim humeri ſede (quam in muſculorũ, uenarum, arteriarũ & neruorum hiſtoria externũ humeri tuber appellabimus) & acuta linea, ab illa ſurſum aliquouſq; per externũ humeri latus conſcendente, ſex enaſcuntur muſculi, quorum [a] primus & altiſsimus, cæteris latior eſt, & inter radium mouentes facilè longiſsimus, illum in ſupinum ducit.[b] Secundus ſub primo exoritur, bicorni tendine brachiale extendens.[c] Tertius is eſt, cuius ope index, medius & anularis extenduntur.[d] Quartus, quem præcipuum parui digiti extenſionis authorem ponemus. [e] Quintus, qui ulnæ exporrectus, extenſionis quoque brachialis opifex eſt. [f] Sextus, radium in ſupinum agentium alter numerabitur: qui etiam ab infima externi huius humeri tuberis ſede, magna ex parte initium ſumit. Poſterior autem tuberis regio * muſculis cubitum extendentibus intecta,[g] ſinum quendam obtinet, illi iuxta [h] externum latus orbitæ humeri inſculptum, quo [i] quartus brachium adeuntium neruus uehitur.

Internum tuber inferioris ſedis humeri.

Quemadmodum uerò externum humeri latus inferiore ipſius ſede protuberat, ita quoq; ab interno orbitæ humeri [k] latere, muſculorum neruorumq́; ratione inſignis acutuſq́; exoritur [l] proceſſus, internum humeri tuber meritò nobis appellandus, quod nullius articulationis gratia, perinde ac [m] externum, radio inarticulatum, prominet. Ab ipſius itaq; apice, nonnihil ampla, [n] muſculus enaſcitur, qui lato tendine internã manus cutem adit: deinde [o] duo flexus brachialis authores. Ex infima uerò tuberis huius ſede, portio eius [p] muſculi exoritur, qui radium in pronum mouentium ſuperior habetur, cum obſcura quorundam digitos flectentium [q] muſculorum principij parte. Cæterùm neruorum occaſione, quibus tuber iſtud commodam ipſorum inceſſus ſedem exporrigit, ac ueluti propugnaculum ijſdem efficitur, in anteriori ſua ſede, iuxta humeri orbitam, [r] ſinum leuiter exculptum oſtendit, quo [s] tertius brachium petentium neruus dirigitur. In poſteriori autem ipſius ſede, [t] alio ſinu,[u] quintum brachij neruum deducit.[x] Porrò utcunque internum humeri tuber grande ſit, & in uiuentibus tactu promptè deprehẽdatur, non tamen ob id Galeno credendum eſt, qui id externo grandius eſſe prodidit, quum externum multo maius interiore ſit. nam quòd tactui non ita atq; internum ſeſe offert, non ipſius quãtitas in cauſa eſt, uerùm radius, cui id articulatur, quiq́; quo minus tactu ipſum dijudicari poſsit, prohibet. Nihilominus, ſi ſimiarum, & magis adhuc canum, & inſuper quadrupedum (quibus craſſus inſigniter obtigit radius, ad tenuiſsimam ulnam non mobilis) humerum expendes, Galeni ſententiam illi aptius multo, quàm hominis humero coaptabis.

Tum alibi, tum etiam libro de Oſsib. cap. 16.

Cæterùm humerus, ut & medias ipſius ſedes unà deſcribamus, per longitudinem teres quodammodo eſt: uerùm poſteriori ſede amplior, magiſq́; depreſſus, quàm anteriori. Huius namque ſedis [y] medium, utcunque ſecundum longitudinem tereti forma extuberat, quæ dein in [z] lateribus nonnihil comprimitur. Latera autem humeri magis, ut & anterioris ſedis medium, extuberare, quàm deprimi conſpiciuntur. Hæcque accumbentium muſculorum ratione accidunt, qui, quum ipſorum fabricam rationemq́; habueris perſpectam, ſuo uoto eleganter os compreſsiſſe tibi uidebuntur. Ex abundanti autem, in poſteriori humeri ſede, iuxta ſuæ longitudinis medium, * quædam apparet compreſsio, ad quam [a] neruus brachium adeuntium quartus, ab interno brachij latere in externum latus obliquè deorſum repit. Quî uerò anteriores quidem & exteriores humeri ſedes gibbæ, poſteriores autem & interiores ſimæ Galeno in libro de Oſsibus uiſæ fuerint: & cur in ſecundo libro de Partium uſu, humerum exteriùs gibbum eſſe, interiùs autem ſimum prodiderit, non ſatis

Mediarum humeri partium deſcriptio.

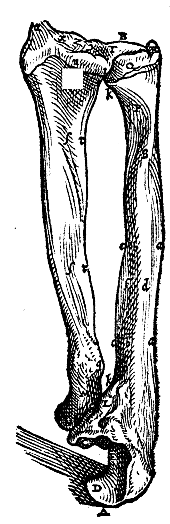
z 2 fig. P. uerſus 1 & 2 fig. Q. quo linea notatur.
a 12 muſc. tab. Θ.
b 11 ta. A.
c 9 tab. Z.
d 9 tab. Θ.
e 9 tab. A.
f 11 tab. m.
* 13 muſc. tab. b, c, d.
g 2 fig. R.
h 2 fig. M.
i 2, 3 fig. cap. 11. lib. 4 Θ.
k 1, 2 fi. L.
l 1, 2 fig. S.
m 1, 2 fi. P.
n 3 muſc. tab. P educens l.
o 3 muſc. tab. A, m.
p 7 ta. Q.
q 5 tab. Θ, dein 6 tab. Z.
r 1 fig. T.
s 2 fi. cap. 11 lib. 4 Γ.
t 2 fig. V.
u 2 fi. cap. 11 lib. 4 Γ.
x Obſerua to hic integrũ fig. cubiti articulum.
y 1 fig. b.
z 1 fi. 4, c.
* 2 fig. Y.
a 2, 3 fig. cap. 11 lib. 4 Θ.

non ſatis aſſequor. Nam niſi humerum ſtatuerimus rectum eſſe, gibbus profectò cenſebitur[b] anteriori ſuperiorię; parte, ſimus uerò[c] poſteriori ac ſuperiori: rurſus[d] anteriori inferiorię; ſimus,[e] poſteriori & inferiori gibbus. Deinde, ni fallor, interiùs, & potiſsimum ad inferiora, gibbus, exteriùs uerò ſimus. Atque hanc formam muſculi potiſsimum inducunt, cubiti flexionis & extenſionis opifices: quãuis interim minor humeri ſit obliquitas, quàm quæ in diſſenſionem uocari debeat.[f] Aſperitas autem, quæ in anteriori humeri ſede, ſupra medium ſuæ longitudinis, uerſus exteriora cõſiſtit, in hoc paratur, ut ualidior muſculorum brachium mouentium hîc ſuccedat inſertio, &[g] poſterior cubitum flectentium muſculus hinc idoneum educat principium. Hæcę; aſperitas tanta eſt, ut in admodum ſenibus hinc inſignis proceſſus enaſci conſpiciatur, in primis ad[h] muſculi brachium attollentis inſertionem paratus. Præter hanc aſperitatem,[i] alia occurrit iuxta ſinum, quo externum muſculi caput uehitur, qui cubitum flectentium anterior eſt: cuius interioris capitis[k] carnoſa pars, huic aſperitati connaſcitur. Foramina notatu digna in humero nulla occurrunt, præter pauca iuxta ſinuum & capitũ ſupercilia, in hoc inciſa, ut hinc ligamenta ualidius educerentur, aut eadem hîc implantarentur. Sunt etiam nonnulla, ſed rara foramina, ſecundum humeri longitudinem conſpicua, & uenis admittendis potiſsimum in interno ipſius latere (quà maxima ſcilicet uaſorum fertur ſeries) cælata, & in amplum[l] ſinum medullæ aſſeruandæ gratia, & humeri læuitatis occaſione paratum, pertinentia.

b 1 fig. 4.
c 2 fig. X.
d 1 fig. 6.
e 2 fig. Z.
f 1, 2 fig.
g 8 muſc. tab. Γ, dextra L.
h 10 muſc. tab. Δ, dextra 11 tab. P.
i 1 fig. i.
k 6 muſc. tab. O, ubi muſculus Θ notatur.
l figura 1 capiti inſerta.

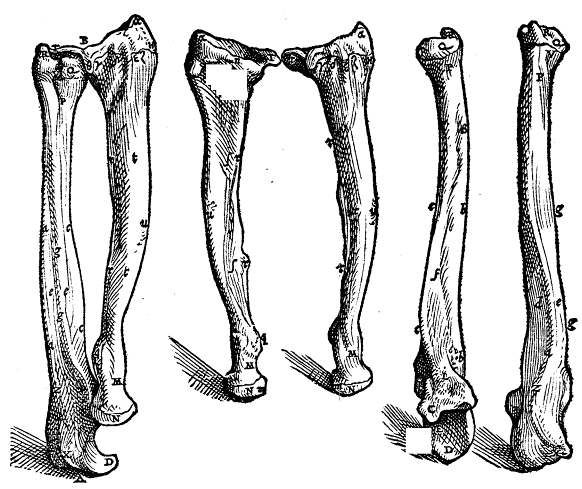
DE CVBITI OSSIBVS, VLNA, ET radio. Caput XXIIII.

PRIMA VIGESIMI QVARTI CAPITIS FIgura, ſiniſtri cubiti duo exprimens oſſa, anteriori facie delineata. Quòd uerò in hac, uti & in ſubſequentibus ferè huius Capitis omnibus figuris, ſiniſtri lateris oſſa ſint obuia, quum tamen alioquin quodammodo ſemper dextra potiùs, quàm ſiniſtra explanentur, fortuitò & caſu hinc accidit, quòd in lignis ſeu formis, pro ſiniſtris dextra hîc depinxerimus. quamuis interim in oſsibus, dextrum'ne an ſiniſtrum proponatur, nihil interſit.

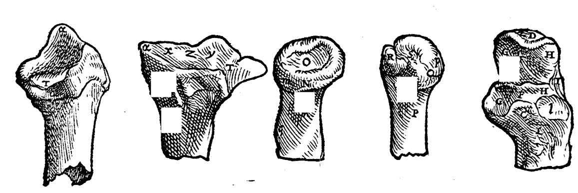

SECVN-

SECVNDA. TERTIA. QVARTA. QVINTA. SEXTA.

SEPTIMA. OCTAVA. NONA. DECIMA. VNDECIMA.

QVID DECEM FIGVRAE, QVAS SERIATIM primæ huius Capitis figuræ ſubiecimus, denotent, ac omnium characterum quæ undecim figuris inſcribuntur, Index.

SECVNDA uigeſimiquarti Capitis figura, utrumq́ſiniſtri cubiti os, radius nimirum & ulna, exteriori facie proponitur. Tertia, ſolus radius interna ſede: quarta autem, radius externa ſede delineatur. Quinta internam ulnæ ſedem, ſexta uerò externam exprimit. Septima ſiniſtri radij inferiorem oſtendit portionem, cui brachiale inarticulatur: atq́ hanc partem ueluti ex inferiori, ſeu aliàs ulnam ſpectante facie, ita delineauimus, ut ſinus in conſpicuo ſit, quo ulnæ capitulum hîc iuxta brachiale excipitur. Octaua figura, ad dextrum cubitum, perinde ac tres ipſam ſequentes, pertinens, inferiorem radij portionem exteriori facie ſic delineatam continet, ut ſinus pateat, cui brachiale inarticulatur. Nona ſuperiorem radij portiunculã indicat, in qua ſinus obſeruatur, quem humeri caput ſubintrat. Decima inferiorem ulnæ portiunculã exhibet, partem quæ brachiale ſpectat oſtendens. Vndecima ſuperiorem ulnæ partem expreſſam offert, in qua ſinus tuberaq́ & proceſſus occurrunt, quibus humeri orbita ſeu rotula adaptatur.

A, B 1, 2 *Interuallum his characteribus incluſum, Cubitus uocatur. ac A ſuperiorem ipſius notat partem, quæ humero coarctatur: B uerò inferiorem, quæ brachiale ſpectat.*

C 1, 5, 11 *Anterior proceſſus ulnæ, humeri ſinum ſubiens, in elatioris humeri rotulæ ſedis anteriori parte cælatum. Et C*

quidem in prima figura internam proceſſus notat ſedem, cartilagine incruſtatam: in quinta uerò & undecima externam ſedem indicat, aſperam & inæqualem.

D 1,2,5,11 Poſterior ulnæ proceſſus, ſinum intrans, in humeri poſteriori ſede ad elatiorem ipſius rotulæ regionem excul-ptum. Ac D in prima quidem, & ſecunda, & quinta, internam proceſſus ſedem indicat: in undecima autem externam, ſeu poſteriorem.

E 1,2,5 Ulnæ ſinus, humeri rotulam excipiens. Hunc ſinum undecima figura exactiùs, ut modò ſubijciam, notat. F &
F,F. F tuber, quod ſecundum ſinus huius longitudinem fertur. G & G, latus tuberis internum. H & H, latus tu-
G,G. beris, ſeu, ſi mauis, ſinus ulnæ, externum. I & K, ſinus huius ſedes, qua in ſuis lateribus infima ipſius parte à læ
H,H. ui circumferentia nonnihil intermittitur, ligamentorumq́ producendorum gratia aliquantulum aſper & mo-
I,K. dicè foratus cernitur.

L 1,5,11 Proceſſuli, ſeu magna aſperitas in radice anterioris ulnæ proceſſus C inſigniti conſpicua, & quorundam muſculorum exortui & inſertioni aptam ſedem parans.

M 1, 2, 3, 4, 9 Ceruix ſeu collum radij.

N 1, 2, 3, 4, 9 Radij capitulũ, cui ſinus inſculpitur, quē humeri caput ingreditur. Sinũ hũc O in nona figura indicat. O.

P 1, 2, 5, 6, 10 Ulnæ ceruix.

Q 1, 2, 5, 6, 10 Ulnæ appendix notatur.

R 1, 2, 5, 6, 10 Ulnæ appendicis proceſſus, quem ſtylo ſcriptorio comparamus.

S 10 Sinus appendicis ulnæ, cui cartilago iam T notanda adnectitur, ſeu potius innaſcitur.

T 1, 2, 3, 4, 7, 8 Cartilago, quæ ulnæ appendicis maximam portionē à brachiali dirimit. ac T quidem in prima & octaua, cartilaginis ſedem indicat, qua primùm à radij appendicis ſinu, x, y & z indicando, pronaſcitur. In ſecunda uerò ſedem notat, qua cartilago radij appēdici adnaſcitur. In tertia, cartilaginis ſedes indicatur, brachiale reſpiciens. In quarta, cartilaginis ſedes, ulnæ incumbens, occurrit.

U 2,6 Sinus in ulnæ appendice, & oſsis ulnæ, cui appendix adnaſcitur, ſede, in hoc paratus, ut alterius brachiale extendentium muſculi tendinem deducat.

X,Y,Z Hi tres characteres in ſexta, & X ac Z in ſecunda, triangulum circumſcribunt, qui in ulna excarnis gibbusq́ eſt. Uerùm Z priuatim trianguli notat uerticem.

a,a 1,2,6 Prima protuberans ulnæ linea.

b,b 1,2,5 Secunda protuberans ulnæ linea. Uerùm β priuatim in prima & quinta figuris, huius lineæ ſedem indicat,
β. obliquè ſecundùm ceruicem ulnæ ductam.

c,c 1,2,5 Tertia protuberans ulnæ linea.

d 1,6 Ulnæ latus, prima linea & ſecunda circumſcriptum.

e 2,6 Ulnæ latus, prima & tertia linea circumſcriptum.

f 1,5 Latus ulnæ, inter ſecundam lineam & tertiam conſiſtens.

g,g 2,6 Linea illi ulnæ lateri peculiaris, quod prima linea tertiaq́ continetur.

h,i 1 Duo hi characteres ſedem utranq́ notant, qua radius ulnæ coarctatur. ac h quidem ſedes indicatur ſuperior, & humero proxima. i uerò inferior, & brachiali contermina.

k,k 1 Tota hac ſede (eo quòd radius arcuatim obliquatur) duo cubiti oſſa inuicem dehiſcunt.

l 5,11 Sinus ulnæ inciſus, in quo radij capitulum uoluitur.

m 3,4,9 Radij capituli ſedes, quæ ulnæ ſinui, l inſignito inſidet.

n 1,3 Inferioris radij appendicis interior ſedes notatur: in reliquis autem figuris, ſecunda nimirum, quarta, ſeptima & octaua, exterior ſedes extenditur, alijs characteribus ornata.

o 7 Sinus in radij exculptus appendice, in quo ulnæ appendix excipitur.

p 5,10 Protuberans ulnæ appendicis pars, radij ſinum o indicatum ingrediens.

q 1,2,3,4, 9 Amplus abruptusq́ radij proceſſus, cui tendo muſculi cubitum flectentium anterioris inſeritur.

r,r 1,2,3,4 Acuta radij linea, ipſius inferna ſede, qua ſecundùm cubiti longitudinem ulnam reſpicit, extuberans.

ſ,ſ 1,3 Internum lineæ r prius inſignitæ latus.

t,t 2,4 Externum lineæ r indicatæ latus.

u 2,4 Hac ſede radius aſper eſt, ut duo ex quatuor ipſi peculiaribus muſculis, hîc ualidius insererentur.

x,y,z 1,8 Sinus in radij appendice, articulando brachiali inciſus. Et z quidem notat ſinus tuberculum nonnihil prominens, & ſinum ipſum ueluti geminum conſtituens, cuius partes x & y indicari poſſunt.

α 1, 3, 4, 6, 7, 8 Radij appēdicis maximè eminens portio, quæ ſinũ cui brachiale articulatur, interiori ſede adauget.

γ,δ,ε,ζ,η His characteribus in ſecunda & quarta figuris gibba externaq́ inferioris radij appendicis regio, cum ipſa oſsis cui appendix coaleſcit ſede, notatur. & ſinguli characteres aliquem huius ſedis ſinum priuatim indicant. γ qui-
θ. dem primum ſinum, δ ſecundum, ε & ζ tertium, η quartum. In ſecunda autem figura θ ſinum indicat, radio ulnæq́ communem. Sinus iſti uehendis ſeruiunt tendinibus.

VNI-

a 1,2 fi. A, B. integrarũ fi. T, V.

b tota fi. 5 & 6. aut 2 fig. integrarum Y.

VNIVERSA [a] pars inter brachium & brachiale poſita, Græcis πῆχυς, Latinis uerò Cubitus appellatur. Hæc duobus conſtat oſsibus, inuicem incumbentibus & dearticulatis: quorum [b] inferius, quod & longius eſt, πῆχυς quoq; ac Cubitus uocatur. Ne autem homonymia ſermoni aliquid obſcuritatis pariat, quoties integræ duobus illis oſsibus extructæ partis mẽtio incidet, Cubiti uoce utendum duximus, inferius quidẽ os ulnam, [c] ſuperius uerò, quod κερκὶς Græcis dicitur, Radium nuncupantes. Duo hæc oſſa, longa ſunt, & omni propemodum ex parte inter ſe uaria. Vlna enim ad humeri [d] orbitam, rotulam'ue, apto in hoc exculpta ſinu, & idoneis donata proceſsibus articulatur. In ſuperiori namque ipſius ſede, admodũ craſſa & ſolida, [e] duos inſignes adipiſcitur proceſſus: quorum quum unus altero prior anterior'ue eſt, hunc quidem anteriorem, illum uerò poſteriorem haud inopportunè uocabimus. Anterior itaque [f] ſinum in priore humeri ſede ad elatiorem rotulæ ipſius regionem exculptum reſpicit, ſuisq; tuberibus illi ſinui adamuſsim coaptatur, reſpondetq;. amplus enim eſt, & obtuſo angulo ſimilis, & perquàm durus, ac ſolidus. Poſterior autem proceſſus, anteriori forma quodammodo correſpondens, [g] ſinum ſubintrat, qui in poſteriori humeri ſede ad elatiorem rotulæ regionem cælatur. cum tamen ſinus iſte anteriore ſinu multo profundior ampliorq; exiſtit, proceſſus etiam poſterior anteriore craſsior ampliorq; meritò euaſit, & anguli magis adhuc obtuſi ſpeciem referet. Proceſſum hunc Athenienſes quidem ὠλέκρανον, Dores autem κύβιτον, Hippocrates uerò ἀγκῶνα, Galenus porrò iam ὠλέκρανον, iam ἀγκῶνα appellarunt. Quæ uoces magno eorum qui Latina legunt incommodo, ab interpretibus confunduntur, non has ſolum unico cubiti nomine crebrò uertentibus, ſed & ulnam, & totam partem inter brachium ac brachiale ſitam, & humeri cum ulna ac radio articulũ, & internam eiuſdẽ articuli ſedem, ipſiusq; flexum. Cæterùm [h] in horum ulnæ proceſſuũ medio, quà ſe inuicem è regione ſpectant, grandis exculpitur ſinus, humeri rotulam excipiens, illiq; omnino reſpondẽs. Primùm enim inſtar ſemicirculi, aut paulo etiã profundius quàm ſemicirculus, cælatur: noſtriq; C, ac Græcorũ C imagini accedit. unde etiam ab eius characteris forma, Veteres hunc ſinum σιγμοειδῆ appellarunt. Deinde ſinus iſte non tantum obiter ad C, eiusq; potiſsimùm, cui introrſum curuati eductiq; apices in hunc modum C reſecarentur, imaginẽ exculpitur: uerùm ut ad amuſsim humeri rotulę congrueret, in ipſius medio, [i] tubere obtuſo amploq; protuberat, quod ſecundum ſinus illius longitudinem fertur, & utrinq; ad [k] latera ita cõprimitur, ſinuaturq;, ut funi chordæ'ue ad trochleæ rotulam conuolutæ, poſsit conferri. Quemadmodum enim teres chorda, rotulæ ſinui pariter ſecundùm concauum tereti inuoluitur, ita quoq; hoc ulnę ſinus tuber ſinui rotulæ conuenit: & depreſſa ſinuataq; rurſus tuberis latera, rotulæ ſinus extuberantibus æquantur lateribus. Quod ut fiat exactius, internũ ulnæ ſinus latus altiùs ipſo externo cauatur: quum internũ rotulæ latus multo proceriùs externo promineat, extuberetq;. Vniuerſus hic ulnæ ſinus læuis eſt, & cartilagine incruſtatus, & unà cum ſuis proceſsibus rotulæ humeri, ut ſemel dicam, ſic coaptatus, ut eius beneficio cubitus duntaxat, citra luxationis periculũ, flectatur & extendatur. ad quod non ſolum ſpectatu iucundiſsimus ille, qui mutuo ingreſſu perficitur, oſsium contextus opitulatur, uerùm etiam ligamentorum articulum ſtringentium robur. Vt enim ualida articulum ambirent ligamenta, proceſſuum [l] ſedes ſinum non reſpicientes, aſperæ inæqualesq; ſunt.

c tota 3,4 fi. aut 2 fi. integrarum X.

d 1,2 fig. cap. 23 K, L, M.

e 1,2,5,12 fig. C anterior, D poſterior.

f 1 fi. cap. 23 N.

g 2 fi. cap. 23 O.

h 1,2,5 fi. C, D. deinde E.

i 11 fi. F, F.

k eadẽ fig. G, G. deinde H, H. quæ confers cũ K, L, M 1, 2 fig. cap. 23.

l 11 fi. C, D.

Cubitus.

Vlna.

Radius.

Vlnæ ad humerum articulatio, & ipſius hic proceſſuum & ſinus deſcriptio.

Quanquam denuò non ligamentorum tantum, ſed & muſculorum nomine proceſſus aſperi cernantur. Poſterior enim poſterioris proceſſus ſedes, quę interdum in puerulis appẽdice conſtare uiſa eſt, ac gibbi & gibberi nomen apud nonnullos meretur, admodũ inæqualiter protuberat, quodãmodoq́; ſinuata conſpicitur, ut cubitũ extendentium [m] muſculorũ inſertionem fortius exciperet. Ita & anterior prioris cubiti proceſſus pars, in hoc aſpera exiſtit, ut ualidior [n] muſculi cubitum flectentium poſterioris inſertio efficeretur, & muſculi [o] ſecundos ac [p] tertios digitorũ articulos flectentes, hinc promptius originem ducerent. Neq; ſolum hæc anterior prioris proceſſus regio exaſperatur, uerùm & iuxta eius proceſſus radicem, eorum muſculorum nomine aſperis [q] quibuſdam tuberculis Natura ulnam decorauit. Ad hæc, ut ualidioribus ligamentis hic articulus amplexaretur, in infima ulnæ ſinus C literam referentis ſede, [r] utrinq; ad latera ſinulus inſtar anguli cuiuſdam imprimi cernitur, & ipſe ſinus C ſimilis à ſua circumferentia inibi deſinit, aſperq́; redditur: non alia ſanè occaſione, quàm ut ex hac ulnæ parte foraminulis non peruijs obſita, ligamentorum fortiũ penderet exortus. Atq; in hunc modum ulna humero articulatur:

Radij ad humerũ articulatio.

radius autem, quà humero iungitur, utcunq; tenuis eſt, & ex [s] oblonga tenuiq́; ceruice, quodãmodo in amplum orbiculatumq́; porrigitur [t] capitulum, quod ea parte, qua humerum ſpectat, [u] ſinum obtinet rotundum, & non impenſè cauum, quem humeri [x] caput, ad externum orbitæ ſuæ latus exertum, ſubintrat. Ad hoc caput radius, quieſcente ad humerum ulna, in pronum ſupinumq́; agitur: & interim, quo minus cubitus flectatur, extendaturq́;, radij cum humero articulus, nequaquam obſtat. Tanta enim eſt humeri capitis longitudo, tantaq́; id ſede læui & lubrica cartilagine incruſtatur, ut radij ſinus in illo quoque motu ab ipſo nõ abſcedat, ulla'ue ex parte dehiſcat.

Vlnæ ad brachiale ductus, & inferioris ipſius ſedis hiſtoria.

Cæterùm ulna à ſuo cum humero articulo deorſum [y] recta penè uerſus brachiale fertur, ſenſim gracileſcens, tenuiorq́; tantiſper facta, dum ad brachiale uſque pertingat. illic enim ex [z] tenui longaq́; ceruice, rurſus nonnihil aucta, [a] appendice donatur inſtar capituli cuiuſdam rotunda, ſed interim uaria. Hæc namque inferiori ipſius parte [b] proceſſum obtinet, quem, quia in acutum procedit, Gręci diſſectores à ſcriptorij ſtyli imagine γραφοειδῆ & ϛυλοειδῆ appellant: in hoc formatum, ut ſinum adaugeat, quo brachiale ad cubitum articulari docebimus, utq́; ab ipſo [c] ligamen articulum hîc continens pronaſcatur. Verùm huius proceſſus uſum paulo pòſt, uel Galeni nimiũ illi tribuentis nomine, explicatius aggrediar. Inferior hæc ulnæ appendicis ſedes brachiale reſpiciens, ad internum latus acuti iſtius proceſſus inæqualem nanciſcitur [d] ſinum, in quem [e] cartilago firmatur, quam à radio pronatam, magna ex parte ita inter brachiale & ulnam reponi audies, ut neq; brachiali, neq; ulnæ adnaſcatur, eiusq́; generis cartilago ſit, [f] quam priuatim in maxillæ inferioris ad temporum oſſa articulis, [g] & in clauicularum cum conterminis oſsibus nexu, contineri dudum retulimus. Porrò ſi hunc appendicis ulnæ ſinum & acutũ ipſius proceſſum exceperis, tota illius ſedes brachiale ſpectans, obtuſi depreſsiq́; capitis ſuperficiẽ refert, ad eumq́; modũ cartilagine incruſtatur, quo ſinus capitaq́; articulorũ obduci læuigariq́; ſolent. Ad hæc, ulnæ appẽdix in externa ipſius ſede [h] ſinum quoq; ſibi inſculptũ gerit, qui oblongus, & ſecundũ cauum teres eſt, tẽdini paratus eius [i] muſculi, qui poſtbrachiali ante paruum digitũ inſertus, brachialis extenſionis autor habetur. Cæterùm præter hanc appendicẽ, ulnæ per ipſius longitudinem forma & impreſſiones quædam, & ipſius inſtar linearũ tubera, adhuc obſeruanda ueniunt. Humilior enim ulnę ſedes ad poſterioris ipſius iuxta humerũ proceſſus radicem,

quà cu-

m 13 muſc. tab. b, c, d.
n 8 muſc. tab. Γ.
o 5 muſc. tab. Θ.
p 6 muſc. tab. Ξ.
q 5, 11 fig. L.
r 11 fi. I, K.
s 3, 4, 9 figur. M.
t eiſdem figur. N.
u 9 fig. O.
x 1 fi. cap. 23 P.
y 1, 2 fi. à A uerſus B.
z 1, 2, 5, 6, 10 fig. P.
a eiſdem figur. Q.
b eiſdem figur. R.
c 12 muſc. tab. I.
d 9 fig. S.
e 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8 fig. T.
f In margine cap. 10.
g 4 fi. cap. 22 R, S.
h 2, 10 figur. V.
i 9 muſc. tab. A.

Quò ulna ſecundum ipſius longitudinem ſe habeat.

quà cubito innitimur, aliquouſq;[k] gibba eſt, ſua amplitudine triangulum referens, qui excarnis, & muſculis non intectus, mox adempta cute conſpicitur, duntaxat neruoſam tenuitatem[l] muſculorũ excipiens, quorum beneficio cubitus extenditur. Huius trianguli[m] uertex deorſum exporrigitur, & lineæ modo ob hoc maximè ultra medium longitudinis ulnæ protuberat, quòd huius lineæ latera à muſculis duobus comprimantur, ipſa´ue ulna muſculis illis cedat, quorum[n] alter exteriori lineæ lateri exporrigitur, poſtbrachiali ante paruum digitum inſertus, ac brachiale extendens.[o] Alter, qui interno lineæ lateri exporrigitur, & cui ulnæ os impenſius cedit, brachiali ante paruum digitum inſeritur, idq́; flectit. Præter hanc lineam, aliæ adhuc duæ cernuntur, cum nuper dicta ſic ulnam conſtituentes, ut ipſa ab humero uerſus brachiale procedens, non teres, ſed triangularis quodammodo uideatur.[p] Secunda igitur protuberans linea, ab interiori latere radicis anterioris proceſſus ulnæ rectà deducitur, & commune[q] latus cum prima linea cõſtituit, quod ab illo muſculo impreſſum eſt, quem modò brachiale flectere diximus.[r] Aliud autem ulnæ latus cum ſecunda linea,[s] tertia efformat linea, quæ trium linearũ acutiſsima aſperrimaq́; eſt, & ab externo latere radicis anterioris ulnę proceſſus lõgiſsimè procedit: inq́; hoc educitur, prominet´ue, ut ab ipſa ualidum pronaſceretur[t] ligamentum, quod radium ulnæ ſecundùm cubiti longitudinẽ robuſtioris membranæ inſtar connectit.[u] Latus hoc inter ſecundam lineam & tertiam repoſitum, muſculorum gratia comprimitur, qui internam cubiti ſedem occupant, quibusq́; hîc ab ulna & radio apta paratur ſedes. Horum autem præcipuus eſt,[x] quem tertium quatuor digitorũ articulum flectere audies. Verùm quia muſculi ſecundum iſtud latus occupantes, in ipſorum per ulnam progreſſu, etiam ſui exortus portionem ab illa aſſumunt, ipſum magis aſperum occurrit, quàm latus inter ſecundam lineam & primam cõſpicuum: à quo nullus pronaſcitur muſculus, niſi iuxta ulnæ cum humero articulum, ubi[y] is principiũ ducit, qui radium in pronum ducentiũ ſuperior eſt. Latus tertia & prima lineis circumſcriptum, reliquis duobus minùs eſt compreſſum, & priuatim[z] lineam obtuſam, ſed longam, & modicè prominentem, ac uiciniùs tertiæ lineæ, quàm primæ deductam, adipiſcitur. Hanc Natura[a] trium muſculorũ gratia produxit, qui ab ipſa triplici principio originẽ ducunt. Ac primum quidem eius muſculi eſt, qui radium in ſupinum ducentium breuior habebitur. ſecundum autem & tertium pollicis ac indicis famulari motibus, in ſecundo libro docebimus: quem eo leuiori negocio intelliges, quo cõſideratius ea quæ modò narramus, in oſsibus ſpectaueris. Sunt enim hæc non minus uiſu cognituq́; iucũda, quàm cerebri & aliarum, quas hodie ſolum miramur, partium ſectio. ut interim de ſummo in artis noſtræ operibus uſu nihil dicam, dum ad has lineas ſcopum figentes, fractum ac luxatum os ritè nos repoſuiſſe, certiſsimò cognoſcimus. Ad hunc itaq; modum ulna multum etiam ultra medium ipſius longitudinis ſe habet. Vbi uerò brachiali propinquiùs accedit, teres omnino eſſet, niſi ſecũda linea inſigniùs inibi[b] protuberaret, ac obliquè deorſum protenſa, ſedẽ adaptaret[c] quadrãgulari muſculo, qui radij in pronũ motus opifex, hinc principium ſumere docebitur. Porrò ſi quid de ulna adhuc dicendum ſuperſit, id iam unà cum radij hiſtoria perſequar, qui obliquus eſt, quatenus ulna recta.

Radij obliquitas.

Radius nãq;[d] ſuprà[e] infraq́; ulnæ committitur: in[f] medio autem, ac per reliquam longitudinem ita arcuatim obliquatur, ut admodũ ab ulna dehiſcat. quod partim fit, ut radius obliquo ductu ulna ſuffultus, in pronum ſupinumq́; promptè ageretur: partim, quò apta ſedes muſculis conſtitueretur, quos neceſſariò internam

k 6 fi.X, Y, Z. & 9 muſ. ta. V.
l eadẽ tab. S, T.
m 2, 6 fig. à Z per 4, 2, ut et primæ fi. a, a.
n 9 muſc. tab. Λ.
o eadem tab. Ξ.
p 1, 2, 5 fi. b, b.
q 1, 6 fi. d.
r 2, 6 fi. e.
s 1, 2, 5 fi. c, c.
t 7 muſc. tab. V.
u 1, 5 fi. f.
x 6 muſc. tab. Ξ.
y 7 muſc. tab. Q.
z 2, 6 fig. g, g.
a 10 muſc. ta. Λ, Ξ, Γ.
b 1, 5 fi. k.
c 7 muſc. tab. X.
d 1 fig. b.
e 1 fig. i.
f 1 fig. inter k & k.

externamq́; cubiti regiones occupare oportuit. Quanquam magis obliqui ſui motus occaſione, quàm muſculorum gratia radium obliquari, plurimumq́; in medio ductu duo cubiti oſſa inuicem abſcedere, illa nos doceant animalia, quibus neq; radius, neq; radij beneficio manus in pronum ſupinumq́; ducitur. Equus namq;, ouis, eiusq́; generis animalia, ſolidis aut biſulcis donata unguibus, tota cubiti longitudine radium ulnæ adeò connatum aſtabilitumq́; obtinent, ut ne tantillum quidem citra ulnam radius moueatur. In canibus uerò, & felibus, & ijs animalibus quibus pedes in digitos dirimuntur, radius mouetur quidem, ſed tanto obſcurius ac difficilius, quãto nos manuum motus perfectiores obimus. Diſtat igitur in his quoq; animalibus radius ab ulna, uerùm longè minus quàm in homine: & non adeò laxam articulationis ſpeciem in illis, atq; in homine cernimus. unde etiam haud miror, Galenum nõ accuratius radij ad ulnam explicuiſſe articulos, inter ſe admodum uarios: ſuprà enim ulna radium excipit, infrà uerò hæc à radio excipitur. Ad externum namq; latus anterioris ulnæ iuxta humerum proceſſus,[g] ſinus quidam inſtar quartæ circuli partis tranſuerſim exculpitur, lęuis, & cartilagine incruſtatus. Huic ſinui[h] internum latus capitis radij, cui ſinus inſculpitur, humeri externum caput excipiens, appoſitè congruit, ac læue & orbiculatum hîc factum, in illo ulnæ ſinu uoluitur. Infrà autem iuxta brachiale, ubi radius craſſeſcit, dilataturq́;, & inſigni[i] appendice donatur, huius appendicis humillimæ ſedi[k] ſinus inſculpitur, illi nõ abſimilis, quem paulo antè in ulnam inciſum retulimus. In hunc ſinum cartilagine incruſtatum, ſuperior appendicis ulnæ[l] ſedes, capituli modo protuberans, cartilagineq́; obducta, reuoluitur: hacq́; ratione radius utriuſq; articuli beneficio tantummodo in pronum ſupinumq́; agitur. Non procul à ſuperiori articulo, ubi radij[m] ceruix conſiſtit, radius[n] aſperum abruptumq́; educit proceſſum, qui internã cubiti ſedem reſpicit, & inſertioni anterioris cubitum flectentium[o] muſculi aptam ſedẽ parat. Rurſus reliquo ab humero uerſus brachiale ductu, radius non omnino teres & læuis eſt: uerùm per ipſius longitudinem humiliori ſua ſede[p] acutã & inſigniter extuberantẽ producit lineam, quæ tertiam ulnæ lineam reſpiciens,[q] ligamentum admittit, membranæ ualidiſsimæ ritu ambo cubiti oſſa, quà inuicem dehiſcunt, colligans.[r] Externum huius lineæ latus, perinde ac[s] internum quoq;, compreſſum ſinuatumq́; eſt: ut hoc internam cubiti ſedem occupantibus muſculis, illud uerò ijs qui in externa habẽtur, cedat. Porrò internum latus externo aſperius eſt, quòd[t] muſculus tertium pollicis os flectens, non infimam ſui exortus portionem ab illo latere priuatim obtineat. Superior radij ſedes è directo dictæ nuper lineæ cõſiſtens, penè teres eſt, & iuxta medium ſuæ longitudinis aliquouſq;[u] aſpera occurrit, ut in hanc duo muſculi ualidiorem molirentur inſertionem: quorum[x] alter radium in ſupinum agentium breuior eſt,[y] alter uerò radium in pronum ducentium ſuperior, cuius potiſsimum occaſione aſperitas illa cęlatur, quòd ipſe nerueam potius quàm carneam inſertionem efficiat, longiusq́; in oſſe producatur. In radij[z] ſede, brachiali contermina, pleraq; examuſsim inquirenda ueniunt. Primùm enim hanc partem augeri, ac dilatari, incraſſariq́; oportuit, ut apta cõſtitueretur ſedes, cui[a] brachiale articulari queat. neceſſum etenim erat, brachialis cum cubito articulum, in hominibus paulo minus toto ad radium referri: ſi modò quieſcente ad humerum ulna, manus radij beneficio, & uelut ſecundario, in pronũ ſupinumq́; agi debuit. Si namq; ſinus brachiale excipientis par portio, in ulna & radio exculperetur, & ipſe interim ſinus ſuperiorem brachialis ſedẽ imitans, neceſſariò tranſuerſim oblongus eſſe deberet, prorſus

foret

Radij ad ulnã articulatio.

Radij per ipſius longitudinẽ læuitas & aſperitas.

Inferioris radij partis hiſtoria.

g 5, 11 fi.
h 3, 4, 9 fig. m.
i 1, 3 fig. Verùm in alijs figu. radij illa appendix quoq; est obuia.
k 7 fig.
l 5, 10 fi.
m 1, 2, 3, 9 fig. M.
n eiſdem figuris q.
o 6 muſ. tab. Θ.
p 1, 2, 3, fig. r, r.
q 7 muſ. ta. T, V, S
r 1, 3 fig. ſ, ſ.
s 3, 4 fi. t, t
t 6 muſ. tab. x.
u 2, 3, 4 fig. u.
x 12 muſ. tab. Λ. & dein d, e.
y 7 muſ. tab. Q.
z tots 7 & 8 fig.
a 5 primorum fi. cap. 25 charac. 1, 2, 3.

foret impoſsibile,radium & manum ſimul in pronum ſupinum'ue ferri,ulna ad humerum quieſcente,ac ueluti huius motus baſi ac fulcimento. Pars enim brachialis, quæ tunc ulnæ ſinui inarticularetur, claui modo obſtaret, quo minus uel tantillum radius, immota ulna, moueri poſſet. Operæprecium igitur fuit,inferiorem radij partem ſinus cui brachiale inarticularetur occaſione,admodum craſſeſcere. Verùm quia tenue os nimium augeri, nequaquam expediebat,Natura etiam brachialis portionem ab ulna ſuſtineri uoluit: at ita,ut ulna ex puncto,ſuoq; adeò acuto[b] proceſſu, brachiale uix contingeret. Ne enim ulna,reliqua ſui appendicis ſede,brachiali citra alterius corporis interuentum cõmitteretur, Natura ab inferiori ſede[c] ſinus in radij appendice brachialis gratia exculpti[d] cartilaginem deduxit: quæ ulnæ appendicem aſcendens, illam à brachiali dirimit,itaq; articulũ hunc aptat,ut ulna brachiale quidem ſuſtineat, uerùm proximè non contingat, totusq; ſinus (uti ſanè oportuit) ad radium ſpectet. Atq; hæc ſanè tanto uelim inquiri diligentius,quò magis cum Galeni dogmatibus pugnãt. non enim lubet in hoc negocio, alioqui ſatis prolixo,paſſim Galeni loca,à quibus prudens diſſentio, ſubnectere, rationemq; cur aliter ſentiam ſubijcere,quum diligens lector etiam non admonitus,hæc abundè animaduerſurus ſit. Verùm ne nimium ipſius interim placita,eaq; potiſsimùm quæ à ſtudioſis in publicis ſectionibus,ut expendãtur,requirere ſoleo,iam prę terijſſe uidear,in radij ulnęq; Galeni hiſtoria,portionem & particulam modò aſſumam,prolixius ſæpiusq; ab ipſo inculcatã. eſt autem hæc,acutus ulnę proceſſus,quem ſtylo comparamus. Vt itaq; prætercam,quòd magnam,& (quantum ex ipſius ſcriptis aſſequor) dimidiã ſinus cui brachiale inarticulatur portionem,ulnæ aſcribit, acuto huic proceſſui priuatum ad brachiale contexum inibi tribuit,ubi ulnam radiumq; in libro de Oſsibus pertractat. Vbi autẽ paulo pòſt brachialis oſſa recenſet, contextus illius ſpeciem exprimit, quando ſcilicet[e] tertium ſuperioris brachialis oſsiũ ordinis os, quod paruum digitum ſpectat,ſinuatum eſſe, atq; in illud acutum ulnæ proceſſum ingredi commemorat, ac ueluti duos brachialis cum ulna & radio articulos proponit: quorum unum quidem ad radium & ulnam ſimul refert, alterũ uerò ad acutum ulnæ proceſſum.atq; ad hunc quidem articulum pertinere aſſerit,brachiale in obliquum ducere: ad illum uerò, in rectum, cuius opera manum extendimus,inflectimusq;.Arbitror autem Galenum per obliquũ motum,illum intelligere, quo manus in utrunque latus ducitur,pari nimirũ motu,quo digitos inuicem adducimus & reducimus: ita enim obliquum lateralem'ue motum aliàs ferè ſemper Galenus intelligit. Quod ſi eſt, quid dici poſſet abſurdius,quàm hunc motũ acuti illius proceſſus munere celebrari? quum is, ſi brachiale altiùs ſubingrederetur,eum motum haud ſecus impediret, quàm longus aliquis baculus ſecundum ulnam ad cubitum ligatus, & ad externum uſque poſtbrachialis latus ſuo apice pertingens, pulchrè obſtaret, quo minus in externum latus manus abduci poſſet. Porrò ſi Galeni locum in ſecundo de Partium uſu excutere uolueris,inibi illum quoq; duplicem articulũ recenſere,ac eum qui acuto fit proceſſu,in hoc factũ dicere,animaduerſurus es, ut manus illius ope in pronum ſupinumq;,& deinde etiam in latus duceretur. Hanc ſententiam,re ad amuſsim perpẽſa, non minus quàm priorem ueritari repugnare fateberis. idq; tunc potiſsimùm,quando omnem ferè brachialis articulationem,ad radium ob hoc pręcipuè referri diſces,ut radij motum,qui in ſupinum & pronum fit, manus ſecundariò ſequeretur: & inſuper colliges, illos motus debere impediri,ſi acutus ille proceſſus,ex Galeni ſentẽtia,brachiali articularetur.quod oues,

Cartilago brachiale ab ulna dirimens.

Libro de Oſsib. Primo de Administ. diſſect. Secundo de Vſu part.

b 1,2 fi.R.
c 5 fig.X, Y,Z.
d 1,2,3,4, 7,8 figurarum T.
e 1,2,4,5 fig.cap.25. charact.3.

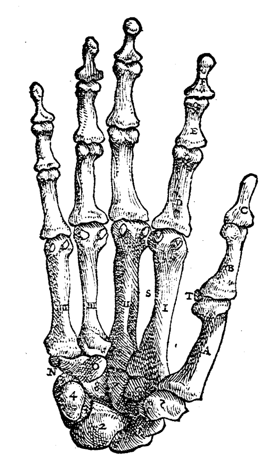
boueſq; liquidò oſtendunt. nam ipſorũ brachialis ad cubitum articulatio, Galeni deſcriptionibus, quantum ad acutum ſpectat proceſſum, reſpõdens, neq; in latera, neq; in pronum, neq; ſupinum aptè moueri poteſt. Illis namq; animalibus acutus ulnæ appendicis proceſſus oblongus eſt, & ſinum priuatim in brachialis oſsibus ſibi uendicat, nullaq; cartilago peculiaris ulnam ac brachiale interuenit, præter eam quæ oſsibus cruſtæ modo obducitur. cuiuſmodi tamen cartilago in homine ſpectatur, in quo etiam proceſſus ille non tantum cartilaginis illius altitudinem excedit, quantum[f] ſuperior illius qui in radij appendice ſculpitur ſinus pars porrigi educiq; cernitur. Eminet autem illa radij pars eadem cum acuto illo proceſſu ratione, ut ſcilicet ſinum efformaret brachiali aptum,[g] hincq; ualidiora articulum continentia producerentur ligamenta. Quum uerò huic radij ſinui non unicum tantum brachialis articuletur os, uerùm inter tria brachialis oſſa, quæ radium ulnamq; ſpectare docebimus,[h] duo ad ſolum radij ſinum referantur, &[i] tertium cartilaginem illam à radio peculiariter pronatã, & acutũ ulnæ appendicis proceſſum reſpiciat, radij ſinus[k] geminus eſſe apparet, eo quòd ſinus modicè[l] inibi protuberat, ubi ſecundũ brachialis os primo committi, Capite quod ſubſequitur dicturi ſumus. Nunc uerò inſuper conſiderandum uenit, radij partem, cui appendix ſua hîc coaleſcit, ipſamq; appendicem[m] interna parte ſinuatam & leuiter cauam uideri, cùm ut[n] muſculo cederent radium in pronum ducentium inferiori, tum ut exactum iter[o] tendinum ſeriei adaptaretur, qui cũbito exporrecti, digitorum flexui famulantur. Externa autem huius radij ſedis pars, quemadmodũ & externa brachialis regio, gibba eſt, quòd ita (quum extrà ponatur) iniurijs ferendis pertinacior reddatur. Ne tamen muſculorum tendines, manum hàc petentes, & gibba illa ſede deducti, hinc inde aberrarent, ſinus multi huic ſedi inſculpũtur, quibus tendines[p] tranſuerſis obducti ligamẽtis, tanquam per anulos traijci, in ſecundo libro deſcribemus. Sunt autem huiuſmodi ſinus numero quatuor. ac[q] primus quidem amplus eſt,[r] tendinibus paratus, qui indicem, medium & anularem extendunt.[s] Secundus[t] tendinem tranſmittit, indicem & medium à pollice in latus abducentem.[u] Tertius quodãmodo geminus eſt,[x] bicornem tranſmittens tendinem alterius muſculi brachiale extendentiũ, unà cum tendine[y] muſculi pollicem uerſus indicem euertentis, extendentis'ue.[z] Quartus ſinus leuiter admodũ exculptus eſt, uixq; ſinus nomen meretur: aſper tamen locus eſt, qui ligamentum tranſuerſim[a] tribus tendinibus obuolutum educit: quorum unus brachialis oſsi pollicem ſuſtinẽti inſeritur, ſecundus primo pollicis oſsi, tertius autem ſecundo & tertio pollicis oſsibus. Verùm quarti ſinus ſedes, ligamẽti illius gratia, nõ duntaxat aſpera eſt, protuberatq;, uerùm etiam ut[b] tendo illi ualidius implantetur muſculi radium in ſupinum agentium longiſsimi. Præter hos ſinus, etiam in externa articuli, quo radij appẽdix iuxta brachiale appendici ulnę articulatur ſede,[c] ſinus etiam conſiſtit, qui ulnæ & radio pariter communis, tendinem uehit[d] muſculi, cuius potiſsimum beneficio paruus digitus extenditur. Notatu digna foraminula, pręter ea quæ neruorum & muſculorum exortibus ſubſeruiunt, neq; ulnæ, neq; radio obtigerunt: & undiq;, præterquàm ubi appendices ſibi uendicant, ſolida impenſeq; dura conſtant ſubſtantia. quamuis interim[e] ſinum, perinde ac humerus, femur & tibiæ oſſa, ſecundum ipſorum longitudinem intus exculptum obtineant, medullæ reponendæ paratum, & oſsium leuitati accommodum.

Sinus radij, deducendis locandisq; muſculis & ipſorũ tendinibus apti.

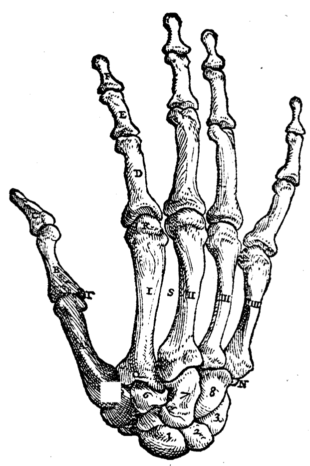
DE

DE BRACHIALI. CAPVT XXV.

PRIMA VIGESIMI QUINTI CAPITIS FIGURA.

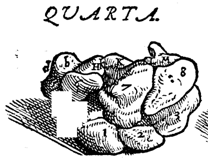
SECUNDA.

TERTIA.

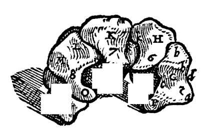
QUARTA.

QUINTA.

SEXTA.

SEX VIGESIMI QVINTI CAPITIS FIgurarum, & earundem characterum Index.

DVAE priores figuræ non præſenti tantum ſeruiunt Capiti, uerùm etiam tribus ordine iam ſubſequentibus, quibus manus partes quoq; explicantur. Prima enim figura internam manus oſsium ſedem proponit. Secunda uerò, eorundem oſsium externam oſtendit faciem. Quatuor autem figuræ, has ſeriatim ſubſequẽtes, huic Capiti ſunt propriæ, ac duntaxat octo brachialis oſſa uaria facie exprimunt. Illa namq; quæ tertia inſcribitur, octo brachialis oſsium ſimul in ſua ſede commiſſorum internam faciem commonſtrat. Quarta, eadem oſſa externa facie delineata complectitur. Quinta ſuperiorem brachialis oſsium partem continet, qua cubito articulantur. Sexta, brachialis oſsium infernam oſtendit ſedem, cui primum pollicis os, quatuorq; poſt brachialis oſſa coarctantur. Characterum uerò index erit huiuſmodi.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 *Octo his numeri characteribus, octo brachialis oſſa in omnibus ſex figuris inſigniuntur, ſi modò in illa ſuperficie, in qua brachiale ſe offert, omnia in conſpectum ueniant.*

I, II, III, IIII *In prima & ſecunda figura notantur quatuor poſtbrachialis oſſa.*

A, B, C 1, 2 *Tria pollicis oſſa.*

D, E, F 1, 2 *Tria indicis oſſa. atq; eadem ratio in cæteris eſt digitis.*

G 3, 6 *Quinti brachialis oſsis ſinus, ſedesq́; cui primum pollicis os articulatur. Sinus huius longitudinem tranſuerſim*
a, b. *in ſexta figura ab a ad b metimur. Internam uerò ſedem c, externam autem d notat. ac d quidem in quar-*
c, d. *ta figura etiam eſt conſpicuum.*

H 3, 4, 6 *Sedes ſexti brachialis oſsis, cui poſtbrachialis os indicem ſuffulciens coarctatur. h uerò in quinto oſſe ſedem indi-*
h. *cat, quam idem quoq; poſtbrachialis os contingit.*

K 3, 4, 6 *Sedes ſeptimi brachialis oſsis, cui poſtbrachialis os, medium digitum ſuſtinens, coarctatur. k uerò in eiſdem figu-*
k. *ris ſedes indicatur, qua idem poſtbrachialis os, ſextum brachialis os contingit.*

L 3, 4, 6 *Sedes octaui brachialis oſsis, cui poſtbrachialis os, anulari præpoſitum, coarctatur.*

M 3, 4, 6 *Sedes octaui brachialis oſsis, cui poſtbrachialis os, paruum digitum ſuſtinens, coarticulatur.*

N 1, 2 *Oſsiculum ſubinde accumbens externo lateri articulationis octaui brachialis oſsis, ad poſtbrachiale os, quo paruus digitus ſuſtinetur.*

O 2, 3, 6 *Proceſſus octaui brachialis oſsis, in internam brachialis ſedem protuberans.*

P 2, 3, 6 *Proceſſus quinti brachialis oſsis, ex quo tranſuerſum pronaſcitur ligamentum, quod in octaui oſsis proceſſum O notatum inſertionem tentans, tendinibus obducitur, ex cubito internam manus ſedem adeuntibus.*

Q 2 *Appendix poſtbrachialis oſsis indicem ſuſtinentis ſuperior, quæ brachiali coarctatur.*

R 2 *Appendix poſtbrachialis oſsis indici præpoſiti inferior, quæ capitulum conſtituit, primi indicis oſsis ſinum ſubiens, quæq́; longè manifeſtior eſt ſuperiori.*

S 1, 2 *Interuallum occurrens inter poſtbrachialis os indici præpoſitum, & id quod medium ſuſtinet. In cæteris autem poſtbrachialis oſsibus eadem appendicum interuallorumq́; eſt ratio.*

T 1, 2 *In prima figura, ex duobus ſeſaminis oſsibus internæ ſecundi pollicis articuli ſedi præpoſitis, internum os notatur: in ſecunda uerò figura, externum.*

U, U 1 *Duo ſeſamina oſsicula, primo indicis articulo præpoſita.*

X, X 1 *Inferiori X oſsiculum notatur ſeſaminum, ſecundo indicis articulo præpoſitum. Superiori uerò, oſsiculum tertio indicis articulo attributum. In cæteris digitis eadem quæ in indicis horum oſsiculorum eſt ratio.*

HIPPOCRATI, quemadmodũ & Galeno ſubinde, manus (aut χεὶρ potius) uocabatur,[a] quod uulgò brachium appellamus, quum hominem cruribus & brachijs donari dicimus, id ſcilicet uniuerſum, quod à ſcapula ad extremum uſq; digitorũ, unguiumq́; terminos pertinet.[b] quod uerò Latinis ferè omnibus manus nuncupatur, & ab infima cubiti[c] ſede, laxoq́; illo manum cubito iungente articulo, ad digitorũ uſq; ſummum metimur, Hippocrati ἀκρόχειρ, ac ſi extremam ſummam'ue manum diceres, appellabatur. quæ diſtinctio, etſi Græcis fortè ſit commoda, latinè tamen ſcribẽtibus non undiq; poteſt eſſe uſui. Manum itaq; in brachiale tantum, & poſtbrachiale, & digitos diuidentes, ſingulis ipſius partibus ſua tribuemus Capita, præſente eam[d] partem deſcripturi, quæ cubito articulatur, & à Græcis καρπὸς, à nobis uerò Celſum imitantibus, brachiale uocatur, octoq́; oſsibus duplici ordine diſtinctis conſtruitur: quæ in natu grandioribus dura ſunt, & paruula, intusq́; parum fungoſa, modicaq́; medulla appendicum modo oppleta: non autem prorſus medullæ, uti quibuſdam uiſum eſt, expertia, & potiſsimùm quæ horum occurrunt maiora. Haud parem enim omnia ſortiuntur magnitudinem, ut nec formam, nec ſitum: quum ex omnibus nullum ſit, quod alteri omnino reſpõdeat, & ſingula priuatim aliquid adipiſcentur, quo ab inuicem diſcerni queant. Porrò utcunq; ſint uaria, nihilominus mutuò tam concinnè adaptantur, ad tantamq́; compoſitionis accedunt harmoniam, ut eorum numerus non admodum inuentu facilis ſit.[e] Niſi enim ualidiſsima cartilagineaq́; ligamenta, quibus obducuntur, ſimul cum membranis

Brachiale octo oſsibus cõſtrui, inter ſe forma differentibus.

branis reſecueris,& accuratè abraſeris, unum eſſe tibi omnia uidebuntur, aut cum Celſo ipſa incerto conſtare numero,& inter ſe connata eſſe opinaberis.

f confer 1 figuram 2. dein tertiā quartæ. *g 5 figura.* *h 6 figura.*

Brachialis oſſa quibus ſedibus, ligamentis, & quibus cartilagine obducantur.

[f] Cæterùm cuncta nerueis his cartilaginoſisq; nexibus ſimul conſtricta, duas integras ſuperficies unà efformāt, exteriori quidem regione, quantum manui ex uſu eſt, gibbam, interiori autem ſinuatam, quantumq; & hoc manui expedit, concauā. Hæ tantum ſuperficies ligamentis obuinciuntur. [g] ſuperiùs enim, quà oſſa cubito committuntur, læuia ſunt, & cartilagine incruſtata: quemadmodū & [h] inferius, quà poſtbrachialis oſsibus, & primo pollicis oſsi coarctantur. Quin etiam ubi oſſa ſe inuicem contingunt, læuibus & lubrica cartilagine incruſtatis donantur ſinibus & capitulis, quibus inuicem coarticulātur. In mutuo enim nullorum brachialis oſsium contactu, ligamenta membranæ'ue interueniunt, niſi in inferioris ordinis oſsium inter ſe connexu, ubi nonnihil, ſed uix animaduerſione dignum, ligamenti cartilaginei ueluti in puncto intercedit: uti inferiora etiam oſſa non adeò conterminè inuicem, atq; ſuperiora, conſtringuntur.

Cur duo brachialis oſsium ordines.

i omnium ferè figur. charact. 1, 2, 3, 4. *k omnium fi. charact. 5, 6, 7, 8.*

Quod etiam meritò Natura molitur, in hoc potiſsimū duos brachialis oſsium ordines confingens, quòd [i] ſuperior cubito, [k] inferior autem alia prorſus ratione poſtbrachiali & primo pollicis oſsi debuerit committi. His namq; ut diſtinctis diremptisq; coarticulatur oſsibus, cubito autē unius oſsis inſtar. adeò ut hoc articulationis diſcrimen, potiſsima inſuper cenſenda ſit ratio copiæ brachialis oſsium. cui diſſectionum periti ſecundariò addunt patiendi difficultatem, exiſtimantes brachiale iniurijs ferendis pertinacius fieri, quia multis componitur oſsibus, occurſantiū uim articulorum cauſa cedēdo exoluentibus, eo modo, quo haſtam ſagittam'ue difficilius laxa quàm tenſa penetrare conſpicimus. Quanquam rurſus & ad innumeras manus motuum differentias, hanc oſsium uim & copiam à Natura non poſtremo loco extructam eſſe animaduertimus.

Brachialis oſſium nomina.

l quinque primarum figur. charact. 1. *m earundem figur. charact. 2.* *n earundem figur. charact. 3.* *o earundem figur. charact. 4.* *p ſeriatim in omnibus fi. charact. 5, 6, 7, 8.*

Quatuor in ſuperiori brachialis ordine, qui cubitū ſpectat, repoſitis oſsibus, ex ipſorum qua ordinantur ſerie, nomina non ab re imponemus: [l] primum perpetuò uocantes, quod ſuperioris ordinis internum conſtituit latus: [m] ſecundum uerò, quod huic ſubſequitur, atq; magis ab interno abſcedit latere: [n] tertium, quod ſecundo ad externum latus proximum eſt: [o] quartum uerò, quod externum latus iam omnino occupat. Quatuor pariter inferioris ordinis [p] oſſa, quintum, ſextum, ſeptimum & octauum nuncupabimus, atq; in hunc modum ſingulorū hiſtoriam aggrediemur.

Brachialis ad cubitum articulus.

q 1, 8 fig. ca. 24 x, y. *r 1, 2, 3, 8 fig cap. 24 T.* *s 1, 2, 5, 10 fi. ca. 24 R.* *t 1, 2, 7 fi. cap. 24 α.* *u Non eſt quòd poſthac oſſa in margine ad notem, quū numeri characteres in omnibus ferè cap. figuris ſint obuij.*

Primum itaq;, ſecundum & tertium, inuicem ualidiſsimè proximeq; committūtur, & uno ordine iuncta, ſuperiorē brachialis ſedem ita efformāt, ut inſtar unius alicuius oſsis lati, & tranſuerſim oblongi capitis, in radij ſinum concinnè articulentur. Ac primum quidem & ſecundum, in [q] ſinu radij appendici inſculpto reponuntur: tertium uerò [r] cartilagini innititur, quam à radio pronatam, magna ex parte ulnam à brachiali dirimere ſcripſimus. Quanquam externum tertij oſsis latus etiam [s] acutum appendicis ulnę proceſſum tunc contingit, quum in externum latus manum inclinamus. Verùm interim tertium id os, ſinum cartilagine oblitum, qui uiſu dignoſci queat, in homine nequaquam adipiſcitur, quem proceſſus ille ſibi propriū haberet, quum etiam proceſſus ipſe niſi ſecundùm ſinus, quo brachiale arctatur, latus perinde extuberet, ac reliquorum ſinuum ſupercilia, ipſeq; radij appēdicis in interiori ſinus latere [t] apex. Atq; id uel tactu leuiter dijudicatur, ſi manu in latus internum ducta inter brachiale & ulnam, alterius manus pollicis apicē inſerere quis fuerit adniſus.

Quæ quartum os ſibi peculiaria uendicet.

[u] Quartum brachialis os ulnam haudquaquam contingit: at ſuperiori ſua ſede eam huius articuli ligamenti portionē admittit, quæ ab acuto ulnæ appēdicis proceſſu enaſcitur.

Dein

Dein ſuperiori quarti oſsis ſedi[x] tendo muſculi inſeritur, qui brachiale flectentium eſt inferior. Ex humiliori autem ipſius ſede[y] muſculus pronaſcitur, cuius beneficio paruum digitum à reliquis abducimus. Præterea &[z] muſculus ſuæ originis portionem hinc aſſumit, qui duorum primum parui digiti os flectentium habetur exterior. adeò ut quartum hoc os neq; inferiori, neque ſuperiori ipſius ſede, neq; etiam externo ipſius latere, alteri oſsi cõmittatur: ſed tantum interno ipſius latere, depreſſo admodũ capitulo, tertij oſsis externo lateri (magis tamẽ ad manus uolam) in eum modum coarticulatur, quo oſſa per planas omnino ſuperficies, cartilagine interim lubrica oblitas, conſtrui diximus. Hoc itaque quartum brachialis os, id peculiare ſibi uendicat, quòd uni tantum brachialis oſsi iungatur, quodq́; omnium brachialis oſsium minimũ ſit, reliquisq́; minus protuberet, ſinueturq́;. Eſt enim quodammodo ſphæricum, ſed paulo longius quàm craſſum: quia ſcilicet inferiùs muſculos educit, ſuperiùs autem ualidiſsimi tendinis inſertionẽ, uti diximus, excipit, eaq́; ratione ſurſum deorſumq́; magis quàm in latera protuberare debuit. Vnde etiam ueteres diſſectionum profeſſores, id (uti conijcio) Rectum appellarunt, ambigentes quem in ordinem ipſum referrẽt. nos autem ſuperiori ordini aſcripſimus, quòd tertio huius ordinis oſsi coarticuletur, ac reuera in eo ordine cõſiſtat. Nuncuparunt etiam Anatomici præſens os, cartilaginoſum: non ſecus quàm Marinus[a] os genu articulo præpoſitum, eo nomine donauit, quod molam patellamq́; uocamus. Non ſanè (quantum reor) quòd id os molle, omninoq́; cartilagineũ eſſe arbitrati ſint, quum omnium brachialis oſsium facilè duriſsimum & ſolidiſsimum ſit: at quòd coctum exteriùs cartilagine obductum uiſatur, propter muſculorum principia, tendinumq́; fines, qui poſt elixationem cartilaginis molliuſculæ ſpeciem referunt. Galenus hoc os, octauum brachialis os uidetur recenſuiſſe, id proprium ipſi tribuens, quòd propugnaculũ nerui cuiuſdam ſit, qui ab interna manus ſede ad externam ſecundùm id brachialis os reflectitur. Hic neruus me non latet, uerùm ad hoc oſsiculum in hominibus non reuoluitur. eſt enim[b] ille neruus, quem à quinto brachium petentium, paulo pòſt cubiti longitudinis medium, ab interna cubiti ſede in poſteriorem porrigi, atque duos ſurculos paruo digito, totidemq́; anulari, unum autem medio deriuare, in quarto libro audies. Porrò præter quartum brachialis os, nullũ penitus occurrit, non pluribus adnexum cõtiguumq́; oſsibus. Primũ enim, præterquàm quòd radio articulatur, etiam ſecundo brachialis iungitur oſsi, amplo utcunq; capitulo in ſecundi oſsis ſinum ſubiens. Deinde alio capite multo ampliore, & ab inferiore ipſius ſede educto, cõmunem ſinum ingreditur, quem quintum brachialis os cum ſexto efformat. Verùm Natura præcauens, ne primũ os undiq; aliorũ oſsium ſinus ingrederetur, & ipſum interim tyrãni more nullum ſuſciperet, inſignẽ in ipſo cælauit ſinum, quo unà cum ſecundo brachialis oſſe (cui is ſinus quoq; cõmunis eſt) ſeptimi oſsis omnium facilè maximi grande rotundumq́; admitteret caput. atq; ita primum os radio, & ſecundo brachialis oſsi, & quinto, ſexto, ac ſeptimo committitur. Secundum os (quod tanto minus eſt primo, quanto ipſum maius eſt tertio) connectitur primo oſsi, & ſeptimo, uti iam diximus. tertio autẽ, amplo connexu planis ſuperficiebus conſtringitur: adeò ut ſecundum os radio, & tribus brachialis cõmittatur oſsibus, primo uidelicet, ſeptimo & tertio: neq; etiam multũ ab octauo remouetur. Tertium os, cui quartum articulari, iam prius diximus, modicè protuberante, ſed amplo capitulo ſinum ſubit octaui oſsis: hincq́; facilè conſtat, id os & ulnę, magisq́; adhuc[c] peculiari huius articuli cartilagini, dein & ſecundo oſsi brachialis,

Cui oſsi committatur.

Cui ordini adſcribendum ueniat.

Lib. 2. de Vſu part.

Primũ os quot oſsibus conterminum ſit.

Quot ſecundũ.

Quot tertium.

x 4 muſ. tab. d.

y 3 muſ. tab. r.

z 4 tab.

a 1. 2 fig. cap. 32. & integrai ...

b 2 fig. ... u lib. 4 ... ract. 46.

Si uiſ... erit, hic ... gura ... cies, qua oſsibus quodq; os committur ... natura.

c 1. 2 fig. cap. 24 ...

& quarto

& quarto & octauo conterminum eſſe. Quintum brachialis os, quod inferioris ordinis primum recenſuimus, ſuperiori ſua ſede in ſinum ſibi exculptum primi brachialis oſsis capitulũ excipit, & externo latere etiam ſinuatum, ſexti oſsis capitulum admittit. Verùm præterea id[d] primum quoq; pollicis os ſuſtinet. inferiori namq; ſua ſede[e] ſinum adipiſcitur patulum &[f] oblongum, ac in[g] interna[h] externaq; regione magis quàm in lateribus ac medio exculptum, cui primi pollicis oſsis capitulum ea articulationis ſpecie committitur, quæ motum edit omnibus manifeſtum: aliter multo quàm brachialis oſsium inter ſe connexus, cuius motus ita latet, ut uix dijudicari queat. Atq; hac etiam articuli ſpecie, obſcuriſsimo motu prædita, quatuor[i] poſtbrachialis oſſa, quatuor inferioris ordinis oſsibus adnectũtur. Primum enim poſtbrachialis os indici præpoſitum, magna ex parte[k] ſexto brachialis oſsi coarticulatur,[l] portionẽ quoq; quinti oſsis attingẽs. Vbi enim quintum os ſexto coarctatur, communis ſinus utrique oſsi exculpitur, cui capitis primi poſtbrachialis oſsis pars articulatur. adeò ut quintum brachialis os, pręter primum ſextumq; brachialis oſſa, etiam primum pollicis os, unà cum primo poſtbrachialis oſſe contingat. Porrò ſecundum poſtbrachialis os, medium ſuffulciens digitum, depreſſo, ſed obliquo, capite[m] ſeptimi oſsis brachialis ſinui leuiſsimè, at obliquè interim, exculpto articulatur, acutiore ſui parte, latereq; interno,[n] ſextum brachialis os modicè etiam contingens. Duo autem reliqua poſtbrachialis oſſa, ea ſcilicet quæ anularem & paruum ſuſtinent, duntaxat octauo brachialis oſsi[o] læuibus, ac in ſuperficie tantum excauatis ſinibus coarctantur. Sextum itaque brachialis os duobus committitur poſtbrachialis oſsibus, illi nimirum quod indici præponitur, & obſcurè illi quod medio ſubijcitur digito. brachialis autẽ tribus committitur oſsibus: primum enim os ſuo ſinu excipit, & ſuo capite in quinti oſsis ſinum ſubintrat. dein ſeptimo oſsi leuiſsimè protuberãte capitulo, aut potius plana ſuperficie articulatur: eſtq; inferioris ordinis minimum, quẽadmodum ſeptimum maximum. quintum autem & octauum medio ſe habent modo, quanquam octauum quinto paulo grandius cernatur. Septimum os ſuo capite rotundo, ac impenſiùs protuberante, in communem primi ſecundiq; oſsis ſinum ſubit, hacq; ratione duobus illis oſsibus committitur. ab interno autem latere ſexto oſsi articulatur: ab externo uerò articulatur octauo oſsi, ampla admodum articulatione, quæ depreſſo fit capite, ſinuq; in ſuperficie tantum cælato. Hanc articulationem aliqua ex parte cartilaginei ligamẽti interuenit portio: quæ etſi ſeptimum os ualidè octauo oſsi committat, attamen id omnium brachialis oſsium creberrimè uerſus interiora luxatur: tum quòd grandius ſit, neq; ita facile, ac cõtermina, occurrentium impetum ſuſtineat: tum etiam, quòd ligamentum interna ſede hoc os uicinis colligãs, non æquè craſſum ſit, atq; in reliqua brachialis regione. Atq; id hinc potiſsimum accidit, quòd Natura ligamenti mole craſsitieq;,[p] tendinibus iter prępedire noluerit, qui frequenti multitudine, hàc ad digitos flectendos ab interna cubiti ſede prorepunt. Vtcunque uerò ſit, ſeptimum os quatuor brachialis connectitur oſsibus, primo nimirum, ſecundo, ſexto, octauo, & poſtbrachialis oſsi, medium digitum ſuſtinenti. Octauum os, cunei quodammodo ritu ſeptimum & tertium ſubintrat, illiſq; duobus committitur: ſeptimo quidem, ut paulo antè retulimus. tertium autem, in ſinum ſibi exculptũ admittit: dein duobus etiam poſtbrachialis coarctatur oſsibus, quæ anulari & paruo pręponuntur: adeò ut quintum os quatuor oſsibus conterminum ſit. quibus ſubinde paruulum accedit[q] oſsiculum, ex illorũ numero,[r] quæ ſeſami ſeminis imagini aſsimilãtur. Ad externum

Quot quintũ.

Primi pollicis oſsis & poſtbrachialis oſsiũ ad brachiale contextus.

Quot oſsibus ſextum os conterminum ſit.

Quot ſeptimũ.

Quot octauum.

1,2 fi. A. 1,6 fi. G. 6 fi. 4, b. 6 fig. c. 6 fig. d. 1,2 fig. I, III, IIII characte. 5,6,7,8. 3,4,6 figur. H. 3,4,6 figur. b. 3,4,6 figur. K. earundem fig. k. 3,4,6 fi. deinde M. 5 musc. θ. & 6 tab. Ξ. 1,2 fi. N. 1 fig. V, V, X.

o enim

Oſsiculum ad nexum quarti poſtbrachialis oſsis cum brachiali repoſitũ.

enim latus coarticulationis poſtbrachialis oſsis paruum ſuſtinentis cum octauo brachialis oſſe, eius generis reponitur oſsiculum, ſedem quaſi oppleturum: quę ideo hîc quodammodo uacua relinquitur, quòd hoc poſtbrachialis os ſua ſuperiori parte totum octauo brachialis oſsi inniti nequeat, atq; in externum latus paululum abſcedat. Videtur itaq; id oſsiculum hanc articulationem firmare, ac poſtbrachialis os, paruum ſuſtinens digitum, nonnihil ſuffulcire. niſi etiam communi ferè ſeſaminorũ munere ac uſu,[s] tendini ſubſeruiat, qui huic poſtbrachialis oſsi inſertus, à muſculo brachiale mouentium tertio educitur. Quotieſcunq; igitur oſsiculum iſtud ſe offert, octauum brachialis os ex abundanti illi quoq;, quemadmodum & prius commemoratis oſsibus, cõtiguum uiſitur. Quinetiam & hoc adhuc octauum os ſibi proprium uendicat, quòd ipſius interna ſede, qua manus uolam ſpectat, notatu dignum educit[t] proceſſum, ab externo latere uerſus internum latus inclinantem, & interno ſuo latere C modo exculptum, ut aptam conſtitueret ſedem, qua tendines muſculorum digitos flectentium (qui ex cubito procedunt) opportunè uehi contineriq; poſſent. Vt uerò tanti tendinum moli ſedes hæc aptior redderetur, etiam quintum brachialis os interna ſua ſede[u] proceſſum educit, uerſus externum latus uergentem, & in externo latere pariter exculptum, eiuſdem omnino uſus, quo octaui oſsis proceſſus gratia, nimirum ut tendinibus illis uia exhiberetur, ac poſtmodum ex proceſſuum illorum apicibus ualidiſsimum[x] ligamentum enaſceretur, quod tranſuerſim tẽdinibus circundatum, ipſos, ne à ſua ſede[y] aberrent, exurgant'ue, contineret, amplecteretuŕq;. Hæc ſedes tendinum nomine excauata, & ligamentis obducta, utcunq; læuis eſt: quemadmodum & reliquos quoq; ſinus, quibus tendines tanquam in anulis uehuntur, læues & lubricos eſſe nouimus. Quum tamen ligamenta ex hoc ſinu prorſus euellimus, oſſaq; illis omnino libera ſpectantur, is quoq; ſubaſper educendorum ligamentorum occaſione exiſtit: quemadmodum & reliqua brachialis oſsium pars, extra hunc ſinum, easq; ſedes, quibus oſſa articulantur, inæqualis, & inſigniter ſatis aſpera eſt, ut fortiora educat ligamenta, eademq; ualidius excipiat, quibus oſſa obuinciri, ac inuicem colligari, iam antea retulimus.

Octaui oſsis proceſſus.

Quinti oſsis proceſſus.

s 3 muſ. tab. & muſculi 2.

t 3 & 6 figur. O.

u 3 & 6 figur. P.

x 4 muſ. tab. & y figurati ... inſeru.

DE POSTBRACHIALI. CAPVT XXVI.

POSTBRACHIALIS delineatio ſumenda eſt ex duabus prioribus figuris iam præcedentis Capitis, quibus quatuor poſtbrachialis oſſa I, II, III, IIII inſcribuntur. Verùm ſubſequentis Capitis prima figura ad A poſtbrachialis os indicem ſuſtinens exprimit, omni oſſe liberum.

PARS manus, à brachiali ad radicem uſq; digitorum[a] pertinens, Græcisq; μετακάρπιον appellata, Celſo, & alijs Græcorũ interpretibus permultis, palma dicitur: quibuſdam autem pectus & pecten (uti & Græcorũ nonnullis στῆθος, & κτείς, ac κτένιον) nuncupatur. Quandoquidem uerò in palma pleriq; etiam brachiale complectuntur, ac alijs rurſus palma idẽ quod uola denotat, quumq; pedis pedio, pectinis & pectoris nomen etiã accõmodatur, ego μετακάρπιον modò, uti & hactenus feci, poſtbrachiale appellabo. quod Galeno quatuor conformatur oſsibus: Eudemo autẽ, Celſo & Ariſtoteli, quinq;: prout nimirũ pollicis[b] os, quinto brachialis oſsi articulatũ, hi quidẽ poſtbrachiali, Galenus uerò digitorum oſsibus adnumerant. Porrò nonnulli id poſtbrachiali adſcribunt, quòd non ut prima reliquorum digitorum[c] oſſa nudum exeratur, ſed quodãmodo poſtbrachialis

Poſtbrachialis uoce utendum.

Quibuſdã poſtbrachialis oſſa quatuor, quibuſdam quinq; enumerari.

a 1, 2 fig. ca. 25 I, II, III, IIII. & integrorum I.

b 1, 2 fig. cap. 25 & ad charact. 5.

c 1, 2 fig. cap. 25 D.

oſsium

oſsium ritu lateat, uulgusq́; ob id pollicē duobus tantum donari[d] oſsibus exiſtimet: quodq́; primum pollicis os tota ipſius forma poſtbrachialis oſsibus multo magis, quàm primis aliorum digitorum oſsibus reſpōdeat. Galenus autem id os inter digitorum oſſa recenſet, quòd ſuprà infraq́; per διάρθρωσιν, hoc eſt, laxam, & quæ manifeſtum motum edit, articuli ſpeciem articuletur: ſuprà quidem brachiali, infrà uerò ſecūdo pollicis oſsi: quum interim quatuor poſtbrachialis oſſa, infrà tantum, quà digitis committuntur, ea articuli ſpecie coniungantur. Suprà enim, uel Galeni ſuffragio, brachiali per συνάρθρωσιν coarticulantur: hoc eſt, differentia articuli, qui perquàm obſcurum, & quem ſentire uix queas, motum oſtēdit. Ita namq; arbitror Galenum ſynarthroſeos nomine in Capite libri de Oſsibus decimonono uſum. Haudquaquam enim exiſtimandum eſt, ipſum adeò perfunctoriè poſtbrachialis oſſa uel in ſimia, uel cane intuitum eſſe, ut aut ſutura, aut claui ritu, aut harmonia, hæc brachiali coarctari uoluerit. quamuis ea Galeni eſſet ſententia, ſi illum ſui dogmatis non oblitum hîc dixerimus, quo in libro de Oſsibus ſynarthroſeos ſpecies diffuſè exequitur. Vtut uerò ſit, quò rectiùs nos ipſius placito accōmodemus, quatuor quidem poſtbrachialis, quindecim autem digitorū oſſa, ſemper enumerabimus. Sunt itaq; poſtbrachialis oſſa reliquis digitorum oſsibus longiora, & magna ex parte teretia. Longiſsimum & craſsiſsimum indici pręponitur, atq; ita ſenſim fiunt breuiora & tenuiora, ut omnium facilè breuiſsimū tenuiſsimumq́; paruo præponatur digito. At quia os indicem ſuſtinens, magis[e] ſuperius brachiali articulatur, ſuo'ue inibi nexu ad cubitū uicinius accedit, quàm os medio præpoſitum digito, hoc illo in manu adhuc integra meritò lōgius eſſe apparet, & deorſum, adeoq́; ad digitos magis deducitur. Cæterùm omnia poſtbrachialis oſſa, digitorum quos ſtabiliunt numero pulchrè correſpōdentia, & longo intus ſinu, quo medulla in ipſis reponatur, quemadmodū brachij os, donata,[f] ſuperiùs &[g] inferiùs appendices obtinent: quorum ſuperiores, quæ ipſorum ad reliquum os coalitum in pueris nonnunquam ægrè oſtendunt, brachialis oſsibus, uti antea diximus, coarctantur: ipſaq́; oſſa hîc externa ſede nōnihil latiora quàm interna occurrunt, ut poſtbrachiale unà cum brachiali ſuperficiem exteriùs gibbam, intus uerò cauam, aptius hîc cōſtitueret. Quin etiam appendices hæ lateribus ſe inuicem contingunt, & cartilaginei ligamenti interuentu inuicem alligantur. Inferiores appendices cōſpicuo nexu oſsibus coaleſcunt, grandesq́; ſunt admodum, & in rotundum, ac ab externa manus ſede in internam oblongum caput deſinunt: quod cartilagine obductum, primi digitorū oſsis ſinum ſubintrat. Hæ etiam lateribus ſe contingunt, ſed non adeò uicinè, ac ſuperiores. nihilominus tamen quà inuicem reſpiciunt, ſinuatæ ſunt, ligamentaq́; cartilaginea educunt, quorum opera ualidè mutuò connectuntur. In medio autem ductu, & ſecundùm poſtbrachialis longitudinem, & digno notatu[h] interuallo dehiſcunt, idq́; magni cuiuſdā uſus gratia. in quolibet enim trium interuallorum, quæ quatuor poſtbrachialis oſſa cōſtituunt,[i] duo reponuntur muſculi illorū octo, qui prima quatuor digitorū oſſa flectunt: quorum etiam unus ad internum latus poſtbrachialis oſsis indicem ſuſtinētis habetur, & externo lateri oſsis paruo digito præpoſiti unus quoque exporrigitur. Verùm quum hi muſculi uix ipſius oſsibus ſint longiores, oſsiumq́; interualla non tantum hient, diducantur'ue, ut ſufficiens muſculorum moles in ipſis collocari queat: poſtbrachialis oſſa meritò, quà uolam cōſtituunt, omnia ſimul caua apparent, dictisq́; iam muſculis aptam exporrigūt ſedem, qua præcipua ipſorum reponatur portio. In externam uerò oſsium ſedem muſculi nihil prominent:

In initio libri. *Quatuor poſtbrachialis oſſa cuiuſmodi ſint.* *In longitudine.* *In appēdicibus.* *In mutuo nexu.* *Poſtbrachialis oſsium interualla.* *Quî poſtbrachialis oſſa muſculis cedāt & adaptentur.*

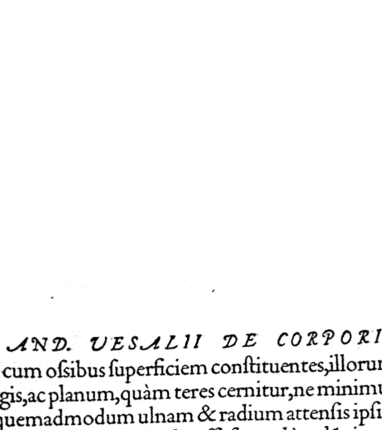
d 1,2 fig. ca.25 B,C. e Expēde hanc diuerſam articulorū ſedem & oſsium productionem in 1,2 fig. cap.25 ad characteres 5,6, 7,8,11. f 2 fi. cap. 25 Q. g eadē fi. R. atq; ita reliqua deinceps illinc pete, primam figuram ſecūdæ comparans. h 1,2 fig. cap.25 S. i Intuere 8 muſc. tabulā ſub Δ, & 12 tam.

& parem inibi cum oſsibus ſuperficiem conſtituentes,illorum gibbum,quod depreſſum magis,ac planum,quàm teres cernitur,ne minimum quidem excedunt.adeò,ut quemadmodum ulnam & radium attenſis ipſis cedere oſtendimus muſculis,ſic quoq; poſtbrachialis oſſa ſecundùm lõgitudinem anguloſa, & lineis quibuſdam pulchrè extuberantia ſpectentur, pro muſculorum uidelicet,qui ipſis exporriguntur,ratione.uti etiam poſtbrachialis os,indicem ſuſtinens, in internã manus ſedem, quà brachiali articulatur, notatu dignum educit[k] proceſſum,cui[l] muſculus brachiale mouentium ſecundus inſeritur.Dein poſtbrachialis os,paruo præpoſitum digito,quà brachiali committitur,externo ſuo latere, ueluti à brachiali[m] protuberat, ut cõmodè tendinis inſertionem admitteret[n] muſculi brachiale mouentium tertij.Inſuper oſſa indicem & medium digitos ſuffulcientia,ipſorum externa ſede ad brachiale[o] ampla quoq; & aſpera ſunt, ut bifidum excipiant tendinem[p] muſculi brachiale mouentium quarti,qui ideo potiſsimum uidetur bipartiri, & dein lateſcere, quòd ſimplex & teres uni alicui proceſſui parũ aptè inſereretur, qui extra brachialis & poſtbrachialis exteriorem gibbamq; ſedem extuberaſſet.

k 1 fi. cap. 25 ſupra charact. 6 & 7.
l 3 muſc. tab. Λ.
m 1,2 fig. cap. 25 ſupra N.
n 9 muſc. tab. Ξ.
o 2 fi. cap. 25 ſupra charact. 5, 6,7.
p 11 muſc. tab. Λ.

DE OSSIBVS DIGITORVM MANVS. Caput XXVII.

FIGVRA VIGESIMI SEPTIMI CAPITIS, TRES CONtinens tabellas.

PRIMA TAbella. SECVNDA. TERTIA.

TRIVM TABELLARVM HVIVS CAPITIS figuræ,& earundem characterum Index.

Ossium digitorum ſeriem duæ priores figuræ, ad initium uigeſimi quinti Capitis repoſitæ, commonſtrant: quemadmodum & tres integrum oſsium contextum exprimentes figuræ, ad huius libri calcem locandæ. Figura autem hic occurrens, ac in tres ueluti tabellas digeſta, digitorum articulos oculis ſubijcit. Harum e-
A. *nim prima, duo exprimit oſſa: quorum alterum A inſigniui, eſtq; poſtbrachialis os, indicem ſuſtinens. alterum*
B. *B indicatur, eſtq; primum indicis os ab externa ſede, quemadmodum & illud poſtbrachialis os, delineatum.*
C. *Præſenti itaq; tabella, primi digitorum articuli effigies proponitur. C enim caput rotundum notat poſtbrachia-*
D. *lis oſsis. D uerò ſinum primi oſsis, quo caput C inſignitum excipitur.*
E.F. *Secunda tabella primum indicis quoq; os notat, E notatum, & ſecundum pariter F inſignitum: ut horum*
G,H. *oſsium delineatio ſecundi quatuor digitorum articuli ſpeciem proponeret. G itaq; & H duo indicant capitula*
I,K. *primi indicis oſsis. I uerò & K ſinus ſecundi oſsis, quos duo primi oſsis capitula ſubintrant. L autem ſinum ſi-*
L. *gnificat, in medio capitulorum primi oſsis conſiſtentem, ac in quem tuberculum ſecundi oſsis inter duos ſinus I*
M. *& K notatos prominens, & M inſignitum ſubingreditur.*
N.O. *Tertia tabella ſecundum indicis os N inſignitum, & tertium O notatum proponit, tertij cuiuſq; digiti articuli*

ticuli ſpeciem oſtenſura, quam quia penitus ſecundo quatuor digitorum articulo reſpondet, alijs characteribus non obliterauimus. Verùm iſtas articulorum imagines etiam ex duabus primis uigeſimiquinti Capitis figuris petere, integrum eſt. Varias autem digitorum appellationes, cum cæteris oſſium nominibus ad huius libri calcem reperies.

a 1,2 fig. cap.25 pollicis oſſa A, B, C. indicis uerò D, E, F indicantur. qualis ratio etiam reliquorũ eſt.

b Hanc ſpectu, quam ſimul omnia oſſa in ſua ſerie occurrunt.

Singulos digitos tribus oſſibus meritò efformari.

OMNES manus digitos[a] ternis conſtare oſsibus, inſtar[b] aciei cuiuſdã & agminis, optima ſerie poſitis, ſuperiori Capite recenſuimus. Quòd uerò neq; pluribus, neq; paucioribus extrui debuerint, uel hinc promptè colligitur, quòd ſi oſſa illum excederẽt numerum, perfectam ualidamq́; extenſionem, qua, tanquam manu unico tantum cõpoſito oſſe, utimur, uitiarẽt, hanc minus firmam, quàm nunc ſit, efficientia: quodq́;, ſi paucioribus oſsibus digiti efformarentur, in tam uarias pugnanteſq; figuras illos agere nequiremus. Quia autem prælocatum os poſtpoſito, aut uehens uecto, maius fieri operæpreciũ eſt: Natura quoq; primum cuiuſq; digiti os grandius ſecundo, & id rurſus maius tertio, iurè fabrefecit, inferiora oſſa non ſolum lõgitudine, ſed & craſsitie & latitudine minuens, hacq́; potiſsimum ratione digitos ex ampliori baſi ſenſim in mucronem coarctans. Ipſa enim non leuiorem digitorũ oſsium numeri, magnitudiniſq́; rationem habuit, quàm integrorũ digitorum, quos meritò quinos ex ijs quibus funguntur munijs extrui uidemus: horumq́; quatuor uno ordine collocatis, unũ magnum quodammodo opponi, & inſtar promanus cuiuſdam (unde etiam ἀντίχειρ Græcis, ut nobis à pollẽdo pollex, uocatur) illis exiſtere. Sic pariter digitos adeò mole ac robore inuicem differre cernimus, atq; illorũ officia mutuò uariant. uti quamobrem longitudine inæquales ſint, ſpectamus, quoties rotundum aliquod corpus amplectimur, aut commiſsis inter ſe digitis, in manu aquam, uel eiuſmodi quid continemus, aut cõiunctos ſimulq́; extenſos digitos aliquò ui inſerimus.

Decens illorum moles.

Quæ integrorum digitorum ſit forma.

Cæterùm quo diligentius manuum uſus unà cum diſſectione expẽderimus, eo etiam magis conſtabit, non eandem penitus formam digitorũ oſsibus, & integris obtigiſſe digitis, adhuc cute & unguibus obtectis, adipemq́; habentibus duriuſculam, qui neruis oppletus, in digitorũ lateribus, & maiori inſuper copia, in internis eorundem ſedibus, cuti ſubijcitur.[c] Integri enim digiti paulo minus toto teretes efformantur, quòd eiuſmodi figura, nullis eminentijs uariè protuberans, iniurijs minus ſit obnoxia. Non ita autem accuratè adamuſsimq́; interna ipſorum ſede, atq; externa teretes occurrũt, quòd in hac duntaxat propellendarũ iniuriarum habenda fuerat ratio: illa uerò digiti molliunt, ſubigunt, terunt & apprehẽdunt: quæ omnia deterius præſtarent, ſi hîc redderentur teretes. Ad hæc, quum digiti in lateribus minus ſint noxis expoſiti, quumq́; inuicem adducti, uarijs occaſionibus cõſtringi, in ipſorumq́; medio nullam ſedem uacuam relinquere debeant, illos in lateribus teretes fieri, haudquaquam ex uſu erat. unde etiam pollex ambo latera, ſed internum magis, teretia adipiſcitur: paruus autem exterrnum duntaxat, index uerò contrà internum, teres obtinet: quòd his ſedibus illi digiti alios non contingant, externæq́; propemodum digitorum ſedi, quantum ad abigendas pertinet iniurias, reſpondeant.

c Hos ſana & obeſula proponit manus.

Quî digitorum oſſa ſupra & infrà ab integris digitis forma uarient, & cuiuſmodi oſſium ſit ſubſtantia.

Cęterùm nullum digitorum os ſe offert, quod non ſuprà infraq́; craſsius & amplius ſit, quàm ſecundùm ipſius longitudinẽ: id quod omnibus ferè etiam longis oſsibus commune cernitur, ad articulationẽ perpetuò craſſeſcentibus, auctiſq́;. Si enim undiq; pari atq; in articulis cõſtarent craſsitie, homini pondere moleq́; admodum incommodarent. & ipſi articuli, niſi amplioribus concinnè adaptarentur baſibus, & non magis quàm reliqua aliàs oſsium

Lib. 1 de uſu partium.

Articulorum, quibus digitorum oſſa inuicem & conterminis oſsibus committuntur, ratio.

longitudo augerētur, penitus eſſent infirmi. Hac igitur ratione, etſi digitorum oſſa dura ſint, & denſa, non tamē, ut Galenus arbitratur, medullæ prorſus ſunt [d] expertia. Præter id enim, quòd ſuprà infraq; appendicum ferè modo nonnihil fungoſa exiſtunt, etiam ſingulis ſinus contigit grandior, medullæ aſſeruandæ gratia, ut & in poſtbrachialis oſsibus, paratus. Porrò quibus'nam articulorum formis digitorum oſſa articulentur, modò enitar perſequi, ſuo dein loco quam hæc per ipſorum longitudinē referant imaginem, explicaturus. [e] Quinti itaq; brachialis oſsis [f] ſedes, quæ primi pollicis articuli gratia, læui & lubrica cartilagine incruſtatur, tranſuerſim oblongo amploq; prominet [g] tubere, & [h] anterius [i] poſteriusq; (ſed lōgè magis anterius) inſinuatur. [k] Primum uerò pollicis os ſuprà tranſuerſim, ſeu ab interno latere ad externum, oblōgo amploq; ſinu inſculpitur, & anteriùs poſteriusq; (at magis anteriùs) extuberat, dictæ quinti brachialis oſsis ſedi, mutuo ingreſſu cōgruens. quamuis tamē non adeò inſigni, ut hic articulus unico tantum agatur motu, reliquorum ferè articulorum eo ingreſſu nexorum ritu. Is namq;, etſi potiſsimū laterali polleat motu, quo pollicem indici admouemus, & ab eodem rurſus abducimus, ipſeq; articulus ad hunc præcipuè motum extructus uideatur: nihilominus tamen aliquantulum flectitur & extenditur, tantoq; magis flectitur, quàm extenditur, quanto articulus ipſe in anteriorem manus ſedem, ſeu uolam, magis quàm in poſteriorem externam'ue ſedem producitur.

Primi pollicis oſsis ad brachiale contextus.

Quî primum pollicis os ſecundo articuletur.

Primum pollicis os ſecundo ueluti [l] inarticulatur: inferior enim ipſius pars in unicum deſinit caput, unicum ſimplicemq; ſecundi oſsis ſinum ſubiens. Verùm id caput non adamuſsim rotundum eſt, nec pariter in orbē undiq; deprimitur. In poſteriori namq; ipſius ſede, & magis adhuc in lateribus non minus ferè, quàm mediæ ipſius ſedis uertice extuberat, & ad interiorē tantum ſedem eductum, inibi deprimitur, itaq; cartilagine obductum adaptatur, ut ſecundū pollicis os, ſupra id caput magis flectimus, quàm extēdimus, ac in latera ducimus.

Quî ſecundum tertio.

Tertius pollicis [m] articulus, & à primo & à ſecundo constructionis ſpecie admodum uariat: quippe inferior ſecundi oſsis pars in duo oblonga bipartitur [n] capitula, ab externa ſede in internā procedentia, & in hanc priuatim educta & orbiculata. Hęc [o] ſinu quodam oblongo dirimuntur, non minus quàm ipſa capitula cartilagine incruſtato, & in internam ſedem magis quàm in externam pertinente. Superior uerò tertij oſsis ſedes, duos obtinet [p] ſinus, [q] tubere quodam oblongo diſiunctos, & duo ſecundi oſsis capitula excipientes. ipſum autem tertij oſsis tuber ſinū ſubingreditur, in ſecundi oſsis capitulorum medio cauatum. Hac igitur ratione, ſecundum os in tertium ſubit, & uiciſsim tertium excipit, amboq; oſſa mutuo ingreſſu tam ſcitè coarctantur, ut tertium os duntaxat extendi flectiq; queat: nequaquam autem, uel minimum etiam, in latus ducatur. Quandoquidē uerò ſecundi oſsis capitula cum eorundem ſinu in internam ſedem adeò atq; diximus pertingunt, conſiſtunt'ue, tertium os in angulum flectitur, & interim uelut à flexione tantum erectum, non ultra rectam lineam bene articulatis uiris extenditur.

Quî ſecūdi & tertij quatuor digitorum articuli.

Quî illorum primus.

Pari prorſus articulationis ſpecie, reliquorū digitorum [r] ſecundi [s] tertijq; compinguntur articuli, ſolamq; acutam flexionem, & rectam tantum extenſionē, citra omnem in latera motum, experiuntur. Cæterùm primus quatuor digitorum [t] articulus, unico perficitur [u] capite, & unico item [x] ſinu. Poſtbrachialis enim oſſa in unum ſingula deſinunt caput, ab externa oſsis ſede in internam multo longius, quàm ab uno latere ad aliud, tranſuerſim'ue latum & amplum. Dein caput hoc in internā manus ſedem lōgè magis, quàm in externam pertinet, longioriq; inibi interuallo cartilagine incruſtatur. Sinus

tamen

tamen in ſuperiori ſede primi quatuor oſsis digitorum cælatus, utcunq; orbicularis eſt, primumq́; os ſupra caput illud flectitur & extenditur, ac in latera utrinque agitur: non uerò, capitis formæ, quam ita oblongam eſſe diximus, occaſione, etiam circumuertitur. Præterea huius articuli extenſio, & laterales motus, non æquè ac flexio ſunt inſignes, aut in acutos pariter celebrantur angulos, quòd caput poſtbrachialis oſsiũ adeò modicè exteriùs & in lateribus deprimitur. Quãto tamẽ id caput magis exteriùs, quàm ſecũdi & tertij articulorũ capita, cartilagine obducitur, tanto etiã magis extra rectã lineã primi articuli, quàm ſecũdi & tertij extẽdũtur. perinde ac index in internũ latus, & paruus digitus in externũ latus magis quàm cæteri digiti inclinãtur: quòd primi ipſorũ articuli capita in ea latera exporrigũtur, et ueluti in orbẽ dilatẽtur. adeò ſanè, ut undecunq; ſingularis occurrat Naturæ induſtria, tam ſolicitè partium robori cõſulentis, ut primos articulos circũuerti noluerit, quũ manus radij´ue in pronũ & ſupinũ motus, abũdè digitorũ circũductui accõmodent. Quẽadmodũ inſuper motus illi, ſimul cum humeri ad ſcapulã circũactu, pręſtãt, quo minus æquè digitorũ extenſione ac flexione indigeamus: ſic quum primos digitorũ articulos in latera agere poſsimus, nihil opus eſt ſecũdos & tertios tam laxè cõponi, ut eodẽ quoq; pollerẽt motu. Atq; ita, quo diligẽtiùs hęc, unũ profectò Naturæ artificiũ ex alio mox proponentia, expendo, eo etiam magis Galenum miror in libris de Partiũ uſu, omnes digitorũ articulos ad mutuum ferè ingreſſum cõparaſſe: & in libro de Oſsibus eandẽ articuli ſpeciem omnibus oſsibus tribuere, quum ait, ſuperioris oſsis caput in ſubſequẽtis ſinum ingredi, non ſecus quàm ſi in articulatione omnes ſimul articulos cõmitti arbitratus fuiſſet. Deinde in libris de Adminiſt. ſect. ita muſculorum undiq; contra ueterum placita inſtituit hiſtoriã, ut tẽdines digitos in latera ducẽtes non minus ſecundis & tertijs, quàm primis digitorũ tribuat oſsibus. Vtcũq; uerò ſit, uel articulorũ ratione digitorũ oſſa ab integrorũ digitorũ imagine plurimũ uariãt. & inſuper tertiũ os inferiori ſua[y] ſede, qua nulli coarctatur oſsi, etiã protuberat, aſperũq; capitulũ duobus quaſi uinculis donatũ obtinet, ut toti internæ huius oſsis ſedi[z] tẽdo, qui ipſum flectit, adnaſcatur, ac demũ ſuo fine, ueluti in oſsis apicẽ, qui nõnihil ſuo extremo cartilaginoſus euadit, ualidiſsimè inſeratur.[a] Atque huius etiam tẽdinis occaſione tertiũ os tota interna ſua ſede, qua modicè protuberat, aſperũ inæqualeq́; occurrit. Cæterùm interna primi pollicis oſsis ſedes ſecundũ ipſius longitudinẽ internæ reſpõdet ſedi oſsium poſtbrachialis, quę paulo acutiùs quàm teres forma, extuberat. quum tamẽ prima quatuor digitorũ oſſa, uti & eorũ ſecunda, & ſecundũ quoq; pollicis tota regione inter articulos ipſorum cõſpicua deprimãtur, & potius in plana ſuperficie ſinuentur, quàm extuberẽt: idq́; tendinũ qui ipſis exporrigũtur cauſa, qui quum teretes ſint, tereti etiã corpori nequiuiſſent inniti. Quinimò non tantũ eiuſmodi tendines oſsibus illis exporrigũtur, at ligamẽta etiã ab oſsibus educũtur, in quibus tendines ueluti in anulis repunt, quibusq́; ad depreſſam oſsium ſedem continentur, ab illaq́; exurgere haud permittuntur. Conſiſtit autem in ſecundo pollicis oſſe[b] tendo, tertium ipſius os flectens. in primis uerò quatuor digitorũ oſsibus, duo ſe offerunt tendines, quorum[c] unus ſecundũ ſui digiti flectit os,[d] alter tertiũ, qui etiam ſecundo deducitur oſſe, quum interim primo pollicis oſsi nullus eiuſmodi alligetur tendo, quod ſimiliter ac poſtbrachialis oſſa externa ſede latũ depreſſumq́; magis eſt, quàm gibbũ: quantũuis tamẽ reliquorũ oſsiũ digitorũ externa ſedes ſit prorſus gibba, & teres, hisq́; ſedib. inſtar membranarũ expanſi dilatatiq́; inſerãtur[e] tẽdines, neq; ulli teretes ipſis uehãtur. At tertia

Naturæ in digitorum articulis ſcopi.

Libro 2.

y apices 1, 2 fig. ca. 25.

z 6 muſc. tab. δ muſculi κ. et γ muſculi ξ.

a Cõfer hic undiq; primã fig. ca. 25 ſecũdæ, & oſſa inter ſe.

Tertij digitorum oſsis extremum & apex cuiuſmodi.

Interna oſsium ſedes cuiuſmodi ſecundum longitudinem.

b 6 muſc. tab. θ muſculi κ.

c 5 muſc. tab. ε muſculi θ. & 6 muſcul. tab. δ muſculi ι.

d 6 muſc. tab. γ muſculi ξ. & 6 tab. ʃ muſculi c.

e 9 muſc. tab. tẽdines muſculorũ z, θ, ʃ.

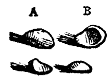
interim digitorum oſſa, etſi externa ſede teretia ſint, ab articulatione tamen, quo ſecundis committuntur oſsibus, ad ipſorum extremum ducta, non æquè ac reliqua eminent: ſed unguibus cedẽtia, tanto minus protuberant, quantam ſedẽ ungues occupant, ne ſcilicet integer digitus in tertio oſſe proceriùs quàm in reliquis oſsibus exurgat. Latera primi pollicis oſsis, uti & tertiorum oſsium latera, ſunt quodãmodo teretia. Primorum uerò oſsium, qui in quatuor ſunt digitis, & ſecundorum oſsium quinq; digitorum latera dimidiæ partis lateri reſpondent, quæ à tereti corpore per medium eſſet reſecta: quòd nimirum ea oſſa ſede interna debuerint eſſe plana, & externa gibba. neq; hîc quicquam pollicis, & indicis, & parui digiti oſsium latera, priuatim (ut integri aliàs digiti) ſibi uendicant: adeò ut Galenus parem integrorum digitorum, & eorundem oſsium formam, minus rectè uideatur proponere.

Latera cuiuſmodi.

DE OSSICVLIS, QVAE SESAMO SEMINI COMPARANTUR. Caput XXVIII.

*Huic Capiti præcipuè famulatur prima figura, uigeſimoquinto Capiti præpoſita, & internam manus ſedem unà cum oſsiculis hoc Capite deſcribendis commonſtrans: ad characteres nimirum N, T, V, V, X & X. quorum etiam N & T, in ſecunda eius Capitis figura cernuntur. Item huc impensè facit ſecunda figura, trigeſimotertio Capiti prælocanda, ad characteres μ, ♀, ω & *. Quin etiam figuræ integram oſsium compagem referentes, & ad primi libri calcem poſitæ, hæc oſsicula k notata proponunt.*

A B

C D

Cæterùm priuatim hac tabella duo delineantur oſsicula, primo pollicis in pede internodio ſubiecta, ac in ſecunda trigeſimitertij Capitis figura ω & ♀ inſignita. ac A quidem hîc notat interioris oſsiculi inferiorem ſedem, terræ innitentem: B eiuſdem oſsiculi ſuperiorem ſedem, quæ caput ſpectat pedij oſsis pollicem ſuſtinentis. C exterioris minorisq; oſsiculi ſuperiorem ſedem indicat: D uerò humiliorem.

PRAETER oſſa tribus iam proximè præcedentibus Capitibus explicata,[a] alia quędam exigua in manu occurrunt, ſeſamo ſemini à diſſectionũ peritis comparata. Cuiuſmodi tamẽ ea ſint, & quibus ſedibus, quoq; numero in homine, aut etiam ſimia reponãtur, neminem obſeruaſſe deſcripſiſſe'ue ſcio. atq; adhuc minus illorum oſsiculorum uſus à quoquam exactè uereq; eſt pertractatus. Opportunè igitur quot huius generis oſsicula diligenti muſculorum tendinumq; examine hactenus inuenerim, hic perſequar. Muſculorum namq; magis quàm oſsium inſpectione, præſentium oſsiculorũ non pœnitendum numerũ, tam in pede, quàm in manu comperi: quum ſcilicet maxima ex parte, ac tota ferè, tendinibus innaſcantur, unaq; tantum ſuperficie, læui & lubrica cartilagine incruſtata, alterius cuiuſdam oſsis lubricam læuemq; ſedem contingant, peculiaribus ligamentis illi oſsi nuſquam commiſſa. perinde ſanè ac[b] os genu articulo præpoſitum, ac patella nobis appellatũ, tendinibus quibuſdam tibiam extendentibus innatum cernimus. Imò non aliunde ſeſaminorũ oſsium conſtitutionem promptius, quàm ex patellæ fabrica petas. uidentur namq; hæc oſsicula tendinibus immerſa, innataq;, ut ſua duricie in quibuſdam motibus impetum oſsis ſuſtineant, excipiantq;, cui tendo eiuſmodi adauctus munitusq; oſsiculo, prætenditur. Atq; quum impetũ illum oſsis reprimunt, unà quoq; in hoc ipſa conferre quis haud immeritò putauerit, ne cui præponũtur os, facilè ex ſua articulatione proſiliat: adeò ut patella, utpote os ſeſaminis longè grãdius, horum naturam ſcitè oſtendat. Spectantur autem hæc tanto inſigniora, ac quodãmodo plura, quo ſenioris, magisq; oſſuoſi hominis corpus ſectioni adhibes. In pueris namq; adhuc ſunt cartilaginea, & non admodum in ſuis, quibus continentur, tendi-

Cuiuſmodi ſeſamina ſint oſsicula.

Patellæ fabricam ſeſaminorum naturam docere.

[a] 1 fi. cap. 25 T, V, X, X.

[b] figure cap. 32. de in ſpectis ó muſc. tab. *. & 2 muſcul. tab.

tendinibus conſpicua.unde etiam in canibus & ſimijs, & alijs ferè quadrupedibus,magis quàm in homine,animali uidelicet humidiore, minusq́; duris oſsibus prædito,ſeſe offerunt.Homo itaq;, qui iuſtum attigit incrementum,[c] bina in anteriori ſede ſecūdi pollicis manus articuli habet oſsicula, capiti primi pollicis oſsis,quod ſecundi pollicis oſsis ſinum ſubit,præpoſita, tendinibusq́;[d] muſculorum innata, qui principium ex uola ducētes, ſecundum pollicis flectunt articulum. Conſiſtunt uerò hæc oſsicula,fœnugræci ſeminis molem uix excedentia, ad anterioris articuli ſedis latera,[e] tendinemq́; per ipſorū medium conſcendere ſinunt,qui tertij pollicis articuli flexionis autor habebitur.Ac quemadmodum hæc oſsicula ad ſecundum pollicis cernuntur articulum: ita quoq; ad primos quatuor digitorum articulos,[f] alia duo ſpectantur, dictis nuper minora, ſed pari interim cum illis modo breuibus[g] muſculorum tendinibus innexa: qui à poſtbrachialis oſsibus pronati,primos quatuor digitorum flectunt articulos.Inſuper in anteriore tertij pollicis articuli ſede unicum inuenitur oſsiculum,articuli medio præpoſitum,ac læui ſua ſuperficie ſinui cōgruens, qui inter duo ſecūdi pollicis oſsis cernitur capitula, tertij oſsis ſinus ad articulationem ſubeuntia. Innaſcitur autem id oſsiculum tendini tertium pollicis os flectenti,hicq́; ad articulum lateſcenti.Hoc oſsiculo [h]aliud minus multo,& quaſi prorſus cartilagineum, in ſecundo & tertio quatuor digitorum occurrit, ſitu cum pollicis articulo reſpondēs,& tendini innatum,cuius beneficio articulus ad quem oſsiculū refertur,flexionem obtinet.In pede[i] omnia cum manu ſunt paria, præterquàm quòd in quatuor pedis digitis hæc oſsicula tanto ſunt minora,minusq́; conſpicua,quanto magis manus digiti pedis digitos magnitudine ſuperant.Vt autem pedis pollex amplioribus quàm manus pollex efformatur oſsibus,ita quoq; multo grandiora ipſi,quàm manus pollici obtigerunt oſsicula. Ac[k] duo ſatis inſignia primo ſubijciuntur pollicis articulo,capiti appoſita pedij oſsis, quod primo pollicis oſsi inarticulatur. Horum interius dimidio ferè maius eſt exteriori, ac indici pedis uiciniori,adeò ut dimidiam maiuſculæ piſæ iam cortice emundatæ molem quodāmodo æquet, uti etiam forma illi non admodum eſt diſsimile. Innaſcuntur autem hæc duo pollicis oſsicula nerueæ[l] muſculorū iuxta inſertionem parti, qui primum pollicis os flectūt.[m] Oſsiculum uerò, ſecundo pollicis ſubditum articulo, innectitur[n] tendini ſecundum pollicis os flectenti: multoq́; etiam minus eſt exteriori eorum quę ad primum pollicis referuntur articulum.Oſsiculorum quæ hoc Capite tractamus claſsi,quis fortè adnumerabit[o] oſsiculum, quod ſubinde in manu cōſpicimus, iuxta connexum poſtbrachialis oſsis, paruum digitum ſuſtinētis, ad octauum brachialis os,quod ad[p] tendinem ferè ſpectat,hîc poſtbrachiali inſerto, & brachialis extenſionis opifici. Deinde bina recenſebit in poplite occurrentia oſsicula,quæ duorum primorū pedem mouentium muſculorū innaſcuntur[q] capitibus,mox in illorum ex femoris oſſe principio. Oſsicula enim hæc læui ſua & lubrica ſuperficie,qua extra muſculorum ſubſtantiā prominent, elatiorem ſpectant ſedem poſterioris regionis inferiorū femoris[r] capitum, quorum impetum illa ſoluunt & ſuſtinent,hoc priuatim ſibi uendicantia,quòd muſculorum exortibus, non uerò aliorum ferè omnium oſsiculorum ſeſamo comparatorum modo tendinibus innectantur. Præterea his forſan adijcietur oſſea pars,in ſenum tendine occurrens,qui ad os[s] teſſeram referens,ſingulari Naturæ induſtria reflexus, ſeptimi pedem mouentium muſculi tendo exiſtit. Inſuper his accedit[t] oſsiculum,non ſemel repertum ad externum latus articulationis pedij oſsis paruum digitum ſuſtinentis, cum pedio, ad inſertionem nimirum

Quot in manu occurrant ſeſamina.

Quot in pede obſeruantur ſeſamina.

Cuiuſmodi oſsicula ſeſaminis adnumerari poſſunt.

c unum 1 fig. cap. 25 T. alterū 2 fi. ca. 25 T.
d 7 muſc. tab. 1, 2, 3.
e 6 muſc. tab. [illegible] muſculi x.
f 1 fi. cap. 25 V, V.
g 8 muſc. tab. 2.
h 1 fi. cap. 25 X, X.
i Oſtenditur 2 fi. cap. 33.
k 2 fi. cap. 33 [illegible] & figura præſenti capiti præpoſita.
l 14 muſc. tab. 8.
m 2 fig. cap. 25 [illegible]
n 14 muſc. tab. [illegible] muſculi A.
o 1, 2 fig. cap. 25 N.
p 9 muſc. tab. 9 muſculi A.
q 12 muſc. tab. [illegible] muſculorum Θ, Y.
r 1 fi. cap. 30 E, F.
s 15 muſc. tab. X muſculi V.
t ad x figuræ 2 capitis 33.

rum[u] tendinis octaui pedem mouentium muſculi. Horum tamen omnium nullum æquè magnum durumq; eſt, ac interius oſsiculũ duorum quæ ad primum pollicis pedis ſpectãtur articulum. unde etiam ſuſpicor magos & occultæ philoſophiæ ſectatores huius oſsis meminiſſe, quum in homine durum quoddam, & nulli corruptioni obnoxium, & ciceri imagine reſpondens oſsiculum eſſe tradunt: id poſt mortem in terra reconditum, inſtar ſeminis, hominem extremi iudicij die producturum affirmãtes. Illud enim pedis oſsiculum in infima hominis ſede collocatur, inſigniter durum: quamuis tamen dẽtibus duritia cedat, neq; minus ipſis dentibus corruptioni obnoxium ſit: ipſumq; etiam[x] octauum brachialis os ciceris imaginem melius, quàm hoc pedis oſsiculum exprimat. Num tamen Arabes, & uerè occulti illi tenebricoſiq; philoſophi, ex hoc oſsiculo, ipſis Albadaran nuncupato, hominem rurſus propagandum rectè ſentiant, Theologis diſceptandum relinquo, qui liberam ſibi de reſurrectione, animarumq; immortalitate ac euentu, diſputationem & ſententiam uendicant.

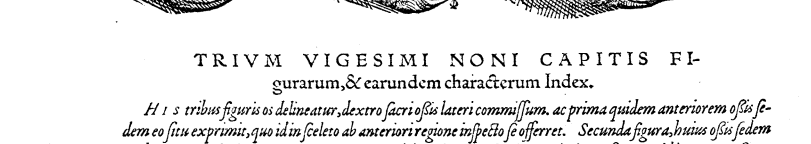
Albadaran oſsiculum.

u 15 muſc. tab. b muſculi.

x 1, 2 fig. cap. 25 X.

DE OSSIBVS, SACRI OSSIS LATERIBUS COMMISSIS. Caput XXIX.

PRIMA XXIX. CAP. FIG. *SECUNDA.* *TERTIA.*

TRIVM VIGESIMI NONI CAPITIS FIGURARUM, & earundem characterum Index.

His tribus figuris os delineatur, dextro ſacri oßis lateri commiſſum. ac prima quidem anteriorem oßis ſedem eo ſitu exprimit, quo id in ſceleto ab anteriori regione inſpecto ſe offerret. Secunda figura, huius oßis ſedem undecunq; exprimit, quæ externa eſt, corporisq; interiora non ſpectat, eo nimirum ſitu, quo id integram oßium compagem ex dextro latere intuenti occurreret. Tertia figura oppoſito ſitu internam huius oßis ſedem appoſitißimè oſtendit. Cæterùm etſi omnes harum figurarum notæ priuatim aliquid, ut mox perſequar, indicent, ipſis tamen obiter integrum quod hîc delineatur os, in ilium os, & coxendicis, pubisq;, tanquam in peculiares ipſius ſedes, ſubdiuidere licebit. ut nimirum in ſecunda figura à c, per b, ad S: ac rurſus in tertia, ab S, per N, ad c lineam duci fingeres, ilium os à coxendicis oſſe quodámodo terminantem. Quicquid enim ſupra hos habetur characteres, ilium os nuncupabitur. Quod autem inter hos characteres, & in ſecunda figura inter V, per ſ, & h,

ad

Φ. *ad Φ: & in tertia inter V, per O, & ſ, ad Φ intercluditur, coxendicis oſsis loco nobis erit. Reliqua uerò totius oſsis ſedes, pubis os appellabitur: quæ ſcilicet in ſecunda figura ad ſiniſtrum latus characterū V, ſ, h, & Φ conſiſtit: in tertia autem ad dextrum latus V, O, ſ, & Φ.*

A, B, C, C, D, D, E, F, G in 3 *Sedes ilium oſsis notatur, quæ ſacri oſsis tranſuerſis nectitur proceſsibus. ac A quidem & B priuatim indicantur ſinus, quos anterior trium ſuperiorum oſsis ſacri oſsium tranſuerſorum proceſſuum protuberās pars ſubit. Et B rurſus oſsis ilium pars indicatur, inſtar cultri acuta, tenuisq́;. C & C oblongum tuber ilium oſsis, proceſſuum ſacri oſsis oblongo ſinui congruens. D & D longus ilium oſsis ſinus, qui ſacri oſsis tuber dorſi ſpinæ modo protuberās admittit. E & F & G ſedes ilium oſsis, non ad amuſsim ſacri oſsis ſinibus tuberibusq́; reſpondens. quanquam E & F duo ueluti tubera indicentur, ſinus ſacri oſsis obſcurè ingredientia. G autē ſinus notatur, qui oſsis ſacri tuber admitteret, tranſuerſim duos illos ſacri oſsis ſinus intercedēs.*

H, I 2,3 *Quicquid ad dextrum H & I in ſecunda figura habetur, & in tertia ad ſiniſtrum, portionem ilium oſsis indicat, poſteriùs quàm tranſuerſorum ſacri oſsis proceſſuum amplitudo eductam.*

L, R, R, P in prima: Q uerò, H, R, R, P in ſecunda: & P, L, H, Q in tertia, *appendix ilium oſsis indicatur. Cæterùm L internum appendicis latus priuatim notatur. R uerò & R externum appendicis latus, interno minus compreſſum. P anterius appendicis extremum, Q poſterius appendicis extremum.*

K, K 3 *Sedes ad horum characterum ſiniſtrum latus, in ilium oſsis interna regione cōſiſtens, nono dorſum mouentium muſculo principium præbet.*

M, N, O 3 *Tuber, à quo principium decimi femur mouentis muſculi pendet. Amplitudo autem, quæ P, L, K, K, M, N, S in tertia figura circumſcribitur, principium offert ſeptimo femur mouenti muſculo.*

T 1,2,3 *Sinus in elatiori coxendicis oſsis ſede cælatus, & ſexto ac ſeptimo femur mouentibus muſculis, unà cum primo crus petente neruo, uiam præbens.*

S 1,2,3 *Tuber externum latus dicti nunc ſinus conſtituens, iliumq́; oſsi & coxendicis pariter commune.*

X 1,2,3 *Tuber internum dicti nuper ſinus latus efformans.*

Z, Y 2 *Prima in ilium oſsis dorſo admodum obſcurè apparens linea.*

a, b 2 *Secunda dorſi ilium oſsis linea.*

e, f, g 1,2 *Sinus, acetabulum'ue coxendicis oſsis, cui femur inarticulatur. Porrò g ſeparatim huius ſinus ſedem notat, læui cartilagine non incruſtatam, altiusq́; quàm reliqua ſinus ſuperficies inſculptam.*

i, i 1,2 *Supercilia acetabuli in coxendicis oſſe cælati.*

h 1,2 *Sedes ubi ſupercilia intercidunt, ac ueluti ſinu quodam inſigni donantur.*

c 2,3 *Sedes, qua neruus cæterorum corporis maximus, atq; ex pluribus neruis conflatus porrigitur.*

d 2,3 *Proceſſus coxendicis oſsis, à quo ligamentum ad ſacrum os enaſcitur.*

k 1,2,3 *Sinus coxendicis oſsis, ad quem decimus femur mouentium muſculus, ueluti ad rotulam reflectitur.*

l, m, n, o, p, q in ſecunda figura, l autem duntaxat in prima, *coxendicis oſsis appendix notatur. ac l quidem poſterior appendicis terminus inſignitur, q uerò anterior: m autem prima appendicis impreſsio, o ſecūda, n tertia, p ad q uſq; quarta. quæ ſingulæ peculiarium muſculorum parantur initijs.*

u 1,2 *Sedes, qua dextrum pubis os, cartilaginis interuentu ſiniſtro coaleſcit. Sed u in prima figura priuatim notat oſsis aſperitatem, à qua cartilago abſceſsit: in ſecunda uerò, externa eius oſsis ſedes uiſitur, quæ muſculorum educendorum occaſione aſpera eſt.*

r 1,2,3 *Pubis oſsis foramen, omnium oſsium foraminum patentiſsimum.*

V 1,2,3 *Sinus ſuperiori pubis oſsis ſedi inciſus, quo maxima crus petens uena & arteria, ac in uiris ſeminaria uaſa deducuntur.*

ſ 1,2,3 *Sinus in elatiori foraminis pubis oſsis ſede inſculptus, ac uenæ cuidam & arteriæ, tertioq́; crus petenti neruo, uiam porrigens.*

t 1,2,3 *Hac ſede pubis os nōnihil, ne nimium extenuetur, craſſeſcit, & in uiris ſecundum penis muſculum, & alterum ipſius corpus, educit.*

TRANSVERSIS trium ſuperiorū oſsis ſacri oſsium [a] proceſsibus, utrinq; unum cōnectitur [b] os, cui integro nullum nomen Galenus inditum affirmat: unde & ἀνώνυμον, ac ſi dicas innominatum, quidam id appellarunt. Verùm lata ipſius, & ſuperior, ac poſterior, ſacroq́; oſsi commiſſa pars, Ilium os uocatur: anterior autem oſsis pars, qua in pubis regione cum alterius lateris oſſe [c] committitur, ampliterq́; perforatū eſt, Pubis os: media uerò eiuſdem ſedes, ad femoris ingreſſum poſita,

Lib. de oſsib. cap. 20.

Ilium os.

Pubis.

autem horum oſsium ſedes circumſcribendæ ſint, ex characterum indice petendum eſt. c *integrar. fig. s*

Coxendicis.

poſita, Coxendicis os appellatur. adeò ut unius lateris os ſibi continuum, non ſecus denominetur, quàm ſi tribus propria circumſcriptione terminatis extrueretur oſsibus: poſteriori ſcilicet, anteriori, & medio: ſeu ilium oſſe, pubis oſſe, & oſſe coxẽdicis. Cæterùm Celſo uniuerſum os, coxæ os: autori uerò Introductorij, ſeu Medici, quemadmodum & Hippocrati, nonnunquam ἰσχίον (quod eſt coxendix) dicitur. quamuis interim & latiorem poſterioremq́; huius oſsis partem, ilium: anteriorem uerò, pubis os uterq;, aliorum diſſectionis profeſſorum modo nuncupet. His oſsibus non parua in uſu cum ſcapulis eſt affinitas. ut enim ſcapulæ potiſsimum articulandis humeris formantur, ita ſanè hæc oſſa in hoc præcipuè ſunt accommoda,[d] ut femora ipſis articulentur, horumq́; ope homo erigatur & ſedeat. Dein, ut ſcapulæ cernuntur amplæ, uarijsq́; proceſsibus donatæ, quo muſculis pluribus educendis aptiores eſſent: ſic hæc oſſa omnem ferè conſtructionis rationem in eum modum fabricatam oſtendunt, ut ab ipſis omnes propemodum femur mouentes muſculi pronaſcantur: præter alios, qui ab illis principium ducentes, tibiarum & thoracis & dorſi motibus famulantur, & peni in uiris peculiares exiſtunt. At quí nam muſculi & ligamenta, peniſq́; corpora ab his oſsibus enaſcantur, orationis ſeries, oſsium partes enarrans, ſenſim edocebit. Nunc autem minimè prætereundus eſt ipſorum uſus nequaquam infimus, quo multis corporis partibus inſtar fulcrorum ſubijciuntur, & pleraſq; continent & amplexantur.[e] Duo enim hæc oſſa ſimul cum ſacro oſſe ueluti peluim quandam efformant,[f] quæ inteſtina concinnè ſuſtinet, & ueſicam, & in fœminis uterum elegãtiſsimè comprehendit, ac demum eas quas amplectitur partes tutò munit.

In lib. de Articulis.

Oßiũ ſacri oßis lateribus commiſſorum uſus.

d integrarum fig. A in Θ.

e 1, 3 integ. fi. Θ cũ M.

f Petitur hæc ex 5 li. figuris, præcipuè autẽ 22, 24, 25.

Iliũ oßis ſedes ſacro oßi commiſſa qualis.

Ilium itaq; oſsis[g] ſedes, ſacro oſsi commiſſa, egregiè uaria eſt: quemadmodum ſacri oſsis tranſuerſos proceſſus ea ſede, qua illi oſsi cõnectuntur, admodum uarios multiplicesq́; eſſe retulimus. Singulis namq; illorum proceſſuum ſinibus, ilium oſsis tubera, & eorundem proceſſuũ tuberibus, ilium oſsis ſinus ita correſpondent, ut multis partibus mutuo ingreſſu ilium os ſacro cõmittatur: non quidem connexu ad motum conſtructo arbitrarium, aut ſinibus tuberibusq́; læuibus, & cartilagine lubrica incruſtatis: uerùm connexu uadiſsimo, & in ſymphyſis ſeu unionis claſſem quaſi referendo: quæ catilaginoſi ligamenti, aut potius puræ cartilaginis interuentu perficitur. Ilium oſsis ſinuum, & tuberum, quibus id ſacro oſsi committitur, forma, ex ſacri oſsis deſcriptione læui negocio petitur. Vt enim tranſuerſos ſacri oſsis proceſſus primùm oblõgo ſinu donari dictum eſt, ita etiam ilium os,[h] oblongum tuber ſinui congruens obtinet. & quia proceſſuum ſinus anterior pars, ſinuśue ſupercilia, ſatis inſigniter extuberant, porrigunturq́;, ilium etiam oſsi ad anteriorem oblongi ſui tuberis ſedem[i] ſinus inſculpuntur, quos extuberantes illæ proceſſuum partes ſubeunt. Vbi autem humillima eorum[k] ſinuum ſedes conſpicitur, ilium os quaſi in cultri aciem exacuitur, ut eandem cum quarti oſsis ſacri oſsis[l] tranſuerſo proceſſu conſtituat ſuperficiem. Rurſus oblõgo ſacri oſsis tuberi, quod inſtar latioris lineæ in proceſſuum ſinibus eminere relatum eſt,[m] oblongus etiam ilium oſsis ſinus conuenit, tuber id ad amuſsim ſuſcipiẽs. Porrò duobus proceſſuum ſinibus ad poſteriorem dicti nunc tuberis ſedem conſiſtentibus, & tuberi tranſuerſim in illorum ſinuũ medio prominenti, ilium os non æquè accuratè[n] reſpondet, quum ſacrum os ilium oſsi non admodum hac ſede ſit cõterminum: ſed plurima cartilago ligamẽti natura participans, hæc oſſa intercedat, totam amplitudinem, qua inuicem oſſa inibi dehiſcunt, infarciens. Vniuerſa igitur ilium oſsis ſedes ſacro commiſſa, aſpera eſt, ac inæqualis, & inſigniter craſſa: quemadmodum &

g 3 fig. A, B, C, D, E, F, G.

h 3 fi. C, C & dein ſeriatim cõfer cum fig. cap. 18.

i 3 fi. A, B.

k 3 fig. B.

l 2 fi. ca. 18 humilius. L

m 3 fig. D, D.

n 3 fig. E, F, dein G.

reliqua

reliqua oſſa illis ſedibus, quibus inuicem compinguntur, ampla craſſáq; ideo eſſe nouimus, ut ualidiorem ampliorémq; connexũ efficerent. Atq; hæc craſſa ilium oſsis pars[o] in poſteriora longè magis quàm tranſuerſorũ ſacri oſsis proceſſuum amplitudo, porrigitur, prominetq;: tum quòd iliũ os amplisſimum latiſsimumq; ſcapulæ modo eſſe oportuit, ut femur mouẽtes, & alios pleroſq; muſculos, paulo pòſt enarrandos, à ſe pronaſci ſinat: tum ut ad poſteriorem ſacri oſsis ſedem aptum conſtitueret locum, à quo[p] quartus hominis thoracem mouentium muſculus principium duceret: unà cum dorſum mouentium[q] undecimo, qui ſimul cum illo thoracis muſculo, ab interno latere oſsis ilium (qua id in poſteriora ferri diximus) & ab oſsis ſacri poſteriori ſede, originem nanciſcitur: ſimiliter ac[r] muſculus dorſum mouentiũ decimuſtertius, ab hac etiam oſsis ſacri, & ilium oſsis ſede, initium ſumit. Tota ilium oſsis amplitudo planæ ſemicirculari figuræ non admodum abſimilis, ſuperiori ſua ſede ſecundùm totam ſemicirculi circumferentiã,[s] appendicem obtinet, quæ ueteribus Spina ilium oſsis dicebatur. Ipſi namq; dorſum ilium oſsis uocarũt, externam ſuæ amplitudinis ſedem: quia hæc ampla eſt, & ſi cum interna cõferatur, quodammodo gibba. Appẽdicis autem ſedes extrorſum prominet, ac ueluti illius dorſi cenſetur ſpina. Verùm etſi ueteres hæc nomina rectè inſtituerint, & Galenus etiam eorum nominum, ut & oſsis ſedium quoq; differẽtiam, apud illos fuiſſe animaduerterit: nihilominus is ſubinde Dorſum cum Spina in tibiam & femur mouentium muſculorum deſcriptione confudit. quod nos, quoad licebit, euitantes, Dorſum oſsis ilium ſuæ amplitudinis externã regionem appellabimus: Spinam uerò, ſemicircularem ipſius appendicem, quæ aſpera, inæqualiſq;, &[t] interno[u] externoq; latere ſuperius compreſſa uiſitur. Comprimitur quidem interna ſede, ut inibi amplior reddita, carnoſam[x] tranſuerſi abdominis muſculi partem, illinc aptius educat. Externo autem latere appendix comprimitur, ampliorq; fit, ut potiſsima obliquè[y] aſcendentis abdominis muſculi carnea pars hinc principium ſumat, & obliquè[z] deſcendens abdominis muſculus illic inſeratur. His enim tribus muſculis uniuerſa ſuperior appẽdicis ſedes occupatur. atq; ut illi ampliores carnoſioreſq; in ilium lateribus, quàm iuxta dorſum, aut in abdominis anteriori ſede ſunt: ita quoq; appendicis[a] pars, quæ abdominis latera reſpicit, anteriorq; eſt, unà cum iliũ oſsis ſede, cui appendix cõmittitur, craſsior eſt, quàm[b] pars uertebris & dorſo proxima.[c] Anterius uerò appendicis extremum, anterior'ue ſpinæ ilium oſsis pars ideo eſt craſsiſsima, ac ueluti antrorſum educitur, quòd præter abdominis muſculos ipſi commiſſos, duobus muſculis principium porrigat: quorum[d] alter tibiæ motorum primus,[e] alter autem ſextus cenſebitur. Cæterùm ab ilium oſsis dorſo[f] tres potiſsimum enaſcuntur muſculi, ſuis principijs id uniuerſum occupantes. Quantam uerò ipſius ſedem ſinguli oppleant,[g] duę admodum obſcurè in hoc dorſo utcunq; aſpero eminẽntes indicant lineæ, quæ inſtar ſemicirculi ductæ, totius dorſi amplitudinẽ in tres ſedes diſterminant: quarum primam, quæ extra poſteriorem lineam in poſteriori potiſsimum dorſi regione conſiſtit, muſculus ſibi uendicat femur mouentium primus. Secundam uerò ſedem, inter duas lineas conſpicuam, muſculus obtinet femur mouentium ſecundus. Ex tertia ſede, à priori breuioriq; linea, ad coxendicis uſq; articulum pertingente, principium porrigitur muſculo femur agentium tertio. Ab interna autem ilium oſsis ſede, primùm[h] muſculus enaſcitur, qui dorſi motorum nonus erit, quiq; ex[i] læui, ſed utcunq; ampla ilium oſsis impreſsione, ad regionem tranſuerſi quintæ lumborum uertebrę proceſſus conſpicua, exortus ſui portionẽ adipiſcitur.

Ilium oſsis pars retrorſum magis quam ſacri oſsis tranſuerſi proceſſus ex porrecta.

Ilium oſsis appendix.

Spina. Dorſum.

Lib. 2 de Adminiſt. diſſect.

Quibus muſculis appendix occupetur.

Ilium oſsis dorſi lineæ, & quibus id occupatur muſculis.

Quibus interna ilium oſsis amplitudo.

o 2,3 fig. H,I.
p 12 muſc. tab. Δ.
q 13 muſc. tab. Γ.
r 14 muſc. tab. T,V.
s 1 fig. L, R,R. 2 fig. H R,R,P. 3 fig. P,L, H,Q.
t 1,3 fi. L.
u 1,2 fig. R,R.
x 6 muſc. tab. Δ.
y 4 muſc. tab. Γ.
z 3 muſc. tab. Θ.
a 2 fig. ab R per R ad P.
b 2 fig. ab R per H ad Q.
c 1,2,3 figur. P.
d 3 muſc. tab. Σ. dein ſ.
e eiuſdẽ tab. Φ. dein X.
f primus 9 muſc. tab. Γ. ſecũdus 10 tab. Σ. tertius 11 tab. Σ.
g 2 fig. Z, Y lineæ poſterior. anterior autẽ ab a ad b eiuſdẽ fig.
h 8 muſc. tab. Ξ.
i ad ſiniſtrum latus K, K figuræ 3.

Dein præter hanc ilium oſsis compreſsionem,[k] alia inſignis in ipſius interna ſede eſt amplitudo caua, & minimum aſpera,[l] muſculoq́; occupata femur mouentium ſeptimo, quem carneo amploq́; principio inſtar ſemicirculi ex hac amplitudine pronaſci, ac deinde ſenſim arctari, ſimulq́; cum[m] ſexti femur mouentium muſculi tendine,[n] primoq́; crus petente neruo, per[o] ſinum ferri docebimus, ſibi priuatim in coxendicis oſſe, ſeu media uniuerſi quod hoc Capite proſequimur, oſsis parte exculptum.

Sinus coxendicis oßis ſuperiori ſedi inſculptus.

In elatiori enim coxendicis oſsis ſede, ſinus inciditur amplus, qui in mundato oſſe foraminulis quibuſdam in hoc oppletus cernitur, ut is ligamentum educat, cuius beneficio os inibi læue, lubricumq́;, ac ueluti oleo inunctum cernitur, ut rectè ad hunc ſinum ſeptimus ille femoris muſculus, unà cum ſexti muſculi tendine, reflecti conuoluiq́; poſsit.

Sinus eius tubera.

Vtrinque ad ſinus iſtius latera,[p] unum inſigne prominet tuber, ſinum augens, ac quo minus hàc deſcendentes muſculi ex ipſo declinent, accommodum. Dein tuber ad externum ſinus latus conſiſtens, iliumq́; oſsi & coxendicis oſsi pariter cõmune, priuatim[q] nonum tibiam mouentium producit muſculum, cuius etiam uſus gratia utcunque amplum inæqualeq́; uiſitur,[r] paruum ſinulum inſtar ſciſſuræ ſibi uendicans, à quo muſculus ille fortius enaſcitur. Interius uerò tuber, plurimùm ad coxendicis oſsis robur confert, quod neceſſariò craſſum ualidumq́; eſſe oportuit, tum articulationis roboriſq́; nomine, tum etiam quòd id totius corporis, uti mox dicemus, altiſsimo ſinu, cui femur articulatur, cælandum fuerit.

Quomodo coxendicis oßis robori ſit proſpectum.

Atque huius etiam uſus occaſione, ilium os interna ipſius ſede ad elatiorem ſui cum ſacro oſſe connexus regionem,[s] craſſum ualidumq́; redditur, & ueluti ad interni tuberis internam ſedem continuo tubere porrigitur: quod non ſolum coxendicis oſsis robur adauget, uerùm etiam principium offert[t] muſculo femur mouentium decimo, qui internam pubis oſsis ſedem occupans, & ex tota interna coxendicis oſsis ſede etiam pronatus, femur extrorſum circũuertit.

Acetabulum femori articulando paratũ.

Externæ itaq; coxendicis oſsis (cuius robori tam ſolicitè Natura proſpexit) ſedi[u] amplus rotundusq́;, & omnium corporis ſinuum, cui oſſa articulantur, profundiſsimus ſinus inſculpitur, non omni ex parte læuis, lubricaq́; cartilagine incruſtatus. In anteriori enim ſede, non modica ipſius[x] portio altius quàm reliqua illius circumferentia inciditur, ac aſpera, cæciſq́; foraminulis quibuſdam oppleta cernitur,[y] ligamenti producendi gratia, quod teres in uerticem capitis femoris inſeritur. Deinde præſentis ſinus[z] ſupercilia, quæ nonnullis puerulis appendice efformata uidimus, in anteriori ipſius ſede leuiùs quàm in poſteriori protuberant, quòd ſcilicet femur ſedentibus magis in angulum flecti oportebat, quàm ſtantibus, aut aliud quid agentibus extendi, aut in poſteriora duci. Præterea in[a] humiliori coxendicis ſinus, acetabuli'ue ſuperciliorum ſede, animaduertendum quoq; eſt, ſupercilia non continuo ductu orbiculatim ferri, ſed incìdi, ac intermitti, ac ueluti iter parare[b] uenulæ hac in aſperam & cartilagine non obductam acetabuli ſedem exporrectæ, articuloq́; alimentum ſuppeditanti, à quo uiſcidus adaptetur humor, cuius auxilio articulus promptè mobilis euadat. Ne tamen ſinus huius in ſupercilio inciſi ratione, articulus nimium luxationi obnoxius redderetur, Natura ualidum cartilagineumq́; ligamentum orbiculatim ſupercilijs adnexuit, quod nullibi intermiſſum apparet, acetabulumq́; adhuc magis quàm ſupercilia adauget, & uenulæ illi uiam præbet, inter os & poſteriorem ipſius ligamenti ſedem tutò prorepenti. Cæterùm nunc quoq; perpendenda ueniunt cæca foraminula, paſsim in coxendicis oſsis acetabuli ſuperciliorum externa ſede in hoc parata, ut ualidiſsimum educant

cant[c] ligamentum, orbiculatim femur coxendicis oſsi colligans. Quinetiam modò[d] ſedes animaduertenda eſt, quæ inter anteriorem ilium oſsis partem, quæ ſacro committitur oſsi, & poſteriorem coxendicis regionem exculpitur, ut[e] neruo uiam præbeat, qui crus adeuntium quartus, omniumq́ue corporis neruorum ex pluribus compoſitus maximusq; exiſtit. *Sinus quo craſſiſsimus corporis neruus fertur.* Eſt quoq; hîc obſeruandus coxendicis oſsis[f] acutus proceſſus, qui[g] ligamentũ educit, in[h] tranſuerſum proceſſum quinti ſacri oſsis pertinens, & qui[i] muſculo principium porrigit, quem aut decimo femur mouenti muſculo aſcribemus, aut priuatim undecimum femur mouentium numerabimus.[k] *Coxẽdicis oſsis acutus proceſſus.* Neq; etiam prætereundus eſt ſinus, coxẽdicis oſsis poſteriori externæq́; regioni ſub dicto nuper proceſſu exculptus, ad quem mira Naturæ ſolertia, ueluti ad trochleæ rotulam, decimus femur mouentium muſculus reflectitur. *Sinus, ad quẽ decimus femur mouentiũ muſculus uoluitur.* Inſuper non perfunctoriè coxendicis oſsis[l] appendix indagabitur, toti infimæ ipſius ſedi, cui ſedentes innitimur, adnata, & oſsis, cui coaleſcit, amplitudinem ſeruans: quod cùm roboris gratia, tum muſculorum exortus cauſa, inſigniter craſſum uiſitur. *Appendix coxendicis oſsis.* Ab hac enim appendice, ut minimum quatuor grandes exoriuntur muſculi, quorum ſingula capita[m] priuatim in appendice impreſsionem ſedemq́; ſibi uendicant, in emundato integræ ætatis hominis oſſe ſatis conſpicuam.[n] Primus horum muſculorum, tibiam mouentium tertius erit, qui ab elatiore, & maximè poſtica eius appendicis ſede principium ducit.[o] Secundus, tibiam mouentium quartus habebitur, cuius principium minus quàm primi muſculi latum eſt, magisq́ue uerſus anteriora, iuxta extimum primi muſculi latus, pronaſcitur.[p] Tertius, tibiæ motorum quintus numerabitur.[q] Quartus uerò, maxima portio eſt eius muſculi, quem femur mouentium quintum ſtatuemus, quiq́; maximam præſentis appendicis ſedem ſuo principio occupans, totius corporis muſculorum facilè craſsiſsimus eſt. Sic itaq; poſterior, lata´ue, & dein media eius quod deſcribimus oſsis partes ſe habent. Anterior uerò, quæ Pubis os dicitur, tenuis utcunque cernitur, & dextrum os ſiniſtro[r] cartilaginis interuentu, quaſi unionis modo committitur. *Pubis oſsis hiſtoria.* quo enim homo ætate fit prouectior, eo ſemper connexus iſte minus cartilagine oppletur, minus´ue oſtendit cartilaginis. Atque id uiris pariter ac mulieribus commune eſt. neutiquam enim cum plebeijs medicis arbitrandum eſt, pubis oſſa uiris eſſe continua, mulieribus autem in hoc cartilaginis interuentu compacta, ut partus tempore remitti, inuicemq́; diſiungi queant. *Oſsium ſacro oſsi nexorum in uiris & mulieribus differentia.* Parturientibus namque mulieribus (uti neque quadrupedibus) hæc oſſa inuicem non diſiunguntur: uerùm id mulieres in hoc oſsium coalitu peculiare ſibi uendicant, quòd ipſis non tam longa linea, atque in uiris, committuntur. Deinde coxendicum oſsium infimę partes (dextram dico & ſiniſtram) in mulieribus mutuò longè magis diſtant, quàm uiris. Præterea infimæ pubis oſsium partes mutuò ſub ipſorum connexu diremptæ, multo etiam magis mulieribus quàm uiris ſeiunguntur, ac ueluti ſinuatæ, tenuesq́; redditæ, inuicem diſtant. adeò ut in mulierum oſsibus uacua ſedes inter coccyx os & internas regiones infimarum partium coxendicum oſsium, multo amplior quàm in uiris occurrat. Hæcq́; differentia tam eſt inſignis, ut uel ipſa abundè doceret, pubis oſſa in partu non recludi: etiamſi tactus inter pariendum, idem non leui opera atteſtaretur. Hac itaque ratione (ne id quod de[s] coccyge oſſe ſuo loco proditum eſt, adijciam) Natura fœtui excludendo proſpexit. Quo autem minori negocio leuiusq; mulieres uterum gererent, ilium oſſa illis multo ampliora ſunt, ipſorumq́;[t] ſpina in latera longè magis quàm in uiris educitur, & etiam illa oſſa extrorſum inſignius cauantur: &

ut ſemel dicam, hæc commodam geſtando fœtui ſedem efformant. Quòd autem nuper natis puellis, partus facilioris gratia, apud nullas gentes pubis oſſa aut comprimantur, aut diſiungantur, neminem diſſectionis ſtudioſum latêre arbitror: quantumuis id pertinaciter uulgus nunc de his, nunc illis nationibus affirmet. Quamobrem uerò pubis os maximo totius corporis oſsium[u] foramine (quod etiam propter magnitudinem, ab oſtij imagine θυρεοειδὴς nuncupatur) peruium ſit, illi demum cognoſcunt, qui ad amuſsim inter ſecandum didicere, qui'nam muſculi à coxendicis & pubis oſsibus pronaſcantur: illi enim arguunt, pubis os amplam & aptam educendis muſculis ſedem neceſſariò oportuiſſe fieri. Ne uerò interim fruſtra animal grauaret, ſed ut leue eſſet, eo quo diximus foramine donatur. Neq; eſt quod hàc aliquis[x] uaſa ſeminaria, aut maximas crurū[y] uenas &[z] arterias, aut etiam[a] neruos deduci arbitretur: quemadmodum nemo non credit, qui Anatomes rudis, nudam oſsium compagem intuetur. Illa enim organa âliam nanciſcuntur uiam: quippe maxima crus petens uena, arteriaq;, ſimul cum[b] ſecundo crus adeunte neruo, proprium[c] ſinum obtinent, in ſuperiori pubis oſsis ſede inſinuatum, è regione elatioris ſedis nuper dicti[d] foraminis. Porrò ſeminarijs uaſis etiam elatiùs quàm pubis os prominet, in abdomine iter paratum eſſe audies. Deinde ingens illud pubis oſsis foramen ualida[e] membrana oppletur, quæ[f] muſculum internæ foraminis ſedi proximum ab illo dirimit,[g] qui externam foraminis ſedem occupat. Neq; profectò aliquid, foramen hoc tranſit, præter[h] uenam, &[i] arteriam, [k] neruumq;, non ad genu uſque ramorum ſerie digeſtos. Præterea hæc uaſa non per foraminis medium feruntur: ſed in elatiori foraminis ſede[l] ſinus cælatur, illis uaſis deducendis paratus. Cæterùm ſuperior pubis oſsium[m] pars, qua inuicem committuntur, idcirco exaſperatur, quòd[n] rectos abdominis muſculos hinc enaſci, Naturæ uiſum fuerit. Deinde anterior quoq; oſsium ſedes inibi aſpera eſt, ut neruoſum caput[o] ſecundi tibiam mouentium muſculi hinc ritè pronaſceretur. Ad hæc, in anteriori pubis ſede,[p] à coxendicis oſsis acetabuli interno latere, ad pubis oſsium uſque commiſſuram, tuber, & quædam ueluti prominentia conſpicitur, à qua[q] octauus femur mouentium muſculus principium ducit. Quemadmodum uerò hæc anterior pubis oſsis ſedes protuberat, ita quoque poſterior[r] acutam oſtendit lineam, à qua muſculus femur mouentium decimus ſui etiam exortus[s] portionem aſſumit. His omnibus accedit pubis oſsis[t] craſsities, iuxta infimam pubis oſsium connexus ſedem, & magni illius foraminis internum latus, ubi pubis os quodãmodo teres craſſumq; ob hoc in uiris uiſitur, ut ipſius oſsis robur adaugeatur: utq; hinc præter quoſdam penis[u] muſculos, alterum corpus[x] eorum quæ penem conſtituunt, originem duceret. Atque in hunc modum oſſa ſe habent, ſacri oſsis lateribus connexa, quorum utrunque in nuper natis pueris, tribus conſtat oſsibus, quæ ternis lineis cartilagine oppletis diſtinguuntur. Hæ lineæ à coxendicis acetabuli centro, ubi inuicem ſunt conterminæ, porriguntur: una quidem ad ſuperiorem acetabuli ſedem, ſecunda ad externum acetabuli latus: tertia autem ad latus internum, quæ etiam per pubis os procedit, ubi id quodammodo teres eſt. adeò ut lineæ alterius lateris os neutiquam in ea ſedes interſecent, quas ilium os, & coxendix os, & pubis os nuncupabimus.

Cur pubis os maximo foramine peruium, & dein ipſius ſinus & tubera.

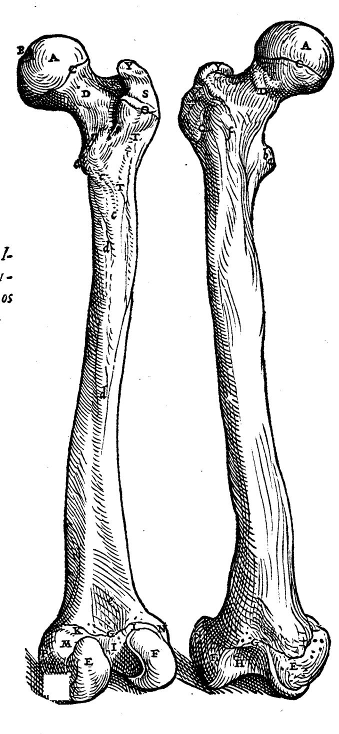
Oſſa ſacri oſsis lateribus commiſſa, in puerulis tribus efformari oſsibus.

DE

DE FEMORE. CAPVT XXX.

PRIMA TRIGESIMI CAPITIS figura, dextri femoris os poſteriori facie delineatum referens.

SECVNDA FIGVRA, FEMORIS dextri anteriorem faciem oſtendens.

CHARACTERVM, QVI DVABVS TRIgeſimi Capitis figuris adhibentur, Index.

A 1,2 *Caput femoris, acetabulum oſsis coxendicis ſubiens.*
B 1 *Sinus, femoris capiti inſculptus, & teretis ligamenti inſertionem à coxendicis oſſe excipiens.*
C 1,2 *Appendicis, rotundum femoris caput efformantis, cum reliqua femoris portione coalitus.*
D 1,2 *Ceruix femoris.*
E, F 1,2 *Inferiora femoris capita. ac E quidem internum, F uerò externum notat.*
G 1,2 *Hæc linea coalitum indicat appendicis, duo inferiora femoris capita conſtituentis.*
H 2 *Sinus, qui utriſq; capitibus E & F inſignitis eſt communis, ac quem patella ſubit.*
I 1 *Sinus ac interuallum, duo inferiora femoris capita inuicem dirimens.*
K 1 *Ab hac ſede interioris capitis primus pedem mouentium muſculus initium ducit.*
L 1 *Hinc ſecundus & tertius pariter pedem mouentes muſculi exoriuntur.*
M 1 *Huic interni capitis ſedi, quinti femur mouentium muſculi tendo inſeritur.*
N 1,2 *Sinus in externo inferiorũ femoris capitum exculptus latere, quo quartus tibiam mouentiũ muſculus uehitur.*
O 1 *Hac ſede internum latus interioris femoris capitis compreſſum eſt, ut hàc tendines primi, ſecundi, tertij & quinti tibiam mouentium muſculorum aptius porrigerentur.*
P 1 *Hac regione idẽ interioris capitis latus inſigniter protuberat, & dictorũ iam tendinũ reflexui eſt accommodum.*
Q, R, S, V, X, Y *Exterior femoris proceſſus. uerùm ſinguli characteres non in utraq; figura ſimul obuij, aliquid pri*

uatim, ut modò ſubijciam, indicant. Q quidem in prima & ſecunda coalitum appendicis huius proceſſus ad reliquum os. R autem in prima, ſinum internæ præſentis proceſſus ſedi cælatum. S uerò in prima figura, primam

T, T. *exterioris proceſſus impreſsionem. Cæterùm T, T in prima, inſignitur aſpera linea, deorſum à prima impreſsione ducta: U autem in ſecunda, exterioris proceſſus ſecunda impreſsio: X uerò, tertia impreſsio. At Y in ambabus figuris quarta indicatur impreſsio.*

a, b 1, 2 *Interior femoris proceſſus. Uerùm b priuatim in ſecunda, hîc appendicis indicat coalitum.*

c, c 1 *Linea aſpera, à radice interioris proceſſus deorſum obliquè gratia octaui femur mouentium muſculi procedens.*

d, d 1 *Linea ſecundùm femoris longitudinem protuberans, & quinti femur mouentis muſculi inſertionē admittens.*

e 2 *Hac ſede femur amplum, ac ueluti compreſſum eſt, quum interim reliqua ferè longitudine teres ſit.*

f 2 *Aſpera ſedes, à qua octauus tibiam mouentium muſculus ſui exortus initium ducit.*

Femoris ſuperius caput.

FEMORIS[a] os, quod μηςὸμ Græci uocant, magnitudine cunctis humanę fabricæ oſsibus præſtat: in auibus autem & omnibus ferè quadrupedibus, tibiæ oſsi & fibulæ, longitudine cedit, ſuprà quidem coxendicis oſsi, infrà autem tibiæ oſsi, diuerſa articuli ratione, omnibus pariter coarctatum. Superiori enim parte, qua ſimiliter atq; inferiori[b] appendice donatur, rotundiſsimum[c] caput obtinet, prolixæ[d] ceruici ad interiora inclinatæ adnatum, coxendicisq́; oſsis[e] acetabulo exquiſitè congruens. Vniuerſum hoc caput, cuius gratia femur flecti & extendi, & in latera duci, & deniq; circumuerti poteſt, læue, cartilagineq́; incruſtatum uiſitur: at nonnihil inferiùs, quàm ipſius uerticis medium cōſiſtit, anguſtum, profundumq́;, & inæqualem obtinet[f] ſinum, cui teres[g] ligamentum, à coxendicis oſsis acetabulo enatum, robuſtiſsimè implantatur. Inferiori autem ſede femur inſigniter craſſum eſt, & in duo oblonga[h] capita, omnium totius corporis oſsium capitum maxima, dirimitur, quæ in poſteriorē femoris ſedem longè magis quàm in anteriorem porriguntur, & in lateribus non minus ferè quàm ipſorum medio extuberant, lateribus ue uix deprimuntur, quemadmodum etiam ipſorum cum tibiæ oſſe articulo ex uſu fuerat.[i] Hæc namq; oſsi tibiæ mutuo ingreſſu ad eum modum articulantur, ut tibia duntaxat flecti extendiq́; poſsit: nequaquam uerò in latus, uel tantillum quidem, duci. utcunq; etiam id Galeno uiſum fuerit, qui in tibiæ motuū examine, femoris ad coxendicis os motu deludebatur. Cæterùm iſta femoris capita retrorſum ideo producuntur, quòd tibiam in angulum flecti, & non extra rectam lineam extēdi, aut antrorſum erigi ſatius erat: adeò ut motus illius ratione, femoris capita in anteriori femoris ſede nequaquam promineant. Et quamuis hæc, in anteriori eorundem ſede,[k] ſinum oſtendant utriſq; capitibus communem, & impenſę patulum, læuiq́; cartilagine cinctū, is tamen aliquo tibiæ oſsis tubere excipiendo non paratur: uerùm os orbiculare, & breui ſcuto non abſimile, apto[l] tubere ſinum illum ſubire, altero ab hoc Capite audies. In poſteriori femoris ſede capita hæc magno[m] interuallo inuicem dirimūtur, atq; in ipſorum medio amplum profundumq́; ſinum, utcunq; aſperum, & cartilagine nequaquam obductum habent, qui aſperum inæqualeq́; tibiæ oſsis[n] tuber excipit, quod in tibiæ oſsis ſinuum medio protuberat,[o] ligamentumq́; educit, quod ualidiſsimè illi ſinui inſeritur, unà cum alio admodum robuſto ligamēto, à poſteriori tibiæ oſſis ſede pronato. Iuuat etiam ſinus iſte, deducēdo totius corporis maximo[p] neruo, hàc ſimul cum[q] uena & arteria in tibiam contendenti. Humiliora enim femoris capita, quum tibiæ flexus gratia adeò in poſteriora ducantur, etiam id præſtant, ut in illorum medio neruum illum ſimul cum uaſis tutiſsimò deorſum repere ſinant: atq; etiam proceſſuum modo, aliquot muſculorū pedem mouentiū principia porrigant. In poſteriori enim femoris regione, ab elatiore

Duo inferiora femoris capita, & eorundem ſinus.

Lib. 3 de Vſu part. & 2 de Admin. diſſ.

interni

r 1 fig. K. interni capitis[r] ſede primus pedem mouentium[s] enaſcitur muſculus, cuius ca
s 12 muſc. tab. Φ. piti haud procul ab exortu ſeſaminum innectitur oſsiculum, quod læui ſua &
lubrica ſuperficie, qua ex muſculi ſubſtantia prominet, læuem interni femoris
capitis regionem ſpectat, durumq́; ipſius contactum excipit, & citra muſculi
noxam, communi ſeſaminorũ uſu, illius impetum diſſoluit. Ab externi autem
t 1 fig. L. capitis ſuperiori[t] ſede, ſecundus pedem agentiũ educitur[u] muſculus, cui perin-
u 12 muſc. tab. Y. de ac primo ſeſaminum obtingit oſsiculum. adeò ut bina ad poplitem eius ge-
neris referẽda ueniant oſsicula, in ceruis, canibus & leporibus, utpote ſiccis ani
malibus, admodum, ut & in ſenio cõfectis hominibus, cõſpicua. Inſuper ab ex-
x 15 tab. Φ. terno femoris capite is quoq;[x] muſculus prodit, quem tertium pedis motibus
y 14 ta. Γ. præfectorum ſtatuimus. Præterea ſi[y] muſculus in poplite latitans, ab oſſe ali-
quam ſui exortus portionem ſumit, hanc ſanè ab externo hoc femoris capite
z ſi. cap. 1 lib. 2 T. mutuatur. præcipua enim ipſius origo ex[z] ligamento pendere docebitur, di-
ctum nunc femoris caput tibiæ potiſsimùm colligante. Deinde in elatiorem
a 1 fig. M. capitis interni[a] regionẽ modicè uerſus eius capitis internum latus[b] tendo inſe
b 12 muſc. tab. Ξ. de- ritur, quinti femur mouẽtis muſculi, cuius etiam inſertionis occaſione hoc fe-
in α, β. moris caput inibi cõpreſſam oſtendit[c] ſedem, tendini excipiendo aptam. Atq;
c 1 fig. K. ita anterior & inferior, poſteriorq́; horum capitum ſedes ſe habent: latera ue-
rò eorundem, nulla cartilagine incruſtata, multis cæcis foraminulis opplẽtur,
ut ualidiſsima genu articulum continentia ligamenta hinc aptè pronaſcãtur.
d 1, 2 fi. N. Porrò externum exterioris capitis latus, priuatim[d] ſinum nanciſcitur, obliquè
e 10 muſc. tab. Y. ipſi iuxta poſteriorem eius lateris regionem inſculptum, ac[e] quarti tibiam mo
uentium muſculi tendini paratũ. Quo minus enim tendo ille hac obliquè re-
flexus, à ſuo ductu aberret, Natura ipſi hunc ſinum, lubrico & læui ligamento
obductum, pręparauit. Internum uerò latus interioris capitis femoris, etiamſi
f 16 muſc. tab. tendi- ad ipſum plures conuoluantur reflectantur'ue[f] tendines, nullum tamen eiuſ-
nes muſculorũ L, Δ, modi manifeſtum adipiſcitur ſinum. At oſſe ligamentis emundato, iuxta po-
R, V, V. aut ſteriorem eius lateris ſedem lata, ſed admodũ interim profunda, apparet[g] com
2 tab. q, γ, β, δ, ∂. preſsio, qua tutò tendines deferri queant, à ſua ſede tuberis beneficio non recli
g 1 fig. O. nantes, quod in medio dicti nunc lateris latè[h] protuberat, atq; ſecũdùm ipſius
h 1 fig. P. poſteriorem ſedem tẽdines opportunè deferri ſinit. Tendines autem hàc de-
ducti, trium primorum & quinti tibiam mouentium muſculorum cenſebun
tur. Ad femoris oſsis ceruicẽ, cui ſuperius femoris caput adnaſcitur, duo con- *Duo femoris proceſſus, ſeu rotatores.*
i 1, 2 figur. Q, Y. ſpiciũtur proceſſus: quorum[i] alter externũ femoris latus occupat, omniumq́;
k femora fi- corporis proceſſuum, nulli alteri oſsi commiſſorum, facilè maximus eſt,[k] inſi-
gurae ca. 3. bic aũt Q. gni etiam donatus appendice.[l] Alter minor eſt, & quod ad magnitudinem ſpe
l 1, 2 fig. a. ctat, priori neutiquam cõparandus, multoq́; inferiùs in interno femoris latere
m 2 fig. b. nonnihil uerſus poſteriora conſpicuus, &[m] appendice ſimiliter adauctus. Græ
ci ambos τροχαντῆρας, quaſi rotatores dicas, nuncupant: hunc interiorem, illum
uerò exteriorem appellantes. quum tamen ſimpliciter τροχαντῆρα dicunt, per-
petuò externum ſubaudiunt: quem etiam propter amplitudinẽ, & quandam
cum nate imaginem, γλουτὸν uocarunt. Horum proceſſuum idem uſus cum re-
liquis ferè oſsium proceſsibus eſt: in hoc enim parantur, ut collis ritu muſculo
rum inſertionẽ probè admittant, alijsq́; muſculis eleganter principij ſui ſedem
n 8 muſc. tab. Vnus prębeant. Interior namq; femoris proceſſus, qui modicè oblongus, neq; admo
Θ, alter Λ. dum inæqualis eſt, in hoc prominet, ut illi[n] ſexti & ſeptimi femur mouẽtium
n 14 autẽ tab. c, d. muſculorum tendines inſerãtur. Ad huius proceſſus radicem in poſteriori fe-
o 1 fig. c, c. moris ſede, aſpera quædam ducitur[o] linea, obliquè deorſum in poſteriora ali-
p 7 muſc. tab. α. quouſq; ducta, & octaui femur mouentis[p] muſculi inſertioni aptata. Exterior

femoris proceſſus, interna ſede, qua femoris caput reſpicit, aſperum inæqualemq́; commonſtrat[q] ſinum, cui[r] nonus &[s] decimus femur mouentes muſculi inſerũtur. Externa autem ſedes gibba eſt, in oſſeiſq; hominibus & ætate prouectis quatuor impreſsiones ſedesq́; proponit,[t] quatuor muſculorum inſertionibus excipiendis paratas. Ac[u] prima quidem ampla eſt, & gibba in poſteriori proceſſus ſede apparẽs, cui primus femur mouentium muſculus lata inſertione implantatur. Ab huius compreſsionis radice, aſpera quædam[x] linea deorſum per femoris poſteriora nonnihil obliquè deducitur, cui primus ille femur mouens muſculus ualidiſsimè etiam inſeritur.[y] Secunda compreſsio in anteriori proceſſus conſiſtit latere, magis quàm prima inæqualis & aſpera, & utcunq; ſinuata, ac demum ſecundi femoris motuum autoris muſculi ſeruiens inſertioni.[z] Tertia ad ſuperiorem proceſſus regionem uiſitur, inter primæ & ſecundæ elatiores conſiſtens ſedes. Hæc gibba eſt, & inſertionem tertij femur mouentis muſculi admittit.[a] Quarta, in apice proceſſus ſe offert, reliquis tribus longè arctior, & quarti femur mouentis muſculi tendinem excipiens. Horum ſanè muſculorum inſertionem exterior proceſſus aſſumit: ab ipſius uerò radice in anteriori externaq́; ipſius ſede[b] muſculo principium præbet, qui tibiæ motorum ſeptimus recenſebitur.[c] Quod uerò ad reliquam femoris formam ſpectat, uniuerſum femur anteriori ipſius ſede, & in lateribus teres & utcunq; læue eſt, undiq; ab[d] octauo tibiam mouentium muſculo circundatum: cuius gratia anterior femoris ſedes iuxta ipſius ceruicis radicem nonnihil ampla eſt, &[e] aſpera, quo ualidiùs & ampliori principio muſculus ille enaſceretur. In poſteriori autem ſede femur in acutum quodammodo fertur, &[f] lineam inſigniter protuberantem, & aſperam inæqualemq́; oſtendit, quæ à femoris proceſſuum radice aliquouſque ultra medium longitudinis femoris prorepit. Huic lineæ[g] quintus femur mouens muſculus pertinaciter inſeritur:[h] ipſaq́; duntaxat ex reliqua femoris amplitudine, ab octauo tibiam mouente muſculo non circundatur. Porrò ad inferiorem huius lineæ[i] ſedem, ac iuxta inferiorũ femoris capitum radicem, femur amplum depreſſumq́;, non autem teres cernitur, quo tutius hàc maxima tibiam petens uena, cum arteria & neruo feratur: ac ne, ſi femur hîc gibbum eſſet, à femore errabunda declinet. Quamuis & leuitatis occaſione, Natura hanc femoris partem, quæ neceſſariò in latera, inferiorum ipſius capitum educendorum gratia, lateſcere debuit, non uoluerit poſteriori in ſede eſſe teretem & prominentem, quum ſcilicet nullorum muſculorum productioni aut inſertioni ibidem ſubſeruiat, & iniurijs non ſit expoſita, inferioribusq́; femoris capitibus in poſteriora ductis, quodammodo ſepiatur. adeò ſanè, ut ſpectatu iucundiſsimum ſit, quî Natura præter partium functionem, pręcipuumq́; uſum, roboris ſimul & leuitatis rationem undiq; habuerit, quę etiam femori ſecundùm illius longitudinem[k] ſinum communicauit longum & amplum, qui medulla oppletus, maximum iſtud corporis os pro ſua mole admodum leue efficit. Præterea femoris[l] ductus, non recto tramite à coxendicis oſsis acetabulo deorſum tenditur: ſed femoris ceruix à capite ipſius ualde extrorſum obliquè, & quaſi tranſuerſim fertur, & hinc femur rurſus reliquo ipſius corpore obliquè uerſus interiora ad genu deſcendens procedit. Quam ſanè figuram non obiter Natura excogitauit: quum omnes quibus à prima conformatione femur rectius quàm homini ex uſu eſt, contigit, uari & claudi in genu reddantur. Hoc autem quàm non modò ad curſum, ſed ambulationem, firmamq́; ſtationem noxium ſit, quotidie uidentes diſcimus. Dein ſi utriuſq; femoris ceruix non ſtatim à coxendicis articulo,

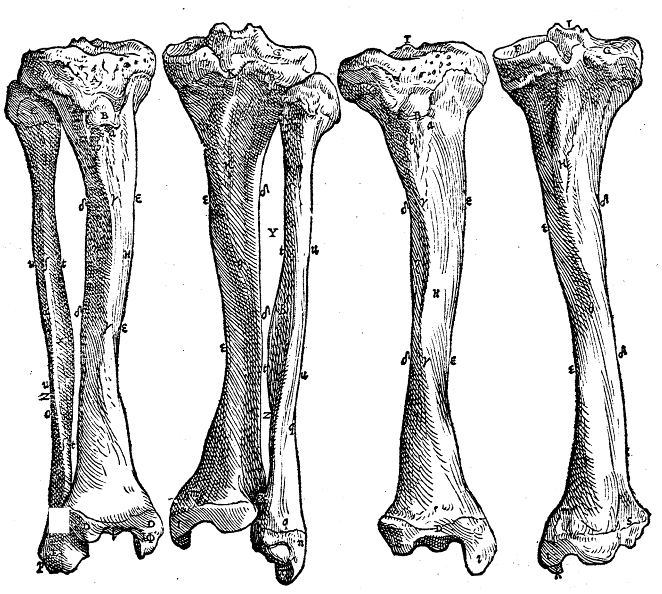
Femoris ſecundùm ipſius longitudinem forma.

q 1 fig. Z.
r 13 muſc. tab. Z, & Δ & Y.
s 13 muſc. tab. 1, 2, 3. Z.
t primus 5 muſc. tab. P. ſecundus 10 tab. Z. tert. 11 tab. Z. quart. 12 tab. 6.
u 1 fig. Z.
x 1 fig. T, T.
y 2 fig. V.
z 2 fig. X.
a 1, 2 fig. X.
b 5 muſc. tab. Λ, 12 tab. 4.
c ab f ad G figuræ 2. & à c ad G figuræ 3.
d 7 muſc. tab. 7. & 13 tab. 4.
e 2 fig. f.
f 1 fig. d, d.
g 12 muſc. tab. Σ, Ξ.
h 13 muſc. tab. 4.
i 1 fig. e.
k Pete illud ex fracto aliquo femore.
l Progreſſus eſt ab a per D, c, d, d ad 1 figuræ. Lat. per D, f ad H figuræ 2. Aut expecta de integrarum fig.

ticulò, uti diximus, foràs porrigeretur, quæ nam ſedes internis femur amplexantibus muſculis reliqua eſſet? quæ rurſus neruis, uenis, ac arterijs in uniuerſum crus diſtributis? quæ item glandulis, horum uaſorum propagationi præfectis? Non enim per externas cruris regiones hæc deſcendere decebat, quum ita omnibus foris occurſantibus, leui quaque occaſione lædenda, exponerentur. Cæterùm poſterior femoris pars, ſima cauaq; uiſitur: anterior autem gibba, quòd ad ſeſsiones is femoris ductus admodũ ſit idoneus: uti etiam ad multa quæ ſedentes obimus munia, quando ſcilicet unum femur alteri inijcimus. ut modò taceam, quàm eleganter femur muſculis cedat, poſteriorem ipſius ſedem occupantibus.

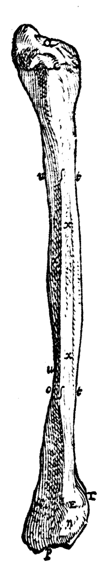
DE DVOBVS IN TIBIA REPOſitis oſsibus. Caput XXXI.

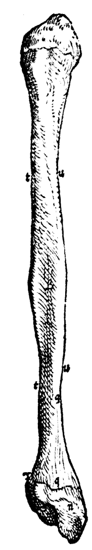
PRIMA CAP. XXXI FIGVRA. *SECVNDA.* *TERTIA.* *QVARTA.*

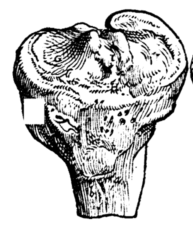

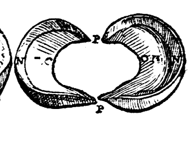
QVINTA.

QUINTA. SEXTA. SEPTIMA. OCTAUA.

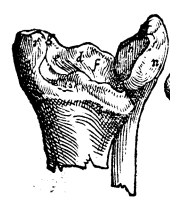

NONA. DECIMA. XI.

TRIGESIMIPRIMI CAPITIS FIGVrarum, & earundem characterum Index.

UNDECIM huius Capitis figuræ ad dextram ſpectant tibiam, ac prima utrunq; in tibia locatum os anteriori facie exprimit, craſsius nimirũ, interiusq́; quod tibiæ os uocabimus: & gracilius, quod exteriùs poſitum, fibula nobis potius quàm ſura nuncupabitur. Secunda figura, tibiæ os ſimul cum fibula poſteriori facie appoſitiſsimè delineatur. Tertia, ſolius tibiæ oſsis anterior ſedes commonſtratur. Quarta, tibiæ oſsis poſterior facies oculis ſubijcitur. Quinta, fibulam anteriori facie exprimit. Sexta, fibulam poſteriori ſede delineatam exhibet. Septima, tibiæ oſsis ſuperiorem oſtendit ſedem, cui femur articulatur. Octaua, duas continet cartilagines, quæ ſinus adaugent, quibus femoris capita in tibiæ oſsis ſinibus excipiuntur. Nona, imam tibiæ oſsis & fibulæ ſedem anteriori parte proponit, ut cauitas in conſpectum ueniret, tali cum tibia articulationi parata.

Decima, ſolam tibiæ oſsis infimam ſedem poſteriori ex parte delineatam offert, qua talus excipitur. Undecima, internum latus inferioris fibulæ ſedis commonſtrat, quod talo articulatur. Characterum autem index erit huiuſmodi.

A, B *His duobus characteribus in prima figura, ſuperior tibiæ oſsis appendix notatur. In tertia uerò & ſecunda, indicatur linea coalitum commonſtrans appendicis cum reliqua oſsis portione.*

C *Appẽdix ſuperior fibulæ in prima figura indicatur, in quinta aũt coalitus appendicis cũ reliquo oſſe inſignitur.*

D *In prima appendix tibiæ inferior, in tertia appendicis illius coalitus indicatur.*

E *In prima appendix fibulæ inferior, in quinta coalitus appendicis ad os notatur.*

F, G 2, 4, 7 *Sinus tibiæ oſsis, quibus inferiora femoris capita articulantur.*

H, I, K 7 *Tibiæ oſsis tuber, ſinus, quibus femoris capita excipiuntur, dirimens. ac H quidem ipſius anterior ſedes indicatur, I uerò media, & impenſius prominẽs. K autem poſterior. Atq; hi characteres in eius tuberis ſedibus, quæ ſinuantur, obuij ſunt. & horum K & I in ſecunda figura, tertia & quarta, idem quod in ſeptima, indicant.*

L 8 *Cartilago, externum tibiæ oſsis ſinum adaugens, quo externum femoris caput excipitur.*

M 8 *Cartilago, internum tibiæ oſsis ſinum augens, cui internum femoris caput articulatur.*

N 8 *Hac ſede cartilagines, tibiæ oſsis ſinus augentes, uidentur craſsiſsimæ.*

O 8 *Hac ſede nuper dictæ cartilagines ſunt tenuiſsimæ, ac ante ſinuum centrum deficiunt.*
P,P 8 *His ſedibus illæ cartilagines in apices terminantur.*
Q 5 *Fibulæ ſinus leuiter cælatus, cui tibiæ oſsis capitulum iam R indicandum coarticulatur.*
R 4 *Tibiæ oſsis capitulum, quod fibulæ ſuperiùs coarctatur.*
S 4,10 *Sinus tibiæ oſsis, quo id inferiorem fibulæ ſedem excipit.*
T 5, 6, 11 *Internum fibulæ latus, quod tibiæ oſsi inferius committitur.*
V 2 *Contextus ſuperior fibulæ ad tibiæ os.*
X 2 *Contextus inferior fibulæ ad tibiæ os.*
Y 2 *Interuallum, quo fibula à tibiæ oſſe inter ſuos articulos dehiſcit.*
Z 1,2 *Hac ſede fibula non rectà ducitur, ſed introrſum nonnihil obliquatur, exterioriq́; latere ſima fit.*
a,b 1, 3, 7 *Anterior tibiæ oſsis ſedes, in quam muſculi tibiam extendentes inſeruntur.*
c 5,6 *Superioris fibulæ appendicis proceſſus, cui tendo quarti tibiam mouentis muſculi inſeritur.*
d, e, f, g, h 9 *Sedes, cui ſuperior tali pars lateraq́; articulantur. ac d quidem, & e, & f ſuperiorem huius ſedis regionem in nona & decima figuris commonſtrant. Deinde rurſus d notat eius regionis tuber. e uerò & f partem huius regionis utrinq; ad tuberis d notati latus altiùs quàm ipſum tuber inſinuatam. Porrò g ſedis huius internum latus indicat, quod ab externo latere conſtituitur proceſſus inferioris appendicis tibiæ oſsis, quem Φ in prima figura indicat. Cæterùm h in nona & undecima externum huius ſedis, quæ talo aptatur, latus oſtendit, ab interno conſtitutum latere appendicis inferioris fibulæ, in prima figura E notatæ.*
Φ, i *In prima figura Φ, proceſſus indicatur inferioris appendicis tibiæ oſsis, qui exterior eſt malleolus. Cæterùm i in ſecunda, tertia, nona & decima, eundem appendicis proceſſum notat.*
k 4,10 *Sinus interioris malleoli, ex quo cartilagineum ligamentum talo inſeritur.*
l 1,3,9 *Sinus aſper & inæqualis in anteriori ſede inferioris appendicis tibiæ oſsis conſpicuus, à quo ligamentum cartilagineum ad tali ceruicem pronaſcitur.*
m 2, 4, 10 *Hac ſede ſinus ſpectantur, qui tres tendines ad pedis inferiora protenſos deducunt.*
n 2, 5, 6, 9 *In prima figura E externum notat malleolum. is namq; aliud nihil eſt, quàm inferior fibulæ appendix, qui in pleriſq; figuris n indicatur.*
o,p 1,5 *Umbrata hæc fibulæ ſedes, ab o ad p uſq; pertinens, ea fibulæ pars eſt, quæ nuda, nulliſq; muſculis tecta, ante ſectionem ſe offert.*
q,q 2,6 *Hac ſinuata fibulæ ſede, ſeptimi & octaui muſculorum pedem mouentium tendines reflectuntur.*
r 2,6,11 *Sinus inferioris fibulæ appendicis, à quo ligamentum in talum fertur.*
ſ,ſ 1,5 *Prima fibulæ linea, ſeu primus eiuſdem angulus.*
t,t 1, 2, 5, 6 *Secunda fibulæ linea.*
u,u 1,2, 5, 6 *Tertia fibulæ linea.*
x,x 1,5 *Primum fibulæ latus. Uerùm x & x priuatim huius lateris lineam indicant, inibi gratia muſculi pollicem extendentis modicè prominentem.*
α,α 1,5 *Secundum fibulæ latus.*
β,β 2,6 *Tertium fibulæ latus.*
γ,γ 1,3 *Prima tibiæ oſsis linea.*
δ,δ 1,2,3,4 *Secunda tibiæ oſsis linea.*
ε,ε 1, 2, 3, 4 *Tertia tibiæ oſsis linea.*
ζ 1,3 *Primum tibiæ oſsis latus.*
η 1,3 *Secundum tibiæ oſsis latus.*
θ 2,4 *Tertium tibiæ oſsis latus.*
κ 2,4 *Aſpera tertij tibiæ oſsis lateris linea, cui muſculus in poplite latitans inſeritur.*

a tota 1 & 2 fig. integrarum Φ & Ψ ad A & Ω. *b tota 3,4 figuræ.* *c tota 5,6 figuræ.*

IN TIBIA, perinde ac in cubito, bina reponuntur[a] oſſa, quæ Hippocrates perpetuò tibiæ oſſa appellat. ac horũ[b] alterum interius eſt, & craſsius, quod totius mẽbri nomine κνήμη & tibia nuncupatur:[c] alterum uerò exteriùs locatur, & interiori admodum craſsitie cedit, Græcis quidem περόνη, Latinis autem ſura & fibula uocatum. Ego euidentioris doctrinæ ſtudio, craſsius os, tibiæ os appellabo: id à tibia, hoc eſt, toto membro diſtinguens, quod his oſsibus, muſculis, uenis, arterijs, neruis, & cute hæc omnia ambiente formatur. Gracilius autem os, fibula opportunè dicetur: ne, ſi id ſurã uocaremus, eam quis ſubaudiat muſculorum poſteriorem tibiæ ſedem occupantium craſsitiem & pulpam, quæ etiam ſura nobis appellatur, quamq; Græci, quia ueluti tibiæ uenter eſt, γαστροκνημίαν nuncupant.

Tibia. *Fibula.* *Tibiæ os.*

Tibiæ oſsis & fibulæ appendices.

cupant. Tibiæ itaq; oſsi, & fibulæ, quibus longus ſinus, aſſeruandæ medullæ paratus, ad oſsiumq́; leuitatem accōmodus, ſecundùm ipſorum longitudinem inſculpitur, ſuprà infraq́; appendix coaleſcit: ac ſuperior quidem tibiæ oſsis[d] appendix admodũ craſſa lataq́; eſt, & anteriori ſede magis quàm poſteriori † deorſum ducitur. Huic * duo oblongi inſculpuntur ſinus, inuicem[e] aſpero inæqualiq́; tubere diſtincti, & lubrica cartilagine incruſtati, quibus inferiora femoris[f] capita excipiuntur. Tuber autem ſinus diſtinguẽs, grandem[g] ſinum ſubit, femoris capita inferiori ac poſteriori in ſede dirimentem. Dein tuber ex ſuperiori[h] mediaq́; ipſius ſede, quæ aſpera & ſinuata, neq; ulla cartilagine inuncta uiſitur, ualidiſsimum emittit[i] ligamentum, nuper dicto femoris capitum interuallo ſinui´ue, in poſteriori potiſsimum ipſius ſede, inſertum. adeò ſanè, ut media huius tuberis ſedes in hoc aſpera ſinuataq́; ſit, quò fœlicius ligamenta in femur porrigat, hæc è maximè protuberante ſua ſede, ac deinde ex[k] poſteriori ipſius regione educens. Ab[l] anteriori namq; tuberis regione, quæ minimum prominet, etiamſi illa ſimiliter aſpera ſit, ac latè ſinuata, nullũ tamen ligamentum femori inſeritur: ſed ligamenta inibi producuntur, quæ[m] cartilagines anteriori huius tuberis ſedi colligant, quas nunc tibiæ oſsis ſinus augere dicam.

Sedes cui ſemur ad tibiam articulatur.

Cartilagines quibus tibiæ oſsis ſinus augentur.

Lib. 3. de Vſu part. & in cōmentarijs in Hippoc. librum de Fracturis.

Quum enim duo tibię oſsis ſinus, femoris capita admittentes, quodãmodo ſuperficietenus duntaxat inſculpantur, neq; ad amuſsim femoris capitum gibbis (etiãſi Galeno ſecus uiſum fuerit) ſuis cauis reſpõdeant, Natura mirabili artificio ſinuũ profunditatẽ adauxit. quippe præter lubricas cartilagines tibiæ oſsis ſinibus & femoris capitibus cruſtæ modo obductas, utriq; ſinui unam adhibuit cartilaginem, neq; femori, neq; tibiæ oſsi aliter quàm ligamentorum beneficio connexam. Hæc namq; orbiculatim ligamentis genu articulum amplexantibus ſolum cõnaſcitur, & præterea ligamenti interuentu, anteriori poſteriorıq́; ſedi tuberis connectitur, quod tibiæ oſsis ſinus, femoris capita excipientes, dirimit. Iſtæ cartilagines, exactè ſimplici cartilagine molliores ſunt, & quaſi ligamẽti naturæ participes. Dein quà oſsibus applicãtur, impenſe æquales, lubricæ, læues, ac deniq; unctuoſo humore oblitę ſpectantur. Ad hæc, in articuli ambitu[n] craſſæ ſunt, & multo ante ſinuũ centrum[o] extenuatę deſinunt. Harum ſiquidem figura lunaris eſt, quemadmodũ interioris ſinus internum lątus, & exterioris ſinus externum. Præterea nullibi craſsiores, quàm ad lateris ſui medium cernuntur.[p] quà enim anteriori poſteriorıq́; tuberis tibiæ oſsis ſinus diſtinguentis ſedibus appropinquant, tenuiſsimæ ſunt, & in acutos apices finiunt: quorum qui anteriori eius tuberis ſedi committuntur, inuicem proximi ſunt, dextraq́; cartilago ſiniſtræ ibidẽ alligatur. Apices uerò poſteriorem tuberis ſedem accedentes, magis mutuò diſtant, neq; inuicem, ut anteriores, committuntur. Ligamentum enim craſsiſsimũ, ex tubere in femur inſertum, poſteriores cartilaginũ apices diſtinguit. Quæ quum ita ſint, leui negocio colligitur, quàm concinnè harum cartilaginum auxilio, oſsis tibiæ ſinuum cauitas adaugeatur, non ſolum quidem in hominibus, uerùm in omnibus quæ hactenus uidi quadrupedibus & auibus. His namque in genu articulo eiuſmodi quoq; cartilagines reponũtur. unde etiam in menſa cuiuis harum naturã contueri promptiſsimũ eſt, ſi modò exactè genu articulum quis inſpexerit: neq; paſsim cum Ariſtotele, & Galeno in tertio de Partium uſu, quadrupedum genu illic eſſe exiſtimauerit, ubi tibiæ inferior pars illorum talo coarctatur. Atq; hoc ſanè modo tibiæ os femori articulatur. Fibula autem non adeò altè conſcendit, ut femur contingat: uerùm ſuperior ipſius appendix interno ſuo latere[q] ſinum gerit amplum, & leuiter admodum inſinuatũ, cui minimum protuberans

Lib. de Communi animalium greſſu.

Fibulæ ad tibiæ os nexus.

n 8 fig. S.
o 8 fig. C.
p 8 fig. P.
q 5 fig. Q.

tuberans tibiæ oſsis appendicis[r] caput coarticulatur, quod ad externum tibiæ oſsis latus uerſus poſteriora cõſiſtens, cartilagine, ſimiliter atq; ſinus fibulæ, incruſtatur. Porrò[s] ima ſede fibula tibię oſsi diuerſa articuli ratione, quàm[t] ſuprà coarctatur. externum enim tibiæ oſsis latus, oblongum oſtendit[u] ſinum, cui protuberans internum fibulæ[x] latus immittitur, quod aſperum nonnihil eſt: quemadmodũ & tibiæ oſsis ſinus aſper quoq;, & læui cartilagine neutiquam incruſtatus cernitur. Sinus enim ille fibulam lubrico contactu excipit: uerùm quà hæc oſſa inuicem committuntur, ualidum intercedit ligamentum, non quidem duntaxat in circuitu ipſa connectens, at etiam ubi mutuò ſe contingunt. Per reliquam tibiæ longitudinem, fibula à tibiæ oſſe[y] plurimùm dehiſcit. *Vbi fibula à tibiæ oſſe dehiſcat.* non quidem quòd hæc radij[z] modo obliquè ducatur, ac ueluti à tibiæ oſſe foràs obliquetur: ſed quòd tibiæ os ſuprà infraq; adeò craſſum ſit, & in reliqua ipſius longitudine gracile, ut fibula illis tibiæ oſsis ſedibus, quibus craſſum cernitur, commiſſa, facilè à tota graciliori tibiæ ſede multùm diſtet. quamuis tanto adhuc minus fibula à tibia dehiſcat, quanto minus recta conſpicitur. Fibula enim[a] paulo ſub medio longitudinis tibiæ, introrſum ac uerſus tibiæ os nonnihil curuatur, externoq; ipſius latere ſima, ſeu concaua redditur. Cæterùm tibiæ oſsis fibulæq; ductum, & per ipſorum longitudinem extuberantes lineas, impreſsionesq;, tum demum opportuniùs deſcribam, ubi ſupernas infernasq; illorum partes, quibus alijs coarctantur oſsibus, plenè expreſſero. Superior itaq; tibiæ oſsis appendix, ad eum quem dixi modum femori fibulæq; coarctatur. ac[b] anterior proceraq; eiuſdem ſedes, unà cum tibiæ oſsis anteriori ſede, appendici proxima, & à pleriſque Græcorum ἀντικνήμιον uocata, utcunque aſpera & foraminulenta cernitur, ut ualidiſsimos[c] muſculorum tibiam mouentium exciperet tendines: quorum etiam tendinum gratia, ſuperior fibulæ appendix inſigniter externo ipſius latere & ſuperiori parte[d] protuberat, robuſtiſsimum[e] quarti tibiam mouentis muſculi tendinem exceptura: præterquàm quòd hæc fibulæ ſedes caput educat[f] ſeptimi pedem mouentis muſculi. Inferiores tibiæ oſsis & fibulæ appendices, ſimul[g] ſinum ſedemq; efformant, cui[h] talus mutuo quaſi ingreſſu articulatur. *Tibiæ oſsis ſinus & tubera, quibus talo articulatur.* In infima enim appendicis tibiæ oſsis ſede, ſinus inſculpitur amplus, & quodammodo[i] geminus. media namque ſua ſede, amplo, ſed modicè prominente[k] tubere interſtinguitur, liquidoq; altiùs ad tuberis eius latera excauatur. Ad internum huius ſinus latus, inferior tibiæ oſsis appendix, ualido magnoq;[l] proceſſu deorſum fertur, qui externo ipſius[m] latere, quo ſinum reſpicit, cauus, & ſimiliter ac ſinus ipſe, læuis & cartilagine incruſtatus eſt: interno autem[n] latere, alterum crus reſpiciente, gibbus eſt. ac quum[o] excarnis ſit, nulliſq; muſculorũ partibus obtectus, in nobis tactu facilè percipitur, eſtq; interior malleolus. *Interior malleolus.* Proceſſus hic in infima ipſius ſede uerſus poſteriora[p] ſinum obtinet aſperum, ex quo[q] ligamentum prodit cartilagineum, tibiæ os talo colligans. Atque eiuſmodi etiam ligamenti producẽdi gratia, anterior appendicis inferioris tibiæ oſsis[r] ſedes, in humillima ipſius parte, etiam ſinum proponit tranſuerſim oblongum, & aſperum, & inæqualẽ: à quo ligamentum prodit, tibiæ oſsi[s] ceruicem tali nectens. Poſterior etiam huius appendicis ſedes, ubi primùm internum educit malleolum,[t] depreſſa eſt, ſinusq; oſtendit, qui tranſuerſis obducti ligamentis, muſculorum tendines hàc pedem adeuntes, tutò, ne ſuis ſinibus aberrẽt, ferri ſinunt. Sunt autem illi numero tres,[u] quintus ſcilicet pedem mouentium, & duo pedis digitorum flexui famulantes. Porrò externum inferioris appendicis tibiæ oſsis latus, nullum educit proceſſum interno malleolo reſpondentem: uerùm *Fibulæ cũ talo articulatio.*

[x] appendix fibulæ externo tibiæ oſsis lateri adnexa, impenſe hîc craſſeſcit, deorſumq; magis quàm interior malleolus fertur. ac in cauſa eſt, ut rarius in externum pedis latus, quàm in internum, talus luxetur. Tanto enim fibula hîc decliuiùs ipſo tibiæ oſſe deſcendit, quanto altius tibiæ os ad femur ſuprà porrigitur: adeò ut fibula ne minimum quidem longitudine à tibiæ oſſe uincatur. Inferior hæc fibulæ appendix, externum [y] latus ſinus conſtituit, talum excipientis. Verùm appendix interno ipſius latere adeò protuberat, & cartilagine incruſtatur, ut eam à [z] talo ueriùs ſuſcipi, quàm eundem excipere, meritò quis

Talum ante ſectionem tactui non occurrere.

dixerit. etiamſi externum tali latus appoſitè tegat, atque in eum modum unà cum interno malleolo talum comprehendat, ut nuſquam in integris hominibus talus contingi queat. [a] Tibiæ enim oſsis appendix ſuperiorem ipſius integit ſedem, & internum quoque ipſius latus. fibula autem inferiori ſua appendice externum tali latus occupat: anterior tali ſedes, quæ in nuda oſsium compage oculis ſubijcitur, tẽdinibus occultatur, per pedis ſuperiora ad digitos deductis. ita etiam poſterior ipſius ſedes, quę non minus in nudis ſceletis eſt conſpicua, tendinibus obtegitur in calcem inſertis, & quibuſdam hàc pedis inferiora ſubeuntibus. Ima hæc fibulæ pars, talo commiſſa, externoq; ſuo latere

Exterior malleolus.

gibba, & nulla prorſus muſculi parte [b] obtecta, exteriorem conſtituit malleolum, quem ſimul cum interiori malleolo à quibuſdam talum perperàm appel

Lib. de oſsib. cap. 22.

latum fuiſſe, Galenus teſtatur. Atqui is error ad nos uſque manauit. Nam, ut cæteros taceam, Eraſmus noſter Roterodamus in ſuo de talorum luſu Dialogo, malleolos in hominibus talos ſimul cum Plinio uocari innuit. quod nonnullis Galeni interpretibus adeò arriſit, ut σφυρὰ, hoc eſt malleolos, ſubinde talos reddiderint. Poſterior itaque exterioris malleoli ſedes amplum oſtendit [c] ſinum, qui tranſuerſo obductus [d] ligamento, ſexti & ſeptimi pedem mouentium muſculorum tendines deducit, illos, quo minus à ſua ſede reclinent, continens. Internum eiuſdem malleoli latus in infima ipſius ſede uerſus poſteriora, profundum aſperumq; oſtendit [e] ſinum, ex quo [f] ligamentum prodit cartilagineum, hîc fibulam talo ualidiſsimè connectens. Cæterùm ex uniuerſa

Excarnis fibulæ pars.

fibulæ amplitudine, nulla ipſius pars nuda excarnis´ue eſt, præter infimę ipſius partis externum [g] latus, quod etiam aliquouſq; ſupra appendicem fibulæ inferiorẽ excarne cernitur. quum interim reliqua ipſius amplitudo muſculis obtegatur, ita fibulam amplexantibus, ut hæc paſsim ipſis cedere, ab illiſq; ueluti in

Fibula ſecundum ipſius longitudinem triangula.

angulos comprimi uideatur. Si enim fibulam examinaueris, eam ſecundum ipſius longitudinem triangulam eſſe conſpicies, atq; id potiſsimum iuxta ſuæ longitudinis medium. In anteriori enim fibulæ ſede, acuta & inſigniter protuberans apparet [h] linea, primum fibulæ angulum conſtituens. In poſteriori autem ſede, fibula deprimitur, planaq; eſt, ac utrinq; unam egregiè extuberãtem obtinet [i] lineam: quarũ interna ſecundũ fibulę angulũ, externa autem tertium conſtituit: hiſq; tribus angulis, lineis´ue, tria fibulę cõtinentur [k] latera. ac unum quidem inter primam & ſecundã conſiſtit, quod ſimul cum tibiæ oſsis externo [l] latere aptam ſedem prębet illis muſculis, qui à tibiæ anteriori ſede in pedis ſuperiora feruntur. Sunt autem illi, pedem mouentiũ [m] ſextus, deinde quatuor pedis digitos [n] extendens, ſimul cum [o] nono pedem mouentiũ, & illo qui pollicem [p] extendit, ac priuatim in primo hoc fibulæ latere [q] lineam quandam ſibi uendicat, modicè protuberantẽ, à qua illi muſculo principiũ offertur. Secundum latus, prima linea & tertia terminatur: & amplum, egregieq; ſinuatũ, [r] ſeptimo ac [s] octauo pedem mouentibus muſculis locum præbet. Quinetiam latus hoc utcũq; aſperũ cernitur, ut octauus ille muſculus hinc uniuerſum ipſius

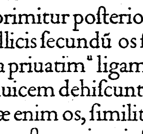
princi-

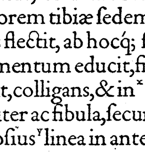
x 1 fig. Ξ. dein 2, 5, 6, 9 fig. Ξ.
y 9, 11 fig. Ξ.
z 6 fi. cap. 33 H.
a Confer figuras integri oſsium compagem exprimentes, muſc. tabulis in pede.
b 1 muſc. tab. 1, 2 tab. Ξ. & integrarum figur. 9.
c 2, 6 fi. q.
d 2 muſc. tab. Σ. ligamentũ muſculi autem [illegible].
e 2, 6, 11 figur. r.
f fi. cap. 1 lib. 2 g.
g 1, 5 fig. o, p.
h 1, 5 fi. ſſ.
i 1, 2, 5, 6 fig. ſecũda linea t, ſno tatur. tertia autem u, u.
k primum latus 1, 5 fi. x, ſecũdum 1, 5 fig. z. tertiũ 2, 6 fig. δ.
l 1, 2 fig. ſ.
m 3 muſc. tab. Y.
n 4 muſc. tab. Y.
o 4 tab. Ω.
p 5 tab. Φ.
q 1, 5 fig. x, x.
r 6 muſc. tab. Φ.
s 6 tab. Y.

principium pulchrè educat. Tertium latus,ſecunda & tertia lineis circumſcri
ptum,à muſculis comprimitur poſteriorem tibiæ ſedem occupantibus,& po
t 14 tab. Λ. tiſsimum ab eo[t] qui pollicis ſecundũ os flectit, ab hocq; fibulæ latere carneus
u fig. cap. 1 lib. 2 d. enaſcitur. Secunda linea priuatim[u] ligamentum educit,fibulam tibiæ oſsi tota
x 1, 2 fig. d, d. illa ſede,qua hæc oſſa inuicem dehiſcunt,colligans,& in[x] ſecundam tibiæ oſsis
lineam inſertum. Tibiæ enim os, ſimiliter ac fibula,ſecundùm longitudinem *Tibiæ oſsis ſecundum ipſius longitudinem figura.*
y 13 fi. γ, γ. quadantenus triangulare eſt.ac prima ipſius[y] linea in anteriori oſsis ſede conſi-
ſtit,inſigniterq; prominet.unde etiam Spina Anatomes profeſſoribus appella-
tur.Hæcq; adeò acutè porrigitur,ut nuſquam potius concertantes pueros pe-
dibus inuicem petere uideamus, quàm ad anteriorem tibiæ ſedem, ubi linea
proximè cuti ſubiecta, hanc cultri modo ſcindit, quoties ipſa impetu ad tibiæ
z 1, 2, 3, 4 fig. d, d. os colliditur.[z] Secunda &[a] tertia tibiæ oſsis lineæ,poſterioris ſui[b] ſedis angulos
a earũdem fig. 5, 6. conſtituunt. ac tertia quidem eius ſedis internum efformãs angulum, non ad-
b 2, 4 fi. θ. modum acutè producitur: ſed obtuſa, propemodumq; teres eſt. Secunda au-
tem externum poſterioris ſedis tibię oſsis angulum educens,paulo eſt acutior,
ligamentumq; admittit,fibulam tibię oſsi,quà hæc inuicem diſtant,colligans.
c 1, 3 fig. λ. His tribus lineis, tria tibiæ oſsis cõficiuntur latera. ac[c] primum quidem prima
ſecundaq; linea terminatur,ſinuatumq; eſt,ac planum: eorundemq; muſculo-
d 1, 5 fi. x. rum occaſione cauatur, quibus primũ fibulæ[d] latus cedere dictum eſt.[e] ſecun-
e 1, 3 fi. κ. σ 1 muſc. tab. x, y. 2 dum uerò tibiæ oſsis latus prima tertiaq; linea terminatur, & inſigniter gib-
tab. δ, κ. bum eſt,nulloq; prorſus obtectum muſculo: Græcis *κνήμη*, & frequẽtius adhuc
f 2, 4 fi. θ. *ἀντικνήμιον* nuncupatur.[f] Tertium tibiæ oſsis latus,ſecunda & tertia circumſcri
ptum lineis,non ualde depreſſum eſt,ac muſculis occupatur, poſteriorẽ tibiæ
g 14 muſc. tab. Ξ. ſedem ſibi uendicantibus: præcipuè uerò[g] illo qui quatuor digitorum tertij
h 15 muſc. tab. D, E. oſsis flexus autor habebitur, &[h] illo quem pedis motorũ quintum ſtatuemus.
i 2, 4 fi. κ. Ad hæc, tertium latus in ſuperiori ipſius ſede aſperã oſtendit[i] lineam, obliquè
k 14 muſc. tab. Γ. exporrectam, cui[k] muſculus inſeritur, quem in poplite latitantem uocamus.
Huiuſmodi ſanè fibulæ tibiæq; oſsis lineæ & latera leui negocio arguũt,quàm
ſuffulciendis,educendisq;, & admittendis muſculis hæc oſſa conueniant. Ar-
ticuli uerò oſtendunt,quàm affabrè motibus,quos cruribus molimur, obeun
dis, Natura hæc extruxerit: qui tanto ſanè opportunius ſui rationes offerunt,
quo omnes ſimul cruris articuli,in coxendice nimirũ,in genu,& tali cum con
terminis oſsibus nexu, magis expenduntur: quum unus ſcilicet alteri præſtet,
ut non æquè multis omnes ſubſeruire debeant motibus.unde etiam fit,articu
los quoſdam extrui potuiſſe ualidiores,& luxationi minus expoſitos.

DE PATELLA. CAPVT XXXII.

PRIMA TRIGESIMISECVNDI CAPITIS figura, anteriorẽ patellæ faciem oſtendens.

SECVNDA FIGVRA, poſteriorem patellæ ſedem proponens.

CHARACTERVM SECVNDAE figuræ Index.

A,B *Dextri cruris patellæ tuber, ſinum inferiorum femoris capitum ſubiens.*
C *Sinus, qui interno femoris capiti adaptatur.*
D *Sinus patellæ, gibbo externi femoris capitis congruens.*

E *Hac parte patella inferiori ſua ſede tibiæ os ſpectat, & ueluti proceſſum educit, qui ſimiliter atq; tota anterior ipſius ſedes, tendinibus tibiam extendentibus innaſcitur, quemadmodum pulchrè oſtendit octaua muſculorum tabula, charactere k, qui innaſcitur characteribus g, h, i. Foraminula uerò hac parte, ut & in patellæ anteriori ſede conſpicua, etiam citra characterum operam promptè obſeruantur.*

Patellæ ſitus & forma.

ANTERIORI genu ſedi[a] os quoddam præponitur orbiculare, & breui ſcuto non abſimile, quod à molaris lapidis rotunditate Gręcis μύλη, & ab ipſius ſede ἐπιγονατίς: Latinis autẽ mola, & à patellæ imagine, patella potiſsimum uocatur. Hoc poſteriori ſua ſede, qua femur ſpectat, lęui lubricaq; cartilagine, magna ex parte obductũ uiſitur, apto tubere ſinibusq;[b] anteriori inferiorum femoris capitũ ſedi eleganter congruens. Secundùm ipſius enim longitudinem[c] tubere amplo & mediocriter prominenti extuberat, quod patulum femoris capitum ſinum in anteriori illorum ſede exculptum ſubit.[d] Vtrinq; ad tuberis huius latera, unus habetur ſinus, prominentes & cartilagine incruſtatas femoris capitum ſedes excipiens. Verùm ut exterius femoris caput antrorſum magis, quàm interius caput, porrigitur, & ampliori ſede lęui cartilagine obducitur: ita ſanè exterior patellæ ſinus, ad tuberis ſui externum latus conſiſtens, longè amplior latiorq; interiori ſinu occurrit. Patella igitur illa parte, qua femoris os contingit, læuis & lubrica, perinde ac illud, cernitur.[e] Anteriori autem ipſius ſede, & in lateribus aſpera, & cęcis quibuſdam foraminulis obſita ſpectatur: quemadmodum & in poſteriori ipſius ſede,[f] ubi infima ſui parte, tanquam acuto quodam proceſſu deorſum ducitur, elatioremq; tibiæ oſsis ſedem reſpicit: aſpera etiam, & foraminulis illis ornata eſt, quò aptius firmiusq; tendinibus tibiam extendentibus innaſcatur.[g] Vniuerſa enim patella, tota ipſius amplitudine ſedeq;, ubi lubrica cartilagine non obducitur, tendinibus illis innaſcitur, neq; femori, neq; tibiæ aliter quàm tendinum beneficio commiſſa. Hoc enim priuatim patella ſibi uendicat, quòd alteri oſsi ligamentorum ope non alligetur, ſed tendinibus illis genu articulũ tranſcendentibus innata, & unica tantum ſuperficie ex ipſis quodammodo eminens, ad femoris os ualidiſsimè conſtringatur. Patellæ ſubſtantia in natu grandioribus impenſe dura & ſolida eſt, utcunq; etiam Galenus eam extrinſecus cartilaginoſam eſſe aſſerat: ac Marinus quoq;, cum alijs Anatomicorum præcipuis, eam ſeparatim cartilaginoſum os uocauerit, & ſuum quod patellis dedicauit Caput, de Cartilaginoſis oſsibus inſcripſerit. Atq; iſti fortaſsis animum adhibuere tendinum cui patella innaſcitur ſubſtantiæ, quæ elixa, molliuſculæ cartilaginis ſpeciem obtinet, earum partium modo, ex quibus neruoſa muſculorum capita, aut ligamẽta, principium ducunt, aut in quæ eadem inſerũtur. Verùm quando patella debitè à tendinibus emundatur, aut ſola in cœmiterijs occurrit, nequaquam cartilaginea, ſed perquàm ſolida fortisq; cernitur, non quidem in hominibus tantum, ſed in bobus etiam, ouibus, & cæteris quadrupedibus: quorum etiam genu articulo rerum Opifex patellam prępoſuit, multo quàm in hominibus longiorem & anguſtiorem: quemadmodum in pleriſq; auibus, inferiorũ femoris capitum occaſione, latiorem & breuiorem. Creatur autem patella, quo minus promptè femur in tibiæ genu'ue flexu, in anteriora luxetur. Verùm hunc patellæ uſum, quem ipſi ſolum diſſectionum periti uidentur tribuiſſe, quis meritò ſecundarium indicabit, ſi haud ſegniter expendat, quî hæc ualidiſsimi tendinis, cui inſeritur, robori conſulat, quoties genu impenſe flectitur, ipſeq; ideo tendo à prominente antrorſum femore

Quî patella femoris oſsi connectatur.

Patellæ ſubſtantia.

Patellæ uſus.

a tota [illegible] fi. integrarum uero figura.
b 2 figu. 30 H.
c 2 [illegible]
d 2 [illegible]
e tota [illegible] gura.
f 2 fig.
g 1 [illegible] tabu.

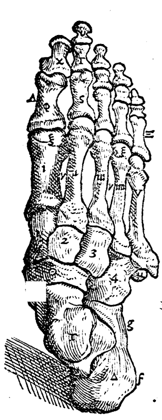
ſum femore

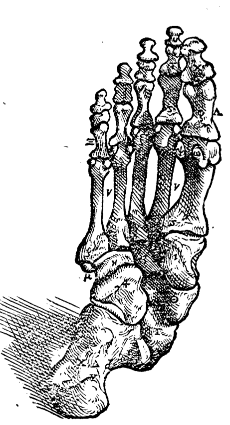
ſum femore premendus foret, ſi patella duritie ſua femoris impetum, durumq́; contactum non ſuſciperet, innoxieq́; pari uſu admitteret, quo [h] permulta ſeſamo ſemini comparata oſsicula, rerum Opificem extruxiſſe innuimus.

h 1, 2 fig. cap. 33 T, V, X & 2 fig. cap. 33 Y, ω

DE PEDIS OSSIBVS.
Caput XXXIII.

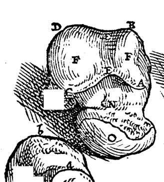
PRIMA XXXIII capitis figura.

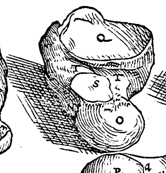

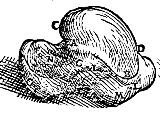

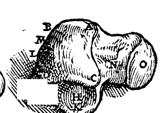
SECUNDA.

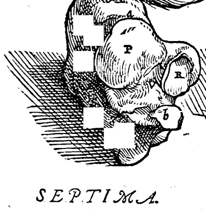
TERTIA. *QUARTA.* *QUINTA.* *SEXTA.*

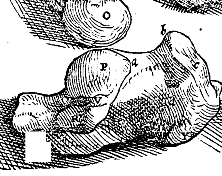

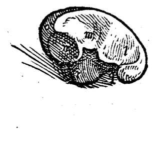

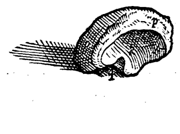

OCTAUA. *NONA.*

SEPTIMA.

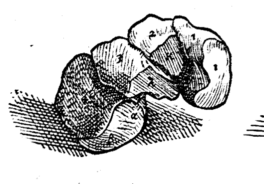
DECIMA.

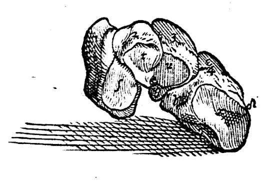

UNDECIMA.

DVO-DECI-ma.

DECI-MATER-tia.

TREDECIM PRAESENTIS CAPITIS FIgurarum, & earundem characterum Index.

PRIMA figura integram dextri pedis oſsium ſtruem ſuperiori facie exprimit. Secunda, dextri quoq; pedis oſsium compagem ea ſede delineatam proponit, cui ſtantes innitimur. Tertia, dextri pedis talus anteriori facie ita oculis ſubijcitur, ut ipſius ſuperior pars in cõſpectum ueniat. Quarta, eiuſdem tali inferior ſedes ab anteriori facie exprimitur. Quinta, talus ab interno latere ſpectatur. Sexta, talum conſpiciendum offert, externo latere deſignatum. Septima, dextri pedis calcis os anteriori ſede ita exprimitur, ut externum ipſius latus magis quàm internum appareat. Octaua, calcis os ab interno latere oſtenditur. Nona, calcis oſsis externum latus commonſtrat, & perinde ac duæ præcedentes, ſuperiorem calcis ſedem depictam exhibet. Decima, pedis os cymbam referens anteriori facie, qua tarſi oſsibus committitur, delineatum cernitur. Undecima, eiuſdem oſsis poſteriorem refert ſedem. Duodecima, quatuor tarſi oſsium ſimul nexorum anterior facies conſpicitur, cui pedij oſſa coarctantur. Decimatertia, quatuor tarſi oſsium poſterior facies ſpectatur, quæ calci & oſsi nauiformi eſt contermina.

Γ 1,2 *Talus.*
Δ 1,2 *Calx.*
Θ 1,2 *Cymbam referens os.*
1,2,3,4 *His numeri characteribus in prima figura, ſecunda, duodecima & decimatertia, quatuor tarſi indicãtur oſſa.*
I, II, III, IIII, V *Quinq; pedij oſſa in prima figura notantur, quæ in ſecunda etiam citra characterum appoſitionem ſunt conſpicua.*
Λ, Ξ 1,2 *Digitorum pedis oſſa.*
A, B, C, D 3,5,6 *Tali tuber, inferiori tibiæ oſsis appendici articulatum. ac A quidem ad B, primum huius tuberis latus indicat: C uerò ad D, ſecundum: & A ad C, tertium: B autem ad D, quartum.*
E, E 3 *Sinus dicti iam tuberis tali, ſecundum ipſius longitudinem inſculptus.*
F, F 3 *Duæ tali tuberis partes, elatius quàm ſinus E indicatus prominentes.*
G 5 *Internum tali tuberis latus, quod cartilagine incruſtatum, interno malleolo committitur.*
H 6 *Tali tuberis ſinus, externo ipſius lateri inſinuatus, qui cartilagine ſimiliter obductus, externũ malleolũ excipit.*
I 5 *Sinus tali aſper, cui ligamentum cartilagineum ab interno procedens malleolo inſeritur.*
K 6 *Tali ſinus, cui ligamentum cartilagineum ab externo malleolo pronatum innaſcitur.*
L, M 5,6 *Duo ſinus, quos poſterior tali regio uerſus internum latus ſpectandos exhibet, qui deducendis reflectendisq; muſculorum tendinibus parantur, hàc pedis inferiora ſubeuntibus.*
N 3,4,5,6 *Tali ceruix.*
O 3,4,5,6 *Tali caput, oſsis cymbam referentis ſinum ſubiens.*
P 7,8,9 *Calcis oſsis caput, cartilagine obuolutum, & in tali ſinum Q notandum ingrediens.*
Q 4 *Tali amplus ſinus, calcis caput P iam indicatum admittens.*
R 7,8,9 *Calcis oſsis ſinus, cui inferior tali capitis ſedes S iam indicanda articulatur.*
S 4 *Inferior tali capitis, quod oſsi cymbam referenti articulatur, ſedes, calcis ſinum ſubiens.*
T, T 4 *Aſper tali ſinus, ex quo cartilaginea ligamenta calci inſeruntur.*
V, V 7,8,9 *Aſper calcis ſinus, cui cartilaginea ligamenta ex nuper dicto tali ſinu immittuntur.*
X, Y, Z 2 *Calcis oſsis ſedes, quæ pede in terram firmato, deorſum ſpectat. Uerùm Y & Z in ſecunda, & Y in octaua, & Z in nona, priuatim huius ſedis proceſſum notant, muſculis quibuſdam educendis aptum, & propinquiùs reliqua calcis ſede terræ innitentem.*
a, b 7,8,9 *Ab a ad b, ſuperioris calcis ſedis interuallum notatur, à poſteriori tali regione ad poſticam calcis deductum.*
c 2,8,9 *Poſtica calcis ſedes.*
d, e 2,8 *Internũ calcis latus. Uerùm e priuatim ſedẽ notat, qua tendines quidã hàc reflectũtur, pedisq; inferiora petũt.*
f, g 1,7,9 *Externum calcis latus. Uerùm g ſeparatim huius lateris regionem inſinuat, cui ſeptimi & octaui pedem mo-*

uentium

uentium muſculorum tendines exporriguntur.

h,i 7 *In ſeptima figura, anterior calcis ſedes eſt conſpicua. & h quidem eius ſedem indicat, quæ talo committitur. i uerò eam notat, quæ oßi cubum imitanti articulatur.*

k 11 *Admodum cauus oßis cymbam referentis ſinus, tali caput O ſignatum ſuſcipiens.*

l,m,n 10 *Anterior oßis cymbæ aßimilati ſedes, tres perquàm leuiter prominentes commonſtrans ſuperficies, quibus tria interiora tarſi oſſa coarticulantur.*

o,p 11, et o in 10 *Superior oßis cymbam referentis ſedes, qua pedis ſuperiora ſpectat.*

q,r 10, & q in 11 *Inferior oßis cymbam referentis ſedes, terram intuens. Verùm q priuatim huius ſedis ſinum indicat, quò ſextus pedem mouentium muſculus deducitur.*

ſ,t,u 13 *Tres planæ trium interiorum tarſi oßium ſuperficies, quæ nauiculari coarticulantur oßi.*

x 13 *Oßis cubum referentis ſinus, in ſuperficie leuiterq́; cælatus, quo calci id articulatur.*

α,β 12 *Oßis cubum referentis ſedes, cui pedij os, anularem ſuffulciens digitum, & illud quod minimo præponitur, planis ſuperficiebus coarctantur.*

γ 12,13 *Oßis cubo aßimilati ſedes, quæ tertio tarſi coarctatur oßi.*

δ 12,13 *Oßis cubo aßimilati ſedes, externum pedis ſpectans latus.*

ε 12,13 *Oßis cubo aßimilati ſuperficies, in pedis ſuperiori conſiſtens ſede.*

ζ 2,13 *Oßis cubo aßimilati ſedes, terræ innitens.*

η 2 *Sinus oßis cubo aßimilati, ad quem ſeptimi pedem mouentium muſculi tendo reflectitur.*

θ 13 *Proceſſus tertij tarſi oßium, cui quintus pedem mouentium muſculus inſeritur.*

ι 12 *Sedes intimi tarſi oßium, cui pedij os pollici præpoſitum articulatur.*

κ 12 *Huic ſecundi tarſi oßis ſedi, pedij os indicem ſuſtinens coarctatur.*

λ 12 *Huic tertij oßium tarſi ſedi, os pedij articulatur, cui medius innititur.*

μ 1,2 *Oßiculum ad externum articulationis latus obuium, quo pedij os, paruo præpoſitum digito, oßi cubum exprimenti committitur.*

ν,ξ 1,2 *Interualla, ſedesq́; quibus pedij oſſa inuicem dehiſcunt.*

ξ,ο 1,2 *Capitula pedij oßium, ſinus primorum digitorum oßium ſubeuntia.*

ϖ 2 *Proceſſus pedij oßis pollicem ſuffulciens, cui ſeptimi pedem mouentis muſculi tendo implantatur.*

ρ 2 *Proceſſus pedij oßis, minimo præpoſiti, cui octaui pedem mouentis muſculi tendo implantatur.*

σ,τ,υ 1,2 *Tria indicis oſſa. Eadem ratio medij, anularis, minimiq́; eſt.*

φ,χ 1,2 *Duo pollicis oſſa.*

ψ,ω 2 *Duo oßicula, pedij oßi pollicem ſuſtinenti ſuppoſita, ac in ſeſaminorum numerum relata.*

* 2 *Oßiculū ſecundo pollicis internodio præpoſitū. Reliqua autem pedis ſeſamina oßicula, nullis notis inſigniuimus.*

QVEMADMODVM canes, muſtelæ, feles, cuniculi, lepores, urſi, ſimiæ, ſciuri, omniaq́; quadrupeda, quibus pedes in digitos ſinduntur, eandem cum hominibus, femoris ad coxendicis os, & femoris ad tibiam articuli ſpeciem obtinent: ita ſanè par quoq; in poſteriorū pedum oſsibus illis, & huic cernitur contextus. Quippe ſi illorum animalium pollicis conſtructionem à noſtro differre, & magis minusq́; ad illum accedere, ac plures interdū paucioresúe digitos illis animalibus obtingere ſubaudias, nullo prorſus oſſe humanum pedem (cui talum, calcis os, nauiculare os, quatuor tarſi, quinq; pedij, & quatuordecim digitorum oſſa, præter non pauca ſeſamina oſsicula, ª aſcribimus) donari ſpectabis, cui penitus ſimile, tum ſitu, tum articulatione, tum mouēdi ratione, in dictis animalibus non reperias: quibus pes illic incipit, ubi Ariſtoteles proportionalem noſtro genu articulū in omnibus quadrupedibus ſtatuit. Vnde etiā liquet, quàm hoc meum de quadrupedū oſsibus paradoxum, Ariſtotelis, omniumq́; (quod ſciam) philoſophorum, & inter Anatomicos facilè principis Galeni de communi animalium greſſu, in crurum flexione, extenſione, ſeſsione, ac femorum cum dorſo ductu, & corporis erectione, dogmata perturbet. Cęterùm ab hac oſsium in illis animalibus cum homine ſimilitudine, pedis oſsium ſermonē aggreſſus ſum, quò minus aliquis hîc mox initiò à me requireret, quæ tot chartis

Quadrupedum cum hominis cruribus ac pedibus ſimilitudo.

a quicquid [illegible] fig. [illegible]

Lib. de Communi animalium greſſu.

q 4 in tertio

Lib. 3 de Vſu part.

in tertio de Partium uſu Galenus perſequitur. quando hominis pedem (qui alioquin breuiſsimus eſt) quadrupedũ pede longiorẽ eſſe ſcribit, adeoq́; diffuſe hominem in oſsium cõpoſitione ab alijs animalibus diſtinguit: ac demum tam ſolicitè, cur homo erigatur, ſedeatq́;, ratiocinatur, in Pindaro irridendo magis, quàm ſpectãdis oſsibus occupatus. Arbitror itaq;, ſtudioſos poſthac hominum & quadrupedũ, & auium quoq; oſſa inuicem collaturos, ac quonam pacto nos quatuor ueluti cruribus innixi progrediamur, quaq́; ratione felis aut canis (ne quid de ſimijs & ſciuris & currentibus leporibus dicam) ſedeat, aut erectus parieti innitatur, ac deniq; ſingula ſeorſim, in quo conueniant aut diſcrepent, indagaturos: ut deinceps placita tantorum uirorum adeò latè pertractata, rectiùs euoluant: tandemq́; admoniti agnoſcant, quàm manifeſtò huiuſmodi oſsium ſimilitudo illa redarguat.

TALI ſitus, ac ipſius cum tibiæ oſſe & fibula articulationis ratio.

Hominis itaq;[b] talus (qui forma canum, urſorum, ſimiliumq́; animalium, quibus pedes in digitos dirimuntur: non autem biſulcorum, & ſolidis unguibus præditorum animalium talo reſpondet, & ἀστράγαλος & ἄστριος Græcis appellatur) ſub tibiæ oſſe & fibula continetur, magna ſui ſede ab illorum oſsium appendicibus, ut ſuprà retuli, comprehenſus. Elatior enim tali pars, quæ ſurſum, quoties totus pes terrę innititur, ſpectat, inſigni admodum prominet[c] tubere, lubrica cartilagine incruſtato, ac deniq; inuerſæ in baliſta, ut uocamus, nuci, aut quartæ rotulæ cuiuſdam parti non abſimili. Eſt namq; hoc tali tuber rotulæ illius partis modo orbiculare ac læue, & quatuor lateribus ſeu coſtis terminatum. ac[d] prima quidem &[e] ſecũda ad tuberis latera ſecundùm ipſius longitudinem ueluti in orbem ducuntur:[f] tertia ſecundùm anteriorem tuberis terminum,[g] quarta autem ſecundùm poſteriorem feruntur. adeò ut hoc tali tuber quadrangulare quodammodo ſit, ob idq́; etiam Græcis τέσσαρον, Latinis autem quatrio appelletur. Neq; uerò coſtis illis duntaxat præſens tuber quartæ illi rotulæ parti correſpondet: ſed rotulæ etiam, ad quam funis reflectitur, modo,[h] ſinu quodam in ipſius medio donatur, qui leuiter admodum cælatus, ad latera[i] utrinq; magis protuberat, illi[k] ſedi exactiſsimè conueniens, quam in ima tibiæ oſsis appendicis ſede talo excipiendo paratam ſcripſimus. Cæterùm hoc tali tuber, non ſuperiori ſua tantùm ſede, illi rotulæ parti aſsimilatur, uerùm uti rotulæ latera, quibus ipſa ueluti in furcula, aut ut alijs placet, in trochlea, ſuffulcitur, detrita & læuia, unctaq́; uiſuntur: ita quoque tali tuber ad latera, quibus malleolos contingit, comprimitur, lęuiq́; cartilagine incruſtatum cernitur, quamuis non pari modo utrinque. In interno ſiquidem latere,[l] parua amplitudine & ſuperficietenus tantum comprimitur, quòd ſcilicet inferioris tibiæ oſsis appendicis proceſſus, interiorem malleolum conſtituens, & hoc tali latus comprehendens, non admodum amplo[m] ſpacio, læui cartilagine incruſtetur. Externum uerò tali tuberis latus[n] ampliter ſinuatum, & maiori interuallo cartilagine incruſtatum apparet, ut aptam ſedem conſtituat, cui[o] internum exterioris malleoli latus cõcinnè cõgruat,[p] qui magis deorſum, quàm interior malleolus, exporrigitur. Vniuerſo itaque hoc tali cum tibiæ oſſe & fibula articulo, & mutuo ueluti ingreſſu, talus flectitur & extenditur, abſque omni ferè in latera motu: quo etiam canes tanto magis deſtituuntur, quanto illorum tali tuber profundiore quàm in homine ſecundũ ipſius lõgitudinem

Sinus tali, quibus à tibiæ oſſe & fibula ligamenta aſſumit.

exculpitur ſinu, magisq́; mutuo ingreſſu tibiæ coarctatur. Quemadmodum uerò externum interioris malleoli latus aſperum[q] ſinum obtinere diximus, ex quo[r] ligamentũ cartilagineũ, talum tibiæ oſsi colligans, pronaſcitur: ita quoq; eius ligamenti recipiendi gratia internum tali latus aſpero[s] ſinu inſculpitur,

perinde

b 1, 2 fi. & tota 4, 5, 6 figuræ, ac tertia [illegible] Φ & Y ... in ad 1 ... c 3, 5, 6 fi. A, B, C, D. d 3, 5, 6 fi. ab A ad B. e 3, 5, 6 fi. à C ad D. f cæterarum fig. ab A ad C. g cæterarum fig. à B ad D. h 3 fi. F, E. i 3 fi. F, E. k 9, 10 fig. ca. 31 [illegible]. l 5 fig. G. m 9 fig. cap. 31 G. n 6 fig. H. o 9, 10 fig. cap. 31 A. p Conſtructionis figuræ cap. 31 E & O. q 4, 10 fig. cap. 31 L. r fig. cap. lib. 2 fi. s 5 fig. L.

t 6 fig. K. u fig. cap. 1 lib. 2 g. x post B, D fig. 5.

perinde ac externum quoq; tali latus[t] cęlatur, ut[u] ligamentum admittat, ab interno exterioris malleoli latere eductum. Huiuſmodi quoq; ligamentorũ ratione, poſterior tali ſedes, ad deſcripti iam tuberis[x] radicem conſiſtens, aſpera eſt, ut inibi ligamenta exciperet, à tibia principium ducentia, & rurſus alia in calcem porrigeret. At pręter eiuſmodi aſperitatem, poſterior quoq; tali ſedes, [y] ſinus oſtendit, muſculorũ tendinibus, qui hàc pedis inferiora ſubeunt, uehendis parati.[z] Deſcendunt autem hàc tendo quinti pedem mouentium muſculi, & muſculi ſecundum pollicis os flectentis, & illius tendo, qui tertia quatuor digitorum oſſa inflectit. Ab anteriore tali ſede, idq́; magis ab interno huius ſedis latere, oblonga producitur[a] ceruix, quæ aliquouſq; progreſſa, in[b] caput rotundum, lubricaq́; cartilagine incruſtatum deſinit, quod nauicularis oſsis alto [c] ſinui inarticulatur, cõtextum efformans, cuius beneficio pedem modicè obſcuroq́; motu in latera agi circumduciq́; arbitramur. Inferior tali pars, duplici articulo calcis oſsi articulatur, illiq́; totus inſternitur. ac unus quidem in poſteriori conſiſtit regione, ubi calcis os amplo latoq́; prominet[d] capite, amplum profundumq́; tali[e] ſinum ingrediente. Alter uerò anterior eſt, ac uerſus internum pedis latus uergens, ſecus quàm poſterior ſe habet. Calcis enim os hîc oblongo[f] ſinu exculpitur, qui cartilagine incruſtatus,[g] humiliorem & tranſuerſim oblongo læuiq; tubere gibboſam tali[h] capitis ſedem excipit, quod nauiculari oſsi inarticulatur. In horum articulorum medio,[i] talus &[k] calx pariter exaſperantur, profundosq́; obtinent ſinus, ex quibus cartilaginea pronaſcuntur ligamenta, talum calci ualidiſsimè connectẽtia. Atq; iſti aſperi horum oſsium ſinus adeò altè cælantur, ut in emundatis oſsibus, & poſtmodũ inuicem commiſsis, magnum inter talum calcemq́; inibi pateat interuallum, in uiuentibus cartilaginoſis illis ligamẽtis oppletum: quæ adeò pertinaciter talum calci colligant, ut uix tantillum is ſupra calcem moueatur, ſuaq́; inferiori ſede tam ſit immobilis, ut ſuperiori, qua tibiæ articulatur, occurrit uerſatilis. Talus, quum pari undiq; propemodum indigeat robore, neq; muſculorũ inſertionem excipiat, neq; iiſdem principiũ offerat, nulla donatur appendice: quemadmodum & ſi magnum ſit os, nec ſinu quopiam amplo, quo medullam aſſeruet. adeò ut in tanto ſuæ imaginis formæ'ue diſcrimine, intus duntaxat rarus fungoſusq́; ſpectetur, inibiq́; ſolidiſsimus denſiſsimusq́; euadat, ubi proceſſus conſtituendis articulis aptos exerit.

Sinus, quibus tendines deducit. — *Tali cum oſſe cymbam referẽte articulus.* — *Tali ad calcem contextus.* — *Sinus inter tali cum calce commiſſuras apparens.*

y 5,6 fi. L, M. ac 15 muſc. tab. charact. 1, 2, 3. z eiuſdem tab. D, E. O, P muſculos notant. a 5,4,5,6 fig. N. b eiuſdem fig. O. c 11 fig. k. d 7,8,9 figur. P. e 4 fi. Q. f 7,8,9 figur. R. g 4 fig. S. h 4 fi. O. i 4 fi. T, T. k 7,8,9 figur. V, V.

[l] Calcis os, Græcis πτέρνα nuncupatum, omnium pedis oſsium facilè maximum eſt, ac ſimili ferè cum talo conſtat ſubſtãtia,[m] eaq́; parte, qua ingredimur, non omnino teres ſpectatur: uerùm tutæ baſis, ſtabilitatisq́; gratia, nonnihil latiuſculum, & quorundam muſculorum occaſione aſperum & inæquale. Primùm enim in inferiori ipſius ſede tranſuerſim iuxta poſteriora deorſum prominet, ac aſperum educit[n] proceſſum, à cuius anteriori ſede[o] muſculus principium ducit, qui quatuor pedis digitorum ſecundum os flectit. Dein illic[p] muſculoſa ſubſtantia enaſcitur, quaternas producens particulas, quibus quatuor digitos pollici adducimus. Horum enim muſculorũ educendi gratia, hæc inferior calcis ſedes, latior & inæqualis eſt, & proceſſus ille ob hoc prominet, terræq́; propinquiùs quàm reliquum calcis corpus accedit, quo minus ſcilicet illorum muſculorum capita inter calcandum comprimantur. Superior calcis ſedes,[q] à poſteriori tali parte ad poſticam uſq; ipſius calcis regionem pertinens, teretis corporis ſpeciem refert, priuatim nihil præter exiguam aſperitatem, in quam tibiæ oſsis & tali ligamenta inſeruntur, cõmonſtrans, & à muſculorum exortu & inſertione & articulatione libera. Poſterior autem hæc calcis regio,

extra

CALCIS oſsis ſedes terram ſpectans. — *Superior calcis ſedes, extra tibiæ rectitudinem retrorſum ducta.*

l 1, 2 fig. Δ. & tota 7, 8, 9 fig. integrarũ autem 2, 3 figura 4. m 2 fi. X, Y, Z. n 2 fig. Y, Z & 3 fi. Y. 9 autem figura Z. o 14 muſc. tab. Θ. p 14 muſc. tab. λ, μ. et 15 tab. N. q 7, 8, 9 fi. ab a ad b.

extra tibiæ oſsis rectitudinem admodum, in hoc retrorſum educitur, ut tibia opportunè inſtar perpendicularis lineę in pede, tanquam in alia linea tranſuerſim ducta, ſuffulciatur, utq; totius corporis robuſtiſsimus[r] tendo[s] poſteriori calcis parti inſeratur. Huic enim depreſſæ, & utcunq; aſperæ parti (quę in pueris appendice conſtat) tendo implantatur, ex primo, ſecũdo & quarto pedem mouentibus muſculis conflatus. In quadrupedibus autem, ut canibus, ouibus, & equis, poſterior hæc calcis oſsis pars ex abundanti ſinum quendam oblongum ſibi uendicat, quo tendo is tutò uehitur, qui in illis ſecus ac in homine latum tendinem plantæ cuti ſubnatum procreat. Cęterùm calcis laterum, quæ ampliter ſunt depreſſa, lataq;, [t] internum latus læue, & inſigniter ſinuatũ conſpicitur, ut aptam cõſtituat ſedem muſculorum tendinibus, hàc pedis inferiora petentibus, tutiſsimoq; reflexis. Deducuntur uerò ad internum hoc latus, præter præcipuã pedis inferiora petentem[u] uenam, &[x] arteriam, &[y] neruum, [z] tendo quinti pedem mouentis muſculi, &[a] tendines duorum muſculorum, qui ultimos pedis digitorum flectunt articulos. Hi tendines potiſsimũ ad poſteriorem proceſſus calcis ſedem cõuoluuntur, cui Natura[b] ſinum inſculpſit, tali caput excipientem, & anteriorem tali cum calce articulum cõſtituentem. adeò ut is proceſſus, in internum pedis latus protuberãs, internum calcis latus impenſe cauum efficiat, unà hîc opem ferente[c] interno poſterioris calcis ſedis latere: quod ideo inſignius ad pedis interiora prominet, ut[d] muſculus ab illo enaſcatur, cuius beneficio pollicem introrſum à cęteris digitis abducimus. Externum autem calcis[e] latus non ſinuatur, ſed aſperum & inæquale, ac excarne eſt, ſi modò humiliorem ipſius[f] ſedem exceperis, quæ[g] muſculum educit, paruum digitum à cæteris digitis in externum latus abducẽtem. Deinde anterior huius lateris[h] ſedes, aliqua ex parte læuis, modiceq; admodum in ſuperficie ſinuata cernitur, tendinibus cedens ſeptimi & octaui[i] muſculorum pedem mouentium, qui ad poſteriorem[k] externi malleoli ſedem reflexi, ſecundum hanc calcis regionem porriguntur. Cæterùm calcis anteriorum partium,[l] ea quæ è regione magni digiti habetur, & proceſſus modo in internum calcis latus excedit, talo, quemadmodum antea diximus, articulatur, nulli interim alteri oſsi contigua. At[m] pars minimo digito ſitu reſpondens, in anteriori ſua facie læuis eſt, & lubrica cartilagine incruſtatur, depreſſo amploq; prominẽs capite, quod oſsis teſſerã imitantis[n] ſinui coarticulatur: qui ſimiliter lubrica obductus cartilagine, ſuperficietenus duntaxat inſculpitur, ea articuli ſpecie calci cõmiſſus, quam planis ueluti ſuperficiebus fieri dicimus.

Internum calcis latus quale.

Externum latus.

Anterior calcis pars.

[o] Nauiculare os, poſteriori ſede admodum[p] profundo, & tranſuerſim oblongo,[q] caputq; tali (uti ſuprà diximus) excipiente, donatur ſinu: inde etiam à cymbæ, ſeu ſcaphæ imagine, σκαφοειδὴς nuncupatum. Anterior ipſius ſedes, lubrica quoq; cartilagine incruſtatur, & tres admodũ leuiter prominentes commonſtrat[r] ſuperficies, tribus tarſi[s] oſsibus, quæ ipſi articulãtur, paratas, adeoq; modicè protuberãtes, ut num ſinus, num capita ſint, penè dijudicare nequeas. Harum ſuperficierũ intima, & interno pedis lateri proxima, reliquis duabus amplior eſt: & inſigniùs quàm illæ ideo prominet, quòd tarſi os ipſi coarticulatum, maius & amplius ſit, & profundiùs quoq; ſinuetur alijs duobus tarſi oſſibus, quæ reliquis duabus ſuperficiebus committuntur. Leues has, adeoq; obſcurè protuberantes ſuperficies, diſſectionũ periti, à planarum cubi teſſeræ´ue ſuperficierum imagine, cubos uocãt, quum tria tarſi oſſa cubis eius oſsis quod cymbã refert, coarctari docent. Superior huius oſsis[t] ſedes, gibba, & quodammodo rotulæ modo ſecundùm tranſuerſum orbicularis eſt, eam obtinens figuram,

Oſsis cymbam referentis ſinus.

Anterior oſsis ſedes, & tres ipſius planæ ſuperficies.

Superior ſedes.

guram,quæ pedi hac in ſede fuit optima,iniurijſq; ferendis pertinacior. Atque hæc ſedes uniuerſa nonnihil aſpera eſt,quò fœlicius ligamenta educat,id os talo & tarſi oſsibus connectentia.

Inferior.

Inferior oſsis cymbæ ſimilis[u] ſedes utcunq; ſima & anguſta uiſitur, ut hac parte cauitatem pedi magnopere neceſſariã adaugeat. Verùm hæc oſsis pars, ſuperiori parte aſperior ac inæqualior cernitur: quòd hinc ualidiora ligamenta, quàm ex ſuperiori enaſci debuerint. Præterea inferior hæc ſedes iuxta internum ipſius latus,[x] ſinum obtinet, ad quem ſexti pedem mouentis[y] muſculi tendo appoſitiſsimè reflectitur. Nauiculari itaque oſsi, ut neq; etiam calci, neq; talo,in manu nullum proportionale os conſiſtit. quę autem adhuc in pede recẽſenda ſuperſunt, manus partibus aliqua ex parte correſpondent: cuiuſmodi tarſi ſunt oſſa,brachialis oſsibus conferenda.

u 10 fi.q, r. & 11 figur.q.
x 10,11 figur.q.
y 3 muſc. tab.V.
Quibus pedis oſsibus in manu nullum reſpondeat.

TARSVS.

Vocatur autem Græcis ταρσὸς, quàtuor pedis[z] oſsium ſeries: quorum tria nauiculari coarctantur, quartum uerò calci. quamuis interim Græci ſubinde tarſi nomen, quo etiam remorum in nauibus ſeriem, & palpebrarum cartilagines exprimunt,non his ſolum oſsibus accommodent, uerùm uniuerſam pedis ſuperiorem partem eo nomine plerunq; intelligant: uti Galenus in libris de Adminiſtrandis ſectionibus perpetuò facit, tendines, & uenas, & arterias, neruoſq; ſecundùm tarſum ferri ſcribens,quę per pedis ſuperiora exporriguntur,digitoſq; accedunt. Latinorũ quamplurimi hanc oſsium ſtruem,plantam nuncupant: uerùm quando plantæ nomen latiùs patet,non ineptè tarſi nomine,dum aptius ſeſe offerat,mihi utendum duxi. Tarſi igitur ad[a] brachiale conſtructionis proportio non eſt obſcura: ex quatuor enim oſsibus tarſus, ex duplicatis autem brachiale conſtituitur. Ex pluribus namq; & minoribus particulis apprehendendi organum componi debuit: ex grandioribus uerò, paucioribuſq;, ambulandi inſtrumentum. Tria tarſi oſsium interiora,planis quodammodo[b] ſuperficiebus nauiculari oſsi coarctata,proprio carent nomine: at nonnullis ſimul omnia χαλκοειδῆ appellantur. Quartum autem,extrinſecus ſitum,à cubi ſeu teſſerę forma (quum quaſi ſex habeat latera) κυβοειδὴς uocatum eſt. Atq; unum ipſius[c] latus poſterius eſt,quod[d] calci committitur:[e] ſecundum anterius, quo continua ſuperficie duobus pedij[f] oſsibus coarctari docebitur.[g] tertium interius eſt, quo ipſi proximo tarſi oſsi coarticulatur.[h] quartũ pedis exterius reſpicit latus,uixq; lateris nomen meretur,quum admodum obſcurè planum ſit.[i] quintum ſuperius eſt, nulli etiam nexum oſsi, ſed pedis ſuperiora ſpectans.[k] ſextum terram reſpicit,nulli ſimiliter oſsi commiſſum,cæteriſq; lateribus longè inæqualius,& priuatim oblõgo quodam[l] ſinu donatũ, ad quem maxima Naturæ ſolertia, ſeptimi pedem mouẽtis[m] muſculi tendo reuoluitur. Quia uerò aliquot huius oſsis latera ad eum modũ obſcura & inæqualia ſunt, quodq; os non ad amuſsim teſſerę imagini accedit, Arabes ab inæquali effigie, & quadam grandinis imagine,id grandinoſum appellarunt. Alij rurſus à multiplici forma illi idem nomen cum cuneum referẽte capitis[n] oſſe indiderunt, id πολύμορφον uocantes. Hoc tarſi os (uti & antea monuimus) calci coarticulatur,terræq; innititur: reliqua autem tria ſimul cum nauiculari ſurſum à terra ſubleuantur,ut pedem hac ſede cauum altumq; conſtituant.[o] Tarſi oſſa quantitate & figura inter ſe diſcrepant, nec ſuperiori nec inferiori parte æqualiter porriguntur. Os enim cubum referens, & primum os,quod interius pedis latus occupat,duobus quæ in medio habentur,multo maiora ſunt. atq; illorum duorum rurſus grandius eſt, quod cubum referẽti nectitur: quemadmodum & cubum referens,intimo oſſe grandius cernitur. Quinetiam os cubum referens, poſteriùs, ad calcem ſcilicet, uergit: intimum uerò os antrorſum uerſus

pollicem

z 1,2,12,13 fi. charact. 1,2,3,4. integrarũ fi. d,e,f,g ad b,c,et b,b.
a figurarũ 25 cap. characť. 1,2,3,4,5,6,7,8.
b 13 fig.ſ, t,u.
c 13 fig.x.
d 7 fig.i.
e 12 fi.α,β.
f 1 figur. IIII,V.
g 12,13 figur.y.
h 12,13 figur.δ.
i 12,13 fi.ε.
k 2 fi.ζ,η.
13 fig.ζ.
l 2 fig.κ.
m 15 muſc. tab.V,X.
n 8 figur. cap.6.
o Confer indice tarſi oſſa primæ fig. cum 2. & rurſus duodecimæ cum 13 figuræ oſsibus.
Tria tarſi oſſa interiora.
Quartum & extimum os.
Tarſi oſsium formam & quantitatem uariam eſſe.

pollicem multo magis,quàm cętera,eminet.Ex medijs,quod intimo oſsi proximum eſt,breue occurrit, non adeò antrorſum, atq; id quod cubum referēti committitur,productū.Omnia ſimul iuncta,ſuperiorem eorum ſuperficiem gibbam arcuatamq́; efformant, inferiorem uerò cauam, ſimam'ue: quemadmodum & pedi ex uſu eſſe,nemo non nouit.Duo media cunei accedunt imagini. quà enim pedis ſuperiora ſpectant,lata arcuataq́; nonnihil ſunt: quà uerò plantam conſtituunt, non ſecus acuta uiſuntur, quàm ſi cuneorum ritu inter intimum & extimum tarſi oſſa ipſa inijcerentur. Deinde tarſi os, oſsi cubo ſimili coarctatum, priuatim acutius & demiſsius in pedis inferiora porrigitur, quàm ſecundum tarſi os,intimo commiſſum, quòd ipſius huc deducto[p] proceſſui tendo quinti pedem mouētis[q] muſculi ualidiſsimè inſeratur. Tarſi oſſa, ubi lateribus inuicem committuntur,tota connexus amplitudine,læui lubricaq́; cartilagine non obducuntur, ſed duntaxat in poſteriori laterum ſede, oſsi cymbam referenti proxima: quippe in reliqua parte nonnihil mutuò diſtant, cartilaginoſorum ligamentorum interuentu inuicem copulata. Hæc omnia appendicibus deſtituuntur, & perinde ac nauiculare quoque os, ſubſtantia tali extruuntur.

p 3 fig.
q 15 muſc. tab. D, E dein c, d.

PEDII hiſtoria.

Tarſum ſubſequitur pedis[r] pars, quam Hippocrates à coſtarum in pectore fortaſsis ſerie ςῆθος,alij uerò Græci πεδίον,Latini plantam,& nonnulli pecten, ueſtigiumq́; appellāt. Cæterùm quum illæ Latinorum uoces in muſculorum narratione,& in uaſorum neruorumq́; deſcriptionibus plurimum obſcuritatis (ſi modò illis uteremur) adferrent: cōduxerit profectò,& hîc quoq; à Græcis nomen mutuare. eſt enim & planum (quo nomine alij πεδίον uertunt) in hac ſignificatione,qua pedis partem ſignificat,penè inauditum.Pedion igitur, manus[s] poſtbrachiali reſpondet: uerùm quinq; oſsibus, non autem quatuor, ut poſtbrachiale,conformatur.In manu namq; pollicem reliquis digitis opponi decebat,atq; hac ratione primum ipſius os brachiali,articulo laxiore, quàm quatuor poſtbrachialis oſſa, alligatur. quare etiam primum pollicis os digitis, non autem poſtbrachiali,Galenū ſecuti,aſcripſimus,pollici perinde ac cæteris digitis tria oſſa tribuentes. Quinq; uerò pedij oſſa, quæ tota ſubſtantia & ſinu longo medullam complectente,poſtbrachialis oſsibus reſpondent,[t] tarſi oſsibus planis,ijsq́; læuibus ſuperficiebus una ſerie cōmittuntur. Pes enim,quum ambulandi ſit organum,ſtabilitatis ſecuritas illi maximè conuenit,quę in uno ordine locatis indiget,non ſolum quidem pedij, uerùm etiam & digitorū oſsibus.Pedij itaq; os,pollici præpoſitum,intimo tarſi committitur oſsi: quod indicem ſuffulcit,ſecundo: quod medium ſuſtinet,tertio oſsi coarticulatur.duo autem reliqua, oſsi cubum referenti attexuntur:[u] perinde ac octauo brachialis oſsi ea poſtbrachialis oſſa cōmitti proditum eſt, quibus anularis & medius innituntur.Et quemadmodū articuli,quo poſtbrachialis os,minimum digitum ſuſtinens, brachiali nectitur, externo lateri[x] oſsiculum quoddam apponi diximus: ita etiam non rarò in pede[y] oſsiculum uiſitur, ad externum latus articuli poſitum,quo quintum pedij os cubiformi oſsi articulatur. Porrò quemadmodum tarſi oſſa non eadem linea anteriori parte finiunt, ſic etiam pedij oſsium aliud alio magis in poſteriora porrigitur. Pedij oſſa illic, ubi tarſo committuntur, lateribus ſibi proxima craſſaq́; ſunt, & aliqua ex parte planis læuibusq́; ſuperficiebus inuicem coarctantur. Quà autem à tarſo ad digitos abſcedunt, tenuiora fiunt, atq; in illorum medio[z] interualla efformant, quibus[a] muſculoſa reponitur ſubſtantia,cuius auxilio primi digitorum articuli flectuntur.Atque ut pedij oſſa illi ſubſtantię aptiorem ſedem porrigant, non adeò acuta tenuiaq́;

Pedium quinq; oſsibus cōſtare.

Pedij ad tarſum coarticulatio.

Pedij oſsium interualla.

r 1 fig. II, III, IIII, V. integrarum uero fig. b, h, a, d, e, f, g, i, l.
s 1, 2 fig. cap. 25. III, IIII.
t Scias tarſo frontem notatur i, k, l, α, β.
u 2 fig. 25. cap. IIII, IIII, ad s.
x 1, 2 fig. cap. 25. X.
y 1, 2 fig.
z 1, 2 fig. γ, γ.
a 15 muſc. tab. L.

ſuperiori

ſuperiori parte, atq; ea quæ terram ſpectant, uiſuntur. Vbi autem digitis articulantur, omni ex parte poſtbrachialis[b] oſsibus reſpondent, & appendice donata, in unicum[c] caput deſinunt, ſinum primi digitorum oſsis ſubiens. Pedij os, pollici præpoſitum, quod cæterorū omnium craſsiſsimū eſt, & caput magis quàm reliqua orbiculatum (ut pollex in latera magis quàm reliqui digiti moueretur) poſsidet, ea parte qua tarſo articulatur, in inferiori ipſius ſede terræ contermina,[d] proceſſum exerit, cui ſeptimus pedem mouentium[e] muſculus inſeritur. Et ſimili etiam occaſione pedij os, minimum ſuffulciēs digitum, quà tarſo articulatur, inſignem commonſtrat[f] proceſſum, in externum pedis latus excedentem, in quem octaui pedem mouentium[g] muſculi tendo inſeritur.

Pedij ad digitos articulatio.

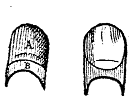
b 1 ſi. cap. 27 C. deinde D. et ſuper illinc digitorū reliquam pedis articulationem. c 1, 2 ſi. fig. d 2 fig. w. e 15 muſc. tab. V, X, deinde Y. f 2 fig. g. g 15 muſc. tab. 2, deinde b. h 1, 2 ſi. A, & integrarum autem 1, 2 ad b, b. i 1, 2 fig. s, r, v. k 1, 2 fig. r, x. l 2 ſi. ſi, w, x, ſub s, et iuxta ſ.

Pedij oſſa,[h] digiti ſubſequuntur, qui ex ternis[i] oſsibus omnes ad eorum quæ in manu ſunt, ſimilitudinem extructis conſtant: pollice tantum excepto, qui inter alios duplici tantum[k] oſſe extruitur, ut anterior cauitatis pedis ſedes firmius terræ innitatur. Cuiuſmodi uerò pedis digitorum articulis,[l] oſsicula ſeſamo ſemini comparata adlocētur, ſimul cum manus oſsiculis iam antea recenſuimus, quòd eadem propemodum in iſtis pedum manuumq; ſit ratio. Cæterùm illis ſecluſis oſsiculis, pedē à manu uno oſſe uinci ſuperari'ue manifeſtum eſt. hæc enim uigintiſeptē efformatur oſsibus: octo nimirum brachialis, quatuor poſtbrachialis, & quindecim digitorum. Pes autem uigintiſex tantum donatur oſsibus: calce nimirū, talo, nauiculari oſſe, quatuor tarſi oſsibus, quinq; pedij, & quatuordecim digitorum. Atq; id Galeni nomine hîc addendū duxi, qui in ſecundo libro Commentariorum in Hippocratis librum de Fracturis (ubi is inquit, hominis pedem multis ac paruis oſsibus non ſecus ac manum efformari) ſcribit, pedi non aliter quàm manui uigintiſeptem adeſſe oſſa: parum mehercule perpendens, ſe bis cubum imitans os enumerare: aut præter id os, alia quatuor tarſi recenſere. quemadmodum ſanè facit eodem in libro, quum quatuor tarſi oſſa cubum referenti oſsi, & illi quod cymbæ aſsimilatur, articulari (ſed parum profectò anatomicè) tradit. Cæterùm nunc tempeſtiuum erit, ungues, & quæ adhuc reliquæ ſunt, cartilagines recenſere: ſi modò omnia quæ corpus firmant, ſuſtinentq;, hoc libro, uti inſtitutum fuit, abſoluenda ueniunt.

PEDIS digiti.

Pedem à manu uno oſſe, contra Galeni placitum, ſuperari.

DE VNGVIBVS. CAPVT XXXIIII.

His duabus figuris unguem ita expreſsimus, quemadmodū conſpici ſolet, quum à manu ad ſceleti præparationem cocta, aut pede, diuellitur. Ac dextra quidem figura, internam unguis regionem, ſeu cauum ipſius denotat, altera interim unguis gibbum oſtendente. Cæterùm A hîc unguis ſedes indicatur, ante confectionem apparens. B uerò ſedes inſignitur, quæ mollis eſt, nullibiq; detegitur, ac ueluti radix unguis cenſenda uenit.

MANVVM pedumq; digiti unguibus decorātur, ut ipſis firmamēti uice ſint. Digiti enim ſuis partibus carneis, quibus in extremo donantur, mollia duntaxat corpora apprehendunt. Dura autem, & propter hoc carnis naturam pellentia, uiolenterq; à ſe cogentia, digiti ſine unguium adminiculo nequeunt amplecti. Ipſorum enim caro, quam poſtea ueluti duriuſculā quandam adipem cuti ſubſtratam eſſe docebimus, tunc reflectitur, ſubuerti turq;, ob id firmamento indigens. Quinetiam pleraq; dein commoda ex unguibus homini accedunt, ſi quando

Cur digiti unguibus donati.

radere quid, aut ſcalpere, aut uellicare, aut excoriare, aut euellere oporteat. Summus rerum Opifex iuſtiſsimè unguium (qui & munimenta & propugnacula digitorum cenſentur) duritiem effinxit. Si enim duriores quàm nunc ſunt, inſtar oſsis cuiuſdam procrearentur, ita quidem ad apprehendendum magis eſſent idonei, ut qui ne minimum reflecti reclinariq́; poſſent: at rumperentur promptiſsimè, non ſecus quàm alia, quæ dura fragiliq́; conſtant temperie. Itaque ſecuritati ſimul & robori prouidens, illos mediocriter duros extruxit: ut neq; uſui, cuius gratia creati ſunt, quicquam incommodaret: neque ipſi (quòd ſua mollitie extrinſecus incidentium uim, cartilaginum ritu, exoluere poſſunt) leui quaq; occaſione afficiantur. Ob eandem hanc cauſam gibba conſtant ſuperficie, quòd hac figura iniurijs reſiſtendis melius comparentur. Quò minus uerò ſuſpenſi uacillent, ligamento quodam extremi digitorum oſsis iuxta ſuum articulum radici, eorum ſuperiori termino colligantur. Quoniam autem carni cutiq́; illos connaſci operæprecium fuit, hæc extrinſecus uniuerſæ unguium radici circundatur, illa interius uſquequaque ipſis ſubnaſcitur. In unguium radicem, non modò arteriam, uenamq́;, ſed etiam neruum porrigi, Galenus atteſtatur: ipſosq́; ex his ſenſum, uitam & alimentum, aliarum partium modo, aſſumere ſcribit. Scio quidem, non ſolum duos[a] neruulos ad unguium uſque radicem ferri, ſed eoſdem cum[b] uenis ſub unguibus quoq; ad digiti ſummum repere. ungues autem ſenſus omnis interim expertes eſſe arbitror. Ac proinde non leuiter illorum, qui ungues ex oſsis, nerui, cutis (quidam & carnis addunt) concretione gigni cenſent, ſententiæ accedo. Quòd uerò uenæ, arteriæ & nerui, quemadmodum in hortis alueoli, in unguibus non diſpēſentur, uel hinc conſtat, quòd pilorum modo ab radice procedentes augeantur. Satius enim erat, & hos pilorum ritu ſemper renouari, atque quum indies atterantur, nunquam non incrementum admittere, quod potius in longum, quàm latum & profundum aſſumunt.

Vnguium naturam eſſe iuſtam.

Vnguium uexus.

Lib. 2 de Administ. diſſect.

a ma[illegible] figur[illegible] 11 lib.[illegible] b ma[illegible] gure [illegible] 6 lib.[illegible]

DE PALPEBRARVM CARTILAginibus. Caput XXXV.

HAC figura ſuperioris inferiorisq́; palpebræ cartilaginem à reliquis partibus liberam delineauimus.

VTRIQVE palpebræ, tam inferiori, quàm ſuperiori, una contigit cartilago, utcunq; mollis & longa: in palpebrarumq́; extremo, quà illæ inuicem conniuent, inter cutem & membranulam palpebras intus ſuccingentem, repoſita. Huic cartilagini, palpebrarum pili (quos cilia uocant) infiguntur, in illaq́;, tanquam in durius quoddam ſolum, inſerti eriguntur. Ideo enim cartilagines hæ (quas ab illa pilorum ſerie, remorumq́; in longis nauibus, ſeu galeris, ſimilitudine, ταρσοὺς uocamus) potiſsimum creantur, ut pilos illos erectos, neque cæterorum pilorum modo flaccidos dependentesq́; contineant. Dein ſuperior etiam creatur, ut[a] muſculorum ſuam palpebram mouentium implantationi, & opportuno palpebræ motui ſubſeruiat: quemadmodum in ſecundo libro, eorum muſculorum naturam explicantes, non obiter docebimus.

a fig[illegible] 10 lib.[illegible] b, C, D[illegible] ac 3 [illegible] tab. C, D.

DE

DE AVRIS CARTILAGINE.
Caput XXXVI.

QVONIAM auris cartilago à cute, qua obducitur, exquiſitè libera, auris totius formam (ablata interim eius pinnula) exprimit, illam hîc non delineauimus.

QVIS potiſsimum auris in excipiendis aeris conuolutionibus gyriſq́; uſus cenſeatur, quibusq́; nominibus auris ſedes donentur, in auditus organi conſtructionis ſermone, libro ſeptimo exequendum eſt. Hîc autem obiter auris recenſenda uenit cartilago, quæ auris formam referens, in hoc formatur, ut cute ueſtita, auris corpus inſtar uanni conſtituat, idemq́; cõmodè ſuſtineat, & erectum ſeruet. Eſt autem hæc cartilago mollis & tenuis, tanto ſemper à capitis oſſe uerſus auris extrema euadẽs mollior, quanto auris orbiculo propius accedit, & quo minus ſuſtinere aliquid debet. Ac proinde etiam in auris pinnula, huius cartilaginis nulla exporrigitur portio, quòd ſcilicet hanc propendentẽ, neq; erigi neq; ſuffulciri oporteat. Ad temporis igitur os hæc cartilago durior ſentitur, & ut firmiori radice hæreat, craſsior. enaſcitur enim in orbiculo [a] foraminis auditus meatui in temporis oſſe cælati: cuius circũferentia ideo exaſperatur, ut promptius auris cartilaginem educat. Quamobrem uerò Natura ex huiuſmodi cartilagine aurem conſtituerit, non uerò oſſeam aliquam ſubſtantiam ipſi indiderit, in ſecundo Capite executus ſum: quum Naturam tanta prouidentia cartilaginis temperiem finxiſſe dicerẽ, ut hæc oſsis modo nonnulla ſuſtineat commodè: & interim adeò mollis ſit, ut occurſantium impetu non rumpatur, ſed cedendo leuiter eum exoluat: atq; ita extremas partes iniurijs minus expoſitas, quàm ſi oſſeæ eſſent, reddat.

a 5 fi.cap. 12 a.

DE NASI CARTILAGINIBVS.
Caput XXXVII.

QVANQVAM naſi cartilagines tactu propemodum ante ſectionem debitè dignoſcantur, nihilominus tamen quartæ muſculorum tabulæ naſus has literis K & L inſignitas, utcunq; proponit.

RERVM Opificem, naſi terminum extremumq́; cartilaginibus eadem ratione extruxiſſe, qua auris cartilaginem paulo antè procreatam diximus, quadrupedum naſi extremum ferè comprobat: quod ideo minori amplitudine, quàm hominis naſi terminus cartilagineum exiſtit, quòd non æquè ac hominis naſus ex reliqua faciei ſuperficie extuberat. Ab inferiori itaq; naſi oſsium [a] ſede, qua hæc aſpera & latiora, quàm ſuperiori [b] ſede exiſtunt, duæ enaſcuntur cartilagines, quæ deorſum in anteriora exporrectæ, inuicemq́; coniunctæ, ſenſim molliores euadunt: ac in naſi extremo, ueluti in cartilagineum ligamentum degenerantes, totam anteriorem naſi regionem conſtituunt, quæ à naſi oſsium inferiori ſede ad naſi terminum apicemq́; pertinet. Ab oſſeo autem [c] ſepto, narium foramina dirimente, quod octaui Capitis [d] oſsis partem eſſe, ſuprà commemorauimus, alia enaſcitur cartilago, quæ à tota anteriori ſepti illius ſede antrorſum procedens, internæ duarum primarum cartilaginum regioni ſecundum ipſarum longitudinem adnaſcitur, tanto magis ligamenti naturæ compos molliſq́;, quo naſi extremo fit uicinior. Hæc pari ratione in ea naſi parte, quę ueluti

a 1 fi.ca.9 ab f ad e. b eadẽ fig. à Z ad Y. c eiuſdem fig. O. d 3 fi.cap. 6 A, B, A.

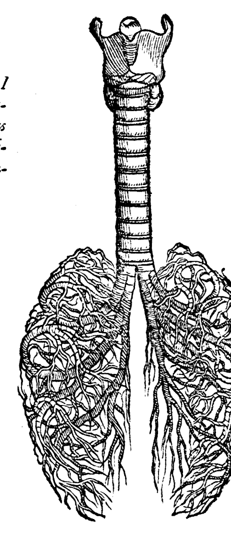
ex faciei planicie porrigitur,naſi foramina interdiuidit,qua oſſeũ illud ſeptum ipſa[e] foramina ibidem diſiungit, ubi ſuper palati regionẽ, à naſo ad fauces uſq; ducuntur.His tribus naſi cartilaginibus, aliæ duæ,utrinque nimirum ſingulæ accedunt, quæ magis adhuc alijs cartilaginibus ligamentorum natura participant,& orbiculatim ſingulæ unum naſi foramen cõſtituunt. Cartilagines hæ internis ſuis lateribus inuicem colligantur,& aliarum naſi cartilaginum extrema integunt,ſolæq́; motu pollent uoluntario,cuius ope ſurſum deorſumq́;,& introrſum extrorſumq́; uelluntur,proprijs in hoc donatæ[f] muſculis. Harum cartilaginũ latiores molliores q́; partes in naſi lateribus,uerſus poſteriora,conſiſtunt,ac naſi alę nuncupantur:quòd quaſi alarum modo nares occludant,referentq́;,homini ita inter reſpirandum haud uulgarem uſum præbentes.

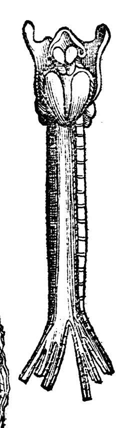
e 2 fig. 12 o,o.

f 3 m. tab. F. 4 tab. K.

DE ASPERAE ARTERIAE CARTILAginibus. Caput XXXVIII.

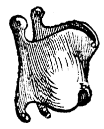
PRIMA TRIGESIMI OCTAui Capitis figura, totius aſperæ arteriæ, ab omnibus partibus liberæ, anteriorem faciem exprimens.

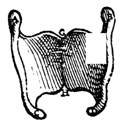

SECUNDA FIGURA, ASPERæ arteriæ caudicis tãtum, poſterior facies delineatur. ab re enim fuiſſet, huic etiam figuræ, ramorum in pulmonis ſubſtantiã pertinentium ſeriem appingere, quum illam prima figura abunde oculis ſubijciat.

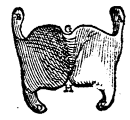
TERTIA.

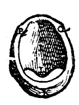
IIII.

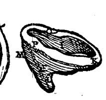
V.

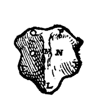
VI.

VII.

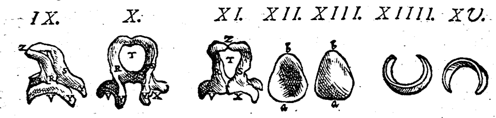

VIII.

IX.

IX. X. XI. XII. XIII. XIIII. XV.

TERTIAE ET RELIQVARVM DVODECIM hic ſeriatim poſitarum figurarum, & earundem characterum Index.

HARVM figurarum prima, quæ tertia inſcribitur, primam laryngis cartilaginem ex dextro latere expreſſam oſtendit. Figura autem, quæ quarta ordine eſt, eiuſdem cartilaginis internam ſeu poſteriorem faciem proponit. Quinta, eadem cartilago externa ſeu anteriori facie delineatur. Sexta, ſecundæ laryngis cartilaginis anteriorem cōmonſtrat faciem. Septima, ſecundam laryngis cartilaginem ex dextro latere expreſſam continet. Octaua, ſecundam laryngis cartilaginē poſteriori ex facie depictam offert. Nona, laryngis tertia cartilago ex dextro latere delineatur. Decima, tertiæ cartilaginis anterior ſedes occurrit. Undecima, eandē cartilaginem poſteriori facie oculis ſubijcit. Duodecima, inferiorē laryngis operculi ſedē oſtendit, qua id laryngis cauitatem ſpectat. Decimatertia, ſuperiorē laryngis operculi ſedem continet, quæ palatū reſpicit. Decimaquarta, unam aſperæ arteriæ trunci cartilaginē, C modo extructam, anteriori externa'ue facie uidendā obijcit. Decimaquinta, eandem cartilaginem poſteriori facie proponit, quæ internam aſperæ arteriæ amplitudinem ſpectat.

A,B 3, 4, 5 *Duo elatiores primæ cartilaginis proceſſus.*
C,D 3, 4, 5 *Duo humiliores primæ cartilaginis proceſſus.*
E,F in 8, in 7 uerò duntaxat E. *Secundæ cartilaginis ſedes, quibus inferiores primæ cartilaginis proceſſus coaleſcunt.*
G,H 3, 4, 5 *Hac ſede prima cartilago arctiſſima breuiſſimaq; uiſitur, ſubinde lineam oſtendens, quæ dextram cartilaginis partem à ſiniſtra inſtar duarum cartilaginum dirimit.*
I 6, 7 *His ſedibus ſecundæ cartilaginis regio ſpectatur, laryngis internam amplitudinem reſpiciens. Reliquis autem ſedibus, quæ his tribus figuris cōſpiciuntur, ſecūda cartilago exteriorē laryngis regionē ſeu amplitudinē conſtituit.*
K,L 6, 7 *Inferior ſecundæ cartilaginis ſedes, perfectum efformans circulum. ac K quidem huius partis anteriorem notat regionem. L uerò poſteriorem inferioris huius ſedis regionem indicat, deorſum proceſſus inſtar eductam, ac in octaua etiam figura L inſignitam.*
M 7, 8 *Linea, ſpinæ modo in poſteriori ſecundæ cartilaginis ſede protuberans.*
N,O 8 *Sinus in poſteriori ſecundæ cartilaginis ſede, ad lineæ illius M notatæ latera inciſi.*
P,Q 6, 7, 8 *Duo ſecundæ cartilaginis tubercula, ſeu capita, ſinus tertiæ cartilaginis ſubeuntia.*
R,S 9, 10, 11 *Duæ tertiæ cartilaginis partes.*
T 9, 10, 11 *Hæc tertiæ cartilaginis regio uacua eſt, ac duntaxat membraneis ligamentis occupatur.*
V,X 9, 10, 11 *Tertiæ cartilaginis ſedes, quibus ſecundæ cartilagini articulatur.*
Y,Y 9, 10 *Tertiæ cartilaginis proceſſus, qui lingulam laryngis efformant.*
Z 9, 10, 11 *Tertiæ cartilaginis regio, uaſorum parti aſsimilata, qua manus lauaturis aquam affundimus.*
a 12, 13 *Laryngis operculi baſis, quæ primæ laryngis cartilagini continuatur.*
b 12, 13 *Apex, ſeu in poſteriora antrorſumq; uerſus dorſum eminens laryngis operculi regio. Præter quindecim figuras modò explicatas, huc cū primis faciūt figuræ Capiti uigeſimoprimo lib. ſecūdi præponēdæ, quibus laryngis muſculi explicabūtur. inter cæteras autē, illas opportunè non minus quàm ſi hîc locarētur, inſpicies, quæ illarū figurarū tres poſtremæ habebūtur, quib. laryngis lingulæ ſeu rimæ imago, quàm fieri potuit accuratiſsimè, delineatur.*

LICET ſextus liber, cordi reſpirationisq; organis dedicandus,[a] aſperæ arteriæ naturam diffuſe pertractabit, in præſentia tamen ipſius cartilagines explicandæ ueniunt, ne quicquam oſſeum cartilagineumq; hîc non expreſſum, in muſculorum enarratione nos remoretur. In ſexto igitur libro docebimus, aſperam arteriam à faucibus in thoracis cauitatem deduci, & multiplici ramorū ſobole in pulmonem diffundi, ut aerem illi reddat, & eundē rurſus ab ipſo educat. Neq; ſolum hanc reſpirationis inſtrumentum ponemus, uerùm etiam principaliſsimum ipſam uocis eſſe organum atteſtabimur, exactè tum ſuæ ſubſtantiæ rationem pertracturi. Cōſtat enim partim cartilaginibus, partim membraneis uinculis,

Vbi aſperæ arteriæ natura pertractabitur.

a 10.11 & 12 fig. cap. 9 lib. 4 H, I, K, L, M, M.

 ſimplici-

ſimplicibusq́; membranis, ſeu tunicis, ac demum muſculis ipſius capiti peculiaribus. Ac caput quidem hoc aſperæ arteriȩ (quod laryngẽ potius quàm guttur mihi appellandum putauerim) primùm tribus cõſtituitur cartilaginibus: quarum[b] prima, maxima ampliſsimaq́; & anterior eſt, foris quidem gibba, intus autem caua, ſcuto quodammodo ſimilis, non rotundo, ſed prȩlongo, quali ueteres in prælijs uſos, & Turcarum aliquot adhuc, in nauibus præſertim, uti cernimus. Atq; hanc ob cauſam diſſectionum periti eam θυρεοειδῆ (quaſi ſcutiformem, aut ſcuto ſimilem diceremus) uocarunt. Hæc in homine ſuperiori ſede amplior, quàm inferiori conſpicitur: quod tamen ad imaginis ſpectat ſpeciem, ipſa ambabus ſedibus ſibi reſpondet. [c] Suprà enim[d] infraq́; binos educit proceſſus, utrinq; in lateribus ſingulos. ac horum quidem duo ſuperiores proceriùs inferioribus educti, membraneis uinculis, oſsis υ referentis humilioribus[e] lateribus[f] alligantur. Inferiores autem,[g] lateribus ſecũdæ cartilaginis uerſus poſteriorem ipſius ſedem uniuntur. Scutiformis hæc cartilago, quæ uiris antrorſum magis quàm mulieribus prominet, tactuiq́; magis exponitur, ſubinde gemina, idq́; potiſsimum in uiris obſeruatur. In ipſius enim[h] medio, ubi breuiſsima eſt, maximeq́; antrorſum extuberat, ſecundùm ſuam lõgitudinem crebrò linea ducitur, quæ ad amuſsim à membranulis repurgata, duas cartilaginis partes mutuò commiſſas etiam ante ſectionem fuiſſe arguit. Atq; id ſanè hominibus peculiare obtigit. boum enim cartilago ſimplex eſt, & plurimum ab hominis cartilagine forma uariat: quã ſedulò ab architectis ſpectari uelim. mirum namq; eſt, quàm ſcitè boum ſcutiformis cartilago propugnaculi formæ accedat, quamq́; affabrè id ſpeculatoribus in ipſius elatiori ſede (ob priuatos ipſi inciſos ſinus) accommodum ſit, & quàm aptè bombardarum ictibus retorquendis cõparetur: haud ſecus profectò, quàm ſi machina quædam eſſet portatilis, quæ duobus proceſsibus ſuis humilioribus, tanquam duobus palis terræ infigi, ac exercitui præponi poſsit.

PRIMA laryngis cartilago.

b tota 3,4,5 fig. & figurarũ ca. 21 lib. 2 g & h.
c 3,4,5 fi. A,B.
d carũdem fig. C,D.
e 1,2 fi. ca. 13 E,F.
f 2,3 fi. ca. 21 lib. 2 C.
g 8 fi. E,F. & 7 fi. E.
h 1,2,3 figur. G,H.

[i] Secunda cartilago minor eſt prima, & maior tertia, maximaq́; ſui portione in poſterioribus laryngis ſedibus reponitur, quà[k] ſtomachus deorſum à faucibus fertur. Quantũ enim ſcutiformis cartilago à perfecta circuli figura deficit, hoc ipſa ſuperiori poſterioriq́; eius parte ſupplet. Ima autem ipſius[l] ſede perfectum conficit circulum, cuius anteriorem partem ſub ſcutiformis cartilaginis radice, tactu in antica laryngis regione percipimus. Interna huius cartilaginis[m] amplitudo exactè leuis eſt: poſterior autem ipſius ſedes, ſtomachum ſpectans, lõga extuberat[n] linea, ſecundum cartilaginis longitudinem, ſpinæ quaſi modo exporrecta. Hæc duos præſentis cartilaginis[o] ſinus dirimit, magnaq́; ex parte conſtituit, in quibus duo figuntur[p] muſculi, recto ductu à ſecunda cartilagine in tertiam inſerti. Superior huius cartilaginis ſedes, qua poſteriorem laryngis regionem efformat, in duo deſinit[q] tubercula oblonga, & utrinq; ſingula, quæ tertiæ cartilaginis[r] ſinibus inarticulari mox audies. Secunda cartilago primæ eo modo committitur, quem ſuprà expoſui, quum humiliores primæ cartilaginis proceſſus ipſi uniri dicebã. Vt uerò firmior eorum proceſſuum fieret connexus, ſecunda cartilago inibi, qua proceſſus ipſi coaleſcũt, modicè[s] extuberat, craſsiorq́; eſt: & in hac utrinq; protuberante ſede, ſinus uiſitur, ſui lateris ualidiſsimè excipiens.[t] Inferior cartilaginis ſecundæ pars, ubi laryngis poſteriora cõſtituit, nonnihil tenuis cernitur, deorſum magis, quàm reliqua ipſius inferioris partis ſedes, porrecta: idq́;, ut[u] muſculi ex remotiori ſede initium ducerent, qui rectà per cartilaginis ſecundæ longitudinem expanſi, tertiæ cartilagini inſeruntur. Huic cartilagini nullum nomen eſt inditum: ac idcirco peculiari quodammodo nomine, In-

SECVNDA laryngis cartilago.

i tota 6,7,8 fig. & figurarũ ca. 21 lib. 2 i, dein k.
k 2,3,5 fi. cap. 21 lib. 2 H. & 14, 15 fig. lib. 5 A,B,C,D.
l 6,7 fig. K,L.
m 6 fig. I.
n 5 fig. L, M. 7 fi. M.
o 8 figur. N,O.
p 6,7 fig. cap. 21 lib. 2 P.
q 6,7,8 figur. P,Q.
r 10 figur. V,X.
s 8 fi. E,F.
t 6,7,8 figur. L.
u 6 fi. cap. 21 lib. 2 P.

nominata

nominata uocari poteſt. Si quis tamen ſedulò eius effigiem inſpexerit, atq; alicuius rei formæ illã conferre, tandemq́; hinc nomẽ indere uoluerit, uix aliam ipſi conformiorem adinueniet, illo Turcarum anulo, quem ſagittãtes dextro imponunt pollici, ut eius anuli beneficio arcus neruũ robuſtiùs trahãt. Is enim anulus illa parte, qua pollicis interiora reſpicit, anteriori ſecundæ cartilaginis ſedi ſimilis uiſitur: qua uerò externam pollicis ſedem tegit, poſteriori ſecundę cartilaginis regioni utcunq; cõuenit. [x] Tertiam laryngis cartilaginem Græci ἀρύταιναν & ἀρυταινοειδῆ uocarunt, quòd quum integra adhuc eſt, & membrana aſperam arteriam intus ſuccingente adhuc obducitur, illi ollarum parti ſimillima ſit, qua aquam manus lauaturis affundimus, quamq́; Gręci ἀρύταιναν, & Latinorum aliqui gutturnium appellarunt. Illi namq; ollarũ oris ſedi aptius congruit, quàm ligneis illis & longis conchis, quibus nautas uela, olitores autẽ hortos irrigare cõſpicimus. ſiquidem & eiuſmodi obliquatis uaſculis Græci hanc cartilaginem contuliſſe uidentur, non quidem toti uaſculo, ſed ipſius mucroni. Vtcunq; ſit, tertiam laryngis cartilaginem unicam ſimplicemq́; omnes deſcripſere: quum interim membranis ſuis liberata, perpetuò duabus conſtituatur [y] cartilaginibus, ligamentorum & laryngem ſuccingentis membranę duntaxat beneficio, inuicem admodum laxè commiſsis. Ac harum una quidem dextro ſecũdæ cartilagins [z] lateri, altera uerò ſiniſtro innititur, [a] ſinum læuem & altè ſatis cælatum obtinens, quo ſecundæ cartilaginis tuberculum excipit: itaq́; articulatur, ut ad internam laryngis amplitudinem, ac rurſus extra illam moueri poſsit, hæcq́; cæteris laryngis cartilaginibus maximè mobilis exiſtat. Vtriuſq; cartilaginis baſis ampla eſt, & anteriori ſede in longum [b] proceſſum finit, in interiora laryngis exporrectũ. Superiores uerò harum cartilaginũ [c] partes ſenſim à baſi inuicem [d] dehiſcentes, ac dein tenuiores, mollioresq́;, & adipoſæ redditæ, mutuò uniuntur: & dextræ cartilaginis ſuperior pars, ſiniſtræ cartilaginis parti cõiuncta, eam laryngis [e] ſedem extruit, quæ illi uaſorum parti congruit, qua aquam manibus affundi, paulo antè commemorauimus. Hæc laryngis ſedes adeò mollis flexiliſq́; eſt, ut uomentibus in internam laryngis amplitudinem antrorſum reclinetur, aſperamq́; arteriam adeò exquiſitè integat, ut ne minimum quidem ex uomitu arteriæ ipſi illabatur. Cæterùm etſi tertia hæc cartilago gemina ſit, duabuſq́; meritò ſui officij cauſa extruatur cartilaginibus, ob id tamen eam duarum cartilaginum loco non enumerabimus: ſed unius tantum, aliorum Anatomicorum more, nobis habebitur, quo minus illorum placita (etſi cartilagines interim numerauerint potius, quàm deſcripſerint) plus æquo turbare uidear. His tribus laryngis cartilaginibus, [f] alia quædam accedit, quæ laryngis perelegans efficitur operculũ, accuratè prohibens, ne quid cibi aut potus in illam defluat. Enaſcitur autem hoc laryngis operculum ampla & antrorſum curuata [g] baſi, ab interiori ſcutiformis cartilaginis regione, iuxta partem ipſius elatiorem. Hinc introrſum [h] procedẽs, trianguli, aut ut Hippocrates pulchrè docuit, hederæ folij imaginem exprimit: cuius baſim operculi à ſcutiformi cartilagine exortus, ipſius'ue cum ea cartilagine connexus efformat. Verticem uerò ea pars conſtituit, quæ introrſum ueluti ad ſtomachi regionem producitur. Corpus hoc, quà palatum reſpicit, gibbum eſt, ac mollius: quà autem laryngi innititur, cauum, ſimumq́;, ac multo quàm ſuperiori parte durius. In extremo autem ipſius, quo ſtomachũ ſpectat, inſigniter molle eſt: pinguiq́; obductum membrana, ligamenti quodammodo naturam refert, ſuperioriq́; tertiæ cartilaginis ſedi ſubſtantia cõuenit. quà uerò ſcutiformi committitur cartilagini, etiam multa abundat adipe: neq; inibi adeò

Anuli, quo Turcæ ſagittantes utuntur, effigies.

TERTIA laryngis cartilago.

LARYNGIS operculum.

Lib. 4 de Morbis.

x totà 9, 10, 11 fi. & figurarum cap. 21 lib. 2 L.

y 9, 10, 11 fig. R, S.

z 6, 7, 8 figur. Q, P.

a 10, 11 figur. V, X.

b 9, 10 figur. Y.

c 9, 10, 11 fig. Z.

d 10, 11 figur. T.

e 3, 9, 10, 11 fig. cap. 21 lib. 2 L.

f totà 12, 13 fi. & 3, 4, 5, 6, 11 fig. cap. 21 lib. 2 L.

g 12, 13 figur. a.

h earundem fig. b.

Laryngis lingula, ſeu rima, & præcipuum uocis organum.

durum,atq; in ſuo medio,cernitur. Pleriq; corpus hoc,præcipuum uocis organum eſſe putauerunt,id temerè γλωττίδα & ἐπιγλωττίδα uocitãtes: quum tamen hæc nomina penitus pugnantes,diuerſasq; prorſus partes ueteribus ſignificẽt. Γλωττὶς enim laryngis [i] rimam indicat,quam duo tertiæ cartilaginis [k] proceſſus, in media laryngis cauitate pingui membrana obducti, conſtituunt, & quam præcipuum uocis eſſe organum, ſuo loco demonſtrabimus. Veteres namque eiuſmodi rimam γλωττίδα,ſeu lingulam uocarunt,ab ea lingularum ſimilitudine,quas ex duabus arundinum laminis compactas, tibijs accõmodamus. [l] Ἐπιγλωττὶς autem nuncupatur laryngis operculũ, dictæ iam laryngis lingulæ impoſitum,& ne quid inter edendũ in eam decidat,cauens. Quòd uerò hæc noſtri ſeculi medicos lateant,non ipſi tantum in cauſa ſunt,nihil prẹter autorum ſenſa,citra omnẽ diſſectionis uſum, ſectantes: uerùm & Celſus etiam iſta perperàm (uti ſanè quæ ad Anatomen ſpectant permulta) intelligens, laryngis operculum,lingulã appellauit,non expendens,id Græcis ἐπιγλωττίδα fuiſſe appellatum,quod laryngis rimæ,quam lingulæ fiſtularum aſsimilamus,incumbat. Quinetiam Celſi (qui forſan laryngis operculum, humanæ linguæ imagini cõtulit) errore Theodorus Gaza deluſus,in Ariſtotele ἐπιγλωττίδα lingulam uertit,quum interim Ariſtoteles laryngis intelligat operculũ. Vt modò prætercam,quoties apud Galenum,tum interpretũ, tum etiam græci exemplaris ſcriptorũ uitio, γλωττὶς pro ἐπιγλωττὶς, ac rurſus diuerſo ordine, legatur. Verùm hæc latius ſuo loco exequar. hîc namq; tantum de laryngis cartilaginibus ſermonem inſtituiſſe ſat eſt, quanto ad muſculorum in ſecundo libro tractationem indigemus. Ac proinde etiam [m] cartilagines,quæ C noſtri formæ magna ex parte conueniunt, & mox ſub larynge per uniuerſum aſperæ arteriæ caudicem, & omnes ipſius in pulmonis ſubſtantia digeſtos ramos, ſeriatim occurrunt, unà cum cæteris ad aſperæ arteriæ hiſtoriam pertinentibus, in ſexto libro pertractabuntur.

Lib. 2 de Partibus animalium, cap. 3. Præcipue in 8 lib. de Vſu part.

Reliquæ cartilagines aſperæ arteriæ, C ſimiles.

i 11 fig. 21 lib. dein 12 fig. d. k 9, 10 fig. Y, Y. l Cop... cum c fig. 11 cap. 2 lib.

m tota 14, 15 fig. & ſub larynge in aſperæ arteriæ caudice & ramis: & 2 figura.

DE OSSIVM CARTILAGINVMQVE numero. Caput XXXIX.

Oſsium numerus.

QVANDOQVIDEM parum dubito,pleroſq; abſoluta nunc ſingulorum oſsium & cartilaginum hiſtoria, hîc alicubi illorum numerum,perinde ac in noſtris ſcholis ſtudioſi ſolent,à me deſideraturos: modò oſſa & cartilagines obiter ſic recenſebo,ut quínam certo cõprehendi queant numero,quiſq; promptè percipiat. In prouectæ igitur ætatis homine, cui appendices iam ſuis oſsibus plenè coaluerunt, licebit oſſa hunc ferè in modum numerare. Caluariæ uiginti ſunt oſſa, octo nimirum capitis uocata, & maxillæ ſuperioris duodecim: ita tamen, ut frontis os unicum hîc duntaxat ſtatuamus, & dein iugalia & lapidea priuatim non enumeremus, quum quorundam illorum uiginti oſsium partes ſedes'ue tantum ſint,propriáq; circũſcriptione deſtituantur. Auditus organi oſsicula quatuor ſunt,duo ſcilicet ad ſingulas aures. Dentes utplurimum cenſentur triginta duo. Maxillæ inferioris os unicum. Oſsis υ referẽtis oſsicula,ſunt ferè undecim,ceruicis uertebræ ſeptem,thoracis duodecim, lumborum quinq;. oſſa ſacri oſsis ſex, oſsicula coccygis oſsis quatuor: coſtæ uigintiquatuor. Pectoris oſsis tria enumerauimus oſſa,alijs autem ſeptena recenſentur. ſed agè, hoc catalogo tria tantum ſint: & aliàs, quotquot ex tuo arbitratu uiſum fuerit. Scapulæ duæ,totidem clauiculæ,humeri duo, ulnæ duæ, radij duo: brachialium

oſſa

oſſa ſedecim, utriuſq; ſcilicet manus octo: poſtbrachialium item oſſa octo, in utraq; nimirum manu quatuor. digitorũ oſſa triginta, utriuſq; ſcilicet manus quindecim. Seſamina oſsicula in ſingulis manibus ut minimũ occurrunt duodecim. ac proinde iam uigintiquatuor illa in manibus ſtatuamus. Oſſa ſacri oſſis lateribus commiſſa, duo, utrinq; nimirum unum. femora duo. in utroq; poplite duo ſeſamina oſsicula. duo tibiarum oſſa. fibulæ duæ, patellæ duæ, calces duæ, tali duo, nauicularia oſſa duo: tarſi oſſa in utroq; pede quatuor, pedij oſſa in utroq; pede quinq;, digitorũ oſſa in utroq; pede quatuordecim: pedis unius ſeſamina oſsicula uel minimo numero ſunt duodecim. Ac proinde ſi hæc oſſa in unum numerum reijcies, uniuerſa erunt (ſi rectè addo) trecēta & ſeptem: quibus ſi pectoris oſſa quatuor adhuc adijci uelles, & duo maxillæ inferioris oſſa ſtatueres, & cordis deniq; cartilagineã ſubſtantiam in oſsium claſſe unius oſsis loco haberes, trecēta & tredecim cõſurgerent. Porrò ſi priuatim omnes inſuper appẽdices, eo quòd oſſa ſint, propria omnino in pueris ſaltem circunſcriptione terminata, enumerare lubebit, facilè dictum nuper numerũ ſemel, ac rurſus dimidio duplicabis. quod uel hinc colliges, ſi uertebras, ſcapulas, femora, tibiæ oſſa, & alia, quæ multis appendicibus donantur, in memoriam reuocaueris: ac dein etiam recorderis, unam ſubinde appendicẽ pluribus quoq; efformatam eſſe partibus: uti in illa euenit, quæ ſuperiori ſcapulæ obtigit proceſſui. Rurſus, ſi oſſa, ut in pueris uiſuntur, ſubduxeris, Dij boni, quantũ oſsium aceruum cumulabis? quum occipitis os ferè tribus, & multæ uertebræ, non habita appendicum ratione, duobus, plurimæ autem tribus conſtent oſsibus: quumq́; pectoris os in illis quoq; pluribus, quàm in ijs qui iuſtum attigere incrementum, oſsibus cõpingatur: & oſſa, quæ ſacro coarctantur, etiam ſingula tribus fabricentur oſsibus. adeò ut cuiq; ſuo uoto numerũ oſsium confingere ſit integrum. Quanquam in certo cartilaginum numero diffiniendo, plus adhuc ſit operæ, quum tam reperiantur uariæ, ac non in omnibus ætatibus eædem. Nihilominus, ut num quauis tandem ratione in numerũ redigi poſsint, expendas, eæ primùm recenſeantur, quæ oſsibus ſunt prorſus continuæ: ut utriuſq; auris cartilago, ex temporis oſſe pronata: duæ naſi, à duobus naſi oſsibus exortæ: ea quæ à narium ſepto pronaſcens, ad naſum quoq; refertur: uigintiquatuor coſtarũ cartilagines: eæ in quas totius dorſi oſsium ſpinę, & multi eorundem tranſuerſi proceſſus finiunt: ea in quam pectoris os exacuitur: baſis utriuſque ſcapulæ cartilago: ea quæ oſsis coccygis mucroni obtigit: exiguæ, quæ ultimis digitorum manus & pedis obtigerunt oſsibus. Dein omnes læues & lubricæ cartilagines, quibus oſſa ad articulorum fabricam incruſtantur, quæq́; non ſecus quàm articulorum ſuperficies, ſunt quàmplurimæ, ac trecentorum & quinq; oſsium numerum longè excedunt. Inſuper quæ in appendicum cum ſuis oſsibus cõnexu ſpectantur, quæ etiam dictum oſsium numerum ſuperant, præter eas quæ oſsium quorundam partes mutuò in pueris priuatim committunt. Adduntur his, quæ in ſacri oſsis oſsium mutuo contextu interueniunt, ea quæ pubis oſſa inuicem nectit. Item illæ, quæ ligamenti natura participantes, etiam oſsibus ſunt continuæ: ut eæ quibus oſsis υ referentis oſsicula compinguntur, eæ quæ uertebrarum interueniunt corpora, eæ quæ ſunt inter tria pectoris oſſa: eæ quę occurrũt inter ſacrum os, & oſſa ipſi commiſſa: eæ quæ oſsicula coccygis oſsis mutuò iungunt. Cæterùm earum quæ oſsibus non ſunt continuę, utriuſq; oculi ſtatuuntur duæ: quarum una in ſuperiori, altera in humiliori conſiſtit ipſius palpebra. alarum naſi duæ. in larynge tres præcipuę: quarũ prima ſubinde, tertia autem perpetuò reperitur gemina.

Cartilaginum numerus.

laryngis

laryngis operculum: cartilagines C imaginem exprimentes,quæ in aſperæ arteriæ caudice,& ipſius in pulmonem digeſtis ramis ſunt innumeræ: cartilaginea cordis baſis ſubſtãtia. Poſtremò,quæ in articulis ſunt liberę,ac oſsibus non prorſus continuæ: quales nonnunquam in duobus humilioribus primæ uertebræ ad ſecundam nexibus duę occurrunt,& aliquando in utriuſq; lateris humeri ad ſcapulam articulo una. ſemper autem in articulis maxillę inferioris ad temporum oſſa,duæ: in clauicularum cum pectoris oſſe, & dein cum ſuperioribus ſcapularum proceſsibus,quatuor: in utroq; genu duæ. quæ uerò inter ulnam & brachiale quodammodo ſpectatur libera, radio eſt continua. Quum itaq; cartilaginum tam multiplex ſit ratio, non facilè ex cuiuſq; ſententia ipſarum numerum diffinire poſſem. ac proinde iam tempeſtiuum erit, modum ſubijcere,quo oſſa & cartilagines ad diſciplinam parentur, aut per Anatomen diſcãtur: ad eam uidelicet methodũ, qua ſemper poſt partiũ deſcriptionẽ,illarum ſecandi artificiũ (prout id ſuo loco aptius fieri poſſe putauero) ſubijciam.

QVO ARTIFICIO HVMANI CORPORIS oſſa & cartilagines inſpectioni apparentur.

Caput XL.

Oſsium in calce macerãdorum, ac dein in flumine emundandorum ratio.

CONSVEVERVNT medici,Hippocraticę arti dignè incumbẽtes,non mediocri labore oſſa,quę ad diſciplinam ſeruantur,apparare,ſiue ea inuicem iuncta,ſiue ſingula ſeparatim eſſent inſpecturi. Solent enim ſuſpẽſum, uel aliàs mortuum cadauer,magna ex parte primùm carnibus liberare: & uiſcera,nullo ſoluto corporis articulo,exſecare.poſtea oblongæ arcæ ita diſſectum corpus immittebãt,hanc calce opplentes,ac nonnihil aquę dein aſpergentes. Deinceps ubi arcã ad hunc modum octiduo obſeruaſſent, eam undiq; anguſtis foraminibus perforatam, rapido illigabant fluuio, ut calx unà cum marceſcentibus iam carniũ reliquijs, temporis ſucceſſu deflueret,ac undiq; ab oſsibus abſcederet. Poſt dies aliquot, exemptum cadauer paſsim cultrorum beneficio emundabatur,mente adhibita,ne aliquis oſsium connexus in eo opere diſſolueretur,ligamentaq́; oſſa colligantia (quorum ſcilicet interuentu in poſterum adhuc hærerent) integra cuſtodirentur: ac demum omnia,præter oſsium articulos,niterẽt.Emundatum cadauer,eo ſitu,quo id aut ſedẽs, aut erectum, hacq́; aut illa forma cõpoſitum ſpectari uolebant,ſoli exponebatur: ut ligamẽta ſolis æſtu reſiccata,oſsium articulos in eo poſitu continerent. Verùm hæc præparandi ratio,præterquàm quòd moleſta,ſordida,ac difficilis eſt, nullos ferè oſsium oſtendit proceſſus,appendices, capita, ſinus, & eius generis reliqua, in oſsibus præcipuo ſanè ſtudio ſpectanda: quòd ſcilicet hęc omnia inſigniter nigricantibus ligamentis adhuc obducantur. adeò, ut hic oſsium mundandi repurgandi´ue modus, ad doctrinam penè nihil accommodet. Quemadmodũ neq; ridicula muſculorum,tendinum,ligamentorum,neruorum,uenarum & arteriarum uidendi ratio,qua hactenus Medicinæ candidatis noſtræ artis profeſſores impoſuerunt, quicquam commodi adfert: ſed duntaxat ſtudioſorum animos cohibet,ne eorum quæ iam dicebam organorum demonſtrationem à Rabinis illis expetant. Hi namq; aſſerebant,illa ſolum è corporibus in aquarũ gurgitibus (ſi Dijs placet) emaciatis,non autem è nuper mortuis diſcenda eſſe.quaſi uerò quicquam eruditione dignum, in corporibus ad eum modum coaptatis, prorſus´ue hac ratione corruptis,diſci poſsit. Cęterùm quo´nam pacto aliæ corporis particulæ

ſint ag-

Oßium per co-ctionem parandi modus.

ſint aggrediẽdæ, ſuis locis affatim proſequar. Oſſa autem, ut modò ſubijciam, leui negocio concinnabis, ſi diſcendi ſaltem cupidus, & quod in diſſectionum ſtudioſo Galenus in primis requirit, laborum patiens, ac induſtrius fueris. Alicunde itaq; nactus cadauer, qualecunq; id ſit (quamuis tamen morbo emaciatum, longè aptius cenſebis) uas unum, carnibus & uiſceribus & cuti reponendis, & ſanguini denique admittendo, ad manum eſſe curabis, unà cum magno grandiq́; lebete, aut cacabo, cuiuſmodi illi ſunt, quibus lixiuium mulieres igni adhibent. is namq; coquendis oſsibus eſt aptiſsimus, illiq́; oſſa opportunè inijcies. Prӕterea & ampla papyrus charta´ue in aſſere quopiã diſtendetur, ut huic cartilagines non elixandæ applicari, ſeriatimq́; imponi poſsint. Mox acutiori cultro orbiculatim per frontem & tempora & occipitium, ſectionem tentabis, ad caluariam uſque penetrantem. Ad huius deinceps ſectionis orbiculum, ſerra caluariam diuides, parum ſolicitus, etiamſi cerebrum uities, aut paulo humilius elatius´ue caluariam diuidas: quandoquidem nunc duntaxat oſſa ac cartilagines intueri, ſeruareq́; propoſitum eſt.[a] Diſſecta igitur caluaria, cerebrum ſolis manibus ex ipſa euulſum, uaſi inijciendum eſt: ac caluariæ pars, à reliquo capite adempta, cacabo indetur, liberata tamen prius ab illa uerticis cute. Iam utranq; aurem proximè à temporum oſſe abſectam, ſeorſum in chartam, cui cartilagines adhibentur, collocato, unà cum palpebris, & naſi extremo, quod cartilaginibus conſtat, quæ uiciniſsimè ab illis quibus committuntur oſsibus, ſimul cum cute ſunt reſecandæ. Deinceps maxillam inferiorem à ſuo cum capitis oſsibus connexu liberabis: ac cartilagines, quas priuatim in ipſius cum capite articulis haberi diximus, cultello à ligamentis articulũ continentibus diſſecabis: eas chartæ illi, cui promptè hærebunt, ſeriatim applicans. Quando inferiorem maxillam adimis, & eam obiter cute & lingua (relictis, ſi uoles, muſculorum applantationibus) liberas, ac tandem in cacabum reijcis, integram quoq; laryngem, cum oſſe *υ* referente, & lingua, & ſtomachi aſperæq; arteriæ portione, è faucibus auferes, ac chartæ illi non aliter emundatã impones. Iam à pectoris oſsis mucrone ad pubem uſq; ſectionẽ molieris, ad omentum uſq; penetrantem. cui deinceps aliam ſectionem, quæ tranſuerſim à dextro ilio ad ſiniſtrum pertingat, adiũges, & abſq; delectu omnia quæ peritonæo continentur, laniorũ more euelles, eaq́; uaſi inijcies. Abdominis cutem unà cum ipſius muſculis obiter ab oſsibus diſſecabis: & ſanguinem ſpongijs excipiens, eum in uas exprimes. Dein à iugulo ad pectoris oſsis uſq; mucronẽ, adeò profundam duces ſectionem, ut illa ad pectoris uſq; os penetrante, ſimul cum cute muſculos thoraci inſtratos, à coſtarum oſsibus, earundemq́; cartilaginibus, adimere poſsis, & clauiculæ ſimul nudæ, carnibusq́; liberæ appareant. Quippe hæ acutiori cultello à pectoris oſſe ueniunt liberãdæ, & cartilagines his articulis propriæ (quemadmodum inferioris maxillæ cartilagines aggreſſus es) accuratè ſunt adimendæ, & dein chartæ ſeriatim adhibendæ. Pectoris os, unà cum coſtarum cartilaginibus, ſtudioſe à coſtarum oſsibus liberabitur, ſectionibus acutiori & non admodũ craſſo cultro per cartilagines inibi ductis, ubi coſtarum oſſa in has degenerant. Atq; id promptè obitur, ſi modò memoria non exciderit, primæ coſtæ cartilaginem à pectoris oſsis medio magis in latus, quàm ſecundæ coſtæ cartilaginem ferri. Neq; tantum cartilagines pectoris oſsi coarctatæ, à coſtis ſunt dirimendæ: uerùm etiam omnes ſpuriarum coſtarum cartilagines, quæ uel intercoſtalium muſculorum interuentu ſuperioribus cartilaginibus hærebunt. Diſiunctis hunc in modum cartilaginibus, pectoris os à iugulo attolles, & id uenis & arterijs à iugulo ad ipſum porrectis, & mẽbranis quoq;

a Ita diuides, ut ſeptima fig. ca. 6 à ſexta figura liberata cernitur. Verùm nõ eſt ut tibi modò in oßib. cartilaginibusq́; probè inſtituto, hoc Capite aliquid adnotem, potißimum quũ ſingulis ferè dictionibus alioquin characteres eſſẽt adhibendi.

quoq; liberabis,quæ thoracis cauitatem interſepiunt. Poſtremò cartilagines à ſepto tranſuerſo reſecabis, & ipſas ſimul cum pectoris oſſe non aliter mundatas, in chartam repones. Dein alterius lateris ſcapulã unà cum clauicula à thorace diſſecaturus, longam ſectionem à ſummo humero per brachium & cubitum ad pollicem uſq; duces,& ſcapulam,humerũ,cubitum,& manum cute carnibusq́; nudabis, non admodum anxius, etiamſi aliqua tendinum carnisq́; portio oſsibus adhuc appenſa relinquatur. adeò,ut etiam ſuffecerit,relicta manus cute,illam aliquot ſectionibus hîc atq; illic ſcindere,quo poſtea leuiori negocio manus elixetur. Modò clauicula à ſuperiori ſcapulę proceſſu ſecabitur, mente adhibita, num pręter illum proceſſum, quem ſummum humerum appellamus,& clauiculam,inibi aliud tertium os occurrat.Hoc ubi pręſtiteris,ac peculiarem eius articuli cartilaginem chartæ adhibueris, clauiculam in cacabum conijcies,ſcapulamq́; ab humero, & deinde humerũ à cubiti oſsibus ſeparabis:& cubitum cum manu connexum relinquens,ſimul omnia in cacabum quoq; locabis.Priuſquam tamen ſcapula cacabo indetur, opportunè feceris, ſi cartilaginem,ſcapulæ ſinũ,quo humeri caput excipitur,aliquando augentem, à ſcapula diremeris,chartæq́; cum cęteris cartilaginibus applicueris. Iſtud ſimiliter in altero latere eſt præſtandũ, ac ilico ad thoracem denuò accedendum, ex quo primùm pulmonem cum corde & ſepto tranſuerſo execabis: & priuſquam cor in uas conijcias, cordis baſim per tranſuerſum à reliquo cordis corpore diuides: & deinde baſim rurſus à uaſis, quæ ab ipſa prodeunt, ſic auferes, ut ita uenæ arterialis & magnæ arteriæ orificia illæſa habeas, ac poſtmodum (ſi uiſum fuerit) in cartilaginum numero illa ſeruaturus, chartæ applices: aut etiam, num mutua illorum duorũ uaſorum radix os quoq; in homine ſit, expendas. Vbi igitur reliqua quę in thorace inueniuntur,in uas reieceris,cadauer in pronum uertes: & utcunq; licebit,ceruicem,reliquumq́; dorſum,unà cum tota thoracis amplitudine, carnibus emundabis: ſtudioſe cauẽs, ne coſtam aliquam (utpote fragilem) rumpas: aut nimiùm uicinè carnem diſſecans, proceſſum aliquem uities. Atq; id adhuc magis cauendum eſt,quum iam ſingulas coſtas ſeorſum à uertebris thoracis es liberaturus. Etenim reſupinato cadauere,cultello acutiore coſtæ cuiuſq; capitulum à uertebrę corporis ſinu uenit ſeparandum: & deinde ligamentis ſenſim diuiſis, à tranſuerſis quoq; uertebrarum proceſsibus coſtæ ſunt adimendæ, obiterq́; repurgatæ, in cacabum mittendæ.Crura ad eum modum,quo brachia & manus aggreſſus es,attrectabis, femur uniuerſum carnibus emundans,mox & tibiã,& pedem. Quum tamen genu nudas,& ad poſteriorem radicis inferiorũ femoris capitum ſedem,num inibi ſeſamina quæpiã conſiſtant oſsicula,expendis,ex tendinibus anteriorem genu ſedem occupantibus,patellã execabis, & in cacabum non ſecus ac femur conijcies ilico, atq; id à coxendicis oſſe tibiaq́; liberaueris, & cartilagines reſecueris,quæ tibiæ oſsis ſinus,femoris capita excipientes,adaugent. quippe & illas non inopportunè chartæ agglutinabis: ac deinceps tibiæ os,unà cum fibula & pede,cacabo indes. Id ubi in utroq; crure præſtitum erit,& oſſa ſacri oſsis lateribus coarctata, aliquantulum repurgata fuerint, cartilaginea ligamenta, uertebrarum corpora intercedentia,ad amuſsim ueniunt execanda,& chartę ſeriatim accommodanda. Ligamentis igitur,quę uertebrarum corporibus in ſuperficie obducuntur, acutiori cultro ademptis, inter oſsis ſacri ſummum & cartilagineum ligamentum,os ſacrum ac infimam lumborum uertebram interueniens,ſectionem tentabis,quæ ligamentum id ab oſſe ſacro diuidat. Rurſus inter infimæ lumborum uertebræ corpus,& elatiorem dicti nunc cartila-

ginei

ginei ligamenti regionem, ſimilem duces ſectionem, hacq́; ratione integrum auferes ligamentum. quod ubi chartæ impoſueris, ſequentia tantiſper excindes, dum ad ſecundam uſq; ceruicis uertebram deueneris. Quum igitur uigintitria ligamenta cartilaginea ad hunc modum chartæ erunt adhibita, dorſum in tres quatuor´ue partes cautè & leniter diſiungendum uenit, ne impetu id tentans, caſu aliquē uertebræ proceſſum confringas. Quare etiam cauendum eſt, ne primam uertebram à capite negligentius liberare ſtudeas. Licebit enim cum capite ceruicis uertebras cacabo imponere, ut & thoracis uertebras cum lumborum uertebris: modò illas à ſacro oſſe prius diſiunxeris. Os ſacrum autem, unà cum oſsibus ipſi utrinq; commiſsis, quæ ilium, coxendicis & pubis oſſa cōſtituunt, & dein cum coccyge oſſe, nihil prohibet cacabo indere: quum ſcilicet ilium oſſa adhuc cruda, à ſacro difficulter & arduè ſeparentur, & pubis oſsium cartilago etiam tunc uitietur: quam aliàs integram aſſeruabis, ſi pubis oſſa non dirempta, cacabo inieceris. Oſsibus ad hunc modum cacabo immiſsis, aqua is uniuerſus implebitur, ut oſsibus altè in aquam ſubſidētibus, nulla oſsis pars emineat. Hoc enim in primis toto coctionis tēpore obſeruandum eſt, ne os aliquod aqua non tegatur: multoq́; magis, ne id ex cacabo prominēs, fumum excipiat, cuius etiam occaſione grandem cacabum eſſe cōuenit. Vniuerſæ coctioni nullum peculiare adhibetur artificium: ſed ut in cæteris elixationibus, ſpuma ſedulò auferenda eſt, quo ius clarius reddas, ipſaq́; oſſa minus ſordida extrahas. Pari etiam ratione pinguedo omnis (quæ plurima nonnunquam ijs qui morbis non fuerunt emaciati, ſupernatare ſolet) eſt haurienda, ac in uas aliquod uel uulgi nomine reponenda, quod illi in obliterandis cicatricibus, & neruis tendinibusq́; producendis multum tribuit. Coctioni nullum tempus præfinitur, quum id ex ætatum ratione plurimū uariet. Duabus enim aut tribus horis pluſquam ſatis ſit, dum puerulorū oſſa coquuntur præcipuè: quum in illis ſtudendū ſit, ne quum oſſa mundas, appēdices decidant: quarum interim coalitus in prouectioris ætatis hominibus uix unquam, quantumuis coxeris, diſſoluitur. Is itaque coctionis ſcopus eſt, ut oſſa cultrorum beneficio, uti inter edendum fit, aptè mundari queant. ut autem id facias opportunius, pedetentim nonnulla oſſa inter elixandum forcipe eximes, eaq́; ſolus repurgabis: niſi fortaſſe ſtudioſus adſit ſodalis, qui unà manus operi adhibeat. Summopere enim cauendum eſt, ne imperitior aliquis oſsium ſupercilia, proceſſus, capita & ſinus radendo uitiet, aut alicunde cartilaginem læuem, & cruſtæ modo oſsibus obductam imprudens auferat. hæc namq;, quum carnem, ligamenta, tendines & membranas oſſa ambientes adimis, accuratiſsimè ſeruanda uenit. Neq; uerò officium id hac duntaxat ratione inepto alicui, & Anatomes parum ſtudioſo, minus committi uelim: at ut unumquodq; os priuatim purgans, ſinus ipſius & capita, & potiſsimum ligamentorum naturam, & tendinum inſertionem, muſculorumq́; exortum ſedulò cōtempleris. Non enim facilè dixerim, quantum cognitionis partiū eo opere tibi paraturus ſis. Quando igitur hunc in modum ſeriatim oſſa ex bulliente iure extrahis, ac mundata terræ aut ſportulæ alicui imponis, non admodum anxiè expēdito, quod´nam os prius tibi occurrat. Manum tamen cum cubiti oſsibus extrahens, obſeruabis, ne uiolētius brachiale à cubiti oſsibus ſeiungas: ſed cultro articuli ligamenta ſenſim diuidens, brachiale à cubiti oſsibus accuratè liberabis, uti & in poſtbrachialis oſsium à brachiale ſeparatione. Caueri enim cuperem, ne brachialis oſſa inuicem dirimātur. unde etiam ilico atq; id integrum à cubito, & pollicis primo oſſe, & poſtbrachiale diſiunxeris, obiter duntaxat tendines ligamen-

taq́; ipſi obnata diuelles: id ſtudens, ne oſſa in interna externaq́; ipſorum ſuperficie penitus ligamentis emundentur, ſed ut ligamentorum beneficio adhuc inuicem hæreant. Brachiale enim ita igni adhibito, ligamenta inde ſenſim reſiccata, ipſius oſſa firmiter continent, leuioriq́; negocio in oſsium connexu illud cubiti & poſtbrachialis oſsibus committitur: niſi fortè in iungendis oſsibus peritior, brachialis oſſa mutuò dirimere, ac ligamentis emundare, poſtmodumq́; æneis filis inuicem committere audeas, aut etiam diſiuncta aſſeruare uelis. Mox ubi brachiale in eum modum igni appoſueris, chartam quamuis aſſumes, cui poſtbrachialis & digitorum oſſa, non prætermiſsis undiq; ſeſaminis oſsiculis, exactè emundata imponas: quo minus hæc illi chartæ inuoluta, neq; alterius manus oſsibus confuſa, in committendis oſsibus negotium augeant. Conduxerit igitur, manuum pedumq́; oſſa ſeparatim in quatuor chartas recludere. Priuſquam tamen huius illius´ue manus aut pedis oſſa chartæ implicas, antea ſemper indagandum eſt, num aliquod os non mundatum ſuperſit: ne quum putamina & ius abijciendum curas, unà aliquot oſſa oſcitanter auferenda porrigas. Si fortè unguem quoq; aſſeruare uiſum ſit, illum, dum pedis manusq́; digitorum oſſa expurgas, auelles. Non minus enim humanos ungues, quàm auium & quadrupedum ungues, elixatione, aut calentis aquæ ui, abſcedere conſpicimus. Porrò quum ulnam & radium emundas, cartilago non negligetur, quæ à radio profecta, magna ex parte ulnam à brachiale dirimit. Hęc namq; ab ulna liberatur, ut radio adhuc connata, in oſsium connexu, rurſus ulnam & brachiale intercedat. Quinetiam quum caput purgas, accuratiſsimè caueto, ne membranam, quæ auditus organi foramen ſuccingit, euellens, oſsicula illa negligenter eximas, quæ eius organi conſtructionem ſubintrat: quippe illa ſtylo quopiam in foramen miſſo, ſunt ſtudioſe euellenda, & pariter excutienda. Hæc oſsicula ad reliquam oſsium colligationem, aliquò recondes, & uertebras omnium poſtremo è iure eximes, quemadmodum & ſacrum os: niſi fortè poſt aliquantulam elixationem, coccyx os à ſacro liberare lubeat: quòd ſcilicet huius oſsicula, ob cartilaginea ligamēta, quæ ipſa connectunt, ſi diutius coquantur, ab inuicem ſeiungi ſoleant. Si tamen coccygis oſsis præſcindendi gratia, os ſacrum prius exemeris, id denuò cacabo eſt immittendum, coccyxq́; os priuatim in chartam aut ſportulam conijciendum, in quam minuta locabis oſsicula: cuiuſmodi dentes ſunt, ſi fortè ipſorum aliquis exciderit, aut aliqua oſsis portio oſcitanter effracta fuerit. Verùm ut pubis oſsium cartilaginem ſerues, priuſquam ilium oſſa à ſacro liberas, pubis oſſa anteriori poſterioriq́; ſede leuiter ſunt à ligamentis ac ambientibus membranis emundanda, ac dein inuicem ſolis manibus ſeiungēda, ut ipſa intercedens cartilago, ab altero oſſe abſcedat, uniq́; duntaxat commiſſa maneat, leui negotio poſtmodum in oſsium connexu, cum altero pubis oſſe iungenda. Oſſa hac ratione purgata, denuò numerabis, non quidem manuum & pedum oſſa, quæ iam ſeorſum chartis prius inuoluiſti: uerùm recēſebis caluariæ partem, quam ſerra à reliquo capite ademiſti: in qua conſiderabis, num portiunculæ temporum oſsium, quæ inſtar ſquamæ uerticis oſsibus applicātur, atq; ſerra à cætera temporum portione auferri ſolēt, ex elixatione deciderint, ne fortè illas cum oſsium ſpolijs aut iure dones reijcienda. Deinde, num dens aliquis ex ſuperiori inferiori´ue maxilla exciderit, perpendes: & uigintiquatuor uertebras, totidemq́; coſtas enumerabis, duas clauiculas, duas ſcapulas, duos humeros, duas ulnas, & radios duos: ſacrum os, à quo iam antea coccyx os ademptū eſt: duo grandia oſſa, ſacri oſsis lateribus nexa: femora duo, tibiæ oſſa duo, & fibulas

duas,

duas,item patellas ſimiliter duas. Vbi omnia ęnumeraueris,magnopere conduxerit, oſſa denuò mundæ & bullienti aquæ indere: ac mox exempta, ſeorſum aſpero rudiq; linteo abſtergere: & ſi quę ligamentorum,aut membranarum,aut muſculorum inſertionis exortus'ue ſint reliquiæ,eas defricare ac abſtergere: ſtudio interim adhibito,ne lubrica, & cruſtæ modo oſsibus adhibita cartilago ſimul auferatur. Interea uerò dum hæc in orbem igni appoſita leuiter deſiccantur,aurium cartilagines cute detegentur, chartæ cum reliquis cartilaginibus applicandæ. Idem quoque in palpebrarum & naſi cartilaginibus moliendum eſt: ac deinceps acutis cultellis os *v* referens,à muſculis ipſi commiſsis,quàm licebit exactiſsimè, crudum emundabis. Purgato illo oſſe, laryngis cartilagines ſimiliter crudas accuratè carnibus membranisq; liberabis, ſimul cum una atq; altera aſperæ arteriæ trunci cartilagine, C imagini comparata. Iam pectoris os, ipſiq; connexas cartilagines, ſedulò emundabis: quod eo minus promptè perfeceris, quo id pluribus obducitur membranis, pingueq; eſt,& interim coquendum neutiquam uenit, uixq; calente aqua aſpergẽdum. Quum uerò cartilagines carne ſpolias,cauendum eſt,ne membranam cartilaginibus proximè obductam,illiq; correſpondentẽ auferas, quam circumoſſalem dicimus. Quippe hac membrana à cartilaginibus diſcerpta,illæ infirmiùs pectoris oſsi committuntur,& contractę,breues & intortæ euadunt. Inſuper quo minus cartilagines hæ contrahantur, pectoris os ad ignem non eſt exiccandum: ſed alicubi tantiſper, dum oſſa nectere propoſueris, in loco non nimis humido reponendum,ne rurſus cartilagines plus æquo flacceſcant,ac poſtea deformem thoracis oſsium fabricam cõſtituant.Nihil enim æquè elegantem ſceleti ſtruem uitiat,atq; pectoris os cum cartilaginibus,ſi modò illę negligentius obſeruentur,& non iam compactis oſsibus potius quàm antea exiccari permittãtur.Reliquas autem cartilagines,chartæ adhibitas,licebit igni nonnihil admouere: at ita, ne nimium conuellantur: quum ſatius ſit, & has quoq; poſt compactionem ſiccari. Iam integrum tibi eſt,oſſa & cartilagines ad eum quem mox dicam modũ contexere,aut diſſoluta aſſeruare: quod longè etiam pręſtiterit,ſi modò aut cõnexis,aut diſſolutis carendũ eſſet. Oſſa namq; diſiuncta,& in oblongam arcam ſeriatim poſita, quouis tempore ſeorſum conſpici, ac omnia quæ ad oſsium cognitionem ſpectant, edocere poſſunt. quæ autem erecta,ſimulq; commiſſa ſunt,ſinus capitaq; oſsium non admodum accuratè commonſtrant: ſed ut uerè dicam,ad oſtentationem potius quàm ad diſciplinam conducunt. Quanquam rurſus ad hanc illa oſſa accommodatiſsima ſint, quæ ex Italicis ſubducuntur monumẽtis, penus modo (ut hîc ferè omnia) extructis,& ſub impluuio aliquo,aut alioquin aeri ita expoſitis,ut hęc pluuialem aquam quãdoq; excipiant. Præter id namq;,quòd monumẽta eiuſmodi humida ſunt, etiam aqua ſubinde accedit, cuius beneficio omnia quæ oſsibus adnaſcuntur,promptiſsimè marceſcũt: adeò ut illa oſſa poſt aliquod tempus exempta,& dein abluta,ſint integerrima,nihilq; nõ in oſsibus ſpectandum cõmonſtrent,modò in arcã ſeriatim citra connexũ reponãtur.ad coniungendũ enim propter deperditas coſtarũ totiusq; corporis cartilagines, prorſus quodãmodo ſunt inutilia.ſi namq; illarũ fortè aliquæ reperiũtur,ob putredinẽ ſunt friabiles,& undiq; ab oſsibus liberæ. Rurſus oſſa ad hunc uſum ſunt inepta,quæ è terra apud alias nationes effodiuntur, & cumulatim in cœmiterijs aſſeruãtur. Præter hoc enim,quòd illa carie ob terrę ſiccitatẽ afficiuntur,omnia eiuſdem hominis oſſa nunquam, uelut in dictis nuper monumẽtis reperias,uel Pariſijs etiam in Innocentũ cœmiterio: ubi, ſi uſquã modò mehercule, quãplurimos

Quæ oſſa ad diſciplinam utiliſsima.

oſsium quæ è terra fodiuntur, habes aceruos: qui mihi primùm cognoſcendis oſsibus uacanti, adeò uberem ſuppeditarũt copiam, ut longo indefeſſoq́; ſpectandi uſu edoctus, etiam obuinctis oculis cum ſodalibus interdum deponere auſus fuerim, unius mediæ horæ ſpacio nullum os ex tot aceruis porrigi poſſe, quod, cuiuſmodi eſſet, tactu non dijudicarem. Atq; id eo faciendum erat ſtudioſius, quo diſcendi cupidus, magis præceptorũ opera, in hac medicinæ parte (quod uerè dixerim) deſtituebar. Porrò quod ad coctorum oſsium connexum erectionemq́; attinet, ea mox poſt emundationem (ne nimium indureſcant) cõmittenda ſunt. nam ſtatim à coctione, oſſa ſolis ſubulis, quibus ſuppinguntur calcei, citra negotium perforantur, æneisq́; filis mutuò alligantur: quod quiſq;, prout manũ nactus eſt induſtriam, & ad ea quæ hactenus toto libro deſcripſimus, minus obaudiuit, ſuo marte perficiet. Verùm interim ſi quando oſſa alicui aridiora durioraq́; obtingent, quàm ut illorum qui coria ſubulis perforant ritu, illa ex uoto terebrare poſſet, haudquaquam abs re erit, id inſtrumentum operi adhibere, quod aliquãdo in hunc uſum, quum in duriſsima quædam oſſa, ſpectatu ob ſiccam hominis medię ætatis temperiem iucundiſsima, incidiſſem, oſsibus perforandis paraui: ſumptis uidelicet duobus ſtipitibus, trium ferè palmarum longitudine, & craſsitie trium propemodum digitorum: qui deinde altera parte, non procul ab extremo orbiculari, & quod pollicem admitteret, foramine, perforabãtur, ut axis in illis uolui poſſet, quæ longa erat palmas ferè tres, & ſuis extremis craſsitie pollicis, in medio autem duplicata craſsitie, teres, ut ſcilicet extrema, ſtipitũ foraminibus conuenirent, ac in illis commodè uoluerentur: & media craſsitudo axem ita cohiberet, ut ſtipitibus ſecundùm eius craſsitiei longitudinem ualidè alicuius menſæ uel ſcamni angulo intruſis, & cum axe illis indita firmatis, ipſa duntaxat in ſtipitibus circumduci poſſet, non autem antrorſum aut retrorſum ageretur. Atque ita unum axis extremum, ad trium ferè digitorum latitudinẽ, pollicis modo teres erat: ad quatuor autem, uel quinq; digitorum latitudinem, duplo craſsius. & reliquum axis, pollicis craſsitiem ita æquabat, ut extra alterum ſtipitem, & ultra menſæ ſcamni'ue amplitudinẽ aliquouſq; promineret, illiq́; ferrum immitteretur, quo oſſa perforabam: modò tenuius, modò craſsius, pro rei uſu, illorum ratione aſſumens, qui ſphærulas, orationibus Dominicis, & ad diuam Virginem ſalutationibus ſanctè enumerandis aptas, indies præparant. Cæterùm media illa axis craſsities, inter firmatos conſiſtens ſtipites, exactiſsimè fuit teres, ut tenue lorum ipſi aptius circumuolueretur, quod ſemel axi circumductum, oblongi baculi extremis tanquam arcui nectebatur: ut baculo ſurſum & deorſum ſiniſtra manu, tanquã lyra ludente, uiciſsim ducto, axis cum ferro ipſi indito, in ſtipitibus circumageretur, ac os, quod dextra manu adhibebam, perforaret.

Emundata oſſa quomodo iungenda.

Hac figura inſtrumentum id expreſsimus, quo duriora oſſa leui negotio perforantur. Significet itaq; A & B duos ſtipites, qui menſæ aut ſcamni alicuius angulo poſſunt infigi. C, C axim. D axis partem, cui ferrum, ſubulæ in modum inditur. E uero arculum, quo axis circũuoluitur.

Hoc itaq; inſtrumento, aut ſolarum ſubularum ope, oſſa perforabuntur. & ad manum erit æneũ filum, partim craſsius, partim tenuius: quod poſtmodum, quo magis ſequax reddatur, & quo rariùs, quantũuis intortum, frangatur, erit igni, ut aliquandiu candeſcat, imponendum. His aderunt duæ tenaculæ, ſeu forcipes: unus quidem, quo filũ intorquebitur: alter autem, quo iam intortum abſecabitur. Inchoabis autem oſsium colligationem à pedibus,

[illegible] la cap. [illegible] S, T, V, X, Y.

ac primùm

ac primùm calci talum iunges,& deinde cubiforme os calci, & cymbam refe-
rens talo, & tria interiora tarſi oſſa cymbam referenti: deinde his committes
pedij oſſa,hisq; ſeriatim digitorum oſſa,cum oſsiculis ſeſamo comparatis.quæ
ideo cautius & tenuiori ſubula perforabis,quòd duriora ſolidioraq; ſunt,& ex
ſubulæ impetu promptius diuiſa diſsiliunt.Vbi utrunq; pedem iunxeris,tibiæ
oſsis tuber,quod ſinus femoris capita excipientes dirimit,tanto foramine in ti
biæ uſq; cauitatem, qua ipſius medulla reponitur, terebrandum eſt, quantum
excipiendo duriori baculo ſufficiat: qui femori etiam intruſus, claui ritu ita ti-
biam femori committat, uti fundi uaſis aſſeres abſq; glutine necti cernimus.
Eſt enim in femoris inferiori ſede aliud foramen moliendũ, illi è directo con-
ſiſtens,quod in tibia fieri uolebam,ut idem baculus & femori & tibię indatur,
huiusq; ope articulus genu inflexus maneat. Præter hunc baculum tamen, fe-
mur tibiæ oſsi utrinq; craſsiori filo committendum eſt,non prætermiſsis car-
tilaginibus,tibiæ oſsis ſinus augentibus. quæ quum hæc oſſa iungentur, ſimul
cum illis conſtricta, in articulo genu ſeruabuntur. Mox fibula tibiæ oſsi ſuprà
infraq; alligabitur, & patella ſimul femori ac tibiæ oſsi firmabitur. Hoc ubi in
utroq; crure præſtitum erit,ſacri oſsis lateribus ilium oſſa craſsiori filo ſunt ne
ctenda: ac deinde pubis oſſa,interueniente etiam illorum cartilagine,iungen-
da. Iam ad manũ erit orbicularis aſſer,in quem oſſa erigentur. cõuenit autem,
huius aſſeris orbem tantũ eſſe,ut pedes illi eo ſitu,quo oſſa erigenda ducis,aptè
firmari queant. In huius aſſeris medio foramen paratur, ut quum oſſa in ere-
ctam arcam recondes,inferior arcæ fundus axem habeat,quæ foramini illi in-
dita,orbem conuolui ſinat.Præter hoc foramen,aliud iuxta orbis circunferen
tiam aptabitur,in quo lignum firmari queat,quod inſtar teli,aut haſtæ,aut fal-
cis (utcunq; uiſum erit) paratum, ſceleti manus ſuffulciet. Extructo in hunc
modum orbi pedes impones, & aſtantis alicuius ope ſuper pedes reliqua cru-
rum oſſa inniti curabis: ac deinde femorum capita in coxendicum oſsium ace
tabulis indes, ut rectè filo aut uirgula interuallũ metiaris, quod ab orbe ad hu-
miliorem ſedẽ foraminis pertinet, in ſacro oſſe dorſalis medullæ gratia inciſi.
Hoc etenim interuallum edocebit, qua menſura ferrum fabricandũ ſit, quod
orbi affixum,& oſsis ſacri reliquarumq; uertebrarum foramini dorſalem me-
dullam tranſmittẽti inditum,uniuerſa oſſa pulchrè ſuſtinebit. Ferrum namq;
ita aptandum eſt,ut ualidè orbis medio clauis affigatur,& ab orbe ad infimam
uſq; nuper dicti foraminis ſedem, teres aut quadratum ſit. ab illa autem ſede
ſurſum latius quàm craſsius eſſe conuenit, ut poſtmodum ad dorſi inflexum
obliquari queat,uertebræq; ipſi ita latioribus quoq; adhibitis intruſisq; bacillis
adaptetur,ut immotæ maneant,neq; ad ferrum circumuertantur. Atq; ideo
ferrum inibi primùm tenuius fiet,ubi ſacrum os,ne deorſum ſubſideat,ſufful-
ciendum uenit.Niſi enim hoc os firmetur,ſuſtineaturq;,unà cum ipſo reliquę
uertebræ ſenſim deſcendent, temporisq; ſucceſſu ſceleti crura turpiter obli-
quabuntur. Verùm quia os ſacrum (quantumuis foramen dorſalis medullæ
gratia in illo cælatum, cultri ope rectum agas, ut ferrum per ipſum tranſmit-
tas) in hac quam modò paramus oſsium ſtrue,non ſatis in poſteriora obliqua-
tur, neq; ad pubis os collatum ſatis ſurſum ſpectat: ſoleo interdum ex[a] medio
corporis ſecũdi oſsis ſacri oſsis foramen rectà ſurſum in debito ſacri oſsis ſitu,
in foramen uſq; dorſalis medullæ exculpere,ubi id in altiſsima ſede primi oſsis
ſacri oſsis conſiſtit. Accuratè igitur ab orbe ad ſacri oſsis foraminis,ſiue id ſit fi
nis eius quod dorſali paratũ eſt medullæ, ſiue nouum prorſus ipſi oſsi, uti iam
dicebam,inſculpſeris,præparandi ferri longitudo metienda uenit. De reliqua

[a] Quaſi à 3 primæ figur. cap. 18 foramen duceres ſupra e ſecũdæ figu. eiuſdẽ cap.

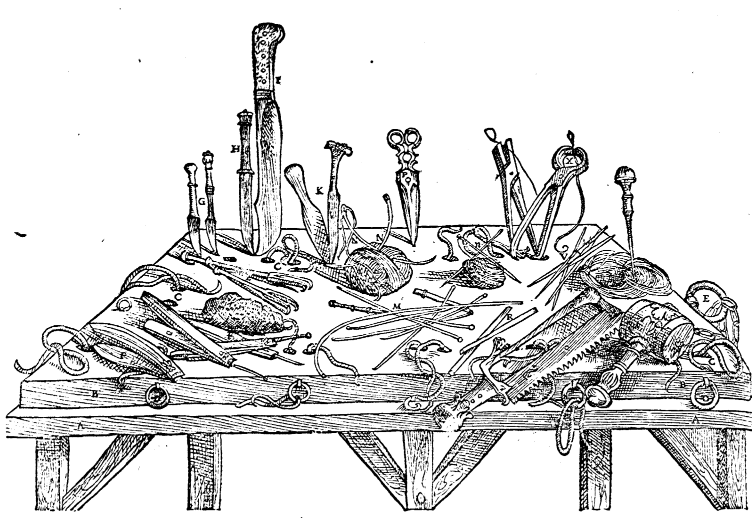
autem ferri longitudine non adeò curandum eſt: quum hæc, ſi fortè longior ſit, poſt oſsium compactionem facilè præſcindatur. Et etiamſi oſſa arcæ imponenda duxeris, magnopere iuuerit, ferrum plus minus duabus palmis longius quàm uniuerſum ſit ſceleton, fieri: ut ipſius portio extra uerticem eminens, ſuperioris arcæ fundi foramini poſsit indi, in ipſoq́; conuolui. Cæterùm oſſe ſacro, cum ipſi utrinq; nexis ilium oſsibus, uti iam diximus, ad ferrũ orbi fixum ſuffulto, craſsiori filo femoris capita coxendicum acetabulis innectes: diligenter perpendens, quantũ hęc aut extrorſum aut introrſum intorqueas, ne fortè crura turpiter intorta committas: aut patellæ, interiora potius crurum, quàm anteriora reſpiciant. quod ſanè futurum eſt, niſi ad amuſsim ſecundum totius cruris ſitum, femoris capita ſuis ſinibus iunxeris. Vtcunq; tamen feceris, in hoc connexu filum prorſus intorquendum non eſt, priuſquam pedes orbi & tibijs eo ſitu commiſeris, qui tibi apparebit elegantior. Hunc à baculi, quo manus ſtabilientur, forma, potiſsimũ petes: alium quippe ſitum meſſoria falx, & alium haſta, aut Neptuni tridens, aut aliud quoduis inſtrumentum expetit. Modò uertebræ omnes ſeriatim accõmodandæ ſunt, quo cuiuſq; ſitum ordinemq́; inuentu non arduum obſerues. hunc namq; uertebrarum forma, & articulationis ratio promptè oſtendunt. Quum primùm itaque ordinatim omnes in menſam repoſueris, quinq; lumborum uertebras inuicem cõmittes duobus nexibus, in corporum lateribus factis, qui unà cartilagineũ ligamentum contineant, quod uertebrarum corpora interuenit. Huiuſmodi ligamẽta ſeriatim à charta, cui illa applicaſti, ſunt aſſumenda: eo ſemper relicto, quod eas intercedit uertebas, quas inuicem nunc non alligas. quemadmodum in præſentia eſt ligamentum, ſeu cartilago, ſacrum os & infimam lumborum intercedens uertebram, idq́; quod ſupremam lumborũ & infimam thoracis uertebras interuenit. Iunctis enim lumborum uertebris, ſex inferiores thoracis inuicem, & poſtmodum ſex ſuperiores unà cum ceruicis humiliori connectentur. Reliquæ autem ceruicis mutuò non ſunt colligandæ: ſed eas interueniens cartilagineum ligamentum, corpori inferioris uertebræ duntaxat eſt glutinandum. quandoquidem ceruicis uertebræ, ferro tantum inditæ, ſuam ſeruant ſedem, neq; thoracis uertebrarum modo coſtas ſuſtinere debent. Ilico igitur atq; uertebras ad eam quam præcepi rationẽ, priuſquam ferrum illis traijciatur, commiſeris, lumborũ uertebras ita connexas ferro impones, idq́; ſedulò ad eorum inflexum obliquabis: ac infimam uertebram unà cum ſacro oſſe ita cõmittes, ut iam prius lumborũ uertebras mutuò uinxiſti. Mox his inferiores thoracis adiunges, perpetuò quàm licebit accuratiſsimè ferrum, ſecundum totius dorſi ductum, complicans, & infimam thoracis uertebram ſupremæ lumborum adnectens. His pari modo ſuperiores thoracis uertebræ addentur: & harum infima ſupremæ earum quæ iam ferro appoſitæ fuerant, alligata, latiuſculum & longum, nigroq́; colore intinctum adaptabis baculum, qui poſteriori ferri parti appoſitus, quàm licebit demiſsè inter ferrum & uertebras intrudetur, ut huius baculi beneficio uertebræ ad ferrum firmius contineantur, neq; ulla ratione uerſatiles ſint, ne poſtmodum uniuerſus thorax in hoc illud'ue latus turpiter conuolui queat. Vt autem caluaria ferro applicetur, neceſſum eſt uerticem foramine quodam perforari, ad amuſsim ferri amplitudini & craſsiciei correſpondente: ne ſi quando orbiculari alicui uerticis foramini ferrum traijceres, caluaria quauis occaſione quoquouerſum circumuertatur. prout enim faciem anteriora exactè, aut uerſus latera ſpectare uolueris, foramen uerticis aut tranſuerſim, aut obliquè inſculpi oportet. Iam caluaria quoq; perforanda

eſt, ut

eſt,ut ligulis ea ſectio, quam ſerra in caluaria molitus es, cõmittatur: & quum uiſum fuerit,caluaria à ferro adempta,rurſus diſſolui queat.ſummopere namque conducet, internam caluariæ amplitudinem, qua cerebrum continetur, quotieſcunq; libuerit,intueri. quod ut fiat, utraq; caluariæ pars tribus foraminibus ſibi mutuò correſpondẽtibus perforabitur. ac unum quidem foramen opportunè in occipitio perficietur, & in utroq; tẽpore unum. At inferiorem maxillã, non neglectis hîc peculiaribus cartilaginibus, æneo filo in ipſius temporum oſsium ſinibus committes. Verùm quum hic connexus non adeò firmus ſit,ut accuratè dentes mutuò applicet,ſed inferior maxilla dependeat, elegansq; ſit,hanc ſuperiori modò iungi,& modò ab illa diſiungi: præter dictum nexum,maxillæ inferioris acuti proceſſus etiam perforandi ſunt, & funiculus ipſis illigandus,qui ſub iugalibus traiectus, oſsibus & uertici incumbens, nunc uerſus frontem,nunc uerſus occipitiũ tendi poſsit, denteſq; ita collidi queant. Porrò nunc tempeſtiuum erit, coſtas uertebris & ſuis cartilaginibus alligare: quod ſanè ut ad amuſsim & ſedulò facias, primùm omnes dextras coſtas à ſiniſtris diſcernes,coniectura uel à ſinu ſumpta,quo uena,neruus & arteria ſecundum coſtas exporrigitur: dein à ſuperiori coſtarum ſede, quæ latior ſpiſsiorq; inferiori occurrit. Deinceps in hunc ferè modum ((())) coſtas menſæ ſeriatim impones,ut dextræ ſiniſtris reſpõdeant,curans.Promptum enim erit,ſingulas ſuis ſedibus ponere: ſi ea modò memoriæ non exciderint, quæ ad internoſcendas coſtas ſuprà cõmemorauimus.Ex hac coſtarũ ſerié,primam utriuſque lateris coſtam ſuæ cartilagini ad pectoris os adnectes, & deinde ſodali pectoris os cum adnexis ipſi cartilaginibus in ſua ſede tenendum porriges, ac deinceps primas coſtas primæ thoracis uertebræ tranſuerſis proceſsibus alligabis.Inſuper ſecundas coſtas ſuæ committes uertebrę, & poſtmodum ipſarum cartilaginibus,atq; ita ſeriatim omnes: obſeruãs interim,ut illas coſtas toto interuallo prorſus dehiſcere ſinas, quę ante ſectionem cartilaginibus inuicem diremptæ fuerant.Nunc humeros ſpiſsiori filo ſcapulis nectes,& deinde tenuiori filo clauiculas ſuperioribus ſcapularum proceſsibus, mox ſcapulas coſtis, & clauiculas pectoris oſsi.Quum tamen humeros ſcapulis aduincies, expendendum eſt, quo'nam ſitu manus collocandas duxeris. Hic enim multum refert, quomodo ſcapulæ ſinui, caput humeri committatur. In quo etiam connexu cartilago neutiquam prætereunda eſt, cuius auxilio ſcapulæ ſinus interdũ adaugetur: atq; ita etiam cartilagines, clauicularum articulis peculiares, non neglectæ,ſuis articulis nectentur. Cæterùm cubiti oſſa humero uincienda non ſunt,priuſquam manus tota ipſi fuerit nexa. Radius itaque,habita ad futurum manus ſitũ ratione,ſuprà infraq; ulnæ eſt colligandus. deinde ſi brachialis oſſa diſiuncta,ſuiſq; ligamentis libera ſunt, ea inuicem ueniunt committẽda: aliàs autem ſuorum ligamentorum interuentu abundè continentur.Inferiori ipſorum ſedi primùm pollicis os,& quatuor poſtbrachialis oſſa,ac deinde his digitorum oſſa, unà cum ſeſaminis oſsiculis adnectes. Poſtremò autem brachiale radio iunges,& deinde ulnam humero. Atq; ubi id in utroq; latere præſtitum erit, manus baculo illi alligabis, quem ualidè orbi infixum, inſtar falcis, aut aliter extruendum dixi. Erectis nunc oſsibus,& ex oſſe *υ* referenti,& auditus organi oſsiculis, ac aſperæ arteriæ, auriumq; & palpebrarum cartilaginibus, & ungue,cordiſq; cartilaginea portione, monile licebit confingere: his omnibus catenulæ,aut exiccato cruris aut manus neruo adnexis.

DE INSTRVMENTIS, QVAE ANATOMES ſtudioſo debent eſſe ad manum. Caput XLI.

ANATOMICORUM INSTRUMENTORUM DELINEATIO.

QVADRAGESIMIPRIMI CAPITIS FIGVrarum, eiuſdemq́ue characterum Index.

PRAESENTI figura, menſæ cuidam incumbentē finximus aſſerem, quo in uiuorum ſectionibus utimur: dein huic aſſeri omnia propemodum accōmodauimus, quibus in diſſectionum adminiſtrationibus, adeoq́ue tota Anatome quis uti poſſet.

- A, A *Menſa, cui reliqua omnia modò ſeriatim indicanda ſuperſternuntur.*
- B, B *Aſſer, uiuis ſectionibus adminiſtrandis idoneus.*
- C, C *Varia foramina, quibus laqueos pro animalis mole adhibemus, quum femora & brachia uincîmus.*
- D, D *Eiuſmodi anuli manibus pedibusq́ue ligandis adaptantur.*
- E *Huic anulo maxilla ſuperior, libera inferiori, catenula alligatur, ut caput immotum ſeruetur, ac interim neque uox, neque reſpiratio uinculorum aliàs occaſione præpediantur.*
- F, F *Diuerſa nouacularum genera, quibus ſpongia accumbit.*
- G *Cultelli, ad earum ſpeciem formati, quibus calami adaptantur.*
- H *Vulgaris qui menſæ adhibetur culter.*
- I *Grandis ac ualidus culter.*
- K *Cultri è buxo parati.*
- L *Hamuli.*
- M *Varij ſtyli, unà cum ſiphone.*
- N, N *Obliquatæ acus cum filo craßiore, quibus literarum faſciculos colligamus.*
- n *Minores acus, quas uulneribus ſuendis accommodamus.*
- O *Serra.*
- P *Forficula.*
- Q *Malleus ligneus.*
- R *Arundines, inflando pulmoni & alijs quibuſdam partibus idoneæ.*

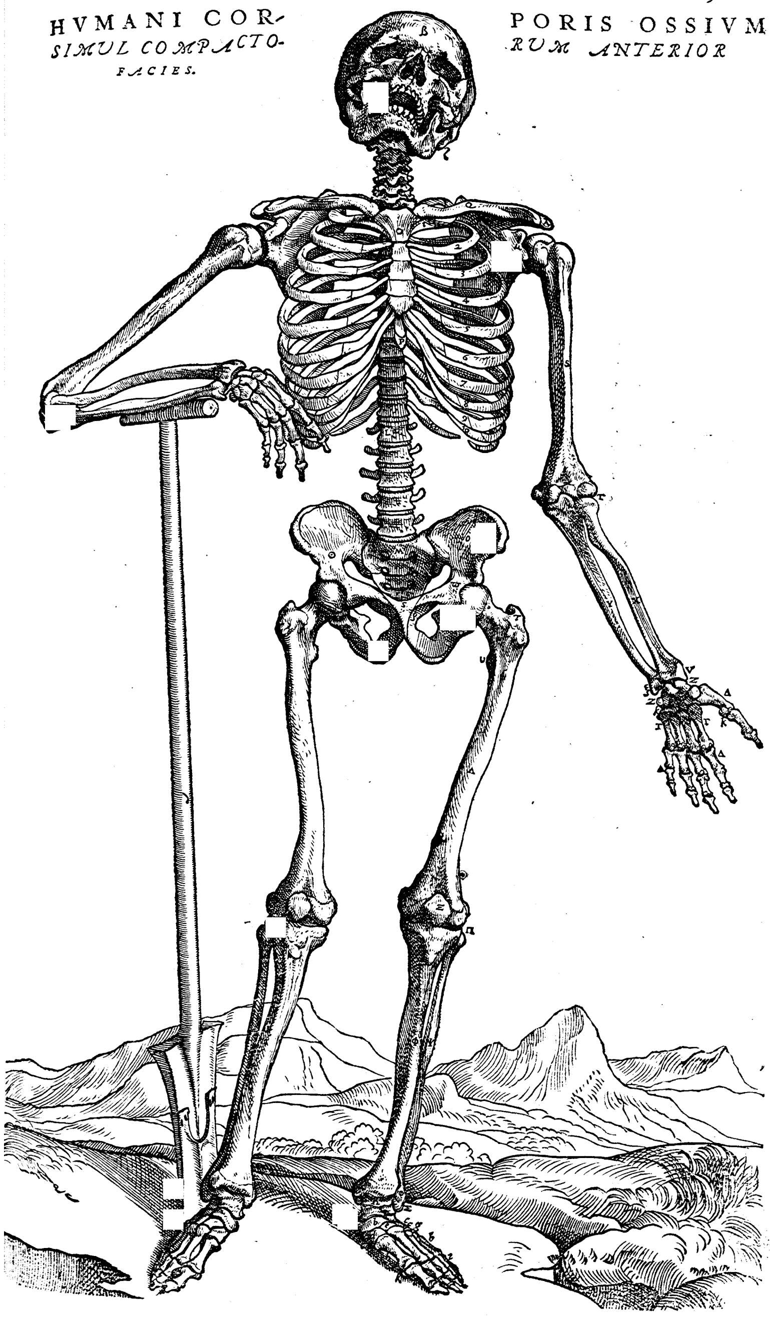
S Filum æneum, oſsibus nectendis aptum.
T Subula forandis oſsibus parata.
U Uaria ſubularum ferramenta.
X Forpex, intorquendis filorum extremis comparatus.
Y Forpex, quo intorti, & oſſa iam committentis fili reliquias præſcindimus.

QVANDOQVIDEM ſuperiori Capite in nonnullo-
rum inſtrumentorum mentionem incidimus, quibus ad
Anatomen utimur, quumq; non infrequens horum ſimi
liumq; in ſubſequentibus libris ſermo occurret: haud abs
re fore duxerim, ea omnia obiter, ut in huius Capitis figu-
ra exprimuntur, utq; diſſectionum ſtudioſis ad manum
eſſe debent, recenſere. Primùm itaq; plures comparandi
a F. ſunt[a] cultri, quibus tonſores in abradendis pilis utuntur, & quos uulgò noua- *Nouaculæ.*
culas dicimus. ac harum quaſdam acutas eſſe conuenit, quaſdam uerò retuſio-
res. quamuis iſtarum maior ſemper, quàm ipſe uelis, futura tibi ſit copia. Eli-
gendæ ſunt minores & leuiores: quamuis etiam grandes aliquot adeſſe, nihil
prohibeat. plures uerò coemendę ſunt, quòd leui quaq; occaſione in membra-
nis, aut tendinibus, ligamentiſq; findendis corrumpantur: & quum fragili ad-
modum conſtent ferro, promptè exiliant, præcipuè ſi nouas, & acuendo non
detritas, operi adhibueris. Quibuſdam ex his, & potiſsimum minoribus, illud
ferri tuberculum non inutiliter aufertur, quod cultrum extra manubrij recti-
tudinem extendi prohibet. atq; id tunc in primis tentandum uenit, quum nul-
læ reperiuntur nouaculę obliquo extructę manubrio: quales illæ ſunt, quibus
noſtrates & Galli tonſores utuntur. Italis enim, ut & Anglis ferè, rudes, & ma-
gnis erectiſq; capulis ſeu manubrijs præditæ nouaculæ ſunt in uſu: quarum ca
puli ſubinde in obliquis ſectionibus, quo minus ſcilicet manum ex ſentẽtia in-
b G. flectas, obſtaculo ſunt. His[b] paruos cultellos, quibus calamos adaptamus, adde- *Parui cultri,*
re oportet: & ex his nonnullos orbiculato cuſpide, nonnullos uerò oblongo *quibus calami*
acutoq; eſſe conuenit. Horum autem potiores ſunt, penitus ferrei: alijs enim, *adaptantur.*
c 1 muſc. quum[c] tranſuerſa ligamenta ſcindere conamur, capulus promptè frangitur:
tab. chara. ipſumq; ferrum imbecillius, emollita nimirum ex calidę aquæ lotione reſina,
3,4,5, 6... in capulis firmatur. Prorſus reſpuendi ſunt incuruati, ac falcibus ſimiles: quo-
niam ſolo propemodum mucrone inter diſſecandum utimur, qui introrſum
in curuis illis cultellis reflexus, difficulter tranſuerſis ligamẽtis, & potiſsimum
per uniuerſam interiorem digitorum ſedem, ſubijcitur. Præterea non inutili-
d H, I. ter adhibentur[d] cultri aliquot illorũ, quos menſæ apponimus. quorum unum *Vulgares*
& alterum maiorem eſſe conuenit, ſed retuſum & craſſum, ferreumq; potius *cultri.*
quàm chalybeum, aut ſaltem non impenſe fragilẽ. Si uiſum fuerit, poteris his
e K. adijcere[e] duos è buxo, aũt ligno guaiaco confictos: atq; ex his alterum tenuem *Buxei.*
& oblonga cuſpide ſcindes, alterũ uerò latum & orbiculari cuſpide eſſe ſines.
Verùm illos raró admodum ſectionibus adhibeo, quum retuſiores nouaculæ
f L. ſemper ſint ad manum. Licebit etiam[f] hamulos duos effingere, illos referen- *Hamuli.*
tes, quos Capitis initio appinximus. Conſueui autem illos parare ex furculis,
quæ Italorũ menſæ indies apponuntur, & à pyramide nomen ſibi uendicant.
Si enim utraque eiuſmodi furculæ crura magis lima attenuaueris, & dein eo-
rum apices obliquè nõnihil inſtar ſemicirculi inflexeris, hamulum tibi elegan-
tem paraueris, cuius mucrones lima ex arbitrio acuere eſt integrum. atque ita
unum hamulum obtuſiorem, alterum uerò acutiorem comparare iuuerit.
Quanquam interim relictis hamulis, ungues ſubinde operi in eleuandis qui-
buſdam

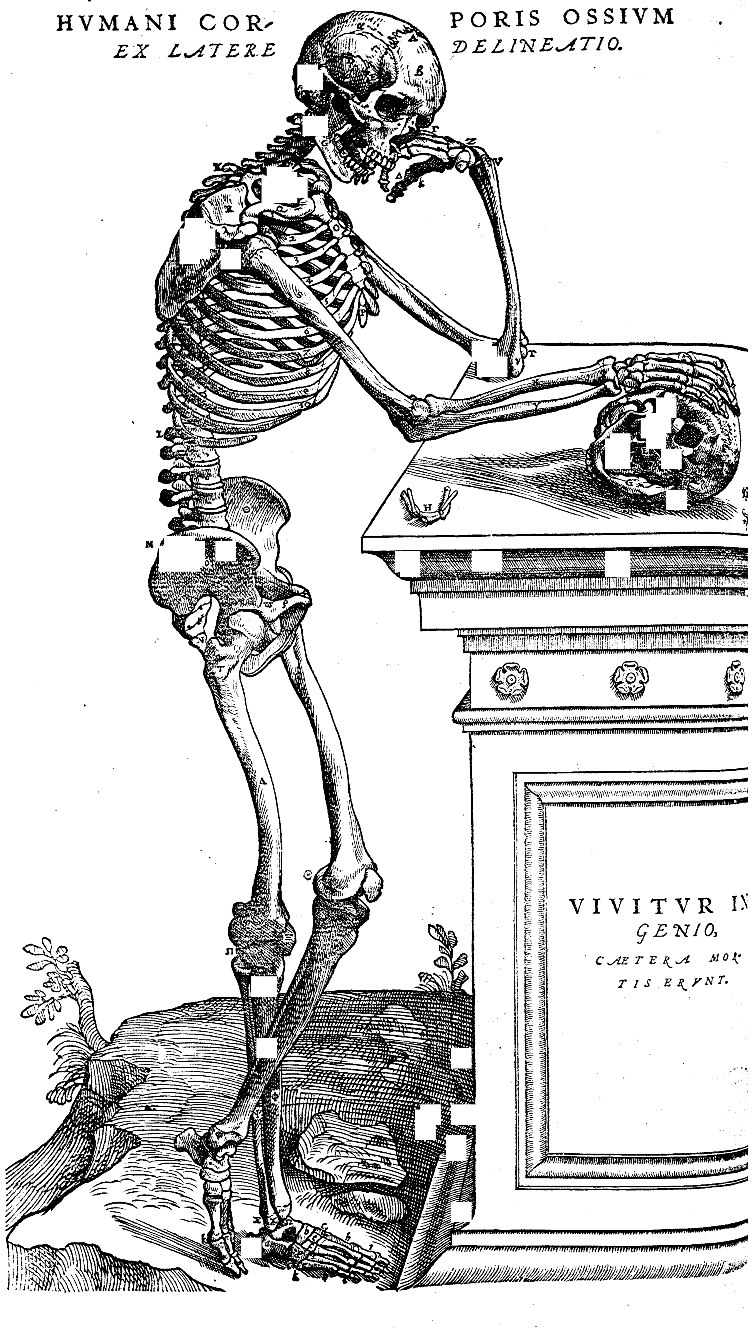
buſdam corporibus utilius adhiberes, niſi ſiniſtræ manus umbra ſectionẽ ob-
Styli. tenebraret. Inſuper[g] ſtylos longos, breues, & craſsitie uarios, ex argenteo aut *g R.*
æneo filo tibi diſſecari curabis, & quoſdam ex molliſsimo maximeq́; ſequaci
plumbo,ab aurifabro quopiam educi trahiq́; inſtar filorum ſines.Hi enim unà
cum porcinis aliquot ſetis, ad uarios uſus, & præſertim ad obliquorum du-
ctuum foraminumq́; naturam inueniendam, mirè conferunt. Iuuerit quoq;
ſyphonem adeſſe, ſi fortaſsis illum per penem aliquando ueſicæ indere libe-
ret, ut in eo opere reddereris exercitatior. Et quemadmodum nucleum ſy-
phoni affinximus, ita quoq; quibuſdã ſtylis illum adhiberi,& quoſdam etiam
ſyphonis modo incuruari conduxerit. Neq; profectò mediocriter utiles ſunt
ſtyli aliquot, inſtar mediæ canalis extructi: ita nimirum, ut ſyphones paran-
tur, in quorum cauitatem ſectio tentatur, ex qua è ueſica calculus euellitur:
aut ad eam ſtylorum formam, in quibus piloſi ſerici textores ſericum in pilos
ſeriatim ſecant. Conferunt namque illi ſtyli in ſectionibus, quibus membra-
nam longa ſectione diuidimus,cauentes,ne quid ſubditorum aut in membra-
Acus variæ. na complexorum lædatur. [h] Acus quaſdam habere conuenit, inſtar ☾ literæ, *h N.*
aut (obliquatas. quod ilico præſtabitur, ſi uulgares acus ignitas, ac ueluti du-
ctiles redditas,obliquaueris.Conduxerit uerò has eſſe magnas & paruas, ut fi-
lum funiculosq́; graciles tranſmittant. Præter incuruas has, & retuſiori quaſi
cuſpide præditas acus,[i] tales quoque ad manum ſint,quibus in conſuendis uul *i R.*
neribus utimur,aut quibus chirothecæ aut pelles alioquin conſuuntur: ut cu-
tem aliquando ſuere ualeas,quoties metuis, te abſente, aliquid à ſpectatoribus
Filum. diſcendi cupidis uitiandum. His acubus[k] filum adaptatur ſericum,quo uulne- *k ipſi ſit acus ſunt infixa.*
ra committuntur,aut peculiare aliquod,ſi fortè quæpiam conſuta diſſolui tur
bariq́; ab alijs, quum abes, uereris. Cæterùm ad uaſa religanda, communi illo
utêris filo, quo literarum faſciculos colligamus, quod præſtantiſsimũ ex Ger-
mania in Italiam adfertur: apud alias autem nationes imbecillius & craſsius,
Forficula. minusq́; intortum & læue reperitur. [l] Forficula, non niſi abſcindendis poſt li- *l P.*
gationem funiculis eſt accommoda, quod etiam quouis obitur cultro. [m] Ser- *m O.*
ra uerò,quam interdum operi adhibemus,ea cõducet, qua gangræna, aut eius
generis affectibus uitiata membra præſcindimus: cui muneri illæ magis ſunt
idoneæ, quæ à pectinum artificibus petuntur, quàm quæ impenſe tenues, &
Malleus. ob id nimium uibratiles, apud chirurgos magno ſupercilio ſeruantur. [n] Mal- *n Q.*
leus, ſi quando illo ad[o] grandiorem cultrum impellendum,quum aliorum a- *o I.*
nimalium effringes caluarias, aliud'ue os illo diſcindes,quiuis ferè erit accom- *p R.* *q Y.*
Canulæ. modus. Non inopportunè etiam ex arundinibus oblongi aptabuntur[p] cala- *r X.* *s T.*
mi, quibus miniſter aliquis hoc illud'ue corpus commodiùs quàm folle infla- *t S.*
Inſtrumẽta connectendis oſſibus idonea. re poſsit. [q] Forpicum uerò, quibus æneum filum in oſsium compactione in- *u in contextu ca. 40.*
torquemus,&[r] aliarum,quibus id præſcindimus,uti &[s] ſubularum,&[t] æneo- *x B,B,C fig. occurrens in contextu ca. 19 lib. 2 in infima ſede figuræ in fronte operis poſitæ.*
rum filorum, & dein[u] inſtrumenti cuiuſdam, quo oſſa promptè terebrantur,
Aſſeres uiuis ſectionibus accommodi. rationem, in præcedente Capite complexi ſumus. [x] Aſſeres uerò, quibus ma-
gno uſu uiuas obimus ſectiones,paratu quoque faciles ſunt: & illos ad
finem ſeptimi libri deſcribemus,ubi uiuorum per-
ſequemur Anatomen.

HVMANI

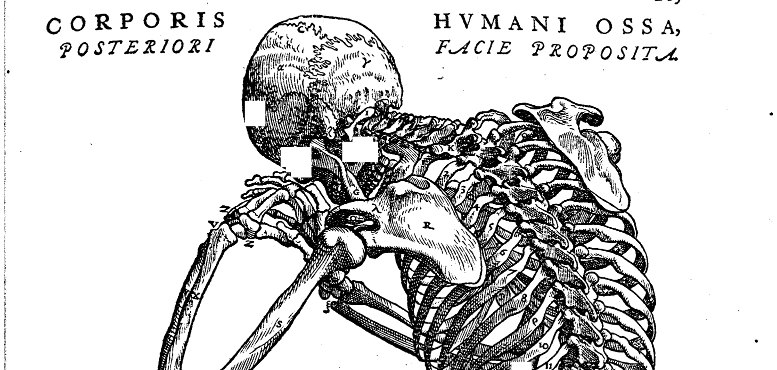
HVMANI CORPORIS OSSIVM SIMVL COMPACTORVM ANTERIOR FACIES.

HVMANI CORPORIS OSSIVM EX LATERE DELINEATIO.

CORPORIS HVMANI OSSA,
POSTERIORI FACIE PROPOSITA.

CHARACTERVM, QVI TRIBVS VNIVERSVM ſceleton exprimentibus figuris adhibentur, Index, unà cum uarijs oſsium nominibus.

Tribvs figuris, quibus tota oſſium ſtrues exprimitur, quasq; integras nuncupare ſoleo, ijdem ferè inſcribuntur characteres. quanquam ſi quis illarum alicui peculiaris tantum ſit, ex numero promptè obſeruabitur, quem ſingulis characteribus modò in Indice ſubijciā, quo potiſſimùm inſtitui oſſium nomina (ſed citra ipſorum rationem) aſcribere: primùm ea collocaturus, quibus toto ſermonis contextu præcipuè utor: dein Græca, mox (ſi quæ alia ſint) Latina, probatioribus recepta autoribus: idq; ita, ut ordo hîc uim quandam habeat. His ſuccedent Hebræa, uerùm aliqua ex parte adhuc Arabica, quum ſcilicet ex Hebræo Auicenæ interprete propemodum omnia, à familiari mihi amico Lazaro Hebræo de Frigeis (cum quo in Auicennæ lectione uerſari ſoleo) ſint tranſcripta. Atq; illis nominibus ideo latinas literas ſubiungendas duxi, quòd horum pleraq; in Arabum libris latinitate donatis adhuc occurrāt: ac proinde etiam meritò poſt hæc locum habebunt alia in Latinis Arabum interpretibus paſſim obuia, ſimul cum ijs quæ in noſtræ ætatis manualiū medicorum libris leguntur. Os itaq; Græcis nominatur ὀστέον, Hebræis autem עצם hezem. Cartilago autem χόνδρος, השחוסים haſcechuſim. Cæterùm oſſium nomina opportunè auſpicabimur à caluaria, quæ Græcis dicitur κρανίον, κόγχος, κύτος, κωδεία, σκαφίον. Calua, cerebri galea. Atq; ita nonnullis totam capitis molem, uti in cœmiterijs occurrit, aut alioquin uulgò pingitur, uocare libuit: aliquibus uerò eam duntaxat partem, quæ crinibus ornatur, cuius circulus στεφάνη & περίδρομος nūcupatur. תיק הומח tkech hamoah, סרדות המוח chederath hamoach. theca & olla capitis, teſta capitis, & ſcutella capitis, aſoan.

Suturæ, quibus capitis oſſa inuicem committuntur, generatim uocantur ῥαφαὶ, שלבים ſcelauim. ſenan, direzan, adoren, comploſa.

A 2,3 *Sutura coronalis, στεφανιαία. הכלילי hachlilj, ששהיי chaſcthij. arcualis, ſutura puppis.*

B 2,3 *Græcorum maiuſculum Λ referens ſutura, λαμβδοειδής, & ab υ ſimilitudine ὑψιλοειδής. למדיי lamdij. laude, hypſili, ſutura proræ.*

C 3 *Sagittalis ſutura, ὀβελιαία, ῥαβδοειδής. Inſtar teli, ueru, aut uirgæ ſecundum capitis longitudinem prorepens ſutura. החיי checij, שפודיי ſcefodij. nerualis, idq; potiſſimùm, ubi hæc coronali committitur: qui locus etiam zeudech, idq; in primis Meſuæ uocatur.*

D 2,3 *Hæc compago, ueræ ſuturæ imaginem non exprimens, cum ſua coniuge uocatur, contextus ſquamarum modo commiſſi, λεπιδοειδεῖς, κροταφίαι, temporales, ſquamæformes. קלפיים chelaphijm. Corticales, mēdoſæ. Reliquæ caluariæ ſuturæ, & contextus alij ipſius omnes, proprijs deſtituuntur nominibus.*

α 2,3 *Hoc os, perinde ac ſuū coniunx, uocatur os uerticis, βρέγματος, κορυφῆς. Sunt quibus utraq; ſyncipitis oſſa nuncupantur. עצם הקדקד hezem hachodchod. Nerualia, paria, arcualia: quanquam alij ita iugalia uocitent oſſa. Parietalia, quo nomine nonnullis temporum oſſa dicuntur. oſſa rationis, ſeu cogitationis.*

β 1,2,3 *Frontis os, μετώπου, quibuſdam ſincipitis. עצם המצח hezem hamezzech. Coronale, os puppis capitis, os inuerecundum, os ſenſus communis.*

γ 2,3 *Occipitis, ſeu occipitij os, ἰνίον. עצם הערה hezem hahoreph. Laude os, pyxis os, os proræ, os memoriæ. Sunt qui & baſillare (quòd magnam capitis baſis portionem conſtituat) nuncupent: etiamſi id nomen cuneiformi oſſi priuatim inditum fuerit.*

δ 2,3 *Temporum oſſa utrinq; ſingula, κροταφῶν, κορσῶν, κοῤῥῶν, λεπιδοειδῆ, aliquibus etiam λιθοειδῆ. lapidea, lapidoſa. הצדעים hazedahim, עצמות האבניים hazzamoth haaunijm. aurium: etiamſi id nomen duobus oſſiculis accommodari poſſit, auditus organi conſtructionem ingredientibus, & in ſcamno, cui ſecūda figura*

q; *. *cubitis innititur, q; & * expreſſis. Quandoquidem q; oſſiculum notat incudi aut molari denti aſſimilatum: * uerò, id quod malleolo, aut femoris oſſi comparamus. Quia uerò hæc oſſicula priſcis Anatomes profeſſoribus fuerunt incognita, non mirum eſt, illa nominibus deſtitui. Cæterùm temporum oſſa quibuſdam tymparum, mendoſa, parietalia, dura, armalia dicuntur.*

ε 2 *In temporis oſſe proceſſus, ſtyli acus'ue imaginem referens, στυλοειδής, γραφοειδής, βελονοειδής, πλῆκτρον. calcar capitis. חמו מרחץ chemo marhezz. Os calaminum, ſagittale, clauale, acuale.*

ζ 1,2,3 *Temporis oſſis proceſſus, uberis papillam referens. μαστοειδής, mamillaris, עצם פטמיי hezem potmij.*

E 2,3 *Os cuneo cōparatum. σφηνοειδές, Galeno ᾧ τῶν ἀθρόων ὀστῶν (etiamſi palatum uix contingat) circūſcribitur, πολύμορφον. Cuneiforme, palati os, baſillare: quamuis ſic etiam appellent occipitis os. מושב המוח moſcau hamoach. Baxillare, paxillū, os colatorij, os cribratum, cauilla: quanquam & ita talum quoq; uocent.*

η 2 *Sedes caluariæ, quam lapidoſam dicimus.*

θ 2 *Cuneiformis oſſis proceſſus, ueſpertilionum alis aſſimilati. πτερυγοειδεῖς. עצם כנפיי hezzem chenaphij.*

F 1,2,3 *Hæc ſedes, ſimul cum ſua coniuge in altero latere, uocatur oſſa iugalia & coniugalia. ζυγώματα, ζυγοειδῆ, ζυγώδη, συζυγώδη, ἰσχυρός. עצמות הזוג hazamoth hazogh. Oſſa paris, paria, quæ nomina illi etiam temporum aſſcri-*

rum aſſcribunt oßibus, anſæ oßium temporum, arcualia oſſa. Octauum capitis nobis enumeratum os, quod cribro, aut colo, & quibuſdam ſpongiæ confertur, ob idq; ἠθμοειδὴς & σπογγοειδὴς nuncupatur: uti & uulgò criſtatum dicitur, nullibi ſeſe offert in tribus his integram oßium compagem exprimētibus tabulis, quum in interna tantum occurrat caluariæ amplitudine, quemadmodum oſtendit octaua figura Capitis ſexti, ad A, B, A. Niſi fortè, quia nariū ſeptum conſtituit extra dictam amplitudinē, id aliqua ex parte uideri quis cōtendat.

Superioris maxillæ duodecim oßibus nullum inſcripſimus characterem, quòd priuatis deſtituantur nominibus. Cæterùm ſuperior maxilla dicitur σιαγὼν, γένυς, γνάθος. mandibula. הלחי העליון halechi haheloi.
G. quæ nomina & inferiori maxillæ, G in tribus figuris notatæ, accommodantur, quam Halyabatis interpres priuatim Faucem uocat.

Dentes, ὀδόντες, שניים ſcinaym, plurimùm in utraq; maxilla ſedecim figuntur: quorum quatuor medij anterioresq; inciſorij uocantur. τομεῖς, διχαστῆρες, κτένες, γελασῖνοι. riſorij, quaterij. המחתכים hamechatechim. quadrupli. Uerùm duo medij barbaris priuatim duales appellantur. Qui utrinq; inciſorijs proximus eſt, caninus uocatur: ſuntq; ita utriuſq; maxillæ duo canini. κυνόδοντες. כלביים או מתלעות chelauym, aut metaleboth. Mordentes, hos quidam quoq; riſorios uocauerunt. Quinq; autem utrinq; inſequentes, molares appellantur. μυλῖται, γόμφοι. molares, maxillares, paxillares, menſales, Cicero genuinos: quo nomine alij eos appellant, qui poſt pubertatem ferè creſcunt, ac Græcis σωφρονιστῆρες, κραντῆρες, ὀψίγονοι uocantur: noſtris dentes ſenſus ac ſapientiæ & intellectus, ſerotini, ætatem complentes, dein cayſeles. נגאויד naghuid, neguegidi, nanged, alhalm. Molares uerò, Hebræis dicuntur טוחנות tochanoh.

H 2 Os υ referens (quod in ſecundæ figuræ menſa depictum iacet) ὑψιλοειδὴς, ὑοειδὴς, λαμβδοειδὴς, παραστάτης, φαρύγετρον. os υ aut Λ imaginem exprimens. עצם לאמי או למדי hezem lhami aut lamdij. Linguæ os, & fulcrum, gutturis os, os laude, os morſus Adam. Alfaic.

I, K, L, M, N His characteribus, in tribus figuris ferè conſpicuis, dorſum notatur, quod ῥάχις, ἄκανθα, νῶτον, ἱερὰ σύριγξ, ſpina, tergum, hominis carina, שדרה ſcidra nuncupatum, multis extruitur uertebris, σπονδύλοις, cubis. חוליות chulioth. Uerticulis, oßibus fuſi, quæ in poſteriori ſede acutū educunt proceſſum, qui ſpina, ἄκανθα, Siminea, adſenaſcem, ſenaſem uocatur. Cæterùm ab I ad K indicatur ceruix. τράχηλος, αὐχὴν, collum. צואר או גרון zauor uel gharron. Tenon, athlas, quod nomen alij ſeptimæ ceruicis uertebræ duntaxat tribuunt. Porrò à K ad L uertebræ inſigniuntur thoracis, θώραχος, aliquando & νώτου, μεταφρένου. pectoris, interdum dorſi ſimpliciter. חזה chaze. Interſcapilij. Ab L ad M uertebræ lumborum. ὀσφύος, ἰξύος, ψοιῶν. renum. מתנים mothnaim. Alchatin. Ab M ad N os ſacrum proponitur. ἱερὸν, πλατὺ. latum, עצם פי הטבעה hezen pi hatabahath. Lumbare, oſſa clunium, clauium, alagas, agit, abhans, abhaum, uetula, oſamium, oſanum, quæ nomina ſubſequenti iam oßi à quibuſdam tribuuntur. N itaq; inſcribitur coccyx os. κόκκυξ, σπονδύλιον, ὀρροπύγιον. עצה haaze. Caudæ os, alhoſos: dein reliqua, quæ oßi ſacro ex quorundam interpretum ſententia aſſcripſimus nomina.

O 1, 2, 3 Pectoris os. στέρνον. quo nomine nōnulli ſuperiorem oßis partem appellant, inferiorem tunc στῆθος nuncupantes. עצם החזה hezem hehace. thorax, aſſer, caſſos, ſcutum cordis. Superiorem huius oßis ſedem, quæ iugulum conſtituit, uocant furculam ſuperiorem: & ſedem inferiorem, appellant furculam humiliorem.

P 1, 2, 3 Mucronata pectoris cartilago, enſi cōparata. ξιφοειδὴς, enſiformis. עצם בדליי רחב hezem bedelij rachauch. גרוני gheroni, אלחנגרי alchangri: quibus nominibus uniuerſum pectoris os ſubinde donatur. Malum granatum, enſifoidis, cultralis, epiglottalis cartilago, ſcutum, clypeus oris ſtomachi, medium furculæ inferioris.

1, 2, 3, &c. uſq; ad 12. In tribus figuris duodecim thoracis coſtæ, tam ueræ ac legitimæ, quàm nothæ, ſpuriæ'ue, uel mendoſæ indicantur. πλευραί. צלעות zelahoth. Spuriæ uocantur etiam ξωαί.

Q 1, 2, 3 Claiculæ. κλεῖδες. claues, iugula. Sunt qui & has humeros appellarunt. סכם ſcechem. Furculæ.

R 1, 2, 3 Scapula. ὠμοπλάτη, ἐπινώτιον, πλάτη, ὦμος. Hæc Latinis plerunq; etiam humerus nuncupatur, ſcoptulum opertum, ſcoptula. כתף chatheph. Spatula, clypeus & ſcutum thoracis. Cæterùm λ in tribus figuris, ſuperior ſcapulæ inſignitur proceſſus, quem ſummum humerum ferè uocamus, ἀκρώμιον: aliquando autem Hippocrati τὸ ἀκρωμίου ὀστέον, Galeno etiam nonnunquam ἀγκυροειδὴς, κορακοειδὴς, κατακλεὶς, ἐπωμὶς dictus. Summus armus, אגרסו חרטום agraſſo thartom, פי העורב pi hahoreuh. Roſtrum porcinum, caput ſcapulæ. alacharam, manchar, algorab, deſtructum. Proceſſus autem ſcapulæ interior inferior'ue, in prima figura
μ μ indicatus, dicitur ἀγκυροειδὴς, & Galeno interdum κορακοειδὴς, σιγμοειδὴς. Anchoræformis, C literam referēs proceſſus. עין הכתף hayn hacateph. Oculus ſcapulæ, quo etiam nomine ſcapulæ ſpina nuncupatur.

S 1, 2, 3 Humerus, ſeu brachij os, βραχίων. Brachium. ſunt quibus ulna uocetur. קנה הזרוע chane hazeroha, עצד hazad. Paruum brachium, adiutorium brachij, canna brachij, aſeth.

T, U 1, 2, 3 Tota hæc ſedes, cubitus nūcupatur. πῆχυς, ὠλένη. ὤλενος, πυγὼν. Cubitus, ulna: quæ nomina etiā inferiori huius ſedis oßi tribuūtur. זנדין zādin, זרוע zeroha. שתי עמודים ſcete hamudim. Aſaid, aſeid, alſahad.

X 1, 2, 3 Superius in cubito os, radius nobis appellatum. κερκὶς, παραπήχιον. עמוד העליון hamud haelion. Focile

minus brachy, canna, arundo minor brachij.

Υ 1,2,3 Cubiti inferius os, ulna nobis dictum, eiſdemq; cum toto cubito uocibus donatum. πρὸπήχιον. עמוד התחתון hamud hatachthon. Focile maius brachij, canna, ac arundo maior & inferior brachij. Huius proceſſum, in ſe-

υ. cunda figura υ inſignitum, Græci nuncupant ὠλέκρανον, ἀγκῶνα, ἀγκῶνα: Latinorum quidam gibberum,

ξ. gibbum. Additamentum necatum. Proceſſus autem ξ inſignitus, ac ſtylum referẽs, στυλοειδὴς nuncupatur.

Z, Z 1,2,3 Brachiale. καρπὸς. Palma quibuſdam. רסג raſegh. Raſcha, raſeta. aſcam, oſſa raſete.

Γ 1,2 Poſtbrachiale. μετακάρπιον, ἄνδρων, στῆθος, κτεὶς, κτένιον. permultis palma, pectus manus, pecten. מסרק כף היד maſrech chaph haiad. alſelanuat.

Δ, Δ 1,2,3 Digiti. δάκτυλοι. אצבעות hezbahoth. Horum oſſa dicũtur φάλαγγες, σκυταλίδες, κόνδυλοι. Agmina, acies, articuli, internodia. Dein ſingulis digitis priuata tribuuntur nomina. Pollex enim, ſeu primus, dicitur μέγας, ἀντίχειρ, magnus, promanus. Secundus, λιχανὸς, index. Tertius, μέσος, medius, impudicus, infamis, uerpus. Quartus, παράμεσος, ἰατρικός. anularis, medicus, cordis digitus, & potiſſimum ſiniſter. Quintus, μικρὸς, paruus, minimus, auricularis.

Θ 1,2,3 Oſſa ſacri oſſis lateribus commiſſa, quorum utrinq; unum eſt, in tres ueluti ſedes (etſi cõtinuum ſit) à diſſectio-

ο. nis profeſſoribus diſtinctum. ac prima quidem ο inſignitur, ilium os nuncupata, λαγόνων, עצם הכסל hezem

ϖ. hacheſel. Alharta, anchæ, interdũ lumbare. Secunda autem ſedes, mediaq; ac ϖ inſignita, coxendicis os nuncupatur, ἰσχίον, עצם הירך hezem haiarech, coxæ os: quibus nominibus pleriſq; totum os etiam uocatur, uti &

ρ. ἀνώνυμον. Althauorat, pixis os, femoris os, ſed ualde perperàm. Tertia uerò ſedes, anteriorq; ac ρ inſignita, pubis os dicitur, ἥβης, pectinis, גבי הערוה gabe haherua, אלעאנא helhaua. Penis os, pudibundũ, & feneſtratum os. hoc etiam barbari femoris os ſubinde appellitant. Uerùm uniuerſum os Hebræis dicitur עצמות גב הערוה hazamoth ghau haherua.

ς 1,2,3 Coalitus pubis oſſium. uerùm priuatim cartilago hîc inſignitur, eorum oſſium unionem interueniens.

Λ 1,2,3 Femur, ſeu femoris os, femen. μηρόν. פחד הירך pachad, haiarech. Os coxæ, coxa, agis, anchæ os. Quibuſdam crus appellatur.

τ 1,2,3 Exterior femoris proceſſus, qui rotator & natis ferè nuncupatur, τροχαντὴρ μέγας, γλουτός. Malum gra-

υ. natum teſticulorum. tharuca, trachametra maior. Minor uerò interiorq; proceſſus, υ inſignitur.

Ξ 1,2,3 Patella. μύλη, ἐπιμυλὶς, μυλακρὶς, κόγχη, κόγχος, ἐπιγονατὶς. Mola, ſcutiforme os, genu rotula. עין או מגן הארכובה hayn au maghen haharcuba. Oculus genu, polus, adaicon, raſga, alraſafe, areſfatu.

Π Σ 1,2,3 Hæc pars uniuerſa Celſo crus nuncupatur. quanquã Galeno σκέλος dicitur, quicquid à coxẽdicis oſſe, ipſis'ue inguinibus, ad extremum uſq; digitorum pedis pertinet: femur nimirum, tibia, & pes ipſe. Nominatur itaq; ſecus pars hæc, Π & Σ interſepta, tibia, κνήμη, שוק ſcoch. Quibus nominibus huius quoq; ſedis grandius inte-

Φ. riusq; os, cui Φ inſcripſimus, obuium eſt, quod tibiæ os ferè nuncupamus, προκνήμιον, & interdum ἀντικνήμιον appellatum, קנה הגדול chane hagadol. Focile maius, & arundo, & canna maior, ſeu domeſtica cruris.

Υ. Cæterum exterius graciliusq; os, Υ inſignitum, ac fibula nobis dictum, appellatur περόνη, παρακνήμιον. Sura. קנה הקטן chane hachaton. Focile minus, canna, & arundo minor cruris.

φ, χ 1,2,3 Inferiores tibiæ oſſis & fibulæ ſedes, malleoli appellatæ, σφυρὰ, πέζα: Latinorum autem nonnullis malè tali appellantur. שתי קצוות הבולטים משני הקנים ſete chezzauoth haboletim miſcene hachanim. Clauiculæ, cauillæ, cahabin. Ac φ quidem interiorem indicat malleolum, χ autem exteriorem.

Ω 1,2,3 Talus, ἀστράγαλος, ἀστρίος. Latinis interpretibus quibuſdam parum rectè malleolus appellatur, fortaſſis huc quondam non Anatomicorum ſententia ductis, qui τὴν σφύραν malleum, neutro autem genere τὰ σφυρὰ talos potius ſignificare contendunt. הקרסול hacharſul, ערקום haarcchom. Baliſtæ os, ſeu baliſtæ nux, cauilla, chahab, alſochi.

a 2,3 Calx. πτέρνα, καλκανεῖον. Calcis os. עקב haacheu. Albrip, calcar pedis.

b 1,2 Os cymbam ſcaphamue referens. σκαφοειδὴς. Nauiculare, nauiforme. עצם השוה או ספינה קטנה hezem haſcaue, aut ſephinachotena.

c, c 1,2,3 Hæc pedis pars, quatuor efformata oſſibus, nobis tarſus, ut & Græcis, ferè nuncupatur. רסג raſegh. Raſeta pe-

d, e, f. dis, & oſſa raſetæ pedis. Tria autem interiora, d, e, f inſignita, priuatim χαλκοειδῆ quibuſdam appellantur.

g. extimum uerò, ac g notatum, uocamus os cubum teſſeramue referens. κυβοειδὲς, πολύμορφον. Cubiforme, quadratum. כרדי chardij, עצם נפרד hezem nipirat. Grandinoſum, uarium, nerdi.

h, h 1,2,3 πεδίον. planta, planũ, ueſtigium, & ſolum. μετάταρσος, στῆθος. Pectus, & pecten. מסרק הרגל maſrech hareghel. Alſelameet.

i, i 1,2,3 Pedis digiti.

k 1,2,3 Charactere k oſſicula notantur ſeſamina, σησαμοειδῆ. הלהסמיניאת helheſaminiath. Alſemſeminiæ.

LIBRI PRIMI FINIS.

ANDREAE VESALII,

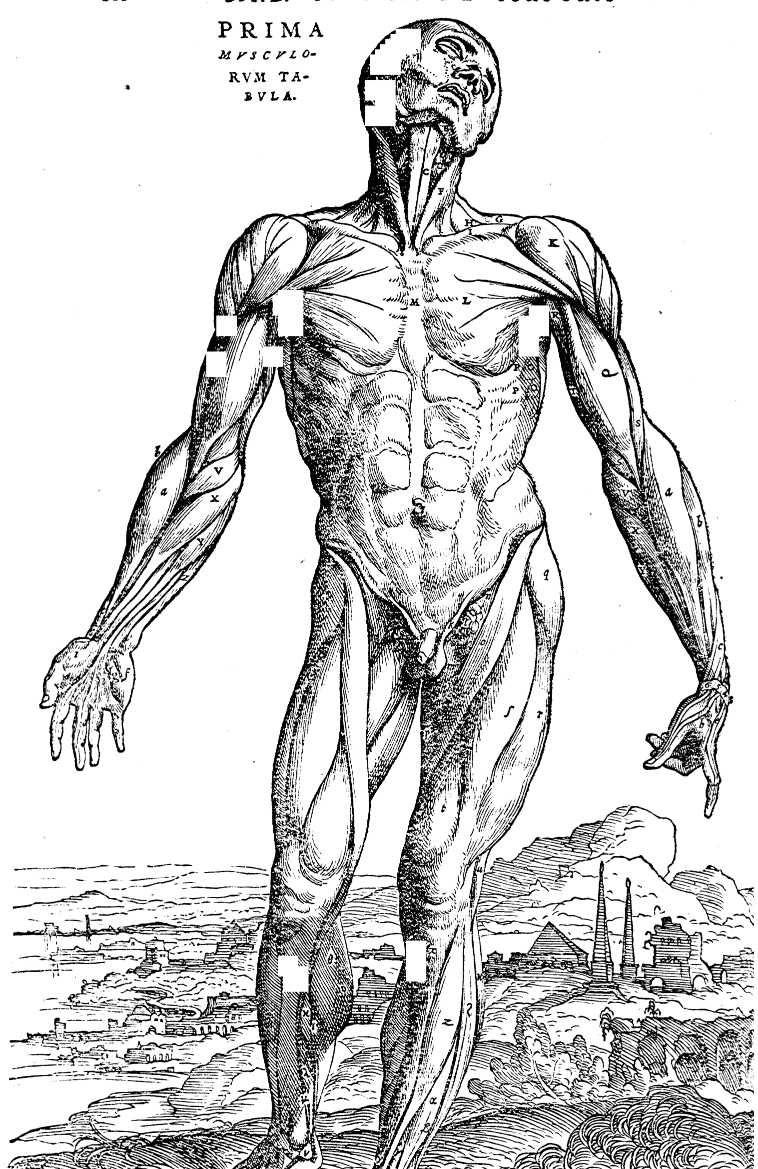
DE CORPORIS HVMANI FABRICA LIBER SECVNDVS, LIGAMENTIS OSSA CARTILAGINESQ; inuicem committentibus, & Muſculis, uoluntariorum motuum inſtrumẽtis, dedicatus: & figuras ipſi proprias, uti nunc deſcribetur, proponens.

TABVLAE ſeriatim modò ſequentes, omnibus ferè ſecundi libri Capitibus communes erunt. Primæ enim quatuordecim, integros exprimunt homines: harumq́; ordine prima, anteriorem uiri faciem delineatam continet: ſecunda latus oſtendit: tertia, quarta, quinta, ſexta, ſeptima, octaua, anteriorẽ faciem quoq; proponunt, in hoc illud ue latus, pro muſculorum, qui indicantur, natura & ſitu, magis repoſitam. Sex uerò octauam conſequentes, poſteriorem corporis faciem referunt, omnes propemodum ita effigiatæ, ut muſculi in præcedente tabula omnino conſpicui, in ſequente reſecti, ab inſertione pendeant. Deinde omnes tabulæ ita inuicem congruunt, ut uni, quæ anteriorem exprimit faciem, alia ſuccedere poßit, poſteriorem exhibens. Integrum namq; erat, tertiæ ſubiugi nonam, mox quartam, deindecimam: inſuper quintam, illi uerò undecimam: poſtmodum ſextam, ab hac duodecimam: deinceps ſeptimam, quam ſequeretur decimatertia: cui rurſus ſuccederet octaua, & huic decimaquarta. Unde etiam non inopportunè feceris, ſi utraq; ſerie has muſculorum tabulas intuearis, atq; quid ſingulæ potißimùm exprimant, ex ipſarum earundemq́; characterum indicibus obiter requiras, quò promptius à Capitum contextu ad eas recurras. Perpaucis enim ſecundi libri Capitibus peculiares figuræ præponentur: ijs nimirum duntaxat, quorum muſculi communibus figuris ſcitè omnes exprimi nequiuerunt. in quorum numero ſunt, oculum mouentes muſculi, laryngis muſculi, peni peculiares, & recto inteſtino & ceruici ueſicæ proprij. Dein primi Capitis fronti tabella adhibebitur, ligamentorum differentijs oſtendendis præcipuè apta: & ſecundi Capitis initium eas oſtendet figuras, quæ muſculorum compoſitioni intelligendæ ſunt idoneæ.

Porrò non ſuffecerit, in una tabula muſculum aliquem intueri, etiamſi illum charactere inſigniuerim: ſed ut uideas, ubi'nam quiſq; emineat, alteri'ue ſuccumbat, paßim tibi is uenit inquirendus, & potißimùm ſpectandus, ubi totus ſe offert. quod ferè fit, ubi peculiariter uni muſculo plures characteres adhibentur, præcipuè quum is extra aliorum ordinem maiuſculo Græcis charactere peculiari notatur. Quòd uerò in integras tabulas, muſculorum effigies ita digeſſerim, neq; ſingulis Capitibus ſinguli articuli cum ſuis muſculis appicti ſint, ea potißimum occaſione factum puta, quòd illi, ſi priuatim articuli pingerentur, à nemine, niſi Anatomes peritißimo, poſſent diſtingui. Nunc autem, quum omnia cohæreant, cuiuis obuium eſt, qua ſede quiſq; muſculus reperiatur: adèo ſanè, ut prorſus fuiſſet operæprecium, integras ad hunc modum tabulas delineari, quantumuis etiam ſeorſim articuli fuiſſent expreßi. Inſuper ſi ſingulis Capitibus ſuos muſculos adhibere, uel aliqua ratione neceſſarium fore putaſſem, non hoc uſu ſtudioſi caruiſſent: quandoquidem præter ſumptum, nullus labor inſuper mihi impendendus erat. Ex his namque integris tabulis neceſſariò ſculptis, particulas ſingulas articulos'ue ſeorſim tranſcindendos dare, non maioris mihi eſſet operæ, quàm ex chartis, quibus tabulæ iam impreſſæ ſunt, nunc caput, nunc brachium, nunc crus aut thoracẽ, utut uiſum eſſet, abſcindere, & ſculptori offerre. Ad hæc, idem ſemper labor lectori in uertendis folijs impendiſſet, quum eadem pagina & muſculorum effigiem, & characterum indicem, ac deinde muſculorum deſcriptionem hiſtoriamq́; continere nequeat.

PRIMA MVSCVLORVM TABVLA.

PRIMAE MVSCVLORVM TABVLAE characterum Index.

PRIMA tabula anteriorem corporis ſaciem exprimit, à quo cutis cum adipe, & omnibus in ſuperficie extantibus neruis, uenis & arterijs reſecui, nulla etiam relicta carneæ uocatæ nobis membranæ portione, uel in illis ſedibus, quibus hæc muſculoſa euadit, quasq; omnes in tertia potius tabula, iam multis locis diſſecta, quàm in hac expreſſimus, ut iſta ſimul cum ſecunda & nona illis carneæ membranæ ſedibus non ita obſcurarentur: quin commodè id uniuerſum proponerent, quod pictores & ſculptores in muſculorum ratione ſolum ferè expendunt. Verùm quid aliæ potiſſimum commonſtrent tabulæ, ipſarum characterum edocebit index. Præſentis autem tabulæ characteres, ut modò ſubijciam, ſe habent.

A Glandulæ quàmplurimæ notantur, quæ ſub aurium radice, ad poſteriorem inferioris maxillæ ſedem repoſitæ, cauitatem hîc opplent, tutæq; uaſorum diſtributioni præficiuntur. Hac ſede, qua glandulæ reponuntur, citra characteris adminiculum, præſciſſæ hîc auris foramen obſeruatu eſt facillimum.

B Siniſtri lateris muſculus, ab inferiori maxilla in os υ referens inſertus.

C Muſculus à pectoris oſſe pronatus, qui cum ſuo coniuge inſeritur in os υ referens.

D Muſculus gracillimus, à ſuperiori ſcapulæ coſta, in os υ referens inſertus: ac in quarta muſculorum figura V & V, in quinta autem R & S notatus. Sedes, quæ utrinq; ad literæ D latera uiſitur, cauaq; eſt, neruos continet ſexti paris neruorum cerebri, interioribus uenis iugularibus, & arterijs ſoporalibus concomitatos.

F Muſculus, à pectoris oſſe & clauicula, in mamillarem temporis oſſis proceſſum, carnea inſertione implantatus, & caput mouentium ſeptimi paris alter.

G Portio muſculi ſcapulam mouentium ſecundi. Præſentis muſculi aliud nihil hîc eſt conſpicuum, quàm quòd in clauiculam, & ſummi humeri ſedem clauiculæ connexam, inſeritur. Verùm in nona figura totus apparet muſculus, Γ & Δ inſignitus.

H Sedes hæc iugulares uenas exteriores tranſmittit. quare etiam citra omnem muſculi diſtinctionem, in uiuis (niſi fortè qui ſpiritum ualidius contineant, iugularesq; turgidas reddant) ſolum caua apparet. Vena autem hinc reſecta, & mucoſis quibuſdam membranulis ademptis, ille occurrit muſculus, quem D inſigniui: & etiam unus, qui à prima thoracis coſta, in anteriorem tranſuerſorum proceſſuum ceruicis uertebrarum ſedem inſertus, C in octaua muſculorum tabula notatur.

I Clauiculæ anterior ſedes, quæ excarnis occurrit.

K Muſculus brachium attollẽs, cuius principium à clauicula, ſummo humero, & ſcapulæ ſpina enaſcitur: atq; hîc ipſius pars ſpectatur, à clauicula & ſummo humero pronata.

L Muſculus, brachium pectori adducens.

M Pectoris os, excarne apparens. nam muſculus pectori brachium adducens ad oſſis latus, primùm carneus eſſe incipit. & quamuis dexter ſiniſtrum neruoſo, & membranæ modo tenui exortu contingat, ob hoc tamen in uiuis adhuc hominibus pectoris os non prorſus occultatur.

N Sub axilla N latitat, partem notans muſculi, brachium deorſum uerſus dorſum detrahentis, ac ſequenti tabula Γ indicandi.

O, O Hæc digitorum imago, muſculi aliquot inſertiones indicat, qui in octo ſuperiores thoracis coſtas inſertus, inſpirationi famulatur, & in octaua muſculorum tabula F & F inſignitur.

P, P Iſta digitorum effigies, exortus eſt muſculi abdominis obliquè deſcendentis, quem pluribus characteribus hîc notare non libuit: quemadmodum neq; recto etiam abdominis muſculo notam adhibui, quòd prorſus adhuc ſub obliquorum neruoſis tenuitatibus, & muſculo brachium pectori adducente, reconditus ſit: utcunq; etiam tubera, quæ ſecundum abdominis longitudinem porrecta conſpicis, recti abdominis muſculi ſint. quæ quo minus extuberent, obliquorum tendinum tenuitatibus non inhibentur: quemadmodum neq; cutis craſſities in non admodum obeſis obſtat, quo minus eadem ante ſectionem ſpectentur.

Q Anterior cubitum flectentium muſculus.

R Sub axilla R reconditur, notans dicti iam muſculi, interioris capitis carnoſam partem, peculiaris muſculi ritu hic extuberantem.

S,S *Muſculus poſterior cubitum flectentium, quem duobus inſigniui characteribus, ne ſedes illis characteribus notatas, diuerſos eſſe muſculos quis arbitraretur.*

T *Muſculus ab inferiori ſcapulæ coſta enatus, cubitiq́ extenſioni ſubſeruiens.*

U *Superior muſculus eorum qui radium in pronum agunt. Cæterùm quum præſentis figuræ cubitorũ & manuum non eadem ſit facies, haud inopportunè dextro & ſiniſtro lateri U ac ſubſequentes aliquot characteres adhibui.*

X *Muſculus, ante indicem poſtbrachiali inſertus, idq́ flectens.*

Y *Muſculus, latum tendinem in manum producens. Sedes autem, quæ utrinq́ ad huius tendinis latus in cubiti longitudine protenditur, nulloq́ charactere inſignitur, muſculus eſt, flexionis ſecundi quatuor digitorum articuli autor, quem quintæ figuræ Θ indicat.*

Z *In dextro cubito indicatur muſculus, ab interno humeri tubere principium ducens, qui recto brachialis oſsi inſertus, brachiale flectit.*

a *In utroq́ cubito muſculus notatur, radium in ſupinum ducens: qui ab humeri oſſe natus, inferiori radij appendici implantatur.*

b *In utroq́ cubito muſculus inſinuatur, bicorni tendine brachiale extendens.*

c *In utroque cubito indicantur duo muſculi, ex ulna originem ducentes: quorum unus tendinem brachialis oſsi offert, pollicem ſuſtinenti: alter in binos diſſectus tendines, unum primo pollicis oſsi, alterum ſecundo & tertio inſerit.*

d *In ſiniſtra manu hîc occurrit tendo muſculi, pollicem uerſus indicem euertentis.*

e *In ſiniſtra manu ſpectantur tendines, in exteriorem indicis ſedem exporrecti.*

3,4,5,6 *In ſiniſtra manu notatur tranſuerſum ligamentum, in cubiti externa ſede conſpicuum. uerùm numeri characteres ſeorſim indicant, quot in hac manus ſuperficie ſinus anuliq́ diſſecantibus apparere poſſunt. Sunt autem omnes quatuor radio proprij, illisq́ tendinibus adaptati, in quorum regione numerũ conſpicis. In dextro cubito etiam 6 ſpectatur, idem quod in ſiniſtro indicans.*

f *Muſculus in dextra manu ſpectatur, externum uolæ latus occupans, ac paruum digitum à cæteris abducens.*

g *Ad internum latus muſculi f inſigniti, ſe offert portio muſculi duorum parui digiti primum os flectentium exterioris, ſeu os illud in externum latus magis inflectens.*

h *In ſiniſtra manu, ſedes muſculi indicatur, pollicem indici proximè adducentis.*

i *In dextra manu muſculus occurrit, pollicem ab indice plurimum abducens: atq́ ad demiſsius huius latus, portio eius muſculi uiſitur, qui primum pollicis os flectentium eſt ſuperior.*

k *Tunica, teſtem ac ipſius uaſa ſeminaria inuoluens, quæ hàc in uiris prorepunt. Mulieribus enim hæc uaſa, cum reliquis generationi famulantibus organis, in alto corporis reconduntur.*

l *Ad ſiniſtri teſtis latus l occultatur, notans glandulas cauitatem hic in inguinibus replentes, qua inſignis uena cum arteria crus adit. Glandulis enim reſectis, hic magnus exurgeret ſinus.*

m *Muſculus, à pubis oſſe in femur procedens, & in octaua tabula Σ notatus, femurq́ mouentium octauus.*

n *Hàc prorepunt duo muſculi, quorum alter femoris motorum ſextus habebitur, in octaua tabula Θ notandus: alter uerò ſeptimus, in eadem tabula Λ indicandus.*

o *Ab ilium oſſe pronatus muſculus, qui tibiæ inſertus, illius motorum primus eſt.*

p *À pubis oſsium commiſſura enatus muſculus, ac tibiam mouentium ſecundus.*

q *Sextus inter tibiam mouentes muſculus, cuius carnoſa ſubſtantia hîc conſpicitur: tendo autem ipſius adeò tenuis eſt, ut ſubiectorum illi muſculorum circunſcriptionem non obliteret. Quapropter etiam priuatim hîc ſe non oſtendit, quemadmodum neq́ in ſecunda muſculorum figura. in tertia tamen & quarta, adhibita ſcilicet ſectionis quadam ratione, utcunque oculis ſubijcitur, in hac quidem charactere 3, in illa uerò Φ notatus.*

r *Præſens muſculus, etſi cum alijs inibi ad ſuperficiem repoſitis, nuper dicto membraneo tendine ſexti tibiam mouentium muſculi obducatur, attamen ſeſe oſtendit: quemadmodum neq́ in muſculoſis, integra adhuc cute, conſpectum fugit. Notat autem r priuatim ſeptimum tibiam mouentium muſculum.*

ſ *Muſculus ſupra coxendicis oſsis articulum principium ducens, & inter tibiæ motores nonus. Verùm & hic membraneo obtegitur tendine, muſculi tibiam mouentium ſexti.*

t *Muſculus.*

t *Muſculus, femoris os uniuerſum quodammodo amplectens, tibiamq́ mouentium octauus, ſexti etiam muſculi tendine hîc obtectus.*

u *Sedes hæc u notata, ad ſiniſtrum ſpectatur genu, eſtq́ quarti tibiam mouentis muſculi pars.*

x, y *Tota hæc tibiæ oſsis regio excarnis eſt, nulloq́ obtegitur muſculo.*

z *Muſculus, pedis motorum ordine ſextus, ac per tranſuerſum ligamentum in anteriori tibiæ ſede poſitum, & δ indicandum, deſcendens, pedijq́ oſsi pollicem ſuſtinenti inſertus.*

α *Muſculus, quatuor pedis digitos extendens, qui ſub muſculo z inſignito, maxima ſui portione occultatur.*

β *Quatuor digitos extendentis muſculi portio, quæ pedi in anteriora attollendo ſuppetias ferens, pedem mouentium nonus cenſetur.*

γ *Pollicem extendens tendo. Carnoſa autem muſculi hunc tendinem educentis pars, in alto alijs ſubijcitur muſculis.*

δ *Tranſuerſum ligamen, in anteriori tibiæ ſede locatum, & quatuor ultimò notatis muſculis uiam porrigens.*

ε *Exterior malleolus, ſeu fibulæ excarnis pars.*

ζ *Muſculus fibulæ exporrectus, qui in pedij os pollicem ſuſtinens, inſertionem molitur, ac pedem mouentium ſeptimus numerabitur.*

η *Muſculus, ab externo femoris capite pronatus, & pedem mouentium ſecundus.*

θ *Hunc characterem, & aliquot ſubſequentes, in dextro crure repoſui, quòd illis indicandi muſculi, in eo ſint conſpectiores. θ itaq; notatur muſculus, ab interno femoris capite pronatus, pedemq́ mouentium primus.*

ι *Tendo totius corporis gracillimus, ab illo enatus muſculo, qui ab externo femoris capite principium ducens, pedem mouentium tertius deſcribitur.*

κ *Maximus ſuræ muſculus, à commiſſura fibulæ ad tibiæ os enatus, pedisq́ motorum facilè robuſtiſsimus, & quartus.*

λ *Muſculus, quatuor pedis digitorum os flectens, modica ſua parte hîc ſe offert.*

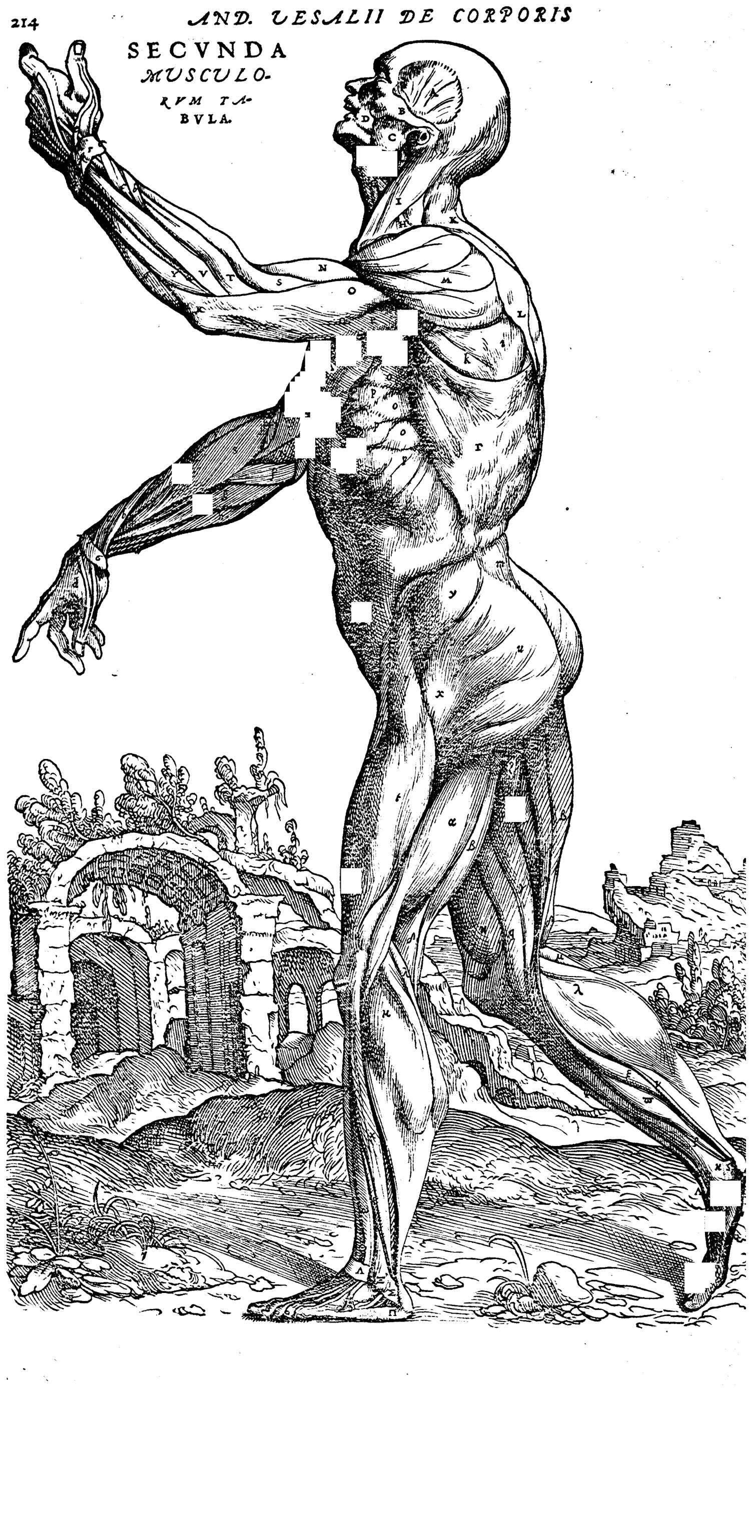
μ *Portiuncula quoq; hîc uiſitur, pedem mouentium quinti. Verùm hæc, ut & muſculi paulo antè in dextra potiſsimùm tibia commemorati, dilucidiùs multo in dextra ſequentis tabulæ tibia, quàm hîc modo conſpiciuntur.*

ν *Tranſuerſum ligamentum, à tibia in calcem pertinens.*

ξ *Muſculus pollicem in internum latus agens, hicq́ interno pedis lateri totus exporrectus.*

ϖ *In dextro pede muſculus notatur, pollicem alijs digitis adducens, ſeu illum in latus externum mouens. Apparent ad hæc, ſub tendinibus muſculi quatuor digitos extendentis, ac α notati, tendines indicem, medium & anularem in externum latus abducentes, qui commune ſibi uendicant caput cum ea portione, quæ pollici ſeruit, ac ϖ inſcribitur.*

SECVNDA

SECVNDA
MVSCVLO-
RVM TA-
BVLA.

SECVNDAE MVSCVLORVM TABVLAE characterum Index.

Secunda tabula primæ, quod ad ſectionem ſpectat, omnino correſpondet, & in latus uerſa, eoſdem cum illa commonſtrat muſculos, unà cum oßium ſedibus, in ſuperficie prominentibus, quodammodoq; excarnibus. Facies itaq; propemodum uniuerſa, & caput quoq;, quum paulo minus toto ſit oſſeum, literis niſi paucißimis in hunc modum inſignitur.

A *Temporalis muſculus. Quicquid autem ſupra ſemicirculum hunc, quo temporalis muſculi exortus circumſcribitur, conſiſtit, prorſus excarne eſt.*

B *Os iugale. Foramen illud ad oßis huius terminum ſeſe offerens, auditorius eſt meatus.*

C *Muſculus, à mandendo manſorius præcipuè nuncupatus, & inter maxillam inferiorem mouentes ſecundus deſcribendus.*

D *Muſculus, buccarum motibus ſubſeruiens, qui ex una maxilla in alteram pronaſcitur.*

E *Muſculus ſiniſter, ab inferiori maxilla in os υ referens productus.*

F *Muſculus, à pectoris oſſe in os υ referens inſertus.*

G *Muſculus ſiniſter, à ſuperiori pectoris oßis ſede principium ducens, & in humiliorē cartilaginis ſcuti imaginem repræſentantis regionem inſertus. Is enim, quum ſub muſculo F inſignito latitet, non prorſus in latere hîc conſpectum fugit.*

H,H *Muſculus à ſuperiori ſcapulæ coſta ad os υ imagini ſimile properans, qui ablato adipe, & iugulari externa hinc diligenter execta, iuxta humilius H eſt conſpicuus. Deinde ſuperius H indicat etiam glandulas, ad auris radicem & internam inferioris maxillæ ſedem hîc repoſitas.*

I *A pectoris oſſe & clauicula principium ducens muſculus, & in mamillarē temporis oßis proceſſum inſertus.*

K,L *Muſculus ſcapulam mouentium ſecundus. ac K quidem notat ſuperiorem ipſius partem, quæ ſcapulam ſurſum trahit. L uerò inferiorem, cuius beneficio ſcapula deorſum agitur. Ad dextrum latus L hîc quoq; dextri muſculi portio ſeſe ita offert, ut ad ſiniſtram natem, dextram hac quoq; figura conſpicimus. Verùm in nona muſculorum tabula, utriuſq; lateris muſculus literis Γ & Δ eſt ſpectatißimus.*

M *Muſculus brachium attollēs, qui longè accuratiùs in quarta figura Ξ, & in decima Δ indicabitur. quod ideo additum uolui, ne quis hunc muſculum multis donatum impreßionibus, plures eſſe ex uera hac integraq; delineatione ſibi perſuadeat, præcipuè quum hæ impreßiones, peritos ſculptores pictoresq; ludant: quos non hic ſolum, ſed & in toto externo brachij latere uelim eſſe attentißimos, quòd malè muſculum, quem iam N notabimus, ueluti in cubiti exteriora protrahant. Quanquam ſanè difficile ſit, muſculorum initia, quæ ab externo humeri tubere, & linea ab ipſo ſurſum ducta, ſeriatim oriūtur, in mortuis pulchrè exprimere: quòd uel leui ſolum inter excoriandum cubiti flexione & extenſione, muſculi ab illis capitibus educti, in cubiti flexus regione flacceſcant, aliumq; inflexum in mortuis quàm uiuis oſtendant. Unde etiam quum ſubſequentes aliquot muſculos explico, abs te quoq; ſpectari uelim nonæ tabulæ dextrum brachium: uti & decimæ tabulæ brachia, cum ſecunda figura ſecundi huius libri Capitis: quòd ſcilicet in illis fœlicius Naturam, quàm in præſentis brachij muſculorum S, T, U, X notandorum exortibus imitati fuerimus.*

N *Quanquam ex ſubſequentibus characteribus nonnullos in utroq; brachio repoſitos cernis, tantiſper tamen ſiniſtro duntaxat animum adhibebis, donec & dextri meminero. N itaq; notatur poſterior cubitum flectentium, qui in uiuis altiùs ſupra brachium attollentis muſculi inſertionem enaſci uidetur, quàm reuera principium ducit: licet hic non nimis inferiùs incipiat, ſed (quod pictoribus animaduertendum eſt) fortaßis etiam elatiùs quàm deceat.*

O *Muſculus cubitum extendens, qui ab humeri capitis ſcapulæ articulati ceruice principium adipiſcitur.*

P *Muſculus cubitum quoq; extendens, cuius origo ab inferiori ſcapulæ coſta pendet.*

Q *Hac ſede duo dicti nuper muſculi cubitum extendentes, in unum coeunt, non amplius duplicis muſculi imaginem repræſentantes. Quòd autem hîc inſignius quàm reliquo progreſſu extuberant, præter ipſorum partem ſummè carnoſam alius cubitum extendentium in cauſa eſt, qui hic ſub illis occultatus, ab humero ſeu brachij oſſe pronaſcitur, in duodecima figura X, in decimatertia autem d indicandus.*

R *Hac parte cubiti extenſionis autores in poſteriorem ulnæ proceſſum, & articuli ligamenta implantantur, nerueam ſuæ inſertionis partem in triangularem hanc ſedem porrigentes, quæ excarnis ulnæ eſt portio.*

S *Muſculus ab humero enatus, qui in inferiorem radij appendicem inſertus, radium in ſupinum ducit.*

T *Muſculus, bicorni tendine brachiale extendens.*

U *Muſculus indicem, medium, & anularem præcipuè extendens.*

X *Muſculus, extenſionis parui digiti primarius autor.*

Y *Muſculus brachiale extendentium inferior.*

a Muſculus brachiale flectentium inferior.

b,c Duo hic indicatur muſculi, quorum ſuperior b inſignitus, brachiali inſeritur: inferior autem, cui c inſcriptum eſt, in duos diducitur tendines, unum primo pollicis internodio inſerens, alterum duobus ſuperioribus eiuſdem internodijs implantans.

1, 2, 3, 4, 5, 6 His numeris notatur tranſuerſum ligamentum, in exteriori ſede cubiti repoſitum, in totq; rurſus anulos diuiſum, quot numeros ſcripſimus. 1 enim indicat ligamentum radio ulnæq; commune. 2 ligamentum ulnæ proprium. 3,4,5,6 uerò inſinuant quatuor ligamenta radio peculiaria.

d Sedes muſculi, aut ipſe etiam muſculus, pollicem indici proximè adducens.

e Tendo muſculi pollicem ad indicem euertentis. Uerùm modò tempeſtiuum eſt, & dextro brachio animum accommodare: ac partim eaſdem notas, quas in ſiniſtro ſpectaſti, partim uerò nouas intueri. Idem igitur ſignificat N ac N, P, S, T, a. ſed uix hîc muſculi a inſigniti linea conſpicitur. dein b, c, & 4,5,6, & d ac e idem in dextra, quod in ſiniſtra manu referunt. Cæterùm priuatæ dextræ manus notæ ſunt huiuſmodi.

Z Anterior cubitum flectentium muſculus.

f Muſculus ſuperior radium in pronum mouentium.

g Muſculus ſuperior brachiale flectentium.

h Latum in uola producens tendinem muſculus.

i Muſculus gibbam ſcapulæ ſedem occupans, qui extrorſum brachium circumuertens, illud mouentium ſeptimus numerabitur.

k Muſculus brachium mouentium tertius, quo illud retrorſum ad dorſum elatiùs, quàm iam ſignando muſculo ducitur.

Γ Præſentem muſculum, qui brachium mouentium quartus habebitur, nona tabula O, & detectum adhuc magis decima Θ oſtendent. At quum externum ſecundum'ue ipſius latus nullibi opportuniùs quàm in hac tabula oſtendetur, hic aliquot characteres adijcere erit operæprecium. Eſt itaq; muſculus hic, cuius beneficio brachium agitur deorſum, triangularis quodammodo figuræ, cuius internum latus ſpinarum apicibus exporrigitur

l,m. (qui præſenti muſculo principium offerunt) ab l ad m pertinens. Exterius uerò latus, quod à ſacro oſſe ſurſum

n. obliquè in priora ad inſertionem properat, ab m ad n uſq; pertinet. n enim inſinuat huius muſculi partem, ſuæ inſertioni proximam, quæ citra alterius muſculi diſſectionem conſpici nequit. Atq; hoc latus eſt, quod in prima tabula N notat, in ſequenti uerò U. & rurſus longè accuratiùs dextrum ſeptimæ tabulæ brachium O litera hanc inſertionem commonſtrat. Tertium latus ab l ad n porrigitur, quod tranſuerſim ductum, humiliori baſis ſcapulæ angulo inſternitur. Atq; l etiam indicat huius muſculi partē, muſculo cui L inſcripſimus ſubiectam.

Δ Ne paruum o in umbra ad pectoris ſedes plus ſatis lateret, Δ inibi poſitum habes, muſculum indicans, quo brachium pectori adducitur.

o,o,o Huiuſmodi formæ, quaſi anguli acutioris ritu procedētes, inſertiones muſculi ſunt eius qui in octo ſuperiores thoracis coſtas, manus modo inſertatur.

p,p,p Exortus abdominis muſculi obliquè deſcendentis, qui mutuò cum muſculi iam dicti, & aliquot o inſigniti inſertionibus ingrediuntur. Quod autem in uniuerſa abdominis ſede conſpicitur, obliquus ille eſt muſculus: quanquam rectus abdominis muſculus nonnihil propter obliquorum tendinum tenuitatem (quemadmodum & ante ſectionem) hîc extuberet.

q Principium primi tibiam mouentium muſculi, quem ſequenti figura Σ notatum cernes. Hic autem in dextro femore q etiam indicatur.

r Muſculus tibiam mouentium ſextus, qui latum producit tendinem, omnibus ferè femur amplexantibus muſculis obductum. uerùm quum iſte membranæ propemodum ritu tenuis ſit, ſubditorum ipſi muſculorum inſpectionem multo minus quàm cutis ipſa hic occupat. Muſculum hunc in tertia tabula Φ, & in quarta charactere 3 notabimus.

ſ Portio muſculi tibiam mouentium noni, quem in quarta tabula Φ exprimam.

t Muſculus tibiam mouentium ſeptimus, membraneo tendine ſexti tibiam mouentis muſculi obtectus.

u Muſculus ſiniſtrū femur mouentiū primus. Qui uerò dextrum femur agit, etiam magna ex parte hic ſe offert.

x Regio maioris exterioris'ue proceſſus femoris, quem rotatorem dicimus.

y Conſpicua, iam ablata cute, ſecundi femur mouētis muſculi pars. Reliqua autem primo femur mouente muſculo u ſuperius indicato, & illo quem latum producere diximus tendinem, quemq; r notauimus, occultatur.

α Quartus tibiam mouentium muſculus, qui hic externo ipſius latere eſt ſpectatiſſimus, ac nullibi in dextro crure apparet.

β In utroq; femore tertius notatur tibiam mouentium muſculus.

γ In dextro tantum femore indicatur ſecundus tibiam mouentium muſculus.

δ In dextro crure bis δ poſui, muſculum indicaturus, quem quintum femoris motorem enumeraturus ſum. In

ſiniſtro

ſiniſtro autem crure δ iuxta poplitem ponitur, quintum quoq; eius cruris notans muſculum.

ε, ζ In dextro ſemore indicatur quintus femur mouentium muſculus. ac ε quidem huius muſculi poſteriorem partem indicat, ζ uerò poſteriorem anterioris partis portionem, quanta ſcilicet ſeſe hac figura (quod & de cæteris adhuc magna ex parte latitantibus muſculis intelligendum eſt) ſpectandam offert.

η Muſculus hîc extuberans, tibiam mouentium octauus cenſebitur.

κ, θ Excarnis tibiæ oßis pars: uerùm interior malleolus priuatim κ notatur.

λ In utroq; crure ſuram conſtituentium indicatur muſculus, quem pedem mouentium primum numerabimus.

μ Muſculus in utroq; notatur crure, pedem mouentium ſecundus.

ν Gracillimus totius corporis tendo, à muſculo enatus, qui pedem mouentium tertius habebitur.

ξ Maximus ſuram conſtituentium muſculus, ac pedem mouentium quartus.

ϖ Muſculus, tertios quatuor digitorum pedis flectens articulos.

ρ Portiuncula muſculi, qui pedem mouentium quintus erit.

ς Tranſuerſum ligamen, ab interno malleolo in calcem pronatum.

τ Muſculus pollicem in internum latus ab alijs abducens digitis.

υ Ligamentum, muſculo ſecunda quatuor digitorum internodia flectenti obnatum, & lati manus tendinis uicem in planta gerens.

φ In utroq; crure muſculus modicè conſpicitur, qui in anteriori tibiæ ſede locatus, pedem mouentium eſt ſextus.

χ Muſculus fibulæ exporrectus, qui pedis motorum ſeptimus numeratur.

ψ Muſculus nuper dicto ſubſtratus, pedemq; mouentium octauus. huius tendo, ut & ſeptimi, ſub tranſuerſo ligamento, mox Σ notando, eſt conſpicuus.

ω Muſculus quatuor digitos extendens. ad latus autem ſiniſtrum characteris ω, occurrit huius muſculi portio, bicorni tendine in pedij os ante paruum digitum inſerta, quam pedem mouentium muſculorum nonum appellabimus, in quarta muſculorum tabula Ω aptius expreſſum.

Θ Tendo muſculi, pedis pollicem extendentis.

Λ Tranſuerſum ligamentum, tibiæ oßi & fibulæ commune, in utroq; crure indicatur.

Ξ Exterior malleolus, ſeu fibulæ oßis excarnis ſedes, triangulum quaſi referens.

Σ Tranſuerſum ligamentum, à fibula in calcem pertinens.

Π Muſculus, abductionis parui digiti à reliquis autor.

TERTIAE MVSCVLORVM TABVLAE, QVAM SEQVENS PROPONET PAgina, characterum Index.

PRAESENS tabula, anteriorem corporis faciem exprimens, in hoc à prima muſculorũ tabula differt, quòd muſculos ex carnoſa membrana conſtitutos, & aliquot etiam faciei muſculos, ab adipe adamußim liberatos, commonſtret: quodq; magis ad muſculorum diſciplinam, quàm priores duæ, ſit comparata, uti ſubſequens characterum index nunc inſinuabit.

A Rectæ ſecundùm frontem ductæ lineæ, frontis & ſuperioris naſi ſedis muſculoſam conſtituunt ſubſtantiam.

B Temporalis muſculus, ſupra quem carnea membrana fibris etiam carneis aliquando enutritur, & aures utcunq; mouet.

C Muſculus, interiorem oculi occupans angulum, & palpebram attollens.

D Muſculus, palpebram deorſum trahens, & minorem exterioremúe angulum ſibi uendicans.

E Mutuus palpebræ muſculorum ſecundùm palpebræ longitudinem connexus.

F Muſculus, media ſui parte naſi alam, altera uerò ſuperius labrum petens. Quemadmodũ ſanè uarium muſculorum fibrarum in labijs implexum indicare non licuit, ita quoq; characterum copia faciem alioquin ſatis obſcuram, non ſum aliter hîc occupaturus.

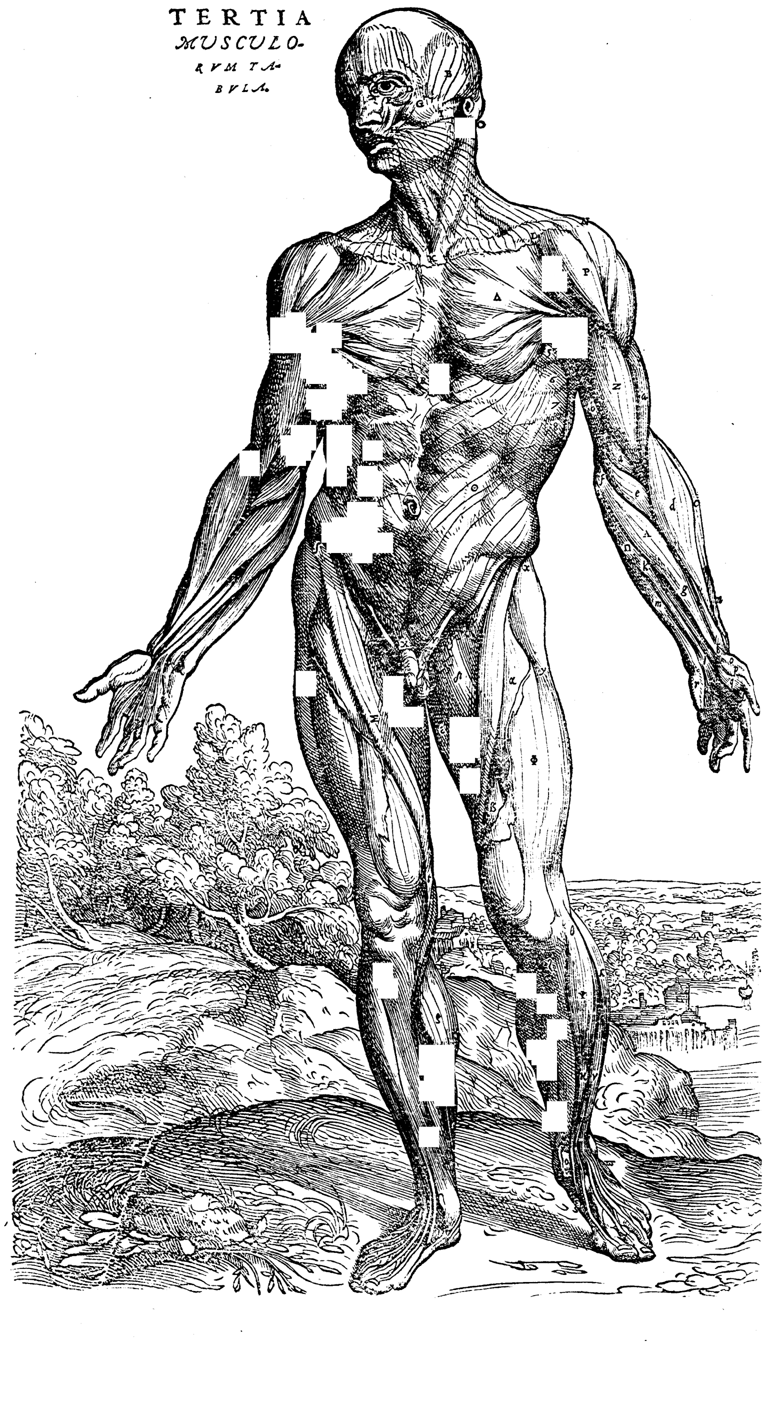
G Malum, ac iugalis oßis anterior ſedes, quæ prorſus excarnia ſunt.

H Muſculus ſuperiori labro proprius, ac à malo quaſi à G pronatus.

I Muſculi maxillam inferiorem mouentium ſecundi origo, ipſaq; adèo iugalis oßis ſedes, muſculo iam Γ notando uix obtecta.

Γ Muſculus, carnoſa conſtans membrana, & præcipuus buccarum labiorumq; & anterioris colli cutis motuum dux, qui hîc ſubditis ſedibus in utroq; latere hæret, reliqua carnoſæ membranæ parte, quæ carnea non efficitur,
K, L. à corpore iam reſecta. Quod autem ad præſentis muſculi fibrarum progreſſum attinet, K ad L uſq; muſculi principium notat, è regione oßis pectoris, ac mediæ clauiculæ ſedis oßi pectoris proximæ incipiens, cuius fibræ re-
M. cto tramite ſurſum ad M exporriguntur. Ab L uerò ad N, principij pars notatur, è regione reliquæ ſedis
N. clauiculæ & ſummi humeri ſedis incipiens, cuius fibræ obliquè ſurſum in anteriora porriguntur. Deinde etſi ea

TERTIA
MUSCULORUM TABULA.

O. *muſculi pars, quæ in poſteriori ceruicis ſede conſiſtit, non ſeſe ſpectandam offerat, nihilominus O ad auris radi-*
cem poſitum, tranſuerſas fibras illinc prorepentes utcunq; oſtendit. Quare etiam in muſculi lateribus deſcriben-
dis, primum latus tibi fingendum eſt ab N ad O, ſecundum ab O ad H. K uerò per L ad N, tertium indi-
cabit latus. A K autem ad M, quartū habes latus. Intenſiùs enim nigricans linea, à K ad M ducta, dextri
muſculi cum ſiniſtro interſtitij loco habenda eſt.

P *Brachium attollens muſculus, quem hic in anteriore corporis facie L, N & Q circunſcribunt. quanquam in-*
Q. *feriùs, quàm Q conſiſtat, ſua inſertione prorepat.*

Δ *Muſculus brachium pectori adducens, qui in ſequenti tabula ſimul uenit inſpiciendus. ibidem namq; à ſuis libe*
ratus initijs, Δ perinde ac hîc notatur, iiſdemq; ferè characteribus ibidem atq; hîc ita circunſcribitur. K ad L
uſq;, principij ipſius pars, à clauicula originem ducens. K uerò ad R, principij pars, ex media latitudine oſsis pe-
R. *ctoris pronata. Quinetiam R notat muſculi membraneam partem, quæ ad mucronatæ cartilaginis latus, obli-*
S. *què deſcendentis muſculi abdominis neruoſæ tenuitati exporrigitur. S autem ſignificat carneam muſculi par-*
tem, à ſextæ & ſeptimæ coſtarum cartilaginibus, propter obliquè deſcendentem abdominis muſculum peculia-
Q. *riter exortam. Q præſentis muſculi inſertionis index eſt, qua inter brachium attollentem (qui P notatur) &*
priorem cubitum flectentium, Z indicandum, in humerum inſeritur. Porrò ſi latera ipſius, & fibrarum inſer
T. *tionem intueri animus ſit, ſequentem etiam inſpicito tabulam, quæ præſentis muſculi inſertionem, Q & T (qui*
character illi tabulæ eſt peculiaris) notatam exhibet: quo ad hunc modum, ambarum tabularum characteri-
bus ſimul iunctis, quinq; muſculi latera metiaris. Primum à K ad L. Secundum à K ad R. Tertium ab L
ad Q. Quartum ab R ad T. Uerùm in præſenti tabula lata muſculi inſertio occultatur. unde etiam fit quin-
tum latus, à Q ad T pertinens, in quarta duntaxat tabula eſſe conſpicuum.

V *Muſculus brachium deorſum trahens, idq; mouentium quartus.*

5,6,7,8 *His numeris, inſertiones aliquot muſculi thoracem mouentium ſecundi notantur. ac ſinguli numeri earum co*
ſtarum, in quas hîc conſpicuæ inſertiones fiunt, ſedes denotant.

Θ *Abdominis muſculus, obliquè deſcendens, qui cum ſuo coniuge uniuerſam abdominis ſedem cooperit, & ma-*
gnam quoq; thoracis ſedem integit. Præſentis muſculi exortus, qui è coſtis pendet, etiam quodammodo numeris
indicatur, quibus ſecundi thoracem mouētis muſculi inſertiones ſignificantur, quum ſcilicet exortus ille mutuò
his inſertionibus reſpondeat. Cæterùm R ad X albam excarnemq; abdominis oſtēdit lineam, quam aliter ſim-
plici colore non datur exprimere. & quanquam fortè omnium exemplariū tabulas ſuis coloribus diſtinguere,
eſſet quidem operæprecium, ſumptus tamen quibuſdam eſſet non admodum mediocris.

X *Penis, ſua cute, quam præputium uocant, liberatus.*

Y *Uaſa ſeminaria, ſua adhuc tunica, quam peritonæum educit, intecta.*

Z *Muſculus anterior cubitum flectentium.*

a,a *Poſterior cubitum flectentium muſculus.*

b *Muſculus cubitum extendens, qui ab humiliori ſcapulæ coſta principium ſumit.*

c *Muſculus, bicorni tendine brachiale extendens.*

d *Muſculus, radium in ſupinum ducens, qui inferiori radij appendici implantatur.*

e *Superior radium in pronùm mouentium muſculus.*

Λ *Muſculus brachiale flectentium is, qui poſt brachiali ante indicem inſeritur. Ac f ipſius notat principium, g*
f,g,h. *tendinis ex muſculi uentre exortum: h ſedem, qua tendo negligentiùs ſecantibus deſinere putaretur.*

Π *Muſculus, latum manus producens tendinem, cuius caput i indicatur, tendinis autem ipſius principium k. at*
i,k,l. *l locum inſinuat, ubi tendo primùm dilateſcere incipit.*

m *Muſculus alter inferiorq; brachiale flectentium, qui quarto brachialis oſsi præcipuè implantatur.*

n *Hic obſcurè uidetur portio muſculorum, quorum alter brachiali, alter uerò pollici tendines offert: quibus in de-*
cima Ξ, & dein k & l inſcribuntur.

o *Excarnis primi pollicis internodij ſedes.*

p *Muſculus, ab indice pollicem remotiſsimè abducens.*

q *Inſignior duorum primum pollicis os flectentium.*

r *Muſculus, minimum digitum maximè à reliquis in latus amouens.*

Σ *In dextro crure primus notatur tibiæ motuum opifex, cuius initium ſ inſignitur, t tendinis illius principium, u*
ſ,t,u. *eiuſdem inſertio. Cæterùm character 2, inſertionem ſecundi notat tibiam mouentis muſculi: 3 uerò, inſertio-*
2,3. *nem tertij.*

Φ *Sextus tibiam mouentium muſculus, cuius principium x notat: y uerò ſedem, qua carnoſus eſſe deſinit, mem-*
x,y. *branæq; modo toti femoris amplitudini obducitur. Non licuit aliter ipſius tendinem membranamue exprime-*
re, quàm hic modo in utroq; femore obſeruatur: in quo tenuiſsimam ipſius partem, interiori femoris ſedi obdu-
ctam, ueluti laceram membranam diſſecuimus, ut ſectio aliquantiſper membranæ naturam commonſtraret.

Quicquid enim ad externum inæqualis illius lineæ ſectionis'ue latus habetur, ipſa adhuc eſt ſexti muſculi membrana, ſeu tendo.

α *Muſculus tibiam mouentium nonus.*

β *Octauus tibiam mouentiũ, magis in ſiniſtro crure, quàm in dextro, à ſexto tibiæ motuũ autore detectus muſculo. Septimo tibiam mouentium muſculo charactere non adhibui. nam etſi aliquo pacto ſub ſexti tibiam mouentium tendine, ſeu membrana, perinde ac in muſculoſis uiris ſub cute, protuberare uideatur: hac tamen figura, nulla ſui portione eſt detectus.*

γ *In inguinum regione indicantur muſculi, quos femur mouentium ſextum & ſeptimum recenſebimus. Cæterùm γ glandulas quoq; inguinum inſinuat, unà cum ſinu, ex quo uaſa crus petentia reſecui.*

δ *Muſculus femoris motorum octauus.*

ε *Muſculus, tibiæ motus opificum ſecundus, cuius tendinem character 2 commonſtrat.*

ζ,η *Excarnis tibiæ oſsis pars. uerùm η priuatim internum notat malleolum.*

Υ *Sextus pedem mouentium muſculus. cuius exortum θ indicat: κ autem principium ſui tendinis, cuius ductus*
θ,κ. *citra characterum appoſitionem manifeſtus eſt, quanquam ξ inſertionis quaſi ipſius ſedem oſtendat.*

λ *Muſculus ſeptimus pedem mouentium.*

μ *Muſculi pollicem extendentis tendo.*

ν *Muſculus quatuor digitos extendens.*

ξ *Muſculus pollicem à cæteris digitis in internum latus abducens.*

ο *Tranſuerſum ligamen, in anteriori tibiæ ſede poſitum, & facta ſectione, hic in latera reflexum.*

ϖ *Tendo bicornis muſculi pedem mouentium noni.*

ρ *Primus pedem mouentium muſculus.*

ς *Pedem mouentium quartus muſculus.*

τ *Longiſsimus gracillimusq; tendo, à tertio pedis motuum autore productus muſculo.*

υ *Muſculus, tertium quatuor digitorum os flectens.*

φ *Muſculus pedem mouentium quintus.*

CHARACTERVM QVARTAE MVSCVLORVM TABVLAE, QVAM SEQVENS proponet pagina, Index.

QVARTA tabula quamplurimos præcedentis tabulæ muſculos, ſectionis ſerie ademptos, commonſtrat: & deinde pleroſq;, qui prioribus figuris nondum in conſpectum uenêre, uidendos offert. quod omnes ad octauam uſq; muſculorum tabulam ſubſequentes, tantiſper præſtabunt, dum oſſa anteriori facie nuda occurrant.

Γ *Muſculus temporalis, cuius principium, ſemicirculo non abſimile, A, B & C circunſcribitur.*

D *Oſsis iugalis externa ſedes, quæ excarnis eſt.*

Δ *Maſſeter, qui inter muſculos inferiorem maxillam mouentes ſecundus deſcribetur. E huius muſculi princi-*
E,F. *pium indicatur, à malo exortum. F principij ipſius portio, auri proxima. Atq; ita ab E ad F totus ipſius prin*
G. *cipij ductus ſecundùm iugalis oſsis longitudinem metitur. G infima muſculi inſertionis ſedes notatur. Porrò ſi muſculum hunc triangulo aſsimilare lubet, E, F & G tres angulos tibi proponere finges: quorum tertius, G indicatus, tam eſt obtuſus, ut etiam latus dici queat.*

H *Neruulus minoris radicis tertij paris neruorum cerebri, hàc frontis muſculoſam compagem & elatiorem palpebram petens.*

I *Neruulus dictæ modò radicis, ad ſuperius labrum & externam alæ naſi ſedem propagatus.*

K *Cartilago, in quam ſiniſtrum naſi os deſinit.*

L *Ala naſi ſiniſtra, dictæ modò cartilaginis extremo alligata, incumbẽsq;. Inter K & L, narium cute iam cum quibuſdam membraneis ligamentis ablata, in conſpectum uenit anterior alæ naſi muſculus, nimiſquàm tenuis.*

M *Muſculus, à ſuperiori maxilla in inferiorem inſertus, ac buccas mouentium in altero latere ſecundus.*

N *Muſculus ſiniſter inferiori labro peculiariũ, cuius ſanè corpus minori negocio, quàm multiplex ipſius fibrarum interſectio delineari poteſt: quod etiam in muſculo M notato uſuuenit. Auris autem foramen citra O appoſitionem ſeſe oſtendit: uti etiam auris radici ſubditæ glandulæ, eum characterem quodammodo exprimentes.*

O *Vix conſpicua eſt eius muſculi portio, qui inferiorem maxillam deorſum uellit.*

P *Hac ſede os υ referens reponitur.*

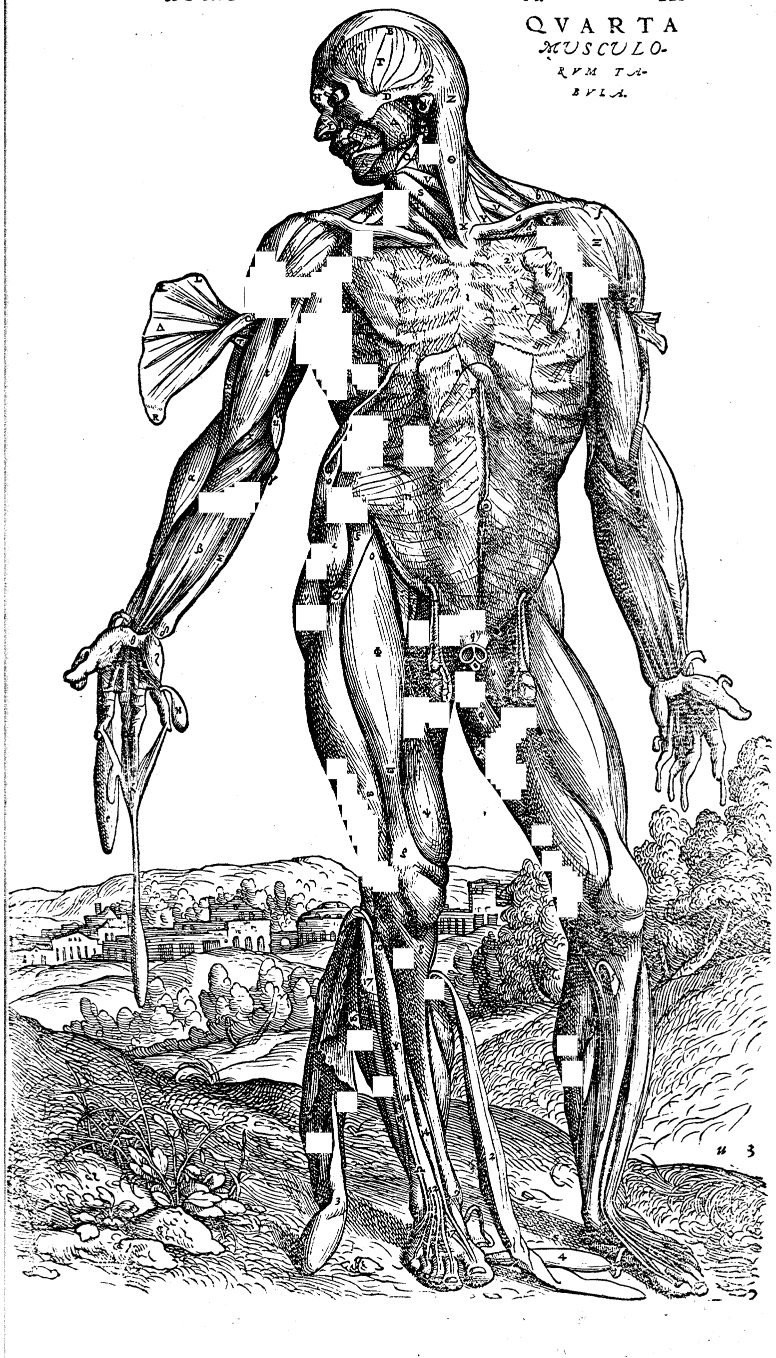
Q *Muſculus, à temporum oſsis proceſſu ſtyli formam imitante enatus, ac oſsi υ referenti inſertus.*

R *Muſculus ſiniſter, ab inferiori maxilla in os υ referens, inſertionem tentans, cuius coniunx nonnihil quoq; hic ſe ſpectandum præbet.*

S,T *Dexter & ſiniſter oſsis υ referentis muſculi, à pectoris oſsis ſummo pronati.*

V,V Muſculus

QVARTA MVSCVLORVM TABVLA.

V,V Muſculus gracilis & longus, qui à ſuperiori ſcapulæ coſta oſsi v referenti implantatur.

Θ Muſculus capitis motibus ſubſeruiens, qui ab oſſe pectoris principium X notatum ſumit: deinde aliam princi-
X,Y. pij partem, Y indicatam, à claviculæ ſede, pectoris oſsi proxima, obtinet. Cæterùm Z inſertionē ipſius inſinuat,
Z. qua uniuerſum mamillarem capitis proceſſum amplexatur.

a Clauicula, magna ex parte anteriori ipſius ſede excarnis.

b Muſculi ſcapulam mouentium ſecundi in latiorem clauiculæ partem & ſummum humerum inſertio.

c Muſculorum hîc magnam obſcuritatem pariunt uaſa caput adeuntia, & nerui in brachium excurrentes.

d Muſculus, à clauicula in primam thoracis coſtam inſertus, thoracemq; mouentium primus.

Ξ Muſculi brachium attollentis anterior pars: poſteriorem uerò decima oſtendit tabula, adhuc in ſua ſede repoſi-
tam, ac Δ præcipuè inſignitam. Proximè autem ſequens tabula anteriorem hanc partem ab exortu liberam,
e,f,g. reflexamq;, ac γ notatam commonſtrat. Porrò in præſenti tabula, e, f & g conſpicuam hîc muſculi brachium
attollentis partem, trianguli ritu circunſcribunt.

h Muſculi brachium pectori adducentis inſertio, quam in dextro brachio Q & T notaui, & ipſi muſculo Δ
Q,T,Δ. quoq; impoſui, ut hi characteres ad præcedentis tabulæ notas referantur, ad quam quoq; K, L & R ſpectant.

i Pectoris os, liberum ab initijs muſculorum brachia pectori adducentium.

2,3,4 Secunda, tertia & quarta thoracis coſtæ, ad quas reliquæ ſeriatim ſubſequūtur: atq; in harum interuallis, ex-
teriores muſculi intercoſtales ſunt obuij. Lineæ autem in coſtis ductæ, atq; ad characterum ſiniſtram conſiſten-
tes, oſſa coſtarum ab earundem cartilaginibus determinant: ſunt enim illæ notæ cartilaginibus inſcriptæ.

k Muſculus ſcapulam mouentium primus.

l Muſculus thoracem mouentium ſecundus.

m In dextra axilla m latitat, muſculū notās, quo brachiū deorſum trahitur, idq; mouētiū quartus nobis habetur.

n Dextri lateris rectus abdominis muſculus, hîc altiùs q̄ obliquè aſcendentis muſculi neruoſa tenuitas cōſcendens.

o Abdominis muſculus, obliquè deſcendens, quem hîc in poſteriora ab abdomine reflexum finximus.

Π Abdominis muſculus, obliquè aſcendens, ac totam ſui lateris abdominis ſedem amplectens. Hunc quodammo-
do circunſcribūt o, n, p, q, & linea ſecundùm inferiorē abdominis ſedē, ad iliū os, & coxendicis, & pubis ducta.

p,q Portio abdominis muſculorum obliquè deſcendentium, quæ ad albam in abdomine apparentem lineam eſt re-
licta. Cæterùm q priuatim ſignificat penis conſtructionem, qui ad pubis os, quà primùm flaccidus, deorſum de-
nuò propendet, diſſectus eſt. Duo itaq; uelut inſigniores circuli, duo ipſius ſunt corpora: circulus autem ſub illis
conſiſtens, meatus eſt, urinæ ſeminiq; communis.

r Ablatis iam teſtium & uaſorum ſeminalium exterioribus inuolucris, teſtes hic cum ſuis uaſis rectà deorſum
propendent.

ſ Exterioris tunicæ teſtis ea hîc adſeruata eſt portio, quæ uocatum teſtis conſtituit muſculum.

t Muſculus cubitum flectentium anterior, cuius interioris principij carnoſæ, & hic in dextro brachio ualde con-
ſpicuæ parti, nullum adhibui characterem: quum is hic, uti neq; in ſequenti tabula, adhuc auferri poſsit. Inter-
uallum autem, inter duo ipſius apparens principia, humeri ſeu brachij os exiſtit.

u Muſculus cubitum extendens, cui ab humiliori ſcapulæ coſta principium præbetur.

x,x Poſterior cubitum flectentium muſculus.

y Muſculus ſuperior radium in pronum ducentium.

α Muſculus radium in ſupinum agentium longior.

β Muſculus quatuor digitorum ſecundos flectens articulos.

Σ Muſculus, qui ab interiori humeri tubere ortus, & ulnæ lōgitudini exporrectus, brachiale flectit. ac γ quidem
γ,δ. ipſius denotat initium: δ uerò, ipſius in quartum brachialis os inſertionem.

ε Alter brachiale flectentium muſculus, qui à cubito ſectionis ſerie reſectus, deorſum hic pendet.

ζ Muſculus, primum parui digiti internodium uerſus exteriora flectens.

η Hic muſculus propendet, paruum digitum à reliquis in externum latus abducens.

θ Tranſuerſum ligamen, in interna brachialis ſede obuium, tendinibusq; hàc repentibus obductum.

ι Muſculus maior primum pollicis os flectentium.

κ Propendet hic ab inſertione muſculus, cuius beneficio pollicem ab indice remouemus.

λ Latus tendo manus, unà cum ipſius muſculo, à ſummis quatuor digitorum aciebus in dextra manu dependens.
Præterea hic in utriuſq; manus uola tendines occurrunt, mucoſis membranis induti, atq; ad digitos, quo illos fle-
ctant, protenſi.

μ Secundus femur mouentium muſculus.

ν Primus femur mouentium muſculus, nonnihil hic quoq; ſeſe offerens: quòd tabulæ huius imago, ut externam ti-
biæ ſedem magis oſtenderet, in latus ſit poſita.

ξ Oſsis dextro ſacri oſsis lateri commiſsi ſedes, à qua primum & ſextum tibiam mouentes reſecuimus.

& Chara-

& *Charactere & ſedes inſignitur, maioris exteriorisq; femoris proceſſus.*

Φ *Nonus tibiam mouentium muſculus, cuius initium ſupra coxendicis articulū incipiens, ο notatur. ϖ uerò ten-*
ο,ϖ,ϛ. *dinis ipſius principium: ϛ autem ſedes indicatur, qua præſentis muſculi tendo ſubditis connaſcitur tendinibus.*

ς *Muſculus femur mouentium ſeptimus, hàc deſcendens, ſe offert.*

τ *Muſculus femur mouentium ſextus, ſuo tendine cum ſeptimo muſculo hàc prorepens.*

υ *In ſiniſtro femore muſculus υ inſignitur, femur mouentium octauus.*

φ *Quinti femoris motibus ſeruientium muſculi anterior portio hîc ſpectatur.*

χ *Secundus tibiam mouentium muſculus.*

ψ *Octauus tibiam mouentium.*

ω *Septimus tibiam mouentium muſculus, in dextro femore inſignitus, quòd ibidem is ſit conſpectior.*

2 *Primus tibiam mouentiū muſculus, ab ilium oſſis ſpina reſectus, & à femore auulſus, ab inſertione ſua propēdet.*

3 *Sextus tibiam mouentium muſculus, ab ilium etiam oſſe liberatus, & à cæteris amplexantibus femur muſculis, cutis modo abſtractus, ab ea ſede propendet, cui ualidiſsimè iuxta ſuperiorem fibulæ appendicem inſeritur.*

4 *Sextus pedem mouentium muſculus, ab anteriori tibiæ ſede reſectus, humi hîc procumbit, ipſius tendine ad in-*
5,6. *ſertionem adhuc relicto, quæ in ſiniſtro pede magis quàm dextro eſt conſpicua, ad characterem 6. quemadmodum & ſub dextro genu, tendinis primi tibiam mouentium muſculi inſertio eſt eadem ratione aſſeruata, charactereq; 5 inſignita.*

7 *Septimus pedem mouentium muſculus.*

8,9 *Excarnis tibiæ oſſis pars, à cuius externo latere ſextus pedem mouentium muſculus ablatus eſt. Verùm 9 priuatim interiorem notat malleolum.*

Υ *Muſculus quatuor pedis extendens digitos. Charactere 10 ipſius exortus inſignitur. 11 uerò ipſius ſedes, qua*
10,11. *portionem ſuam emittit, quam noni pedem mouentis muſculi loco numerabimus, & hîc Ω notauimus. Cæte-*
12. *rùm charactere 12 muſculi Υ inſigniti ſedes inſcribitur, quatuor tendines, quibus quatuor digiti extenduntur, pullulans.*

Ω *Vti & iam paulo antè ſcripſi, Ω muſculus notatur inter pedis motores nonus, qui bicorni tendine in pedij os,*
13. *paruum digitum ſuſtinens, inſertionem 13 indicatam molitur.*

14 *Muſculus pollicem extendens.*

15 *Muſculus pedem mouentium octauus, hîc ſeſe parum offert ſpectandum.*

16 *Muſculus pedem mouentium ſecundus. Reliquos autem in poſteriori tibiæ ſede non notabimus, quòd eadem hic cum tribus tabulis præcedentibus ſit ratio.*

17 *Portio muſculi hic ſeſe in pedis ſuperiori parte offert, qui pollicem indici adducit.*

CHARACTERVM QVINTAE MVSCVLORVM TABVLAE, QVAM SEQVENS habet pagina, Index.

QVEMADMODVM quarta tabula multos diſſectos ablatosq; oſtendebat muſculos, qui in tertia tabula erant integrè conſpicui: ita ſanè hæc quinta ſectionis ſerie plurimos ademptos habet, quos quarta penitus detexerat. unde etiam hæc plerosq; omnino proponit, quos ſexta tabula reſectos commonſtrabit. Interim uerò haud negligendum eſt, quod ſtatim in huius libri initio monuimus, tabulas anteriorem corporis faciem exprimentes, mutuo cum illis ſectionis ordine reſpondere, quæ poſteriorem faciem oſtendunt: perinde ſcilicet, ac ſi hæc decimam ſubſequeretur tabulā. Muſculos namq; quos decima tabula reſectos continet, hæc nullibi facit obuios.

A *Foramen, quo neruulus tertij paris neruorum cerebri frontis, & ſuperioris palpebræ muſculoſam petit ſubſtantiam.*

B *Temporalis muſculus.*

C *Hic magna oſſis iugalis portio eſt execta, ut temporalis muſculi cum muſculo nunc D indicando coitus in conſpectum ueniret.*

D *Secundus inferiorem maxillam mouentium muſculus, quem manſorium ferè appellamus.*

E *Foramen, quo ſurculus tertij paris neruorum cerebri, ad ſuperius labrum & alam naſi deducitur.*

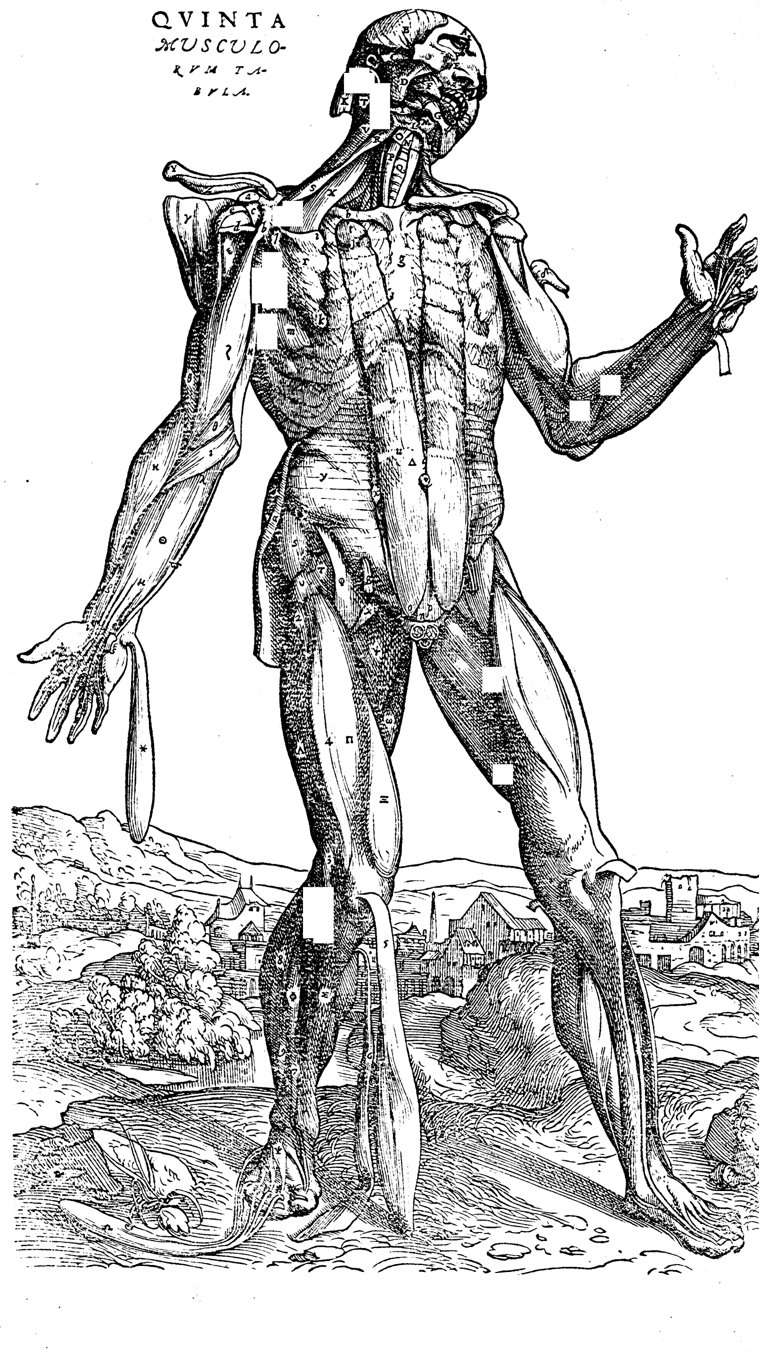
F *Amplus muſculus, à ſuperiori maxilla in inferiorem productus, ac buccarum motibus ſeruientium in altero latere ſecundus.*

G *Nerui utrinq; ad hunc characterem occurrentes, labro inferiori exporriguntur. Cæterùm ſuperior characteris ſedes, fungoſam labrorum ſubſtantiam inſinuat, ad utrunq; labrum conſpicuam.*

H,I *Muſculus, inferiorem maxillam deorſum trahens. Singuli characteres ſingulos eius muſculi uentres notant, in quorum medio excarnis teresq; muſculi pars conſiſtit.*

K *Portio muſculi caput mouentis, qui à pectoris oſſe & clauicula enatus, toti mamillari proceſſui inſeritur.*

QVINTA MVSCVLORVM TABVLA.

L Os υ imaginem referens, à quo primum & ſecundum & tertium par eorum qui id mouent muſculorum reſecuimus.

M Primus & ſecundus linguæ muſculi ab oſſe υ referente pronati.

N Laryngis cartilago, ſcutum referens, & iam narrandis muſculis adhuc obtecta.

O Dexter duorum muſculorum, qui ab oſſe υ referente, in cartilaginem ſcuto ſimilem inſeruntur.

P Dexter duorum muſculorum, qui à pectoris oſſe ſcutum imitanti laryngis cartilagini inſeruntur. Ad huius muſculi exterius latus, congeries uiſitur ſoporariæ arteriæ, interioris uenæ iugularis, & ſexti cerebri neruorum paris.

Q Aſperæ arteriæ anterior ſedes.

R, S Muſculus oſsi υ referenti proprius, & à ſcapulæ ſuperiori coſta enatus. Singuli characteres ſingulos ipſius indicant uentres. Pars autem in horum medio conſiſtens, eius muſculi ſedes eſt, tendinis ſubſtantiæ non abſimilis.

T Portio muſculorum ſecundi paris caput mouentium.

V Tertius ſcapulam mouentium muſculus, ex tranſuerſis ſuperiorum ceruicis uertebrarum proceſsibus initium ducens.

X Quoniam hic locus nihil aliud peculiariter, quàm ſeptima tabula in homine oſtendiſſet: & quia in Galeni uerba iurati, ipſius ſententiæ, quum hæc pingerentur, plus æquo fauimus: muſculum hîc ex cane delineatum cernis, quo homines prorſus deſtituuntur, & qui Galeno tertius thoracem mouentium habetur, ſequenti tabula integer Γ notandus.

Y Dextri lateris clauiculam hîc à pectoris oſſe auulſimus, adhuc ſummo humero connexam, & ſibi adhuc mu-
Z. ſculum ſeruantem, qui thoracis motorum primus numerabitur, hicq; Z inſignitur.

a Summus humerus, ſeu ſcapulæ elatior proceſſus.

b Interior demiſsior'ue ſcapulæ proceſſus.

c Ligamentum brachij oſsis ad ſcapulam articuli peculiarium quartum ab interiori ſcapulæ proceſſu ſummum petens humerum.

d Ligamentum teres, ab apice interioris ſcapulæ proceſſus, in anteriorem ſedem externi capitis humeri inſertum, ac huius articuli, poſt membraneum omnibus articulis commune, primum.

e Aliud teres ligamentum, ex eminentiſsima ſcapulæ acetabuli ſede, ad externum quoq; humeri caput procedens, atq; huius articuli peculiarium ligamentorum ſecundum.

f Hac ſede duo ligamenta, d & e inſignita, ſuis lateribus uniuntur, & uelut tranſuerſum efformant ligamentum, tranſmittens caput externum muſculi cubitum flectentium anterioris, ac mox ʒ notandi.

g Pectoris os, cui ſeptem ſuperiorum coſtarum cartilagines utrinq; connectuntur.

h Prima thoracis coſta: reliquæ dein etiam, unà cum ipſarum interuallis, citra characterum opem ſunt cõſpicuæ.

Γ Muſculus ſcapulam mouentium primus. i & k huius muſculi principium notant, quandam manus ſpeciem
i, k, l. perinde in exortu, ac muſculus ipſi ſuccumbens, & m inſignitus, in inſertione repræſentans. l tendinem præſentis muſculi indicat. Porrò i, k & l ſimul, huius muſculi trianguli ſpeciem quodammodo oſtendunt.

m Muſculus, qui à ſcapulæ baſi pronatus, octo ſuperioribus thoracis coſtis inſeritur.

Δ Dexter rectorum abdominis muſculorum. Ac n carneum recti abdominis muſculi principium, triangulo non
n, o. abſimile notat. o principium eiuſdem muſculi nerueum inſcribitur, penè uniuerſum efformans muſculum. To-
p, q. to interuallo, à p ad q pertinẽte, recti abdominis muſculi internis ſuis lateribus inuicem cõtingunt. Tota autem
ſede ſupra q, aut mox ſupra umbilicum conſiſtente, tanto magis muſculi mutuò ſeiunguntur, quanto altius con
ſcendunt. Cæterùm q notabit etiam obliquorum abdominis muſculorum neruoſæ tenuitatis, ad tranſuerſum
r. abdominis muſculum, hac in parte ad pectoris uſq; ſedem connexum. Porrò r linea inſignitur, quæ carneam re
cti muſculi partem finit, quæq; ultima ipſius inſertionis in homine eſt portio, uti in quarta tabula ad characte-
ſ. rem n eſt cernere. Intercapedine igitur ab r ad ſ pertinente, ſe offert recti ſimiæ abdominis muſculi tendo ſeu
t. membrana, excarnis'ue muſculi pars. t autem indicat carneam muſculi ſedem, primæ coſtæ & ſecundæ thora
cis inſertam. eſtq; latus ille tendo & carnea hæc pars is muſculus, quem Galenus quintum thoracẽ mouentium
enumerat, in hominibus haudquaquam, ut in caudatis ſimijs & canibus, conſpicuus. Nos autem hîc illum, Ga-
lenum intelligendi gratia, delineauimus, quòd alioquin hæc pectoris ſedes, ſequentium duarum tabularum pe-
u, u, u. ctoribus erat abſq; his muſculis reſponſura. Poſtremò, u, u, u notantur inſcriptiones, ſeu neruea delineamenta,
tranſuerſim recto muſculo impreſſa, quibus obliquè aſcendentis muſculi neruoſa exilitas pertinaciſsimè connaſcitur.

x Linea hæc portiunculam notat muſculi abdominis obliquè aſcendentis, qua is tranſuerſo abdominis muſculo inibi adeò ualidè committitur, ut inter diſſecandum, niſi relicto eiuſmodi ſigno, à tranſuerſo liberari nequeat.

y Tranſuerſus abdominis muſculus.

α Obliquè aſcendens abdominis muſculus, ab abdomine hîc reflexus.

β Uaſorum ſeminalium portio. Cæterùm tres illi quodãmodo circuli, ad rectorum muſculorũ radicem, ſeu iuxta n & o ac p conſpicui, idem quod in mox præcedente tabula, abſecti nimirum penis conſtructionẽ ac naturam, oculis ſubijciunt.

γ Reuerſa eſt muſculi brachium attollentis anterior pars: adeò ut ſedes ipſius in conſpicuo ſit, quæ anteriorem humeri articuli regionem proximè integebat.

δ In ſiniſtro brachio inſertionis pars adhuc reliqua eſt, muſculi brachium attollentis.

ε Excarnis nunc humeri pars, inter duo capita apparens, muſculi cubitum flectentium anterioris.

ζ Muſculus cubitum flectentium anterior.

η Muſculus, cubiti extenſionis autor, cuius principium ab inferiori ſcapulæ coſta pronaſcitur.

θ,θ Poſterior muſculus cubitum flectentium.

ι Superior muſculus eorum qui radium in pronum agunt.

κ Radium mouentium longiſsimus, cuius auxilio radius in ſupinum ducitur.

Θ Quatuor digitorum ſecundum os flectens muſculus, cuius principium ſub muſculo radium in pronum agentium
λ,μ. ſuperiore, & ι notato, reconditum, λ inſignitur. μ uerò, muſculi huius in quatuor carneas partes diſtributio indicatur, quæ poſtmodum in ſingulos tendines degenerant.

ν,ξ Tranſuerſum interioris brachialis ſedis ligamentum, longa ſectione diuiſum, & utrinq; in latus reflexum. Uerùm ν præterea muſculum priorem primum pollicis os flectentium cõmonſtrat. ξ autem muſculum, cuius ope primum parui digiti internodium extrorſum flectitur. Porrò quod ad quatuor tendinum, ſecundum quatuor digitorum os flectentium ſeriem attinet, omnia ſunt cõſpicua: quamuis interim tendinibus indicem & paruum
ο. digitum petentibus ο inſcripſerim.

ϖ Nonnihil hîc ſeſe offert muſculus, quatuor digitorum tertium flectens os.

ρ Portio muſculi tertium pollicis os flectentis, qui in ſiniſtro cubito eſt conſpectior.

* Muſculus ulnæ exporrectus, quo brachiale flectitur, hîc ab exortu & ulna liberatus, à ſua pendet inſertione.

ς Secundus femur mouentium muſculus.

τ Apparet hic obſcurè femoris caput coxendicis oſsis ſinum ſubiens, & ligamento adhuc obductum: ſed τ in hoc præcipuè adhibetur, ut ceruix ſeu collum femoris hîc indicaretur.

υ Femoris magnus exterior'ue proceſſus.

φ Femur mouentium ſeptimus, qui perinde ac tres modò ſubſequentes, modica tantum ex parte eſt conſpicuus.

χ Muſculus femur mouentium ſextus.

ψ Femur mouentium octauus.

ω Quintus femur mouentium muſculus.

Λ Septimus tibiam mouentium muſculus. Charactere 2 ipſius amplum principium, à radice magni femoris pro-
2,3. ceſſus enatum, indicatur. 3 hîc in tendinem latum deſinit, cum octaui & noni muſculorũ tibiam mouentium
4. tendinibus commixtum, unitumq;. 4 hæc linea illum in anteriori femoris ſede terminat, ubi octauus muſculus ipſi primùm ſubijci incipit.

Ξ Octauus tibiam mouentium muſculus.

Π Π octauum tibiam mouentium muſculum indicat: ſed priuatim ſinum oſtendit, cui nonus tibiam mouentium muſculus inſidebat, quem mox charactere 5 notabimus. Maximam itaq; ſinus ſedem octauus muſculus conſtituit: uerùm ſeptimus eius tantam portionem efformat, quanta à linea, charactere 4 inſignita, ad umbram ſeptimi muſculi uſq; protenditur: ita ſanè, ut ab utriſq; muſculis ſinus iſte conſurgat.

5 Hoc charactere muſculus inſignitur tibiam mouentium nonus, qui à ſuo exortu liberatus, & à femore auulſus, illic à genu pendet, ubi ſeptimi & octaui tibiam mouentium muſculorum tendinibus commiſcetur.

6 Hic ſuo liberatus etiam initio, & à femore abſtractus, ab inſertione propendet tibiam mouentium ſecundus muſculus.

Σ In hac tibia, tibiæ os anteriori ſede prorſus excarne cernitur, propter hactenus reſectos muſculos: ſupereſt enim ex omnibus illi adnatis, tantum is quem modò Φ notabimus.

Φ Muſculus, ab interno tibiæ oſsis latere & ligamento membraneo in tibiæ longitudine oſſa colligante enatus, ac
7. pollicem pedis extendens. Huius tendinem 7 inſcriptum conſpicis.

8 Septimus pedem mouentium muſculus.

9 Octauus pedem mouentium muſculus, parum ſe ſpectandum, quum ſeptimo recondatur, offerens.

Υ Carnea moles, in ſuperiori pedis ſede repoſita: quæ in quatuor carneas partes digeſta, quatuor educit tendines, & pollicem tresq; ipſi proximos digitos in latus externum mouet.

Ω Hic proſternitur muſculus quatuor extendẽs digitos, unà cum ipſius portione, quam noni pedem mouentiũ mu
&. ſculi uice recenſuimus, ac cui iam (&) characterem inſcriptum cernis. Muſculis poſteriorem tibiæ ſedem occupantibus nullos adhibui characterès, quòd ipſorum eadem cum præcedentibus tabulis adhuc ſit ſeries & copia.

SEXTAE

SEXTAE MVSCVLORVM TABVLAE, QVAM SEQVENS PROPONET PAgina, characterum Index.

SEXTAE tabulæ caput in poſteriora reflexum eſt, & maxillam inferiorem in ſummo mento diuiſam, & utrinq; in lateræ diductam refert.

A *Hic eadem iugalis oßis portio reſecta eſt, quam in quinta tabula quoq; ademeramus. Notatur uerò A priuatim temporalis muſculus, ablato iam manſorio muſculo.*

B *Acutus maxillæ inferioris proceſſus, cui temporalis muſculus ualidißimè inſeritur.*

C *Siniſtra maxillæ inferioris pars.*

D *Muſculus in ore deliteſcens, qui internæ inferioris maxillæ ſedi, ubi latißima eſt, inſeritur, eamq; mouentium tertius habetur.*

E *Gurgulio, à palati fine propendens.*

F *Glandula ſiniſtra, amygdalæ non abſimilis, ac eminentißimæ laryngis ſedi appoſita: niſi etiam paulo altius in faucibus, quàm larynx, conſiſtat.*

G *Lingua: uerùm ſuperior characteris pars, laryngis operculo eſt contermina.*

H *Hac ſede plures capitis & colli motibus famulantes muſculi confunduntur.*

I *Muſculus inferiorem maxillam deorſum trahens, hîc ab exortu pendet.*

K *Tertius hominis ſcapulam mouentium.*

L *Glandula inſigniter carnea, quæ ſiniſtro laryngis radicis lateri adnaſcitur, ac in altero latere coniugem obtinet.*

M *Aſpera arteria, ipſi incumbentibus muſculis iam libera.*

N *Hæc congeries, eſt uaſorum & neruorum lateribus aſperæ arteriæ exporrectorum. quanquam & muſculi dorſum mouentium primi aliqua ex parte hîc ſe oſtendant.*

Γ *Quoniam hanc pectoris colliq; ſedem, illi ſimilem delineare oportuiſſet, quam ſequens oſtendit tabula: non abs re fore duxi, ex cane hunc Galeni muſculum exprimere, qui à tranſuerſis uertebrarum ceruicis proceßibus ori*
O. *ginem O notatam ducens, ad quartam uſq; coſtam carnoſus fertur: ubi P notatus, in membraneum ceſſat ten*
P,Q. *dinem Q inſignitum, & deorſum ad aliquot adhuc coſtas pertinentem.*

R *Muſculus, à ſcapulæ baſi principium ducens, thoracemq; mouentium ſecundus.*

Pectoris os citra characterum impoſitionem conſpicuum eſt, quemadmodũ & coſtæ, & earundem interual-
S. *la, unà cum exterioribus muſculis intercoſtalibus. Quo tamen meliùs ſingula expendas, ſignificet S tertiæ coſtæ*
T,U. *os, T tertiæ coſtæ cartilaginem, U muſculum exteriorem intercoſtalium, in tertiæ & ſecũdæ coſtarum oßium*
X. *interuallo repoſitum, cuius fibræ deorſum in priora feruntur. X uerò denotabit exteriorem intercoſtalium muſculum, inter ſecundæ & tertiæ coſtarum cartilagines conſpicuum, cuius fibræ ſurſum in anteriora prorepunt.*

a *Arteria & uena, ſub pectoris oſſe deorſum ad abdominis ſuperiora propagatæ, hicq; à rectis abdominis muſculis reſectæ.*

Δ *Tranſuerſus abdominis muſculus, quem coſtarum ductus, ſeu fines, & oßis ſacri oßis ſiniſtro lateri commißi re-*
b. *gio, abunde hic circunſcribunt. Cæterùm b ſedem notat, qua obliquè aſcendentis muſculi tendo, tranſuerſo ab-*
c. *dominis muſculo pertinacißimè adnaſcitur, priuſquam rectum conſcendat. c autem indicat aſperitatem, quam muſculorum obliquè ductorum cum tranſuerſis muſculis connexus inibi molitur, ubi recti muſculi ſupra umbilici ſedem, uerſus pectoris os mutuò dehiſcunt.*

d *Foramen, uaſis ſeminarijs uirorum uiam præbens.*

e *Uena & arteria, in rectos abdominis muſculos, conterminasq; ſedes ſurſum excurrentes, à magna uaſorum crura adeuntium diſtributione.*

f *Hic ſiniſtri lateris rectus abdominis muſculus, à pubis oſſe dependet, uaſorum poſteriori ipſius ſedi commiſſorum ſeriem quoq; proponens.*

g *Spina oßis ilium, carnoſis partibus duorum obliquorum abdominis muſculorum liberata.*

h *Scapulis & ſiniſtro brachio mentem accommoda. ibidem namq; h ſuperiorem notat ſcapulæ angulum, cui muſculus ſcapulam mouentium tertius, & K inſignitus, inſeritur.*

i *Summus humerus, ſeu ſcapulæ elatior proceſſus.*

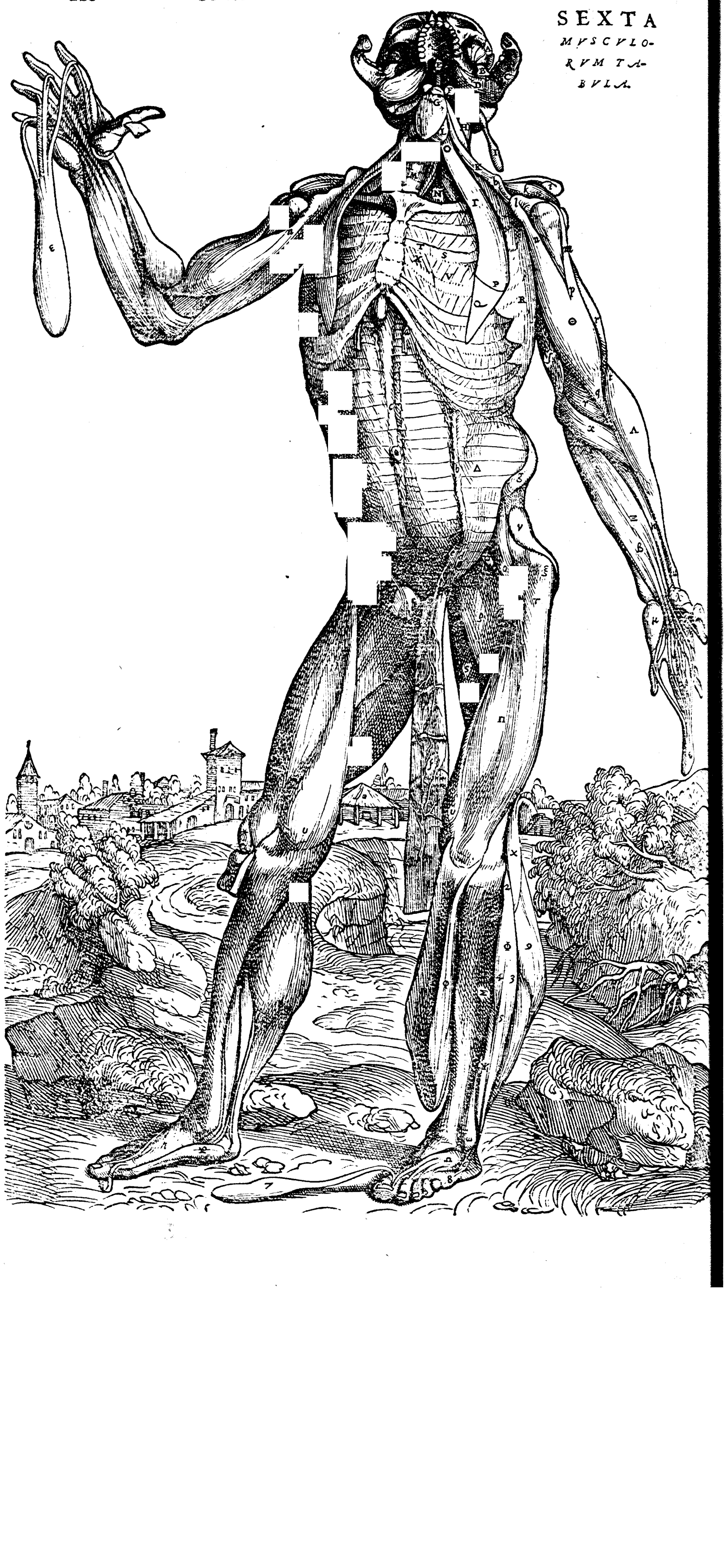
k *Muſculus brachium mouentium quintus, ſcapulæ ſinum occupans, qui inter elatiorem ipſius coſtam, & ſuperioris proceſſus radicem, ſeu ſcapulæ ſpinam, conſiſtit.*

l *Interior ſcapulæ proceſſus, anchoræ imaginem referens.*

Θ *Muſculus anterior cubitum flectentium, cuius exterius caput, quod à ſcapulæ acetabuli ſupercilio naſcitur, m*
m,n. *notat. n uerò indicat internum caput, ab interiori ſcapulæ proceſſu enatum. Quo tamen huius capitis nerueam partem à carnea exquiſitiùs diſcernas, huius tabulæ dextrum brachiũ ſpectabis, in quo n nerueã partem de-*
o.p.q. *notat, o aũt carneã. Cæterùm p duorũ capitũ coitũ indicat: q uerò tendinis, quẽ muſculus hîc educit, principiũ.*

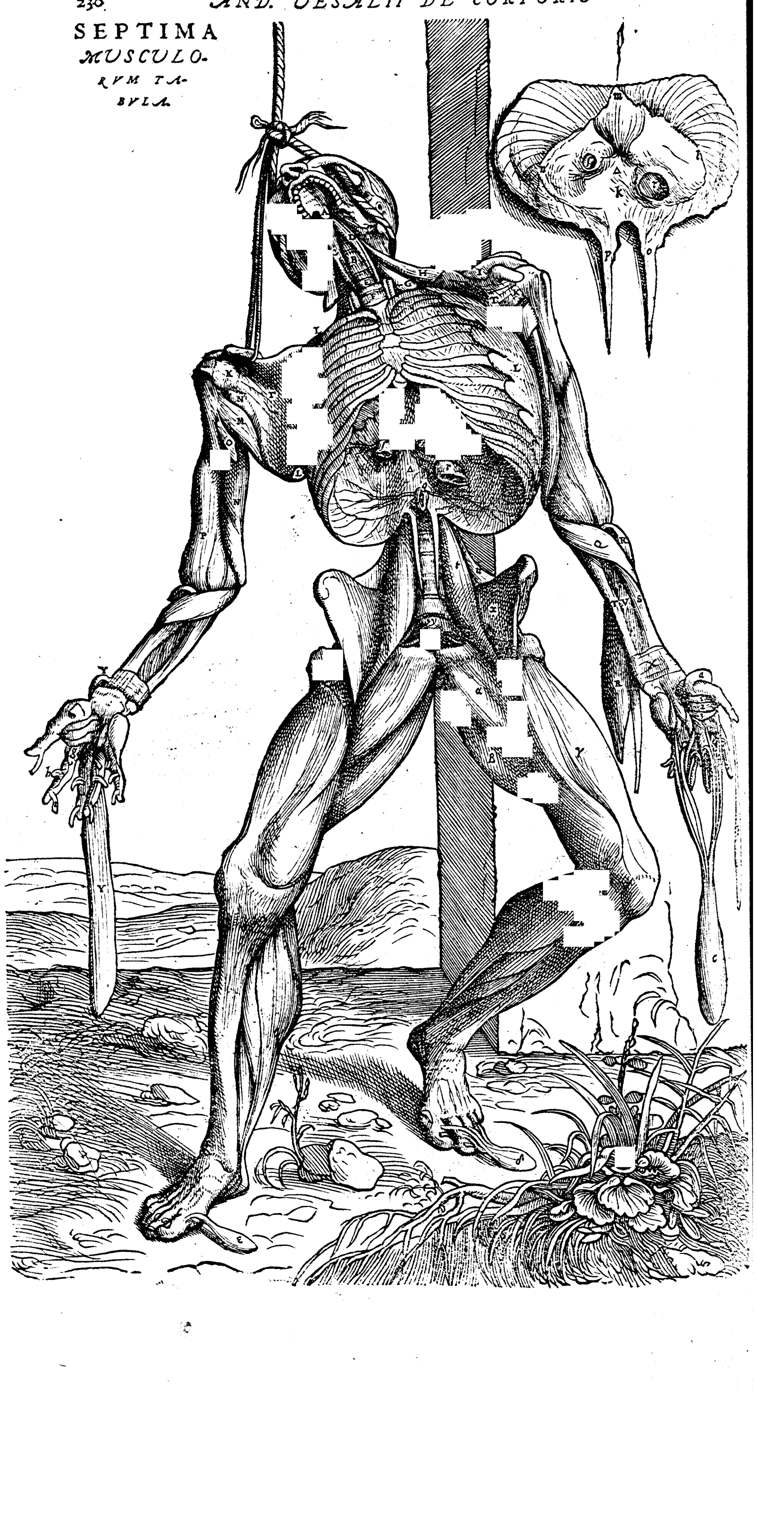
r,r *Muſcu-*

SEXTA MVSCVLORVM TABVLA.

ι,τ *Muſculus poſterior cubitum flectentium.*
ʃ *Muſculus, cubiti extenſionis autor, cuius principium ab humiliori ſcapulæ coſta enaſcitur.*
Λ *Muſculus radium mouentium longiſsimus, cuius altiſsimā partem, quæ hic oculis ſubijci poteſt, t indicat: ipſius*
t. *enim ortus in nona muſculorum tabula ſpectari poteſt, quæ hunc muſculum X inſignitum habet, uti decima*
u. *tabula illum litera e oſtendit. Cæterùm in hac tabula u præſentis muſculi inſertionem notat, quam in inferio-*
rem radij appendicem molitur.
x *Muſculus ſuperior duorum, qui radium in pronum ducunt.*
Ξ *Muſculus, tertium quatuor digitorum os flectens. & α quidem huius muſculi caput inſinuat. β autem ſedem,*
α.β. *qua muſculus in quatuor partes carneas diſcinditur, quæ ſingulos poſtmodū porrigunt tendines. Porrò qua ra-*
tione ad tertium uſq; digitorum internodium tendines huius muſculi porrigantur, & incumbentis muſculi ten
γ. *dines tranſeant, hîc in utraq; manu eſt conſpicuum. Sit tamen, doctrinæ gratia, γ tendo, tertium medij digiti os*
δ. *accedens. δ autem tendo, qui ſecundum os flectit, ut nunc dicam, cum cæteris ſui muſculi tendinibus, ex uola*
ad inſertionem uſq; auulſus.
ε *Muſculus ſecundum quatuor digitorum flectens articulum, qui ſuo principio, adeoq; à cubito liberatus, à tendi-*
num ipſius in ſecunda quatuor digitorum oſſa inſertione propendet.
ζ,ζ *Hos characteres referre oportet ad quatuor muſculos, quorum beneficio quatuor digiti adducuntur pollici, atq;*
hi interno lateri tendinum tertium os flectentium exporriguntur.
η,θ *Muſculus tertium pollicis os flectens, η notatur. θ autem ipſius tendinem proponit, inter muſculos primum pol*
licis os flectentes, & eos qui ſecundum pollicis os flectunt, prorepentem.
κ *Muſculus maior primum pollicis os flectentium, hic ab inſertione dependet.*
λ *Muſculus minor primum pollicis os flectentium, qui ſub maiori κ indicato recondebatur. Inter λ uerò & κ,*
primum pollicis os nudum excarneq; apparet.
μ *Muſculus primum parui digiti os uerſus exteriora flectens. Tuberculum uerò ante huius muſculi initium appa-*
rens, ulnæ eſt ſedes, qua ualidiorem ligamenti exporrigit portionem brachiale cubito colligantis.
ν *Tertius femur mouentium muſculus, hîc magna ex parte conſpicuus.*
ξ *Magnus exterior'ue femoris oſsis proceſſus.*
ο *Muſculus femur mouentium ſeptimus.*
ϖ *Muſculus femur mouentium ſextus.*
ρ *Muſculus femur mouentium octauus.*
ς *Quintus femur mouentium muſculus.*
Π *Octauus tibiam mouentium muſculus, uniuerſum femoris os quodammodo amplectens. τ inſinuatur amplum*
τ. *huius muſculi principium, à radice magni femoris proceſſus, & femoris collo enatum. Deinde Π priuatim in-*
dicat ſinus illius portionem, quo nonus tibiam mouentium muſculus continetur. Cæterùm carnoſæ huius muſcu
υ. *li partis terminus, inſtar ſemiglobi extuberans, in utroq; femore υ inſignitur.*
φ *Dependet hic muſculus tibiam mouentium ſeptimus, cuius cauitas argumento eſt, quî octauum tibiam mouen*
tium amplexetur muſculum, & qui horum tendines unà coeant. Quod ut commodiùs expenderes, in dextro
genu ſeptimus muſculus adeò ab octaui muſculi tendine diſſectus eſt, ut & patellæ ſeu molæ pars ibidem in con-
*. *ſpectum ueniat, * notata.*
χ,⸸ *Hæc ſedes, ad exteriorem genu regionem occurrẽs, oſtendit portionem quarti tibiam mouentis muſculi. atq; hic*
χ notat quarti muſculi ſedem, ipſius inſertioni proximam. ⸸ autem eam partem abſectam oſtendit, cui coxen
dicis oſsis appendix principium præbet, quum reliqua à femoris oſſe initium ducat.
Σ *In ſiniſtra tibia totum externum tibiæ oſsis latus conſpicuum eſt. Id dico latus, quod ad externam ſedem excar-*
nis etiam ante ſectionem partis habetur, quam & dextra tibia totam oculis ſubijcit. Cæterùm Σ priuatim no-
tat ligamentum, tibiæ os & fibulam, quà hæc inuicem dehiſcunt, intercedens.
Θ *Externus malleolus, & pars fibulæ excarnis.*
Φ *Muſculus pedem mouentium ſeptimus. Character 2 ipſius exortum indicat. 5 tendinis principium, quod an-*
2,5. *teriori & poſteriori parte, ac dein interiùs, quà fibulam ſpectat, carne adnutritur, ac 4 partem notat anterio-*
4,3. *rem carneam, 3 uerò poſteriorem.*
⸸ *Octauus muſculus pedem mouentium, magna ſui portione ſub ſeptimo occultatus. Cæterùm charactere 6 hu-*
6. *ius muſculi tendo, ad poſteriorem exterioris malleoli ſedem reflexus, indicatur.*
Ω *Muſculoſa moles, cuius beneficio pollex & tres ipſi proximi digiti in externum latus ducuntur.*
7 *Hic procumbit muſculus pollicem extendens, ſuæq; inſertioni adhuc hærens.*
8 *Muſculus paruum digitum in exteriora abducens, hac ſede obuius eſt.*
9 *Secundus muſculus pedem mouentium.*
℞ *Muſculus in dextro pede inſignitur, pollicem in internum latus à cæteris digitis abducens. Poſteriori dextræ*
tibiæ ſedi nullos adhibuimus characteres, quòd ea cum præcedentibus tabulis prorſus reſpondeat.

SEPTIMA
MUSCULORUM TABULA.

SEPTIMAE MVSCVLORVM TAbulæ characterum Index.

SEPTIMAE muſculorum tabulæ corpus laxato fine, à quo inter pingendũ pendebat, in poſteriora tantùm procidit, quantùm reſecto iam peritonæo, & omnibus quæ illo amplexantur, uidendo ſepto tranſuerſo ſuffi cit. quod etiam in præſenti tabula ad ſiniſtram ea forma appictum cernis, qua exectum, parietiq; ſuo lentore hærens, nobis apparuit. Quo minus autem dextra ſcapula, effractæ alæ ritu deorſum decumberet, illam funiculo ita ſuſpendimus, ut uniuerſum ipſius cauum in conſpectu ſit.

A *Gurgulio, à palati termino propendens, inferiori interim maxilla prorſus amota.*

B *Aliquot ceruicis uertebrarum corpora anteriori ſede, qua muſculis non obteguntur, ſe hîc oſtendunt.*

C,D *Primum par muſculorum dorſum mouentium.*

E *Stomachi ſeu gulæ hîc præſectæ pars.*

F *Aſperæ arteriæ ſtomacho inſtratæ pars, hîc quoq; iuxta iugulum à reliqua caudicis ſui portione liberata. Cæterùm uaſa utrinq; ad aſperæ arteriæ latera occurrentia, ſoporales ſunt arteriæ, cum internis iugularibus uenis, & ſexto neruorum cerebri pari.*

G *Muſculus alter ſecundi paris dorſum mouentium.*

H *Scapulam mouentium tertius, qui in dextro latere tranſectus eſt.*

I *Muſculus brachium mouentium quintus, inter elatiorem ſcapulæ coſtam, & ſuperioris ipſius proceſſus radicem repoſitus.*

Γ *Muſculus brachium mouentium ſextus, totam ſcapulæ cauam anterioremúe occupans ſedem. Huius inſertio*
K. *K inſignitur, reliquaq; ipſius forma ex ſcapulæ imagine deprehenditur. quanquam ſi præſentis muſculi triangularem figuram uolueris conſtituere, licebit K, L & L ſimul conferre.*

L,L *Muſculus thoracem mouentium ſecundus, octo ſuperioribus coſtis manus modo inſertus.*

M *Brachium agentium tertius, & ab inferiori ſcapulæ coſta, iuxta baſis ſcapulæ inferiorem angulum enatus.*

N,N *Muſculus cubitum extendentium, cuius initium ſuperiori N inſignitum, à ſcapula educitur.*

O *Portio tendinis muſculi brachium mouentium quarti.*

P *Cubitum flectentium poſterior, qui totus ferè hîc eſt conſpicuus.*

Q *Radium in pronum conſtituentium ſuperior.*

R,R *Anterior cubitum flectentium, qui ab oſſibus, unde initium duxit, liberatus, ac à brachio auulſus, à ſua dependet inſertione.*

S *Radius.*

T *Ulna.*

V *Ligamentum inter radium & ulnam, quà inuicem dehiſcunt, intercedens.*

X *Radium in pronum mouentium inferior muſculus, propemodum quadratus.*

Y,Y *À dextro radio (qui cum uniuerſa manu magis quàm ſiniſtra attollitur) dependet à ſua inſertione longior radium in ſupinum ducentium muſculus.*

a *Minor primum pollicis os flectentium muſculus, ſuo initio liberatus, ab illo cui inſeritur oſſe tantum pendet.*

1,2,3 *Tribus his characteribus muſculi notantur ſecundum pollicis os flectentes.*

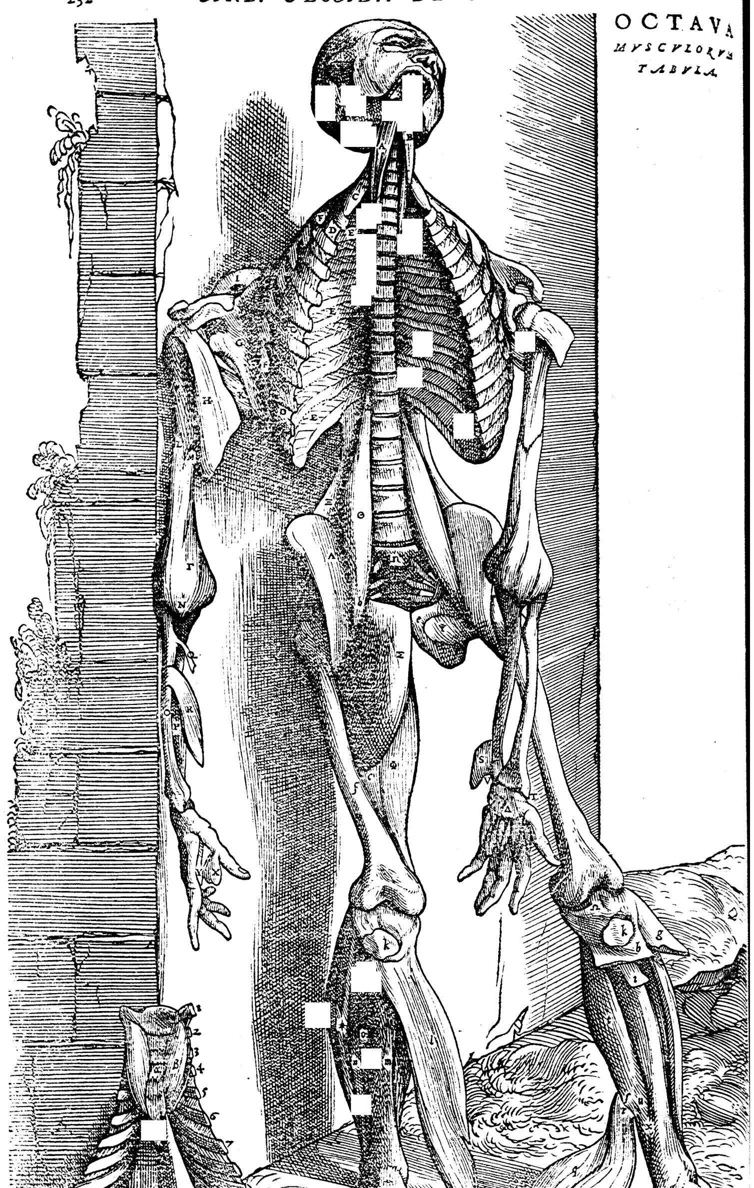
b *Dependet à ſua inſertione muſculus tertium pollicis internodium flectens.*

c *Muſculus tertij quatuor digitorum oſſis flexus autor, à cubito reſectus, deorſum eſt reflexus. Hunc ſedulò intue-*
bere, quòd illius tendinibus muſculi attendantur, quatuor digitos pollici adducentes: quorum is qui indicem mo
d. *uet, d inſignitur, perinde ac reliqui tres, ab inſertione dependens. Quinetiam tendinum muſculi ſecundum qua-*
e. *tuor digitorum os flectentis portiones hîc adhuc ſeruantur. ac portioni quidem indici propriæ e inſcripſi: tendini*
f. *autem tertium indicis os flectenti, f. Cæterùm in dextra manu dictorum muſculorum duntaxat conſpiciuntur*
g.h. *inſertiones. ac g in indice inſertionem indicat muſculi indicem pollici adducentis: h inſertionem tendinis ſecun-*
i. *dum indicis os flectentis. i inſertionem tendinis, qui tertij eius digiti oſſis flexioni præficitur.*

Præſentis tabulæ thorax, quòd ad intercoſtales ſpectat muſculos, præcedentis tabulæ thoraci reſpondet: unde etiam characteribus non uenit obliterandus.

Δ *Septum tranſuerſum, cuius membraneus circulus in ſepto extra corpus expanſo, & ſuo mucore parieti aggluti-*
k,l,m,n. *nato, circũſcribitur k, l, m, n. quod uerò exteriùs hos characteres ambit, & foris exiſtit, fibriſq; interſtinguitur,*
o,p. *carneam ſepti partem eſſe putato.   o,p Duo ligamenta, ſeu tendines ſepti, uertebrarum in lumbis conſiſten-*
q. *tium corporibus inſerti.   q Septi ſciſſura, qua id uertebrarum incumbit corporibus, ac magnam arteriam,*
uenamq; coniugis expertem tranſmittit, aut illis cedit, quarum orificia q in corpore huius tabulæ poſitum indi-
r. *cat, quemadmodum & arteriæ ramos in ſeptum excurrẽtes.   r Foramen ſepti, ſtomacho uiam præbens, qui*
ſ. *etiam r in corpore inſignitur.   ſ Foramen in ſepto trãſuerſo, uenæ cauæ caudici paratũ, qui in corpore ſ notatus conſpicitur.*

OCTAVA
MVSCVLORVM
TABVLA.

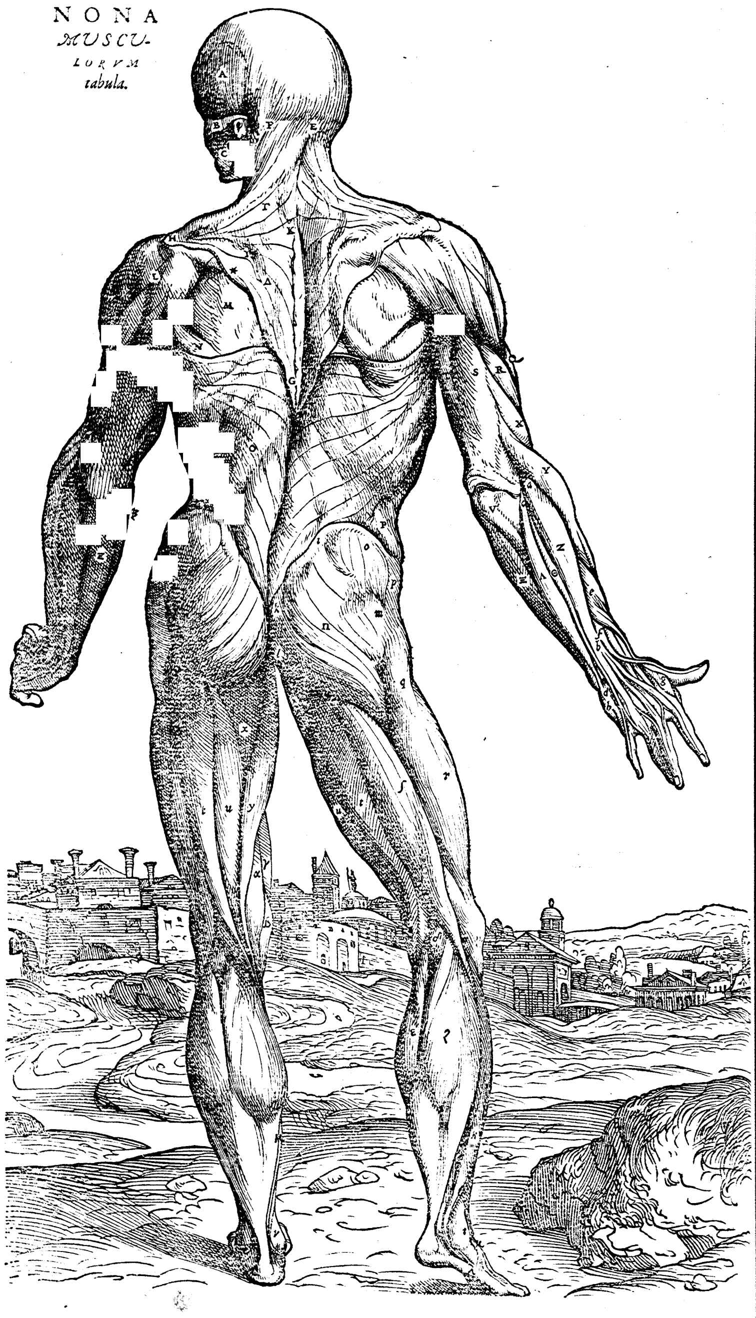
ι *Muſculus femur mouentium ſextus.*
u *Muſculus dorſum mouentium nonus.*
x *Femur mouentium ſeptimus, qui perinde ac ſextus, propter ablatum peritonæum, magis quàm in præcedentibus tabulis ſe offert.*
y *Sacrum os hic inſignitur, neruiq; aliquot ab ipſius medulla educti, obuij ſunt.*
α *Femur mouentium octauus.*
β *Quintus femur mouentium.*
γ *Tibiam mouentium octauus.*
δ *Muſculus pollicem à cæteris digitis amouens, ſua tantum hæret inſertione.*
ε *Dependet & hic quoq; ab inſertione muſculoſa moles, pollicem & tres ipſi proximos digitos in externum latus ducens. Quæ uerò in præſentis tabulæ tibijs occurrunt, illis reſpondent, quæ prioribus tabulis fuere obuia. hactenus namq; ex poſteriori tibiæ ſede nullus eſt abſectus muſculus: & in anteriori tibiæ regione, hoc figuræ ſitu, nihil præter excarnem, etiam ante anatomen, tibiæ oſsis partem, eſt obuium.*

CHARACTERVM OCTAVAE MVSCVlorum tabulæ Index.

HAEC tabularum anteriorem corporis faciem exprimentium poſtrema eſt, muſculos in anteriori hac ſede ex ſectionis ſerie adhuc reliquos proponens. Ut uerò interiores intercoſtalium oſtenderet muſculos, & eos qui in interna thoracis ſede pectoris oſsis attenduntur lateribus, os illud unà cum coſtarum cartilaginibus exectum, & ſub dextræ manus indice ita propoſitum cernis, ut internam ipſius referat faciem, thoracis cauitatem reſpicientem.

A,B *Muſculi collum, ſuperioremúe dorſi partem flectentes, dorſumq; mouentium primum coniugium.*
C *Muſculus à prima enatus coſta, ſecundiq; dorſum mouentium paris alter.*
D,D *Exteriores muſculi intercoſtales, in coſtarum oſsium interuallis conſpicui.*
E,E *Interiores muſculi intercoſtales, in coſtarum oſsium interuallis obuij.*
F,F *Muſculus octo thoracis coſtis inſertus, ipſiusq; motorum ſecundus.*
G *Utrinq; ſcapula modò nuda excarnisq; eſt, muſculi F inſigniti ope adhuc corpori hærens.*
H *Muſculus dependet, brachium antrorſum circumuertens, ſcapulæq; cauum occupans.*
I *Muſculus ſuperiori ſcapulæ baſis angulo inſertus, ipſamq; agentium tertius, ab inſertione pendens.*
Γ *Poſterior cubitum flectentium muſculus, cuius principij elatior exteriorq; pars L inſignitur, demiſsior uerò in-*
L,M,N. *teriorq; pars M. Inſertio autem præſentis muſculi N indicatur.*
O *Radius.*
P *Ulna.*
Q *Tendinis muſculi cubitum flectentium anterioris pars.*
R *Muſculus ab inſertione dependet, radium in pronum mouentium ſuperior.*
S *Muſculus à ſiniſtra ulna dependet, radium in pronum ducentium inferior.*
T,U *Sede T inſignita, ligamentum, brachiale ad cubitum nectens, craſsius apparet, ut etiam ſede U notata.*
X *Muſculi ab inſertione propendent, ſecundum pollicis internodium flectentes.*
Δ *In poſtbrachiali dilucidiùs exprimi nequierunt octo muſculi, quatuor digitorum primos articulos flectentes. Cæ-*
Y. *terùm dextra manus in latus picta eſt, ut muſculū Y inſignitum offerret, qui primū indicis os introrſum flectit.*
Θ *Sextus femur mouentium muſculus, cuius initium è uertebrarum procedens corporibus, a inſignitur. b uerò*
a,b. *ipſius ſedes indicatur, qua tendinem educere incipit.*
Λ *Septimus femur mouentium muſculus.*
Ξ *Muſculus dorſum mouentium nonus.*
Π *Sacrum os, ex cuius anterioribus foraminibus nerui proſilire hic uidentur.*
Σ *Octauus femur mouentium muſculus, qui ut ualde eſt carneus, nonnihil hic laxus propendet.*
Φ *Quintus femur mouentium muſculus. Uerùm Φ priuatim huius muſculi partem notat poſteriorem, c autem*
c. *anteriorem.*
e *Pubis oſsis anterior ſedes, quæ hoc latere ex ſectionis ſerie, carne eſt denudata.*
Υ *Muſculus femur mouentium nonus, anteriorem pubis oſsis foraminis ſedem occupans.*
Ω *In ſiniſtro genu tendines, ſeptimi tibiam mouentium muſculi g inſigniti, & octaui h indicati, & noni i notati,*
g,h,i. *à genu reflexi ſunt: ac patellam ipſis innatam, ac k inſignitam, oculis ſubijciunt. In dextro autem crure octa-*
k,l. *uus tibiam mouentium muſculus, ſolus ab inſertione ac integer dependet, l notatus, & patellam ſibi innatam ſeruans, cui etiam k inſcripſimus.*
m *Tibiæ oſsis anterior ſedes, omni prorſus muſculo libera.*

NONA MVSCVLORVM *tabula.*

n Fibulæ anterior ſedes, ex diſſectionis ſerie muſculis omnibus iam denudata.

o Ligamentum inter tibiæ os & fibulam inibi repoſitum, ubi hæc oſſa inuicem dehiſcunt.

* Qui hic ſpectantur muſculi, illi ſunt, quos ſexta muſculorū tabula expreſsit literis Φ & Υ, ſeptimus nimirum & octauus pedem mouentium. In ſuperiori pedis ſede modò nulli adhuc reliqui ſunt muſculi, oſſaq́ duntaxat ligamentis obducta, in conſpectum ueniunt. Cæterùm muſculi, qui hactenus in tibiæ poſteriori ſede fuere obuij,
p,q. ſectionis ſerie nunc auferri incipiunt. ac p,q notant primum ac ſecundum pedem mouetium, à quarto eiuſdem
ſ,t. motus autore muſculo, t inſignito, ad characterem ſ propendentes, quo priuatim notatur tendo tertij pedem
mouentium muſculi, qui inter ſ & u deducitur.

u Muſculi pars hic occurrit, quatuor digitorum tertium articulum flectentis.

x Hic obſcurè ſe offert pedem mouentium quintus.

α Pectoris oſsis poſterior, ſeu cor ſpectans ſedes.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 His characteribus ſeptem uerarum coſtarum indicantur cartilagines. Reliquæ autem quatuor cartilagines, octauæ, nonæ, decimæ & undecimæ coſtarum cartilagines ſunt.

β Muſculus humanum thoracem mouentium ſextus.

NONAE MVSCVLORVM TABVLAE characterum Index.

NONA tabula, omnium poſteriorem corporis faciem exprimentium prima occurrit, nullum abſectum habens muſculum, præter eos quos carnea membrana conſtituit, tertiaq́ tabula obuios fecit. Verùm tranſuerſa in externa cubiti ſede iuxta brachiale repoſita ligamenta hic diſſecuimus, quòd prima & ſecunda tabulis abunde fuerint conſpicua, & numerorum characteribus inſignita.

A Temporalis muſculus.

B Os iugale.

C Maſſeter præcipuè appellatus muſculus, ſeu inter muſculos maxillam inferiorem mouentes ſecundus deſcribendus. Auris uero foramen, cum ipſi ſubiectis glandulis, citra characterem eſt obuium.

D Muſculus caput mouentium, qui à pectoris oſſe & clauicula enatus, in mamillarem temporis oſsis proceſſum inſeritur.

Γ,Δ Muſculus ſecundo loco inter ſcapulam mouentes recenſendus. Atq; huius principium, ab occipitij oſſe prona-
E,F,G. tum, E ac F inſignitur. E uerò uſq; ad G, muſculi notatur principium ab occipite, ad octauæ uſq; thoracis uer
H,I. tebræ ſpinam, à mediarum uertebrarum apicibus quodammodo enatum. H,I inſertio indicatur, quam muſcu-
* lus in ſcapulæ ſpinam, & ſummum humerum, latiuſculamq́ clauiculæ ſedem molitur. * hac ſede præſens muſculus, quaſi membraneum ſemicirculum obtinet, ſeu carnoſæ ipſius fibræ in ſemicirculi hic ceſſant circunferen
K. tiam. Hac parte K inſignita, ceruix collum'ue, thoracis elatiſsimæ parti cōmittitur. Lineæ autem, lateráue muſculum circunſcribentia, in hunc modum colliguntur. Ab E ad F prima protenditur, ad occiput tranſuerſim ducta. Quòd autem huius extremum F notatū, non tantum ab auris radice diſtare hic uideatur, quantum F remouetur ab E, pictura in cauſa eſt, oculum fugiens: quod & ſiniſtrum brachium, in anteriora porrectum, liquidò commonſtrat. quod fortè ὀπτικῆς ignarus, plus æquo breuius eſſe arbitraretur. Porrò ſecunda linea præſentis muſculi ab E per K ad G metitur. Tertia autem ab F ad H. Quarta ab H ad G. Atq; his lineis muſculus terminatur. Inſertionis autem linea, ab H ad I protenſa, & ille quoq; ductus, qui ab I ad K metiri poſſet, nullæ prorſus ſeparationis diuiſionis'ue muſculi in partes, notæ exiſtunt.

L Muſculus brachium attollens, eiusq́ motorum ſecundus.

M Muſculus gibbam ſcapulæ ſedem occupans, brachiumq́ mouentium ſeptimus.

N Muſculus ab humiliori ſcapulæ coſta pronatus, & brachium mouentium tertius.

O Muſculus brachium agentium quartus, ſequenti tabula ⊖ inſigniendus.

P In præſentis tabulæ dextro latere, P indicat portionem abdominis muſculi, quem obliquè deſcendentem uocamus.

Q Nonnihil in dextro brachio occurrit anterior brachium flectentium muſculus.

R Poſterior cubitum flectentium muſculus.

S Muſculus cubitum extendentium, cuius principium ab humeri pendet ceruice.

T Muſculus cubitum extendentium, cuius principium ab humiliori ſcapulæ coſta pronaſcitur.

V Vlnæ ſedes triangula, nullis obtecta muſculis, excarnis'ue, ac præcipuè inſertionem excipiens neruoſæ cubitum extendentium muſculorum inſertionis.

X Muſculus radium in ſupinum agentium, qui in inferiorem radij appendicem inſeritur.

Y Muſculus, bicorni tendine brachiale extendens.

Z Muſculum Z inſignitum, autorem extenſionis indicis, medij ac anularis recenſebimus, cuius initium a indi-
a,b. catur. Sedes uerò, qua carneus eſſe deſinit, tendineſq; educit, b inſignitur.

Θ Muſculus, qui nobis parui digiti extenſionis autor recenſebitur. Cæterùm etſi in externa poſtbrachialis ſede, & ad digitorum radicem aliquo modo exprimere conati ſumus, quî duorum muſculorum, quos Z & Θ inſigniuimus, tendines commiſceantur, & uariè lateſcentes, ſuiſmet ipſorum portionibus rurſus uniantur: nihilominus tamen, quum hæc commixtio omnibus non ſit eadem, hanc ex uarijs ſectionibus te potius quàm ex hac unica delineatione, petere optauerim.

Λ Muſculus brachiale extendentium, cuius principium c inſignitum, ab humero pendet: inſertio autem d indi-
c,d. cata, in poſtbrachialis os perficitur, paruum digitum ſuſtinens.

Ξ In utroq; cubito Ξ inſignitur muſculus, brachiale flectens, quartoq; brachialis oſsi inſertus, ac in nulla muſculorum tabula æquè atq; hic conſpicuus. Quemadmodũ & muſculi latum manus tendinem producentis initium,
q;. hic ad characterem q; eſt obuium, unà cum exortu muſculi brachiale flectentis, qui poſtbrachiali inſertus, Λ in tertia muſculorum tabula notatur.

e Muſculi hàc obliquè prorepentes, illi ſunt, quorum alter unum tendinem brachialis oſsi pollicem ſuffulcienti inſerit: alter uerò unum tendinem primo pollicis oſsi offert, alium ſecundo & tertio pollicis oſsi inſerens.

f Muſculus tribus pollicis oſsibus externa ſede inſertus, & pollicem uerſus indicem euertens.

g Muſculus pollicem indici proximè adducens.

h Muſculus, parui digiti à reliquis abductionis autor.

Π Primus femur mouentium muſculus, i,k,l,m & n circunſcriptus. Quandoquidem i uſq; ad k, ſui principij
i,k,l,m,n. partem notat, quæ ex oſsis ilium ſpina enaſcitur. k autem ad l, principij partem indicat, ab oſſe coccyge, infimaq; ſacri oſsis ſede pendentem, ubi etiam ſiniſter muſculus dextro contiguus eſt. m indicat elatiorem ipſius inſertionis partem. n autem inſertionis infimam notat partem: quæ quia inter muſculos tibiam mouentes hic penitiùs ſe inſinuat, reconditaq;, omni ex parte non eſt conſpicua.

o Secundus femur mouentium muſculus, magna ex parte primo adhuc obtectus.

p Sextus tibiam mouentium muſculus, in latum illum degenerans tendinem, qui femur amplexantibus muſculis obuoluitur: attamen non ad eam pertingit craſsitiem, ut ſubditos ipſi muſculos obſcurare poſsit, adèo ut illis quo-
q. que characteres iam ſim inſcripturus. Cæterùm q notat huius ſexti tibiam mouentium muſculi carnoſæ partis terminum.

r Septimus tibiam mouentium muſculus, membraneo tendine ſexti tibiam mouentium muſculi obtectus.

ſ Quartus tibiam mouentium muſculus, ſeptimi muſculi poſteriori ſedi attenſus.

t Tertius tibiam mouentium muſculus, in utroq; crure (quemadmodum & ſubſequentes aliquot) notatus.

u Muſculus, quem quinti tibiam mouentium loco habemus.

x Apparet & hic quoq; portio muſculi femur mouentium quinti.

y Muſculus ſecundus tibiam mouentium.

α Muſculus tibiam mouentium primus.

β Octauus tibiam mouentium muſculus.

γ Nonus tibiam mouentium muſculus, modica ex parte, ut & duo proximè præcedentes muſculi, conſpicuus.

δ Hoc ſinu, tibiam accedens arteria, unà cum maxima cruris uena, & neruo quoq; totius corporis craſsiſsimo uehuntur.

ε Muſculus primus pedem mouentium.

ζ Secundus pedem mouentium muſculus.

η Septimus pedem mouentium muſculus.

θ Octauus pedem mouentium muſculus, ſub ſeptimo occultatus, modicè admodum ſe hic ſpectandum offert.

ι Excarnis fibulæ pars, ipſeq; adeò exterior malleolus.

κ Aliqua ex parte portiuncula hic occurrit, muſculi pedem mouentium noni: hic enim ipſius tendo ad inſertionem ſuam ſe offert.

λ Muſculus paruum digitum à cæteris abducens.

μ In ſiniſtra ſura, tendo tertij pedem mouentium muſculi notatur.

ν Interior malleolus.

DECIMAE MVSCVLORVM TABVLAE, QVAM SEQVENS PROPONET PAgina, characterum Index.

IN HAC omnium tabularum decima, poſteriorem uerò faciem exprimentium ſecũda, muſculi aliquot, qui in præcedente tabula erant prorſus cõſpicui, iam ſectionis ſerie adempti dependent: multiq; in illa non obuij, hîc ſeſe commonſtrant. Verùm interim prorſus ablatus eſt ille muſculus, quem nona tabula Γ & Δ inſigniuimus, quòd uidelicet nuſquam aptè formam ipſius dependens oſtendere potuiſſet, quorundamq; muſculorum inſpectionem occupaſſet.

A *Dexter primi paris caput mouentium muſculus.*
B,B *Secundi paris caput mouentium dexter.*
C *Scapulam mouentium tertius muſculus.*
D *Clauicula, ſectionis ſerie muſculis hîc denudata.*
E *Muſculus humani thoracis motorum tertius, ſequenti tabula F notandus.*
Γ *Muſculus ſcapulam mouentium quartus, cuius primum latus ad dorſi uertebrarum aliquot ſpinas deductum,*
G,H. *à G ad H metitur. Secundum uerò latus, ad ſcapulæ baſim pertinens, ab I ad K protenditur. Tertium latus à*
I,K. *G ad I, & quartum ab H ad K pertinet.*
L *Muſculus brachium mouentium quintus, inter ſcapulæ ſpinam, & elatiorem ſcapulæ coſtam locatus.*
M *Scapulæ ſpina, ac ſummus humerus, à ſecundo ſcapulam mouentium muſculo liber.*
Δ *Muſculus brachium mouentium ſecundus, quem in poſteriori corporis ſede promptè circunſcripſeris, ſi P mu-*
P. *ſculi inſertionem eſſe cognoueris. P namq; ac N & O, trianguli modo, dictam muſculi partem terminant, an-*
N,O. *teriori interim parte Ξ in quarta tabula muſculorum inſignita.*
Q *Brachium mouentium ſeptimus muſculus, gibbam ſcapulæ ſedem occupans.*
R *Muſculus brachium mouentium tertius, ab humiliori ſcapulæ coſta circa eius baſim enatus.*
& *Hac ſede aliquot dorſum mouentes muſculi exporriguntur, unà cum humanum thoracem mouentiũ quarto.*
Θ *Hunc muſculum ſecunda tabula Γ inſignitum proponebat: eſt autem is, cuius beneficio brachium deorſum,*
S,T. *uerſus dorſum uellitur, idq; mouentium quartus. S & T, muſculi huius principij indicant longitudinẽ: V par-*
V. *tem ipſius inſertioni proximam, quæ hic oſtendi nequit: uerùm in ſeptima tabula O inſignita, utcunq; fuit ob-*
X. *uia. X autem muſculi latus ea ſede indicat, ubi ab ilium oſſe non amplius enaſcitur. Circunſcribes uerò præſentis*
Y. *muſculi latera ab S ad T, dein à T per X ad V, inſuper ab S ad V. Cæterùm Y notabit inferiorem ſcapulæ baſis angulum hic extuberantem, & tertio muſculi latere intectum.*
Z *Obliquè deſcendentis abdominis muſculi portio.*
a *Muſculus, ab humiliori ſcapulæ coſta principium ducens, & cubiti extenſionis opifex.*
b *Muſculus, à ceruice capitis humeri iuxta ſcapulam originem ducens, ac cubiti extenſionis autor.*
c *Portio anterioris cubitum flectentium muſculi.*
d *Portio poſterioris cubitum flectentium muſculi.*
e *Muſculus radium in ſupinum agentium longior, qui à brachio ad humiliorẽ uſq; radij appendicem procẽditur.*
f *Muſculus, bicorni tendine brachiale extendens.*
g *Hac ſede ligamentum conſpicitur membraneum, ſuperiorem radij partem humero colligans. Sunt uerò ab hac ſede reſecti tres muſculi, qui deorſum à manu pendent.*
h,h *Hac ſede, inter utrunq; h, h occurrente, ulna iam carne omni, muſculiſ'ue libera cernitur.*
i *Muſculus brachiale flectentium, qui quarto brachialis oſſi inſeritur.*
Λ,Ξ,Π *Tres iſti characteres, tria notant muſculorũ principia, ab ulna pronata. Primum Λ inſignitum, illud eſt, quod radio ante medium illius longitudinis inſertum, muſculum cõſtituit, radium in ſupinum agentium breuiorem.*
k,l. *Secundum principium Ξ indicatum, illud eſt, quod in duas portiones, k & l notatas dirimitur. k enim eam ſignificat portionem, quæ tendinem brachialis oſſi pollicem proximè ſuſtinenti offert. l uerò inferiorem inſinuat*
m,n. *portionem, quæ dein bipartita, unam partem, quæ m inſcribitur, primo pollicis oſſi inſerit: alteram n indicatam, in ſecundum & tertium pollicis oſſa implantat. Porrò tertium principium, Π inſignitum, illud demum*
o,p. *eſt, quod in duas quoq; partes, o & p indicatas diſcinditur: quarum ſuperior, o notata, tribus pollicis oſſibus inſeritur: inferior uerò, p indicata, indicem ac medium à pollice abducere creditur, etſi potiſſimũ indicem adeat.*
q *Propendet ab inſertione muſculus, brachiale unico tendine extendens.*
r *Propendet hîc quoq; ab inſertione muſculus, paruum digitum præcipuè extendens.*
ſ *Muſculus à digitorum radicibus hic dependet, qui indicem, medium & anularem in primis extendit.*
t *Muſculus, pollicem indici proximè adducens.*
Σ *Secundus femur mouentium muſculus, cuius exortum, ſemicirculi formæ quodammodo reſpondentem, u & x*
u,x. *notant. quanquam u in anteriora magis adhuc deberet exporrigi, ſi præſens tabula in latus magis uerteretur.*

Cæterùm

DECIMA MUSCULORUM TABULA.

y. *Ceterùm y huius muſculi indicat inſertionē. unde etiam u, & x, & y, uniuerſum muſculum circunſcribunt.*

α *Magnus exteriorq; femoris proceſſus.*

β *Quartus femur mouentium muſculus.*

γ *Ligamentum à tranſuerſo quinti oßis ſacri oßis proceſſu, in acutum coxendicis oßis proceſſum pertinens.*

δ *Ligamentum à dicto nunc ſacri oßis proceſſu in poſteriorē elatioremq; appendicis oßis coxendicis ſedē inſertum.*

ε *Muſculus femur mouentium decimus, qui hàc à poſteriori pubis oßis ſede reflexus, alium ueluti muſculum ſuprà infraq; ipſi attenſum commonſtrat.*

ζ *Quoniam hæc ſedes, quantum ad muſculorum ſeriem attinet, ſequenti tabula, perinde atq; hic erit conſpicua, neruum ab hac tabula non reſecuimus, quem quartum femur petentium numerabimus, eum ſecunda tertiaq; figuris, Capiti undecimo libri quarti præponendis, charactere 71 indicaturi. Præſens etenim neruus, is profectò eſt, ſecundùm quem ex caluariæ cauitate, per dorſi uertebrarum foramen, quod dorſali medullæ tranſmittendæ paratur, deſcendens humor, in pedes confluit, quem nonnulli haud infrequenter inſtar tepentis, alij inſtar fri*

η. *gidæ aquæ demanare, ac in crus profluere ſentiunt. Ad hæc, eundem neruum in poplite η notatū cernis. quanquam η priuatim ipſius grandiorem indicet portionem: quæ etſi in alias quamplurimas ſoboles diſſeminetur,*

θ. *præcipua tamen ipſius parte, pedis inferiora inter calcem & interiorem malleolum petit. θ uerò præſentis nerui in poplite bipartiti minorem inſinuat ramum, maxima ſui parte in muſculos digeſtum, exterius tibiæ latus, & anteriorem eiuſdem ſedem occupantes: qui mehercule non minus quoq; accuratè, quàm quiuis corporis neruus eſt obſeruandus, ſi non ob aliud, ſaltem propter urentia medicamina, quæ ſubinde hic ægris adhibentur, ut ulcus eorum ui inuſtum, humorem ſecundùm hunc neruum decurrentem expurget. Nam quod inuritur ulcus, huic nerui ramo, θ indicato, uicinum eſt: & quum paulo inferiùs fiat, quàm ſuperior fibulæ conſiſtit appendix, ramus ille præcipua ſua portione contingi nequit. Atq; eiuſmodi ſanè pleraq; crebro ſermoni adijcerem, niſi ridiculum arbitrarer, reliquas medicinæ partes huic Anatomicæ miſceri, aut ego etiam eiuſmodi aliqua non eſſem priuatim ſuo tempore, uti iam cœpi, exaraturus.*

κ, κ *In utroq; femore κ occurrit, muſculum notans femur mouentium primum, qui in ſiniſtro crure integer à ſua ſede reflexus eſt, inſertione duntaxat corpori commiſſus, quæ in dextro crure ſolùm inibi reliqua eſt, ubi uali-*

λ. *dißima ſpectatur: ubi autem leniter, membraneq; tantùm ritu inſerebatur, λ aſſcriptum cernis.*

μ *Septimus tibiam mouentium muſculus, non amplius membraneo ſexti muſculi tendine obtectus.*

Φ *Tertius tibiam mouentium muſculus, cuius caput ν inſignitur: ſedes uerò tendinem primùm educens, ξ. Inſer-*

ν, ξ. *tionem autem tertia muſculorum tabula proponebat, charactere 3 inſignitam.*

Υ *Quartus tibiam mouentium muſculus.*

ϖ, ϖ *Quintus tibiam mouentium muſculus.*

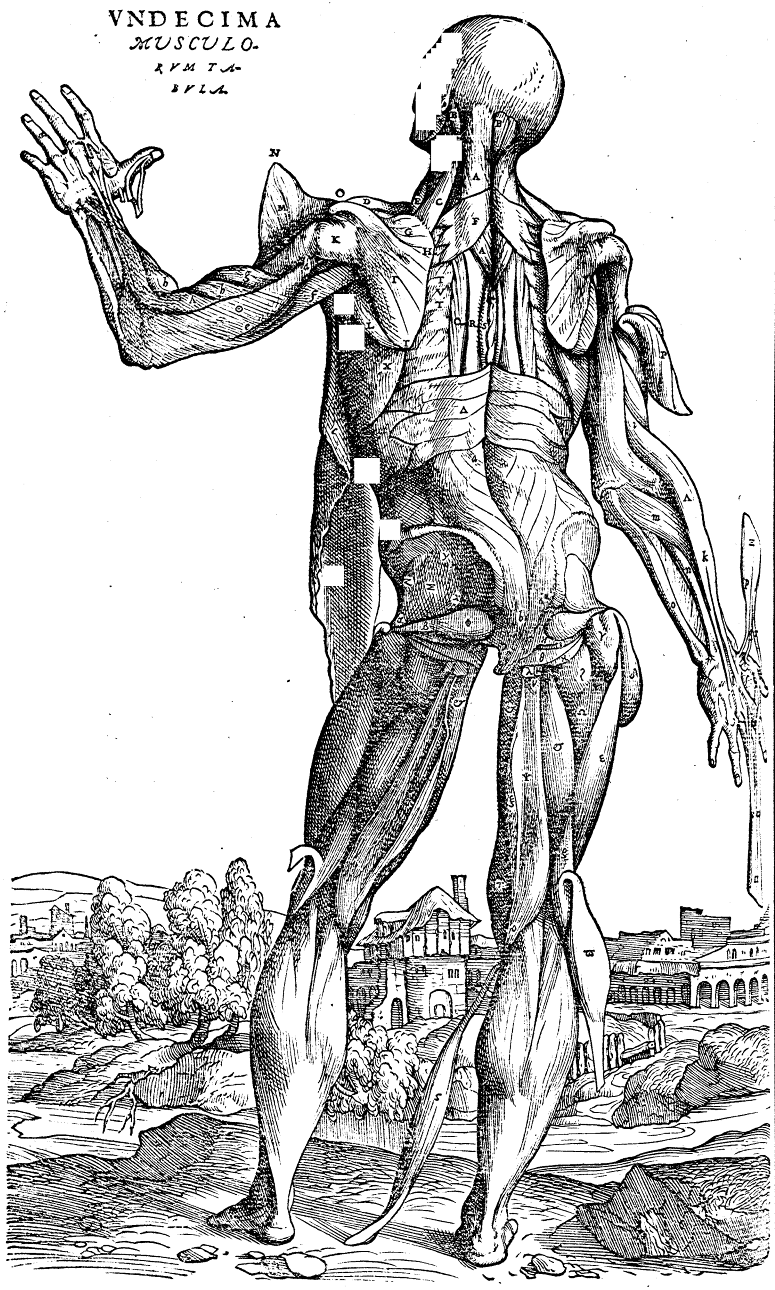
ϱ *Quinti femur mouentis muſculi portio.*

ς *Secundus tibiam mouentium muſculus.*

τ *Portio octaui tibiam mouentis muſculi, reſecto iam interim primo tibiam mouente, qui aliàs hic in orbe occurreret. Quod uerò ad muſculos in tibia pedeq; repoſitos attinet, omnia præcedenti conueniunt tabulæ, ut & duodecimæ, quam inibi characteribus primùm occupabimus.*

UNDE-

VNDECIMA MVSCVLORVM TABVLA.

VNDECIMAE MVSCVLORVM TAbulæ characterum Index.

A,A SINISTER primi caput mouentium paris muſculus.
B,B Secundum par muſculorum caput mouentium, in ſiniſtro tantùm latere characteribus inſignitum.
* Muſculus hîc obſcurè occurrit, cuius beneficio inferiorem maxillam deorſum agimus.
C Muſculus ſcapulam mouentium tertius.
D Clauicula, hac in parte nunc muſculis denudata.
E Dependet hîc muſculus, à ſcapula oſſi υ referenti inſertus.
F Humanum thoracem mouentium tertius.
G Brachium mouentium quintus.
Γ Muſculus, ſcapulæ gibbum ſub illius ſpina occupans, ac brachium mouentium ſeptimus, cuius initium ab H ad
H,I,K. I pertinet, inſertionis uerò ſedes K indicatur: atq; ita totus trianguli modo H, I & K circunſcribitur.
L Muſculus ab humiliori ſcapulæ coſta ad humiliorem baſis ipſius angulum originem ducens, brachiumq; mouentium tertius.
M Hîc muſculus brachium mouentium ſecundus, ab exortu liberatus, antrorſum tota parte reflectitur, quam proximè præcedens tabula, O, N & P circunſcribebant. Atq; ita interna muſculi ſedes, qua humeri articulo incumbit, hac tabula in conſpectum uenit, & trianguli uertex etiam quodammodo proponitur, ad cuius ſimilitu-
N. dinem ueteres huius muſculi initium deſcribebant. N enim ea muſculi pars eſt, quæ baſi ſcapulæ fuit proxima:
O. O autem illa, cuius initium à ſummi humeri cum clauicula articulo pendet. Dein ſi D eam muſculi partem eſſe finxeris, cui clauicula initium largitur, promptè aſſequêris, muſculi ſuo exortu liberi principium inſigniter obtuſum angulum referre, uti figura modò inſerta comprobat, qua tota muſculi interna ſedes exprimitur, articulum proximè integens. Atq; hîc A, B, C, muſculi indicant principium: ab A quidem ad B, principij portionem, à ſummo humero & ſcapulæ ſpina pronatam: à B uerò ad C, reliquam principij partem, quæ clauiculæ debetur. Poſtremò D muſculi inſertionis ſedes inſignitur. Quod autem ad trianguli obtuſum attinet uerticem, nulli non obuium eſt, B humiliùs poni, quàm A & C, quibus characteribus triangulum terminari promptè animaduertis.

P Dictus nuper brachium mouentium muſculus, ab omnibus, unde principium ducit, ſedibus liberatus, ac ab inſertione duntaxat in dextro brachio pendens, pulchrè oſtendit, hanc tranſuerſim in humerum fieri.
Q Humanum thoracem mouentium quartus.
R Muſculus dorſum mouentium undecimus.
S Dorſum mouentium decimusquintus, ſeu octaui dorſum mouentium paris alter.
T,T,U Characteribus T, T, duas coſtas earum quæ iam ſectionis ſerie deteguntur, inſigniuimus, U uerò earundem coſtarum interuallum: ut intercoſtalium muſculorum exterioris ſpecies obſeruaretur, qui in coſtarum oſſium interuallis conſiſtunt.
X Muſculus thoracem mouentium ſecundus.
Δ Quintus humanum thoracem mouentium muſculus, hîc uniuerſum ſe ſpectandum offerens.
a,b Obſcurum impenſeq; membraneum muſculi obliquè aſcendentis abdominis initium, à ſpinarum apicibus inter a ac b pronatum.
c Muſculus ab inſertione hic dependet, brachium mouentium quartus.
Θ Muſculus cubitum extendens, cuius initium d inſignitum, à ceruice capitis humeri educitur, quod ſcapulæ ar
d,e. ticulatur. e autem ſedem indicat, qua præſens muſculus ab alio cubitum extendentium muſculo, mox f indicando, amplius propter mutuum connexum diſtingui nequit.
f Cubitum extendentium muſculus, ab humiliori ſcapulæ coſta pronatus, ac cum muſculo Θ inſignito ad characterem e coiens.
g Muſculus cubitum flectentium poſterior.
h,h Longior muſculus radium in ſupinum ducentium.
Λ Muſculus bicorni tendine brachiale extendens, cuius initiũ in dextro brachio i inſignitur. ſedes uerò, qua ten-
i,k,l. dinem educit, k indicatur. tendinum autem ipſius inſertio, l notatur.
m Muſculus radium in ſupinum ducentium breuior.
n Radius, diſſectionis ſerie magna ex parte denudatus.
o Ulna. In horum oſſium medio ligamentum occurrit, tota ſede illa oſſa intercedens, committenſq; qua inuicem dehiſcunt.

Ξ *Secundum principium trium principiorum, quibus ulna ſeriatim originem præbet, ab ulna hic eſt reſectum: & ut commode eius ſeries tota conſtaret, illud, quaſi quis manu id eleuaſſet, depinximus: ne ab inſertionibus deorſum pendens, manum obſcuraret: aut ſi per manus interiora dependiſſet, ipſummet obſcurum euaſiſſet. Cæte-*
p, q, r. *rùm p eius principij pars eſt, quæ tendinem brachiali offert. q autem tendo, primo pollicis oßi inſertus. r uerò is tendo, qui ſecundo & tertio pollicis inſeritur oßibus.*

ſ *Muſculus pollicem indici proximè admouens.*

Π *Tertium principium eorum quæ ab ulna pronaſcuntur, hic ab inſertione ſua pendens. Ac t quidem notat eius*
t, u. *principij portionem, quæ indici ac medio præcipuè tribuitur: u uerò eam quæ pollici eſt peculiaris.*

Σ *Tertius femur mouentium muſculus, cuius initium z, y, x circunſcribitur. Quod uerò ad horum characte-*
x, y, z. *rum latera, ſuperiusq́ ſpectatur, ilium oßis dorſum eſt, primo ſecundoq́ femur mouentibus muſculis liberum.*
α. *Cæterùm α tertij illius muſculi inſertionem proponit.*

Φ *Quartus femur mouentium muſculus, à tribus humilioribus ſacri oßis oßibus initium ſumens, & illic primùm*
β. *tendinem educens, ubi β conſpicitur. Inſertio autem ipſius ſub α quoq; conſiſtit.*

γ *Magnus femoris proceſſus.*

δ *Secundus femur mouentium muſculus, ab inſertione duntaxat deorſum pendet.*

ε *Septimus tibiam mouentium muſculus. Quid uerò ζ indicetur, ad characterem Ω paulo pòſt commemoratu-*
ζ. *rus ſum.*

η *Ligamentum ab oſſe ſacro, in coxendicis oßis acutum pertinens proceſſum.*

θ *Muſculus decimus femur mouentium, hàc ab interiori pubis oßis ſede reflexus, ac ueluti inter duos muſculos,*
ι, κ. *ι & κ inſignitos, prorepens.*

λ *Caput tertij tibiam mouentium muſculi, quod primum eorum cenſetur, quæ à coxendicis oßis appendice pronaſcuntur. Muſculus interim ipſe, à femore auulſus, deorſum ab inſertione pendet, mox ς notandus.*

μ *Caput quarti tibiam mouentium, quod quatuor ut minimùm capitum, à coxendicis oßis appendice pronatorum, ſecundum numeramus. Muſculus autem ab hoc eductus capite, à femore eſt auulſus, ϖ paulo pòſt inſigniendus.*

Ψ *Muſculus, quem quinti tibiam mouentium loco habemus, cuius initium ν inſignitur, quod tertium eorum ca-*
ν, ξ. *pitum habetur, hinc à coxendicis oſſe eductorũ. ξ uerò præſentis muſculi oſtendit ſinum, cui tertius tibiam mo-*
o. *uentium alioquin inſidet. o hic quintus muſculus in tendinem deſinit, anteriori tibiæ oßis ſedi implantandum.*

Ω *Subſequenti tabula muſculum explicabo, quem femur mouentium quintum recenſemus, characteribus Ξ,*
&, &. *Σ & Π inibi indicandum. In præſenti autem idem muſculus, characteribus & ac &, tum ζ ac Ω inſignitur, ſingulisq́ peculiaris muſculi pars indicatur. Uterq; enim character &, poſteriorem notat muſculi partem, ζ uerò & Ω anteriorem. Cæterùm ζ priuatim indicat eius anterioris partis anteriorem portionem. Ω autem poſteriorem ſignificat portionem anterioris partis.*

ϖ *Quartus tibiam mouentium muſculus, hic ab ipſius parte, quam femoris os educit, quæq́ ϱ inſignitur, pendet,*
ϱ. *ipſius capitis portione adhuc in exortu relicta, & μ ſuperius notata.*

ς *Muſculus tibiam mouentium tertius, ab inſertione pendens, cuius capitis portio in ipſius origine adhuc eſt relicta, ſuperiùs λ inſignita.*

τ *Muſculi tibiam mouentium octaui portio. Tibiæ autem nullum adhibui characterem, quòd ſequenti tabula ijdem, qui hic modo, proponantur muſculi, illic characteribus ex ſectionis ſerie occupandi.*

DVO-

DVODECIMAE MVSCVLORVM TABVLAE, QVAM SEQVENS PROPONIT PAgina, characterum Index.

Γ *SINISTER primi caput mouentium muſculorum paris muſculus, cuius principium A notat: B uerò*
A,B. *& C inſertionē, quam in occipitis os molitur. D autem ſedem indicat, qua dexter muſculus à ſiniſtro primùm*
C,D. *abſcedit. Poſtremò E inſinuat internum inſertionis dextri muſculi latus. Quare ſi illum muſculum in triangu*
E. *liformam agere uiſum fuerit, illum circunſcribes lineis, A,B. A,C. B,C. Quinetiam ſi interuallum inter dextrum muſculum & ſiniſtrum conſiſtens, quoq; trianguli modo ſpectare uolueris, circunſcribes id opportunè, à B ad E, dein à B ad D, & ab E ad D.*

F,F *Siniſtri lateris muſculus ſecundi paris caput mouentium, qui uarijs muſculis, ut ſequens tabula pulchrè oſtendet, eſt conformatus.*

G *Scapulam mouentium tertius.*

H,H *Brachium mouentium quintus.*

I *Summus humerus, à connatis ipſi muſculis liber. Cæterùm neq; coſtas, neq; earundem interualla characteribus in præſente tabula inſigniuimus, quòd in hac eadem, quæ in præcedente tabula, ad characteres T, T, V ſit ratio.*

Δ *Muſculus humanum thoracem mouentiū quartus, cuius initium K inſignitur: L uerò ſedes indicatur, qua*
K,L. *primùm longiſſimo dorſum mouentium muſculorum, N mox notando, non ampliùs pertinaciter (quemadmo*
M,M. *dum inferiùs à K ad L uſq;) adnaſcitur. Tendines autem præſentis muſculi aliquot M, M indicantur.*

N *Dorſum mouentium undecimus muſculus, ſeu dorſum mouentium ſexti paris dexter.*

O *Dorſum mouentium decimusquintus muſculus, hic modicè conſpicuus.*

P *Scapulæ dorſi ſedes, ſub ſummi humeri radice, aut ſcapulæ ſpina conſiſtens, modò excarnis eſt, ob liberatum muſculum, quem nunc Q notabo.*

Q *Muſculus brachium mouentium ſeptimus, dictam nuper ſcapulæ ſedem occupans. uerùm hic ab illa exectus, à ſua dependet inſertione.*

R *Muſculus brachium mouentium tertius.*

S *Secundus thoracem mouentium muſculus.*

T *Muſculus cubitum extendentium, qui ab humiliori ſcapulæ coſta initium ducit.*

V *In ſiniſtro brachio muſculus cubitum extendentium exterior, ab ea ſede propendet, qua cum interiori, T notato, impenſe commiſcetur. In dextro autem brachio propendens ea pars, reſecta cernitur.*

X *Hac ſede ab humero carnea exoritur portio, quam ſecundi muſculorum cubitum extendentium loco habebimus, ſequentiq; tabula d notabimus.*

Y *Muſculus cubitum flectentium poſterior.*

Θ *Muſculus radium in ſupinum ducens, qui ab humero multo ſuperiùs, quàm externum illius conſiſtit tuber,*
a,b. *inibi exoritur, ubi a aſſcripſimus, ipſius inſertionem, quam in humiliorem radij appendicem molitur, b indicantes.*

Λ *Muſculus alter, cuius ope radius in ſupinum agitur. Huius initium c indicatur, inſertio autem d inſignitur.* c,d.

e *Neruea portio, ſeu inſertionis terminus muſculi ſuperioris radium in pronum agentium.*

f *Radius.*

g *Vlna.*

h *Ligamentum, radium ulnamq;, quà inuicem dehiſcunt, committens.*

i,k *Hanc ſedem, ſinuum uehendis muſculorum tendinibus paratorum, & cartilaginis ulnam à brachiali dirimentis nomine, pluribus ornaſſem characteribus, niſi illa ſuperiori libro pulchrè fuiſſent obuia, præcipuè autem in ſecunda & quarta figuris Capitis uigeſimiquarti.*

l *Hac ſede, iam ex ſectionis ſerie muſculis tendinibusq; libera, aliter ligamenta, quibus oſſa compinguntur, proponi nequeunt.*

m *Poſtbrachialis os, anularem ſuffulciens digitum: quod ideo priuatim notauimus, ut oſſa poſtbrachialis ab ipſorum interuallis, muſculisq; illa occupantibus, interſtingueres.*

n *Hîc muſculus reponitur, pollicem indici proximè adducens.*

o *Muſculus, bicorni tendine brachiale extendens, ab inſertione in dextra manu propendet: in ſiniſtra autem ſuæ inſertionis termini duntaxat ſunt aſſeruati.*

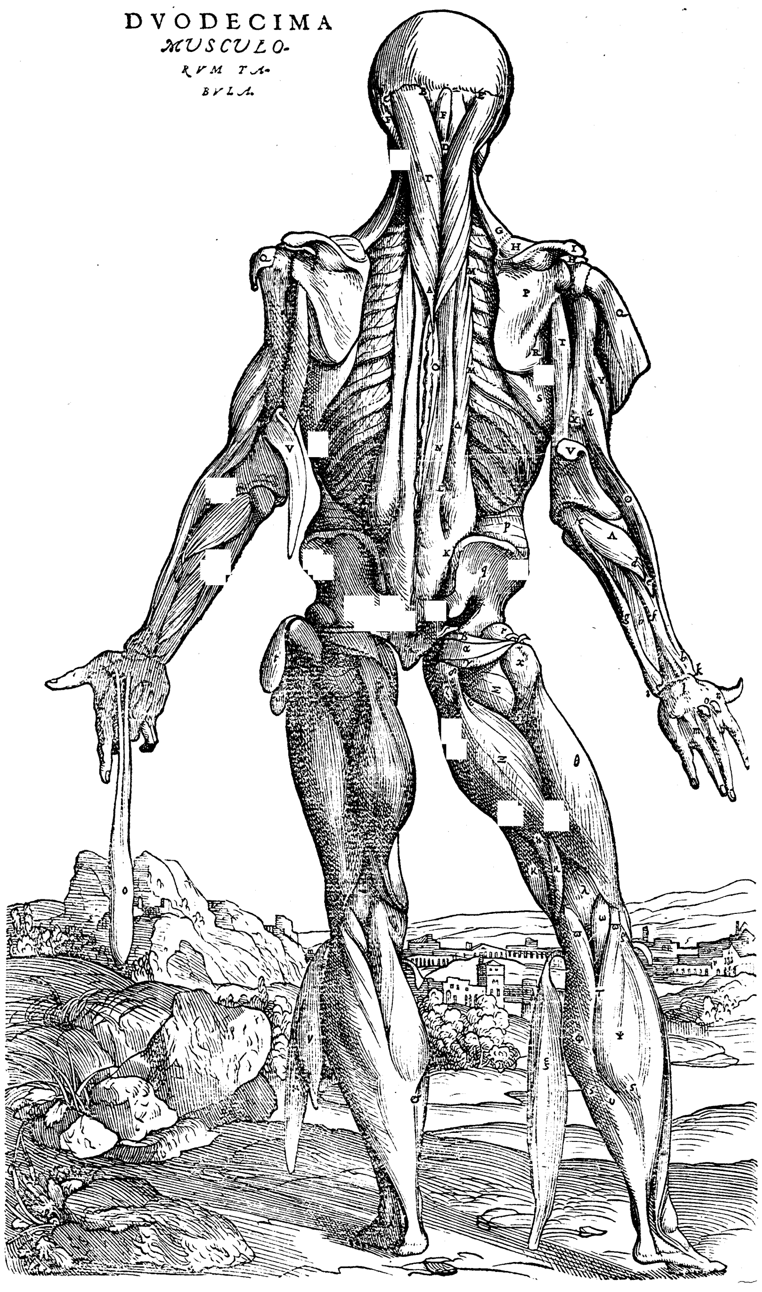
p *Hîc bona tranſuerſi abdominis muſculi pars occurrit.*

q *Ilium oſſis dorſum, nunc prorſus excarne, muſculisq; liberum ſpectatur.*

r *Femoris caput, coxendicis oſſis acetabulū ſubiens: aut ipſum potius ligamentū, præſentem ambiens articulum.*

ſ *Ligamentum, à ſacro oſſe in acutum coxendicis oſſis proceſſum deſinens.*

DVODECIMA
MVSCVLORVM TABVLA.

ι Dependet hic ab inſertione tertius femur mouentium muſculus.

κ Quartus femur mouentium muſculus, hic quoque ab inſertione propendens.

χ Magnus exterior ue femoris proceſſus.

α Decimus femur mouentium muſculus, cuius præcipuam partem in decimaſexta muſculorum tabula opportunè ſpectabis, ad characteres F, G, H. Præſens autem tabula eam muſculi partem commonſtrat, quæ ad peculiarem ipſi in coxendicis oſſe cælatum ſinum reflexa, ad magnum femoris ducitur proceſſum.

β Muſculus gracilis, ab acuto coxendicis oßis enatus proceſſu, elatiorique muſculi α inſigniti ſedi exporrectus.

γ Muſculus ſimiliter gracilis, à coxendicis oſſe etiam pronatus, & inferiori exporrectus parti eius muſculi, quem α notauimus.

Ξ,Σ,Π Muſculus femur mouentium quintus. Verùm Ξ priuatim notat poſteriorem huius muſculi partem, cuius ca-
δ,ε. put partim nerueum, ac δ inſignitum: & partim carneum, ε notatum, à coxendicis oßis appendice enaſcitur,
ζ. hincque prodeuntium capitum numero quartum cenſetur. ζ Hac ſede poſterior hæc quinti femur mouentis mu
η. ſculi pars, admodum carnea eſt, ueri muris, ut ita dicam, effigiem præ ſe ferens. η Hic poſterior quinti muſculi
pars in tendinem degenerat, interiori capitum femoris inſertum. Cæterùm Π & Σ, anteriorem quinti femur mouentium muſculi indicant partem: ac Π quidem eius partis poſteriorẽ portionem, Σ uerò anteriorem. Quo autem hæc non admodum ſanè obuia, promptiùs percipias, eoſdem illos Græcorum maiuſculos characteres in ſequenti tabula repoſiturus ſum, in qua muſculus ſuis principijs liberatus, duntaxat illa inſertione adhuc fixus propendet, quam in interius femoris caput circa poplitem molitur: & characteres inibi iiſdem quibus in præſenti tabula, muſculi quinti ſedibus, erunt obuij.

θ Muſculus tibiam mouentium ſeptimus.

κ,κ Muſculus tibiam mouentium octauus.

λ Ampla depreſſaque femoris oßis ſedes, ſupra radicem inferiorum ipſius capitum, poſteriori in ſede conſiſtens.

μ,ν Quartus tibiam mouentium muſculus, in ſiniſtro crure ab inſertione pendens. ac μ quidem partem illius indicat, à coxendicis oſſe enatam: ν uerò partem, cui femur principium præbet.

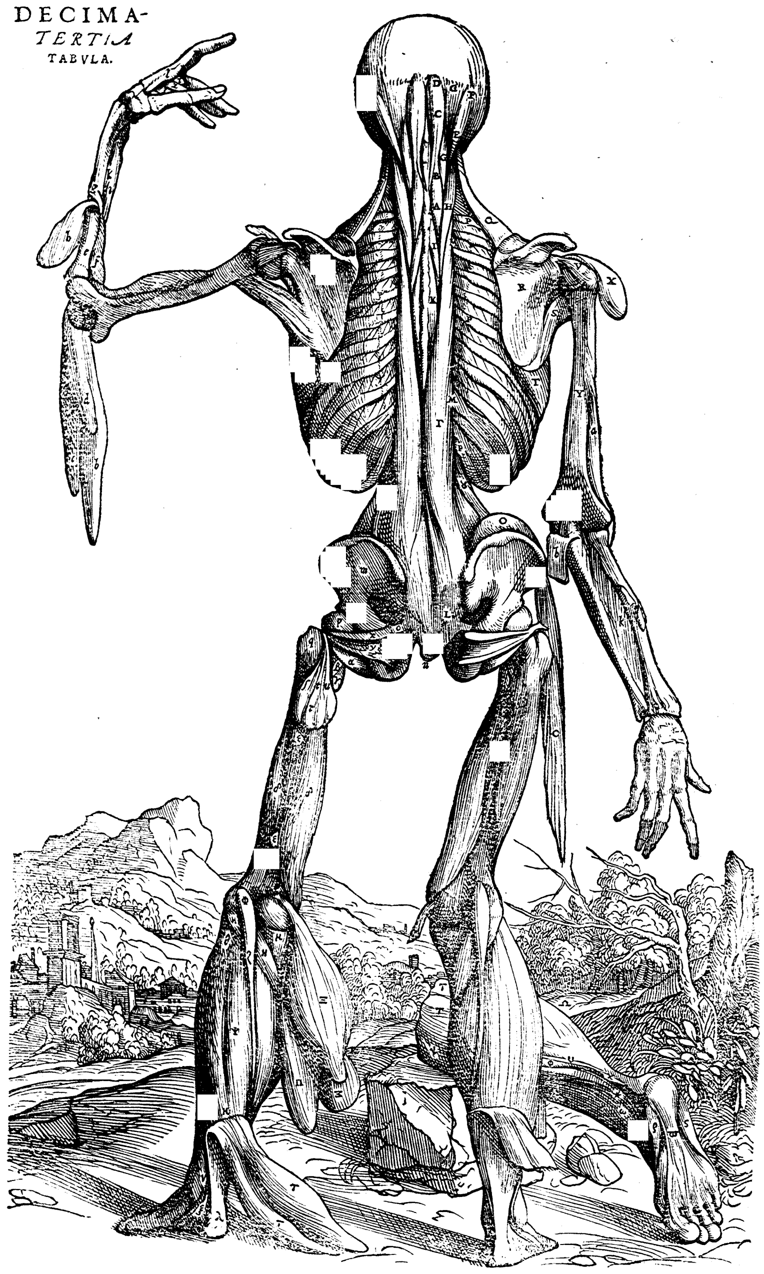
ξ Tibiam mouentium quintus muſculus, à femore auulſus, & ab inſertione tantum pendens.

Φ Primus pedem mouentium muſculus.

Ψ Secundus pedem mouentium muſculus. Cæterùm huius muſculi (perinde ac primi) principium duobus nota-
tur characteribus, ut duæ utriuſque principij partes melius occurrerent. Eſt enim principium partim carneum,
ϖ,ϱ,τ. ac ϖ inſignitũ: partim nerueum, ac ϱ indicatũ. τ autem ſedes ſignificatur, ubi primùm duo iſti primi pedem
ς. mouentium muſculi contigui fiunt. ς Hactenus muſculi illi in ſura extuberant, hicque carnei eſſe deſinunt: ue-
υ. rùm hæc tubera, nona tabula etiam accuratè exprimuntur. υ Tendinis, qui è duobus præſentibus muſculis e-
ducitur, principium.

ω Initium muſculi pedem mouentium tertij, cuius tendinem proponit character &, in ſiniſtra poſitus tibia. &.

DECIMA-
TERTIA
TABVLA.

DECIMAETERTIAE MVSCVLORVM TAbulæ characterum Index.

A, B, C, D, E, F, G, G Dextra portio ſecundi muſculorum caput mouentium paris, in quo ſinguli characteres aliquid priuatim inſinuant. A enim indicatur muſculus ſecundi paris, acuto principio ex tranſuerſis quintæ & quartæ thoracis uertebrarum proceſſibus enatus. B muſculi huius ſedes, qua carneus eſſe deſinit, ac uelut in tendinem degenerat. Porrò B quoq; muſculum ſignificare debet, qui à ſeptimæ ceruicis uertebræ ſpina enaſcitur, & cum muſculo A inſignito commiſcetur. Congreſſus autem ſedi, C inſcriptum eſt, ubi uterq; exactè carneus efficitur. D utriuſq; muſculi inſertionem notat. E ſecundi paris tertius in altero latere muſculus indicatur, cuius etiam principium in alto latitat, inſertione interim ipſius ad F conſpicua. Poſtremò G ac G, ſecundi paris carnea moles inſignitur.

H Muſculus dorſum mouentium quintus.

I Portio muſculi dorſum mouentium ſexti.

K Decimusquintus dorſum mouentium, ſeu eorum muſculorum octaui paris alter.

Γ Undecimus dorſum agentium, cuius principium à ſacro oſſe pendens, L inſignitur: ipſius uerò anſulæ, tendi-

L, M. nes'ue, M, M notantur, ſuperiori interim M ad huius muſculi ſummum repoſito.

ϑ Character ϑ, loco N poſitus, muſculum dorſum mouentium nonum indicat.

O, O Muſculus hic ab exortu propendet, thoracem hominis mouentium quartus.

P, P Hæ coſtarum aſperitates, earum tubercula referunt, in quæ quartus thoracem mouentium muſculus inſerebatur. Quod autem ad coſtas, earundemq; interualla attinet, eadem hic atq; in aliquot præcedentibus tabulis eſt ratio.

Q Scapulam mouentium tertius.

R Scapula, poſteriori parte prorſus iam muſculis liberata.

S Brachium mouentium tertius, hic pulchrè conſpicuus.

T Secundus thoracem mouentium muſculus.

V Tertium ligamentum peculiare articuli humeri.

X Dependet muſculus brachium mouentium quintus.

Y In utroq; brachio poſterior humeri pars, excarnis prorſus, muſculiſq; libera cernitur.

a Poſterior cubitum flectentium muſculus.

b, c, d Muſculi cubitum extendentes. Ac b is inſignitur, qui ab humiliori ſcapulæ coſta initium ducit: c ille, qui ab humeri capitis ceruice exoritur: d autem, carnoſa pars, quæ ab humero ad medium ferè longitudinis ipſius originem ſumit.

e Radius.

f, g Muſculus radium in pronum ducentium ſuperior, cuius inſertionem priuatim g inſinuat.

h Dependet hic ab inſertione muſculus radium in ſupinum mouentium breuior.

i Ulna.

k Ligamentum, radium ulnæ, quà hæc oſſa inuicem dehiſcunt, committens.

l Reſecto muſculo, pollicem indici proximè adducente, hic notatur is qui primum indicis os introrſum flectit.

1, 2, 3 Tribus his characteribus tres notantur muſculi, ſecundum pollicis articulum flectentes. Quod ad oſſa hic in manu, & ligamenta ſpectat, omnia præcedenti tabulæ reſpondent.

m Ilium oſſis dorſum, quemadmodum & coxendicis oſſis exterior ſedes, prorſus excarne occurrit.

n Coccyx os excarne, ſeu muſculis ipſi adnatis liberum cernitur.

o Ligamentum à ſacro oſſe, coxendicis acuto proceſſui inſertum.

p Femoris caput.

q Magnus exteriorq; femoris proceſſus.

r Hic ab inſertione propendet decimus femur mouentium muſculus, internam ipſius ſedem, quæ oſſibus undique

ſ, t, u. attenditur, commonſtrans. Atq; ita ſ, t, u, huius muſculi tendines notant, ad coxendicis os reflexos.

x, y, z. Tribus his characteribus, carnoſa indicatur pars, uaginæ quaſi modo decimum femur mouentium muſculum inibi deducens, quà ad coxendicis os reflectitur. Atq; ita x huius carnoſæ partis ſupremam indicat ſedem, y mediam, z autem infimam.

α Muſculus femur mouentiū nonus, hàc ab anteriori oſſis pubis foraminis ſede magnum petēs femoris proceſſum.

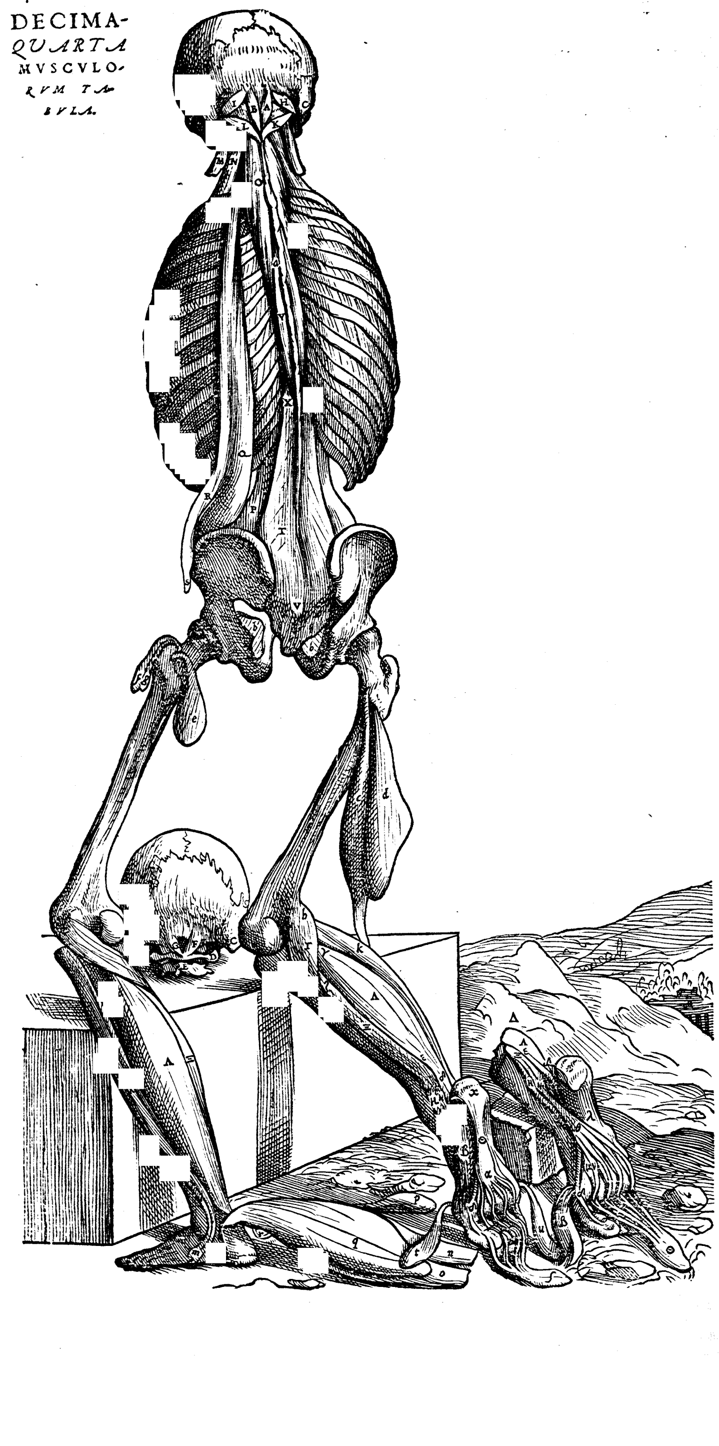
β, γ In dextro femore duæ muſculorum notantur inſertiones, in paruum femoris factæ proceſſum. Ac β quidem inſertionem indicat muſculi femur mouentium ſexti, γ autem femur agentium ſeptimi.

δ, δ Muſculus tibiam mouentium octauus, uniuerſum femur propemodum ambiens.

ε, ε Aſpera femoris indicatur linea, cui quintus femur mouentium muſculus inſeritur.

Ξ, Π, Σ Quintus femur mouentium muſculus, ab interno femoris capite propendet, in quo Ξ poſteriorem ipſius notat

DECIMA-
QVARTA
MVSCVLO-
RVM TA-
BVLA.

partem, Π uerò & Σ anteriorem. atq; hic rurſus priuatim Π poſteriorē indicat portionem partis anterioris,
Σ uerò anteriorem partis anterioris portionem.

Φ Muſculus, in pedem mouentium claſſe tertius enumeratus, ac principium Φ indicatum, à femoris externo ob-
ζ. tinens capite: tendinem autem illic educens, ubi ζ inſignitur.

κ,κ Muſculus, quem in poplite latitantem uocamus.

Ψ Quartus pedem mouentium muſculus, cuius initium θ indicatur. ipſius autem ſedem, qua tendo duorum pri-
θ,κ. morum pedem mouentium muſculorum illi primùm pertinaciſſimè adnaſcitur, κ notauimus. λ uerò tendinis
λ. inſignitur inſertio, qui è duobus illis primis pedem mouentibus & tertio conſurgit.

μ Hac ſede tibiæ os muſculis liberum conſpicitur, quemadmodum & magna portio exterioris capitis duorum hu-
milliorum femoris capitum.

ν Tendo muſculi pedem mouentium octaui.

ξ Tendo ſeptimi pedem mouentium, qui ſecundùm poſteriorem externi malleoli ſedem, quemadmodum & tendo
ν inſignitus, hàc reflectitur.

Θ Præſenti charactere indicatam uolui figuram, ad dextrum integri hominis hac decimatertia tabula expreſſi
cruis repoſitam, lapidiq; innitentem: quo tandem inferior pedis ſedes oculis ſubijciatur, & ſectionis ſerie, muſculi
ϖ. in hac apparentes, ſenſim in ſequentibus tabulis proponantur. Significetur itaq; primùm ϖ ligamentum, ſeu
membranea ſubſtantia, primo digitos mouentium muſculo obnata, latiq; tendinis uicem in planta ſubiens.

ρ Muſculus, pollicem à cæteris digitis introrſum abducens.

ς Muſculus, abductionis parui digiti à cæteris opifex.

τ,τ Primus ſecunduſq; pedem mouentium muſculi, in integro quidem homine à quarto pedem mouentium propen
dentes: in iſta autem figura, quam Ω proponit, ſua ſede adhuc repoſiti.

υ Tendo tertij pedem mouentium muſculi, qui ζ in integro homine notabatur.

φ Portio quarti pedem mouentium muſculi, quem in integro homine Ψ inſignitum cernis.

χ Tendo ex primo, ſecundo & quarto pedem mouentium muſculis conflatus, calciq; inſertus: quanquam χ hic
priuatim cauitatem proponat, inter anteriorem huius tendinis partem, & poſteriorem ſedem aliorum muſcu-
lorum conſpicuam, qui hanc tibiæ ſedem occupant.

ψ,ω Excarnis, nulliſq; muſculis, uel ante ſectionem obtecta tibiæ oſsis pars.

* Hic portiones occurrunt muſculi tertium quatuor digitorū articulum flectentis, & quinti pedem mouentium.

DECIMAE QVARTAE MVSCVLORVM tabulæ characterum Index.

PRAECIPVA huius tabulæ imago, iam ſectionis ſerie ſcapulis & brachijs caret, & genua flectit, ut
plantam altero crure ſpectandam proponeret. Ad genua uerò, ne alia quæpiam integra delineanda eſſet tabu-
la, caput unà cum duabus primis ceruicis uertebris reponitur, quartum muſculorum caput mouentium par
oſtenſurum. Deinde dextro pedi (qui ſectionis ſerie illi ſuccedit, quem figura iuxta integriorem decimætertiæ ta
bulæ imaginem repoſita, & Ω indicata, commonſtrat) alia accumbit figura, ſectionis quoq; ordine integrioris
Δ. hic imaginis pedem ſubſequens, ac Δ inſignita.

A,B Tertium caput mouentium par, à ſecundæ ceruicis uertebræ ſpina occipiti inſertum.

C Mamillaris proceſſus, tàm in præcipua imagine, quàm illa quæ ad genua ſpectatur, conſpicuus.

D Hic character, cum tribus ſubſequentibus, figuræ ad genua locatæ proprius eſt, tranſuerſum primæ ceruicis uer
tebræ indicans proceſſum.

E Spina ſecundæ ceruicis uertebræ, atq; ita etiam E ſecundam ceruicis denotat uertebram.

F,G Quartum caput mouentium muſculorum par, à prima ceruicis uertebra occipiti inſertum.

H,I In ceruice præcipuæ imaginis inſinuatur quintum par muſculorum caput mouentium.

K,L Sextum caput mouentium par, à ſpina ſecundæ uertebræ, tranſuerſis primæ proceſsibus inſertum.

M Muſculi ſcapulam mouentium tertij pars, in primo muſculi exortu relicta.

N Dorſum mouentium muſculorum tertius.

O Dorſum mouentium ſeptimus muſculus, ſeu quarti paris alter.

P Character P in lumbis reponitur, notans nonum dorſum mouentium muſculum.

Q Undecimus dorſum mouentium muſculus, hic ab ultima ipſius inſertione pendens, ac ſinum R inſignitū oſten-
R,S. dens, quo decimotertio dorſum mouentium cedit: ipſius autem principium S indicatur.

T Decimustertius dorſum mouentium muſculus, cuius principium V notatur, finis uerò X: quod etiam princi-
V,X. pium decimiquinti dorſum mouentium muſculi indicat, iàm Y inſigniendi.

Y Decimusquintus dorſum mouentiū, cuius ſuperius extremū, a inſignitū, ſub ſeptimo dorſum agentiū recōditur. a.

Coſtis

Coſtis & intercoſtalibus muſculis nullos adhibui characteres, quòd hæc cum præcedẽtibus tribus tabulis ſunt communia. atq; eadem etiam ratione, oſſa iam ſectionis ordine denudata non explicantur, quòd hæc ex integris oſsium figuris ſint petenda. Conduxerit tamen, huius thoracis, ut & octauæ tabulæ thoracis, formam & coſtarum ductum cum illis conferre, quòd omnia hic magis ſuo ſitu exprimuntur, quàm ex oſsibus, noſtra induſtria rurſus compactis, delineari queunt. Quocunq; enim modo oſſa connecto, ſemper mihi maius inter humillimæ coſtæ apicem & ilium os interuallum conſurgit, quàm omnibus ſuo ſitu in homine poſitis occurrit.

b,b Ligamentum, ſeu membrana, pubis oſsis foramen occupans.

c Muſculus ſextus femur mouentium, ab inſertione propendens.

d Muſculus ſeptimus femur mouentium, ab inſertione quoq; propendens.

e Hic muſculus propendet femur mouentium nonus.

f,g Pendet hîc carnea pars, ſeu, ſi uoles, priuati muſculi, decimum femur mouentium deducentes.

Γ Muſculus, quem in poplite latitantẽ uocamus, cuius exortũ h inſigniuimus, ipſius interim inſertione i notata. h,i

k,k Septimus pedem mouentium muſculus, in utraq; occurrens tibia.

l In ſiniſtra tantum tibia notatur octaui pedem mouentis muſculi tendo, cuius inſertio in pedij os, paruum ſuſti-
m. nens, facta, m inſignitur.

n,o,p,q À ſiniſtri pedis calce quatuor humi proſtrati pendent muſculi, pedis motorum opifices. n enim & o, duos pri-
r. mos pedem mouentium inſinuant, p autem tertium, q uerò quartum. Cæterùm r priuatim tertij muſculi tendinem hic notat.

ſ Ligamentum, ſeu membrana pedis, à digitorum terminis pendet, & lati in manu tendinis uicem gerebat.

t Dependet muſculus, pollicem à cæteris digitis abducens.

u Muſculus hîc à ſua inſertione dependet, minimum digitum à reliquis in latus abducens.

Θ Muſculus ſecundum quatuor digitorum os flectens. x ipſius principium à calce enatum, α illius in quatuor ten-
x,α. dines partitio. Cæterùm qua ratione huius tendines diuiſi, ſubditos tranſmittant tendines, in dextro integrioris imaginis pede expreſſum habes. quanquam & figura Δ notata, hæc etiam commonſtret, muſculum illum ab inſertione propendentem, & Θ quoq; inſignitum obtinens.

β Muſculus, primum pollicis os introrſum flectens: qui in uno pede, ſuo loco aſſeruatus, in altero ab inſertione dependet.

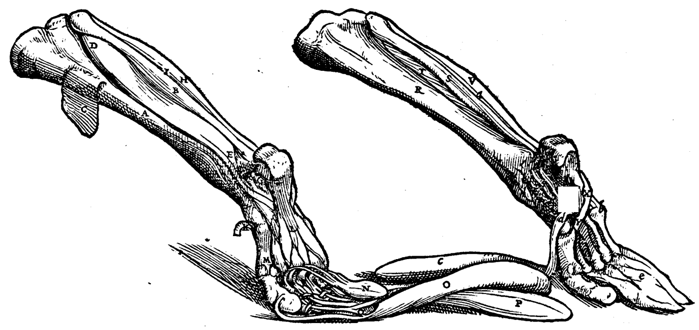
Λ Muſculus, ſecundum pollicis os flectens. γ in dextra tibia huius muſculi notatur principium. Ea ſede, qua ſu-
γ,δ. perius δ occurrit, præſens muſculus ab interno ipſius latere tendinem educit, qui in carnea ipſius ſubſtantia a-
ε. liquouſq; incœperat, iuxta characterem ε. Humilius autem δ in utraq; etiam figura plantam referente, tendinem indicat, pollici iam proximum.

Ξ Muſculus, quatuor digitorum tertium os flectens, cuius principium aliquantiſper altiùs adhuc, quàm ζ, ſub mu-
ζ,η. ſculo in poplite latitante conſiſtit. η tendo illius, ab interno etiam latere carnoſæ ſuæ ſubſtantiæ enatus, atq; in pe-
θ. dis planta, in quatuor alios tendines inibi, ubi θ occurrit, diuiſus.

κ Hic ſeſe oſtendit portio muſculi, quem inter pedis motores quintum numeramus.

λ Muſculoſa caro, quæ in quatuor portiones diducta, tendinibus tertium quatuor digitorum os flectentibus exporrigitur, & quatuor pedis digitos ad pollicem mouet. Ut uerò & tendines illos, & has muſculoſæ ſubſtan-
ν. tiæ portiones accuratiùs cognoſcas, tendinem, qui tertium indicis os flectit, ν notatum conſpicis: portionem uerò,
μ. indicem pollici adducentem, μ.

DECIMAQVINTA MVSCVLO-RVM TABVLA.

DVARVM DECIMAEQVINTAE MVSCVLO-RVM TABVLAE FIGVRARVM, EARVN-demq́ characterum Index.

DVAE præſentis tabulæ figuræ, in ea ſeruantur effigie, in qua interioris imaginis decimæquartæ tabulæ dextra tibia ſimul cum ſeſe exhibuit. Atq; prior hîc figura in ſectionis ſerie figuram ſubſequitur, quam præcedens tabula △ notatam oſtenderat. Poſterior autem huius tabulæ figura ſuccedit priori. Notæ uerò harum figurarum ita ſe habent.

A 1 *Tibiæ os.*
B 1 *Fibula.*
C 1 *Muſculus à tibiæ oſſe dependet, qui in poplite latitat.*
D, E 1 *Muſculus quintus pedem mouentium: ac D quidem ipſius notat principium, E uerò tendinem, ab interno muſculi latere pronatum.*
F 1 *Sinus, quo tendo uehitur muſculi tertium quatuor digitorum os flectentis.*
G 1 *Sinus, cui tendo inſidet, ſecundi pollicis internodij flexionis opifex.*
H 1 *Muſculus pedem mouentium ſeptimus, hic adhuc ad fibulam, uti & ſubſequens, illiq́; ſubſtratus, ſe offert.*
I 1 *Muſculus pedem mouentium octauus.*
K 1 *Sexti pedem mouentium muſculi tendinis portio, ad ipſius inſertionem hic aſſeruata.*
L 1 *Muſculoſa congeries, primum quatuor digitorum os flectens, abſecta nimirum iam eius cōgeriei parte, primum pollicis os flectente.*
M 1 *Oſsicula ad primum pollicis internodium repoſita, quæ à ſeſami ſeminis imagine nomen inuenerunt, quæq́; ab Arabibus & Occultis philoſophis dimidiati ciceris formæ aſsimilantur.*
N 1 *Pendet hic muſculoſa ſubſtantia, quæ ſingulis quatuor digitorum internis lateribus portionem exporrigit, digitos pollici adducentem.*
O 1 *Muſculus ſecundum pollicis os flectens, humi proſtratus iacet, inſertione ſua tantum hærens.*
P 1 *Muſculus tertium quatuor digitorum os flectens, ab inſertione tantum hæret, ac humi extenſus uiſitur.*
Q 1 *Portio tendinis ſecundum pollicis os flectentis, illi tendini commixta, qui tertium indicis os flectit.*
R 2 *Tibiæ os.*
S 2 *Fibula, ſimiliter ac tibiæ os poſteriori ſede iam prorſus muſculis libera.*
T 2 *Ligamentum membraneum, fibulam tibiæ oſsi illic committens, ubi hæc oſſa inuicem dehiſcunt.*
V 2 *Muſculus pedem mouentium ſeptimus. X hàc ſeptimi muſculi tendo, ſub oſſe cubum teſſeram'ue imitante*
X, Y. *reflectitur, & lateſcit quoq;. Y tendinis huius in pedij os pollicem ſuſtinens inſertio.*
a 2 *Muſculus ſub ſeptimo occultatus, & pedem mouentium octauus, cuius inſertionem b notat, quæ in pedij os,* b.

paruum

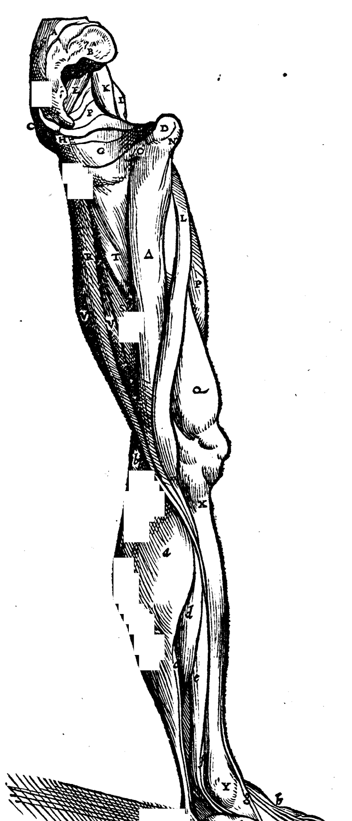
parũum ſuffulciens digitum, perficitur.

1,2,3 *Tribus his characteribus, in ſecunda ſiniſtrá ue figura, tres ſinus indicantur, tendinibus à poſteriori tibiæ ſede inferiora pedis ſubeuntibus exculpti. Atq; 1 ſinum notat, quo quinti pedem mouentium muſculi tendo uehitur. 2 ſinum tendini tertium, quatuor digitorum os flectenti inſinuatum. 3 uerò ſinum indicat, nomine tendinis cælatum, cuius beneficio ſecundus pollicis articulus flectitur.*

c 2 *Muſculus humi dependet pedem mouentium quintus, in dextra figura D & E notatus, ac in ſiniſtra figura*
d. *ad inſertionem d inſignitus.*

e 2 *Muſculoſa moles, primum quatuor digitorum os flectens, hic ab inſertione pendet, à pedij oßibus, quæ iam nuda excarneaq; ſpectantur, liberata.*

DECIMA-
SEXTA MU-
SCULORUM
TABULA.

DECIMAESEXTAE TABVLAE, EIVSdemq́ue characterum Index.

DECIMAMSEXTAM tabulam licuiſſet ſtatim tertiæ muſculorum tabulæ ſubijcere: ſed quoniam corporis duntaxat pars exiſtit, huc eam reponere magis uiſum fuit, qua ſiniſtri femoris, tibiæ, pedisq́ue interna facies, nullo liberata muſculo, exprimitur, unà cum oſſe ſacro, & oſſe ipſius ſiniſtro lateri commiſſo, ut decimus femur mouentium muſculus ea ſui parte alicubi in conſpectum ueniret, quæ internam pubis oſsis & coxendicis oſsis ſedem occupat.

A *Os ſacrum.*
B *Oſsis ſacri latus, cui dextrum ilium os committebatur.*
C *Ligamentum à ſacro oſſe, in coxendicis oſsis appendicem pertinens.*
D *Siniſtri pubis oſsis ſedes, quæ dextro pubis oſsi committebatur.*
E *Notatur quartus femur ſubiens neruus.*
E,F,G *Decimus femur mouentium muſculus, cuius tres ueluti partes, E, F, G inſignitæ, inſcriptionibus quodammodo diſtinguuntur. Atq; his partibus ab interna pubis oſsis ſede, & interna quoq; coxendicis oſsis regione, muſculus*
H. *iſte carneus pronaſcitur. Ad ſedem uerò H indicatam, arctior redditur, & ad ſinum ſibi in coxendicis oſſe inſculptum reflexus, ad magnum femoris perſertur proceſſum.*
I *Conſpicua eſt portio ſeptimi femur mouentium muſculi.*
K *Portio ſexti femur mouentium muſculi.*
L *Primus tibiam mouentium muſculus, cuius ſedes, qua iuxta internum femoris caput in tendinem ceſſat, M*
M. *indicatur.*
Δ *Secundus tibiam mouentium muſculus. N & O muſculi huius principium, ab oſsis pubis commiſſura prona-*
N,O. *tum indicant. M quoq; etſi in primo tibiam mouentium ponatur muſculo, huius ſecundi muſculi etiam ſedem notat, qua prorſus in tendinem deſinit.*
P *Nonus muſculus tibiam mouentium, parua ipſius portione hîc conſpicuus.*
Q *Octauus tibiam mouentium muſculus.*
R *Tertius tibiam mouentium muſculus, cuius tendo, quemadmodum & primi & ſecundi tibiam mouentiū muſculorum, M quoq; indicari poteſt. & promptiſsimum etiam eſt intueri, ubi nam muſculorum tendines in anteriorem tibiæ oſsis ſedem inſerantur.*
S,T *Quintus femur mouentium muſculus. uerùm S poſteriorem eius muſculi partem notat. T autem eius muſculi anterioris partis poſteriorem indicat portionem.*
V,V *Quintus tibiam mouentium muſculus.*
X,Y *Excarnis tibiæ oſsis pars. uerùm Y interiorem notat malleolum.*
a *Primus pedem mouentium muſculus.*
b *Secundus pedem mouentium muſculus.*
c *Tendo tenuiſsimus, idemq́ue ſummè gracilis, qui à tertio pedem mouentium muſculo educitur.*
d *Muſculus ſuram conſtituentium maximus, pedemq́ue mouentium quartus.*
e *Muſculus, quatuor pedis digitorum tertium os flectens.*
f *Portio muſculi pedem mouentium quinti.*
g *Tendo ſexti pedem mouentium muſculi.*
h *Tendines digitos extendentes.*
i *Muſculus, pollicem à cæteris digitis introrſum abducens.*

TABVLARVM MVSCVLORVM, ET EARVNDEM characterum indicum finis.

QVID LIGAMENTVM, AC QVIS ligamenti uſus & differentia. Caput I.

FIGVRA hîc in latere poſita, uniuerſum femoris os exprimit, unà cum tibiæ oſſe, & fibula: quibus ea ligamenta adhuc connata hærent, quæ primi Capitis contextu intelligendo ſubſeruiunt.

CAPITIS PRIMI figura.

A,B,C,D Femoris os.

B Femoris oſsis caput, ſinum coxendicis oſsis ſubiens.

C,D Femoris oſsis humiliora capita, quæ tibiæ articulantur.

E,F,G,H Tibiæ os.

F Eminens ſuperioris ſedis tibiæ oſsis proceſſus, qui ſinum ſubingreditur, quem duo humiliora femoris oſsis capita in ipſorum medio cõtinent, & qui ligamentum mox X inſinuandum educit.

G Sedes tibiæ oſsis, qua complures uehuntur tendines eorum muſculorum, qui anteriorem tibiæ regionem occupant.

H Interior malleolus.

I,K Fibula. uerùm K exterior malleolus priuatim inſignitur.

L,M Muſculus notatur in ſura maximus, pedemq́ mouẽtium quartus, atq; inter reliquos corporis muſculos intenſiſsimè liuens. Uerùm M huius muſculi tendinem, calcis oſsi in-

N. ſertum, particulatim indicat. N autem portiunculam tendinis primi & ſecundi pedem mouentium muſculorum oſtendit, quæ quarto pedem mouenti muſculo connaſcitur, ac ſimul cum illo unita, calci inſeritur.

O Teres ligamentum, femoris os coxendicis oſsi iungens.

P,P Ligamentum, orbiculatim femoris cum coxendicis oſſe articulum amplectens.

Q Ligamentorum portiones, ex magno externoq́ femoris proceſſu in muſculorum ſubſtantiam abſumptæ, ac potiſsimùm in tibiam mouentium ſeptimi.

R Portiunculæ ligamentorum quoq;, à radice interioris minorisq́ proceſſus femoris pronatæ, & in octauum tibiam mouentem muſculum præcipuè degenerantes.

S,S Membraneum ligamentum, reliquis etiam omnibus articulis commune, quod uniuerſum genu articulum ambit: ea tantùm parte excepta, cui mola patellá ue præponitur.

T Ligamentũ, genu articulo proprium, quod externo ipſius lateri attenditur.

V Ligamentum hoc, etiam genu articulo peculiare cenſetur, interno ipſius lateri attenſum.

X Ligamentum, ex tibiæ oſsis proceſſu F notato, in femoris os inſertum.

Y Ligamentum, ſuperiorem fibulæ partem tibiæ oſsi connectens.

Z Ligamentum, inferiorem fibulæ partem tibiæ alligans.

a Membraneum ligamentum, fibulam tibiæ oſsi toto ductu, quo inuicem hæc oſſa dehiſcunt, committens.

b,c Hîc ligamentum notatur, tendines anuli ritu amplectens, qui à tibiæ anteriori ſede, in pedis ſuperiora porriguntur. Ut uerò ipſius natura exactiùs oculis ſubijceretur, id ſectione ſecundùm longitudinem ducta diuiſum, unáq; ſui parte in latus reflexum finximus.

d Ligamentum, à tibiæ oſſe ad calcem inſertum, & tendines hàc ad pedis inferiora deſcendentes continens.

e Ligamentum, à fibula ad calcem porrectum, & tendinibus hàc pedis inferiora petentibus obductum.

f Ligamentum cartilagineum, ab interno malleolo, in tali internum latus inſertum.

g Ligamentum cartilagineum, fibulam talo colligans.

Huc ſanè & tabulam retuliſſem, trigeſimo præſentis libri Capite proponendam, quæ primæ ceruicis uertebræ ad ſecundam, & primæ ſecundæq; ad caput connexum exprimit: niſi quam hîc modò exhibui, omnem utcunq; ligamenti differentiam & uſum commonſtraret.

QVANDOQVIDEM primus liber omnia quæ ad oſsium cartilaginumq; hiſtoriam ſpectare duximus, recenſuit: præſens ipſorum ligamenta, & eos quibus mouentur muſculos, peropportunè proſequetur. [a] Ligamentum itaq;, quod nerui generatim dicti nomine etiam cõprehendimus, Græcisq; σύνδεσμος nuncupatur, corpus eſt ſimilare, primario ex oſſe, aut cartilagine principium ducens, durum, ſed tamen cartilagine mollius, albũ, uariosq; in colligando, continendo, obtegendo, dirimendo, & muſculis conſtituendis, uſus præſtans. Niſi enim oſsium & cartilaginum articuli, non læui ſanè occaſione extructi, [b] ligamentis tenerentur, nihil ſanè prohiberet, illos quouis ferè motu luxari, & à ſua naturali ſede ingredi. Vnde etiam miranda eſt rerum Opificis Dei induſtria, qui ex mutuò coarticulatis partibus ſubſtantiã quandam pronaſci uoluerit, ita duram, ut eas ſimul adamuſsim tutoq; colliget: & quo minus per uiolẽtos & cõtinuos, propemodũq; indefeſſos motus à ſe inuicẽ rumpantur & diſsiliant, pulchrè præſtet. & interim in mollitie ita tẽperatur, ut tantũ tendi remittiq; poſsit, ut articulorũ, quibus ſinguli ex ſua cõſtructionis ratione agi debent, motus haudquaquã prohibeat, & quo minus cõcinnè celebrẽtur, obſtet. adeò ut iſte præcipuus primariusq; ligamẽti habeatur uſus, à quo etiã ſuum nomen potiſsimũ inuenit. [c] Secundo autẽ uſu ligamentũ, tendines ſuis, quibus uehũtur, ſinibus cõtinet, ac ne ex ipſis declinẽt, aut ab illis eleuentur, præcauet. Huius generis ligamẽta in externa cubiti ſede, quà brachiale illi articulatur, [d] ſex uiſuntur: in interna uerò brachialis regione, [e] unicum inſigniter ualidũ. deinde in interna digitorũ manus ac pedis ſede, unicũ quoq; in tota ferè ipſorũ longitudine conſiſtit. In anteriori inſuper ſede, quà pedi articulatur, [f] unum quoq; occurrit, amplum & ualidũ. & [g] alia deniq; inter tibiã & calcem, ac inter fibulã & calcem obſeruãtur, omnia potiſsimũ in hoc creata, ne tendo in muſculi cõtractione è proprio ſinu aſſurgat. Niſi enim huiuſmodi ligamentũ anteriori tibiæ ſedi iuxta pedem præpoſitum, inter reliquos, quibus uiam præbet, tendines, eos qui digitorum extenſionis authores ſunt, tranſmitteret & cõtineret: illi, quoties digitos tenderemus, antrorſum à tibiæ & pedis articulo prominerent nihilo minus ſanè, quàm ſi funiculũ uni digito alligatum, ad genu uſq; protenderes, illoq; digitũ eleuare conareris. funiculus namq; ille, uerſus genu attractus, plurimũ à pedis cum tibia articulo abſcederet. At ſi aliũ funiculum tranſuerſim infimę tibiæ ſedi obligaueris,

& ſub illo eum quo digitum extendi uolebã, traduxeris, funiculus iſte, etiamſi protrahatur, non amplius à tibia rectus abſcedet: ſed tibiæ pediq;, tranſuerſi uinculi occaſione toto ductu exporrectus, digitum eleuabit. Hanc Naturæ ſo-

Quid ligamentum.

Ligamẽtorum uſus in colligando.

Ligamenti ſubſtantia.

Ligamenti in tendinibus continendis uſus.

a undiq; in figura, Capitis huius initio præpoſita, ligamenta occurrunt.

b O.P.S. T.V.

c b,c.

d 1 muſc. ta. charact. 3,4,5,6. ſecunde aũt ta. charact. 1,2,3,4,5,6.

e 4 tab. θ.

f 1 tab. A. 2 tab. λ.

g 2 tab. s. deinde Σ. uerum ſufficeret ſemper unum atq; dicerum in ſingulis exemplis adnotaſſe.

lertiam aurigas anulis illis imitari cernimus,quos equorum iugis connectunt, ut oblongiori habena per anulũ traiecta,equos,quibus non inſident,opportuniùs reflectãt. Quia uerò ligamẽta hęc,perinde ac anulus habenę,tranſuerſim tẽdinibus obducũtur,aut potius illos orbiculatim amplexãtur, Gręcis ἐγκάρσια fuere nuncupata. nos autẽ illa nunc tranſuerſa,nunc anularia appellamus. Interior eiuſmodi ligamentorũ ſuperficies anulis,per quos funes traijciũtur, penitus reſpõdet,quum ſecundùm cauum (uti tendo ſecundùm conuexũ) orbicularis ſit,& lęuis,& uiſcido humore,ceu oleo quopiã,perfuſa. Quippe hæc ligamenta non ſolùm tẽdinibus,qua cutẽ ſpectant,extrinſecus obducũtur:uerùm etiam uelut ſtratũ ipſis fiunt, oſsiſq; duritiẽ correctura, inter os & tẽdines ſeſe inſinuant,undiquaq; in orbẽ eos,citra omnem prorſus connexũ amplexantia, & ut anulus habenã,tranſmittẽtia.Horum ligamentorũ ferè ordini aſſcribendæ ſunt membranę, trãſuerſim alicui integræ muſculorũ congeriei obductę, ac ne illi inter ſe implicẽtur,ſua'ue ſede aberrẽt, pulchrè auxiliãtes. huiuſmodi enim membranas in tota cubiti,femoris & tibiæ lõgitudine,muſculis præeſſe recẽſebimus.Inſuper & tranſuerſum primæ ceruicis uertebræ[h] ligamentum, dentem ſecũdę uertebræ in ſuo ſinu cõtinens,ac ne ille aliquãdo dorſalem medullam cõprimat,inſtar ualli prohibens, in horũ quoq; numero haberi poteſt. Præterea,ſi non fictos penitus arbitrarer cerebelli[i] proceſſuum,qui uermibus cõparantur,motus,inter hæc ligamẽta quoq; enumerarẽ,tenuis cerebri membranę partes,quæ anteriorẽ cerebelli ſedem,cerebri[k] natibus,& poſteriorem[l] dorſali medullę cõnectunt. *Lib. 8 de Vſu part.* Quandoquidẽ Galenus illas membranæ partes in hoc formari arbitratus eſt,ne proceſſus uermiũ modo extructi,à ſua ſede reclinarent. His itaq; tenuis mẽbranæ omiſsis partibus,huc quoq; referam mẽbranas,ſeu ligamẽta potiùs ex oſsibus pronata, & quoſdam oſsiũ ſinus ideo ſuccingentia, ut,etſi muſculum tendinem'ue ſinui incumbentẽ, anuli modo orbiculatim undiq; non amplexentur,nihilominus tamen (quum nullus eleuationis tendinis alioquin metus ingruat) ſinum ita ſubungant,& ipſa uiſcido quoque humore ſic oblinentur,& læuia ſint,ut pinguis rotulæ modo,muſculũ & tendinem ſibi ſuperuehi ſinant,& quo minus is atteratur præſtent.[m] Reperies autem non ſine ſumma uoluptate huiuſmodi ligamentum, in poſteriori coxendicis oſsis ſede,ſinui obnatum,ad quem muſculus reflectitur,qui internam pubis oſsis ſedem occupans,femur extrorſum circumagit: deinde etiam in ſuperiori coxendicis oſsis[n] regione, qua[o] duo muſculi deſcendunt, primarij femoris flexus opifices.Huc quoq; ſpectant ligamenta,cartilagineam ligamẽtorum naturam ſeruantia, quæ oſsium acetabulorum cauitatem augent, cuiuſmodi ad coxendicis ſinus,quo femur excipitur, ſupercilium obnaſcitur. Et fortaſsis huc reponendæ eſſent ligamẽtoſæ[p] cartilagines, quas in genu articulo haberi, in primo libro retulimus. Videtur namq; Galenus & genu cartilaginibus,ligamentorum nomen indidiſſe, licet ad colligationem nimis quàm parum (uti ad femoris capita cõtinenda plurimum) conducant. Porrò tertius ligamentorum uſus cenſebitur,quo illa inſtar indumenti & propugnaculi,corporibus quibuſdam obducuntur, in quorum albo in primis tranſuerſa ſecundi uſus ligamenta comprehẽdimus,& priuatim mucoſas quaſdam membranulas,tendinibus tunicæ ritu circundatas,[q] cuiuſmodi in manu præcipuè obſeruantur. Tendines enim muſculorum,qui ex cubito ad digitos procedunt,membranulis proprijs obteguntur: & potiſsimùm ea tendinum portio,quæ in brachialis ſinu, & manus uola, ad digitorum uſq; radices habetur. Cæterùm hæ membranæ à tendinibus,ipſiſq; muſculorũ peculiaribus membranis potius, quàm ab oſſe,

Ligamenta aut membranæ ſinibus obductæ, ad quos muſculi reflectuntur.

Ligamenta,oſſium acetabula augentia.

Lib. 2 de Adminiſt. ſect.

Vſus ligamentorum,quæ inſtar propugnaculi ſunt.

ab oſſe, primariò ortum ducunt: unde etiam membranarū ordini non ineptè aſſcribuntur. & ſi huius generis membranas inter ligamenta cum Galeno enumerauerimus, reliquæ propemodum corporis membranę huc quoq; non inopportunè referentur: quoniam quibuſdam obducūtur corporibus, & uelut uincula eorum exiſtunt. Eſſent autem ex harum numero, peritonæum præcipuè, membrana coſtas ſuccingens, interſepiētes thoracis cauitatem membranæ: dura, & magis adhuc tenuis cerebri membranæ, unà cum omnibus quos educūt proceſsibus. Prętérquàm enim quòd non minus ab oſsibus ferè, quàm cætera ligamenta, enaſci cōſpiciuntur, etiam in ſe aliquid colligant, continent & amplexantur, proximisq́; oſsibus aſtabiliunt. Quartus ligamētorum uſus haberi poterit, quo ſepti alicuius ac interſtitij uice illa muſculos intercedunt. cuius notæ[r] ligamentum illud profectò eſt, quod inter ulnam radiumq́; ſecundùm cubiti longitudinem porrectum, muſculos internam cubiti ſedem occupantes ab exterioribus interdiuidit. &[s] illud quoque, quod tibiæ oſsi fibulam, membranæ cuiuſdam ualidioris ritu, ubi inuicem oſſa hæc dehiſcunt, connectit. dein prętér[t] ligamentū in ſpinarum interuallo occurrens, & dextros muſculos à ſiniſtris dirimens, his quoq; adnumerari poſſent[u] membranæ, pubis oſsium foramina occupantes, muſculosq́; anteriori foraminum ſedi attenſos, ab illis qui poſteriori committuntur, oſsis quaſi modo diſcernentes. [x] Quintus ligamentorum uſus neutiquam infimus eſt: in huius enim ordinem ea ligamentorum portio reponenda uenit, quæ muſculi conſtitutionem ingreditur, muſculoq́; non infimam ſubſtantiam ſuppetit. Qua autem ratione id fiat, ſequenti Capite, quod muſculorū conſtructionem enarrabit, opportunè proſequemur. Hîc uerò ſuffecerit addidiſſe, muſculum etiam ad oſsium cartilaginumq́; colligationē plurimum auxiliari, quum capite ſuo ex uno oſſe aut cartilagine principium ducat, & ipſius fine in aliud os uel cartilaginē implantetur. Hac itaq; ratione ligamentorum uſus commiſcere, promptum erit. ſunt enim primi duntaxat uſus omnia, quę femoris os coxendicis oſsi, & tibiā femori colligant. nullum enim aliud homini, quàm colligandi officiū præſtāt: niſi etiam forſitan aliquis tertio ligamentorum uſu, ipſa oſsibus obduci aſſereret. Secūdi uerò dūtaxat uſus nullū reperies: quum omnia tertio uſu inſtar propugnaculi, aut ab oſsis iniuria uindicis inſtar, tendinibus ſint. Verùm ex his occurrēt nonnulla, quæ aliud nullum beneficiū, quàm ſecundi & tertij uſus conferunt, neq; oſſa aut cartilagines inuicē nectunt: qualia omnia ſunt, quæ uni ſolummodo oſsi propria cōtinua'ue cenſentur. ut[y] quatuor illa, quæ in externa cubiti ſede, radij appendici aſſcribūtur, &[z] unum ulnæ propriū. Ea autē ſecundi uſus ligamēta, quę duobus oſsibus ſunt cōmunia, primi etiam ligamentorū uſus uicem ſupplent. tendinē namq;, quem trāſmittunt, tuētur, & oſſa etiam inuicē ligant: ut[a] illud ſex tranſuerſorum cubiti ligamentorū, quod radio & ulnæ cōmune dicemus. deinde trāſuerſum quoq;[b] ligamentū, anteriorē tibiæ ſedem iuxta pedem occupans, & ad fibulā tibiæq; os relatū, & tranſuerſum internæ[c] brachialis ſedis ligamentū, pluribus omnino oſsibus cōmune. Tertij duntaxat uſus illa ſunt, quæ tendinibus ſecundùm ipſorū longitudinē obuoluuntur: niſi etiā primi uſus ſint, quòd tendines uicinis ſedibus cōmiſſos ſeruent, aut ligent. Quanquam rurſus ex his quædā & quinti uſus uicem gerant:[d] quandoquidē mucoſę membranæ, tendinibus tertiū quatuor digitorū os flectētibus, in brachiale & uola obductæ, etiam muſculis gracilibus, quatuor digitos pollici adducētibus, principium præbent. Cæterùm in quarti ſolūmodo uſus numero propemodum habendæ ſunt[e] membranæ, in pubis oſsiū foraminibus obuiæ. Id autem,

Lib. 1 de Adminiſt. diſſect.

Hæ oſtendūtur priores figuræ 5,6,7 librorum.

Ligamētorum uſus, quæ inſtar interſtitij ſunt.

r 7 tab. V. dein S,T.

s huius ca. fig. 4.

t 14 tab. b,b.

u 2 t.b figuræ cap. 49 O,O.

x Q,R & 1 fig. cap. 2 C.

Ligamētorum uſus, quo muſculi conſtructionē ſubeunt.

Quæ ligamēta unicū tantùm præſtant uſum, quæ plures.

y 2 tab. charact. 3,4,5,6.

z 2 ta. charact. 2.

a 2 tab. 1.

b 2 tab. A.

c 4 tab. δ.

d uide 6 tabulæ 7,8 et 7 tab. d,f.

e 14 tab. b,b.

quod in[f] cubito &[g] tibia habetur, etiam primi uſus ligamentum exiſtit, quum &ad oſsium connexũ egregiè auxilietur. quamuis etiã hęc omnia & ad quinti uſus ligamentorũ claſſem reijci poſſent, quòd non obſcurè muſculis etiã principium porrigant. Qui enim internã & externã pubis oſsis foraminis ſedẽ obtegũt muſculi, ab illius quoq; foraminis membrana partim enaſci dicentur: uti etiam ab eiuſmodi ligamẽto in tibia nõnulli muſculi originis portionem aſſumunt. Porrò ut ligamentorũ non idem uſus eſt, & plures inter ligamẽta eius gratia conſurgunt differentiæ: ita quoq; in ortu, inſertioneq́;, & partibus quas cõmittunt, uariant: quum alia ad ſolas ſpectent cartilagines, ut laryngis, & naſi alarũ ligamẽta: alia ad ſola oſſa, ut genu, cubiti, humeri, & alia permulta corporis ligamẽta: alia ad cartilaginẽ & os pertineant, ut ea quę pectoris oſsi, coſtarũ nectunt cartilagines. Alia uerò aliã partem quampiã oſsi aut cartilagini cõmittunt, ut corporis mẽbranæ ad unã ferè omnes: atq; hæc ſemper duabus partibus ſunt cõmunia. Alia uerò uni dũtaxat oſsi priuata cẽſentur, ut ſex cubiti exteriorum ligamentorũ, quæ tranſuerſim ducuntur quinq;. nam primũ, quod ulnæ radioq́; cõmune eſt, non ad unicum tantum os referetur. Inſuper & quæ pubis oſsiũ foramina opplent mẽbranę, huc quoq; ſpectãt, ſi modò illę (quum non ligent) in ligamentorũ numero habeãtur. Subſtantia demũ alia conſtant molliori, magisq́; membranea, ut omnia ferè quæ in orbem articulos ambiũt: quanquam in illis rurſus quædam ſit differentia. Digitorum enim internodia mollius ambit ligamentũ, quàm humeri articulum: & huius denuò duritiem, coxendicis articuli ligamentũ longè ſuperat. Alia autem dura ſunt, mediamq́; inter ligamenta quæ articulos ambire dixi, & cartilagines, naturam ſortiũtur. unde etiam Græci hæc νευροχονδρώδη σύνδεσμα, quaſi ligamenta cartilaginea dicas, appellant. Huius generis omnia propemodum ſunt, quæ extrinſecus articulis non obtenduntur, ſed inter oſſa ipſa latitant: quale illud eſt,[h] quod ex medio capitis femoris in coxendicis acetabulum fertur, &[i] ea quæ uertebrarum corpora intercedunt, &[k] id quod ex media tibiæ ſede, quà hæc femur reſpicit, inter femoris capita ducitur, &[l] quædam malleolos talo nectentia, & quod ſacrum os iliumq́; oſſa interuenit, & generatim omnia quæ inter oſſa ſedem habent. Vnde etiam & ſitu ligamenta inter ſe pugnant, quum alia extrinſecus oſſibus obducantur, ut molliora illa: alia autem inter ipſa oſſa, ubi ſe inuicem reſpiciunt, cõtinguntq́;, ſituentur, quemadmodum cartilaginea propemodum uniuerſa. A' forma quoq; ligamenta differentiam mutuantur: ſunt enim quędam prorſus lata, membranea & tenuia: uti illud, quod ſecundùm cubiti longitudinem inter ulnam radiumq́; cõſpicimus: & illud, quod pari modo inter fibulam & tibiæ os, ubi hæc mutuò dehiſcunt, obſeruatur, & etiam pleraq; in orbem articulos circundãtia: eaq́; tandem omnia, quæ tendinibus muſculisq́; obuoluuntur. Alia autem craſſa ſunt, & ex his quædã teretia: ut[m] ligamentum ex dente ſecundæ ceruicis uertebræ, in occipitis os procedens: &[n] id pariter, quod tranſuerſim denti obducitur, primæq́; uertebræ eſt peculiare: deinde &[o] ligamentum, femoris caput coxẽdicis oſsi in articuli medio committens, teres etiam uiſitur. Alia ampla lataq́; ſunt, ut[p] tertium peculiarium humeri articuli ligamentorũ: præter membraneũ quoddã, in orbem articulũ ambiens. Inſuper genu articuli peculiaria omnia, craſſa quidem ſunt, non tamẽ prorſus teretia: ut & cartilaginea, talũ tibiæ & fibulæ colligãtia. Rurſum quædam continua, & nullo foramine peruia cernũtur, ut ligamentorum maxima multitudo. quædã uerò aliquid tranſmiſſura perforantur, ut ligamẽta anuli modo tendines tranſmittentia: & membrana pubis oſsis foraminis, neruo cum uena &

arteria

Ligamẽtorum differentiæ.
Ab uſu.
Ab ortu.
A' partibus, quas connectunt.
A' partibus, quibus committuntur.
A' ſubſtantia.
A' ſitu.
A' forma.

f 7 tab. 7. g 4 c. 4 tabulæ, fig. 4. h O. i fig. ca. 14 lib. 1. k X. l fig. m fig. cap. 1. n eiuſdem fig. II. o 2 fig. cap. 49 P. p 13 tab.

arteria uiam præbens: ut & membraneum ligamentum,inter tibiæ os & fibulam conſiſtens.Commune autem omnibus ligamētis eſt,quòd obtuſo admodum ſenſu (nollem enim dicere nullo) participent: ne propter crebrum frequentemq́; motum,& cōtinuum affrictum,dolore uexentur.Qua etiam fèrè ratione (quum ſcilicet natura ſicca ſunt) ne ocyus exſiccētur,ligamēta mucoſo quodam lentoq́; humore,ut etiam articulorum cartilagines,oblinuntur.

Ligamentis communia.

Viſcidus ligamentorum humor.

QVID MVSCVLVS. CAPVT II.

PRIMA huius Capitis figura, muſculi ſtructuræ ratio, qua omnes diſſectionis profeſſores muſculum formari hactenus tradiderunt, utcunq; exprimitur. Quod enim inter Φ & Ω continetur, nerui cuiuſdā eſt portio ſuprà infraq́; abtruncata. uerùm hæc characterum indice opportuniùs explicabuntur.

Φ,Ω

A Nerui in plures ſoboles diſtribuendi portio.

B Nerui A notati ſoboles, muſculi conſtitutionem ſubiens.

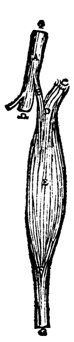
C Ligamentum, quod ab oſſe ad muſculum conſtituendum pronaſcitur, cui æqua ferè cum nerui ſobole debebat eſſe proportio.

D Ligamenti & nerui ad muſculum efformandum congreſſus, ac prima in fibras diſtributio, muſculiq́; caput.

E Sedes, qua fibrarum maxima eſt diuiſio, & qua muſculi uenter conſiſtit.

F Diuiſionis fibrarum concurſus, commixtioq́;, & tendinis ſeu caudæ muſculi initium.

G Tendinis pars, quæ mouendo oſſi inſeritur.

PRIMA SECVNDI CApitis figura.

SECVNDAE FIGVRæ, eiuſdemq́ue characterum Index.

SECVNDA figura, muſculorum humeri, ſeu brachij os, & cubiti oſſa, & extremam manus ſedem ambientium fibras, à carne quodammodo liberas, commonſtrat, unà cum quarto brachiū adeuntium neruo: ut hic, quàm fieri poſſet commodiſsimè, muſculi fabricæ natura oculis ſubijceretur.

H Humeri caput, quod ſcapulæ articulatur.

I Quartus brachium petens neruus.

K Principium muſculi cubitum extendentis, qui ab humeri capitis radice exoritur.

L Principium alterius cubitum extendentis muſculi, qui ab humiliori ſcapulæ coſta pronaſcitur.

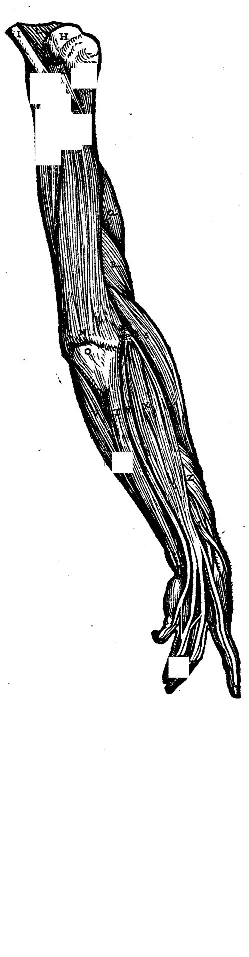
M Sedes, qua quartus brachiū accedens neruus, duobus cubitum extendentibus muſculis propagines offert.

N Cubitum extendentium muſculorum finis, ſeu eorundē in poſteriorem ulnæ proceſſum inſertio.

O Poſterioris ulnæ proceſſus pars, quæ excarnis perpetuò cernitur.

P Quartus brachium petens neruus, inibi conſpicuus, quà poſteriori ſedi exterioris tuberis humeri innititur, ac muſculis hinc

ab hu

SECVNDA FIGVRA.

ab humero principium ducentibus ramos offert.

Q *Initium eſt cubitum flectentium muſculorum poſterioris.*

R *Caput oblongi muſculi, qui radij appendici iuxta brachiale inſertus, radium in pronum ducit.*

S *Muſculus, bicorni tendine brachiale extendens.*

T *Muſculus brachiale extendentium alter, qui è regione minimi digiti poſt brachiali implantatur.*

U *Muſculus ulnæ exporrectus, & brachiale flectens.*

X *Muſculus indicem, medium & anularem extendens.*

Y *Muſculus, quo minimum digitum præcipuè extendi docebo.*

Z *Carnea pars eius muſculi, qui in tres diductus tendines, unum brachialis oſſi pollicem ſuſtinenti inſerit, ſecundum primo pollicis oſſi, tertium ſecundo pollicis oſſi & tertio.*

a *Muſculus, cuius beneficio pollex indici adducitur.*

MVSCVLVM motus uoluntarij, ex noſtroq; arbitratu pendentis proprium eſſe inſtrumentum, omnibus conceſſum uidetur diſſectionum profeſſoribus: idemq; ab omnibus muſculi conſtructionis modus enarratur. Qui equidẽ probabilis apparet, magnumq; Naturæ artificium commõſtrat: attamen quum in paucisſimis muſculis, aut potius in nullis illum obſeruem, ſecus profectò quàm illi, de muſculorum cõſtructione ſentire cogor. Quæ autem omnium ferè ſit ſententia, nunc quàm potero breuiſsimè, & ſimul explicatiſsimè ſubijciã: eorum placita in continuam orationis ſeriem, quæ ueritati proximè ſit conſona, congeſturus.

Quid muſculus, ipſiusq; cõpoſitionis ratio, ſecundum aliorum Anatomicorum ſententiam.

Diffiniunt itaq; muſculum, partem eſſe inſtrumentalem ex neruo, ligamento, carne, uenis & arterijs confabricatam, motusq; uoluntarij peculiare organum, in cuius fabrica ad hunc ferè modum Naturæ opus recenſent.

Ligamenti & nerui in muſculo neceſsitas.

[illegible]

Quum bina ſint corpora, quibus in præſenti ſermone (qui de muſculi conſtitutione eſt) indigemus, ligamẽtum ſcilicet, & neruus ſua propria uoce dictus: quumq; ligamentum ſit durum, neruus uerò mollis: miranda Creatoris eſt induſtria, qui in ſingulis motui uoluntario præfectis partibus, utroq; utitur, neq; in ligamenti locum neruum aliquando tranſponens, neq; in nerui regionem ligamentum. Conceſſum enim eſt omnibus, neq; durum ad ſenſum (utpote quod non facilè afficiatur) neq; molle ad motum (quum imbecillius ſit) eſſe idoneum. Ergo neq; per ſolos neruos mouetur aliqua particula, neq; per ligamenta. Neruus enim ſenſitiuus quidẽ eſt, quatenus mollis: inualidior autem, quàm ut moueret & transferret totum membrum. Ligamentum uerò tutò quidem colligare, & interim membrorũ motibus non obſtare poterat: ipſum tamen motus uolũtarij organum per ſe nequiuit produci, quum originem ex oſſe aut cartilagine, non autem nerui modo, ex cerebro uoluntarij motus fonte obtineat. Nemo enim ambigit, huiuſmodi fontis ſeu principij corpus molle oportuiſſe fieri: quandoquidem neque ex molli perfectè durum, neq; ex duro molle quicquam enaſci, poſsibile eſt. His igitur occaſionibus, Natura neq; ſolis ligamentis uti ad motus uoluntarios potuit: quoniam neq; ſenſu, neque motu prædita ſunt, ut quæ animæ principatus ſedi non continuentur. neque neruis etiam ſolis utendum fuerat, cum hi propter mollitiem tenuitatemq; transferre tam magna põdera minimè ualerent.

Muſculum natura inter ligamentũ & neruum eſſe medium.

Permixtum igitur ex ambobus oportebat aliquod creari motus organum, quod omnino neruo eſſet durius, & ligamento mollius: & ideo quoq; participare ſenſu, minus quidem quàm neruus, magis autem quàm ligamentum. Inſuper decuit & id quoq; in medio roboris & imbecillitatis, aliorumq; contrariorum, quæ ligamentis & neruis inſunt, exiſtere. Atq; hac occaſione motus inſtrumentum, utriſq; ipſum componentibus ſubſtantijs cõmunicat: non tamen exactè alteram, neq; ſolam, neq;

eam im-

eam impermixtam obtinet, ſed ex ambabus commiſcetur. Verùm quum nihil alicui per totum confundi poteſt, non confractum prius in minimas particulas, neceſſarium fuit utrunq;, neruum uidelicet & ligamentum, in fibras tenues diſcindi, deinde ſibi inuicem eas copulari ad uoluntarij motus organi generationem. Perficitur autem nerui ac ligamenti in fibras diſtributio in hunc modum. neruus accedit ligamentum, ac ſimul commixta in fibras duas quodam modo digeruntur, illæ rurſus ſingulæ in alias, & hæ iterum in plures tantiſper diuiduntur, donec in tenuiſsimas membraneaſq; fibras procedant. poſtquam hæ ad extremum diffuſionis peruenere, rurſus ut diuiſæ fuerũt, mutuo concurſu coaleſcentes, & commixtæ in unum colliguntur. Et quemadmodum[a] prima diuiſio, muſculi caput conſtituebat: ita hæc[b] poſtrema collectio finem muſculi efformat, quem Græci ἀπονεύρωσιν, quaſi eneruationem dixeris, & ut nos quoq;, tendinem muſculorum appellant.[c] Medium uerò, in quo diuiſionis ſeries conſiſtit, muſculi uentrem nuncupamus, ſimilitudinem à mure, & lacerta, & piſcis muſculi, aut alioquin communi piſcium forma mutuãtes. Muſculi namq; ſeu lacerti caput, muris lacertęq; capiti conferimus: tendinem autem caudæ, & uentrem uentri. Cæterùm ſi Natura ſolũmodo ita neruum & ligamentum diuiſiſſet, nec medias regiones, fibrarumq; interſtitia molli infarſiſſet ſubſtãtia, quæ fibris, thori ac texturæ alicuius, & firmę ſedis loco eſſet, haudquaquam muſculi uel tantillo temporis ſpacio fibras illas infractas incorruptaſq; ſeruarent. Eſt autem ſedes ea, ac thorus, ſimplex caro fibris obducta, quæ non aliter fibris cõmittitur, quàm calathis alijſq; fiſcellis lac, dum harum rerum periti id in illis coagulant. Finge igitur fibras ex neruo & ligamẽto diffuſas, iuncis reſpondere, lacti uerò ipſi ſanguinem, & caſeo carnem proportionari. nam ut ille ex lacte, ita hæc ex ſanguine paratur. Quanquam tanto uieriorem tibi confinges imaginẽ, quanto per caſeum plures crebrioreſq; iuncos funiculos'ue porrectos, & non ſolum ad caſei latera attenſos, imaginatus fueris. Ne autem caro hæc, reliquaq; muſculi ſubſtantia, ſanguine nutrimentoq; indiga relinqueretur, & ſuus innatus calor non refocillaretur, uenas ac arterias, tanquam riuulos quoſdam, muſculis immiſceri fuit neceſſarium. Deinde quoq; membranam, uniuerſum muſculi corpus integentem, à ligamentis, quæ muſculi caput & finem oſsibus committunt, produci oportebat. Commemorata iam muſculi conſtructio, quantumuis concinna & elegans diſſectionum imperito apparere queat, ad amuſsim nulli prorſus conuenit muſculo: quum nullum in uniuerſo corpore adinuenias, qui parem ligamenti, ſeu ex oſſe aut cartilagine exortus ſui, & nerui portionem ſibi aſſumat. Nam ut cæteros taceam,[d] tendo in poſteriorem calcis ſedem inſertus, ſolus craſsior eſt[e] quatuor femur petentium neruorum radicibus, utcunq; eas ſimul collegeris. Deinde ſi nunc omnes tibiæ inſertos tendines, ac reliquos pedis oſſa accedentes perpenderis: quæ nunc cum tendine illo, in calcem inſerto, erit proportio, ut illa ſcilicet mediam tendinũ portionem neruo, & mediam ligamento formari oſtendat? Profectò ſi tendines neruis hîc cõparabuntur, neutiquam nonageſimam tendinum portionem neruis conſtare fatebimur. Deinde ſi fortaſsis aliquis muſculus parem ligamenti & nerui portionẽ ſibi uendicare reperiretur, eſſet profectò[f] temporalis, &[g] ſeptũ tranſuerſum, quippe in hoc[h] duo ſatis inſignes nerui implantantur: illum uerò etiam[i] quinq; neruorum propagines adire docebo, quãuis interim in neutro neq; trigecupla nerui cum ligamẽto uideatur proportio. Sed quid tantopere Galeni præcepta, tanquam oracula ſubuerẽtes, & ipſius libros de Muſculorum motu exoſculantes, de illis dicemus muſculis, qui la-

Ligamenti & nerui permixtio.

Muſculi caput

Finis, ſeu cauda, & tendo.

Venter.

Carnis in muſculo uſus.

Vena & arteria in muſculo neceſsitas.

Muſculi membrana.

Muſculum non æque nerui ac ligamenti natura participare.

a 1 fig. D.
b 1 fig. F.
c 1 fig. E.
d 14 ta. tendo muſculorum n, o, q.
e 2 fi. cap. 11 lib. 4 de cæ. 57, 60, 66, 71, licet uera proportio ex neruorũ tibijs, ut neq; è uenarum, percipi nequeat.
f 4 tab. Γ.
g 7 tab. Δ.
h 2, 3 fig. cap. 11 lib. 4 n.
i 2 fi. cap. 2 lib. 4 Q, R, b, c, d.

qui latiſsimo oriuntur principio, ac ſenſim in anguſtum uerſus ipſorum inſertionem deſinunt? cuiuſmodi, præter temporalem, inter reliquos, brachium[k] attollens eſt: deinde[l] is qui brachium pectori admouet, & femoris motibus famulantes propemodũ omnes: in quorum exortibus neruum, qui, ut Galenus cenſet, cum ligamento diffundi poſsit, confingere nequimus. Nam ſtatim in eiuſmodi muſculorum origine multo maior fibrarum eſt copia, quàm in muſculi reliqua parte: ſiquidem in illis muſculis, & pręcipuè qui femoris motibus præſunt, fibræ ab ipſo ortu non amplius in plures diuiduntur: imò ſenſim ad inſertionem properantes, inuicem colliguntur, muſculos triangularis figuræ efformantes. Vnde etiam conſpicuum euadit, ſi modò illam, quę Anatomicis proponitur, nerui ac ligamenti diuiſionem commixtionemq́; in muſculis fieri oporteret, ſingulis fibris in ortu neruulũ debere miſceri: quod neutiquam accidere, ipſa neruorum ſeries commonſtrat. Quandoquidem in pleriſq; muſculis duntaxat neruulum admodum gracilem, neq; magis quàm uenam diuiſum, ad ſuperficiem muſculi nunc interiorem, nunc exteriorem, uenæ ac arteriæ modo exporrigi, membranæq́; muſculi adhærere conſpicies, neutiquam autem in fibras per muſculi ſubſtantiam diffundi. Quod inter peroſq; corporis muſculos in[m] illis liquidò condiſces, qui ab ilium oſſe, femoris os accedunt. ex quibus etiam quoſdam reperias, quorum ne ſuperficiei quidem neruus, uti neq; uena & arteria, uix ut cõtiguus omnino ſit, attendatur. Neq; id hîc ſolum obſeruabis, imò etiam in quadrato[n] muſculo, radium in pronum mouẽte, cui nunquam neruum, uenam & arteriã exporrigi intuitus ſum: præter illos neruos, uenas ac arterias, quæ cum tendinibus digitos flectẽtibus ad manum prorepunt: quę etſi à muſculo illo non multum diſtent, ipſum tamen non contingunt, & minus adhuc illi adnaſcuntur & inſeruntur. Adde neq; neruulum obſeruari inſertum in graciles[o] muſculos, qui quatuor digitos pollici adducunt: ut neq; in[p] illos, qui primi quatuor digitorũ oſsis flexionibus pręſunt. Adiunge præter hos, abdominis etiam[q] muſculos (quos prius, quia omnibus notiores uidentur, recenſere decuerat) nullam nerui cum ligamento proportionem oſtendere: quum nequaquam in ſingulis muſculorũ, qui obliquè & tranſuerſim fibras porrigunt, principiorũ ſedibus neruus implantetur: quumq́; ipſorum eneruatio ſeu tendo multo latior eorundẽ origine exiſtat, quod cum pleriſq; muſculis habent commune. Non eſt itaq; muſculus inter ligamentum & neruum natura medius: neq; etiam illa, quam uulgò imaginantur, ligamenti & nerui fit commixtio. Nam etſi fortè neruum in muſculi alicuius caput inſeri animaduerſurus ſis, nunquam ſanè nerui ſoboles, ligamẽti fibrarum modo, ad tendinis uſq; principium diffundi, aut aliquo pacto ligamẽti fibris uniri, uereq́; permiſceri reperies. Quod profectò in nullo muſculo perpendes facilius, quàm in illis[r] qui ab interno humeri tubere principium capiunt: illorum etenim capita ſunt acuta, & neruorum inſertiones in ipſorum ſubſtantia, non ſolum autem in ſuperficie adipiſcuntur. Atq; id etiam in[s] illo animaduertes, qui à fibulæ ſuperiori appendice principium ſumens, ad pedem prorepit: ſic & in[t] ijs, qui ab inferiorũ femoris capitum radicibus ad calcem feruntur. Non enim omnes muſculi, nerui implantationem (etiam ſi quando in ipſorum ſubſtantiam neruus porrigitur) in capitis exortu adipiſcuntur: ſed ſubinde multo inferiùs quàm caput habetur, & in medio ſui quodammodo ductus & longitudinis. quod, præter temporalem muſculum,[u] anterior cubitum flectentium muſculorum oſtendit, nerui primùm[x] propaginem aſſumens, ubi duo ipſius capita in unũ coeunt. Idem in nonnullis femoris os amplexãtibus obſeruatur,

Neruum ſingulis muſculis, ita ut alijs diſſectionũ profeſſorib. uiſum fuit, non miſceri.

Omnium muſculorum capitib. neruos non inſeri, aut alioquin attendi, etiamſi alias ipſorum ſubſtantiæ neruus inſeratur.

& in

&in abdominis muſculis,&pleriſq; qui in collo habentur, &in omnibus ferè qui coſtis inſternuntur. Verùm utcunq; nerui, uel in muſculi ſubſtantiam ſeſe inſinuent, ſiue ipſius tantum ſuperficiei attendantur, ſemper ferè ſua ſerie & propaginibus,ſecundùm muſculi ductũ (quod &[y] recurrẽtes nerui arguunt) porriguntur. Rurſus tendo elixus, neq; ſapore, neq; colore,neq; ſubſtantia à ligamento uariat: niſi fortaſsis illum molliorẽ,non quidem omnibus ligamentis,ſed tantum quibuſdam eſſe quis cõtenderet. utut tamen ſit,tendo muſculi capitis molliciei nequaquam cedit: quamuis id ſtatim in ortu purum, &neruo minimè mixtum eſſe ligamentum,nemo inficias ire poſsit.Neq; etiam mirandum eſſet, tendinem ligamento oſſa colliganti utplurimum molliorem, minusq́; cartilagineum eſſe: cum ligamentorum, quæ oſſa mutuò colligant, ſubſtantiæ,in duritie eadem non ſit ratio. Adde etiam,tendinem elixum cum neruo non proportionari: hic enim elixus aut crudus,ſi per tranſuerſum diuidatur,ex multis quaſi funiculis conſtructus apparebit,non aliter,quàm ſi chordam aliquam craſsiorem diuiſiſſes.tendo autem ſolidior, &magis ut ligamentum ſimilaris,continuusq́; uiſetur: præcipuè ſi craſſum aliquem tendinem ex illis qui pedem,aut tibiã,aut manum adeunt,examini adhibueris. In latis enim & quodammodo membraneis tendinibus ſeries fibrarum aliquanto eſt manifeſtior: quo etiam nomine à ueris membranis inter diſſecandũ diſtinguuntur,[z] quemadmodum in peritonæi cum obliquorum & tranſuerſorum abdominis muſculorum neruoſis tenuitatibus collatione eſt cernere. Ac licet id in quouis animante inter edendum intueri integrum ſit: in bubula tamen carne id feceris aptiſsimè, cum pars aliqua menſæ apponetur, quam inſignis perreptat neruus,qui plerunq; cum uena & arteria inter glandulas conſpici conſueuit. Inuento autem neruo, nunquam tendo deeſſe poterit,qui modò propoſita non edoceat.Deinde id,quo alij tendinem neruo miſceri,atq; ex ligamento &neruo æqualiter,aut plus minus confuſis fieri,maximè probare cõtendunt, prius num ita ut illi proponunt,res ſe haberet,perpendẽdum erat, priuſquam aliquid inferrent.Dicunt namq;,tendinem capite muſculi ob id craſsiorẽ eſſe, quòd is non capitis ſolũ muſculi ſubſtantia,ſed &neruo quoq; conſtet.[a] Quaſi uerò quis rectè aſſerere poſsit, exortus muſculorũ ſuræ ſimul collectos, quod ad nerueam generatim dictam attinet ſubſtantiam,minores eſſe ſuorum muſculorum tendine,qui calci inſeritur.perinde ac ſi[b] brachium attollens muſculus, pauciores fibras in ortu haberet, quàm ipſarum collectio ad inſertionem oſtendit.Erat itaq; id prius probandũ,quàm falſa concluſio inducẽda. Quemadmodum & hæc quoq; inefficax aſſumptio eſt:Tendo ſenſu exactiſsimo participat,neruo igitur &ligamento conſtat. Quaſi uerò muſculorum capita, & præcipuè ligamẽtoſa,& prorſus excarnea, minus ipſis tendinibus ſentiendi ui pollerent, & læſa conuulſionis periculum minus quàm tendines inducerent, etiamſi capitibus mox in exortu neruus non inſeratur,ſed tantum attenſus occurrat,isq́; etiam ſubinde notabili interuallo à capite remotus.Hac igitur occaſione,& huiuſmodi pluribus,quas recenſere prolixum foret,efficitur,ut fateri cogar,nullam prorſus aliam nerui in muſculos, quàm uenæ & arteriȩ diſtributionem eſſe:& pari etiam ratione neruum, qua uenam arteriamq́;,muſculum accedere. Neq; ullam aliam in uena arteriaq́; cum neruo differentiam ſtatuo, quàm quòd ad finem ſeu inſertionem muſculi neruus nunquam, ut aliquãdo illa uaſa,implantetur, quanquam etiam paucißimos prorſus muſculos eius generis enumerare poſſem.Sunt uerò inter alios[c] recti abdominis,qui & à uenis &arterijs,ſub pectoris oſſe deorſum repentibus, ramulos aſſumunt, &[d] temporalis

Tendinem ligamento,non autem neruo reſpondere.

Excarne muſculi caput tendine nõ ſemper eſſe tenuius.

Muſculorũ capita,maximè carnis expertia, non minus quàm tendinem ſentire.

Quid nerui muſculis uerè præſtent.

y 2 ſi.cap. 3 lib. 4 m. p. & fig. cap. 9 lib. 4 inſertæ Q.S.

z Cõfer abdomen 6 tabulæ cũ abdomine 1 figuræ lib. 5.

a collige id ex 14 tab. n,o,q.

b Cõfer A, B, C, cũ D in figura indici 11 tabulæ inſerta.

c obſerua 6 tab. f.4.

d 3 tab. r.

poralis etiam ab inferioribus ſuis ſedibus uaſa admittit, quum is tamen ex elatioribus principium deducat. Vt itaq; uena nutriendo muſculo ſubſeruit, & arteria ipſius innatum calorem recreat: ita quoq; neruum animalem ſpiritum continuè ipſi deferre, neruumq́; illo ſpiritu muſculum nunquam indigum relinquere arbitror, ut neq; uena alimento muſculum deſtituit.

Qualiter muſculi ſuum munus obeant.

Deinde ſpiritus animalis ui, & debitæ peculiariſq; muſculi conſtructionis, eſſentialiſq́; formæ beneficio, muſculum contrahi & laxari ſentio: neq; aliter ſuum munus obire, quàm oculum, reliquaq́; ſenſuum organa: quæ ſingula propriã peculiaremq́; fabricam obtinent, & animali ſpiritu (quem per neruos cerebrum ipſis porrigit) imbuta, ſuis fungũtur munijs. Non enim alius animalis ſpiritus oculo, aut linguæ, aut auditus organo, quàm muſculis diffunditur: uerùm ſuæ conſtructionis ratione, & accedente ſpiritu, oculus uidet, lingua guſtat, auditus organum ſonos percipit, & ſanè muſculus ipſe uolũtarijs motibus præeſt. Atq; hac etiam ratione omnia, quibus neruus attenditur, ſentiendi ui pollent, niſi propria eorum ſubſtantia id prohibeat. Cæterùm ut quamplurimos muſculos arteria non contingit, quorundam autem ſuperficiei tantum attenditur, & aliquando adnaſcitur, interdum uerò etiam in muſculorum ſubſtantiam penitius ramos exporrigit, & interim omnium calorem temperat, tam eorum ſcilicet quos non proximè contingit, quàm illorum quorum ſuperficiei adnaſcitur, ac in quorum ſubſtantiã penitius diſſeminatur: ita profectò & neruis uſuuenit, qui ſuam facultatem tam illis muſculis exporrigũt, quibus uix attenduntur, quàm quorum ſuperficiei adnaſcuntur, & in quorum ſubſtantiam aliqua ramorum ſerie digeruntur. quanquam neruos propinquius uenis quàm arterijs aſsimilare queas. Pauciores enim muſculi uenæ, quàm arteriarum attactu inſertioneq́; deſtituuntur: licet etiam quoſdam prius recenſuerim, quos neq; neruo, neque uena proximè contingi obſeruabis, qui nihilominus interim, ut neq; alimento, & uitali facultate, ita quoque ſpiritu animali non priuantur.

Quid uerè muſculus ſit.

Eſt itaq; muſculus, uoluntarij motus inſtrumentum, uti oculus uiſus, & lingua guſtus, ex ligamenti natura in fibras complures diuiſa, & carne has continente firmanteq́; fabricatum, uenarum, arteriarum & neruorum ſurculos in ſe interdum aſſumens, ac neruorum beneficio animali ſpiritu nunquam, dum ſanum eſt animal, deſtitutũ.

Caro, præcipua muſculi ſubſtantia.

Atq; hanc carnem, non ſolum ſtratum aliquod, & ueluti thorum & fulcrum eſſe exiſtimo, quo muſculorum fibræ, nerueæ´ue generatim dictę diuiſiones contineantur: aut etiam carni cum Platone & Ariſtotele (quibus muſculorum ratio penitus latuit) tam leuem uſum duntaxat tribuo, ut adipis & pinguedinis, ac ueſtimenti alicuius modo, in æſtu calori obſtare, & in frigore frigus potiſsimùm arcere concedam: uerùm muſculorum carnem, cui alia nulla in uniuerſo corpore eſt ſimilis, præcipuũ autorem eſſe, mihi perſuadeo, cuius beneficio (non deficientibus interim neruis, animalium facultatum nuncijs) muſculus craſsior effectus, ſeſe breuiat & colligit, itaq́; partẽ cui inſeritur, ad ſe allicit & mouet: & cuius dein occaſione ſe rurſus laxat & educit, attractamq́; partẽ remittit: perinde ſanè ac cerebri, cordis, iecoris, pulmonum, lienis, renum, uentriculi & teſtium propriam ſubſtantiam, primarium ſuarum functionum autorem eſſe, nobis conſtat.

Adipẽ etiam carni paſsim attendi.

Quòd uerò muſculorũ carni, aut carni ſimpliciter, nullum adipem intexi, omnes hactenus falſo prodiderint, obeſi boues, quos Brabanti ſale condiunt, atteſtantur, in quorum muſculorum fibris per carnem adeps attenditur. Adde etiam, obeſarum mulierum muſculos, qui femur extendunt pinguitudine, adeò oppletos inter diſſecandum uideri, ut ambigas, num caro adipi, an adeps carni cõmiſceatur. Neq; hîc

de mu-

de muſculorum ſuperficie ſolùm loquor, uerùm de intima & maximè carnea ipſorum ſubſtantia, quam præcipuam muſculi partem eſſe aſſerui. Tendines autem, & eneruationes illæ, quas caro deſtituit, in illis tantum muſculis habentur, qui longo ductu feruntur, pluſq; habent ſpacij, quàm carnea muſculi ſubſtantia requirit. Breues enim, & ſuccincto arcto'ue loco repoſiti muſculi, tendine carent, & undiq; carnoſi ſunt: ut laryngis omnes, ſi [f] duos rectos exceperis, quatuor muſculorum tertiam cartilaginem primæ iungentium: illi enim longi, in inſertione nerueam naturam obſcurè exprimunt. Deinde inter eos qui oſſa mouent, [g] qui primum pollicis flectunt articulum, & [h] qui pollicem indici maximè admouet. Inter magnos autem huius generis eſt quadratus [i] muſculus, ſcapulam dorſo admouẽs: & [k] muſculus, qui à ſcapulæ baſi enatus, octo elatioribus coſtis implantatur. Verùm de innumeris muſculis tendine carentibus, tendinumq; generibus, iam agemus, muſculorũ differentias aggredientes, quæ inſuper muſculorum conſtructionis rationem, à me propoſitam, pulchrè docebunt.

Tendines quando muſculis dentur.

Muſculi tendinibus deſtituti.

f 6,7 fig. cap. 21 P. Obliqui autem 7, 8 figur. R.
g 6 tab. λ.
h 11 tab. ſ.
i 10 tab. Γ.
k 7 tab. L.

DE MVSCVLORVM DIFFERENTIJS. Caput III.

DIFFERENTIAS muſculorum non paucas recenſere, promptiſsimum eſt, ab illorum ſubſtantia, ortu, inſertione, quam mouent particula, forma, foraminibus, colore, ſitu, fibrarum ſpecie, & muſculi capite, uentre, tendine, ac deniq; ex mutuo muſculorũ cõcurſu, aut unius muſculi uelut in plures ſeparatione. Quæ igitur à ſubſtãtia petuntur differentiæ, ex uenis, arterijs, neruiſq; potiſsimum pendent. Nullum enim corporis muſculũ reperias, qui non aliqua ligamẽti membranæq; portione in fibras deſecta, & carne illas cõtinente firmanteq;, ac præcipua adeò muſculi ſubſtantia cõſtituitur. Verùm præter hæc, alij neruum, arteriam & uenam in ſuum corpus quoq; diffundi ſinunt: ut [a] ſeptum tranſuerſum, & maximus totius corporis [b] muſculus, qui femur mouentium quintus erit: præterea abdominis omnes, ac præcipuè [c] recti. In alios neruus nullus, neque uena, neq; arteria (quod animaduerti poteſt) inſeritur: ex quorum claſſe [d] muſculus eſt, qui latum in manu educit tendinem. deinde præter alios quàmplurimos, quadratus [e] muſculus, radium in pronum uertẽs: & [f] graciles illi, qui digitos ad pollicem in latera agunt. Solus neruus quibuſdam propaginibus in illorum [g] muſculorũ capita diſtribuitur, qui à radicibus capitum femoris principium ſumunt, atq; ad calcem ducuntur. horum namq; ſubſtantiæ neq; uena, neq; arteria penitius inſeritur. Latus in collo [h] muſculus, qui genas mouet, uenis abundat & neruis, arteria interim deſtitutus. Qui uerò ſolam nanciſcitur arteriam, nullus occurrit. Cæterùm adeps, quem interdum muſculorum fibris per carnem digeſtis attendi diximus, in macilẽtis non reperitur. In obeſis autem illi muſculi adipe potiſsimum abundant, [i] qui ilium oſsibus obducuntur, ac clunes, & ueluti ſedentibus puluinaria conſtituunt. In ortu magis adhuc muſculi uariant: alij enim ab oſſe originem ſumunt, ut [k] qui à femoris oſſe & coxendicis oſſe ad tibiam procedunt, & plurima muſculorum multitudo. Alij à cartilagine ipſorum ortum obtinent: ut omnes laryngis muſculi, quos laryngis proprios nuncupabimus: deinde intercoſtales muſculi, [l] qui inter coſtarum cartilaginum habentur interualla. Alij à membrana quapiam enaſcuntur: cuiuſmodi ſunt oculi omnes [m] muſculi, à dura membrana uiſoriũ neruum

Vnde muſculorum differentiæ petantur.

A ſubſtantia.

Ab ortu.

a 7 tab. Δ.
b 11 tab. Σ, Ξ.
c 6 tab. ſ.
d 5 tab. Γ.
e 7 tab. X.
f 6 tab. ?. 7 tab. Δ.
g 11 tab. Φ, Υ, ω.
h 5 tab. Γ.
i 9 tab. Γ. 10 Σ 11 Σ.
k Iſti in ſedibus, quas occupãt, in tabulis ſunt characterum opem cõſpiciẽdi.
l 6 tab. X.
m 1, 2 fig. cap. 11.

inuoluente nati: deinde duo[n] muſculi ſtomachum retrò amplexãtes, & in ſcutiformis cartilaginis latera inſerti. his namq; ab externa ſtomachi tunica principium pendet. Idẽ & de[o] circulari ani & ueſicæ ceruicis muſculo cenſendum uenit. Alij à membrana tendines obuoluente enaſcuntur: ut quatuor graciles [p] muſculi, quatuor manus digitos ad pollicẽ in latus ducentes. Alij ab alio quouis ligamento originem petunt: ut[q] duo pollicis primum internodiũ flectentes, qui à tranſuerſo[r] ligamento tendines in brachialis interna ſede tranſmittente enaſcuntur. Tales etiam ſunt,[s] qui in ſuperiori pedis regione locati, pedis digitos extrorſum ad latus mouent, qui à ligamentis tibiam talo, & talum calci & nauiformi oſsi, calcemq́; cubiformi oſsi colligantibus enaſcuntur. Alij ueluti ex altero muſculo prodeunt: ut[t] qui à circulari ani muſculo, ueluti digiti duo, meatum urinarium, quà ſub penis corporibus ferri incipit, amplexantur. Alij uelut ex nullo corpore principiũ obtinent: uerùm membraneæ partes aliqua ſui ſede carneæ, ac muſculoſæ, ſeu muſculi euadunt: ut omnes[u] muſculi ex carnea membrana conſtituti, qui in collo & facie in hominibus habentur: deinde & teſtis[x] muſculus, in rubicundo teſtis & uaſorum ſeminalium inuolucro, inſtar carnoſioris lineæ innatus. Quinetiam[y] ſepti tranſuerſi ortum, ex peritonæi & tunicæ coſtas ſuccingentis partibus, ipſius centro adnatis, pendere fateamur neceſſe eſt: niſi illius ortum, contra aliorùm muſculorum rationem, ubi coſtis inſeritur, eſſe dicamus. Cæterùm nõ omnes muſculi ab una duntaxat parte originem ſumunt: permulti enim ex pluribus oſsibus enaſcuntur. nam dorſum mouentibus muſculis plures plerunq; uertebræ principium præbent. Sic & abdominis[z] muſculus, obliquè deſcendẽs, à pluribus coſtis exorditur.[a] Qui brachium pectori admouet, ex pectoris oſſe, & quarundã coſtarum cartilaginibus, & ipſa demum clauicula enaſcitur: quemadmodũ &[b] is, cuius auxilio brachium attollitur, ex ſcapula quoq; & clauicula procedit. Pariter etiam[c] recti abdominis muſculi, à[d] cartilagine, pubis oſſa interueniente, & ab ipſis oſsibus enaſcuntur. adeò, ut quidam muſculi ex pluribus oſsibus, alij ex oſſe cartilagineq́; non ineptè principiũ habere dicantur. Alij ex pluribus eiuſdem oſsis proceſsibus enaſcuntur: ut[e] prior flectentium cubitum, qui ab eminentiori ſede ceruicis ſcapulæ, & proceſſu ipſius interiore educitur.

Ab inſertione. Ab inſertione uerò integrum eſt dicere, muſculorum alios in os, ut qui femur & tibiam, caputq́; mouent, inſeri. alios uerò in cartilaginem: ut laryngis omnes, & qui palpebrarum motuum autores ſunt, & qui narium alis aſſcribuntur. alios in cutem, ut labrorum muſculos. alios in aliud quiduis: ut oculorum muſculos, in duram oculi tunicam: & penis quatuor muſculos, in penis corpora, & urinæ meatum: dein teſtis muſculũ, in uas ſemen à teſte ſurſum deferens. Ad hæc, muſculos recto inteſtino proprios, in eius inteſtini exteriorem tunicam: & circularem ueſicæ colli muſculum, ad meatus urinæ corpus applantari inſeriq́; cernimus. Cæterùm & ab inſertione muſculi iſto quoq; modo differũt. Quidam à pluribus partibus enati, in unicã inſeruntur: ut muſculus brachium pectori admouens, & is qui brachiũ attollit, ex pluribus orti ſedibus, duntaxat in humerum inſeruntur. Ita etiam[f] qui brachium deorſum trahit, ex plurium uertebrarum ſpinis oritur, attamen in humerum tantummodo deſinit. Pari etiam ratione & ſcapulæ motuum autores muſculi ad unum omnes, ex pluribus oſsibus initium ſumunt, & uni tantum ſcapulę implantantur. Quidam uerò ex uno oſſe exorti, in plura inſeruntur.[g] Muſculus enim, qui à ſcapulæ baſi prodit, reſpirationiq́; ſubminiſtrat, in octo ſuperiores thoracis coſtas inſeritur. Eius quoq; generis ſunt,[h] qui quatuor pedis & manus digitos extendunt. de-

inde

i 3 tab. F. inde[i] qui naſi alas,ſimul & ſuperius labrum mouent,in cutem cartilaginemq́; implantantur: quemadmodum & ſeptum tranſuerſum,quod alicubi oſsi,alicubi cartilagini innaſcitur. Quidã etiam à plurib. enati oſsibus, in plura quoq; *k 11 ta. F.* inſeruntur: ut[k] muſculus à ceruicis uertebrarũ ſpinis enatus,qui in aliquot ſuperiores thoracis coſtas implãtatur, thoracemq́; mouentiũ in homine tertius habebitur.Præterea dorſum mouentes muſculi ad unum ferè omnes,in hunc ordinem referuntur. Item his differentijs illæ conſentiunt, quæ ab ea quam muſculus mouet,particula deſumi poſſent: quum omnes muſculi eius,cui inſeruntur,partis uoluntario motui præſint. *Ab ea quæ mouetur particula.* Porrò ab inſertione & ortu ſimul, alia ſumitur differentia, quum alij muſculi ab illo oriantur oſſe, quod mouendo ab ipſis oſsi,cui etiam inſerũtur,alligatum eſt, proximumq́; uiſitur: ut[l] tres *l 9 tab. P. m 10 tab. Σ. n 11 tab. Σ.* muſculi ex ilium oſſe in femoris os inſerti,[m] ſeptimus &[n] octauus tibiam mouentium,qui à femoris oſſe enati,tibiæ implantantur. *m 5 ta. Λ. n 5 tab. P.* Alij uerò à ſuperiori aliquo oſſe,& non illi,cui inſeruntur,proximo, originem ducunt: ut muſculi tibiæ motibus famulantes, qui à magnis oſsibus ſacro oſsi connexis principium obtinent: ex quorũ numero ſunt uniuerſi tibiam mouentes, ſeptimo & octauo tantum exceptis.Iſtis reſpondent,qui ſecundum cubiti aut tibiæ longitudinem extenſi, digitos adeunt. Forma etiam omnium muſculorum haud eadem eſt. *A forma.* Quidam enim ſunt,quos muri aut lacertæ (ſi ipſis pedes abſectos finxeris) ac piſci muſculo,quem & mytulum uocãt,& alijs multis piſcibus appoſitè conferas: ut ſcilicet muſculi caput,lacertæ,aut piſcis,aut muris capiti,uentrem autem corporis trunco, tendinem uerò caudæ aſsimilare queas. Eſt autem huius ordinis muſculus,[o] *o 3 tab. Λ.* qui ab interno humeri tubere enatus, ac radici poſtbrachialis oſsis,quo index ſuſtinetur,inſertus,brachialis flexioni ſubſeruit. *p 1 tab. Z.* Talis etiã eſt,[p] qui primus in tibiæ anteriori ſede occurrit,& in pedij os, cui magnus digitus articulatur,inſertus, ad pedis eleuationem famulatur. Qui autor eſt longiſsimæ pollicis abductionis à cęteris digitis,& alius,qui paruũ digitum à cæteris maximè in latus amouet, tam in pede, quàm in manu, ad nuper dictam quoq; figuram eleganter * accedunt. ** In manu notantur 14. p & x. in pede autem 2 tab. r & P.* Vnde etiam arbitror,inter reliquos corporis muſculos (quaſi nulli eſſent alij) illos,[q] qui ad pollicis manus primũ articulum habentur, Bruxellenſibus, & alijs quibuſdã nationibus mures nuncupari, alijs uerò ita appellari cubitũ flectentium[r] anteriorẽ. *q 3 ta. p,ç. r 1 tab. Q.* Italorum autem uulgus in quibuſdã corporis partibus, neſcio quem piſciculũ eſſe fingit, eo nomine indicãs muſculos,piſcis imagini non abſimiles. Vtcunq; ſit, ab eiuſmodi ſimilitudine omnes muſculi à Græcis & Latinis ſuũ nomen ſortiuntur,etiãſi quamplurimi muſculi illorum animaliũ effigiem nulla ex parte referant. *Muſculi nomen unde deſumptum.* Quidam enim figura conſtant triãgulari: ut brachiũ[s] attollens muſculus,&[t] is qui ſcapulã pectori adducit,&[u] qui brachiũ decliuè ad dorſum uellit. *s fig. indici u tabulæ inſerta. t 5 tab. r. u 10 ta. Θ.* Alij quatuor efformantur angulis: ut ſcapulã dorſo admouẽs[x] muſculus,&[y] qui ad brachiale poſitus, radij motus in pronum autor eſt, qui ambo etiam quodãmodo quadrati ſunt: ut & latus ſub colli & genarũ cute occurrens[z] muſculus,qui ex carnea membrana cõſtituitur. *x 10 ta. r. y 7 ta. X. z 3 tab. r.* Alij quinq; angulos exprimũt,ut is † qui brachium pectori adducit.[a] *† 3 & 4 tabulæ Δ. a 7 tab. L.* Qui ex ſcapulæ baſi natus, octo ſuperioribus coſtis inſeritur, ſi obiter ſpectetur, quadrangularis apparebit: at ſi ipſius in coſtas inſertiones quis perpẽderit,tot angulos ſuæ inſertionis lateri tribuet, quot digitis illud implantatur. *b 3 tab. Θ. a characte. 6,7,8.* Atq; huius etiam figuræ eſt,abdominis[b] muſculi obliquè deſcẽdentis exortus, & quorundam thoracem mouentium inſertio. Sed plures anguli etiam tribuuntur muſculo latum tendinem ſub manus cute producenti, & alijs omnibus in plures tendines ceſſantibus. Verùm angulis his poſtpoſitis,

mirabilis formæ eſt[c] muſculus, ſingulis coſtarum radicibus tendines exporrigens, quem palmiti non ineptè aſsimilaueris: ut palmitis quidem lignoſa pars, muſculi carnoſa eſſet portio: folia autem ab altero duntaxat latere educta, ipſi tendines. Quinetiam huius quoque ordinis eſt, longiſsimus dorſum mouentium[d] muſculus, qui in apices tranſuerſorum proceſſuum thoracis uertebrarum potiſsimùm inſeritur.[e] Septi quoq; tranſuerſi figura admodum rara eſt: accedit autem raiæ (quem βάτον Græci appellant) piſcis effigiei, ſi modò illi prius caudam ſecundùm longitudinem diuiſam finxeris. Anulis uerò reſpondent, qui fæcium excretionibus præficiuntur: tam is ſcilicet[f] qui ad anum ſpectat, quàm[g] qui orbiculatim ueſicæ ceruicem ambit. Piramidem uerò & turbinē[h] muſculus refert, inter oculi muſculos ordine ſeptimus.[i] Muſculus quem palpebram deorſum agere credimus, noſtro C ſimilis uiſitur. In tibiæ etiam hominis poſteriori ſede, iuxta calcem,[k] muſculorum imagines occurrunt, laniorum ſecuri aliquantulū ſimiles: ut muſculus ſecundū pollicis os flectens, & qui tertium quatuor digitorum os flectit, & unus qui ſub planta tendinem porrigens, ad pedis in poſteriora reflexionem iuuat. Horum namq; muſculorum uenter, ſecuris ferro, tendo autem capulo obſcurè reſpondet. Iam ſi utriuſq; lateris[l] muſculum, qui ſecundus inter ſcapulæ motores habebitur, conſideraueris, non cum quibuſdam parum religioſis, à ſatanæ qui Ieſum in deſerto tentauit, ſed ab horum muſculorum forma Franciſcanos, Iacobitas, & præcipuè Benedictinos ſuæ cucullæ imaginem mutuaſſe contendes, quantùm ſcilicet eius, dorſum ſcapulasq; integit. Verùm ne in muſculorum figuris recenſendis, & potiſsimùm eorum qui ad femur tibiamq́; pertinent, in monachos alicubi impingam, duntaxat cōmemoratis à figura differentijs adijciam, quoſdam muſculos ampliorem multo habere inſertionem, quàm ortum. qualis[m] ille eſt, qui à ſcapula pronatus, octo thoracis coſtis inſeritur: dein[n] tranſuerſus abdominis muſculus, quemadmodum &[o] obliquè deſcendens. Alij latum obtinent principium, & ſenſim coarctati, in acutum feruntur: ut[p] muſculus brachium ſurſum agens, &[q] alius qui id deorſum ad dorſum trahit, præterea omnes ab ilium oſſe in femur inſerti. Alij ortum inſertioni æqualem nanciſcuntur: ut[r] qui ſcapulæ baſi inſertus, eam dorſo attrahit, dein &[s] intercoſtales omnes: præterea quadratus[t] muſculus in cubito, iuxta brachiale reconditus, radiumq́; in pronum circumuertens. Ex enarratis muſculorum differentijs liquidò conſtat, alios eſſe longos & graciles: ut eum[u] qui ab ilium oſsis appendicis anteriori parte in tibiam fertur, totiusq; corporis longiſsimus eſt, & etiam gracilis.[x] Muſculus à ſcapula ad os υ referens deductus, pro ſua proportione ſimiliter longus & gracilis eſt, quemadmodum & teſtium[y] muſculi. Alij autem ampli admodum ſunt: ut abdominis[z] obliquè deſcendētes muſculi, & ſeptum tranſuerſum. Huc quoque referri poſſent inſertionis principijq́; formæ. nam aliud principium uelut puncto tantum fit: ut[a] muſculi latum tendinem in manu producētis principium, & principia eorum[b] muſculorum, qui à coxendicis oſsis appendice pronati, in tibiæ os & fibulam inſeruntur. Quidam uerò inſtar ſimplicis lineæ principium obtinent: ut[c] is quo brachium deorſum, uerſus dorſum trahitur: &[d] is quoque, qui ſcapulæ baſi inſertus, eam dorſo attrahit: deinde cum alijs compluribus,[e] qui inter ſcapulam ſurſum trahentes prior maiorq́ue recenſebitur. Alij rurſus muſculi non lineæ ſimplicis modo, uerùm latæ ſuperficiei ritu enaſcuntur: ut[f] tres, qui ab ilium oſsis dorſo femur adeunt, &[g] muſculi cauam gibbamq́ue ſcapulæ ſedem occupantes, quorum ope brachium circumagitur. Quinetiam hæ lineæ ſuperficiesq́ue,

in rectas,

in rectas, circulares & angulares rurſus ſubdiuidi poſſent. at ne hæc curioſiùs quàm decet, aliquis me perſequi arbitretur, ad alias differentias orationem reflectam, ſi prius addidero, inſertiones ſimiliter alias, rectæ lineę inſtar, & ſecundùm oſsis longitudinem fieri, cuiuſmodi eſt muſculi brachium pectori admouentis[i] inſertio: alias per tranſuerſum, & lata apprehenſione, ut[k] muſculi brachium attollētis inſertio. Velut punctum autem inſeritur,[l] tendo prioris muſculi flectentium cubitum. Cæterùm & ad formam quoq; foramina fortaſsis ſpectant, quæ quibuſdã muſculis inſunt: ut[m] ſepto tranſuerſo bina obtigerunt foramina, quibus uenam cauam ſtomachumq́; trãſmittit: quà autem magnæ cedit arterię, & uertebris uiam præbet, uix foramine peruium eſt, ſed ſectione quadam inibi diuiſum dici debet. Præterea[n] orbicularis recti inteſtini muſculus, &[o] ille qui ueſicæ ceruicem ambit, anulum referunt, perforatorumq́; loco habendi ſunt. Eſt & unus quoq; perforatorum is[p] muſculus, qui à prima thoracis coſta pronatus, anteriori tranſuerſorũ ceruicis uertebrarum proceſſuum ſedi inſeritur, ac uenam in brachium cum arteria tendentem, unà cum multis neruis tranſmittit. Alij foramine nullo ſunt peruij, ut corporis reliqui ferè omnes. nam fortaſsis quis intercoſtales ideo perforatos eſſe dixerit, quòd uenas, neruos & arterias, ad muſculos coſtis inſtratos tranſmittãt. Et aliquot inſuper abdominis muſculi in perforatorũ quoq; claſſem non immeritò fortè numerabuntur, quòd * ſeminalibus uaſis alicubi uiam in uiris præbent. Quanquam etiam perforati dici poſsint[q] muſculi, qui ſecundo digitorum quatuor manus & pedis oſsi tendines, qui id flectant, largiũtur: quum illi longa ſectione diuiſi, ſubditum ipſis tendinem ad tertium digitorũ os conſcendere ſinant.

A foraminibus.

In magnitudine autem muſculi uariant, quòd alij maxima conſtent mole: ut maximus corporis[r] muſculus, qui toti propemodum femoris longitudini implantatus, femoris motorum quintus numerabitur. Deinde magnus quoq; eſt femur mouentium[s] primus: inſuper & tibiæ motorum nonnulli, præcipuè autem[t] ſeptimus &[u] octauus: ſic & pedis motus autorum[x] quartus, à fibula principium obtinens. Minimi uerò ſunt,[y] qui in tertiæ cartilaginis laryngis baſi reponuntur, &[z] qui primam cartilaginem ſecundę copulant: dein proprij laryngis ferè omnes, ut & penis muſculi. Reliqui in horum medio conſiſtunt, nunc maioribus, nunc minoribus accedentes.

A magnitudine.

Omnibus muſculis ferè communis obtigit color: ubi enim carne uacant, neruoſorum corporum modo albent, quod in principijs & eneruationibus præcipuè accidit: ubi autem carne abundant, carnis quoq; modo rubent, cui fibræ neruææ permiſcẽtur. Porrò ea parte, qua rubent, interdum candorem unà obtinent: quod illis muſculis uſuuenit, qui tendinem, priuſquam caro deſinat, in ſui etiam uentris medio educere uidentur. Eſt autem talis,[a] qui à fibula enatus, inter calcem & fibulam, ſuo tendine inferiora pedis ſubit, ac tandem in os pedij pollici præpoſitum inſeritur, pedisq́; motorum ſeptimus erit. Sunt etiam & eius generis in tibia nonnulli, quemadmodum & in cubito. Alij tale quid in ipſa inſertione oſtendunt:[b] muſculus enim brachium ſurſum trahens, propter ipſam inſertionẽ, interna quidem ſede, qua os reſpicit, cãdicat, externa autem magis rubet. Alij muſculi aliqua ſui parte prorſus liuidi plumbei′ue conſpiciuntur: ut ſuræ[c] muſculorum facilè maximus, qui pedem mouentium quartus recenſebitur: deinde & nonnulli, ab ilium oſſe enati, & præcipuè[d] qui ex illis articulum proximè integit, femurq́; mouentiũ tertius erit:[e] præterea & ex tibiæ motoribus aliquot, præcipuè autem ſeptimus & octauus, ubi nonum tanquam in proprio ſinu continent. Liuor iſte muſculis accidit, peculiaris ipſorum membranæ gratia: quæ

A colore.

i 4 tab. Q. T.
k 11 tab. P.
l 6 ta. Θ, q.
m 7 tab. Δ. item 1,5, ac q.
n 1,2 fig. cap. 49 M.
o 4 fi. cap. 49 N.
p Spectabis hunc in epitomes figuris, hic autem 8 tab. C.
* 3 tab. Y.
m Θ. 4 tab. r m P. 5 ta. s m Y.
q 5 tab. Θ. & 14 ta. Θ.
r 13 tab. Ξ, Π, Σ.
s 9 tab. Π.
t 5 tab. Λ.
u 6 tab. P.
x 13 tab. Y.
y 6,7,8 fi. cap. 21 V.
z 1,4 fig. cap. 21 N.
σ 5 fig. O.
a 6 tab. Φ.
b 4 tab. Ξ.
c 13 tab. Y.
d 11 tab. Ξ.
e Seriatim spectabis tabulae A, Γ, 4, 5.

interdum adeò craſſa eſt, ut prorſus non uideatur pellucida. unde quum craſſa nerueaq; ſit, & caro ſubtus rubeat, aut nigricet potius, facilè color ex nigro & albo permixtus conſurgit. quamuis non idem carnis rubor in omnibus hominibus occurrat: uti ſanè neq; ſanguinis, quo caro enutritur, natura eadem eſt. *Neruea muſculorum pars.* Porrò albam hanc muſculi ſubſtantiam, quæ adhuc excarnis eſt, in ſermonis contextu nerueam, quaſi diceremus ligamentoſam, appellabimus, hac uoce illam à carnea diſtinguentes: *Carnea.* uerùm quæ in harum partium media eſt, non inopportunè liuida nobis uocabitur. *Liuida.* Par etiam ſitus omnibus muſculis non contigit: *Differentia à ſitu.* quoniam alij ad corporis habentur ſuperficiem, cutiq; accumbunt, ut omnes ex carnea membrana conſtituti: & alij innumeri, quos ferè ſemper inter articulorũ motores primos recenſebo. Alij penitus recõditi deliteſcunt: ut in poplite latitans[f] muſculus, pubis oſsium foraminibus proximè[g] attenſi, ſub ſtomacho[h] latitantes. Alij rurſus ſecundum membri longitudinem locantur, ut omnes in tibia repoſiti: illo tantum excepto, qui in poplite occultatur, obliquumq; ſitum ſibi peculiariter uendicat: ut &[i] illi, qui radij mediç propemodum longitudini inſeruntur, proprijsq; radij motibus ſubſeruiunt. Tranſuerſim autem fertur,[k] qui iuxta brachiale locatus, radium in pronum mouet. Quin etiam diuerſum muſculorum ſitum, ſeu potius fibrarum ductum, abdominis muſculi eleganter oſtendunt: quum[l] alij obliquè deorſum in priora ferantur,[m] alij ſurſum obliquè in priora,[n] alij rectà ſurſum,[o] alij prorſus orbiculatim, tranſuerſimq;. *A' fibrarum genere.* Fibrarum genus omnibus ferè muſculis unum duntaxat ſimplexq; eſt: niſi enim[p] muſculo brachium pectori adducenti, & etiam illi qui[q] ſecundus inter ſcapulam mouentes eſt, duplex, & genarũ labrorumq;[r] muſculis multiplicius adhuc fibrarũ genus tribuerimus, ſingulis prorſus muſculis unicum tantum fibrarum genus, muſculorum ductui & formæ magna ex parte reſpondens aſſcribetur. Muſculi autem, quos ab aliorum numero uidebamur ſecludere, ita ſe habent. Muſculus brachium pectori admouẽs, fibras quaſdam ex ſuperioribus deorſum, uerſus exteriora ductas adipiſcitur: quaſdam uerò ab inferioribus ſurſum, etiam uerſus exteriora. Qui ſcapulã mouentium ſecũdus eſt, quaſdam etiam à ſuperioribus deorſum in priora, ſeu extrorſum protenſas obtinet: alias autem ab inferioribus ſurſum ſimiliter in priora, aut extrorſum. Vnde illis duobus duplex fibrarum genus accidit, quæ in illo, cuius ope brachium pectori admouemus, in aliqua ſui ſede, idq; potiſsimum iuxta inſertionem, inſtar X ſe interſecant, ſeu decuſſatim feruntur. Rurſus, ſi labra mouentium muſculorum, eos qui ab inferiori maxilla & malis ortum ducunt, inſpexerimus, uariam profectò fibrarum iuxta inſertionem differẽtiam intuebimur. Quemadmodum & latum muſculum, qui carnea conſtat membrana, fibras rectas, obliquas & tranſuerſas obtinere conſpicimus. & prout etiam diuerſç fibræ his muſculis obtingunt, ita quoq; diuerſis famulantur motibus, ad harum illarum'ue fibrarum tenſionis remiſsionisq; rationẽ. Ad hæc, quid de lingua dicemus,[s] omni fibrarum genere intertexta? aliud ſanè nihil, quàm & muſculis diuerſas adeſſe fibras, & has ſeorſum ſuis ſubſeruire motibus. Nequaquam enim hanc fibrarum in eodem muſculo contrariam ſeriem penitus inficiari poſſumus, & præcipuè in illis muſculis, ubi mutua perficitur fibrarum interſectio, ſeu ubi fibræ decuſſatim aguntur: adeò ſanè, ut prorſus aliorum Anatomicorum (qui omnibus muſculis ſimplex & unicũ fibrarum genus aſſcribunt) placito acquieſcere nequeam. etſi interim per me licebit unumquemq; de fibrarũ genere ſuo arbitratu ſtatuere, modò has ab ipſarũ inceſſu petitas muſculorum differentias, uti nunc ferè propoſui, ſubintellexerit,

Galenus cùm alibi ſæpius, tum maximè ubi cor non eſſe muſculũ, probare nititur: ſecus tamen lib. 1 de Admi. ſect.

ac etiam

ac etiam fibras non æquè in omnibus muſculi partibus collectas & tenues eſſe didicerit. In muſculis enim acuto capite enatis, & in craſſum tendinem finientibus, in uentris muſculi medio, ubi is craſsiſsimus eſt, fibræ tenuiſsimæ, inuicem propter carnis interuentum magis diſtant, quàm in capitis & tẽdinis initio. Alijs autem muſculis in principio & origine, plures, & magis diſsitæ, laxioresq́; obtingunt fibræ, quàm in fine: ut omnibus ferè, qui ex lato principio inſtar trianguli in acutum ferũtur, & ampla ſuperficie principium ducunt. Alijs muſculis in ortu fibræ magis cõſtringuntur, quàm in ipſa inſertione: quod illi *A fibrarum compactione.*
t 7 tab. L. accidit[t] muſculo, qui à ſcapulę baſi enatus, octo thoracis coſtis inſeritur. Quin
u 7 tab. Δ. etiam id in[u] ſepto tranſuerſo uſuuenit, cuius fibræ plures, magisq́; inuicem remotæ ſunt in ipſa inſertione, quàm in capite, uel reliquo ipſius corpore. Alijs
x 7 tab. X. propemodum æqualis undecunq; fibrarum eſt ratio: ut[x] illi, qui ad brachiale
y 6 tabulæ V, X. locatus, radium in pronum ducit,[y] intercoſtales, & laryngis primam cartilaginem ſecũdæ[z] nectentes, &[a] muſculi orbiculares, qui recto inteſtino & ueſicæ
z 4, 5 fig. cap. 21 N, O. ceruici obducuntur. Alij rurſus muſculi toto ipſorum corpore rectà ferri uidentur, obliquas tamen habent fibras: ut dorſum mouentium[b] ſextum par, cu-
a 1, 2 fig. cap. 49 M. ius muſculi tendines in apices trãſuerſorum proceſſuum præcipuè inſerũtur.
Ɛ 4 fi. N. Verùm illis etiam muſculis aliquid priuatim euenit, qui duobus donãtur uen-
b 13 tab. Γ. c 5 tab. H, I. tribus: ex quorum albo illi ſunt,[c] qui inferiorem maxillam deorſum trahunt:
d 5 tab. R, S. &[d] illi, qui à ſcapulis ad os υ referens porriguntur. His enim in fibris accidit, ac ſi duo, unus poſt alium ſcilicet, poſiti eſſent muſculi, qui acutum caput & teretem tendinem oſtenderent. In muſculorum capitibus exortibusq́; quàmplures cõſurgunt differentiæ: quarum prima à forma craſsitieq́; muſculorum deſumi poſſet, quam ſuperiùs commemorauimus. Secunda uerò à ſubſtantia ad hunc modum accipi poterit, quòd alij penitus carnei in exortu appareant, *A musculorum capitibus.*
e 9 tab. Γ. 10 tab. Σ 11 Σ 5 tab. Δ. fibris duntaxat raris & incompactis interſtincti, ut[e] qui ab ilium oſſe femur accedunt. Alij neruei in ortu apparent, & rurſus quidam ex his illicò in ipſius oſ-
f 13 tab. Y. ſis cõtactu carnei euadunt: ut[f] maximi in ſura muſculi origo, & in externa internaq́; cubiti ſede plurium muſculorũ principia. Quidam uerò longo ductu neruei permanent, priuſquam carnem adipiſcantur: ut inter reliquos tibiam
g 11 tab. Y. mouentes,[g] qui tertium caput à coxendicis oſsis[h] appendice aſſumit, & tibiæ
h 2 fi. cap. 19 lib. 1 k φ. motorum quintus cenſebitur: dein[i] muſculus brachium deorſum ad dorſum trahens. Alij unico quidem capite oriũtur: uerùm haud ſecus, quàm ſi duo ob-
i 10 tab. Θ. tinerent. quædam enim ipſorũ principij pars aliquouſq; neruea apparet, quæ-
k 5 tab. Δ. Ɛ Π, O. dam prorſus carnea, quod[k] rectis abdominis euenit muſculis, quà ex pubis oſ-
l 11 tab. Φ, Υ, Ɛ Π, Ρ. ſibus enaſcuntur: dein[l] duobus ex radice capitum femoris principium ducentibus, & calci inſertis. Alij, duo ſortiũtur capita: & unum nerueum prorſus eſt, longoq́; ductu tale permanet: alterum uerò, ut rectorum abdominis muſcu-
m 6 tab. Θ. Ɛ Π, Π, Ο. lorum principia, carneum nerueumq́; ſimul uiſitur. Atq; id in[m] anteriori cubitum flectentiũ muſculo uſuuenit, cuius caput à ſcapulæ ceruice enatum, prorſus nerueum cernitur: quod uerò ab anchoram imitante proceſſu enaſcitur, nerueum carneumq́; ſimul exiſtit. Iſte etiam muſculus ilicò cõmonſtrat, quoſdam muſculos plura habere capita, in ipſo exortu inuicem neq; continua, neq; contigua: hoc namq; illi ultimo cõmemorato euenit muſculo. Alijs unicum eſt caput, ut uniuerſis qui tibiam cubitumq́; amplexãtur, quibus omnibus aut in inferiori, aut ſuperiori parte capita ſunt: ſepto tamẽ tranſuerſo caput in medio cõſiſtere credimus, non autem in altero extremorum. Dein oſsiculorum quæ ſeſamo ſemini comparantur ratione, ipſa muſculorum capita uariant. inter reliquos namq; muſculos, capita duorum primorum pedem mouentium,

mox in exortu, ſeſaminum ſibi priuatim innatum habent oſsiculum, quo inferiorum femoris capitum uim reprimunt & exoluunt.

A uentribus. Quæ à muſculorum uentribus ſumuntur differentiæ, præcedentibus differentijs ferè omnes explicatæ ſunt, quum muſculorum formas & fibras recenſerem. Neq; hîc aliud addendum eſt, quàm uentrem muſculi illic propriè reponendum eſſe, ubi fibræ muſculi inuicem minus compinguntur, ac copioſiore carne continentur. ac proinde quibuſdam muſculis, in ipſo exortu uentres potiſsimum habentur, ut qui ab ilium oſſe in femoris os inſeruntur: alijs ad finem, ac ad inſertionem magis quàm ad caput, uentres conſiſtunt: ut ſepto tranſuerſo, quod carnoſius in extremis, atq; ipſis adeò inſertionibus, quàm alibi conſpicitur. Alijs muſculis uentres ſtatim poſt ortum incipiunt, ut ſuram[n] conſtituentibus. Alijs muſculis uenter longiùs ab ortu conſpicitur: ex quorum numero is eſt,[o] qui brachium deorſum ad dorſum trahit: &[p] unus inter tibiæ motores, qui à coxendicis oſſis appendice enatus, ſuum caput diu neruoſum obtinet, tibiamq; mouẽtium quintus mihi habebitur. Alijs uenter per uniuerſum muſculi corpus permanet: ut intercoſtalibus, & illi qui ad brachiale repoſitus, radiũ in pronum agit, & laryngis non paucis. Atq; ita aliqui muſculi uentrem ad ipſam uſq; inſertionem ſeruant: ut nunc poſtremò commemorati. Aliorum uentres longè admodum ab inſertione diſtant: ut[q] muſculi illius, qui à femoris externo capite natus, in calcem tenuiſsimo longoq; tendine fertur: & illorum omnium, qui ex cubito tibia'ue procedentes, digitorum motibus famulantur: &[r] eius qui membraneum tendinem, muſculis ſecundùm femoris longitudinem protenſis obductum profert. Alij rurſus geminum uentrem oſtendunt: cuius generis muſculi ſunt, quos paulo antè inferiorem maxillam deorſum trahere, & quos à ſcapulis in os *υ* referens pertinere dicebam.

Muſculorum impreßiones. Deinde[s] recto abdominis muſculo ex abundanti quædam tranſuerſim ductæ impreſsiones inſunt, quæ illum muſculum ita exornant, ac ſi pluribus efformaretur uentribus. Huiuſmodi uerò impreſsiones, ſeu lineamenta, & circunſcriptiones, quas Græci ἐγγραφὰς uocauere, ſunt ueluti albæ quædam lineæ, in muſculi alicuius ſubſtantia impreſſę: quarum quum frequens nobis mentio incidet, non abs re feceris, ſi has in rectis muſculis, atq; ijs etiam[t] qui ſub ſtomacho latitant, in muſculorum tabulis intueri non grauaberis.

A tẽdinibus. Quæ à tendinibus ſumi poſſent differentiæ, ex commemoratis ferè etiam pendent. Quidam enim in tendinem eneruationem'ue prorſus non deſinunt: ut labrorum[u] muſculi, &[x] rectum inteſtinum &[y] ueſicę ceruicem ambientes, & laryngis omnes: illis tantum exceptis,[z] qui recto donantur ſitu, ac ſecundæ cartilagini tertiam committunt: hi ſiquidem in inſertione nerueum quid commonſtrant. At non ſolum illi, qui aliud præter os mouent, tendinibus deſtituũtur: uerùm (etiamſi ſecus in primo de Muſculorum motu, & alibi quoq; Galenus ſentiat) eorum quibus oſſa mouentur, quàmplurimi tendinibus carent: neq; in inſertione magis nerueum quid, quàm omnes muſculi in ſuis uentribus commonſtrant. Eſt autem eius claſsis in manu,[a] qui pollicem indici proximè adducit: dein duo,[b] qui primum pollicis os inflectunt: ac[c] qui ad brachiale poſitus, radij motus in pronum autor eſt. Intercoſtales etiam muſculi tendine priuãtur: ut & ille grandis[d] muſculus, qui à ſcapula ortus, octo ſuperioribus thoracis coſtis inſeritur: deinde[e] is qui à clauicula in primam fertur coſtam. Atq; ita etiam inſignis[f] muſculus, inter mouentes dorſum non infimus, qui ab ilium oſſe in uertebras lumborum & infimam coſtam ducitur, flexioniſq; dorſi autor eſt, nullibi nerueum quid (perinde ac dorſum mouentium alij permulti) oſtendit. His accedit ſeptum tranſ-

uerſum,

uerſum, in inſertione nullibi nerueam ſubſtantiam exprimens,[g] præterquam ubi lumborum uertebris exporrigitur. Neq; etiam in homine recti abdominis muſculi,[h] ubi coſtarum cartilaginibus implantantur, tendinem commonſtrant: ut[i] neq; in ſimijs & canibus, quibus ad primã uſq; coſtam conſcendunt. At in illis, quà pectoris oſsi exporriguntur, in medio ductu nerueam naturam habent, ac ſi inter illos prorſus reponendi eſſent, qui duos commonſtrant uentres. Neq; etiam complures muſculi, in occipitij os capitis motuum gratia inſerti, tendinem magis in inſertione, quàm in ipſorum uentre oſtendunt, præter alios ſanè quàmplurimos corporis muſculos. Porrò alij muſculi tendines habent, ut eorũ qui aliud quàm os mouent,[k] ſex oculi muſculi: ſeptimus enim in nerueam ſubſtantiam non deſinit. Ex muſculis oſſa mouentibus omnes qui ex cubito manum adeunt, tendinibus ornantur. Tendinum quidã lati membraneiq; ſunt: ut ſex oculi muſculorũ tendines, &[l] obliquorum, &[m] tranſuerſorum abdominis. Alij omnino teretes: ut[n] qui ex cubito procedentes, digitos flectunt. Alij paulo minus toto teretes, & latiores nonnihil, quàm profundiores: ut[o] tendo in calcem inſertus, &[p] tendo in latum ceſſans tendinem, priuſquam brachiale attingit. Et alij tendines breues ſunt: ut[q] circumuertentium brachium muſculorum tendines, & radium mouentium,[r] qui circa mediam radij longitudinem inſertionem moliuntur. Alij autem lõgiſsimos edunt tendines: ut[s] muſculus ab externo femoris capite natus, & gracilem tendinem, priuſquam genu articulum prorſus ſuperauit, educẽs. quin etiam is qui latum in manu educit tendinem, & omnes qui ex cubito & tibia procedentes, digitorum motibus ſubſeruiunt: & præter nonnullos tibiæ inſertos, is etiam,[t] qui ex ilium oſſe natus, in membranam omnibus femoris amplexantibus muſculis obductam deſinit, ac tibiæ oſsi fibulæq; inſeritur. Muſculi qui tendines educunt, illos alicubi ab extremo porrigũt: temporalis tamen, ex ſui corporis medio tendinem emittere, Galeno in libris de Vſu partium dicitur. Quid autem hac de re ſentiam, Capite de muſculis maxillam inferiorem mouentibus ſcribam. Priuatim etiam robuſtiſsimo tendini, ad tibię extenſionem auxilianti, os ipſa nimirum patella[u] innaſcitur: perinde ac breuibus[x] muſculorum tendinibus, quorum beneficio ſecundum manus pollicis os, & primum quatuor digitorum manus, & primum quinq; pedis digitorũ os flecti docebimus, quibus ſeſamo comparata[y] oſsicula peculiariter ad inſertionem propemodum innaſcuntur. uti etiam alijs quibuſdam tendinibus, reliquorum digitorum oſsium flexioni præfectis, eius generis oſsicula quædam inſerta innataq́; audies. Sic &[z] tendo ex tibia inter fibulã calcemq́; ductus, & ſub cubiformi oſſe, priuſquam in pedij os, quod pollicem ſuſtinet, inſeratur, protenſus, quà ſub illo oſſe reflectitur, inſtar oſsis, durioris ue cartilaginis indureſcit, modicè ibidem dilatatus. Ad hæc, unus muſculus plures emittit tendines, ſingulos quaſi ex priuatis ſui uentris carnoſis propaginibus educens: ut * qui in cubito locati, ad quatuor digitorum manus flexionẽ auxiliantur. Alij unum quidem educunt tendinem, at is poſtmodum in plures diſcinditur: ut[a] muſculi ex tibia enati tendo, qui in pedis planta, tertijs quatuor digitorũ oſsibus tendines exporrigit: deinde[b] qui bicorni tendine in poſtbrachialis oſſa inſeritur, & ad brachialis extenſionem iuuat.[c] Qui autem indicem, medium & anularem manus extendit, in harum differentiarũ medio conſiſtit. is namq; neq; plures educit tendines, neq; etiam ipſius tendo in plures diuiditur, ſed medium quid inter iam dictos commonſtrat. Rurſus plures muſculi unum efficiunt tendinem:[d] tres enim ſuræ maximi, tendinẽ unum in calcem inſerunt. Inſuper & cubitũ extendentes[e] muſculi

in unum

in unum coeunt,unamq́; ſimul inſertioné efformant.[f] Prçterea & tres tibiam extendentium maximi,in unum quoq; tendiné,cui patellam innaſci diximus, colliguntur. At de muſculorum numero & concurſu aliquid nunc ſubijcien dum uenit: & ſi quid ex muſculorum differentijs omiſſum ſit,quum ſeorſum ſingulos percurram, in libri huius progreſſu explicabitur. Quemadmodũ & hæc eſſe poſsit, muſculos quoſdam habere alios, qui ſuo motui opponuntur: ut flectentibus digitos opponuntur,qui eoſdem extendunt.Sic qui caput incli nant,cõtrarios ſortiuntur,qui idem rurſus in poſteriora releuant. At quidam, motus ſui nullum habent cõtrarium. teſtium namq;[g] muſculis nulli,qui teſtes deorſum trahant,opponuntur. Neq; etiam anum ſurſum[h] uellentes, qui eundem priuatim deorſum trahant,oppoſitos adipiſcuntur. Vt neq; etiam circulares illi,qui recti inteſtini finem,& ueſicæ ceruicem amplexantur:& poſtmodum[i] muſculi à nobis inuenti,qui laryngis operculum ſurſum atq; in anteriora mouent,nullos quoq; oppoſiti motus ſocios obtinent. Sic etiam à muſculorum munere differẽtia pendet: quum alij rectis præſint motibus,ut qui quatuor & manus & pedis digitos extendũt. Alij duntaxat obliquis ſubminiſtrant motibus,ut radij motores omnes. Alij utrunq; motum præſtant: ſi enim[k] muſculus à pectoris oſſe & clauicula enatus, ac in mamillarem occipitij oſsis proceſſum inſertus, qui in dextro eſt latere, unà cum ſiniſtro contrahitur, caput flexionem rectiſsimam experitur: ſi uerò is ſolus, quieſcente ſiniſtro agit, caput ſiniſtrorſum in anteriora circumuertitur.

A mutua muſculorũ in officio oppoſitione.

A munere.

MVSCVLORVM NVMERVM NON promptè diffiniri. Caput IIII.

ARDVVM difficileq́; eſſe,muſculorum numerum perſequi,ac ſemel,quot uniuerſi corporis ſint,recenſere, prçcedens Caput liquidò ſatis commonſtraſſe reor.non ſanè quòd illum deſcribere, prorſus impoſsibile ſit: ſed quòd uaria, eademq́; non admodum abſurda de muſculorum numero unicuiq; poſsit eſſe ſentẽtia. Aliquis namq; unum dicet eſſe muſculum,[a] qui brachium pectori adducit, eo quòd nulla ſui parte ſibi non continuus contiguuſq́; ſit. Alius uerò duorum muſculorum loco illum fortaſsis cenſendum contendet, quòd omnes ipſius fibræ non parem ductum obſeruent,ipſeq́; muſculus utcunq; contrarios motus obeat. Eius enim pars, cui clauicula, & media pectoris oſsis pars, clauiculæ proxima,principium præbent,deorſum obliquè,uerſus muſculi in brachium inſertionem,ſuas fibras porrigit, & brachium pectori elatius, quaſi ad guttur clauiculamq́; trahit. Inferior autẽ pars,quæ à reliqua pectoris oſsis ſede,& quibuſdam coſtarũ cartilaginibus enaſcitur, ſurſum obliquè ad brachium fibras dirigit,brachiumq́; humiliori pectoris ſedi adducit. Vtriſq; autem muſculi partibus in ſe collectis, brachium pectoris medio admouetur. Præterea ad hanc muſculorum continuitatem,& unius inſtar partis circunſcriptionem, & nullam,ut inter duos manus digitos,ſectionem, ſed diuerſum fibrarum ductum, ac latum muſculi principiũ,uariumq́; eiuſdẽ munus, non ſolum, quem nunc recenſuimus, muſculum quis referre poteſt: uerùm & illum,[b] quem inter ſcapulam mouentium ſecundum recenſebo,qui continuus quidem eſt, attamen ſuperiori ſua parte ſurſum, uerſus occipitium ſcapulam attrahit: inferiori uerò deorſum,uerſus dorſum: media autem ſede,aut utraq; ipſius parte,rectà retrorſum ſcapulam mouet. Dein huius muſculi fibræ, ſupra ſcapulæ ſpinam conſpicuæ,

Alijs aliũ muſculorum numerum propter fibras & motus ſtatui.

conſpicuæ, deorſum in exteriora feruntur: quæ autem ſub ſcapulæ ſpina uidentur, ſurſum in exteriora contendunt: uerùm nullæ interim decuſſatim ſe mutuò interſecant. Item[c] qui brachium attollit, unus quidem cõtinuitate eſt: uerùm apud Anatomicorum præcipuos non defuiſſe uidẽtur, qui duos hunc eſſe dicerent, unum à clauicula, alterum à ſcapula oriri contendentes, ac motibus, non autem continuitati animum adhibentes. Quinetiam præter alios pleroſq; his adnumerari poſsint, femoris motibus famulantes omnes,[d] qui triangulæ figuræ proximi ſunt, & interim nullam diſiunctionis aut incontinuitatis notam referunt: uerùm fibras ueluti ex latiori baſi ad conum tendentes, & ideo non pari prorſus ductu delatas, ſibi uendicant. Fibrarum etiam ductus diuerſitas, alijs[e] quatuor intercoſtales muſculos in uerarum coſtarum interuallis conſtituit, propter diuerſam illarum inter coſtarũ oſſa & cartilagines ſeriem, nihilominus tamen continuitas ſeruatur: unde etiam alijs duo tantummodo in toto interuallo recẽſentur. Sed & muſculorũ dorſum mouentium[f] quàmplurimi, uarium muſculis aſſcribi numerum indicant: quum alius continuitatem perpendens, unum utrinq; ſtomacho ſubiectum eſſe dicet: alius fibris & explantationibus implantationibusq́; attendens, tot muſculos recenſebit, ex quot oſsibus is enaſcitur, & in quot inſeritur. alius non oſsibus, ſed quibuſdam leuibus impreſsionibus inſcriptionibusq́; attendens, tot muſculos enumerabit, quot inſcriptiones uiderit. Atq; id maximè in[g] ſecundo caput mouentium pari uſuuenit, quod ex pluribus enaſcitur oſsibus, & multas oſtendit fibras: & præterea in hominibus adeò uarias priuatorum muſculorum deſcriptiones obtinet, ut id par quibuſdam neutiquam duorum muſculorum loco haberi poſsit, ſed plurium, neq; id quidem adhuc eodem numero omnibus. Cæterùm & muſculorum capita numerum turbant. non enim dubito,[h] muſculum à pectoris oſſe & clauicula enatum, ac poſtmodum in mamillarem temporis oſsis proceſſum inſertum, duorum muſculorum numero nonnullis Anatomicorum proceribus cõprehenſum fuiſſe, quòd eam principij partem, quam à pectoris oſſe educit, ab illa quæ à clauicula prodit, nonnihil diremptam putarint, quodq́; una aliquantulum neruoſior altera ſit, etiamſi reliquo ductu muſculus non ſeparetur, neq; diuerſam fibrarum naturam habeat. Pari etiam ratione certiſsimum eſt, non defuiſſe, qui[i] primum & ſecundũ pedem mouentes muſculos, à radicibus femoris capitum originem ducentes, ſeorſum ſingulos poſuerint eſſe duplices: quòd unam originis partem nerueam, alteram carneam, ut &[k] recti abdominis, proponant. Alij tamen eam originis diuerſitatem non tanti, ut eius gratia muſculorũ numerus ipſis excreſceret, fecerunt, & ſingulos unius loco habuerunt. At hoc poſtremum magis adhuc uſuueniret, in anteriori cubitum flectentiũ[l] muſculo: qui etſi nullis, quod ſciam, duorum numero habitus fuit, duo tamen diſtincta nãciſcitur capita, magis quàm nuper dictorum muſculorum capita inuicem dirempta: quamuis in communem conueniant muſculi uentrem, qui unicum tandem educit tendinẽ. adeò, ut ad capita reſpicientibus, non idem omnibus placitum fuerit. Quanquam id illis cõſtitutum fuiſſe uidebatur, ut unum dicerent muſculum, cuius capita in eundem muſculi uentrem porriguntur, quod iam dictis fit muſculis: atq; plurium muſculorum uice eos haberent, qui etſi in unum coeunt tendinem, uentribus tamen non continuantur. Quod exactiſsimè in ſuræ muſculis obſeruatum eſt, quum[m] muſculos ualidum illum calcis tendinem conſtituentes, tot numero eſſe uolunt, quot uentres, qui tres uiſuntur: duo nimirum à femore producti, quos etiam quatuor alijs enumeratos dixi: & tertius, qui pedem mo-

uentium

Marginal notes (left):

c 4 tab. Δ. 10 tab. Δ. & priuatim figura indici 11 tabulæ inſerta.

d 9 tab. P. 10 tab. Σ 11 tab. Σ 8 tab. A.

e 6 tab. V, X. deinde tabulæ E, E, & interior pectoris ſedes, huic illic poſita.

f 8 tab. A, B. 14 tab. O.

g 13 tab. A, B, C, D, E, F.

h 4 tab. Θ.

i 12 tab. Φ. deinde Y. inſuper π, ρ.

k 5 tab. Δ. deinde n, o.

l 6 tab. Θ. deinde m, n ac o.

m 14 tab. π, o, q.

Marginal notes (right):

Ab impreſsionibus.

A capitibus.

uentium eſt quartus. Idem quoq; maximis tibiam extendentibus[a] muſculis, ſeptimo uidelicet, octauo & nono tibiam mouentium contingit: qui etſi unum tendinem tibię inſertum unà producant, tamen quoniam uentribus non continuantur, plurium muſculorum loco cenſentur. *A' tēdinibus.* Cæterùm tendinum ratio talis eſt, ut omnes unum numerent muſculum, qui uno enatus capite, unicum educit tendinem, etiamſi ille poſtmodum in plures diuidatur: quemadmodum[o] muſculo accidit, qui tertios quatuor digitorum pedis flectit articulos. Ita etiam muſculus unum caput habens, & adhuc carneus, in plures tendines diſſectus, qui eiuſdem motus autores exiſtũt, unius muſculi loco comprehendebatur: quemadmodum[p] muſculus quatuor manus digitorum ſecundos flectens articulos: & is etiam,[q] qui tertios inflectit: à quo nos illum ſuo diſtinguemus loco,[r] qui pollicis tertium internodium flectit, quòd is ab illo prorſus ſit ſeiunctus: & ſi alibi fortè ipſi cõtinuus cernatur, id obſcurè admodum in primo tantum eſt exortu. In dictorũ modò claſſe etiam ferè, præter aliquot alios muſculos, habetur,[s] qui indicem & medium atq; anularem manifeſtè extendit. Verùm ſi tendines in diuerſa ſpecie oſſa inſerantur, diſſectionũ periti muſculum, qui tendines educit, plurium muſculorum numero recenſent. quemadmodum nonnulli[t] muſculum, qui pollici duos tendines, & unum brachialis oſsi pollicẽ ſuſtinenti exporrigit, duorũ loco enumerarunt, etiamſi omnes iſti tendines ad euerſionem faciant: pollicis quidem tendines, ad pollicis motum: brachialis autem, ad brachialis. Verùm tale quid in anteriori tibiæ ſede magis adhuc eſt[u] conſpicuum: ad medium enim longitudinis tibiæ, à muſculo quatuor pedis digitos extendente, carnoſus educitur muſculus, qui in pedij os minimo digito præpoſitum inſeritur, ad pedisq; eleuationem in anteriora iuuat, quum digitorum interim tendines digitos extendant. Adeò ut alicui uideatur duos hîc enumerandos eſſe muſculos, alij uerò unicum: prout hic exortus continuitati, ille uerò diuerſis tendinibus, & in uaria oſſa inſertionibus, differentibusq; functionibus animum adhibuerit. *A mutuo connexu.* Neq; minorem in numero obſcuritatem parit mutuus muſculorum connexus.[x] Qui enim à pectoris oſſis ſummo enati, in os *υ* referens inſeruntur, internis ſuis lateribus adeò inuicem adnectuntur, ut quis hos duos eſſe, alius autem unicum, non ineptè dixerit. Quod etiam illi commonſtrant,[y] qui à circulari ani muſculo enati, ueſicæ meatum, ubi primùm ſub penis corporibus exporrigi incipit, tanquam duo digiti, amplexantur. *A' concurſu.* Numeri etiam muſculorum obſcuritatẽ auget eorundem concurſus: ex quorum albo, ſi quis alius,[z] quartus tibiam mouentium profectò eſt, qui à coxendicis oſsis appendice enatus, ualidus deorſum fertur: & ad medium longitudinis femoris nerueus factus, alteri carnoſæ parti cõnaſcitur, cui femoris os initium præbet. Dein ambæ hæ partes, ea ſcilicet quæ à coxendice ducitur, & ea quam femori aſſcribimus, unum tendinẽ ſimul efformant, elatiſsimæ fibulæ parti robuſtiſsimè inſertum: adeò ut & unum & duos muſculos hunc recenſeri, nihil prohibeat, dummodò à uera deſcriptione non declinetur. Porrò & ad hunc uariarum partium concurſum,[a] illi muſculi referri poſſunt, qui cubiti extẽſionis habentur opifices: quum & tres & duo & unus, ante inſertionem, tendinisq; productionem, connexus continuitatisq; ratione, enumerari poterunt. Vti & uario numero[b] decimum femur mouentium muſculum haberi, nihil prohibet, propter carneas partes, quas ſibi ueluti nouos muſculos aſſumit, ad ipſius ſecundùm poſteriorẽ coxendicis oſsis ſedem, reflexum: quos alius fortè à decimo, propter uarium exortum, numero ſeiunget: alius, quòd ſimul cum decimo concurrant, & ante inſertionem, totiusq;

tendinis

tendinis productionem decimo connaſcantur, uniantur'ue, hos cum reliqua decimi muſculi portione, unius tantum loco recenſebit. Atq; hinc fit, ut toto ſermonis progreſſu accuratè mihi de muſculorũ numero ueniat conſtituendum, ad quos iam tempeſtiuum eſt accedere, ne prolixiùs in generali muſculorum explicatione hæſiſſe uidear. Cæterùm ne quid obſcuritatis ſequens pariat oratio, & præcipuè quum cutis motores pertractaturus ſum, aut quoties crebra carnoſæ membranæ mentio incidet, nunc cutis & membranæ eius naturam proſequar.

DE CVTE, CVTICVLA, ET MEMBRANA per uniuerſum corpus cuti ſubiecta, præterea & adipe inter cutem membranamq́; illam repoſito. Caput V.

PARTES hoc Capite deſcribendæ, uigeſima quinti libri figura utcunq; exprimuntur, iuxta r, ſ, t: dein & in uigeſimaquinta figura eiuſdem libri, iuxta dextram mamillam.

CVTIS, omnium corporis partium eſt indumentum, corpori inſtar natiui tegumenti obductum, non duntaxat omnium hominis partium, ſed uniuerſæ ſubſtantiæ, quam generationi & corruptioni ſubiectã ſcimus, duritie mollitieq; media. *CVTIS quid.* Eſt enim cutis, ueluti ſanguine præditus neruus, ac inter neruum muſculorũq; carnem quiddam planè medium, perinde ac ſi ex mixtis utriſq; conſtitueretur. *Cutis ſubſtantia.* Hæc in homine, Herodoto ἀνθρωπὴ aut ἀνθρωπείη dicta, boum & equorum tergoribus, ex quibus coria adaptantur, reſpondet, & non pari ratione omnibus ſubiectis ipſi partibus adhæret, connectiturq;. *Cutis differentiæ.* Secus enim in manus uola & pedis planta ſubditis partibus adnaſcitur: aliter rurſus in fronte ſibi ſubditæ muſculoſæ ſubſtantiæ, & aliter in labris, palpebris, auribus, naſo, ano, ac pudendo, & aliter per uniuerſum corpus, ſubſtratis partibus cutis committitur, ac inter ſecandum, diuerſa ratione à ſubditis aufertur. *A connexu.* Deinde in omnes cutis regiones non æqualis eſt neruorũ diſtributio, nec cutis etiam undecunq; eadem craſsities: internæ enim manuum cuti, plurimæ neruorum fibræ porriguntur, uerticis uerò cuti paucìſsimæ. *A neruorum copia.* Quinetiam faciei cutis mollior & tenuior, uerticis autem & plantæ pedum durior uiſitur. *A mollitie.* Quæ internam manus ſedem inueſtit (niſi labore calloſior euaſerit) exquiſitiſsimè in duritie mollitieq; inter reliquam cutem, & omnia prorſus corpora, media eſt, quàm proximè æquali ad pondus temperamento accedens. Vtcunq; uerò ſit, cutis homini pro magnitudine corporis tenuior, quàm animantibus quadrupedibus obtigit: quanquam etiam homini profectò in uertice, dorſo, cruribus, & pedis planta, craſſa ſit admodum, ſed non omnibus æqualiter. Quinetiam aliæ cutis partes prorſus immobiles ſunt, & circumactu difficiles: ut uolæ & plantæ cutis. *A motu.* aliæ uerſatiles quidem ſunt, ſed nullo aguntur motu uoluntario: ut tota corporis cutis, ea excepta quæ mouetur, ut eſt frõtis & faciei uniuerſa, & quæ anteriorem colli ſedem lateraq; complectitur. Atq; hæc motu participat, aut proprijs in hoc famulãtibus muſculis, ut cutis frontis, colli, genarum & labrorum: aut uicinæ ipſius cutis gratia, ut malarum cutis, quæ muſculis deſtituta, ſimul cum proxima ipſi cute (at obſcurè interim) mouetur. Quòd quidẽ alia cutis ſedes piloſa ſit, ut uerticis, axillarum, pudendorũ, in uiris menti: alia autem penitus pilis orbata, ut palmæ & plãtæ cutis, omnibus conſpicuũ eſſe arbitror. *A pilis.* Quemadmodum neminem latêre ſcio, cutem maximã totius corporis partem eſſe, perpetuo contextu efformatam: niſi quòd tenuibus foraminulis, ad fuligino- *A foraminibus.*

CVTICVLA quid.

Cuti uenas & arterias ac neruos porrigi, ipſamq́; ſenſus eſſe compotem.

Lib. 2 de Anima, cap. 11.

ſorum excrementorum propulſionem, & pilorum generationé paratis, peruia ſit: atq; etiam in palpebris, naſo, auribus, ore, ano, pudendo, & ubi unguibus uiam præbet, interpellitur, perforataq́; conſpicitur. Ad hæc, ex cætera cutis regione, interna manus cutis (ut & pedis plantam inueſtiens) maximè cõtinua, minimeq́; perforata uiſitur: quod & nuper natorum cuti aliquibus aſſcribere libuit. Cuti alia tenuis, & prorſus exanguis cuticula obducitur, propemodum ceparum tenuioribus ac pellucidis reſpondens inuolucris: niſi quòd alicubi, & præſertim in uola, & pedis planta, craſsior duriorq́; occurrit. Hanc quum cutis (quæ δέρμα Græcis uocatur) uelut quędam effloreſcentia ſit, ἐπιδερμίδα illi appellant. Quod ſi aliquando attritu in ſcabie, aut in uulneribus, ex unguentorum applicatione, aut ignis admotione, aut feruentis aquæ infuſione, aut ex longo itinere auferatur, & interdum ueſiculę ac papulæ inſtar à cute abſcedat, promptiſsimè, aliterq́; ac uera cutis renaſcitur, quæ ſola ſanguinis & uitalis ſpiritus compos eſt, ob quod uenarum arteriarumq́; alicubi, & neruorũ tenuiſsimæ partes, finesq́; ad eam confluunt, ipſamq́; ſimul concretę quibuſdam efformare creduntur. Neq; ſanè audiendus eſt Ariſtoteles, cutem ſenſu deſtituens, non ſecus, quàm ſi carnis cuti ſubditæ duntaxat beneficio tactus ſenſus perficeretur: quum cuti proprios, certaq́; ſerie neruos exporrigi, ex Anatome diſcamus, illi præcipuè, quæ in facie eſt, ac brachio, cubito & manu, deinde & cruribus & pedibus. Per reliquum autem corpus, etiamſi non ordinata ſerie nerui ad cutem deducantur, attamen complures in illam deſinunt, ſub ipſaq́;, & potiſsimùm ad thoracis latera exporriguntur, membrana cuti ſubdita (ut & uenæ ipſæ) ſuffulti: quemadmodum etiam in quarto libro, qui neruis dedicabitur, enarraturus ſum explicatius. Atq; ita muſculorum (quos carnem Ariſtoteles appellabat) gratia, cutis nequaquam ſentit: uerùm, uti diximus, propriorum neruorum occaſione. Et quamuis uerticis cutis obſcuriori ſenſu ſit prædita, attamen ſentit, utcunq; etiam incõmodiſsimum Naturæ fuerit, ſurſum ad uerticem neruos diſtribuere, ipſaq́; etiam cutis hic non admodum ſenſu indiguerit. Deinde quis non quotidiana experientia edoctus, cutem à ſubditis muſculis, aut oſsibus quoque auulſam, & poſtmodum ſcalpello ictam, unguibusq́; compreſſam, ſentire non didicit? Neq; eſt, quod Ariſtotelis ſectatorum quiſpiam hîc neſcio quam Terreſteritatem mihi aſtruat: quum nerui à dorſali medulla (& potiſsimum humiliori ipſius ſede) enati, ipſa cute duriores ſint, & his adhuc ipſi tendines, quos potiſsimùm facilè affici, nemo inficiatur. Imò ſi non minus rationi, quàm experientiæ ſimul fides habenda erit, auſim aſſerere, muſculorum uentres quamplurimos (ut quorundam femur amplexantium) obtuſius quàm ipſam faciei manusq́; cutem affici. Atque etiam mihi ridendi uidentur, qui cutem ob hoc ſentire poſſe auerſantur, quòd nullum hîc ſit medium: quaſi uerò etiam neruum proprijs membranis prorſus denudatum, aut etiam in medio diuiſum, grauiſsimè cruciari non uideremus, quoties ipſius denudatæ ſubſtãtiæ acriores pulueres inſpergũtur. Et ſi medium etiam præter rationem in tactus ſenſu ridiculè deſideraremus, non'ne in promptu eſt ipſa cuticula cuti obnata, & interim (ut putamus) ſenſu priuata? At nunc membranam quoq; aggrediamur, cuti per uniuerſum corpus ſubditam, quæ cuticula longè robuſtior craſsiorq́; eſt, & fibris quibuſdã raris, his qui ſubſternuntur illi muſculis adhæret, cuti uerò pertinacius committitur. Siquidem quamplurimæ uenæ, & paucíſsimæ tenuiſsimæq́; arteriæ, cutem nutrientes, & neruorum propagines, cuti ſenſum communicantes, hanc membranam tranſeunt, ipſæq́; inter cutem & illam prorepentes, hac ſuffulciuntur, mem-

CARNOſa membrana.

branamq́;

branamq́; cuti copulant,præter continuam quandam, ſibiq́; proximam fibrarum membranearũ ſeriem,cuius etiam beneficio membrana ualidiſsimè cuti connaſcitur.Hęc non eandẽ in uniuerſo corpore craſsitiẽ obtinet: uerùm quibuſdam corporis ſedibus, carnoſis fibris adaugetur: & craſsior reddita, adeò carnoſa efficitur,ut muſculi nomine donetur. Huiuſmodi regio in tota[a] colli amplitudine habetur, & in[b] frõte, & in reliqua propemodũ facie: quibuſdam autem animalibus undecunq; ferè carnoſis oppletur fibris, & præſertim illis quę totius corporis cutem (ut nos frontis) mouent.Audio & homines fuiſſe, qui in thoracis regione, & alibi etiã in corpore cutem mouere ualuerint,quibus proculdubio membrana hæc, ſimilis equorũ aſinorumq́; carnoſis membranis contigit.Porrò huic membranæ,quam aliarum membranarũ nomine ὑμένα Græci appellant,non perperàm uocem Carnoſa adiectã arbitror,quum inter reliquas corporis membranas hæc ſola propemodum carnoſa appareat, uereq́; talis cenſenda ſit. Quod Arabes paulo exactiùs perpendẽtes,primi omnium,quod ſciam,hanc membranam Carnoſam appellauiſſe uidẽtur. Atq; id ſanè penitius huius noſtræ ætatis medicorum præcipuis indagandum fuerat, qui panniculum carnoſum, à Barbaris quibuſdam non malè mehercules eo nomine appellatum,octo abdominis muſculos eſſe cõtendunt, & contra Galeni ſententiam,ac rei ueritatem, cuti membranam in uniuerſo corpore, & in ipſo demum abdomine (de quo duntaxat ſapere uidentur) ſubtendi inficiantur. Alij,etſi per uniuerſum corpus à me hanc membranam demonſtrari conſpexerint, adeò ineptiunt, ut hanc non fateantur eam eſſe, cuius Galenus tum alibi ſæpius, tum in tertio de Adminiſtrandis ſectionibus meminit, eo quòd ego adipem inter cutem & hanc membranam oſtendo, ſæpe trium etiam digitorum craſsitudine: quodq́; hominis membrana tantum à cute ſemper abſcedat,quanta adipis eſt craſsities.Debebant profectò eiuſmodi Naturæ & ueritatis hoſtes perpendere,Galenum de ſuis ſimijs, non autem hominibus locutum,quibus nullus adeps inter membranam & cutem interuenit: ipſaq́; membrana non fibris duntaxat cuti continuatur, ſed prorſus undique citra alterius corporis interuentum ipſi cõtigua eſt. Vnde etiam non adeò arduum eſt, in homine cutem ſolam illæſa membrana diuidere, ac in ſimijs, canibus, & illis animalibus, ex quibus Galenus Anatomen deſcripſit. Huic membranæ ea parte,qua muſculorũ proprias reſpicit membranas,lentor ille mucoſus,quem cuti Ariſtoteles tribuit,obducitur, ob hoc fortaſsis, ne ipſa ſubiectorũ muſculorum motũ præpediat. Membranis enim omnibus,quæ corpus,quod ſitum locumq́; aliquando mutat, continent, ambiunt'ue, mucoſo quodam lentoq́; humore,quà corpus id reſpiciunt,oblini,commune habetur. Sunt itaque tria, uniuerſum hominis corpus perpetuò cingentia: cuticula nimirum, cutis, & membrana hæc carnoſa. quibus & quartum accedit, ipſa uidelicet pinguedo, ſeu adeps, πιμελὴ Græcis nuncupatus: qui, niſi extremè homo emacietur, undique propemodum inter cutem, & quam nuper diximus membranam, copioſiſsimè continetur. Ex uenis enim compluribus, & arterijs (ſi quæ reperiantur) membranam perreptantibus, atque inter illam cutemq́; propagatis, plurimus ſanguis reſudat,membranæ frigiditate, calorisq́; inopia, in adipem, ſeu pinguedinem, aut ut alij etiam in cornutis animalibus uocant, axungiam degenerans. Eſt namq; hæc adipis ad uniuerſi corporis membranas, ligamenta,& (ut ſemel dicam) ad omnia ſanguine indiga,frigidaq́; corpora, generationis ratio: uidelicet quòd ex uenis emanans ſanguis, frigoris ui congeletur, illisq́; adhæreat corporibus. Verùm interim à Natura cautum eſt accuratiſsi-

a 5 tab. 1.
b 5 tab. 2.
...in eius ...tabulæ fi... ac.

Præſens membrana cur carnoſa dicatur.

Ex Auicenna Hebræo. קרום המכסה הגולגלת או הקרידה *cherum hamechaſe hagulgholoth, aut hachedera.*

Panniculus carnoſus.

ADEPS, ſeu pinguedo.

Vbi adeps copioſior ſit.

mè, ne adeps naſcatur, ubi noxia inutilis'ue eſſe poſsit. Non enim Natura adipem cerebri membranis obduxit, nòn teſtium inuolucris, non internæ ſedi cordis inuolucri, quamuis tamen cor hac non deſtituerit: non internæ ligamentorum ſedi, quæ tendinibus tranſuerſim obuoluuntur: neq; etiam palpebrarum, aut frontis, aut penis cuti adipem ſubiecit, neq; etiam adeò multum manus pedisq; externæ ſedi. quemadmodum profectò copioſiſsimum clunibus obduxit, ut illi adipe, puluinaris uice uterentur. *Quibus animalibus adipis copia.* Adeps humidis frigidisq; animãtibus (ex quorum numero homo & porcus ſunt) plurimus colligitur: ſiccis uerò & calidis nullus, aut perquàm exiguus: ut leonibus, & canibus uenaticis, ipſiq; etiam ſimię. Quanquam præter hominem, & porcum, & ericium, nunquam aliud terreſtre occurrerit quadrupes, quod inter cutẽ & carneam membranam, adipem nãciſcitur, utcunq; etiam aliàs oues & glires illi ſubinde reperiantur præpingues. Albet autem adeps, etſi in omnibus animalibus non æquè, & in homine minus adhuc quàm in cæteris omnibus, quòd membranæ, cutisq;, & alia, quibus adhæret, corpora, alba, & nõ carnis modo rubra ſint: omnia enim quæ in noſtro corpore ab aliquo emutantur, mutantis alterantisq; colorem quàm poſſunt proximè etiam ſortiuntur. Et ridiculum prorſus eſt, ob hoc adipem album arbitrari, quòd aereæ ſubſtantiæ compos ſit: quum oſſe, & cartilagine, & ligamẽto, & tendinibus uix aliquid candidius occurrat, quibus nihil æquè terreum in corpore reperias. *Adipis uſus.* Adipi inter cutem membranamq; collecto, eum uſum aſſcribere poſſumus, quem ueſti tribuimus: ut corpus ſcilicet calefaciat frigoris tempore, & ſi Soli homo exponatur, ueſtis quoque modo refrigeret, calorem, quo minus penetret, inhibens. Atque tam leuis eſt adipis uſus, ut homini neceſſariam corporis partem aut ſubſtantiam nequaquam deeſſe putemus, ſi adipe fortaſsis deſtituatur. Vnde etiam haud mirum eſt, nuper natos pueros, aliorumq; animalium fœtus, nihil adipis, quibuſuis etiam membranis attenſum adnatum'ue oſtendere.

QVI CVTICVLAE, CVTIS, ADIPIS, ET carnoſæ membranæ natura per ſectionem obſeruari debeat. Caput VI.

Qui muſculorum ſecandi ratio ipſorum interijcietur hiſtoriæ.

VTI præcedente libro, poſtquam oſsium cartilaginumq; hiſtoriam abſolui, rationem modumq; tradidi, quo quis hæc ad diſciplinam opportunè ſibi parare queat: ita quoq; hoc libro, omnium quæ ſeriatim tradentur, ſecandi artificium poſt cuiuſq; enarrationem ſic ſubiungam, ut quis in uno corpore omnem muſculorum ac ligamentorũ diſſectionem rectè aggreſſurus, & ordine abſoluturus eſt. Vnde etiam alia modò muſculorum deſcribendorum tradendorum'ue ſeries, quàm in mea horum librorum Epitome, nonnunquam incidet, in qua uiciniæ potius quàm ſectionis rationem in ordine digerendo habuimus: adeò ut uarijs ſcopis, uarij præfigantur ordines. Quanquam & hìc fortè uicinitatis rationem habuiſſem, muſculorumq; ſecãdi modum ad libri calcem ueluti uno quopiam Capite, unaq; ſerie reieciſſem: niſi is longior omnino eſſet, & ſubinde aliquid ad muſculorum hiſtoriam pertinens contineret, quod alioquin in ipſorum deſcriptionibus fuiſſet cõplectendum, ne dicam Galeno (qui in muſculorum quàm in aliarum corporis partium hiſtoria prolixior & diligentior eſt) intelligendo, nos d ebere aliquando accommodare. Varius itaq; in eodem libro ordo non tantum eſſet ineptus ac incommodus, uerùm inſuper prolixi-

tatem fruſtra augeret. Vtcunq; interim per me licebit unicuiq; mea Capita lectione ſuo arbitratu tranſponere, qui eos quoq; ferre cogar, qui ne per ſomniũ quidem in ſectionibus exercitati, & aliorum laboribus quouis tandem prætextu ſibi uindicandis dediti, ac deniq; auream quandam mediocritatem ſe aſſecutos arbitrati, meos conatus & uigilias in epitomen, aut diſpendium potius aliquod turpiter concinnabunt, peſtilentiq́; fuco ſtudioſis imponent: nuncq́; mihi profectò autores ſunt, ut præter animi ſententiam ſubinde breuitati ſtudere, ab ijsq́; non ſemel, quæ alioquin utiliſsima forent, me temperare cogar. Ea igitur ratione, quam modò præſtantiorem ducimus, partium præcedente Capite traditarum anatomen auſpicaturus, nouacula acutiori, in abdomine, aut quacunq; uiſum fuerit corporis parte, adipe non deſtituta, cutẽ ad adipem uſq; recta ſectione, & deinde tranſuerſa (ut ſaltem unum, aut plures angulos moliaris) incides, tam leuiter ac moderatè cuti nouaculam admouens, ut ſolam ipſam, illæſa interim carnea membrana, diuidas. Quod ſine negotio in homine facies, & præcipuè pinguiori: quum ſubinde, & potiſsimum in mulieribus, adipis craſsities duorum digitorum latitudinem in thorace & abdomine ſuperet: in coxis autem ac clunibus etiam palmæ latitudinem, in mulieribus non extremè etiam obeſis uincere, in publicis ſectionibus uiderimus. Ac proinde ſectiones ducendæ ſunt eo accuratiùs, quo macilentius obtigerit corpus. Deinde etiam conandum eſt, ut hanc ſectionem citra negocium obire aſſueſcas, cùm propter muſculos ex carnea membrana cõformatos, tum ad diſcendas neruorũ uenarumq́; ſeries, inter cutem membranamq́; hanc ſparſas. Poſtquam igitur cutem ad adipẽ uſq; (non tacta interim carnea membrana) diſſecueris, hamulo aut unguibus, in aliquo ex ſectionibus angulo cutem attolles: & diligẽter tranſuerſis acutiori nouacula ad cutem ductis ſectionibus, cutem ab adipe, quouſq; libuerit, ſeparabis. Cuti deinde reflexæ ardentem candelam admouebis, ut cuticula ignis ui ueſiculę inſtar abſcedat, ſeorſimq́; cutem & cuticulam intuearis. Dum uerò cutem ab adipe liberas, neruulos indagare conuenit, & uenas, quæ ſuper membranam in adipe prorepentes, cutem adeunt: deinde ipſa quoq; membrana, fibris illis frequẽtibus cuti cõmiſſa, ſedulò inſpicienda eſt. Iam ſi obeſum ad manum ſit cadauer, adipem à membrana liberare contendito: quod eadem prorſus ratione, qua cutem ab adipe ſeiungebas, pręſtandum eſt. Cauendumq́;, ne membrana oſcitanter cum adipe auferatur: in quo Galenum ſecuti Anatomici aberrarunt, eam membranam in homine reperiri inficiantes, hacq́; potiſsimùm occaſione neceſſariò ignorantes muſculos, ex carnea membrana cõſtitutos, & per illam exporrectas uenas & neruos. Ablato adipe, leuem ſectionem per carnoſam membranam ad ſubiectos ipſi muſculos uſq; induces: & parua opera, ſolis ferè digitis per tranſuerſum hinc inde actis, aut buxeo cultello, aut ſi uoles, nouacula, illam à ſubditis partibus ſeparabis: aliamq́; membranæ à cute ſeparationem eſſe diſces, quàm membranæ ab illis quibus incumbit corporibus auulſionem, quam Herophilus δάρσιν nuncupauit. Hæc enim factu facilis eſt, ocyuſq́; perficitur, illi operationi penitus reſpondens, qua bobus, uitulis, ouibus, leporibus cutem citra negocium auferri uidemus: imò auulſio hæc adeò prompta eſt, ut ſolo flatu hœdis, agnis, & etiam iunioribus uitulis, membranã hanc cum cute à ſubditis corporibus ſeparari indies cernamus. Verùm cutis ab adipe aut à membrana ſeparatio, non niſi frequentiſsimis ſectionibus, acutiſsimiſq́; nouaculis, longoq́; ſpacio completur. Quod etiam & lanij nos docent, quoties ſub axillis cutem auferre conantur, carnoſam membranam, corpori bouis adnexam (ne nimium carnis auferant)

Cutis adminiſtratio.

Cuticulæ.

Adipis.

Carnoſæ membranæ.

Diſcrimen ſectionis inter cutem & carnoſam membranam, & dein inter carnoſam & ſubditos illi muſculos.

ferant) relinquentes. Neq; iſta tantum apud lanios diſcuntur, uerùm etiam cuticulæ natura, quum lanij obuſtos prius porcos deradunt: aut potius, quum calidæ aquæ ipſos immergentes, unà cum cuticula pilos deſcalpunt.

DE MVSCVLOSA FRONTIS CVTEM mouente ſubſtantia. Caput VII.

CARNEAM membranam, quæ uniuerſæ cuti ſubijcitur, quibuſdam corporis ſedibus carneis fibris augeri, & alicubi in muſculi naturam degenerare, prius commemoraui. Nunc autem pertractabitur, cur & quo'nam pacto id ſub frontis cute accidat, quam πλομετωπίδιον Græci uocant: quemadmodum & inſinuatas illi lineas, σολίδας & ἀμαρυγὰς appellant. Vt itaq; ſupercilia attollantur, & interdum demiſſa, oculi ſedem anguſtã reddant, ipſamq; corrugata muniant, frontis cutis uniuerſa, quæ depilis eſt, ſimul cum naſi cute, motu uoluntario opportunè agitur: quod carnoſæ membranæ, totius frontis & naſi cuti ſubtenſæ, fit beneficio.[a] hæc namq; carneis fibris augetur quàmplurimis, & muſculoſa reddita, plures neruorum propagines mutuatur. Deinde frontis naſiq; cuti membrana hæc tenacius, & citra adipis alicuius, aut perquàm modici interuentum connaſcitur, quàm per reliquum corpus cuti adnecti conſueuit. Quod etiam alijs impoſuit Anatomicis, arbitrantibus frontis cutem, carnoſam muſculoſamq; ſubſtantiam eſſe: quum cutis non magis hîc, quàm alibi, carniformi ſubſtantia donetur, ſed duntaxat pręſens membrana carnoſior reddatur, cuti ipſi (quemadmodũ iam diximus) pertinacius, quàm in abdomine, aut dorſo, aut cruribus cõnata, haud ſecus, quàm ſi membrana unum corpus cum cute eſſet efformatura: quandoquidem ſic rectè idem motus amborum, membranæ ſcilicet & cutis perficitur. Porrò huius muſculoſæ compaginis fibræ, mutuò ad latera accumbentes, à naſi ſummo uſq; ad mediam frontis ſedem (quæ inter primas capillorum radices & ſupercilia conſiſtit) & ad huius quoq; loci latera, carnoſiores uiſuntur, omnes ſurſum recto tramite procurrentes, ſi modò interim perquàm raras exceperis, obliquo ductu exporrectas. Atque hæc ſanè recta fibrarũ ſeries, non perfunctoriè à medicis uenit perpendenda, ne in fronte tranſuerſas potius, quàm rectas moliantur ſectiones. Accidit enim, quum tranſuerſim quandoq; ſectionem inibi, & maximè iuxta ſupercilia, ubi carnoſiores eſſe fibras dixi, aliquis tentat, ad palpebrarũ radices, tum ſupercilia, tum contiguam ipſis cutem deorſum ita conuolui, & oculos, quibus incumbunt, aggrauare, ut neq; aperiri ex ſententia queant, neq; liberè ſuo munere fungi.

Frontis muſculoſa ſubſtantia.

Fibrarum in fronte ſeries.

In frõte tranſuerſas ſectiones non tentandas.

MVSCVLOSAE FRONTIS SVBSTANtiæ adminiſtratio. Caput VIII.

Duplex adminiſtratio.

DESCRIPTAE modò muſculoſæ[a] ſubſtantiæ adminiſtratio, duplex tibi erit. Vna quidem, qua ſimul cum carnoſa membrana cutem à membrana caluariam cingente auferes. Altera autem, qua cutem à muſculoſa ſubſtantia ſeparabis, carneam membranam capiti affixam relinquens. Vt uerò utranq; in uno cadauere ex ſententia perficias, detonſis crinibus, à uertice rectà per frontem & ſuperciliorum medium, ad naſi uſq; extremum, ſectionem nouacula per cutem duces:

deinde

deinde aliam in ſincipite,ſecundùm coronalis ſuturæ ductum, ad tempora & aurium radices uſq; moliere. Ductis ſectionibus, in altero latere, hamulo, aut ſummis digitis, cutis propter ſectionum angulos (qui in elatiſsima frontis ſede,& ipſo ferè uertice erunt) eleuanda eſt,ac ſimul cum carnea membrana ad ſupercilia uſq; auellenda, eodem prorſus modo, quo carneam membranam à ſubditis muſculis ſeparari, ſuperiùs relatũ eſt. At in alio latere, uarias eaſdemq; tranſuerſas ſectiones experieris: donec relicta ad caluariam carnea membrana,cutem cõmodè ab ipſa,ad ſupercilia uſq; adimas,iam in palpebrarum[b] muſculos incidens. Neq; id tam factu arduum eſt, atq; alij uidentur innuere diſſectionis proceres: quum, uti antea teſtatus ſum, membrana non eo pacto cuti connaſcatur, ut unum prorſus ex ambobus ſimul confuſis corpus conſurgat.

Prior. *Poſterior.*

b 3 tab. C, D.

DE MVSCVLIS PALPEBRARVM.

Caput IX.

QVAMVIS tertia muſculorum tabula, ad characteres C, D, E, hos muſculos utcunq; exprimat, hic tamen iſtam peculiarem locauimus figuram, in qua A primum indicat palpebræ muſculum: b uerò & C, muſculi illius principium. D autem ſecundum muſculum inſinuat, cuius initium e notatur. Mutuus uerò duorum muſculorum connexus, F inſignitur.

PALPEBRAM utranq;, tam inferiorem, quàm ſuperiorem, efformat membrana, quæ à caluariam ſuccingente membrana principium ducit, & unum continuum cum adhærente alba'ue oculi[a] tunica corpus exiſtit, deinde & cutis quoq; cum carnea membrana. Atq; hæc ſimul ad palpebrarum fines, & ubi[b] cartilago cilia erigens, & tarſus dicta, conſiſtit, firmiſsimè uniuntur. Per reliquam uerò palpebrarum regionem, cutis carnoſæ membranæ, ut in cæteris ferè omnibus corporis partibus, quod ad connexum attinet, committitur: at nullus interim adeps, ſed unctuoſus duntaxat quidam humor, inter cutem membranamq; iacet. In ſuperiori quoque palpebra, ſecundùm uniuerſam ipſius amplitudinem ex abundanti, carnea membrana muſculoſis adaugetur fibris, ac uelut duos efficit muſculos, in medio cutis & eius membranæ, quam adhærenti oculi tunicæ continuam eſſe diximus, repoſitos. Moueri enim oportebat ex noſtro arbitratu ſuperiorem palpebram, alioqui in nullum uſum nobis accommodaturam. Etenim fruſtra palpebras Natura largiretur, ſi aliquando extrinſecus illato, uerſus hominis oculos, ſcarabæorum & cancrorum oculis longè molliores, quòd percuſſurum ipſos & læſurum eſſet, ex noſtro arbitratu eas non clauderemus. Duos itaq; tenues, latos, membraneos, ac ſubſtantia propemodum omni ex parte ſibi ſimiles muſculos Natura produxit, unum in maiori oculi ponens angulo, alterum in minori.[c] Qui portionem maioris anguli occupat, ex media anguli ſede ad naſi latus incipit, ſuo principio etiam ſuperciliorum partem naſo proximam contingens. Huius finis amplus, quemadmodum totus etiam muſculus, cartilagini, in quam pili firmantur, applantatur, mediam ipſius ſedem, quæ maiorem reſpicit angulum, uniuerſam occupans.[d] Alter uerò muſculus totum minorem angulum amplectitur, ductum quodammodo ſemicircularẽ obtinens. A' medio namq; inferioris palpebræ exortus, per minorem angulum circunducitur, & in ſuperiorem palpebram aſcendens, in reliquam cartilaginis dimidiam ſedem ſeſe inſerit: prioriq; muſculo, non ad car-

Palpebrarum conſtitutio. *Duo palpebræ muſculi.* *Superiorẽ palpebram cur moueri oportuerit.* *Vnus muſculus.* *Alter.*

a 18 fig. cap. 14 lib. 7 &c. b fig. cap. 35 lib. 1. c A. dein C, b. & 3 tab. C. d D. dein e. & 3 tab. D.

tilaginem tantùm, ſed etiam per reliquam ſuperioris palpebræ longitudinem ita [e] committitur, ut niſi fibris ambos diſtinxeris, uterq; unus eſſe apparebit. Fibræ enim ſecundi, noſtro C, palpebra ſurſum ducta, reſpōdent: ea autem conniuente, acutum magis efficiunt angulum. Prioris uerò muſculi fibræ, minus obliquæ conſpiciuntur, & uelut ex duplici ducuntur principio: [f] nimirum ex angulo maiori, [g] & ſupercilij parte naſo contermina. Muſculus iſte ſuperiorem palpebram attollit, ſecundus uerò eam deorſum agit. Simul namq; ſemper attrahitur, tam altera tarſi pars, cui cōtractus muſculus non implantatur, quàm reliqua: idq́; tarſi, cui muſculi inſeruntur cartilagineæ cōſtitutionis, beneficio. ſi namq; is eſſet membranoſus, uel carnoſus, uel quomodocunq; libet (ut reliqua palpebræ ſedes) mollis, præterquàm quòd cilia non reſeruaret erecta, attractam ex muſculi collectione partē reliqua haudquaquā ſequeretur. Quemadmodum enim ſi baculum aliquem obliquum & retortum, utra uoles parte apprehenſum, attraxeris, ſe totus ſequitur: pari modo tarſus nunc utrunq; etiā muſculū uniuerſus alternatim ſequitur. Quod uerò palpebræ motus, eodem ritu, quo reliqui totius corporis motus, qui oppoſitis perficiuntur muſculis, celebrentur, omnibus conſpicuum eſſe debet, uno ſcilicet muſculo in ſe contracto, altero uerò à propria functione quieſcente, & longiore reddito, laxatoq́;. Si enim uterq; muſculus conuelleretur, & ad ſeipſum ſibi continuam tarſi partem alliceret, ſurſum quidem pars eius, quæ magnum reſpicit angulum, reuelleretur, deorſum autem traheretur ea quæ paruo uicinior eſt: ac ita non magis aperiretur oculus, quàm clauderetur: eaq; uideretur palpebra, quā in Præſagiorum libris retortam uocauit Hippocrates. Cuius ſanè oraculi gratia non oſcitanter palpebrarum muſculos à ſtudioſis obſeruari uelim: eſt enim, ut omnium propemodum in facie motuum, eorum quoq; ſpeculatio ardua. Quod uel Galenus facilè atteſtatur, qui in libris de Affectorum locorum cognitione, tres palpebræ muſculos ſecus atq; alibi receſuit. Duos enim illos, quos iam enumeraui, innuit palpebrā deorſum trahere: & tertium à fronte natum, ductus palpebræ ad ſuperiora autorem ponit. Neq; adeò adhuc palpebrarum motus admirandus uenit, atq; pelliculæ illius, quam in auibus & teſtudinibus, alijsq́; plurimis animalibus, ex maiore oculi angulo, quoties oculus cōniuet, toti oculo obduci conſpicimus, & quæ aperto oculo, rurſus ad maiorem oculi angulum collecta, quid ſimile commonſtrat, noſtræ [h] carunculæ, in maiore oculi angulo repoſitæ. Quæ itaq; ad ſuperioris palpebræ motum pertinent, ſic ſe habent, inferiori interim palpebra optimis rationibus & minori & immobili.

Cur tarſus perinde ac reliqua palpebra non eſt mollis.

Difficilem eſſe palpebras mouentiū muſculorum cognitionem.

Inferior palpebra immobilis.

e Fig. tab. E.
f b.
g C.
h 19 fig. cap. 4 72

MVSCVLORVM PALPEBRAS MOVENtium adminiſtratio. Caput X.

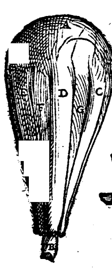
MVSCVLORVM palpebras mouentium adminiſtrationem illi reſpondere conuenit, qua muſculoſam frontis ſubſtantiam es aggreſſus: nimirum, ut in unius lateris palpebris, muſculos unà cum cute ad ipſarum uſq; inſertionem auferas: ac dein muſculos à cute, quoad id tibi conceſſum erit, integros ſepares. In alterius uerò lateris palpebris, cutis à muſculis ad ipſos uſq; tarſos eſt auferenda, muſculis ad illam membranam integrè aſſeruatis, aut dimiſsis, quæ ab adhærente alba´ue oculi tunica pronaſcitur, & internam palpebrarum ſedem conſtituit, interq́; ſe & cutem muſculos ſuperiorem palpebram mouentes comprehendit, citra omnem (quemadmodum ferè & in fronte) adipis interuētum. Vbi

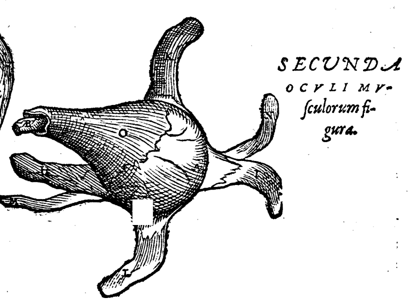
igitur

igitur muſculos, aut potius carneam membranam, hîc ſuperioris palpebræ motuum gratia muſculoſam redditã, à cute liberaſti, nitêris dein illam à ſubdita ipſi membrana tranſuerſis undique ſectionibus adimere, quo palpebrarum motuum rationem, perquàm ſanè obſcuram & difficilem, abſolutiùs perdiſcas: ne quid interim de affectibus dicam, his ſedibus tam crebrò oboriuntibus, diligentemq; manus operam expetentibus.

DE OCVLORVM MVSCVLIS. Caput XI.

PRIMA OCVLI MVSCVLOrum figura.

SECVNDA OCVLI MVſculorum figura.

VNDECIMI CAPITIS FIGVRARVM, ET earundem characterum Index.

QVANDOQVIDEM in integris muſculorum tabulis, oculi muſculos depingere non dabatur, ipſeq; oculus ex caluaria ad muſculorum oſtenſionem euellendus ſit, hic ipſorum delineationẽ extra reliquorum muſculorum proportionem repoſuimus. Ac in harum prima quidem, oculus ſimul cum ſuis muſculis, in ipſorum ſede adhuc repoſitis, una facie delineatur. Secunda uerò ſex primos oculi muſculos, ab inſertione humi proſtratos, commonſtrat, ſeptimo adhuc ad uiſorium neruum ſua in ſede aſſeruato.

A 1,2 *Anterior oculi ſedes, in qua iris conſiſtit.*

B 1,2 *Viſorius neruus, inibi reſectus, quà primùm ex caluaria in oculi ſedem delabitur.*

C, D, E 1 *Tres in hac facie muſculi occurrunt, nondum ſcilicet aliquo muſculo ſua ſede liberato.*

F, G 1 *Interuallorum inter ſex primos muſculos conſiſtentium, & adipe oppletorum, duo in hac facie apparent.*

H, I, K, L, M, N *Primi ſex oculi muſculi. Verùm H muſculum notat, quo oculus ſurſum agitur: I, quo deorſum: M & N, quibus leuiter circumagitur: K, quo ad maiorem oculi angulum ducitur: L, quo ad minorem angulum fertur.*

O *Septimus oculi muſculus, nulla ex parte à uiſorio neruo liberatus, ſed ab adipe ipſum alioquin integente omnino detectus.*

QVVM neq; ex lateribus, neq; alijs omnino ſedibus, quàm ad pupillæ rectitudinem, oculorum perficiatur uiſio, paucíſsima ſanè uideremus, ſi oculi penitus eſſent immobiles. At quia tres oculorum nobis occurrunt motus: unus nimirum, quo hi intrò uerſus naſum adducũtur, & quo extrorſum ad paruum angulum aguntur: ſecundus, quo ſurſum tenduntur uerſus ſupercilia, & deorſum ad malas trahuntur: tertius, quo obſcuro admodum motu circumuertuntur: meritò ſingulis motibus bini adaptantur muſculi, quorum [a] primus ad internum oculi conſiſtit

Oculos motu uoluntario moueri.

Primi quatuor oculum mouentes muſculi.

1 fig. 2

conſiſtit latus, introrſumq́; oculum agit.[b] Secundus autem ad externum latus repoſitus, illum extrorſum ducit.[c] Tertius ſuprà habetur, oculumq́; ſurſum mouet: uti[d] quartus, qui infrà locatur, deorſum. Hi quatuor muſculi, ut rectis oculi præſunt motibus, ita quoq; rectum ſitum obtinent, ſibiq́; omni ex parte ſimiles ſunt. Capita enim ipſorum ex dura cerebri[e] membrana, neruum uiſorium obtegente, & è neruo[f] ſecundi paris neruorum cerebri, mox in nerui uiſorij è caluariæ cauitate prolapſu originem ducunt: dein ipſorum uenter amplior, quàm profundior, attamen propemodum teres uiſitur: & quum ad oculi uſq; regionem, quæ inter poſteriorem & anteriorem media habetur, uenter ille peruenit, in latam membraneamq́ue ceſſat eneruationem, quæ ultra mediam eam oculi regionem in anteriora perfertur, & duræ oculi[g] tunicæ, tanquam mouendo oſsi, non procul ab[h] iride, maioriq́; oculi circulo inſeritur, recta ſecundùm oculi latitudinem incedente linea.

Quintus & ſextus.

Porrò[i] quintus &[k] ſextus, circumductionis ſunt opifices, dictisq́; nunc quatuor forma quidem & ortu reſpondent: at minores, & ductu & inſertione ab illis differunt. Vnus namque à dura cerebri membrana, uiſorium neruum ambiente, è regione minoris anguli originem ducit, & in humiliorem oculi ſedem, neruoſa ſua tenuitate iuxta iridem obliqua linea implantatur. Alter uerò à uiſorij nerui membrana, è regione maioris anguli enaſcitur, & duræ oculi tunicæ, neruoſam ipſius tenuitatem obliqua quoque linea ad ſuperiorem oculi ſedem inſerit. Cæterùm etſi hi ambo circumuerſioni præcipuè conducant, attamen & ſurſum deorſumq́; oculum quodammodo agunt. Sex iſti muſculi, quum ſimul omnes ſuum adhuc ſeruant ſitum, unaq́; committuntur,[l] figuram conſtituunt turbinatam: cuius conus, ipſorum eſt exortus: baſis uerò, eorundem inſertio.

Adeps oculi muſculis interpoſitus.

Breuiſsimo enim ductu, neruo connectuntur uiſorio: quum in illorum quam unà conformant capacitate, multus contineatur[m] adeps duriuſculus, & albus admodum, qui rurſus alteri cuidam obuoluitur muſculo.

Septimus muſculus.

Eſt enim præter commemoratos oculi muſculos,[n] alius adhuc grandis, & undecũq; ab illis & eo quem diximus adipe circundatus, ac ſolus ſimilem figuram illi quam priores ſex ſimul efformabant, conſtituens. Nam muſculus iſte paulo anteriùs, quàm ſex illi, à dura quoque membrana, neruum uiſorium inuoluente, principium aſſumit carneum, quod neruum illum orbiculatim ambiens, in prioraq́; porrectum, inſtar turbinis tantiſper dilateſcit, dum muſculus poſteriorem oculi ſedem cõtingat, illiq́; circuli modo carneus implantetur, non quidem proximè ad neruum uiſorium, ſed ferè ubi oculus hac poſteriori ſede ampliſsimus fieri incipit. Quemadmodũ uerò inter hunc muſculum, & ſex priores, adipem repoſitum dixi: ita etiam inter neruum ipſum, & præſentem muſculũ, eo interuallo, quo is à neruo abſcedit, adeps colligitur. Muſculus hic nullam prorſus inſcriptionem obtinet, niſi fortaſsis unam in inferiori ſede, ſecundùm ipſius longitudinem protenſam. Vnde etiã miror, hunc non unius muſculi loco ab Anatomicis enumeratum fuiſſe, ſed ab alijs duorum, ab alijs trium: quum interim muſculum hunc uix obiter omnes deſcripſerint.

Septimi officium.

Ac proinde etiã uereor, ipſos non admodum aptè illius uſum expreſsiſſe, dum hunc priuatim retentionis oculi in ſua ſede autorem eſſe aſſerunt, nullum prȩterea illi uſum aſſcribentes. Quum tamen ſex priores muſculi id munus ſibi aptius uẽdicare poſsint, quòd externa ipſorum ſuperficie, membranȩ oculi ſedem in caluaria exculptam ſuc cingenti, fibris quodammodo cõnaſcantur, ſeptimum muſculum undiq; in ſe occultantes, ac ne caluariã ullibi cõtingat, arcẽtes. Quinimo fortè non deerũt, (Octaua hæc præ figura)

qui ſex

qui ſex muſculorum exortum non à membrana neruum inueſtiente, uerùm ab illa quæ os ſuccingit, pendêre contendent, quum interim ſeptimus muſculus multis interuallis undiquaq; ab os ſuccingēte membrana diſtet: quod profectò factum non fuiſſet, ſi modò huius beneficio oculum in ſua ſede retineri, ac quodammodo ad cerebrum trahi oporteret. Proinde ſi ipſius naturam accuratè rimatus fueris, illum inſtar tegumenti uiſorio neruo obduci concedes, & poſtmodum etiam oculum rectis motibus agere fateberis, prout nimirum has illas'ue ſui corporis fibras contraxerit, laxauerit'ue.

OCVLI MVSCVLORVM ADMINIſtratio. Caput XII.

Adminiſtratio in oculo à caluaria reſecto, & hunc eximendi modus.

a 1 fi. cap. 9 lib. 1 T, V, ə, & alij multi characteres.

RECTIVS muſculorum oculum mouentium adminiſtrationem, illo ex caluariæ[a] ſinu euulſo, perficies. Euellitur autem promptè uniuerſus, integra adhuc caluaria, ſi omni ex parte oblongo cultello, ad os ſemper ductis in circuitu ſectionibus, à ſuo ſinu ipſum liberaueris, & tandem neruum uiſorium, ubi primùm ex caluaria procedit, abſcecueris. Si uerò caluaria fortè ad cerebri inſpectionē prius fuerit diſſecta, ipſumq; cerebrum auulſum, cōduxerit duabus lineis caluariam ſerra diuidere: una quidem linea à regione maioris anguli, uerſus uiſorij nerui foramen facta: altera autē à minori angulo, ad prioris ſectionis, iuxta foramen illud, terminum. Si enim ad eum modum ſerram in oculi uſq; ſedem penetrare coegeris, totam ſuperiorem ſedis partem, inſtar cuiuſdam trianguli auferes: ac deinceps undiq; oculo à pinguedine liberato, illū adimes: aut ſi uiſum erit, oculum ab oſſe undecunq; liberatum, ſolius uiſorij nerui interuentu, caluariæ appendêre ſines. Euulſum ſodali tenendū porriges ſic, ut ſummis dextræ manus digitis nerui uiſorij finem (quem & eleuabit) ſiniſtra autem manu uelut in pugnum coacta, in indice ac pollice anteriorem oculi partem comprehendat. Mox adipem oculo circūpoſitum, & glandulas, uenarum & arteriarum diuiſionem intercedentes, adimito. Dein conſideratis muſculorum ductibus, &, quam ſimul omnes conſtituunt, forma, ſex capita primorum à neruo uiſorio, cultello acutiori liberato: ac ſingulos deinde muſculos leuiter ſecando, ad mediam uſq; oculi regionem deducito, unumquemq; ſupra lęuam ſodalis manum, quaſi ſtellam effigiaturus, extendens. hac namq; ratione cuiuſq; implantationem, formam, & uſum leui negocio condiſces. Porrò nihil æquè diligenter præcauendum uenit, ac ne[b] adhærentem albam'ue oculi tunicam à[c] cornea prorſus abradas, nimiumq; oculum emungas, priuſquā ſex muſculorum inſertionem intuitus fueris: aliàs enim (niſi fortè exercitatior ſis) eam uitiabis, neruoſam alicuius muſculi tenuitatem unà cum adhærēte membrana incurioſe abſecans. Iam ubi adipem in media horum muſculorum cauitate coaceruatum, unguibus aut cultello à ſeptimo oculi muſculo adempſeris, illum quoq; aggredi integrum eſt. Quî itaq; neruum ambiat, circulatimq; in oculi radicem implantetur, examina, ipſum à neruo prorſus ad duram uſq; oculi tunicam radendo.

Hæc quaſi oſtendunt duæ cap. 11 figuræ.

b 18 fig. cap. 14 lib. 7 a, z.

c 17 fig. cap. 14 lib. 7 z.

Adminiſtratio oculi muſculorum, quum is adhuc caluariæ hæret.

Cæterùm ſi oculum, caluariæ adhuc hærentem, adminiſtrare animus ſit, muſculorū capita primùm liberans, ad eum quem iam dixi modum, muſculos attrectabis, capita ſcilicet à neruo adhuc fixo, ad inſertionem uſq; deducens. Commodiùs tamen, minoriq; moleſtia priorem ſectionē obibis. In utroq; tamen adminiſtrādi modo, oculi ſitus ſemper perpendendus eſt, quem[d] caruncula indicabit, maiorem angulum in homine occupans, & (ut creditur)

d 19 fig. cap. 14 lib. 7 λ.

creditur) pituitam in genas defluere præcauens. Hæc namq; (dummodo cognoſcas, an dextrum, an ſiniſtrum oculum in manus aſſumpſeris) oculi regionem, quæ magnum ſpectat angulum, perpetuò commõſtrabit, à qua ilico reliqua oculi latera opportunè petes. Aut ſi lubet, neglecta caruncula, potius cultello corneam membranam, priuſquã oculum à caluaria reſecabis, punctim in aliqua parte radere, hincq; oculi regiones ſemper augurari. Intereſt autem, oculi regiones, propter obliquos muſculos potiſsimùm, cognoſcere.

DE BVCCARVM, LABRORVM, ET naſi alarum muſculis. Caput XIII.

LIBRO ſuperiore,[a] duo naſi oſſa in[b] duas deſinere cartilagines, atq; horũ extremo ſecundùm latera alias[c] duas molles & latas cartilagines (quas alas uocant) accumbere alligariq;, ſcriptum fuit. Nunc uerò muſculos, qui eas mouẽt, ſimul cum buccarũ labrorumq; motoribus exequemur, buccarum & labrorum motus hic intelligẽtes, quos quieſcente etiam inferioris maxillæ oſſe obimus. Alijs ſiquidem muſculis maxillæ os, alijs uerò buccæ labraq;, motu aguntur uoluntario. Duorum itaq; primorum, qui buccas & labra mouent, in utroq; latere[d] ſinguli habentur membranei, admodumq; ampli. Ex omnium enim uertebrarum ceruicis ſpinarum regionibus, deinde ſcapularum, & clauicularum, & pectoris oſsis ſedibus originẽ ducunt, uſq; ad faciei medium protenſi. Suntq; hi aliud nihil omnino, quàm carnea mẽbrana, carnoſis fibris adaucta, & dictis iam regionibus muſculoſa penitus reddita. Cæterùm fibræ à nullo prorſus oſſe originem (ut fortaſsis quiſpiam, ab alijs Anatomicis luſus, arbitraretur) ducunt, neq; etiam quis muſculos hos ab aliquo oſſe principiũ petere, non perperam dicturus eſt. At quia fibris his multi[e] neruorum ſurculi exporriguntur, qui à ſubditis membranæ corporibus in illam excurrunt, membrana ſubſtratis ſibi ſedibus ualidius hîc, quàm in reliquo ferè corpore affirmatur, uarium ſanè fibrarum proponens inceſſum. Fibræ enim[f] à pectoris oſsis ſede, mediaq; clauiculæ regione, pectoris os ſpectante, ſurſum uerſus faciem conſcendentes, ſecundùm colli longitudinem recto tramite protenduntur.[g] Quæ autem ex reliqua clauiculæ ſede, & ſummi humeri, & ſcapulæ ſedibus, ad ceruicis uſq; ſpinam incipiunt, obliquè ſurſum cõtendunt, tantoq; obliquiores uiſuntur, quanto ceruicis ſpinę ſunt propinquiores. Omnes enim carneę fibræ, à ceruicis uertebrarum ſpinarum ſedibus prorepentes, ſurſum tranſuerſim feruntur, idq; eo magis, quo muſculus occipitio uicinior exiſtit. Porrò eiuſmodi fibrarũ ductus, in collo admodum conſpicuus eſt: nullaq; fibrarum interſectio, ut neque etiam in ſummo mento, & in inferioris maxillæ iuxta aurem regione ſeſe offert. Verùm ubi fibræ iam labra[h] contingunt, inter ſe adeò confunduntur, ut rectas & obliquas & tranſuerſas iam amplius diſtinguere, prorſus arduum & impoſsibile ſit, idq; præcipuè ſecundum totam inferioris labri regionem. Superior enim huius muſculi[i] pars, ab elatiore ſui principij, quod per ſpinæ ceruicis ſumit lõgitudinem, ſede, ſecundum occipitij oſsis baſim fertur, mox ſub aurem, ut ipſius radicem perreptando contingat, incedens. Imò interdum hîc adeò carneis ſuis fibris aſcendit, ut & auris ipſius beneficio quibuſdam hominibus, uti & ſimijs, moueatur. Muſculus dein ab aure in faciem ductus,[k] illum quem inferiorem maxillam mouentiũ ſecundum ſtatuemus, integit muſculum: & paulo ualidius oſsi in mala, quàm alibi in reliquo ipſius progreſſu connaſcitur,

Alterius lateris primus muſculus, uel ſimul omniũ primus ac ſecundus.

Lib. 4 de Adminiſtrandis ſectionibus.

Nonnullis hominibus aures moueri.

l 3 tab. ab O ad N. naſcitur,hinc ad naſi uſq; radicem pertingẽs.unde etiam fit,[l] primum quidem
m 3 tab. ab O ad H, M. muſculi latus per ceruicis ſpinæ longitudinem,[m] ſecundum autem ab occipitij
medio ad ſuperius uſq; labrum opportunè ac manifeſtò diffiniri. Reliqua ue-
rò duo ipſius latera (ſortitur enim quatuor) haud æquè ſunt diſtincta.[n] Quod
n 3 tab. quar. ab N per L ad K. enim à ſpina ad ſummum uſque pectoris oſsis,ſecundùm ſcapulam & clauicu
lam exporrigitur,inæquale eſt,ac uarium. Quandoquidem non inſtar rectæ li
neæ carnoſarum fibrarum hic apparet principium, ſed inſtar obliquæ, admo-
dumq; inæqualis,nunc paululum ſub ſcapulæ ſpina & clauicula incipiẽs, nunc
o 3 tab. ab M ad K. paulo ſuperius,& nunc è regione.[o] Quartum autẽ latus, quod à ſummo men-
to, ad ſuperiorem pectoris oſsis ſedem protenditur, uix ob id diſtingui poteſt,
quòd hominibus utriuſque lateris muſculi hic adeò coeant, ut duo muſculi
unus eſſe uideantur: quodq́ue hac in parte carnoſiores longè, quàm in reliqua
ipſorum ſede exiſtant. Hi muſculi buccas, & totum inferius labrum deorſum
retrahunt, & ad latera ſimul cum ſuperiori labro abducunt: aut, ut dicam ue-
rius, reliquam faciei cutem, quæ à muſculoſa frontis & naſi ſubſtantia, & pal-
p 4 tab. M. 5 tab. E. pebræ muſculis non mouetur, circumagit, ad hoc opitulante[p] lato quoque,& *Secundus alte*
quodammodo orbiculari muſculo, à tota ferè ſuperioris maxillæ longitudi- *rius lateris,ſeu*
ne, in inferioris longitudinem, ad gingiuarum radicem inſerto. Eſt autem hic *omnium 3 &*
muſculus ſimiliter membraneus, & uaria fibrarum ſpecie intertextus, totam *4.*
eam buccarum ſedem complectens,quam inflare poſsimus. Neque ſanè aliud
corpus id uniuerſum,quod inflatur,cenſendum eſt,quàm cutis, cui immedia-
q 3 tab. F. tè ſuccumbit[q] primus iam commemoratus muſculus: deinde, prout obeſio-
res homines ſunt,adipis maior minor´ue copia: & poſtmodum quidam ſupe-
r 3 tab. G, H. rioris labri[r] muſculus,&[s] alius,labro quoq; eidem,& alę naſi cõmunis,quos po
s 3 tab. F. ſtea deſcribemus. pręterea orbicularis & amplus muſculus,cuius naturam ex-
plicare iam contendimus,cuiusq́ue internam ſuperficiem os ſuccingens tuni-
ca oblinit, ipſiq́ue adeò connaſcitur, ut nullo prorſus modo illacera à muſcu-
lo, aut muſculus ab illa auferri queat. Imò ſecundus hic buccarum muſculus,
uix aliud eſt, quàm carnoſarum fibrarum implexus admodum tenuis, ac quo-
dammodo membraneus. Cognoſces autem eam, quam diximus, utriuſque
iam commemorati buccarum muſculi, & potiſsimùm primi functionem
promptiſsimè,ſi inferiore maxilla ſuperiori adducta, immotaq́ue, plurimùm
ad quamcunque partem,ſedem´ue,labra & buccas duxeris: unaq́ue etiam ob-
ſeruaueris,quî anteriorem colli cutem,primi muſculi beneficio, unà cum buc
cis deorſum uellere poſsis. Rurſus ſi immota colli cute, totam buccarum ſe-
dem,quam inflare integrum eſt,nunc in oris amplitudinem uolueris: nunc au
tem extrorſum,nunc ſurſum,nunc deorſum,nunc prorſum,nunc retrorſum
duxeris, ſecundi muſcũli functionem, & motus, quos illius & aeris in ore ui
t 3 tab. F. obimus,plurimùm admiraberis. Cæterùm Galenus[t] primo utriuſque lateris
muſculo,qui ipſum,quum libros de Vſu partium conſcriberet, latuit, quemq;
à ſe tandem inuentum fuiſſe, non ſemel in libris de Adminiſtrandis ſectioni-
bus inculcat,adeò fauit,illumq́ue,ut ueterum oſcitantiam magis argueret,tan
ti momenti eſſe tradidit, ut in quarto de Adminiſtrandis ſectionibus, ipſum
duntaxat omnium functionum, quas labris & ore, edentes, aut bibentes, aut
u 4 tab. I. sub G. & 3 lib. cap. 2 ... 4 O, V. differentes obimus, autorem uideatur ſtatuere,[u] neruis quoque huc concur-
rentibus mouendi officium priuatim tribuens, & nullam ferè (uti tamen de-
cebat) aliorum inſuper muſculorum mentionem faciens. Sunt autem nerui
eiuſmodi utrinque bini: quorum unum ex foramine inferioris maxillæ, ad
inferius labrum elabi,ſuo loco docebimus: alterum,ex oculorum ſede per pe-

culiare foramen deductum, in malarum regionem decumbere audies. Verùm quum eiuſmodi nerui (ſi modò motibus præeſſe debuerint) muſculis indigeant, & omnes labrorum motus illis[x] latis & tenuibus tantùm peragi nequeant, ipſiq; alios exigant auxiliares, meritò Natura alios[y] quatuor muſculos mouendis labris conſtruxit. Quorum principia, euidentia quidem & manifeſta ſunt, anteaquam labrorum extremis permiſcentur: concreta uerò illis, omnifariam redduntur obſcura, & inſeparabilia à reliqua labrorum ſubſtantia. Vniuerſa enim labrorum cute, & oris amplitudinem ſuccingente tunica, toti muſculoſæ naturæ commixtis, ac muſculis, ut quiſpiam non ineptè dixerit, ibidem corruptis, unà cum[z] fungoſa, quam poſtea explicabimus, ſubſtantia, hominis labra procreantur. Quatuor itaque enarrandorum iam muſculorum duo primi, labro ſuperiori peculiares ſunt, ipſorumque in utroque latere[a] unus habetur, qui à maxillæ ſuperioris oſſe, ubi mala conſiſtit, carnoſo principio enatus, deorſum obliquè in priora fertur, quouſque in ſui labri latus ſeſe inſerat. Duorum inferiorum utrinque etiam[b] unus obſeruatur, ſuperiori muſculo latior, ſed breuior. Exoritur namque carneus & hic quoque, ab inferioris maxillæ humiliori parte, ad menti quaſi latera, hinc ſurſum obliquè in priora protenſus, latusque permanens, in mediam inferioris labri ſedem implantatur. Sunt itaque omnes quatuor lati, ac quodammodo, quod ad fibras attinet, duplici donati initio: ipſorumque fibræ circa inſertionem, X literæ modo ſeſe interſecant, pertinaciter (uti admonuimus) labrorum cuti immixtæ. His muſculis duodecim motus ut minimùm obimus: quatuor quidem obliquos, in utroque labro duos: & alios octo rectos, in utroque labro quatuor. Duo quidem ad amuſsim recti fiunt, quando labra plurimùm à ſe inuicem diſtant: hoc quidem à duobus muſculis ſurſum agentibus ad nares tenſo, altero autem deorſum ad mentum ducto, dum duo inferiores muſculi laborant. dein quando ad ſeſe labra retrahuntur, & inuicem coeunt, uno ex ſuperiore loco deorſum, altero ex humiliore ſurſum protenſo. Cæterùm ab internis horum muſculorum fibris, labra introrſum conuertuntur & ſubimplicantur, ab exterioribus uerò foras euelluntur: ut ita & duo alij in ſingulis labris recti conſurgant motus, qui paulo minus toto ad obliquos quaſi referendi ſunt. Quatuor uerò obliqui motus, unico duntaxat laborante muſculo, reliquo interim laxato, celebrantur. Si enim dexter ſuperioris labri muſculus, remiſſo ſiniſtro, contrahitur, dextra labri pars obliquo motu, ſiniſtra dependente, attollitur: atque hac ratione reliqui tres obliqui motus labrorum peraguntur. Vt uerò ualidiùs adhuc ſuperius labrum moueretur, & ſecundùm totam ipſius ſubſtantiam muſculis participaret, illi alia portio[c] muſculi elargitur, qui narium[d] alam extrorſum ſurſumque agit. A mala enim, iuxta proprium ſuperioris labri[e] muſculum, carneus quidam, ſed tenuis membraneusq; enaſcitur muſculus, qui in ipſo modicè uerſus priora deſcenſu, in duas portiones partitur, unam naſi alæ radici, alteram ſuperioris labri parti, quam Latini muſtacem, Græci uerò ὑπήνην uocant, inſerẽs. Portio naſi alæ exporrecta, eã extrorſum ſurſumq; mouet: quæ autem labro propria eſt, id quoq; ſurſum uellit: & tãtus huius portionis cum alæ portione eſt cõnexus, ut ſuperius labrũ, immota ala, ſurſum uehementer mouere nequeas. Verùm præter hunc alæ muſculũ,[f] alius in interna nariũ amplitudine habetur: qui ad ſuæ cauitatis externũ latus, ſub tunica nares ſuccingente reconditus, impẽſe tenuis eſt, ac mẽbraneus: inq; interiorẽ alæ regionẽ inſertus, illam introducit & colligit: hacq; ratione cum oppoſito ſibi muſculo in repentinis

inſpira-

Labrorum conſtitutio, dein quatuor muſculi labris proprij, ſeu in altero latere tertius, & poſtea quartus, uel omnium 5, 6, 7, 8.

Alarum naſi muſculus, præſentis Capitis in altero latere 5, aut omnium 9 & 10.

In altero latere 6, aut omnium 11 & 12.

x 3 tab.
y dicta [illegible] G, H, tab. [illegible] tab. S [illegible]
z 5 tab.
a 3 tab. G, H.
b 4 tab. S
c 3 tab.
d 4 tab.
e 3 tab.
f [illegible] I tab. 4

inſpirationibus & expirationibus homini accommodus redditur. Sunt itaq; hoc Capite nobis enumerati duodecim muſculi, ſi omnes utriuſq; lateris iunxerimus: duo quidem lati, ex carnea conſtantes membrana: duo admodum uarij, ex una quaſi maxilla in aliam pronati: & quatuor labris proprij, & totidem alarum naſi. niſi fortaſsis illum, qui labrum ſuperius & alam ſimul adit, propter ipſius[g] diſſectionem in progreſſu, & in diuerſas partes inſertionem, duos fingere, atq; ita quatuordecim muſculos ſtatuere, uiſum fuerit. Sic etiam nihil obſtat, & duos qui carnea membrana efformantur, unum dicere, quum adeò in anteriori colli parte continuentur, ut[h] diuiſionem nullam notatu dignam oſtendant. *Muſculorum epilogus.*

g ſub F 3 tab.
h 3 tab. ab M ad K.

MVSCVLORVM BVCCAS, LABRA, ET naſi alas mouentium adminiſtratio. Caput XIIII.

a 3 tab. S.

HORVM muſculorum adminiſtrationem, à[a] latis, & ex carnea cõſtantibus membrana muſculis, opportuniſsimè auſpicaberis, ac primùm acutiori nouacula in cute rectã ſectionem, à ſummo mento, mediaq; inferioris labri ſede (ubi cutis in ruborem deſinit) ad pectus uſq;, ſecundùm colli longitudinem duces, ita quidem ad amuſsim, ut ſola cutis ad ſubiectum uſq; muſculum, carneam'ue membranam diuidatur. Deinde alia ducenda eſt ſectio, ad utriuſq; labri extremum, ſecundùm ruboris finẽ, ſic ut orbiculari ſectione os uniuerſum obducatur. His alia per naſi longitudinem addetur ſectio: & ſi prius frontis muſculoſam compagem, & palpebræ muſculos aggreſſus fueris, nulla præter has (niſi ſub aure, ad medium uſq; occipitij) in facie eſt ducenda: aliàs enim ex ſummo narium, ſub inferiori palpebra & aure, uerſus occipitiũ tranſuerſam moliri deberes ſectionem. Cæterùm à fine ſectionis ad pectoris uſque os ductæ, tranſuerſa una ſub clauicula, & ſummo humero, & ſcapulæ ſpina ad dorſum uſque perficietur. Licebit & his tranſuerſam ex faucibus, ſeu ex gutturis regione, uſque ad ſpinam adijcere. His tentatis ſectionibus, hamulo cutis leuabitur: ac in altero latere, acutiori nouacula, cutis à ſubiecto membraneo muſculo, omni induſtria liberabitur. quod nullibi feceris moleſtiùs, quàm ubi laqueus ceruicem compreſsit: hîc enim laquei occaſione, cutis membraneo muſculo pertinaciſsimè connata reperitur: & etiam cutis inſtar cornu adeò inibi mox indureſcit, ut uix nouaculam admittat. Quanquam muſculorum ſectioni corpus opportunius adhibebitur, ex quo uenæ prius ſectæ, uniuerſum ſanguinem in aquam calentem effuderint: quandoquidem tunc non toties uenæ ſanguine inanitæ, dum muſculos diuidis, uenient colligandæ, atque adeò frequenter ſpongijs abſtergendæ. Ex altero autem cadaueris latere, unà cum cute (quod factu facillimum eſt) muſculum latum tenuemq́ue auferes: & utrinque muſculi naturam, & fibras, neruoſq́ue, ac munia (ſi hinc inde ſuas, quas prius enarrauimus, partes attraxeris) intuebere. Fibrarum autem huius muſculi ſeriem nequaquam oſcitabundus in tota humiliore inferioris maxillę ſede præteribis: quin prius eas ſtrumarum, uel, ut uulgò dicimus, ſcrophularum gratia diligenter examinaueris, quo in eo abſceſſus genere, quum uſus expetet, fœlicius ac magis induſtriè tumẽtes glandulas exſeces. Adminiſtratio enim ſectionis in hoc affectu extra fibrarum ductum tentata, admodũ obſcœnè hinc inde colli cutẽ aut tendit, aut corrugat. Vbi hæc igitur ſedulò obſeruaueris, eius lateris muſculum, quem ſubditis corporibus adempta cute affixum reliquiſti,

Primi ac ſecundi duodecim præcedentis Capitis muſculorum adminiſtratio.

Corpus muſculorum ſectioni opportunum.

Adminiſtratio 5,6,7,8. omni ex parte adimes, adminiſtrationèmq; ad proprios labrorum muſculos conuertes, qui in conſpectum ueniunt, quamprimùm adipem ademeris, qui his præcipuè in buccarum regione incumbit, & unà cum lato, qui ex carnea conſtituitur membrana, permiſcetur muſculo. Liberabis itaq; ab inferiori maxilla primùm[b] duorum, qui inferiori labro elargiuntur capita, ſenſim ea ad inſertionem uſq;, ut fibras examines, deducens. *Labrorum fungoſa ſubſtãtia.* Atq; hîc labra fungoſæ cuiuſdam [c] ſubſtantiæ interuentu, maxillæ oſsi connata reperies, quæ labris opitulatur, quoties diſtrahuntur, tenueſq; fiunt, & quoties contracta incraſſantur, ac corrugantur. Quippe eiuſmodi ſubſtantia omnino & inanitur, & repletur promptè: inanita quidem ſubmittitur, repleta uerò attollitur. Præter hanc ſubſtantiam occurrent &[d] nerui duo, maioris tertij paris neruorum cerebri radicis ramuli, ex maxilla inferiori in eos quos iam diſſecas, muſculos diffuſi. Cæterùm poſteaquam inferiores liberati fuerint, à malis[e] duos quoq; ſuperiores diſſecabis: illiſq; ad ſuperius uſq; labrum deductis, quatuor muſculorum functiones, capita huc illuc trahens, ſpectabis. *Adminiſtratio 9 & 10.* Dein[f] muſculo alæ naſi, & ſuperiori labro communi, à malis deraſo, ac ad alam uſq; & labrum deducto, eius quoq; uſum contemplabere. Hîc uolens prætermitto[g] neruum, minoris gracilioris'ue tertij paris neruorum cerebri radicis propaginem, ex ſuperiori maxilla excidentem, ac nuper dictis muſculis cõmunicatum: ſiquidem neruorum omnium ſeriem, quàm dabitur accuratiſsimè in quarto libro proſequar. Atq; eadem ratione hîc nullam neq; uenarum, neq; arteriarum mentionem facio, etiamſi lato muſculo[h] externa iugularis ſit contermina, quum tertius liber uenis arterijſq; dedicabitur. Integrum itaq; eſt, ut conſideres membranoſa ligamina, narium alas cæteris naſi cartilaginibus colligãtia, & deinde mutuum earum cartilaginum connexum. nam de narium[i] tunica, in neruorum diſtributione ſimiliter pertractabitur. In præſentia autem ſuffecerit, adhuc ſermoni adiecisse, tunicam illam, quę narium cauitatem ambit, aliquouſq; cultello à ſubditis partibus abradendam eſſe, ut commodè tenuem membraneumq;[k] muſculum, intrò alam mouentem, intuearis. *Adminiſtratio 11 & 12.* His omnibus reſectis, ſecundus alterius lateris enarratus mihi[l] muſculus, externa ipſius ſuperficie ſpectatiſsimus eſt. *Adminiſtratio 3 & 4.* Vt tamen ipſius naturam quoq; examuſsim obſerues, undecunq; unguibus hamuliſq; eſt diuellendus: ac poſtmodum à maxillis & dentium gingiuis deraſus, à tunica, oris cauitatem oblinente, quoad fieri poteſt commodè, uenit liberandus. Et quo huius muſculi rarior, magiſq; admirãda eſt cõſtructio, fibrarumq; mirabilior implexus, eo ſtudioſiùs illum in multas particulas non mediocri delectatione diſcerpes: & ad buccarum motum, non uerò maxillæ inferioris, illum auxiliari ſpeculaberis.

DE MVSCVLIS INFERIOREM MAXILlam mouentibus. Caput XV.

Inferiorem maxillam, ſuperiore quieſcente, moueri.

INFERIOR[a] maxilla homini, quieſcente interim immotaq; ſuperiore, motu agitur uoluntario: quemadmodum animalibus ad unum omnibus, ſi fluuiatilem crocodilum exceperis, cui unico ſuperior maxilla mobilis uiſitur, inferiore interim cum temporum oſsibus adeò unita, ut ne tantillum quidem moueri queat, ipſaque duos ſinus nanciſcatur, quibus ſuperior ſingulis utrinq; capitulis latis, nec[b] noſtris admodum diſsimilibus inarticulatur, magna ex parte lacertarum teſtudinumq; inferiori maxillæ reſpondens: quemadmodũ etiam totus

crocodilus

crocodilus imagine (non autem magnitudine, & geniculatis caudæ tuberibus) lacertæ ſimilis uiſitur. Hominis inferior maxilla ad ſuperiorem, quum os claudimus, inſigni ualidoq́; admodum motu ſurſum ducitur, & deinde manducantibus prorſum ac retrorſum in lateraq́; circumfertur: & deniq; quum os aperimus, nunc rectà, nunc paululum in alterutrum latus declinans, deorſum agitur. Complemus uerò hos maxillæ motus,[c] quatuor utrinq; muſculis: quorum[d] unus, ſui lateris tempus occupans, ac proinde temporalis ab omnibus nuncupatus, principium ducit[e] à uerticis & temporis & frontis oſsibus, & oſſe cuneum imitante, & eo oſſe, quod minorem externum ue ſedis oculi angulum amplectitur, maxillæq́; ſuperioris oſsium mihi primum habetur.[f] Inſtar tertiæ enim circuli partis muſculus iſte à uerticis ac frontis oſſe multo elatius enaſcitur, quàm[g] commiſſura ſquamæformis conſiſtit: & hinc ſenſim craſſeſcens, & carnoſior redditus, arctatusq́;, in cauitatem inibi in capitis oſsibus concinnè, magnaq́; Naturæ induſtria, totius muſculi gratia exculptam, & uallis pulchrè circundatam, ſeptamq́;, deſcendit, à temporis oſſe, & cuneum imitante, & frontis, & illo quod externum oculi ſedis angulum efformat, toto ſuo inceſſu enatus. Quum uerò ad[h] iugale uſq; os pertingit, admodumq́; craſſus (ſed anguſtus interim) euaſit, ſuperiori quoq; iugalis oſsis ſedi adnaſcitur,[i] muſculo illi admodum[k] continuus, quem ſecundo loco enumeraturi, à iugali potiſsimum oſſe enaſci docebimus. Vniuerſum itaq; temporalis muſculi corpus, ad iugale uſq; os carneum eſt, & exteriori tantum ſede, propter propriæ membranæ craſsitiem, perquàm liuidum: idq́; potiſsimum ad exortus ſui initium, & ipſius ad os iugale connexum. Vbi uerò acutum maxillæ inferioris[l] proceſſum contingit, in breuem, quanquam inſigniter ualidum, nerueumq́;, finit[m] tendinem, ſua amplitudine proceſſum amplectentem, illiq́; ualidiſsimè inſertum. Ad tendinem hunc omnes temporalis muſculi fibræ, tanquam ex tribus circuli partibus, ad ſuum centrum procurrunt: tendinemq́; hunc efformant illorum muſculorum ritu,[n] quos gibbum & cauum ſcapulæ implere audies, & qui ex ilium oſſe pronati, femoris motibus famulantur. ita profectò, ut ſatis mirari nequeam, quid nam peculiare illud ſit, tãtopere in temporali muſculo à Galeno decantatum. Neq; ſatis aſſequor, quamobrem is Naturam tot laudibus efferat, quaſi hîc magno ſingulariq́; artificio ab aliorũ muſculorum forma declinaſſet, tendinem educens non ex muſculi extremo, ut aliàs ſemper, ſed ex muſculi medio: quum ego in tẽdinis productione hîc nihil rarum, ac à commemoratis muſculis ſanè quàmplurimis diuerſum reperiam. adeò, ut non mirer, Galenum ſecus de tẽporali muſculo in quarto de Adminiſtrandis ſectionibus libro (dum iam ſectionum eſſet peritior) ſermonem, quàm in undecimo de Partium uſu inſtituiſſe. Quod uerò temporalis muſculi ſit munus, tum opportunè explicabitur, ubi duos adhuc muſculos orationi adiecero.[o] Secundus itaq; hoc Capite commemorandorum, ille eſt muſculus, quem ad poſteriorem maxillæ inferioris ſedem, ſub oſſe[p] iugali poſsimus manu amplecti. Dum enim pollicem inter auris radicem & inferiorem maxillam inſeris, medium uerò digitum genę admoues, illumq́; quaſi in oris amplitudinem protrudere tentas, totam præſentis muſculi externam ſuperficiem contines. quam denuò tactu dignoſces, ſi mutuò adductas prius maxillas, adhuc ualidius comprimere adniſus fueris: quia tunc muſculus ille in ſe magis collectus, pollicem & indicem feriet, ſeſe dilatans & cõtrahens. Præterea & hunc quoq; muſculum in equis uides ſpectatiſsimum: is enim cum[q] illo quem tertium in uniuerſa ſerie ſtatuemus, ij ſunt muſculi, quos crebrò in equis amplectimur,

Maxillæ inferioris motus, quos octo complent muſculi.

Primus alterius lateris muſculus, ſeu temporalis.

Lib. 11 de Vſu partium.

Secundus, ſeu maſſeter.

c 4 muſc. tab. I. & 2. & 5 ta. D. & 5 ta. H, I. d 4 tab. F. 3, 5 tab. B. 2, 6, 9 tab. A. e 3, 4 fig. cap. 6. lib. 1 R, R. unde hæc oſſa petes. f 4 tab. A, B, C. g 3, 4 fig. cap. 6. lib. 1 F. h 2 tab B. 4 tab. D. i 4 tab. A. k 5 tab. C. l 1, 2 fig. cap. 10. lib. 1 C. & 6 tab. B. m 6 ta. A. n 11 tab. F. 7 tab. F. 9 tab. F. 10 ta. E. 11 ta. E. 6 tab. A. o 5 tab. A. 2, 9 tab. C. 5 tab. D. p 4 tab. D ſupra A. q 6 tab. D.

obſeruaturi,num carneus aut nerueus nobis equus proponatur, & num is fauces mollibus laxiſq; glandulis oppletas infarctaſq; habeat.[r] Enaſcitur itaque ſecundus hic muſculus nerueo & amplo ualidiſsimoque principio, ab ea malarum[s] ſede, qua infima pars ſuturæ illius conſiſtit, quæ maxillæ ſuperioris[t] os, totum minorem oculi ſedis angulum occupans,[u] mediamq; oſsis iugalis portionem educens,maximo eiuſdem maxillæ[x] oſsi coniungit: quod dentium ſuperiorum præſepeola continere, ac nariū amplitudinem magna ex parte conſtituere,ſuperior liber edocuit.[y] Deinde hoc muſculi principium à malis in poſteriora ducitur,è tota inferiori interioriq; oſsis iugalis ſede ad aurem uſq; pronatum. Vt uerò id in malis impenſe nerueum eſſe dicebam,ita quoq; ubi ab inferiore exterioris iugalis oſsis ſuperficiei parte prodit, nerueū liuidumq; conſpicitur:[z] ubi autem ab interiore iugalis oſsis ſede originem ducit, ac magna amplitudine inibi conſiſtenti,tendinemq; ſuum producenti muſculo temporali adnaſcitur,carneum eſt. Muſculus hoc enatus principio, deorſum tendit, totamq; inferioris maxillæ amplitudinem, in externa poſterioriq; ipſius ſede conſpicuam amplectitur,illi ualidiſsimè partim carneus,partim nerueus latiſſima inſertione[b] implantatus.Ex tota autem inſertionis amplitudine,nulla inſignior,nullaq; ualidior eſt ea quam muſculus molitur in[c] aſperitatem, in infima maxillæ inferioris ſede uelut proceſſulis aliquot extuberantem:[d] ubi muſculus etiam eſt anguſtiſsimus, & obtuſiorem trianguli alicuius angulum quodammodo exprimit.Totus enim quadantenus triangularis eſt. una namq; ipſius linea ſecundum totam principij amplitudinem porrigitur: ſecunda à malis,ſeu anteriori principij parte,ad infimā maxillæ inferioris ſedem retrorſum ducitur,illam quam nuper diximus maxillæ aſperitatem contingens: tertia linea, ab aure, ſeu poſteriore principij ſede, in anteriora deorſum ad demiſsiorem ſecundæ lineæ ſedem fertur, angulum cum illa linea tam obtuſum conſtituens, ut ferè hîc muſculo aliud latus poſsit aſſcribi. Vtcunq; uerò ſit, obtuſus hic angulus, ſeu, ſi modò ita uelis, quartum hoc muſculi latus, multo ſtrictius eſt amplo illius principio. unde etiam ilico fibrarū ipſius quoq; ductum uariare neceſſe eſt.[e] Fibræ enim ab anteriore principij parte originem ſumentes, deorſum in poſteriora feruntur:[f] quæ autem à poſteriore principij ſede prodeunt, obliquè deorſum in anteriora repunt, omnes ex amplo principio ad obtuſum quem recenſui angulum protenſæ,maxillæq; inferioris amplitudini citra tendinis eductionem inſertæ. Galenus hunc tantum maxillam mouentium muſculū,maſſeterem ſeu manſorium undecūq; appellauit: quumq; in quarto de Adminiſtrādis ſectionibus libro illum deſcribit, ſatis uidetur innuere,quoſdam fuiſſe Anatomicos,qui duos maſſeteres in uno latere enumerarunt, fibrarū præſentis muſculi ductui & lato principio (ut ipſe cenſet) animum adhibentes.& dein alios extitiſſe quodammodo inſinuat,qui tres maſſeteres utrinq; recenſuerūt, muſculi huius principijs & inſertionibus attendentes: perinde ac ſi ſingulos muſculi angulos, unius muſculi loco, præter omnē ſanè rationem, enumeraſſent. Verùm mihi muſculus iſte unius tantum loco, quouis tandem pacto habetur: arbitrorq;, eos qui duos maſſeteres ſtatuerunt (in quorum claſſe fuit Hippocrates)[g] unum quidem maſſeterem commemoraſſe præſentem muſculum: alterum uerò maſſeterem,ipſum[h] temporalem, cum[i] eo quem in ore deliteſcentem,temporaliq; admodum continuum eſſe, ac inſuper ad manducandum apprimè etiam cōducere audies. Atq; quum alij hunc à temporali numero diſiungerent,[k] tres maſſeteres conſtituerunt,quòd mordētibus manducātibuſq; omnes tres (uti mox dicemus) ſuppetias ferant.

quantumuis

quantumuis ego interim, dictionis fugiens æquiuocum, ſecundum maxillam mouentium muſculum, maſſeterem paſsim cum Galeno appellauerim.

Tertius muſculus, qui in ore latitat.

16 tab. D. [l] Tertius itaq; muſculus principium perquàm neruoſum aſſumit, ex tota cauitate ſinu´ue oſsis cuneum referentis [m] proceſſuum, qui ueſpertilionum alis comparati, unà cum eorundem ſinu in hoc extruũtur, ut muſculi huius principium concinnè ambiant, idq; ab ipſis opportunè enaſcatur. Cæterùm ilico atq; nerueum illud principium dictorum iam proceſſuum cauitatem ſinum´ue egreditur, ipſum carneus, amplus & craſſus efficitur muſculus, internæ temporalis muſculi parti iuxta ſui tendinis productionem inſertionemq; admodum connatus, & magna ex parte maſſeteri, ſeu ſecundo maxillam mouentiũ muſculo ſimilis, itaq; in internam poſterioremq; maxillæ ſedem ampla & lata, impenſeq; etiam neruea inſertione implantatus, atq; ille in externam maxillæ ſedem figitur. Vt uerò tertius hic muſculus ſua craſsitie oris ſpaciũ faucesq; minus occuparet, maxillæ (uti & in primo libro explicuimus) amplus patensq; [n] ſinus inſculpitur, in quem muſculus commodè reponatur, magnaq; ſui portione latitet.

m 5 fi. cap. 6 lib. 1 P. dein characteri. 2. 3. 4. 5.

n 2 fi. cap. 10 lib. 1 D.

Deſcriptorum hactenus muſculorum munus.

Tribus his muſculis, cum ſuis in altero latere coniugibus, primario concreditur, ut maxillam inferiorem nobis mordẽtibus ſimul ſurſum ducant & contrahant. nulli enim priuatim id munus commiſſum exiſtimo: etſi fortè temporalis & maſſeter, utpote grandiores, amplioresq;, ualidius quàm tertius id præſtent. Quàm uerò muſculi iſti hoc munus alacriter ualideq; compleant, etſi in omnibus hominibus ferè ſit obuium, hiſtriones tamen permulti id liquidò atteſtãtur, quorum quidam ferreos quoſdã palos dentibus perinde ac manibus ferè tractant: quidam uerò maximas trabes, inferioribus tantum dentibus innitentes, miro robore ſuſtinent. Vidimus namq; Patauij Tridentinum hiſtrionem, mira articulorũ tamen laxitate prẹditum, qui ferreum palum uigintiquinq; librarum, dentibus à terra ſubleuatum, & aliquandiu in ore erectũ, retrorſum à tergo punctim parieti iniecit, quem triginta pedum interuallo ab hiſtrione deſtitiſſe, ipſe metitus ſum. Turcum inſuper quendam, ut & Mantuanum, non admodum proceræ ſtaturæ hiſtrionem, à duobus adductam erectamq; uiris trabem, ſolis inferioribus dentibus ſuffulciſſe, & aliquandiu geſtaſſe, ſæpius uidi, quum interim aſtantium pleriq; trabem à terra ſubleuare uix poſſent. Cæterùm maxillæ uerſus priora poſterioraq; motum, quem manducantes potiſsimum obimus, ſecundis ſeu maſſeteribus præcipuè conficitur, idq; latorum ſuorum principiorum, ductusq; fibrarum gratia. Anterioribus enim principiorum partibus contractis, inferior maxilla prorſum ducitur, mentumq; in anteriora prominet. Poſterioribus uerò principiorum ſedibus in ſe collectis, retrorſum, ac uelut ad aures maxilla retrahitur: quamuis huic etiam motui tẽporales muſculi latis principijs pronati, & in acutum uerſus ſuas inſertiones deſinentes, ſuppetias nonnihil ferre uideantur, prout has illas´ue ſuorum corporum fibras colligunt, aut remittunt. Inſuper maſſeterum, & in ore deliteſcentium muſculorum in primis opera, inferior maxilla in latera circũducitur: dextro enim maſſetere duntaxat, & ſiniſtro in ore deliteſcente, ſimul contractis, maxilla in dextrum latus agitur: à ſiniſtri autem lateris maſſetere, & dextri lateris in ore deliteſcente, unà contractionem molientibus, inferior maxilla in ſiniſtrum latus mordentibus manducantibusq; circunfertur.

o Alterius lateris muſculus notatur in 5 fi. H, I, 4 tab. O. 6 tab. I.

p 3. 4. 5 fi. cap. 6 lib. 1 i.

Alterius lateris maxillam mouentium quartus, aut omniũ 7 & 8.

Enarrationi adhuc ſuperſunt duo [o] muſculi, utrinq; ſinguli & graciles & oblongi, originem ducentes ex prominentibus oſsium temporum [p] proceſsibus, qui ſcriptorij ſtyli imaginem referunt. Hinc membraneo latiuſculoq; capite exorti, ſtatim carnoſi teretesq; fiunt: ac uerſus priora maxillæ, ubi ſum-

mum mentum habetur, obliquè procurrentes, interiori eius parti inſeruntur: & dexter muſculus ſiniſtro, in ea inferioris maxillæ[q] ſede unitur, ubi uel horum muſculorum occaſione, ea exaſperatur, proceſſulosq́; inæqualiter extuberantes gerit. Muſculi hi, quum ambo in ſe colligũtur, os aperiũt, maxillamq́; inferiorem rectà deorſum uellunt. ac dein obliqui ipſorum ſitus ductusq́; gratia, quum alteruter ſolum agit, is obliquæ, ac ad ſuum latus deductionis maxillæ, autor exiſtit. Cæterùm utriſq; his muſculis peculiare aliquid, & nulli totius corporis muſculo, præterquàm[r] uni, quem contra Galeni placitum oſsi *υ* referenti aſſcribam, commune obtigit. His namq; in[s] medio itinere, quod ab exortu ad inſertionem uſq; emetiuntur, pars carnoſa prorſus aboletur, & exanguis neruoſaq́; efficitur, ceu tendo, uel ligamentũ quodpiam, carniformibus fibris neutiquam enutritum: ita ſanè, ac ſi quis ex duobus muſculorum uẽtribus, in quorum medio teretis tendinis ſpecies cerneretur, utrunq; muſculum cõflari diceret. Verùm hîc non perperàm, neq; ocioſe à conſueta muſculorum fabrica rerum Opifex declinauit. quod ego, perinde ac Galenus, non ad exortũ ipſorum referam, quem ille è directo eorundem inſertionis aliàs debuiſſe fieri (ſi loci ratio id modò admiſiſſet) aſſerit: quum obliqui motus, cui etiam præeſſe debuerunt, occaſione, is quem nunc obtinent exortus, ipſis ſit impẽſe neceſſarius: isq́; interim rectum maxillæ motum, quum ambo unà laborant, neutiquàm impediat. Neq; etiam ad organorum in faucibus & in maxillæ inferioris amplitudine conſiſtentium frequentiam (quaſi hæc muſculos iſtos in ipſorum medio carneos eſſe uetaſſet) iſtud rerum Opificis artificium adeò referendum duxerim, atq; ad reflexũ eum, quem muſculi ſecundùm inferiorem maxillæ[t] angulum moliuntur, ubi[u] tertij maxillam mouentium muſculi infima pars conſiſtit. Quum enim muſculi maxillam detrahẽtes, ad angulũ hunc in ipſorum collectione inſigniter ualideq́; contrahi debuerunt, & quum graciles omnino ſunt, ſuæ tẽſionis impetum innoxiè non ſuſtinuiſſent, niſi ibidem neruei excarnesq́; ac duri facti fuiſſent, ac deniq; muſculorum naturam aſſumpſiſſent, qui neruei illis ſaltem ſedibus euadunt, quibus ad os aliquod ueluti ad trochleam reflectuntur: quemadmodum uidere eſt in[x] ſexto &[y] ſeptimo, & magis adhuc in[z] decimo femur mouentiũ muſculis. Inſuper & roboris quoq; cauſa,[a] gracilis longiſsimusq́; ille muſculus, qui à ſcapula oſsi *υ* referenti inſeritur, in medio ductu prorſus nerueus euadere docebitur: nimirũ ut impetum promptius repellat ſuſtineatq́; ualidiſsimi illi accumbentis[b] muſculi, quem ſeptimi caput mouentium muſculorum paris alterum ſtatuemus. Ligamenta inferiorem maxillam temporum oſsibus alligantia, ligamentis alios articulos membranæ inſtar ambientibus correſpondent, nihil ſibi quicquam peculiare uendicantia.

Lib. 11 de Partium uſu.

Ligamenta maxillæ articulorum.

MVSCVLORVM INFERIOREM MAXILLAM mouentium adminiſtratio. Caput XVI.

Temporalis adminiſtratio.

EORVM qui maxillam inferiorẽ mouent, muſculorum adminiſtrationem à[a] temporali opportunè aggredieris. Capite igitur in latus reclinato, grandiori cultro, & admoto etiam malleo,[b] iugale os ad aurem & malam excindes, & acutiori cultello undequaq; à muſculo temporali liberabis, exactè tum tẽporalis muſculi ad illud os connexum, & maſſeteris exortum cõſiderans. Ablato iugali oſſe, temporalis muſculi principium, quod ſecundùm capitis longitudinem trium ferè

circuli

circuli partium inſtar exoriri dicebatur, undecunq; cultello proximè ab oſſe abrades, quouſq; totum muſculum à capitis & maxillæ ſuperioris oſsibus ademeris. Iam temporali muſculo deorſum & extrorſum reflexo, intuebere neruoſiſsimum ipſius tendinem, acutum maxillę inferioris proceſſum amplexantem. deinceps quî is muſculo in ore deliteſcenti, & maſſeteri committatur, ſpectabis. poſtremò, ſi aperto ore, muſculi temporalis initia ſurſum trahere non detrectaueris, ipſius quoque munus promptè condiſces. Nunc integrum eſt,[c] maſſeterem à iugali oſſe & malis liberatum, ab humiliori maxilla ſimiliter cultello deradere, atque illius inſertionem munusq; non oſcitanter perpendere.[d] Muſculum in ore deliteſcentẽ ad amuſsim, non niſi inferiori maxilla in menti regione per medium diſſecta, adminiſtrare poteris: ac proinde grandiori cultro operi adhibito, ipſam à ſummo mento auſpicatus, per medium dentium inciſorium diuides: illamq; manibus apprehendens, ui utranq; ipſius partem in latera reflectes, & à temporis oſsis illi inſculpto[e] ſinu luxabis. Mox circa maxillæ extrema, oris tunicam à ſubditis ſibi corporibus, cutis inſtar ſeparabis, quouſq; muſculus in ore reconditus ſeſe omni ex parte offerat: quem, ſi uiſum fuerit, aut oſsibus commiſſum relinques, aut ab ipſis deraſum abijcies, ipſius quoq; functionem non oſcitanter expendens.[f] Muſculum maxillam deorſum trahentem, inferiori ſedi maxillę ſecundum ipſius longitudinẽ exporrectum, & maxillæ in interna ſummi menti ſede inſertum, modò reperies: quum is nulla peculiari opus habeat adminiſtratione, muſculo maſſetere iam cũ[g] glandulis & uenis & arterijs, quæ auribus ſubijciuntur, reſectis. Quanquam interim quarti huius muſculi, ſuiq; coniugis, perinde ac tertiorum, ſeu in ore deliteſcentium muſculorũ ſectionem, & officij muneris'ue eorundem examen, tum demum opportunius aggredieris, quum linguæ & oſsis *v* referentis & laryngis muſculos perſcrutaberis.

Maſſeteris. — *Muſculi in ore deliteſcentis.* — *Muſculi maxillam deorſum trahentis.*

c 4 tab. — d 6 tab. D. — e 45 fig. cap. 6 lib. 1 b. — f 5 tab. H, I. — g ſub F 4 tabulæ.

DE MVSCVLIS OSSI *v* REFERENTI commiſsis. Caput XVII.

OS[a] *v* referens, in faucibus ſuperiori laryngis ſedi prælocari, & radici linguæ fundamẽti uice, ſuper quod moueri eam oporteat, & plurium muſculorum uelut anchoram eſſe, iam antea diximus. Ex muſculis uerò qui oſsi committuntur, alij quidẽ ipſi ſunt proprij, & ſolius ſui gratia constructi, qui omnes ab alijs oſsibus principium ſumentes, oſsi *v* ſimili inſeruntur: alij autem ex oſſe hoc procedentes, alijs organis famulantur. Qui igitur oſsi ipſi peculiares proprijq; ſunt, potiſsimùm præſtare credũtur, ne os non admodum ſtabili firmatum baſi, hinc inde ad latera, uel ſurſum aut deorſum, uel prorſum aut retrorſum præter rationẽ conuellatur. Sunt porrò hi ad minimũ numerum redacti ſeptem, ad maximum autem octo, utrinq; nimirum quatuor, ut uniuerſi quatuor conſtituant paria.[b] Primus cæteris ualidior & craſsior, bifidus aut geminus eſt, ſcutiformi laryngis cartilagini, & aſperæ arteriæ in collo exporrectus. Lato namque & carneo principio ex eminentiori pectoris oſsis ſede, ad partem magis internam exoritur: rectaq; ſurſum tenſus, ac parem ſemper ipſi origini latitudinem ſeruans, in[c] anteriorem oſsis *v* referentis ſedem inſeritur, carnoſo innexu totam amplitudinem medij oſsiculi, cui oſsis *v* referẽtis latera firmantur, apprehẽdens. Huic muſculo ſecundùm ipſius longitudinem in medio linea inciſa eſt, cuius occaſione, ex duobus, dextro uidelicet & ſiniſtro muſculis cõſtare, non ineptè dicitur:

Muſculi oſsi v referenti commiſsi, partim ipſi, partim alijs ſubſeruiũt partibus. — *Ipſi propriorũ primum par, ſeu alterius lateris 1.*

a toti 1, 2 fig. cap. 13 lib. 1 & 1 fig. cap. 21 lib. 2 A. — b 4 tab. S, T 1 tab. C, 2 tab. F. — c conſule 1 figuram ca pitis 13 lib. 1 ad *v* A, B, & cæt.

dicitur: ac duorum muſculorum, ſeu unius paris uice enumeratur, qui os *v* re-
ferens deorſum, ſi quando uiolentiùs à ſuperioribus muſculis ſurſum uellitur,
retrahunt: &[d] ſcutiformi cartilagini, & aſperæ arteriæ, propugnaculi loco ha- d 5 tab. X
Secundũ par. beri poſſunt.[e] Tertius & quartus, utrinq; nimirum unus, his duobus opponun- dem Q.
tur: & ampli, breues, ac omni ex parte carnei, à maxilla inferiori, ſub ſummo e 4 tab. 2.
mento interiùs enaſcuntur: hincq; deſcendẽtes, ac admodum modicè arctio- tab. E.
res redditi, *v* referenti oſsi duobus primis contermini inſeruntur,[f] eandẽ pror-
ſus inſertionis latitudinem in anteriori oſsis ſede cum illis obtinentes. Ac pro- tabulæ 2
inde hi os ſurſum, oppoſito duorum inferiorum motu, deinde & modicè in cum C.
exteriora protrahunt: quemadmodum & illi quoq; in exteriora os perquàm
Tertium par. obſcurè promouent.[g] Quintus ac ſextus, ab utroq; uidelicet latere ſinguli, ad- g 4 tab. Q.
modum graciles teretesq́; ſunt muſculi, qui à[h] proceſſuum, ſtylum & galli cal-
caria referentium, radicibus explantati, *v* referenti oſsi ad latus amplitudinis
inſeruntur, quam primi quatuor muſculi occuparũt. eſt autem hæc regio, ubi
oſsis latera cum medio oſsiculo coeunt. Muſculi hi toto ductu[i] illis exteriùs i 4 tab. Q.
attenduntur, quos maxillam inferiorem deorſum trahere retuli: qui etiam ab
eiſdem ſtylum imitantibus proceſsibus, ſed paulo humiliùs, quàm hi oſsis *v* re-
ferentis muſculi, exoriuntur: quibus ne os aut in dextrum, aut in ſiniſtrum re-
uellatur, prohibendi munus concreditum eſt, & præterea illud quoq; ſurſum
Quartum par. nonnihil, introrſumq́; cõtrahunt. At[k] ſeptimus & octauus præſentis oſsis mu-
ſculi, utrinq; etiam ſinguli, graciles longiq́; uiſuntur: nullus enim uniuerſi cor-
poris his ſimul & gracilior & longior occurrit. Deinde uterq; eneruationem
quandam, perinde ac muſculi maxillam deorſum trahentes, priuatim uendi-
cat.[l] in medio namq; ipſius ductu carneus eſſe deſinit, tendinis aliquouſq; na-
turam oſtendens, à qua denuò carneus euadit, itaq́; duos ueluti uentres nanci-
ſcitur. Principium etenim carneum, ex elatiori ſcapulæ coſta, iuxta ipſius cer-
uicem, & proceſſus anchoram imitantis[m] radicem obtinet: & ſub[n] muſculo
ſcapulam attollentium primo occultatus, ſurſum obliquè protenditur, ſub[o]
muſculo à pectoris oſſe & clauicula in mamillarem capitis proceſſum inſer-
to, qui hunc oſsis *v* referentis muſculum adeò comprimit, ut carnoſus ſub illo
eſſe deſinat, tendinisq́; ſpeciem oſtendat, perinde ac ſi digniori illi caput mo-
uenti muſculo cederet, aut ipſe durior factus, in cõtractione impetum incum
bentis muſculi faciliùs exolueret. Nam ſimul atq; illum ſuperauit, rurſus car-
neus apparet, quouſq; in eam oſsis *v* referentis regionẽ implantetur, in[p] quam
Quartum par, ſcapularũ motibus non ſubſeruire. quintum aut ſextum inſertionem moliri dictum eſt. Galenus quarto de Ad-
miniſtrãdis ſectionibus libro, iſtos quarti paris muſculos ſcapulis proprios eſſe
arbitratur, horum ope illas ſurſum ad guttur agi aſſerens. Quàm uerò id ueri-
tati conſonum ſit, obſeruari peroptarim: mihi enim oſsi *v* referenti, non uerò
ſcapulis, proprij uidentur, nec quicquam his cum ſcapularum motu commu-
ne eſſe exiſtimo. Quippe minores ſunt, minusq́; firma (quum *v* referenti oſsi
committantur) baſi ſtabiliuntur, quàm qui ſcapulas (quibus brachia, cubiti &
manus appendent) attollere obliquo motu poſsint. Deinde ſubſtãtia formaq́;
cæteris oſsis *v* referentis muſculis, nequaquam autem ſcapularum motuum
autoribus, reſpondent. Quod Veteres pulchrè norunt, ex quorum ſententia
Galenus in libro undecimo de Partium uſu, hos muſculos oſsi *v* referẽti aſſcri
bit: licet rurſus ſui oblitus, in decimotertio de Partium uſu, eoſdem inter ſca-
pulæ motores commemoret, facilè in illis, ut & in alijs pleriſq; ſcapulæ muſcu
lis, aberrans. Quinetiam os *v* referens his muſculis omnino indiget, ſi demum
id contrario motu agi debuit illi, quem quintus & ſextus muſculi perficiunt.

Videntur

Videntur itaq; mihi poſtremo loco enumerati muſculi, deorſum ac utrinque ad latera os *v* referens detrahere. & niſi his illa concrederetur actio, oſsis *v* referentis ſitus prorſus fallax eſſet. Adde, muſculis his, ubi ſcapulæ cõmittuntur, [q] neruulum applantari: nequaquam autem, ubi oſsi *v* referenti inſerũtur. Sunt igitur, mea quidem ſententia, octo muſculi, ſolius oſsis *v* referentis occaſione efformati, in hoc ſcilicet, ne hinc inde ex ſua ſede id turbetur, fundamentumq́; plus ſatis infirmum linguæ, & ipſi quoq; laryngi efficiatur. Cæterùm muſculi, quos huic oſsi non proprios eſſe dixi, ex ipſo originem mutuantur: horumq́; quatuor laryngi, & alij linguæ porriguntur.[r] Primi duo laryngem adeuntes, lati & carnoſi ſunt: & ab inferiori oſsis *v* referẽtis ſede enati, ac poſtea anteriori ſcutiformis cartilaginis parti attenſi, tandem humiliori eius cartilaginis ſedi ſecundùm latitudinẽ inſeruntur.[s] Alij duo paulo minus toto teretes ſunt, & graciles: ex[t] mediaq; oſsis *v* referentis interna ſede principium ducentes, radici laryngis[u] operculi implantãtur. Quod uerò horum quatuor ſit munus, & quos ex his Galenus prętermiſerit, in muſculorum laryngis enarratione docebitur. Linguæ autem[x] muſculorum ſermo, mox pòſt ſubſequens Caput inſtituetur.

q 1 ramo i nullo fig. 2 cap. 11 lib. 4. — r 1 fi. cap. 21 F. — s 2, 3 fig. cap. 21 K. — t 1 fig. cap. 17 lib. 1 D. — u 2, 3 fig. cap. 21 L. — x 1, 2 fig. cap. 19 H.

Muſculi hyoidi oſsi non proprij.

PROPRIORVM OSSI *v* REFERENTI MVſculorum adminiſtratio. Caput XVIII.

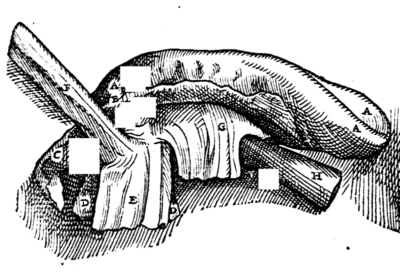
COMMODE horum muſculorum ſectionem adminiſtraturus, ceruici (ut in poſteriora pendente capite, ea exporrigatur) trunculum aut oblongum lapidem ſubijcies: & uenis, arterijs, ac glandulis, quæ in harum diſtributionibus locantur, utcunq; reſectis, minoribus cultellis ſectionem auſpicabere. Ac primùm quidem ab inferiori maxilla, quæ adhuc integra eſt (niſi illam[a] muſculi ipſam deorſum trahentis, &[b] eius qui in ore deliteſcens, maxillam attollit, occaſione fregeris) obliquos & latos muſculos, qui[c] tertij & quarti loco habebantur, derades, eos uſq; ad regionem, qua oſsi *v* referenti implantantur, diſſecans. Deinde[d] primi & ſecundi capite à pectoris oſſe liberato, utroſq; uerſus os deducito, illos à[e] muſculis ſeparãs, qui ipſis ſubſtrati, à pectoris oſſe in ſcutiformem laryngis cartilaginem pertinent. Quum enim primorum oſsis *v* referentis muſculorum originem aggredieris, ſtudendum eſt, ne initia[f] muſculorum, à pectoris oſſe & clauicula ad mamillarem capitis proceſſum aſcendentium, uities: ac ne ex eadem ſede natos, nuperq́; dictos ſcutiformis cartilaginis muſculos unà auferas.[g] Quintum & ſextum ſummis digitis, aut exiguo cultello à conterminis partibus, uſq; ad ſtylum referentes capitis proceſſus deduces, illorumq́; initia illinc liberabis.[h] Septimum & octauum uix, niſi ſecundo ſcapulam mouentium[i] muſculo, & illo qui à pectoris oſſe & clauicula mamillarem proceſſum petit, abſectis, aggredi promptum eſt. nihil tamen prohibet, ipſos à uicinis partibus, exiguo longoq́; cultello buxeo, aut ſolis digitis liberare, ipſorumq́; capite apprehenſo, id à ſcapula cultello diuidere. Quanquã hos, donec muſculos ſcapulam mouentes aggredieris, interdum ſeruandos duco: ut, quemadmodum non ſemel ipſe tentaui, tu quoque experiaris, num muſculi illi ſcapulam, omni prorſus carne liberam, ſurſum agere poſsint: contempleriſq́;, quàm bellè primo quoq; tenſionis impetu rumpentur. Muſculorum uerò oſsi *v* referenti non propriorum ſectio, in eum locum reſeruabitur, qui earum quibus illi inſeruntur partium anatomen pertractabit.

a 5 tab. H, I. — b 5 tab. D. — c 4 tab. R. — d 4 tab. S, T. — e 5 tab. P. — f 4 tab. Θ. — g 5 tab. Q. — h 5 tab. R, S. — i 9 tab. Γ, Δ.

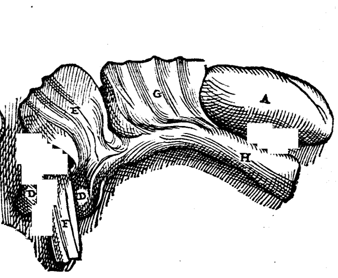
Secundi paris adminiſtratio. — Primi paris. — Tertij paris. — Quarti paris.

DE LINGVAE MVSCVLIS. Caput XIX.

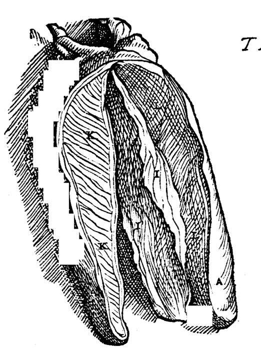
PRIMA DECIMINONI CAPITIS FIGVRA.

SECVNDA.

TERTIA FIGVRA.

TRIVM DECIMINONI CAPITIS FIGVrarum, & earundem characterum Index.

PRIMA figura linguam, unà cum ipſius muſculis, à reliquo corpore liberatam, ex dextro latere commonſtrat, muſculorum dextri lateris naturam ac ſitum, quàm fieri licet, proximè exprimens.

Secunda figura eadem, quæ prima, oculis ſubijcit: uerùm ut primi linguæ muſculi, ac item noni natura aliquo pacto hic magis, quàm in prima conſpiceretur, tertium & ſeptimum linguæ muſculos ſurſum reflexim9, quinto interim deorſum ab ipſius inſertione propendente.

Tertia figura nouem linguæ muſculos abſectos habet: ac lingua ſecundùm longitudinem diuiſa cernitur, linguæ ligamento hic ab utriſq; linguæ corporibus dirempto, & corporum ſuperficie, quæ ligamento continuatur, hic apparente. Atq; eum in modum hominis (ut ſemel dicam) linguæ conſtructio eſt expreſſa, quo nobis hanc picturis aſſequi datum fuit.

A, A, A 1, 2, 3 *Linguæ portio, ante conſectionem in hiante ore conſpicua, & tunica adhuc obtecta, ipſi, ac toti ori, & ſtomacho, item & aſperæ arteriæ communi.*

B, B 1 *Hæc linea dictæ nuper tunicæ partem notat, ſecundùm inferioris maxillæ latera ab ore diſſectam. Linguæ enim portio ſupra lineam conſiſtens, illa adhuc obtegitur tunica: quæ autem ſub linea cernitur pars, hîc (uti etiam nunquam) illa tunica non ſuccingitur.*

C 1 *Iam dictæ prius tunicæ portio, quam hic ab intimo palati unà cum lingua præſcidimus.*

D, D 1, 2

D, D 1, 2 *Primus linguæ muſculus.*
E 1, 2 *Tertius linguæ muſculus.*
F 1, 2 *Quintus linguæ muſculus.*
G 1, 2 *Septimus linguæ muſculus.*
H 1, 2 *Nonus linguæ muſculus.*
I, I 3 *Linguæ ligamentum, cui linguæ corporum fibræ continuantur.*
K, K 3 *Dextri linguæ corporis fibrarum ſpecies.*
L, L 3 *Siniſtri linguæ corporis fibrarum ſpecies. Uerùm hæ adeò confunduntur, inuicemq́; permiſcentur, ut uiſu, nedum pictura, eas queamus aſſequi.*

Linguæ magnitudinẽ iuſtam eſſe, illamq́; muſculis egere, quorum cognitio difficilis eſt.

LINGVAE moles ori exquiſitè congruit, in omnẽ enim eius ſedem commodè pertingit: quod ſanè, ſi minor eſſet, ipſi negaretur. neque rurſus præ oris anguſtia impeditur: quamuis tamen id facillimè contingit, ſi aliquando in magnitudinem præter naturam excreuerit. Quoniam uerò promptè ipſam noſtro arbitratu, quócunq; agi conueniebat, hanc muſculoſam fieri ſummus rerũ Opifex uoluit: operæpreciumq́; fuit, multos illi elargiri muſculos, qui uariorum motuum autores exiſterent. Cæterùm qui, qualesq́;, & quot numero ipſam agant, cognitu eſt quàm difficillimum: adeò enim inuicem connectuntur, ipſorumq́; fibræ mutuò tam uariè coeunt, ut iuſtum numerum formamq́; muſculorũ, & motuum linguæ differentias cognoſcere, non iniuria arduum cenſeatur. Imò linguæ conſtructionem hactenus à nemine ad amuſsim perſpectam fuiſſe, neq; etiam ocyus fore metuo: ita, ut fateri cogamur, eò Conditoris noſtri in effingendo ex terra Adamo artem induſtriamq́; proceſsiſſe, ut tota hæc non inueniatur, quantumuis longo temporis ſpacio, idq́; à uiris illuſtribus, fuerit indagata. Quouſq; tamen in linguæ conſtructione Galenus eximium Naturæ miraculum artificiumq́; perſpexerit, minimè conſtat: ea ſiquidem libri de Adminiſtrandis ſectionibus pars, in qua linguæ muſculos proculdubio recenſuit, nobis unà cum libris de Muſculorum reſectione interijt. In libris autem de Partium uſu, per tranſennam, leuiterq́; duntaxat de linguæ motu, abſq; peculiari alicuius muſculi enarratione meminit. Ego, quantũ hactenus aſſecutus ſum, linguam rarum quippiam, ac peculiare præter cæteros muſculos ſortiri obſeruo. Ad radicẽ enim, qua ampla lataq́; eſt, ac ueluti ſtabilitur (uti ſuo fine, ut ad motum promptior exiſtat, in obtuſum mucronem deſinit, tenuisq́; uiſitur) proprios quoſdam, ac ſuis fibris utcunq; diſtinctos obtinet muſculos: & quorundam ipſorum fines illic terminantur, ubi lingua in longitudinem ferri incipit, cum ſua radice quodammodo angulum illic conſtituens, ubi[a] corpus, laryngem in ciborum uoratu obturans, ſeſe offert. Alij eorum muſculorum hic neutiquam ceſſant: ſed mixti inuicẽ, raram corporis partem efformant, nempe duorum ueluti oblongorum muſculorum concurſum, qui ligamentum quoddam tenuiſsimum, membraneum, ac ad linguæ craſsitudinem latum, in ipſorum medio plerunq; adipiſcuntur. ſic ſanè, ut uniuerſum linguæ corpus, ante ſectionẽ nobis apparens, ex duobus illis muſculoſis corporibus, ligamento hoc, accurrentibus uenis, arterijs & neruis, ac binis hæc omnia integẽtibus membranis conformetur: una quidem muſculis omnibus communi, quæ eſt interior: altera autem eius tunicæ pars cenſetur, quæ uniuerſam oris amplitudinem ſuccingit, & eadem continuaq́; cum interna aſperæ arteriæ ac ſtomachi tunica exiſtit, priuatimq́; tertij paris neruorum cerebri præcipuas[b] portiones ſibi uendicat, quarum etiam beneficio lingua guſtatorium efficitur organum. Rarum uerò id, atque peculiare, quod duo hæc muſculoſa corpora obti-

Quid linguæ in muſculis rarum obtigerit.

Linguæ pars ante ſectionem conſpicua, quibus conſtet particulis.

[a] 2 ſi. cap. 11 L.

Hæc ferè tertia fig. ſeriatim proponit literis K, K, L, L, L

[b] 2 ſi. cap. 2 lib. 4 Y, Y.

D nere

nere diximus,ad hunc quaſi modum ſeſe habet.Quum cęteri corporis muſculi unicum ferè fibrarum genus,aut rectum ſcilicet,aut obliquum, aut tranſuerſum duntaxat obtineant: hæc tamen corpora obliquas,tranſuerſas, rectasq́; fibras ſimul adepta mihi uidentur, quæ inuicem adeò coeunt, commiſcēturq́;, ut in his aliquod fibrarum genus ſectione aſſequi propemodum ſit impoſsibile. imò muſculoſa hæc corpora quippiam non abſimile cordis[c] ſubſtantiæ, in ea fibrarum contrariarum commixtione adipiſcuntur: quanquam non adeò, atq; cor,ſolida conſtent ſubſtantia.Nam carnoſæ fibræ in pinguioribus,& iam ætate prouectis animalibus,pinguedinem in lingua, ſpongioſum quid & fungoſum exprimente, adnatam obtinent: & fibræ multo quoq; rariùs in lingua conſeruntur,quàm in cōpactiſsima cordis ſubſtantia.Atq; hæc uel inter edendum cuiuis euadunt perſpicua, quàm ſcilicet à uulgaris muſculorū carnis natura,formaq́;, & guſtu,linguæ pars,quā in delicijs habemus,uariet. Verùm ex quibus'nam muſculis ea cōformetur,ac unde muſculi linguæ,quos inter diſſecandum obſeruaui,originem ducant,nunc opportunè ſubijcietur.

Inter manifeſtos linguæ muſculos duo primi.

[d] Duo ſunt recti,& impēſe craſsi,obſcureq́; ab inuicem, ac ſi plures duobus eſſent,aliquot locis diſcreti: qui ex media, ſuperiorique[e] oſsis *v* referentis ſede, carnei,ſed utcunq; fungoſi, principium ducunt: ac ſecundùm linguæ longitudinem protenſi, ipſius medio inſeruntur, hancq́; contracti rectà intrò,& uelut ad poſteriora uellunt.

Tertius & quartus.

[f] Tertius & quartus,ex[g] duobus ſuperioribus oſsis *v* referentis oſsiculis oriuntur: quæ ad ipſius latera haberi, ac ipſorum fine ad ſtylos uſque imitantes capitis proceſſus deſinere diximus. Quanquam etiam interdum hi muſculi ab[h] humilioribus eius oſsis lateribus, quæ ſuperioribus ſcutiformis cartilaginis proceſsibus colligātur,principium ſumant, tunc nimirum, quum ſuperiora oſsis latera non planè oſſea,cum ligamentorum natura aliquid commune adipiſcuntur,quod potiſsimùm in mulieribus obſeruatur. Muſculi igitur illinc exortum adepti, & obliquè quodammodo procedentes, linguæ lateribus implantantur. Si horum alter,uno remiſſo laxatoq́;, contrahatur, lingua,& potiſsimùm ſua radice,in latus deorſum uellitur: at ſi ſimul uterq; agat, lingua in neutrā partem inclinans,deorſum uerſus interiora quoq; mouetur.

Quintus & ſextus.

[i] Quintus ac ſextus,ſimiliter carnoſi,& utcunq; craſsi,duobus nuper dictis opponuntur: ac à temporum oſsium[k] proceſsibus, qui ſtyli acusq́; imaginem referunt, explantati, linguæ ad nuper[l] dictorum fines innaſcuntur. Hi, quoties ambo conuelluntur,uerſus interiora linguā ſurſum agunt: at ſi alter duntaxat in ſe colligatur,lingua ſurſum tracta, ad alterum latus inclinatur.

Septimus & octauus.

Sunt &[m] alij duo,linguam ad inferiora cōtrahentes,ad lateraq́; inuoluentes: qui ex inferioris maxillæ lateribus,intus ad dentium molarium radicem utrinq; lato, & utcunq; mucoſo principio enati,linguæ,ſecundùm ipſius longitudinē,uſq; ad ligamenti finem,quo faucibus illa colligatur, ſeſe inſerunt,non quidem prorſus in linguæ medium, ſed[n] duorum,quos primos enumerauimus, muſculorum latera.Horum altero tantùm ſuas fibras colligente,conſpicua ante ſectionē linguæ pars,in contracti muſculi latus cōniuet: at utroq; laborante, pertinaciter lingua faucibus recto motu adigitur.

Nonus.

Poſt hos[o] carnea quædā moles ab[p] interna quoq; inferioris maxillæ ſede, ex menti regione enaſcitur, ab illis præcipuè proceſſulis,ipſorumq́; lateribus, qui inæqualiter in interna inferioris maxillæ ad ſummū mentum ſede extuberāt.Pręſens moles ſurſum retrorſumq́; ad fauces ducta, in linguæ radicē, amplam inſertionē molitur,quemadmodū etiam lato principio originē ſumit.Hęc moles linguā ad mentū contrahere uidetur, nunc exquiſitè ad labrorū medium, nunc autem ad latus, prout nimirum has

illas'ue

illas'ue fibras laxat & intendit: fibræ enim ipſius, ſecundùm totam illius amplitudinem, ab anteriori ſede retrorſum rectà ducũtur. Deinde muſculus iſte, præter fibras, uelut quaſdam inſcriptiones quoq; rectà progredientes ita obtinet, ac ſi harum occaſione plurium muſculorũ numero etiam habendus eſſet. Enarratos iam muſculos, qui undiq; attenſum habent adipem, inter diſſecandum ad linguam porrigi cernimus, & horum plurimos circa ipſorũ fines inuicem confundi, ac[q] duo muſculoſa linguæ corpora conſtituere: quæ triplex fibrarum genus adeò cõfuſum permixtumq́; obtinent, ut fibras internoſcere ſit quàm difficillimũ. Reliquarum tamen omnium obliquæ tranſuerſæq́; in corporum medio plurimæ reperiuntur, quæ mihi utrinq; in proprium linguæ[r] ligamentum longè tenuiſsimũ, & membranæ non abſimile, tanquam in ipſorum firmamentũ, hominibus, canibus & ſimijs ſecus quàm bobus & ouibus propemodum, deſinere uidentur: rectæ uerò pauciores ſeſe offerunt, omnes propemodum in externa illorum corporum ſuperficie excurrẽtes. Tranſuerſarum fibrarum beneficio, linguæ corpus ante ſectionem apparens, in ſe contrahi, incraſſariq́;, & rurſus egeri tenuariq; arbitror: id enim in ligamentum fibrarum inſertio tibi diſſecanti utcunq; cõmonſtrabit. Rectis autem fibris, lingua in ſemicirculum, ad palatum faucesq́; cõuolui ſpectatur: prout nimirum aut ſuperiores, aut inferiores collectę fuerint. Porrò obliquis fibris in latera linguam agi omnino coniector, ſic ſanè, ut alij interim muſculi linguæ moueant radicem: alij uerò linguæ corpus, ante conſectionẽ in hiante ore conſpicuum. Ligamentũ uerò, cui fibræ firmantur, linguæ oſsis uice datum eſt. Haud enim decuiſſet, linguæ ſecundùm ipſius longitudinem os, aut cartilaginem, quantumuis etiam in exiguas diuiſam uertebras, innaſci, quum tam uarijs diuerſisq́; motibus inter mandendum loquendumq́; moueri linguam oportuerit, ipſaq́; interim nullum corpus ſuffulciat, ac quouis etiã ſerpente agilior fluctuoſiorq́; eſſe debeat. Atq; hęc ſanè ita trado, ut mihi occurrerunt: lubens, ſi quid ſeſe notius ueriusq́; mihi offerret, id impertiturus. Porrò[s] neruos à ſeptimo pręcipuè pari neruorum cerebri, & à ſexto, linguę muſculis motus principium præbentes, de induſtria, ut & cæteros neruos, in quartum librum reijcio: & iccirco etiam hîc, niſi de ligamento linguam faucibus colligante, paucißima recenſenda ſuperſunt. Eſt autem id quod ad palatũ, reflexa lingua, apertoq́; ore, ſub ipſa conſpicitur, magni uſus gratia efformatum. Niſi enim id eſſet ligamentum, lingua nimium aliquando retrorſum in ſe colligeretur, nec facilè exerta intrò traheretur: pręterea neq; ſedem obtineret ſtabilem & tutam, ut quæ undiq; eſſet ſoluta. Vtroq; enim munere ligamentum fungi, ex artis operibus experimur, quoties id præſcindimus, aut propter nimiam humiditatẽ laxum reſiccamus.

Margin notes: q 3 fig. K, K, L, L. — r 3 fig. L, L. — *Muſculoſa ſubſtantia linguæ partis, ante ſectionem conſpicua.* — s 11 cap. 2 lib. 4, icon 3. — *Ligamentum linguam faucibus colligans.*

LINGVAE MVSCVLORVM ADMINISTRATIO. Caput XX.

MVSCVLORVM linguæ ſectio, cum hactenus commemoratorum in ore muſculorum ſectione communis erit. Deducta igitur, quantum licet, utraq; maxilla, &[a] oris tunica, cutis modo à ſubditis organis, quàm licet exquiſitiſsimè cultello undecunq; detracta, omnium primi ſecabuntur[b] obliqui, quorum principiũ à proceſsibus ſtylum imitantibus uenit liberandũ. Iam hos ad linguæ radicem ſtudioſe ſecutus, eam[c] carneam molem, quam nono loco recenſui, ab inferiori maxilla liberabis: atq; quàm poteris accuratiſsimè, ipſius inſcriptiones, & ipſi

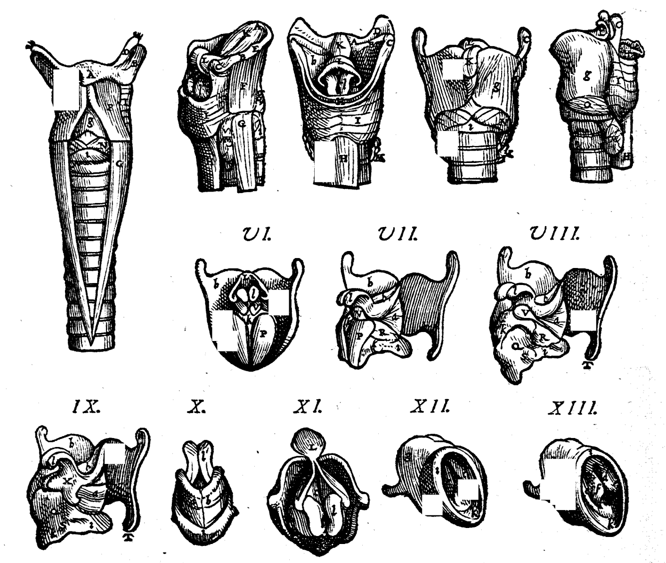
Margin notes: a 15 cap. 19 B, B, C. — b 1, 2 fig. cap. 19 F. — c tam 12 fig. H. — *Adminiſtratio quinti & ſexti.* — *Noni.*

immixtum adipem, deinde illius etiam exortus & implãtationis latitudinem ſpectabis. Atq; hæc perfeceris promptiſsimè, ſi modò ad dentiũ inciſoriorum radicem, & ſub mento uiciſsim ſectionem tentaueris. Mox poſt hos aggredieris,[d] qui ab internæ maxillæ ſedis lateribus enaſcũtur, & linguam ad latera mouent. Poſt hos autem, aliorum[e] duorum obliquorum, ab oſsis *v* referentis lateribus originem ducentium, principia liberabis. Poſtremò autem[f] illi ab oſſe *v* referente adimentur, quos primos recenſuimus, quiq; maximam linguæ radicis partem conſtituere uidebuntur. In huiuſmodi adminiſtratione, exiguum cultellum liberandis muſculorum capitibus operi accõmodabis: ad reliquam uerò ſeparationem, buxeum cultellum, quòd mucoſi admodum ſint muſculi, adhibere, nihil prohibet. Cæterùm linguæ reliquũ corpus ad hunc modum aggredi conſulo. Ante omnia id ambiens craſsior membrana, toti communis ori deradetur: firmiùs enim connaſcitur, quàm ut citra coctionem, cutis modo à lingua auferri poſsit. Deinde illa membrana, quæ muſculis omnibus eſt communis, quamq; fruſtra ſeparare contenderes, relicta, ſectio ad linguæ medium, ſuper id quod diximus[g] ligamentum, & ſecundùm linguæ longitudinem ducetur, non ſuperficialis tantùm, ſed quæ ad medium uſq; linguæ penetret, aut etiam uniuerſam diuidat. Mox hamulis & cultellis, fibrarum corporis linguæ naturam ſedulò inquires: ac quî fibræ ligamento committantur, eæq; inuicem uarient & commiſceantur, perſpicies.

Septimi & octaui. *Tertij & quarti.* *Primi & ſecundi.* *Reliqui linguæ corporis adminiſtratio.*

d comm. fig. C. e comm. fig. E. f comm. fig. D.D. g 8 ſi cap. 19.

DE LARYNGIS MVSCVLIS.
Caput XXI.

TREDECIM VIGESIMIPRIMI CAPITIS FIgurarum,& earundem characterum Index.

QVONIAM in integris muſculorum tabulis, in præſentis libri initio ſeriatim poſitis, omnes laryngis muſculi oculis ſubijci nequierunt, non abs re fore putaui, in huius Capitis fronte priuatim laryngis muſculos hac figurarum copia exhibere.

PRIMA figura, oſsis υ referentis, & hîc ſuis muſculis omnibus proprijs liberati anterior facies exprimitur, unà cum anteriori laryngis, & aſperæ arteriæ caudicis (qui in collo conſiſtit) ſede, nullo interim laryngis muſculo reſecto. Qui uerò muſculi hic ſint conſpicui, characterum index dilucidè explicabit.

Secunda figura, eadem quæ prima ex dextro latere commonſtrat. quanquam hic non tantam aſperæ arteriæ caudicis portionem (quum id fruſtra factum fuiſſet) aſſeruauerimus: dein ſuperiora oſsis υ referentis latera hinc etiam reſecuimus.

Tertia, ſecundæ penitus reſpondet: niſi quòd hæc ex poſteriori facie eadem quæ illa ex latere commonſtrat. Verùm & hîc ſtudiò ſuperiora oſsis υ referentis latera, perinde ac in prima, delineantur.

Quarta anteriorem laryngis ſedem, cum portione caudicis aſperæ arteriæ proponit, reſecto iam υ referente oſſe, cum muſculis ab illo & à pectoris oſſe laryngi oblatis. Seruantur itaq; adhuc ex communibus laryngis muſculis, quintus & ſextus, ac dein muſculi laryngis operculo proprij.

Quinta figura, à quarta ſectionis ordine nihil uariat, ſed eadem quæ quarta, ex ſiniſtro latere eleganter ſpectanda offert.

Sexta laryngem, à reliquo aſperæ arteriæ caudicis liberatam, ita poſteriori facie exprimit, ut neq; ſtomachi, neque cõmunis alicuius muſculi portionem adhuc reliquerim, interea tamen nulla laryngis cartilaginum ſua ſede dimota.

Septima laryngem ex dextro latere ita expreſſam continet, ut ipſius operculum iam reſectum ſit, unà cum muſculis primæ cartilagini ſecundam nectentibus. Dein primæ cartilaginis in hoc latere inferior proceſſus, à ſecunda liberatus eſt: ipſaq; prima antrorſum, atq; à ſecunda ſic reflexa occurrit, ut media primæ cartilaginis ſedes, in poſteriori regione nuda ſe ſpectandam offerat.

Octaua à ſeptima in hoc differt, quòd hîc rectos muſculos illorum quatuor, qui tertiam cartilaginem ſecundæ nectunt, reſcidimus, ipſaq; ſecunda cartilago magis detecta appareat.

Nona ab octaua in hoc uariat, quòd præter muſculos nuper dictos, etiam quatuor muſculorum tertiam ſecundæ iungentium obliquos, & dein duos in tertiæ cartilaginis baſi poſitos, abſtulimus, ſeruatis duntaxat cum tribus cartilaginibus illis muſculis, qui tertiam primæ alligant.

Decima, ex anteriori laryngis ſede ſe ſpectandam præbet, ablata iam prima cartilagine, & duntaxat cum ſecunda & tertia apparentibus muſculis, tertiam primæ committentibus.

Vndecimam, ut & duas ſequentes, oſtendendæ laryngis linguæ ſeu rimæ gratia delineauimus. Exprimitur itaq; hîc larynx, à reliquo aſperæ arteriæ trunco, & ſuis communibus muſculis libera: atq; hæc, aſſeruato adhuc ipſius operculo, poſteriori ſuæ ſedi incumbit, ſuperiorem faciem commonſtrans.

Duodecima in hoc ab undecima differt, quòd hæc inferiorem laryngis ſedem delineatam contineat.

Decimatertia hoc à duodecima habet uarium, quòd laryngis rimam, ſeu lingulam, magis coarctatam occluſam'ue repræſentet. Cæterùm characterum index erit eiuſmodi.

A In prima, ſecunda & tertia figuris, υ referens notatur os, non prorſus ſuis membranulis liberum.

B In prima, ſecunda & tertia, humilius oſsis υ referentis latus, ſuperiori ſcutiformis cartilaginis alligatum pro-
C ceſſui, qui C in ſecunda, tertia & quarta figuris indicatur.

D In prima & tertia, ſuperius notatur oſsis υ referẽtis latus, à ſecũda figura inibi reſectũ, ubi E aſſcriptũ cernis. E.

F Muſculus ab oſsis υ referentis inferiori ſede enatus, ac humiliori primæ cartilaginis ſedi inſertus. In prima figura dexter & ſiniſter eſt conſpicuus, in ſecunda dexter duntaxat.

G Muſculus ex pectoris oſsis ſummo, ad humiliorem primæ cartilaginis ſedem deductus. Prima dextrum & ſiniſtrum exprimit, at ſecunda dextri tantummodo portionem.

H Gula, ſeu ſtomachus, in ſecunda, tertia & quinta conſpicuus.

I Muſculus ex poſteriori ſede ſtomachi, primæ cartilaginis lateri inſertus. Ac tertia dextrum & læuum ferè uniuerſum oſtendit, & potiſsimum utriuſq; initium: ſecunda dextrum, & minimam ſiniſtri portionem. Quinta uerò ſiniſtri inſertionem exprimit, ut etiam prima & quarta utriuſq; inſertionem proponit.

K Duo muſculi, ab oſſe υ referente enati, ac in laryngis operculi radicem inſerti. Hi occurrunt in ſecunda figura, & tertia, & quarta.

L Laryngis operculum, in ſecunda figura, & dein in 3, 4, 5, 6, & 11 conſpicuum.

M Glandulæ, laryngis radici ad aſperæ arteriæ latera adnexæ, in 2, 3, 4 & 5.

N Muſculus à prima cartilagine ad ſecundam protenſus, exterior'ue primam cartilaginem ſecundæ iungentium.

Dextri muſculi & ſiniſtri pars in prima uidetur, uterq; autem integer in quarta.

O *Muſculus à ſecunda cartilagine in primam protenſus, alterius'ue lateris interior ſecundam cartilaginem primæ connectentium. In quinta ſolus ſiniſter exprimitur.*

P *Muſculus ab infima ſecundæ cartilaginis ſede, poſteriori in parte principium ducens, & tertiæ cartilagini inſertus. Sexta dextrum & ſiniſtrum oſtendit, ſeptima dextrum, & quodammodo ſiniſtrum.*

Q *Sedes iam dicti, ac P inſigniti muſculi, in octaua & nona.*

R *Muſculus à latere ſecundæ cartilaginis, in tertiam cartilaginem inſertus. Septima & octaua dextrum duntaxat oſtendunt.*

S *Sinus ſecundæ cartilaginis, in octaua & nona notatur, cui inferior primæ cartilaginis proceſſus, T in octaua &*
T. *nona inſignitus, connaſcitur.*

V *Alter muſculus duorum in tertiæ cartilaginis baſi locatorum. Sexta utriuſq; lateris muſculum repræſentat, ſeptima dextrum, & ſiniſtri portiunculam, octaua etiam dextrum.*

X *In nona figura ſinus indicatur, cui muſculus inſidet, tertiæ cartilaginis baſim in altero latere occupans, ac V iam expreſſus.*

a *Muſculus ex tota primæ cartilaginis longitudine enatus, ac tertiæ inſertus, aut muſculus primæ cartilagini ter-*
b. *tiam copulans. Decima dextrum a inſignitum, & ſiniſtrum b notatum indicat, ablata interim prima cartilagine. Septima uerò, octaua & nona, integrum dextri lateris muſculum a indicatum exprimunt, & elatiorem ſiniſtri ſedem, quam ob hoc quoq; b litera in illis figuris notaui.*

c *Lingulæ, ſeu rimæ, in medio laryngis obuiæ, ſuperior ſedes, in decima figura conſpicitur.*

d *Inferior facies lingulæ, quam in decimatertia magis, quàm duodecima apertam expreſſimus.*

e, e *Duo ſinus, utrinq; unus, qui clauſa lingula, ſeu rima, in humiliori ipſius ſede ad latera euadunt cōſpicui, in duodecima & decimatertia.*

f *Callus in medio rimæ laryngis apparens, ubi ipſa potiſſimùm conniuet, in decimatertia exprimitur.*

g *Ne fortaſſe aliquid obſcuritatis cartilagines literis non inſignitæ adferant, illas quoq; notabimus. g itaq; prima eſt cartilago, in anteriori parte ſe offerens, in prima figura, dein in 2, 4, 5, 12, 13.*

h *Prima cartilago, in tertia figura, & 6, 7, 8, 9, poſteriori facie ſe offerens.*

i *Secunda cartilago, anteriori facie conſpicua, in prima, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13.*

k *Secunda cartilago poſteriori facie ſpectatur, in ſexta, 7, 8, 9, 11, 12, 13.*

l *Tertia cartilago occurrit in ſecunda, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11.*

TRES laryngis[a] cartilagines libro ſuperiore deſcripſi, tertiam cartilaginem, etiamſi[b] gemina ſit, ne aliorum diſſectionis profeſſorū placita nimium interturbarētur, unius loco enumerans. Præterea his cartilaginibus[c] corpus ſimiliter cartilaginoſum, ſed adipoſæ membraneæq; ſubſtantiæ etiam compos, incumbere retuli, quod ἐπιγλωττὶς nuncupatur.[d] Γλωττίδα enim, corpus quoddam, aut potius laryngis ſedem, in medio ipſius locatam eſſe recenſui, rimulæ ſeu fiſſuræ lingularum, quibus tibiæ inflātur, perquàm ſimilem. Nunc itaq; laryngis perſequar muſculos. Quum enim hęc ex pluribus cartilaginibus, ut aptè clauderetur, apereturq;, cōſtruitur: quumq; ſpiritus retentionis, & uocis item occaſione, motu eam agi oportet uoluntario, iurè muſculos cartilaginum motores Natura ipſi communicauit: quorum quidam & exortibus & inſertionibus, ſolis committuntur cartilaginibus, proprijq; idcirco laryngis appellantur: alij autem, ab alijs partibus enati, laryngis cartilaginibus, ipſiusq; operculo inſeruntur, ob id communes ferè nuncupati.[e] Proprios humana larynx duodecim nanciſcitur: horumq; quatuor primam cartilaginem ſecundæ iungunt, quatuor tertiam ſecundæ connectunt, duo tertiam primæ copulant, & duo in baſi tertiæ cartilaginis ſedem habent. Communes autem octo numeramus: ſex quidem primæ cartilagini, duos autē laryngis operculo inſertos. Cuiuſmodi uerò omnes ſint, iam ordine proſequar, à proprijs ſumpto ſermonis initio. Quatuor itaque primam ſecundæ iungentium, ad inferiora laryngis utrinq;[f] duo habentur, in

Duodecim proprios eſſe laryngis muſculos, communes octo.

Propriorum 1, 2, 3, 4.

a Spectat de laryng. ca. 3 lib. 1

b 9, 10, 11 fig. cap. 21 lib. 1

c 11, 12 fig. cap. 21 lib. 1

d Conſpicitur in 12, 13 fig.

e Paulo poſt ſingu li ſcorſum admodum

f 1, 4 fig. ...

priori

priori parte ipſius, uerſus latera locati. atq; hi breues ſunt, ſed lati, tenues, ac carnoſi: unuſq; alteri incumbit, ac ambo ſe inuicem fibris ad X literæ ſimilitudinem interſecāt. Exterior namq; ab inferiori primæ cartilaginis ſede fibrarum originem ducit, quæ deorſum obliquè in priora procedentes, ſecundæ cartilaginis parti, priora laryngis ſpectanti, inſeruntur. Interior huic ſubiectus, ac forma exteriori ſimilis, à ſecundæ cartilaginis ſede, quæ primæ ſubijcitur, originem ducit, primæ cartilaginis humiliori ſedi implantatus, & fibris ex poſtica
g 6 tab. V, X ſi po- parte obliquè in anticam aſcendētibus præditus. Quatuor iſti muſculi,[g] inter-
ſitu conſpi- coſtalibus muſculis apprimè reſpondētes, primam ſecundamq; cartilaginem
ciende D inuicem adducunt, laryngis rimulam clauſuri. Ad hunc ſanè modum hos qua
cum E. tuor muſculos locari, non infrequēter oſtendi: aliquando tamen unicum dun
h 3 fig. N. taxat utrinq; reperi, ductum fibrarum[h] anterioris enarrati nobis muſculi ſeruantem, ſed interim paulo craſsiorem. Preterea, quum alterū duntaxat adeſſe obſeruaui, non ſemel, idq; præcipuè in uiris, duos graciles, ſed carneos animaduerti muſculos: qui ex media lon

Præſens figura, ſextæ huius Capitis fronti præpoſitæ omni ex parte correſpōdet: niſi quòd hæc priuatim muſculos ſpectandos exhibet, quos à ſecundæ cartilaginis ſpina, ad inferiores primæ cartilaginis proceſſus aliquando deductos uidi. A itaq; & A prima laryngis notatur cartilago, B uerò ſpina ſecundæ cartilaginis. C autem & D duo muſculi, à ſecundæ cartilaginis ſpina principium ſumētes, ac in primam cartilaginem inſerti.

i 5 fig. cap. gitudine[i] ſpinæ ſecundæ cartilaginis enati, ac tandem deorſum obliquè du-
33 lib. 1 M. cti, in inferiores primæ cartilaginis[k] proceſſus inſertionem moliebantur. atq;
k 3, 4, 5 fi. hi manifeſtò primam quoq; cartilaginem ſecundæ propinquiùs accommoda
cap. 33 lib. 1 C, D. bant, rimulam laryngis hac functione arctantes. Quatuor uerò muſculorum, *Propriorum 5, 6, 7, 8.*
l 6, 7 fi. P. ſecundæ cartilaginis tertiam cōmittentium, duo quoq; utrinq; habentur: ac[l] unus quidem exactè in tota ſui lateris poſteriori ſecundæ cartilaginis ſede, ſecundum ipſius longitudinē, qua ſtomachum ſpectat, locatur: & carneo princi-
m 8 fi. cap. pio ab infima ſecundæ cartilaginis[m] parte enatus, ac deinde rectà ſurſum pro-
33 lib. 1 L. cedens, tantiſper lateſcit, donec tertiæ cartilaginis radici,[n] qua ſecundæ coarti-
n P, Q 6, culatur, utcunq; neruoſus implantetur.[o] Alter muſculus, nunc dicto cōtiguus,
7 fig. cap. 33 lib. 1 cō- & omnino carneus, à ſecundæ cartilaginis ſede enaſcitur, quæ primæ cartila-
mittuntur V & X fi ginis internam regionem reſpicit, primæq; inferiorem proceſſum[p] admittit.
guræ 10 & 11 eiuſdem Ex hac itaq; ſede præſens muſculus, carnoſum latumq; ducens principium, ac
cap. ſurſum obliquè protenſus, tertiæ cartilagini inſeritur, totam ſui lateris tertiæ
o 7, 8 fig. R. cartilaginis radicis ſedem occupās, à priori ac recto muſculo non amplexam.
p 8, 9 fig. T ad Q. Hi quatuor tertiam cartilaginē ad exteriora laryngis retrorſum euertunt, lingulam, aut ipſam, ſi uoles, laryngem aperientes. Ac duo quidem primi, poſteriorem cartilaginis ſecundę ſedem (quæ horum gratia utrinq; ſecundum lon
q 8, 9 fig. Q & S fi. gitudinem[q] exculpitur, & in medio acuta ueluti[r] linea, ac dorſi quodammodo
cap. 33 lib. ſpina, prominet) occupantes, recto motu id præſtant: reliqui autem, ut obli-
1 S ad O. quo ſitu præditi ſunt, ita quoq; tertiam cartilaginem in poſteriora obliquè re-
r 5 fi. cap. 33 lib. 1 M. uellunt.[s] Nonus & decimus, qui tertiam primæ copulant, etiam utrinq; ſingu *Propriorum*
s 7, 8, 9, 10 fig. ad a. li ſunt lati & carnei: enaſcuntur autem inuicem cōtinui, ex[t] media primæ car *9 & 10.*
dicet b. tilaginis ſede, ſecundum totam ipſius internę ſedis longitudinē. Dexter (idem
t 4 fi. cap. 33 lib. 1 G, de ſiniſtro ſubaudi) uelut triplex ſui principium oſtendit, propter quaſdam
H. ipſius inſcriptiones, adeò impreſſas, ut harum occaſione triplex muſculus eſſe uideatur, à principio obliquè ſurſum aſcendens, & dextræ tertiæ cartilaginis partis anteriori ſedi implantatus. Duobus his ualidis ſanè muſculis tertia carti-
u 9, 10 fi. lago primę adducitur, illorumq; beneficio duæ tertiæ cartilaginis[u] partes, con
cap. 33 lib. 1 Y, Y. tractis nimirum muſculis cōniuent, ipſaq; lingula horum potiſsimùm auxilio

Propriorum 11 & 12.

comprimitur.[x] Vndecimus ac duodecimus, in baſi tertiæ cartilaginis conſiſtunt, ea regione, qua[y] ſtomacho larynx committitur, tertiaq; cartilago ſecundæ coarticulatur. Sunt autem ab utroq; latere ſinguli, qui ex radice tertiæ cartilaginis, quà hæc primę proxima eſt, principium ſumunt: & ſecundùm baſim tertiæ cartilaginis modicè ſurſum protēſi, ad tertiæ cartilaginis medium (ubi duæ ipſius partes inuicem colligantur) finiunt, ſe mutuò inibi contingentes. Præſentes itaq; muſculi breues, & exteriùs quodāmodo pyri modo rotundi, intus uerò omni ex parte cartilagini tertiæ connati ſpectantur: & ubi ſe inuicem contingunt, latiores craſsioresq́; ſunt, quàm ſtatim in ipſorū exortu. Ambo muſculi, tertiæ cartilaginis baſim cōſtringentes, duasq́; eius cartilaginis partes inuicem comprimentes, lingulam claudunt, arctantq́;: & unà argumento ſunt, tertiam cartilaginem neceſſariò eſſe geminam: quum, ſi ſimplex eſſet, ab illis muſculis conſtringi nequiret: uti neq; à[z] duobus tertiam primæ iungentibus occludi, neq; à[a] quatuor ſecundæ tertiam nectentibus aperiri potuiſſet. Ex duodecim igitur laryngis peculiaribus muſculis, octo laryngē arctant, quatuor ſcilicet primam ſecundæ nectentes, & duo tertiam primæ committentes, ac demum duo in baſi tertiæ cartilaginis repoſiti: quatuor uerò ipſam reſerant, aperiunt'ue, illi nimirum, qui tertiam ſecundæ iungunt. Alij quoq; muſculi, quos communes uocamus, utriuſq; etiam motus quodammodo duces ſunt, per quem ſpiritalis meatus lingula'ue amplificatur & comprimitur.

Communium primus & 2.

Horum enim primi duo, utrinq;[b] ſinguli, ex tota propemodum inferiori[c] oſsis υ referentis ſede principium ducunt: ac lati & carnei, & internis lateribus inuicem proximi, contiguiq́; uiſuntur. Hinc deorſum protenſi, & mutuò internis lateribus abſcedētes, ſinguli in ſui lateris inferiorem primæ cartilaginis ſedem implantantur, tanta latitudine, atq; ipſorum originū eſt latitudo. Toto autem deſcenſu, qua anteriori primæ cartilaginis ſedi exporriguntur, ipſi fibroſis tantùm nexibus in eum modum hærent, quo aliàs incumbentes inuicem muſculi, mutuò committuntur.

Communium 3 & 4.

Ad præſentium muſculorum inſertiones, quæ non minus quàm ſui exortus carneæ exiſtunt,[d] alij duo muſculi, æquè propemodum ampli, primæ cartilagini implantantur, ab interiori[e] regione oſsis pectoris, in iugulo carneis, ſed non latis principijs ortum ducētes: qui ſurſum ſecundùm anteriorem aſperæ arteriæ ſedem protenſi, ac ſenſim latiores redditi, illi quam diximus primæ cartilaginis ſedi inſeruntur.[f]

Communium 5 & 6.

Quintus ac ſextus communium laryngis muſculorum, tranſuerſi ſunt, & ipſorum utrinq; habentur ſinguli,[g] ſtomachum amplexantes. Ex ſtomachi enim poſtica parte, uertebras ceruicis reſpiciēte, ſecundùm ſtomachi longitudinem principium ſumunt, adeò inuicem cōtinui, ut utrorumq; muſculorum idem unitumq́; principium eſſe uideatur. Hinc ampli & carnoſi, uerſus priora tranſuerſim protenſi, lateribus primę cartilaginis, ſecundùm ipſorum laterum longitudinem implantantur, tota amplitudine, qua ſtomachū contingunt, impenſe ipſi connati, cōtinuiq́;.

Deſcriptorum iam communium muſculorum functio.

Hi ad poſteriora cōtrahunt primæ cartilaginis latera, ſecundæ cartilagini eam ita applicantes, ut laryngem quoq;, ſeu lingulam coarctent. Qui uerò ab oſſe υ referente procedunt, primam cartilaginem à poſterioribus ſurſum quodammodo abducentes, laryngem dilatant. Verùm his contrariam functionem adipiſcuntur muſculi, à pectoris oſſe primæ cartilagini inſerti. illi namq; humiliores primæ cartilaginis ſedes contrahunt, eaſdemq́; deorſum uellunt, nonnihil unà contrahentes ſtringentesq́;[h] aſperam arteriam, ne quicquam, quum uocem edit homo, reduplicetur, ipſa'ue plurimùm dilatetur.

Duo muſculi laryngis operculi.

Præter hos ſex, alios[i] duos animaduerti, propemodum teretes, ac ex media interiori oſsis υ referentis

[k 2,3,4,5 fig. L.] ferentis ſede explantatos, & radici laryngis[k] operculi inſertos. Hos Galeno,
quum in nullis quę hodie extant operibus, illorũ meminerit, incognitos fuiſſe
opinor: non enim (quod fortè quis arbitraretur) in Galeni communium la-
ryngis muſculorum numerum ſunt reijciendi. Quamuis enim hos octo eſſe [*Lib. 7 de uſu part.*]
dixerit, tamen ſex tantùm deſcribens, omnes octo primæ cartilagini commit
ti, poſtmodum ſermoni ſubnexuit. Duobus his id munus concreditum eſt, ut
laryngis operculum, cibis potuq; depreſſum, denuò eleuent. ipſorum namque
[l 2,3 fig. A.] principijs uerſus[l] os υ referens tractis, operculum illud erigitur. Veruntamen
muſculos, qui his duobus oppoſito munere fungerētur, nullos obſeruaui. Ne-
que id mirum eſt, quum cibus & potus ſuo pondere euerſum eleuatumq; la-
ryngis operculum facilè cōprimant, & ipſummet mole etiam ſua grauatum,
laryngi promptè applicetur. Quamuis non hi ſolum muſculi oppoſitis deſti-
[m ſi.cap. 51 R.C inte-] tuantur, ſed &[m] illi, quorum beneficio rectum inteſtinum & teſtes ſurſum alli
[ſtini muſcu] cimus. Corpora enim, quæ ſua natura plus ſatis deorſum tendunt, nec peculia-
[li noſcitur,] rem motum in ductu, qui deorſum fit, exigunt, ad eam actionem minimè pro
[figura au-] prijs indigent muſculis. Larynx rarum aut peculiare ligamentum prorſus [*Laryngis liga-*]
[tem 22 lib. 5 V teſtis.] nullum obtinet, pręter membranea, articulos orbiculatim cingentia: adeò, ut [*menta.*]
priuatim nobis neutiquam ueniant deſcribenda. & ſi quid fortè larynx, pro-
pter membranam, qua oblinitur, ſuccingitur'ue, proprium ſibi uendicet, id ad
[n Spectatur 11,12,13 figuris.] [n]lingulæ refertur hiſtoriam.

LARYNGIS MVSCVLORVM ADMI-niſtratio. Caput XXII.

FABRICAM laryngis in boue primùm, ſi uiſum fuerit,
deinde exercitatior redditus, in homine aggredieris. Ad-
miniſtratis itaque nunc ſectionis ſerie proprijs oſsi υ refe-
[a 4 tab. S, T.R.Q. V,V.] renti[a] muſculis, ſtatim tibi occurrent[b] duo, ab illo oſſe ad [*Adminiſtra-*]
primam cartilaginē procedentes: quorum principia par- [*tio primi & 2*]
[b 5 tab. O.] uo cultello ab oſſe liberans, paulatimq; muſculos à cartila [*communium.*]
gine radens, eos ad ipſorum uſq; inſertionem deduces. pa
[c 5 tab. P.] riq; ratione[c] muſculos, à pectoris oſſe ad primam cartilaginē ductos, primùm [*Communium*]
ab oſſe ſeparabis: ac poſtea ipſos ab aſpera arteria leuiter diuellens, ad primam [*tertij & 4.*]
uſq; cartilaginem, cui inſeruntur, eoſdem conſequêris. Quatuor his diligenter
inſpectis, ſectionem per palati tunicam, fauciumq; intima duces, ac laryngem
cum ſtomacho è faucibus eximes, ad eum prorſus modum, quo lanij boum la
ryngas execare conſueuerunt. Liberatam dein, & à corpore cum aſperæ arte-
riæ & ſtomachi portione reſectam laryngem, ſodali tenendam porriges: ac
[d 2,3,5 fig. cap. 21 I.] mox[d] muſculos ex ſtomachi poſteriori parte ad primæ cartilaginis latera pro- [*Communium*]
ductos inſpicies. quod ut fiat promptiùs, ipſos longa ſectione, ubi illorum capi [*5 & 6.*]
ta ſeſe cōtingunt, diuidito: & hamulo aut ſummis digitis alterius capite appre-
henſo, totum à ſtomacho ad primæ uſq; cartilaginis latera accuratè ſeparato.
Licebit modò ſex horum muſculorum laryngi cōmunium actionem diſcere,
dummodo ipſorum capita huc illuc, uerſus ſua principia attraxeris. quo facto,
[e 2,3,4 fig. cap. 21 K.] omnes ilico à prima cartilagine liberabis, atq; ad[e] duos, quos operculi laryngis [*Duorum laryn*]
[f 1 ſi. cap. 19 C.] radici implantari dictum eſt, ſectionem cōferes. Linguæ igitur[f] tunicam, quæ [*gis operculi.*]
cum palati tunica, & laryngis & ſtomachi interiori, ipſiusq; demum operculi
communis eſt, ad operculi radicem lunari linea incîdes, ac hamo exceptam, cu
tis modo excoriabis. Mox enim illorum muſculorũ fines in promptu erunt:
quos poſteaquam ad os υ referens, leniter ipſos ab adipe illis proximè accum-
bente

bente ſeparando deduxeris, ab oſſe eos diſſecabis. Vt autem illorum functionem diſcas, laryngis operculum digito deprimes: ipſorumq; capitibus uerſus υ referens os attractis, operculum euerti, antrorſumq; tendi & eleuari conſpicies. Modò & hos quoq; muſculos, & ſtomachum, ipſumq; (ſi libuerit) operculum à larynge in totum adimes, ut tres laryngis cartilagines cum duodecim ipſi proprijs muſculis ſolæ relinquantur. Quum tamen reliquam aſperæ arteriæ partem à ſecunda cartilagine abſecas, inſpicito[g] glandulas, hominis laryngi appoſitas, & ut in ſexto libro exequar, utcunq; carneas. In boue autem harum loco carneam prorſus reperies ſubſtantiam, ad ſecundæ cartilaginis latera repoſitam, & muſculo cuipiam ſimilem, qui ſeptimus & octauus communium laryngis muſculorum in boue cenſeri poſsit: quum interim homo eius ſubſtantiæ, ſeu muſculorum uice, quemadmodum nuper dixi, grandes inſignesq; obtineat glandulas. Cæterùm nunc tempus eſt, ut ad amuſsim[h] lingulæ ſeu rimæ formam intuearis. cernes enim, laryngem ſuperiori parte & inferiori amplam eſſe: in medio autem rimam oblongam habere, ex ea quam in primo libro explicuimus ſubſtantia cõformatam. Vt uerò hanc proprijs manibus ſubinde diſtendas, aperiasq;, priuſquam muſculorũ ſectionem auſpiceris, dextræ manus pollice, medioq; digito, laryngis latera comprehendes, indice interim interiori tertiæ cartilaginis amplitudini inſerto: ſiniſtræ autem manus pollicem ac indicem inferiori laryngis orificio immittes, ac duobus illis ſiniſtrę manus digitis ſecundam cartilaginem à prima abducere conaberis, dextræq; manus indice tertiam cartilaginem extrorſum euertes. liquidiſsimè enim hac ratione inſpicies, quî lingula aperiatur. Si uerò ſiniſtra manu ſecundã primæ adduxeris, & dextrę manus pollice ac indice tertiam cartilaginẽ uerſus interiora protruſeris, ac inuicem duas ipſius partes cõniuere feceris, lingulam ad amuſſim claudi intuebere. Scribo autem hęc paulo fuſiùs, ut Galenus aliquando intelligatur: nec poſthac laryngis operculum, uocis principaliſsimum eſſe organum, qui hodie ſeſe Galenicos profitẽtur, cõtendant: & idem corpus, γλωττίδα uel lingulam, & ἐπιγλωττίδα, ſeu laryngis nobis uocatum operculũ exiſtere opinentur, ignorantes profectò lingulam in medio eſſe laryngis, ac tibiarum linguis, quibus illæ inflantur, quàm ſimillimam. Quum itaq; lingulam tuis manibus, utcunq; uiſum fuerit, & clauſeris, & aperueris, proprios laryngis muſculos diſſecabis, à[i] quatuor primæ cartilagini ſecundam nectentibus auſpicatus. Leui igitur ac tranſuerſa ſectione exteriorem muſculum à prima cartilagine liberabis, pręcauens, ne interiorem ſimul conuulneres. hoc ablato, interiorem ſimiliter à ſecunda cartilagine abrades, mentem adhibens illi quam dixi fibrarum interſectioni. Neq; hoc duntaxat ad amuſsim, num ſcilicet unus duó ue ſint, rimaberis: ſed etiam, dum ſtomachum à larynge liberas, diligenter expendes, num[k] eos quos interdum obſeruari dicebam, muſculos reperturus ſis, qui à ſecundæ cartilaginis ſpina in humiliores primæ cartilaginis proceſſus inſeruntur. Quatuor itaq; ſecundam cartilaginem primæ iungentibus à larynge reſectis, in altero laryngis latere[l] proceſſum inferiorem primæ cartilaginis à ſecunda liberabis: ac primam hac ratione à ſecũda antrorſum reflectes,[m] duos inſpecturus muſculos, tertiam primę colligantes. Vbi hos utcunq; examinaueris, integrum erit, acutiori cultello primam cartilaginem à reliquis duabus adimere, aut ſi uoles, ad duos muſculos illi tertiam nectẽtes appenſam ſeruare, ac poſtmodum te ad[n] quatuor tertiam ſecundæ nectentes conferre: quos licebit à ſuis principijs, quæ ex ſecũda cartilagine ſumunt, liberare, atq; ad tertiam, cui inſeruntur, deducere. Poſtremò[o] qui in tertiæ cartilaginis ſunt baſi, auferes, ſimiliter

Hominis glandes, quarum loco in bobus ſunt muſculi.

Laryngis rimula ſeu lingula quomodo ſpectanda.

Administratio propriorum 1, 2, 3 & 4.

Propriorum 9 & 10.

Propriorum 5, 6, 7 & 8.

Propriorum 11 & 12.

militer quoq; eorum principia primùm liberans, ac ad finem uſq;, quo ſe mutuò cõtingunt, deradens. Ablatis muſculis, cartilagines inuicem ſeparabis. nec fieri poterit, quin nunc accuratè linguę ſubſtantiã habeas perſpectam: quemadmodum & naturam illius quoq;, & uſum, & formam, ex adminiſtrationibus nimirum, quas proprijs manibus iam es aggreſſus.

DE MVSCVLIS BRACHIVM MOuentibus. Caput XXIII.

VICINITATIS quidẽ ordo, ante muſculos brachium mouentes, capitis & dorſi, & ſcapulæ motuũ duces oportuiſſe deſcribi indicabit, ſi demũ partes iam enarratis propinquiores aggredi, inſtitutũ eſſet. Verùm quum integris adhuc brachium mouentibus muſculis, ſcapulam mouentes adminiſtrari nequeãt, quumq́; multo minus, illis nondum ablatis, aut capitis aut dorſi diſſecare datum ſit: operæprecium me facturum duxi, ſi brachij, & dein ſcapulæ motores, ante caput mouentes muſculos, ſectionis nomine, uti & Galeni ordinis in quarto & quinto de Adminiſtrandis ſectionibus, occaſione perſequar. *Alius uicinia quàm ſectionis ordo.* Brachium itaq; antrorſum ad pectus, & retrorſum uerſus dorſum, & ſurſum ad ceruicẽ caputq́;, & deorſum ad thoracis latera mouetur: & præter hos motus, brachium, quacunq; ſede ductum ſit, quodammodo in gyrum quoq; agitur, ita'ue circumuertitur, ac ſi baculum aliquem in utraſq; manus non flexas, ſed ſecundùm longitudinem tantùm mutuò appoſitas acciperes, ac deinde alternatim, prorſum retrorſumq́; actis manibus, baculum uolueres: adeò, ut triplici motuum genere brachium agi conſtet. *Brachij motus quot.* Pectori brachiũ[a] unicus adducit muſculus, originem ſumens[b] ex media pectoris oſsis latitudine, & ipſi inſertis cartilaginibus: deinde quoq; priuatim[c] ex ſeptimæ & octauæ coſtæ cartilaginibus, &[d] ex media clauiculæ ſede, qua hæc pectoris os ſpectat. *Primus brachium mouentium. Siue Pectoralis.* Principij pars à clauicula procedẽs, omnino carnoſa apparet: quæ uerò ex pectoris oſsis ſecundùm dextrum ſiniſtrumq́; medio enaſcitur, alteriusq́; lateris muſculi initio contigua eſt, neruoſior, membranoſiorq́;, & minus craſſa uiſitur. Attamen quæ ex oſsis pectoris latere, ipſiq; inarticulatis cartilaginibus pronaſcitur, penitus iam carnoſa exiſtit: quæ uerò priuatim ex ſeptimæ octauæq; coſtarũ cartilaginibus, iuxta mucronatam cartilaginem exoritur, membranea & tenuis aliquouſq; cõſpicitur. Muſculus ex his ſedibus prodiens, & paulatim craſsior carnoſiorq́; redditus, ſenſim arctatur: atq; in acutum tantiſper procedit, quouſq; amplo & nerueo, admodumq́; robuſto, ſed breui[e] tendine, humero ſeu brachij oſsi ſecundùm ipſius longitudinem implãtetur,[f] ſubter humeri capitis ceruicem, in interiore ipſius regione, nonnihil interim in priora uergens.[g] Huius muſculi fibræ inuicem uariant: & paulo ante tendinis productionem, adhuc in carnea muſculi parte, deinde & ſecundùm totam tendinis amplitudinem ſeſe decuſſatim interſecant. Quæ enim ex clauicula, & medio pectoris oſsis longitudinis clauiculæ contermino enaſcũtur, ex ſuperioribus deorſum obliquè in exteriora procedentes, ſuperiorẽ tendinis partem, ſecundùm totam ipſius amplitudinem efficiunt: carnoſæq́; toto ductu, præterquàm in muſculi ad humerum inſertione, permanẽt. Sed quæ ex reliqua pectoris oſsis ſede, ac priuatim ex ſeptimę & octauę coſtarum cartilaginibus originem mutuantur, obliquè ſurſum protenſæ, inferiorem tendinis partem ſecundùm ipſius latitudinem conſtituunt: & citiùs carnem ipſarum, qua implentur, ſuffulciunturque, quàm ſuperiores amittunt.

a 2, 3, 4 ta. A 1 ta. L.
b 3 tab. 4 K ad R.
c 3 ta. ab R uerſus S.
d 3 tab. 4 K ad L.
e 3 ta. Q. 4 tab. Q. T in brachio.
f iuxta ſe fig. 4 cap. 2 lib. 1.
g Hic cõſpe re 3 tabulæ muſculum A cũ muſculo A 4 tabulæ.

amittunt. Superiùs enim ad inſertionem uſq;, muſculus carneam naturam reſeruat: inferiùs autem, multò ante inſertionem, liuidus nerueusq; conſpicitur: quod ſuperiores fibræ proculdubio, propter breuiorem ductum adeptę ſunt. Id namq; omnibus commune eſſe diximus muſculis, ut tanto breuiori donentur tendine, quo ſuccinctiori ductu, pro motus ipſorum ratione feruntur. Cæterùm ſuperiora inferioraq; in tendine uoco, non quæ humeri caput propinquiùs accedunt, aut remotiùs ab illo reclinant: ſed ad tendinis, quæ ſecundùm latitudinem perficitur, inſertionem, has poſitionis differentias in præſenti refero non ſecus, quàm ſi hanc chartam ſubdita altiorem, aut etiam anteriorem diceres. Eſt itaque muſculus hic quodammodo quinquilatris, ſed inæqualibus coſtis conſtitutus. [h] Vna namq; ſecundùm mediam clauiculæ longitudinẽ ducitur: ſecunda, ad oſsis pectoris longitudinem procedit: tertia, ſecundùm inſertionis longitudinem fertur: quarta, à media clauiculæ ſede, ad inſertionis partem, humeri capiti propinquiorem, proficiſcitur: quinta uerò à remotiore ab humeri capite inſertionis parte, ad pectoris oſsis mucronatã cartilaginem protenditur. hæcq; coſta, illa demum eſt, quæ anteriorẽ cauitatis axillę ſedem efformat, poſteriore interim illo conſtituta [i] muſculo, quem brachium deorſum dorſo admouere audies. Cęterùm ut brachium pectori adducens muſculus, differentes fibras, ac latum & amplum, uariumq; principium ſortitur, ſic quoq; alijs atq; alijs pectoris regionibus brachium admouet. Si enim ſuperiores ipſius fibræ, à clauicula & ſuperiori pectoris oſsis ſede eductæ, contrahantur, uerſus pectoris ſuperiora, & ad clauiculam brachium adducitur: ſin inferiores fibræ contendantur, pręſens muſculus humilioris brachij ad pectus adductionis opifex redditur, ſiquidem tunc ad [k] mucronatam pectoris cartilaginem & ſpurias coſtas brachium fertur. At ſi utræq;, & potiſsimùm mediæ, laborauerint, in neutram partem brachium inclinans pectori adigent. Quia igitur hic muſculus amplum, atq; ex uarijs natum oſsibus principium obtinet, & fibras ſeſe interſecantes, contrariaq; ſerie ductas, & ad hæc differentes etiam motus adipiſcitur: nihil obſtiterit fortaſsis, ipſum geminum pronunciare, ac duorum muſculorum loco cum aliquot diſſectionis proceribus enumerare, quanquam unius duntaxat uice mihi toto orationis cõtextu habebitur. Quandoquidem uerò inferior muſculi pars, quæ humiliores fibras producit, uerſus inferiora brachium pectori adducit, meritò quoq; minor, & ſecundùm profundum tenuior ſuperiori parte euaſit, quæ ſurſum agit, cuiq; uehemẽtior ualidiorq; functio concreditur. Præter hunc muſculum (pace interim Galeni dixerim) nullus alius brachiũ pectori admouet. Nam quem is inter brachij muſculos primùm enumerat, quemq; iuxta mamillas exiguum, ad humeri articulum aſcendere, ac ad ſpurias coſtas brachium adigere ſcribit, in homine neutiquam reperies. Non enim nos fugere poſſet, quum hunc obliquè ſub cute, in aliorum ſuperficie extantem, ſurſum ad articulũ humeri prorepere Galenus recenſeat, & illum in membraneam deſinentem exilitatem, articulo inſeri affirmet, propter humeri oſsis [l] ſinum, [m] exterius caput muſculi flectentium cubitum anterioris amplexantem. Nec quiſpiam ſanè illum me oſcitanter cum cute auferre arbitrabitur, qui aut humeri articuli muſculorum ſectionem aggreſſus fuerit, aut adminiſtranti adſtiterit. Et quomodo, quæſo, muſculus aliquis ex mammarũ regione incipiens, & aliorum ſuperficiei incumbẽs, etiamſi uel fibræ cuiuſdam craſsitiem duntaxat æquaret, à quopiam in homine ignorari poſſet? ſi demum [n] inter illum quem modò recenſui muſculum, & illum quem brachium attollere audies, ad articulum conſcenderet. Nam etſi eius muſculi

Muſculus brachium pectori adducens, quo ſimia abũdat.

Lib. 5 de Adminiſtran. ſect. & 13 de Partium uſu.

muſculi pars, cuti ſubiecta, imperitè adimeretur, illa nihilominus pars ſeſe offerret, quæ inter duos illos brachium mouentes muſculos ſeſe inſinuans, articulo eſſet proxima. At quorſum attinet, oſcitantiæ excuſationem hic prætexere, quum Galenum ſimiarũ, me autem pro uiribus, hominum conſtructionem deſcribere, uel hic brachij muſculus atteſtetur? homines enim illo priuantur, & in ſimijs ad hunc modum obſeruatur. Cute detracta,[o] is quem nos in homine primùm occurrere diximus, pari modo in ſimijs ac hominibus conſpicitur, nullo prorſus alio tectus muſculo. Verùm ſub huius humillima[p] coſta, ſeu latere, ſuper * obliqui abdominis muſculi (quem deſcendentem uulgò dicimus) principium, gracile membraneumq; muſculi initium reperitur, longè ſub papillæ regione conſiſtens. Initium hoc carnoſum euadens, ſed gracile interim permanens, ſub magno illo brachium pectori adducente muſculo, ſurſum obliquè ad humeri articulum porrigitur, eam prorſus, quam Galenus tradidit, inſertionem tentans. Ac proinde neq; huius muſculi inſertio, neque ipſius ductus, niſi magno illo muſculo penitus eleuato, in conſpectum ueniunt: quod non perfunctoriè, ut Galenum intelligas, uenit obſeruandũ. Niſi enim hunc Galeni muſculum, ſuo progreſſu ita occultatum, & tantùm membraneo principio modicè admodum extare cognoueris, erroneus omnino, atq; admodum difficilis quintus de Adminiſtrandis ſectionibus liber ſtatim in ipſa fronte uidebitur, quum is paſsim illum in aliorum, ac proinde etiam in eius, quem nos brachium pectori attrahere diximus, ſuperficie, ſub cute exporrectum, minus rectè tradiderit. Præter hunc, Galenus alium deſcribit[q] muſculum, quem altioris brachij ad pectus ductionis autorẽ eſſe exiſtimat. Iſte profectò in homine nequaquã me fugit: at minimè tamen, ut Galenus autumat, brachium pectori uerſus elatiora admouet: imò ſcapulæ gratia, ut ſcilicet eam ad pectus ducat, creatus eſt: quod & ipſius origo & ductus, ſuiq; tendinis inſertio, luce clariùs demonſtrant.[r] Principium enim ſub[s] muſculo, quem ego brachium pectori accommodare retuli, ſumit, illiq; omnino ſubſternitur.[t] Enaſcitur autem carnoſo principio à ſecunda, tertia, quarta & quinta, nonnunquam (ſed perquàm rarò) & ſexta, ſuperioribus thoracis coſtis, non quidem (etſi Galenus non ſemel aliter affirmet) ubi pectoris oſsi coarctantur, & ex ipſo pectoris oſſe, ſed anteaquàm coſtarum oſſa in cartilaginem pectoris oſsi inarticulandam deſinere incipiunt: nec prorſus recto tramite, rectáue linea enaſcitur, ſed quaſi digitis quibuſdam, ex coſtarũ oſsibus longiùs exortis, procedit. Hinc ad exteriora porrectus, anguſtior & craſsior efficitur, quouſq; ad humeri cum ſcapula articulum, in latum nerueumque[u] tendinem, carne mixtum finiat, quo[x] proceſſus anchoræ imaginem referentis interno lateri implantatur, illic neruoſior euadens, ubi is proceſſus ex ſuo appendice[y] neruoſiorem interni capitis partem emittit, eius muſculi, quem inter cubitum flectentes anteriorem recẽſebimus. Nequaquam autem tendo iſte, articuli ligamentum in homine contingit, ut ſanè, ſed admodum adhuc obſcurè, in caudatis ſimijs, quibus anchoram imitans proceſſus modicè extuberat: deinde nullam ſcapulæ regionem uacare, pręter hunc proceſſum, reperias, cui tendo ille commodè implantari poſsit. Ad hæc, ſi muſculi huius fabricam ad amuſsim perpenderis, proculdubio ſuæ potiſsimùm inſertionis gratia illum exeri aſtrues. Iſtius muſculi fibræ ſeſe non decuſſatim interſecant, quemadmodum[z] muſculi, qui nobis brachium pectori adducere dictus eſt. Quum itaq; hoc ſitu ac figura muſculus iſte à Natura creatus ſit, quî obſecro ad altiora, quàm primi muſculi[a] ſuperior pars, brachium pectori admouebit? Eius enim principiũ longè

Muſculum qui ſcapulã antrorſum agit, à Galeno malè pro brachij motore haberi.

Lib. 5 de Adminiſt. ſect.

à prioris muſculi ſuperiori principio ſuperatur: quum hoc à clauicula, & ſuperiori pectoris oſsis ſede, inſigniter etiam deorſum obliquè feratur: illud uerò ex ſecunda coſta, & tertia, primùm, ut uel elatiſsimè procedat, longeq́; inferiùs habeatur, ac minus obliquum ductum (qui & iam ad[b] ſuperiora ferè pertinet) moliatur. Quamobrem ſi hæc omnia haud ſegniter perpenderis, & Galeno conceſſeris, muſculi[c] inſertionem, quæ è regione humeri capitis in internum ſcapulæ proceſſum perficitur, nonnihil articuli ligamentũ apprehendere: neceſſariò fateberis, eam quam muſculus iſte moliretur brachij adductionẽ, neq; humiliorem, neq; altiorem fieri ea quam à primo muſculo effici, dudum dixi.

Secundus brachium mouentium.
Sive δελτοειδῆ

Vnum igitur[d] muſculum, omnium adductionum brachij ad pectus autorem eſſe cenſeo: &[e] eum qui brachium ad ſuperiora attollit, unum quoque ſtatuo. Eſt porrò hic muſculus carnoſus, uaria etiam, ſed continua principia ſortitus, ac uelut ex diuerſis muſculis (ſi lato ipſius principio, & uarijs inſcriptionibus attenderis) conformatus.[f] Ex media enim clauiculæ parte, ſecundùm ipſius longitudinem, quæ ſcapulam ſpectat, principium ducit, muſculo brachium pectori adducenti[g] contiguus: deinde ex ſuperiori ſcapulæ proceſſu, ſeu ſummo humero,[h] ubi is clauiculæ committitur,[i] & tota quoque ſcapulæ ſpina,[k] prodit, continua ueluti linea, & principio nerueo, quod uix bene pronatum, ilico carnoſum, craſſumq́; admodum & extuberans efficitur. Mox à principio muſculus carnoſus permanens,[l] in anguſtum, tanquam in trianguli uerticem tantiſper porrigitur, donec humero tẽdine amplo, & ex carne neruoſaq́; ſubſtantia mixto, robuſtoq́;, ad humeri oſsis latitudinem, non modicè ſub ipſius ceruice[m] inſeratur. Ipſius inſertio, quæ intus quàm extra neruoſior eſt, non ad amuſsim ſecundùm tranſuerſum perficitur: ſed modicè obliqua ab anterioribus, deorſum in poſteriora nonnihil uergit, nihilq́; minus quàm decliuis, rectá ue (etſi Galenus ſecus atteſtetur) occurrit, qui ipſi eandem inſertionis formam tribuit, cum[n] muſculo brachium pectori adducente, quam ſecundùm rectum, ac humeri longitudinem perfici diximus. Totus itaque muſculus, ſi quis illum obiter intueatur, trianguli imaginem præ ſe fert: ac proinde à Δ ſimilitudine, Græci illum δελτοειδῆ appellarunt: quemadmodum etiam ob id, quòd humeri ad ſcapulam articulo, quem ὦμον uocarunt, inſternitur, illumq́; quodammodo contegit, eundem ἐπωμίδα nominarunt. Ego autem toto ſermonis contextu, muſculum appellabo brachium attollentem, muſculum ue brachium mouentium ſecundum. Cæterùm coſtæ hunc deſcribentes, ita ſeſe habent.[o] Prima, à media clauiculæ longitudinis ſede, ad ſummum humerum contendit, & hinc per ſcapulæ ſpinam, ad eiuſdem uſque baſim. Secunda, à clauicula obliquè deorſum ad inſertionis internum latus ducitur. Tertia, à ſcapulæ baſi, ubi eius ſpina eminere incipit, ad externum latus inſertionis obliquè deorſum in priora contendit. Cæterùm ueteres Græci uidentur & exortum præſentis muſculi cuidam trianguli uertici aſsimilaſſe, quem muſculus uix antea oſtendit, quàm ſuo principio undiq; liberatus, in planum ponitur. Tunc enim principij pars, quæ brachium pectori adducenti muſculo proxima eſt, & deinde quæ ad baſim ſcapulæ habetur, ambæ magis ea principij parte prominent & attollũtur, quæ à ſummo humero pẽdet, & quaſi ualde obtuſum trianguli uerticẽ exprimit. Huius fibræ inuicẽ non aliter uariant, quàm quòd anteriores, quæ clauiculę debẽtur, deorſum obliquè in poſteriora ferãtur: poſteriores uerò, quæ à ſcapulæ ſpina pendent, obliquè in priora deſcendant. Quæ autem à ſummo humero, & ipſius cum clauicula articulo pronaſcuntur, rectà deorſum procurrunt. Quamuis interim nullæ ſe inuicem fibrarum muſculi

Lib. 5 & etiã 1 de Adminiſtrandis ſect.

A notat trianguli, de quo hic agitur, uerticem.

brachium

brachium pectori adducentis ritu, decuſſatim interſecent: etſi tamen ob inſcriptiones nonnullas obliquè ductas, fibræ parumper implicari conſpiciantur. Si itaque muſculi pars, à clauicula principium ducens, in ſe colligitur, brachium ſurſum ad anteriora colli & faciem attollitur. Si uerò fibræ à ſummo humero, & clauiculæ ſede ipſi commiſſa, originem mutuantes, cõtrahuntur, brachium rectà, & in neutram partem uergens, aſſurgit. At ſi poſterior muſculi pars, ex ſcapulæ ſpina prodiens, in ſe conglobatur, ad poſteriora ceruicis, ipſumq́; occiput, brachium uergit. Muſculi huius initia, ex tota amplitudine illorum quæ diximus oſsium non exoriũtur: ſed duntaxat inſtar craſsioris lineæ, undecunq; à prominentiori ipſorum ſede, adeò ut parua omnino initij craſsities occurrat. Neq; id prorſus negligendũ eſt: quum præter hunc muſculum, qui brachium motu proprio attollat, nullus ſit, neque etiam brachium alio egeat, qui eodem cum illo fungatur munere. Quanquam non ignorem, Galenum hîc alios quoſdam deſcribere, at id tam uerè, ut ſibi in decimotertio de Partium uſu, & quinto de Adminiſtrandis ſectionibus, minimè conſtet: cuius loca ſi omnia proſequerer, in nimiam prolixitatem præſens Caput excreſceret. Addam tamen cercopithecis prorſus eandem eſſe ſpeciem muſculi brachium attollentis, cum hominum muſculo. Canes autem, equi, boues, in hoc articulo, non ſolùm in oſsibus, ſed maximè in muſculis & ligamentis, ab hominis conſtructione uariant. [p] Muſculus brachium rectà ad dorſum agens, carnoſus eſt, & craſſus, & inter cæteros huius articuli muſculos utcunq; teres. Oritur autem carneo principio, ex inferiori ſcapulæ baſis [q] angulo, à baſi quidem modicam principij partem aſſumens, ſed inſignem ab inferiori ſcapulæ coſta: ex media enim coſtæ illius longitudine, baſi ſcapulæ propinqua, & ab externa gibba'ue humilioris anguli baſis ſede, continua carnoſáq; origine enaſcitur. Iuxta medium uerò longitudinis coſtæ inferioris, muſculus hic à ſcapulæ oſſe abſcedit: & modicè ſurſum in priora tenſus, humerumq́; accedens, in ualidum, breuemq́;, ſed latum ceſſat tendinem, qui non ſolum forma (quam ad latitudinem & craſsitiem ac inſertionem refero) [r] illius tendini correſpondet, qui ad pectus mouet: uerùm hi duo muſculi in eandem ferè regionem implantantur, in eorum medio interuallum demittentes, cui [s] tendo [t] muſculi inſeritur, quem retrorſum ad ilia brachium mouere, paulo pòſt ſubijciam. Quamuis interim tendo muſculi ab inferiori ſcapulæ coſta pronati, paulo uiciniùs humeri capiti implantetur, quàm illius tendo, quem brachium pectori adigere relatum eſt. Hîc rurſus non me fugit, præſentem muſculum inter brachium circumuertentes à Galeno perperàm recenſeri, atq; ab illo [u] muſculum triangularem, & ſcapulę gibbum occupantem, & mihi in circumuertentium brachium claſſem ponendum, ab ipſo autorem ductus brachij ad dorſum poni. Brachium deorſum trahitur, à [x] magno quodam, latoq́; admodum muſculo, qui à ſpinarum apicibus, quæ à ſexta thoracis uertebræ ſpina, ad oſsis ſacri uſque medium habentur, [y] principium ſumit, omnino inſtar amplæ membranæ tenue, continuumq́ue, ac recta linea pronatum. Verùm ubi muſculos dorſum mouentes id principium perreptauit, eamq́; coſtarum regionem contingit, quę maximè in dorſo, uerſus poſteriora extuberat, carnoſum denſumq́; efficitur: & uniuerſus muſculus ad eum modum auctus, in [z] anguſtum tantiſper procedit, donec tendinem latum & ualidum humero inſerat, ſubter ipſius ceruicem, & ſecundùm ipſius lõgitudinem, in medio [a] tendinis brachium pectori admouentis, & [b] tendinis qui brachium in poſteriora ad dorſum agit. Hic itaq; muſculus etiam triangularis eſt, ſed planè inæqualibus conformatur

p 15 tab. S. 7 tab. M. 3 K. 9 N. 10 R. 11 L. 12 R.

q 5, 6, 3 fi. cap. 21 lib. 1 Y. ſedes autem, unde muſculus prodit, 1 fig. p. & 2 fig. T.

r 4 ta. Q. T muſculi Δ.

s 7 tab. O.

t 10 ta. Θ.

u 11 tab. T.

x 2 tab. T. 10 tab. 6. 1 X. 3 V. 4 ... 7, 9 O. 11 C.

y 10 ta. ab S ad T.

z 2 tab. I, uerſus n. 10 tab. S, T, X uerſus V.

a 4 ta. Q, T muſculi Δ.

b 7 ta. M.

Tertius brachium mouentium.

Lib. 13 de Partium uſu, lib. 5 de Adminiſt. diſſect.

Quartus brachium mouentium. Ani ſcalptor & ſiue Latiſſimus dorſi.

[c] coſtis. Duas enim longiſsimas obtinet: unam, quæ ſecundùm dorſi longitudinem porrigitur: alteram, quæ ab oſſe ſacro, per ilia & inferiorem thoracis partem, ſurſum ad tendinis inſertionem cōſcendit, alterumq; axillæ cauitatis uallum conſtituit. Tertia uerò coſta, cæteris multo breuior, à ſextæ thoracis uertebræ ſpina,[d] ſuper angulum ſcapulæ, quem ipſius baſis humilior pars oſtendit, ad inſertionem tendinis tranſuerſim uehitur. Pro trianguli coſtarum inæqualitate, etiam muſculi fibræ differunt: quæ enim per ilia & ſpuriarum coſtarum extrema ſurſum porrigũtur, prolixiſsimæ, ac minus obliquę ſunt: quæ uerò ab inferiorum uertebrarum thoracis ſpinis enaſcuntur, breuiores ſunt, & tranſuerſim magis prorepunt. Muſculus iſte, motus brachij deorſum opifex eſt, non quidem id ſimplici motu, ſed uario, pro fibrarum diſcrimine, præſtans: quandoquidem prout ſuperiores fibræ, aut inferiores in ſe colliguntur, contrahuntur´ue, ita quoq; deorſum, nunc ad ſuperiora, nunc ad inferiora, brachium uerſus dorſum deprimitur. Porrò muſculum hunc, dum ſcapulæ humiliorem[e] tranſcendit angulum, fibris quibuſdam ſcapulæ committi, atq; ipſi aliqua inſigniori apprehēſione adnaſci, Galenus ſcriptum reliquit: deinde non modò brachium duntaxat ab hoc muſculo moueri aſſeruit, imò etiam illum inſertionis huius beneficio, detractionis ſcapulæ ad inferiora autorē eſſe commemorat. Profectò etſi quàm maximè uerear, Galeni placitis obuiam ire, & lubens hoc Capite ſaltem unicum muſculum citra controuerſiam plenè deſcribere optem: haudquaquam tamen, ut res ſeſe habet, hîc ſubticere queo. Præſens enim muſculus, dum humiliorem ſcapulæ baſis angulum integit, ſcapulæ oſsi, non niſi muſculorum, qui ab illo pronaſcuntur, interuentu, contiguus uiſitur: neutiquam autem oſsi connatus, ut neq; etiam, cui incumbit ibidem muſculorum regioni, aliqua peculiari inſertione committitur, connaſciturq;. Non enim aliter inibi ſubditis adnectitur muſculis, quàm muſculis dorſum mouētibus, & thoracis & abdominis, qui huic muſculo nō minus quàm illi ſcapulam occupantes ſubſternũtur. Quum itaq; muſculus hic nullā in ſcapulam moliatur inſertionem, proprio etiam motu unà cum brachio eam nequaquam, ut Galenus opinabatur, deorſum uellit. Et ſi illum tota ea ſede, qua angulo ſcapulæ ſuperuehitur, ſcapulæ innaſci, aut quouis tandem pacto ualidius hærere aut necti darem, id tantum mehercules tranſuerſis perficietur fibris, illis inquam, quæ in elatiſsima ſuæ originis ſede habentur, & à ſextæ, ſeptimæ, octauæ, nonæ & decimæ thoracis uertebrarum ſpinis dependent, quæ ſanè non deorſum ſcapulam mouerent, ſed rectà ad dorſum. Quod Galenus facilè animaduertiſſet, ſi ſedulò præſentis muſculi initium obſeruaſſet. Nam etſi in quinto de Adminiſtrandis ſectionibus libro obiter ſcripſerit, muſculum hunc ex ſpinis uertebrarum, præcipuè autem quibus ſpuriæ coſtæ coarctantur, principium ducere: attamen (ut ſibi undique pulchrè conſtat) iſtum muſculum inibi exortus ſui uerticem aſſumere tradidit, ubi[f] ſecundus noſter ſcapulam mouentium muſculus ceſſat, cuius inferiorem partem Galenus demiſsiorem humiliorem´ue muſculum uocat poſteriorum ſcapulam mouentium, quemq́ue in quarto de Adminiſtrandis ſectionibus libro, ad duodecimæ uſque thoracis uertebræ ſpinam pertingere affirmat: etſi interim homini ad octauæ propemodum thoracis uertebræ ſpinam terminetur, ſuoq́ue etiam fine, notatu digno interuallo brachij muſculo incumbat, cuius modò hiſtoriam inſtituimus. Quia autem de ſcapulam agentibus muſculis, peculiari pertractabimus Capite, ad brachij motuum opifices, qui adhuc reliqui ſunt, ſermonem iam opportunè reflectemus, inter quos

Lib. 13 de Partium uſu, & 5 de Adminiſt. diſſect.

Muſculus alius, quo ſimiæ & canes abundant.

Galenus

Galenus alium enumerat muſculũ, eiuſdem ferè functionis, cui nuper dictus *Lib. 1 & 5 de*
præeſt, gratia efformatum, ut ſcilicet brachium deorſum trahat: atq; hunc qui *Adminiſt. diſ-*
dem latum amplumq́; eſſe recenſet, ſed tenuem interim. Membranam enim, *ſect. & 13 lib. de Vſu part.*
quam nos carnoſam uocamus, fibris carneis augeri narrat, quum primùm ilia
contingit: ac fibras has ſurſum tenſas, carnoſiores tantiſper effici tradit, donec
g 3 tab. F. membrana ampli & tenuis[g] muſculi naturæ, quem buccas mouere diximus,
reſpondeat, humeroq́; implantetur. Deinde hunc muſculum Galenus omnes
qui illum præceſſerunt latuiſſe, atq; ab ipſo in ſimijs inuentum, nuſquam non
iactitat. Ego profectò in ſimijs & canibus, plurimisq́; quadrupedibus ipſum
obſeruaui, non tamen in omnibus æquè latum, carnoſum'ue. At in ſimia (ut
id priuatim dicam) ad hunc modum mihi apparuit: Membrana carnoſa, ſe-
cundùm ſpinæ totius longitudinem firmiùs ſubditis organis, quàm alibi con-
naſcitur, haud aliter, quàm ſi ex ſpinarum apicibus, tanquam ex oſsibus aut car
tilaginibus, principij ſui portionem, aliorum ligamentorum modo educeret.
Verùm in ea ſede, qua membrana è regione quinq; lumborum uertebrarum
conſiſtit, iliumq́; os cõtingit, carneis, ſed tenuibus rarisq́; fibris adaugetur: quæ
ſurſum obliquè uerſus axillam prorepẽtes, ac ex lata baſi ſenſim in arctum col-
lectę, muſculum amplum, at tenuem exprimunt, qui in mucronem deſinens,
h 14 tab. A. obſcurè, uixq́; admodum, in humerũ implantatur, tendini eius[h] muſculi con-
tinuus, quem brachium pectori adducere cõmemoratum eſt. In canibus ma-
nifeſtam inſertionẽ in humerum non oſtendit, & uidetur muſculi brachium
pectori adducẽtis tendini aliquo pacto admiſceri, aut potius propriæ eius mu
ſculi membranæ adnaſci. In equis quoq;, bobus & ouibus, & id genus animali-
bus, admodum euadit conſpicuus. unde etiam conſulo, illum in boue potiſsi-
mùm perpendi: quod fiet promptiſsimè, ſi excoriati bouis axillam inſpexeris.
Apparebit namq; is amplus, & conterminis ſedibus rubicundior: illiusq́; maxi
mam portionem ablatam eſſe cõperies, quam lanij cuti adnatam relinquunt,
eo quòd carnoſam membranam unà cum cute auferre inter excoriandũ con-
ſueuere: atq; ideo etiam tantam præſentis muſculi partem, quanta nondum
prorſus, & inſigniter carnoſa apparet, auferũt. Quapropter etiam iuuabit, ex-
coriantes lanios uidere, qui longè acutiori cultello, maioriq́; mora in axillis cu
tem adimunt, quàm in reliquo corpore, ubi membranã unà cum cute à ſubdi
tis corporibus ſeparant. Non inutile quoq; erit, excoriatam cutem iubere tibi
exporrigi, ut & cuti eorum muſculorum portionem adhuc adnatam contem
pleris: obſeruesq́;, huic muſculoſæ carni paulo rectiores fibras intertextas eſſe,
i 10 tab. Θ. quàm amplo illi[i] muſculo, quem brachium deorſum ad ſpinam mouere teſta
mur. Atq; hæc in ſimia, & quæ proximè nominata ſunt animantibus didici: at
in homine me eiuſmodi quid reperiſſe, nequeo affirmare, quantumuis rectè
cutem ab adipe, & quum obeſius accidit corpus, adipem à membrana carno-
ſa, & membranã à ſubditis illi muſculis, per totum thoracem abdomenq́; non
laceram ſemper diſſecem. Qui brachium circumagunt, tres mihi conſtituun-
tur muſculi, omnes ex ſcapula ducentes originẽ, & latis tendinibus, articulum
k 11 tab. H, continentibus ligamentis implantati.[k] Primus itaq;, qui ordine brachium mo *Quintus bra-*
H. 13 X. 6 uentium quintus haberi poteſt, ſcapulæ[l] ſinum occupat, qui inter ſuperiorem *chium mouen-*
K. 7, 10 L. ſcapulæ coſtam, & eiuſdem ſpinam, ſeu ſuperioris proceſſus ſui radicem uiſi- *tium.*
11 G. tur. Procedit enim à ſcapulæ baſi: & omnino carnoſus, totum, quem diximus,
l 3 [illegible] cap. ſcapulæ ſinum implet, oſsi ſemper ualidè, ac ſi ab ipſo toto progreſſu enaſcere-
21 tab. 1 b, c. tur, connatus. Quum uerò ad ſuperiorẽ ceruicis ſcapulæ ſedem pertingit, ſub
m 5 tab. c [illegible] 4, b. [m] ligamento ualidiſsimo, ſummum humerum interiori ſcapulæ proceſſui col-

 ligante,

ligante,in anteriora contendit: & in amplum ualidumq́; ceſſans tendinem,humeri ad ſcapulam articulũ ſuperat,eius articuli ligamento pertinaciſsimè,obliqua quodammodo inſertione implantatus. Eſt itaq; muſculus hic oblongus, & exteriùs gibbus: intus autem illi reſpondet ſinui, ſeu cauitati, quam implet. deinde fibras ſecundum ſui longitudinẽ exporrectas habet: quæ ſi brachium attollentis[n] muſculi fibris conferantur,tranſuerſæ prorſus exiſtunt.Huius muſculi Galenum non meminiſſe opinor, niſi fortè inter brachium attollentes (quos uarios, neq; ſemper eoſdem recenſet) illum reponat: quamuis ipſi brachij ad ſuperiora cõtractio,quam obſcurè uerſus anteriora molitur, præcipuè demandata non ſit. Deinde Galeni deſcriptionum nulla illi congruit, etiamſi ſcapulæ eminẽtiori coſtæ quendam exporrectum obiter narret: quem ſi quis hunc noſtrum eſſe dixerit, non tamen ipſi inſignem cum brachium attollẽte muſculo connexum (imò uix contactũ) tribuere poterit. [o] Sextus brachium mouentium muſculus admodum eſt carnoſus, ac concauam internamq́; ſcapulæ ſedem opplet,ex[p] baſi totius ſcapulæ carneam originem deducens, & in trianguli[q] uerticem,ad ſcapulæ formam tãtiſper arctatus,dum ad interiorem articuli regionem pertingat,cui amplo tendine quaſi in ſemicirculum implantatur,brachium introrſum circumuertens. Huius muſculi ſuperius latus[r] illi admodum continuum exiſtit,quem poſtremò recenſui: adeò ſanè,ut niſi diligenter animũ adhibueris,uterq; unus eſſe tibi apparebit: ſextumq́; muſculum ad[s] elatiorem ſcapulę coſtam,inflexionem in poſteriora feciſſe, atq; ita portionem gibbæ ſedis ſcapulę etiam occupare,& eum quem quintum uocauimus, conſtituere aſſeres. [t] Septimus uerò brachium mouentium muſculus ille eſt, quem Galenus decimotertio de Partium uſu (nam quinto de Adminiſtrãdis ſectionibus,omnes à ſcapula in humerum porrecti muſculi mirè confunduntur, & præſens muſculus ferè inter brachium attollentes inibi recenſeri uidetur) brachium retrorſum ad dorſum agi credidit:[u] illum enim,qui uerè id munus præſtat,quemq́; inter huius Capitis muſculos tertio loco recẽſui, Galenus circumuertẽtis ad exteriora uice deſcripſit.Cæterùm hic ſeptimus muſculus, cuius ope brachium ad exteriora circumagi ſcio,uniuerſum ſcapulæ gibbum, [x] quod ſub ipſius ſpina habetur,implet.[y] Exoritur enim carnoſus ex ſcapulæ baſi: deinde arctior ad ſcapulæ formam[z] redditus, tandem articuli ligamento, tendine amplo,at breui,tanquam in ſemicirculum extrinſecus inſeritur,ita ut trium muſculorum brachium circumagẽtium tendines, in orbem quaſi uniuerſum articuli ligamentum amplexentur,& qua ratione ſinguli ſuis fungantur munijs,facilè demonſtrent.

Sextus brachium mouentium.

Septimus.

MVSCVLORVM BRACHIVM MOVENtium adminiſtratio. Caput XXIIII.

SI hactenus ad brachium mouentes uſq; muſculos, cęteros diſſectionis noſtrę ſerie,& in primis[a] latum illum,qui buccarum motibus præeſt, carneaq́; membrana efformatur, adminiſtraueris, cutem quoq; ex ſuperiori ſcapulæ parte, & pectoris elatiori ſede ademiſti: ac proinde hæc à brachio,abdomine,& uniuerſo thorace,uſq; ad femora & nates,nunc ita cum adipe auferetur, ut carnea membrana illæſa,corpori adnata maneat. Quod profectò, niſi laborum ſis patiens, diſcendiq́; cupidus, moleſtè perfeceris: cum tot ſectionibus cutis prorſus aliter liberanda ueniat,quàm ſi carnoſam membranam unà cum cute adimeres. Ablata cute,

Muſculi, quem carnoſa membrana in ſimiarum & canũ axillis conſtituit, examen.

cute, unam rurſus lineam, à media pectoris regione, ad pubis uſq; os, in membrana carnoſa duces: & deinde aliã à pubis oſſe tranſuerſim, ſecundùm coxendicis articulum, ad ſacri oſsis uſq; ſpinam: & tertiam à ſummo humero, aduſq; mediam brachij regionem. His ductis ſectionibus, membranam carnoſam hamulo aut unguibus apprehendes, & ab uniuerſo thorace & abdomine auferes, ipſam interim glandulis, quæ in axillis habentur, adhuc connexam ſinens. Auulſa itaq; ad axillæ uſq; cauitatem membrana, hæc ad lucem extendẽda eſt: ac diligenter animaduertendũ, num ea ſub axillis in carnoſum degeneret muſculum, à lumbis & ſpurijs coſtis (ut Galenus docuit) incipientem. Verùm interim ſedulò cauebis, ne eò ruditatis uenias, ut adeps, qui in thoracis lateribus, totoq; dorſo occurrit, carnis loco tibi imponat. Vidi enim quoſdam tam rudes, ac in ſimilaribus partibus dignoſcendis adeò negligenter uerſatos, ut primo intuitu adipem dorſi, carnem eſſe arbitrarentur, quòd multo magis illum hîc, quàm alibi propter incubitum rubere cernerent. Quando enim cadauer longo morbo non extenuatum, una atq; altera die dorſo incubuit, tota incubitus ſedes, quaſi inflammatione obſeſſa rubet, atq; ideo & eius ſedis adeps. Cæterùm uniuerſa iam membrana à corporis trunco & media brachij regione liberata, brachium pectori adducentem[b] muſculum aggredieris, ante omnia perpendens, num alicubi promineat ille gracilis muſculus, quo caudatę ſimiæ donantur, quiq; à mamillarũ regionibus ſurſum obliquè fertur. Verùm quum iſto homines deſtituuntur, iam muſculi brachium pectori adducentis caput, à clauicula, & tota oſsis pectoris regione, ipſiq; inſertis cartilaginibus, nouacula aut cultello abrades, ac hamulis aut ſummis digitis apprehenſum, ad humerum uſq; à ſubiectis corporibus ſeparabis. Dum uerò muſculi huius caput nouacula liberas, accuratè ſtudendum eſt, ne quid aliud unà cum illo auferas. In canibus enim ac ſimijs, uerarum coſtarum cartilaginibus[c] muſculus obtenditur, quem ferè[d] recti abdominis muſculi partem eſſe dicemus, & qui à Galeno uice proprij thoracis muſculi habetur, quemadmodum in muſculorum thoracem mouentiũ enarratione dicturi ſumus latiùs. Nunc autem eius memini, ut etiamſi ego in homine illum minus reperiam, ſtudioſi tamen ipſum obſeruare conentur: cõmilitonesq; inter diſſecandum ſeſe admoneant, eiuſmodi muſculum ex Galeni ſententia hîc latêre, ac proinde non oſcitanter muſculum brachium pectori adducentem oportere ſuo principio liberari, aut liberatum, non deberi negligenter abijci. Neq; huic ſolùm animus accommodandus eſt, uerùm & illi, qui in ſimijs ſub muſculo brachium ad pectus mouente occultatus, ad articuli ligamentum exporrigi aliter atque in hominibus dicebatur. Cæterùm magnum hunc pectori brachium adigentem muſculum in præſentia humero adhuc appenſum relinquens, ad reliquos brachij accedes: quos commodè adminiſtrare nequis, niſi prius ablato[e] muſculo, qui ab occipitij oſſe procedens, per totam ceruicem extenditur, &[f] toti ſcapulæ ſpinæ, ſummoque humero, unà & huic proximæ clauiculæ[g] ſedi inſeritur, quique hinc per ſcapulæ gibba & baſim deorſum protenditur, donec mucrone ſuo octauæ thoracis uertebræ ſpinæ committatur. Eſt enim muſculus iſte ab occipitio, ad octauam uſque thoracis uertebram, ſpinarum apicibus quodammodo connexus, ab ipſisque principium ſumit. Verùm de hoc muſculo, & cæteris ſcapulam mouentibus, poſtea agemus. nunc autem obiter eius mentio incidit, quòd poſteriores brachium mouentes conſpici aptè nequeant, niſi ille à ſpina & occipitio ad ipſius uſque inſertionem liberatus fuerit. Adminiſtratur uerò nouacula aut cultello, ſecundùm ſpinæ

Primi brachiũ mouentiũ muſculi adminiſtratio.

b 3 tab. Δ.

c 5 tab. Δ [illegible]
d 5 tab. Δ.

Lib. 6 de Adminiſt. conſect.

Adminiſtratio ſecundi ſcapulam mouentiũ, ut reliquos brachij ſcitè aggrediaris.

e 9 tab. [illegible] ubi muſculus iſte plenè circumſcribitur.
f 2 ſi cap. [illegible] G, I, K.
g [illegible] fig. cap. [illegible] lib. [illegible] uer. [illegible] Q.

dorſi longitudinem facta ſectione, quę muſculum illum duntaxat ad ſubiecta uſq; uulneret: deinde altera ſecundùm occipitiũ eſt ducenda, quæ ibidẽ etiam muſculi principium ab occipitij oſſe liberet. At ſi fortaſsis ſubiectum aliquem muſculum illis ſectionibus uitiandum metuis, buxeum cultellũ exterioribus muſculi lateribus ſubdes, illi ſcilicet lateri, quod ab occipitio ad clauiculam fertur: & deinde illi, quod à ſummo humero, ſeu clauicula, ad octauæ thoracis uertebræ ſpinam deſcendit. Cultello enim lateribus indito, & ſurſum deorſumq; acto, à ſubditis muſculis illum ſcapulæ muſculum abſcedere coges, atq; ipſius neruei principij craſsitiem facilè tunc coniecturabis, muſculumq; à ſubſtratis corporibus iam liberatum, paruo negocio ad ipſius inſertionem perduces. Verùm rurſus ſub hoc, uti etiam in peculiari huius muſculi enarratione audies, obſeruandũ eſt, ne unà cum ipſo muſculus ab occipitio in ſcapulam procedens auferatur, quem Galenus ſcapulã quoq; ſurſum trahere prodidit. Neq; hoc eò dico, quaſi homines hunc cum ſimijs cõmunem haberent: uerùm ut non perfunctoriè, an illo quoq; homines donẽtur, animaduertas, & ſimia administrationi ſimul adhibita, hæc noſtra cum Galeno (ſi modò diligens Naturæ ſis admirator) conferas: neq; etiam canibus hic confidas, qui quemadmodum equi, & boues, & cętera quæ clauiculis carent animalia, plurimùm in brachium & ſcapulam mouentibus muſculis, à ſimijs uariant. Quæ adhuc alium inſuper habent muſculum, ab externa ſede tranſuerſorũ proceſſuum quatuor primarum ceruicis uertebrarum enatum, & in ſcapulæ ſpinam inſertum, quo homines etiam carent: eſſet tamen & iſte quoq; in hominibus, ſi reperiretur, iam diſſecandus. In ſimijs igitur, tribus his ſcapulam attollentibus muſculis ad ipſorum uſq; inſertionem poſt liberata eorundem principia deductis, in homine autem unico duntaxat, quem is tantum ex tribus illis ſimiarũ muſculis obtinet, uerſus inſertionem perducto,[h] muſculum, cuius beneficio brachium eleuamus, aggredieris, eius caput ab uniuerſa ſcapulæ ſpina, ſummo humero, & clauiculæ media ſede, nouacula aut cultello proximè oſsi adiecto abſecans, donec illum tranſuerſam in humerum inſertionem moliri conſpexeris. Poſteaquàm uerò huius muſculi triangularem figuram, & ſui capitis, quod iam obtuſum trianguli uerticem oſtendet, formam perpenderis, non ſolùm in ſuperficie is undiq; eſt intuendus: ſed ſumma diligentia inquirendum uenit, num tota illa moles, articulum exteriùs integens, quamq; nos unius muſculi loco habemus, plures muſculi ſint, mutuò ſibi incumbentes: quemadmodum Galenus in quinto libro de Adminiſtrandis cõſectionibus uidetur innuere, immeritò, uti aliàs ſæpius, ueteribus diſſectionis profeſſoribus (qui in hominum cadaueribus ſeſe exercebant) neſcio quam oſcitantiam imponens. Examinabis itaq; uniuerſum muſculi principiũ, ac quomodo craſſeſcat, carnoſusq; ſenſim muſculus efficiatur, conſiderabis: ac inſuper tendine etiam (qui ſimplex eſt) examinato, per tranſuerſum undiq; muſculum hunc diuides: ut aliquando fatearis, illum nihil minus quàm duplicatum eſſe, neque illam referre ſpeciem, quam[i] tres primi, ab ilium oſſe enati, & femoris motibus famulantes muſculi, ſimul mutuò incumbentes, pulchrè exprimunt. Cæterùm duobus primis brachium mouentibus muſculis ab humero abſectis,[k] muſculũ, qui brachium deorſum mouet, à ſubditis illi partibus ad inſertionem uſq; liberabis. quod factu eſt facillimum, ſi ſecundùm ſpinæ longitudinẽ, à qua principium aſſumit, lineam duxeris, quę membraneũ ipſius principium duntaxat perſecet. Quum itaq; principiũ liberaueris, hamulo aut digitis id apprehendes, uniuerſum muſculum retuſiori nouacula à ſubditis muſculis ſeparãs. In hac adminiſtratione,

Adminiſtratio ſecundi brachium mouentium.

Quarti adminiſtratio.

h 4 tab. 10 tab.

i 9 tab. 10 tab. 11 tab. k 11 tab.

qualiter

l 10 tab. Y. [l] qualiter muſculus iſte baſis ſcapulæ humiliorem angulum tranſcendat, ſcapulæq; adhæreat, contueberis: & deinde, ſi principium ipſius uariè ad originis locum protenderis, manifeſtè quo modo hic muſculus brachium detrahat, & nihil minus quàm ſcapulam primariò moueat, addiſces. Porrò quum lineam illam moliris, qua eius muſculi principium à ſpinarum apicibus liberas, cauendum ſanè eſt, ne unà quoq; diſſeces [m] initiũ abdominis muſculi obliquè aſcendentis: & deinde [n] illius, qui tranſuerſim à ſpinis quoq; uertebrarum enatus, in decimam & undecimam thoracis coſtas inſeri dicetur. *m 11 tab. 4b.* *n 11 tab. 3.* Quapropter ſi tuis manibus parum fidis, idem in hoc muſculo tentabis, quod in illo experiendũ probauimus, qui [o] ſecundus ſcapulam mouentiũ nobis numeratur: *o 9 tab. 5, 3.* ut ſcilicet protenſam manum, aut buxeum cultellum externo muſculi lateri ſubdas, atq; illum tranſuerſim ſurſum deorſumq́; actum, tantiſper moueas, donec ad ſpinarum uſq; apices muſculũ à ſubditis organis diuiſum eſſe conieceris. hac namq; ratione principij ſui membranei craſsitiem promptè cognoſces, & quàm altè cultellus aut nouacula ad hoc ſeparandũ immitti debeat, exquiſitè intelliges. Verùm omnino opportunè feceris, ſi ſtylum aliquem longiorem, rotundoq́; ornatum tuberculo, ſub muſculi principio rectè protenderis, & ſenſim cultello ſub muſculo ad ſtyli latus demiſſo, principium diuiſeris, cultelli ſemper acie extrorſum ducta, & leuiter obliquata, ſurſumq́; ſemper cum ſtylo protuſa, ad eum ferè modum, quo chartã diuidimus. niſi etiam eo artificio uti uelis, quod eruendis è ueſica calculis adhibemus, quum ſiphonem inſtar dimidiæ canalis effictum, ueſicæ ceruici indimus, ut dein in eius cauitatem ſectio moliatur, eo prorſus modo, quo piloſi ſerici textores ſericum in pilos diuidunt: his enim rationibus omnia pulchrè diuiduntur, quæ ſecundùm ſtyli longitudinem diſſecanda, in poſterum ſubinde audies. *p 10 tab. 3.* Quando igitur [p] muſculum, quo brachium decliue agitur, ad humerum perduxeris, tendinem ipſius ab humero liberabis: *Tertij adminiſtratio.* ac demum [q] muſculo retrorſum brachium trahenti te accingẽs, ipſius initium ſimiliter ab humiliori ſcapulæ coſta abſcindes: *q 9 tab. S.* & accuratè indagabis, num Galenus ueriùs huic circumuertendi munus attribuerit, quàm nos [r] muſculo gibbam ſcapulæ ſedem occupãti. *r 11 tab. T.* Poteris itaq; tertium brachij motuum opificem muſculum, tam diu humero appenſum relinquere, donec illum qui ſcapulæ gibbũ opplet, & ſeptimus nobis enumeratur, à ſcapula ad articuli uſq; ligamentum abraſeris, *Septimi.* *s 11 tab. H, H.* ut ſcilicet eo ueriùs ſingula expendas. [s] Muſculum, qui ſcapulæ cauitati incumbit, quæ inter ſpinam & ſuperiorem ipſius coſtam uiſitur, à ſcapula ad ipſius uſq; inſertionem derades duabus lineis, una per ſpinæ ſcapulę ſuperius latus, altera ſecundùm elatiorem eiuſdem coſtam, ductis. *Quinti.* Brachium circumagentium [t] muſculus, qui internam ſcapulæ ſedem ſibi uendicat, *t 7 tab. T.* *Sexti.* non niſi priùs ſcapulam ſectionis ſerie à clauiculis ſolueris, cõmodè ſe ſpectandum offert. Verùm quia integris adhuc ſcapulam mouentibus muſculis, inopportunè hanc à clauicula ſeparaueris, aut etiam unà cum clauicula à thorace ipſam præter rationem modò ſeiungeres, ab eius muſculi, quem ordine brachium mouentium ſextum eſſe retuli, adminiſtratione tantiſper temperabis, dum ſectionis ſerie cauum ſcapulæ tibi occurret, & muſculum hunc ex illo promptè deradere queas. *u 7 tab. L.* Conduxerit quoq; interdum & [u] quintum brachium mouentium muſculum hucuſq; reſeruare, ut quî ſexto continuus ſit, pulchrè & commodè perſpiciatur.

DE

DE LIGAMENTIS HVMERI AD ſcapulam articuli. Caput XXV.

PRIMO libro[a] rotundum magnumq́; humeri caput, & non admodum latum, neq; inſigniter profundum ſcapulæ[b] acetabulū (propter uarios, quos brachio obimus, motus) meritò extructa eſſe retuli. Ne autem laxus adeò articulus malè cuſtodiretur, & humerus quouis ferè motu ſua ſede excideret,[c] proceſſus quoſdam ſcapulæ, & uaria deinde ligamenta, inuicem oſſa colligātia, Naturam produxiſſe ſubiunxi. Cæterùm quum iam articulum quodammodo munientes proceſſus, ac plerosq; hunc ſtringentes[d] muſculos abſolui, tempus ſanè poſtulat, ut articuli etiam ligamēta ſeriatim nunc pertractem. Tria itaq; robuſta humerum in ſcapulæ acetabulum connectunt ligamenta, præter commune, omnes articulos inſtar mēbranæ, nunc tenuioris, nunc craſsioris ambiens uinculum.[e] Quod igitur amplum & membranoſum eſt, omnibusq́; articulis commune, orbiculatim ex ſupercilijs ceruicis ſcapulæ principiū aſſumit, ac totum articulum ambiens, in radicē interni capitis humeri primùm inſeritur: & deinde totius exterioris capitis amplitudini, ac utriuſq; ceruici implantatur. Aliorum uerò trium[f] duo quidem ad amuſsim inſtar neruorum teretia uiſuntur,[g] tertium uerò nonnihil amplum. Enaſcitur autem[h] primum ex[i] apice interioris proceſſus ſcapulæ: & hinc procedens, internis anterioribusq́;[k] partibus exterioris humeri capitis circuntenditur, ualidiſsimè huius capitis ſedis impreſſioni adnatum.[l] Alterum uerò, quod craſsius maiusq́; iſto eſt, ex ceruicis ſcapulæ ſuperiori[m] parte, ubi ſummo humero ſubmittitur, ortum ducit: & interius humeri caput ſuperans, inſeritur toti illi exterioris capitis[n] regioni, quæ ad externum latus eius ſinus extuberat, qui exteriori[o] capiti muſculi cubitū flectentium anterioris uiam præbet. Huius ligamenti anterius latus, poſteriori primi ligamenti connaſcitur lateri,[p] ac ſimul ambo uelut tranſuerſum ligamentum efformant, caput dicti nunc muſculi in ſuum ſinum ſeruans.[q] Reliquum uerò tertium, ex eadem cum ſecundo regione principium nanciſcitur: ac obliquè hinc porrectum, inſeritur in totam poſteriorem exterioris capitis humeri[r] ſedem, adèò ut præſens ligamentum poſteriorem articuli ambiat regionem: ut enim amplum obtinet principiū, ita quoq; ampliorem molitur in humerum inſertionem. Cæterùm præter hæc tria, quæ præcipuè humerū, ne deorſum extrorſumq́; ab acetabulo ſcapulę labatur, continent, aliud eſt adhuc[s] ligamentum, humerum ſurſum & in anteriora, ad mediam nimirum inter ſummum humerum, & interiorē ſcapulę proceſſum, ſedem luxari prohibens: hoc enim ſimiliter ualidum, ab interiori proceſſu ſcapulæ, ſurſum obliquè ad ſummum humerum porrigitur, articulum humeri cum ſcapula nuſquam contingens. Atq; huic eidem muneri ſubſeruit[t] nerueum caput anterioris cubitū flectentium muſculi, quod ab eminentiſsima ſcapulæ acetabuli ſede enatum, inter articuli ligamēta humeri caput tranſcendere, illiusq́;[u] ſinui incumbens, deorſum ferri audies. Horum quoque ligamentorum adminiſtratio, non niſi ſcapulam mouentibus muſculis, & cubitum flectentibus diſſectis, aggredienda eſt, quæ tunc cultellis paruulis, ſed acutioribus celebrabitur. atq; omnium primùm id ſecandum ueniet, quod ex interiori ſcapulę proceſſu exoritur: deinde alia duo peculiaria, ab ipſorum radice ea liberans, uſque ad humerum ſingula deduces. Neque hîc interim oſcitanter animus adhibendus erit, ne quum ſecundum ligamentum aggredieris, unà quoq; caput exterius cubitum flectentiū muſculorum

Ligamenta humerum ſcapulæ connectētia.

Cæteris articulis commune.

Tria propria.

Primum.

Secundum.

Tertium.

Ligamen ab interiori ſcapulæ proceſſu in ſuperiorem pertinens.

LIGAmentorum adminiſtratio.

a Hæc ſeriatim petes ex 1 & 2 fi. cap. 23 lib. 1 A, B, C, D, E, F, G.
b 2 fi. cap. 21 lib. 1 A, B.
c 1 fig. ultimarū lib. 1 μ, λ.
d magna ex parte qui brachium mouēt.
e Id quum nulli obtineat craſsitiem, ſecus delineari nequit, quam illic occurrit, ubi in tabulis oſſa detecta ſpectantur, ac 8 tabula.
f 5 tab. d & e.
g 13 ta. V.
h 5 tab. d.
i 5 tab. k.
k 1 fi. cap. 23 lib. 1 D.
l 5 tab. c.
m 1 fi. cap. 21 lib. 1 A.
n 1, 2 fig. cap. 23 lib. 1 E, itaq; H figuræ.
o 6 tab. muſculi ∂.
p 5 tab. f.
q 13 tab. V.
r ab E ad F 2 fi. cap. 23 lib. 1.
s 5 tab. a, b ad c.
t 6 tab. caput muſculi θ.
u 1 fi. cap. 23 lib. 1 H, I.

lorum anterioris præſcindatur, niſi fortaſsis antea ademptum unà cum toto muſculo eſſet. Porrò ligamentum ab interiori ſcapulæ proceſſu, in ſummum humerum pertinens,[x] muſculo brachium attollente ablato, citra ſectionem euadit conſpicuum.[y] Illud uerò, quod ſcapulæ acetabuli cauitatem aliquando auget, diuiſo prorſus articulo, in conſpectum uenit.

DE MVSCVLIS SCAPVLAM MOuentibus. Caput XXVI.

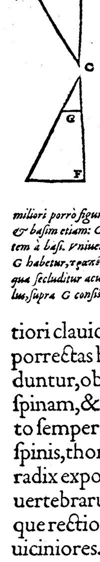
SCAPVLA iiſdem quo brachium agitur motibus, ſi illum duntaxat exceperis, quo id circũuerti diximus. Hanc itaq; pectori admouet triangularis[a] muſculus, illi ſubſtratus[b] muſculo, cuius beneficio brachium pectori adducimus. Eſt namq; hic primus ſcapulæ muſculus, quem in uigeſimotertio Capite ex ſecunda, tertia, quarta, quinta, & interdum ſexta, ſuperioribus thoracis coſtis, paulo antequàm in cartilagines illæ ceſſant,[c] principiũ aſſumere, ac ualde à Galeni deſcriptionibus uariare docui. adeò ut hîc neq; ipſius ſubſtantia, quæ tota, niſi iuxta breuiſsimum tendinem, carnea eſt: neque[d] inſertio, quam in interius latus anchoram imitantis proceſſus molitur: neq; fibrarum ductus, qui ex amplo principio in obtuſum uerticem, nuſquam interſectæ feruntur, diffuſiùs recenſenda ueniant. Si itaq; huius muſculi altiores fibrę contrahantur, elatiùs ſcapulam pectori admouent: inferioribus uerò in ſe contractis, uerſus pectus demiſsiùs ſcapula adigitur. At totius muſculi fibris, aut medijs potius laborantibus, ſcapula in neutram partem declinans, pectori adducitur. Quanquam interim ſcapula pectoris oſsis ſummo, aut mucronatæ cartilagini non æquè atq; brachium adducitur, quod inſignibus in motu differentijs, nunc pectoris elatiori ſedi, nunc demiſsiori admouetur,[e] quemadmodum ipſius quoq; muſculus elatiùs & demiſsiùs ipſo ſcapulæ muſculo initium ducit. Porrò ſcapulam ſurſum ad caput ualidi attollunt muſculi: ſiquidem & ipſa grandi mole conſtat, plurimamq́; ipſi carnem adnatã ſuſtinet.[f] Primus eſt, quem ante aliquot brachium mouentes muſculos diſſecandum diximus, quiq́; oritur ab occipitij oſſe tranſuerſa[g] linea, ab eius oſsis medio, uerſus auris radicem porrecta, & cuius externum latus ab auris pinnula tantum remouetur, quanta ipſius muſculi ab occipitio exortus eſt longitudo. Si enim occipitij interuallum, quod ab ipſius medio ad aurem pertinet, in duas æquales regiones diuiſeris, earum unam, quæ occipitij medio uicinior eſt, præſentis muſculi principium (quod carneum, ſed tenue interim exiſtit) occupare intueberis. In occipitij medio dexter muſculus ſiniſtrum contingit: ac ambo inuicem iuncti, unaq́; ueluti ex ſpinarum uertebrarum apicibus[h] principium ducentes, per ceruicis thoracisq́; ſpinam, uſq; ad octauam thoracis uertebram protenduntur. Dexter (idem de ſiniſtro intelliges) qua quodammodo ex ſpinarum apicibus enaſcitur, membranoſus tanta ferè amplitudine apparet, quanta uertebrarum in ſuo latere eſt[i] latitudo: reliqua uerò tota regione carneus (ſi unicum duntaxat[k] locum exceperis) conſpicitur, quem paulo pòſt explicabimus. Duæ itaq; huius muſculi iam enarratæ ſunt lineæ, quarum una ſecundùm occiput, altera ſecundùm ſpinas fertur. Præter has autem, aliæ duæ obliquæ ſunt:[l] una ex termino tranſuerſæ lineæ, quo aurem ſpectat, obliquè deorſum uerſus anteriora tantiſper protenditur, quouſq; latiorem clauiculæ[m] partem contingat, ſummo humero coarticulatam.[n] Alia à lineæ poſtremò commemoratæ fine, quo ipſa clauiculam tangit,

Primus ſcapulam mouentiũ.

Secundus ſcapulam mouentium.

tangit, deorſum uerſus poſteriora obliquè tantiſper deſcendit, dum unà cum termino rectæ[o] lineæ, ſecundùm ſpinam exporrectæ, acutum angulum conſtituat, è regione octauæ thoracis uertebræ conſiſtentem. Quatuor his lineis muſculus circunſcribitur. uerùm præter has,[p] aliam tranſuerſam in ipſius medio quodammodo nanciſcitur, qua[q] toti ſcapulæ ſpinæ, & ſummo humero, & clauiculæ latiori parti inſertatur. Hac parte, qua ſuam molitur inſertionem, neruoſus ſimul & carnoſus uiſitur:[r] ea uerò ſede, qua ſcapulæ ceruicem ſpectat, & quarta ipſius linea à clauicula, deorſum ad octauam thoracis uertebram prorepit, ſemicirculum quodammodo membraneum ac nerueum commonſtrat, quaſi hîc (ne fortè ſcapulæ gibbum[s] occupantes muſculos arctiùs premat, aut minus pertinaciter illorum impetum ſuſtineat) carneus ac mollis eſſe nequiret. Reliqua autem ſede, uti iam admonuimus (niſi quà dorſi ſpinæ cōmittitur) omnino carnoſus exiſtit: ſed tamen undique tenuis eſt, ea ſui[t] ſede excepta, qua toti ſuperiori ſummi humeri ſedi, & latiori clauiculæ parti ualidiſsimè implantatur.[u] Fibras non uno omnes modo porrectas habet. nam quæ ab occipitio, ceruicisq́; uertebrarum ſpinis protenduntur, obliquè, ut & exterior eius muſculi partis linea, antrorſum ad ſcapulæ ſpinam, & ſummum humerum, & latiorem clauiculę ſedem deſcendunt, tanto ſemper obliquiores, magis'ue trāſuerſæ, quo magis à ceruicis uertebrarum ſpinis, thoraci propinquioribus, principium ducunt, adeò ut illæ, quas ceruicis radix exporrigit, iam paulo minùs toto tranſuerſæ ſint. Quæ uerò à thoracis uertebrarum ſpinis uerè enaſcūtur, ſurſum uerſus anteriora tenſæ, tanto quoque rectiores, minusq́; trāſuerſæ uiſuntur, quo octauæ thoracis uertebræ ſunt uiciniores. Eiuſmodi fibrarum ſeries commonſtrat, huius muſculi beneficio non modò uniuerſam ſcapulam ſurſum attrahi, ſed etiam deorſum uelli, rectaq́; ad dorſum agi. Si namque[x] ſuperior muſculi pars inter ſecandum uerſus ſuam originem trahatur, totam ſcapulam ſurſum attolli cōſpicis. At ſi[y] humilior muſculi pars, quæ inter ſcapulæ ſpinam, & octauam thoracis uertebram conſiſtit, in ſe collecta fuerit, ſcapula deorſum uellitur. Deinde[z] media muſculi parte inter diſſecandum attracta, ſcapulæ molem rectà retrorſum duci cernimus. Atq; hinc fit, præſentem muſculū motibus omnino pugnantibus præfici, fibrasq́; contraria ſerie ductas obtinere: quamuis interim nulla prorſus ſui ſede hunc diſiunctum, inconiunctum'ue eſſe, quis uerè dixerit. Proinde unitatis ratione, muſculus iſte unius loco mihi habebitur: quo minus autē functionis gratia is duorum aut plurium uice à quopiam recenſeri queat, per me non obſtiterit. At Galenum miror, qui hunc muſculum diſiungens, ad medium ferè libri quarti de Adminiſtrandis ſectionibus, ſuperioris muſculi partis prolixiùs, quàm de aliquo totius corporis, contra Lycum nimis profectò inuidioſe diſceptans, meminit: ad calcem uerò eius libri, inferiorē muſculi partem uix obiter nominauit, tunc ſcilicet, quum ſcapulam duobus proprijs muſculis ad dorſum

QVAMVIS muſculi huius, de quo in præſentia agimus, effigies, ex nona tabula ad Γ & Δ, alijsq́; his circumductis characteribus peti poſsit, nihilominus rudibus lineis in ſuperiori figura hic illius circumſcriptionem expreſsi. Inferiori uerò effigie trapezion, quam obſcurè Galenus in quarto de Adminiſtrādis ſectionibus libro proponit, delineaui. Pertinet itaq; ab A ad B tranſuerſa linea, ſecundùm occipitium protenſa. Ab A uerò ad C, linea recta ab occipitio, ad octauæ uſq; thoracis uertebræ ſpinam ducta. A B uerò ad D, linea obliquè ab occipitio ad clauiculam pertinens. A D ad C, linea obliquè à clauicula ad ſpinam octauæ thoracis uertebræ procedens. Poſtremò à D ad E, inſertio muſculi in ſpinam ſcapulæ, & ſummum humerum, & elatiorem clauiculæ partem facta notatur. In humiliori porrò figura, F indicat trianguli rectangulum, & baſim etiam: G uerò lineā, toto ductu æquè diſtantem à baſi. Vniuerſum autem ſpacium, quod ab F ad G habetur, τραπέζιον, ſeu menſalem figuram notat, à qua ſecluditur acutiſsimus præſentis trianguli angulus, ſupra G conſiſtens.

dorſum agi inſinuaret: quorum inferior, eſt huius noſtri muſculi humilior pars,ab octo ſuperioribus,non autem (ut Galenus inibi docet) duodecim thoracis uertebrarum ſpinis præcipuè originem aſſumens, quam etiam alibi demiſsiorem ſcapulæ muſculum appellauit. Vtcunque ſit, parua hîc nobis cum Galeno futura eſt diſſenſio, ſi ambos ipſi enarratos muſculos, unum continuum corpus eſſe annuerit. Nam etſi fortaſsis muſculi huius[z] inſertio,quæ inſtar latæ, ac obliquè admodum procedentis lineæ perficitur (quantumuis etiam & in hac tota muſculus continuus ſit) illum in duos diſtinguere appareret, nulla tamen prorſus diſcriminis nota[a] inter dorſi ſpinam & ſcapulæ baſim habebitur. ubi tamen diſtinctionem lineamq́ue, ſecus ac res ſe habet, confingere debes, ſi modò ſuperiorem Galeni muſculum, trapeziæ figuræ quouis pacto aſsimilaturus ſis. Ea ſiquidem[b] linea, quæ à ceruicis radice, ſecundùm ſcapulæ ſpinam, & ſummum humerum, & latiorem clauiculæ ſedem duceretur, comparanda uenit baſi trianguli rectanguli, in cuius ſummo linea æquè diſtans à baſi ducta ſit. Quemadmodum ea muſculi[c] linea, quæ ſecundùm ſpinæ ceruicis longitudinem fertur, illi trianguli lineæ aſsimilatur, quæ perpendiculariter trianguli illius baſi incidit.[d] Quæ autem ad occipitium tranſuerſim ducitur, illi lineæ correſpondet, quæ in trianguli uertice æquè cum baſi diſtat. At[e] quæ ab occipitio ad clauiculam procedit, obliquo trianguli lateri confertur. Cæterùm nunc magis à Galeni dogmatibus mihi reclinandum eſt,idq́ue præcipuè propter ſimiarum ad homines differentiam. Primùm enim, ſi Galeno credideris, teipſum inſcitiæ oſcitantiæq́ue inter ſecandum inſimulabis, quum deinceps alios muſculos ſcapulam attollentes, in homine ſedulò indagare conaberis. Ex Galeni namque placito, ſub eminentiori nobis dicti iam muſculi parte alium inquires,qui illo longè gracilior,minorq́;, ſed totus tamen carnoſus eſſe deberet: & qui ex occipitij oſſe,ſub nuper dicto muſculo enatus,deorſum modicè uerſus anteriora obliquè deſcenderet,& altiori baſis ſcapulæ angulo exporrectus, in latum tendinem deſineret, ad medium uſque baſis ſcapulæ interiùs inſertum, è regione radicis ſpinæ ſcapulæ. Huic id munus concreditum eſſet,ut ſcapulæ baſim uerſus occiput attolleret. Verùm hunc fruſtra mecum in homine (quòd ipſe illo deſtituatur) indagabis: quum interim promptiſsimè is in caudatis ſimijs occurrat, eam prorſus fabricam,quam Galenus ipſi tribuit,quamq́ue ego iam deſcripſi,ſeruans. Rurſus in caudatis ſimijs alium obſeruamus muſculum,à Galeno quoque enumeratum, qui carnoſo principio, ex primæ ceruicis uertebræ tranſuerſo proceſſu,dein & ex tertiæ & quartæ uertebræ tranſuerſis proceſsibus enaſcitur,non quidem ex interna ipſorum ſede, ſed ab externa magis. Hic muſculus, poſtquàm primùm ex reliquis muſculis,qui ceruicis uertebris adnaſcuntur,emerſit,teres,ſed tamen latior,quàm profundior apparens, deorſum in poſteriora, uerſus ſcapulæ baſis ſuperiorem angulum perfertur,illiusq́ue internæ ſedi carnoſus ac latior redditus inſertatur. Inſuper ſimiæ alio quoque muſculo donantur, quem inter Galeni muſculos ſcapulas attollentes, ſi quartum de Adminiſtrandis ſectionibus adamuſsim diſcuſſeris, quarto loco enumerari reperies. Atque hic mihi ab interna tranſuerſi primæ ceruicis uertebræ proceſſus ſede, deinceps & tertiæ quoque & quartæ ceruicis uertebrarum tranſuerſis proceſsibus, carneo principio enaſci uiſus eſt: quod prædicto nunc muſculo latius redditum, deorſum quoque, ſed minus in poſteriora tantiſper ducitur, dum carnea lataq́ue inſertione in ſcapulæ ſpinam inſeratur, in ea ſpinæ ſede,

Muſculus ſcapulam attolles, quo ſimia abundat.

Tertius muſculus ſimiæ ſcapulam attollentium.

Quartus, quē ſimiæ ſibi priuatim ſecus quàm homines uendicant.

qua hæc ſummum humerum producit, ac quæ quodammodo è regione ceruicis ſcapulæ conſiſtit. Cæterùm ut homines prorſus ſecundo Galeni muſculo, qui ab occipite in ſimijs exoriri dictus eſt, deſtituuntur, ita etiam & quarto.

Tertius hominis ſcapulam mouentium.

Verùm [f] tertium muſculum homo cum ſimijs communem nanciſcitur, ſed nonnihil quàm ſimiæ ualidiorem. Exoritur enim homini muſculus ualidus à [g] tranſuerſo primæ ceruicis uertebræ proceſſu: deinde & [h] tranſuerſo proceſſu tertiæ uertebræ, quartæ & quintæ, quaſi diſiunctis conſtaret principijs: uno nimirum, quod primæ ceruicis debetur uertebræ: altero autem, quod tribus ſecundæ uertebræ proximè ſubiectis aſſcribitur. quanquam etiam interdum à [i] tranſuerſo ſecundæ ceruicis uertebræ proceſſu muſculus hîc, ſed parua origine enaſci uiſus ſit. Principia hæc, ſimulatque ex reliquis uertebras ceruicis amplexantibus muſculis emergunt, unà coeunt, & ualidum efformant muſculum, nonnihil latiorem, quàm profundum, qui lata carneaq; inſertione in [k] internam ſuperioris anguli ſcapulæ baſis ſedem inſeritur, ſcapulam ſurſum uerſus anteriora, ceruicisq; latera trahens. Non inopportunè itaq; hic muſculus nobis ſcapulam attollentium alter dicetur, aut ſaltem omnium ſcapulæ motorum tertius in hac noſtra ſerie locabitur.

Muſculus, inter ſcapulā attollentes à Galeno perperàm deſcriptus.

Galenus ſuis omnibus ſcapulam attollentibus muſculis, addidit oblongum gracilemq; [l] muſculum, quem ex oſsis *v* referentis lateribus procedentem, ſcapulæ, propter ipſius ceruicem, interiori ex parte inſeri, ſcriptum reliquit, & eius muſculi beneficio in anteriora colli ſcapulam attolli opinatus eſt. Ego autem in Capite de oſsis *v* referentis muſculis, huius oſsis gratia, non autem ſcapulæ, muſculum hunc efformatum aſſerui: ac proinde cuiuſnam motus autor is cenſeri debeat, diligenti ſectione uenit indagandum. In hoc enim ſimijs nulla cum hominibus eſt differentia, niſi quòd ſimijs toto progreſſu carneus uideatur: hominibus autem in medio ductu graciles ſcit, tendinis ſpeciem commonſtrans, & duobus quaſi muſculorum uentribus donatus. quod ſanè Galenus, ſi hominem unquam ſecuiſſet, non minus animaduertiſſet, quàm [m] muſculos inferiorem maxillam deorſum ducentes duobus donari uentribus obſeruauit. [n]

Quartus hominis ſcapulā mouentium.

Vnus adhuc muſculorum ſcapulam mouentium reliquus eſt, qui hanc retrorſum ad dorſi ſpinam, uerſus ſuperiora nonnihil agit. Hic muſculus amplus & tenuis, ſed omni ex parte carneus uiſitur: & à quartæ, quintæ, ſextæ & ſeptimæ ceruicis uertebrarum, deinde quatuor aut quinq; primarum thoracis uertebrarum ſpinis [o] principium ducens, toti propemodum ſcapulæ baſi carneus, ac æquè ut in exortu [p] latus inſeritur, fibras obtinens non prorſus tranſuerſas, at nonnihil obliquè à dorſo, ad ſcapulæ baſim deorſum ductas. Quibus uerò muſculis hic quadrilateris muſculus (cui Galenus nimium latum initium aſſcripſit) & alij omnes tegantur, quibuſue illi obducantur, ſectionis ſemper ſeries, & muſculorum tabulæ leui negocio commonſtrant.

Lib. 4 de Adminiſt. ſect.

Muſculum quo brachium detrahitur, ſcapulam non mouere.

Quod profectò non oſcitanter in illo [q] muſculo obſeruandum præcepimus, qui brachij ad dorſum uerſus inferiora motus autor eſt: quem Galenus in libro decimotertio de Vſu partium, ſcapulam quoq; deorſum ducere, parum rectè prodidit. Ego autem huius quoq; modò memini, ne quis in muſculorum ſcapulam mouentium numero, Galeni nomine alium inſuper, quàm hactenus enarraui, requirat.

MVSCV-

MVSCVLORVM SCAPVLAM MOVENtium adminiſtratio. Caput XXVII.

HORVM muſculorum adminiſtrationem pari, qua reliquos omnes, methodo aggredieris.[a] Primi enim, quo ſca- *Primi adminiſtratio.*
a 5 tab. F. pula pectori adducitur, principium, nouacula à coſtis, unde prodit, liberandum eſt: & deinde toto muſculo à thorace ad internũ uſq; ſcapulæ proceſſum ſeparato, ipſiusq; attractis principijs, cuius potiſsimùm motus opifex habendus ſit, inquires: num ſcilicet brachium potius, ut Ga-
b 9 tab. F, A. lenus docebat, quàm ſcapulam, uti ego dicebam, moueat.[b] Secundum muſcu- *Secundi.*
lum, quem & ſcapulam attollere & deorſum trahere dixi, in muſculorum brachium mouentium adminiſtratione iam antea es aggreſſus: unde etiam hîc ipſius ſectionem neutiquam oportet repetere; quemadmodum nec eorum muſculorum obſeruationem, qui ſimijs in collo priuatim tribuuntur, & à Galeno, perinde ac ſi hominibus quoq; communes forent, deſcribuntur. Verùm
c 7 tab. H. [c] tertius ſcapulam mouentium, qui à ceruicis uertebris ad ſuperiorem ſcapu- *Tertij.*
11 tab. Q. læ baſis angulum ducitur, ſuo principio prorſus liberãdus non eſt, niſi aliquot ceruicis muſculis antea præſectis. Ac proinde operæprecium erit, illum tranſuerſim, ubi primùm ex ceruicis muſculis emergit, abſcindere: ipſiusq; principio ad uertebras relicto, illum à ſcapula liberare, illius tamen functione prius
d 10 ta. F. perpenſa.[d] Quartum muſculum leui longaq; ſectione à ſpinarum apicibus ſe- *Quarti.*
cabis: & ubi ipſius inſertionem adamuſsim obſeruaueris, eundem à ſcapula a-
* 10 ta. E. mouebis, ſedulò cauens, ne * tertium hominis thoracem mouentium muſcu-
11 tab. F. lum ſimul reſeces, aut ſaltem imprudenter ſuo exortu liberes. Deinde ſi[e] lon-
e 5 tab. R, S. gus ille muſculus, quem contra Galeni ſententiam, oſsi *v* referenti proprium eſſe retuli, adhuc aſſeruatus ſit, non oſcitanter ſpecta, num ſcapulæ, an illius oſſis gratia, hunc rerum Opifex procreauerit. Nunc cultello, quàm licebit pro- *Clauiculæ à ſcapula liberatio.*
ximè, ligamenta à ſummo humero & clauiculis, quà inuicem committuntur,
f 4 fi. cap. 22 lib. 1 R. reſecabis, ſummum humerum à clauiculis liberans, &[f] peculiarem huius articuli cartilaginem obſeruans, quæ illi ſimilis eſt,[g] quæ in maxillæ inferioris ad
g in margine cap. 10 lib. 1. temporum oſſa articulis, &[h] clauiculæ rurſus cum pectoris oſſe nexu adinue-
h 4 fi. cap. 22 lib. 1 S. nitur. Deinde accuratè perpendes, num tertium aliquod os hîc, prȩter clauiculam, & ſummum humerum, cum ipſius appendice, dictaque nunc cartilagine exiſtat: cuius Hippocratem in libro de Articulis, de brachij luxationibus diſſerentem meminiſſe, Galenus docet. Sed quid de illo oſſe ſentiam, primo libro ſum executus. Vbi itaque clauiculam à ſcapula diremeris, hæc in ſua ſede diligenter ſeruanda uenit. Verùm uaſis ex thorace in brachium proreptantibus funiculis binis interceptis, & deinde in funiculorum medio reſectis, ſcapu
i 7 tab. F. lam à thorace euertes, ut iam circumuertentis brachium[i] muſculi naturam inſpicias, qui cauam ſcapulæ ſedem occupat. Hoc itaque ab oſſe undique eraſo, atque ad articuli ligamentum deducto, & eius functione perpenſa, illum quoque abijcies, ut nunc ſcapula nulli alteri firmata parti, à thorace
k 5 tab. F. maximi[k] muſculi interuentu hæreat, qui thoracem mouentium ſecundus enumerabitur.

DE MVSCVLIS CAPVT MOVENTIBUS. Caput XXVIII.

Capitis motus.

SVPERIORI libro, ceruicis uertebrarũ fabricam deſcribentes, & Galeni ſententijs nos meritò parum accommodantes, caput proprijs motibus & ſecundarijs moueri retulimus. Quot enim proprijs motibus ceruix agitur, totidem etiam ſecũdarijs caput mouetur: ac ceruix quidem extenditur, ſeu in poſteriora uerſus dorſum ducitur, & in anteriora flectitur: deinde utrinq; ad latera, ad humeros ſcilicet etiam inclinatur. Caput autem uno proprio motu, uel quieſcẽte etiam ceruice, flectitur & extẽditur, ſeu antrorſum & retrorſum, idq́; ſupra primam ceruicis uertebram, fertur: & dein alio ipſi prorſus peculiari motu ſupra ſecundam uertebram, ueluti ad axim circũducitur, ſiue flexum, ſiue extenſum cum ceruice, aut citra ceruicẽ exiſtat. In latera uerò, ſeu uerſus humeros, caput non, niſi ceruicis beneficio, ac ueluti ſecũdario, inclinatur: quum immota rigidaq́; ceruice, ne minimũ quidem caput proprio motu humeris adducamus. Tempeſtiuum itaq; nunc fuerit, ijs muſculis, qui ceruicis præſunt motibus, in ſuum locum aſſeruatis, eos aggredi, qui proprijs capitis motibus famulantur, ſeptenis complexi paribus, partim caput, partim primam ceruicis uertebram agentibus, quorum ſex in poſteriori ceruicis conſiſtunt ſede, à quibus ſermo modò

In 4. libro de Admin. ſect.

eſt inchoandus. Verùm anteaquam ad horum enarrationem Galenus acceſſit, duo alia muſculorũ paria ex diſſectionis ſerie præpoſuit, ſcapulæ motibus ſeruientia: quorum[a] unum homines cum ſimijs commune nanciſcuntur, id ſcilicet, cuius alterius lateris muſculus in ſcapulæ ſpinam, ſummũ humerum, & latiuſculam clauiculæ partem inſeri dictus eſt. altero autem pari homines deſtituuntur, cuius in altero latere muſculus ab occipitio enatus, ad altiorem

Primum par muſculorũ aut caput, aut primam uertebrã mouentium.

baſis ſcapulæ angulum in ſimijs protendi commemoratus eſt. Atque hinc fit,[b] primum caput mouentium par Galeno tertia ſerie inter muſculos ceruicem occupantes enumerari, quod duobus conſtat muſculis,[c] principium ducentibus ex apice quintæ thoracis uertebræ ſpinæ: dein etiam ex quartæ, tertiæ, ſecundæ & primæ uertebrarum thoracis ſpinarum apicibus. Principium hoc, quà primùm ex quinta thoracis prodit uertebra, acutum refert angulum, qui ſurſum tenſus, ſenſim ita lateſcit, ut ad tertiam ſecundamq́ue thoracis uertebram iam porrectum, adeò amplificetur, ut externum ipſius latus è regione tranſuerſorum proceſſuum earundem uertebrarum conſiſtat. Ambo muſculi hanc ſeruantes latitudinem, ſurſum feruntur, à quinq; etiam inferiorum ceruicis uertebrarũ ſpinis (ſed nimis quàm leuiter) exortum aſſumentes.[d] Quando autem ad tertię ceruicis uertebræ uſq; ſpinam conſcenderunt, quum hactenus toto progreſſu dexter ſiniſtro coniunctus fuerit, utriq; ab inuicem ſenſim magis magisq́; tantiſper abſcedũt, dum tranſuerſa[e] linea occipitis oſſi carnea lataq́; inſertione implãtentur. Eius enim inſertionis tãta eſt amplitudo, quãtum internum alterius muſculi latus à media occipitij ſede, & externũ latus ab auris radice remouentur: adeò, ut inſertionis amplitudo utriuſq; muſculi tanta ſit, quantum ab una aure ad alterã occipitij eſt interualli, quod muſculorũ inſertione non occupatur. Cæterùm iſtius muſculorũ ab inuicem receſſus forma,[f] triangularis exactè uiſitur, ſi modò unam lineam tranſuerſim ad occipitium, ab interno unius muſculi latere, ad internũ latus alterius duxeris: & deinde alias duas ab eius lineæ terminis, ſecundùm utriuſq; muſculi internum latus, ad tertiæ ceruicis uertebræ ſpinam, ueluti ad trianguli uerticẽ porrexeris.

a 9 tab.
b 10, 11 tab. A.
c 11 tab.
d 11 tab.
e 11 tab. C.
f 11 tab. E, D.

Rurſus

Rurſus ſinguli muſculi [g] triangulari forma conſtant, ſi lineam ſecundùm ſpinæ longitudinem ad occipitium uſq; ductam, unius lateris loco habueris: & ſecundi lateris uice, lineam ſecundùm externum muſculi latus exporrectam: & tertij lateris loco lineam, quæ tranſuerſim muſculi inſertionem ad occipitium deſcribit. Fibræ horum muſculorum, à ſpinis uertebrarum ſurſum obliquè, quaſi ad tranſuerſos ſuperiorum uertebrarum proceſſus tantiſper ducuntur, dum ſimul omnes in occipitium finiant: præſentes enim muſculi modicum prorſus & exiguum in tranſuerſos uertebrarum proceſſus nexum moliuntur. [h] Secundum muſculorum par, admodum ſanè uarium, & ſecus multò in homine, quàm canibus & ſimijs, obſeruamus. His namque ex tranſuerſis tertiæ quartæ'ue thoracis uertebræ proceſsibus, & inſuper ſecundæ ac primæ quoq; thoracis, & quinq; humiliorum ceruicis uertebrarum tranſuerſis proceſsibus, muſculi iſtius paris enaſcuntur, & ad earundem uertebrarum ſpinas procedentes, ipſis nonnullis inſertionibus applantantur. Deinde dexter nuſquam toto progreſſu à ſiniſtro recedit, ſimulq́; ambo in occipitij medium ampla inſertione innaſcuntur, nullibi nerueum aliquid, quod notatu dignum ſit, oſtendentes: etſi interim obliquas quaſdam impreſsiones exprimant, ex tranſuerſis inferiorum uertebrarum proceſsibus, ad ſuperiorum quodãmodo ſpinas excurrẽtes. at illæ leuiores cenſendæ ſunt, minusq́; penetrant, quàm ut his aliqua ex parte muſculum diuidi quis dicere queat. Quanquam Galenus nonnullos diſſectionum profeſſores, non duos huius paris tantùm muſculos enumeraſſe, uerùm quoſdam quatuor, quoſdam uerò ſex ibidẽ recenſuiſſe, uideatur teſtari, qui aliter ac Galenus homines aggrediebantur. In ſimijs enim & canibus (de quibus hactenus in hoc ſecundo pari locutus ſum) unum duntaxat utrinq; muſculum recenſerem: quandoquidem ſi illis attendendum foret impreſsionibus, totidem ferè muſculorum loco uterq; habendus eſſet, quot ſunt ex tranſuerſis uertebrarum proceſsibus exortus, & in earundem ſpinas inſertiones. In homine itaq; multo aliter hanc cõiugationem, quàm Galenus illam deſcripſit, aut enumerauit potiùs, obſeruaui. Apparent enim quàmplurimi utrinq; muſculi, ſerie multiplici inuicem commixti, & admodum uariè principium obtinẽtes, & diuerſis omnino rationibus inſertiones in occipitium molientes. Ilico enim atq; primum muſculorũ par ſubductum eſt, [i] muſculus occurrit, qui acutum principium ex medio tranſuerſorum proceſſuum quintæ & quartæ thoracis uertebræ educit, & ilico ab exortu carneus apparens, muris & lacertæ formam adipiſcitur: quum uerò ſurſum ad ceruicis initium [k] perreptat, carnoſus eſſe deſinit, ac ueluti in teretis tendinis naturam ceſſat, [l] muſculum imitatus, qui maxillam humiliorem deorſum trahit, duobusq́; uentribus donatur. quandoquidem [m] inibi, quà muſculus iſte ſecundi paris caput mouentium, ceruicis radicem ſuperauit, carnoſus denuò eſſe incipit, quouſq; in occipitij oſsis medium [n] inſeratur. Verùm ante ipſius inſertionem, cum illo alius [o] coit muſculus, qui ex ſeptimæ ceruicis uertebræ ſpina, nerueo teretiq́; principio enatus, ſurſumq́; aſcendens, carnoſus quoq; euadit, & unà cum dicto muſculo occipitio inſeritur, ubi dextri lateris muſculi, ſiniſtri lateris muſculis contigui ſunt, neq; ab inuicem (ut primum par) remouentur. [p] Alius deinceps occurrit, qui ueluti alterius lateris tertius eſſe poſsit, ac ex apicibus trãſuerſorum ſecundæ & primæ thoracis uertebrarum proceſſuum, partim carneus, partim nerueus enaſcitur: & ſurſum uerſus exteriora obliquè exporrectus, carnoſusq́; ac latior redditus, occipitio ad radicem [q] mamillaris in capite proceſſus ualidè inſeritur. Sub his [r] magna moles carnea conſiſtit, ſecundo in canibus pari quodammodo

Secundum par impenſe uariū.

dammodo reſpondens, quæ à tranſuerſis uertebrarum proceſsibus obliquè ſurſum ad ſpinas exporrecta, occipitij oſsi implantatur, fibras obtinens ab exterioribus ſurſum intrò obliquè repentes. Huiuſmodi itaque ſecundum muſculorum homini eſt coniugium: in quo cuiuis integrum erit, utrinque quatuor collocare muſculos: primum ſcilicet, ſecundum & tertium, tres illos ante carneam molem enarratos: & quartum, ipſam carneam molem. Niſi fortaſsis quis denuò illam carnem in tot muſculos ſubdiuidere propoſuiſſet, quot in ipſa impreſsiones, aut exortus inſertionesq́; uiſuntur. At conſultius fore arbitror, unicum tantum par ex omnibus his, & unum duntaxat utrinque muſculum numero ſtatuere, quum cætera paria duobus tantùm conformentur muſculis, & omnes huius ſecundi paris muſculi eiuſdem functionis gratia procreati ſint.

Primi ac ſecundi parium munus. Hoc enim (ut primum quoque par) capitis, & obſcurè admodum ceruicis etiam extenſionem, aut in poſteriora ductum perficit. Si igitur muſculi utriuſque lateris contrahantur, caput rectiſsimè extendent: at ſi alternatim laborauerint, circumuerſionis capitis motui famulabuntur.

Tertium par. [s] Tertium par duobus gracilibus conſtat muſculis, qui neutiquam prædictis mole correſpondent. Ex ſecundæ enim ceruicis uertebræ [t] ſpinæ extremo, duo enaſcuntur muſculi, non admodum neruei, qui ſurſum porrecti, in occipitij medium teretes inſeruntur, in ipſa inſertione minus quàm in ortu inuicem contigui: ab ipſo enim nonnihil obliquè ſurſum ducuntur, ſenſim mutuò abſcedentes. Hi ſi ſimul contrahantur, caput quoque ſolum in poſteriora agunt: at ſi alter tantùm in ſe colligatur, ſui inceſſus ratione, circumuerſionis capitis, ut duo priora paria, opifex erit. *s 14 ta. A,B.* *t 14 ta. E.*

Quartum par. [u] Quartum par, capitis etiam extenſioni præfectum, ſub tertio reconditur, illi, quod ad ſubſtantiam, formam, ductumq́ue attinet, ſimile. A' poſteriori enim primæ uertebræ [x] ſede, ubi aliæ in ſpinam deſinunt, ipſaq́; lineæ modo prominens tuberculum proceſſum'ue obtinet, utrinque ad proceſſus eius latera unus enaſcitur muſculus gracilis, & omnino carneus. amboq́; huius paris muſculi in exortu contigui ſunt: & ſurſum porrecti, modicè ab inuicem diducuntur: & nonnihil mutuò dirempti, in occipitium inſeruntur. *u 14 ta. F,G.* *x 3,4,&c. cap.15 ta. X.*

Quintum par. [y] Quintum par, forma & ſubſtantia duobus prædictis iam paribus reſpondens, iuxta externum latus tertij paris, ab occipitij oſſe principium obtinet: atque illinc deorſum obliquè deſcendens, in apicem [z] tranſuerſi primæ ceruicis uertebræ proceſſus inſeritur, dexter quidem muſculus in dextrum proceſſum, ſiniſter uerò in ſiniſtrum. *y 14 ta. H,I.* *z 14 ta. D.*

Sextum par. [a] Sextum par [b] à ſpina ſecundæ ceruicis uertebræ enaſcitur: & obliquè ſurſum procedens, in tranſuerſum quoque primæ ceruicis uertebræ proceſſum implantatur, pari prorſus cum quinto coniugio ratione, formaq́ue. Sunt enim utriuſque paris muſculi oblõgi, carnei, & paulò minus toto teretes. In cane uerò & ſimijs multò quàm in hominibus ſunt craſsiores & inſigniores, ut etiam horum animalium ſecundæ ceruicis uertebræ ſpina perquàm ampla lataq́ue occurrit, perinde ac tranſuerſi etiam primæ uertebræ proceſſus ampli exiſtunt: etſi interim illis animalibus æquè ac hominibus tertium par cum quinto & ſexto pares æqualesq́; triangulos utrinque formare conſpicitur. Si enim trium illorum parium dextros muſculos unà contuleris, in dextro latere [c] triangulum ſtatues: ſi uerò ſiniſtri lateris muſculos inuicem comparaueris, etiam & hic triangulum fieri obſeruabis: cuius unus angulus conſiſtit in occipitij medio, ſecundus ad ſecundæ uertebræ ſpinam, tertius in ſiniſtri lateris tranſuerſo primæ uertebræ proceſſu. Cæterùm quinti & ſexti parium munus eſt, primam uertebrã unà cum capite ſupra ſecundam circumuertere: utriuſque enim paris dextris muſculis *a 14 ta. K,L.* *b a E d D 14 ta.* *c Huius [illegible] 14 tab. [illegible] H,K. [illegible] triangu[illegible] I,L.*

in ſe

in ſe contractis, prima uertebra in poſteriora ſiniſtrorſum circumuertitur: ſiniſtris autem laborantibus, in poſteriora dextrorſum conuoluitur. Atque ad hunc modum poſteriores capitis muſculi habent,[d] anteriores uerò hac ratione.[e] Vtrinque à media ſuperioris oſsis pectoris ſedis regione, ſecundùm ipſius amplitudinem,&[f] clauiculæ parte,pectoris oſsi ibidem coarticulata,amplum ac neruoſum membraneumq́ue muſculi prodit caput, neruoſius ex pectoris oſſe, quàm à clauicula pronatum. Caput hoc obliquè uerſus ſuperiora procedens,carnoſum,denſumq́;,& paulo latiorem quàm profundum efficit muſculum, qui carnoſo craſſoq́ue admodum[g] fine,[h] mamillari temporis oſsis proceſſui innaſcitur, illum ſua amplitudine uniuerſum amplexus: ſic ſanè, ut unicus duntaxat utrobique in hominibus mihi repertus ſit muſculus, membraneo latoq́ue in collo occurrente[i] muſculo proximè ſubditus, ac citra ſectionem omnibus ferè hominibus conſpicuus. Cæterùm in quibuſdam quadrupedibus, muſculum hunc in medio ductu, quo ſurſum fertur, diuiſum bipartitum'ue obſeruaui, una quidem parte mamillari proceſſui, altera autem ad auris radicem caluariæ inſertum. Tres uerò huius muſculi fines ac inſertiones hactenus in nullo comperi animante: multoq́ue minus principium à pectoris oſſe & clauicula procedens, in duas tres'ue partes manifeſtè diſſectum, mihi occurrit. quamuis interim hos muſculos utrinque ab aliquibus Anatomicis tres,aliquando & duos enumeratos fuiſſe,non ignorem. Verùm hic numerus pro muſculi finium ratione, in ſimijs & canibus inter diſſectionis peritos uariat: licet plerique hos à capite natos,pectoris oſsi & clauiculis inſeri,thoracisq́ue motibus præfici contenderint. At neminem interim lego, qui mentione digna deſcriptione eos donauerit, tantum abeſt ut quis uerè ipſorum functionem naturamq́ue nobis expreſſerit. Vtriuſque enim lateris muſculus contrarijs prorſus munijs quatuor primorum parium præficitur: ambobus enim contractis,caput in anteriora,ſiue rigida,ſiue inclinata ceruice,flectitur. Si uerò dexter duntaxat contrahatur,caput in anteriora ſiniſtrorſum circumuertitur: ſiniſtro autem ſolo laborante, caput in anteriora dextrorſum circumagitur. Porrò præter hos,[k] alij conſpiciuntur muſculi,quos ferè ſub[l] ſtomacho latitantes,ueteres appellaſſe uidentur. Hi namque quatuor primarum thoracis uertebrarum, & omnium ceruicis uertebrarum corporibus connaſcuntur, ac partim ab iiſdem principium ducunt, partimq́ue ipſis inſeruntur, non minus liquidò poſtmodum in occipitis os inſerti, iuxta[m] anteriorem foraminis dorſalem medullam tranſmittentis ſedem. At hos exactiùs inter dorſum mouentes muſculos recenſebimus: flectunt enim ſuperiorem dorſi partem, capite interim proprio motu horum ope uix flexo. Quamobrem etiam inter capitis muſculos uix eueniunt enumerandi: quemadmodum neque[n] alij adhuc quatuor (utrinque nimirum duæ coniugationes) ad ceruicis latera repoſiti, qui ceruicem, non autem caput proprio motu in latus agunt. Et rurſus[o] alia coniugatio ceruicem extendens, hîc prætereunda eſt, ac ad reliquum de dorſum mouentibus muſculis ſermonem aſſeruanda: quum & illa quoque non niſi ſecundariò caput moueat, ea nimirum ratione, qua brachium mouentes muſculi, cubitum manumq́; ducunt.

Muſculi à pectoris oſſe & clauiculis in caput inſerti, atq; in huius capitis numero 13 & 14.

Munus 13 & 14 muſculorũ.

Muſculi ſolius ceruicis motibus præfecti.

CAPVT MOVENTIVM MVSCVLORVM administratio. Caput XXIX.

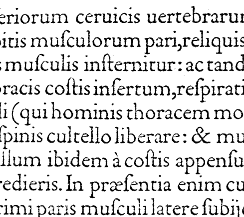
Primi paris administratio.

EORVM qui capitis motibus præſunt muſculorum administrationem à [a] primo pari auſpicaberis, perpendens membraneum [b] cuiuſdam muſculi principium, quod ex inferiorum ceruicis uertebrarum ſpinis enatum, primo capitis muſculorum pari, reliquisq́; hîc dorſum mouentibus muſculis inſternitur: ac tandem aliquot ſuperioribus thoracis coſtis inſertum, reſpirationis opifex efficitur. Licebit itaq; huius muſculi (qui hominis thoracem mouentiũ tertius erit) principium à uertebrarum ſpinis cultello liberare: & muſculo ad inſertionem uſque à ſubditis diuulſo, illum ibidem à coſtis appenſum tantiſper ſinere, dum thoracis muſculos aggredieris. In præſentia enim cultellum retuſiorem, aut buxeum, ſub externo primi paris muſculi latere ſubijcies, & illum à ſubditis liberare conaberis: deinde ſecundùm ſpinæ longitudinẽ ducta ſectione, ipſum ad inſertionem uſq; in occiput duces. quod ubi in utroq; latere præſtiteris, huius paris muſculos, ab occipitio non amputatos, ita ad latus aliquò reflectes, ut reliquam ſectionem non impediant. *Secundi paris.* Mox uarios [c] ſecundi paris muſculos conſiderabis, ea illos ſerie, qua enumeraui, à uertebris abſecans, & ad occipitium deducens, ut modò illorum tractis principijs, quarum functionũ potiſsimùm autores ſint, rectè perſpicias: quod tunc demum optimè uiſitur, quum cerebrum ex caluaria ademptum eſt, ipſaq́; inferior maxilla, quò caput leuius, magisq́; ſequax ſit, abſecta. *Tertij.* [d] Tertium par à ſpina ſecundæ ceruicis uertebrę poſtmodum liberabis, ſenſim illud ad occipitiũ uſq; à [e] quarto pari ſubleuans, *Quarti.* præcauensq́;, ne & id unà imprudens auferas: hoc enim nunc à prima uertebra ſeparandum uenit, atq; ut cætera, ad ſuam, quam molitur, inſertionem ducendum. *Quinti.* [f] Quintum inſuper par, ab occipitio liberatũ, ad tranſuerſos primæ uertebræ proceſſus, quemadmodũ [g] *Sexti.* ſextum à ſpina ſecundæ uertebræ ad eoſdem proceſſus, ducetur. *Decimitertij & decimiquarti muſculorũ.* Reflexo iam cadauere, à pectoris oſſe & clauiculis, [h] anteriorum muſculorum principia ſunt acuto cultello reſecanda, mente interim adhibita, num plura muſculorum principia ſimul concurrant, aut utrinq; plures muſculi obſeruari queant. Vbi itaq; & hos ad mamillares proceſſus perduxeris, illorumq́; inſertionem rimatus fueris, eos à capite abſecato: & proprijs ceruicis muſculis in præſentia relictis, ad ligamenta capiti & duarum primarum ceruicis uertebrarum peculiaria, ſectionem confer, quibus nunc priuatum Caput dedicabimus.

a 14.I. b 14.I. c 3.4. B.4.5. G. d 4.4. A,B. e 4.4. G,E. f 4.4. H,I. g 4.4. L,K. h 4.4.

DE CAPITIS ET PRIMAE SECVNDAE'QVE ceruicis uertebrarum ligamentis. Caput XXX.

CAPITIS TRIGESIMI FIGVRA.

TRIGE-

TRIGESIMI CAPITIS FIGVRAE, ET eiuſdem characterum Index.

PRAESENS figura primam ſecundamq́; ceruicis exprimit uertebras, poſteriori ſede delineatas, unà cum earundem ligamentis, hoc Capite deſcribendis.

A, B, C Prima ceruicis uertebra, ſecundæ connexa. Verùm A priuatim dexter primæ uertebræ ſinus, qui dextrum occipitis oſsis caput ſuſcipit, indicatur. B autem ſiniſter ſinus, cui ſiniſtrũ occipitis oſsis caput inſidet. C uerò primæ uertebræ ſedes, ubi in ſpinam aliæ terminantur.

D, D, G, H Secunda ceruicis uertebra.

E, E, E Membraneum ligamentum, primam ceruicis uertebram occipitis oſsi colligans, aliqua ex parte hîc primæ uertebræ adhuc adnatum cernitur.

F, F Ligamentum membraneum, primam ceruicis uertebram ſecundæ nectens uertebræ.

G Corpus ſecundæ uertebræ, dentem producens.

H Dens, acutus'ue ſecundæ ceruicis uertebræ proceſſus.

I Teres ligamentum, à dente in occipitis os inſertum, hic tranſuerſim abſectum occurrit.

K Tranſuerſum ligamentum, dentem in ſinu continens, qui dentis gratia in prima ceruicis uertebra cælatur.

CAPITIS cum prima ceruicis uertebra articulationem, & ſecundæ, item uertebræ cum prima, ſecundæq́; rurſus cum capite coniunctionem, omni dignas eſſe admiratione, libri ſuperioris decimumquintum Caput explicauit. Præſens autem ligamenta articulos hos continentia perſtringet. Quum itaque primam ceruicis uertebram capiti copulari neceſſum fuit, meritò uniuerſum articulum am- *Ligamentum primam uertebram capiti committens.*
a E, E, E. biens[a] ligamentum (quod & cæteris articulis commune cenſetur) forte robuſtumq́; Natura procreauit: rarum tamen nihil, aut peculiare, præter robur
b I. craſsitiemq́;, id ligamentum adipiſcitur.[b] Quod uerò ſecundam ceruicis uertebram capiti cõmittit, teres & ualidiſsimum eſt, & cartilaginis naturam par- *Secundam uertebram capiti.*
c H. ticipat, & ex uertice[c] dentis enatum, occipitis oſsi inſeritur,[d] quà anteriorem
d 15. cap. lib. 1 G. foraminis, quo dorſalis medulla delabitur, regionem cõſtituit. Id ligamentum firmiſsimè ſecundam uertebram occipitis oſsi colligans, unà cum dente ueluti axem efformat, ſecundùm quam caput, primæ uertebræ (quæ tum ueluti continuum os cum capite efficitur) interuentu in gyrum agitur. Verùm ne *Ligamentum tranſuerſim denti obductũ.*
e 15. cap. lib. 1 K. dens ille[e] internam primæ uertebræ ſedem occupans, & dorſali medullæ ibidem prælocatus, quandoque ex ſuo ſinu in uehementioribus capitis motibus
f K. deuiet, luxetur'ue, atq; tunc dorſalem medullam cõprimat, aut frangat,[f] aliud ligamentum rerum Opifex procreauit, quod ex uno latere interioris regionis primæ uertebrę prodiens, alteri lateri inſeritur, poſteriori dentis ſedi tranſuerſim obductum, & egregiè robuſtũ, cartilaginisq́; naturæ compos. Reliquum
g F, F. eſt[g] aliud ligamentum, primam uertebram ſecundæ colligans, quod eiuſdem cum alijs membraneis articulos continentibus ligamenti fabricæ & uſus cenſetur. *Primam ſecundæ colligans.* Vt autem hæc ligamenta examuſsim adminiſtres, conduxerit muſculos ceruicẽ mouentes prius eſſe diſſectos: ac tunc demum acuto cultello membraneum ligamentum, primam uertebram capiti colligans, opportunè diuidetur: & capite ad anteriora inflexo, dorſalem medullam quoq; per tranſuerſum abſecabis, ut teres ligamentum, dentem capiti colligans, in conſpectum ueniat. Quod ubi intuitus fueris, tranſuerſo quoq; ictu id diuides: ac ligamentum tranſuerſim denti obuolutum, dentemq́; in ſua cauitate continens, diligenter obſeruabis: & mota omni ex parte prima uertebra, qui motus ſupra ſecundam & primam complentur, diſces. Poſtremò membraneum ligamentum, primam uertebram ſecundæ copulans, in circuitu quoq; acuto cultello aggredieris: & auulſa prima uertebra, denuò dentis ſinum, & ligamentũ dentem complectens, & quod ex ipſius uertice procedit, conſiderabis. *Ligamentorũ adminiſtratio.*

DE MVSCVLIS ABDOMINIS.
Caput XXXI.

VEREOR ne & hîc pariter moroſior quiſpiam diſciplinę ordinem culpaturus ſit, quòd ante muſculos abdomen conſtituentes, aut cubiti, aut thoracis, aut dorſi motores non aggredior: nihil enim prohibet, cubitum mouentes muſculos modò pertractare. Sed quum hos, uicinitatis ratione dorſum agentes muſculi præcedant, & ante dorſi muſculos, quod ad ſectionis ſeriem attinet, thoracem mouentes, & ante hos illi, quos abdominis uocamus, diſſecari debeãt: proximum eſt, abdominis muſculos perſequi, quibus à fibrarum ductu nomina imponimus, quosq́; octonario numero comprehendimus, quatuor obliquos, & duos rectos, & totidem tranſuerſos enumerantes. Obliquorum igitur in utroq; latere bini ſunt, qui inuicem incumbunt, & contrarias, ſeq́; mutuò decuſſatim interſecantes fibras obtinent.[a] Superioris enim fibræ deorſum uerſus priora obliquè procedunt:[b] inferioris uerò ſurſum obliquè ad anteriora tendunt. Rectorum ab utroq; latere[c] unicus eſt, ſuas fibras ſecundùm corporis longitudinem extenſas obtinens.[d] Tranſuerſorum ſimiliter unus utrinq; habetur, cuius fibræ ſecundùm corporis latitudinem, aut à dextris ad ſiniſtra nullo obliquo ductu tranſuerſim feruntur.[e] Obliquè deſcendens, cæteris abdominis muſculis ſuperſternitur,[f] & ex ſexta, ſeptima, octaua & nona coſtis, priuſquam in cartilaginem finiant, carnoſum principium ſumit, propter muſculum, quem ex ſcapulæ baſi pronatum, octo elatioribus thoracis coſtis inſeri, thoracemq́; mouere dicemus. Hoc amplum principium non inſtar rectæ prodit lineę, uerùm inſtar manus. ille enim thoracis muſculus, coſtis, quaſi digitos ſingulis porrigendo, inſeritur: ex quorum interuallis prominentiores obliquè deſcendentis muſculi partes, digitorum ritu enaſcuntur, non ſecus, quàm ſi ſiniſtræ manus digitorũ interuallis, dextræ manus digitos inſereres. Deinde poſt nonam coſtam, à tribus etiam inferioribus coſtis iſte muſculus enaſcitur, illam ſemper originẽ imitatus, quam ad magni thoracis muſculi interualla adipiſcitur, non quidem amplius cum illo thoracis muſculo ingreſſu mutuo cõmiſſus, uerùm cum[g] alio quodam, qui ab inferiorũ thoracis uertebrarum, & unius alteriusq́; in lumbis poſitarum ſpinis enatus, thoracis decimæ & undecimę coſtis potiſſimùm inſeri, in thoracis muſculorũ enarratione dicetur. Is enim manus quoque ritu coſtis, priuſquam in cartilaginem ceſſare incipiunt, implantatur: & obliquè deſcendentis muſculi principium, manus quoq; modo ex eius muſculi interuallis, ab ipſis coſtis alternatim procedit. Hoc obliqui muſculi principium, undiq; carnoſum quidẽ eſt, ſed tenue: uerùm muſculus ipſe ſenſim carnoſior craſsiorq́; euadens, deorſum in priora fertur, ilia (quę quaſi inania inter ilium os & infimam coſtam, κενεῶνας & λαγόνας Græci uocant) carnoſa ipſius parte amplectẽs, quouſq; ad ilium os perrepſerit, cuius[h] ſummitati ſecundùm totum eius oſsis appendicis ductum, carneus inſeritur. Quum uerò carnoſa muſculi pars, ex iliũ regionibus, ad corporis anteriora mediaq́;, ſecundùm totam abdominis longitudinem properat, in neruoſam exilitatem, membranæ quàmſimillimam degenerat, quæ ſextæ & ſeptimæ coſtarum cartilaginibus, & pectoris oſsis mucroni, & rectis muſculis expanditur, firmiſsimeq́; ſuperiori oſsis coxendicis, & pubis regioni, ubi hanc excarnem reperit, implantatur. Quà enim[i] ſextus &[k] ſeptimus femur mouentium muſculi, ſuper coxendicis & pubis os deſcendunt, obliquus hic muſculus oſsi proximè non cõmittitur.

Octo abdominis muſculorũ breuis enumeratio.

Obliquè deſcendens.

[l] Secundùm

[l] Secundùm autem corporis longitudinem, in abdominis medio dexter muſculus cum mẽbranea tenuitate ſiniſtri ita ſanè coit, ut ſimul utriq; deſcendentes, ueluti tunicam quandam uniuerſo abdomini obductã efforment. [m] Obliquus huic ſubſtratus, ex ſuperiori oſsis ilium regione, quam ipſius ſpina & appendix circunſcribunt, carneus enaſcitur, ac ſimul impenſe tenuem membraneamq; originem à lumborum uertebrarum & oſsis ſacri ſpinis aſſumit, quæ in muſculi progreſſu carnoſis fibris tandem adaugetur, enutritur'ue. Muſculus iſte ſurſum tendens, ilia carnoſa ſui parte integit, & quatuor infimarum coſtarum finibus carnoſus inſeritur. Vbi autem abdominis priora & mediũ conſcendit, in neruoſam deſinit exilitatem, quæ inter rectum muſculum, qui ipſi ſubijcitur, & membraneum obliquè deſcendentis tendinem, media intercedit, pubisq; oſsi, & mucronatę pectoris oſsis cartilagini inſeritur: per reliquam uerò abdominis longitudinem, cum alterius lateris obliquè aſcendentis muſculi tendine ſic unitur, ut ex utriuſq; lateris muſculo, ſimul toti quoque abdomini tegumentum efficiatur. Membranei horum muſculorum tendines, eundem ferè cum reliqua muſculorum parte, fibrarum ductum ſibi uendicant. Cæterùm ea ſede, qua tendines ſuper abdominis medium inuicem inſternuntur, utriq; firmiſsimè ſimul tanta amplitudine connati occurrunt, quanta media recti muſculi eſt latitudo: atq; id adeò ualidè ſecundùm totam abdominis longitudinem perficitur, ut hîc in abdominis medio, quatuor obliquorũ muſculorum tendines, unum producere quis arbitraretur, niſi duos utrinq; haberi, accuratiſsima ſectio, fibrarumq; ductus commonſtrarent. Vbi dextri ſiniſtris uniuntur, nullam prorſus ſeparationis neq; coitus lineam exprimunt: ſed paulo craſsiores redditi, ac ſeſe inter rectos muſculos, [n] ubi illi inuicem diſtant, imprimentes, robuſtiſsimè tranſuerſorum muſculorũ neruoſis tenuitatibus, ipſiq; adeò peritonæo [o] connaſcuntur. [p] Quod etiam obliquè aſcendentiũ neruoſis tenuitatibus uſuuenit, ſecundùm externa rectorum muſculorum latera, priuſquam illos conſcendunt: per abdominis enim longitudinem, inſtar lineæ inſertionem ualidam moliuntur in neruoſas tranſuerſorum tenuitates, & etiam ad quaſdam rectorum muſculorũ [q] impreſsiones nunc commemorandas. Sub obliquorum itaq; neruoſis tenuitatibus [r] recti abdominis muſculi reconduntur, ſinguli ex media oſsis pubis regione, [s] duplici quodammodo principio ducentes originem, uno quidem ſuperiore interioreq;, altero inferiore ac exteriore: non quòd hæc principia ſingulis muſculis diſiuncta incontinua'ue ſint, ſed ipſa muſculi origo diuerſam ſubſtantiã ad hunc modum exprimit. Superior originis pars, ſeu ſuperius (ut ita dicam) principiũ, introrſum nonnihil uergens, exactè carneum eſt: ac ex lato in anguſtum deſinens, priuſquam ad mediam ſuminis regionem pertingit, in acutum quaſi angulum terminatur. Inferius uerò, quod & extrorſum paulo magis prominet, neruoſum eſt, carnis omnino expers: uerùm ſurſum porrectum, ſenſim aſſumpta carne dilateſcit, totumq; rectum muſculum producere uidetur. Recti itaq; muſculi, duobus eiuſmodi principijs ſinguli ex pubis oſſe nati, [t] inuicẽ contigui ſunt, rectà ſurſum porrecti, donec ad umbilicũ peruenerint: [u] ibidem enim nonnihil mutuò diſtãtes, modiceq; ampliores facti, ad pectus uſq; ferũtur, cui ſupra mucronatam cartilaginem, ad oſsis pectoris latera, illiq; connexas cartilagines, lati carnoſiq; [x] implantantur. Muſculi hi non uno fibrarũ ductu, ſecundùm totam longitudinem ferri uidentur: ſed ſinguli in abdominis regione diuerſa [y] delineamenta, ſeu inſcriptiones tranſuerſim, & incurua albaq; linea, ipſis inductas exprimunt, non aliter ſanè, quàm ſi rectorum ſinguli plurium muſculorum

Obliquè aſcendens.

Recti.

numero

numero eſſent habēdi. Non enim rectà ab oſſe pubis, ad pectus fibrę nuſquam inclinantes ferũtur: ſed ad nunc dictas circũſcriptiones impreſsiones´ue nonnihil implicatæ obliquãtur, atq; ex alijs aliæ produci quodammodo apparent. Deinde muſculis rectis, non propter pubis os nerui duntaxat inſerũtur, ſed interiori quoq; ex parte, ubi his impreſsionibus muſculi donantur. Iſtarum impreſsionum duæ plurimùm ſupra umbilicum cõſiſtunt, & interdum una ſub umbilico in ſumine, aliquãdo etiam tres ſupra umbilicum. Neq; has Naturam muſculis fruſtra largitam arbitror, uerùm ut cõmodiùs ſurſum in priora nonnihil uergentes porrigerentur, & ſecundùm orbicularem abdominis regionem obliquati, peritonæum appoſitè premerent, eoq́; quod narraturi ſumus munere opportuniùs fungerentur.

Recti muſculi pars, qua ſimiæ abundant. Quum thoracem mouentes exequemur muſculos,[a] unum in ſimijs & canibus enumerabimus, qui inter ipſos ordine quintus futurus eſt, quemq́; uerarum coſtarum cartilaginibus ad pectoris oſsis latus exporrectum, docebimus totum eſſe membraneum, pręterquàm ad primæ ſecundæq́; coſtæ interuallum, ubi carnoſior redditus, in primam coſtam deſinit. Profectò muſculus hic in omnibus animalibus, in quibus ſectione illum deprehendi, pars recti abdominis muſculi mihi eſſe uidetur, & rectũ muſculum ad primam uſq; thoracis coſtam in illis animalibus aſcendere prorſus aſſero. quod in canibus, caudatisq́; ſimijs maximè euadit cõſpicuum: in hominibus autem (ut uerum fatear) hunc muſculum nunquam obſeruaui: hominesq́; illo, quum breuiſsimo donentur pectore, facilè deſtituuntur.

Tranſuerſi. Omnibus modò commemoratis muſculis ſubſunt[a] tranſuerſi, utrinque unus, qui ex tranſuerſis lumborum uertebrarum proceſsibus, tenui membraneoq́; principio enaſcitur: deinde in progreſſu ex dorſum mouentibus emergens muſculis, & carnoſis adauctus fibris, ſuperiori ilium oſsis regioni, & ſpuriarum coſtarum finibus exactè carneus cõnaſcitur, carnoſa ipſius parte uniuerſa inueſtiẽs ilia. Vbi uerò uerſus abdominis medium,[b] ad exterius recti muſculi latus uſq; prorepſit, in neruoſam finit exilitatem, quæ pubis oſsi & mucronatæ cartilagini implantatur: per reliquam inter hæc extrema longitudinẽ, membranoſus iſte tendo neruoſæ exilitati tranſuerſi alterius lateris muſculi continuatur, ac ſimul ambo tunicę inſtar uniuerſum abdomen circumcingunt, in hoc obliquos muſculos imitati. Verùm neruoſa horum muſculorũ tenuitas non æquè atq; obliquorum lata eſt: tranſuerſi enim nonnihil ſub rectis muſculis, & potiſsimùm iuxta pectoris regionem, carnei cõſpiciuntur. Tranſuerſis muſculis[c] peritonæum, ſeu membrana nutritioni famulantibus organis circumpoſita, adeò ualidè ſubnaſcitur, ut arduum ſit, illos ab hac, idq́; potiſsimùm in homine, illaceros liberare. Carnoſæ tamen muſculorum partes uix aliter peritonęo committuntur, quàm mutuò incumbentes muſculi inuicem hærere ſolent. Tranſuerſi enim muſculi propria muſculorũ membrana illic, quà peritonæo obducuntur, neutiquam (etſi pleriq; ſecus arbitrẽtur) deſtituti ſecantibus occurrunt. neq; unquam alius muſculorũ abdominis, quàm nunc enarrauimus, ſitus uiſitur: uti forſitan aliquis, librorum duntaxat ope nautam agens, promptè colligeret, pugnantibus nimirum Galeni locis deluſus. Quandoquidẽ hos aliter recenſet in libris de Affectorum locorum cognitione, rurſus aliter in libris de Partium uſu, & aliter prorſus in libris de Adminiſtrandis ſectionibus, ubi eos ita enumerat, ut in ſexto libro curatiuæ methodi ipſorum ſitum rectè deſcribit.

Abdominis muſculorum uſus. Octo abdominis muſculi, præter communem omnium muſculorum uſum, quo corpori calefaciendo refrigerandoq́; auxiliantur, & propugnacula quædam cẽſentur, primario uſu thoracis motibus præſunt, ut in proprio de

prio de thoracem mouentium muſculorum Capite dicturi ſumus prolixiùs. Deinde homini ad durorum recrementorum expulſionem aptiſsimè ſubſeruiunt: quando enim omnes unà in ſe collecti cõtractiq; laborant,[d] ſepto tranſuerſo interim ex ſpiritus retentione depreſſo, ita inteſtina comprimunt, ut ex anguſto loco in ampliorem (qui inferior eſt) fæces protrudant, expellantq;: & rurſus ad uentriculũ ſuperiora'ue illas deferri, præcaueant nihilo ſecus, quàm ſi duabus ad brachiale iunctis manibus, & ſemper magis magisq; ſenſim ad extremam uſq; digitorum aciem diſtantibus, madentem ſpongiam imponeres, manibusq; paulatim coeuntibus, aquam exprimere nitereris. Verùm hoc muſculorũ abdominis munus, niſi cognita ſepti tranſuerſi functione ſituq;, apertè percipi nequit. Pari etiam ratione, quo pacto abdominis muſculi parientibus (ut commodiùs fœtus propellatur) cõferant, non aptè cognoſcitur. Atq; hæc adhuc minus ab illis aſſequuntur, qui ſeptum tranſuerſum, dum contrahitur, thoracẽq; adaperit, deorſum pelli arbitrantur, non animaduertẽtes, quum aerem intrò ducimus, ac thoracem continuò, citra ſpiritus retentionẽ, thoracisq; repleti compreſsionẽ, diſtendimus, ſeptum tranſuerſum nullũ impetum in excretione moliri, quòd ſcilicet perpetuò ſurſum tractũ, non deprimatur: quemadmodũ id ſpiritum retinentibus, & ui interim thoracem cõprimentibus, in firma ſede permanet. Cæterùm noſtri ſeculi medicos, qui hos tantum muſculos recenſere ita uidentur, ac ſi alij in corpore nulli eſſent, omnino delirare exiſtimandũ eſt: qui rectis muſculis cibũ in uentrem attrahi, trãſuerſis autem expelli, & obliquis retineri cõtendunt, præſentibus muſculis attribuẽtes, quod uerè uentriculi inteſtinorũq; fibris aſſcribendũ fuerat. Sed hæc abſurdiora ſunt, quàm quæ in mediũ adduci debeãt, quum aliæ fibræ uolũtario motui, aliæ uerò naturali, qui à noſtro non pendet impetu, famulẽtur. Neutiquã ſanè hæc ab ipſis cõfingenda uenerant: at laudandus erat rerum Opifex, qui quum abdomen oſſe deſtitutũ neceſſariò creari uoluit, tam affabras tunicas inuolucraq; ipſi parauit, quæ præterquàm quòd tegumenta & aptiſsima propugnacula ſunt, thoracis quoq; motibus, uti monuimus, utiliſsimè ſubſeruiunt.

d 7 tab. 2.

ABDOMINIS MVSCVLORVM ADMINISTRATIO. Caput XXXII.

ADMINISTRATIONEM hanc, aut à muſculorum capitibus, aut tendinum terminis aggredi, nihil prohibet: uerùm facilior eſt, muſculorũq; naturam accuratiùs commonſtrat, quæ ab exortibus auſpicatur. Qualitercunq; igitur ſectionem exordiri propoſueris, cutem unà cum carnoſa membrana, ab uniuerſo abdomine, & lumborum regionibus, ad femora uſq; liberatam eſſe oportet, unà cum [a] muſculo, quem brachium deorſum trahere oſtendimus, quiq; iampridem ex ſectionis hactenus cõmemoratæ ſerie ablatus eſt. His igitur ademptis, & membrana inſuper perquàm tenui & fibroſa, quæ muſculis, præter carneam, obducitur, unguibus hinc inde leuiter (ut ipſius naturam diſcas) diuulſa, priorem ſectionem hunc in modum aggredieris. Cadauere ad alterum latus inuoluto, ut commodè & lumborum uertebris, & abdominis medio manus adhibeas, à ſexta coſta nitêris[b] muſculi abdominis obliquè deſcendentis principium paruo cultello, aut exigua nouacula liberare, leui ſectione ducta ſecundũ reliquas coſtas, uerſus dorſum, & ſecundùm ſuperiorẽ ilium oſsis regionem, ad pubis oſsis uſque medium. Hanc ſectionem adeò duces leuiter, ut nihil præter præ-

Duplicem eſſe horum muſculorum adminiſtrationem.

a 10 tab. 9.

b 3 tab. 9.

Adminiſtratio à muſculorum exortu.

Obliquè deſcendentis.

ſentem muſculum uulneres. Mox ab his oſsium regionibus eleuato muſculi
principio, conaberis paulatim ab[c] obliquè aſcendente deſcendentem eouſque
liberare, dum ad abdominis uſq; medium illum perduxeris, pręcauens, ne unà
tanquam obliquè deſcendentis muſculi partem auferas, tenuem[d] muſculum,
qui ad decimam undecimamq́ue thoracis coſtam cum obliquo mutuis inter-
uallis committitur. Si enim hunc ſcopulum uitaueris, & in uiris quoq; à[e] tuni-
ca uaſa ſeminaria inuoluente abſtinueris, muſculum obliquè deſcendentem,
uerſus medium abdominis promptiſsimè duces. Cæterùm ubi ad[f] mediam
uſq; recti muſculi amplitudinem peruentum erit, pertinaciùs cum aſcenden-
tis muſculi tendine, obliquè deſcendentis tendo coire uidebitur, quàm ut inte
grum, & non uulneratum, lacerum'ue, ad lineam uſq; (quæ in abdominis me

Candidior in abdomine linea.

dio ambientibus meritò, quòd illi nulla ſubſit caro, candidior apparet) ipſum
diſſecare ualeas, utcunq; acuta nouacula uſus fueris: retuſiori enim nihil peni-

Obliquè aſcendentis.

tus promouebis. Quamobrem reflexo pendenteq́; à media recti muſculi am-
plitudine primo abdominis muſculo,[g] aſcendentem, qui ſecundus eſt, ſimili-
ter aggredieris, ducta nimirum à pubis oſſe, per ſuperiorem ilium oſsis regio-
nem, & lumborum uertebras, & fines quatuor infimarum coſtarum ſectio-
ne, quæ ab his omnibus muſculum ſeparare poſsit: & ab illo etiam reſpiratio-
nis[h] muſculo abſtineat, qui decimæ & undecimę coſtæ potiſsimùm inſeritur.
Poſt ſectioné, muſculi huius principia hamulo aut unguibus attolles, & à[i] trāſ-
uerſo, cui inſidet, in priora procedens, liberabis. Quod[k] uſq; ad exteriorem co-
ſtam, latus'ue recti abdominis muſculi, mediocri negocio perfeceris, ſi modò
in uiris uaſorum ſeminalium tunicis (quæ ad teſtium[l] muſculorũ ſectionem
ſeruandæ ſunt) animum adhibeas, ne unà etiam illæ præſcindantur. Vbi uerò

Nexus neruoſæ tenuitatis obliquè aſcendentis muſculi cum trãſuerſo.

membranoſus obliquè aſcendentis muſculi tendo externum recti muſculi la-
tus ſpectat, acutiori nouacula à ſubditis ſeparandus eſt: neq; id quidem oſcitan-
ter, ne eum tendiné pertundas, ipſumq́; hîc finire arbitreris. Tantus enim hu-
ius tendinis cum neruoſa' tranſuerſi muſculi exilitate iuxta externũ recti mu-
ſculi latus, occurrit nexus, ut aliquando obliquè aſcendentis tendinem diuidi
putauerim: & unam ipſius partem, tranſuerſo muſculo connatã, ſub recto mu
ſculo procedere, alteram uerò ſuper rectum expandi arbitratus fuerim, atq; id
potiſsimùm ſupra umbilici regioné eſt manifeſtius. Verùm ſi ad amuſsim obli
què aſcendentis tendiné à tranſuerſo liberaueris, recto muſculo illum ſuper-
ſterni cõperies, à quo ad albam uſq; abdominis lineam accuratè ſeparandus ue
nit: quod in carnoſis recti muſculi partibus factu eſt promptiſsimũ, at in[m] ner-
ueis illis recti muſculi inſcriptionibus id arduũ eſſe obſeruabis. Hîc modò do-
ceberis, quî aſcendẽtis deſcendentisq́; tendines circa abdominis medium inui
cem cõnaſcantur, ubi recti muſculi mediæ amplitudini (quæ interior eſt) in-
cumbunt: nec niſi maxima induſtria, & acutiori nouacula, ad albam uſq; abdo
minis lineam mutuò ſeparari queunt. Cæterùm poſteaquã unius lateris, cuius
iam ſectioné aggrederis, obliquos abdominis muſculos ad albã uſq; lineã per-
duxeris, expẽde,[n] qualiter obliquorum tendines rurſus tranſuerſorũ tenuitati-
bus in ea abdominis regione adnaſcantur, qua recti muſculi ab inuicem magis

Recti adminiſtratio.

ſeiunguntur. Vtroq; obliquo muſculo in illud cadaueris latus, quod menſæ in-
cumbit, pendente, ſola manu[o] rectum muſculũ à tranſuerſi neruea tenuitate
ſeparabis, dextræ manus digitis ab exteriori muſculi latere iniectis, & ſecun-
dùm abdominis longitudiné hinc inde ſub muſculo ductis. Quũ primùm re-
ctus muſculus à trãſuerſo abſceſsit, integrũ eſt, eius fibras unà cum[p] tranſuerſis
ipſius inſcriptionib. cõtueri, ac tandé muſculũ à thorace nouacula liberatũ, ab

abdomine

q 4 tab. 5. abdomine detrahere:[q] ita tamẽ,ut adhuc pubis oſsi hęreat,ipſiusq; hîc initium accuratè examines. At quum hunc à pectore in cane aut ſimia adimes,ſtudendum eſt,ne[r] continuum illi membraneum tendinem ſimul auferas,aut uulne- r 5 tab. 5. fi. res,qui ſecundùm pectoris longitudinẽ, à recto muſculo ad primam uſq; thoracis coſtam porrigitur, ac re uera in eiuſmodi animantibus recti pars eſſe con- s 6 tab. 4. ſpicitur.[s] Tranſuerſum pari modo, quo obliquos aggreſſus es, opportunè ad- *Tranſuerſi.* miniſtrabis,ducta ſimiliter à pubis oſſe,per iliũ os,& tranſuerſos uertebrarum t 13 tab. 5. lumborum proceſſus, aut potius[t] muſculorũ dorſum hic mouentiũ exterius latus, & demum ad fines ſpuriarũ coſtarum, leui ſectione,quæ intacto peritonæo,ſolum muſculũ penetret.Mox trãſuerſi principia hamulo eleuabis,& no u 1 fig. 5 li bri. uacula quàm poteris attentiſsimè à[u] peritonæo paulatim liberabis, donec ad neruoſam ipſius deueneris exilitatẽ: quæ maiori adhibita cura, à peritonęo ita ſeparanda eſt,ut neq; peritonæũ,neq; neruoſa ea tenuitas lacerentur.quod quidem non adeò arduũ eſt,atq; operoſum,& pręcipuè iuxta abdominis elatiora, non procul à pectore. nam in ſumine tendo ipſe (ut etiam peritonæũ) nimis quàm tenuis occurrit. Nunc uerò,ubi & hunc muſculũ ad medium abdominis perduxeris, ac à peritonæo, ut licuit, optimè liberaueris,rurſus in ſuum locum quatuor huius lateris muſculos repones: ac cadauere in dorſum reflexo, *Altera abdominis muſculorum adminiſtratio, uerſus ipſorum initia.* ſecundam adminiſtrãdi rationem aggredieris,quæ à tendinũ finibus,in abdominis medio auſpicatur.Duces itaq; à pectore ad pubem uſq;,per totam abdominis longitudinẽ, ſuper medium recti muſculi eius lateris, cuius adminiſtra- *Obliquè deſcendentis.* x 3 tab. 6. tionem moliris,adeò leuem ſectionem,ut nihil præter[x] obliquè deſcendentis muſculi tendinẽ uulneret. Atq; hanc ſectionẽ ad mediam recti muſculi amplitudinem tentandã ſcribo,quòd nollem fruſtra per albam lineam,quę in abdominis medio occurrit,eam ſectionẽ fieri. ſiquidẽ impoſsibile arbitror,deſcendentis tendinem,non uulnerato illæſoq; aſcendentis tendine,ſeorſum hinc liberari poſſe. quanquã & ab alba linea interdum ſectionẽ inchoari experiri'ue non improbauerim,utcunq; etiam laceratos tẽdines inuicem ſeparares. Quapropter hac illa'ue ſectione ducta, adnitêris hamulo deſcendentis tendinẽ attollere,ac à ſubiecto ipſi muſculo nouacula diſſecare,quouſq; uniuerſum mu- y 4 tab. 5. ſculum uerſus dorſi ſpinã à coſtis & ilium oſſe liberatũ deduxeris. Poſt hunc,[y] *Obliquè aſcendentis.* aſcendentis tendinem à recto ſeparabis,principiũ ſeparationis ab alba linea exorſus. In hoc opere rurſus intueberis, quî tendo ille trãſuerſis recti muſculi inſcriptionibus adnaſcatur, ac cum neruoſa tranſuerſi muſculi tenuitate, ad externum recti muſculi latus coaleſcat. Quod ſimulatq; obſeruaueris, à reliqua tranſuerſi muſculi parte,obliquè aſcendentẽ auelles ipſum à pubis & coxendicis & iliũ oſsibus,& inferioribus thoracis coſtis,ad lumborũ uſq; uertebrarum z 5 tab. 4. ſpinas abſecans.[z] Rectũ ſimiliter,ut alterius lateris rectũ in priori adminiſtra- *Recti.* tione diſſecaſti,à tranſuerſo muſculo attolles: & ipſius capite à pubis oſſe abſecto,illum ſuper thoracẽ reflectes. Modò recta ſectione ſecundùm albæ lineæ a 6 tab. 4. longitudinẽ ducta,quæ duntaxat neruoſam[a] trãſuerſi muſculi tenuitatẽ illęſo *Tranſuerſi.* peritonæo diuidat,conaberis eã à peritonæo diligẽter ſeparare. quod quidem b 5 tab. 5. in homine,& potiſsimũ iuxta pubẽ,[b] uaſorumq; ſeminaliũ tranſitum,facturus es difficillimè,in porcis autẽ minimo negocio. Cęterùm trãſuerſi muſculi tendine ad carneã uſq; ipſius regionẽ à peritonęo liberato, eam quoq; tantiſper ab ijs quibus cõmittitur partibus reſecabis, quouſq; uniuerſus muſculus à peritonæo diſſectus pẽdeat.Integrũ iam quoq; eſt,& huius lateris muſculos in priſtinum locũ reponere,& adamuſsim eorũ formam,ſitũ,& fibrarũ ductũ examinare:ac demũ illis reſectis,ad teſtiũ muſculos cõtinua quadã ſerie te accingere.

DE VIRILIVM TESTIVM ET MVLIEbris uteri muſculis. Caput XXXIII.

LICVISSET huc aliquot quinti libri figuras reponere, ex quibus teſtium uteriq́ muſculorum natura utcunq́ peti poſſet: uerùm ne eaſdem figuras diuerſis in locis proponamus, hic tantùm adÿcietur, in quibusnam figuris præſentes muſculi ſint obuÿ. Teſtis itaq́ muſculus nonnihil ſpectatur tertia muſculorum tabula ad ſ, & uigeſimaſecunda figura libri quinti ✝. Uteri autem muſculoſa ſubſtantia, eiuſdem libri uigeſimaquarta figura ad characterem O, quoad id fieri potuit, exprimitur.

Virilis teſtis muſculus.

IAM tempeſtiuum eſt, ad muſculorum thoracem & dorſum & femur mouentium inſpectionē, peritonæum administrare, atq; cum eo quoq; teſtium muſculos aggredi. Pertingunt itaque ad unumquēq; teſtem[a] ſinguli muſculi graciles admodū, ex ea uaſorum ſeminaliū & teſtis tunica efformati, quæ à peritonæo principiū ducens, uaſa ſimul cum teſte continet. Hæc enim in poſteriori ſua ſede, mox in ipſo à peritonæo exortu, longis, ac inuicem ſibi proximis, carneisq; fibris ita adaugetur, ut fibrę illæ gracilis oblongiq; muſculi naturā exprimant, qui illi teſtis tunicæ ſemper innatus, deorſum protēditur, ac tandem iuxta infimā teſtis ſedem, unà cum illa tunica[b] uaſi ei ſeminario applātatur, quod à teſte paratum iam ſemen aſſumit, idq; ſurſum in peritonæi cauitatē deducens, in ueſicæ ceruicem[c] profundit. Neq; aliqua prorſus parte, teſti aut ſeminario uaſi tunica illa pertinaciter adnaſcitur, quàm ubi unà cum muſculoſa ipſius ſubſtantia, inſertionem ad uaſis inflexum tentat, qui ad infimam teſtis ſedem perficitur, unde etiam muſculus ipſe nuſquā teſtem contingit. Reſpondet itaq; teſtis muſculus illis qui ex carnoſa membrana efformantur: quum is aliud nihil ſit, quàm carneæ fibræ, uaſorum ſeminaliū & teſtis inuolucro innatæ: quemadmodū carnoſæ membranæ[d] muſculi, carneis quoq; fibris per membranā digeſtis conſtituuntur. Teſtium muſculorum beneficio, uiri arbitrario motu teſtes modicè (ut & ipſi muſculi graciles tenuesq; ſunt) ſurſum alliciunt: ne teſtes fortè plus æquo laxati, deorſumq; pendentes, nimio oneri[e] ſeminarijs uaſis ſint. Hunc uſum muſculi in coitu quodammodo conuulſi, potiſsimùm præſtant: ſi enim teſtes uaſis ſeminarijs oneri ſemper eſſent, atq; hæc ad inferiora protracta, perpetuò arctarentur, non adeò cōmodè ſemen tranſmitterēt, atq; modò, quum teſtium à muſculis iam attractorū pondere ſubleuata, magis pateſcūt. Vtcunq; uerò ſit, conſtat muſculos hos (qui κρεμαστῆρες Gręcis uocantur) ex eorū claſſe cenſendos eſſe, qui nullum ſortiuntur muſculū, contrarij motus autorē. Nulli enim, qui teſtes ad inferiora reuellant, extruuntur: quum teſtes, quos niſi rectà deorſum, nec in ullam partē inclinantes prolabi decebat, abūdè à naturali ipſis indita grauitate dimittātur: idq; ſubinde adeò, ut ne minimùm quidē ſurſum ægris ſenibusq; horum muſculorū beneficio allici queāt. Quid uerò Arabibus in mentē uenerit, ignoro, qui binos in uiris cuiuſq; teſtis muſculos, in mulieribus autem unicū haberi, ſcriptū reliquerunt: unicū enim hactenus ad ſingulos porrigi teſtes, ſemper in maſculis obſeruaui.

Muſculi muliebris uteri.

Mulieribus porrò Natura ſimiliter muſculos largitur, quos in magna peritonęi amplitudine, ut & reliqua ipſarum generationis organa, recōdidit. Ea nāq; peritonæi[f] pars, ſeu proceſſus, qui utrinq; à laterib. ad uterū inſtar[g] meſenterij pertingit, uenasq; & arterias utero deducit, & teſtes ſibi innatos obtinet, & demū cum alterius lateris peritonæi proceſſu, exteriorē uteri[h] tunicā procreat,[i] carnoſis quoq; adaugetur fibris, ex ilium regionibus deorſum obliquè ad uteri latera, ipſosq; teſtes perreptātibus: adeò ſanè, ut & mulieribus utrinq; ſinguli ſint muſculi, illis ſpecie ſimiles, qui-

bus ui-

bus uirorum teſtes donantur. Et quamuis plerunq; graciles ſint,neque admodum carnei, craſsi´ue: ego tamen eos aliquando in nonnullis mulieribus uteri cornua eſſe arbitratus ſum,Galeni uteri deſcriptione elegāter deluſus,qui non muliebrem, ſed uaccinum caprinum´ue deſcribit[k] uterum, cornua arietum cornibus longè ſimillima obtinentem, ſecus multo quàm muliebris uterus. Porrò his uteri muſculis, obſcura uteri, ſed magis adhuc teſtium, ad ſuperiora attractio perficitur, quam mulieres tunc ferè percipiunt, quum ilia iuxta ſacrum os trahere colligereq́; conantur,atque adeò (ut ſic dicam) uteri ceruicis[l] os,totumq́; uterum penitiùs in peritonæi cauitatem allicere ſtudent.

In libro de Vteri ſectione.

MVSCVLORVM TESTIVM ADMIniſtratio. Caput XXXIIII.

QVEMADMODVM in quinto libro, muſculorum, quos teſtibus aſſcripſi, mentionē incidere neceſſum erit: ita quoq; eorum adminiſtrationem, cum reliquarum partium illo libro enarrandarū, ſectione pertractabo. Quod tamen ad adminiſtrationem hoc libro perſequendam ſpectat,[a] à mucronata pectoris oſsis cartilagine, ad pubis uſq; os,nouacula peritonæum diuides,alia rurſus ſectione per tranſuerſum utrinq; ab umbilici regione ducta. Mox abſq; delectu,in uiris omnia quæ peritonæo cinguntur,præter recti inteſtini[b] finem,& ueſicam,auferes. His ita ademptis,[c] & etiam ſcorto à teſtibus,unà cum carnea membrana ipſi ſubdita,liberato,exiguum ſtylum ab interiori peritonæi parte meatui[d] indes,qui ſeminarijs uaſis in humiliori peritonæi regione, ad ingūina uiam præbet.Poſteaquam uerò ſtylum ad teſtem uſq; protruſeris,atq; ad illius latus, ſeu (ſi modò talis ſtylus ad manum ſit) in ipſius rimam aut canalem, cultellū indideris, longa ſectione à peritonęo ad teſtem uſq; ſecundùm ſtyli longitudinem facta,membranam tunicam´ue,uaſa cum teſte inueſtientem,diuides: hacq́; diducta & extenſa, gracilem teſtis[e] muſculū, quo tunica ea uelut enutritur,conſpicies. Hoc muſculo ab humillima uaſis à teſte ſemen deferentis inflexione liberato, eius naturam promptiſsimè condiſces, qualiterq́; teſtem ſurſum trahat,intueberis.Liceret modò,teſtibus cum ſuis uaſis muſculisq́; abſectis,penis & ueſicæ ceruicis muſculos aggredi: at quum ante hos integrum ſit,& thoracis & dorſi & brachij & cubiti & manus diſſecare, ad thoracis muſculos ſeſe iam conuertet oratio.[f] Cæterùm mulierum muſculi,aperto iam peritonæo, & inteſtinis ad latera ſurſumq́; reductis, & mulieris teſtibus quoq; ſubleuatis, in conſpectum citra aliam ſectionē ueniunt,dummodo uteri lateribus membranisq́;,illum peritonæo alligantibus,animum accommodare non pigeat.

Quî ea quæ peritonæo continentur, modò reſecanda ueniant.

Virilis muſculi adminiſtratio.

Muliebris muſculi adminiſtratio.

DE MVSCVLIS THORACEM MOuentibus. Caput XXXV.

THORACEM eius motus, quo reſpirantes indigemus, gratia,[a] non unico cōformatum oſſe, aut omnino oſſeum eſſe, ſuperiori libro declaratum eſt. Iam uerò proximum erit, thoracis motum ex noſtro arbitratu debuiſſe pendêre, non autem naturalem eſſe, ſermone perſequi: dein, ſi uoluntariū eſſe,ex uſu homini fuerit, quibus is motus perficiatur muſculis, ſubiungere. Summus itaq; rerum Opifex reſpirationem homini,animalis ſpiritus reficiendi,& cordis occaſione largitus eſt:

Thoracis motum iure arbitrarium eſſe.

gitus eſt: quòd & ipſum quidem ſubſtãtia aeris indigeat, & plurimùm feruens in eo calor refrigerari expetat. Inſpiratio quidem cor refrigerat, ſuppeditata ei frigida qualitate: expiratio autem, feruentis in corde, & quaſi combuſti & fuliginoſi recrementi effuſione expulſioneq́;, illi etiã refrigerando conducit. Atq; ita cordis potiſsimùm cauſa, reſpiratio duobus contrarijs motibus perficitur: attrahit enim hæc in diſtentione & dilatatione, euacuat uerò in conſtrictione, eiſdem ſcilicet motibus, quibus & cor ipſum perpetuò agitur. Quanquam reſpirationis cordisq́; motus aliàs genere plurimum uarient. ſiquidem cor naturali motu, uelimus nolimus, mouetur: reſpiratio autem adeò ex noſtra pendet uoluntate, ut quoſdam ſpiritus retẽtione ſeſe necauiſſe (etiamſi unde tandem uires illis ſuppeditauerint, mirer) legamus. atq; id magnopere non ad bene uiuendum duntaxat, ſed etiam ad ipſam uitã homini utile cẽſetur. Si enim idem rhythmus conſonantiaq́; reſpirationis cum cordis motu neceſſariò eſſet, neq; ipſa reſpiratio ex noſtro impetu uolũtateq́; pendêret, multum diuq́; loqui nequiremus. ne quid de ſubmerſione in aquam, & per fumum, alium´ue corruptum aerem, dicam tranſitu. Cæterùm quum pulmo thoracis motum, quoties ille cõprimitur, dilatatur´ue, uacui potiſsimùm ui ſequatur, muſculos debuiſſe extrui certiſsimum eſt, qui thoracem dilatarent, arctarentq́;. Erunt autem hi in uniuerſum, unà cum octo abdominis muſculis in homine,[b] octuaginta nouem, utrinque ſcilicet quatuor & quadraginta, ac poſtmodum unus, utriq; lateri communis. Verùm canes & ſimiæ duobus abundant utrinq;, ut ſimul tres habeant & nonaginta, quos Galeni intelligendi occaſione, in ſerie ſua enumerare haud grauabor.[c] Primus itaq; alterius lateris muſculus, ex inferiori interioriq́; clauiculę regione, ſecundùm ipſius longitudinem, quà primam reſpicit coſtam, exoritur, principiũ carnoſum undiq; obtinens: & carnoſo quoq; termino primæ coſtæ, quà pectoris oſsi cõmittitur, ipſiq́; etiam pectoris oſsi, ubi eius coſtæ cartilaginem excipit, inſertus. Muſculus hic breuis, ſed amplus eſt, & tenuis, fibrasq́; ſortitur impenſe obliquas, & propemodum tranſuerſas: huiusq́; beneficio prima coſta ſurſum uerſus exteriora retrahitur, hacq́; ratione thorax ibidem dilatatur. [d] Secundus muſculus grandis eſt: carnoſo enim principio, ex tota ſcapulæ baſi interiore in parte enatus, & hinc carnoſus perpetuò procedens, ac coſtis exporrectus, admodum lateſcit, & octo, interdum uerò nouem ſuperioribus coſtis ſeſe inſerit, ad mediam potiſsimùm illarum longitudinis ſedẽ. Reliqua autem parte, qua muſculus coſtis exporrigitur, ipſis duntaxat incumbit, exiguisq́; tantùm fibris (ut mutuò inſtrati ſolent muſculi) illis committitur. Cæterùm non recta ſimpliciq́; linea, ipſius inſertio coſtis implantatur: ſed muſculus hîc tanquam in digitos diſcretus eſt, qui per coſtarum oſſa longiùs quàm eius pars, quæ coſtarum interuallis cõnaſcitur, in priora procedunt:[e] contrario nimirum modo, quàm obliquè deſcendens abdominis muſculus, ex inferioribus ſex coſtis ſuam aſſumit originẽ. Is enim ex coſtarum interuallis prolixiùs ſuos digitos educit, cum ſecũdo reſpirationis muſculo ſerratam efformans compagem. Secundi huius muſculi fibræ, ſi quando in ſe colliguntur, uniuerſas coſtas, quibus muſculus inſeritur, uerſus exteriora uellunt, thoracem dilatãtes. Hic muſculus in hominibus ita ferè habet, in canibus uerò & caudatis ſimijs ſecus: non enim ſolum ipſis in octo coſtas inſeritur, ſed etiam ualidiſsimè tranſuerſis ſeptimæ & ſextæ & quintæ & quartæ ceruicis uertebrarum proceſsibus implantatur, aut potius (ut quiſpiam fortè non admodum abſurdè cõtenderit) ab illis proceſsibus ſui principij portionem aſſumit. [f] Tertius, qui ob Galeni doctrinam in ſerie occurrit, muſculus, homini

Muſculorum thoracem mouentium numerus.

Primus in altero latere thoracem mouentiũ.

Secundus.

Tertius canũ thoracem mo-

c 4 tab. 5 tab. Z

nequaquam

nequaquam perinde ac cani & ſimiæ communis eſt: ideoq́; duntaxat à me deſcribitur, illoq́; orationem, hominis fabricam enarrantem, interpello, ut Galenus promptius intelligatur, & ne quis me aliquem in homine muſculum prę- *[uentium, quo homines deſtituuntur.]*

g 6 tab. R. terijſſe nugetur. Hic itaque ſecundùm anteriora inſertionis[g] ſecundi muſculi exporrectus, ab interiori parte tranſuerſi ſecũdæ ceruicis uertebræ proceſſus,

h 6 tab. O. carneo exortu[h] enaſcitur: deorſumq́; protenſus, ex tranſuerſis inſuper aliquot ſubditarum uertebrarum proceſsibus principium ducit, donec uarijs auctus exortibus, primæ thoracis coſtæ committatur: hîc enim latior, ſed tenuior ef-

i 6 tab. P. ficitur, & quatuor ſuperioribus coſtis undique carnoſus inijcitur.[i] Vbi uerò quartam, interdum autem, idq́; præcipuè in canibus, quintam prætergreditur

k 6 tab. Q. coſtam, in[k] membraneum neruoſumq́; tendinem deſinit, qui ſubſequentibus coſtis ad ſeptimam, aliquando & octauam uſque exporrigitur, ſingulis, quibus incumbit, coſtis firmiter adnatus: quas quum attollit, dilatando thoraci pulchrè præeſt. Hoc autem canes tanto magis indigere uidentur, quanto longiori

l 11 tab. F. 10 tab. E. pectore quàm homines donãtur, iſto Galeni muſculo prorſus deſtituti.[l] Quartum in muſculorum hoc Capite deſcriptorum ſerie, homines iuxta ac ſimiæ caneſq́; adipiſcuntur, ſed nonnihil diuerſum. Hominibus enim ex trium inferiorum ceruicis uertebrarum, ac primæ thoracis uertebræ ſpinis, membra- *[Tertius hominis, qui canum & ſimiarum quartus eſt.]*

m 11 tab. A, A. n 11 tab. Q, R, S. neum latumq́; exoritur principium: quod[m] primo caput mouentium muſculorum pari, & hac ſede[n] repoſitis, dorſum thoracemq́; mouentibus muſculis inſtratum, in priora, ſeu ſi dextrum ſpectas muſculũ, dextrorſum decliue exporrigitur, carneum euadens, latiq́; muſculi naturã oſtendens, ſimulatq; primi illius paris externum latus ſuperauit. Deinde ubi primam thoracis coſtam contingit, in latera ſenſim obliquè ductus, in tres ueluti digitos tripartitur, ſingulos tribus quatuor primarum coſtarum interuallis exporrigens, illiſq́; ſeſe coſtis inſerẽs. Canibus porrò ex eodem principio muſculus iſte prodit, niſi etiam altiùs nonnihil exoriatur. Verùm ubi membraneum eius principium magis obliquè, quàm tranſuerſim deſcendens, ad tertiam thoracis deuenit coſtam, muſculus ipſe carnoſus latuſq́; inibi conſpicitur: ac tertiæ coſtæ, & tribus ordine deorſum ipſi ſuccedentibus implantatus, in priora, ſeu in latus ſemper obli-

o 11 tab. X. què tantiſper deſcendit, donec aliquouſq; ſub[o] ſecundi thoracem mouẽtis muſculi principio reconditus, atq; in digitos diſcretus finiat. Muſculus iſte, ſi quando contrahitur, eas quibus implantatur coſtas ſurſum alliciens, thoracem manifeſtò dilatat, hominis thoracem mouentium tertius, ſimiarũ uerò quartus

p 5 tab. r, ſ, t. ſtatuendus.[p] Muſculo, qui quinto loco iam uenit cõmemorandus, homines carent: iſq́; anteriori coſtarum parti, qua pectoris oſsi proximæ ſunt, exporrigitur: paulo enim ſupra latus mucronatæ cartilaginis, tendo membranei ualidiq́; ligamenti inſtar, ſuper coſtarum cartilaginũ fines, ſurſum nonnihil in poſteriora inclinans procedit, quouſque ſecundæ coſtæ ſuperſternatur. Ibidem namq; tendo ille carnoſis adaugetur fibris, ex ipſoq́; carnoſa & tendinis ritu latiuſcula muſculi cõſtituitur portio, quæ primę coſtæ cartilaginis principio, & ipſius oſsis fini adnata, ad ſuperiorẽ eius coſtæ regionẽ terminatur, eminẽtiori ſua ſede ſemiorbicularis, & externo latere longiùs, quàm interno carnoſa. Muſculum hunc (ut in abdominis muſculorum enarratione admonui) nullum peculiarẽ eſſe arbitror: nam recti abdominis muſculi portio, quantumuis ac- *[Quintus canũ, quo humanus thorax deſtituitur.]*

q 5 tab. A. curatè diſſecãti apparet. Videtur enim carnoſa[q] recti muſculi pars, quæ paulo ſupra mucronatæ cartilaginis latus cõſiſtit, in hunc membraneũ ualidũq́; tendinẽ deſinere: atq; ita ſurſum cõſcendens, denuò carnoſo fine primę coſtæ in-

r 5 tab. H, I. feri:[r] eiuſq́; muſculi naturã referre, qui maxillã inferiorẽ deorſum trahit, qui in

medio tendinis ſpeciem exprimens,duobus uentribus donatur. Aut ſi hæc co
ſtis exporrecta portio, recti muſculi pars non cenſenda ſit,nemo illius termi-
no firmiſsimè connatam,aut potius ex ipſo enatam,ibit inficias. Vtcunq; uerò
res habeat, ſiue peculiaris ſit muſculus, ſiue recti portio, eiuſdem ſemper fun-
ctionis opifex erit: nimirum uerarum coſtarum terminos, pectoris oſsi coar-
ticulatos,comprimendi,conſtringendiq́;,ob idq́; & thoracem arctandi. Cæte
rùm quum in hominibus mihi nunquam uiſus ſit (uti neque ijs qui Galenum
præceſſerunt Anatomicis, ſeſe in hominum corporibus exercentibus) homi-
nis duntaxat tres muſculos hactenus recenſui, in caudatis uerò ſimijs & cani-
bus quinq;: atq; id adhuc ea conditione, ut reclamantibus oculis,quintum mu
Hominis quartus, ſimiarũ 6. ſculum à recto abdominis diſtinctum,Galeni gratia recẽſeamus. [s] Sextus itaq;
ſimiarum, & quartus hominum, ad dorſum mouentium muſculorũ latera,
coſtarum radicibus, & tranſuerſorum uertebrarum proceſſuum apicibus ex-
porrigitur.[t] Originem enim ducit cum[u] longiſsimo dorſum mouentium mu
ſculo, ex poſteriori oſsis ſacri regione, & interiori ilium oſsis ſede, quam extra
ſacrum os in poſteriora prominere nouimus. Hinc cum undecimo dorſum
mouente muſculo, tranſuerſis uertebrarum lumborum proceſsibus innixus,
ſurſum deducitur,tam pertinaciter[x] toto per lumbos ductu illi muſculo com
mixtus,cõnatusq́;, ut meritò ipſius pars cenſeri queat,neq; facilè ab ipſo ſectio-
ne dirimi poſsit. Quum primùm uerò uterque duodecimam thoracis reſpicit
uertebram, ſextus hic muſculus à dorſum mouente undecimo, notatu digno
interuallo abſcedit: adeò ut inibi incurioſe ſecãtibus, ex illo principium ſume-
re uideretur. Hinc modicè obliquus ſurſum in latus conſcendit, & decem ſu-
perioribus coſtis ex carnoſa ſua ſubſtantia[y] tendines paulo minus toto teretes
diffundit,non perpetuò carneis cõſtans partibus: quantumuis etiam Galenus
hunc undiq; carnoſis partibus conſtare,in quarto de Adminiſtrandis ſectioni-
bus libro prodiderit. Inſeruntur autem illi tendines,coſtarum[z] tuberculis,quę
ex ipſis paulo poſtea, quàm à tranſuerſis uertebrarum proceſsibus abſceſſerũt,
extuberare relatum eſt. Ceſſat autem muſculus hic ad primam thoracis uerte-
bram: interdum tamen adeò cõſcendit,ut & tranſuerſo ſeptimæ ceruicis uer-
tebræ proceſſui tendinem quoq; non minus quàm coſtis offerat. Vndecimæ
& duodecimæ coſtæ carnoſus duntaxat inijcitur: quo enim altiùs muſculus
aſcendit,eo nunc dicti tendines magis euadunt cõſpicui: ipſeq́; muſculus,qua-
ſi à tendinum generatione abſumptus, ſenſim gracilior redditur, thoracis co-
Hominis 5. Simiarum 7. ſtas deorſum trahens,easq́; comprimens, ac deniq; thoracem arctans. [a] Septi-
mus canum,& quintus hominum,in poſteriori thoracis ſede,ſecundùm infe-
riora collocatur,originem ducens membraneã latamq́;,ex undecimæ & duo-
decimæ,ac aliquãdo decimæ thoracis uertebrarum ſpinis, tum aliquot etiam
primarum lumborum uertebrarũ ſpinis. Principium hoc[b] muſculis dorſum
agẽtibus,& quarto humani thoracis ſuperſternitur,tranſuerſim rectà in prio-
ra porrectum. Vbi autem præſens muſculus hos tranſcendit,coſtarumq́; oſsi-
bus committitur, ſtatim carneis adaugetur fibris: & tandem uelut in aliquot
diuiſus digitos, nonæ, decimæ, undecimæ & duodecimæ coſtarum interual-
lis,ipſisq́; coſtis ſeſe inſerit,multo antè,quàm in cartilaginem ceſſant. Hic mu-
ſculus hominibus lõgè latior eſt,quàm ſimijs & canibus: quamuis etiam in ca-
nibus inſignior quàm in ſimijs uiſitur, & in omnibus ſerratam quoq; compa-
gem,cum abdominis[c] muſculo obliquè deſcendente efformat: & quum retra
ctionis earum quibus inſeritur coſtarum opifex eſt, thoracem diſtendentium
Hominis 6. Simiarum 8. numero etiam opportunè aſſcribitur. [d] Octauus canum ſimiarũq;, & ſextus
hominum,

hominum, in thoracis cauitate ſitum ſibi peculiariter uendicat, extenditurq́; per uniuerſum pectoris oſsis latus, ſub tota uerarum coſtarum cartilaginum regione, propemodum coſtarum os exteriori ipſius latere contingens. Eſt autem muſculus iſte triangularis, ex duobus longiſsimis lateribus, unoq́; breui conſtructus, & tenuis, omniq́ue ex parte carnoſus. Fibras ſortitur obliquas, ex oſsis pectoris lateribus ſurſum in poſteriora protenſas. niſi fortaſsis mauis aſſerere, ipſas à coſtis ad pectus, à poſterioribus deorſum in priora ferri, huncq́; muſculum huius ſedis intercoſtalibus annumerare. Adnaſcitur autem omnibus uerarum coſtarũ cartilaginibus,[e] illas ad pectoris os, in ſinus nimirum, quibus illæ inarticulãtur, attrahens, & eo motu thoracem quoq; arctans, & coſtarum cartilagines inuicem colligens. [f] Superſunt præter utriq; lateri communem adhuc, utrinq; duo & uiginti, ac deinde duodecim. In ſingulis enim coſtarum interuallis, quæ undecim in alterutro latere ſunt, bini producuntur muſculi, inde intercoſtales nuncupati. Ad illorum ſiquidem generationem, per totam coſtarum longitudinem,[g] ab inferiori regione ſuperioris coſtæ, in ſuperiorem humilioris, & in deſcenſu proximæ ſedem, neruoſæ quædam fibræ, mox ab ortu carni commixtæ, deorſum producuntur.[h] Et rurſus à ſuperiori parte inferioris coſtæ, aliæ fibræ in inferiorem elatioris coſtæ ſedem obliquè ſurſum procedunt, ſic ſanè, ut in ſingulis coſtarum interuallis duo intercoſtales muſculi habeantur, qui mutuò incumbunt, ac fibras decuſſatim prorepentes ſortiuntur, & per uniuerſum interuallum ſemper carnoſi permanent, nec ob loci anguſtiam in tendinem ceſſant. ac proinde intercoſtaliũ muſculorum alios exteriores, alios uerò interiores non ineptè dicimus.[i] Externi in ſingulis coſtarum interuallis, ſimulatq; coſtæ[k] à tranſuerſo uertebrarũ proceſſu abſcedunt, principium habent, ac fibris conſtant, ex ſuperiori coſta in inferiorem obliquè in priora deorſum proreptantibus. Hunc fibrarum ductum, per uniuerſa ſpuriarum coſtarum interualla, tam quæ inter oſſa, quàm quæ inter cartilagines conſiſtunt, exteriores muſculi ſeruant: & uerarum coſtarum muſculi, uſq; ad coſtarum partem, qua in cartilaginem finiunt, eum quoq; ductum retinent. [l] Vbi autem uerarum coſtarum oſſa in cartilaginem degenerant, mox fibrarum ductus uariat. ab inferioris namq; coſtæ cartilagine, ſurſum in priora obliquè, uerſus ſuperioris coſtæ cartilaginem, fibræ inibi procedunt, donec & in hac parte exterior muſculus pectoris oſsi committatur. Externis his intercoſtalibus muſculis id priuatim accidit, quòd longè magis neruoſi excarnesq́; uiſuntur in ea coſtarum ſede, quæ à uertebris primùm abſcedit, quàm per reliquam interualli longitudinem: deinde non ſolum ab inferiori ſede ſuperioris coſtæ, in ſuperiorem humilioris coſtę ſedem ducuntur, uerùm etiam ab externa ſuperioris coſtę incipiunt ſede, & in externam inferioris inſeruntur.[m] Internorum intercõſtalium muſculorum fibræ, ſitum prædictis contrarium obtinent: quà enim uertebrarum corporibus proximi ſunt, ex inferioris coſtæ ſuperiori ſede, in inferiorẽ elatioris coſtæ ſedem, fibras obliquè ſurſum in priora protenſas mittunt. Hanc fibrarum ſeriem interiores muſculi per tota ſpuriarum coſtarum interualla retinent: ut & in uerarum quoq; interuallis, ad eam uſq; coſtarum ſedem, ubi in cartilaginem degenerant: ibidem enim ilico ac interni eò deuenerint, fibrarũ ductum emutant. nam à ſuperioris coſtæ cartilaginẽ, in inferioris coſtæ cartilaginem, fibræ in priora deorſum obliquè protenduntur. Atq; ut ſemel dicam, in uerarũ coſtarum interuallis muſculi, qui inter coſtarum oſſa habentur, omnino his qui inter cartilagines exiſtunt, cõtrario fibrarum ſitu donãtur. quod quum preſsiùs Arabes animaduerterẽt, in ſingulis interuallis

Intercoſtales muſculi utrinque triginta quatuor.

Externi intercoſtales.

Interni intercoſtales.

e 3 fi. cap. 19 lib. 1 E ... aut X, ... 7 fig. 6 ... 7.
f Sectio 6 tab. V, X.
f 12 D, E. & figura ... tabulæ appoſitæ, ... V 11 tab.
g 6, 11 tab. V.
h 3 tab. E.
i 6 tab. V, X 8 tab. D. 11 V.
k 5 fi. cap. 19 lib. 1 & c ſuper f ad A.
l eiuſdem fig. 4 B ad E. aut potius 6 tab. T, dein X.
m 8 tab. E, E, ac dein figuræ illic internã pectoris ſedẽ oſtendens.

interuallis non duos, ſed quatuor muſculos eſſe, ueterum quorundam Anatomicorum modo tradiderunt: quanquam de ſex tantum uerarum coſtarum (quæ ſeptem numero cenſentur) interuallis id uerè aſſeruerint. nam in ſpurijs coſtis bini duntaxat muſculi numerari queunt. Quum itaque ſex ſint uerarum coſtarum interualla, nihil ex fibrarum ſerie obſtiterit, in utroq; latere quatuor & triginta intercoſtales muſculos enumerare: quemadmodum & ego paulo antè, quum adhuc utrinque duos & uiginti, ac deinde etiam duodecim, præter[n] muſculum ambobus lateribus communem, enarrationi deeſſe dicerem.

Intercoſtalium muſculorum munus.
In fragmēto de Reſpirationis cauſis.
Ad finem libri de Motu muſc.

Intercoſtalium muſculorum beneficio Galenus pleriſq; locis thoracem ſtringi & laxari cenſet: at quum duplices hi ſint, exteriores expirationem moliri prodidit, quod eſt coſtas ſimul adducere, thoracemq́; comprimere: interioribus autem inſpirandi munus aſſcripſit, quod eſt coſtas ab inuicem abducere, amplioremq́; thoracis cauitatem efficere. Interdum uerò non ſibi conſtans, exteriores inſpirationi, interiores autē expirationi præeſſe uoluit. Num uerò uel altera, quæcunq; magis tibi arridet, harum ſententiarum ueritati ſit conſona, diligenter (at ſepoſito interim affectu) perpendas uelim. Ego enim, quantumuis Galeni doctrinæ deditus, neutiquā ipſius placitis hîc queo aſſentiri: quandoquidē hactenus, qua ratione intercoſtales, ſiue interiores ſiue exteriores muſculi, coſtas dirimere, ac ab inuicē deducere poſsint, haudquaquam comperi: quantumuis etiam uiuas Galeni ſectiones animaduerterim, & primùm ſolus mihi has, & deinde in ſcholis eaſdem aggreſſus fuerim: quæ profectò contrarium potius Galeni dogmatibus probant, quàm quòd illis ſubſcribant. Ad hæc, intercoſtalium muſculorum ſitus, figura, fibræ, aliaq; omnia ad eorundem fabricam ſpectantia, dilucidiùs hos muſculos inuicem coſtas adducere, quàm laxare ſuadent. Exteriores quidem inter uerarum coſtarū oſſa, & per uniuerſa ſpuriarum interualla repoſiti, inferiorem coſtam ſuperiori adducere apparent: interiores autem, ſuperiorem inferiori. Deinde exteriores muſculos, inter uerarum coſtarum cartilagines collocatos, ſuperiorem cartilaginem inferiori, & interiores inferiorem cartilaginem ſuperiori attrahere exiſtimo. quod ſi ſit, quid id aliud eſt, quàm ſimul omnes thoracē arctare, anguſtioremq́; efficere? Neq; mehercule à ratione abſonum eſt, ad expirationem, thoraciśue arctationē, Naturā omnes muſculos intercoſtales produxiſſe: quum fortiori motu impetuq; ad efflationem, uocem, tuſsim, ſternutationē, fæcium excretionem, ad partum faciliùs excludendum, breuiter ad thoracis compreſſionem, quàm ad inſpirationem, thoraciśue dilatationem, indigeamus: adeò, ut muſculi inſpirationis autores meritò inualidi paucíq; ſint, quorum præcipuus nunc recenſebitur.

Septum tranſuerſum, ſeu muſculus utrique lateri cōmunis.

Quum itaq; hactenus omnes unius lateris muſculos, qui in altero latere pares ſortiuntur, explicauimus, opportunum modò erit, orationem ad[o] muſculum utriq; lateri communem deflectere. Eſt autem is, quem Græci φρένας, & διάφραγμα, & ἄνω κοιλίαν, & παραπίδα: Latini uerò ſeptum tranſuerſum, nonnunquam & præcordia uocarunt. Hic neq; ſitu, neq; forma, ulli totius corporis muſculo reſpondet: ſiquidem amplus eſt, & orbicularis, & in ipſius medio[p] caput ſuum, principiuḿue gerit. Inibi enim ampla latitudine exactè membraneus exiſtit, ex qua fibræ inſtar linearum ex centro ad circuli circumferentiam eductarum excurrunt, ijs quibus ſeptum inſeritur, partibus exporrectæ. Hæ peculiari muſculorum carne adauctæ, reliquam muſculi partem carnoſam efficiunt, quæ paulatim in progreſſu denſior carnoſiorq́; pro fibrarum ductus lōgitudine redditur. Procedunt itaq; fibræ ex membraneo circulo,[q] ad inferiorem oſsis pectoris regionem, iuxta mucronatæ cartilaginis radicem:

dicem, deinceps alię ſeſe ſuccedentes ordine, ad ſpuriarum coſtarum extrema inſeruntur: non quidem exteriori cartilaginum ſede, at interiori, ut coſtarum cartilagines ſimul cum mucronata pectoris oſsis cartilagine, tutiſsimum ſepti tranſuerſi propugnaculum efficiantur. Duodecimæ autem coſtæ cartilagini non ſolùm inſeritur, ſed toti coſtæ longitudini carnoſus adnaſcitur, & ad inferiorum coſtarum extrema, obliquè aſcendente abdominis[r] muſculo, & longè magis[s] tranſuerſo admodum unitur. Cæterùm ſepti fibræ, ad uertebras dorſi prorepentes, non in undecimam thoracis uertebram, quam ſpectant, inſertionem moliuntur, quòd magna[t] arteria ſub ſepto tranſuerſo repens, &[u] ſextus femur mouens muſculus, adeò undecimæ uertebræ obducantur, ut ſeptum ipſi connaſci nequeat. Ac proinde ſepti fibræ, quas hîc undecimæ thoracis uertebræ connecti oportebat, in[x] duos membraneos, ſed perquàm ualidos deſinunt tendines: qui deorſum ad magnæ arteriæ latera protenſi, lumborũ muſculis inibi cohęrent: & ſenſim arctiores redditi, ac arteriæ nonnihil ſeſe ſubijcientes, tantiſper porrigũtur, donec lumborum uertebras excarnes reperiant, ipſisq́; robuſtiſsimè & longo ductu inſerantur. Vniuerſum itaq; ſeptum paulo minus toto orbiculare eſt, ſitumq́; obliquum commonſtrat: à pectoris enim oſſe, per ſpuriarum coſtarum extrema, ad eam quam diximus, in lumborum uertebris regionem protenditur, ſitumq́; ob id à prioribus deorſum ad poſteriora uergentem obtinet. Quinetiam[y] duos ſortitur circulos: unum membraneum, qui caput ipſius putatur: alterum hunc ſuccingentem, qui carneus eſt. Verùm quemadmodũ hic, quo coſtis propinquiùs accedit, ſenſim carnoſior efficitur: ita & ille, quo ſepti centro uicinior eſt, membranoſior euadit: non tamen ambo exacti circuli imaginem referunt, ſed, ut ita dicam, lati, & una parte in acutum angulum ceſſantis. Membraneus enim ſurſum, atq; in anteriora acutum porrigit angulum: carneus autem deorſum, atq; ad inferiora, illis reticulis quàm ſimillimus, quibus in paruæ pilæ ludo utimur, & præcipuè ſi eius reticuli capulus diſſolutus, modiceq́; pateſcens fuerit, & ipſum lignũ (quo breuius & latius reddatur) nõ ſegniter parietibus attuſum. Cæterùm uniuerſum ſepti trãſuerſi corpus duabus obducitur membranis. totam enim inferiorem ipſius amplitudinem, qua nutritionis organa ſpectat, peritonæum ſuccingit: ſuperior uerò uniuerſa latitudo, cor pulmonemq́; reſpiciẽs, membrana coſtas ſuccingẽte obducitur. Quinetiam contra aliorum muſculorũ naturam,[z] paucis demptis, ſeptum tranſuerſum quibuſdã foraminibus peruium eſt, quæ Galenus ex Hippocratis ſententia duo eſſe recenſuit:[a] unum, quod uertebris, arteriæ magnæ, & deſcendẽti ad uentriculi orificium ſtomacho uiam præbet:[b] alterum, quo uena caua in thoracem tranſcendit. Nobis uerò tria eſſe obſeruantur:[c] primum, ubi ab inuicem deducuntur[d] tendinum illorum principia, quæ ſolam tranſmittunt arteriam, & finem[e] uenæ pari carentis, &[f] ramos deindè ſexti paris neruorum cerebri, qui ad coſtarum radices, ſub membrana coſtas ſuccingẽte propagantur, ac poſtmodũ iecori, lieni, renibus, inteſtinis & omento numeroſa ſerie inſeruntur. Si quis modò uertebras his cum Galeno adnumerare uelit, permitto quidem, quanquam impropriè admodũ uertebris ſeptum uiam præbere uideatur: imò uix appoſitè, uiam, qua arteria fertur, foraminis nomine donamus, quum hæc potius ſemicirculũ in ſepti tranſuerſi circumferentia exculptum, quàm foramen referat, ſeptumq́; ſuperiori ſeu anteriori uertebrarum corporum parti, non autem lateribus cõmittatur.[g] Secundum foramen, ad ſepti tranſuerſi medium, uerſus dextrum tamen cõſiſtit,[h] uenæ cauæ in thoracem reptanti extructum, cuius corpori ſeptum firmiſsimè, membra-

Septi foramina.

membranarum ipſi obnatarum beneficio connaſcitur: quemadmodum & hæ membranæ reliquis quoq;, quibus ſeptum iter præbet, pertinaciter committuntur.[i] Tertium foramen, inferiùs quàm media ſepti ſedes, ad ſiniſtrum latus modicè uergens habetur, quo[k] ſtomachus, & ſexti neruorum paris rami, ad uentriculi orificium dimittuntur: longè profectò ſecus, ac Hippocrates, Galenus, cæteriq; Anatomicorum proceres arbitrati ſunt. Meæ huic ſententiæ non ſectio duntaxat, ſed & ipſa ratio quoq; aſtipulatur. Arduus enim fuiſſet ſtomachi anfractus, ſi dorſo propter duodecimam thoracis uertebram in primo foramine innixus, ſurſum ad priora in uentriculi ſuperius orificium detorqueretur. Eſt enim primũ foramen paulo inferiùs, quàm[l] media uentriculi ſecundùm corporis longitudinem metita regio: & ipſe uentriculus ea parte, qua ſtomachus illum ingreditur, teres exiſtit: neq; magis uerſus priora, quàm poſteriora, ſtomachus cum ipſo cõtinuuum corpus efficitur. Cæterùm quum hæc de ſepti fabrica dixiſſe ſufficiat, meritò nunc ipſius functionem enarrabimus.

Septi munus. Plato exiſtimauit ipſum duntaxat concupiſcibilis, ſeu naturalis animæ, & animoſæ ſeptum eſſe tranſuerſum. Ariſtoteles uerò, quum has animas, unius tantùm in cor repoſitæ partes eſſe arbitraretur, in hoc ſeptum à Natura procreatum affirmauit, ut cordis ſedem à uentre dirimat, & animæ originem inoffenſam à ciborum exhalationibus, & caloris aduentitij copia ſeruet. uerùm eiuſmodi non modò præſtat, ſed inter muſculos thoracem mouentes, ad reſpirationem, ac ad propellenda uentris recremẽta, in primis cõducit. huius tamen officium, quo thoracem mouet, obſcurum eſt: neq; ſat ſcio, an quiſpiam uerè id ſcriptum poſteris reliquerit, aut etiam illud condignè tradere aggreſſus ſit. Id enim Galeno (ſi auſim proloqui) peculiare eſt, ut quum alioquin prolixiſsimus ſit, id quod maximè explicandum eſt, nonnunquam tacitus, at non ueluti ex propoſito, prętereat, & fabula quapiam, aut aliquo in cæteros conuicio ſeſe ſurripiat. Porrò quantũ hactenus aſſequor, ſeptum tranſuerſum proprio motu oſsis pectoris inferiorem terminum, & ſpuriarum coſtarum extrema, ad ſuum caput, tanquam ad centrum intrò trahit, nõnihil quoq; ſurſum uellens. Septi enim tranſuerſi caput in medio mouendarũ partium reponitur: & elatiori ſui capitis ſedi, quæ thoracis amplitudinem reſpicit,[m] nerui à ceruice decurrentes inſeruntur. Quum itaq; ſeptum in ſe conuellitur, & ſpuriarum coſtarum extrema quodammodo ad centrum colligit, ſolam inferiorem, eandemq́; anteriorem thoracis partem, quam ſpuriarum coſtarum cartilagines conſtituunt, arctat: poſteriorem uerò, quæ ab harum cartilaginibus ad uertebras uſq; habetur, dilatat, ac inuicem quinq; inferiores coſtas dirimit, unà cum ſexta & ſeptima thoracis coſtis, quarum etiam cartilaginibus ſeptum applantatur. Hac igitur ratione inferiorem thoracis partem ſeptum tranſuerſum dilatat, ac diſtendit. Vt uerò, quod dico, aſſequaris manifeſtiùs, primùm utranq; manum notharum coſtarum cartilaginibus accommodato: & ui attracto ſpiritu, quî intrò ſurſumq́; cartilaginũ extrema uellantur, ſentito. deinde hîc una manu relicta, alteram poſteriori coſtarum regioni extenſam impone: & rurſus ſpiritu aſſumpto, qualiter iuxta dorſum coſtæ dirimantur, & cartilagines inuicem cõniueant, examinato: niſi fortaſsis canis, aliud'ue animal ad manum ſit, cuius uiua ſectio, ſepti functionem doceat. Atq; in hac adminiſtratione cauendum eſt, ne dum animal intrò ſpiritum ducit, id expirare arbitreris: quod ſanè faceres promptiſsimè, ſi duntaxat ſpuriarum coſtarum extremis, illiſq́; ſedibus animum adhiberes, quibus ſeptum implantatur. Neque adhuc me latet, quoſdã noſtræ ætatis pręcipuos uiros, qui mihi adminiſtrãti aliquando obiter

aſtitere,

aſtitere, proprium ſepti motum ad inferiora fieri contendere: quos præter ui-
uam ſectionem longè euidentiſsimam, docere oportuit, quòd aluum exone-
rantes, ſpiritum, ualidè cõpreſſo interim thorace, retineamus, non autem con
tinuò inſpiremus, & thoracem dilatemus. quod ſanè tum faciendũ eſſet, ſi in
thoracis dilatatione ſeptum deorſum duceretur, ut ſcilicet tunc cum abdomi
nis muſculis excretioni opitularetur. Atq; id etiam docet ualidiſsima inſpira-
tio, quoties illã ita moliri conaris, ac ſi ſpuriarũ coſtarum cartilagines ſurſum
introrſumq́; moueri non ſtatueres: quandoquidẽ cum ui illas retines, una atq;
altera inſpiratione facta, cartilaginũ ſedes non ſecus laborat, quàm ſi ui eam pu
gnis colliſiſſes. Verùm opinor & te quoq; uarijs modis hæc experiri: quemad-
modum & ego nunc adeò uarijs reſpirationibus attento, ut præ laſsitudine ca
lamus è manibus ueniat reponendus. Addã tamen, & ſuffocatos, aut alia etiam
ratione mortuos, qui extremum ſpiritũ aſſumunt, eundem non remittentes
(quod & mirũ ſanè eſt) liquidò meæ ſentẽtiæ ſubſcribere. His namq; ſeptum
tranſuerſum, ad ſuperiora attractũ conuulſumq́; adeò, inter ſecandũ apparet,
ut ſeptum in thoracis amplitudinẽ allatum, iecur & uentriculũ in thoracẽ tra
hat, difficilemq́; illorum ſectionem nobis exhibeat: quæ tamen ilico prompta
euadit, ſi thorax alicubi inter coſtas aut ipſum ſeptũ perforetur: id enim tunc
ſtatim flaccidum, inſtar madidi panni deorſum cõcidit, ac plus quàm uoles, ie-
cur & uentriculũ propendêre ſinit. quod quo'nam pacto fiat, illi demum non
ignorant, quibus muſculorum contractionis & laxationis ratio perſpecta eſt.
Hactenus omnes muſculos, ſolis coſtarũ motibus ſubſeruiẽtes, explicauimus, *Muſculorũ thoracem mouentium enumeratio, & quando illi ſuo fungantur officio.*
qui ſimul omnes in ſimijs numero ſunt octuagintaquinq;, in hominibus au-
tem octuaginta unus. Quum uerò & his octo abdominis muſculos, in thora-
cem cõprimentium claſſem prorſus reponẽdos ſubnectimus, in homine om-
n 3 tab. A. nes ſunt octuagintanouem, in ſimijs autem tres & nonaginta.[n] Obliquè enim
deſcendẽtes abdominis muſculi, ſi tendantur, admodũ humiliorem thoracis
o 5 tab. A. ſedem cõprimentes, thoracem arctant.[o] Recti uerò, cum[p] obliquè aſcendenti
p 4 tab. F. q 6 tab. A. bus coſtas deorſum trahunt, thoracẽq; non parum conſtringunt.[q] Tranſuerſi
etiam, intrò coſtas adducẽtes, ad arctandũ thoracem faciũt. Porrò eos qui bra-
chium & ſcapulã mouent, parum etiam thoracis motibus auxiliari, aliquis ar-
bitrari poſſet, ſi aliquãdo thoracem fortiùs cõſtringerent. uerùm ita longè ad-
huc magis reſpirationis muſculorum numerus excreſceret, qui omnes non in
omnibus reſpirationibus ſimul operari creduntur. Sunt autem primùm reſpi
rationis duo genera, inſpiratio ſcilicet, & expiratio: & hęc rurſus ſingula dupli
ces partes habent. Expirationũ enim alia eſt naturalis, & non uiolẽta, quę nulla
niſi naturali urgente neceſsitate fit: alia uehemens & uiolenta, quam efflatio-
nem nuncupamus. Sic quoque inſpiratio alia naturalis, alia ad uocis generatio-
nem, aut ad aliud quippiã uiolenta exiſtit: atq; hæ rurſus differẽtiæ plurimum
maioris minoris'ue ratione inter ſe uariant. Naturalis inſpirationis & expira-
r 7 tab. A. tionis[r] ſeptũ duntaxat manifeſtus autor cẽſetur: ipſo enim cõtracto, tenſo'ue,
medici thoracẽ abundè dilatari, inſpirationẽq; illam perfici arbitrãtur. deinde
rurſus laxato ſepto, thoracẽ ſua grauitate promptè concidere, expirationemq́;
s 4 tab. L. moliri affirmant. Atq; id eſt, quòd Galenus naturalem expirationem citra mu *Lib. de Motu muſculorũ, & aliter nonnihil alicubi lib. 8 de Admin. ſect.*
t 7 tab. L. u 11 tab. F. ſculorum opem perfici, ſcriptum reliquit. At ſi aut cordis caloris qualitas in-
x 11 tab. A. creſcat, aut ad uocẽ, aliud'ue munus maiori indigueris aëre, mox[s] primus,[t] ſe-
y 6 tab. F. z 8 tab. E, E. cundus, & hominis[u] tertius &[x] quintus, ac ſimiarũ canumq́;[y] tertius, utrinq;
unà cum ſepto ad inſpirationẽ operabuntur, & ex Galeni ſuffragio[z] interiores
a 8 tab. D, D. intercoſtales muſculi quoq; agent. Quanquam neſciam, num[a] exterioribus, an

H uerò

uerò interioribus muſculis intercoſtalibus inſpirandi munus Galenus, quum ita uarius ſit, aſsignauerit. Si autẽ maioris expirationis efflationiſ'ue, ad uocem, clamores, tibias ac tubas, & id genus inſtrumẽta inflanda, neceſsitas ingruerit, exteriores intercoſtalium muſculi ſeſe operi accingent, unà cum interioribus. nam & hos quoq; coſtas inuicem adducere, thoracemq́; arctare (quicquid Galenus interim ſentiat) autumo. His ſtatim in opere ſuccedet,[b] qui in ſimijs recti abdominis muſculi pars eſſe dicebatur: præterea[c] qui ad lõgiſsimi dorſum mouentis muſculi latus utrinq; porrigitur, &[d] qui in thoracis cauitate ſub uerarum coſtarum cartilaginibus latitat: poſtremò ipſi abdominis muſculi, uix autem aut brachium, aut ſcapulam mouentium aliqui.

MVSCVLORVM THORACEM MOVENtium adminiſtratio. Caput XXXVI.

Ligamenta claniculæ ad pectoris os.

OMNIBVS muſculis, quos hucuſq; diſſecari docuimus, reiectis, thoracem mouentium adminiſtrationem à[a] primo auſpicabere, haudquaquam omittens, quin Galeni doctrinæ gratia, ſimiam, aut ſi eius non detur copia, canem unà operi adhibeas. Acuto igitur cultello membraneum, ſed impenſe ualidum ligamẽtum, quo clauicula pectoris oſsi nectitur, primùm diſcindes, mollem nerueamq́;[b] cartilaginem expendens, quæ præter cartilaginem oſsibus obnatam, pectoris os & clauiculam interuenit. Ad hæc, inter reliqua huius articuli ligamenta, ualidum quoddam ligamentum inquires, quod ab humiliori clauiculæ ſede enatum, illic pectoris oſsi inſeritur, ubi primæ coſtæ cartilago pectoris oſsi adnaſcitur.

Primi muſculi adminiſtratio.

Mox clauiculam à prima thoracis coſta nunc ſurſum, nunc deorſum reflectes, ac primi muſculi originem & inſertionem, ſimul cum ipſius fibrarum ductu conſiderabis: & muſculo dein à clauicula liberato, illum pectori adhuc adhærere ſines.

Secundi.

[c] Secundus muſculus, quoniã ſcapula modò à thorace dependet, totus ſeſe offert: unde etiam citra aliam operam, à ſcapulæ baſi diſſecãdus eſt, & uſq; ad inſertiones, quas in coſtas molitur, deducẽdus. In hac adminiſtratione ſedulò animaduertes, num ſecundus muſculus, à ſcapulæ baſi in coſtas porrectus, thoracis motibus ſuppetias ferat: num uerò à coſtis initium ducẽs, in ſcapulam inſeratur, ipſamq́; moueat. Atq; ad hanc ſpeculationem non mediocriter confert, quòd in canibus tot tranſuerſis uertebrarũ ceruicis proceſſibus illum aut inſeri, aut ab eiſdem enaſci intueberis. Adempta nunc pariter cum brachio ſcapula, illam aliquò repones, quo poſtmodum hæc ad muſculorum brachium & cubitum & manum occupantiũ ſectionem ſubſeruiat.

Tertij canis muſculi adminiſtratio.

Cæterùm iam[d] tertium canini thoracis muſculum aggredieris, & illo à uertebris liberato, ac ad inſertionem diuulſo,[e] tendinis ipſius naturam ad amuſsim examinabis. Quum itaq; hunc muſculum in cane obſeruaueris, in homine quoq; eſt quærendus.

Tertij hominis, 4 canis.

quod ubi fruſtra aliquandiu præſtiteris, ad[f] quartũ canis, hominis uerò tertiũ muſculum ſectionẽ conferes: huiusq́; membraneo principio à uertebrarũ, unde prodit, ſpinis longa ſectione liberato, muſculũ ad ſuas, quibus inſeritur, coſtas, à ſubiectis illi ſedibus detrahes: niſi fortaſsis huius principium, quando capitis aggrediebaris muſculos, à ſpina diremeris, & à[g] primo illorum muſculorũ pari auulſeris.

Quinti hominis, 7 canis.

[h] Septimum canis, hominis autem quintum, ſimiliter à ſuis quoq;, unde enaſcitur, ſpinis auferes: ac ipſum à dorſum hîc mouentibus muſculis, & canis[i] ſexto, hominis autem quarto thoracem mouentium, ad terminum uſq;, quo coſtis implantatur, liberatum, thoraci appẽdêre ſines.

ſines. Poſtquam hos prędicta modò ratione adminiſtraueris,integrum eſt,ſingulos ad ſuum principium tuis manibus trahere,ipſorumq; motum,quo thoracem dilatare creduntur, obſeruare, ac poſtmodum in totum à thorace illos reijcere. Vt uerò[k] quintum canis ad amuſsim examines, dummodo abdominis muſculos aggredienti is ſeſe tibi non obtulerit, aut eoſdem nondum diſſecueris,optarim te trãſuerſa linea,recti muſculi carnoſam[l] partem,quæ pectus conſcendere incipit,in totum diuidere: ac ſuperiori parte hamulo aut digitis eleuata,eam à coſtarum cartilaginibus nouacula liberare. Cõſpicies enim unà cum carnoſa muſculi recti parte, latum tendinem à coſtarũ cartilaginibus ſeparari, atq; , ut dixi,à carnoſa recti parte enaſci: ac quintum nobis inter thoracis motores enarratum muſculum, recti abdominis muſculi portionem cenſendum eſſe. Atq; id quidem in canibus & caudatis ſimijs inuenies,in hominibus autem (utpote quibus breuiſsimum pectus contigit) minimè.Hæc intuitus,[m] quarti hominis,canis uerò ſexti muſculi caput,ab[n] undecimo dorſum mouente diuides:ac illum à coſtis omnibus diſſecans,quî ipſis inſeratur,inueſtigabis. Huius itaq; functione obſeruata, & ipſo muſculo à thorace abſecto, intercoſtales muſculi exteriores uniuerſi manifeſtiſsimè oculis ſeſe obijciunt. Quò autem & interiores contuearis, leui admodũ ſectione,in uno coſtarum interuallo,ſecundùm inferiorem coſtę ſedem, conaberis exteriorem muſculum diuidere, ac paulatim hamulo eleuatũ, ab interiori ſeparare : ilico enim intercoſtalium natura & fibræ occurrent, inuicem contrario ſitu incumbẽtes. quanquam & interiores,aperto thorace,rurſus licebit examinare. Hortor interim, utcunq; eos indagaueris, ut diligentiſsimè inquiras,num interiores alijs quàm exteriores fungantur munijs, ac illi inſpirationi, hi uerò expirationi (aut contrà) famulentur: an ſimul omnes,mea ſententia, eidem muneri præficiantur, omneſq; thoracẽ arctent. Quoniam autem iam antea,quæ peritonæo obcinguntur,exempta ſunt, iecur inquam,lien,uentriculus, inteſtina & renes, nulla ſectione adhibita,inferior[o] ſepti tranſuerſi pars cõſpicua euadit: ubi mox duos inſpicis circulos,membraneum unum,& carnoſum alterum: ad hęc tria,quæ dixi,foramina,& tẽdines,lumborũ uertebris adnatos. Vt uerò fibras ad amuſſim, reliquamq; ſedem ſepti inferiorẽ exactiùs intuearis, peritonæum à ſepto manibus uenit dirimendum: quod in porcis citra omne fiet negocium,in homine autem & cane non item. Cæterùm ut ſuperior ſepti pars,thoracis amplitudinem reſpiciens, in conſpectum quoq; ueniat,in homine cultro aliquo mediocri,[p] à primæ coſtæ cartilagine,quà oſsi ipſius coſtæ cõmittitur, ſectionem ad infimam uſq; coſtam, per cartilagines utrinq; molieris: deinde mucronata cartilagine, ſiniſtra manu eleuata, ab inferiori oſsis pectoris regione, & huius loci cartilaginibus,ſeptum tranſuerſum abrades. Deinceps erectis cum pectoris oſſe cartilaginibus,[q] membranas interiori oſsis ſedi cõnatas,ac thoracis amplitudinem interſepientes, & uenas ſimul & arterias, è iugulo pectori exporrectas,abſecabis,donec pectoris os ab omnibus liberatum, cum cartilaginibus à thorace commodè auferas. Repoſito itaque pauliſper pectoris oſſe, à ſepto membranæ thoracis amplitudinem interſepientes, & cordis etiam inuolucrum, reſcindentur.[r] quod longè ſecus, quàm Galenus undiq; arbitratur, magna ſui parte ſepto in hominibus adnaſcitur, multo ſanè aliter, quàm in canibus,& Galeni ſimijs.Inſuper à ſepto neruos ipſi inſertos,uenam cauam,& ſtomachum abſecabis, id à lumbis ſenſim cum ſuis tendinibus abradens : liberatum uerò,ac menſæ exporrectum,rurſus,ſi libuerit, examinabis. Iam pectoris os in manus aſſumens,in parte ipſius interiori, ſecundùm illius longitudinem

Quinti canis.

Quarti hominis, & canis.

Septi trãſuerſi.

Sexti hominis, canis octaui.

k 5 tab. 5. fi.

l inter ſe- [illegible] 4 & 1.

m 2 tab. 4.

n 1 tab. 4. 4 tab. 5.

Poſt hæc 8 ta- bula.

o 7 tab. 4.

p in ſecũ- da 8 ta- bula.

q Hæc pe- ctoris 2 fig. lib. 6.

r Spectes ſe- ptimam 3 & 4 fig. lib. 6.

ſingulos utrinque[a] muſculos tenues,carnoſos & amplos exporrigi conſpicies. Licebit hos à pectoris oſſe ac cartilaginibus nouacula acutiori liberare, & cuius motus autores ſint inquirere. Vbi & hos abſecueris,interiores intercoſtalium contemplaberis: ac corde, pulmone, uenis, arterijs, ſtomacho, & ſi quæ alia in thoracis capacitate habentur,ablatis,thoracis muſculorum adminiſtrationi ſummam manum impones.

DE THORACIS LIGAMENTIS. Caput XXXVII.

THORACIS ligamenta notatu digniora,pręter ea quæ ſuperiori Capite in clauiculæ ad pectoris os nexu deſcripſimus, unaq́; diſſecuimus, ad duodecim thoracis uertebras ſpectant: unde & hæc cum reliquis dorſi ligamentis examinanda ueniunt. Coſtis autem ad uertebras nullum peculiare ligamentum obducitur,præter membraneum, articulis omnibus commune,quod hîc duriſsimum eſt,& cartilaginis naturæ particeps: atq; id potiſsimùm[a] inter tranſuerſi proceſſus radicem, ſeu primum coſtæ ad uertebram articulum, & tranſuerſi proceſſus apicem, uel ſecundum articulum accidit. Dein prima coſta, quòd maius ferè cæteris onus ſuſtinet, ualidiori ac ueluti peculiari ligamento primæ uertebræ corpori,quàm decem inſequentes,nectitur. Duodecima enim,quum prorſus ab undecima undiq; dehiſcit,nulloq́; pacto tranſuerſo ſuæ uertebræ committitur proceſſui,etiam inſigniter ualido ac quaſi proprio nectitur ligamẽto,cuius gratia duodecimã uertebram priuatum ſinum (uti & prima,ſui ligamenti etiam occaſione) nãciſci diximus.Coſtarũ cartilagines ſuis oſsibus non alligantur,quum hæc in illas degenerẽt. Vbi autẽ pectoris oſsi oblongis capitulis inarticulantur,nulla quoq; propria ſibi uendicant ligamẽta,præter mẽbranea,alijs quoq; articulis cõmunia. Pectoris etiam os, in ligamentis nihil peculiare obtinet.nam ut & cęteris oſsibus mẽbrana quędam,quam,quòd os ambit,περιόστεον Græci uocant,pectoris oſsi obducitur,atq; hæc ualida ac quaſi duplicata eſt,& hanc etiam ipſæ coſtarũ cartilagines, unà cum coſtarũ oſsibus cõmunem obtinent. Licebit itaq; eiuſmodi mẽbranas & ligamẽta exiguis cultellis in pectoris oſſe & cartilaginibus obſeruare. quę autem coſtas uertebris cõmittunt ligamenta, non niſi ablatis dorſum mouẽtibus muſculis,opportunè aggrediũtur.

Ligamẽtorum administratio.

DE MVSCVLIS DORSVM MOVENtibus. Caput XXXVIII.

MVSCVLORVM ſanè uicinitas, ilico muſculis caput mouentibus illos qui dorſi motibus præſunt, ſubiungi oportuiſſe, nobis inſinuat: uerùm quum ante thoracis & abdominis muſculos, dorſum agentes muſculi aptè adminiſtrari nequeãt, nunc primùm eorum quoq; ſermonem aggredi tempeſtiuùm fuerit. In quo mehercule (ſi modò in aliqua muſculorũ enarratione, oſsium cognitio neceſſaria ſit) memoriam in promptu habere oportet eorum quæ ſuperiori libro de dorſi fabrica narrauimus. Non altiùs itaq; uniuerſum dorſum in ceruicẽ,thoracem,lumbos,ſacrum os,& coccyx os partiẽtes, neq; diuerſam uertebrarum articulationis rationẽ repetentes, neq; etiã duodecimę thoracis uertebræ, aut quæcunq; ea ſit, quæ ſuprà infraq́; ſuſcipitur,& oſsis ſacri quietem enarrantes,

quot

quot motibus dorſum agatur, modò recenſeamus. Vniuerſum itaq; dorſum, à capite ad ſacrum uſq; os, inſtar ſemicirculi quodãmodo in neutrum latus inclinans, flectitur: deinde in rectam ueluti lineam, in neutram uergẽs partem, erigitur: poſtea in latus quoque, nec antrorſum, nec retrorſum exporrectũ, inſtar ſemicirculi quoq; inuoluitur: ut iam quatuor ſimplices ſint dorſi totius motus, flexio ſcilicet, & extenſio, & ad dextrum ac ſiniſtrum latus inclinatio. atq; hi motus (ſi qui alij corporis) in obliquum quoq;, ſeu in alteram partem uergentes fiunt. Flectimus enim dorſum non ſolùm rectà, ſed etiam dextrorſum aut ſiniſtrorſum magis inclinatum. ſic etiam, quum uelut in ſemicirculum ad latus id inuoluimus, ad anteriora quoq;, & ad poſteriora, non autem ſolùm rectà in latus, illud ducere ualemus: adeò, ut etiam obſcurus quidam circũactus ſimul toti dorſo adſit. Rurſus hos motus, uti iam diximus, ſimul omnes peragunt uertebræ: aut dorſi parte, quæ ſub ceruice eſt, quieſcente, ſola ceruix eiſdem prorſus, quos iam toti dorſo tribuimus, motibus pollet: quos non ſolùm quieſcẽte reliqua dorſi parte ceruix obit, ſed etiam reliquo dorſo aut flexo, aut extenſo, aut in latus inclinato: quandoquidem laxè admodum & priuatim ceruicem moueri, homini utiliſsimum fuit, & in primis quum in contrarios oppoſitos'ue motus reliquis dorſi partibus ceruix agitur. Vtcunq; enim lumborum uertebras unà cum thorace in anteriora flexeris, atq; in flexione reſeruaueris, nihil obſtiterit, quo minùs ceruix in poſteriora ualidè reclinari extẽdiq́; poſsit. Lumborum autem uertebrarũ motus, à thoracis uertebrarum motu non admodũ diſtinctus eſt: unà enim ferè mouentur, præterquàm quòd lumborum uertebris laxior motus in omni differentia concreditus ſit: quod tum coſtarum uertebris, thoracis adnexarum occaſione euenit, tum etiam muſculorum, qui ipſis motibus præficiũtur. Totus enim thorax unà quodammodo in latus inclinatur, quum tamen ſingulæ lumborum uertebrę priuatim id magis poſsint. Verùm ut hæc omnia oſsium articulatio commonſtrat, ita multo maximè hos motus ipſi dorſales docẽt muſculi, nimis quàm frigidè, & nequaquam omnes à Galeno deſcripti. Erunt autem omnes utriuſq; lateris[a] muſculi ſimul in minimum numerum redacti, ſexdecim, octo nimirum paribus complexi.[b] Primus itaq;, qui parem in altero latere ſecundum habet, à quintæ thoracis uertebræ corporis latere, ubi ipſi coſta coarticulatur, principium ſumit, quod carneum, tenueq́;, & acuti inſtar anguli uiſitur: & ſurſum obliquè conſcendens, uerſus medium magis quartæ thoracis uertebræ corporis, obliquo fibrarum ductu proficiſcitur. Illæ namq; ab exterioribus, ſurſum obliquè in interiora prorepunt adeò, ut iam ad tertiæ thoracis uertebræ corpus utriuſq; lateris muſculi ampliores facti, inuicem quodammodo contermini fiant: in exortu autem tantum ab inuicem diſtant, quanta corporis uertebrę eſt latitudo. Hanc ſeriem (ut ſcilicet ex inferioris uertebræ corporis latere principium ſeu explantationem ducant, atq; magis uerſus medium ſuperioris uertebrę corporis, inſertionem moliantur) perpetuò ſeruant, quouſq; ſenſim mutuò appropinquantes, ad anteriorem primæ ceruicis uertebrę ſedem uſq; cõſcenderint: cuius ibidem extuberãti[c] proceſſui, neruoſa inſertione ſimul ambo coeuntes, tanquam trianguli uertice inſeruntur, non admodum manifeſtè occipitis oſsi ad anteriorem dorſalis medullæ foraminis[d] ſedem implantati. Ego hos muſculos, magna ex parte[e] ſtomacho ſubditos, duorum duntaxat loco, ut ſcilicet unus utrinq; habeatur, numero: quamuis ex Galeni ſentẽtia ſingulos, duorum uice, aut trium etiam, nonnulli enumeraſſe uideantur, quòd quibuſdã (uti opinor) inſcriptionibus, ſecundùm ipſorum fibrarũ ductum exporrectis, inſtarq́;

Quot motibus dorſum agatur.

Sedecim dorſum mouentes muſculi.

Primus ac ſecundus, ſeu primum par.

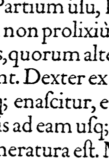
a Seorſim ſingulos adnotabimus.
b 3 tab. A, 3. 7 tab. C, D
c 2, 10 fig. cap. 15 lib. 1 M.
d 1 fi. cap. 15 lib. 1 G.
e 7 tab. E. & 14, 15 fi. lib. 5 A, B.

albæ lineæ apparentibus, animum attenderint. quamuis interim hæ neq; ſemper eædem, neq; tam paucæ appareant, ut earum beneficio utrinq; ſolùm duo tres'ue recenſeri poſſent muſculi. deinde etiam longè minus penetrant, quàm ut in plures muſculos alterius lateris muſculum diſtinguere queant. At ſi fortè muſculi principijs inſertionibusq; diſſectionum proceres animum adhibuere, multo pluribus, quàm tribus muſculis hic noſter conformaretur. nam tres muſculi ad tres ſuperiores thoracis uertebras referrētur, & ſeptem ad ſeptem ceruicis. quare ſatius longè eſt, utrinq; unum enumerare muſculũ, aut, uti iam dixi (quantumuis etiam præter rationem) decem. Duobus his muſculis proprio motu ceruix, & uix admodũ caput ipſum flectitur: ſi enim utriuſq; muſculi partes ſimul omnes egerint, recta efficietur ceruicis flexio, uertebris ſcilicet mutuò ſeſe ſuccedentibus: at ſi alteruter tantùm in ſe colligatur, in contracti latus ceruix inclinabitur: uti etiam muſculorum exortus, inſertio, & fibrarum ductus, ipſorumq; continuitas, luce clariùs commonſtrant. Cæterùm hi muſculi non ſolùm ceruicem creduntur flectere, at etiam, uti paulo pòſt audies, thoracis uertebras ſuperiores. Quòd uerò Galenus parum rectè in decimotertio de Partium uſu, hos muſculos caput releuare, & ſurſum ducere docuerit, etiamſi non prolixiùs id modò exequar, neminem latêre ſat ſcio.

Tertius & quartus.

[f] Tertius & quartus, quorum alter in dextro eſt latere, alter uerò in ſiniſtro, ad hunc modum habent. Dexter ex ſuperiori exterioriq; primę thoracis coſtę ſede, carnoſus ampluſq; enaſcitur, ex totius nimirum dextri lateris primæ coſtæ ſede, quæ à uertebris ad eam uſq; coſtæ oſsis[g] regionem pertingit, quæ iam in cartilaginem degeneratura eſt. Muſculus ex hac enatus baſi, ſenſim arctatur, & in omnium ceruicis uertebrarum tranſuerſos proceſſus, interiore ipſorum ſede implantatur, fibras ſurſum obliquè intrò producens. Fibræ enim à coſtæ regione uertebris proxima principium ducentes, in tranſuerſum ſeptimæ ceruicis uertebræ proceſſum inſeruntur. Deinde huic ſedi proximè in ortu ſubſequentes, tranſuerſo ſextæ uertebræ proceſſui adnaſcuntur: ſicq; continua ſerie inſertionem moliuntur, ut illæ tandem, quæ coſtæ cartilagini proximæ ſunt, primis ceruicis uertebris implantētur, totuſq; muſculus triangularem figuram referat, cuius primũ latus primæ thoracis coſtę exporrigitur: cui & id priuatim obtigit, quòd[h] foramine quodã peruium ſit, quo uenæ & arteriæ in brachiũ excurrentibus iter exhibet. Secundum latus ad ceruicis longitudinem, ipſiuſq; in tranſuerſos proceſſus inſertionẽ fertur. tertium uerò, à coſtæ cartilagine, ad tranſuerſum primæ ceruicis uertebræ proceſſum pertinet. Huius muſculi, ſuiq; coniugis functionem orationi adijciam, ubi quintum & ſextũ expreſſero.

Præſenti figura, muſculi, quem hic deſcribimus, fibrarum naturam & ſeriem, ac latera rudi ter delineauimus. Significet igitur A ad B, ipſius latus uertebris exporrectum. C ad B, latus ſecundum coſtã ductum. C autem ad A, latus, quod ab anteriori coſtæ ſede, obliquè ſurſum ad muſculi apicem contendit.

Quintus & ſextus.

[i] Quintus itaq; qui ſextum in ſiniſtro latere ſibi parem ſortitur, principium in dorſo aſſumit, ex tranſuerſi ſextæ thoracis uertebræ proceſſus radice, ad primum eius uertebræ poſterioris proceſſus, ſeu ſpinæ exortum. Hinc aſcendens, ex reliquarum quinq; ſuperiorum thoracis uertebrarũ tranſuerſis proceſsibus enaſcitur, ſenſim craſsior ualidiorq; redditus, quouſq; admodum pertinaciter in externam ſedem tranſuerſi proceſſus ſeptimæ ceruicis uertebræ inſertionẽ tentet: huic enim primùm muſculus inſeritur, & deinde reliquarũ omnium ceruicis uertebrarum tranſuerſis proceſsibus, ad[k] exteriorem eorundẽ ſedem. quanquam in[l] tranſuerſum primæ uertebræ proceſſum inualidam, & non admodum pa-

tentem

tentem implantationem (ut neq; etiam tertius muſculus) perficiat. Quinto itaq; & tertio muſculo, qui dextris uertebrarum proceſsibus inſerũtur, ceruix duntaxat in dextrũ latus inclinatur: recto quidem ductu, utriſq; muſculis unà laborantibus: obliquo autem, alterutro duntaxat ſe colligente. Tertius enim, quieſcente quinto, in latus quidem, ſed magis antrorſum ceruicem inclinat, quintus autem in poſteriora magis. *Muſculi 3, 4, 5, 6 munus.*

m 14 tab. O. 15 tab. L. [m] Septimus muſculus, cui in ſiniſtro latere octauus reſpondet, à ſeptimæ thoracis uertebræ ſpinæ radice, deinceps & à reliquarum ſuccedentium thoracis uertebrarum ſpinarum quoq; radicibus, ubi inuicem uertebræ articulantur, principium ſumit: non autem à ſpinarũ la-

n 14 tab. Y. teribus, quę [n] muſculo occupãtur, quem decimumquintũ enumerabo. Quando ſeptimus hic muſculus, ſenſim ad ceruicem exporrectus, infimam ceruicis uertebram cõtingit, uehemẽtiùs amplioriq; ſede ab illa enaſcitur, & obſcuram admodum inſertionẽ illarum fibrarum, quæ à thoracis uertebris originẽ duxere, in illius uertebrę ſpinam molitur. Reliquis autem ceruicis uertebrarũ ſpinis ualidè innaſcitur, atq; ab earundem tranſuerſorum proceſſuum radice, noua ſemper initia educit, enatas perpetuò fibras, ſpinæ ſuperioris uertebræ tan- *Septimus & octauus.*

o 7 ſi. cap. 15 lib. 1 ſ. tiſper inſerens, donec ualidiſsimè in totam [o] inferiorem ſpinæ ſecundæ ceruicis uertebræ ſedem implantetur, dexterq; muſculus ſiniſtro coniungatur, uti & toto per ceruicem progreſſu mutuò accumbunt, hęrentq;, duntaxat uertebrarum ſpinis inuicem dirempti. Horum muſculorũ fibræ non prorſus rectà ſurſum conſcendunt, uerùm ab exterioribus ſurſum modicè intrò feruntur: quare etiam & hi quoq; muſculi obliquis præſunt motibus. Si enim ſeptimus unà cum octauo cõtrahatur, recta ceruicis peragetur extenſio: at ſiniſtro laborante, & quieſcente dextro, ſiniſtrorſum extenſio fiet: quemadmodum ſolius dextri lateris muſculo cõtracto, in dextrum quoq; latus ceruix magis extenditur. Atq; hi omnes, ceruicis potiſsimùm famulantur motibus, ac inter muſculos caput agentes ſubinde recenſentur, etiamſi caput ſecundariò duntaxat mo-

p 7 tab. u. 8 tab. Ξ. 13 & 14 P. uent. [p] Nonus autem & decimus, quorum utrinq; etiam unus eſt, in illorum muſculorum habentur numero, qui ψόαι, & νευρομῆτραι, & ἀλώπεκες Græcis di- *Nonus & decimus.*

q 15 tab. Γ. r 14 tab. T. cuntur. quanquam Clearchus exteriores quoq;, quos [q] undecimum, & duodecimum, & [r] decimumtertium, & decimumquartũ in ſermonis progreſſu numerabo, ſic appellauerit. Quàm uerò dilucidè uereq; Galenus hos muſculos, ſeu lumborum carnes (ut interpretis uoce utar) deſcripſerit, & num etiam ſimię, aut cani (qui hîc muſculis admodum ab homine uariat) ipſius enarratio, qua ueteres, hominũ corpora ſecãtes, immeritò arguit, cõueniat, penes te eſto iudicium. ipſa enim ſimię non admodũ quadrat, & lõgè minus homini: quod tum demum abundè intelliges, quãdo hæc noſtra, adhibitis ſectionibus, cum ipſius oraculis cõtuleris. Nolo enim prolixiùs ſermonẽ uera narrantẽ, & aliàs ſatis diffuſum, quibuſdã diſceptationibus hic interturbare: id ſatis eſſe ratus, ſi mea hæc cum Galeno pugnare moneã. In lumborũ itaq; interna ſede, quando iam omnia inteſtina ſimul cum peritonæo reſecta ſunt, in hominibus utrinq; *In quinto & ſecũdo de Adminiſt. ſect.*

* unus 7 tab. u, alter & deinde 8 tab. Ξ unus, Ξ alter. tantùm * duo apparent muſculi, quorũ alter femoris famulatur motibus, alter uerò huius Capitis, ſeu dorſum mouentiũ nonus erit. Qui femoris motui pręeſt, in Capite muſculorũ femur mouentiũ ſextus habebitur. quãuis nunc obiter, Galeni gratia, illum & hîc deſcribere, nihil prohibeat: ut pręſens ſermo, Galeni de lumborum carnibus enarrationi abundè cõferri poſsit. Ab undecimæ itaq; & duodecimę thoracis uertebræ corporis latere, quo coſtæ tuberculum *Qui muſculi in anteriori lumborum ſede occurrant.*

s 8 tab. 4. excipit, carnoſus [s] oritur muſculus, qui etiam à duarum, aliquando & trium, ſuperiorum in lumbis uertebrarum corporibus carnoſus ſimiliter prodit,

& teres effectus, ab interioribus deorſum uerſus exteriora obliquè deſcendit, ſemper, quouſq; coxendicis[t] os contingat, carneus.[u] inibi enim arctatus, & excarnis redditus, in teretem finit tendinem: qui tandem in[x] minorem interiorem'ue femoris proceſſum[y] inſertus, femoris flexui auxiliatur. Hic muſculus in lumbis modò magis, modò minus apparet liuidus, & potiſsimũ iuxta ipſius tendinis productionem. Atq; hic unus lumborum interiorum eſt: non quòd lumbi uertebrarum motibus pręſit, ſed quòd hîc ſituetur.[z] Muſculum autem, qui ex ilium oſsis cauitate enatus, eandẽ cum prædicto in femur inſertionem molitur, in lumborum muſculorum numerum, uti nemo, quòd ſciam, fecit hactenus, non repono. [a] Secundus itaq; lumborum muſculus, inſignis, craſſus & carnoſus eſt, priori ſubiectus, ſed illo longè breuior & amplior. Enaſcitur enim ex[b] poſteriori ſuperioriq́; oſsis ilium cauitatis ſede, quæ è regione ſuperioris[c] ſedis primi ſacri oſsis trãſuerſi proceſſus habetur. deinde etiam ex tota illa oſsis ſacri quoq; parte, muſculus iſte carneo craſſoq́; admodum principio exoritur: & modicè anguſtior redditus, ſurſum ad duodecimam thoracis coſtam protenditur, cui carnea inſertione inferiori in parte inſeritur. Ab interno autem latere muſculus iſte[d] tranſuerſis omnium quinq; lumborũ uertebrarum proceſsibus, ſecundùm ipſarum longitudinem, ab interna ſede inſeritur, lateribus etiam uertebrarum, unde nerui primùm emergunt, applantatus: adeò ut quadrangulum muſculus hic cõſtituat, cuius unum latus in ilium oſſe, & ſacro, ad exortus radicem cenſetur: ſecundum, duodecimę thoracis coſtæ longitudinis pars: tertium, ipſæ lumborum uertebræ: quartum uerò, à duodecima coſta, ubi iam à duodecima uertebra aliquouſq; abſceſsit, ad externam exortus partem producitur, quę propemodum ad[e] medium oſsis ilium ſpinæ longitudinis conſiſtit.

Præſens figura, muſculi quem hic perſequimur, circũſcriptionem aliquo pacto proponit, & D ad B latus, quod modò primum appellatur, terminat. C ad A, ſecũdum. A ad B, tertium. C ad D, quartum.

Fibræ autẽ ipſius, ab exterioribus introrſum obliquè ad ſuperiora aſcendunt: & quæ ab oſſe ſacro principium ducunt, quintæ & infimæ lumborum uertebræ inſerũtur: quæ autem has ordine uerſus ilium os, exteriusq́; latus inſequuntur, ſenſim in ſuperiores uertebras deſinunt. Huic muſculo, qui inter dorſum mouentes nonus mihi enumeratur, & decimo, qui noni muſculi coniunx eſt, lumborum uertebrarum flectendi munus cõcreditum eſt, ipſiq́; ambo duntaxat illius motus autores ſunt. Sed quum horum utrinq; unus conſiſtat, & is obliquis donetur fibris, præſentes muſculi obliquã quoq; flexionem moliuntur, prout hic ille'ue ſolus in ſe colligitur. Sola itaq; inferior dorſi pars, & ſuperior, proprios muſculos flexionis opifices ſibi adnatos obtinent: quorum etiam beneficio media dorſi pars, ipſæ uidelicet thoracis uertebræ,[f] quorum corpora ſunt excarnea, nõnihil inclinãtur, ſuperioribus ſcilicet unà cum ceruice, inferioribus uerò ſimul cum uertebris lumborũ inflexis. Quanquam non ineptè fortaſsis quiſpiam dixerit, thoracis flexioni (quæ non niſi uniuerſo thorace ſimul inflexo perficitur) etiam[g] rectos abdominis muſculos, thoracem deorſum trahentes, ſuppetias ferre.

Vndecimus & duodecimus.

[h] Vndecimus & duodecimus utrobiq; ſunt ſinguli, & ſoli duntaxat ex ſex adhuc recenſendis, in poſterioriq́; dorſi ſede poſitis, Galeno cogniti: quamuis etiam neq; horum deſcriptionẽ rectè nobis tradiderit.

Ad finem 5 libri de Adminiſt. sect.

Vndecimus enim, ex longioribus totius corporis eſt[i] muſculis, ab infima oſsis ſacri ſede, ad primam uſq; thoracis uertebram exporrectus, illiq́; thoracis[k] muſculo imagine ſimilis, quem ipſi in exortu, & per lumbos progreſſu cõnatum, in omnium coſtarum radices inſertionẽ moliri diximus.

Iſte

Iſte itaq; dorſum mouentium muſculus, ex totius oſsis ſacri ſpinæ ſummo, ſecundùm ipſius longitudinem, & deinde ex ſpinis quinq; uertebrarum lumbo
l 14 ta. T. rum, nerueo ualidoq; admodum principio enaſcitur, quod[l] illi, quem in tota ſerie decimumtertium appellabimus, inſternitur: deinde à tota quoque oſsis
m quæ con ſpicitur ad ſiguram H, 13 fig. cap. 19 lib. 1.
ilium interna ſede,[m] quæ extra tranſuerſam oſsis ſacri regionẽ retrorſum prominet, principium hoc carnoſum omnino educitur: & ut ſedes, à qua muſculus hîc exoritur, acuta eſt,[n] ita quoq; acuti inſtar anguli muſculus inibi uiſitur.
n 14 ta. S.
Hinc ſurſum aſcendens, carnoſior paulatim ad externum ipſius latus efficitur, tranſuerſis lumborum uertebrarum proceſsibus inſertus, ac ueluti teretis muſculi imaginem[o] carnoſa ſua ſede exprimens. Si enim &[p] neruoſo ipſius, quod
o 14 ta. Q.
p 14 ta. R.
ex uertebrarum ſpinis pendet, principio attenderes, latior multo quàm profundior dicendus eſſet. attamen externa ipſius ſede læuis æqualis'ue eſt: interna autem parte, propter ſuæ carnoſę partis craſsitiem, & neruoſę tenuitatem, ſecundùm ipſius longitudinem[q] ſinus quodammodo illi inciſus uidetur, quo
q 14 tab. inter Q & R.
decimotertio nobis enarrando muſculo cedit, & locum porrigit. Vbi uerò ad undecimam uſq; thoracis uertebram conſcendit, arctior longè redditus, neq; reliquis ſuperiorũ uertebrarum ſpinis adeò connatus, ſenſim ad primam uſq; thoracis uertebram anguſtior redditur, tranſuerſis omnibus thoracis uertebrarum proceſsibus innixus, quibus ſingulis ex interna ſua ſede,[r] tendinem inſtar anſulę cuiuſdam exporrigit, ipſorum proceſſuum apicibus, & ueluti coſtæ cum ipſis articuli termino inſertum: pari omnino modo, quo[s] quartus hominis thoracem mouẽs muſculus, qui coſtis ſingulis tendinem quoq; offerebat.
r 13 tab. M, M.
s 11 tab. A inter M, M.
Verùm is thoracis muſculus, ab externo ipſius latere eiuſmodi tendines remotiùs à ſe diſpargit. dorſi autem muſculus, non ex altero latere, ſed potius ab interna anteriori'ue ſede tendines emittit, non recto tramite, uerùm obliquè uerſus exteriora ſurſum expanſos: quemadmodũ etiam muſculi fibræ omnes obliquæ ſunt. Vnde quoq; euenit, thoracem lumboſq; horum muſculorum, undecimi ſcilicet & duodecimi ope, rectà, & etiam in latera extẽdi. Ambobus enim æquè contractis, tota illa dorſi pars, cui præſentes muſculi inſeruntur, in neutrum latus uergens extenditur: at altero tantùm contracto, in ipſius latus ſpina extenſionem experta inuoluitur. [t] Decimustertius, cui in ſiniſtro latere decimusquartus reſpondet, ſub[u] undecimo occultatur, ab illa oſsis ſacri ſede[x] principium obtinens, quæ ab ipſius ſpina ad eius cum ilium oſſe connexũ pertinet.

Decimustertius & 14.

t 14 tab. T.
u 14 tab. Q, R, S.
x 14 ta. V.

Atque ut illa ſedes ſurſum aſcendens, modicè lateſcit, ita muſculi huius quoq; initium infima ſede acutum eſt, & latius modicè effectum, tandem ad tranſuerſum quintæ lumborum uertebræ proceſſum ducitur: & illic rurſus reliqua ipſius ſede latior redditus, & à tranſuerſis reliquarum uertebrarũ proceſsibus initiũ ducens,[y] ad undecimæ uſq; thoracis uertebræ ſpinam conſcendit: & progreſſu gracilior tenuiorq; factus, inibi in acutum finitur angulũ. Exortus, quem decimustertius muſculus ab oſſe ſacro ducit, ſui coniugis muſculi exortui contiguus eſt: quemadmodum etiam per reliquum in altiora progreſſum præſentes muſculi inuicem cõmittuntur, inter ſpinarum interualla tantum mutuò dehiſcentes, quanta ligamenti eſt craſsities, quod in ſpinarum interuallis reponi, ſecundo ab hoc Capite audies. Horum muſculorum fibræ, ab inferioribus ſurſum uerſus interiora obliquè aſſurgunt, & ex inferiorũ uertebrarum trãſuerſis proceſsibus, & ſpinarum radicibus enatæ, in ſuperiorum uertebrarum ſpinæ amplitudinem perpetuò ſeſe inſerunt. Quotieſcunq; igitur utriuſq; lateris muſculus in ſe colligitur, ſuaſq; fibras cõtrahit, lumborum uertebrarũ, & ſi quæ thoracis ſub uertebra utrinq; ſuſcepta reperiantur, ſpinæ

y 14 ta. X.

ad ſe

ad ſe inuicem conniuent: earundemq́; interualla cõſtringuntur adeò, ut ſimul contracti muſculi, totam illam ſpinæ partem, cui committuntur, appoſitiſsimè extendant: at altero in ſe tantùm collecto, in obliquum hæc dorſi pars extenditur, lateralemq́; illam in ſemicirculum quodammodo inuolutionem pa-
Decimusquintus & 16. titur. [z] Decimusquintus & decimusſextus (utrinq; etiam unus) ab undecima *z 14 tab.*
thoracis uertebra ad primam uſq; ipſius protenduntur, totam ſpinarum amplitudinem, quæ ab ipſarum radice ad apicem uſq; conſiſtit, amplexantes, & ſimiliter ac poſtremò dicti, carnei, ſed ualidiſsimis interim neruoſiſq; fibris admodum intertexti. Hi muſculi[a] ad duodecimam thoracis uertebram, aut ad *a in 13 & 14 tab.*
eam quæ ſuprà infráque ſuſcipitur, tenues ſunt, quemadmodum decimitertij quoq; ad eandem uertebram inſertio tenuis prorſus uiſitur: at ſurſum exporrecti, paulatim craſſeſcũt,[b] quouſq; ad quintæ thoracis uertebræ ſpinam aſcen *b ad Y 14 tab.*
dunt. hîc enim tota ſua mole craſsiores euadunt, & ſurſum tenſi, denuò[c] exte- *c propè a 14 tab.*
nuantur, propter primæ thoracis uertebræ ſpinam, parem craſsitiem cum illa quę ad undecimam eſt, ſortiti. His quoq; muſculis interualla ſpinarum opplentur, & inuicem inibi cõtigui ſunt: quum inter illos nihil mediet, præter membraneum ligamentum, à ſuperiori ſpina in inferiorem porrectum. Functio uerò horum muſculorum potiſsima eſt, ſpinas, quibus inſeruntur, mutuò colligere, itaq́; eam dorſi partem, cui adnaſcuntur, cum reliquis muſculis extendere. Sed ut pręſentes muſculi, inter reliquos dorſi motuum autores, rectis fibris magna ex parte donantur, ſic quoq; admodũ modicè obliquis motib. pręſunt.

MVSCVLORVM DORSVM MOVENTIVM administratio. Caput XXXIX.

Adminiſtratio primi & 2. DORSVM mouentium adminiſtrãdi ratio in promptu iam eſt, ſi hucuſq; ſectionis noſtræ ſeriem obſeruaueris. In anteriori enim dorſi parte, illi etiam citra ſectionem conſpicui ſunt, quos[a] primum & ſecundum nominauimus. Si *a 8 tab. B.*
uerò horum ortum & inſertionem lubet exactiùs condiſcere, illos à ſuis uertebris paruo & acutiori cultello abra-
Tertij & 4. des. deinde[b] tertio à prima thoracis coſta liberato, quî trãſ- *b 8 tab. C.*
uerſis ceruicis uertebrarũ is inſeratur proceſsibus, examinabis. In lumbis, quo-
Noni & 10. niam peritonæum & ſeptum quoq; tranſuerſum dudum ademiſti, licebit muſculum, quem nos[c] primum in lumbis receẽſuimus, ac femoris motibus famu- *c 8 tab.*
lari diximus, ſuo principio à uertebrarum corporibus liberare, & ad coxendicis uſq; os, à ſubdito ipſi[d] muſculo, qui noſter lumborum ſecundus eſt, dorſum *d 12.*
autem mouentiũ nonus, ſolis manibus diuellere, ut omni ex parte nonus muſculus in conſpectum ueniat, quem ab oſſe ilium & ſacro oſſe eraſum, à tranſuerſis lumborum uertebrarũ proceſsibus, & earundem corporibus, & duodecima thoracis coſta acutiori cultello diſcindes, eius naturã munuſq́; non oſcitanter examinans. At ſi canis, aut caudata ſimia ad manũ ſit, primò illum diſſecabis, quem in illis animalibus membraneo nerueoq́; principio, à coxendicis oſsis elatiori ſede enaſci cõſpicies, quiq́; obliquè uerſus interiora ſurſum aſcendens, ac carnoſa auctus ſubſtantia, in ſuperiorum lumborum & inferiorũ aliquot thoracis uertebrarum corporibus inſeritur, dorſi quoq; flexioni ſubſeruiens, quam canes in circulum magis quàm homines moliũtur. Si enim hunc
Ad finem 5 de Admin. diſſ. indagaueris, Galeni de lumborum carnibus enarratio tibi aliquantulo reddetur dilucidior. Hoc igitur, quo homines deſtituũtur, adempto, reliquos duos, canibus & hominibus in lumbis communes, in cane quoq; diſſecabis, ut non-

nullam in illis quoq; muſculis differentiam, Galeni intelligendi gratia intuea-
e 13 tab. H. ris. Reſupinato iam cadauere,[e] quintum muſculum à thoracis uertebris paruo *Quinti & 6 adminiſtratio.*
cultello continuò derades, donec illum in omnibus inſertionibus cõſpexeris.
f 14 tab. O. Huic[f] ſeptimus ſuccedet, ſimiliter à uertebris deradẽdus. At in hac functione *Septimi & 8.*
g 14 tab. Y. cauendum eſt, ne[g] decimiquinti muſculi portionem, ſeptimi loco abſcindas: inuicem enim pertinaciter hærent, & decimusquintus ſeptimi muſculi prin-
h d 14 tab. cipium aliquouſq;[h] ſubit. Nunc nouacula, acutiori'ue cultello, ſecundùm ſpi- *Vndecimi & duodecimi.*
narum in lumbis & in oſſe ſacro ductum, tentanda eſt ſectio, quæ[i] undecimi
i 15 tab. T. *k 14 tab. T.* muſculi principium à ſpinis liberet. Ne uerò ſimul[k] decimumtertium (ut Galenus proculdubio in ſimijs, alioquin ad ſectionem aptiſsimis, fecit) imprudẽs auferas, ac undecimi partem eſſe arbitreris, ſectio illa non altiùs inijcienda eſt, quàm ut undecimi duntaxat exortum diuidat: cuius craſsitiem facilè coniecturabis, ſi paruo cultello muſculum à tranſuerſis lumborum uertebrarũ proceſsibus diſſecabis, & à decimotertio ſubleuatũ, ad ſpinas quoq; uertebrarum inuerteris. Hoc itaq; muſculo à lumborum & oſsis ſacri ſpinis liberato, cauen-
l 14 tab. Y. dum eſt, ne illum thoracis uertebrarũ ſpinis adeò connatum arbitreris, ut[l] decimumquintum muſculum unà cum ipſo undecimo auferas, cumq́; reliquis omnibus Anatomicis hallucineris. Poſtquam igitur internum quoq; muſculi latus, utcunq; à ſubditis cõnatisq́; ſibi partibus diremptũ conſpexeris, ab ilium etiã oſſe deradetur, & principio ipſius apprehenſo, ſenſim attolletur: ut ipſum
m 15 tab. M, M. ab illis quibus inſeritur partibus liberãs, tandem intuearis[m] tendines illos, quos à ſe palmitis inſtar, in tranſuerſorum thoracis uertebrarum proceſſuum api-
n 14 tab. T. ces elegantiſsima ſerie digerit. Hoc adempto, citra aliam ſectionem[n] decimus- *Decimitertij & 14, 15, 16.*
o 14 tab. Y. tertius, &[o] decimusquintus, ſunt in conſpicuo. Vt tamen illorum naturam ad amuſsim inquiras, neceſſum eſt & hos quoque à uertebris ſedulò deradere: quod ſanè in ſpinæ muſculis eo operoſiùs præſtiteris, quo ijdem pluribus oſsibus & innaſcantur, & à pluribus ortum ducant. Ob quod laudandus etiam uenit rerum Opifex, qui ita muſculos hos fabrefecit, ut ſeorſum unamquamque dorſi partem ſuccedentibus motibus agere poſsimus: ne ſimul uniuerſum, multas actiones impedituri, ſemper mouere cogamur. Cæterùm ubi & hos abſtuleris, tranſuerſam duces ſectionem, quæ ſacrum os & infimam lumborum uertebram, ab anteriori ſede, ad dorſalem uſque medullam penetret: ut deinde inflexo unà cum coſtis thorace, dorſum ab oſſe ſacro diuidere queas, uertebrarum ligamenta iam indagaturus.

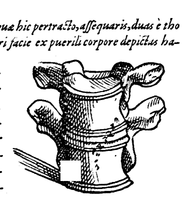
DE VERTEBRARVM LIGAmentis. Caput XL.

LIGAMENTA primam uertebrã capiti, & ſecundam primæ, & ſecundam rurſus capiti[a] colligantia, ſuperiùs enarraui:[b] quæ autem reliquas uertebras inuicem conuinciunt, nunc pertractabo, ab illis quæ uertebrarũ corpora colligant, ſermonis facturus initium. Inter ſecũdæ itaq; & tertiæ uertebræ ceruicis, ac deinceps inter reliquarũ omnium uertebrarũ corpora,[c] ſubſtantia quędam reponitur, quam Galenus cartilaginem uocat, & qua uertebras inuicem haud colligari, contra eorum qui illum pręceſſerunt diſſectionis Procerum ſententiam, aſſerit. Nam non huius cartilaginis beneficio ipſas committi uult, uerùm tertiæ dorſalis medullæ tunicæ, inter uertebrarum corpora ſe inſinuantis. Cuiuſmodi uerò hæc ſit, in dorſalis medullę ſermone perſequar, tunc nimirum, quãdo
præter

Ligamẽta, uertebrarum corpora committentia.
Cap. 5 lib. de Oßibus.

a fig. cap. 30. b Neque hæc etiam ligamenta ſecus quàm cæteras ad oſſium circũſcriptionẽ pingere poſſem, pro potere nobis licuit: quare etiã ad oſſa te confero. c fi. cap 14 lib. 1 R, R.

præter duas cerebri membranas, dorſali medullæ proximè adnatas, uertebrarum foramina, ſeu cauitatem (quæ dorſali uiam præbet) membrana quadam oſsibus undiq; connata ſuccingi audies. Hæc membrana nihil prorſus, niſi fortaſsis craſsitie ab illa differt, quam circumoſſalem uulgò dicimus. Num uerò Galeni ſententiæ, an Veterum illorum, qui in diſſectionibus, quantum Galeni ſcripta oſtendunt, admodum fuere ſeduli, accedendum ſit, penes te eſto iudicium. Nam etſi humanum cadauer ad manum non ſit, non tamen fieri poterit, quin tibi iam à lectione ſurgenti, alicuius animalis dorſum menſæ adhibeatur, uel etiamſi piſce ueſcendum erit. ac proinde uel ludi cauſa (dummodo diuina illa Hippocratis in libro de Articulis oracula non faſtidiueris) unam uertebrã ab alia ſeiungito: & quacunq; etiam corporis adhibita cartilagine, tecũ perpendito, num illa uertebrarum cartilago, exquiſitæ cartilaginis naturam obtineat, num uerò ligamenti cartilaginoſi.

Vt leuiori negocio, quæ hic pertracto, aſſequaris, duas è thorace uertebras, anteriori facie ex puerili corpore depictas habes. In quibus 1 notat ſuperioris uertebræ cartilaginem, ſui corporis inferiorem appẽdicem, ipſumq́ corpus interuenientem. 2 eiuſdem uertebræ humiliorem appendicem. 3 cartilagineum ligamentum, ſuperioris inferiorisq́ uertebræ appendices intercedens. 4 ſuperiorem inferioris uertebræ appendicem. 5 cartilaginem, dictam modò appendicem ſuæ uertebræ copulantem.

Hac enim ratione manibus pedibusq́ue in Veterum ſententiam, relicto procul Galeni placito, iturus es: neq; tibi perſuaderi ſines, membranam quandam, cuius beneficio uertebræ inuicem connecterentur, duci inter uertebræ os, & cartilaginẽ hanc ligamentoſam, fibroſam, mollem, mucoſam, neq; cartilaginis modo ſolidam, cõtinuam´ue, ne fortè duntaxat de duritie loqui uideamur. Quum tamen hæc expendes, ſedulò cauendum eſt, ne in agni, aut hœdi, aut uituli ſpinam incidenti, cartilago inter appendicem corporis uertebræ, & ipſum corpus occurrẽs, tibi imponat, illamq́; cartilaginem eam eſſe arbitreris, de qua hîc ſermonem inſtituimus. Quin potius in illis uertebris perpendito tres cartilaginum, ut ſic dicam, ordines, duobus oſsibus inter duas uertebras diremptos: ac poſtmodum illis ordinibus animaduerſis, cartilaginũ naturas obſerua, firmiusq́; adhuc Veterum dogmati ſubſcribito. Conſpicies enim duas cartilagines inter utrarunq; uertebrarũ corpora, & ipſarum appẽdices poſitas, ad amuſsim eſſe cartilagines, nihilq́; ab illis differre, quæ reliquos appendices & oſſa interueniunt. At cartilaginem inter appendices mediam, profectò (niſi Galeni nomine oculis parum fidas tuis) nihil prorſus aliud quàm ligamentũ eſſe dices, quod Aſclepiadum familiæ, quæ pueros ſuos in cadauerum ſectionibus tanta cura exercebant, νευροχονδρώδη σύνδεσμα appellarunt: atq; huius interuentu, non autem tertiæ dorſalis medullæ tunicæ, uertebrarũ corpora colligari aſtrues, nulla interim interueniẽte membrana. Quapropter ſi Veteribus accedis, inter ligamẽta, cartilaginis natura pollentia, has uertebrarum cartilagines cõnumera: expenditoq́; pariter magnam Naturæ induſtriam, quæ cartilaginoſum hoc ligamentũ ita adaptauit, ut dorſi quoq; motibus (uti iam prius à me comprehenſum eſt) cedendo aſſurgendoq́; opituletur. Cæterùm alijs adhuc ligamentis uertebrarum corpora colligantur: per totam enim dorſi longitudinem, ualidiſsima ligamenta toti uertebrarum corporum ambitui obuoluuntur: quæ etſi undiq; craſſa, ſpiſſa & robuſta, ſed mucoſo interim humore oblita ſint, attamen in anteriori corporis ſede, ad utrunq; latus, ob ſui craſsitiem conſpectiora euadunt. Quum itaq; hęc ligamenta, aut (ſi unius nomine omnia complecti uelis) ligamentum hoc durum forteq; euaſerit, & omnibus uertebris ex æquo obducatur, obſtaculo ſanè

eſt, ne

eſt, ne in extenſione dorſum nimium porrigatur, incuruetur'ue. Dorſum enim, ſi plurimùm reflecteretur, ſtomacho, arteriæ magnæ, & uenæ cauæ fuiſſet ſummè noxium. Rurſus ex ſingulis tranſuerſis proceſsibus in contermi- nos proceſſus tranſuerſos membraneum ligamentum tota interualli amplitudine porrigitur: & in ſpinarum interuallis, ab una ſpina ad alteram, membranea ligamenta continentur, ſpinas inuicem colligantia, & ueluti muſculorum interſtitia. Hæ membranæ in ſpinarum apicibus adeò craſſeſcunt, ut ad apices ſimul coeuntes, quaſi toti ſpinæ dorſi ligamentum conſtituant, cartilaginis etiam naturæ compos. Deinde ubi aſcendentes uertebrarum proceſſus deſcendentibus coarticulantur, membranea quoq; ligamenta (ſed perquàm ualida) articulum undiq; ambiunt. Inſuper priuatum quoddam, idq́; ſubflauum ligamentum, ex interna ſede foraminis uertebræ, quod dorſali medullæ exculptum eſt, ad radicem ſpinæ, poſterioris'ue uertebrę proceſſus, inter duos aſcendentes aut deſcendentes proceſſus exoritur, ſemper in ſubſequentis uertebræ eandem ſedem inſertum. In canibus, & illis animalibus, quæ rictum tergo leui opera accommodant, & longè laxiores ceruicis uertebrarum articulos, & etiam longiores ceruicis uertebras, quàm homo, obtinent, ligamentum quoddam obſeruamus, cuius naturam Galeni gratia hîc non grauabor ſubiungere. In canibus igitur, ſimulatq; ſecundum par muſculorum capitis motibus famulantium aggreſſus es, in ceruice ligamentum ſeſe offert rarum, & nulli in uniuerſo corpore reſpondens, niſi fortaſsis illis uertebrarum ligamentis, quæ poſtremo loco recenſuimus: id enim cæteris robuſtius eſt, & colore flauum, in fibras multas diſſolui poteſt. Enaſcitur autem id ex apicis ſeptimæ ceruicis uertebræ ſpinæ lateribus: & ſurſum aſcendens, nulli connaſcitur uertebræ, quouſq; ad ſecundam ceruicis pertigerit, cuius ſpinæ lateribus in ſummo apice inſeritur. aliquibus quoq; animalibus, ut ouibus, occipitij oſsi inſeritur. Ligamentum hoc peculiari inuolutum eſt membrana, geminumq́; apparet, ob impreſsionem illius longitudini exporrectam. Porrò huius ligamēti naturam diſcere licebit, quoties uituli, aut porcelli, aut hœdi, aut uetuſtioris etiam bouis ceruix menſæ apponitur. Eſt enim ligamentū hoc, flauum illud corpus, quod ex carnibus liberatum, canibus offerre ſolemus. nam inter reliqua corporis ligamenta ſolum, tanquā eſui ineptum, reijcitur. Vnde etiam à robore Bruxellenſibus Vaſt nuncupatur, qui huius eſum puellis ad comam prolixiorem conciliandam commendant, hinc (opinor) ipſas ridentes, quòd uelut in flauam pallidamq́; comam promptè diſſoluitur, pręcipuo uſu accommodum, ne uertebræ ceruicis ſuo loco promptè exiliant, quum illæ laxè admodum coarticulentur, & præ cæteris uertebris admodum obliquè agantur. Atq; ita etiam in quibuſdam quadrupedibus, ſecundùm totius dorſi longitudinem ferè, utrinque unum amplum huius naturæ ligamentum, inter muſculos dorſum mouentes occultatum, ſecundùm ſpinas ferri conſpicimus, quale Galenus hominibus ferè in libris de Partium uſu tribuit. Ligamentorum dorſi adminiſtratio peculiare nihil obtinet. quum enim dorſales muſculi omnes adempti ſunt, in anteriori dorſi parte, ſecundùm omnem corporis uertebrarum circunferentiam, membranea illa, duraq́;, & mucore quodam imbibita ligamenta in conſpectu ſunt, quæ cultellis paruis, tranſuerſim ipſis ſubditis, à uertebrarum corporibus liberare potes: non pręteriens, haud unum hîc, ſimplexq́; ligamentum apparere, at ueluti multas membranulas inuicem incumbētes, adnatasq́;. Poſtmodum coſtis à uertebris dearticulatis, earum quoq; ligamenta inſpicies: quemadmodum & membranea illa, tranſuerſorū proceſſuum & ſpinarum

Ligamēta alijs ſedibus quàm ad corpora uertebrarū poſita.

Propria canum ligamenta.

ADMINI*ſtratio ligamentorum.*

interualla occupantia. Vt uerò ad amuſsim cartilagineum inter uertebrarum corpora uideas ligamentum, aliquot uertebræ inuicem ſunt cultro aliquo dirimendæ. Dum uerò uertebras, quarum corpora iam ſeiunxiſti, retrorſum reflectis, & dorſalem medullam extrahis, tunicam, membranam'ue, uertebrarum cauitatem ſublinentem, intueris: atq; uertebris ab inuicem prorſus diſſectis, ualidum illud ligamentum occurret, in medio aſcendentium deſcendentiumq; proceſſuum locatum. Reiectis nunc uertebris, & aliquò quod adhuc ex reliquo corpore ſupereſt, repoſito, ſcapulam & brachium, quod reponi antea uolebam, repetes, muſculos qui humerum, cubitum & manum amplexantur, iam ſeriatim aggreſſurus.

DE MVSCVLO, NERVOSA SVA EXILItate mediæ uolæ, & internæ digitorum ſedis cuti ſubnato. Caput XLI.

Quo ordine muſculi tradantur, à Galeno in 1 lib. de Adminiſt. ſect. & in 1 & 2 de Vſu partium deſcripti.

QVANDOQVIDEM muſculos ea doctrinę ſerie exequi inſtitutū eſt, quo in uno corpore omnes adminiſtrare ſoleo, cōmodum fore arbitratus ſum, nunc muſculos in brachio & cubito & manu repoſitos, priuatis Capitibus aggredi, ac poſtmodū communi omniū capite, ipſorum confectionē ſubnectere. Vt itaq; Galeni ordini in his muſculis, quos cæteris omnibus prolixiùs deſcripſit, me accommodem, à[a] muſculo exordiar, qui internæ manus regioni, dilateſcēte neruoſa ipſius exilitate ſubtēditur, ac neruoſo teretiq;[b] principio, ex interioris humeri[c] tuberis apice enaſcitur, medio[d] duorū brachiale flectentiū muſculorum (qui ex eodē tubere prodeunt) incumbens, adnatuſq;, non tamen in illorū capitum medio (ut alij ſcribūt) repoſitus. Principium hoc ilico carnoſum craſſiuſq; redditū, muſculi uentrē non impenſe craſſum cōſtituit, qui priuſquā ad medium lōgitudinis cubiti, obliquè nōnihil uerſus medium internę cubiti ſedis ductus prorepſerit,[e] denuò tenuis graciliſq; factus, in tendinem anguſtum, ſed ampliorem, quàm profundū, & neutiquam prorſus teretē ceſſat. Hinc ad brachialis uſq; radicē pertingens, ſenſim in brachialis interiori ſede[f] lateſcere incipit, ac manus cuti, ad extremā ferè uſq; digitorū aciem ſubnaſcitur. Atq; id fibroſis nexibus adeò ualidis continuiſq; perficitur, ut internā manus cutem à neruoſa tendinis tenuitate, uel etiā acutiori nouacula liberare arduum ſit. Verùm interim Galeni ſuffragio acquieſcendum minimè eſt, ſi hunc toti depili manus cuti in hominibus ſubnaſci (ut de ſuis docet ſimijs) arbitratus fuerit. Siquidem tendo mediæ uolæ cuti in palma tantum ſubnaſcitur, non autē cutem cōtingit,[g] muſculo obductū, quem paruum digitū à cæteris in obliquum abducere docebimus: neq; etiā cuti ſubtenditur,[h] muſculoſam carnem inueſtienti, quæ primo pollicis articulo incūbens, ex pluribus muſculis cōſtituitur. Ad hæc, nullę huius tendinis portiones in digitorū latera excurrunt: quinimo præſens tendo perquàm obſcurè internæ etiam digitorum regioni obnaſci uiſitur. Muſculus tendinem hunc producens, gracilis eſt, atq; in cubiti medio, ſuper reliquos huius regionis, uti monuimus, exporrigitur: non enim decuiſſet hunc magnum extrui, quum nullius oſsis motu illum præfici credamus.

Cuiuſmodi internā ſummæ manus cutem parari decuit.

Vt enim cutis circumactu pertinax depiliſq; fieret, ac proinde manus ad accuratiùs ſentiendum aptior efficeretur, cuti internę manus hunc tendinem ſubſterni (ſed nimium fortè) nobis perſuaſum habemus. Conueniebat namq;, ut manus apprehendēs inſtrumentū, internā ipſius cutē adipiſceretur, nō modò

ægrè

ægrè mobilem, cùm ob alia quædam, tum maximè ob exactioreẽ tutioremq́; corporum comprehenſionem, ſed reliqua totius corporis cute ſenſu exactiori præditam. Quanquam non huius tendinis beneficio, manus accuratum tactus ſenſum nanciſcitur, uerùm plurium neruorum auxilio, ex quibus ad ſingulos digitos[i] quatuor ſurculos propagari, ſuo loco docebimus, duos nimirum externæ digitorum ſedi, & totidem internæ. Confert quoque non parum ad exquiſitum tactum, depilem eſſe interioreẽ manus cutem, quod eam à tendine ſub illa dilatato præcipuè obtinere Galenus affirmat: ſi enim admodum piloſa foret, nequaquam ſibi appropinquantia tangeret, quòd pili nimirum tangendo corpori ante cutem occurrerent, illiusq́; contactum arcerent. Quoniam autem tendo iſte etiam huius regionis cutem ſubduram efficit, cuius manifeſtum eſt, & id ad plurimos uſus nobis conducere. Horum itaq; gratia, tendo internæ manus cuti ſubnaſci creditur. Oſtendi uerò non ſemel in ſcholis, hunc quem narramus muſculum, certò defuiſſe, ac portionem[k] tendinum brachiale flectentium, priuſquam illi brachiale aſcendant, in latum tendinem deſijſſe. Interdum uerò non ab illis tendinibus portionem, quæ lati tendinis uicem gerit, porrigi uidimus, uerùm à[l] ligamento tranſuerſo, tendinibus in interna brachialis ſede obducto: quemadmodum etiam in hominibus ſecus atque in ſimijs, ſub pede nullus tendo dilateſcit. nam à calcis oſſe[m] membranam in homine enaſci audies, lati tendinis naturam appoſitiſsimè exprimentem. Cæterùm interim ob nonnulla Galeni loca haud colligendum eſt, hos tendines, nerueam'ue naturam, cuti citra alicuius interuentum adnaſci, aut nullo interuallo cutem à tendine ſemoueri. Inter tendinem namque & cutem in manu & pede, adeps plurimus cõtinetur, cuius naturam iamiam explicabo: neque homines hanc ſolùm habent, imò canes plurimam quoque obtinent. Vniuerſum enim tuberculum, quod ad illorum quatuor digitorum radicem prominet, & quo pedem præcipuè figunt, adipoſæ eius ſubſtantiæ præſentia extuberat, utcunque interim adipe inter carneam membranam & cutem ſimiæ ac canes prorſus alioquin deſtituantur.

Muſculum ſuo tendine lateſcentem, non ſemel deeſſe.

Inter cutem & tendinem, adipem reponi.

Lib. 1, 2, 3 de Vſu part. & 1, 2 lib. de Adminiſt. sect.

DE CARNEA SVBSTANTIA, INTERIORI digitorum regioni, ipſorumq́; radicibus, & mediæ ſedi uolæ ſuperſtrata. Caput XLII.

SVBSTANTIAM præſenti Capite deſcribendam, nulla figura expreſſimus, neq; illam ſecus delineare integrum erat, quàm cutem & adipem in dextro pectoris latere fingere conati ſumus uigeſimaquinta libri quinti figura.

PER uniuerſam quatuor digitorum, & ſecundi tertijq́; articuli pollicis longitudinem, ac quatuor manus monticulos, quos in Chiromantia ad quatuor digitorũ radices reponimus, & ad uolæ medium, carnea quædam ſubſtantia reperitur, quæ inter latum[a] tendinem & cutem partim interiacet, partim (ſed minori portione) tẽdini ſubijcitur. Cęterùm hæc ſubſtantia, muſculorum carni, aut propriæ peculiariq́; illorũ ſubſtantiæ, aut, ut fortè quiſpiam diceret, ſimplici carni, non reſpondet: uerùm ſubſtantia quædam eſt ſubalba & duriori, neruoſoq́; (quo id aptiùs explicem) adipi ſeu pinguedini quodammodo ſimilis. Opinor enim ab oſsium neruoſarumq́; partium huic ſubſtantię ac ueluti pinguedini accumbentium attactu & uicinio illam duriorem effici, illius adipis quaſi modo, qui in oſsium articulis ſubinde colligitur. Quanquam non duritia ſolùm hæc ſub-

ſtantia ab adipe differt, uerùm & frequẽti neruoſarum fibrarum & tenuium uenarum implexu. Ad hæc, in extremè emaciatis huius ſemper ſubſtantię portio quædam occurrit, perinde ac ſi própria peculiarisq́; corporis eſſet pars, ſecus ferè, quàm adeps, qui in admodum pueris, & prorſus extenuatis, & maraſmode mortuis hominibus, inter ſecandum uix deprehẽditur. Verùm Arabes mihi hallucinari uidẽtur, hanc ſubſtantiam extra muſculi corpus, carnem ſimplicem immixtamq́; eſſe affirmantes, illorum modo, qui neſcio quam ſimplicem carnem in gingiuis ac pene collocant. Haudquaquam enim expenderunt innumeras neruorum fibras, & capillorum modo tenues uenas, hanc ſubſtantiam intercurrentes, illamq́; nec colore (quum ad album potius quàm rubrum uergat) nec ſubſtantia, nec æqualitate continuitate'ue etiam muſculorum carnem (quæ alioquin tot fibris implicatur, nihilque ferè quàm fibra quædam eſt) referre, Natura huiuſmodi ſubſtantiam, quam non niſi duriuſculæ conglobatæq́; pinguedini examuſsim aſsimilaueris, tanquam ſtratum aliquod, aut terram præparauit, cui aptè infiniti neruulorum ſurculi implantentur, quos ob exquiſitum tactus ſenſum, à maioribus neruorum propaginibus, internam manus ſedem adeuntibus, diffundi undiq; oportuit. Cæterùm etſi hæc pinguedo durior, admodumq́; neruea ſit, nihilominus in uniuerſa rerum ſubſtantia mollis eſt: ac proinde occurſantibus cedit, & ad aliud quippiam, neque id minimum, digitis conducit. Media enim inter tendines digitos flectentes, & dura, quæ apprehendimus, corpora reponitur: & aptiſsimè tendines, ne aut premantur, aut contundantur, munit: unde etiam meritò huius ſubſtantiæ quàmplurimum infernæ pedis cuti ſubijcitur. præterea oſsium rectitudinem tunc corrigit, quando in circulum manus quippiam eſt comprehenſura. Ac proinde externæ digitorũ regioni hanc rerum Opifex minimè communicauit, ut quæ ibidem inutile pondus digitis inferret: quum hæc regio, neq; illo abſolutiſsimo indigeat tactus ſenſu, neq; quicquam in obliquum apprehendat, neque toties ſubulas, ſcalpella'ue, & id genus artium inſtrumenta propellat, multaq́; molliat & terat. Quinetiam in interna manus ſede, ipſis quidem articulis minimum, in partibus uerò inter articulos medijs, plurimum huiuſmodi ſubſtantiæ induſtrius rerum Conditor produxit. Haudquaquam enim oſsium ſedes, quibus illa inuicem coarticulantur, huiuſmodi ſubſtantia indiguerunt, quum flecti, atq; ideo ab apprehendendo corpore abſcedere debeant. & ſubſtantia ea, pręterquàm quòd nihil commodi in illis præſtaret, obſtaculo motui fieret, tum grauans, ut ſuperflua: tum etiam prohibens, quo minùs articuli in acutos angulos flecti poſſent. Lateribus autem digitorum Natura tantum eius ſubſtantiæ adnutriuit, quantum medias ibidem regiones, quæ ob articulorum tubera uacuæ manſiſſent, replere potuit, quo & inde manus, non ſolùm ut diuiſum in multas partes organum, ſed etiam uelut uariè indiuiſum, ſuo munere fungeretur. Adductis enim inuicem digitis, ita eorum media regio ab hac ſubſtantia oppletur: ut ſi quid etiam liquidi manu ſupina continere libuerit, id non elabatur. Quantum uerò huiuſmodi ſubſtantia ad corpora ſummis digitis apprehendenda auxilij præſtet, nemini non perſpectiſsimum eſt, quem minimè latet, ſi oſsium finibus nihil, quod cederet, appoſitum fuiſſet, ea facilè debuiſſe rumpi, nec illis potuiſſe plurima corpora eleuari: quod modò huius ſubſtantiæ, & renitentium illi unguium opera obimus feliciſsimè.

DE MVSCVLIS, MANVS DIGITOS mouentibus. Caput XLIII.

QVVM ſuperiore libro quinq; digitorũ oſsium conſtructionem perſequerer, longè[a] aliam articuli ſpeciem in primis quinq; digitorum internodijs, & in ſecundo pollicis haberi ſcripſi, quàm in ſecundo & tertio quatuor digitorum, & tertio pollicis internodio. Illa namq; mutuò ea articuli ſpecie ingrediuntur, quam γίγγλυμον Græci uocant. Superius enim os in ſuum ſinum inferioris oſsis tuber excipit, ipſumq́; inferius os in ſuis ſinibus ſuperioris oſsis capitula admittit. Vnde etiam ſimplicem tantum motum hęc internodia obtinent, qui extenſione & flexione nuſquam ne tantillum quidem in latus declinantibus perficitur. At quatuor digitorũ prima oſſa inarticulatione cum illis quibus ſuſtinentur oſsibus coarctantur: unicus enim digiti oſsis ſinus unicum poſtbrachialis oſsis caput excipit. quapropter etiam illa prima digitorum oſſa, ut & primus quoque pollicis articulus, duplici motu agi poſſunt, quo flectuntur & extenduntur, inſuperq́; ad latera inclinãtur, ſeu, ut ſemper loqui inſtituimus, ad hos illoś ue digitos adducuntur, uel ab iiſdem abducũtur. Cæterùm omnes digitorum motus, uiginti & octo compleri docebimus muſculis: at quum in illorum ſermone[b] muſculus quidam brachiali inſertus, neceſſariò etiam pertractãdus uenit, hoc Capite nouem & uiginti deſcribentur. [c] Primi muſculi[d] principium teres, & ſtatim ab exortu grande, ac ex carnea nerueaq́; ſubſtantia mixtum, ab interiori humeri[e] tubere enaſcitur: non quidẽ ex ſuperiori, magisq́; prominente tuberis ſede, uerùm ab interiore, ſub[f] muſculi ad internam manus cutem latum tendinem porrigentis, &[g] duorum, quos brachiale flectere audies, capitibus: præterea & ſub[h] illius ferè muſculi origine, qui inter radium in pronum agentes ſuperior enumerabitur. quanquã potius ex anteriori ſede, & inferiùs illa origine, primus hic digitorum muſculus initium ducat, mox ab illo latior redditus, & ad ulnæ radijq́; medium perreptans: quò quum peruenit, exactè iam carnoſus & teres (in amplitudinẽ tamen modicè depreſſus) ad brachiale fertur. anteaquàm uerò brachialis radicem contingit, notabili ſatis interuallo, ipſius uenter in anguſtũ magis[i] coactus, in quatuor carnoſas partes diuiditur, quæ ſingulę neruoſiores anguſtioresq́; factæ, ilico in exactos ceſſant tendines: qui examuſsim teretes, & ſimul communi membrana utcunq; tenui mucoſaq́; inuoluti, brachialis cum cubito articulũ, ipſumq́; brachiale tranſcendunt, communi omnes[k] ligamento in brachialis ſinu obducti. Eſt autem ligamentum id ualidum & tranſuerſum, anuliq́; formam (quod ad eius cauitatem ſpectat) præcipuè referens, & totam brachialis ſinus amplitudinem, quà ex ipſa originem ducit, ſuccingens. Simulatq; uerò tendines ligamentũ id pręteriere, inuicem diducti, tres acutos & interuallis pares conſtituunt angulos, & ſinguli unum quatuor digitorum ſibi prępoſitum adeunt, & latiores membraneiq́; facti, ſecundi digitorum oſsis radici, & dein toti oſsis longitudini inſeruntur. Dum uerò prima digitorum oſſa perreptant,[l] tranſuerſo quoq; obuoluuntur ligamento, quod ex tota internæ oſsis ſedis amplitudine enatum, canalem oblongum ſeu anulum effingit, quo primi muſculi tendo, unà cum[m] alio, quem huic ſubijci dicemus, ſecundùm digiti longitudinẽ ſecuriſsimè deducitur, ac ne ſua ſede à digito declinet, aut contractus, ſuoúe munere fungens, eleuetur, pulchrè amplectitur: ita tamen, ut tendini liberum iter citra omnem connexum per ligamentum pateat. Tendines enim, quà primis digitorum oſsibus

Digitorum motus.

Digitos mouentes muſculi 28.

Primus.

porriguntur,neq; tranſuerſis ligamentis,neq; oſsibus, uel quouis pacto adnexi hærent: ſed ligamenta uelut per lubricos & læues anulos, ſibi laxè exculptos, minimè impediti perreptant. Cæterùm his primi muſculi tendinibus,[n] ubi primo digitorũ oſsi incumbunt,& priuſquam ſecundum conſcenderunt (quanquam ſecus Galeno uiſum fuit) peculiare rarumq; accidit, quòd longa ſectione diuiſi,alium ipſis ſubſtratum tranſmittant tendinem,de quo ſtatim ac præſentis muſculi functionem ſermoni addidero, ſum pertractaturus. Functio autem ipſius eſt,ſecundum quatuor digitorum os flectere, illud brachialis medio, ubi inuicem adhuc ipſius colligantur tendines, quàm poteſt proximè admouens. Et quemadmodum minimi digiti ſecundum os, cæteris digitorum ſecundis oſsibus minus eſt, ita quoq; & eius digiti tendo reliquis tribus gracilior uiſitur: ut & carnoſa muſculi pars, tendinem parui digiti promens, cæteras gracilitate ſuperat.

Lib.1 de Vſu part.

Secundus.

[o] Secundus muſculus,[p] primo ſubiectus, ab interiore humeri[q] tubere, ſub primi capite, ſui initij uix aliquam portionem aſſumit: ſed ex anteriori ulnæ[r] proceſſu (quo illa humero coarticulatur) potiſsimùm enaſcitur, idq; præcipuè ab eius proceſſus radice: quandoquidem ipſius ſuperior pars, ſeu apex, illius[s] muſculi excipitur inſertione, qui cubitum flectentium eſt poſterior. Secundus itaque muſculus hinc[t] prodiens, exactè carnoſus & teres (nonnihil latus tamen, & ut primus, modicè depreſſus) euadit, & mediam cubiti ſedem comprehendens,ulnæ adhuc adnaſcitur, à qua exortus ſui robur non modicum ea ſede aſciſcit, qua ulnæ[u] membraneo connectitur ligamento, inter radium & ulnam tota cubiti ferè longitudine conſiſtenti. Quando uerò muſculus parum ultra medium longitudinis cubiti deſcendit, aliquanto anguſtior redditus,[x] in quatuor carnoſas portiones ſimiliter ac primus finditur. Quæ ante brachiale in teretes ceſſant tendines,tanto primi muſculi tendinibus ſpiſsiores, quantum ſecundi muſculi moles primi magnitudinem excedit. Hi tendines communi membrana perquàm mucoſa, ac cæteris omnibus non carneis membranis rubicundiori inuoluuntur, ſimulque cohærentes,ſub primi muſculi tendinibus per[y] tranſuerſum internæ brachialis ſedis ligamentum,in manus uolam contendunt, in qua æquales angulos efficientes, mox inuicem dirimuntur, ſinguli ad unum quatuor digitorum excurrentes. Quemadmodum autem per uniuerſam cubiti longitudinem & brachiale ſecundus muſculus primo ſubſternitur, ita quoq; primi tendinibus, ſecundi tendines ſubijciuntur, & eodem ſimul ambo ſecundùm primi oſsis digitorum longitudinem, tranſuerſo ligamento obducti, æquè inibi atque in uola & brachialis ſinu ſpectantur, teretes. Minimè enim ueritati conſonum eſt, ſecundi muſculi tendinem in primo internodio, ut Galenus alicubi aſſerit, dilatari.

Lib.1 de Partium uſu.

Secundi muſculi tendinũ per primi tendines tranſitus.

[z] Porrò ut ſecundi muſculi tendines concinnè ad tertium digiti internodium pertingerent, primi iam muſculi tendinibus in ſecundum os neceſſariò inſertionem molientibus, operæprecium fuit, ſecundi muſculi tendines aut ad tendinum primi muſculi latera porrigi, aut quum ipſis rectà ſubijciuntur, incumbentem illis tendinem perforari, hacque ratione ſubſtratum ſecundi muſculi tendinem tranſmitti. At quum oſsium latitudo, ut tendines ſecundi muſculi ad latus declinent, minimè admittit: quumque, ſi fortè ad latus ducerentur, obliquum ſanè ſitum obtinerent, ac proinde obliquo etiam motui præeſſent: reliquum fuit, longa ſectione ſuperiorem tendinem mirabili induſtria findi, ut ea ſectione ſecundi muſculi tendo uectus, ad tertij oſsis radicem pertingeret,ipſius flexionis, ut poſtea dicam, autor. Verùm etſi tendines primi muſculi perforentur, ob id tamen cum Galeno neu-

tiquam

tiquam credendum eſt,eos ſecundi digitorum oſsis lateribus inſeri, quum maximè internæ illorum ſedi implantentur, ac ſuis apicibus poſt perforationem,ſub ſecundi muſculi tendinibus colligantur: & perinde ac ſi non fuiſſent perforati, ſed tantùm latiores redditi, inſertionem moliantur, nonnihil ante hanc inſertionem in ſenibus, impenſeque oſſeis, ut ſic loquar,hominibus,[a] oſſiculum ſibi innatum uendicantes, quod oſsiculorum ſeſamo ſemini comparatorum claſsi aſſcribitur, &[b] patellæ genu uſum formamq́ue quodammodo, ut & reliqua ſeſamina oſsicula, refert, ſuaq́; lubrica ſuperficie (quæ ex tendinis ſubſtantia tantùm prominet)[c] ſinui præponitur, inter duo capitula occurrenti, quibus primum quatuor digitorum os ſecundi oſsis[d] ſinus ſubit. Atq; ut primi muſculi tendinibus eiuſmodi innaſcuntur oſsicula,ſic quoq; alia ſecundi muſculi obtingunt tendinibus, priuſquam tertijs digitorum oſsibus inſerantur.Horum tendinum[e] oſsiculum ſinui prælocatur,reſpōdetq́;, quem in ſuo medio habent ſecundi digitorum oſsis capitula, tertij oſsis ſinibus inarticulata. Quanquam interim[f] omnibus aliàs nobis conſpicuis in manu ſeſaminis oſsiculis, hæc quæ dictis iam duorum muſculorum tendinibus innaſcuntur,ſint minima,obſeruatuq́; difficillima. Cæterùm ut in brachiale,& tota primi digitorum oſsis longitudine, primi ſecundiq́; muſculi tendines tranſuerſo ligamento cingũtur: ſic quoq; in tota ſecundi oſsis longitudine aliud ligamentum tendinem ſecundi muſculi hàc porrectum obuoluit,aut,ut ſemel dicam, eiuſmodi ligamentũ toti internæ digitorũ ſedi obtenditur, quod nulla membrana,nullóue alio uinculo,aut fibra etiam,tendinibus adnaſcitur,nec ibidem quicquam membraneũ inter duos tendines inuicem ſuffultos interuenit. In uola tamen,priuſquam tendines,digitorũ ligamenta ſubeunt, ſinguli proprijs induuntur membranulis, quæ tendinibus, quibuſdam fibroſis nexibus adnaſcuntur. [g] Tertius muſculus à[h] ſecundo mihi prorſus diſtinguitur,non anxiè interim ſolicito, num ſecundo illum adnumeres, ac ſecundum tunc in quinq; carnoſas partes,totidemq́; tendines diſſciſſum proferas,dummodo uera tertij muſculi deſcriptio non reticeatur, qui tota cubiti longitudine,ſuperiori lateri ſecundi muſculi exporrigitur,illi nuſquam, niſi fortaſsis ad cubiti cum humero articulum, continuus: ſed perinde ac cæteri muſculi mutuò accumbentes ſolent,toto progreſſu illi duntaxat cohærens. Enaſcitur quidem carneo teretiq́; principio ex ulnæ[i] ſede,qua hæc radij capitulum in proprium ſinum excipit: & hinc prodiens,radio attenditur, illi uniuerſa ipſius propemodum longitudine adnatus, & ab ipſo principium cõtinuè ducens, ex ea potiſsimùm ſede, ubi[k] membraneum ligamen, ſecundùm cubiti longitudinem porrectum, ex radio ad ulnam enaſcitur,quod etiam huic muſculo principij portionẽ offert. Quum uerò muſculus radio ad hunc modum expãſus, ad brachiale properat, in teretem ceſſat[l] tendinem,peculiari membrana,quam mucor imbuit,obtectum: non autem communi membrana, quæ in brachialis ſinu[m] ſecundi muſculi tendines inueſtit. Quinetiam tertij muſculi tendo nulli quatuor ſecundi muſculi tendinum ſubijcitur: quamuis interim per tranſuerſum brachialis feratur[n] ligamentum,illius attenſus lateri, quod ad pollicis radicem cõſiſtit: ubi etiam brachialis os,pollicem ſuſtinens,[o] ſinum huius tendinis potiſsimùm occaſione inſculptum habet, ad quem tendo reflexus,mediusq́; inter[p] muſculos primum pollicis os & ſecundum flectentes occultatus, ad ſecundum pollicis repit internodium,ubi tranſuerſo ligamento in tota ſecundi oſsis longitudine exceptus, tertium os accedit, cui lateſcens ualidè inſeritur, eius oſsis flexionis, uti mox ſubiungã, futurus opifex. Priuſquam uerò tertium pollicis articulum

Lib. 1 de Adminiſt. ſect. & multo aliter 2 lib. de Vſu par.

Tertius muſculus.

tendo iſte ad ſuam uſq; inſertionem omnino ſuperat, illi ſeſaminũ innaſcitur oſsiculum, quod ſua læui & lubrica ſuperficie, qua extra tendinem prominet, anteriori ſinus ſedi præponitur, inter duo capitula cõſpicui, quibus ſecundum pollicis os, tertij oſsis ſinus ſubingreditur. In caudatis ſimijs tertium hunc muſculum non reperies: uerùm in uolæ medio, à[q] tendine ſecundi muſculi, medium digitum petente, exigua portio enaſcitur, quæ tranſuerſim ad pollicem ducta, ultimo ipſius oſsi implantatur. Atq; ita hæc tendinis portiuncula peculiarem portionem carnoſam, ut cæteri quatuor ſecũdi muſculi tendines, neutiquam adipiſcitur, aut etiam accedenti medium digitum tendini alligatur: at ab ipſo prorſus enaſcitur, ſuper indicis tendinem tranſuerſim uecta. Cęterùm non caudatæ ſimiæ, magis humanæ conſtructioni accedentes,[r] tertium muſculum hominis muſculo figura ductuq; (niſi quòd etiam inſigniùs[s] ſecundo muſculo continuus ſit) ſimilem nanciſcũtur: uerùm uti illis quoq; ſimijs pollex multo minor inualidiorq; quàm homini obtigit, ita etiam tertius ipſarum muſculus ad proportionem minor graciliorq; quàm hominis muſculus ſpectatur. Quinimo, quum earum ſimiarum pollex etiam adhuc breuioribus gracilioribusq; oſsibus extruatur, quàm cęteri illarum digiti, tertius muſculus graciliorem meritò tendinem in ipſis profert, quàm ſecundi muſculi ſunt tendines: quum interim in homine tertij muſculi tendo, ſecundi muſculi tendines craſsitie inſigniter uincat, quemadmodum & humanus pollex mole & robore cæteros anteit digitos. Adeò, ut haud mirum ſit, Galenũ iam exactiùs diſſectiones aggredientem, in primo de illis Adminiſtrandis libro ſcripſiſſe, tertij nobis ita uocati muſculi tendinem illis tendinibus graciliorẽ eſſe, qui à ſecundo muſculo producuntur. quod ſanè haud feciſſet, ſi hominis perinde ac ſimiarum hiſtoriã poſteris tradere ſtuduiſſet, aut homines alioquin ſectioni accommodaſſet, uel tunc præcipuè, quum Epicuri philoſophos, & Aſclepiadis medicos, ea quæ hominis pollici cum ſimiæ pollice in magnitudine & robore eſt differentia, tam prolixè irridet, ipſeq; eos reprehendẽdo facilè oſtendit, quàm hominis pollicem nunquam ſecuerit. Porrò ſi inſuper noſtrum de uera hominis fabrica ſermonẽ permulta hactenus Galeni placitis in primo de Partium uſu libro renitentia adduxiſſe expenderis, & potiſsimùm illi figmento, quo is adhuc in anatomicis rudior, pollicem non ad brachialis medium, cæterorum digitorum modo, ſed ſuper alios, uerſus uolæ medium flecti comminiſcitur: non me inſcitiæ, aut in Galenum communem præceptorem impietatis prius inſimulato, quàm proprijs manibus (ut & id cum ipſo dicam) ſectionẽ obieris, aut alteri accuratè illam tractanti, admonitus iam aſtiteris, rem uniuerſam diligẽter in ſimijs & hominibus obſeruans. Reperies namq;, non modò nunc commemorata, Galeni ſententiæ doctrinęq; meritò reluctari: ſed & id quoq; maximè, quod de ſecundi ac tertij muſculorum functione ſubnexurus ſum. Opinatur enim Galenus, & cum illo omnis reſectionis profeſſorum chorus, ſecundum muſculum quatuor digitorum primum tertiumq; os flectere: & quem nos tertium recenſuimus, ſecundi pollicis oſsis & tertij flexum moliri: quum tamen ambo ſuorum digitorum duntaxat tertij oſsis, ut primus ſecundi, flexionis reuera opifices ſint. Nullum enim muſculum primariò os mouere, niſi eidem inſeratur, Galeno cæterisq; Anatomicis firmiſsimi axiomatis loco habetur. at ſecundi muſculi tendines neq; primis quatuor digitorum oſsibus, neq; tertij tendo pollicis ſecundo oſsi, ne obſcuriſsimè quidem inſeritur, applantatur'ue: ergo nec eorum quodpiam hi muſculi agũt. Neminem enim fore arbitror, qui (etſi Galenus id primo de Partiũ uſu aſtruat) ſecũdi muſculi

Primo libro de Partium uſu.

Pleraq; hic Galeni placitis cõtraria proponi.

Ad finem 1 libri de Adminiſt. ſect.

tendinem

tendinem primo oſsi dilateſcentem implantari dicturus ſit: quum Galenus in diſſectione temporis ſucceſſu exercitatior, tribus interiectis de tranſuerſo ligamento uocibus, integrã paginam ibidem reſtituere conatus fuerit: parum tamen ſui memor, quum poſtea inſertiones tendinum in digitos, ſimul in numerum colligit. Ac proinde ſi beneficio tranſuerſi ligamenti, quod in primis quatuor digitorum oſsibus, & ſecũdo pollicis exiſtit, hæc oſſa à ſecundi & tertij muſculi tendinibus flecti, quis pro Galeno certans, illiusq́; poſteriora ueriorá; ſenſa capiens contenderit, reſpondeat is quæſo, cur minus &[t] primi muſculi tendines, prima quatuor digitorum oſſa flectant? quum & hi eodem ligamento contineantur. Non enim quicquam prorſus eſt, cuius beneficio potius ſecundi muſculi, quàm primi tendinibus prima internodia flecti, quis demonſtrare poſſet. Quinetiam in medium adferat obſecro, quamobrem Galenus non ſenſerit, ſecundi quatuor digitorum oſsis flexionis, tendines ſecundi muſculi omnino autores eſſe? quum tamen & in ſecundi oſsis radice, totaq́ue ipſius longitudine, hi tendines tranſuerſo obuelentur ligamento. Ad hæc, illum me docere optarim, quamobrem & primus & ſecundus & tertius digitos mouẽtium muſculi, etiam brachiale non flectant, quum & in interna brachialis ſede[u] tranſuerſo ualidoq́; ligamento non mediocri ductus longitudine contineantur. Similiter rationem comminiſci uelim, quapropter quamplurimi tibiam occupantes muſculi, qui pedem adeuntes,[x] tranſuerſis ligamentis inter tibiæ oſsis extremum & calcem, ac rurſus inter fibulæ apicem, exteriorem'ue malleolum ac calcem obuoluuntur, non illorum ligamentorum etiam auxilio pedem moueant, quum tamen in his omnibus par ſit ratio: uti etiam in omnibus cæteris muſculis, qui tranſuerſo ligamẽto in alio oſſe, quàm unde principium duxere, induuntur. Ac proinde pleroſq; in[y] cubiti exteriori ſede, & in[z] tibiæ anteriori regione, tendines ibidem ligamentis circundatos, in medium, ad robur huic meo paradoxo conciliandum, non adfero. Vt itaq; tres hactenus ex digitorum muſculis enarratos brachiale non flectere, certo certiùs conſtat, ita quoq; niſi ſuorum, quibus inſeruntur, oſsium flexionis opifices cenſendi ſunt. Si quis tamen nihilominus (etſi præterea Naturam primis quatuor digitorum ſingulis oſsibus[a] duos peculiares muſculos, & ſecundo pollicis oſsi tres, eorum oſsium flexionis autores elargitam eſſe, mox docebimus) tranſuerſi ligamenti interuentu, primo & ſecundo muſculo primum quatuor digitorum os, & tertio item muſculo ſecundum pollicis os flecti arbitratus fuerit, non oſcitanter cuiuſq; internodij flexionis uim perpẽdat. nam primum internodium, quod ex ipſius ſentẽtia, primi ac ſecundi muſculorum tendinibus, ac dein alijs duobus paulo pòſt explicandis muſculis inflecteretur, uix firmius flexionis robur, quàm tertium internodium commõſtrat, utcunque etiam unicus tantùm tendo huius motus dux cenſeatur. Inſuper ſi quis tranſuerſorum ligamentorum beneficio flexum peragi contendet, rationem ſanè adferat oportet, quî eueniat, tertia & ſecunda digitorum oſſa, extenſis & immotis primis, poſſe flecti: ſi enim tranſuerſorum ligaminum auxilio ſecundi muſculi tendines prima oſſa inflecterent, neceſſariò tertijs oſsibus flexis, prima quoque flexionem ſemper experirentur, quum contractum tendinem in ſuum quo obuoluitur ligamentum, perpetuò uim & renixum moliri neceſſum ſit. [b] Tres itaq; nunc dictos muſculos, ex diſsitis regionibus, per totam nimirum cubiti longitudinem Natura produxit: ne ſi fortè in manu principium aſſumerent, eam carne obruentes, magnam ponderoſamq́; redderent: quod quantum ad uaria, quæ manu obeuntur, munia incommodi intuliſſet,

quiuis

quiuis promptiſsimè colligit. Deinde robur in flexione maius requirebatur, quàm quod breuibus muſculis præſtari ualebat, qui ex proximis ijs quæ mouenda erant oſsibus principium ducerent. Atq; hanc pariter ob cauſam, ut digiti ſcilicet ualida flexione pollerent, non unius tantum muſculi ope tres digitorum articuli flectuntur, ſed ſinguli proprios exigunt. Illi quidẽ articuli, quos recta duntaxat, & in neutrum latus inclinante flexione agi oportuit, unico eodemq; ualido contenti fuere tendine: illi uerò, qui flexu ſuo in latera etiam inclinari debebant, pluribus tendinibus muſculisq;, & illis non admodum ualidis (ut etiam illorum flexio infirma eſt) eguerunt.

Trãſuerſorum ligamentorum uſus.

Porrò tendinibus tranſuerſa ligamenta ſecundùm digitorum oſſa (uti hactenus ſatis conſtat) obducuntur: ne quoties ſecundum aut tertium digitorum os inflectimus, tendines tanquam recti protenſique funiculi, & uirgulæ ſecundùm oſsium flexionem non incuruatæ, à flexo iam oſſe ad cubitum tenſæ exurgerent, & cutem in miram altitudinẽ eleuantes, manus uolam turpiter implerent. Ligamenta enim, etſi tendines contrahantur, eos tamen oſsibus, quibus non inſeruntur, adiacere cogunt.

Mucoſarum membranarum uſus.

In uola uerò & brachialis ſede mucoſis membranis tẽdines induuntur, quo tutiores procederent, easq; membranas tanquam propugnacula & muros ſortirentur. Sed ſecundi muſculi membranę alius quoq; uſus exiſtit: ſiquidem[c] muſculos oblongos & paruos, quorum opera digitos quatuor pollici adducimus, ab illa enaſci audies.

Tredecim poſt tertium in numero, ordine ſuccedentes.

Cæterùm iam opportunum erit, muſculos prima quatuor digitorum oſſa, & primum ſecundumq; pollicis flectentes, aggredi. Sunt autem hi omnes numero tredecim: ad ſingulos nimirum quinq; digitorum primos articulos bini, & ad ſecundum pollicis terni.[d]

Illorũ octo, qui quatuor ſubſeruiunt digitis.

Qui quatuor famulantur digitis, omnes rectà ſecùndùm poſtbrachialis longitudinem digitos adeunt, omni propemodum ex parte carnei, ac poſtbrachialis[e] oſsibus connati, & deniq; primorũ in digitis oſsium lateribus interiori in ſede inſerti. Duorum igitur paruum digitum flectentium[f] unus ab exteriori latere ſuperioris partis poſtbrachialis oſsis, quod paruo prælocatur, carnoſo principio oritur, etiam nonnihil inibi adnatus brachiali. Hinc rectà aſcendens, ad primum uſq; digiti os carnoſus permanet: ubi uerò os contingit, latiuſculo tendine exterioris oſsis lateri, uerſus interiora tamen, inſeritur. Alter ex interiori eiuſdẽ poſtbrachialis oſsis latere, ad ipſius iuxta brachiale extremum, originem ducit: & inter id os & ſibi proximum ad digitum tendens, carnoſum quoq; permanet, donec lato ac ueluti membraneo tendine interiori lateri primi oſsis parui digiti implantetur. Quando utriq; muſculi colliguntur, primum digiti os in neutrum latus uergens flectitur: ſi uerò exterior egerit, interiore quieſcente, digitus in exteriorem partem nonnihil inclinans flectitur: at ſolo interiore laborante, digitus ad interiora conniuens, flexionem experitur. Ad hunc ſanè modum aliorum trium digitorum muſculi habent, adeò ut bini in ſingulis poſtbrachialis oſsium interuallis (quæ tria ſunt) reponantur, &[g] is qui indicis interiori lateri inſeritur, interno poſtbrachialis oſsis indicem ſuſtinentis lateri adnaſcatur, in uolam magis quàm in externam manus regionem, & ut cęteri primos articulos flectentes muſculi, protuberans. Horum muſculorum tendinibus, qui admodum breues ſunt, &, uti iam monuimus, latiuſculi,[h] ſeſamina oſſicula illis manifeſtiora innaſcuntur,[i] quæ[k] primi &[l] ſecundi digitos mouentium muſculorum tendinibus peculiaria eſſe diximus. In mulieribus namque, & non admodum exiccatis, ſenibusq; aut oſſeis uiris, ea oſsicula inter diſſecandum etiam facilè occurrunt, quæ læui ſua & lubrica ſuperficie, qua ex ſuo, cui innaſcuntur, tendine prominent, anteriorem cõtingunt[m] capitis ſedem, quod

primo

primo digitorũ oſsis[n] ſinui inarticulatur: ita ut ſingulis poſtbrachialis oſsium capitibus unũ utrinq; in anteriori ipſius regione præfigatur oſsiculũ, eius uſus gratia, quem in primo libro, horum oſsiculorũ naturam explicans, cõmemoraui. Ceterùm[o] muſculi, quorum beneficio primum pollicis internodium flectitur, unà cum[p] muſculo, qui pollicem à cæteris digitis maximè abducere dicetur, carneam molem conſtituunt, quæ ad pollicis radicẽ repoſita, montem, quem chiromanticorum alij Veneri, alij Marti aſſcribunt, effingit. Galenus autem in libris de Vſu partium, hanc molem falſo unicum eſſe muſculum arbitratus eſt, quem pollicis ab indice abductionis autorem recẽſuit, cuiq; ualidiorem motum, craſsioremq; tendinẽ, quàm muſculo tertiũ pollicis articulum flectenti, perperàm aſcripſit. Quemadmodũ etiam ueritati parcens,[q] molem illam carneam, quam chiromantici Lunæ monti tribuunt, unum quoq; muſculum, quo paruus ab alijs abducitur, eſſe, ibidem docuit, quum interim maiorem ipſius portionem exterior muſculus primum minimi digiti os flectentium procreet.[r] Primus itaq; pollicis muſculus, ex ſuperiori[s] trãſuerſi brachialis ligamenti ſede carneus enaſcitur, & toti primi pollicis oſsis longitudini interna regione attẽſus, perpetuò carneus illi inſeritur, perquàm obſcurè ſecundum pollicis contingens internodiũ.[t] Secundus, qui nuper dicto prorſus occulitur, longeq; minor illo eſt, ex tranſuerſo quoq; ligamento, &[u] oſſe brachialis pollicem fulciente enatus, in primi pollicis oſsis radicẽ implantatur, non ultra mediũ longitudinis primi eius oſsis pertingẽs. Sunt itaq; hi duo pollicis muſculi inter digitorum motores duodecimus & decimustertius, ſi modò octo muſculos, quatuor digitorũ prima internodia flectentes, ante hos enumeraueris. Porrò qui ſecundũ pollicis os flectunt,[x] tres numero cẽſentur, magis differentem ſitum ab illis qui quatuor digitorũ prima oſſa flectunt, obtinentes, quàm duo primi pollicis oſsis flexus opifices. Qui enim quatuor famulantur digitis, rectà ſecundùm manus longitudinẽ procedunt: qui autem primum pollicis os flectunt, nõnihil obliquè ducuntur: ſed muſculi, ſecundi pollicis internodij flexionis autores, quodãmodo tranſuerſi cernuntur. Operæprecium namq; erat, quatuor digitos uerſus brachiale inclinari: pollicẽ uerò illis in functione oppoſitum, ad ipſos inflecti. Meritò igitur tres muſculi, ſecundũ pollicis os flectentes, ex uola, tanquam è quarta circuli parte, principia ſortiũtur: nimirum ad eius lineæ circunſcriptionem, quæ uitalis & cordis chiromanticis appellari conſueuit. quamuis nonnihil ulteriùs, quàm ea conſiſtat linea, ex uola initium ducant, ad trianguli nimirum illius, quem chiromantici in media uola collocant, ſuperius & exterius latus. Primus itaq; muſculus obliquũ latumq; principium ducit ex poſtbrachialis oſſe, cui medius innititur, modicè ſubter ipſius capitulũ digito inarticulatũ. Hinc carnoſus prorepens, nonnihil anguſtior redditur, & mẽbraneo tendine, ſecundi pollicis oſsis lateri, quod indicem ſpectat, uerſus interiora ſe inſerĩt. Secũdus inferiore ſuo latere iam dicto muſculo contiguus, ex media ſede poſtbrachialis oſsis, quod medio præponitur, originẽ ducit, nonnihil tamen & os, quo anularis fulcitur, cõtingens. Origo huius quoq; tenuis lataq; eſt, & ſtatim carnea ad inſertionem uſq; conſpicitur, quam in medio interioris partis ſecundi pollicis internodij tentat. Tertius huic proximus, ex poſtbrachialis oſsis anularẽ ſuſtinentis radice, quæ brachiali coarctatur, originẽ pariter latiuſculã ſumit: & obliquè pollicẽ accedẽs, lateri interiori ſecũdi pollicis internodij uerſus priora implãtatur, tẽdine etiã latiuſculo & breui, cui præcipuũ maximũ'ue ſeſaminorũ oſsiculorũ circa manus digitos repertorum[y] oſsiculũ innaſcitur: uti & primi ſecundũ pollicis os flectentiũ muſculorum

Illorũ duo, qui pollicis primo oſsi famulãtur.

Tres, qui ſec[...] do pollic[...] famulan[...]

tendini

tendini aliud,ſed paulo minus,obtigit[z] oſsiculum.Contingunt uerò, aut prælocantur duo hæc oſsicula,læui & lubrica ſua ſuperficie, qua ex tẽdinibus prominent,anteriori ſedi capitis primi pollicis oſsis, quod ſecundi oſsis ſinui inarticulatur: itaq; oſsicula hæc eius ſedis latera ſpectant, ut inter ipſa[a] tendinem tertij digitos mouentium muſculi tutò ac citra compreſsionem, fallacem'ue aliàs ſedem,ad tertium pollicis os ferri ſinant. Cæterùm tres iſti muſculi,dum unà contrahuntur,in ſeſeq; colliguntur,fortiſsimè ſecundum pollicis internodium flectunt: primo autem duntaxat agẽte, ad ſuperiora uerſus indicem pollex dirigitur. dum uerò ſecundus ſolus contrahitur, ad medios digitos pollex flectitur: quemadmodum infimo ad ſuum principium contracto,pollicis deorſum,& magis uerſus paruum digitũ flexio perficitur. Hos tres, etſi in ſimijs quoq; obſeruẽtur, Galenus non modò ignorauit, uerùm etiam falſas rationes in primo de Partium uſu aſtruit,quibus imperitior aliquis animum adhibens, ne hos quidem inter ſecandum aggredi tentaret. Neque etiam ueriſimile eſt, quum ſecundò Adminiſtrationes anatomicas emitteret,ac in ſecundo de Partium uſu libro lineam unam de muſculis primos digitorum articulos flectentibus, poſt illorum librorum indubiè editionem, & non ex totius in ipſis alioquin occurrentis enarrationis ſententia,interijceret, hos muſculos ipſi cognitos fuiſſe,quum illos nullibi deſcripſerit: quemadmodũ fecerunt Arabes,hos, quantum auguror,cognoſcentes,& duos,qui primi pollicis oſsis flexioni præſunt,negligentes. Vndecim namq; muſculos in manu digitis flectendis extructos recenſuerunt, octo quidem ad quatuor digitos, tres autem ad pollicem referẽtes. Quanquam rurſus ambigem,num caſu ipſi Vndecim,loco Decem, ex Galeno ſcripſerint: quum citra aliam deſcriptionẽ, muſculos tantum Oribaſij more enumerent. Quinetiam in primo de Adminiſtrandis ſectionibus Galeni libro, omnes quos hactenus uidi codices, tres mendas in numeris habent. Octo namq; duorum loco illic legitur, ubi manus muſculi,pollicis in latera motibus ſeruientes enarrantur. & rurſus ad calcem propemodum libri, quo cubitum mouentes muſculi recenſentur, Tres ſcribitur,ubi Duo,inſuper Duo, ubi Tres ſcribendũ fuerat: non ſecus ſanè, ac malè etiam Primi uſus, pro Secundi illic legitur, ubi Galenus in eodem libro ligamentorum uſus commemorat. Verùm hæc, cum innumeris ſanè alijs,pro mea uirili in Galeno candidè ſunt reſtituta,quem nuper Italia & Germania latinum dederũt. Hactenus itaq; ſedecim muſculos, quibus digiti flectuntur, commemoraui: ac proinde nunc[b] decimusſeptimus, digitos extendentium primus futurus, opportunè deſcribetur,qui[c] principio ex carnea nerueaq; ſubſtantia mixto, & utcunq; lato,à prominentiori ſede exterioris humeri[d] tuberis enaſcitur, & per mediam cubiti ſedem magnus & carnoſus, & paulo minùs toto teres porrigitur, nulli alteri cõnatus oſsi,neq; aliunde quàm ab humero principium ducens. Quum uerò propter radij extremum, cui brachiale inarticulatur,[e] pertingit, arctior redditus,in tres portiones carnoſas finditur,quæ ſimul communi membrana indutæ,fibriſq; tenuibus inuicem cohærentes,in tendinem ilico ab ipſarum à muſculi uentre diductu degenerant: ac unà per[f] ſinum, in radij exteriori ſede exculptum, ad brachiale contendunt. Eſt autem ſinus ille,ex quatuor in exteriori ſede appendicis radij excauatis, radij cum ulna[g] articulo proximus. Huic itaq; ſinui utcunq; amplo,& admittendorũ corporum magnitudini ad amuſſim reſpondenti,tres iſti tendines incumbunt,tranſuerſoq;[h] ligamẽto ipſis peculiari obuoluuntur,ne aliquando ex ſinu declinent,& ne contracto ipſorum muſculo in altum exurgant. Vbi uerò ligamentum perrepſerunt, brachialiq; iam in-

Tres ſecundũ pollicis os flectentes muſculi, Galeno ignorati.

Decimusſeptimus digitos mouentium.

iam inſternuntur, lateſcentes, & ab inuicem ſemoti, unus indicem, ſecundus medium, tertius anularem petunt. Mox autem atq; ſuorum digitorum radices contingunt, adhuc multo tenuiores amplioresq́; redditi, ac, ut poſtea dicemus, uariè inuicem [i] permixti, primi oſsis radici inſeruntur, & per totam digiti longitudinē aſcendentes, medio exterioris trium oſsium regionis adnaſcuntur, trium illorum digitorum extenſionis potiſsimùm opifices. [k] Decimusoctauus muſculus, gracilis lõgusq́; eſt, ab [l] exteriore humeri tubere principium ſumens, inter decimiſeptimi muſculi caput, & [m] exortum muſculi, qui poſtbrachialis oſsi, quo minimus digitus ſuffulcitur, inſertus, brachiale extendit. Hinc itaq; decimusoctauus ſecundùm inferius latus decimiſeptimi carnoſus fertur, quouſq; cubiti finem attingat, ubi in unum ceſſans tendinem, cõmuni radio & ulnæ [n] ſinu & tranſuerſo [o] ligamento utitur. Tendo iſte ſtatim atq; brachiale ſuperauit, ad paruum cõtendit digitum: & latior redditus, nonnihilq́; cum tendinis anularē à decimoſeptimo adeuntis portione, ad parui digiti radicem commixtus, & illi quodammodo tendini portionem unà offerens, poſteriori trium parui digiti oſsium regioni implantatur, illorum extenſionis opifex.

Decimusoctauus.

[p] Decimusnonus, duobus ultimò deſcriptis in cubito ſubſtratus, obliquo ductu donatur. A` poſteriori namq; ulnæ proceſſu, uſq; ad ulnæ ſedem, qua non multo ante brachiale ueluti exactè teres euadit, continua ſerie, tanquam ex recta [q] linea, [r] muſculi quidam enaſcuntur, omnès obliquo ſitu præditi. Atque hi tres obtinent radices, principia´ue: ac primum quidem, quod elatiſsimum, & brachio uicinius eſt, ad [s] muſculum refertur radio peculiarem. Secundum autem, primo iam ordine ſuccedens, ad pollicem & brachiale ſpectat: cuius ductum, ac in plures ueluti muſculos diſtributionem, muſculorum pollicem extendentium enarratio docebit. [t] Tertiū autem, quo in præſentia potiſsimùm egemus, quodq́; ſecūdo principio ordine ſuccedit, ab ulnæ oſſe ultra medium ipſius longitudinis, uerſus brachiale enaſcitur, exactè carneum, & inſtar oblongæ lineæ originem ducens, paulo anguſtius ab exortu redditur: & obliquè deorſum uerſus radij ad brachiale appendicem conſcendens, in [u] duas carnoſas portiones diſcinditur: quarum inferior decimumnonū efformat muſculum, à ſuperiori illius principij parte diſtinctum, quam doctrinę gratia uigeſimum primum, & pollicem uerſus alios digitos euertentē muſculum appellaturus ſum. Hoc igitur tertium principium in duos muſculos diſtinguam: quamuis interim principij ratione nõ obſtem, quo minùs ambas ipſius partes, unius muſculi loco quiuis recenſere poſsit. Decimus itaq; nonus, ab ulna eo quo dixi modo enatus, obliquè radij appendicem petit: ac priuſquam hunc contingit, in duos inuicem cohærentes finitur tendines: qui proprio [x] ſinui in radij appendice incumbentes, & peculiari [y] ligamēto tranſuerſim obuincti, ſuper brachiale expanduntur. Sinus autem horum tendinum nomine, in radij extremo ſculptus, inter [z] ſinum, decimiſeptimi muſculi gratia inciſum, & illum conſiſtit, quo bicornis tendo eius [a] muſculi uehitur, cuius beneficio brachiale extenditur. Hic bicornis tendinis ſinus [b] alteram quoque portionem tertij illius ex ulna prodeuntis principij tranſmittit, quam pollicis motibus famulari audies. Haud enim arbitrandum eſt, ambas tertij principij portiones unico ſinu ac ligamento uti, & huic decimonono muſculo ligamentū peculiare non obduci. Porrò ubi iam deciminoni muſculi tendines brachiale ſuperarūt, compreſsiq́; admodum ſunt, indicis & medij digiti radicē petunt, illi ut eorum digitorum, ac in primis indicis, à pollice abductionis autores ſint, inſerti. Obliquus namq; totius muſculi ductus affatim atteſtatur, illum nõ niſi obliquo pręfici potuiſſe

Decimusnonus.

Tres muſculorum radices, ab ulnæ longitudine procedentes, quarū tertiæ, 19 muſculus eſt pars.

motui: uti contrà, decimumoctauum parui digiti extenſionem potius, quàm ipſius à cęteris digitis abductionem moliri, rectus ipſius per cubitum inceſſus, & magis adhuc ipſius ſitus arguit, qui ſub paruo digito neutiquam uerſus inferiora obliquus cernitur. Atq; iſtud non obiter ſanè in ipſa reſectione tibi ſpectandum uenit. neq; uulgariter profectò animus adhibendus eſt uarię, & non omnibus hominibus pari commixtioni, quam tendines ad digitorum radices moliuntur, à tribus poſtremò commemoratis muſculis educti: ut diligenter expendas, quàm multa Galeni placitis pugnantia, neceſſariò in illorum muſculorum hiſtoria ſcripſerim.

In 1 de Partiũ uſu, & 1 de Admin. ſect.

Is namq; decimumſeptimũ muſculum, anteaquàm brachiale conſcendat, in quatuor tendines ſcindi tradidit, horum unum paruo quoq; digito tribuens: quum tamen in tres tantùm tendines eum muſculum diſſecari innuerim. Pręterea Galenus tendines hos digitorum oſsibus illic tantum connaſci ſcripſit, ubi ad articuli cõpagem accedunt, quum tamen toti oſsium longitudini æquè adnaſcantur. Ad hæc,[c] muſculum digitos extendentem, per[d] ſinum, tranſuerſumq;[e] ligamentum ferri ait, quod radio & ulnæ eſt commune: quum id decimooctauo ſeruiat muſculo, & proprium[f] ligamentum &[g] ſinũ in radij appendice decimusſeptimus ſibi uendicet. Deinde, quum deciminoni muſculi fabricam enarrat, multo ſecus quàm res ſe habet, huius[h] principium à tota ulna, aut ulnæ ſuperiori parte brachio uicina pendêre commemorat: quum tamen trium principiorũ radicum'ue, ab ulna ſeriatim prodeuntium, decimumnonũ muſculum tertij ac infimi principij humiliorem, ac brachiali propinquiorem eſſe portionem (uti reuera eſt) deſcripſerim. Inſuper decimooctauo duos tribuit tendines, illumq; anularis & parui digitorum à pollice abductionis autorem ſtatuit, nulla rarę illius à nobis commemoratæ tendinum mixtionis habita ratione: quum ego interim decimumoctauum, in primis paruum digitum extendere, dictis antea occaſionibus contendam.

Vigeſimus.

Verùm quia paruum digitum (ne in contrarijs mihi cum Galeno deſcriptionibus enarrandis nimius ſim) adeò ac uelut ex abundanti à cęteris abduci oportuit, quoties rotundas figuras manu cõplectimur, & quia huiuſmodi motus[i] decimooctauo muſculo acceptus ferri nequeat, rerũ Opifex[k] muſculum breuem, ſed ualidũ in manu repoſuit, illi motui præfectũ. A[l] quarto enim brachialis oſſe, quod rectũ appellauimus, muſculi huius principium prodit, quod per Lunæ monticulũ ad paruum digitũ pergens, toto ductu carneum uiſitur, muris ſeu lacertæ formã eleganter exprimens. quippe muſculus iſte in exortu utcunq; tenuis, in medio teres craſſusq; eſt: in inſertione autem, quam in externũ primi oſsis parui digiti latus molitur, gracilis, tenuisq; & nerueus euadit. ſit itaq; hic ordine uigeſimus.

Vigeſimusprimus.

Cęterùm[m] uigeſimusprimus, pollici peculiaris cenſetur: eſtq; ille altera[n] tertij ex ulna pendẽtis principij portio, quam à[o] decimonono, qui ad indicẽ potiſsimùm fertur, diſtinguimus. Ab ulnæ itaq; exteriori ſede, iuxta[p] ligamentũ membraneũ, inter cubiti oſſa, qua inuicẽ dehiſcũt, conſiſtẽs, & iuxta mediũ lõgitudinis cubiti iſte muſculus enaſcitur, uerſus radium obliquè properans. Priuſquam uerò radij inferiorẽ contingit appendicem, in paulo minus toto teretem ceſſat tendinem, qui communi cum bicorni[q] tendine, brachiale mouente[r] ſinu, &[s] ligamento plerunq; (nanciſcitur enim aliquando proprium) deductus, ad manum contendit, & ilico lateſcens, totius pollicis longitudini inſeritur, non quidem in medio exterioris regionis, ſed in exteriore eius regionis latere, quod indicem ſpectat.

Vigeſimusſecundus, qui ſimul cum 23 recenſetur.

Quo tamen tendo magis ad tertium pollicis os contendit, eo magis quoq; medium exterioris ſedis pollicis ſibi uendicat. Cuius autem motus hic muſculus opifex ſit, ilico ſubijciam,

atq;

atq; duos ſequentes nunc muſculos deſcripſero. Ex[t] tribus itaq; muſculorum principijs, quæ ab ulna ſecundùm ipſius longitudinem exoriri relata ſunt,[u] mẹdium principiũ utcunq; amplum, longa'ue ſatis linea enatum uiſitur: & obliquè ſuper radium conſcendens, illi inſternitur[x] muſculo, quem bicorni tendine in brachiale extendere docebo. Simulatq; uerò principiũ hoc eum muſculum integit, in[y] duas impares portiones diuiditur, à ſeſe nullo interuallo diſtantes, ſed mutuò accumbentium muſculorum ritu inuicem hærentes. Superior portio aliquandiu carnea permanens, in teretem quodãmodo tendinẽ ceſſat, inſertum exteriori brachialis[z] oſsis ſedi, quod pollicẽ ſuſtinet. Inferior autem principij portio, ſtatim ac aliquouſq; in anteriora prorepſit, in[a] duas rurſus carneas partes diſtinguitur, quæ ſingulæ in tendinem finiunt, ac cum ſuperioris portionis tendine, proprio[b] ſinui in radij appendice leuiter, ſed latè inciſo inſident, peculiariq;[c] ligamento tres ſimul tendines mutuò accumbentes obducuntur: etſi interim nonnunquam ſingulos tendines ſingulis anulis, ſeu tranſuerſis ligamentis donari uiderimus. Poſtquam autem inferioris portionis tendines brachiale ſuperarunt, unus in primi pollicis oſsis radicem implantatur, illic in externã ipſius regionem iuxta internũ latus finiens. Alter tendo, membranoſo tantùm nexu primi pollicis oſsis longitudini adhærens, in ſecundi oſsis radicẽ exteriori ſede, uerſus internũ latus inſeritur, non totus inibi ceſſans, uerùm ad ſummum uſq; pollicis apicem, ſecundo & tertio oſsibus pertinaciter, ac inſtar membranę adnatus. Nobis itaq; integrum erit,[d] principij ſecundi, quod ulna profert, occaſione, unum hic ſtatuere muſculum: aut tendinum, ac ueluti carnoſi principij[e] diuiſionis gratia, tres muſculos enumerare, ut ſcilicet ſingulis tendinibus ſingulos aſſcribamus muſculos: aut propter[f] continuitatem inferioris portionis carnoſæ, &[g] tendinum ipſius in eundem digitum inſertionem, duos tantum recenſere licebit muſculos: ut ſcilicet[h] ſuperior portio ad brachiale ſpectans, unius loco habeatur: &[i] inferior portio ſuo inceſſu in duas carneas partes & totidem tendines diuiſa, unius muſculi uice commemoretur. Quod Galeni etiam ſententiæ magis erit accommodum, quum is quauis etiam enumeratione inferiorem portionem unius tantùm muſculi loco recenſuerit, ut qui unicum ipſius tantùm[k] tendinem tribus pollicis oſsibus communem cognouerit, deſcripſerit'ue. quanquam & non caudatę ſimiæ eo deſtituantur[l] tendine, quem hominibus primo tantum pollicis oſsi inſertum eſſe diximus. imò caudatarũ ſimiarum, ab hominis fabrica magis adhuc quàm non caudatæ uariantium, totum ſecundũ ſeu medium ex ulna prodiens[m] principium, unicum tantùm educit tendinem, qui in brachialis regione modico interuallo primùm diſſectus, parua portione brachialis oſsi pollicem ſuſtinenti inſeritur, maiori portione pollicem ita ac in cęteris apparet ſimijs, accedens. Sit igitur in noſtro muſculorum numero ac ſerie, inferior ea medij principij portio, in duos tendines digeſta, mouentium digitos muſculorum uigeſimusſecundus: ipſa uerò ſuperior portio ad brachiale pertinens, muſculorum hoc Capite hactenus commemoratorum uigeſimustertius: etſi interim is digitorum uix famuletur motibus, uerùm cuidam brachialis extenſioni & obſcuro radij circumductui opem ſecundariò ferat. Porrò[n] uigeſimoſecundo (ut tandem ipſius munus explicem) & qui prius deſcriptus eſt,[o] uigeſimoprimo pollex rectà euertitur, extenditur'ue, quoties ambo muſculi unà contrahuntur: quippe uigeſimoſecundo tantùm in ſe collecto, pollex obliquè ac ueluti in latus à cæteris abductus digitis, extenſionem patitur, à uigeſimo autem primo ad indicem magis euerti ſolet. Cæterùm adhuc reliqui ſunt[p] duo lateralibus

In 1 lib. de Adminiſt. diſſect.

Vigeſimitertij muſculi munus, non ad digitos pertinẽs.

Munus 21 & 22 muſculorũ.

Sex muſculi digitos mouentes adhuc reliqui.

pollicis motibus ſubſeruientes muſculi: &[q] alij inſuper quatuor, quibus quatuor digiti ad pollicem ducuntur. Pollex enim, quum inſtar alterius manus, reliquis digitis opponi debuit, meritò muſculos ſibi uendicat, quorum beneficio ab illis maximè abducitur, & rurſus uariarum actionum gratia, indici proximè admouetur.[r] Qui igitur pollicem maximè abducit, ab anteriori ſede oſſis brachialis, cui pollex innititur, nerueo principio, quod ſtatim carneum euadit, enaſcitur: ac deorſum protēſus, ſecundo pollicis articulo, membraneo tendine inſeritur. Hic muſculus, unà cum[s] duobus, primum pollicis internodium flectentibus, quibus iſte inſternitur, carnoſam uolæ partem efformat, quæ ad pollicis radicem conſiſtit. Galenus autem in libris de Partium uſu, præſentem muſculum non admodũ uerè in primum pollicis os inſeri, ſcriptum reliquit: quum notabili & uera inſertione ipſi non adnaſcatur, ſed duntaxat fibroſis nexibus inualidè hæreat. Verùm non mirũ eſt, Galenum eiuſmodi inſertionem nos docuiſſe, quum id ſcribens, duos muſculos primum pollicis os flectentes ignorauerit, ac illos præſentis muſculi partes eſſe arbitratus fuerit. Muſculus iſte[t] interioris pollicem euertentiũ, qui ordine uigeſimusſecundus erat, actionem excipit: atq; ita quàm maximè pollicem ab indice remouet, id priuatim adeptus, quòd inter muſculos manum & cubitum occupātes, ſolus quodammodo liueat, propriæ ipſius, quæ craſsior eſt, membranæ gratia.[u] Alter muſculus, lateralibus pollicis motibus ſeruiēs, ex interiori latere, uerſus poſteriora tamen,[x] oſsis poſtbrachialis, quod indici præponitur, initium ducit carneum, & ſecundùm totam eius oſsis longitudinem enatum. Muſculus iſte inſeritur carnea implantatione, toti externo lateri primi pollicis oſsis, membraneum tendinem radici quoq; ſecundi oſsis porrigens. unde etiam huius fibræ tranſuerſę quodāmodo ſunt, à poſtbrachiali ad pollicē ductę, ac proinde etiam illũ indici proximè accōmodantes, & muſculi pollicem ad exteriora[y] euertentis (qui in noſtra ſerie uigeſimusprimus eſt) actionem excipientes. Porrò[z] muſculi, quatuor digitos pollici adducentes, graciles & teretes ſunt, ſingulis quatuor ſecundi muſculi tendinibus (qui quatuor digitorũ tertium os flectunt) ſinguli exporrecti: oriuntur enim ex mēbraneo inuolucro, tendines illos, cum brachialis ſinum, &[a] tranſuerſum ipſius ligamentum perreptant, induēte. Hinc ſimul cum tendinibus ad digitos procedentes, ac interiori tendinum lateri attenſi, in digitorum radicem inſeruntur, ad internum eorundem latus, uerſus interiora inſertionem membraneam moliti. iſta namq; ſede illos inſeri decuit, qui in latus ad pollicem quatuor digitos erant inclinaturi. Præſentibus muſculis hoc ſanè rarum, perinde ac oculi[b] muſculis obuenit, quòd non ex oſſe, aut cartilagine, ſed ex membraneo tendinum inuolucro originem ſumpſerint. Iam ſi

Ex uigintinouem deſcriptis muſculis, 28 digitorum motibus famulari. De tendinum inſertionibus nonnulla.

his quoq; muſculis tuum numerum, diſciplinę gratia auxeris, in uniuerſum uigintinouem in hoc Capite deſcripti exurgent: quorum uigintiocto, digitorum duces ſunt,[c] uigeſimotertio interim ad brachiale relato. Porrò mirabitur forſitan aliquis, cur minus[d] muſculos, quatuor digitos pollici adducentes, &[e] eum qui paruum à cęteris abducit, primo quatuor digitorum oſsi dixerim inſeri, nulla interim mentione ſuccedētium internodiorum oſsium'ue facta: quum tamen Galenus in omnibus digitorum oſsibus, ſecundùm totam illorum longitudinem, eorum muſculorum tendines, membranæ modo inſeri, connaſciq;, in primo de Adminiſtrandis ſectionibus ſtudiò ſerioq; ſcriptũ reliquerit: ſecus quàm in libro de Partiũ uſu, ac illo etiam priores Anatomici. Ego nequaquam inficias eo, digitorum oſſa ſecundùm eorum longitudinem, eregionè inſertionis illorum muſculorũ membranis obduci, uerùm non talibus,

qales

quales commemorati modò muſculi porrigere deberent. quandoquidem illæ nullum fibrarum genus, ſecundùm longitudinẽ excurrens oſtendunt, neq; parem etiam ductum cum [f] muſculorum ex cubito in exteriorem digitorum ſedem inſertorũ tendinibus retinent. Quinetiam ſolius primi in quatuor digitis articuli, & primi ſecũdiq; quodammodo in pollice beneficio, digiti in obliquum & latus aguntur: cuius cauſa, dum digitorum oſſa perſequerer, articulationis differentia eſſe commemorabatur. Si itaq; quiſpiam eiuſmodi membranas, muſculorũ in latera agentium tendines cum Galeno (quem articulorum in digitis diſcrimina & differentię latuerunt) eſſe contenderit, fruſtra eos & ligamenti tantùm uice ſecundis & tertijs digitorum oſsibus cõmiſſos fateatur oportet.

Muſculorum inſertionum collectio.

Rurſus ſtudioſior aliquis in Galeni libris uerſatus, illumq; admodum contraria de inſertione tendinum docere animaduertens, opperietur, donec omnes muſculorum digitos mouentium inſertiones in unum numerum redegero, Galenum in primo de Partiũ uſu imitaturus, qui eas parum rectè perſequitur: quoniam [g] tredecim muſculos, qui in manu locati, digitorum flexus autores ſunt, omittens, falſo [h] ſecundi muſculi tendines, primo quatuor digitorum oſsi implantatos, inibi tradidit. Deinde etiam [i] decimoſeptimo muſculo, & [k] decimooctauo, & [l] decimonono, alios quàm educũt tendines, Galenus tribuit, ac proinde alias quoq; quàm moliuntur inſertiones. Et ſanè niſi uaria illa tendinum, quos tres dicti proferunt muſculi, ad digitorum radices cõmixtio, ac ipſorum ueluti in plures ſurculos diuiſa per externam digitorum ſedem ſeries, obſtarent, quo minus certum illorum omnium inſertionũ numerum ſtatuere ipſe breui oratione queam, Galenum intelligẽdi gratia, uniuerſorum digitos mouentium muſculorum inſertiones tecum in catalogum recenſerem. Si tamen ſingulis quatuor digitorũ oſsibus, ex tribus dictis muſculis quaſi geminam (quum ego interim quibuſdam illorum, & præcipuè parui digiti oſsibus, ſimplicem ferè aſſcribam) in poſteriori ipſorum ſede implantationẽ, Galeni nomine, & ſuccinctę orationis cauſa, aſſcriberes, omniaq; deinde, ut ex noſtra ſententia habent, ſubaudires, ſexaginta omnes ueræ inſertiones (non accubitus, leues'ue annexus dico) erũt: in primum ſcilicet pollicis articulũ quinq;, in ſecundũ ſeptem, in tertium tres, in minimi digiti primum internodiũ ſex, in reliquorũ autem trium digitorũ prima internodia duntaxat quinq;, in quatuor uerò digitorũ ſecundum & tertium internodiũ tres. Quæ porrò eiuſmodi ſint inſertiones, ipſe tecum, ut muſculos rurſus in memoriam, quaſi in epilogum contrahas, repetito: ac deinde rurſus perpendito, quot uniuerſæ eſſent, ſi etiam [m] muſculi lateralibus motibus præfecti, qui in manu reponuntur, inſertiones in ſuccedentia oſſa, quæ in latus (niſi ſecũdariò) non aguntur, ex Galeni ſententia molirentur: & deinde etiam, ſi [n] uigeſimiſecũdi muſculi utrunq; tendinem, primo pollicis oſsi inſeri uera inſertione admiſeris, ut nunc primũ pollicis internodiũ ſex admitteret inſertiones ([o] qui enim pollicem maximè abducit, in primum ipſius os non uerè inſeritur) tertium autem pollicis os quinq;, & ſecunda tertiaq; internodia indicis, medij, & anularis etiam quatuor, parui autem digiti ſecundum & tertium internodiũ quinq; inſertiones obtinerent, conſurgẽt omnes ſeptuagintatres. Si etiam dein tranſuerſorũ ligamentorum beneficio factas oſsibus applicationes adnumeraueris, & ſecundum quinq; digitorum internodiũ una applicatione, & primum quatuor digitorũ duabus auxeris, inuenies (niſi me additio fugerit) octuagintaſex. nam primo pollicis internodio [p] tertij muſculi tendinẽ tribuere nequis: quamuis hic numerus adhuc & [q] lati tẽdinis applicationes ſibi uẽdicare poſſet, ut tria quatuor digitorũ,

& duo pollicis internodia, adhuc una augerentur cõmiſsione, numeruſq́; nonagintaocto conſtitueret. Quem ſi ad utranq; manum cõferens duplicaueris, quot numeris centum & octodecim Galeni ἐμφύσεις & παραφύσεις modò ſuperaſti? ac facilè expendis, quàm promptũ ſit, cognita hominis fabrica, in Naturę laudes expaciari, multaſq́; paginas in partiũ uſu diffuſe recenſendo abſumere.

Lib. 1 de Vſu partium.

DE MVSCVLIS MOTVVM BRACHIALIS OPIFICIBUS. Caput XLIIII.

CVM brachiali reliqua manus pars flectitur, ac extenditur: deinde etiam in utrũq; latus agitur, idq́; quatuor maximè muſculorum beneficio. Quorum[a] primus ex[b] interiore humeri tubere[c] principium ex carnea nerueaq́; ſubſtantia mixtum aſſumit, hinc totius ulnæ longitudini adnatus, & in progreſſu ab ipſa exortus ſui robur aſſumens. Exporrigitur autem hic muſculus inferiori lateri muſculorum,[d] qui per cubitum repentes, digitorũ flexionibus præſunt, unde etiam internam ulnæ ſedem[e] magna ex parte amplectitur: quemadmodũ & medium quoq; inferioris ſedis cubiti occupat, cui ſcribentes innitimur. [f] Reliquum autem inferioris illius cubiti ſedis, quod exterius eſt,[g] alius muſculus ſibi uendicat, quem ante paruum digitum poſtbrachiali inſertum, illius extenſionẽ moliri audies. Duo enim illi muſculi, inuicem fibroſis nexibus ualidè hærẽtes, uelut ſtratum quoddam & puluinar, cui cõmodè totum cubitum inniti ſinimus, efformãt. Cęterùm primus hic muſculus, quum ad ulnæ uſq; finem prorepſit, paulo ante cubiti cum brachiali articulum, in[h] ualidum, & quodãmodo teretem ceſſat tendinem, carniformi ſemper ſubſtantia interiori ſua ſede ad brachiale uſq; auctum: ubi uerò id tranſcendit, prorſus excarnis eſt, ualidiſsima inſertione ſuperiori[i] quarti brachialis oſsis ſedi implantatus: quod rectum cartilaginoſumq́; appellari, ac[k] unico tantum oſsi cõmitti, primo libro diximus. Præſens tendo, qua ulnæ appendice articuloq́; brachialis ſuffulcitur, peculiare ligamentum, quod ipſi tranſuerſim obducatur, nullum obtinet: ſed cõmuni omnium muſculorum membrana, quæ ligamenti uice eſt, quamq́; inter manus ligamenta quodammodo etiam recenſebimus, circundatur, & perquàm ualidè brachialis cum cubito articuli ligamentis connectitur. [l] Secundus brachiale mouentium muſculus, ab interiori quoque humeri tubere[m] exoritur, illius, quod nuper cõmemorauimus, capiti proximus, & inſtratum quoq; habens[n] caput eius muſculi, qui internæ manus cuti dilateſcentem exporrigit tendinem. Secundus hic muſculus à ſuo initio ingreſſu obliquo ad elatius[o] primi digitos flectentis muſculi latus contendit, ipſi magna ex parte innitens, radioq́; exporrectus. [p] Ante brachialis autem radicem, in teretem ceſſat tendinem: qui ſimulatque brachiale ad pollicis radicem[q] cõtingit, incurioſe illum ſecantibus, ibidem brachialis oſsibus inſeri putatur. uerùm ubi[r] muſculus ab indice pollicem abducens, unà cum duobus primum pollicis internodium flectentibus, à brachiali liberatus eſt, hic brachialis muſculus conſpicitur internam brachialis ſedem præterire, & lateſcẽs in poſtbrachialis[s] oſsis, quod indici præponitur, radicem inſeri, internæq́; tranſuerſi hîc[t] ligamenti ſedi ualidè adnaſci. Duobus internis alij totidem externi reſpondent.[u] unus ab[x] exterioris humeri tuberis radice principium capit, ad latus eius[y] muſculi, qui præcipuus extenſionis minimi digiti autor eſt. Plurium enim ex eo tubere certa ſerie prodeuntium capitum, hic brachialis muſculus humillimam & ulnę proximam ſedem obtinet. unde

Brachiale mouentium primus.

Secundus.

Tertius.

etiam

etiam & ex[z] poſteriori ulnæ proceſſu, qui humero articulatur, hic muſculus nonnihil principium ducit, illi inſtratus[a] muſculo, qui originem inibi quoq; ſumens, radium adit, illumq́; in ſupinum agit. Hinc itaq; tertius brachialis muſculus[b] prodiens, humiliorem exterioremq́; ulnæ regionem amplexatur,[c] inter primum brachiale mouentium, & eum qui paruum digitum extendit, exporrectus. Quando uerò brachiali appropinquat, in teretem finit[d] tendinem, qui[e] ſinui in appendice ulnæ exculpto innititur,[f] tranſuerſo ligamento, quod unicum ulna proprium nãciſcitur, obductus. Quum primùm ſuperato ligamento, brachiali ſuperuehitur, latior factus, poſtbrachialis[g] oſsis minimũ ſuſtinentis radici inſeritur, nonnunquam ante inſertionẽ oſsiculum ſibi innatum obtinens ſeſaminum, quod nonnihil dictum modò poſtbrachialis os etiam ſuffulcire uidetur. [h] Alter exteriorum, qui ordine quartus eſt, latiuſculo[i] principio longè ſupra exterius humeri tuber enaſcitur, ubi humerus uelut in oblongam[k] acutiem lineamq́; prominet. Hinc carnoſus, & longa utcunq; linea prodiens, radio inſternitur, & paulo ſub illius longitudinis medio, in robuſtum deſinit[l] tendinem, qui bicornis bipartitus´ue ſtatim ab ortu ſpectatur, utranq; partem paulo minus toto teretem gerens: eſt enim nõnihil latior, quàm profundior. Hæ partes, aut tendines, etſi inuicem dirimãtur, non tamen digno notatu interuallo diſsiti, recto tramite radio exporriguntur, ad illius appendicem iuxta brachiale contendentes: quò quum peruenerint, illis exculpto[m] ſinui incumbunt, & cõmuni ipſis & illi[n] muſculo, qui pollicem uerſus indicem euertit,[o] ligamento circundãtur. Quod deinceps ſuperantes, magis tum quàm prius, inuicem diſtant, in poſtbrachiale amplis inſertionibus (ne fortè craſsis & teretibus extra reliquam manus ſuperficiem hìc emineant)[p] implantati: unus enim in radicem oſsis indicem ſuſtinentis, alter uerò in radicem eius cui medius innititur, inſertionem tentat. Quartus hic muſculus, unà cum tertio, brachiale, ſi ambo in ſe colligantur, extrorſum reflectunt, extendunt´ue. hisq́; auxiliatur[q] muſculus, quem brachialis oſsi, quo pollex ſuſtinetur, inſeri docuimus, quem ſuperiore Capite illum in tota inibi deſcriptorum muſculorum ſerie uigeſimumtertium nominaremus: & ut his duobus brachiale extenditur, ita etiam duobus interioribus ſeu primis idem pulchrè flectitur. Dein eiſdem muſculis, quibus brachialis flexio extenſioq́; cõcreditur, brachiale ad latera quoq; ducimus.[r] Si enim interior muſculus, & exterior, qui indicẽ ſpectant,[s] reliquis duobus laxatis contrahantur, brachiale introrſum atq; ad interius latus agitur: at ſi his laxatis, alij duo, qui minimum reſpiciunt digitũ, in ſe colliguntur, brachiale ad exteriora in latus mouetur. Cæterùm præter hos, quos brachiali tribuimus, motus, Galenus ipſi uerſionem in pronum ac ſupinum adſcripſit, peculiarem ab ea quam ſecundariò manus radij beneficio adipiſcitur. Mihi tamen manus aut brachialis, q̃uieſcẽte radio, in pronum ſupinum´ue motũ aliquem perfici, hactenus percipere non licuit.[t] Deinde radij ſinus, cui brachiale inarticulatur, oblongus eſt: & ipſum brachiale, quà ſinui imponitur, oblongũ quoque, neq; ut humeri, aut femoris ſuperius caput, rotundum uiſitur: adeò ut hìc oſsium articulus conſurgat, prorſus ad circumactum ineptus. Verùm ut Galenus proprios in pronum & ſupinum motus brachiali aſſcribit, ita quoq; quatuor enarratos muſculos, illorum autores eſſe contendit: prout hic nimirum, ille´ue contrahatur, aut quieſcat. Cuius ſententiam ſi non oſcitanter perpenderis, hæc illum finxiſſe, imaginatumq́; citiùs, quàm in reſectione perſpexiſſe (ut alia in libris de Vſu partium per Iouem pleraque) animaduertes.

Quartus.

Muſculorum munus.

Brachiale proprio motu in ſupinum & pronum non agi.

Lib. 2. de Partium uſu.

DE MVSCVLIS RADIVM IN PRONVM & ſupinum agentibus. Caput XLV.

DVMMODO in prę́ſenti eorum memineris, quæ[a] de radij ad rotundum humeri caput articulo,[b] & brachialis rurſus cum radio,[c] radijq́; & ulnæ inter ſe cõmiſſuris, ſuperiore libro tradidimus: nũc mediocri negocio percipies, qua ratione radius à proprijs tractus muſculis, quieſcente interim ad humerum ulna, in pronum ſupinumq́; circũducatur, & quo'nam pacto radij beneficio manus eoſdem motus ſecũdariò obtineat. Quum itaq; radius ulnæ & ſuperiori ipſius & inferiori extremo articuletur, quumq́; per reliquam longitudinẽ duo illa oſſa inuicem diſtent, operæpreciũ fuit, ſuprà & infrà muſculos illum moturos extrui. Sunt autem hi quatuor, duo quidem ſuperiori radij extremo ſubſeruientes, reliqui autem duo inferiori. atq; ex his duo internam cubiti ſedem, alij duo externam occupant: interioresq́; radium in pronum mouent, exteriores eundem ad ſupinum conuellunt.[d] Interior, qui radij partem brachiali proximam mouet, ſecundùm ulnæ longitudinem, ex tota amplitudine interioris ipſius ſedis, qua brachiali proxima eſt, enaſcitur: hincq́; carneus, ad interiorem radij regionem tranſuerſim procedens, ipſi carneus adhuc inſeritur. Habet itaque muſculus hic, ſi cum reliquis ſecundùm cubiti longitudinem expanſis conferatur, fibras tranſuerſas, ex ulna nimirum in radium tranſuerſim conſcendentes. Neq; hic muſculus, ut uiſum eſt diſſectionis profeſſoribus, radium ulnamq́; intercedit: ſed ſecundùm cubiti amplitudinẽ, totam interiorem radij ulnæq́; ſedem complectitur, adamuſsimq́; quadratus eſt. Tantam enim obtinet longitudinem, quanta eſt latitudo interioris cubiti regionis, quam ſimul cum radio ulna conſtituit: deinde tam latus uiſitur, quàm longus. ad hæc omni ex parte carneus, & in ipſius medio ſpiſſus extuberãſq́; obſeruatur, inſtar puluinaris ipſum tranſcendentibus ad digitos[e] tendinibus ſubſtratus. Huius muſculi fibræ, radij partem, quæ brachiale ſpectat, introrſum trahentes, radium in pronum adigunt. [f] Exterior muſculus, contrarij motus autor, & huic neq; ſitu neque figura reſpondens, omnium qui cubitum perreptant longiſsimus eſt, quantum ſcilicet ad muſculi uentrem, & longiorem carnis ductum attinet. Aliàs namque perperàm illum omnium longiſsimum eſſe Galenus dixiſſet, quum plerique ad digitos protenſi, ſimpliciter multo longiores ſint. Ab externa itaq; humeri regione[g] elatius, quàm muſculi bifido tendine brachiale extendentis caput conſiſtit, huius radij muſculi[h] principiũ educitur: quod quia ſecundùm humeri longitudinẽ latum naſcitur, carneumq́; eſt, longè ſupra exterius humeri[i] tuber elatiori ſua ſede reponitur. Muſculus hinc deorſum expanſus, & latus ualidusq́; apparens, radio inſternitur, ſuperiori lateri muſculi bifido tendine brachiale extendentis contiguus. Vbi uerò ad radij finem, cui brachiale coarctatur, proceſsit, in exactum finit[k] tendinem, qui membranæ modo lateſcens, radij appendicis ſuperiori[l] regioni inſeritur, quadantenus in interiora productus. Muſculorum ſuperiorem radij partem mouentium[m] interior, ex interioris humeri tuberis[n] radice, &[o] ex interiori ulnæ latere, quà humero articulatur, carnoſo ualidoq́; principio enaſcitur: & hinc admodum obliquè internam radij ſedem cõſcendens, carnea[p] inſertione ante mediũ radij longitudinis ipſi implãtatur. A' carnea hac inſertione, neruea implantatio ad medium uſq; radij lõgitudinis educitur, radijq́; ſuperiori regioni ualidiſsimè inſeritur, peculiarem inibi in radio[q] aſperitatem, cui firmetur, ſibi uendicans. Muſculus iſte,

Quatuor radium peculiariter agentes muſculi.

Primus.

Lib. 1 de Adminiſt. ſect.

Secundus.

Primo de Adminiſt. ſect.

Tertius.

quoties

quoties contrahitur, intrò radium ducens, illum cõſtituit pronum.[r] Exterior, qui peculiarium radij muſculorum quartus eſt, ductu figuraq́; nunc dicto propemodum par,[s] enaſcitur ab exteriori articuli cubiti regione, ex articulum circundante ligamento, ualidè etiam ex ulnæ poſterioris[t] proceſſus externo latere, principij ſui portionem ſumens. Hinc ad radium in priora conſcendit, & radio propter interioris muſculi inſertionem[u] applantatur. uerùm huius inſertio non æquè atq; interioris neruoſa eſt, neq; adeò in radij longitudinẽ producitur. Attamẽ ductus breuitas hos duos, ut &[x] primum, qui ad brachiale habetur, exacto tendine deſtituit.[y] Muſculus itaq;, quem poſtremò recenſui, ſuperiorem radij partem extrorſum obliquè cõuellens, radium in ſupinũ mouet. *Quartus.*

DE MVSCVLIS CVBITVM FLECTENtibus & extendentibus. Caput XLVI.

QVEMADMODVM radius ſui cum humero[a] articuli beneficio pronus ſupinusq́; conſtituitur, ita quoq; ulnæ cum humero[b] articulus appoſitiſsimè cubiti totius flexioni extenſioniq́; famulatur: & interim radius in eum modum humero eſt articulatus, ut ſimul cum ulna ad humerum flecti extẽdiq́; queat. Muſculi uerò, horum motuum duces, ſi in maximum redigantur numerum, duo flexionem, & tres extenſionẽ perficiunt. ſi autem ad minorem referantur, aut duo, aut unus, erunt extendentes: duo tamen, utcunq; numeraueris, flectentes. In canibus & caudatis ſimijs neceſſariò tres extendentes perpetuò recenſentur: quorum etiam deſcriptionem ilico atq; hominis muſculos enarrauero, ſubnectam, quo accuratiùs primi de Adminiſtrãdis ſectionibus Galeni libri calcem aſſequaris. Atq; hos ea tradam lege, ut omnia de cubitũ mouentibus muſculis figmenta ſecundi de Vſu partiũ libri non cogar recẽſere. quandoquidẽ quum ueram illorum muſculorũ naturam didiceris, abũdè ea tuo Marte refelles, ſtupens profectò, qua ratione eiuſmodi ſenſui repugnãtia Galenus poſteris tradiderit, ac poſtea ſectione peritior factus, ea cum alijs quibuſdam in libris de Partium uſu non recognouerit.[c] Primus itaq; flectentium, duobus ualidiſsimis & mutuò diſtãtibus enaſcitur principijs:[d] unum quidem exactè nerueum, & ad amuſsim teres, exoritur ab eminẽtiori[e] parte ceruicis ſcapulæ, ſeu ex ſuperiore ſupercilij ipſius acetabuli ſede. Hoc ſub[f] ligamẽtis humeri articulũ continentibus, & huic principio tranſuerſi inſtar ligamẽti obductis, ſuper humeri caput in anteriora procedit,[g] ſinuq́; uehitur, ipſi in prioribus capitis & ceruicis humeri regionibus priuatim cælato.[h] Alterum huius muſculi principiũ, à tota inferiori ſede & apice interioris[i] proceſſus ſcapulæ, quem anchoræ comparamus, duplex quodãmodo enaſcitur, non quidem diſiunctũ, ſed duplicem ſubſtãtiæ ſpeciem exprimẽs, & dicto nuper[k] principio (etſi Galeno ſecus uiſum fuerit) multo latius. Principij enim[l] pars, ab apice proceſſus initiũ ducens, exactè neruea eſt, & craſſa, & propemodũ teres:[m] pars autem huic continua, ac ex reliqua proceſſus ſede prodiens, carnea lataq́; uiſitur. Neutrum iſtorũ principiorum, ſtatim ab exortu deorſum tendens, humeri oſsi adnaſcitur. Verùm aliquantulo ſub humeri capitis ceruice, ubi ambo[n] inuicẽ coitura, unum efformare muſculum incipiunt, carnoſa pars interioris principij, ab interno ſcapulæ proceſſu enata, humeri oſsi lata & utcunque carnea inſertione aut nexu adnaſcitur, priuatam oſsis[o] aſperitatem, cui aptè committatur, nanciſcens. Conſiſtit autem hæc aſperitas ad radicem eius[p] ſinus, quem externo præſentis muſculi

Cubitum mouentes muſculi aut 5, aut 4, aut 3.

Primus flectentium.

Lib. 3 de Adminiſt. ſect.

principio

principio inciſum diximus. Eiuſmodi nexus adeò ualidus interdum mihi apparuit, & carnoſam illam interioris principij partem adeò proceram uidi, ut proprium muſculum à ſcapulæ interiori proceſſu in humerum inſeri arbitratus fuerim, qui brachium etiam attolleret. Poſtquam uerò hic anterior cubitum flectentium muſculus, ex duobus illis efformatus principijs, hunc nexum in humerum molitus eſt, ab humero iam abſcedens, & ad amuſsim teretis carnoſiq;[q] muſculi effigiem, ante reſectionem in muſculoſis egregiè conſpicuam præ ſe ferens, alium conſcendit[r] muſculũ, ipſi toto progreſſu ſubtenſum: non amplius enim, uel puncto etiam, humerum ſeu brachij os cõtingit. Cæterùm paulo ſupra cubiti articulum,[s] neruoſior excarnisq; redditus, in robuſtum & craſſum, & ad amuſsim teretem finit tendinem, qui articulo expanſus, & ſubdito ipſi muſculo ſuffultus, in interiorem radij partem modicè lateſcens[t] inſeritur, nonnihil & articuli ligamento adnatus. Vt uerò commodior tendinis in radium efficeretur inſertio,[u] latum, & modicè prominentem, inæqualemq; admodum in radij ſuperiori fine proceſſum extrui, iam antea diximus. Atque hæc primi muſculi eſt ſeries, hoc ſibi cum alijs quibuſdã proprium uendicantis, quòd liuidus comperiatur.

Secundus, ſeu flectentium poſterior.

[x] Secundus muſculus huic ſuccumbit, omnino carneus, & nuſquam inſigniter nerueam oſtendens ſubſtantiam: præterea longè primo muſculo breuior, multoq; iuxta humiliorem ipſius[y] ſedem latior exiſtit. Ex humero enim ea ſede principium ducere incipit, ubi infima muſculorum brachium mouentium fit[z] inſertio, quam attollens brachium muſculus, cum illo qui brachiũ pectori admouet, molitur. A` latere namq; exteriori inſertionis brachiũ attollentis muſculi, ſecundus hic muſculus carneum[a] principium ab humero ſumit, quod acutũ eſt, & ſenſim deorſum obliquè in priora humeri tendens, ſecundùm attollentis brachium muſculi inſertionis formam (quę tranſuerſa eſt) dilateſcit, ac ab exterioribus introrſum modicè uerſus inferiora declinat. Quum autem principium id ad infimam inſertionis brachium attollentis muſculi ſedem prorepſit,[b] ſurſum denuò ad internum inſertionis latus modicè fertur, non adeò altè cõſcendens, atq; iuxta externũ ipſius latus enaſcebatur. Propter medium igitur longitudinis humeri, ſecundus cubitum mouentium muſculus enaſcitur carneo latoq; principio, quod[c] bicorne eſt, & in ſui medio obtuſum exprimit angulum. Quandoquidem principij exortus linea ab externo latere humeri in anteriora deorſum obliquè repit, & hinc ab anteriori parte ſurſum obliquè uerſus internũ humeri latus ducitur: adeò ut unum principij cornu in externo humeri habeatur latere, alterum uerò quodammodo in interno, & angulus in antica humeri ſede cõſiſtat. Porrò ſi præſentem obliquæ huius lineæ ductum, illaq; duo principij cornua tanti æſtimes, ut duplici principio poſteriorẽ hunc muſculum cum nonnullis Anatomicis enaſci dicas, nunc me uerisſimè, & multo aliter quàm ipſos, huius muſculi initia enarraſſe putato, atq; mihi unius principij loco duo, quæ ponis, principia haberi ſinito, ne omnibus latis muſculorũ exortibus, præter morem plura principia cogar aſſcribere. Niſi enim id mihi donares, omnia lata muſculorum principia geminãda, aut, ſi cum hoc ſecundi muſculi principio conferantur, pleraq; principia etiam decuplanda pręter omnem rationem forent. Præſens itaq; muſculus hoc enatus principio, ſenſim craſsior carnoſiorq; efficitur, deorſum rectà protẽſus, & humero ualidiſsimè adnatus, ex ipſoq; exortus ſui robur toto deſcenſu tantiſper aſſumens, quouſq; cubiti articulum contingat, quem[d] ſua amplitudine carneaq; ſubſtantia in tota anteriori ſede integens, ualidiſsimè articuli ligamento, & anteriori ulnæ ac radij ſedi, ampla implanta-

tione

tione inſeritur, ea parte, qua articulum tranſcendit, montis ſpeciem appoſitiſ-
ſimè repræſentans. Cæterùm ut huius muſculi ductus recto perficitur trami-
te, ita quoq; prorſus rectas obtinet fibras, quemadmodũ & primus, quem nul-
la ratione ſecundi muſculi fibris inſtar X literæ aut decuſſatim incumbere, au
ſim aſſerere. Et quantumuis accuratè horum muſculorũ functionẽ intueor, *Primi & ſecundi muſculorum munus.*
haud aliud colligo, quàm utrunq; rectiſsimi cubiti flexionis autorem eſſe, ſiue
ambos unà, ſiue ſeorſim ſingulos duntaxat cõtrahi demus. Et cur, quæſo, Gale
ni diſſectionis profeſſorũ principis gratia, quas nunquam conſpicimus, cubiti
flexiones nos decet cõfingere? ut ſcilicet cubitum rectà primùm, & deinde in
alterum latus inclinantẽ, flecti dicamus, ac dein utriſq; ſimul muſculis rectam
flexionem, & inſuper ſingulis priuatam ad latera flexionẽ tribuamus. quando
interim Galenus ſibi non conſtat, utri nam muſculo, in internum latus, aut in
externum, flexionis munus aſsignare debeat. Aliter enim lõgè in libris de Par-
tium uſu, quàm in libris de Adminiſtrandis confectionibus, de horum muſcu
lorum dignitate uſuq; ſentit. In his namq; poſteriorem muſculum cubiti fle-
xionis in exteriora inclinantis autorem eſſe cenſet: anteriorem uerò, flexum
moliri tradit, introrſum uergentem. In illis autem, muſculum anteriorem ex-
trorſum magis, poſteriorẽ uerò introrſum magis flectere, ſcriptum reliquit.
Verùm non ignoro, quum hæc perpendis, te cubiti flexionem ſedulò moliri,
atq; quum digitos ſummo humero adducis, arbitrari rectam flexionem effici:
quum uerò ad clauiculam, pectoriſq; oſsis ſummum, manum ducis, in inter-
num latus flexionem fieri: dum autem uerſus ſcapulam digitos agis, in exter-
num latus inclinantẽ cubiti flexionem celebrari. Ac proinde, ſimiliter ac ego
quondam, Galeno nimium fidens, ſolebam, pulchrè colligis, ipſum rectiſsimè
has flexionũ ſpecies propoſuiſſe: quantumuis etiam in enarrãda muſculorum
functione, ſibi in cõmemoratis modò libris haudquaquam conſentiat. Cæte-
rùm paulo pòſt ſecus autumabis, quando iam humeri quoq; in ſcapulæ aceta-
bulo motum unà expenderis. Conare igitur nudis alicunde aſcitis oſsibus, quę
unà perſpiciẽdo negocio adhibeas, ab omni circunductu tuũ ipſius brachium
immotum ſeruare, atq; tum demum ſtude in eodẽ brachij ſitu diuerſam cubi
ti flexionẽ moliri: quam ſi tunc obſeruaueris, tempus erit, fibrarũ decuſſatio-
nem ſeu interſectionẽ, & diuerſum cubiti flexionis opificum muſculorũ du-
ctum cum Galeno (etiamſi tale quid nihil ſit) cõminiſci. Porrò quum præter
rectiſsimã flexionẽ aliam nullã fieri conſpicies, ſummi rerũ Opificis ſolertiam
encomio celebrabis, quòd huic motui duos ualidiſsimos pręfecerit muſculos,
quia illum ualidũ, & ad plurima utilẽ homini futurũ cognoſceret, ne inſuper
alias in medium adferam rationes. Quæ modò de flexione dixi, de extẽſione
quoq; propoſita arbitrator: quam etſi uarijs modis experiri queas, nullo tamẽ
melius cubitum ne tantillũ quidem in latus agi animaduertes, quàm ſi exactè
protẽſum, uel pilo in alterũ latus, quieſcẽte brachio, dimouere fruſtra conatus
fueris. Inter cubitũ itaq; extendẽtes muſculos,[e] primus ualido latoq; & nerueo *Extendentium primus.*
prorſus principio,[f] ex humiliori ſcapulæ coſta nõ procul ab eiuſdẽ ceruice exo
ritur, peculiarẽ illic, unde prodeat, ſinũ obtinẽs. Principiũ id paulo poſt exortũ
carne adaugetur, muſculũq; cõſtituit, qui rectà deorſum ad internũ latus poſte
rioris ſedis humeri fertur, illi nõ niſi magno ſatis ſub ceruicis ipſius interuallo
firmiter adnatus. Iuxta infimã namq; ſedẽ inſertionis[g] muſculi brachiũ ad dor
ſum uerſus inferiora trahẽtis, iſte cubitũ mouens muſculus primùm humero
cõnaſcitur: aut potius[h] alia ex humero inibi enata carnoſi muſculi pars ipſi cõ-
miſcetur, qua muſculus adauctus, deorſum rectà fertur, medio interni lateris

humeri,

Carnoſa pars, qua primus extendentium augetur, quem ſecundum conſtituere licet.

humeri,& medio poſterioris ſedis humeri tantiſper adnatus, dum partim carneus,partim nerueus, ampliſsimè in internum latus[i] poſterioris ulnæ proceſſus inſeratur, in deſcenſu ſemper ab ea quam dixi humeri ſede ad finem uſque ipſius,humero adnatus,ac ex ipſo principij robur aſſumens.Integrum itaq; eſt, in homine hunc muſculum uniuerſum, aut unum dicere, aut duos: ut[k] unus quidem à ſcapula enaſcatur,[l] alter autem ab humero,qui cum illo cõfunditur, cui ſcapula principium prębet.At Galeni nomine,illos duorum loco nunc recenſeamus,[m] tertium extendentium enumerantes, qui extendentium à poſteriori ſede ceruicis humeri neruoſus[n] enaſcitur, & ſenſim rectà deorſum deſcendens,& externam ſedem poſterioris humeri regionis occupans, carnoſus euadit, & pertinaciſsimè humero adnatus, ab ipſo principij ſui uigorem mutuatur.[o] Priuſquam uerò medium longitudinis brachij ſuperauit, duobus nuper dictis ita commiſcetur,& cum ipſis adeò coit,ut nullo prorſus pacto in hominibus ab illis ad inſertionem uſq; integer diſcerni queat, nihilq́; aliud quàm unum ueluti corpus ex tribus muſculis conſtitui uideatur. quãuis interim tertius muſculus,ſuum ſeruans inceſſum, ualidiſsimè in externum latus poſterioris ulnæ[p] proceſſus partim carneus,partim nerueus inſeratur.Atque ita tribus his muſculis mutuò coeuntibus, totus ille poſterior ulnæ proceſſus amplexatur,in ſui ſedis inferiori parte,[q] cui innitimur,neruoſiorem inſertionis portionem,quàm in lateribus,& ſuperiùs,aſſumens. Mutuus enim ille muſculorum concurſus, in poſteriori ſede admodum liuidus conſpicitur, tanto neruoſior euadens,quanto ulnæ proceſſui propiùs accedit. Vtcunq; uerò inter ſe muſculi hi cõcurrant, nullus tamen ab initio inceptum fibrarum ductum deperdit: ſed rectæ omnes deorſum,nuſquam implexæ,neq; ſeſe decuſſatim interſecantes ferũtur, & eandem omnes functionem obeunt, qua cubitum in neutrum latus inclinantem extendunt. Conſtat igitur, tres hos muſculos unius loco recenſeri poſſe,qui ex tribus conformatus eſſet principijs: aut duorum, ſi uidelicet primum & ſecundũ unius loco habueris. At in caudatis ſimijs & canibus fieri id nequit.nam his animalibus, perinde ac equo, & boui, & alijs pleriſque, quę anterioribus cruribus innituntur, atq; in ingreſſu ualida cubiti extenſione indigent,tres obtigerunt muſculi,egregiè conſpicui,præter unũ gracillimum in caudatis ſimijs, à ſcapula ad ulnam porrectum,& penitus à Galeno prætermiſſum.Quum interim canibus unicus tantum flexionis autor adſit,ut ſanè ſimijs duo,illis prorſus ſimiles,qui in homine uiſuntur: niſi quòd poſterior nõnihil poſteriùs ab humero in ſimijs procedit, & neruoſior in ipſa inſertione conſpicitur,adeoq́; Galeni in primo de Adminiſtrãdis ſectionibus libro hiſtoriæ per omnia melius quàm hominum muſculus conueniat. Cæterùm caudatis ſimijs extendentium cubitum muſculorum primus ex ſcapulæ humiliori coſta, ut hominibus, oritur: ſed duo principia mox inuicem coeuntia obtinet: & deorſum tenſus,carnoſusq́; admodum redditus,nulli connaſcitur muſculo: ſed paulo ſupra cubiti articulum extenuatus, nerueusq́; factus, internæ ſedi poſterioris ulnæ proceſſus inſeritur.Secundus huic ſubiacet,& ubi homini ſecundus enaſci dictus eſt,exoritur,toti humeri longitudini tantiſper adnatus, quouſq; ualida inſertione mediæ & poſticæ proceſſus ulnæ ſedi inſeratur. Tertius,ut in hominibus, ab humeri ceruice principium ducit: inde carnoſus euadens,& nulli muſculo,pręterquàm fibroſis nexibus,hęrens,in exteriorem ſedem poſterioris ulnæ proceſſus implantatur.Atq; hi ſunt muſculi,quos poſt ſcriptos de Vſu partium libros Galenus diligẽter ſecuit, & obſcurè in libris de Adminiſtrandis ſectionibus deſcripſit, etiamſi interim prorſus nihil à prima editione

Lib. 1 de Adminiſt. ſect.

Tertius extendentium.

Quomodo in canibus cubitum agentes muſculi habent.

editione libris de Partium uſu, ad muſculorum cubitum mouentium hiſtoriam adieciſſe uideatur, uti aliàs ſępe lineas quaſdam ſuo exemplari poſteris aſſeruato immiſcuit, quæ tanquam notæ illi fuerunt, quibus per ocium temporisq́; rationem libros de Partium uſu, perinde ac libros de Adminiſtrandis ſectionibus, magis ueritati cōſonos reddidiſſet. Occurrunt uerò eiuſmodi lineę aut notæ, in[r] muſculorum, qui in manu & pede poſiti, primorum digitorum oſsium flexioni præſunt, & in tranſuerſorū[s] ligamentorū in digitis, & in[t] muſculi in poplite latitantis leui & perfunctoria (ſed ſeria tamen) mentione, & aliàs mehercule ſæpius: quemadmodum facilè conſtabit, meis in Galeni anatomica annotationibus, iampridē non infœliciter cœptis, ac ſeorſum, aut cum Galeni libris, multo quàm antea emendatioribus, aliquando cudendis.

In Galeni anatomica annotationes.

DE LIGAMENTIS, AB HVMERI CVM ſcapula articulo ad extremam uſq; digitorum aciem conſiſtentibus. Caput XLVII.

Ligamētorum in brachio, cubito & manu occurrentium, quæ inſtar inuolucrorum habeantur.

INTER ligamenta in brachio, cubito & manu occurrentia, quędam omnium ferè ligamentorum differentiarum ac uſuum occurrūt. Quæ in horum itaq; numero ſint[a] inuolucra, prius enarrauimus, quum ſingulis tendinibus per brachiale & uolam ad digitos reptantibus, obductas diximus membranas, mucore quodam imbutas, & ligamentorum ritu tendinibus circūdatas. Quæ uerò ſubditis corporibus munimēta, & ne ex ipſorū cauitatibus declinent, ſimul quoq; uincula cenſentur, tranſuerſa ſunt ligamēta, tendines in ſuis ſinibus, ne ab illis aſſurgāt, aut uagētur, cōtinentia. Horum uniuerſæ propemodū interiori[b] ſedi quatuor digitorum unū exporrigitur, & pollicis etiā ſecūdo & quaſi tertio internodio unum eius generis expāditur: illis nimirū ſedibus, quibus[c] tendines digitos flectentes, ab illis ligamentis amplexantur, & ueluti anulis cōtinentur. In interna brachialis regione[d] unum cōſpicitur, omnes digitorū tendines, qui hàc prorepunt, cōſtringens. atq; hoc latū eſt, & cęteris omnibus huius generis robuſtius: ſed interim neq; poſtbrachiali, neq; cubito commune. Cęterùm ut in externis cubiti partibus, quà brachiali articulatur,[e] ſex trāſuerſa ligamēta ſeſe offerunt, quorum beneficio tendines in oſsiū ſinibus reſeruātur. At hæc, ſi in ſuperficie tantùm ſpectētur, unicum eſſe uidebuntur, totius cubiti latitudini expanſum: quod diſſectū, ſex ſpectādos offert anulos, tranſeuntibus tendinibus obductos. Vnde etiā id in ſex ligamēta, perinde ac cæteri Anatomici, diſtinguimus: non ſanè, quòd omnia ipſis cognita fuerint (nam Galenū ut minimùm duo latuerunt) ſed quòd ipſi hic tot ligamēta recenſuerint, quot reperiêre anulos.[f] Primum ex ulna in radiū procedit, & ad cōmunem ulnæ & radio[g] ſinū refertur. at non[h] tēdinibus decimiſeptimi digitos mouentiū muſculi (ut Galenus arbitratur) obuoluitur: uerùm illi peculiare eſt[i] muſculo, quem paruum digitum extendere aſſeruimus, eum digitos mouentium decimumoctauū enumerantes.[k] Secundum, ad externū primi ligamēti latus repoſitū, ſoli ulnæ, illiq́;[l] muſculo proprium eſt, qui ante paruum digitum poſtbrachiali inſertus, brachialis extenſionis opifex cenſetur.[m] Tertium, ad internum primi ligamenti latus habetur, ſoliq́; radio proprium eſt, eos amplectens[n] tendines, qui indicis, medij & anularis extenſionibus præſunt.[o] Quartum, ad internum latus tertij poſitum, anguſtiſsimum efficit anulum: ut & tendo, quem tranſmittit, gracilis eſt. ille enim à[p] muſculo procedit, qui indicem & medium à pollice deberet

Ligamenta, anulorum modo tendines continentia.

Lib. 1 de Adminiſt. ſect.

abducere.[q] Quintum bicorni[r] tendini, quo brachiale extenditur, &[s] illi qui pollicem uerſus indicem euertit, uiam largitur: quanquam interdum pollicis muſculo priuatum quoq; ligamentum obducatur, adeò ut ſeptem tunc ligamenta in externa cubiti ſede reponantur. Alioquin enim[t] ſextum[u] tres tendines tranſmittit: quorum unus brachialis oſsi ante pollicem, alter primo pollicis oſsi, tertius autem ſecundo & tertio inſeritur. Sanè & hos tendines, quum hæc ligaméta ad amuſsim, magnaq́; cura perpendimus, ſinguos ſua ligamenta ſortiri, non ſemel obſeruauimus.

Mẽbrana muſculis obnata.

Præter hæc ligaméta, per uniuerſam cubiti longitudinem, omnibus muſculis ualida[x] mẽbrana obnaſcitur, muſculos inuicem committens, atq; ne ſua ſede illi dimoueantur, aut inter ſeſe implicentur, tranſuerſi alicuius ligamẽti ritu cõtinens: cuiuſmodi etiam in tibia quandã haberi audies, omnibus illic repoſitis muſculis eleganter obductã. Quum itaq; & huius mẽbranæ ligamenti'ue naturã inter diſſecandũ ad amuſsim didiceris, id quoq; in tranſuerſorũ ligamentorũ claſſe reponito: quanquã non laxè, ſed pertinaciter muſculis adnaſcitur, propriæ muſculorũ membranæ modo.

Ligamẽta oſſa inuicem committentia.

Ligamenta quę oſſa inuicẽ colligant, in omnibus ſunt articulis, nullam peculiarem naturam à cæteris articulos ambiẽtibus ligamentis ferè ſortita.[y] Membraneis enim & articulum ſolum circundãtibus ligamentis, digitorum nectuntur internodia. Poſtbrachiale etiam brachiali ualidis ligamentis per exteriora ductis colligatur. At poſtbrachialis oſſa, quà mutuò in ipſarum radice iuxta brachiale ſe ſpectant, cartilaginis naturam referẽtibus ligamentis inuicem committuntur, quæ non orbiculatim oſſa tantùm ambiunt, uerùm & in ipſorũ medio habentur, quà, uti diximus, oſſa ſe inuicẽ reſpiciunt. Brachialis oſſa ualidiſsimis ligamentis, cartilaginis naturam referentibus, ſimul unita hęrent: atq; hæc ligamenta ipſis undiq; obducuntur, & quibuſdam etiam ſedibus illa intercedunt: idq́; potiſsimùm in illorum oſsium interuallis, quæ in ſecundo reponũtur ordine, quibusq́; poſtbrachiale coarctatur. Quæ cubitum ſeu radium ulnamq́; brachiali colligant, membraneis reliquorum articulorum ligamentis reſpondent. ſed ab apice[z] proceſſus ſtylum imitantis, ligamentum huius articuli durius efficitur, quaſi hinc peculiare quodammodo teres in brachialis[a] os duceretur, quod rectũ eſt, & cæteris magis cartilaginoſum, uniq́; tantùm oſsi commiſſum. Huic ligamento Galenus dignioré, quàm ego aſſequor, uſum tribuit. nam ad nullum mihi motum priuatim magis, quàm uniuerſum huius articuli ligamentum, famulari uidetur. Quinetiam ex apice radij appẽdicis ſimile & inſignius quoq; in brachiale fertur, quod liquidiſsimè eum uſum, quem Galenus alteri aſſcribit ligamento, uanum eſſe commonſtrat. Radius uerò & ulna, propter brachiale & cubiti cum humero articulum, ligamentis ualidis, in circuitu oſſa ambientibus, alligatur. At accuratiſsimè tibi in memoriam reuocanda uenit ea[b] cartilago, quam à radio procedentẽ ulnam à brachiali diſtinguere diximus, quæ ualidè etiam ulnæ ad radicẽ acuti illius proceſſus, quaſi ligamẽti naturam nacta, inſeritur. Per totam longitudinẽ, qua inuicẽ radius & ulna dehiſcunt, ualidũ & membraneum[c] ligamentũ habetur, ab acutiori ulnæ[d] linea in radij quoq;[e] lineam inſertũ. Hoc non ſimplex cõſpicitur membrana, uerùm (ut pleraq; ligamẽta) ex fibris conflatũ ſpectatur, à radio deorſum in ulnã oblique proreptãtibus. Huius beneficio, præterquã quòd ipſo oſſa inuicẽ alligãtur, interiores cubiti muſculi ab exteriorib. dirimuntur, & ut antea monui, ex ipſo[f] muſculi etiam nõnulli ſuorum principiorũ robur aſciſcũt: quemadmodũ & ab inuolucris[g] tendinũ tertiũ quatuor digitorũ os flectentiũ muſculi prodeũt graciles, & hos digitos pollici adducentes. Radius humeri exteriori tuberi ſeu

capiti

capiti ualidis,ſed membraneis ligamentis, perinde ac cæteri articuli, alligatur. Et quamuis tutiſsimus ſit ulnæ cum humero articulus, tamen robuſtis quoq; ligamentis Natura humerum ulnæ commiſit,quæ ſimiliter articulum in circuitu amplexantur. Præter hæc ligamina, in manu aut cubito nulla ſunt: niſi &horum albo [h] ligamenta, quæ in muſculorum conſtitutionẽ ingrediuntur, &proprias ipſorum membranas efformãt,reponere ſtatueris: quæ interdum in tantam pertingunt craſsitiem, ut quum muſculi caro ipſis ſubſit, liuorem quendam muſculis inducant. Atq; eiuſmodi craſsius ligamentum uentri obducitur [i] muſculi,pollicem à cæteris digitis maximè abducentis.Præter hunc, [k] muſculus anterior flectentium cubitum, uentrem quoque liueſcentem, ob membranæ craſsitiem adipiſcitur: quemadmodũ etiam illi (idq; admodum clarè) qui cubitum extendunt,[l] multo ante ipſorum inſertionem,quam in ulnæ poſteriorem proceſſum, moliuntur.

Ligamenta, muſculorum conſtitutionem ſubeuntia.

ADMINISTRATIO MVSCVLORVM ET LIgamentorum brachium,cubitum & manum occupantium. Caput XLVIII.

NVNC brachium id cum ſcapula depromendũ eſt, quod ad muſculorũ cubitum,radiũ,brachiale & digitos mouentium adminiſtrationem,quum thoracis aggredereris muſculos,aliquò relocandũ præcepi. Priuſquam uerò ſectionem auſpiceris,quot ſingulis partibus muſculi reponãtur, in memoriã reuoca. Vt autem id promptiùs facias, nunc omnes in cõpendium tibi digerã. In manu itaq; uiginti nobis ſunt enumerati :[a] decem nimirũ,quibus prima quinq; digitorũ internodia flectuntur,quorũ bini ad ſingulos referũtur digitos.[b] tres,quibus ſecundũ pollicis flectitur internodiũ.[c] unus, pollicem maximè à reliquis digitis abducens. [d] unus, eundẽ proximè cæteris digitis admouens.[e] unus, qui minimũ à cæteris ualidiſsimè in latus remouet.poſtremò [f] quatuor illi graciles muſculi,quorum beneficio quatuor digiti ad pollicẽ laterali ductu aguntur. Internã cubiti ſedem octo muſculi occupant: quorum [g] primus latum educit tendinẽ.[h] ſecundus & [i] tertius,quibus brachiale flectitur.[k] quartus,ſecundum quatuor digitorum flectens os.[l] quintus, qui tertiũ quatuor digitorũ os flectit.[m] ſextus,qui tertij pollicis oſsis flexus eſt autor.[n] ſeptimus &[o] octauus, radiũ in pronũ ducunt. Si uerò muſculũ,tertium quatuor digitorum os flectentẽ,unum eſſe cum illo qui tertio pollicis oſsi famulatur, putaueris, interna cubiti ſedes ſeptẽ tantùm muſculos habitura eſt. In externa cubiti regione decẽ deſcripſimus: quorum primus eſt[p] decimusſeptimus digitos mouentiũ: ſecundus,[q] decimusoctauus: tertius,[r] decimusnonus ſimiliter digitos agentiũ. Deinde hîc recenſuimus[s] unum,qui pollicem ad indicem magis euertit: [t] alium,qui pollicẽ euertens,eundem ab indice magis remouet:[u] alium illi proximũ, ac ad brachialis extenſionem aliquid accõmodantem:[x] duos inſignes,brachiale extendentes: &[y] duos, quorum ope radius in ſupinũ ducitur. Si uerò[z] tertium principiũ,quod ex ulna enaſci,& in[a] duas carnoſas partes diffundi diximus (quarum altera indicem prȩcipuè,& medium digitũ,altera pollicẽ petebat) unius muſculi uice enumeratum eſſe uelis,hîc reponẽtur nouem: deinde ſi[b] ſecundũ principium iunxeris,[c] uniusq; muſculi loco habueris,octo erunt.nam bis unũ,ubi nos duos conſtituimus,recenſeres. In anteriori brachij ſede,[d] duo flectentes cubitũ ſunt: in poſteriori autem,aut[e] tres,aut duo,aut unus,extendẽtes,pro ratione nimirum

Quot muſculi in manu.

In interna cubiti ſede.

In externa.

In brachio.

colle&#x10;ctionis in pauciores,uel diſtributionis in plures: quam tuo arbitratu proponere nihil obſtat, ſi modò accuratè illorum ſitum, connexum, amplitudinem,compoſitionem,functionem,& id genus alia ſecando didiceris.

Brachij, cubiti & manus excoriatio.

Eo itaq; quod iam prius dixi, brachio in manus aſſumpto, cutẽ primùm cum adipe & membrana,quam carnoſam uocare libuit,adimes: atq; id perfeceris commodiſsimè,ſi ab externa brachij ſede,ſecundùm radij ductum, & pollicis exteriora,ſectionem duxeris,quæ cutem membranāq; carnoſam ſimul diuidat.Dein ad cuiuſq; digiti latus alia ducenda eſt ſectio,quæ depilẽ manus cutem ab exteriori dirimat, ut illa cum brachij & cubiti cute auelli queat, ea quæ internam manus ſedem integit, adhuc relicta. Neq; in cute adimenda nunc alio indiges artificio, quàm quo lanij boues excoriant.

Mẽbranæ præter carnoſam muſculis in cubito obnatæ adminiſtratio.

Quum tamen ad brachialis radicem,in interna manus ſede peruentum fuerit, trāſuerſa ſectione cutem nunc liberatam,ab illa quæ in uola adhuc reliqua eſt,reſecabis.hæc namque lateſcentis [f] tendinis nomine aſſeruanda uenit.Priuſquam uerò tendinem illum aggrediaris, accuratè perpendito, totam cubiti ſedem, paulo minus toto liueſcentem,ob membranam, quæ muſculis proximè adnata, illos inuicem committit,neque ſua ſede declinent,amplectitur. In conſpectum enim cubitum occupantes muſculi iam ueniunt, ſed ita commiſsi, ut ſolùm lineas, quæ ipſos dirimant, intuearis: qui tamen mutuò prorſus diſiuncti apparebunt, ſi leues duntaxat ſectiones ſecundùm dictas modò lineas duxeris. Huius uerò membranæ naturam eo obſeruabis diligentiùs, quo magis perfunctoriè, imò nihil prorſus Anatomici illius meminerint.

Muſculi lateſcentem tendinem educentis.

Cæterùm ut lateſcentem uideas tendinem,animum accõmoda cubiti internæ ſedi, in cuius longitudine ipſius muſculus,& tendo,quum adhuc gracilis eſt,exporrigitur. Cultello itaq; à brachialis radice ſectionem leuem,ad tendinis, ſuiq; muſculi latus utrinq;, [g] uerſus internum humeri tuber molieris,& poſtmodũ iuxta brachiale tendinem à ſubditis organis liberabis: & cultello tranſuerſim ipſi ſubiecto, & ſiniſtræ manus digitis tendine eleuato,uniuerſum muſculum ad ipſius uſque caput à cõmiſsis ipſi muſculis ſeparabis. Deinceps acutiori nouacula cutem manus adhuc reliquam à uola & digitis abſecare conator, à brachiali ſectiones ſemper tranſuerſas molitus, eadem omnino ratione, qua cutem à carnea membrana diuidere iamdudum aſſueuiſti. Quemadmodum enim in illa ſectione membranã corpori affixam ſeruas, ita quoq; tendinem dilateſcentẽ manui iam hærere ſinis. Quum uerò id tentas, duriuſculus ſeſe offeret adeps, cutem & tendinẽ illum intercedẽs: qui tanto accuratiùs quoq; animaduertẽdus eſt, quanto tendinem magis à cute dirimit,& tendinẽ non toti cuti proximè adnatum,ſed duntaxat fibroſis nexibus,membranæ carnoſæ modo,& ſuimet ipſius interuentu pertinaciſsimè cõmiſſum oſtendit.Examinata cute,muſculi caput ab humero liberatum,à brachiali pendêre ſines, lateſcentẽ tendinem à ſubditis quoq; aut nouacula, aut paruo & acutiori cultello auulſurus. Si uerò aliquando uiſum fuerit,licebit tendinem,priuſquam cutem ſeparas,unà cum cute adimere.at tunc arduum erit,tendinem à cute integrum liberare: quamuis non adeò,ut Galenus arbitratus eſt, nihil medium inter cutem & tendinem recenſens.

Lib.1 de Adminiſt.ſect.

Porrò ſi hic muſculus ſe in interna cubiti ſede non offerat, [h] duorumq; muſculorum, qui brachiale flectunt,capitibus,ad interius humeri tuber, nullum muſculum incumbere uideris,prẹſentem muſculũ,à quo lateſcens educitur tendo,deeſſe conijcito: quod ſanè non infrequẽter tibi occurſurũ ſcio.Non quòd negligentia illũ prẹteriturus ſis,uerùm quòd prorſus deerit, eius uicẽ tunc ſupplẽte [i] inferiori,interdũ etiam [k] ſuperiori brachiale flectentiũ muſculo,aut [l] trãſuerſi in

brachiali

brachiali ligamenti portione, quam pari modo, ut latum tendinem, indagabis. Iam itaq; omnia cute libera ſunt: unde etiam & quoſdam manus muſculos citra aliam ſectionem aggredi poſsis, eum uidelicet,[m] qui pollicem à reliquis digitis remotiſsimè abducit, & deinde[n] duos primum ipſius internodium flectentes, &[o] muſculum, cuius beneficio paruus digitus à reliquis abducitur, &[p] exteriorem primum eius digiti os flectentium. At opportuniùs feceris, ſi, donec omnes manus muſculos unà adimere queas, hos ſeruaueris, ad internamq́; cubiti ſedem te rurſus contuleris, in qua nunc adminiſtrandi ueniunt[q] duo brachiale flectentes, quos primùm ab ipſorũ tendinibus, iuxta brachialis radicem commodè aggredieris. Si enim hos à ſubditis muſculis aliquantiſper auulſos eleuaueris, ac deinde tranſuerſis ſectionibus illos ad internum uſq; humeri tuber à ſubditis liberaueris, uniuerſam ipſorum ferè naturam mediocri negocio ſpectabis. Inferioris namq; capite abſecto, & muſculo dein ab ulna liberato, ut is duntaxat ab inſertione[r] dependat, ipſum, ut uiſum fuerit, illinc aut adimes, aut adhuc appenſum ſines. Superioris autem tendo à brachiali non eſt abſecandus: uerùm aut muſculus ſuo liberatus capite, in latus eſt reponendus, aut[s] tendo nonnihil ante brachiale uenit reſecandus, ut in ſectionis ſerie, eius tendinis inſertio reddatur conſpicua. Cęterùm nunc[t] primus digitos mouentium ſeſe totus offert, quem uel ſolis digitis à ſubdito dirimes: quemadmodum etiam omnes, quorum latera non committit neruoſa illa membrana, quæ communis ligamẽti munere fungitur. Vbi itaq; ipſius capite adhuc ad exortum commiſſo, quatuor ipſius ante brachiale carnoſas portiones inſpexeris, ualidus cultellus in tranſuerſum brachialis[u] ligamentũ rectà eſt inijciendus, ut huius acie antrorſum ducta, id ligamentũ diuidatur. Dein eadem ratione ſecundùm indicis longitudinẽ, tranſuerſum internæ ipſius ſedis ligamentum diuides, mentem accommodans, ne hàc prorepentes tendines lędas: quod optimè caueris, dummodo cultelli dorſum ſemper tẽdines reſpiciat, ipſeq́; cultellus rectus ſit. Eandem ſectionem in tribus reliquis digitis moliri in præſentia poſſes, niſi ſenſim magis magiſq́; horum ligamentorum naturam aut diſcere, aut alijs oſtendere propoſitũ eſſet. In indice itaq; duntaxat, aut alio quouis digito hac ducta ſectione, primi muſculi digitos mouentium caput liberato: & illo apprehenſo, & ad te ſurſum tracto, muſculũ ex brachialis ſinu tantiſper reponito, quouſq; quatuor ipſius tendines ad quatuor digitos porrigi conſpexeris, & deinde priuatim illius tendinis inſertionẽ obſeruaueris, qui indici exporrigitur. Hac enim inſpecta, & muſculo rurſus in ſuam ſedem repoſito, eius caput trahendum uenit, ut ipſius innoteſcat munus, intuearisq́;, qua ratione primo indicis articulo in flexu ſecundi, tendo ille adniti nolit: uti ſanè reliqui tranſuerſis adhuc ligamentis inuoluti tendines, ſuis quibus accumbunt oſsibus innituntur, proximeq́; attendũtur. Nunc ligamentis trium reliquorum digitorum, ac cuiuſq; tendinis inſertione & perforatione, qua ſubditum trãſmittit tendinem, notatis, muſculum à manu in anteriora reflexum menſæ exporriges: aut ſi in ſinu manum habueris, propendêre à digitis ſines,[x] eumq́; qui tertium quatuor digitorum internodium flectit, ſuo capite liberabis, quod nõnihil occultatur ſub[y] muſculo, ſuperiorem radij partem in pronum ducẽte. Priuſquam tamen id ab ulna abradas, conducet ex brachialis ſinu quatuor ipſius tendines attollere, & animũ adhibere, quî citra omnem operam muſculus hos tendines producens, ab[z] illo diuellatur, qui ipſius ſuperiori lateri accumbens, tertij pollicis oſsis flexionis autor habetur, adeò ut utrunque muſculi unius loco in homine habere nequeas. Liberato itaq; ſecundi muſculi capite, & ipſius quoq; exortu,

Primi & ſecundi brachiale mouentium.

Primi digitos mouentium.

Secundi.

quem ab ulnæ[a] ligamento aſſumit (quod inter radium & ulnam, ubi inuicem hæc oſſa dehiſcunt, obuium eſt) uniuerſum muſculũ ex brachialis ſinu repones, eius mucoſam perpendens membranã, & tendinum ipſius ſeriem. Cauendum tamen eſt, ne quum eos attollere ſtudes, gracilem[b] muſculũ, ſingulis tendinibus exporrectum, uioles: is enim, quum tendini committitur, atq; etiam primo digiti oſsi (eius ad pollicẽ adductioni ſubſeruiens) implantatur, ad tertium uſq; articulum ſecundi muſculi tendinem oſcitanter eleuare prohibet. Quum itaq; hos tendines[c] primi muſculi tendinibus traijci, atq; in tertium os inſeri uideris, utrunq; muſculũ in ſuum locum reponito, examinaturus, num ſecundi muſculi tẽdines primum digitorũ os flectant ſoli, aut ſimul cum ipſis primi muſculi tendines, & eius generis reliqua, quæ in horum muſculorũ functionis enarratione propoſuimus. Primo nunc muſculo à digitis reſecto, ac ſuis, ſi quę habet, ſeſaminis oſsiculis aliquantulum obſeruatis, ſecundum in brachialis ſinu tranſuerſim diuides, ut ipſius tendines adhuc in uola reſeruentur, illorum gracilium muſculorũ cauſa, qui quatuor digitos pollici adducunt.

Tertij digitos mouentiũ adminiſtratio.

Modò[d] tertium muſculũ, pollici ſubſeruientẽ, à radio liberabis, & ad tertium pollicis internodiũ duces, ipſius tamen tranſuerſo ligamẽto, ut in reliquis digitis, prius diuiſo. Hunc ubi abſtuleris, ac ipſius ſeſaminum oſsiculũ animaduerteris,[e] muſculi brachiale flectentiũ ſuperioris inſertionẽ ſpeculabere, quam in radicem poſtbrachialis[f] oſsis indicẽ ſuſtinentis molitur. Atq; nunc tibi in interna cubiti ſede adhuc[g] duo tantum muſculi ſuperſunt, radium uidelicet in pronum mouentes: qui quum citra aliam operam cõſpicui ſint, donec & horum oppoſitos uideas, opportuniùs ſeruabuntur.

Tranſuerſorũ ligamentorum in externa cubiti ſede.

In præſenti itaq; ad externam cubiti ſedem accedas, in ea primùm obſeruaturus[h] tranſuerſa ligamenta, quæ ac ſi unum eſſent, ſeſe offerent. Verùm dum tendinibus, quos ligamenta continent, mentem accommodabis, ac ſeorſum unumquodq;, ut in interna digitorum ſede præcepimus, diſſecueris, ut minimùm ſex numero occurrent, quæ, antequam muſculos ſepares, diuidere poſsis, niſi prius in cubito cuiuſq; muſculi tendinem ſeparare ſtatueres. At commodiùs erit, aut ſimul omnia ante muſculos, aut priuatim unumquodq; ſaltem ante ſuum, quem tranſmittit, muſculum aggredi.

Tertij brachiale mouentium.

Primus autem eſſe poteſt,[i] qui poſtbrachiali ante paruũ digitum inſertus, id extendit, cuius tendo ex ſuo[k] ſinu eleuabitur: & deinde acuto cultello, aut nouacula, totus muſculus ab ulna liberabitur, accuratè interim ab illo,[l] qui ſuperiori ipſius lateri committitur, quiq; parui digiti extenſioni potiſsimùm famulatur, diuiſus. Vbi itaq; huius caput ab externo humeri tubere diſſecueris, illum poſtmodũ à poſtbrachiali liberabis: niſi appenſum ipſi aſſeruare lubeat, quo tandem brachiale extendentiũ & flectentium muſculorũ munus conſpicari ualeas.

Decimioctaui & 17 digitos mouentium.

Poſt hunc[m] is ex ſuo[n] ſinu & ligamẽto attolletur, quem decimumoctauũ enumerauimus, paruiq; digiti extẽſionis autorẽ ſtatuimus, cuius tendo ad digitos ducendus non eſt, niſi ab externo humeri tubere is, cum[o] ſubſequẽti iam in enarratione muſculo (qui digitos mouentiũ decimusſeptimus numerabatur) liberatus fuerit. Illum autem diligẽter ex ſuo, quem nos ipſi tribuimus,[p] ſinu attolles: atq; ab illis, qui ſuperiori ipſius lateri exporrigũtur, muſculis, diuulſum, ab humero quoq; reſecabis, nunc ſedulò animaduertẽs, num in tres aut quatuor ducatur tẽdines, & quibus'nam digitis illi inſerãtur, quæq; ipſorum ad digitorũ radices ſit cõmixtio. Idem in illo qui paruum digitũ præcipuè extẽdit, molieris, neutrũ ab ipſis digitis abſecãs, niſi & modò[q] ſubſequentem ad inſertionẽ uſq; deduxeris.

Deciminoni adminiſtratio.

Occurrẽt enim nunc[r] tria illa, quæ ulna producit, muſculorũ principia: quorum infimum & brachiali proximum, obſer-

uandum uenit, à quo muſculus pronaſcitur, qui indicem & medium à pollice abducit. Huius itaq; principij portionē, quæ illum muſculū conſtituit, ab ulna diuides: & ex ſuo peculiari[r] ſinu & ligamēto eleuatam, ſenſimq́; à brachiali & poſtbrachiali, quibus fibroſo nexu hæret, liberatā, ad digitos uſq; deduces, adamuſsim nunc[s] trium illorum muſculorū tendines & inſertionē perpendens, quæ multo accuratiùs ſe offeret, quàm ego illam (quum uaria ſit) deſcribere poſsim. Cæterùm illis à quatuor digitorū internodijs ad unguiū uſq; radicem reſectis, qui pollicē euertunt, aggredieris. Ab ulna itaq;,[t] reliqua tertij principij parte reſecta, muſculus pollicē uerſus indicē euertens, ad ipſius inſertionē ducetur: ſimiliter[u] ſecūdi principij muſculi, qui bicornē tranſcendūt tendinem, ad pollicē & brachiale uſq; auellētur, atq; unà cum reliquis à digitis reijciētur. [x]Qui bicorni tendine brachiale extēdit muſculus, modò prorſus eſt cōſpicuus, niſi quòd nōnihil ſub[y] muſculo longiori radiū in ſupinum mouentiū occultatur. Hic itaq; ſuo exortu liberatus, ad poſtbrachiale ducetur: & ipſius examinata functione, etiā cum cęteris abijci poterit. Superſunt adhuc in externa cubiti ſede,[z] duo radiū in ſupinū agentes, qui citra ſectionē etiam, ut &[a] interiores radij duces, occurrūt, longiſsimi, tantùm[b] capite excepto, quod penitiùs nōnihil inter[c] poſteriorē cubitum flectentiū muſculum, & extendentiū[d] exteriorem latitat, non tamen adeò impēſe, ut non liceat ipſius capite ab humero reſecto, illum ad inſertionē uſq; cum reliquis radium mouentibus perducere. Si itaq; nunc[e] ligamentū in cubiti longitudine inter oſſa obuium animaduerteris, repoſitos in manu muſculos ordine aggredi tempeſtiuū fuerit: ex quibus[f] quatuor ſtatim graciles euadunt cōſpicui, quos Natura[g] tendinibus tertium quatuor digitorū os flectētibus exporrexit. Deinceps[h] ille liberatur, qui pollicē ab indice maximè remouet, mox[i] duo primū pollicis internodiū flectentes. Deinde[k] tres ſecundū pollicis os flectentes: quos eo diligētiùs obſeruare oportet, quo magis antehac diſſectionum profeſſoribus fuerunt incogniti, quodq́; illorum tendinibus præcipua manus ſeſamina[l] oſsicula ſint innata. Hos ſubſequetur,[m] qui pollicem indici proximè accōmodat, dein[n] qui paruum ualidiſsimè abducit: ut tantùm[o] octo adhuc ſint reliqui, quorum ope prima quatuor digitorum internodia flectimus, quorumq́; tendinibus exigua innaſcuntur[p] oſsicula, quæ ſeſamo comparamus, quæq́; hîc in primis ſunt perſcrutanda. Cæterùm nunc digitorum articulos diuidens, ipſorum ligamentorū naturam, eorundemq́; ſpeciē perquires: ac brachialis poſtbrachialisq́; nexibus haud neglectis, longè diligētiſsimè brachialis ad cubitū articulo animum accōmodabis: quòd hic[q] cartilago examināda ueniat, ulnam à brachiali dirimēs. Quinetiam perpende, obſecro,[r] ſtylum imitantē proceſſum, non proceriùs extra ſinū, quo brachiale excipitur, prominere, quàm radij appendicis[s] mucronem. Dein expendito, parem ligamēnti huius articuli in utroq; latere[t] formam eſſe, ut unà mecum omnibus quoq; ſimilem uſum aſcribas: ne fortè quum Naturam celebrare inſtituis, illi inartificioſiſsimam conſtructionem cum Galeno imponas. Reiecta nunc manu,[u] priorem cubitum flectentium muſculum ſuis principijs liberato, quorum exterius ex ſuo ſinu eleuandum eſt: &[x] ligamento articuli humeri, ipſum continente, recta ſectione diſſecto, id à ſcapulæ collo adimetur.[y] Interius ualido quoq; cultello ab interiori ſcapulę proceſſu diuidetur: & utroq; principio deorſum reflexo, huius muſculi[z] carnoſa inſertio in os humeri animaduertetur: qua diſſecta ad radium uſq;, ſola manu à ſubdito muſculo iſte prior auelletur. Vbi uerò huius inſertionem intuitus fueris, is[a] appenſus ſeruabitur, &[b] poſterior ab humero deraſus, ad ipſius quoque inſertionem

21, 22 digitos mouētium, & dein eius qui in illorum deſcriptione 23 numeratur.

Quarti brachiale mouentium.

Radiū mouentium adminiſtratio.

Muſculorum manum occupantium.

Ligamētorum reliquorum adminiſtratio.

Cubitum mouentium adminiſtratio.

 ducetur.

ducetur. Poſteriorum, ſeu cubitum extendentium,[c] illum primùm ab humero derades, quem tertium nominauimus. dein[d] primus à ſcapula abſecabitur: ut illo poſtmodum deorſum tracto,[e] ſecundum animaduertas ipſi innatum, ac ſub illo ab humero prodeuntem. Quando itaq; hi ad inſertionem producti ſunt, neque ullam fibrarum interſectionem animaduerteris, cubiti articulum ſubinde flectito & reflectito, examinaturus, num uel tantillum quidem extra rectum tramitem dimoueri queat. quod quum in articulo ſolis ligamentis hęrenti, & iam propemodum luxato, obſeruas, quid fieri in nobis arbitrabere, articulo tot muſculis adhuc ueſtito? Vt tamen hæc omnia exactiùs rimeris, oſſa inuicem ſeiungenda ſunt, non ſolùm humeri cum ulna articuli gratia, uerùm & radij cum humero, & radij rurſus cum ulna. Præter hoc enim, quòd nihil utilius ſeſe inſpiciendũ in tota reſectione, luxationum gratia offert, nulla profectò eiuſmodi articulorum inſpectione, in uniuerſa Anatome mihi iucundior occurrit ſpeculatio.

DE MVSCVLIS PENI PECVLIAribus. Caput XLIX.

QVADRAGESIMINONI CAPITIS TABVLA, QVATVOR FIGVris comprehenſa.

QVADRAGESIMINONI CAPITIS TABVlæ, eiuſdemq́ꝫ figurarum & characterum Index.

HAEC quadrageſiminoni Capitis tabula, quatuor complectens figuras, numero inſignitas, non huic tantum Capiti, uerùm etiam & alijs pleriſq; utilis erit. Ne uerò dein pluribus præfigẽda ſit Capitibus, hic omnes ſuarum notarum indices ſum explicaturus.

Prima

1 *Prima figura, corporis in menſa proni femora oſtendit, in latera admodum diſtenſa, & penis corpus, uniuerſo interim ſcorto cum teſtibus, cute, adipe, uenis, neruis & arterijs undiq; abſectis.*

2 *Secunda figura, nuda quodammodo commonſtrat oſſa, quæ ſacri oſsis lateribus committuntur, quibusq; hic femorum oſsium portiones adhuc appendent, unà cum ani & penis muſculis, quos ab ipſorum exortu dependere finximus, ut penis corporum origo, urinæq; & ſemini communis meatus inibi in conſpectu eſſet, quà ſurſum ſub pubis oſsibus flectitur.*

3 *Tertia, penem tranſuerſim diſſectum in hoc oſtendit, ut penis corporum ſubſtantia, & eorundem cum urinæ meatu connexus oculis ſubijcerentur.*

4 *Quarta figura integrum commonſtrat penem, unà cum ueſica hic exporrectum, ut proprius ueſicæ ceruicis muſculus aliquo pacto intueri poſsit.*

A, B 1, 2, 3, 4 *Duo corpora, penem quodammodo uniuerſum conſtituentia.*

C, C 2, 4 *Duorum penis corporum exortus.*

D 1, 2, 3, 4 *Penis glans.*

E, E 3 *Fungoſa rubraq; penis corporum ſubſtantia.*

F 3 *Mutuus penis corporum connexus, & neruea eorundem ſubſtantia, quæ orbiculatim fungoſam ſubſtantiam complectitur.*

G 1, 2, 3, 4 *Ueſicæ meatus, urinæ ſeminiq; genitali communis.*

H, I 1, 2 *Duo primi penis muſculi, in prima quidem figura ſuam ſeruantes ſedem, in ſecunda autem ab eorundem principio dependentes.*

K, L 1, 2 *Tertius & quartus penis muſculi, qui in prima figura integri, in ſecunda uerò ab inſertione pendentes conſpiciuntur.*

M 1, 2 *Muſculus orbiculatim recti inteſtini finem ambiens, fæciumq; excretioni præfectus.*

N 4 *Ueſicæ ceruicis muſculus, urinam, ne præter noſtrum arbitrium defluat, cohibens.*

O, O 2 *Membrana, pubis oſsium foramina occupans.*

P 2 *Teres ligamentum, à coxendicis oſſe in rotundum femoris caput inſertum.*

Q 4 *Ueſicæ corpus.*

R 4 *Glandoſum corpus, uaſorum ſemen à teſtibus deferentium inſertionem excipiens.*

S, S 4 *Portiunculæ meatuum, quibus urina è renibus in ueſicam ducitur.*

T, T 4 *Portiunculæ meatuum, ſemen in ueſicæ ceruicem eiaculantium. Muſculos autem in prima figura femur amplexantes, characteribus non inſigniuimus, quòd illi in muſculorum tabulis diligentiſsimè annotati fuerint.*

ETSI penis conſtructionis enarratio in quintum librum, ubi generationis organa commemorabuntur, opportunè reſeruanda uenit, nihilominus tantam huius mentionem modò facere expedit, quanta ad muſculorum penis deſcriptionem ex uſu eſt. Penem itaq;, præter[a] cutem, qua inuoluitur,[b] duo grandia & neruea, &[c] intus ſpongiæ modo caua efformãt corpora: quorum dextrũ à pubis oſsis dextri[d] ſede enaſcitur, paulo inferiùs quàm ubi inuicem pubis oſſa dehiſcere incipiũt. Hoc uerſus ſiniſtrum latus modicè exporrectum, cum ſiniſtro coit corpore, à pubis oſſe ſiniſtro principium ducente. His corporibus præcipua penis conſtat moles. atque hæc corpora ad inferiorem ipſorum ſedem, qua coeunt, ueſicæ[e] meatum ſibi toto ipſorum ductu ad[f] glandis uſque radicem ſubnatum obtinent, ubi meatum hunc urinæ ſeminiq; cõmunem, corpora illa in unum penitus corpus confuſa amplexantur, quemadmodum quinto libro auditurus es prolixiùs: ad quatuor enim penis muſculorum deſcriptionem, modò dicta abundè ſufficiunt. Ab anteriori itaq; anularis[g] muſculi ſede, quem recto inteſtino, ut excrementorum præſit egeſtioni, obnatum eſſe docebimus,[h] duo carnei enaſcuntur muſculi,[i] illis prorſus ſimiles, qui à pectoris oſſe ad os υ referens porrigũtur. Ambo enim inuicem proximi ſunt, & internis lateribus mutuò committuntur: rectaq; ſurſum in priora, ad urinarij[k] meatus, ſub corporibus illis ad ſuperiora reflexum aſcendentes, eius meatus lateribus inſeruntur: & inuicem dirempti, corpora penis nonnihil digitorum modo amplexantur.

Penis conſtitutio.

Primi duo penis muſculi.

[l] Alij

Tertius & quartus.

[l] Alij duo utrinq; habentur ſinguli, ab [m] appendice oſsis coxendicis, paulo inferiùs quàm penis corpora, principium ducentes: quod carneum, ac gracile, ſurſum obliquè procedentem efficit muſculum, qui carnoſus ſemper permanẽs, ſui lateris corpori non procul ab exortu inſeritur. Quatuor his muſculis penis radix uoluntario impetu trahitur, hinc & erectionis tentiginis'ue quandam uim, præter naturalem facultatẽ ipſi inſitam, obtinens. Quanquam duo priores muſculi in urinæ ſeminisq; excretionibus, communem illum urinæ ſeminiq; meatum ueluti digiti quidam aperire uideãtur, ne meatus in obliquo hoc inflexu reſtrictus, eiuſmodi humorum expulſionẽ prohiberet, & potiſsimùm ſeminis, cuius eiaculationẽ (etſi urina multo craſsius ſit) Natura impetu perfici uoluit. Niſi enim fortè hi muſculi inferiorem meatus ſedem in hoc reflexu deorſum uellerent, in penis tentigine totus meatus occluderetur, quòd ipſius ſuperior pars à diſtentis corporibus adeò pertinaciter huc illuc alliceretur.

Muſculorum officium.

ADMINIſtratio.

Porrò ut muſculos hos commodè aggrediaris, reliqua cadaueris pars, quæ adhuc ex quadrageſimo Capite ſupereſt, reſumetur: ac diſtentis quàm maximè poſsis femoribus, orbicularem ſectionem in ani ambitu duces, qua cutem ad adipem uſq; (quem hic habes copioſiſsimum, maximeq; humidum) diuidas. Deinde longam ſectionẽ per ſuturam, in penis inferiori ſede ac ſcorto conſpicuam, in cute per perinæum (quod interfemineum alij uocant) molieris, quæ ad anteriorem uſq; orbicularis lineæ ſedem pertingat. Poſtmodum cutem hamulis aut digitis eleuatam, hinc inde à ſubditis organis nouacula diuelles: & muſculos, qui ſeſe abſecta cute offerunt, paruo cultello à ſuis exortibus liberatos, ad inſertionẽ uſq; perduces, non per tranſennam ſingulos ſeorſum expendens, cùm calculorum eruendorum gratia, tum fiſtularum ulcerumq; nomine, hac ſede non infrequenter homines infeſtantium. Deinde eo obſeruandi ſunt quoq; exactiùs, quo minus aliquid à Galeno de his proditum habemus. Quandoquidem locus, in quo illos in opere de Adminiſtrandis ſectionibus proſecutus eſt, unà cum quinq; & dimidio eius operis libris, incuria temporum intercidit, ſimul cum ipſius de Muſculis peculiari libro. Quantum uerò ex libris de Partium uſu augurari poſſumus, uidẽtur hoc Capite à me deſcripti [n] muſculi parum à Galeno fuiſſe animaduerſi, quum inibi nullos ad penem referat, quàm duos, ſecundùm [o] meatus urinarij longitudinem per totum penem digeſtos, & à me hactenus (quod lubens fateor) non repertos. Vt modò taceam, Galenum penis [p] corporum originem non rectè aſſecutũ eſſe, quum is unum duntaxat, idq; prorſus cauum, & nullo humore intus imbutum proponens corpus, illud ex ſuperioribus pubis oſsiũ ſedibus pronaſci [q] doceat: non expendens, penis præcipuam molem inferiùs multo, quàm humillima pubis oſsium [r] cõmiſſuræ conſiſtit ſedes, enaſci, penemq; mox [s] ad anum & per ſcorti regionem æquè craſſum corpulentumq; eſſe, atq; [t] ea parte, quæ à ſuperiori pubis oſsium ſede propẽdet, aut erigitur. adeò, ut quum penis origo Galenum latêret, neque is ſecus quàm Anatomes imperitus aliquis de illa ſenſerit, uerisimile ſit, ipſum quoq; eos non aggreſſum eſſe muſculos, qui peni non multo ultra ipſius initium exporriguntur.

Lib. 15 de Partium uſu.

DE CERVICIS VESICAE MVSCVLO.
Caput L.

HVIVS muſculi effigiem in uiris quarta figura tabulæ præcedenti Capiti præpoſitæ commonſtrat, N litera notatam: quemadmodum & uigeſimaſecunda & uigeſimatertia figuræ libri quinti, ad characterem ϛ. Muliebris uerò ueſicæ muſculum proponit uigeſimæquintæ libri quinti figuræ γ.

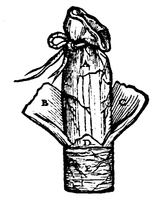
AD uirilis[a] ueſicæ finem, ubi in collum ceruicem'ue terminatur,[b] glandoſum quoddam corpus ipſi obnaſci, quintus liber declarabit.[c] Muſculus autem iam nobis propoſitus, inter glandoſum id corpus &[d] reflexum præcipuè conſiſtit, quem ueſicæ ceruix, poſteaquam modicè deſcendit, ſurſum ducta, ſub pubis oſſe primùm molitur. Muſculus enim totam hanc meatus ſedẽ ambit, orbicularis, & oblongi anuli, aut oblongi rotundiq́; meatus effigiem exprimens, ac fibris tranſuerſim circularibus intertextus, & ſuperiùs iuxta glandoſum corpus, quàm inferiùs, craſsior. In mulieribus uerò, quarum[e] ueſicæ[f] ceruici eiuſmodi corpus glandoſum non adnaſcitur,[g] muſculus totum meatũ ambit, qui à ueſicæ corpore in ſuperiorem ſedem colli uteri, non procul à pudendo[h] ſubingreditur. *Virilis ueſicæ muſculus.* *Muliebris.*

Muſculus iſte in mulieribus & uiris parem præſtat uſum, in hocq́; primariò à Natura cõditus eſt, ut meatui ueſicæ præficiatur, obſtaculo futurus, ne tranſuerſæ ueſicæ fibræ motu ſuo naturali urinã, quoties aut copia, aut praua qualitate illi moleſta eſſet, præter noſtram uoluntatem & impetum excernant, & quouis abdominis compreſſu, ualidaq́; ſpiritus retentione, illa mox profluat. Operæprecium enim fuit, egerendis ex corpore recrementis motus præeſſe uoluntarios. ſi caſu enim naturali duntaxat motui excremẽtorum propulſio committeretur, cõtinuò recrementa emanarent: quod non duntaxat fœdiſsimum eſſet, uerùm inſuper plurimis munijs, quæ tota uita obimus, inſignes noxas inferret. Quo minus igitur urina non noſtro arbitratu profluat, Natura meatui ueſicæ hunc muſculum circundedit, inſtarq́; fidi ianitoris præfecit, qui ſeſe colligere ac ſtringere poſſet, quum preſſam alioquin à ueſica, &[i] abdominis muſculis, &[k] ſepto tranſuerſo, urinam emittere nolumus: quiq́ue etiam cum communi muſculorum ratione ſeſe non contrahit, ſed media ſua (ut ſic dicam) habetur figura, preſſæ à ſuperioribus corporibus urinæ cedit, ſeq́ue extra figuram illam & habitum ab ea educi laxariq́ue patitur. Quum uerò ſupernarum partium ceſſat compreſsio, ipſa'ue urina uniuerſa effluxit, muſculus ſeſe colligens & conſtringens, quicquid ex urina reliquum meatui adhuc inhæret, protrudit. Relinquuntur autem tres quatuor'ue guttulæ, quæ emiſſa continuo fluxu, & patente prorſus meatu urina, promanare ſolent. Atque is urinæ, quæ meatui adhuc fortè inhæreret, aut ſenſim tantùm promanaret, compreſſus, alter præſentis muſculi uſus habetur. Quòd uerò ad excretionis promptitudinem uelocitatemq́ue quicquam (ut Galenus aſſerit) alioquin auxilietur, quodq́ue is præcipuus ipſius ſit uſus, ſatis aſſequi nequeo. Quanto enim magis remittitur, ſuamq́ue comprimendi uim impenſiùs laxat, ſeſeq́ue non ſecus ac quieſcentes, & ab alijs oppoſitis producti muſculi, educi dilatariq́ue permittit: tanto liberiorem reddit meatum, qui apertus & amplus, maiorem urinæ à ſuperioribus ſedibus preſſæ copiam tranſmittit, quàm ſi muſculus non prorſus laxatus, ſolutus'ue, nonnihil ſuas fibras, ad expulſionem fluente urina, intenderet: ac neſcio qua ratione per uniuerſum egerendi tempus, muſculorũ munere, quod cõtractione fit, fungeretur, meatum anguſtiorem neceſſariò reddens, fœlicioremq́; aut craſsiorem urinæ excretionem uitians: quicquid hîc tandem de urinæ acrimonia, prauaq́; qualitate, laxiorem alioquin & magis ſolutum muſculũ requirentibus, comminiſcemur. Cæterùm quòd ad urinæ retentionem, præter hunc muſculum, meatus longitudinem & circumactum cõducere Galenus atteſtatur, in uiris fortaſsis locum habebit. nam muliercularum[l] meatus breuis omnino eſt, rectaq́; deorſum pro- *Muſculi uſus.* *Lib. 15 de uſu partium.*

Problemate 22 ſectionis 10. ſum protenſus, nuſquam deflectitur, aut conuoluitur. Quod Ariſtotelem latuiſſe uidetur, quum fœminarum ueſicam, adeò in corporis alto repoſitam, non uerè arbitratur.

DE RECTI INTESTINI MVSCVLIS. Caput LI.

QVINQVAGESIMIPRIMI CAPITIS FIGVRA.

QVINQVAGESIMIPRIMI CAPITIS FIGURÆ, EIUSDEMQ; CHARACTERUM INDEX.

RECTI inteſtini hic delineatur portio, cum ſuis muſculis à corpore reſecta, quam aliàs ferè, dum reliqua eximimus inteſtina, in corpore adhuc relinquere ſolemus.

- A *Rectum inteſtinum, quod in libri quinti figuris euadet cōſpicuum, præſertim autem octaua figura, & uigeſima.*
- B, C *Duo muſculi, inteſtinum poſt egeſtionem ſurſum trahentes.*
- D *Muſculoſa ſubſtantia, penis radici adnata, in mulieribus porrò ad infimam pudendi partem commiſſa. Inſuper D ſedes notatur, à qua in penem muſculi duo pronaſcuntur.*
- E *Circularis muſculus, ne præter arbitrium excrementa deijciantur, præcauens.*

LAVDATA nunquam ſatis Natura,[a] recti inteſtini extremo muſculos largitur, qui in fæciū excretione protruſum recti inteſtini finem, alacriter ſurſum reuellūt: dein alium ipſi dedit muſculum, qui intempeſtiuam inuoluntariamq; excrementorum egeſtionē prohibet.[b] *Muſculi ſedem attollentes.* Muſculi itaq; ſedem ſurſum attrahentes, lati & tenues, neq; admodum carnoſi aut rubentes ſunt, uix ab aliquibus oſsibus originem ducentes. A' ligamētis enim ex pubis oſsibus, & coxendicis oſſe, & ſacro exortis, quæ huius regionis muſculis obducuntur, ipſaq; demum peritonæi infima ſede, utrinq; ſinguli enaſcuntur muſculi, qui deorſum protenſi, rectum inteſtinum amplexantur,[c] extimæ ipſius tunicæ inſerti. Præſentes muſculi, quum lati admodum ſint, & ſuis finibus totam inteſtini latitudinē ambiant, ipſorum[d] portio radici quoq; penis, mulieribus uerò uteri collo adnaſcitur. Quod nonnulli perpendentes, tres ſedem ſurſum agentes muſculos recenſuerunt. Vtcunq; uerò ſit, omnes horum muſculorū partes pari præficiuntur muneri, quo ſedem ilico ab excretione ſurſum alliciūt, qui deorſum pellebatur ui abdominis muſculorum, & ſepti tranſuerſi: auxiliantibus etiam ſubinde omnibus thoracem arctantibus, ſpiritumq; cōtinentibus muſculis. Cęterùm his qui anum ſurſum ducunt muſculis, nullus e regionè opponitur cōtrariæ functionis opifex, quēadmodum in omnibus ferè alijs partibus, muſculi equidem opponi conſueuerunt. Neq; oſcitanter hic Natura priuatim ab aliorum muſculorum conſtru-

ctione

a 5 fig. lib. 5 ab Y ad 22 fig. lib. 5 a C 22 r.
b B, C 8 fig. lib. 5 b, c.
c 9 fig. lib. 5 L.
d D.

ctione aberrauit: quum à muſculis octo abdominis, unà cum ſepto tranſuerſo, ſedes adeò interdum propellatur, ut ne à relatis quidem muſculis promptè queat retrahi. [e] Alius præterea muſculus extremũ recti inteſtini amplectitur, qui prædictis ſimiliter non admodum carneus, ſed mucore quodam oblitus exiſtit, fibras orbiculares tranſuerſas'ue adeptus, & elatiori ſede quàm inferiori craſsior, & quà cuti (ut labrorum [f] muſculi) permiſcetur, commune cum ipſa corpus efformans. Cohæret autem fibroſis nexibus [g] meatui ueſicæ in uiris, in mulieribus uerò [h] ceruicis uteri principio. quanquam etiam [i] duorum muſculorum, quibus in uiris principium porrigit, interuentu, peni committatur. Cæterùm poſteriori ſua regione, [k] quatuor ad oſsis ſacri finem locatis oſsiculis (quæ coccyx os nuncupauimus) adnaſcitur. Ex lateribus connectitur teretibus [l] ligamentis, à ſacro oſſe, in coxendicis os pronatis. Præſens muſculus non adeò atque medentium uulgus arbitratur, breuis eſt: ſed longus, ſecundumq; magnum recti inteſtini longitudinis interuallum exporrectus uiſitur, mirè ſedem attollentiũ muſculorum inſertioni commixtus. Quod non perfunctoriè ab illis uenit perpendendũ, qui ſedis fiſtulas & excreſcentias ſubinde ſcindere uerentur, huius muſculi muneris abolẽdi metu. Licet enim muſculi portio aut ferro diuidatur, aut quauis alia occaſione diuulſa laceretur, tamen quum latior ſecundùm inteſtini longitudinẽ ſit, eius uſus non ita promptè, atque uulgò arbitrantur, in eiuſmodi adminiſtrationibus deperditur. Muſculus iſte circulatim inteſtinum ambiens, quum in media ſua figura, ac ueluti quiete conſiſtit, inteſtini recti finem ita collectum, in ſeq; cõcidentem ſeruat, ut excrementa ſuo duntaxat pondere defluentia, & non magnũ conatum ad excretionem molientia, haudquaquam tranſmittat: dein ſi quando illa ab inteſtinis, aut abdominis etiam [m] muſculis, & [n] ſepto tranſuerſo cõprimuntur, uimq; ad egreſſum tentant, muſculus propria functione ſua, extra mediam figuram & habitum ita colligitur, cõſtringiturq;, ut non uoluntariã excrementorum eductionem concinnè prohibeat. Quæ ſi fortè eſt tempeſtiua, muſculumq; proprio munere fungi noluerimus, is extra mediam figuram ſic ſeſe exeuntium ui laxari educiq; permittit, ut excremẽtis egreſſus pateat: poſt quem muſculus denuò cum cute, inteſtiniq; ſubſtãtia, in mediam redit figuram, ceruicis ueſicæ [o] muſculo, ut imagine, ſubſtantia & conformatione, ita quoq; functione reſpondens, ſeduliſque ianitoris uices gerens, & perinde ac ille σφιγκτὴρ Græcis, Latinis autem conſtrictor & anulus nuncupatus. *Muſculus orbiculatim inteſtino obductus.*

COLLI VESICAE ET ANI MVSCVlorum adminiſtratio. Caput LII.

COLLI ueſicæ & ani muſculorum adminiſtratio, ab ipſa ueſica inchoabitur: [a] hanc enim à peritonæo, quà internæ pubis oſsis regioni obtenditur, cultello aut nouacula liberare adeò conuenit, ut ipſa non amplius aliqua ſua ſede peritonæo ſit continua. Deinde penem à pubis oſsibus dirimere oportet: quod, ubi inuicem hæc cõmittuntur, mediocri negocio perficies, quum nerueis duntaxat & fibroſis nexibus penis ibidem hęreat. At ubi inuicem oſſa remouentur, peniſq; corpora [b] initium ducunt, acutiori cultello horum corporũ initia proximè ab exortu ſunt abradẽda, ut penis ab oſsibus liber pendeat. Mox cultro aliquo pubis oſſa inuicem dirimes, ſectione per ipſorum [c] cartilaginem ducta. quam ſanè leuiori opera, quàm plerique autumant, perfeceris, ſi modò oſsium medium ad *In uiris adminiſtratio.*

M amuſsim

amuſsim tetigeris. Hæc ſectio, quoniam prius femora in penis muſculorum adminiſtratione erant diſtenſa, ilico ut inuicem oſſa abſcedant, occaſio erit. [d] Quo uerò remotiùs oſſa diſiungas, uehementiùs quoq; adhuc femora abducenda ſunt. quod feceris longè commodiſsimè, ſi uno cadaueris crure à menſa pendente, & reliquo adhuc illi incumbente, os ſacrum in menſæ latus acutum'ue collocaueris, & deinde utrinque femoribus & ilium oſsibus reflexis, oſſa pubis, quantum lubet, diduxeris. Nunc ueſica uniuerſa cum pene in conſpectu adeò iacet, ut etiam [e] muſculũ ueſicæ collo obductũ, promptè animaduerſurus ſis. Vt autem ſedis [f] muſculos pariter intuearis, cultello ſenſim ueſica ſimul cum ipſius ceruice à recto inteſtino tranſuerſis ſectionibus ſeparãda eſt. In quo opere ſanguinem, ſi is ex uenis & arterijs profluxerit, ſpongia ſedulò elues. Vix enim (niſi fortaſsis admodum operoſe omnia uaſa uinculis ita intercipere poſsis) fiet, quin inter diſſecandũ, uas aliquod, aut caſu punctim ictum, aut tranſuerſim neceſſariò inciſum, ſanguinem profundat. Ablata igitur ueſica, & connexu recti inteſtini muſculorum ad penis radicem, & ad muſculum ueſicæ propẽſo, ipſius inteſtini muſculos aggredieris: qui ſanè citra operoſam ſectionem ſunt ſummè conſpicui, ſi modò diligenter ab ipſis ſanguinem, qui hîc ſolet eſſe moleſtiſsimus, abſterſeris. *In mulieribus.* Hæc adminiſtratio propemodum & mulieri communis eſſe poterit. ut enim ueſicæ ceruicis [g] muſculus in ipſa uideatur, ueſica ſimiliter ac in uiris, eſt à peritonęo & pubis oſsibus liberanda: ut diuiſis dein diductisq; pubis oſsibus, in propatulo ſit muliebris ueſicæ collum, quod ſuo circulari muſculo potiſsimùm conformatur. Recto autem inteſtino peculiares muſculi, execto utero, erunt perinde ac in uiris examinandi. Operæprecium nunc foret, ualidiùs adhuc pubis oſsibus diremptis, cultro aliquo acutiori ligamentum, ſacrum os ilium oſsi cõnectens, in ſiniſtro latere diuidere, ut utrunq; crus cum oſſe, quod ſacro cõmittitur, ſeorſum tractari poſſit, dextroq́; cruri ſacrum adhuc hæreat, aut [h] ſiniſtro, prout nimirum muſculos, qui adhuc reliqui ſunt, in dextro aut ſiniſtro crure aggredi uiſum erit.

[illegible right-margin notes d–h]

DE MVSCVLIS TIBIAM MOVENtibus. Caput LIII.

PROXIMVM quidem nunc erat, femur mouentes muſculos deſcribere, ſi demum explicatis antea muſculis, ſitu uiciniores aggredi inſtitutũ fuiſſet: uerùm quando ſectionis potius, quàm uicinię ſeriem ſequi propoſitum eſt, ante muſculos femoris motuũ opifices, tibiæ motores in præſentia ueniunt pertractãdi. nam quouſq; hos aſſeruas integros, commodè illos adminiſtrare nequis. Cæterùm quo tibiam mouentes muſculi inſigniores & proceriores, magisq́; conſpicui ſunt, eo etiam minus Galeni ſentẽtiæ paſsim aſſentiri queo, quamuis interim etiam non omni ex parte is ſibi conſentiat. Haud procul enim à calce tertij de Vſu partium, tibiæ motuum opifices muſculos recenſens, eos hac breui oratione

Galeni in lib. 3 de Vſu part. de tibiam mouentibus muſculis ſententia.

» nouem enumerat. Tres, qui anteriorẽ femoris ſedem occupant, atq; omnium
» huius loci muſculorum maximi ſunt, rectà ad genu feruntur: horum quidem
» unus implantatur patellæ carnoſa apprehenſione: duo autem reliqui unum
» maximum procreant tendinem, qui lateſcens, implantatur toti patellæ, ſtrin-
» gens eam exquiſitè, & continens cum ſubiectis. Deinde autem præteruectus
» articulum, anterioribus tibiæ partibus inſeritur, eam, ſi iubeatur, exten-
» dens, unà cum toto ipſius genu articulo. Alij uerò duo muſculi, utraque

[illegible right-margin note]

prædi-

prædictorum parte, hic quidem externus, ille autem internus, in tibiæ lateri- «
bus inſeruntur, ambo obliqui motus opifices. Qui namq; internus eſt, crus in- «
trò adducit, alter autem extrorſum abducit. Enaſcitur autem ille quidem ex «
commiſſura oſsium pubis, hic uerò ab extremis partibus oſsis coxendicis: opti «
mè enim ſic utriq; crus ad motus obliquos abducturi erant. In medio autē in- «
ter hos ſpacio, aliæ tres ſunt muſculorū explantationes, paruis motibus ipſum «
genu mouētes. Flectit enim genu, & ad interiora adducit tibiā, is qui eſt conti- «
nuus interioribus: abducit autem extrorſum ſimul flectēdo, uelut inuoluens «
eam, is qui tangit externos. Reliquus, qui & medius omnium eſt, in femoris ca «
put internum inſertus, flectit quidē totum quoq; femur, cum eo autem ſimul «
& totam tibiam euellit, immittēs ſe eis quæ articulum ambiunt [ligamentis] «
uſq; ad [a] alterum maximorum muſculorum, qui in tibia reponuntur, ut ſimul «
quoq; tibiam ipſam totam trahat. Reliquus uerò nouem muſculorum articu- «
lum genu mouentium, gracilis & longus, ex ilium oſſe enatus, tibiam ſurſum «
extendit, in ea potiſsimùm figura crus totū ſtatuens, in qua mollientes, ac ſubi- «
gentes, pedem ad inguina alterius cruris ſurſum ducimus. Poſt hęc uerba Gale «
nus, Naturā in horum muſculorum cōſtructione laudaturus, proculdubio in
primis exemplaribus ſubiunxerat, Mirificè & hîc Naturam omnia prouidiſſe: «
& quæ reliquo contextu ſubſequūtur. At eum [b] muſculum, quem in poplite la
titare innuit, temporis ſucceſſu, & in reſectione ſimiarū peritior, cognoſcens,
hæc quoq; ſuo, quod ad nos demanauit, exemplari interiecit: Præter autē hos «
omnes, eſt paruus muſculus in poplite, genu quoq; flectens. ut ſimul omnes ab «
ipſo hac ſerie enarrati, numero decem cenſeantur. Hæc ſanè ipſius oratio cla-
riſsima eſt, ex qua quiuis etiam citra inſpectionē, cuiuſmodi enarrat muſculos,
imaginatione ſibi pulchrè cōfingit: at quàm ſit ueritati cōſona, partim ab ipſo
in ſecundo de Adminiſtrandis ſectionibus, partim uerò ex ipſa inſpectione di-
ſcito. Verùm quando ipſius orationis ſeries in ſecundo de Adminiſtrandis ſe-
ctionibus longior eſt, quàm ut tota hîc deſcribi debeat, ego femoris muſculos
eo ordine, quo ibidem recēſentur, enarraturus ſum, Galeni ſententiā poſt mu-
ſculi cuiuſq; deſcriptionē continuò ferè ſubijciens, ac pariter addens, quotum
in præſcripta ex libris de Partium uſu oratione unumquemq; enumerauerit.

Galeni in 2 de Admin. sect. ſententia cum uera muſculorum deſcriptione enarratur.

Priuſquā uerò muſculos aggrediar, id ſummo ſtudio abs te contendo, ut quot
motibus tibiam agas, accuratè examines. Galenus enim in libris de Vſu partiū,
ut pręcedens atteſtatur oratio, tibiam extendi ſimpliciter dixit: non adiungēs,
eam magis aut introrſum, aut extrorſum, aut prorſus in medium rectà extēdi.
At flexionem uidetur triplicem enumerare: unam, qua tibiam retrorſum, ſeu
in poſteriora ſurſum uerſus exteriora duci innuit: alterā, qua introrſum illam
ſurſum tractam agi dicit: tertiam, qua tibiam in neutrū latus inclinantē, rectà
flectimus. quanquam tertiū hunc ductum duntaxat flexionis nomine, & præ
cipuè in ſecūdo de Adminiſtrādis ſectionibus donare uideatur. Deinde in pre-
ſcripta ipſius oratione, ſecus atq; in libris de Adminiſtrādis ſectionibus, tibiam
in latera moueri affirmat, quum unum muſculū hanc extrorſum abducere, al
terum introrſum adducere ſcribit. Verùm tamen in ambobus libris, tibię mo
tum aſsignat, quo hæc ſurſum obliquè, uelut ad alterius cruris femur ducitur:
& quo tibiam agi ab illis conſpicimus, qui pedibus coria in ligneis ſtratis emol-
liunt, aut quum piſtores maſſam apud pleraſq; nationes calcant. Hos motus o-
mnes ita Galenus enarrat, ut proprios prorſus tibiæ illos eſſe arbitretur, ipſiſq;
peculiares muſculos aſsignet: quum interim tibia, quieſcente femore, rectiſsi-

Tibiæ motus.

ma flexione & extenſione ſolum agatur. Si enim tibia cum pede in latus digna animaduerſione ducitur, id ſanè femoris fit beneficio. Neq; eſt quòd huic paradoxo corroborando prolixiùs inſiſtam, quum ipſe iam admonitus, luce clariùs animaduertas, tuam tibiam, immoto prorſus femore, duntaxat rectiſsimo tramite flecti, extendiq́;. Quanquam quum motus hos, adhibitis etiam nudis oſsibus, examinas, non perfunctoriè animus femoris motibus adhibendus ſit. niſi enim gnauiter attẽderis, te inſcio femoris caput in coxẽdicis oſſe ſitum mutabit, moxq́; alia tibiæ flexio extenſioq́;, quàm prius, apparebit. Cæterùm

Primus tibiam mouentium. iam tempeſtiuum fuerit, muſculos ipſos aggredi: quorum [c] primus acuto exortu [d] principium, è neruea ſubſtantia & modica carne cõmixtum ducit, ab [e] anteriori oſsis ilium ſpinæ ſede, ſeu ab ilium oſsis appendicis anteriori extremo. Hic muſculus non procul ab origine totus carneus euadit, & modicè dilateſcens, gracilis permanet: eius tamẽ latitudo, ipſius craſsitiem ſpiſsitudinem'ue duplo (ut ſic dicam) ſuperat. muſculusq́; hac forma deorſum obliquè uerſus interiora ſenſim adeò prorepit, ut internũ femoris latus iuxta medium longitudinis femoris exquiſitè occupet: hinc adhuc magis in interiora retrorſum paulatim procedens, e regionè [f] interni femoris capitis iuxta genu tandẽ conſiſtit: ad quod ueluti obliquo ductu reflexus, & [g] anguſtior excarnisq́; redditus, antrorſum deſcendit, tendinem educens, qui non latus, ſed ad amuſsim (quicquid Galenus, ſuis fidens ſimijs, aſſerat) teres eſt, tibiȩ oſsi ad internũ latus acutæ ſuæ [h] lineæ, ſecundùm ipſius longitudinẽ exporrectæ, [i] inſertus. *Lib. 2 de Adminiſt. ſect.* Hunc muſculum Galenus in ſecundo de Adminiſt. ſectionibus primũ enumerat, in prȩſcripta autem oratione nonum. & utrobiq; huius muſculi beneficio tibiã ſurſum ad alterius cruris inguina, aut ad femur allici arbitratur: qui motus nõ huius ſolum muſculi opera, uerùm femur mouentium & tibiæ muſculorũ auxilio unà perficitur. Tibia namq; ſuis muſculis flexa, & femore deinde ſuorum muſculorum ope ſurſum in anteriora flexo, & ſimul extrorſum ualidiſsimè circumacto, motus ille ſuccedit. Niſi enim flexa prius tibia, dictum iam femoris motum ſequeretur, eiuſmodi motu tibia nequaquam alterius cruris femori aut tibiæ obduceretur.

Secundus. [k] Secũdus muſculus amplo & prorſus nerueo [l] principio ex pubis oſſe enaſcitur. Vbi enim pubis oſſa inuicem [m] cartilagine committuntur, per commiſſuræ longitudinem duo ſibi contigua oriuntur muſculorum principia: quorum alterum ad dextrum crus, alterum uerò ad ſiniſtrum defertur, ſecundum hunc muſculum cõſtituens. Tanta itaq; huius muſculi principij eſt amplitudo, quanta ferè pubis oſsium cõmiſſuræ eſt longitudo. Principium hoc non procul ab origine ſtrictius, ſed craſsius, carnoſumq́; prorſus ita efficitur, ut eius latitudini craſsities uix cedat, & muſculus paulo minus toto teres euadat: qui deorſum per femoris interiora deſcendens, ſenſim gracilior efficitur, ut iam internum femoris caput non procul à genu articulo contingens, in exactum teretemq́; [n] tendinem finiat, eadem ſede, qua primi muſculi tendo, tibiæ innatum: ſed tanto interiùs, ſeu poſteriùs, quanta primi muſculi tendinis eſt craſsities. Hic muſculus in parum obeſis mulieribus, ſi quando femora diducunt, rigidum quoddam & durum ligamentum, ſeu neruus, aut tale quid eſſe apparet, eo quòd excarnis quodammodo in illis muſculus nerueam ſubſtantiam duntaxat habeat, nulloq́; obtegatur adipe. Præſentis muſculi beneficio Galenus in præſcripta oratione, tibiam ad internum latus duci atteſtatur, illum in ſerie quintum enumerans. In ſecundo autem de Adminiſtrãdis ſectionibus, tibiam elatiùs & interiùs muſculi huius auxilio attolli

prodidit.

prodidit. hoc eſt (ſi modò rectè ipſius ſententiam aſſequor) muſculum hunc tibiam uerſus interiora maximè inclinantẽ flectere. quod enim attollere ipſe dixit, mihi flexum inſinuat. Perficeres autem eiuſmodi motũ, ſi erecto prius corpore, dextram tibiam ſiniſtro popliti, aut flexuræ genu nonnihil tranſuerſim ſubijceres: qui motus nuper dicto, ac quem Galenus primo muſculo tribuebat, tanto minus reſpondet, quo femur in exteriora minus eſt circumuerſum: adeò ut & præſens motus, flexa tibia, & femore in anteriora ſubleuato, extrorſumq́; ſimul circumacto, fieri debeat, quod ſanè à Galeno haud perfunctoriè obſeruandum fuerat. [o] Tertius, cum alijs ut minimùm tribus muſculis, *Tertius.* ex infima coxendicis oſsis ſede enaſcitur. Ab eius namq; oſsis[p] appendice (quæ nobis ſtantibus, in eius oſsis infima ſede: in ſimijs uerò & canibus, quum anterioribus innituntur pedibus, in extima, & maximè poſtica habetur) ordinata ſerie, multorum muſculorum capita principium ducunt, quorum tertius hic muſculus omnium[q] poſtremum obtinet. Ab elatiori enim, & maximè poſteriori eius appendicis[r] ſede, nerueum gracileq́; principiũ educitur: quod deorſum deſcendens, aliquantulum ſub origine carneum fit, teretem quodãmodo conſtituens muſculum, ſuo principio iam longè craſsiorem. Hic deorſum per femoris poſteriora prorepit, aliquantulum obliquè tantiſper ductus, donec ad poſteriorem ſedem interni femoris capitis propter genu pertingat.[s] Ibidem enim extenuatus, & in teretẽ quoque (non uerò, ut Galenus docet, ac in ſimijs *Lib. 2 de Administ. sect.* ferè occurrit, latum) degenerans[t] tendinem, in tibiæ anteriora reflectitur, eadem regione, qua nuper commemorati, inſertionem tentans. Sed eius muſculi tendo hoc ſibi priuatim uendicat, quòd anteriori tibię ſedi ad internũ acutæ illius lineæ latus hærens, ad medium uſq; longitudinis tibiæ properet, alijs tendinibus tibię inſertis, haud æquè deſcendẽtibus. Galenus nulli muſculo tibiam mouenti, adeò obliquum adſignat ductum, atq; huic tertio, non animaduertens, primum[u] muſculum longè obliquiùs duci, quum is ſcilicet ab ilium oſſe antrorſum, & hinc in interiora femoris ad poſteriora uſq; propemodũ deſcendat, & inde rurſus obliquo ductu in priora tibiæ feratur. Deinde[x] muſculus, qui ordine quartus erit, obliquior tertio uiſitur. illũ namq;, ſimiliter atq; hunc à coxẽdicis oſſe pronatũ, in anteriora tibiæ, ſecundùm femoris externũ caput, prorepere audies. Vnde etiam tanto obliquiorẽ ipſo tertio quartus iſte ſitum nanciſcitur, quanto coxẽdicis oſsis ſedes, unde uterq; principium ſumit, femoris interiora magis ſpectat. Tertius muſculus, in præſcripta Galeni oratione ſextus eſt, quem inibi inquit tibiam in internum latus inclinantem flectere. In libris uerò de Adminiſtrandis ſectionibus, ut obliquiſsimum illi ductum aſsignat, ita quoque obliquiſsimi motus ipſum autorem ſtatuit. Neceſſe enim (inquit) eſt, tibiam hac tractam anſa, retrorſum ſurſumq́; ferri, & hac in orbem conuolui. Atq; hunc quidem motum obimus, at non quieſcente femore: neceſſe enim eſt, hoc motu tibiã flecti, & femur extrorſum non leuiter circumuerti. [y] Quartus muſculus non æquè latum principium, atq; tertius, ex coxen- *Quartus.* dicis oſsis[z] appendice ducit. Huius enim[a] principium gracilius eſt, ſed ſpiſſum tamen. Deinde ad tertij muſculi[b] externũ latus, nonnihil ſub ipſo occultatum enaſcitur. Veritati enim parũ conſentit, quod à Galeno in quinti muſculi enar- *Lib. 2 de Administ. sect.* ratione, de capitibus à coxendicis oſsis appendice principium ducentibus aſſeritur, quum quatuor capitum, ab illo oſſe originem ducentium, quarti huius muſculi extimum eſſe, & deinde tertij muſculi caput ſuccedere ſcribit. Cæterùm principium quarti muſculi paulo ſub exortu primùm efficitur carneum, exacti muſculi formam multo quàm tertij craſsiorem referẽs, ac per femoris

 poste-

poſteriora ſenſim deorſum uerſus exteriora deſcendens. Quum uerò muſculus medium lõgitudinis femoris ſuperauit, tenuior redditur, & externa ſui ſede nerueus admodum, quaſi tendinem educturus, apparet. In interna autem ſede,[c] alia pars carnoſa, ex femore pronata, ipſi, ubi tendinem uidetur procreaturus, ita adnaſcitur, ac ſi alius hîc oriretur muſculus, qui quartum augeret: ſimulq́; ex ambobus unus efformaretur muſculus, qui denuò craſſeſcens, carnei cuiuſdam muſculi imaginẽ exprimit, & deorſum protenſus, exterioriq́; parte admodum neruoſus, inſigni tendine fibulæ implãtatur, ualidam inſertionem in[d] proceſſum ſuperioris appẽdicis illius pertinaciter molitus. Huius enim tendinis occaſione, fibula acutũ huiuſmodi proceſſum, quà tibiæ coarctatur, exerit. Quinetiam femoris externũ caput, in externo ipſius latere oblongum[e] ſinum gerit, tendinis huius occaſione, ut aptè ac tutò ueheretur, priuatim exculptum, læuiq; & lubrico ligamento incruſtatum. Cæterùm ſiue quartum hunc muſculum unius loco, aut duorum enumeres, nihil intereſt: quanquam Galeni gratia, ne ordinẽ perturbes, unicũ opportuniùs ſtatues. Is enim, quum hunc muſculum in homine non uiderit, unicum duntaxat ipſum recẽſet, utq́; in caudatis ſimijs illum ego reperi, deſcribit. In ſimijs enim nulla à femoris oſſe enaſcens portio, quarto muſculo admiſcetur: ſed is unicus eſt, admodum inſignis & latus. unde etiam Galenus illum perpetuò latum, in libris de Adminiſtrandis ſectionibus appellat. Hunc muſculũ præſcriptæ ex tertio de Partium uſu orationis, ſeptimum collocabimus, quo Galenus aſſerit tibiam extrorſum ſimul cum flexione abduci, & quodammodo inuolui. In ſecundo autem de Adminiſtrandis ſectionibus, totam tibiam huius ope ſimplici motu in externam partem agi atteſtatur, eorum quæ in libris de Vſu partiũ tradiderat, oblitus, & proculdubio huius muſculi naturam exactiſsimè, propter curſorem illum, cui hunc in certamine auulſum putauit, cognoſcens. Veriſimile enim eſt, Galenum illo curſoris (cui alij tibiam flectentes adhuc famulabãtur) ſymptomate allectum, ſedulò huius muſculi naturam in ſimijs perpendiſſe, atq; tunc (ut ſanè debuiſſet in omnibus) didiciſſe, hunc ſimplici, quod ad genu articulum attinet, motui à Natura fuiſſe præfectum, & flexionem in neutrum latus inclinantem moliri, utcunq; etiam obliquo ductu quartus hic muſculus ad tibiam prorepat: quem ſanè oſsium ſitus compoſitioniſq́; ratione, & femoris formæ gratia, potius quàm ut non recto præeſſet motui, obtinet. Verùm interim ego Galeni ſermonem, quo in exteriora tibiam ſimplici motu hoc quarto muſculo duci ſcribit, ita interpretor, ac ſi per exteriora, poſteriora intellexiſſet, itaq́; flexionem, non uerò in externũ latus ductum innueret. Aliàs enim Galeni ſententia à ueritate nimium declinaret: quum tibiam in externũ latus, idq́; ſimplici motu, neutiquã agi, certo certius ſit. [f] Quintus muſculus etiam[g] à coxendicis oſsis appendice pronaſcitur, initium ducens inter[h] capita tertij & quarti muſculorum tibiam mouentium, &[i] caput eius muſculi, quem femur agentium quintum enumerabimus, cuiq́; quartum caput eorũ quibus coxendicis oſsis appendix initium præbet, aſſcribemus: uti huic quinto tibiæ motibus præfectorum muſculo, tertium[k] caput meritò tribuimus, quod prorſus nerueum eſt, & non niſi longè ſub exortu carneum euadit, craſſeſcitq́;, hoc ſibi præ cæteris corporis muſculis rarum & peculiare uendicans. Nullus namq; alius tam longo ab ipſius principio ductu nerueus uiſitur, præterquàm quòd in poſteriori ſua ſede, etiam ultra medium longitudinis femoris, impenſe liuidus appareat,[l] ſinumq́; ſibi elegãter & cõcinnè inſculptum habeat, ſecundùm longitudinem muſculi teretem, cui anterior[m] tertij tibiam mouentiũ muſculi

Lib. 2 de Adminiſt. ſect.

Quintus tibiã mouentium.

pars

pars ita pulchrè innititur,ut prorſus exiſtimem,tertium muſculum cum quin
to,unius muſculi uice à multis Anatomicis ablatum diſſectumq́; fuiſſe. Vt ue-
rò tertius muſculus,mox ab exortu craſſus,carneusq́;, & teres deniq; efficitur,
ac longè ſupra genu articulū extenuatur,in tendinemq́; ceſſat: ita contrà quin
tus muſculus, ut ſuperiori ſede diu nerueus permanet, ſic humiliori ſede craſ-
ſeſcit,ac ueluti carneus & teres cōſpicitur, ad poſteriorem primùm regionem
[n] interioris capitis femoris, iuxta genu,tendinem[o] producēs teretem,qui ad id
femoris caput cum tertij muſculi tendine reflexus,interiori lateri anterioris ti
biæ oſsis ſedis inſertatur,non adeò in tibiam deſcendens,uel etiam antrorſum
prorepens, ac trium primorum tibiam mouentium muſculorum tendines,
quos hac in ſede inſertionem[p] moliri ſcripſimus. Quanquam uerò quinti mu
ſculi tendo non æquè demiſſam inſertionē,atq; nuper dicti tentet,non tamen
interno femoris capiti,iuxta[q] initium muſculi inſeritur,quem pedem mouen
tium primum enumeraturi, ab interno illo femoris capite principiū ducere
teſtabimur. Et quemadmodum quinti muſculi tendo in illud femoris caput
non implantatur, ita neq; tibiam femori committentibus[r] ligamentis præci-
puo nexu firmatur,aut inſeritur. Quod ſanè haud oſcitanter Galeni gratia eſt *Galeni de quinto muſculo ſententia.*
obſeruandum,qui quinto ſuo muſculo,in ſecundo de Adminiſtrandis ſectio-
nibus libro, in femoris caput & articuli genu ligamēta inſertionem tribuit,&
miris modis de huius muſculi officio & munere ſolicitus, ſibi parum conſtat.
Primò enim ait, quinto loco enumeratum ab ipſo muſculum, tibiam ſenſim
in exteriora circumuertere, ac motu tertij muſculi fungi, quamuis non æquè
magno. Secundò autem inquit,ſi hunc muſculum ad caput ſuum tendas,cum
femore etiam tibia retrorſum introrſumq́; ferri uidetur. Tertiò uerò ſcribit,
ſe propemodum dicturum, quintum ipſi enarratum muſculum, tibiæ flexus
ſolum autorē exiſtere: addens, ipſum non magis tibiam flectere, quàm ad in-
ternam regionem abducere uideatur. Quartò addit,hunc muſculum leuiter
& obſcurè quodāmodo genu articulum mouere,aut flectere,ac[s] alium quen-
dam in poplitis articulo latenter repoſitū eſſe, qui uel ſolus ipſum flectere po-
teſt,uel maxima potentia præditus eſt: eum ſubaudiens muſculum,quem nos
in poplite latitantem ferè nuncupamus, quemq́; priuato Capite poſt nouem
tibiam mouentium muſculorū hiſtoriam deſcribemus,cuiq́; Galenus digniſsi
mum munus,quòd primus illum obſeruauerit,immeritò aſſcribit. Ad hæc,in
ſecundo de Adminiſtrandis ſectionibus libro, Galenus ueteres (qui[t] quintum
noſtrum muſculū,ſimul cum tertio fortaſsis,cum ita mutuò hæreāt, unumq́;
quaſi muſculum efformare uideantur,unius muſculi loco,inter diſſecandum
unà abſtulerunt) non ſemel irridet,quòd quendam femur mouentem muſcu
lum,tibiam flectere ſcripſerint: illum inſinuans[u] muſculum,qui omnium cor
poris muſculorum craſsiſsimus eſt,& femur mouentiū quintus mihi,perinde
ac Galeno in libris de Vſu partium, enumerabitur: qui eundē in libris de Ad- *Lib. 15.*
miniſtrandis ſectionibus, femur mouentium primum recenſet, & in tibiam
non pertinere admodum uerè aſſerit. Vnde etiam miror, quî tertium de Vſu
partium librum in præſcripta oratione tum non reſtituerit, quum in poplite
latitantis[x] muſculi, poſt libros iam indubiè prius editos, mentionem fecit. In
præſcripta enim oratione,octaui muſculi loco, non ſecus quàm Veteres facti-
taſſe innuit,unum enarrat,quem ego prorſus arbitror eſſe,poſteriorem quin-
ti femur mouentium muſculi[y] portionem, ſuo tendine in internum femoris
caput inſertam, iuxta initium primi pedem mouentium muſculi. quanquam
interim illi eius quinti femur mouentiū muſculi portioni cum tibiæ motibus

 nihil

nihil prorſus ſit commune: uti[z] quintus tibiam mouentium muſculus mihi enarratus, ſolius tibiæ flexioni, non uerò femoris motibus, famulatur. Ac proinde ſi quando (ne hîc in Galeni ſententijs recenſendis nimius ſim) humani corporis fabricæ cognitioné adeptus eris, unà mecum promptè iudicabis, ex ſedula diſſectione Galenum potius poſſe intelligi, quàm ex ipſius libris adeò diſſonis, illã poſſe ad amuſsim & uerè diſci. At nunc deinceps reliquos tibiam mouentes aggrediamur, Galeni communis præceptoris, & Anatomes profeſſorum facilè principis autoritate ob oculos ſemper poſita.

Sextus. [a] Sextus itaque muſculus (quem primo loco, niſi Galeni habita fuiſſet ratio, deſcripſiſſem) eo accuratiùs uenit inſpiciẽdus, quo rariorem inter reliquos muſculos naturam adipiſcitur. A' latere enim externo primi[b] muſculi, ab ilium oſsis ſpina enaſcitur, intus acutum carneumq́;[c] caput obtinens, quod muris lacertæ'ue modo lateſcens, deorſum ad regionem coxendicis articuli fertur, ubi rurſus caput id ſeu muſculus anguſtior redditur, & priuſquam magnum exterioremq́; femoris[d] proceſſum perreptet, non[e] amplius carneus cõſpicitur. adeò ut ſextus muſculus aliud nihil tandem ſit, quàm longiſsima & latiſsima membrana, tendinis naturam referẽs, cui nunc deſcripta & carnei exactiq; muſculi formam repræſentans pars innaſcitur. Statim enim ab initio in exteriori parte, inſtar latæ membranæ in conſpectum uenit, aliquouſq; coxendicis articulum amplexantibus muſculis obductæ. Quum uerò membrana magnũ femoris proceſſum ſuperauit, totam anteriorem femur amplexantiũ muſculorum ſedem, deinde & poſteriorem & exteriorem cutis quaſi modo tantiſper integit, quouſq; ad genu articulum deſcẽdat: quem ubi ſimiliter quoq; membrana obuoluit, ipſa in anteriorem tibiæ ſedem & externum illius latus inſeritur. Cæterùm huius membranæ, ſeu tendinis, utcunq; appellare lubeat, non eadem undiq; eſt craſſities. Tota namq; pars, quæ anteriori femoris ſedi, & poſteriori obducitur, tenuiſsima eſt: atq; hæc tanto tenuior conſpicitur, quanto interiorem femoris regionem uiciniùs accedit. Ea uerò membranæ pars, quæ externo femoris lateri exporrigitur, ualida craſſaq́; eſt, & accuratè lati tendinis ſpeciem exprimit. Huius fibræ recto tramite, quouſq; anteriori tibiæ parti ad latus magis externum & ad fibulam inſerantur, decliues deſcendunt. Tendo autem hic ad inſertionis ſedem illis tendinibus commiſcetur, qui cum ipſo quoq; tibiam extendere dicentur. Præſens namq; muſculus extendentium numero uenit aſſcribendus. quanquam inſignem uſum femur ambientibus muſculis etiam præſtet, tranſuerſi cuiuſdam ligamenti ritu omnes quos amplectitur muſculos, in ſua ſede (ne aliquo ſcilicet permutentur) continens. Atq; ita eius membranæ uices gerit, quam cubitum occupantibus muſculis circulatim obnaſci, prius inſinuauimus. Quàm uerò perfunctoriè Galenus hunc muſculum deſcribat, tria, quibus illum dignatur, uerba, in ſecundo de Adminiſtrandis ſectionibus oſtẽdunt. Arbitror enim hunc in libris de Vſu partiũ Galenum latuiſſe, quum in trium, quos ibidem recenſet, tibiam extendentium claſſem illum non repoſuerit, quumq́; quarti præſcriptæ orationis muſculi ortum ſermoni addiderit. Si enim ſimpliciter (ut de cæteris muſculis loquitur) quarti inſertioné & motum tantum expreſsiſſet, arbitratus fuiſſem, hunc[f] ſextum ab ipſo eius muſculi loco haberi, quem in externum latus tibiam abducere tradidit. Quod ſanè hic muſculus, ſi ſitũ ipſius ductumq́; ſpectes, præſtaret, modò tibia uel minimùm in latus ageretur. Verùm quum explicatiùs de quarto muſculo locutus, eius originem ſermoni addidit, liquidò Galenus commõſtrat, ſe ſextum hunc non proponere: quandoquidé hic non ab[g] appẽdice coxendicis oſsis, cum[h] tertio,

quarto

quarto & quinto nobis enarratis principium ducit: ut ipſe tamen innuebat, ab extima ſede oſsis coxēdicis abducentem muſculũ exoriri affirmans. adeò ſanè, ut fateri cogamur, hunc muſculũ Galeno in pręſcripta oratione incognitũ fuiſſe: & quemadmodũ falſos tibiæ motus ſibi effinxit, ita quoq; muſculum aliquem, ſua imaginatione excogitatum, nobis tradidiſſe. [i] Tres, qui adhuc enarrandi ſuperſunt, dilucidiùs fortaſsis recenſerentur, ſi quem Galenus poſtremũ numerat, nunc ſeptimi loco deſcriberemus: uerùm quum hoc Capite Galeni ordinem ſequi uiſum ſit, eos etiã qui adhuc reliqui ſunt, ſua ſerie aggrediamur. [k] Septimus itaq; neruea, lataq́; & ampla [l] origine ab externo femoris oſsis latere naſcitur, totam radicẽ magni femoris [m] proceſſus in orbẽ amplexus. Origo hęc ſtatim ab initio craſſa carnoſaq́; efficitur: & ilico à femoris oſſe abſcedẽs, illi inſternitur [n] muſculo, quem octauũ nominabimus. Is namq; aliqua ſui portione huic ſeptimo ſubtẽſus, in cauſa eſt, quo minùs ſeptimus tota femoris longitudine ipſius oſsi, quemadmodũ ipſe octauus, adnaſcatur. Septimus itaq; muſculus ſua amplitudine totum externũ femoris latus citra omnẽ, præterquã in exortu, ad os cõnexum amplectitur, magnã quoq; anterioris & poſterioris ſedis femoris partẽ occupans. Hic toto deſcẽſu carnoſus uiſitur, [o] paulo ſupra molã aut patellam in amplũ [p] tendinem deſinẽs, quem octaui muſculi & noni [q] tendinibus cõmixtum, ſimul cum illis patellã apprehendere, tandemq́; in anteriorẽ tibiæ ſedẽ inſeri audies. Quanquã etiam ſeptimi muſculi tendinis poſterior pars ualidè ſexti [r] muſculi permiſceatur tendini, qui huius ſeptimi externam ſedem præ cæteris femur occupãtibus muſculis integit. Poſteriori autem ſeptimi ſedi [s] quartus tibiam mouentiũ muſculus attenditur, quemadmodũ anteriori is qui [t] nonus omniũ futurus eſt. Quotus uerò ordine ſeptimus hic muſculus in præſcripta Galeni oratione habẽdus ſit, ubi & duos alios adhuc abſoluero, ipſe augurabere. [u] Octauus muſculus totam propemodũ femoris oſsis amplitudinem obcingit. In poſteriori enim duntaxat ſede, iuxta femoris lõgitudinis medium, nudam relinquit [x] lineã, cui maximus totius corporis [y] muſculus, ſeu femur mouentiũ quintus, inſeri docebitur. Dein ad radicẽ quoq; inferiorum femoris capitum, poſteriorẽ oſsis femoris [z] amplitudinẽ octauus hic muſculus non integit, cuius [a] principiũ à femoris oſsis ceruice nerueum exoritur: ſed ſenſim carne adauctum, à femoris quoq; magni proceſſus radice ipſius portio ita enaſcitur, ac ſi eius obliqui ductus gratia, duo principia obtinere nõ perperàm diceretur: ac unum quidem femoris ceruici, alterum uerò magno illius proceſſui ferendum eſſet acceptum. Vtcunq; ſit, muſculus obliqua hac & ampla origine enatus, deorſum deſcendit, femoris os, uti diximus, adeò ambiens, ut duo ipſius latera in poſteriori femoris regione paulo minus toto ſint cõtigua. Quo uerò magis deſcendit, craſsior ſemper carnoſiorq́; efficitur, quouſq; ad internum latus anterioris in femore regionis, quodãmodo in craſſum & admodum carneum [b] ſemicirculum propter patellam extuberet, ex quo latus ualidusq́; enatus tendo, [c] patellam, ſicuti paulo pòſt dicam, amplectitur. Hic muſculus tota ipſius longitudine è directo ſemper illius carnei ſemicirculi & ceruicis femoris carnoſior craſsiorq́; apparet, quàm quà [d] ſeptimo muſculo ſubſternitur: ſub illo enim tenuior euaſit, attamen carnoſus inibi quoque permanet. Quando itaq; ſecundùm femoris longitudinem in anterioris ipſius ſedis interno latere octauus muſculus proceriùs extuberat, & ſeptimi quoq; anterior pars è directo lateris exterioris eius ſedis femoris, quæ anterior eſt, exporrigitur, in medio anterioris femoris ſedis ſeptimus unà cum octauo [e] ſinum efformant impenſe liuidum, cui tota femoris longitudine muſculus innititur, quem

Septimus.

Octauus.

quem ordine nonum eſſe dicam,ſimulatq; octauum muſculum in Galeni oratione proculdubio primum eſſe addidero: quandoquidem adhuc quodammodo carnoſus,molæ ſeu patellæ inijcitur. [f] Nonus (cui Galenus exortus ſedem perperàm aſsignat) non ex femoris oſſe enaſcitur,uerùm ex iliũ oſsis[g] tuberculo,in anteriori ipſius regione, ſuper coxendicis oſsis acetabulum prominẽte. Ab hoc enim tuberculo nonus muſculus[h] principiũ nerueum acutumq; aſſumit,& deorſum rectà in femoris anteriora deſcendẽs,lacertæ murisq; formam adipiſcitur,carnea ſubſtantia auctus,& illi ſinui incumbens,quem ſeptimum muſculum cum octauo efformare nuper retulimus. Priuſquã uerò nonus medium longitudinis femoris deſcendendo ſuperarit,[i] arctior graciliorq; ſenſim efficitur,multoq; ſupra genu articulũ in[k] tendinem finit utcumq; amplum,ſed tenuem : qui rectà patellam accedens, in anteriori ipſius ſede denuò dilatatur,[l] tendinibus ſeptimi & octaui muſculi permixtus. Attamen hic tendo alijs non adeò ualidè,atq; ſeptimi & octaui muſculi tendines inuicem,connaſcitur. quandoquidem tranſuerſis, quæ nouacula ducũtur,ſectionibus,non admodum laceratus,à ſubditis tendinibus ad anteriorẽ uſq; tibiæ ſedem auelli poteſt. Vtcunq; ſit,ex tribus poſtremò enarratis muſculis,unus hîc tendo conflatur,cui patellæ corpus uniuerſum innaſcitur. Nihil enim patellæ ipſius tendine non obducitur,præter interiorẽ poſteriorem'ue ipſius ſuperficiem,quæ læui cartilagine incruſtata, ſinum inferiorum femoris capitum reſpicit, mutuoq; ingreſſu cum illo reſpondet. Quum uerò tendo iſte ad eum modum patellã amplexus,& poſteriori ipſius ſede,qua femoris oſsi non connaſcitur,multo duriuſculoque adipe, & mucoſo ac uiſcido humore imbutus, genu articulum tranſcendit,arctior & craſsior efficitur,ualidiſsimè in anteriorẽ tibiæ[m] ſedem,non procul ſub articulo,implãtatus. In caudatis uerò ſimijs non æquè arctatur,neq; etiam pariter craſſeſcit: ſed membraneus quodammodo,tibiæ inferiùs multo,quàm hominibus,inſeritur. Deinde illis quoq; ſimijs reliqui tendines in tibiam implantati,membranoſiores latioresq; quàm hominibus obtigerunt. Quod uel Galeni nomine expendendum eſt diligẽtiſsimè, qui omnes propemodum teretes tibiam mouentiũ muſculorum[n] tendines, ac ſi lati ampliq; eſſent,ut in ſimijs uiderat, deſcribit,ac aliorum ueluti Anatomicorum in hominum corporibus exercitatorum oſcitantiam prẹter meritum ſubnotat. Si igitur ſeptimum & nonum ſecundi & tertij loco in præſcripta ex tertio de Vſu partium oratione enumerari uoles,per me quidem licet: ſi modò neq; numero duntaxat nimium attentus, neq; libris plus æquo fidens, rem ipſam aggrediaris,aut alteri ſedulò adminiſtrãti aſtes. Quod non ſolùm in nouem enarratis tibiæ motoribus præſtabis, uerùm etiam in[o] muſculo ſub alijs in poplite recõdito,cuius naturã ſecundo ab hoc Capite ipſi dedicãdo ſum explicaturus.

Nonus.

Lib. 2 de Adminiſt. ſect. & aliter lib. 15 de Vſu partium.

Lib. 2 de Adminiſt. ſect.

TIBIAM MOVENTIVM MVSCVLORVM adminiſtratio. Caput LIIII.

SECTIONEM tibiam mouentium muſculorum in illo crure aggredieris, cui, dum pubis oſſa in ani muſculorum adminiſtratione ſeiungeres, ſacrum os adnexum ſiuiſti. Ab ilium igitur oſsis ſummo, ad medium uſq; tibiæ, longa ducetur ſectio, cutem,adipẽ, & carneam membranam diuidens: abſque omni enim arte cutis cum carnea membrana,laniorum artificio,ad medium uſq; longitudinis tibiæ auferẽda eſt. Mox ſecundùm femoris longitudinem in interna ipſius

parte

Septimi muſculi adminiſtratio.

parte obſeruabitur[a] ſexti muſculi membrana, ſeu tendo, quem cutis modo à ſubiectis liberare conuenit. Eius igitur parte, quæ anteriorem femoris ſedem ambit, ad externum femoris latus deducta, eam quoq;, quę poſteriorem femoris ſedem integit, ſimiliter uerſus externũ latus à ſubditis dirimere neceſſum eſt: quo manu tranſuerſim inter ipſius tendinẽ &[b] ſeptimum muſculũ interiecta, & ſurſum deorſumq́; mota, tendinis inſertionẽ, & ſui quoq; muſculi originem expendas. Vbi originis locum inueneris, nouacula aut cultello hanc ab ilium oſsis ſpina abſecabis: & illam digitis attollens, ad tibiã uſq; totum muſculum auelles, accuratè tendinis iſtius ampliſsimi naturã, & carnoſam huius muſculi partem inſpiciens, & muſculum à ſua inſertione pendentem relinquens, quo poſtea ipſius functio, præter inſignem illum, quem cæteris muſculis præſtitit, uſum, rectiùs innoteſcat.

Primi.

Poſt hũc,[c] primi muſculi caput ab anteriori ſummaq́; oſsis iliũ parte cultello liberabis: & ipſius capite digitis apprehenſo, abſq; negocio ad inſertionẽ uſq; à ſubditis diuelles. Mox nouacula à pubis oſſe,[d] quà id alterius lateris pubis oſsi cartilaginis interuentu cõmittebatur,[e] ſecundi muſculi initium dirimes: & illo ſimiliter digitis apprehenſo, muſculum uniuerſum ad inſertionem uſq; perduces. Iam[f] nonum aggredi liceret: uerùm commodiùs feceris, ſi uerſo crure, illos[g] qui à coxendicis oſſe oriuntur, priùs adminiſtraueris.

Eorum qui à coxendicis oſsis appendice enaſcuntur.

Quod ut rectè ſuccedat, neceſſe eſt[h] inſignem muſculum, qui alteram natem conſtituit, auferre: qui à ſpina oſsis coccygis & poſteriori parte oſſis ilium ſpinæ & dorſi enatus, magno femoris proceſſui potiſsimùm inſeritur, femur, uti ſuo loco audies, moturus. Nouacula igitur huius muſculi carneum principiũ ab illis, unde prodit, oſsium ſedibus eſt abradendũ, ut à ſubditis muſculis quoq; eleuatum, in latus commodè uerſus ſuam inſertionem reflecti poſsit: aliàs enim ex coxendicis oſsis appendice pronati muſculi, ſeſe ſuis capitibus non oſtenderent, quæ ſua exortus ſerie iam ueniunt dirimenda. Cæterùm ut exactiùs uoti compos fias, digitis in poſteriori femoris ſede muſculos inuicem ſeiunges, ut[i] capitum mutuò incumbentiũ craſsitiem leuiori cura coniectari queas.

Tertij & quarti.

Lib. 2 de Adminis. I. ſect.

Animum itaque hic adhibebis, num[k] tertij muſculi caput, ut ego dixi,[l] quarti inſternatur capite: num uerò tertij caput, quarti muſculi capiti, ut Galeno uidetur, ſuccumbat, & quo'nam pacto eregionè illa inuicem magna ex parte ſituentur, connaſcanturq́;. Quod ubi præſtiteris, utrunque à coxendicis oſſe abſecabis: & tertij capite in manum ſumpto, illum ad ipſius uſque inſertionem à ſubditis detrahes, hoc ſolum perpendens, qualiter[m] quinti à me commemorati muſculi ſinui incumbat. Quum uerò quarti etiam muſculi caput ſimiliter diuellis, ſedulò attendendum eſt[n] illi carnoſæ parti, quæ à femore pronata, quartum auget. Hæc enim cultello à femoris oſſe liberanda eſt, priuſquam totus muſculus ad inſertionẽ perduci poſsit.

Quinti.

Poſteaquã igitur tertij muſculi[o] caput ab oſsis coxendicis appendice reſectum erit, ac totus[p] muſculus à[q] quinto tibiam mouentiũ, ad ipſius uſq; inſertionem diſtractus, quinti[r] caput ab exortu liberabitur: & ubi uniuerſum muſculũ à[s] quinto femur mouentium diuulſeris, ipſius inſertionem ſedulò expendes, quo cõſtet, num in internum femoris[t] caput, & articuli genu[u] ligamenta, ut Galeni eſt ſententia: an in tibię os, uti ego ſcripſi, muſculus inſeratur: modò Galeni quintum muſculum eundem cum meo eſſe ſtatuas: & non fortè quinti tibiam mouentiũ loco,[x] poſteriorem partem quinti femur mouẽtium muſculi, Galenum habuiſſe, haud admodum fortè præter rationem exiſtimes.

Noni.

Cæterùm uerſo nunc crure,[y] noni muſculi principiũ, altiùs nonnihil inter[z] quoſdam femoris motores reconditum, ab oſsis coxendicis[a] tuberculo ſeparabis. quod ubi digitis attraxeris, ad

genu

genu uſq; citra ſectionem adimetur: & liuida ipſius ſubſtantia, quę[b] ſinui octaui & ſeptimi muſculi inſidet, unà cum ipſo ſinu ſpectandã ſeſe exhibebit. Nono hoc muſculo ad genu relicto,[c] ſeptimi muſculi exortum ab oſſe ſedulò derades: & muſculi principio ſenſim in exteriora reflexo, ab octauo muſculo illum ad patellam uſq; liberabis. [d] Octauum uerò operoſiùs à femore deradere conuenit, quum undiq; ferè oſsi adnaſcatur: ubi tamen ad patellam uſq; abraſus, unaq; cum ſeptimo & nono à femoris oſſe reflexus erit, operæprecium feceris, ſi ſingulorum muſculorum motum expenderis: quod pari ratione atq; in alijs muſculis, præſtiturus es, illorum ſcilicet capitibus ad ſedes, unde pronaſcuntur, attractis. Verùm hîc tibiæ motuum conſideratio propter frequentia in genu & femore uulnera, tibi tanta eſſe debet, ut pede à tibia abſecto, & tibiæ carnibus quàm poſsis examuſsim citra muſculorũ tibiam mouentium, in eorum inſertionibus læſionem, ipſos nonnunquam aggredi debeas, ut num ego de tibiæ motibus immeritò ſecus atq; alij omnes ſenſerim, diſcas. Neq; tunc ſanè pedem cum tibiæ carnibus ademptum eſſe, ſat foret: imò nihil æquè conduceret, atq; omnem carnem coxendicis articulo incumbentem unà auferre, ne femoris motus tibi cum alijs Anatomicis in hoc opere illuderet. Nudo enim articulo, ſemper unà intuebere, num femoris caput uel tantillum in ſuo ſinu mutetur. Et quo minus præter rectam flexionem extenſionemq;, tibia, immoto femore, aliam ullam moliri cõſpicaberis, expẽde quanto minus id in nobis tibia præſtet, quum tot carnibus undique femur circumueſtitur. Porrò extendentium tibiam[e] tendinum permixtio nouacula inquirẽda uenit: ut ſcilicet intuearis, quis muſculorum inſigniorem commixti tendinis portionem obtulerit. Quinetiam attendendum erit, cuiuſmodi patellę in illo tendine nexus ſit: ac demum, quî nullius ligamenti beneficio, imò nullius prorſus corporis interuentu, patella femori innitatur.

Septimi.

Octaui.

DE MVSCVLO IN POPLITE OCCVLTATO, qui non rectè Galeno præcipuus tibiæ flexionis autor habetur. Caput LV.

Lib. 2 de Administ. sect.

INTER tibiæ motuum duces, Galenum quendam[a] muſculum in poplite latitantẽ recenſuiſſe, antè diximus: modò autem, qua ſede is contineatur, cuiuſq; formæ, ductus, & magnitudinis ſit, narrabimus. Ex ligamẽtis itaq; femur tibiæ connectentibus (quorum naturam peculiari Capite, unà cum coxendicis articuli & pedis oſsium ligamẽtis perſequar)[b] unũ in externo genu articuli latere habetur, admodum ualidũ & craſſum, à cuius poſteriori parte nerueum muſculi[c] principium exoritur, quod ſua amplitudine in exteriori latere poſteriorẽ genu articuli ſedem contingit, femoris oſsi nuſquam interim pertinaciter cõnatum. Hinc carnoſis adauctum fibris, admodum obliquè deorſum uerſus interiora deſcendit, muſculum efformãs paulo admodum longiorem, quàm amplum. [d] Finis enim huius, ſeu inſertio, iuxta radicem[e] appendicis tibiæ oſsis, in ipſius poſterioris ſedis interno latere adeò ampla cõſiſtit, atq; totius muſculi uiſitur latitudo. Deinde ut muſculus hic obliquus eſt, obliquam quoq; molitur inſertionem: à poſterioris enim tibiæ ſedis externo latere muſculus iſte deorſum uerſus internum latus obliquè ita deſcendit, ut minima ipſius pars genu ligamentis, maxima uerò tibiæ cõmittatur. Præſenti muſculo alius nullus, aut in exortu, aut in inſertione ſubijcitur: ſed articuli ligamentis & oſsibus proximè

attenſus,

attenſus, ſub illis [f] muſculis occultatur, qui ab inferioribus femoris capitibus enati, ſuram cum [g] quarto pedem mouentiũ muſculo potiſsimùm efformant: adeò, ut non iniuria hunc in poplite latitantem Galenus uocauerit. num uerò huic tibiæ flectendæ munus rectè tribuerit, ipſe ratiocinator. Eouſq; enim illi muſculo (quòd fortè ipſum primus inueniſſet, aut quòd alij Diſſectores illum flectendi opificem non recenſuiſſent) fauit, ut in ſecundo de Adminiſtrandis ſectionibus, hunc ſolum poſſe poplitem flectere, aut maxima potentia prædi-tum eſſe ſcripſerit. Mihi uerò non modò haud maxima potentia ad tibiam flectendam ualere uidetur, ſed nulla prorſus. quandoquidem muſculus hic obliquus omnino, ac penè tranſuerſus, recto motui præfici nequeat: deinde adeò eſt inualidus, ut ne tantillum tibiam ſurſum uellere poſsit. Ad hæc, nulla huic cum reliquis tibiã agentibus eſt proportio, quum breuiſsimus & tenuiſsimus ſit, femorisq; oſsi, & multo minus [h] illi oſsi quod ſacri oſsis lateri cõmiſſum uidemus, non connaſcatur. At hæc inter ſecandum exactiùs multo obſeruabis, quum hic muſculus inuẽtu facilis ſit. ilico namq; ac ſuræ muſculi, è femoris capitibus nati, à femore liberãtur, deorſumq; reflexi pendent, is muſculus eſt admodum conſpicuus. Priuſquam uerò ex diſſectionis ordine detegetur, femur mouentes muſculos deſcribemus: quorũ adminiſtratione abſoluta, pedis, & deinde digitorũ motoribus nos accingemus, in quorum anatome muſculus in poplite latitans ſpectandum ſe offert: ac oſtendit pariter, num commune aliquod munus obeat cum [i] ſuperiori radium in pronum mouente muſculo.

DE MVSCVLIS FEMVR MOVENtibus. Caput LVI.

FEMVR decem, aut ſi in maximum redigantur numerum, quatuordecim proprijs agitur muſculis, qui id extendunt, flectunt, introrſum alteri cruri adducũt, extrorſum in latus amouent & circumagũt. Flectitur itaq; femur, nobis id ſurſum antrorſumq; ferentibus: extenditur autem, nobis ſtantibus, ac deorſum & uerſus terram, in poſterioraq; id deducentibus. Vnde etiam meritò Natura magnis & fortibus multisq; muſculis extenſionem concredidit, quos iam enitar perſequi, eum Galeni ordinẽ ſeruaturus, quem ad calcem decimiquinti de Partium uſu eſt ſecutus. ille namq; mihi lõgè potior, & ex aliorũ diſſectionis procerum ſuffragio magis deſcriptus apparet, quàm is quo coxæ articuli muſculos in ſecundo de Adminiſtrandis ſectionibus nimis quàm obſcurè, & ſecus quàm humana oſtẽdit fabrica, pertractat, uti ad Capitis finem obiter adijciam. [a] Primus itaq; ipſorũ mox ſub cute conſiſtit, alterius lateris natem præcipuè efformans. [b] Exoritur enim lato & admodũ carnoſo principio, ex [c] tota ſpinæ oſsis iliũ poſteriori parte, quæ uerſus os ſacrum magis eminet, deinde etiam ſpinę ſuperioris regionis portionẽ ſuo quoq; exortu apprehendit. Infimam autem ſui exortus partẽ à coccygis oſsis & humillimi oſsis ſacri oſsis poſteriori ſede aſſumit, inibiq; alterius lateris primo muſculo eſt contiguus. Ex his ſedibus, uelut ex ſemicirculo pronatus, in corporis latus nonnihil obliquè deorſum prorepit, toti coxendicis articulo ſuperuectus. [d] Vbi uerò articulo inſternitur, [e] gracilior anguſtiorq; tantiſper efficitur, donec in latum & ualidũ finiat tendinẽ, quo [f] exteriori magni femoris proceſſus parti ſecundùm ipſius longitudinem obliquè inſeritur. Principiũ enim inſertionis paulo ſub ſuperiori eius proceſſus apice, nõnihil uerſus anteriora molitur: hinc deorſum in poſteriora modicè deſcen-

Femoris motus.

Primus femur mouentium.

dens,& magnam,eandemq́; ualidam ſui tẽdinis[g] portionem, in proceſſus eius radicem, longa linea ſecundùm femoris poſteriora inſerens. [h] Secundus magna ex parte[i] primo ſubſtratus,ab anteriori ſuperioriq́; oſsis ilium ſpinæ regione,lato quoq; & carneo exortu enaſcitur,[k] totam ferè ilium oſsis ſpinæ ſedem occupans,à qua primus initium non mutuauit. Verùm hac tantùm ſede ſecundus muſculus non cõtentus,ab ilium oſsis dorſo, ubi primus muſculus ab oſſe primùm abſcedit, ſub illo quoq; enaſcitur: adeò, ut huius quoq;[l] initium tanquam ex ſemicirculo prodeat, poſteriori ſua inferioriq́; ſede primo muſculo ſubiectum. Ex his oſsis ilium regionibus,muſculus deorſum obliquè nonnihil ad latus deſcendit: & ſenſim arctior redditus,primum muſculum totus ſubit, articulum quoq; coxendicis integens: è cuius regione in membraneũ, ſed ualidum ceſſat[m] tendinem, qui elatiori magni femoris proceſſus parti implantatus,[n] anteriorem quoq; proceſſus regionem aliquantulum comprehendit, latam tranſuerſamq́; inſertionem (ſi cum primo conferatur) molitus. Quum itaq; primi muſculi fibræ, quaſi tranſuerſim in latus, minimùm ſcilicet deorſum inclinatæ,prorepant: ſecundi autem fibræ,recto quaſi ductu decliues, & modicè admodum in latus propagentur,utriuſq; muſculi fibræ ſibi mutuò X literæ modo decuſſatim incumbunt. Hic muſculus, ſimiliter ac primus, nulla ex parte aut craſsior, aut carnoſior conſpicitur, quàm ubi ab ilium oſſe (unde principium ducit) primùm abſcedit, ac[o] tertio inſterni muſculo incipit, qui tanto minor eſt ſecundo, quanto ſecundus primo. Subijcitur autem penitus ſecundo,[p] initiũ ducens ab[q] externis demiſsioribusq́; oſsis ilium dorſi ſedibus, ubi id coxendicis oſsis nomen primùm obtinet: atq; id tertij muſculi initium ſimiliter latum & ſemicirculare eſt, & ut duorum primorum principia, carneum,craſſumq́;. Præterea,hoc in priora modicè deorſum procedens,coxendicis articuli[r] ligamento fibroſis nexibus hæret: & arctius quoq; redditum, in latum robuſtumq́; ceſſat[s] tendinẽ, qui maiori femoris proceſſui expanſus, anteriori ipſius[t] parti,atq; adeò apici innaſcitur. Hic muſculus admodũ, idq́; præcipuè in muſculoſis,& non inſigniter obeſis, liuidus apparet: in quibus & ſecundus,quà tertio incumbit,pariter liuet: ut etiam tota ipſius pars, primo muſculo non obtecta,quę pręterquàm quòd liuet,etiam ualida membrana obducitur, ſuperiori lateri primi muſculi pertinaciter ea ſede connatus, qua illum ſubit. In obeſis autẽ & præpinguibus,nimis quàm parum liuent: imò plerunq; nerueæ fibræ,per hos muſculos exporrectę, in mulieribus per totam muſculi carnoſam partem,adipe enutritæ cõſpiciuntur, ita cõmodiùs ſtratum ſedentibus futuri. [u] Quartus muſculus,magna etiam ex parte liuidus,& paulo minus toto teres,nõ autem dictorũ modo amplus exiſtit, neq; cęterorũ ritu ab ilium oſſe principiũ adipiſcitur: at à lateribus[x] trium inferiorũ oſsis ſacri oſsium,quibus ilium oſſa non coarctãtur, carneum craſſumq́; educit caput, non quidem duntaxat ab illorũ oſsium lateribus enatum, at nonnihil quoq; ita ex illorũ interna ſede prodiens, ut utriuſq; lateris muſculi ſeſe initijs aliquando in interna ea ſede contingant. Hinc ad femoris magnũ proceſſum tranſuerſim excurrẽs, carneus aliquouſq; permanet: & tandem arctior redditus, priuſquam femur cõtingat, in teretem ceſſat[y] tendinẽ, poſteriori maioris femoris proceſſus ſedi implantatum,iuxta ipſius[z] ſummum & apicem. [a] Quintus muſculus,ſub[b] tribus capitibus,quæ à coxendicis oſsis appendice pronata, tertium, quartum & quintum tibiã mouentes muſculos conſtituere ſcripſimus,ſuum obtinet[c] initium. A' tota namq; appendicis[d] ſede, tribus modò dictis capitibus non occupata, ad pubis uſque regionem, qua inferior pubis oſsium[e] commiſſuræ ſedes

Secundus femur mouentium.

Tertius.

Quartus.

Quintus.

habetur,

habetur, quintus hic muſculus omnium totius corporis muſculorum craſsiſſimus,&,ut ſemel dicam,mole maximus, principium ducit: quod ſecundum appendicis illius amplitudinem prodiens,exactè carneum uiſitur, ea tantum [f] parte excepta, quæ tribus commemoratis tibiæ muſculorum capitibus proximè ſuccedit,& neruea,admodumq́; ualida exiſtit. Muſculus iſte,eiuſmodi enatus principio,[g] ſtatim parui femoris [h] proceſſus radicem,ad poſteriorem ipſius regionem amplectitur, & deinde ab hac in acutam aſperamq́; femoris oſsis [i] lineam continuò inſeritur: quam in poſteriori femoris ſede, ſecundùm ipſius longitudinem deorſum à parui proceſſus radice protendi, in primo libro dictum eſt. Quemadmodum autem muſculi huius principij continuus eſt ortus, ita quoque continua eiuſdem uiſitur inſertio, ſi modò [k] poſteriorem muſculi partem ab anteriore, quaſi inſcriptione quadam diſtinctam, ſubaudias, quæ [l] tendinem in interni femoris capitis radicem inſerit.Hæc enim pars à coxendicis appendice nerueo, ac dein [m] carneo exortu pronata, muſculum quodammodo per ſe efformat: qui in miram uentris amplitudinē dilatatus,deorſum rectà per femoris poſteriora fertur, donec denuò gracileſcens, teretem educat tendinem,[n] in internum femoris caput inſertum. Et niſi huic quinti femur mouentiū muſculi parti,reliqua muſculi pars [o] adnaſceretur, illa diſtincti & peculiaris muſculi uice ab omnibus meritò haberetur. Nunc autem,quum poſterior hæc pars adnatam continuamq́; eiuſdem muſculi aliam habeat partem,nihil obſtabit,diuerſis doctrinæ modis, aut unum (uti nos hactenus fecimus) uniuerſum hunc muſculū appellare, aut primùm in [p] duos illum diſtinguere: ut ſcilicet unus eſſet, qui femoris interno capiti tendinem porrigat: alter uerò, qui paruo femoris proceſſui, & dein acutæ femoris lineæ implantetur.Atq; hæc una eſt [q] inſcriptio, iſtam poſteriorem partem ab anteriori diſtinguens.Præterea [r] anterior pars priuatam quoq; inſcriptionem obtinet,non tamen adeò manifeſtam, ac modò narrata: uerùm talem, cuius gratia hanc partem in duas portiones, aut ſi quis uelit, in duos muſculos ſubdiuidere, integrum ſit. Huius namq; anterioris quinti muſculi partis portio, quæ enaſcitur ab anteriori appendicis oſsis coxendicis ſede,quæ à pubis oſsium commiſſura, ad infimam uſque coxendicis partem pertinet,ab illa anterioris muſculi partis portione,inſcriptione quadam dirimitur, quæ à reliqua appendicis ſede, uſq; ad poſterioris partis muſculi totius anteriorem regionem pronaſcitur. Dein duæ hæ anterioris partis portiones, non inſcriptione impreſsione'ue ſolùm diſtinguuntur,ſed etiam fibrarum ductu,ac item inſertione:quemadmodum etiam totius muſculi poſterior pars ab anteriore, fibrarum inſertionisq́; occaſione uariat.[s] Portio namque anterioris partis,quæ pubis oſsium commiſſuræ proxima eſt,admodum obliquas,& ferè tranſuerſas obtinet fibras,quæ ab exortu retrorſum ad radicem parui femoris proceſſus contendunt, & ſuperiori parti acutæ femoris lineæ inſeruntur. Reliqua autem anterioris partis portio, quæ ad infimam magis coxendicis oſsis ſedem principium ducit,obliquas quidem nanciſcitur fibras, ſed propemodum rectas, & inferiori aſperæ prominentisq́; lineæ ſedi continuò implantatas, & poſterior dein pars penitus quodammodo rectas ſibi uendicat fibras. Ac proinde aut mecum unum conſtituito in uno femore muſculum,aut ſi uiſum fuerit,ambas partes duorum muſculorum uice enumerato : aut ſi maiori adhuc numero, iam in ſectione peritior,caperis,anteriorem partem in duos muſculos ſubdiuidito,tres tum enarraturus: ea tamen ratione,ut memineris, me de hominum, non autem ſimiarum muſculis, ſecus quàm Galenum, loqui : ne fortè aliquando illum legens,

me poſteriorem huius quinti muſculi partem, quæ radici interioris capitis femoris implantatur, oſcitanter ſpectaſſe arbitreris, quòd illam tendine inſertionem moliri ſcripſerim, quum interim carneam inſertionẽ in caudatis ſimijs tentet. Hactenus commemoratis quinq; muſculis, tenſio femoris primariò concreditur, & ijdem quoque femori in motu, qui in latus, & qui circumactu fit, famulantur. [t] Primus enim ualidæ extenſionis autor eſt, femur retrorſum, ac quaſi extrorſum in latus magis agens, prout ampli ſui principij hanc illã´ue partem, aut ſe ſimul uniuerſum colligit. [u] Secundus autem extẽdit quoq; non ſegniter: ſed multo magis quàm primus, femur uerſus exteriora in latus ſurſum agit. [x] Tertius & [y] quartus ſurſum modicè, ac in poſteriora trahentes, femur extendunt: uerùm & ad femoris in exteriora circumactũ uterq; (ſed magis quartus) pulchrè iuuat. At interim ambo infirmiùs multo huic qui in gyrum fit motui ſubminiſtrãt, quàm muſculi, quibus hoc munus peculiariter ac ueluti proprium delegari, paulo pòſt audies. Cæterùm [z] quinti muſculi fibræ poſteriores, ſeu muſculi illius poſterior pars, rectis donata fibris, crus firmum ſtabilit, ac terræ affigit, femur extendens. Anterioris autem partis poſterior portio, non minus id ipſum ſuis fibris præſtat, cum modica tamen femoris ad interiora, ac uelut ad aliud femur adductione. Altiores uerò fibræ, quæ oſsis pubis [a] cartilagini uicinæ ſunt: aut potius anterioris muſculi partis prior portio, introrſum ducit femur, flexionisq́; quodammodo autor euadit.

Quinq; primorum femorum muſculorum munus.

Nunc enarratis quinque muſculis, flectentes opponuntur, qui illis pauciores ſunt: nempe tres tantum proprij, quos ſextum, ſeptimum & octauum, memoriæ iuuandæ gratia uocabimus. [b] Sextus itaque is eſt muſculus, quem, dum dorſum mouentes recenſerem, ac de lumborum muſculis ſermo incidiſſet, Galeni gratia deſcripſi, quòd is in lumborum muſculorũ, ſeu carnium enarratione, ab hominum cõpoſitione, ſuis ſimijs delectatus, aberrauerit. Hic igitur muſculus, ex undecimæ & duodecimæ thoracis, & primæ & ſecundæ & tertiæ lumborum uertebrarũ lateribus, carneo enaſcitur [c] principio: quod ſimulatq; prodijt, muſculum teretem conſtituit, deorſum obliquè uerſus exteriora deſcendentem. Procurrit enim per interiora oſsis ilium, ſemper carnoſus permanens, [d] quouſque ad eam oſsis pubis [e] regionem deuenit, quà coxendicis oſsis nomen aſſumit. Hìc namque in ualidum & teretem ceſſans tendinem, dictam nunc pubis oſsis ſedem tranſcendit: & deorſum productus, tandem interiori ſeu minori femoris [f] proceſſui [g] implantatur, elatiorẽ proceſſus partem occupans. Muſculi huius gratia, ubi pubis oſsi expanditur, ſinus aliquis oſsi inſculpitur, ligamento læui & lubrico, ac ex oſſe nato, obductus: ut ſimul tutò, nec errabundus, hàc ſexti muſculi tendo deſcenderet, nec intenſus laxatus´ue, oſsis duritie uitiaretur. [h] Septimus ex tota interiori oſsis iliũ [i] regione, tanquam ex ſemicirculo quoq; carnoſam originẽ accipit: & lato hoc eductus principio, paulatim arctior craſsiorq́; redditur, deorſum in priora corporis procedens. Ex omnibus enim lati principij fibris, teres efformatur muſculus, qui per altiorẽ oſsis coxendicis [k] regionẽ uectus, adhuc carnoſus, ad minorẽ femoris proceſſum deſcendit. Vbi uerò proceſſui uiciniùs appropinquat, in teretem quoq; ceſſat [l] tendinem, qui humiliori eius proceſſus parti, prędicto nunc tendini proximus inſeritur. Porrò quà hic muſculus ſuper coxendicis oſsis elatiora deorſum tẽdit, cauitatem quoq; quodãmodo & ſinũ ſimiliter læuẽ & lubricum, ne uagabundus feratur, in oſſe obtinet: eaq́; parte, qua muſculus iſte ſinum eũ contingit, liuidus, nerueusq́;, ac ualidus eſt, ut faciliùs in hoc ad os reflexu, quoties cõtrahitur, laxatur´ue, oſsis impetũ & duritiẽ ſuſtineat. [m] Octauus muſculus,

Sextus.

Lib. 2 & 5 de Admin. sect.

Septimus.

Octauus.

muſculus, oſcitanter ſecantibus femur mouentium[n] quinti portio cenſetur, ex pubis oſſe carneo amploq; initio in homine enatus. Ex tota enim oſsis pubis[o] linea, ab anteriori coxẽdicis oſsis acetabuli ſede, ad oſsium pubis uſq; commiſſuram extuberãte, muſculus hic principium ducit, quod ad poſteriora admodum obliquè deſcendens, æquè amplum tantiſper aſſeruatur, donec breui, ſed amplo tendine femoris oſsi[p] inſeratur. Fit uerò ipſius inſertio e regionè parui femoris proceſſus, in interius femoris latus, obliquè deorſum uerſus poſteriora tendens. Hic muſculus in hominibus liuidum ſe ſpectandum offert: at non æquè atq; in caudatis ſimijs, quibus muſculus iſte minor, & non ſimiliter lato principio enatus conſpicitur.[q] Tribus his muſculis Natura, ut ſimul femur flecterẽt, & introrſum uerſus alterum crus admouerent, cõmiſit. Sextus enim, quem flectentium primum recenſuimus, ſurſum ualidè femur attrahit, flectitq;, ad interiora id agens. Septimus ſimiliter femur ſurſum attollendo flectit, ſed multo minus ſexto uerſus interiora admouet. Octauus modicè ſurſum femur contrahit, infirmæq; flexionis autor cenſetur: uerùm femur ualidè introrſum uellit, ita profectò, ut flectentes & extendentes muſculos, duobus quoq; reliquis, ijsq́ue lateralibus ad interiora exterioraq́ue motibus Natura præfecerit. Galenus, quum femur flectentium munus in libris de Vſu partium recenſet,[r] unum tibiam mouentium, femoris quoq; flexionis opificem facit, eum uidelicet, quem nos nonum enumerauimus, quiq; elatius quàm coxendicis eſt articulus (quod[s] ſeptimo &[t] octauo tibiam mouẽtibus haud euenit) principiũ mutuatur: non quòd proprio motu muſculus id efficeret, ſed ſecundario. Num uerò id ueritati conſentiat, tecum expendito, unà animaduertens, an cæteris quoq; tibiam mouentibus, qui elatiùs quàm femur conſiſtit, aut non ab ipſo femore principium mutuantur, aliquod in femoris motibus officium aſſcribere uelis. Ego, quo minus id faciam, ex multis muſculis rationem ſumo, qui non ex oſſe, quod mouendo, aut cui inſeruntur oſsi proximum eſt, originem ducunt: cuiuſmodi in tibia & cubito & brachio occurrũt permulti, quibus ſecundarium munus (uti hîc fecit Galenus) à nemine, idq́; meritò, attribuitur. ut taceam, ſi uera eſſet Galeni ſententia, debuiſſe femoris flexionem cum tibiæ extenſione ſemper cõcurrere, aut ſaltem homini femoris extenſionem, extenſa tibia, moleſtam eſſe: quemadmodum flexis in uolam digitis, ægrè brachialis extenſionẽ ferremus: aut brachio retrorſum acto, non lubenter cubitum flecteremus. Poſthabitis itaq; ſecũdarijs illis, aut ex accidente euenientibus Galeni muſculorum functionibus, duos, qui adhuc ſuperſunt, ac femur contorquent, muſculos ſermoni addamus, eos nonum & decimum enumerantes.[u] Nonus igitur ſub[x] octauo nobis cõmemorato occultatus muſculo, anteriorem[y] forãminis oſsis pubis regionem ſibi uendicat, hicq́; ex oſsis &[z] membranæ foramen occupãtis amplitudine principium ducit carneum, & anteriori ſede liuens, elegantisq́; muſculi ſpeciem pręſe ferens: qui tranſuerſim in exteriora, ſecundùm poſteriora coxendicis articuli, &[a] ceruicis femoris ſuperiora ductus, ac ſenſim anguſtior redditus, ualido ſatis & utcunq; amplo tendine inſertionem molitur, in magni femoris proceſſus[b] ſinum, qui femoris ceruicem & caput, oſsis coxendicis acetabulum ſubintrans, è directo reſpicit.[c] Decimus internam dicti nuper foraminis ſedem occupat, & nono longè ualidior, principium ducit à tota[d] linea, quæ ab interna ilium oſsis ſede, qua primi oſsis ſacri oſsis tranſuerſo proceſſui committitur, per internam coxendicis oſsis & pubis oſsis regionem, ad pubis uſq; oſsium cõmiſſuræ elatiorem partem procedit. Latum hoc principium, quod ueluti tribus lineis ſeu inſcri-

Sexti, 7 & 8 munus.

Num aliqui muſculi ſecundario femur flectant.

Lib. 15.

Nonus.

Decimus.

ptionibus inſignitur, carnoſum eſt: & totam internam oſsis pubis & oſsis coxendicis ſedem occupans, liuidumq; apparens, ſenſim adeò[e] arctatur, ut eius amplitudo coxendicis oſsis[f] interuallũ non uincat, quod inter acutum ipſius proceſſum, & poſteriorem ſui appendicis ſedem habetur. Ad hoc enim interuallum, quod amplum ſinum ſibi inſculptum gerit, decimus muſculus extrorſum[g] reflectitur, magnum femoris accedens proceſſum. Hunc ſanè reflexum magna Cõditoris induſtria muſculus molitur: quà enim ad[h] ſinum hunc circumuoluitur, externa parte carnoſus eſt: ea autẽ parte, qua ſinũ tangit, omnino neruoſus cõſpicitur, & ueluti[i] tres teretes cõmonſtrat tendines, ſerie quadam ad ſinum reflexos. Tendines hi in muſculi ſubſtãtia, paulo anteaquã muſculus ſinum contingat, lati exiſtunt: ſed quà ſinui obuoluũtur, ſtrictiores euadunt, ſinguli rurſus in magno hoc ſinu peculiarẽ ſinum ſibi uendicantes. Amplus enim ſinus duas leuiter extuberantes oſtendit lineas, quæ tranſuerſim ductæ, illum ueluti in tres partiũtur, tribus eius muſculi tendinibus cælatos. Tendines, ubi ſinum ſuperarunt, inuicem collecti, in unum finiunt tendinem,[k] ſinui magni femoris proceſſus unà cum nono muſculo implantatum. Quum itaq; tres hos tendines, qui exteriori parte carnem obnatã habent, intueberis, facilè colliges, hîc Naturam decimo muſculo robur additum uoluiſſe: ne ſi carneus omnino eſſet (uti & de ſeptimo femur mouentiũ muſculo ſuperiùs monuimus) in reflexu & motu, oſsis duritia compreſſus laceraretur. Vnde etiam ſinui ligamentum, ſeu craſſa ualidaq; membrana obnaſcitur, ne oſsis contactus muſculum in reflexu uitiaret. Ad hæc, ligamentum id læue admodum, & uiſcido unctuoſoq; humore oblitum eſt, quo facilior muſculi ad ſinum efficeretur circumactus. quod Naturæ artificium in rotulis & cardinibus ſedulò imitamur, non ſolùm motum accelerantes, uerùm ut ſeriùs, qui reflectitur funis, attritu corrumpatur, ſtudentes. Præterea ut ſolo rotulæ ſinui funem non committimus, ſed rotulam in trochlea aut furcula (ne ex ſinu funis labatur) firmamus: ita quoq; Natura, oſsium ſinu non contenta, à ſuperiori ſinus parte[l] unum, & ab inferiori alterum eduxit muſculum: qui ambo unà cum decimo porrecti, illum, quo minus ſua ſede declinet, quodãmodo aſſeruant. Ab acuto enim coxendicis oſsis[m] proceſſu carneus enaſcitur muſculus, ſuperiori parti decimi muſculi, ad ipſius uſq; inſertionem adnatus. Deinde ab[n] appendice quoq; oſsis coxendicis, alius ſimiliter carnoſus & gracilis prodit, inferiori decimi muſculi ſedi ad inſertionẽ uſq; exporrectus. Vterq; enim in ſinum magni femoris proceſſus, inſertionẽ cum decimo molitur, & cum ipſo circũductui femoris ſubminiſtrat. Cæterùm ſubinde non ſolùm eiuſmodi muſculos ad elatiorẽ & humiliorem reflexus ſeu orbitæ ſedem pronaſci conſpicies,[o] imò etiam ab interna regione, ubi iam flexus ac orbita non amplius obliquatur, carnoſam ſubſtantiam à coxẽdicis oſſe enaſci obſeruaturus es: quaſi[p] tres illi tendines in[q] carneam à coxendicis oſſe pronatam ſubſtantiam, poſt illorum circumactum immitterentur, itaq; inuoluti, ad magnum femoris proceſſum contenderent. In tuo igitur eſt arbitratu, aut hos muſculos, aut carneam molem, tendines excipientem, decimo iungere, itaq; proprios femoris muſculos decem enumerare: aut ſi mauis, utrunq; diſtingues, & duodecim recẽſebis. Rurſus ſi quintum muſculum in tres diuiſeris, omnes erunt quatuordecim. In noſtro itaque numero decimus unà cum duobus illis gracilibus femur in poſteriora circumagit, nonus uerò in anteriora, nihilo ſecus, quàm ſi baculum inter duas manus extenſas repoſitũ, alternatim in priora & poſteriora ductis manibus, circumuerteres. Hactenus itaq; quàm potui uerißimè, femur mouentes muſculos recenſui:

Carneæ portiones, decimo muſculo attenſæ.

Quot femur mouentes muſculi poſsint conſtitui.

cenſui: quos poſteaquam diligenti ſectione uideris, ac ſimiam hîc hominis fabricæ adhibueris, licebit ſecundum librum Galeni de Adminiſtrandis ſectionibus accuratè euoluere, augurariq́;, quàm is tandem ſeriem in horum muſculorum enarratione obſeruet. Diuinandum enim potius, & cõijciendum inibi eſt, quàm certò aliquid ſtatuendũ, in primis, quum nemo non ſibi hodie conceſſum putet, ſibiq́; non deroget, Galeni ſcripta ex libito emutare, & non uulgariter deprauare: quum alij ipſius ſcripta neutiquam aſſequantur, alij autem illa homini, non autem ſimijs conuenire cupiant: id tandem pręſtituri, ut neq; homini, neq; ſimijs, Galeni ſcripta à ſtudioſis in poſterum accommodari poſſint. Quo tamen per ea, uti adhuc ſeſe habent, meliùs, & tanquam filo quodam ducaris, addam, me ipſius ſententiam ſic modò aſſequi, ut arbitrer Galenum eum muſculũ primo loco enarrare, quem[r] quintum appellauimus: dein obiter eum deſcribit, quem[s] nonũ ſtatuimus, quemq́; poſtea Galenus pleniùs aggreditur. Poſt hunc[t] octauum, in ſimijs aliter quàm hominibus conſpicuum, pertractat: & inſuper[u] ſextum &[x] ſeptimũ ſibi proponit, at uariè admodum, & ob hominis hic cum ſimijs diſcrimẽ, perquàm obſcurè. His ſuccedunt[y] primus,[z] ſecundus,[a] tertius, &[b] quartus, in ſimijs quoq; aliter quàm in hominibus ſeſe offerentes: ac denuò[c] nonus, & poſtremò[d] decimus. Quàm uerò interim & horum muſculorum hiſtoria & munus à Galeno inibi commemorentur, promptè dijudicabis, ſi, quemadmodum prius monui, mea ſcripta cum Galeni ſententia, quæcunq; tandem fingetur, & quouis pacto ipſius libri indies magis uitiabuntur, ſedulò, adhibita quoq; rerum inſpectione, contuleris.

Quem horum muſculorum ordinẽ Galenus instituit in 2 libro de Adminiſt. diſſect.

MVSCVLORVM FEMVR MOVENTIVM adminiſtratio. Caput LVII.

E ORVM qui femoris motibus pręſunt muſculorum adminiſtrationem, ab extendentibus meritò in illo crure, in quo tibię motores aggreſſus es, exordieris. Aſſumpta itaq; ex minus fragili ferro nouacula, quę oſsis impetũ aliquando ſuſtinere poſsit,[a] primi muſculi caput (ſi modò, dum mouentes tibiã muſculos diſſecares, illud non abſtuleris) ab oſſe coccyge, & ilium oſsis ſpina dorſoq́;, tranſuerſis ſectionibus niteris abradere, quouſq; in[b] ſecundum muſculum incidas. Quando autem uniuerſi muſculi principium ab oſſe deraſum erit, licebit hoc reflectere, & ſolis manibus (niſi nouacula quoque uti uoles) à ſubditis partibus ad magnum uſque femoris proceſſum liberare. Quod ubi præſtiteris, ipſius longam intueberis[c] inſertionem, procul etiam ſub magni femoris proceſſus radice deſcendentem. Hæc enim non uulgariter uenit perpendenda: uti neque huius muſculi forma, ſubſtantia, fibrarum ductus, & munus, uel abſceſſuum duntaxat nomine, quos crebrò in ipſo, & pręcipuè iuxta magnum proceſſum, in illius tendine incidimus. Secundus dein pariter ab ilium oſſe nouacula dirimendus eſt, mente adhibita, ne tertij quoq; principium unà adimatur. exortus enim cõtinuitas, quæ linea duntaxat interſtinguitur, utrunq; muſculũ unà facilè auferri ſinit. Vbi itaq; ſenſim reflexo ſecũdi muſculi initio, & tranſuerſis ſemper ſecundùm iliũ oſsis dorſum factis ſectionibus, ad tertij muſculi principium deueneris, ſecũdus iam totus uenit reflectẽdus, & manibus attractus, ad inſertionẽ uſq; à tertio diuellẽdus.[d] Tertius quoq; eadẽ ratione ab oſsis iliũ dorſo, poſt ſecundũ abradetur: atq; hoc ad ipſius etiã inſertionẽ deducto,[e] quartus ab oſsis ſacri laterib. cultello auferetur, & manibus apprehẽſus, ad magnũ uſq;

Primi muſculi adminiſtratio. — a 9 tab. F. — b 10 tab. Σ. — c 10 tab. x a ſiniſtro crure. — *Secundi.* — d 11 tab. Σ. — e 11 tab. Φ. — *Tertij.* — *Quarti.*

femoris proceſſum,à [f] ligamento,cui innititur,& coxendicis articulo,dirimetur.Facillima enim horum quatuor muſculorū, poſtquam primū administraueris, eſt aggreſsio: qua obita, licebit ſingulorum motibus examinatis, omnes abijcere.

Quinti. [g] Quintum poſt hos muſculū à coxendicis oſsis infima ſede,& pubis oſſe,acutiori nouacula ſimul totum callidè abrades:& hunc ad ſuam in femur inſertionem perducēs, eam accuratè obſeruabis, non neglectis ipſius muſculi inſcriptionibus,ſeu delineamētis,fibrarumq́; ductus differētia. Animū etiam, dum hunc præſcindis,accōmoda,ne ſimul quoq; [h] octauū muſculū, tanquam quinti partē,incautus auferas.

Sexti. Quinto itaq; à femore reſciſſo,acutiori cultello à lateribus corporū undecimę & duodecimę thoracis uertebrarū,& trium primarum lumborū, [i] ſexti muſculi caput uenit liberandū: & capite eius apprehenſo,totus muſculus ad paruū uſq; femoris proceſſum,à ſubditis eſt dirimendus: quod, ſi uoles, ſolius manus ope perfeceris. niſi fortè & hunc muſculum, quum dorſum mouētes adminiſtrares,iamdudū inſpexeris.

Septimi. Poſtquam uerò ipſius tendinē,& quo ſuper pubis os fertur, [k] ſinū indagaueris, [l] ſeptimus opportunè aggredietur.Hunc itaq; nouacula trāſuerſis ductis ſectionibus,ab interna oſsis ilium ſede,ad coxendicis uſq; os,quà deſcendit,erades: & muſculo manibus eleuato,ad minorē uſq; femoris proceſſum, ipſius inſertionē conſideraturus,detrahes,non pręterita interim ſinus ſui,quo deducitur,inſpectione.

Octaui. Mox [m] octauum trāſuerſa linea à pubis oſſe abſectū, uſq; ad inſertionē, quæ ſimiliter ſuo principio lata eſt,diuelles: obſeruās interea, ne [n] nonū quoq; imprudēs adimas.

Noni & decimi. Duo qui adhuc ſuperſunt muſculi, quoniā pubis oſſa, dum ueſicæ & ſedis ſpectares muſculos, dirēpta ſunt, atq; iam unum tantū crus, in quo tibiam mouentes muſculi adminiſtrabas,ad manū habes,facilè ſecabūtur. Nonū itaq; & [o] decimū à pubis oſſe & coxēdicis abrades, & ipſorū connexum & in maioris femoris proceſſus ſinum implantationē examinabis,nequaquā perfunctoriè præteriēs decimi reflexū,& quæ ad huius latera undiq; naſcitur, [p] muſculoſam ſubſtantiā,cum decimo muſculo ad inſertionē uſq; ipſius exporrectā.

Quorundam ligamentorum inſpectio. His femur circūuertentibus reſectis, [q] mēbrana ſe ſpectandā offert,totū pubis oſsis foramen comprehendens,& hoc loco ſibi utrinq; incumbētes muſculos dirimens.Similiter etiā ab acuto coxēdicis oſsis proceſſu,in quinti ſacri oſsis latus [r] durū ligamentū produci cōtueberis, cui [s] quartus femur mouentiū muſculus innitebatur,quodq́; hęc oſſa firmiùs cōmittit. Deinde [t] aliud iādudū ſeſe obtulit,ab eodē ſacri oſsis latere, cui nuper dictū inſeritur, enatū, atq; in poſteriorē, illicq́; elatiorē coxendicis oſsis appēdicis [u] ſedem inſertū, quod [x] recti inteſtini, ut & mox in enarratione præcedēs, muſculorū firmamentū efficitur. Articuli uerò coxēdicis ligamēta, unà cum genu articuli & pedis ligamētis,in unū Caput reijciā,pedē & ipſius digitos mouentiū muſculorū ſermoni ſubnectendū.

DE LATESCENTE TENDINE, CVTI plantæ ſubnato. Caput LVIII.

Ordo in reliquorum adhuc muſculorū tractatione obſeruandus.

MNES quos hactenus non commemorauimus muſculi,in tibia & pede reponuntur,pedis ipſiusq́; digitorū motibus famulantes. Quo autem & hi aptiùs pertractentur, primùm pedis motores recenſebimus,& deinde qui digitorum duces exiſtunt: ut tunc poſtmodum, quot quaq; ſede reponantur, unà colligentes, eorundem adminiſtrationem ſubnectamus. Verùm quanto Galeni oratio in ſecundo de Adminiſtrandis ſectionibus obſcurior imperfectiorq́; eſt,& non undiq;

diq; ſuis in tertio de Partium uſu placitis reſpondet, tanto eiuſmodi muſculorum diligentior nobis ſermo inſtituendus uenit. Neq; profectò cum Galeno arbitrari conuenit, ſimiam ab homine duntaxat in pedis digitorum diductu differre: quòd ſcilicet ſimia longiores & magis diſcretos digitos, quàm homines, adipiſcatur: & inſuper quòd[a] unico tantùm tendine ſimia hominem uincat, quem Galenus ad tarſum reflecti, cartilagineumq́; inibi fieri, ac in pedij os, pollici præpoſitum, inſeri docet, muſculi tendinem intelligens, quem nos pedem mouentium ſeptimum ſtatuemus: quiq́; talem in homine profert tendinem, qualem Galenus priuatim ſimię tribuit, & quo hominem, falſam proponens differentiam, priuat: facileq́; atteſtatur, quàm hominis pedem nunquam ſectione aggreſſus fuerit. Verùm aliàs homini cum ſimia in muſculis, eorundemq́; tendinibus, magnum eſt diſcrimen: quod ſi non uniuerſum, ne prolixior fiam, explicuero, prout tamen orationis ſeries, in eorum qui adhuc commemorandi ſuperſunt muſculorũ hiſtoria, ſuppeditabit, id quod animo mihi obuerſabitur, lubens enarrabo, amicè ſtudioſos hîc admonens, ut non ſolùm uera hominis muſculorum enarratione & inſpectione cõtenti, ſimiam quoq; aggrediantur, quo Galenum (qui nuſquam æquè ac in Anatome arduus eſt) fœliciùs intelligant: ne quum hunc (uti profectò debemus omnes) profiteri inſtituerint, ſuos præceptores imitati, elegantiſsimã maximamq́; ipſius librorum copiam, qui Anatomica cõplectuntur, negligant: & ſolùm illis quos quiuis mediocriter in liberalibus ſtudijs eruditus, citra omnem præceptoris operam aſſequitur, ſeſe totos dedant: memores, quàm turpiter in leuibus Galeni operibus pedem, qui ſeſe Galenicos hodie appellitãt, retrahere cogantur, quoties in ſectionis & corporis partium mentionẽ Galenus incidit. incidit autem creberrimè, tum quòd diſſectionibus mirificè oblectabatur, tum quòd medico in corporis quod ſibi curandum proponit, mentionẽ ſubinde ſit prorumpendum. At age,[b] tendinem plantę cuti ſubtenſum aggrediamur, in quo in primis homo à ſimia egregiè differt. Hæc namq; propriũ, qui hunc producat tendinem, obtinet muſculum, ab externi femoris capitis radice in poſteriori ſede, carnoſo principio enatum, & ſub[c] duobus muſculis occultatum, qui ab inferioribus femoris capitibus enati, prominentem in ſura partem efformare, atq; in calcis os inſeri dicẽtur. His itaq; muſculis is ſimię muſculus coopertus, deorſum carnoſus fertur,[d] illi forma perquàm ſimilis, qui latum in manu producit tendinem. Poſtquam uerò ad medium uſq; longitudinis tibię deſcendit, in gracilem ceſſat tendinem, qui duobus illis muſculis non amplius obtectus, ad horum tendinis, quem ipſi producunt, internum latus porrigitur, decliuis ad poſteriorem calcis ſedem deſcendens: quæ priuatim in caudatis ſimijs, ut & canibus, ſinum ſibi exculptũ gerit, quo hic tendo non errabundo ductu tutò uehitur: calcis oſsi interim, niſi fortaſsis tranſuerſi alicuius, quo obducitur, ligamenti interuentu, non adnatus: atq; in hoc à Galeni deſcriptione in primo de Adminiſtrandis ſectionibus libro uarians, quòd in duas non diſcindatur partes, altera quidem calci inſertus, altera uerò in latum tendinem explicatus. Calcem enim totus ſuperat, & in pedis plantam dilatatur,[e] muſculo, quem ſecundum quatuor digitorum articulum flectere audies, obnatus, manifeſtiusq́; in inferiorem quinq; pedis digitorũ ſedem protenſus, quàm latus manus tendo digitos accedit. Deinde ut latus tendo manus cuti citra alicuius corporis medium non adnaſcitur, ita neq; in pede: quandoquidẽ multus adeps tendinem & cutem intercedit, idq́; potiſsimùm in hominibus, quibus nullus omnino muſculus latum tendinem educit. Verùm ab infima calcis parte, qua terræ innitimur,

Magna ſimiæ ad hominem differentia.
Lib. 2 de Adminiſt. ſect.

Simiæ ab homine in tendine pedi ſubnato differentia.

nitimur,[f] ualidum ligamentum prodit, totam inferiorē pedis amplitudinem ſubiens, ſi unum utrinq; muſculũ exceperis, cui id non obducitur. In interno quidem pedis latere is[g] muſculus eſt, qui pollicem à cæteris abducere dicetur: in externo autem,[h] qui minimum digitum à cæteris amouet. Obnaſcitur itaq; hoc ligamentum longè manus tendine craſsius & robuſtius, toti inferiori ſedi eius[i] muſculi, quem ſecundos quatuor digitorũ articulos flectere docebimus. Atq; id eo fit pacto, ut quis propriam eius muſculi membranam hoc ligamentum diceret: niſi iuxta digitorum radices, quà eius muſculi tendines tranſuerſum quatuor digitorum ligamentũ ſubeunt, id à muſculo abſcederet: & dein tranſuerſis digitorum ligamentis obductum, ac in quinq; partes diſcretũ, inferiori quinq; digitorum ſedi obnaſceretur. Cęterùm (uti etiam paulo antè monuimus) plurima duriuſculi adipis copia ligamentũ id (aut utcunq; appellare tibi uiſum ſit) & cutem intercedit: quanquam interim fibroſis nexibus admodum frequentibus ipſi cõmittatur. Eiuſmodi itaq; ligamentum priuatim homines tendinis lati uice ſortiuntur: quod ſi fortè ab aliquo ducendum fuiſſet tendine, profectò illum ualidum craſſumq; admodum procreari oportuiſſet. Nam ſi manus tendinem cum hoc corpore ligamentoſo contuleris, quadrupla tendinis per cubitum exporrecti craſsities in tibia neutiquã ſuffecerit. Nihilominus tamen in poſteriori hominis tibiæ ſede[k] muſculum reponi audies, qui carnoſo principio ab exteriori femoris capite enatus, & carnoſus, priuſquam bene poplitem ſuperauit, eſſe deſinens, tendinē producit, longè illo qui manus latum tendinem emittit, graciliorē. Verùm hic tendo, pedis plantam hactenus mihi neutiquam ſubire uiſus eſt: at interno calcis lateri, ad poſteriorem ipſius ſedem implantatur, neutiquam ſummè poſticam calcis ſedem, ut ille caudatarum ſimiarum muſculi tendo, attingens, multoq; adhuc minus ſinum in hac calcis oſsis ſede ſibi uendicans, quo non errabũdus uehatur. Quòd uerò mihi commemoratum in hominis pede ligamentum, & ſimię latus tendo, parem uſum cum lato, qui manum ſubit, tendine præſtent, conformationis ſimilitudo argumento eſt. atq; id eo adhuc firmiùs perſuadet, lati in manu tendinis non infrequens defectus. Haud ſemel enim illum in manu deeſſe, &[l] tranſuerſum in interna brachialis ſede repoſitum ligamentũ, ſui portionem porrigere, quæ tendinis lati uicem ſupplebat, in homine ſecus multo quàm in ſimijs comperi. Vti etiam à[m] tendinibus brachiale flectẽtibus, eum tendinem produci, interdum obſeruatum eſt, nunc ab illo qui quarto brachialis oſsi inſeritur, nunc ab illo qui per tranſuerſum brachialis internæ ſedis ligamentũ ductus, poſt brachialis oſsi indicem ſuffulcienti multo antè inſeri dicebatur.

DE MVSCVLIS PEDEM MOVENTIBUS. Caput LIX.

Pedis motus.

PEDEM uniuerſum perinde ac manũ flectimus & extendimus, & deinde in latera ducimus. Quibus autem id fiat articulis, in pedis oſsium enarratione, ſuperiori libro non obiter percurrimus: hìc pedem mouẽtium muſculorum hiſtoriam, à poſteriorē tibiæ ſedem occupantibus, opportunè inchoaturi. [a] Primus itaque à radice interni femoris genu articulum[b] capitis, unico enaſcitur principio, ſi modò ipſius continuitatē ſpectes. ſi autem ſubſtantiæ animum attenderis, id principium duplex apparebit:[c] unum quidem ſuperius, & magis iuxta femoris medium interius:[d] alterũ uerò inferius, & nonnihil exterius, pari omnino modo,

Primus pedem mouentium.

quo re-

quo rectum abdominis muſculum[e] enaſci retulimus. Superior namq; principij huius muſculi pars, carnea lataq; eſt: & deorſum protenſa, paulo ſub genu articulo cum reliqua initij parte cõfunditur, quæ exactè neruea liuidaq; in exortu erat: & deorſum rectà per genu articuli poſteriora deſcendens, ualde carneum craſſumq; efformat muſculum, qui formam exacti (ut ſic dicam) muſculi refert.[f] Priuſquam uerò ad medium tibiæ lõgitudinis, iam anguſtior redditus, pertingat, carnoſus eſſe deſinit, & ex ſuæ inferioris partis amplitudine tendinem latum educit, in cuius medium aliquandiu adhuc carnoſa muſculi pars porrigitur. Hic itaq; muſculus in interno poſterioris tibiæ ſedis latere ducitur: in externo autem latere[g] ſecundus muſculus conſiſtit, qui ab externo femoris capite enatus, deorſum fertur, omni ex parte primo muſculo ſimilis.

Secundus.

Quum uerò utriq; à femoris capitibus deorſum tendunt, non procul ab exortu ſeſe[h] contingunt, inuicem fibroſis nexibus hẹrentes. & quo magis deorſum prorepunt, eo ualidiùs connaſcuntur: ut iam tendo, quem ambo producunt,[i] unus omnino exiſtat. Interior tamen, ſeu primus muſculus, prolixiùs nonnihil carneus, quàm ſecũdus, deorſum ducitur: quod in muſculoſis citra conſectionem eſt euidentiſsimũ. Duo enim in ſura prominentes muſculorum uentres, carneæ partes ſunt præſentiũ muſculorum, ſuræ magnam molem efformantium. Tẽdo autem ab ambobus muſculis enatus, & paulo anguſtior redditus, in caudatis ſimijs in poſteriorem calcis ſedem ualidiſsimè inſeritur. In hominibus uerò non multo ſub carnoſa muſculorum ſede, ſubiecto cuidam[k] muſculo[l] adnaſcitur, quem quartum inter pedis motores recẽſebimus. Atq; hic connexus adeò eſt pertinax, ut nulla ratione hunc tendinem ad calcem uſq; à ſubiecto muſculo dirimere queas, & aſſerere cogaris, ab hoc tẽdine & quarti muſculi tendine[m] unum efformari, in poſteriorẽ calcis ſedem inſertũ. Ac proinde etiam fortè Galeno ſuccenſebis, dum alios ſectionis profeſſores falſo increpat, quòd duorum primorum muſculorum tendines tertio cuidam tendini commiſceri, neq; alteri non connexos in calcem inſeri ſcripſerint. Hoc namq; uerè de hominibus illi prodiderunt, parum ſoliciti, num tendines ſecus in ſimijs calci implantarentur. Duobus his muſculis hoc priuatim inter cæteros ferè totius corporis obtigit, quòd in ipſorum capitibus non procul ab exortu ſingula innaſcuntur ſeſamo comparata oſsicula, quæ lẹui ſua & lubrica ſuperficie, qua ex muſculorum eminent ſubſtantia, læuem ſpectant inferiorum femoris capitum ſuperficiem, cui innituntur, cuiuſq; uim & impetum excipiũt, ſic communi ſeſaminorum oſsiculorum uſu ad robur muſculorum haud obiter conducentia.

Lib. 2 de administ. sect.

Tertius.

[n] Tertius muſculus ille eſt, quem ſuperiori Capite tendinẽ inſigniter gracilem producere diximus. Ab externo enim femoris capite teres enaſcitur principium, iamiam in ipſo exortu carneum & gracile. Ab ortu tamẽ non ita procul dilateſcit, exacti muſculi uentrem utcunq; craſsiuſculum referens: uerùm mox ſub poplite uenter iſte[o] gracileſcens, ſummè gracilem tenuemq; educit tendinem, qui quemadmodum & muſculi uenter, ſub duobus nuper commemoratis muſculis occultatus, & ſuper quartum expanſus, ſenſim obliquè deorſum prorepit, quouſq; ad internum duorum primorũ muſculorum tendinis latus[p] elabatur, ubi is quarto muſculo ualidiſsimè cõnecti incipit. Tertij muſculi tendo hinc deorſum ad internum uſq; calcis latus fertur, iuxta poſteriorem calcis ſedem ipſi implantatus, non autem pedis plantam ſubiens, illius muſculi modo, quem in ſimia latum plantæ tendinem educere, priùs recenſui.

Quartus.

[q] Quartus non ſolùm ſuram cõſtituentium muſculorũ, uerùm etiam omnium tibiam amplexantium maximus, poſteriorem tibiæ regionem ſua ampli-

amplitudine occupat.[r] Enaſcitur enim ex poſteriori ſede[s] coarticulationis fibulæ ad tibiam, nerueo & ualido initio, quod deorſum modicè ductum, adeò dilateſcit, ut latitudinem tibiæ oſsis & fibulæ uincat: non tamen æquè craſſus eſt, ac latus, amplus'ue. Ex hac uerò amplitudine, priuſquã medium tibiæ longitudinis ſuperauit, ſenſim arctatur, & paulo ſupra calcis regionem in ualidiſſimum & craſſum degenerat tendinẽ, non ſolùm ab ipſo[t] formatũ, ſed etiam à primi & ſecundi muſculi tendinis concurſu. Ex tribus itaq; his muſculis procreatus tendo, uniuerſæ poſteriori calcis[u] ſedi implantatur, quam Natura, quo facilior promptiorq́; tendinis perficeretur inſertio, depreſſam aſperamq́; effinxit. Cæterùm quia calcis os extra tibiæ oſsis rectitudinem[x] prominet, & ipſe quartus muſculus propemodum toto progreſſu tibiæ oſsi & fibulę incumbit, paulo ante inſertionem tendo à tibiæ oſſe procul[y] abſcedit, triangulam efformans cauitatem, cuius baſis eſt longitudo calcis extra tibiæ oſsis rectitudinem prominentis: alia autem duo cauitatis latera cõſtituuntur, unum quidem tendinis ipſius anteriori ſede, alterum uerò poſteriori regione illorum[z] muſculorum, qui ſub quarto reconditi, poſteriorem tibiæ regionem occupant. Atque hæc ea demum eſt cauitas, cui Homerus Achillem in Hectoris crure funem traieciſſe, illumq́; ad currum religatum, circum mœnia Troię traxiſſe cecinit. Quod etiam lanios, quum boues aut oues iugulatas attollunt, imitari conſpicimus, baculum tranſuerſim ſub hoc tendine tranſmittentes. Porrò quartus muſculus externa poſteriori'ue ſede, qua primi duo, illi incumbũt, admodum liuidus eſt: quemadmodũ & primus quoq;, & ſecundus, ea potiſsimùm parte, qua quartum reſpiciunt muſculum. Interna uerò, ſeu anteriori ſede, quartus non admodum liuet: & ipſius etiam tendo in anteriori ſede longiùs carniformi ſubſtantia enutritur, quàm in poſteriori. Non enim à fine carniformis muſculi huius ſubſtantiæ, ad calcem uſq;, inſigne interuallum in hominibus uiſitur, quamuis & id quoq; notatu dignum ſit. In ſimijs uerò quartus hic muſculus quodãmodo etiam carneus calci inſeritur: quod Galenus animaduertens, alios Anatomicos inſimulat, quos hominum cadauera, non autem cum ipſo duntaxat ſimiarum, ſecuiſſe, uel ex ijs conſtat, quæ præter meritum illis à Galeno imponuntur, digno ſanè qui interdum (niſi ipſius obſtaret autoritas, & quam illi tribuimus fides) à nobis notaretur, idq́; tunc potiſsimùm, dum pro hominum Anatome, ſuarum ſimiarũ hiſtoriam, ſecus ac ueteres illi, nobis obtrudit.

Lib. 2 de Administ. sect. & 3 lib. de vsu partium.

Quintus.

[a] Quintus pedem mouentium muſculus, in poſteriori etiam tibiæ ſede locatus, ſub[b] duobus muſculis adhuc occultatur, quos digitorũ pedis flexui famulari docebimus. Priuſquam enim quintus in conſpectũ ueniat,[c] quatuor commemoratos iam pedis muſculos, pariter cum duobus illis, digitorũ flexui ſubſeruientibus, ademptos eſſe conuenit. Quintus namq;[d] ligamento membraneo proximè incumbit, quod ſecundùm tibiæ longitudinem, tibiæ oſsi fibulam colligat.[e] Principium ſiquidẽ quinti muſculi, à tibiæ oſſe & fibula, quà hæc oſſa inuicem dehiſcere incipiunt, exoritur, & ſtatim ab exortu carneum latumq́; uiſitur, eadem prorſus latitudine ad inferiorem uſq; tibiæ oſsis appendicem progrediens. Hac latitudine pręſens muſculus poſteriorem illius membranei ligamenti ſedem, & magnam quoq; poſterioris tibię oſsis regionis partem integit, ligamento interim & interno fibulæ lateri adnatus, ab ipſisq; toto progreſſu, exortus ſui robur aſciſcens.[f] Cæterùm ilico atq; inferiorẽ tibiæ contigit ſedem, & propemodum æquè latus adhuc, atque in media tibiæ regione conſpicitur, ab interno ipſius latere teretem profert tendinẽ, qui iam aliquouſq; in muſculi carniformi ſubſtantia incipere uidebatur. Eſt enim hic muſculus ex

lus ex[g] illorum numero,qui ſua carniformi ſubſtantia non coarctati, ex altero tantùm latere teretem emittunt tendinem. Vbi igitur tendo prorſus excarnis eſt, deorſum fertur,[h] ſinui incumbens,in poſteriori ſede appendicis tibiæ proceſſus,qui interiorem malleolum cõſtituit,exculpto. In hoc ſinu tranſuerſum ligamentum tendini obducitur, hinc obliquè pedis inferiora[i] ſubeunti. Sub omnibus enim[k] muſculis inferiorem pedis ſedem occupãtibus tantiſper prorepit,dum in inferiorẽ[l] tarſi oſsis ſedem ualidè inſeratur, quod cubitum teſſeram´ue imitanti oſsi proximum eſt: quodq́; cum alio ſibi commiſſo,cunei formam appoſitiſsimè exprimere, præſentisq́; muſculi gratia priuato[m] proceſſu donari,in primo libro diximus. Quinti enim muſculi tendo,non in[n] primum tarſi os,quemadmodũ Galenus ſcripſit,inſertionẽ tentat. [o] Sextus pedem mouentium,in anteriori tibiæ ſede locatur, omnium huius regionis anterior, & exacti muſculi formã repræſentans.[p] Enaſcitur autem ab anteriori ſede coarticulationis fibulæ cum tibiæ oſſe, ex utriſq; oſsibus, & cõmuni illorum[q] ligamento,exortus ſui portionem aſſumens,qui acuto incipit angulo, & ilico dilatatus,muſculi uentrem cõſtituit nonnihil latiorem quàm profundiorẽ.Priuſquam uerò muſculus medium longitudinis tibiæ ſuperat, ſenſim arctatur, & multo ſupra pedem,in teretem finit[r] tendinẽ,qui deorſum per tibię oſsis anteriora prorepẽs, tranſuerſum[s] ligamentũ à tibiæ oſſe in fibulam pronatũ ſubit: & ſimulatq; id ſuperauit,deorſum in pedis interiora deſcendẽs,modicè patenti ſinu,in intimi oſsis tarſi,[t] cum oſſe cymbam referente,ligamentũ impreſſo, tantiſper uehitur,quouſq; ad internum latus pedij oſsis pertingat,quod pollici præponitur.Illius enim oſsis peculiari[u] proceſſui[x] inſeritur,ualida ſanè applanatione oſsis pedij cum tarſo commiſſuram apprehendens.Sexti itaq; muſculi anteriori ſedi alius nullus obtenditur: poſteriore autem ſede illis incũbit[y] muſculis,qui ſub eodem tranſuerſo tibiæ[z] ligamento contineri,& digitorum extenſionibus præcipuè famulari dicẽtur. Verùm ſextus muſculus latere ſuo interiore cõmittitur lateri externo acutæ tibiæ oſsis[a] lineæ, quæ externum excarnis tibiæ ſedis latus conſtituit, quæ etiam ſecundùm ſexti muſculi latus introrſum obliquatur,tum ut huic cedat muſculo,tum ut alijs quoq; ſedes exhibeatur,qui ſub ſexto reponi cõmemorabuntur.Externum ſexti muſculi latus, in ipſo ortu, & toto quo dilateſcit progreſſu, cõmittitur muſculo, quem iam deſcripturus, pedem mouentium[b] ſeptimũ appellabo: qui quemadmodum & [c] octauus,à fibula principium ducit,totiusq́; fibulæ externo ferè lateri attenditur: adeò,ut neq; inter tibiæ muſculos anteriores,neq; poſteriores recenſeri deberet,ſed priuatim in externo tibiæ latere reponi,aptè diceretur. Septimus itaq; muſculus nerueum ualidumq́;[d] principiũ circa genu,ab externo[e] appendicis fibulæ latere,& ligamẽtis oſſa hîc connectẽtibus inibi aſſumit, quà[f] quartum tibiam mouentium muſculum inſertionẽ moliri diximus. Principiũ id non longo progreſſu fibulæ cõnatum, ab ipſa abſcedit, ſibi ſubſtratũ obtinens caput[g] muſculi pedem mouentiũ octaui.Quum igitur ſeptimus muſculus à fibula abſcedit,externa ipſius ſede liuidus ſemper apparet: interna autẽ,qua alijs accumbit muſculis,rubicundus, & exactè quaſi carneus uiſitur. Non enim ita multo ab origine carneus factus,dilateſcit,muris ſpeciem exprimẽs. Ad hunc modum carnoſus, paulo ultra medium longitudinis fibulæ rectà decliuis fertur,in exteriori ipſius ſede non exquiſitè carneus.Quandoquidẽ hic muſculus iſtud ſibi priuatim uendicat,quòd in externa ipſius ſede, etiam ſupra medium longitudinis tibię,[h] utrinq; ad latera carneus ſit, & inter duo illa latera ualidiſsimum[i] tendinem cõmonſtret interna ſede,& à lateribus carne enutritum. Vbi

Lib. 2 de Adminiſt. ſect.

Sextus.

Septimus.

autem muſculus digno notatu interuallo medium longitudinis fibulæ ſuperauit, totus excarnis efficitur, teretem procreans tendinẽ, qui ſenſim obliquè retrorſum uerſus fibulę poſteriora cõtendit. Non enim amplius tẽdo, perinde atq; carnoſa muſculi pars, totum externũ fibulæ latus integit: ſed iam in poſteriora reflexus,[k] externum malleolũ excarnem nudumq́; trianguli quodãmodo forma relinquit: & poſteriorẽ inferioris fibulæ appendicis[l] ſedem adiens, hîc ſinum proprium, & tranſuerſum quoq;[m] ligamentũ obtinet. Tendo itaq; hoc ligamento inuolutus, quod à fibula in calcẽ talumq́; procedit, deorſum in priora uerſus pedis plantam[n] ducitur, adeò ſanè inflexus, ut in radicẽ pedij oſsis inſeratur, quod pollici præiacet, quodq́; in externo ipſius latere[o] proceſſum exerit, cui ſeptimi huius muſculi tendo aptè implãtatur. Aliquando tamẽ non in hoc pedij os ſeptimus muſculus inſertionẽ moliri uiſus eſt, at in radicem pedij[p] oſsis, medium digitum ſuffulcientis. Cæterùm Natura non obiter, neque negligenter obliquum huius tendinis ductum molitur, ſed tendinẽ inter oſſa & muſculos, pedis inferiora occupantes, medium[q] deduxit: ne ſi fortè inter cutem & muſculos illum duxiſſet, is ſurſum contractus, muſculos in planta locatos comprimeret, & ijs, quo minus ſuo fungi poſſent munere, obſtaculo eſſet. Cæterùm quum non ſolùm ad poſteriorem ſedem exterioris malleoli tendinem hunc reflecti oportuerit, ſed etiam ad aliud quoddam in externo pedis latere locatũ[r] os, Natura incredibili artificio huic etiam reflexui prouidit. In inferiori enim ſede oſsis teſſeram imitantis, quæ plantam & externum pedis latus ſpectat,[s] ſinum latiuſculũ, neq; admodũ profundum exculpſit, quem uiſcido humore obliniuit, & perquàm læui lubricoq́; ligamẽto circundedit. Dein ad hunc ſinum Natura tendinem circumduxit, non quidem, ut reliqua ipſius regione, teretem: ſed[t] quà tendo ad ſinum reflectitur, illum dilatauit, ut eo firmiùs ad modicè patentẽ ſinum reuolueretur: & ne, ſi teres permanſiſſet, hinc aliquò declinaret. Deniq; hac latitudine nequaquam cõtenta, tendinem etiam peculiari artificio eouſque inibi indureſcere uoluit, ut cartilaginis ſpeciem exprimat: imò interdum cartilaginis duritiem uincens, tendo ibidem oſſeus ac ueluti ſeſamino oſsiculo donatus, conſpicitur, quo is promptiùs ad acutum angulum flexuræ uim exoluat. Cæterùm quo diligentiùs hoc Naturæ artificium intueor, eo etiam magis Galenum admiror, quòd quum diſcrimen hominis digitorum in pede ad ſimiam in pręſentium muſculorum hiſtoria propoſuiſſet, admodum apertè ſubiunxerit, diſcriminis eius occaſione, homines illo priuari tendine, quem ad tarſum ita cõcinnè induſtrieq́; reflecti diximus. Hac namq; ratione, quum homines eum tendinem adeò elegãter proponant, Galenus facilè atteſtatur, quàm parum hominis pedẽ diſſecuerit: quamq́; nos turpiter demus, quando Galeni (qui etiam pręſentis muſculi officium parum eſt aſſecutus) hiſtoriam hominibus conuenire uolumus. noſtrorumq́; aliqui eouſq; inſuper inſaniunt, ut ad homines potius, quàm ad ſimias, Galeni doctrinam inibi referant, ubi ſimiarum cum hominibus inſignis occurrit differentia, & interim Galeni ſermo ſimiarum fabricæ ad amuſsim congruit.

Lib. 2 de Adminiſt. ſect.

Octauus.

[u] Octauus muſculus, qui ſub ſeptimo prorſus (ſi tendinis ipſius anteriorẽ ſedem excipias) reconditur, ex fibula quoq; prodit. Aliquantulo enim ſub fibulæ ſuperiori appendice, ab externo fibulæ latere, uerſus anteriora nonnihil enaſcitur: & ad amuſsim carneus, fibulæq́; ſemper attenſus, ſub ſeptimo deorſum prorepit. Quum autem medium longitudinis fibulæ aliquouſq; ſuperauit, in teretem quoque ceſſat tendinem, qui ſimiliter atque ſeptimi tendo, deorſum uerſus fibulæ poſteriora reflectitur. Verùm hic tendo ſeptimi tendine omnino non

integi-

integitur: ſed in priora prominens, anteriori ſeptimi tendinis lateri attēditur, & ſinui in poſteriori fibulæ appendicis ſede exculpto incumbens, tranſuerſo etiam ligamento circundatur. Hinc rurſus in priora deſcendens,[x] proceſſui pedij oſsis ualidiſsimè inſeritur, quod teſſeram referenti oſsi adnexum, paruum pedis digitum ſuſtinet. Verùm hic tendo, aliorū hactenus dictorum ritu, non ſimplicem[y] inſertionem perficit: uerùm nōnihil ante ipſius inſertionem tendo bicornis redditur, duplici & lata (ne fortè tereti & ſimplici nimium extuberaret) inſertione dicto oſsi implantatus. Neq; eſt, quòd quiſpiā Galeno confiſus,[z] ſextum nobis commemoratum muſculum, in duos quoq; tendines diuidi arbitretur. Hominibus enim ad eum quem ſcripſi modum, ſextus muſculus habet, aliter ſanè, quàm in caudatis ſimijs obſeruatur: non enim in his tantùm duplex tendo uiſitur, uerùm etiam duo ſunt muſculi, admodum conſpicui, quorū anterior poſteriore minor eſt, ambo in pedij os pollici præpoſitum implantati. Cæterùm quando his (etſi ad Galenum intelligendū iuuent) non admodum concinnè ſermonē uera enarrantem interpellimus,[a] nonum muſculum iam prædictis addamus: quem quis proprium per ſe muſculum recenſere poterit, alius uerò cuiuſdam[b] alterius partem non ineptè dicet: prout nimirum ille motui & inſertioni, hic uerò connexui & principio attenderit. A muſculo enim, qui in anteriori tibiæ ſede locatus, quatuor pedis digitos extendit,[c] carnoſa quędā portio iuxta medium tibiæ longitudinis, ab externo ipſius latere enaſcitur: quæ deorſum ducta, in tendinem degenerat, qui[d] tranſuerſum anterioris tibiæ ſedis ligamentum ſubit: & ſuperiori pedis regioni exporrectus, fibroſisq; nexibus[e] muſculis ſuccumbentibus commiſſus, in[f] duas portiunculas bipartitur, quas pedij oſsi, paruum digitum ſuffulcienti, latè inſerit, non procul ab eius oſsis ſuperiori ſede, qua imitanti teſſeram oſsi alligatur. Nihil itaq; prohibet, hunc muſculum aut partem digitos extendentis recenſere, aut illum numero ab extenſionis opifice diſtinguere, illumq́; nonum pedem mouentium muſculum enumerare: ut hactenus deſcripti, nouem cenſeantur, pedis motibus famulantes: quorum primus & ſecundus & quartus,[g] qui ſuram ſeu tibiæ uentrem præcipuè efformant, robuſtiſsimi pedis motus autores ſunt. Calcem enim ſurſum in poſteriora trahunt, pedemq́; terræ firmant, ſeu in poſteriora deorſum reflectunt. atque his[h] quintus ſuppetias fert, pedem quoq; terræ admouēs, & interdum, ut ſummis tantum digitis erigi queamus, in poſteriora ducens. Quod uerò munus tertio pedem mouentium[i] muſculo concredatur, non ita affirmare poſſum. nam latum tendinem in pedem non producit, & ſanè inualidior uiſitur, quàm qui cum inſignibus illis quatuor muſculis in pedis extenſione conferri queat. Si tamen hunc tantum opus ſubire poſſe quis crediderit, id addendum prorſus erit, eum obliquo & in internum latus, pedis motui ſuppetias ferre. Cæterùm[k] ſextus &[l] ſeptimus, unà cum[m] octauo &[n] nono, contrarij quàm primus, ſecundus, quartus & quintus muſculi, motus, quum ſimul tenduntur, duces ſunt: pedem enim ſurſum ad tibiæ anteriora flectunt, motu ſanè non æquè atq; poſteriores digno & ualido. Si uerò iſti alternatim cum muſculis poſteriorem tibiæ ſedem occupantibus contrahantur, in hoc illud'ue latus pedem agunt: atq; ita, qui flexionis extenſioniſq; autores ſunt, etiam motus in latera appoſitiſsimè obeunt, quemadmodum de brachialis[o] motoribus abundè propoſuimus.

Nonus.

Nouem muſculorum pedem mouentium munus.

DE MVSCVLIS, PEDIS DIGITOS MOuentibus. Caput LX.

Pedis digitorum motus.

DIGITI pedis iiſdẽ prorſus motibus aguntur, quibus quatuor manus digitos duci relatum eſt. Pedis enim pollicis (qui duobus tantùm oſsibus donatur) primum internodium pari omnino ratione cum primis reliquorum digitorum internodijs flectitur: non autem, ut in manu, oppoſito flexu alijs digitis obducitur. Atq; hic primorum articulorum flexus, aut rectus eſt, aut in alteram partem modicè inclinans, quemadmodum primos quatuor manus digitorum articulos moueri diximus. Secundum autem pollicis internodium, & ſecunda quoq; & tertia reliquorum digitorum internodia, ſimplici duntaxat, ac in neutrum latus uergente donantur flexione ac extenſione, nullo interim proprio motu in latus prædita, quum interim prima internodia & adductionis & abductionis motum inſuper nanciſcantur. Cæterùm ut motus digitorum manus & pedis par quodammodo eſt ratio, ita ferè etiam ſimilis muſculorum in utriſq; eſt ſeries. unde etiam in illorum deſcriptione non inopportunè eundem ordinem, quem in manus muſculis obſeruauimus, aggrediemur.

Primus pedis digitos mouentium.

[a] Primus itaq; is futurus eſt, qui quatuor digitorum ſecunda flectit internodia, in hoc à manus[b] muſculo uarians, quòd breuior ſit, & pro ſua mole amplior & depreſsior, quodq; non ex tibia (quemadmodum muſculus digitorum manus è cubito) porrigitur. Totus namq; infernam duntaxat pedis ſedem occupat, uniuerſę ipſius carnoſæ ſubſtãtiæ pertinaciter ſubnatũ habens[c] ligamentum, quod lati in manu[d] tendinis uices gerere, iam antea proditũ eſt.[e] Ab inferna itaq; calcis oſsis ſede, & anteriori illius calcis tuberculi parte, quod terræ innititur, primus hic muſculus[f] principiũ ducit partim nerueum, & partim carneum, quod ilico ab exortu prorſus carnoſum euadẽs, ſenſim dilatatur, multo latius quàm craſsius redditum. Quum uerò mediam pedis longitudinem, ad digitos repens,[g] ſuperauit, in quatuor carnoſas portiũculas dirimitur, quæ inuicem diductę, & æquales cõſtituentes angulos, ſingulę unum producunt tendinem, ad ſibi præpoſitum digitũ excurrentem. Tẽdo iſte, ſimiliter ac in manu, ad primi digitorum internodij radicẽ tranſuerſo ligamento excipitur, quouſq; longa ſectione diuiſus, & ſubiecto ſibi tendini[h] uiam præbens, in ſecũdi internodij radicẽ implantetur, & toti oſsis ſui lõgitudini lateſcens innaſcatur. Huius muſculi beneficio, ſecundum quatuor digitorũ flectimus articulum, eum quàm poſſumus proximè uerſus calcem protrahentes.

Secundus & tertius.

[i] Secundus uerò &[k] tertius digitorũ muſculi, tertij quatuor digitorum & ſecũdi pollicis articuli flexus opifices ſunt. Atq; hi integri non in pedis planta reponuntur: ſed in tibiæ etiam poſteriori ſede locati, totam illius ferè longitudinem perreptant. Sunt porrò hi, quos[l] quarto pedem mouentium muſculo, qui ſuram conſtituentium maximus eſt, proximè ſubſterni, &[m] quinto pedem mouentium muſculo incumbere diximus. Vt uerò eandem cum eo muſculo ſedem occupant, ita quoq; illi forma admodũ ſimiles ſunt. latiores enim, quàm ſpiſsiores uiſuntur: deinde toti propemodum carnei, in tibiæ regione exiſtunt. & quum ad calcem uſq; deſcẽdêre, ab interno tantùm[n] latere non admodũ prius arctati, unum ſinguli teretẽ promunt tendinem. Eorũ itaq;[o] poſterior, ſuręq; (ut ſic dicam) uicinior, qui digitos mouentium ſecundus cenſebitur, à poſteriori ſede cõnexus fibulæ ad tibiã[p] enaſcitur, ſtatim ab ortu carnoſus, & latus utcunq;, uerſus tibiæ extremum prorepens. Toto hoc progreſſu, maximo ſurã efformante[q] muſculo cõtegitur: anteriore

a 4 tab. O.
b 5 tab. O.
c 13 tab. N.
d 3 tab. muſculi F.
e 2 fig. cap. 33 lib. 1 Y, Z.
f 14 tab. X.
g 14 tab. A.
h ut in 5 tabulæ manu iuxta 4 aut 6 tabulæ y per d.
i 14 tab. A. 15 O.
k 14 tab. Σ. 15 P.
l 13 tab. Y. 14 tab. q.
m 15 tab. D, E.
n 14 tab. d, e.
o 14 tab. A. 15 O.
p 14 tab. y.
q 13 tab. Y.

autem

autem ſua ſede,poſteriori fibulæ[r] parti attenditur,ipſi etiam aliquandiu adnatus: deinde qui ordine[s] tertius digitos mouentium futurus eſt, externo ſuo latere ipſi ſecundo hîc quoq; ſubijcitur. Ilico uerò atq; ſecundus ad infimam tibiæ ſedem deſcendit,ab interno ipſius latere[t] tendinẽ edit teretem, qui[u] priùs aliquandiu in carne pronaſci uiſus eſt. Huius tendinis nomine, ad internũ calcis latus,ubi talum excipit,[x] ſinus inſculpitur,qui tranſuerſo[y] ligamento obductus, præſentis muſculi tendinẽ tutiſsimè deducit. Poſtquam tendo ligamentum id ſuperauit,pedis inferiora obliquè ſubintrat: & inter[z] illos qui quatuor digitos pollici adducere dicentur,&[a] eos quibus primum digitorum internodium flectendi munus aſſcribitur, prorepit, totus propemodum ad pollicem contendens. A præſenti enim tendine,circiter plantæ medium,[b] portiuncula diffunditur, quæ aliquot[c] tendinibus eius quem tertium digitos mouentium numerabo,commiſcetur, atq; unà cum illis ad tertij indicis, & quaſi ad medij quoq; digiti,articuli flexionem auxiliatur. Reliqua autem tendinis ſecundi digitos mouentium muſculi portio (quę profectò ualidiſsima eſt) ad pollicem, uti diximus,obliquè perfertur, ſecundumq́; primi pollicis oſsis longitudinem tranſuerſo ligamento excepta, in ſecundi pollicis oſsis longitudinem lata inſertione implantatur,flexionis eius oſsis autor. Huic tendini,priuſquam ſecundo pollicis oſsi inſeritur,ſeſaminum accedit[d] oſsiculum utcunq; grande, & lubrica ſua & læui ſuperficie ſinui præpoſitũ,quem in ſui medio habent primi pollicis oſsis capitula,ſecundi oſsis ſinus ſubeuntia. [e] Tertius muſculus,qui quinto pedem mouentium inſternitur, pari prorſus cum ſecundo digitorum muſculo ratione,in poſteriori tibiæ ſede exporrigitur, ad internũ magis latus, quàm ſecũdus,reſpiciens: lõgè enim[f] magis tibiæ oſsi,quàm fibulæ innititur. Quum autem ad calcem ferè deſcendit,atq; adhuc latus conſpicitur, ab interno ipſius [g] latere teretem promit tendinem, cui peculiarem[h] ſinum & tranſuerſum ligamentum Natura fabrefecit,in medio duorũ qui hîc quoq; habẽtur ſinuum. Tertij itaq; muſculi tendo,hoc ductus ſinu, teres adhuc pedis inferiora ſubit, ſecundi muſculi[i] tendini uerſus plantæ cutem ſubiectus, & cum illo X literæ imaginem efformãs. Secundi enim muſculi tendo ab exterioribus introrſum obliquè in anteriora fertur: tertij autem tendo quodãmodo ab interioribus extrorſum contendit, ob idq́; in plantæ medio cum ſecundi tendine decuſſatim conſtituitur. Tertij muſculi tendo, pedis plantam hoc modo ſubintrans, ac iam in pedis ferè longitudinis medio repoſitus,modicè[k] dilatatur,ac in quatuor alios tendines digeritur,ad quatuor digitos excurrẽtes, illisq́; manus[l] tendinibus reſpondentes, qui tertium quatuor digitorum inflectunt articulum. Sub primi enim muſculi tendinibus occultati, digitorũ radices ſubeunt, unà cum[m] primi muſculi tendinibus,tranſuerſo ligamento,ut in manu quoq;, obducti. Vt uerò ad tertium uſq; os proreperẽt, primi muſculi tendines ſectione per longum diuiſos permeant: & latiores redditi, tertij oſsis longitudini implantantur. Cæterùm tendini indicẽ adeunti,& interdum illi pariter,qui medio exporrigitur, hoc priuatim obtingit, ut in plantæ medio[n] portiunculam ſecundi muſculi tendinis ad pollicem proficiſcentis nanciſcantur,quæ cum illis digitorum tendinibus omnino coit & permiſcetur. Interdum uerò, quantumuis accuratè ſingula obſerues,à ſecundi tendine nihil porrigi,ſed hunc totum in pollicem abſumi conſpicies. Atq; ita ſanè tres digitorum primi habent muſculi, quorum primus ſecundum quatuor digitorũ flectit internodiũ: reliqui autem duo, ultimi quinq; digitorum internodij flexionis opifices ſunt.

Verùm hîc non ambigo,ſtudioſiſsimum quemq;,qui accuratiſsimè Galeni

Lib. 3 de Vſu part. *Lib. 2 de Adminiſt. ſect.*

loca iampridem euoluit,& illum ſibi haud cõformia dicere,libroſq; ipſius hîc quoq; uitiatos eſſe intelligit, auidè expectare, quamobrẽ à Galeno diſſentiam. Cui in præſentia aliud nihil additum eſſe uelim,quàm uerißima me hactenus de pedis digitorũ muſculis in hominibus enarrauiſſe,& Galeni loca (ut iam, ſimulatq; aliquid de muſculorum functione addidero,audies) uix ſimijs conuenire. Trium itaq; dictorum muſculorũ functionem, cum manus digitorum muſculis communem eſſe cenſui, quum[o] ſecundus muſculus ſecundi pollicis internodij flexus autor poneretur, nulla primi articuli, quod ad flexũ attinet, facta mentione: quemadmodũ[p] tertij muſculi beneficio tertium reliquorum digitorum internodium moueri, iam antea ſcripſi: quum interim ex Galeni ſentẽtia,primos etiam articulos duobus poſterioribus muſculis flecti, dictum eſſe oportuerit. Arbitratur enim Galenus, eandem hîc atque in manu horum muſculorum functionẽ eſſe.imò exactè in ſecundo de Adminiſtrandis ſectionibus, ſuum ipſius perpendens placitum, quo tranſuerſorum ligamentorum ope primos manus digitorum articulos flecti innuerat,dixit, ab illis qui tertio digitorum internodio inſeruntur in pede,non ſolùm tertios primoſq; articulos in flexionem duci,uerùm primum,ſecundum & tertium internodiũ ipſorum ope flecti. quod ſanè neceſſum eſſet, ſi modò tranſuerſi ligamenti ui tendines illa quibus tantùm incumbunt,non autem inſeruntur, oſſa mouere donaremus. At ita non ſuffeciſſet adhuc illis[q] tendinibus,quos nos tertium internodium flectere diximus,à Galeno inſigne illud flectẽdi munus aſſcribi: quin etiam[r] primum muſculum,qui ſecundis quatuor digitorum internodijs inſeritur,prima quoq; internodia flectere, orationi addendum uenerat, quum & illius muſculi tendines eodem cum alijs tendinibus in primo digitorum oſſe ligamento obuelentur. Quia igitur tranſuerſorum ligamentorũ gratia,oportere oſsibus motum aſſcribi,non admodum concedimus: haud mirum quoq; eſſe debet,noſtrum placitum à Galeni decreto diſſentire. Cęterùm functione poſtpoſita,qualiter in caudatis ſimijs præſentes muſculi habeãt, enarrare non grauabor: haud interim immemor Galeni loci,quo tendines non eodem ſemper modo permiſceri tradidit: ne fortè quis me ipſius dogmata nimis perfunctoriè arbitretur expendere. Simię igitur primum muſculum,quo ſecunda digitorum flectuntur internodia,cum hominibus communem habent: at tanto longioribus donatum tendinibus, quanto interuallo ſimiæ pes hominũ pedem unà cum digitis in longitudine pro proportione ſuperat. Secundus quoque & tertius in tibia eodem modo ſimijs atq; hominibus collocantur. quum tamen tendinem educũt,non ex altero latere illum promunt: ſed cæterorum muſculorum modo coarctati,illum emittunt: quod etiam in ſimiarum quinto pedem mouentium muſculo uſuuenit. Vnde etiam haud mirum uideri nobis debet, ſi Galenus raræ illius peculiariſq; tendinum eductionis nullo prorſus modo meminerit. Verùm interim tendines caudatarum ſimiarum, pedis plantam, ut in hominibus,ſubeunt: & ubi X literæ inſtar inſectionẽ moliuntur,ſecundi muſculi tendo tendini tertij muſculi prorſus permiſcetur, atq; ex ambobus unus quodammodo conſurgit tendo,à quo tranſuerſim portiuncula ad pollicem fertur,illi prorſus ſimilis,quam in caudatarũ ſimiarum manu, à tendine indicem accedẽte,è uolæ medio ad pollicem ferri retulimus. Reliqua uerò huius tendinũ permixtionis pars in quatuor tendines diuiditur,eam portionem,quæ pollici exporrigitur, mole uincentes. Hi ut in homine ſub primi muſculi tendinibus deducti, & hos permeantes,tandemq; latiores redditi,tertio internodio inſeruntur.[s] Muſculi primos quinq; digitorum pedis articulos

Primus & 2 & 3 muſculi quomodo in ſimijs ſe habeãt.

o 442. *p 442.* *q 442. [illegible]* *r 442.* *Hæc [illegible]* *s 15 tab. [illegible]*

flectentes,

Muſculi primos articulos flectentes, qui tertium muſculum in numero ſuccedunt, ac decem nobis enumerantur.

flectentes, in homine illis reſpondent,[t] qui in manu inter poſtbrachialis oſſa repoſiti, primorum quatuor digitorum oſsium flexioni præſunt: quamuis interim in pede non ita exacto numero, atq; in manu, comprehẽdi diſtingui'ue queant. Rudis enim indigeſtaq; moles in planta conſpicitur, quæ ad amuſsim carnea eſt, & fibris rectis interſtincta: deinde ſecundùm pedij longitudinem ducta, & illius quoq;[u] interualla opplens, in quinq; digitorum radicem implantatur, utrinq; ad primi internodij latus uerſus interiora inferiora'ue inſertionem tentans. Hanc itaq; carneã molem ex ſententia in muſculos proprios ſubdiuidere nequeo, quantumuis etiam ſibi implicatas quaſdã inſcriptiones commonſtret. Vtcunq; tamen ſit, hæc non minus quàm in manu ualida eſt, & primorum articulorũ flexionem perficit, quam primus pollicis articulus parem cum cæteris digitis adipiſcitur. Vnde etiam carneæ illius molis[x] pars, ad pollicem porrecta, illis reſpondet partibus, quę reliquos adeunt digitos. Atq; huius etiam partis tendinibus admodum breuibus & latiuſculis, maxima totius corporis ſeſamina innaſcuntur[y] oſsicula, quorum interius exteriori longè maius eſſe diximus. Hæc lubrica ſua & læui ſuperficie inferiorem terram'ue ſpectantem contingunt ſedem capitis pedij oſsis, quod primo pollicis oſsi inarticulatur, utrinq; ad eius ſedis latera mutuò recedẽtia, hacq; ſecundi digitos mouentium muſculi[z] tendini iter quodammodo parantia. His dein ſeſaminis oſsiculis longè[a] minora reliquis etiam tẽdinibus carneæ huius in pede molis innexa ſunt: adeò, ut ad ſingula reliquorũ pedij oſsium capita digitis inarticulata, duo reponantur ſeſamina oſsicula,[b] illis grandiora, quæ ad quatuor manus digitorum radicem, muſculis eorum prima oſſa flectẽtibus innata ſcripſimus. Quandoquidem igitur carneę huius molis tanta cum muſculis quatuor digitorum manus primos articulos flectentibus eſt ſimilitudo, integrum ſanè erit, hic decem muſculos, primis quinq; digitorum articulis in flexione famulantes, enumerare, ut bini ad ſingulos referantur digitos, atq; hi decem tribus reliquis flexionis autoribus aſſcribantur. [c] Decimusquartus itaq;, cui quatuor digitos extendendi munus concreditur, in anteriori tibiæ ſede locatus, & ſub[d] ſexto pedem mouentium muſculo reconditus, à tibiæ oſſe, qua id fibulæ ſub genu articulo connectitur, nerueum ſumit[e] principiũ, quod ilico ab exortu carneum euadens, recto tramite deorſum uerſus pedem deſcendit, in medio propemodum[f] ductu carnoſam quandam ſui[g] portionem ab externo latere diffundẽs: quę deorſum protenſa, ea eſt, quam nonum inter pedem mouentes muſculos recenſuimus. Poſtquam uerò eam eduxit portionem, reliquo ſuo corpore carnoſus adhuc deorſum tantiſper fertur, dum tranſuerſum[h] ligamentum, anteriorem tibiæ ſedem occupans, contingat. Ibidem enim in[i] tendinem degenerat, qui per id ligamentũ, ueluti per anulum prorepit. Priuſquam tamen ligamentum prætergreditur, in quatuor alios ſcinditur tendines, qui inuicem diducti, ac per pedis ſuperiora æquales angulos cõſtituentes, ad quatuor digitos pertingunt, & toti illorũ longitudini, ampliores redditi, inſeruntur, tres ſimul ipſorum articulos extendentes.

Decimusquartus.

[k] Decimusquintus muſculus ad pollicem ſpectat, & in anteriori tibiæ ſede collocatus, partim nuper cõmemorato[l] muſculo ſubijcitur, partim uerò illius interno lateri exporrigitur. A[m] tibiæ enim oſsis externo latere, ubi membraneum[n] ligamentum in tibiæ lõgitudine fibulam tibiæ oſsi colligãs, ab ipſa educitur, hic muſculus principiũ ſumit, quod carnoſum in ea ſede exoritur, qua tibiæ os à fibula primùm dehiſcit. Muſculus hinc deorſum protenſus, ac ligamento illi pertinaciter adnatus, anteriorem tibiæ oſsis ſedem adit: ac in[o] tendinem finiens, per tranſuerſum[p] ligamentum, in an-

Decimusquintus.

teriori tibiæ regione conſiſtens,ducitur: dein per pedis ſuperiora ad pollicem prorepens,toti ipſius longitudini inſeritur. Huius muſculi beneficio,pollex in neutrum latus inſigniter uergens, extenditur. neq; alius ex tibia hominū in ſuperiorem pollicis ſedem inſeritur: uerùm[q] quidam toti pedis ſuperiori regioni ſecundùm longitudinē obductus, externo ſuperioris pollicis ſedis lateri tendinem inſerit,cuius ope pollex alijs digitis adducitur.Iuxta latus enim tali,[r] ubi calcis oſsi os teſſeram referens coarticulatur, ab eius ſedis ligamētis ampla moles carnea enaſcitur, quæ antrorſum obliquè uerſus digitos porrecta, in quatuor carnoſas partes dirimitur,quæ ſingulę teretem efformant tendinem.Horum quatuor tendinum intimus & maximus,pollicis externo lateri uerſus ſuperiora inſeritur: ſecundus,indicis externo lateri implātatur: tertius uerò,medij digiti,quartus autem anularis.adeò,ut ſolus paruus huiuſmodi tendine deſtituatur: quanquam ſemel,& admodū obſcurè,illi quoq; exiguum tendinem exporrigi animaduerterim. Tendinum iſtorum beneficio, quatuor digiti illis donati,in externū latus abducuntur. Num uerò huiuſmodi carneum corpus, in hos diductum tendines, unius aut plurium muſculorū uice numerandum ſit, non uehementer inſtandum arbitror: quum in ortu unicus uideatur eſſe muſculus,& poſtmodum,uti diximus,in quatuor tendines diuidatur. Verùm ex Galeni ſentētia, duo hic eſſent muſculi: quorum unus indicem & medium à pollice abduceret, alter uerò anularem & paruum extrorſum in latus amouerent: deinde ex tibia in pollicem alius inſereretur, eius tendinis uicem ſupplens,quem ab hoc carneo corpore,in pedis ſuperiori ſede locato, in pollicem inſeri commemorauimus. At non mirum eſt,Galeni deſcriptionem hic plurimum à noſtra uariare,ueterumq́; placitis contradicere,quum ſimiæ ab hominibus hac in ſede inſigniter differāt.Illis namq; in pollicis ſuperiora à tibia duo exporriguntur muſculi,quemadmodum in manu accidit: deinde duo in ſuperiori pedis ſede repoſiti uiſuntur,quatuor digitos à pollice abducentes, quibus perinde ac muſculoſo corpori,ſuperiorē humani pedis ſedem occupanti, obliquus admodū ſitus obtigit. Age igitur,doctrinę gratia,in homine nobis enarratum iam muſculoſum corpus,unius loco habeatur,ſitq́; is decimusſextus pedis digitos mouentium. [s] Decimusſeptimus igitur in externo latere pedis repoſitur, inſignis utcunq; muſculus, & ab externo latere calcis oſsis,ubi id[t] tuberculum quoddam gerit,nerueo principio enatus, quod non procul ab exortu carnoſum efficitur,exquiſiti muſculi formam exprimens. Priuſquam uerò ad primum parui digiti articulum pertingat,in teretem finit tendinem,externo lateri primi illius oſsis inſertum. Hic muſculus,quum ualidus admodū ſit, etiamſi paruus digitus à decimoſexto nullum nanciſcatur tendinem, eius digiti abductionem abundè perficit, quemadmodum etiam in hominis manu factum eſſe affirmauimus. [u] Decimusoctauus,cuius beneficio pollex introrſum à cęteris digitis abducitur,interno pedis lateri ſecundùm totam ipſius longitudinem protenditur,muris quoq; effigiem proximè referens. à ligamētis enim calcem talo connectentibus,nerueum aſſumit principium, quod craſsius carnoſiusq́; effectum, tandem in teretem degenerat tendinē, externo lateri prioris articuli pollicis implantatū. In ſimijs adhuc unus eſt,à pedij oſſe indici præpoſito in pollicem pronatus; illumq́; indici quàm poteſt proximè admouens, quo homines meritò deſtituuntur, quemq́; interim Galenus (etſi digitorum in homine cum ſimia diſcrimen cognouerit) in ſecundo de Adminiſtrandis ſectionibus, cum cæteris in pede repoſitis muſculis recenſet, planè ac ſtudio oſtendens, ſe ſimiarum undiq; hiſtoriam potius quàm hominum proponere.

Poſt de-

Muſculus in ſuperiori pedis ſede locatus, & pollicem tresq́; ipſi proximos digitos extrorſum abducens, & numero 16.

Decimusſeptimus.

Decimusoctauus.

q 5 tab. 7. 6 tab. 2. 4 ... r 1 fig. cap. 33 lib. 1 ... s 2 tab. 7. 9 ... t 1. 9 fig. cap. ... lib. 1 ... u 1. 5 tab. 5. 2 tab. 7. 6 ... 7 ... 14 ...

Quatuor muſculi, digitos quatuor pollici adducẽtes, ſeu 19, 20, 21, 22.

Poſt decimum itaq; octauum, in homine[x] quatuor tantùm adhuc enarrandi ſuperſunt muſculi, quatuor digitos in internum latus ducentes: qui ſimiliter atq; in manu, illis[y] tendinibus exporriguntur, qui tertium digitorum flectunt internodium. quamuis in hoc pedis muſculi à manus uarient, quòd illi non à tendinum inuolucris horum modo, ſed à calcis oſſe exoriantur. A' ligamentis namq; oſſa tarſi poſterioribus pedis oſsibus in plãta colligãtibus, muſculoſum corpus enaſcitur, quod in quatuor poſtea graciles diductũ muſculos, interno quoq; lateri quatuor digitorum inſeritur. Si itaq; carneam hanc molem, quatuor muſculorum loco habueris, omnes pedis digitorum in homine muſculi, duo erunt & uiginti: ſi uerò unius loco id corpus numeraueris, tantùm erunt decem & nouem. Rurſus, prout id[z] corpus, quod pollicẽ & tres ipſi proximos digitos in externũ latus abducit, in plures diſſecueris, numerũ quoq; augebis.

DE LIGAMENTIS, ILIVM OSSA SACRO COLligantibus, & coxendicis ac genu articulorum, deq; reliquis omnibus, quæ in tibia & pede habentur ligamentis. Caput LXI.

Ligamenta ſacri oſsis, & ipſi adnexorum oſsium.

LIGAMENTVM, ilium oſsis ad ſacrum os cõtextum ambiens, membraneum quidem eſt, ſed admodum robuſtum. Ligamenti autem portio, ſeſe ubi oſſa inuicem committuntur, inſerens, ita ualidũ craſſumq́; euadit ligamentum, ut cartilaginei ligamenti naturam prorſus repręſentet: cuius beneficio, & demũ cartilaginis quoq; interuẽtu, ilium os ſacro ualidiſsimè nectitur. Quemadmodũ enim cartilaginis interceſſu, & ligamẽto orbiculatim cõmiſſuram ambiente, pubis oſſa inuicem cõtexuntur, ita quoq; ilium os ſacro coarctatur. Præter hæc ſacri oſsis ligamenta,[a] aliud ex latere cõnexus quinti oſsis ſacri cum ſexto quodãmodo teres enaſcitur, in acutum proceſſum coxendicis oſsis inſertũ. Quinetiam ab eadem ſacri oſsis ſede, in oſsis coxendicis appendicem, aliud[b] ligamentum fertur, quod unà cum prædicto oſſa hæc firmiùs connectit, & præterea recti inteſtini, & muſculorum ipſius fulcrum exiſtit. Poſtremò, in pubis oſsis foramine[c] membrana uiſitur, illi[d] ligamento omnino ſimilis, quod ſecundùm cubiti longitudinem radium ulnæ colligat: ſubſtantia enim huic ad amuſsim reſpondet, & fibris conſtat deorſum in latus obliquè procurrẽtibus. Ligamenta femur coxendicis oſsi adnectẽtia, duo magis pręcipua cenſentur,[e] unum orbiculatim articulũ amplectens, cuiuſmodi etiam alijs articulis eſt cõmune. Cæterùm ne aliquando femoris caput luxaretur, quoties uarijs motibus femur, magnam corporis molem ſuſtentans, mouetur, ligamen hoc quod diximus, craſsiſsimum robuſtiſsimũq́; euaſit, nulli ligamẽto ex his quæ articulos circundant, craſsitie ſecundũ. Et tanti momenti uſusq́; id ligamentũ Græci eſſe putarunt, ut etiam totius articuli nomine illud ἰσχίον appellare non dubitauerint. Quin etiam huic ligamẽto articulũ ambienti, non ſolùm priuata craſsities duritiesq́; acceſsit: uerùm hoc peculiariter ſibi uendicat, quòd neq; capitis femoris, neq; acetabuli oſsis coxẽdicis ſupercilio inſeritur, aut ab illis prodit: totam enim femoris ceruicẽ ambit, illi nuſquã quàm ad magni femoris proceſſus radicem orbiculatim circumnatũ: reliquæ autem parti tantum citra omnẽ connexum incũbit. deinde acetabuli ſupercilio non adnaſcitur, ſed paulo ſupra ſupercilij radicẽ oſsi coxendicis. Atq; hîc prouidè Natura ab aliorũ articulos ambientium ligamentorũ fabrica reclinauit. nam ſi hoc coxẽdicis ligamentũ aliorum ligamentorũ ritu ſupercilijs cõnatum fuiſſet, neutiquã oblongũ femoris

Membrana, pubis oſsis foramen occupans.

Femoris ad coxendicis os ligamenta.

caput

caput aptè moueri permiſiſſet. quod ſanè ad amuſsim ſpectabis, quum interſecandum femora inuicẽ adducere, & rurſus abducere conaberis. Mirum enim dictu eſt, quàm femoris caput antrorſum extra ſinum feratur, dum alterius pedis calcem, ueluti perpendiculi lineam, medio interioris lateris alterius pedis adhibemus: quod in illo pedum ſitu fieri cernimus, quum in choreis notam, quam bis ſimplicem uocant, hocq; ſigno. ſſ. indicant, erecti fingimus. Ad hæc, præterquàm quòd coxendicis oſsis ſinus admodum cauatus eſt, aliud adhuc ligamentum, etſi non colliget, orbiculatim ſinus ſupercilio adnaſcitur, quod ſinum adauget, & eorum ligamentorum naturæ participat, quæ cartilaginea ſunt. Verùm id cauitatem non ſolùm auget, ſed etiam in cauſa eſt, cur minus oſsis ſupercilium in uehementibus femoris motibus, quum fragile ſit, abrumpatur: ſua enim duritie ligamentũ impetui reſiſtit, & ſua mollitie cedens, eundem exoluit. Porrò [f] aliud coxendicis articulo peculiare ligamentum, teres eſt, & adeò durum, ut cartilagineus neruus meritò ab alijs appellatus fuerit. Hoc ex medio capitis femoris enatum, non in acetabuli centrum inſeritur, at in humillimam ipſius ſedem, [g] ubi adeps, non autẽ cartilago ſinui oblinitur, ipſumq; coxendicis oſsis acetabuli ſupercilium [h] deficit. [i] In genu uerò articulo, præter commune ligamentum, omnibus obductum articulis, alia quædam ualida robuſtaq; (potiſsimùm quum illud uniuerſum articulum certis rationibus ambire non poſſet) rerum Opifex fabrefecit. quando enim quinq; ſunt genu articuli regiones, anterior, poſterior, interior, exterior, & media, ſingulis peculiare quippiam Natura præpoſuit. Anteriori quidem, quæ membraneo ligamento prorſus deſtituitur, & tamen regio admodum fallax, & ſummopere laboratura eſt, [k] mola patella'ue ſimul cum illam continentibus tendinibus prætenditur: quæ quum abundè articulum ſtringat, nullo hîc opus erat ligamento, neq; etiam (ut dixi) membraneo, omnes articulos ambiente, quod malè inter femoris os & patellam fuiſſet repoſitum. Poſteriori ſimiliter laboraturæ, robuſtum neruoſumq; ligamentum pręponitur, quod ex media poſteriori tibiæ regione originem capiens, rectà ſurſum fertur, & bifidum [l] utrorumq; femoris capitum poſteriori ſedi, qua maximè illa dehiſcunt, implantatur. Cæterùm mediæ regioni duabus nuper dictis digniori maioriq; egenti firmamento, Natura ualidiſsimum & cartilagineum largitur ligamentũ, quod ex tota prominentiori inter duos tibię ſinus [m] parte enatũ, femoris poſteriori parti, quà ipſius capita maximè inuicem diſtant, cum paulo antè dicto inſeritur. Verùm pręter hoc ligamentum, interdum adhuc mucoſum quoddam & gracile reperias, in medio genu articuli locatum, ad anteriorem iam dicti ligamenti regionem, quod ſimiliter à tibia in femur pronaſcitur. Exteriori genu regioni iniurijs magis quàm interior patenti, craſſum quoq; & quodãmodo teres obductum eſt ligamen, femoris & fibulæ tibiæq; oſſa inuicem colligans. Huius ligamenti humilius extremum, capiti [n] muſculi ſubſternitur, cuius tendinem ad poſteriora inferioris fibulæ appendicis perreptantem, uerſus pedij os pollici prępoſitum protendi relatum eſt. Porrò interior genu regio, quæ cęteris omnibus in tibiæ motibus minus debebat dehiſcere, & ijs quæ cruri occurſant, minus obuiam ire, ligamen nanciſcitur, iam dicto tum gracilius, tum mollius. quod etſi ex interiori femoris latere enaſcatur, in tibiæ tamen latus non inſertatur, ſed uelut ad aliud exterius ligamentum in tibiæ priora maiori ſua portione contendit. Cæterùm præter hæc omnia, peculiaris huic articulo, quemadmodum ſuperiori libro ſcripſi, [o] cartilago inijcitur, quæ duritia exquiſitæ cartilagini nonnihil cedit, & cum ligamento quippiam commune obtinet. Quantum uerò ad

Ligamenta genu articuli.

articuli.

articuli genu ſecuritatem ea cartilago ualeat,illic quoq; diximus. nunc autem in exteriori ipſius circumferētia,qua quodammodo ex articulo eminet,membraneis ligamētis ex ipſa prodeuntibus,femori & tibiæ colligari, additum eſſe uoluimus.[p] Ligamen fibulam tibiæ iuxta genu articulum colligans,forte quidem eſt: ſed ut in aliorum oſsium commiſſuris, ab exteriori tantùm parte, oſſium connexum circundat. Quà uerò tibia fibulaq; inuicem dehiſcunt,per oſſium longitudinem[q] ligamentum membraneum habetur,illi par,[r] quod in cubito repoſitum eſſe commemorauimus. atq; id à tibiæ oſſe in fibulam porrigitur,fibris intertextum, à tibiæ oſſe deorſum obliquè in fibulam excurrentibus. Quemadmodum uerò conformatione hoc tibiæ ligamentum cubiti ligamento reſpondet,ita etiam parem cum illo uſum præſtat: fibulam enim tibiæ alligat,& interſtitij ritu anteriores tibiam occupātes muſculos à poſterioribus dirimit, illisq; qui ipſi adnaſcuntur, exortus robur porrigit.

Ligamenta fibulā tibiæ oſsi committentia.

Pedis ligamentorum nonnulla prius expoſita ſunt,[s] tranſuerſa nimirum, quæ tendinibus obducuntur: quorum quædam ad oſsium cōmiſſuram ſimul faciunt, alia uerò duntaxat munimenta quædam tendinū,& ne illi è ſuis finibus exurgant, uincula ac anuli exiſtunt.Sunt uerò tranſuerſa pedis ligamenta,ſi obiter conſiderentur,tria. [t] Primum in anteriori tibiæ ſede,ad ipſius cum pede articulum conſiſtit,& ad tibiæ os & fibulam refertur : hoc enim oſſa connectit, & plurimos tendines tranſmittit.Iſtud utcunq; perpendas,unum ſimpliciter eſt. [u] Secundum ab interno malleolo in calcis os inſeritur, oſsiumq; etiam colligationi auxiliatur. ſi uerò exactè diuidatur,tres anulos,& ueluti tria ligamenta efformare uiſitur, quę priuatim ad ſuos quoſq; ſpectant[x] ſinus,trium tendinum nomine,ut & ipſi tres ſunt,exculptos: quorū calci proximus,[y] muſculi tendinem admittit,qui pollicis ſecundum flectit internodium.Sinus huic accumbens,ſecundusq;,[z] tendini uiam prębet,tertios quatuor digitorum articulos flectenti. Tertius uerò ſinus, unà cum ligamēto in poſteriori interioris malleoli ſede repoſitus,à Natura illi tendini pręparatus eſt, quem[a] muſculus efformat,inter pedis motores quintus. [b] Tertium porrò tranſuerſum pedis ligamentum,à fibula in calcem fertur,itaq; ad oſsium colligationem iuuat: quà autem duobus, quibus commune eſt, ſinibus obducitur (quum illi ſinus in uno duntaxat cauentur oſſe) tantùm tendinibus famulatur,[c] ſeptimi &[d] octaui muſculorum pedem mouentium. Ad hæc,in inferna pedis digitorum regione, tranſuerſa ligamenta perinde conſiſtunt,ac in manu.

Pedis ligamenta tranſuerſa.

Verùm pręter tranſuerſa ligamenta, quæ etiam prius expreſsimus,in pede alia permulta habētur. Primum ex tibiæ oſſe in fibulam procedens, inferiùs tibiæ oſsi fibulam colligat, membraneum ſimiliter ac aliorum articulorum ligamēta exiſtens. Deinde & aliud quoq; reliquis articulorum ligamētis reſpondet,quod uniuerſum articulum tibiæ cum talo amplectitur. Poſt hæc, quatuor ſunt ligamenta cartilaginoſa, ex quibus nonnulla in alto conduntur, alia exteriùs oſſa ambiunt : quæ ſimul omnia talum quatuor,quibus firmatur,oſsibus cōnectunt. Primum ex internis tali partibus,quibus interno malleolo excipitur,originem obtinet,& in tibię oſsis partem,quę talum reſpicit,innaſcitur,id os talo colligans. Secundum exterius eſt, interioriq; reſpondet,fibulam talo nectens. Tertium cæteris robuſtius,& admodum inſigniter cartilagineum,ab inferiori tali ſede, propter ipſius ceruicis radicem, nimirum quà calci is committitur, principium ducit, & calci inter duas,quibus talo coarticulatur,cōmiſſuras innaſcitur. Quartum,tali caput oſsi nauiformi connectit: ex tali enim ceruicis termino originē ducens, iam dicto oſsi inſeritur,uniuerſumq; ambit articulum. Verùm præter cartilaginea hæc,

Alia pedis ligamenta, oſſa tantùm committentia.

membra-

membraneum aliud ligamentum omni ex parte calcis cum talo obducitur connexu, & ualidum quoq; aliud à tali ceruice in teſſeram imitans os implantatur. Porrò ligamen, calcis os huic teſſeræ ſimili oſsi committens, robuſtum quoq; eſt, & cartilagineum, ſed duntaxat articulum amplectitur. Quemadmodum uerò in manu brachialis oſſa inuicem duriſsimis cartilagineisq; ligamentis colligantur, ita quoq; tarſi oſſa tum inuicem committuntur, tum etiam oſſi cymbam imitanti. Validiſsimum autem & peculiare uinculum in inferiori parte tarſi oſſa obtinent, quod non ſolùm extrema uincit, imò penitiùs ſingulis inſertum, oſsium quoq; media inuicem conſtringit. Pedij autem & digitorum ligamenta, manus ligamentis correſpondent. Sunt enim omnia membranea, his tantùm exceptis, quæ ſuperiori pedij oſsium interuallorum parti immittuntur: illa ſiquidem cartilaginea ſunt, & in profundo ſeu medio articuli genu repoſiti,[e] ligamenti naturam referunt.

MVSCVLORVM IN TIBIA ET PEDE SEDEM obtinentium, & ligamentorum omnium quæ hactenus non reſecta ſunt, adminiſtrandi ratio. Caput LXII.

Quot muſculi in poſteriori tibiæ ſede conſiſtant. SI modò omnes muſculos, pedis ac digitorum motibus famulantes, memoriæ cõfirmandæ cauſa, in ſuis ſedibus ordine recenſebis, in poſteriori tibiæ ſede primùm[a] duo occurrent, à radice inferiorum femoris capitum ducentes originem, & ſuræ non mediocrem portionem efformantes. Poſt hos ſeſe exhibet,[b] qui totius corporis lõgiſsimum promit tendinẽ. Sub hoc ſuræ[c] maximus, ſeu pedem mouentium quartus conſiſtit, in calcem cum nuper cõmemoratis inſertus. Huic ſuccumbit,[d] qui pollicis ſecundum internodium flectit: deinde,[e] qui quatuor digitorum tertij internodij flexionis pręcipuus autor eſt. Omnium autem intimus habetur,[f] qui pedem mouentium quintus enumerabatur, uniq; tarſi oſſium implantatur. adeò, ut iam omnes poſterioris tibiæ ſedis muſculi ſeptenarium cõſtituant numerum, præter[g] muſculum in poplite latitantem. Si enim & illum poſterioribus tibiam amplexãtibus muſculis adnumerare uiſum fuerit, octo tunc in poſteriori tibiæ ſede conſtitues. *Quot in anteriori tibiæ ſede.* In anteriori tibiæ ſede, unà cum illis[h] qui propriè externum ipſius latus occupant, ſex numero deſcripſimus:[i] primum quidem, qui pedij oſsi pollicem ſuſtinenti inſeritur, ac pedem mouentium ſextus recenſebatur:[k] ſecundũ, qui quatuor digitos extendit. huius autem[l] portio, quæ in pedij os minimo prælocatum digito inſeritur, tertius erit. Aut ſi hanc portionem à ſecundo non diſtinxeris, iam duo duntaxat hactenus tibi in anteriori tibiæ ſede habentur. At age, tres eſſe dona, ac[m] quartum enumera, cuius ope pollex extenditur:[n] quintum uerò, qui fibulæ exporrectus, pedisq; inferiora ſubiens, in os pedij pollicem ſuſtentans inſeritur:[o] ſextum autem, qui iam dicto ſuccumbens, pedij oſsi ante minimum collocato *Quot in pede.* implantatur. In inferiori pedis ſede[p] ligamentum primum ſeſe offert, lati tendinis uicem gerens: poſtmodum[q] muſculus ſecundum quatuor digitorum os flectens: deinde[r] utrinq; ad huius latera unus, hic quidem pollicem introrſum ducens in latus, ille uerò minimum extrorſum abducens. Poſt hos in conſpectum ueniunt[s] tendines, tertia quatuor digitorum internodia flectentes: quibus exporriguntur[t] quatuor muſculi, quatuor digitos pollici admouentes. Omnium autem intimi illi cõſiſtunt,[u] qui primos digitorũ articulos flectunt.

In ſuperiori autẽ pedis ſede illud duntaxat[x] muſculoſum corpus reponitur,

quod pollicem & tres illi proximos digitos in latus externum abducit. Cęterùm dicta iam muſculorũ ſeries, etiam ſectionis rationem cõmonſtrat, quam in eo crure aggredieris, in quo iam antè tibiam mouentes muſculos reſecuiſti. Per ſuræ itaq; longitudinẽ ſectio in cute & adipe & carnoſa membrana ad calcem uſq; ducetur: deinde alia ab interno pollicis latere ad calcem uſq;, & hinc per pedis exteriora ad paruum uſq; digitũ tentabitur. adeò, ut uniuerſam tibiæ & pedis cutem auferre poſsis, ea tantùm relicta, quæ plantã induit. Quum primùm igitur laniorũ more hoc pręſtiteris, acutiori nouacula à calce cutem adimes, per adipem tranſuerſis ſemper ductis ſectionibus. In quo opere, attento animo cutis connexus ſpectandus uenit, qui ad liueſcentem perficitur[y] ſedem muſculi ſecundum quatuor digitorum os flectẽtis, num ſcilicet tendo aliquis (uti quorundam uidetur eſſe ſententia) citra adipis interuentũ cuti proximè adnaſcatur: ac deinde, quum nullus erit tendo, cuiuſmodi ligamentum id cenſere debeas, quod ego nunc primus lati tendinis in manu uices gerere dixi. Vbi hæc (adhibita ſectioni quoq; ſimia) in pedis planta eo diligentiùs, quo ego hic plura recenſuerim paradoxa, intuitus fueris, ad tibiam te conferes, ligamento illo, uel membrana, utcunq; id tandem appellare tibi uiſum eſt, à muſculo, qui ſecundos quatuor digitorũ articulos flectit, nondũ deraſo. Atq; hic omnium primùm ſpectabis, quî ex tota excarni tibię oſsis[z] ſede membraneũ ualidumq; ligamentũ prodit, quod pertinaciter omnibus in tibia repoſitis muſculis obnaſcitur, & eorum ſummas ſuperficies unà connectit, & ueluti uinculi uſum præſtat, cuius beneficio muſculi in ſua ſede non errantes, cõtinentur. Mox nouacula aut cultello à femoris inferioribus capitibus,[a] duorum muſculorũ principia liberabis, quos primos in poſteriori tibiæ ſede dicebam occurrere. In horum capitum diſſectione aliud nihil cauendum eſt, quàm ne cum externo muſculo, tertij[b] muſculi caput ab externo femoris capite unà imprudens auferas. Illud enim caput opportuniſsimè ſeruatur, donec primos duos à quarto eouſque diuulſeris, ut iam non amplius communem illorum tendinem à quarto[c] diſſecare ualeas. Reflexis itaque his duobus muſculis, & ſeſaminis, quæ illis innaſcuntur, oſsiculis unà quoq; obſeruatis, tertij quoq; caput liberabis: quod in manu ſiniſtra aſſumens, à quarto[d] muſculo deorſum uelles. atq; id citra negocium tantiſper feceris, dum ad quarti muſculi internum latus peruenias: hic enim cultello acutiori à ſubditis ad calcem uſq; eſt diſſecandus. Dein ipſius inſertio tanto accuratiùs eſt animaduertęnda, quanto hęc in hominibus à ſimijs magis uariat. Hoc itaq; muſculo à calcis oſſe reſecto, pedem mouentium quartum, & totius ſuræ maximum ſuo exortu libera, & utrinq; ad ipſius latus, quà ſubditis incumbit corporibus, longam ſectionem ducito, quæ membraneum id ligamentum inuolucrum'ue diuidat, cuius auxilio muſculos inuicem externa ſuperficie connecti diximus. Siquidem ilico atque muſculum ſuis lateribus & capite liberaueris, promptiſsimum erit, illum à ſubditis ad calcem uſq; detrahere. Vt uerò accuratiùs inſertionem ſpectes, profuerit illum proximè à calcis oſſe acutiori nouacula ſeparare: & dein ſtudioſe expendere, num fortaſsis aliqua tendinis huius portio latum in pede produceret tendinem. nam & id quoque ſemel Galenus uidetur innuere. Tempeſtiuum nunc erit, à[e] muſculo quatuor digitorum ſecundum internodium flectente,[f] ligamentum illud abradere, quod ego tendinis lati uicem gerere protuli. Deinde ſedulò à calcis oſſe[g] muſculus ille liberabitur, qui paruum digitum in externum latus abducit, & ſtatim ille[h] qui pollicem in internum latus à cæteris digitis amouet: ut[i] muſculus quatuor digitorum ſecundum articulũ flectens, ſeſe offerat, isq; à calcis

Ligamenti lateſcentis tendinis uicem ſubeuntis.

Primi & ſecundi pedem mouentium.

Tertij.

Quarti.

Lib. 2 de Adminiſt. ſect.

Primi digitos mouentium.

Decimiſeptimi.

Decimioctaui.

oſſe liberari, ac poſtmodum ad digitorum radices duci queat. In tendinum uerò ipſius adminiſtratione, pari modo, ut in manu fieri pręcepimus, cultello exiguo tranſuerſum digitorum ligamentum per ipſius longitudinem diuides: ac deinde, qualiter id ſubditos tendines tranſmittat, ac quî in ſecundos articulos illi inſerantur, ſpectabis, ſectionem rurſus ad tibiæ poſteriora conferens. Iam

Muſculi in poplite latitantis. *k 14 tab.*

enim in poplite latitans[k] muſculus, adeò pulchrè occurrit, ut ipſius naturam non minus, atq; ego illam deſcribere poſsim, intueri ualeas: & non oſcitanter animaduertere integrũ ſit, num uel minimùm tibiæ flexioni opitulari queat. Hæc intuitus, illum à genu articulo liberabis: & niſi articulum ad ligamentorum inſpectionem ſeruare propoſitum ſit, nihil prohibet, à tibia femur liberare, quo commodiùs tibiam & pedem poſtmodum pertractes. Abſecto igi-

Secũdi & tertij digitos mouentium. *l 14 tab.* *m 14 tab.*

tur, aut relicto, utut lubet, femore,[l] muſculum, pollicis ſecundum flectentem internodium, ſuo principio liberatum, à ſubditis ad calcem uſq; detrahes. Deinde & illum quoq; ſimiliter auelles,[m] qui tertium quatuor digitorũ os flectit: ut iam utriſq; ad ſuos ſinus deductis, tranſuerſa ipſorum ligamenta, longa ſectione diuidere, ac poſtmodum illorum X literæ inſtar incubitum examinare liceat. Ille enim eueſtigiò obuius eſt, quum ex ſuis ſinibus detractos tẽdines, à pedis planta deorſum reflectis. Neq; ita duntaxat incubitus ille conſpicitur: imò etiam[n] portiuncula ſe offert, à muſculi pollicem flectentis tendine, illi admixta tendini, qui tertium indicis internodium flexurus eſt. Quinetiam

n 15 tab. Q.

Muſculorum tres digitos pollici adducentiũ, & prima quinq; digitorum oſſa flectentium. *o 14 tab. & 15 tab. X.* *p 14 tab. & 15 tab. L, &c.*

hac adminiſtratione occurrunt[o] muſculi, quatuor digitos pollici adducentes: quos à calcis oſſe liberatos, atque ad inſertionem perductos, unà cum tendinibus, quibus illi porriguntur, adimere conuenit, ut[p] carnea moles, primos digitorum articulos flectens, inſpiciatur: quam ex tuo arbitratu, aut prorſus à pedij oſsibus abrades, aut illis connexam ſines: neutiquam hic præteriens ſeſaminorum oſsiculorum examen, quæ carneæ illius molis tendinibus diximus

Quinti pedem mouentium. *q 15 tab. D, E.*

eſſe peculiaria. Iam[q] muſculus, qui adhuc in poſteriori tibiæ ſede reliquus eſt, quiq; pedis motibus famulatur, à fibula & tibiæ oſſe, & horum membraneo ligamento, ad poſteriorem uſque interni malleoli ſedem liberabitur: ac proprio ipſius tranſuerſo ligamento longa ſectione diuiſo, muſculus ille ad inſertionem uſque ducetur. Cæterùm iam opportunum eſt, & anteriores tibiæ muſculos aggredi, hicq; omnium primùm tranſuerſum in humiliori ſede tibiæ iuxta pedem occurrens[r] ligamentũ longa ſectione diuidere. In quo opere magna tendinũ congeries ſeſe exhibebit, quorũ (ut ſingulos ordine intuearis)

r 1 tab. A.

Sexti pedem mouentium. *s 1 tab. & 3 tab. Y.*

primùm attolles, qui à[s] ſexto pedem mouentium muſculo producitur: cuius capite, aliorum muſculorum modo, ab exortu liberato, is ad inſertionem uſque ducendus eſt. quod mediocri fit negocio, ſi utrinque muſculi latera ab ipſi

Decimiquarti digitos mouentium, unà & noni pedem mouentium. *t 4 tab. Y.* *u 4 tab. Z.*

connatis cultello aut nouacula diuiſeris. Poſt hunc, totũ ſeſe oſtendit quatuor digitos extendens[t] muſculus, unà cum portione illa,[u] quam nonum pedem mouentium enumeraui. Vbi hic à tibia liberatus, ad inſertionem ductus erit, is

Decimiquinti. *x 5 tab. &.*

aggredietur,[x] qui pollicem extendit: quem ſimiliter à tibia liberatum, ad inſertionem ducere expedit: mente adhibita, quî eius muſculi tendo, quà caput pedij oſsis primo pollicis oſsi inarticulatum ſuperat, calli in modum indureſcit, perinde ac quà primi pollicis oſsis ſedem ſecundum os ſubeuntem contingit.

Seſaminis oſsibus in tendinibus digitos pedis & manus extendentibus reſpondentium ſediũ examen.

eo namq; uſu, quo innumeris ſanè tendinibus ſeſamo comparata oſsicula innaſcuntur, tendo iſte cartilagineus, & in ſenibus penè oſſeus, dictis nunc locis efficitur. quod etiam cęteris tam manus quàm pedis digitos extendẽtibus tendinibus inibi quodammodo euenit, ubi oſsium læuem & cartilagine obcruſtatam tangunt ſuperficiem, quæ oſsibus articulatur, quibus tendines, ut illa mo-

ueant,

ueant, inſeruntur. Superſunt adhuc in tibia[y] duo pedis motibus famulantes muſculi, qui fibulæ exporriguntur: quorum adminiſtratio à[z] ligamentorum tranſuerſorum, inter calcem & fibulam exiſtentium, diſſectione inchoabitur: & deinde illorum tendinibus eleuatis, uniuerſum muſculorum corpus à fibula dirimetur, ut poſtmodum ipſorum inſertionem liquidò uideas. ac demum [a] muſculoſum corpus, quod ſuperiorem pedis ſedem occupat, ſuis principijs liberatum, ad ipſius tendinum inſertionem perducas: atq; ita uniuerſæ muſculorum fabricæ unà nunc mecum ſummam manum imponas, ac ligamentorum, quæ adhuc reliqua ſunt, naturam ſpectes, quorum adminiſtratio priuatim nihil, aut peculiare exigit. Si enim iam[b] ligamenta, ex latere oſsis ſacri, ubi quintum os ſexto committitur, prodeuntia, ſimul cum[c] membrana, pubis oſsis foramen occupante, inſpexeris, integrum erit, ilium os à ſacro, impetu abrumpere, & cõmiſſuram ambiens ligamen ſimul cum cartilagineis ligamentis intueri. Mox ad coxendicis articulũ accedens, orbiculatim ipſum ambiens, [d] ligamentum acutiori cultello tranſuerſim diuidito, eiusq; craſsitiẽ & ortum & inſertionem inſpicito. Si modò femur in exteriora modicè duxeris, ex acetabulo ipſius caput elabetur, & teres[e] ligamentum ſe ſpectandum exhibebit: quo tranſuerſim diſſecto, acetabulum accuratè obſeruandum uenit, propter iam commemorati ligamenti inſertionem, & id ligamentum, quod ſinum augere diximus. Priuſquam uerò genu[f] ligamenta adminiſtrẽtur, opportunum eſt perpendere, anteriori articuli ſedi, præter[g] patellam, cum extendentibus tibiam tendinibus nullum ligamentum prȩponi. id enim ubi conſtabit, exterius ligamentum à femoris capite liberatum, ad fibulam deduces. Poſt hoc, internum quoq; à femoris interno capite liberatũ, ſimiliter uerſus anteriora tibiæ diſſecabis: poſterioris uerò regionis ligamentũ, opportunè à tibia diſſectum, ad ipſius in femur inſertionem perduces. Diuiſo poſtmodum omni ex parte ligamento articulum ambiente, in latus tibiam poſtmodum reflecte, ac cartilagineum huius articuli ligamentum ad amuſsim obſerua,[h] cartilagines tibiæ oſsis ſinum augentes, ab articulo acutiori cultello ſeparans. [i] Ligamenti, quod tibiæ fibulam alligat, natura, ſi ad commiſſuram id diuidatur, citra negocium conſpicitur.[k] Membrana quoq;, iſthæc oſſa, quà inuicem diſtant, intercedens, ſeſe iam citra ullam ſectionem offert. Tranſuerſa omnia modò diſſecta ſunt: atque idcirco ſupereſt duntaxat, fibulam à tibia diſrumpere, & ligamen hac humiliori ſede ambo oſſa colligans inquirere: dein acutiori cultello fibulam à talo, & poſtmodum à tibiæ oſſe talum liberare: ita enim duo ſeſe offerunt tali ligamenta, cartilaginis ſpecie donata. Duo autem reliqua diſces, ſi cultello talum ab oſſe cymbam imitante diuiſeris, & à calce talum abraſeris: quod difficulter, idq; niſi acuto cultello perfeceris. Ad hunc modum reliqua pedis ligamenta aggredieris, nempe ipſis ſecundùm oſsium commiſſuras circumſectis. Quàm uerò concinnè hæc omnia ſint formata, ex cuiuſq; oſsis uſu, & generali ligamentorum facultate, cuiuis notum eſſe arbitror. Quapropter neq; hîc, neque aliàs ſæpius ad ſummi rerum Opificis encomia digreſſus ſum, ne eadem ſemper aut de muſculis aut ligamentis repetenti, in nimiam molem hæc excreſcerent. præcipuè, quum nihil facilius ſit, quàm prolixè in uſus enarrationem excurrere: ſi modò partium munus & officium, à me ſemper deſcripta, non lateant.

Septimi & 8 pedem mouentium.

Decimiſexti digitos mouentium.

Ligamẽtorum adhuc reliquorum adminiſtratio.

LIBRI SECVNDI FINIS.

ANDREAE VESALII, DE CORPORIS HVMANI FABRICA LIBER TERTIVS, QVO VENARVM ARTERIARVMQVE per uniuerſum corpus ſeries deſcribitur, & peculiares ipſi figuræ, quibus potiſsimùm conueniunt, Capitibus præponuntur.

QVID VENA, ET QVAE IPSIVS SVBſtantia & uſus. Caput I.

Quid tertio libro docendum.

OSSIVM muſculorumq; hiſtoria ſuperioribus libris enarrata, proximum uidetur, uenarum arteriarūq; per uniuerſum corpus diſtributionem aggredi: ſiquidem Galenus in primo de Adminiſtrādis ſectionibus libro, hunc in Anatome diſcenda ordinem obſeruandum rectè pręceperit. Nam alius fortaſſe quiſpiā earum [a] partium, quæ peritonęo & coſtas ſuccingēte membrana & caluaria continentur, deſcriptionē, non uenarum modò, ac arteriarum, uerùm & neruorum quoq; deſcriptionem oportere neceſſariò præcedere, haud ineptè arbitrabitur: quòd abſq; earum partium notitia, omnis de uenis, arterijs & neruis ſermo tam difficilis futurus ſit, ut ego nequaquam improbauerim, hunc librum, & quartū, qui neruis dedicabitur, quinto libro, ſexto ac ſeptimo ſubijci, eoſq; præſentē anteire: atq; id maximè, cum quis ſectionum prorſus rudis, in iſtos libros primùm inciderit, & non in noſtra Epitome uel obiter ſeſe exercuerit. Ne tamen longiùs in pręſentia à Galeni & cæterorum qui ipſum præceſſere diſſectionis profeſſorum placito declinem, hunc librum uenis arterijſq; conſecrabo, à uenis, quòd plures ſint, arterijſq; magna ex parte inſternantur, ſumpto ſermonis exordio, liberaq; ſententia lectori in noſtris libris tranſponendis relicta. [b] Vena igitur pars eſt inſtrumentaria, teres, fiſtulæq; inſtar cauata: & ſanguinem, corporis partes enutriturum, unà cum naturali ſpiritu, inſigniter (ſi quis modò ſit) caliginoſo, deferēs. Hæc unica peculiari propria'ue conſtat tunica, quæ colore, ac quodammodo craſsitie & forma membranis reſpōdet, ſed aliàs ab illarum natura plurimum diſcrepat. Membrana namq;, ſimplex ac ſimilare corpus cenſetur: & omni ex parte, quomodocūq; diſcerpatur, perpetuò membranę nomen retinet. Venæ autem tunica, corpus eſt inſtrumentariū, ex ſimilaribus partibus, fibris uidelicet, conformatum. Quemadmodum enim membranei muſculorū tendines ferè unico fibrarum genere intexūtur, atq; hac occaſione non in ſimilarium, ſed inſtrumentaliū partium claſſem reponuntur, ita uenę tunica triplici fibrarum genere cōſtituitur. Huiuſmodi fibræ Græcis [illegible] nuncupātur: & ſubſtantia quidem, forma & colore, muſculorū fibris reſpondent, actione autem plurimum ab illis uariant. Hæ enim maxima ex parte, carnea muſculorū ſubſtantia obſitæ, arbitrario: illæ uerò nulla eiuſmodi carne implicitę, naturali motui præficiūtur. quippe ut motus è noſtro arbitratu pendētes, fibrarū in muſculis auxilio perficimus: ſic naturales motus, uniuerſo corpori ſubſeruientes, fibris quibuſdam obeūtur, quæ organis toti corpori famulantibus intertextæ ſunt.

Quid uena.

Venæ corpus in quo à membrana differat.

Fibrarum quæ naturali motui præſunt, ab ijs quæ arbitrario famulantur, differentia.

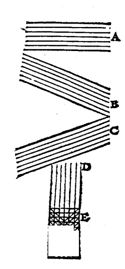
a [illegible] 5.6.7 librorum figuræ.

b [illegible]

Quanquam

Quanquam naturales motus non omnes, ſed materiæ duntaxat alicuius attractio, retentio & expulſio, huiuſmodi fibris adimpleantur. Voco autem in præſentiarum uim attractricem, retentricem & expultricem, non quæ ſingulis partibus ad ſui nutritionem à Natura eſt ingenita, ſed qua quædam corporis partes commune aliquod uniuerſo corpori munus præſtant. Etenim prorſus alia mihi cenſetur attractio cibi per ſtomachum in uentriculum, & ſanguinis è caua uena in dextrum cordis ſinum, & aeris ex arteria uenali in ſiniſtrũ cordis ſinũ, & ſeminis in uterũ, & ſanguinis in uenas, & ſpiritus in arterias, quàm attractio, cuius beneficio partes illę nutrimentum ſibi familiare, & quo priuatim aluntur, ad ſeſe pelliciunt. Rurſus longè alia excretrix facultas eſt, qua uentriculus cibum à ſe confectum, in inteſtina propellit, & qua rurſus inteſtina ſuperiora eundem in inferiora protrudunt, & qua cor ſanguinem in pulmones, uitalemq́; ſpiritũ ſimul cum ſanguine, impetu per corpus ruente, in magnam arteriam mittit, & qua ſanguinem una uenæ pars in ſubſequentem continuò deriuat, & qua uterus fœtum & ueſica urinã excernunt: quàm ea ſit, qua nunc dictæ partes proprij nutrimenti recrementa à ſe abigunt. Ad hæc, prorſus alia putatur cibi potusq́; in uentriculo, & fœtus in utero, & urinæ in ueſica, & ſanguinis in uenis, & ſpiritus ac ſanguinis pariter in corde retẽtio: quàm ea ſit, cuius beneficio cor, uentriculus, ueſica, uterusq́; familiare nutrimentum ſibi ſeruant & retinẽt. Motus igitur omnibus ſimiliter partibus proprij, atq; alijs non ſubminiſtrantes, inſita partibus duntaxat ui, citra fibrarũ opem omnino fiunt. Sed partes, quas aut attractionem, aut retentionem, aut expulſionem partibus alijs, uel toti etiam corpori ſubſeruientem & commodam obire neceſſum eſt, ad eam functionem fibras quaſdam ſibi uendicant, quarum auxilio illam complent. Et quemadmodũ tres ſpecie ſunt motus, ita quoq; triplex fibrarum genus à Natura conſtructũ eſſe credimus: rectum uidelicet, obliquum, & tranſuerſum. Ac rectæ quidem fibræ attractioni conducunt, obliquæ autem retentioni, tranſuerſæ expulſioni. Rectæ enim ſunt, quæ ſecundùm organi longitudinẽ expanduntur. Obliquæ autem, quæ ſecundùm obliquum organo obducuntur. Atq; hæ circulares ſunt: ſed quum in duplici ſint differentia, inuicẽ contrariantur, ac ſe mutuò X literæ, aut potius duorum inuicem implexorum circulorum modo decuſſatim interſecant, ita commodè, quicquid organi cauitate comprehenditur, retinentes. Tranſuerſę ſecundùm corporis latitudinem exactè tranſuerſim locantur, corpusq́; orbiculatim, quemadmodũ obliquæ, ambiunt: quanquam tranſuerſæ interim, circulares orbicularesq́; priuatim nuncupentur. Diſcet porrò quiuis fibrarum naturam, ſi quum uentriculus, aut inteſtina alicuius animalis, menſæ apponentur, unguibus illorum fibras inuicem diuellere, eaq́; corpora nihil præter fibras quaſdã inter ſe ordine, & prout parti ex uſu erat, intertextas eſſe, expendere haud grauabitur. Idem ſpectabit, dum nuper mactati bouis ueſicam, aut anſerum ingluuiem inflari intuebitur: quandoquidem triplex illud fibrarum genus in modicè diſtenta iam ueſica manifeſtò ſeſe ſpectandum offeret. Contrà, ſi membranam aliquam, ut quæ coſtas ſuccingit, aut peritonæum, in manus quis aſſumpſerit, leui negocio diſcet, hanc ſimplex ſimilareq́ue corpus eſſe

Fibrarum ſpecies & functio.

Rudis fibrarũ delineatio, in qua A trãſuerſas indicat, B autem & C utriuſque obliquarũ generis differentias, D uerò rectas. At E triplicis fibrarum generis implexum quodãmodo exprimit, quem mox ſubijcienda uenæ effigies accuratiùs proponet.

Vena compoſitionis uſus. eſſe omni ex parte ſibi par, nulliſq́; eiuſmodi fibris conformatum. Quum itaq; uena organum ſit, uniuerſo corpori in ſanguinis adminiſtratione utiliter ſubſeruiens, Natura corpus ipſius membraneum, ac fiſtulæ inſtar cauum conſtituit, ac certis quibuſdam fibris, non autem ut ſors ferebat, intertexuit: ijs nempe, quas ſanguinis adminiſtrationi utiles fore cognouit. Quamobrem quum

Venæ cauæ portio, à dextro cordis ſinu ad iugulũ uſq; conſcendens, quã fibrarũ in uenarum corpore naturã, doctrinæ gratia ſtudioſe finximus. Si fortè interim ramorum hic paſſim abtruncatorum rationem expetis, hanc uenæ portionẽ integræ cauæ uenæ delineationi quinti Capitis fini ſubijciendæ confer, in illa quid D, F, G, H, I, K, N, S, T, & a indicent, perpendens.

ſciret, uenam neceſſariò ſanguinẽ ad ſe admiſſuram, rectas illi communicauit fibras, quibus uena ſanguinem in ipſius alliceret cauitatem. Deinde quia ſanguinis ad ſubſequentem uenæ partem, tanquã per riuum, propulſione opus erat, tranſuerſis quoq; fibris eam donauit. Ne uerò ſtatim uniuerſus ſanguis in proximã uenæ partem citra moram ex alia aſſumeretur, propelleretur'ue, obliquas etiam fibras uenę corpori implicuit. Ex tribus itaq; fibrarũ generibus, uenæ corpus inſtar albæ membraneæq́;, ſeu nerueæ tunicæ cõflatum eſt, diſtendi, & rurſus (ut contentæ materiei appoſitè congruat) in ſe collabi

Aſcititia & non peculiaris uenæ tunica. aptum. Præter hanc peculiarem tunicam, uena aliam ſubinde aſſciſcit, pleriſq; etiam corporis partibus communem. Quandocunq; enim uenæ longo tramite aliquò ducuntur, aut oſsi, aut duriori cuipiam corpori incumbunt, aut alicubi ſuſpenduntur, tum ex conterminis membranis alia quædam inſtar membranæ tenuis tunica ipſis obuoluitur, cùm tutioris ductus, tum ad uicinas partes firmioris nexus gratia. Cæterùm uenæ uiſceri alicui inſertę, aut per muſculi corpus digeſtæ, huiuſmodi tunica toto inſertionis progreſſu deſtituuntur, eaq́; neutiquam indigent, quòd abundè in illis corporibus firmentur: quodq́; ea tunica impedimento eſſet, quo minùs promptè ſanguis ex uenis ſudaret: aut ut ſanguis in uenis collectus, ſubſtantiæ alicuius uiſceris uim tardiùs experiretur.

Venarũ uſus. Omnes uenas primaria ratione, ut ſanguinem ſingulis corporis partibus deferant, ac ueluti canales & ductus ſint, ex quibus partes omnes ſuum alimentum ſugant, rerum Opifex procreauit: quanquam quibuſdam earum ramis, ut[c] portæ uenæ propaginibus, ad ſucci in uentriculo elaborati ad iecoris portas attractionem, ceu alijs, ad excrementorum (ut[d] quæ in renes ſeroſum ſanguinem deferunt) repurgationem quoque utatur, quas omnes ſuo loco commemorabimus. *Lib. 4. de Vſu part.* Num uerò ipſe (ne ſanguis fruſtra nullam à uenę corpore elaborationem ſentiens, per uenas deflueret) quandam ſanguificationis uim uenis indiderit, non adeò promptè aſſertum uelim, quantumuis id omnibus confeſſum ſit diſſectionis profeſſoribus. & ſi fortaſsis hæc uirtus uenis tribuitur, ea non rubicundum parabit ſanguinem, ſed uenæ corporis inſtar album: ſiquidem in omni naturali corporis noſtri partium concoctione, concoctum neceſſariò ſibi concoquentis colorem aſciſcit. Verùm iam tempeſtiuum erit, ex quibus'nam partibus arteria fabricetur, perſequi.

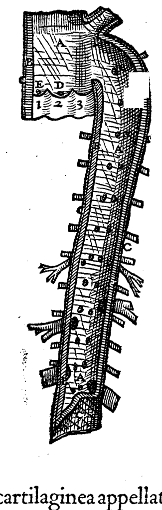
QVID

QVID SIT ARTERIA, QVAE'QVE IPSIVS ſubſtantia & uſus. Caput II.

Quid arteria, & quis eius uſus.

ARTERIA uas eſt, ſimiliter ut uena, membraneum, teres, ac fiſtulæ modo cauum,[a] quo uitalis ſpiritus, & impetu ruens calidusq́; ſanguis per uniuerſum corpus diffunduntur: quorum beneficio, accedēte arteriæ ipſius motu (qui dilatatione ac cōtractione fit) naturalis ſingularum partium calor, uitalisq́; ſpiritus refocillātur. Porrò Hippocratis adhuc, & Platonis & Ariſtotelis tēpore, arteria nuncupabatur,[b] qua inſpirantes, è naribus aut ore aerem in pulmones attrahimus: quaq́; rurſus expirantes, è pulmonibus eundem educimus. Nobis uerò uocatas arterias, illi uenas appellabant: atque arterias à uenis nonnulli ea ætate diſtinguebant, quum has quidē non pulſantes, illas autem pulſantes appellarent. Ad hunc ſanè modum Hippocrati ſecundo de Vulgaribus morbis libro, arteria uenæ nomine donatur: cuius agitatio, quum in infantis partu uelox & magna & ualida reperitur, ualidam, ac uegeto feruidoq́; calore præditam, in corde iraſcibilem uim eſſe teſtatur. Cæterùm ſexto libro ſatis innuit, arterias ſubinde calidas uenas fuiſſe appellatas: uti arteriæ etiam nonnullis nominabantur uenæ, flauum & ſpirituoſum, ac per corpus impetu diffuſum, & tenuis ſubtilisq́ue ſubſtantiæ ſanguinem uniuerſo corpori deducentes. Ita enim Platoni arterias, uenas uocare libuit, quando in Timæo atteſtatur, cor ſimul & uenarum fontem eſſe, & ſanguinis, qui per omnia membra uehementer circumfunditur. Ariſtoteles autem in libris de Animalium partibus, & eorundem hiſtoria, ſubinde arterijs uenarum nomen elargitur. Nam ut reliqua prætercam loca, is magnam arteriam cauæ uenæ comparans, in tertio hiſtoriæ de Animalibus, illam minorem uenam crebrò appellat. Sed ſucceſſu temporis, eam quæ ex ore in pulmones pertingit, aſperam uocare ueteres cœperunt: uaſa autem pulſantia, naturalémque calorem recreātia, leues arterias nuncupauere. Verùm nunc ſola quæ ab ore in pulmones diffunditur, ſuum nomen ſeruauit, aſperaq́; arteria uocatur. Arteria itaq;, cuius modò hiſtoriam inſtituimus, ſimiliter ac uena, membraneo cōſtat corpore, comprimi, ac in ſe collabi, & rurſus diſtendi idoneo: at longè ſolidiori, duriori, ac ex pluribus tunicis conformato. Arteria enim duas peculiares ſibi uendicat tunicas: quarū exterior profectò robore ac craſſitie uenarum peculiari tunicæ reſpondet: interior autem, plurium diſſectionis procerum ſuffragio, ipſa exteriori tunica quintuplo ferè putatur craſſior: & dein totum arteriæ corpus ad uenam collatum, ſextuplum cenſetur. Interior tunica quibuſdā, quia durior, & quauis membrana longè craſſior exiſtit, χονδρώδης, ſeu cartilaginea appellatur. Vnde etiam Arabes forſitan, arteriam neruum pulſatilem uocauerunt. Tunicæ arteriæ, ſimiliter

Arteriæ corpus quale, & duæ ipſius peculiares tunicæ.

Arteriæ magnæ, quà ex corde pronaſcitur, portionem hic diſſectā apertamq́; finximus, ut arteriæ conſpicerentur tunicæ. ac A quidem locum indicat, in quo potiſſimum ea occurrit tunica, quam araneæ telæ aſſimilamus. B autem & B interiorem notant arteriæ tunicam. Numerus autem ille 1, 2, 3 inſinuat tres membranas, magnæ arteriæ orificio præfectas, ac in decima ſexti libri figura B, C, D notandas. Hic uerò E & D duarum coronaliū arteriarum originem oſtendunt. Foramina autē in arteriæ trunco ad uertebras deorſum deflexo conſpicua, earum propaginū ſunt ora, quæ coſtis, dein ſepto, & alijs ad renes usq; organis digeruntur. Verùm hæc ſuo loco erunt dilucidiora: in præſenti enim figura tantū arteriæ tunicas obiter adnotare uiſum fuit.

[a] figura 1 cap. 12.

[b] 1 fig. 38 cap. 1.

militer ut uenæ,fibris cõformantur: ac interior quidem tranſuerſis duntaxat intertexitur, exterior uerò rectis, & quibuſdam mediocriter obliquis, tranſuerſis autem nullis conſtat. Interior arteriȩ tunica, ceu cutem quandam internæ inteſtinorum & uentriculi ſuperficiei modo continet, latæ cõtinuæq́; araneorum telæ manifeſtò perſimilem, & in grandioribus arterijs præcipuè conſpicuam, & à nonnullis tertiæ arteriæ tunicæ loco deſcriptam. Quarta uerò alia peculiaris nulla eſt: ſed ueluti quibuſdam uenarum, ita quoq; arterijs alicubi membrana tenuis obhæreſcit & circumtenditur, contegens eas, aut ſtabiliens, connectens´ue ipſas proximis partibus, quemadmodum de altera uenarum tunica retulimus. Atq; hæc omnia iuſtiſsimè à ſummo rerũ Opifice ſunt extructa. Fibras enim arteriæ corpus, eiuſdem quo uenȩ uſus gratia ſortitur: ac plurimas quidem tranſuerſas obtinet, ut ocyus ipſi ex[c] ſiniſtro cordis ſinu immiſſum ſanguinem & uitalem ſpiritum toti corpori diſpenſet, neq; alium in tranſmittẽdo recipiendoq́; rhythmũ, quàm cor ipſum, efficiat. Ad hoc namq; munus magnopere tranſuerſæ cõducunt, quas expulſioni à Natura præfectas eſſe, dudum aſſeruimus. Quia autem expulſioni admodum obſunt obliquȩ, ut quæ materias retineant ac reſeruent, Natura paucisſimas obliquas arterijs elargitur. Quæ quum tenuiorem rarioremq́;, & ueklociori impetu ruentem ſubſtantiam, quàm uenæ, erant amplexuræ, ac dum uiuit animal, perpetuò dilatandæ, conſtringendæq́;, meritò etiam duriori & craſsiori, pluribusq́; tunicis conformato corpore extruuntur.

Aſſcititia arteriarũ tunica.

Arteriæ conſtructionis ratio.

QVIS VENARVM ET ARTERIARVM numerus. Caput III.

AD hoc Caput omnes ſimul uenarum & arteriarum ſpectant imagines: uerùm quia alijs locis opportuniùs quàm hîc, reponendæ ueniunt, ab interiori margine ad illas commode remitteris.

QVOT in uniuerſum corpus uenæ, & item arteriæ deriuentur, ſi uniuerſæ ſoboles, uaſorumq́; omnes prorſus diſtributiones enumerandæ ſint, indicare arduum eſt, propemodumq́; impoſsibile. At ſi uenæ arteriæq́; propriam obtinentes circũſcriptionem, ac proprijs ueluti terminis finitæ duntaxat, numero quodam ſint complectendæ, in procinctu illarum eſt numerus. In natis enim abſolutisq́; hominibus omnes uenæ ut plurimùm quaternario numero comprehẽduntur, quæ cæterarum omnium radices cenſentur. Atq;[a] una, ex caua iecoris ſede prodiens, in bilis ueſiculam, uentriculum, lienem, inteſtina, meſenterium & omentum excurrit.[b] Secunda, ex gibbis iecoris, aut ut quibuſdam uiſum eſt, ex dextro cordis[c] ſinu originẽ ſumens, in reliquum corpus, ſolis duntaxat exceptis pulmonibus, innumera ramorum ſerie diſpenſatur. ita tamen in iecoris ſubſtantia huius rami, primæ enumeratæ uenæ propaginibus attenduntur, & quibuſdam ferè ſedibus eum in modum conuenire, uniriq́; ſuis mucronibus & terminis uidentur: ut quidam non dubitauerint, primam uenam ſecundæ eſſe continuam, aſtruere, utcunq; duarum uenarum loco iam dictæ nobis recenſeantur.[d] Tertia itaq; è dextro etiam cordis ſinu pronata, frequenti admodum propagine in pulmones digeritur. Verùm hanc uenam hoc ſibi priuatim uendicare audies, quòd arteriarum conſtat[e] corpore, hinc etiam arterialis uena nuncupata: quæ etſi cauæ uenæ corpori citra alterius ſubſtãtiȩ medium non eſt continua (quum ſcilicet ambas uenas, quà inuicem proximȩ ſunt, cordis quædam ſubſtantia intercedat) in cõmunem nihilominus ambæ ſpectant cauitatem,

Quatuor uenæ in maximum numerum redactæ.

cauitatem, quam dextrum cordis ſinum eſſe, in ſexto libro docebimus. His [i] quarta fortè adnumerabitur, quæ ab umbilico, ut ſic dicam, repẽs, in iecur abſumitur, ad fœtus enutritionem duntaxat animali ſubſeruiens. unde etiam hîc in uenarum claſſe uix haberi debet, & potiſsimùm uenæ circũſcriptione propria finitæ loco: quum ſi ad amuſsim ſingula examinentur, hæc non minus in iecoris uenas pertineat, quàm fœtui peculiares [g] arteriæ, in magnum arteriæ truncum, ipſius´ue ramos aperiri, ac tanquam trunci illius quodãmodo propagines eſſe ſpectantur. A` commemoratis itaq; uenis, utcunq; eas in numerum redigere uoles, totius corporis uenarum ſoboles diſtributionesq́; pendent, ac ipſis reuera ſunt continuæ. Arteriæ uerò, in maximum etiam numerum redactæ, duntaxat binæ cenſentur: [h] una, quæ ex ſiniſtro cordis ſinu originem capiens, in uniuerſum corpus, præterquàm in pulmones, diſpergitur. [i] Altera ex eodẽ cordis ſinu pronata, in ſolos pulmones diſtribuitur: quæ quia uenæ conſtat corpore, uenalis arteriæ nomen obtinuit. Cæterùm ſi fœtus interim arteriæ & uenæ peculiare quid nanciſcuntur, id ſuis locis, ubi uaſorum fœtus tradetur hiſtoria, fiet obuium. iam enim operæprecium eſt, à perfectorum uenis exordium ſermonis ſumere: ac ſingularum enarrata ſerie, ipſarum uſum, diſtributionisq́; rationem ſubiungere, ſimulatq; nonnulla de glandulis addidero, quas Natura ſectionis partitionis´ue uaſorum robori præeſſe uoluit. *Duæ arteriæ.*

DE GLANDVLIS, VASORVM DIDVCTIBVS roboris gratia immiſsis, adnexiſq́ue. Caput IIII.

PRAESENTI Capiti nullam figuram duxi præponendam, quòd quàmplurimæ huc ſimul locari debuiſſent quinti ac ſexti & ſeptimi librorum figuræ, præter aliquot etiam muſculorum tabulas, ad quas ab interiori margine opportunè remitteris.

HAVD ſecus quàm Natura uenæ & arteriæ, propter proprias ipſarum tunicas, aliam ſubinde membranam circundedit, cuius beneficio illæ conterminis partibus aptè alligentur, tutoq́; prorepant: ſic quoq;, quum minimè ignoraret, unũquodq; uas inibi noxijs opportuniùs expoſitum eſſe, ubi in ramos diſcinditur, tutæ fiſsionis gratia, ſubſtantiam inſuper quandam utcunq; mollem, & nonnihil cedentem condidit, qua nodorum in arboribus ritu, uaſorum diuaricationes ſic paſsim repleuit, hancq́; ramorũ ſciſsionibus ſubſtrauit ac circundedit, ut nulla ipſarum facilè findi, uel inualida fieri poſsit. At quoniam uiolentiori motu uaſorum diuaricationes iniurijs potiſsimùm patẽt, & ſuper molli mediocriterq́; cedente ſubſtãtia ſuauius uaſa quieſcunt, & demum eius auxilio, quamuis moueantur uehementiùs, impercuſſa integraq́; cuſtodiuntur: haudquaquam, ut ſors ferebat, ſingulis uaſorum diſtributionibus huiuſmodi ſubſtantiam (quæ communi nomine Græcis ἀδὴν & ὄγκος, Latinis uerò glans & glãdula & glandium, & interdum caro dicitur) Natura interiecit. Quandoquidem illa pauciſsimam, aut nullam propemodum diuiſionibus, quæ neq; ſuſpenſæ feruntur, neq; articulis, uario admodumq́; laxo motu prẽditis, incumbunt, communicauit, quòd illas uaſorum partitiones ex uiolento motu nihil paſſuras, ei perſpectum eſſet. Verùm ubi diuiſiones quapiam membrana ſuſpenſæ, aut ſuper articulos, qui in acutos mouentur angulos, longius porrigũtur, eæq́; plures in iſtiuſmodi ſedibus numero habẽtur: Natura hanc, de qua agimus, ſubſtantiam non mediocri copia illis uaſorũ diuiſionibus circũdedit: [a] uti per uniuerſam uenæ portæ diſtributionem eſt cernere, quòd hæc nimirum uniuerſa mem- *Cur & quando uaſorum diſtributionibus glandulæ immittantur.*

branis

branis duntaxat ſuffulta, ad uentriculum, lienem & inteſtina excurrit. Pari inſuper ratione in[b] membranis cauitatem thoracis interſepientibus, & in[c] cerebro, ſuper[d] cerebri teſtes, ac[e] in anterioribus cerebri uentriculis (quòd inibi uaſa in membranis ſuſpenſa ferãtur) hanc, quæ diſtributionis robori præeſt, ſubſtantiam progigni, ex reſectione doceberis: perinde ac[f] aliam, huic non admodum diſsimilem, inter uteri ſuperficiem, exteriusq; fœtum integens inuolucrum, cõtineri audies, quæ multiplici, uariæq; uaſorum, de nouo in fœtus productione generatorum, diſtributioni & ductui implicatur, attexiturq;: ac demum illorum uaſorum, quæ membranis quodammodo ſuffulcienda erant, robori miris modis auxiliatur. uti & umbilici[g] uaſis eiuſmodi ſubſtantia uſui eſt, quà ab interiori fœtus inuolucro in ipſius umbilicum pertinent. Ceterùm [h] ſub ſuperiori pectoris oſsis fine,[i] ſub auribus, in axillis, in cubiti flexu,[k] in inguinibus, in poplite, & alijs nonnullis corporis ſedibus, propter adiacentium partium motus, numeroſæ uaſorum diſtributioni glanduloſam hanc ſubſtãtiam attexi adhiberiq; cernimus: etiamſi illa cauitatibus quoq; quibuſdam implendis, infarciendisq;, ea qua reponitur regione, ſubſeruiat. quemadmodũ & glandulas quaſdam, ad uaſorum ſecuritatem ac robur etiam auxiliantes, alicuius maioris uſus, quàm tuendorum uaſorum gratia, à Natura procreatas ſcimus. Cerebri enim[l] glans, nuci pineæ aut coni imagini comparata, & cerebri teſtibus incumbens, præterquàm quòd[m] partitionis ipſi incumbentium uaſorum robori cõfert, in cauſa etiam eſt, quo minus ea uaſa deorſum dependẽtia, meatus[n] initium obſtruant, qui ab anterioribus cerebri uẽtriculis ad quartum per cerebri teſtes nateſq;[o] ducitur. Item[p] glans nonnihil quadrata, ac oſsis cuneum referentis[q] cauitati ſeu ſinui in interna caluariæ ſede incumbens,[r] adſtratis ipſi arterijs uaſis'ue aliquid accommodat, ſed potiſsimùm excipiendæ cerebri pituitæ gratia procreatur. Dein[s] glandulæ ſuperiori aſperæ arteriæ laryngis'ue ſedi in faucibus appoſitæ, ac amygdalis cõparatæ, inſuper[t] quæ laryngis radici totæ propemodũ carneæ accumbunt, etſi uaſorum diſtributioni conducant, in hoc tamen magis creatæ ſunt, ut ſaliuam parent, fauceſq; humore imbuant: uti & mamillarum propria[u] ſubſtantia quodammodo glanduloſa, lactis generationi præeſt. imò[x] glandoſæ ſubſtantię, in omento & meſenterio paſsim occurrenti, à diſſectionum profeſſoribus uis quædam tribuitur, qua humorem quendam irrorandis inteſtinis aptũ progignunt: non ſecus quàm ſtomachum humectat[y] glandoſum corpus, in medio ſtomachi ductu ad cordis ſedem diſſecantibus ſubinde occurrens. Rurſus mulierum[z] teſtes, etſi inſigniter uaſorum uterum adeuntium diſtributioni conſulere uideantur, attamen ad ſeminis generationem in primis conducunt. Virorum uerò[a] teſtes, quantumuis fortè in glandularum claſſe recenſeri poſſent, uaſorũ tamen diſtributioni parum conferunt: etſi interim Ariſtoteles hos ideo potiſsimùm creatos atteſtetur, ut tanquam textricum planulæ uaſa erecta & dependentia ſeruarent.[b] Glandoſum autem corpus, ad ueſicæ ceruicem in uiris poſitum, etſi uaſorum inibi uariæ partitioni opem ferat, excipiẽdis tamen uaſis ſeminarijs, & peculiari humore procreando, potiſsimùm famulatur. Quandoquidem uerò ſingularum glandularum formam, ſubſtantiã, & proprium priuatumq; uſum, ſuis locis ſumus pertractaturi, harum hîc longior non eſt inſtituendus ſermo, oratione nunc ad uenarum ſeriem conuertenda: ſimulatq; addidero cõmemoratis iam glandulis, non duntaxat illarum diſtributionis robori proſpectũ eſſe, uerùm etiam uenarum corpus inibi[c] craſsius compactiusq; cõſpici, ubi ramus aliquis ueluti à cau-

Nõ omnes glandes, uaſorũ diſtributioni accõmodas, huic tantùm muneri ſubſeruire.

Quî proprij uaſorum corporis in horũ diſtributionis craſsitie eorundẽ robori Natura proſpexerit.

fig. r. & 26 fig. F. a 22, 23 fig. lib. 5 ?. b earundem fig. §. c Tale quid apparet ſub interiori A & B figuræ 3 cap. 6 inſertæ.

à caudice diducitur,aut truncus aliquis in ramos partitur: adeò,ut protuberãs quid in ipſis ramorum orificijs occurrat,[d] craſsiori uentriculi ſubſtantiæ non abſimile, quam inſtar circuli cuiuſdam in ambobus ipſius orificijs non leui induſtria,roboris occaſione procreatam audies.Imò uenarum hæc craſsior ſubſtantia, quum uenæ ſanguine inanitæ, intus conſpiciuntur, flaccidæq́; ſecundum ipſarum ductum diſſectæ propendent, ita uerſus uenarũ amplitudinem conniuet,ut inter ſecandum aſtantium nonnulli eam inſtar[e] membranei corporis procreatam, aliquando contenderint, quod urinam in[f] meatus, hanc à renibus in ueſicam deferẽtes,refluere retrudi'ue prohibet: uti etiam nonnunquam eminentem illam uenarum corporis ſubſtantiam[g] membranis compa rare ſtuduerũt,quæ magnæ arteriæ & uenæ articulis,ubi hæ è corde prodeũt, ſpectantur orificijs.perinde ſanè,ac ſi è uena ſine pari,& è uenis brachia,caput, renes & crura adeuntibus,eiuſmodiq́; compluribus uenis,ſanguinem in cauæ caudicem,uel in ſanguinis miſsione,& uarijs animi motibus, eiuſmodiq́; occaſionibus remeare, refluere'ue, ſecus multo quàm ego exiſtimo,foret impoſsibile:qui craſsiorem eam uenę corporis in ipſa ramorum diſſectione occurrentem ſubſtantiam,roboris cuiuſdam gratia à Natura procreatam eſſe,in ſcholis contendere ſoleo, praui quorundã iudicij haud ignarus, qui integris uenis ne flatum quidẽ è uena pari carẽte in cauę caudicẽ duci poſſe, turpiter cõfingunt.

VENAE PORTAE PROPAGINVM ſeries. Caput V.

NVDAE VENAE PORTAE DELINEATIONIS, QVAM ſequens proponit pagina,characterum Index.

A,A, &c. *QVINQVE his characteribus, portæ uenæ propagines indicantur, per iecoris corpus diffuſæ, & hic ueluti iecoris formam ſecundùm cauam ipſius ſedem exprimentes.*

B *Uena portæ, quà primùm à iecoris ſubſtantia libera & ampliſsima cernitur, ac ueluti ſuum caudicẽ conſtituit.*

C,C *Duo ramuli, bilis ueſiculam adeuntes.*

D *Uena ad poſteriorem inferioris orificij uentriculi ſedem excurrens.*

E *Hac ſede uena portæ in duos maximos bipartitur truncos.*

F *Truncus ſiniſter & elatior.*

G *Truncus dexter & humilior maximæ diſtributionis uenæ portæ.*

H *Uena dextram fundi uentriculi ſedem perreptans, & geniculatim illi ſedi ac ſuperioris membranæ omenti dextræ parti ramulos præbens.*

I *Uena duodeno inteſtino & ieiuni principio exprompta.*

K *Uena, in dextram regionem gibbi uentriculi, quà id dorſum reſpicit, aliquot ſurculis digeſta.*

L *Uena, in dextram ſedem inferioris omenti membranæ, & colum inteſtinum, quà hàc fertur, excurrens.*

M *Soboles quædam à ſiniſtro trunco in glandoſum corpus inferiori membranæ omenti innatum, ſparſæ.*

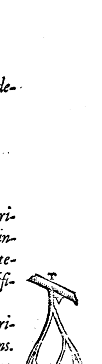
N *Uena inſignis ſub uentriculo, ubi dorſo is innititur, uerſus elatius ipſius orificium obliquè conſcendens: quò priuſquam pertingat, utrinq; unam educit propaginem, O inſignitam, & in uentriculum hac ſede, qua dorſo incumbit, digeſtam. P uerò indicat præſentis uenæ reflexum, quem per dextrum orificij uentriculi latus in anteriorem uentriculi ſedem molitur. Q autem reliquam præſentis uenæ ſeriem notat, quæ inſtar coronæ id orificium amplexatur.*

O,O.
P.
Q.

R *Ramus uenæ ſuperius uentriculi orificium ambientis, qui ſecundùm elatiora uentriculi procedens, inferiori orificio ſurculos exhibet, ſoboles etiam ſatis frequentes in progreſſu ad anteriora poſterioraq́; uentriculi diſpergens.*

S *Grandis utcunq; uena, in inferiorem omenti membranam & colum inteſtinum, quà uentriculo exporrigitur, numeroſa ſobole procurrens.*

T,T *Siniſtri trunci, ubi is iam lienem eſt acceſſurus, partitio.*

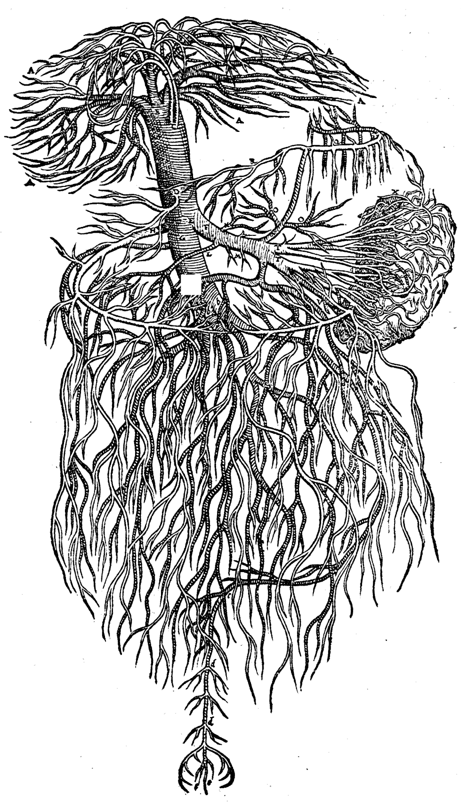

U *Uenula in ſiniſtram ſedem inferioris membranæ omenti diſtributa, cuius radicem in integra figura (quod ſubinde deſit) duntaxat delineauimus, eius ſeriem hac peculiari figura, quam margini adhibemus, exprimentes, in qua T uenam, quæ lieni exporrigitur, commonſtrat utrinq; abtruncatam. præſens uerò uenula, U inſignitur.*

Z,X *Uena ab illis quæ elatiora lienis petunt, in ſiniſtrum uentriculi latus diſpenſata.*

Y Eiuſ-

VENAE PORTAE, AB VNIVERSIS QVIBVS COMMITTITVR PARTIBVS LIBERAE, INTEGRA delineatio, in ea proportione expreſſa, ad quam ſecundùm præſentem figuram aliquis iecur, bilis ueſiculam, uentriculum, lienem, omentum, meſenterium & inteſtina, ex ipſorum magnitudine, ac inſuper in illorum ſitu depingeret.

Y Eiuſmodi etiam uena hîc, qualem utrunq; X indicabat, inſignitur.

Z Vena in ſiniſtram fundi uentriculi ſedem perreptans, multasq; ſoboles uentriculo ſuperiorią; omenti membranæ offerens.

a,a,a,a Venarum in lienis ſubſtantia diſtributio, adeò frequens, ut lienis imaginem facile oſtendat.

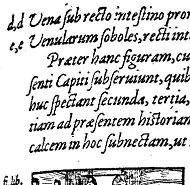
b,b,b Prima dextri portæ uenæ trunci in meſenterium ſeries, quæ dein ſanè eſt infinita, & impenſe uaria, priuſquam ſuis extremis in inteſtina implicetur.

c Vena colo inteſtino, quà recto continuatur, exporrecta, ac à uenis diducta ſiniſtram meſenterij partem potiſſimùm intercurrentibus.

d,d Vena

d,d Vena ſub recto inteſtino prorepens, & ramulos illi in progreſſu offerens.
e,e Venularum ſoboles, recti inteſtini finem amplexantes.

Præter hanc figuram, cuius modò characterum indicem abſolui, aliæ complures, quinto libro dedicatæ, præſenti Capiti ſubſeruiunt, quibus illa exprimuntur organa, in quæ portæ ſoboles diffunduntur. Præcipuè autem huc ſpectant ſecunda, tertia, quarta, decima, duodecima, decimatertia, decimaquarta, decimaquinta. Quinetiam ad præſentem hiſtoriam maximè facit figura ex horum librorum Epitome ſumpta, quam ad huius libri calcem in hoc ſubnectam, ut uenarum & arteriarum mutua ſeries oculis obuerſetur.

IN iecoris ſubſtantia, ab omnibus[a] demiſsioribus, & quæ orbiculatim conſiſtunt, extremis ipſius partibus,[b] exiguæ admodum, numeroſæq; uenarum propagines incipiunt, quæ uerſus iecoris medium porrectæ, ſenſim in maiores ſoboles, & inde in grandiores adhuc tantiſper coeunt, donec omnes (quæ profectò ſunt quàm frequentiſsimæ) in caua iecoris regione, uerſus eius[c] medium, ad interiora tamen & poſteriora, iuxta dorſum magis, unitæ, ac in maiores ramos congreſſę,[d] unam grandem & impenſe amplam cõſtituant uenam, quæ nobis portæ uena nũcupabitur. Hæc ad eum modum ex iecoris cauo enata, aut (ſi non minus uerè, quàm clarè loqui uoles) omnes nuper dictos ramos, ſoboles & propagines in iecoris ſubſtantiam[e] diſpergens, obliquè ſiniſtrorſum deſcendit, in multos uenarum ſurculos, ad bilis ueſiculam, uentriculũ, inteſtina, lienem, omentum, meſenterium, enarranda iam ſerie digeſta. Primùm[f] duos ualde exiguos ramulos ex ſuperiori, ſeu anteriori ſui corporis parte, bilis ueſiculæ ceruici diſtribuit: qui eam ceruicem amplexantes, ac in ſurculos capillorum modo prętenues diducti, in uniuerſum ueſiculę corpus eo pacto excurrunt, quo in[g] alba adhærente'ue oculi tunica uenulas porrigi cernimus. Poſt hos aliquanto inferiùs ab elatiori quoq; & anteriori uenæ corporis ſede, uerſus dextrum tamen latus magis,[h] alius promitur ramus, nuper commemoratis inſignior, qui humilius uentriculi orificium, & uentriculi portionem, huic iuxta dorſum proximam, aliquot ramulis adit, nulla prorſus ſobole anteriorem uẽtriculi ſedem perreptans. Portæ uenæ caudex, poſtquam hos diffudit ramos, deorſum magis protenſus,[i] in duos maximos bipartitur truncos: quorum elatior (quem & ſiniſtrum, doctrinæ ſtudio, opportunè nominabimus) propemodum uniuerſus in uentriculũ & omentum, & quandam coli inteſtini[k] regionem, quæ ſecundùm humiliorem uentriculi ſedem fertur, deinde & in lienem abſumitur. Alter, qui & humilior & grãdior eſt, ac dexter meritò appellabitur, totus, præter unam aut alteram ſobolem, in meſenteriũ & inteſtina exhauritur. Ab huius namq; dextro latere, iuxta ipſam caudicis portæ in duos truncos diſtributionem, utcunque[l] inſignis ſoboles uena'ue uentriculo exporrigitur, quæ omenti membrana ſuperiori ſuffulta, & ſub dextra uẽtriculi fundi ſede tranſuerſim producta,[m] exiguas frequenteſq; uenulas certo ordine, ac quodammodo geniculatim uentriculo diuaricat, qui & anteriorem & poſteriorem fundi uentriculi regionem multis ſurculis aliquouſq; intertexunt. Hæc uena, ubi[n] ad mediam fundi uentriculi ſedem proceſsit, in quoſdam exiguos ramulos finitur,[o] illi uenæ contiguos, quam non multo pòſt reliquam fundi uentriculi regionem occupare audies. Porrò quemadmodum hæc uena plurimas uenulas ſeriatim ex elatiori ipſius ſede uentriculo offert, ita quoq; innumeras uenularum ſoboles per totam dextram ſuperioris membranę omenti regionem diffundit, illis ferè numero (quanquam non longitudine, & uario per omentum implexu) correſpõdentes, quas in uẽtriculi fundum ſpargi, paulo antè dicebã.

Portæ ramorũ in iecoris ſubſtantia ſeries.

Portæ caudicis extra iecur diſtributio.

Ad bilis ueſiculam.

Ad uentriculi humilius orificium.

Portæ caudicis in duos præcipuos truncos ſectio.

Ad dextram uentriculi fundi ſedẽ, & ipſi proximam omenti partem.

Verùm præſens uena[q] interdum,neq; id ſanè infrequenter,à portę uena,ſupra q N o ad I
quam illa in duos grandes truncos bipartitur, originẽ obtinet: imò quandoq; in 4 fig. lib. 5.
à[r] ſiniſtro portæ trũco non ſemel hanc ipſam pronaſci obſeruauimus. Quem- r ab P.
Ad duodenũ inteſtinum. admodum uerò hæc ſubinde in ortu uariat, ita etiam[s] uena quæ ipſam ſubſe- s L & ab-
quitur,non idem ſemper principium exigit.nunc enim à dextro dextri trunci ter 4 fig. lib. 5 r. 12.
latere,nunc uerò à latere dextro uenæ portæ caudicis,priuſquã is in duos eiuſ- fig. b.
modi truncos dirimitur,uena quædam originem ducit,quæ[t] primum inteſti t 7 fig. lib.
norum,quod duodenum uulgò uocamus,numeroſa ſerie implicat.Hęc enim 5 I, K.
inteſtinum id ad medium ferè ipſius longitudinis primùm contingens, deor-
ſum ad reliquam inteſtini longitudinẽ paulo ultra ieiuni[u] principium exporri u 7 fig. lib.
gitur: & ſuperiori membrana omẽti, &[x] glandoſo corpore huic inteſtino ad- 5 L.
nato ſuffulta,geniculatim inteſtinorũ ſedi,quam perreptat,ramulos diſpergit, x 12 fig. lib. 5 i, l.
non negligens interim glandoſum,quo ſuſtinetur,corpus.nam & illi,& mem
Siniſtri trunci ſeries. branæ,quà prorepit, ſurculos quoſdam impartitur. [y] Siniſter portæ truncus y P.
tranſuerſim ad inferiorẽ omenti membranam, quà hæc poſteriori uentriculi
ſubijcitur regioni,properat: hacq́; omẽti ſede,dein &[z] glandoſo corpori, huic z 4 fig. lib.
membranæ innato,ſuſtinetur,apteq́; ſuffulcitus, in plurimas notatu dignas ſo 5 a, a.
boles digeritur. Non procul enim ab ea ſede, qua à portæ caudice truncus iſte
diſcinditur,inferiori q́; omenti membrana implicatur,ab elatiori ipſius regio-
ne[a] uenam germinat, quæ non admodum frequenti ramorũ ſerie in gibbum a K. 4 fig.
uentriculi,quà dextram dorſi ſedem id ſpectat, diffunditur. Ab humiliori au- lib. 5 a. 13 fig. b.
tem trunci ſede,[b] alia diducitur uena,nuper dictæ quodãmodo in ortu reſpon b L. 4 fig.
dens,quæ deorſum in dextram inferioris omẽti membranæ regionẽ ſurculos lib. 5 z.
aliquot deriuat,& in colum inteſtinũ,quà hac omẽti membrana id cõtinetur,
quibuſdam ramulis pertinet. Porrò ulteriùs in ſiniſtri trunci uerſus lienẽ pro-
greſſu,præter[c] exiguas ſoboles,quas is priuatim glanduloſo ipſum ſuffulcienti c inter X
corpori elargitur,ab elatiori ſua ſede[d] uenã promit, omniũ uentriculũ adeun- & N fig. prima
tium facilè capaciſsimã,quæ inferiore etiam omenti membrana cõtinetur,& M.
obliquè ſiniſtrorſum ſub uentriculo, quà dorſo id innititur, conſcendẽs, mox d N. 4 fig. lib. 5 y. 14.
uentriculo[e] duos cõmunicat ramos, utrinq; ſingulos, in hanc uẽtriculi ſedem 15 fig.
multis etiam ſurculis diſperſos. Reliquum uenæ ſurſum ad[f] elatius uentriculi e O, O.
orificium,per uentriculi poſteriora exporrectum,ad dextrum orificij latus,ad f 14, 15 fig. lib. 5 G.
anteriora ipſius orificij[g] emergit: & totam anteriorem ſedem ambiens,per ſi- g P.
niſtrum eius latus denuò in poſteriora retorquetur, ac (ut ſemel dicam) coro
næ prorſus modo uentriculi ſuperius orificiũ concinnè (quod in canibus ſpe-
ctatu eſt iucundiſsimũ)[h] perreptat, in progreſſu ramos rectà deorſum in uen- h Q.
triculi corpus geniculatim offerens, qui magnam uentriculi ſedem occupant.
A'[i] ſuperiori autem ſede, uena hæc ramulos etiam diffundit, ſed exiguos pror-
ſus,& in ſtomachi terminũ, quà is uentriculo cõtinuatur, excurrentes. Porrò
inter cæteras propagines,ab hac uena coronę inſtar elatius uẽtriculi orificium
ſuccingẽte exortas,[i] utcunq; inſignis uena ab ipſa pronaſcitur, quà à poſteriori i R à P. 14 fig. lib. 5
uentriculi regione ſecundùm dextrum orificij latus antrorſum cõtendit.Atq; conticens
hæc propago,à dextro eius uenę latere nata,ſecundùm ſuperiorem uentriculi ad H.
ſedem,inferius uentriculi adit orificium,id frequentibus utcunq; ſurculis am-
plexans, & in progreſſu geniculatim ramulos in priorem poſterioremq́; uen-
triculi ſedem ſpargens. Iam cõmemoratæ uenæ tot propaginibus in uentricu
lum pertinenti,[k] alia reſpondet, ab humiliori ſede ſiniſtri uenæ portæ trunci k Sinistra dat N. 4
prodiẽs,ac inferiori omenti mẽbranę implicita,quę non lõgè ab initio in duos lib. 5 ?
ramos plurimũ ab inuicẽ diſcedẽtes bipartitur, ex quibus denuò quàmplures
ſurculi

ſurculi deorſum prorepunt, in coli inteſtini partem (quæ inferioris membranæ omenti beneficio, tanquam à meſenterio ad dorſum committitur) excurrentes, & nõnullis propaginibus in partem inferioris membranę omenti pertingentes, quæ inteſtinis incumbit, ac ueluti à colo inteſtino pronaſcitur. Atq; hæc quidem de hominibus me dixiſſe arbitrator. nam à ſiniſtro portæ trunco ne minima quidem ſoboles canibus ad colum inteſtinum digeritur, uti etiam in ipſis colum inteſtinum nulla ex parte omento alligatur. adeò, ut neq; mirandum ſit, ſi hac orationis ſerie interdũ à Galeni placitis recedam, qui ſimiarum uenas (uti ipſe etiam ad Antiſthenem ſcribit) ex profeſſo docens, hominũ uenas non perſequitur. *In lib. de Venarum & arteriarũ ſectione.* Cæterùm poſtquam ſiniſter portę truncus commemoratas eduxit propagines, ad lienem tranſuerſim accedens, in[m] duos ſecatur ramos, qui rurſus in alios partiuntur: atque hi duo in alios tantiſper dirimuntur, quouſq; inferiori membrana omenti perpetuò ſuffulti, numeroſa ſerie in[n] cauam ſimam'ue lienis ſedem recta linea ſecundùm totam ipſius longitudinem implantentur, &[o] infinita ſobole uenulas oppidò quàm graciles, inuicemq́; implexas, per uniuerſum lienis corpus digerant. Ab infimo ramo, lienis inferiora petente, priuſquam ſiniſter portæ truncus in frequentiſsimas ſoboles illas diſpargatur, interdum[p] tenuis uena prodit, quæ in ſiniſtram inferioris membranæ omenti ſedem uno atq; altero ſurculo diſpenſatur: idq́; tunc potiſsimùm, quando primus[q] maioris in humiliorẽ omenti membranam pertinentis uenę diductus, anguſtior eſt, quàm ut commodè uniuerſæ membranæ inibi ſurculos communicet. Præterea à ramo quopiam illorum qui ad ſuperiorem lienis regionem repunt, quum is iuxta lienem conſiſtit,[r] uena exoritur, quæ dextrorſum lata, & omenti membranæ ſuperiori intertexta, in eam uentriculi ſedem pertingit, quæ elatiori lienis ſedi propinquior uiſitur. Hæc quandoque, ſed rariùs, in uentriculi tunicas adeò excurrit, ut non admodum procul à ſiniſtra ſede ſuperioris orificij uentriculi diſtet. Quòd autem hæc uena illud contigerit (ut ingenuè fatear) uidi nunquam. Neq; etiam præſens uena ab elatiſsimo lienem adeuntiũ ramo promitur, ſed ab illo qui ferè huic proximus eſt. Quemadmodum uerò hæc iuxta eminentiorem lienis partem principium ducit, ſic à maiuſculo ramo, imam lienis ſedem accedente,[s] alia exurgit uena, utcunq; inſigni amplitudine donata: quæ perinde atq; nuper[t] dicta dextrorſum retorquetur, & ſiniſtram uentriculi fundi regionem perreptans,[u] illi accuratè conuenit uenæ, quam ad fundi[x] mediũ uſq; dextram eius ſedem amplecti retulimus: ambæ enim iuxta hoc mediũ in exiguos deſinunt ramulos, mutuoq́; implicantur. Dein ſiniſtra, perinde ac dextra in ſuo latere, ad ſiniſtrã fundi uentriculi ſedẽ ſurculos geniculatim antrorſum retrorſumq́; diſpergit, ac ſuperiori mẽbranæ omenti in ſiniſtrã ipſius partem oblongas frequẽteſq́; ſoboles communicat. Cęterùm canes ea quam fundi uẽtriculi dextram ſedem adire cõmemoraui, deſtituũtur: & illius uicem ea ſupplet, quæ ſiniſtrã fundi ſedem ramis conſerit. Atq; ad hunc modum frequẽtiſsimè ſiniſtrum portę uenæ truncum abſumi ſpectabis. non raròautem adhuc in hominibus, ex ſingulis ferè uenis concauę lienis regioni iam inſerẽdis,[y] ſingulas uenas in uentriculũ ad eum modum digeri cõperies, quo[z] duas nuper cõmemoratas, à uenis lienem accedẽtibus propagari ſcripſimus. Atq; hîc ſedulò obſeruandũ uenit, huiuſmodi uenas ab eis quæ lienem accedunt, in uentriculũ digeſtas, & lienem pertinaciter uentriculo colligantes, neq; diſtributionis forma, neq; colore, neq; implantationis ſpecie, quicquã ab alijs in uentriculum excurrẽtibus uenis differre.[a] Dexter uenæ portæ truncus (quẽ in inteſtina potiſsimũ diffundi narrabã) quà primùm *Dextri caudicis portæ trunci ſeries.*

[Left margin notes: m T,T. — n Spectetur in ... fig. 19 lib. 5. — o ... — p V.4 fig. lib. 5 &. — q S. — r X,X. 14.15 fig. lib. 5 &. — s Z. fig. lib. 5 S.4 fig. 5. — t X. — u H. — x 15 fig. lib. 5 T. — y Y.14 fig. lib. 5 &. g. — z X,Z. — a G.4 fig. lib. 5 L.12 fig. 4.]

meſenterio à dorſo naſcenti committitur, in[b] tres præcipuos diſcinditur ramos: qui in alias denuò innumeras uenarũ ſoboles diſtributi, inter duas meſenterij membranas producũtur, ac inferiorem poſterioremúe inteſtinorũ partem, quę meſenterio alligatur, & quam diſſectionũ profeſſoribus cauã uocare libuit, amplectentes, in ieiunũ, ileum, cęcum, & dextrã coli ſedẽ, qua id dextro reni & iecori adiacet, finiũtur. Et à tertio dextri portæ trunci ramo, qui in ſiniſtram partem medij meſenterij potiſsimùm diſcinditur,[c] inſignis uena in[d] ſiniſtrum meſenteriũ, quod colon à lienis regione ad rectum uſq; inteſtinũ dorſo alligat, porrigitur: atq; nunc dictis uenis, in inteſtina diffuſis ſimiliter, in plures deriuata ramos, eam coli regionem, quæ à uentriculi ſiniſtra ſede, ad rectum uſq; inteſtinũ pertinet, adit. Cæterùm omnium horum ſiniſtri meſenterij uenæ ramorũ,[e] unus inſigni magnitudine inter duas ſui meſenterij membranas intertextus, ſecundùm coli finem deorſum ſub recto inteſtino prorepit, multas uenulas ex ſuperiori anterioriúe ipſius ſede, ad eam inteſtini partẽ, qua porrigitur, depromẽs. Hic ramus, quum ad recti inteſtini extremũ uſq; contendit, non amplius rectà ſub inteſtino deducitur: ſed in[f] plures utcunq; exiles diffuſus ſurculos, finem recti inteſtini orbiculatim amplectitur. Porrò etſi frequentiſsimę ſint trium nunc dictorũ dextri portę trunci ramorum ſoboles, tamen plures numeroſioresq; in gracilia, quàm craſsiora inteſtina diſtribui, cuiuis ex diſſectione obuium eſt. Quo enim inteſtina uentriculo ſunt magis cõtinua, eo pluribus uenarũ implicantur ſurculis: quoniam ex illis plus ſucci, quàm ex ſedi uicinioribus ſit exugendum. Quemadmodum uerò nonnullis priùs enarratis uenæ portæ ramis,[g] corpora quædam glanduloſa, atq; ad amuſsim quodammodo carnea attendi circumduciq; dicebam: ſic etiam ramorũ per meſenterium ad inteſtina diffuſorũ ſectionibus,[h] glandulæ quædam interiacent, proportionem in magnitudine cum diſtributis propaginibus ſeruãtes. In grandioribus enim propaginũ diductibus (quemadmodũ ubi dexter portæ truncus in tres primos ipſius ramos finditur) magnæ reponuntur glandulæ, in ſubſequentibus uerò horum ramorũ diuaricationibus minores: quæ omnes capillorum modo prætenues uenulas, à uenis quas interiacent, mutuantur. In has igitur propagines portæ uena digeritur, quæ omnes aut ad nutritionẽ, aut excrementi alicuius expurgationem, aut in uentriculo excocti cibi in iecoris portas deductionẽ, propagatæ cenſentur: quippe[i] quas bilis ueſiculæ oblatas dixi, alimentum illi ſubminiſtraturæ, ad eam excurrũt. Pari modo[k] propagines numeroſa ſobole in omentum diffuſæ duntaxat, ut illud enutriãt, multoq; adipe imbuant, à portæ uena deriuantur.[l] Surculi etiam, capillorũ modo tenues, in glandulas digeſti, duntaxat ſanguini ad enutritionẽ deducẽdo utiles ſunt.[m] Propagines uerò lienem petentes rerum Conditor feciſſe cõijcitur, ut ſimul lieni alimentum deferant, atq; ex iecore fæculentũ ſanguinem, ſeu melancholicum ſuccum, in ipſum expurgent. Quum enim craſsius ſanguificationis recrementum his propaginibus in lienẽ uehatur, & quum hę illud lieni porrigant, ſimul quoq; neceſſariò lieni nutrimentũ offerunt. Siquidem, ut in quinto libro, non ſine religione tamen quadã, & metu (quum de his impenſe dubitem) ſcripturus ſum, lien atrum illud ſanguificationis recrementũ in ſui nutritionẽ conficit, & lien per[n] uenas, ab illis quę ipſi inſerũtur, in uentriculũ profuſas, quod illi ex fæculentiori ſanguine reliquũ eſt, neq; ſibi concoquere ac adaptare ualet, in uentriculũ eructat, id non (ut diſſectionũ profeſſores malè arbitrãtur) in ſuperius uẽtriculi orificiũ diffundẽs, ſed ad fundũ pręcipuè, quòd huc[o] maior uena, à uenis lienẽ adeuntib. exorta, in uentriculũ pertinet. Cęterùm[p] reliquę omnes portæ

Venæ portæ distributionis ratio.

b b,b,b, [illegible] fig. 10,11,12 fig. lib. 5.
c c,c,c,c, lib. 5 [illegible]
d [illegible] 5 R,S,T.
e d,d, lib. 5 [illegible]
f [illegible]
g [illegible] fig. lib. 5 [illegible] fig.
h [illegible] lib. 5 [illegible]
i C,C.
k [illegible] Q,[illegible]
l R.
m T,T.
n X,Y,Z.
o Z.
p D,[illegible] N,G.

portæ propagines, in uentriculum & inteſtina digeſtæ, duplici nomine extruuntur, partim ut illis nutrimentũ ſubminiſtrent, partim ut ſuis finibus & oſculis, in uentriculum & inteſtina hiantibus, confectum à uentriculo cibum, ex ipſo ac inteſtinis exugant, atq; ad iecur, tanquam concoctionis officinam toti humano corpori communem, transferāt. Ingreſſus autem & aſcenſus in hanc *Portæ nomina.* regionem, ex multis, quæ nunc narrauimus, ſtrictis itineribus unus præparatur: ipſe nimirum portæ uenæ[q] caudex, quem ueterum quiſpiam Naturæ operum peritus, ante Hippocratem πύλας nuncupauit, à quo in hunc uſq; diem portæ uenæ nomen ad nos manauit, ipſaq; (ut & Galenus teſtatur) à nonnul- *Lib. 6 de Placitis.* lis porta iecoris, ab alijs ianitrix appellatur. Verùm nonnulli totam uenam hoc nomine donari nolunt, ſed partem ipſius duntaxat, quę primùm à iecoris ſubſtantia cernitur libera. Dicitur & caudicis nomine στελεχιαῖα: quod etiam nomen Galenus interdum cauæ uenæ,[r] quà iecori eſt proxima, & præterea magnæ[s] arteriæ, quà è corde pronaſcitur, tribuiſſe uidetur: quemadmodum & in quinto libro de Adminiſtrandis ſectionibus, & quinto de Partium uſu, portam uenam Magnam appellauit. Dein portæ uena ab alijs etiam iecoris manus nuncupatur, quòd iecur ea ad elaborati in uentriculo cibi attractionem tanquam manu utatur. Sunt qui lacteam appellent, quòd ſuccus, quem hæc ab inteſtinis iecori defert, lacteus ſit. Porrò uenam portæ, ſuccum eum, quem è *Portæ uenam ſanguinem non conficere.* uentriculo, præcipuè autem ex inteſtinis ad ſe allicit, & in iecur deducit, iecoris modo in ipſo deductu concoquere, ac eidem præparare, & in rudem ſanguinem mutare, haud facilè conceſſero, quantumuis grauiter id in quarto de Vſu partium libro Galenus aſſerat. Nullam enim ſanguificationis uim membraneo & coriaceo uenæ corpori aſsignare poſſum: & ſi quæ eſſet, illa profectò album pararet ſanguinem, non ſecus quàm à uentriculo emutata, lacteum colorem referunt: uti & uentriculi ſubſtantiam albam, non autem iecoris modo concreti ſanguinis inſtar rubram eſſe liquidò cernimus. Atque hoc Galeni placitum, non ſemel ab ipſo repetitum, altiùs refellerem, niſi Galenus ipſe ſexto de Dogmatibus Hippocratis & Platonis, eam mutaſſet ſententiam, ſuiipſius, quo acriùs Ariſtotelem oppugnaret, oblitus. [t] Ramum portæ, quem *Melãcholicum ſuccum per portæ ramos purgari.* ſub recto inteſtino decliuem, ac meſenterio ſuffultũ porrigi ſcripſimus, nonnunquam ad fæculenti ſanguinis per ani uenulas, ſanguine interdum manantes, expurgationem plurimùm cõducerę arbitror. Quandoquidem dum aut ob lienis obſtructionem, aut aliud quodcunque ipſius uitium, fæculentus ſanguis non uniuerſus, uel nullus planè in lienem abſumitur, uel lien eundem ad uentriculum eructare nequit, huius rami beneficio, certis quibuſdam interuallis, uti mulierum menſtruæ purgationes ſolent, per anum excerni credo. Rariùs enim ex uniuerſo corpore, hæmorrhoidum uitio laborantibus, ad uenæ cauæ[u] ramulos, in ſedem pertinentes, lutoſum eiuſmodi ſanguinem regurgitare, uerisſimile nobis uidetur, dum ueram uenæ portæ diſtributionem perſpectam habemus. Quippe ex hac coniecturari eſt promptiſsimum, quî is ſanguis, à liene non attractus, aut ob meatuum obturationem non admiſſus, unde fluebat, rurſus regurgitet, atque ſua grauitate per ramum ad inteſtinum rectum pertinentem, deorſum procumbat: ibiq; tantiſper reſeruetur, colligaturq;, donec nimium turgẽtes uenæ, oſculis reſeratis, per anum manare illum ſinant. Huic meæ ſententię magnum robur adiecit is, quem hoc ſanguinis defluxu per interualla laborantem, non ita pridem reſecuimus. Huic enim minor, ſed durior lien fuit: & uena ſub recto inteſtino excurrens, pollicis quaſi craſsitiem ſuperauit: eoq; modo ſanguine turgebat, quo iam parturientium

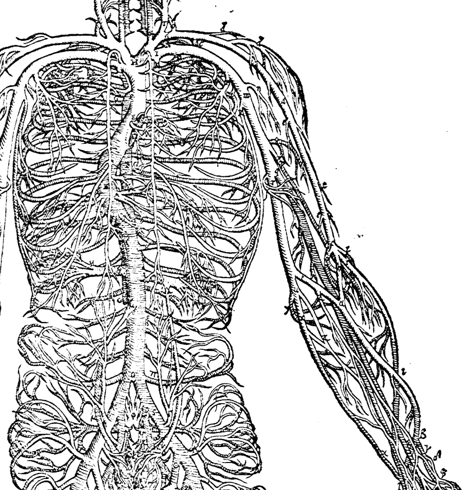
q 3.
r fig. cap. 6 B, l.
s fig. 11 cap. A, C.
t 4, d.
u fig. cap. 6 ad Y.

CARLOS ✝ BIBLIOTECA

ET AB OMNIBVS

BVS LIBERA

æ caua delineatio.

s, inſigniter amplas diſtentasq́; cerni-
lata ſunt in epiſtola, qua dextram axil-
am aut ſiniſtram ſeces, quicquam in-
unc ad uenæ cauæ ſeriem eſt acceden-
m, ad finem quinti libri reijciendum
rationisq́; organorum adminiſtratio-

S VENAE CAVAE DE-
E FIGVRAE QVATVOR
uentibus communis, Index.

uius figuræ proportione conſiſteret, obuij, propaginem
m ſerie ſiniſtrorſum diſtributa. Alteram autem pro-
racteribus non inſigniuimus: uti etiam nullas dextras
uatim nihil in altero latere ſibi uendicant, ne fortaſsis

bus A indicatis digeſta.
rſum conſiſtens.
rt, & à quibus etiam ſurculi in cordis inuolucrum ſe-

, ipſum'ue forſan cauæ initium.
per cordis ſubſtantiæ exteriora ad ipſius uſq; mucro-

prodiens, decliuis ſecundùm dextrum uertebrarum
dit.
interuallis, ac poſtmodum in dorſalem medullam, &
embranas, thoracis cauitatem interſepientes, ſurcu-

o.
rſim perducta, brachijq́; axillarem, poſtquam aliquot

nis externæ iugularis, iuxta fauces factæ, qui numeroſa uenarum ſerie in faciei muſcu-
tēpora, & poſt aures, uniuerſamq́ capitis cutem digeritur. Ac Z quidem portionem
inuat, quæ in faciem exporrigitur. Character uerò 9, frontis uenam indicat. æ, portio,
ſurſum repentem. & * eam notat, quæ poſt aures & ad occipitis cutem fertur. Re-
pite ſeries, ad cerebri uaſa ſpectat: quam ob id characteribus non inſigniui, quòd hæc pe
arto Capiti præponenda, explicabitur. Quanquam interim ſi quis hanc cauæ uenæ effi
pare uoluerit, ad eum modum, quo nos illā finximus, quæ huius libri adhibita calci, ue-
ſtendet, primum charactere̅ apponere licebit dextro lateri: ut is dextrum, ſeu primum,
uræ cerebri membranæ ſinum hic, quaſi inſtar ſemicirculi porrectum, indicaret. Secun
u ſecundo eius membranæ ſinui inſcriberetur, qui in ſiniſtro latere ſemicirculi quoq́ mo
cter tertio duræ membranæ ſinui adhiberetur, qui illic incipit, ubi primus & ſecundus
culi inuicem congrediuntur, & ubi ab ipſis alius ſemicirculus quodammodo ſurſum ex-
r pars, occipitio propinquior, adumbrata cernitur: anterior autem, quæ frontem adit,
duræ membranæ ſinus, quem ex anteriori ſede trium dictorum ſinuum concurſus pro-
m duci, ſuo loco audies, hîc non eſt delineatus. in figura tamen, huius libri calci inſuta, y
bus illis characteribus quartus ſuccederet, qui in primi duræ membranæ ſinus radice po
t uenæ N notatæ: deinde ingreſſum rami interioris iugularis etiam inſinuaret, qui per
n cerebri pari præcipuè exculptum, caluariam ſubit. Quinto charactere internæ iugu-
m foramen in latera duræ cerebri membranæ excurrens inſigniretur. Sextus ramum
ret, qui proprio foramine ad radicem poſterioremq́ ſedem proceſſus mamillaris tempo-
riā ſubit. Ad hæc, præter alios characteres, etiam unus illis uenulis inſcribi poſſet, quæ
nita, hîc umbratæ feru̅tur: ut ſcilicet uenæ etiā indicarentur, quæ per caluariæ ſedem,
nbu̅t, & per forame̅, ſecundi neruoru̅ cerebri paris gratia cælatum, in caluariā repunt.
erariam indicat. uerùm ſuperiori a ipſius exortus ab externa iugulari T notata ſigni-
a humerariæ ſedem notat, qua iam humeraria ex alto in brachij ſuperficiem cutemq́
lo hanc tabulam delineaui, profectò meis oculis fidem derogans, & Galeno nimium cre-
rariæ uenæ tribui, quum alioquin hanc à uena I inſignita, ad externum latus characte
ere: uti in ſiniſtro latere eius figuræ factum cernis, quæ ad finem huius libri poſita, poſt
me in propria ſententia aperienda audaciore. unde etiam hunc meum errorem, meæ in
es.
ipſius elatiori ſede, non procul ab exortu, in poſteriores ceruicem occupantium muſcu-
s cutem ſparſa.

binis q inſignitus,in alto ſemper, totoq; ipſius ductu
eritur,quam in totius magnæ arteriæ figura, duodeci
s truncus (cui r inſcribitur, & quæ tota orationis ſe
in uarias ſoboles diſpenſatur. Cæterùm hanc axillaris
uimus,obſeruabis.
nihil quoq; in poſterioris ſedis cutem digeſta.
xta interioris humeri tuberis cutē eſt conſpicua. Præ
flexus ſedem ſub cute fertur : ac cum humerariæ ra-
ndam.
rior uena, quæ plures eaſdemq; uarias à ſe ſoboles dif-

l brachiale porrigitur, & paßim in cōterminam ipſi
iuxta minimum digitum conſcendenti.

lis cutem diffuſa, & dein in interioris manus ſedis cu-
xillaris uenæ ramo t inſignito principiū ducentem.
nus,x & x inſignitus, internæ cubiti regioni offert.
mo ꝺ notando coitus. eſt namq; ramus is propago il-
em & indicem perreptant.
rariæ ramo, quem h notauimus,conſlata : quæ per
lens,exporrigitur : ac tandem radium ſupergreſſa, in
n,excurrit,ramulos quoſdam in progreſſu ad proxi-

chiale reſpicit, diuiſio, γ aut Υ aut Λ non abſimi-
nanus ſedem, pollici ac indici ſubiectam, ipſumq; polli
rnam manus ſedem digerit. Alterum autem crus, ε
mitur.
ſtris medicis imponuntur nomina : quæ quum inter
iam dicendum arbitror, hunc characterum indicem
s, qua has uenas deſcribam, ſeriem. Græci igitur &
ijs nominibus appellarūt. Venam namq; per brachij
in utroq; brachio, quia axillam ſeu alam perreptat

Varia uenarū brachij, cubiti & manus cutem perreptantium nomina.

ruabis, quæ iuxta brachiale ab humerariæ ramo i notato, & axillaris uenæ propagi-
tur, & l notatur. cui eadem quæ axillari medicorum uulgus nomina imponit, hanc
alubrem uocans. Quanquam rurſus communis uenæ ramum y notatum, uerſus polli
xporrectum, alij Saluatellam uocent, huic eadem quæ humerariæ nomina largientes.
cis potiſsimùm Baſilica, interdum & Nigra, aliquando & Funis brachij nuncupatur.
tris & auris, quòd ſcilicet earum partium inflammationibus medeatur. Niſi fortè ho-
res adeò ſtulti fuerint, ut cum Ariſtotele, & illis qui hodie uenas, à me rectè antea pi-
io nomine emiſerunt, arbitrati ſint, humerariæ ortum ſub aure primùm eſſe. Cæterùm
Media, Mediana, & Corporalis uulgò dicitur.
, qua partibus ſub iecore repoſitis nutrimentum adminiſtratur.
braneamq́ ſiniſtri renis tunicam, conterminasq́ ſedes excurrens.
um renem exporrecta.
renem petens.
rum renem deducta, in pinguem renis dextri tunicam excurrens.

ſedes, qua hæ primùm implicari, uaricumq́ modo conuolui incipiunt.
ua in dorſalem medullam, quæ lumborum uertebris continetur, ac demum ad ipſas lum
accumbentes muſculos & peritonæum digeſtæ.
acri initium in duos truncos diſtributio, Λ, aut inuerſo v, aut V non abſimilis.
peritonæum & lumborum carnes, abdominisq́ muſculos diſtributus.
riora oſsis ſacri foramina miſsi.
llius ſuper os ſacrum bipartitionis in duos ramos diſtributio, quorum interior ę nota-

notauimus, exterior propago, in muſculos exteriorem ilium oſsis ſedem occupantes, &
rminasq́ partes frequenti ramorum ſerie tranſuerſim digeſta.
iti interior propago, eiusq́ propaginis rami humilioribus ſacri oſsis foraminibus diſtribu-
as interioris huius propaginis ſoboles, uti hac parua tabella eas delineare datum eſt, ex-
utem illæ ad ani muſculos, ueſicæ fundum & ceruicem: mulieribus etiam ad humilio-
pſumq́ adeò uteri collum.
o, quem ς indicatum conſpicis, deprompta, atq; cum reliquo interioris rami ę notati
foramen perreptat.

tur, quæ inter muſculos poſteriorem femoris ſedem
gnitos porrigit, & maiori præcipuaq́ ſua portione 6
iræ cutem ad calcem uſq; digeritur, 7 & 7 notata.
s petente uena muſculis oblata, qui ab inferioribus
aracter uenam inibi notat, ubi inter commemorata

a.
exterioremq́ regionem ſub cute exporrectus.
& octaui muſculorũ pedem mouentium ſedi oblata.
ute perreptans. Cæterùm ubi hæc portio externæ pe
commiſcetur, 13 inſcriptum obtinet.
litur.
dem, uerſus poſteriora tamen magis, in ſurculos diſſe
inſcriptum habet.
tium muſculum in tibiam digeſtus.
ſus anteriores tibiam amplexantes muſculos ducta,
edem occurrens fertur, ac in muſculos finitur, digi-

m, poſt interiorem malleolum inferiora pedis ſubit,

aracterum indici modò finem impoſui, ac dein ple-
a ſpectat, qua ad tertij huius libri calcem, uenarum
ieſcunq; igitur in quatuor ſubſequentium Capitum
am cauæ delineationem referendum putato.

AE CAVAE SOBOLES
paginibus committantur, quaq;
les offerat. Caput VI.

imus, fig. cap. 6. lib. 3. nudam uenæ cauæ delinea-
rolixè ſcribendum putauimus, Figuræ ſexto Capiti

ncos,[e] arteriæ magnæ modo findi, ac unum ſuperiora pete-
eorſum explicari, & poſtmodũ ex illis truncis eum qui deor
mborum uertebras fertur, grandiorẽ eſſe tradit. unde etiam
propria ipſius iacula, quæ ex fontium fluuiorumq́; ductibus
cibus tanta induſtria & callidè texuit, repellẽda ueniunt. Eo-
ni dogma prorſus eſt reſpuendũ, quo uenam cauam ex corde
r:[f] quòd illic non ſimiliter, ut magna arteria, enaſcatur: hoc
ortu in duos truncos non diuidatur, ſed rectà ſecundùm cor
Primùm enim, ut falſum, & diſſectionis profeſſori indigniſſi
xioma, quo uenam è iecoris gibbo pronatam, in duos trun-
agnam arteriam, partiri affirmat: ita etiam non ſua demon-
concludit, hac occaſione cauam à corde non oriri, quòd re-
rdis latus porrigatur. Nam ſi quis arteriæ ortum attentè exa-
duertet profectò, illam è cordis baſis medio, tanquã ex ipſius
proinde ſi arteriæ pars aliqua deorſum ducenda fuerit, non
tum arteriã neceſſariò diuidi oportuiſſe. Venam autem, quæ
ere (utpote uas mollius quàm arteria) ſecundùm Ariſtotelis
ceretur, non oportuit in duos truncos ſtatim ab ipſo ortu di-
ra diuiſionem peropportunè ſurſum deorſumq́; repere poſ-
ncaſſum fieret, præterquàm quòd prorſus eſſet inartificioſa.
iens uena, arteriæ modo bifurcaretur, primùm ipſius origo
ſq; in dextram thoracis ſedem omnino proreperet, ac inde

ſeriem, quam neceſſa-
liquouſq́; progredienti
dextrum latus diſcin
ni argumentum toties
s optimæ demonſtra
obſerues, confer præ-
ſexti libri, & potiſſi-
totius cauæ figura: ut

tandem diuideretur, eiusq́; di-
uiſionis trũci denuò ſiniſtror-
ſum deberent duci: ſi modò
uerſus corporis medium (ut
nunc fit) cauæ partes porrigi
debuiſſent. Accedit huc Gale-

rentem, aliquid ſanè de 'umbilici ue
nano fœtu examinaſſem, quæ in ca-
portione iecur petente, in meſente-
ceret, umbilici uenam non debuiſſe
tur initium, præcipuè quum umbi-
s fuerit, magnæ arteriæ illic conti-
da. Pari quoque occaſione, de pri-
co: quandoquidem etſi cæterorum
pugnantium decreta facilè in mul-
nus quod mihi ipſi undique ſanum
adeò de fœtus formatione, cordisq́;
nt obſcura, & dubijs plena. Verùm
onſtratio, quam in Ariſtotelem de
ntexit, minimè efficax eſt: quando-
cordis ſinui eum in modum tunc
n & his animalibus ſanguis à iecore
ſi non pulmonis occaſione) diffun-
tis, ut Ariſtotelem cauam uenam e-
, quem non habent, exoriri uoluiſ-
riſtotelem aliud orationis genus de
illis quæ hoc non priuantur, inſti-
torie in diſſectionibus uerſatus am-
s uenæ cauæ orificio præfectis du-
i poſſe? Neq; ſat ſcio, quid de auium
iniſcatur, quum nihil peculiare in
òd iecur duabus fibris ſeu lobis ipſis
cipium ducit, profectò arteriæ ma

n ſeriem,tanquam ad ipſos nihil pertinentem,reijciunt. Ve-
uę principio ex iecore nihil abſolutiùs ſubijciam, quòd iecur
is, quæ ipſi intexuntur,quàm uenas ab ipſo,uel etiam in pri-
atione, originẽ ducere uideatur. Aliud enim nihil in quinto
dies,quàm uenularum infinitam ſobolem,cui concretus ſan
iecoris eſt ſubſtantia) obnaſcitur: quum interim uenæ cauæ
ns, ſimile prorſus ſit magnæ arteriæ,& uenalis arteriæ,arte-
cijs: quæ à corde enaſci, nemo ſanæ mentis inficiari poteſt.
dmodum (ne fortè rurſus aliò excurrat oratio) ab extremis
rbiculatim ex ipſius concaua ſede,[q] exiguas uenularum pro-
ad iecoris medium uerſus poſteriora contendẽtes, inuicem
uenas conſtituere diximus: & deinde ex maioribus illis rur-
tiſper effici, quouſq; omnes illæ ſoboles in uenæ portæ cau-
ari etiam ratione, ad concauæ uenæ generationem (ut ita
ſummis orbicularibusq; iecoris finibus, in gibba ipſius ſede,
arum propagines exoriuntur, quæ ſenſim uerſus medium
coris prorepentes,in inſigniores uenas coeunt: atq; hæ rur-
ò uſque colliguntur, donec tandem in elatiori iecoris parte,
e dextram dorſi ſedem reſpicit, in unam congrediantur[s] ue-
gni amplitudine Græcis uocatur κοίλη μεγάλη, & interdum
& portæ uena) σελεχιαῖα, deinde & ἡπατική: Latinis uerò ca-
oraria, rariùs autem caudicis uena nuncupatur. Huius uenæ
orpus exporrecti, portę ramis[t] incumbunt, & utriuſq; uenæ
ma oſculis inter ſe conniuent, & multis locis congredi con-
ecantibus apparent. Ipſe autem ramorum in uenæ cauæ cau-
coitus & cõgreſſus, non in medio gibbi iecoris perficitur, ut
Anatomicorum uulgus
ridiculè arbitratur: ſed

n anteriorem cauæ ſedem, non au-
redientes, & neutiquam cum uenæ
on nimis anxiè in Galeni uerba me-
n cauam à corde deorſum per ieco-
i ſede duas inſignes uenas pullulare,
fuſas, portæq; uenæ ramulis conti-
ua iecori offeruntur, in reliquo ipſius
oreuiſsimus eſt)* paruulos etiam ſpe
am in iecoris ſubſtantiam excurren-
eutiquam pares. Atque hæc omnia
ia, ut nullus nunc uenæ cauæ ſeriem
nc, quod ad ſeriem attinet, oporte-
pſius ad ſuperiora inferioraque du-
i in caua paſsim continetur, à iecore
uenæ cauæ ramorum diſtributio-
nſpicati ſumus, deinceps eam uenæ
ſtit.

PARTIS, QVAE SV-
ſeries. Caput VII.

M Galeno ſatis fuit, neſcio quàm
rtum à iecore comminiſci: ac, ut ab
riùs, magisq; ex merito declinare ui-
um cauam mox à ſuo è iecoris gibbo
ncos, arteriæ magnæ modo biparti-
ra corporis, alterum uerò ad inferio
etiam probaret, ſanguinem in corde
ncum qui ſuperiora petit, multo ſtri-

& ſuperior abdominis ſedes ad umbilicum uſq; alitur. nam
iecori proximam, ad ſecundam uſq; lumborũ uertebram
ena coniugis experte nutrimentum obtinere audies. deinde c 12
caput uniuerſum, ab aſcendẽte uenæ portione alimentum
nunc ſanguinis copiam, in cerebrũ tot uenis ſcaturientem,
defertur, non ſolùm cordis & pulmonis, omniũ maximi ui-
ùm & omnium arteriarum, quas ſanguine ad cor delato im
d quorſum ſpectat, eiuſmodi rationes, ut Galeni placitũ ſub-
? quum ſectio iam admonitis ſtudioſis abundè non hoc ſo-
im & alia, quæ in ipſius libris, de Hippocratis & Platonis de-
mplurima, à medicis, propter ſecandi imperitiã, & nimiam
amus fidem, tanquam Apollinis oracula, libenter conceſſa.
andem tempeſtiuum fuerit, cauæ uenæ[d] partis ſupra iecur d B.
ſeriem aliquouſq; perſequi: ac poſtmodũ, ubi ſermo à Gale
ſerit (ne plus æquo ipſius autoritatem ſpernere uideamur)
q; caua neruoſam ſepti tranſuerſi partem in dextro ipſius la-
amine[e] permeat, unà etiam cordis[f] inuolucrum perforans, e 7 tab. ſ[ep]-
uulgares offerens propagines, per uniuerſam ſepti ſedem pe Δ, 5 fig.
excurrẽtes, & ramulos quoq; cordis inuolucro, quà id ſepto lib. 6 D
undentes. Quum primùm uerò caua ſeptum[h] ſuperauit, mo tranſ-
uerſus dextrum cordis[i] baſis latus procedens, ſiniſtro ipſius per E.
, atq; in dextrum cordis ſinum pertinet: non quidẽ, ut Ana- f 5 fig. li.
ribit, aliqua propagine, aut ramo quopiam, uerùm duntaxat 6 C, D, E,
, ſeu ſciſsione tam ampla, quanta ex uenæ cauæ partis ſub F, G. 4 fig.
& eius quę mox ſupra cor habetur, amplitudinibus in unum B, B.
, conſurgeret. Anteriori cauæ uenæ ſedi hîc[l] dextra cordis g C ... notatur.
tur. A' poſteriori uerò cauæ ad cor connexus ſede,[m] inſignis h 5 fig. li. 6 D.
uæ ſecundùm cordis poſteriora & ſiniſtrum latus antror- i 4 fig. li. 6 C, D. k D. & 7 fig. lib. 6,

emodum thoracis uertebræ corpus
trum uertebrarum latus porrecta,
to tranſuerſo ad aliquot uſq; lumbo
uicē toto progreſſu gerit, quo ipſius
egione nequiuit contingere, ac geni
lorſi partes offerre. Meritò igitur ca-
pſit,[y] ut arteriæ magnæ ritu utrinq;
oſſet, quos quidem à lateribus non
ipſius ſedis, quæ uertebris innititur.
latere parem aſciſcit à caua propagi
coniuge, & paris expertem nomina-
latere, quàm à ſiniſtro : quòd ſecun-
uit, ſiniſtra nimirum ſede, & media
o organo occupandis. Ab anteriori
tunc longiori ductu, quàm modò,
edere deberet. A' poſteriori quoque
edes alijs incumbat organis, quodq;
um magis deduci, quàm nunc, opor-
atim pullulant propagines, ſingulæ
nterualla perreptantes, quæ in uera-
uſq;[b] ſedem contendunt, ubi hæ in
erò coſtarum interuallis, etiam in an
a pertinent, propagines: hæ pertin-
ę. In ipſo autem per coſtarum inter-
muſculos illi thoracis ſedi, quam ipſę
erea ab hac ſine pari uena, ad omnes
les quædam pertinent, quæ in uer-
, & in muſculos his ſedibus accum-

e uena inferiorem omenti membranam adeuntium facilè enim ubi primùm tranſuerſim uertebræ illius, cui exporrigitur, corpus tranſcendit, in duos ramos diffunditur: quorum alter ſurſum, alter deorſum ſecundùm coſtarum radices fertur, ac ſuarum coſtarum interuallis propagines deriuat. Non ſecus ſanè, quàm ſi Natura aliquādo maluiſſet, unum grandē ramum à dextro latere hic ad ſiniſtrum porrigi, quàm ſuper ſingulas uertebras unum tenuem gracilemq́; ramulum ferri. Adeò, ut mihi etiam perſuaſum ſit (quamuis id nunquam uiderim) interdum à ſiniſtro cauæ caudicis latere, ubi iugulum contingit, uenam depromi, quæ ſecundùm ſiniſtrum uertebrarum latus decliuis ducta, ſiniſtris coſtis ramos offerat, illa quam ſine pari uenam nūcupamus, dextras coſtas duntaxat alente. Atq; huiuſmodi uenæ ortū non tantùm à iugulo primùm poſſe fieri, ſed paulo inferiùs, etiam agnus atteſtatur, in quo tale aliquid ſemel obſeruaui. Verùm eiuſmodi non niſi rariſsimè occurrentes uenarum ſeries, Anatomes ſtudioſo non aliter expendendas putauerim, quàm ſi interdum ſextum in manu digitum, aliud'ue monſtruoſum ſe ſpectandum offerret. Adeò, ut ſi quando in publicis ſectionibus hæc obſeruo, ea tanquam non eſſent, tacitè prętercam, ne artis candidati in omnibus corporibus hæc obſeruari arbi-
non in ſectionibus ſolùm, ſed modò in abſoluti hominis hi
, faciendum duxi ſtudioſiùs, quanto ipſos monſtruoſa illa
perientia non ſemel didici. Porrò iam ſermoni adijcien- Licebit ha
enus in homine nihil eſſe prætermiſſum: uti ſanè arbitrabi- 6 libri 3,4 5,6 figu-
[illegible]

o de Venarum ſectione probè aſſecu-
a cor progreſſum attingerem, à caua
alé in pulmonem porrigi, non aſcri-
gma. quod quàm ueritati conſentiat,
nihil ab alio pronaſci uerè dicamus,
um, arterialem uenam à caua princi-
eterquàm enim quòd arterialis uena
caua, illa hanc non cõtingit, & non
cauæ orificij elatiorem ſedem, & de-
Dein arterialis uenæ orificiũ non mi-
tiũ cauę orbiculatim liberumq́; per-
s aliqua, à caua ad arterialem produ-
net circunſcriptionem, non minus
Dein quis forſan me culpabit, quòd
q; profectò exiſtit) inſignem: quum
ne Galenus illam ſcripſerit eſſe exi-
niniſtrandis ſectionibus, hanc perpe-
lit Galeni, de uenæ pari carẽtis prin- *Galeni de uenæ ſine pari ortu ſententia.*
n enim in commentario decimo ſe-
one morborum acutorum, ſibijpſi
næ cauæ per thoracem diſtributio-
res coſtas enutrientem, à caua pro-
bijcit, in quibuſdam animalibus ſu-
utem ex ea cauæ ſede eandem emer
tingit. Rurſus ſui oblitus, aliquanto
à uena enutriri, quæ ſub corde à ca-
m conformis eſt, quæ in ſexto libro
gitur, quum ſcribit, cordis inuolu-

t ex noſtro ſermone, qui Naturæ artificium in illius uenæ
ìs enarrauit. Haudquaquam enim hæc pari carens uena, à
rde enaſci potuit: tum quòd nimium periculoſe ſuſpenſa
ıs interuallum, ab ea uenę cauę ſede ad uertebras uſq; con
, quòd ſi illinc uena pari carens exoriretur, tota dorſi pars
qua eius uenæ principiũ nunc exporrigitur, conſiſtens, ue
tur: aut Natura denuò aliam uenam illinc, unde nunc illa
debuiſſet, illi dorſi ſedi alimentum ſubminiſtraturã. Ere-
e auriculæ pronaſci nullo prorſus modo quiuit: quòd ua- k 5 fig. 6 B.
a, uenalis ſcilicet arteria, & arterialis uena, & aſpera quoq;
um ferri prohibuiſſent, niſi ipſa aliquouſq; prius aut deor-
epens, aptam deſcenſus ſui ſedem callidè inueniſſet. Præ-
træ cordis auriculæ uena paris expers diffunderetur, ipſa
crum peculiari foramine, ſecus atq; nunc, permearet. un-
atim docet, quàm procul à corde principium ducat. Neq;
ntentiæ robur, hominis dorſi, quà id cor ſpectat, obliquita
quum multo maior in homine, quàm quadrupedibus aut
et conficere, ſine pari uenam homini etiam altiùs quàm il
oportere enaſci, quòd his ſcilicet ſuccinctior ductus ere-
d dorſum, quàm illi uiſitur: uti profectò inter ſecandum
m eſt expendere, ſed etiam promptum. Quamobrem ue-
& de hominis uena pari carente, ipſi nunquam indubiè
n adhuc, quàm de ſimiarũ uena ſenſerit, in ea Epiſtola ut-
a dextri cubiti axillarem in laterali morbo (ſi modò quid
uenam diuidas) ſecandam docui. Galenus enim aliquam
omminiſci ſtuduit, qua Hippocratis ſententiam probabi-
a is ſanguinem non mittendum docet, quum dolor infe-
petit. Quaſi uerò Hippocrates arbitratus fuiſſet, à [l] uena ſi- l 5.

is es,aut araneę filorum modo præ-
coſtarum interualla, ab ipſis incum-
utem à uenæ pari carentis propagi-
itis nutrimenti aſſumant. Ab ante- *Venæ ſub pectoris oſſe deorſum repentes.*
onis,[u] duæ prodeunt uenæ,quæ an-
dem contendunt,ſecundùm ipſius
ur,deorſum ad abdominis uſq; ſupe
undentes. In progreſſu enim,ad ſex
um interualla, ſingulas diſtribuunt
n, ubi uenæ cõiuge carentis[x] ramos
erò à ramis uenæ pari carentis,pro-
s coſtis inſtratos excidere relatũ eſt:
iſſeminatis,ramuli notatu digni, in
mamillas propagantur,ſi modò ad
i deriuentur. Porrò quod ex uenis
c eſt, ad latus mucronatæ cartilagi-
ninis muſculorũ partem diſtribui-
æ,ſub rectis muſculis ad mediã uſq;
dã in proximas partes utrinq; tranſ-
nis cutem ſubit, atq; obliquè ſecun-
opagatus, in gracillimas & capillo-
m inſigniores uenarum rami, ſub
os[z] ſupra umbilici ſedem terminan
 ſubſtantiæ implexi,[a] illarum uena-
nonis progreſſu,ab imo ſurſum ſub
n uenarum ſub pectoris oſſe reptan
lo bifurcationis ſede, utplurimùm
 axillariũ uenarum radicibus, poſt-

ipſisq; adeò uertebris alimentum ſuppeditat. Quod uerò eius uenæ reliquum eſt, in caluariam contendit,[l] peculiare ſibi cum[m] ſua coniuge arteria foramen obtinens, quod ad poſteriorem occipitis oſsis capituli ſedem excauatur. Cæterùm quando uena in caluariæ amplitudinem pertingit, in[n] ſecundum ſeu ſiniſtrum duræ cerebri membranæ ſinum, uti poſtea auditurus es diffuſiùs, exhauritur. Præter hanc uenam,[o] alia adhuc ab illa quæ in axillã contendit, priuſquam è thoracis cauitate omnino labitur, ex ipſius poſteriori regione principium ducit, quę in muſculos, humilioribus ceruicis & thoracis elatioribus uertebris adnatos, ac capitis dorſiq; & thoracis motibus famulantes, diſpenſatur. Simulatq; uerò axillam petens uena, inter primam thoracis coſtam & clauiculam, ex thoracis cauitate eſt egreſſa,[p] muſculumq; perforauit, qui ſecundi paris dorſum mouentium alter eſt,[q] eam, uti pòſt audies,[r] promit uenam, quam humeralem uocabimus: & ilico atq; decliuis ducta, glandulas in axilla ad firmam uaſorum diſtributionem à Natura procreatas contingit, quas nunc dicam, à ſe diducit propagines. Primùm utrinq; ſingulas emittit uenas: ad thoracis quidem anteriora[s] unam, ad poſteriora autem[t] alteram. Quæ antrorſum exporrigitur, in[u] muſculos à pectoris oſſe & coſtis ad brachij os & ſcapulam pertingentes diffunditur, & pectoris cutem ſimul & mamillas frequenti admodum ramorum ſerie in mulieribus adit. Vena autem retrorſum proficiſcens, in muſculos cauam ſcapulæ ſedem occupantes, uicinasq; ſedes multiplici etiam ſobole digeritur. Cæterùm nonnunquam à[x] priori, & quæ pectus accedit uena, interdum uerò ab ipſo qui in axilla conſiſtit[y] trunco,[z] alia grandis utcunq; uena exoritur, quæ deorſum ſecundùm thoracis latus exporrecta, potiſsimùm abſumitur in[a] muſculũ, cuius beneficio brachium decliue dorſo admouemus. Præter hos ramos, maior uena, quæ in axilla habetur,[b] exiguos ablegat ſurculos glandulis & membranis, quę inibi uaſorum diſtributionibus, eorundemq; colligationibus præſunt. Qua autem ſerie axillaris uenæ reliquum, in totum brachium excurrat, peculiari Capite mox atq; cęteras aſcendentis uenæ cauæ partis ſoboles abſoluero, expediam. Proinde ad iugulum rurſus ſermone conuerſo, cæteros truncorum[c] magnę illius in iugulo diuiſionis ramos aggrediar.

Caua per collum caputq; series.

Vena itaq; caua, ad eum quem dixi modum, priuſquã pectoris oſsis ſummum tranſcendat, in duos truncos diducitur: ac ſtatim à diuiſione, nuper[d] commemorata uena, quæ axillam petit, principium obtinet. quod autem alterius diuiſionis illius trunci adhuc ſupereſt, à media iuguli ſede, cui priùs innitebatur, modicè recedens, ſurſum extra thoracem protenditur: & ſimulatq; clauiculam pectoriſq; oſsis ſummum ſuperauit, in[e] duos impares ramos ſcinditur.

Interior iugularis.

Interior namq; exteriori gracilior eſt, & ſecundùm aſperæ arteriæ latus[f] aſcendens, nonnullas uenulas, in ſpeciem capillorum exiles, aſperæ arteriæ conterminiſq; membranis communicat. Hæc interior cenſetur iugularis, quæ cum ſui lateris[g] ſoporali arteria uerſus cerebrum fertur, ac in aſcenſu graciles ramulos membranulis[h] ſexti neruorum cerebri paris in collo, & in faucibus etiam ſeptimi paris neruos colligantibus digerit, uniuerſo ductu ſoporariæ arteriæ, ad caluariæ uſq; baſim cõmiſſa: quò cum[i] peruenit, in duos inæquales amplitudine ramos diſcinditur: ac[k] amplior obliquè retrorſum, ſecundùm caluarię baſim ductus, caluariam ſimul cum quodam ſoporalis arteriæ ramo ingreditur,[l] foramine utens, ſexti neruorum cerebri paris gratia exculpto. Qua uerò ſerie in caluariæ cauitate præſens ramus digeratur, in cerebri uaſorum deſcriptione affatim perſequar: modò autem ſat erit, ad caluariæ uſq; cauitatem uenas, quæ eò pertingunt, ſermone deducere. Ab ampliori hoc iugularis internę

ramo,

l 2 fig. cap. 12 lib. 1 ſ. m fig. cap. 12 F. n ulti. fig. t.t. & 7 fi. lib. 7 Q. Q. o O. p 8 muſc. tab. C. aut potius quare cum muſculum in Epitomes tabulis. q 4,4. r ut in ult. fig. ſiniſtro latere 2 z α oritur, eſtq; hæc figura hac in parte ceteris uerior. s P. t Q. u 3 muſc. tab. Δ 4. tab. Γ. x P. y m. z R. a 10 muſc. tab. ∂. b inter P & R. c H. d I. e S & T. f ult. fig. 4 ad E. g fi. cap. 12 Z, aut X. aut potius ſeriatim hic ſpectes ult. fig. h 2 fi. cap. 2 lib. 4 G. deinde n. i fig. 14 cap. A. k eiuſdem fig. C & I. l 2, 3 fi. cap. 12 lib. 1 c.

ecundùm caluariæ baſim is conten-
m[n] muſculorum pertinens, qui an-
n occupant, ſtomachoq́; ſubiacent.
ſoporali arteria penitus relicta,[p] pri-
foramen tertio[q] & quarto pari ner
uam uerò ramus ille in duram cere-
ariam mergitur,[r] ſobolem non ad-
romit, eam per[s] foramen quoddam
[t] neruulo cuidam quinti paris ner-
[u] exterior, idemq́; grandior ſupra iu
i ipſius latere, poſtquã muſculorum
um perforauit,[y] inſignem ex Galeni
ſus clauiculã reuoluta, ad ſummum
ndit, humerariamq́; nobis nuncupa
pter Ariſtotelem, qui humerariæ or
eni locorum, quibus uenarum in iu-
tatem, ſtudioſiùs ſolito humerariæ
n ita ut Galenus cenſet, ab externa iu
re cœpi, ramo, enatam uidi: uerùm
am coſtam in axillam tendere ſcri-
m, quæ tritiùs unum caudicẽ, quàm
uſq; ſimul progredi atteſtatur. Ori-
o ferè ductu, qui à iugulo ad axillam
nmo humero trãſuerſim brachium
obliquè in axillam deſcendit. Cæte-
beat, non procul ab ipſius ortu[z] ra-
s ſedi obductam, & externos eius ſe-

Exterior iugularis, humerariæq́; ortus, & priuſquam brachium ſubit, ſeries.

nſignes ramos dirimitur: & unus quidem in priora, alter in
nmodo ſurſum properat. Tertiam cóſpicimus, qua propter

clauiculam adhuc exterior iugularis in duas propagines diffunditur, quæ ſurſum ſub cute inuicem diſtantes ferũtur. Quarta ex tertia paratur: aliquoties enim illæ propagines inuicẽ perpetuò diſtant, ac nuſquam ſe mutuò cõtingunt: interdum uerò ad humiliorem faucium ſedem mutuò rurſus coeunt, ac ex ambabus una conſtituitur uena, quæ mox bipartita, uti modò ſubiungam, in ramos ceſſat. Verùm ſubinde & ex tertia ſerie alia adhuc conſurgit differẽtia. Nam aliquando altera, neq; illa ſanè minor propago, cuti non ſubtenditur,[h] muſculo recõdita, qui à pectoris oſsis ſummo & clauicula pronatus, mamillari temporis oſsis processui inſeritur. atq; ea propago in eum modum ſubmerſa, frequenter adeò inſignis occurrit, ut etiam nonnulli diſſectionum profeſſores hanc internam iugularem uideantur appellaſſe: illam[i] uerò interim negligentes, quæ ſecundùm aſperæ arteriæ latus exporrigitur. Vtcunq; uerò exterior iugularis, aut unica utrinq;, aut in medio per collum ductu, aut ſtatim à clauiculis gemina aſcẽdat, ſemper cuti, quà prorepit, inſignes notatuq́; dignos offert ſurculos: ac quum ad fauces uſque, iuxta inferioris maxillæ humiliorem ſedem, ſub aurium regione[k] contendit, ſui[l] portionem
duram cerebri membranam tranſmittit:[m] reliquum uerò
em, & illius muſculos, & ad tempora, & poſt aures, & uni-
apitis cutem transfunditur.[n] Portio interiora oris ſubiens in

b 4 tab. i S. k V. l X. m Y.

dit.Hic enim ramus denuò in duos
ateris tempus admodum errabun-
alterum uerò poſt aurem & ad oc-
s ſoboles,in faciem ac capitis cutem
d dextri lateris uenæ, ſiniſtri lateris
c inuicem coeant, idq́; potiſsimùm
nte. adeò, ut frontis uena plerunq;
er internos oculorum angulos ſur-
gua uerticis oſsium foramina & ſu-
ocidunt : non aliter atque rurſus ex
n, quando cerebri uaſorum ſeriem
nè tantiſper dum in caluariam arte-
r, quòd uaria cerebri uenarum ar-
ito adhuc arteriarum ad caluariam
quam interim cuiuis integrum ſit,
dicandum, aut hîc, aut ſuo, quo id

T HVMERARIAE
& manum ſeries.
II.

brachiũ propagari, prius relatum
q; radix à iugulo extra thoracẽ uſq;
eluti ab alia craſsiore[b] enaſcebatur,
nero,ipſaq́; adeò clauicula,in exter-
idat, humeraria & cubiti exterior
,amplior'ue, quòd per axillã inter-
prorepat, axillaris interiorq́; cubiti

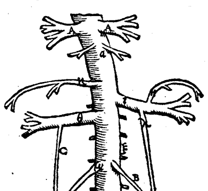
,ceſſat: neq;,ut Galenus ſcribit, alicui axillaris uenæ ramo ita
præcipuũ humerariæ ramum,qui enarratione ſecũdus erit,
ris uenę propagine,in cubiti flexu ſub cute uniri mox audies.
n axillaris uenæ[q] pręcipuam portioné,in alto inter muſculos
us uerè deſcripſiſſe,ex ſedula reſectione obſeruabis: ſic quoq;
erarię rami (ſi quando is unquam cernitur,& Natura pręter
rtificiũ,à cute ad corporis penitiora,non auté ab his,utpote ſe
custodiã tutioribus,uerſus corporis ſuperficié,cutemq́;, ue-
t) ſeriem non eſt aſſecutus,aut imaginatione illam ſibi admo
m cõfinxit. quanquam interim pereleganter uereq́; eas Gale
enas, quæ citra ſectioné in nudato (uti in uenæ ſectione fit)
m & frequẽter illi occurrerunt. Quas quum ſimijs cõuenire
corpus humano ſimile ſit, longa oratione inducere conatus
nte diſſectioné omnibus obuiam, ſibi perſpectã habens diffe-
nterim tam uarias & innumeras hactenus in oſsibus, muſcu-
propoſuerim, mihiq́; inde non uulgariter perſuadeã, huma-
quã à Galeno fuiſſe aggreſſum.[r] Secundus itaq; & præcipuus
s, eorum in quos iuxta exterius humeri tuber ea diſcinditur,
ad cubiti cum humero articuli flexus medium deſcendit: ac
æ[s] ramo,quem poſtmodum commemorabo,coit:[t] unaq́; ex
umerariæ nimirũ & axillaris,uena cõflatur.[u] Tertius hume
culũ qui radio iuxta brachiale inſertus,radij in ſupinũ motus
it: & paulatim deorſum prorepẽs,obliquus per radium ante
gitudinis in externã cubiti regioné perfertur: quam ubi atti-
ldam, ut & reliquo, quem hactenus cõfecit, ductu,in proxi-
depromit: quorum non[z] infimus eſſe ſolet, qui ab ipſo edu-
raria in tres illos ramos iuxta externũ humeri tuber partitur.
hic ramus ſenſim obliquè uerſus ulnæ appendicem,brachia-

externam cubiti ſedem prorepens,
quartus opportunè enumerabitur.
ans edit, ipſaq́; in [q] duos truncos diſ-
atos uelim, non tantùm Galeni no- *Lib.3 de Adminiſt.ſect.*
quam iuxta cubitum, atque adeò in
uoque occaſione, qui ſe operæpre-
æſtitiſſe, dum ſectionem ſemel atq;
umerariã porrigi, ſe animaduertiſſe
n uel ante ſectionem notiſsima eſſe
chio auferentes, & poſtmodum [r] al-
o perſequar) humerariæ loco deſcri
rocul ab ipſius è thoracis cauitate in *Præcipua axillaris in duos truncos diſtributio.*
res diſcinditur truncos: quorũ alter,
rofundo latitat, [s] arterięq́; in brachiũ
um ea diſtributionis ſerie digeritur,
rtio cõcomitatus. Inter [u] duos enim
nediam ſedem flexus articuli cubiti
nis, quibus nerui induũtur, ramulos
ſuperauit, atq; inter muſculos digi-
dirimitur ramos, qui modicè ab in-
ptant ſurculis implicãtes, unà cum
t, qui per [y] ligamentum, in interna
n, porriguntur. Rami inibi in alias
ateſcens, uolæ cuti ſubnaſcitur: atq;
geruntur, ut binæ ſoboles pollici, &
amo qui ſecundùm radium per cu-
attenditur, binæ ſoboles anulari &
óque ramo ſurculus [a] muſculos adit.

ac prius enarratum eſt,in externam manus ſedem dirigi-
n illo humerariæ ramo deficiéte, ea axillaris uenæ ſoboles
ces in manu gerit. Rurſus ramorũ[n] poſterioris illius uenæ n 4.
ub cute cõſiſtit,[o] alius haud negligẽdus cutem adit,qua po- o 3.
li ſedes induitur : quanquã is in externã cubiti ſedem non
perreptet. Inſuper[p] alij etiã rami notatu digni,ab hac poſte- p inſe-
æ cubiti ſedis cutem digerũtur,qui uario & admodũ incer riua z.
nuicem permiſcentur & coeunt,modò iterũ mutuò abdu
rimario illo[q] ramo,quem ulnæ exporrigi dicebã,aſſumen- q z,x.
ſurculos impartiẽtes. His ſurculis & propaginibus in eum
nteriora reptantibus,[r] alia frequẽtiſsimè accedit non con- r ſupe-
illaris uenæ[s] ramus, cõmunem uenam cum humerariæ ra riua z.
miliori ſede & ex medio progreſſu emittit. Hęc interdum s L.
errabundo ductu ad brachiale contendit,alijsq; huius ſedis
ſcetur:quæ adeò graciles ſunt,uarieq; inuicem implicãtur,
gio non minus frequẽter quàm tibiæ uenter,ſeu ſura,uari-
icq; quidpiã retis imagini non abſimile cõmonſtret. Propa
ad brachiale terminãtur: ſed partim obliquè, partim rectà,
rſim,& modò inuicem cõmixtæ,modò rurſus diremptæ,
nã cutem perreptãt,ipſi cuti paſsim cõnatæ. Porrò harum
pollicis radicẽ,ſeu Veneris, aut ut alijs uiſum eſt, Martis col-
atim id ſibi uendicant, quòd ipſis[t] ramus ab illis uenis[u] per- t 4.
mmuni uena in externam pollicis regionẽ diffundi,iam di- u 9.
unis enim uena ilico atq; è[x] duabus illis axillaris & humera- x 4.
õflatur, obliquè deorſum ducitur, ad elatiorẽ cubiti ſedem y 1,h.
ẽs,quouſq; radium paulo ultra ipſius longitudinis medium
nde:neq; id eodem ſemper modo,in progreſſu ramulos dif-
nquam à propaginibus, internã cubiti ſedem ſub cute per-

uenam ad anularem & minimum
non conſpicit, ipſos in cubito pro-
amum, ad communem uenam ex-
enarum ſectionem (quod ſanè ab-
rienda uena non ſecus contendant,
s partibus, quas inflammatione, aut
ceretur, & non, uti nos docuimus,
ulo partitione educto, omnes quas
Quanquam ridiculæ huic uulgi me
i libros de Morbis conſcripſit auto
is ipſi uocatarum uenarum ductus
ortè qua nos de uenæ ſectione per-
ectitudinis fundamentum iacitur.
uàm ad humani corporis fabricam *Venarum ſeriem crebrò uariare.*
eodem homine uenarum diſtribu-
binde diuerſam uenarum propaga
m mediarum ad communis uenæ
lexu, ſed multo humiliùs, non pro-
o humerariæ ramus, communem
non fugiente. nonnunquam rurſus
emel, axillaris ramum, qui ad com-
t graciliorem, aut ampliorem eſſe:
i. Quandoq; (& id non infrequen-
ubiti ſedem accedens, omnino de-
s, qui à[k] communi uena in cutem
, qui toti ulnæ longitudini exporri
aris nominibus implerem, ac alio-
m in uenæ cauæ delineationis cha-

ti plerunque accidit) ſiniſtro elatiùs locatur, dextri lateris
m ſiniſtri renis, principiũ ducit: ſi uerò ſiniſter ren dextro
go quoq; in ipſum repens, elatiùs quàm dextra propago, à ca
ur. Atq; tunc etiam uena ſiniſtri renis, pinguem implicans
huius propaginis ductu originẽ ſumit, ea quæ dextri renis
dextro cauæ uenæ latere initium mutuante. Hæ itaq; propa
guinem ad renes, ut illum excolent, ac ab urina liberent, defe
lgentes uulgò dictæ, admodũ craſſę ſunt: ac quamprimùm
ſedem contingunt, hominibus in [f] duos ramos partiuntur:
ubſtantiã, mirabili quodam artificio, hactenus nemini Ana-
ito, digeruntur. Quod'nam uerò id ſit, in quinto libro per-
q; rationem additurus, cur harum propaginum ortus nun-
i reſpondeat. Cæterùm priuatim ab humiliori ſede[g] propa
nem petentis, iuxta ductus ipſius ferè medium,[h] uena prona-
niſtrum teſtem tota excurrens: præterquàm quòd graciles
s in peritonæũ, quà porrigitur, ac in membranas tunicas'ue,
& ſeminaria ipſius uaſa ambientes, producat. Hæc enim ue-
id lumborum[k] carnibus inſternitur, adnata, deorſum ſuper
uod quum ſuperauit, atq; ex magna peritonęi cauitate elabi-
actus gyroſq; conuoluitur: quorum baſis, ſuperiori teſtis ſe-
di çonnata, ramulos in tunicam, teſtis ſubſtantiam proximè continentẽ, digerit, & alijs frequẽtioribus ramis in teſtis ſubſtantiam paſsim diſſeminatur: quemadmodum quintus liber, ubi generationis organa perſequar, diffuſiùs docebit.

g 4.
h λλ

uena bipartitur: ac[s] una portio, ue-
riũ uas efficitur.[t] Altera uerò, mem
latera digeritur, elatiorẽ ipſius fun-
commemoratas propagines, caua,
ę colligatur, ab ipſius inferiori ſede,
diffundit, per[y] foramina, neruis in
ẽ medullam digeſtas, & ramos dein
s, à quibus rurſus aliæ ſoboles in ab-
inis uſq; latera conſcendunt, & illis
tur.[z] Quum primùm uerò caua ad
n magnæ arteriæ (quæ ipſi prius ad
i organo cedens, ipſi arteriæ ſe ſub-
quorũ hic dextro cruri, ille ſiniſtro
oles) offerũtur.[c] Siniſter enim trun
ſa partitione, aut potius ubi caua in
exteriori ipſius latere[d] uenam pro-
& abdominis muſculos, & alios ibi
Vena hęc etiam interdũ altius ac an-
iũ ducens, tranſuerſim lumborum
dominiſq; muſculis ramulos diſper
bus manifeſtior. Poſteaquam ſini-
è deorſum uerſus exteriora fertur,
e, aut Y in hunc modum ⅄ inuer-
urculos ſuperioribus ſacri oſsis fo-
eſſu in[g] duos impares ramos findi-
e. ac mox duas edit propagines, qua
orem, manifeſtioris doctrinæ gra-

Cauæ rami, lumborum uertebris carnibusq́; oblati.

Quî caua arteriæ magnæ ſupra ſacri oßis initium ſubyciatur: ipſiusq́; hîc ſeries.

m´ue ſpectantes: qui alioquin iam mulieribus, ac ex coitu,
frictu, lacerum abolitum´ue hymenem obtinétibus, ab ute
hymene ſuperioribus diſtillaret. Verùm ſi medicis hyme-
´ue, quam quinto libro cum uteri deſcriptione meritò per-
nita eſſet, neutiquã alias uenas uirginibus, quàm mulieribus
ruum emittere contéderent: quum hymen carneam mem
im in uteri ceruice repoſitam referens, oblonga ſectione ita
uinem illum facilè tranſmittat: perinde ac album illud pro-
ario ſeminis fluxui non abſimile, quod etiam admodũ puel-
obuenire Ariſtoteles uериſsimè docuit. Cæterùm ut medici
tionem non ſunt aſſecuti, ita quoq; Arabum nõnulli parum
quinq; numero uenulas in medium longitudinis uteri cerui
trarum uenarum ora cum ſiniſtrarum oris cõniuere, com-
uellarum hymenem cõſtitui, quam uenarum huc pertinen
toné nuncupant. Quod uerò [r] interioris rami ſiniſtri trun-
rum factæ diuiſionis adhuc poſt [s] duas iam ipſius cõmemo-
reliquum eſt, ad pubis os contédit, & [t] ab externo ramo trun-
olem aſſumit, quæ cum eo interioris rami reliquo cõgreſſa,
uenam efformat, quæ primùm peritonæum, ac dein [x] deci-
uentium perforat muſculum: & oſsis pubis [y] foramen per-
inum in elatiori eius foraminis ſede ſibi uendicat, quo ſimul
arteria, ac item [b] neruo fertur: ac foraminis eius [c] membra-
femur mouentium muſculum tranſiens, illis quos perreptat
orrigit. Quando autem in crus pertédit, in elatiorem [e] ſecun
tium muſculi ſedem, & in [f] quinti femur mouentium muſcu
oſſe pronatam, ac poſtmodũ in [g] octauum femur agentium,
os, ramis nonnullis diffunditur, à quibus [i] ſurculi nimis quàm
nternæ ſedis cutem in inguinum regione prodeunt. Præter

inus in eam ſentẽtiam totus deſcen-
niſtoria explicabo. Vena interim ab
ab uteri uenis originem ducit: &[a] al
titur, ad pudendum excurrentem.
ci, quem nunc deſcribimus, ramus,
idens, peritonæum tranſit, ab inte-
quæ ad oſsium pubis medium, quà
ntur, accedens, uiris in penis[z] inuo-
pudendi colliculos, & in[a] coriaceas
ſedes numeroſa ramorum ſerie di-
ri trunci, quod in crus copioſa pro-
apite proſequemur, illo uniuerſam

OLES IN CRVS
put X.

opaginem, ſecundùm poſteriorem *Quot uenarum radices femur petant.*
n, in femur aliquouſq; propagatam,
at uenæ:[b] una quidẽ gracilior, quam
n ad quoſdam interiora femoris am
rrepentem, ad medium longitudi-
m antea narrauimus.[d] Altera uerò
uenarum in crus excurrentium cau
e cauæ ſupra os ſacrum factæ parti-
abitur, per[f] ſuperiorem coxendicis
a ſextus & ſeptimus femur mouen
ur, anterioremq́; (uerſus interiora
nullo occultata muſculo[i] ſinui coxi

nuicem aut numero, aut amplitudine correſpondent: ſiqui
d cutem permeant. utplurimùm tamen in ſuperiorem in-
ionis cutem, non procul à ſuo ortu, utrobiq; unam emittit
ior quidem, femoris interiora & inguina, ipſumq́; quaſi pe- t A.
fœmineum accedit:[u] exterior autem, quæ & craſsior eſt, fe- u Ξ.
: exteriora ſub cute perreptans, ſimiliter ac interior, in ſurcu
t. Quum[x] grandis hæc propago ad medium femoris longi- x θ.
nit, notatu dignos ramos hîc etiam in cutẽ diſpergit, & in-
n[z] gracili longoq́; muſculo porrigit, quem tibiam mouen- y P.
cenſuimus. Cæterùm quando ad genu articulum, uelut ad z 1 musc. tab. Σ.
latim ea propago nonnihil conuoluitur,[a] duas quoq; emittit a Σ.
uidẽ mole pares, ſed exiguas. una in anterioris genu ſedis cu-
tellam diſpergitur: altera interioris genu ſedis, uerſus genu
cedit. Hæc poſterior ſoboles aliquãdo penitus deeſt, aliquan-
is reperitur: tunc ſcilicet, cum[b] propria genu flexus cutem b char.
ito amplior uiſitur.[c] Ad interioris ſedis tibiæ cutẽ, à magna c [illegible]
antrorſum & retrorſum ramuli diffunduntur, qui impari
rſus cum proximis uenis uariè coeunt, inuicemq́; rurſus diri
iſtam propaginem, maxima crus ſubiens uena, e regionè il-
t, quę extrorſum ducta, in anteriorem articuli coxendicis cu d A.
muſculos quoq; diſtribuitur. Poſtquam uerò maxima uena
ines, penitiùs inter muſculos femoris os amplexãtes immer-
n ramum[f] ſeptimo &[g] nono tibiam mouentibus muſculis e char.
etiam tenues ſurculi in cutem deriuantur. Deinceps[h] alium f 1 musc. tab.
um diſtribuit ramum, nunc cõmemorato ampliorem, qui g 1 tab.
mur mouentiũ muſculum digeritur, ſobolesq́; in[k] octauum h char. i [illegible]
torem diſpenſat. Ab hoc etiam ramo plures uenarum ſurcu
opemodũ hîc femoris os ambientes muſculos propagantur. k

quam uerò & ramulos in externum
tum ſubmerſa. Cæterùm grandis
quemadmodum diximus, accum-
in exortus[a] muſculorũ, qui pedem
ex humilioribus femoris capitibus
um medio iam ferè[b] exiſtit, in duos
terior, qui[d] interiore longè eſt graci
uxta genu connexum fertur,[c] ramu
egioni obductam digerens: ac mox
pręcipua poſteriori interioriq́; ſedi
i & octaui ſeſe inſinuat, ſecundùm
i nuper muſculi carnei permanent,
ſedem reflecti incipiũt: inibi enim
is ſoboles offerens, & nullibi ad cu-
uior portio uniuerſa cutem adit, &
remq́; malleolum, ad pedis ſuperio-
in progreſſu pari cum[k] uena ſub po
s uariè diffundens, ad cõterminam,
modi ſurculi proximis uenulis per-
nis coitus, & mutuus denuò didu-
ropaginis ſurculis ſpectatur, quam
nguine pullulantem, per femoris ti
Ab illius enim propaginis, & iſtius
uarius ille uenarum conſurgit im-
is ipſis, ante ſectionem ſub cute eſt
hominis pedibus reſpõdet. Verùm
ibi nonnunquã à uena, per poplitis
internum pedis latus à calce ad pol

ri ferè interioris trunci ſede pronaſcitur, ita quoq; ſimulatq;
&[x] quintum pedem mouentium, &[y] ſecundum[z] tertiumq́; x 15 muſc.
tium muſculos recondi incipit, ad eamq́; regionem pertin- tab. D.E.
biæ oſſe primùm dehiſcit, notatu dignæ amplitudinis edu- y 14 muſc. tab. A.
anteriori ſua ſede enatam. Hæc antrorſum ducta,[c] ligamen- z 14 muſc. tab. Ξ.
æ oſsi, quà mutuò diſtant, membranæ modo colligans, per- a 15 muſc.
m tibiæ longitudinem inter muſculos anteriorem tibiæ ſe- tab. ubi S diſtat ab
prorepit, præcipuè attenſa[d] muſculo quatuor digitos exten- R.
ollicis extenſioni præficitur. In hoc deſcenſu, propago non- b char. 11.
roximis ſibi muſculis exporrigit: & per[f] tranſuerſum, quod c 15 muſc. tab. T.
ſede occurrit, ligamentum ducta, in ſuperiori pedis ſede ter- d 4 muſc. tab. Y.
culoſæ ſubſtantiæ, cui pollicem tresq́; ipſi proximos digitos e 5 muſc. tab. O.
ducendi munus aſſcribimus, ramulos offert, ligamentis oſ- f 1 muſc. tab. d.
attenſa, & cutem nullibi ſubiens. Quod autem[h] trunci inte-
oſteriora deſcendentis, adhuc[i] reliquum eſt, & inter dictos g 5 muſc. tab. Y.
los exporrigitur, ſimul quoq; cum illorum tendinibus inter h char. 14. i char. 15.
rem malleolum, pedis humiliora petit, & modicas ſoboles
ſi ſedes digerit, inter[k] muſculum ſecundos quatuor digito- k 14 muſc. tab. ∂.
ſtentem, &[l] tendines repens, quorum beneficio ultimi digi- l 14 muſc.
xũ experiuntur. Atq; ita huc pertinens eius trunci reliquum, tab. ∂.∂. & γ.
s ſeriatim abſumitur, quorum ferè bini inferiorem cuiuſq;
eptant. Hac igitur propemodũ ſerie uenam cauam in crus
ctione didicimus. Quàm uerò noſtra hiſtoria, Galeni deſcri-
aq; conueniat, illi demum intelligent, qui hanc cum tertio li
andis ſectionibus, & libro de Venarum arteriarumq́; ſectio-
r conferent, ac pariter expendent, quàm pulchrè Galenus in
ſibi conſentiat, non leuiter, neque uno tantùm loco à uera
uenarum deſcriptione aberrans. Longum namq; foret, pu-

A. CAPVT XI.

in nati iam fœtus corpore relinquũtur, ſecunda figu
Series uerò umbilici uenæ, quæ extra fœtum adhuc
or tabellis figuræ trigeſimæ libri quinti occurrit, ad

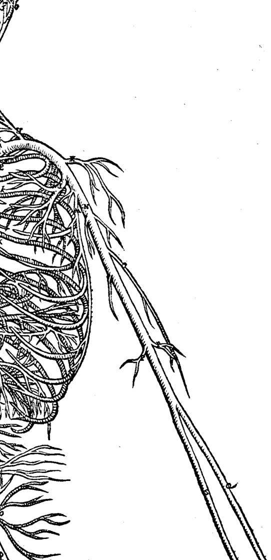
diſſectionum profeſſores, umbilici *Quid umbilici uena appelletur.*
uæ ex uarijs uteri fundũ petentibus
lem per fœtus umbilicũ ſubiens, in
ur exporrigitur, ſanguinemq́; ad fœ-
le defert, ac cæterę matris uenæ illis
ous ſanguinem cõmunicant. Quan-
peculiaris quædã, & à[b] cauæ &[c] por
cta putatur: ac poſt partũ, quicquid
ueluti exangue, ſolidiorisq́; inſtar fu
rũ exiſtimo, ſi priuato Capite ipſius
quum umbilici etiã[d] arterijs, quę fœ
at utiles, nõnihil cõmune eſſe debet,
uaſſem, & Capiti quod[e] uenæ arte-
ſem: niſi arterias umbilici promptè
et, quum illæ tanquã huius propagi-
tur hoc Caput trãſpones, neceſſum *Vnde umbilici uenæ exurgat initiũ, & quæ ipſius series.*
ſtit, perinde à matris uenis enutriri,
ac crus aliquod aut brachiũ matris,
aq; ſemẽ tam maris quàm fœminæ
tionẽ integram in ſe primùm aſſu-
æ ſemini tanquã craſsiori quopiam
eri parti ualidiùs nouo quodã uaſo-

mmittitur: quanquam ſanè obſcuriùs quàm umbilici arte-
e communes eſſe conſpicimus. Dictis namque uenis unde-
eri ſuperficie, ad fœtus uſq; umbilicum, arteriæ attendun-
m cum uenis ſeriem ſeruantes. quum tamen peritonæi ca-
iæ ingrediuntur, ab inuicem diductæ, ac anteriori perito-
terna regione nexæ, deorſum feruntur: ac ſecundùm[u] ue- u 1 fig.
dicemus loco) prorepẽtes, in magnæ arteriæ[x] propagines, 5 N.
is oſsium[y] foramina prolapſuras, ita inſeruntur, illisq; pro- x ſi. cap. e contin-
munes fiunt, ac ſi ab ipſis principium ducerent, illarumq; ra tur inter 1 & 2.
t. Cæterùm quia in quinto libro, ubi generationis organa y 1, 2, 3 fig.
fœtui peculiaribus uaſis & inuolucris, eiuſmodiq; alijs qui- cap. 29 lib. 1.
it, iam totius magnæ arteriæ ſeriẽ opportunè aggrediemur.

MAGNAE ARTERIAE DELINEA-
deoq; figuræ duobus proximè ſequentibus Capitibus
communis, characterum Index.

quod ex ſiniſtro cordis ſinu educitur.
coronæ modo ſuccingentes.
n duos truncos bipartitio.
ad primam ſiniſtri lateris coſtam contendens.
riorum ſiniſtri lateris coſtarum interuallis ſoboles deriuat.
ruicis uertebrarum proceſſus ad caluariam uſq; prorepens, & geniculatim dorſali me
boles offerens, ac in ſiniſtrum duræ membranæ ſinum ceſſans.
is oſsis latere ad umbilici uſq; ſedem excurrens, à quo ſurculi digeruntur in uerarum
terualla, & hinc in muſculos pectori inſtratos: inſuper in ſiniſtram, qua thoracis ca-
ranam, & abdominis muſculos.
em occupantium muſculos accedens.
regionem ac adſtratos illi muſculos prorepens.
ſcapulæ articulum & ſummi humeri inferiora propagatus, nuſquam interim ad cu-

TIVS MAGNAE
OMNIBUS PAR-
DELINEATIO.

uariam petens, atq; iuxta baſim caluariæ in duos diſtributa ramos: quorum alter, qui
æ ſinum ſubit, hîc quà in caluariam mergitur, abtruncatus eſt: quòd præſenti figura
duxerim delineandos, eos poſtmodum cum integra cerebri uaſorum ſerie, ad frontem
uliari figura exhibiturus: ex qua etiam alterius rami, ſoporalis arteriæ caluariam in-
petes: & ſi uiſum fuerit, huic delineationi ex illa characteres adijcies, qui ferè eſſent,

b indicati, penitiùs inter faciei muſculos excurrens.
is radice diſtributio: cuius anterior ramus, g notatus, per tempora fertur: poſterior ue-
ùm auris poſteriora ſub cute pariter atq; ille ſpargitur.
e arteriæ, deorſum ad dorſi uertebras explicatus.
o inferiorum coſtarum interualla protenſæ, à quibus dorſali etiam medullæ, ac muſcu-
is, ramuli offeruntur.

um copia integram magnæ arteriæ de-
ſatis obſcuram, penitus corrumperet,
utendum duxi: quæ ſuperiùs, ubi ſepto
catæ offeruntur, inferiùs uerò ad ſemi-
ι & κ indicabimus, exortum, ueluti
e diſſecta cernitur. In præſenti itaq; fi-
paginibus duas radices pinxi, quum in-
nicam (ut frequenter etiam occurrit)
igitur m utriuſq;, aut unius duntaxat
rum ramum. o ſurculum in humilio-
m hic exporrectum. p propaginem in
n, qua dorſum ſpectat, atq; inferius orifi
n. q ramum duodeno inteſtino & ieiu
r propaginem ad dextram fundi uen-

uentriculoq; & ſuperiori membranæ omenti ramulos exhibentem. ſ bilis ueſiculæ ar
ri diſtributam. Cæterùm u inſignitur ſiniſter ramus, qui potiſsimùm lienem adit. x
riorem uentriculi ſedem, ad ipſius uſq; elatius orificium progrediens. y eius propaginis
quà dorſo innititur, deriuati. z ramus, orificium uentriculi ſuperius coronæ modo cin-
m elatiorem uentriculi ſedem inferius illius orificium accedens. β grandis in demiſsio-

r.

o trunci diuiſionis quæ ſupra os ſacrum fit, portionem
in muſculos pubis os occupantes digeſtum, ſuo termi-

 lateris muſculum conſcendens, atq; præcipua ipſius
anſuerſim in humiliore abdominis ſedem diſpenſans.
epens.
umq; diſſeminari incipit.
us, anteriorem femoris ſedem occupantes.
ui internam femoris ſedem occupant, digeſtus, unoq;
oiens fine, quam per pubis oſsis foramen procidere di

excurrens.
nditur, & utrinq; ramulum offert genu articulo &
 ducentibus.
portiones diuiſio.
ouentium muſculis.
teriora deſcendens.
 latus.
m colligans, in tibiæ anteriora excurrit, pedisq; ſupe
iæ ſedis ligamentum accedit.

cuius indicem abſoluimus, figura cõuenit: ſed etiam
iguras, ea quam huius libri fini ſubiungam.

GNA PRINCIPIVM
s aſcendens pars dige-
ut XII.

g.cap.12. ea ſubaudienda eſt, qua integram arteriæ

nalis orificio prefectam) Ariſtoteles tertium cordis ſinum
epoſuit,inſtar peculiaris ac à reliqua ſiniſtri ſinus amplitudi-
tis. Neutiquam enim Galeno in libro de Venarum arteria-
aſſentiri queo,quum tertium cordis ſinum, cui Ariſtoteles
em tribuit, ad dextrum cordis refert uentriculum, eiusq;
iam ſiniſtri, portionem eſſe affirmat. Magna igitur arteria
, eo quòd neruoſam ipſius partem uel in mortuis cònſpici
r uaginæ fortaſsis Macedonibus ἀοϱτὴς nuncupatæ,ἀοϱτὴν ap
tu[f] orbicularis eſt, hicq; ipſius ampliſsima ſedes & durior & f A,a 10 fig. lib. 6
nſiſtit. Ipſa autem arteria ſimulatq; enaſcitur,[g] duos graciles S,S.
ui coronæ modo,cordis baſim unà cum coronali uena am- g B,B 10 fig. lib. 6
ecundùm ipſius longitudinẽ[h] ramulos transfundunt: quo- E,E pag.
oresq; inibi ſe offerunt,ubi cordis ſubſtantia craſsior uiſitur. B,C.
imùm in ea cordis ſede, ubi ſiniſtrum ipſius ſinum cõtinet, h 6 fig. lib.
iſq; ſinibus commune porrigitur. Coronalium arteriarum 6 E,E & D.
anulas conſiſtit, quas reſumptionem ſpiritus ſanguinisq; ex
ſtrum cordis ſinum prohibere credimus. Verùm etſi utra-
n arteriarum par quodãmodo ſit amplitudo,ea tamen am-
itur, quæ ex dextro magnæ arteriæ orificij latere originem
inc à tergo dextræ membranæ pronaſcitur, altera autem à
rificij ſede principium ſibi uendicat,à tergo uidelicet poſte
,à[i] ſiniſtræ interim,ut ſic dicam,membranæ tergo,aut ſini- i 10 fig.
ſede,nulla pronaſcente coronali arteria.Poſtquam uerò ma 6 D.
les deprompſit, à cordis baſis centro ſurſum quodãmodo
s caudice cõſcendit: ac cordis inuolucrum[k] perforans,bipar k 6 fig.
nam ipſius partem,quæ grandior eſt,deorſum ad quintam 6 O lib.
& deinde per reliquã dorſi ſedem detorquet,in omnes quę l 4 fig.
ones,ramos exhibiturã. At minor pars,ſedibus ſupra cor re- 6 H ...

cedens, ac ſiniſtræ thoracem interſe-
rſertur ſecundùm pectoris oſsis ſini-
cartilagines. Hæc propago in eoſdem
hàc repentem diſpenſari retulimus,
nti propagine cutē accedant: niſi for
um repertę, in mamillæ[b] corpus per-
ectoris oſsi exporrigitur, uerarum co
fert, à quibus alij ramuli in muſculos
einde & ab hac propagine in ſui late-
interſepit, & in[c] glandium in iugulo
m ipſius[d] reliquum eſt, ſecundùm ſi-
oracis cauitatem egreditur: & recto
bilici quodammodo regionem con
abdominis partes ramulos offerens,
oboles,[e] alteriusq́; arteriæ terminos
endere docebimus. Vbi[f] arteria obli
s cōmemoratas edidit propagines, ſi
oratura dorſi motorum ſecundi pa-
quam penitus è thorace labitur, no-
deriuat, qui in poſteriores ceruicem
e diſcinditur, nullibi interim cutem
oracis cauitatem & primam coſtam *Siniſtram axil*
oſteriori ipſius ſede[i] ramum utcun- *lam petētis por*
gionem, & eius ſedis muſculos abſu *tionis ſeries.*
gione[k] aliam, ſed non adeò craſſam,
ſcapula articulum, iuxta ſummum
s digeritur: quorū unus cum[l] hume

culum ſecundos quatuor digitorum articulos flectentem,[e] e 6 tab.
s eorundem digitorum articulos flectit, mergitur: ac ubi f 5 tab.
i internam ſedem prorepſit, bipartitò ſciſſa,[g] unum ramum g Q.
exporrigit. Qui ſecundùm radium fertur, cuiusq; pulſum h S.
loramus, non procul à brachialis radice[i] ſobolem deriuat, i R.
us pollicem extendentibus, ad manus externam ſedem pro- k 11 muſc. tab.
os digeſta, qui inter primum pollicis os, & poſtbrachialis os l 11 tab.
collocantur. Quando ramus radio exporrectus, illam emi-
m tendinibus digitos flectentibus,[m] tranſuerſum brachialis m 4 muſc. tab.
greditur, & ſub[n] dilateſcente in manu tendine, ſimiliter ac n 3 muſc.
a, &[p] neruus quoque illi attenſus, in tres ramos diſcinditur: li P.
uas diremptus propagines, internam pollicis regionem ac- o 4 q fig.
rò duplici ramo internam indicis ſedem implicat: tertius au cap. 6.
rnum latus interioris medij digiti ſedis conſcendit.[q] Ramus p
exporrigitur, ſimiliter per tranſuerſum brachialis ligamen-
n ſubit:[r] & duos ramulos minimo digito, & totidem anula- q S.
edio offert: ſed interim nullam ſobolē in externam manus
amuis interim[s] unam[t] illis muſculis porrigat, qui externum s *.
s oſsis occupant, quo minimus digitus ſuffulcitur. Rami ul- t 4 muſc.
tum haud manifeſtò percipimus, niſi homo admodum gra
aut magno pulſu prȩditus fuerit. Quippe Natura, ut omnes
erias, hunc quoq; ramum in alto retinet, tendinibus magis
exporrigitur, occultatum: atq; ita nuſquam earum portio-
em conſpicuè emittit, quemadmodum ſoboles à uenis paſ-
perferri, prius commemoratum eſt. Meritò igitur nullam
ede aliam à nuper[u] dicta, quam pollici ac indici aſcripſimus, u R.
Ad hunc ſanè modum[x] primus arteriæ magnæ partis ſupe- x D.
us diuaricatur, qui ad primam ſiniſtri lateris coſtam conten

arteria (perinde ac dextri etiam) ad
ramos: quorum grandior, idemq́; in
uæ [t] ſoboles deriuans, ad caluariæ ba
am mergitur, in duas impares didu- *Soporalis ad caluariam ſeries.*
oramen, nulla cõcomitante uena, cal
ebri pituitam excipiens, in quodam
propago mox in ipſo ingreſſu utrin-
r[s] proprium foramen ad narium ca-
naſi cartilagines, adeoq́; ad naſi uſq;
s deperditur, ut tactu, ipſius quoque
is eius propaginis ſoboles, in latus ſi-
pliciter diſcinditur.[x] ipſa autem pro-
partitur: & caluariæ baſi ſuffulta, in
denuò colligatur. Subinde uerò huc-
nplex prorſus fertur. Vtcunq; autem
n duas partes diuiſa, hîc ſe rurſus col-
[z] ſecundi neruorum cerebri paris[a] fo
lis muſculi ſedem, diſtribuit. Quod
membranam[d] perforat: ac[e] partim
n ad ſiniſtrum cerebri uentriculum
cundinis, potiſsimùm uerò exterio-
quando cerebri uaſorum ſeriem ſe-
etiam paulo diffuſiùs nunc poſtre-
propago interioris craſsiorisq́; rami
ucibus molitur, cum[i] coniuge uena
ertur, &[k] ramulum[l] muſculis ceruí-
pantibus, iuxta primæ ſecundęq́; uer
ariam ingreditur: &[m] commune fo

n uertebris ſculpta, ac dein ad muſculos uertebris thoracíq;
r, pari omnino ſerie, qua uenam coniugis expertem diſſemi
itum eſt.[e] Ipſe autem arterię truncus, ſiniſtræ uertebrarum e i.
odammodo innitens, deorſum[f] ſub ſepto tranſuerſo, quà id f 7 ...
cis uertebræ corpus reſpicit, extra thoracis cauitatẽ labitur: ...
pto tranſuerſo[g] unam offert propaginẽ, quæ in plures ſecta g l.
iorem ſepti iuxta uertebras ſedem pręcipuè deperditur, exi-
m ad ſepti elatiora, adeoq́; ipſum cordis[h] inuolucrum, quà id h 3 fig. ...
pargens. Poſt commemoratas propagines, magna arteria, ex 6 C,D,E,
is ſede[i] unum promit truncum, ſoboles in uentriculum, ie- F,G.
n, lienem, omentum, & duodenũ inteſtinum, & colon quo- i Spectã ...
o id exporrigitur, hunc in modum offerentẽ. Præſens trun- ...
dijt, elatiori ſede inferioris membranæ omenti ſuffulcitur: ...
udine propemodum æquales ramos diremptus, hunc[l] qui ...
, dextrorſum,[m] illum uerò qui modicè amplior uiſitur, ſini- k 3 ...
Dexter ramus uenæ portæ, in[n] glandoſo corpore, quod ſub ...
ori ſede huic omenti membranæ intertextum cernitur, ad- ...
iecoris cauum cõtendit, in medio ductu ex humiliori ipſius ...
feriori omenti membranę, ipſiq́; adeò colo inteſtino hîc of- ...
ab elatiori parte[p] ſobolem uentriculo exporrigit, quæ in po- ...
edem, qua is dorſum ſpectat, pauculis ramulis digeritur. Ex l n.
ede, dexter arteriæ ramus, ad iecoris cauum tendẽs, duas de- m u.
es.[q] unam cum uenæ portæ ramo inteſtino diffundit, quod n ...
amus, ſecundùm cuius mediam longitudinẽ, & aliquouſq; o o.
initium, ea ſoboles porrigitur.[r] altera ſoboles, nuper comme p p.
plior, ad dextram fundi uentriculi ſedem retorquetur: & ſu q q.
nembranæ innexa, ex elatiori ſede in anteriora & poſteriora r r.
ramulos frequenti ſerie ſpargit, perinde ac ab inferiori ſua ſe-
ſuperiorem membranam educit.[s] [illegible]

æ ipſi attenſæ ritu, in duas diffundi-
dirimuntur, donec[h] frequenti ramo
neam implantentur. Priuſquam ue-
miliore parte eius quæ demiſsiorem
eriori membranæ omenti offertur.
arteriæ proxima eſt, priuſquam hęc
, quæ ſuperiori membrana omenti
n contorquetur: ſiniſtramq́; uentri-
ramulos anteriori & poſteriori ſedi
ſoboles ſpargit. Item ab alijs lienem
i ſiniſtrum uentriculi latus illo pror
entibus propagines eódem pertine-
erùm à magna arteria, paulo inferius *Præcipua meſenterium accedens arteria.*
nus, principiũ ducit, ab elatiori quo-
lia promitur arteria, quæ in ſuperio
s diffuſa, uenæ portę modo excurrit
m, quę à iecoris cauo ad dextrum re
ulum ab utroq; magnæ arteriæ late- *Renum arteriæ.*
nem,[p] quemadmodũ & uena, tranſ-
n una elatiùs quàm altera, renum ſi-
on correſpondentes, integræ in re-
amulos notatu dignos in[q] pinguem
rteria ſiniſtrum renem accedente, ſi *Seminales arteriæ.*
ſed frequentiſsimè (ut & dextri te-
ice originẽ ducit. Aliquantulo enim
nitium à caua exurgit, ab anteriori ar
exortus pendet, quæ ſuis principijs

git,uenæ ſuperſternitur,in[g] duos grandes truncos inſtar Y ad
uerſi bipartita. Fit uerò ſitus huius permutatio propter arte-
m enim hęc dignior nobiliorq́; cẽſeatur,nõ immeritò ipſam
am recondi,occultari,& in alto corporis ferri, ac demum in-
rtinacem effici oportuit. Ne uerò hîc ab excarni oſsis ſacri ini
otibus promptè lædatur, ſubditam prius arteriam inibi uena
llamq́; hanc conſcendere,perſuaſum eſt omnibus : ut ſcilicet
rniculi cuiuſdam arteriæ inibi ſubderetur.[h] unde etiam, pri-
m arterijs in crus delabuntur, quum iam ſacrum os uaſa ſupe
rijs ſuperiores uehuntur: arterięq́;, quoniam digniores ſunt,
untur. Cæterùm rami, qui à magnæ arteriæ ſupra ſacri oſsis
e prodeunt,uenarum ramis exactiſsimè correſpondẽt,ſi[i] exi-
os ſecluſeris,qui ab humiliori arteriæ ſede, quà hæc primùm
ur,deorſum ducti, ac oſſe ſacro ſuffulti, ipſius[k] foramina ſub-
m medullam poſterioremq́; ſacri oſsis ſedem petentes.[l] Sini-
admodum & dexter, huius ſupra os ſacrum factæ diuiſionis
cul à diuiſione in duos grandes partitur ramos, quorum[m] in-
gracilior eſt: ac ilico duas à ſe diffundit propagines, quarum[o]
riorem,[p] alteram uerò exteriorẽ, doctrinę ſtudio non ineptè
erior ſimul cum[q] uena inter ſacrum os & coxendicis os, quà
hiſcunt, in exteriora tranſuerſim exporrigitur, & frequenti
uſculos ilium os amplexantes, ipſumq́; adeò coxendicis arti-
Interior autem propago, ſoboles in uiris quidem ueſicæ fun-
us,ſeu peni, & paucas admodum etiam podici offert : in mu-
uibus hæc[r] propago grandior obtigit) in humiliorem fundi
meroſa ſerie diſtribuitur, muliebremq́; ueſicam & uteri cer-
uibuſdã intertexit. Quod interioris rami, qui binas nunc expli
agines,[s] reliquum eſt, deorſum repit, ſui lateris[t] arteriam, quę

mittit,qui exiguus eſt,neq; ut eò ex-
tur: quarum ne una quidem cutem
uolucrũ diffundatur.In crure autem
s amplexantes muſculos digerit, qui
llam tamen cuti exporrigit. Deinde
quintum femur mouentium muſcu
cupant muſculos, ad genu uſq; quo-
am ſua ſobole illius[r] arteriẹ extremo
ſis foramẽ in crus pertingere ſcripſi-
n deorſum prorepens,ſecundùm fe-
guinum ſede[t] inter duo inferiora fe-
on[u] uena grandiori,quæ crus accedit,
ra deſcẽſu,arteria[x] propaginẽ educit,
n occupantes excurrit, & aliquouſq;
r, quas uenam efformare docui, quæ
em, in ſuræ cutem ſparſa ſobole per-
l cutem emergente. At grandis arte-
utrinq; propaginem emittit, in alto
s penitiùs digeſtam, illisq́;[a] muſculo-
emore inibi principiũ ducunt,ac tres
mant. Poſteaquàm uerò[b] arteria ti-
re notatu dignẹ amplitudinis depro
ræcipuè attenſum, ac ſub[d] muſculis
nditũ,illorumq́; internæ ſedi ſurcu-
eorſum fertur, ac muſculi illi adhuc
ẽ malleolum contorqueri reuoluiq́;
ctus modò ramus initium ducit, ex
citur[e] propago, per poſteriorẽ[f] ...

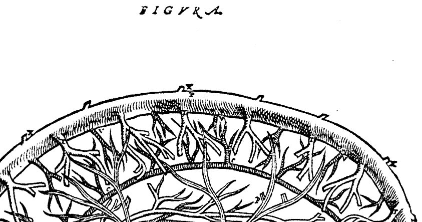
Arteriæ in femore ſeries.

Arteriæ per tibiã & pedem diſtributio.

rens,qui[x] muſculo pollicem in internum latus ducenti com x 6 muſc.
is ſcapham referentis uſq; ſedem, ſuperiora pedis perreptat. tab. 2.
eriæ[y] reliquum, inter[z] primum digitos mouentium muſcu- y a
s ſecundi & tertij muſculorum digitos quoque mouentium, z 14 muſc. tab. 6.
n ſurculos digeſtum ceſſat, ut bini ferè ramuli ad inferiorem 4 14 muſc. tab. 14.
em contendant. Huiuſmodi itaq; magnæ arteriæ per crus ſe-
ſectione didicimus. quandoquidẽ uerò Galeni ſcriptis hanc
utiquam reſpondere, facilè expendes, optauerim ſedulò ob-
lenus in tertio de Adminiſtrandis ſectionibus, & in libro de
rumq́; ſectione ſibi reſpondeat: ut dein partium anatome ſi-
ita, tandem conſtet, quoties ex merito noſtra humani corpo-
ia, ijs quæ Galenus poſteris reliquit, parum conueniat: quod
iùs cerebri uaſorum indicabit ſeries, quam modò opportu-
.

IARVM ARTERIARVMQVE CErebri ſeries. Caput XIIII.

DECIMIQVARTI CAPITIS FIGVRA.

unda uena. F Tertia uena.
inta uena. H Sexta uena.
unda arteria. L Tertia arteria.

mus.

um ſedes interdiuiduntur.

es ipſi proximas excurrentes.
ſi, & ac ſi abtruncati eſſent, hic depicti.
næ proceſſum deriuati, qui dextram cerebri partem

ticem caluariam ſubingrediuntur.
duræ membranæ proceſſum aliquouſq; excurrentes,
n interdiuidit.
ram cerebri membranam, quà cerebello hîc incum-
diffuſi.
udinem, humilioremq́; ſedem eius duræ membranæ
dirimit.
duræ membranæ proceſſum deriuati.
odo, tenui membrana ſuffulti, ſecundùm cerebri lon-
nus quidem d inſignitus, parti dextræ cerebri atten

embranam propagatus.
umillimam dextri cerebri uentriculi ſedem pertin-
iens.
em cerebelli membranam diſſectus.
s cameræ'ue modo extructo, ad interiorē uſq; ſedem

V M ſuperiùs uenæ cauæ rami, caluariæ baſim ſubeuntes, recenſebantur, utrinq; ſex eos obſeruari relatum eſt. Arteriarum uerò diſtributionis hiſtoria, utrobique tres earum propagines caluariam ingrediẽtes enumerauit. Ac[a] prima quidẽ illius enarrationis uena, propago ea cenſebatur, quæ per tranſuerſos ceruicis uertebrarũ proceſſus conſcendẽs, caluariam petebat. Secunda ac tertia internæ iugularis ue-
unus, qui cæteris caluariæ immiſsis uenarum propaginibus
; uiſitur, ac per[d] grande foramen, quod etiam[e] ſexto cerebri
ratum eſt, caluariam ingreditur, prius[f] propaginẽ in anterio
edem, uerſus primam & ſecundam ceruicis uertebrã diffun-
liari foramine iuxta tertij quartiq́;[i] parium cerebri neruo-
ſo utitur, caluariamq́; citra arteriæ conſortium ſubit.[k] Quar
laris ſobolem eſſe ſcripſi, quæ[l] priuato foramine caluariam
ans ſutura, poſtremæ parti temporis commiſſuræ iungitur.
per[o] foramen[p] ſecundo cerebri neruorum pari exculptum,
igi dicebam.[q] Sexta caluariam ſubintrat, per foramen in octa
ulptum, quod eorum[r] foraminum, quæ odoris gratia cælari
ẽ anticum ampliſsimũq́; cernitur.[s] Prima uerò arteria, quum
riem perſequerer, illa occurrit, quæ unà cum prima calua-
na, per tranſuerſos ceruicis uertebrarum proceſſus ſurſum
muni cum ea uena foramine in cáluariam mergitur: ſecun-
a, rami[t] ſoporalis arteriæ cenſebantur.[u] Vnus, quem uenæ
foramen nerui ſexti paris cerebri caluariã ingredi, atq;[x] pro-
iorem ceruicis uertebrarum ſedem deriuare dictum eſt.[y] Al
memorato nuper ramo amplior apparens, abſque uena co-
um ſibi foramen caluariam petit. Atque huiuſmodi ferè ar-
móque in altero tantùm latere caluariam ſubeuntium eſt nu-

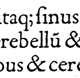
accedit,cuius tres ſimul coſtę æqua-
non ſolùm uenarum uſum, ſed & ar-
Galeno,cæteriſq; diſſectionum pro-
uum illi hos ſinus uenarum munere
s arteriarum ritu pulſare, è uiuorum
obſeruauerint. Quinetiam ipſis non
& uenas & arterias pariter exhauriri,
,materiam infundere:uenas quidem
lem ſpiritum,unà cum ſanguine,im-
s,in duræ membranę proceſsibus ex-
: ex quibus (quemadmodũ & nuper
enuem cerebri membranam,ac cum
t, qui omnes exactè teretes uenarum
uerſi parem animanti uſum prębent:
rumq; munere fungantur, alij uena-
q; hæc duo, cerebri membranæ inter
priuata ſortiuntur: eandẽ nimirum
c uenæ pariter munus obire, & inte-
os ductus, ſeu ſinus,neq; uenam,neq;
oprias quaſdam,taleſq; omnino fiſtu
, quando ſtylos craſsiori cuipiam co-
n, quaſi uenarum ſinus extructurus,
tularũ, aut cauitatum, aut uenarum,
,uariè nunc hac,nunc illa uoce,prout
uid prohibebit? In dextro igitur late-
eadem ſit ratio, ſubaudies) caluariam
ac [i] prima uena ſimul cum [k] prima ar

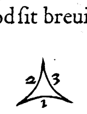
Duræ cerebri membranæ ſinuum uſus.
Lib.9 de Adminiſt.ſect.

Cuiuſmodi cerebri membranarum ſint ſinus.

Venæ & arteriæ in primum duræ membra

em fertur, & deinde ſub frõtis oſsis medio, ſinus ille proten-
um ſeptum, ab octauo capitis oſſe, in caluariæ cauitatem de- a 3 fi. cap. 12 lib.
nodum uerò dexter & ſiniſter ſinus (niſi mauis illum pri-
ſecundum nuncupare) inter cerebrum & cerebellum, quà
ſunt, in dura cerebri membrana feruntur: ita quoq; tertius ſi
em ex mutuo duorum primorũ congreſſu enatum recenſui,
ranæ cõſiſtit[b] ſede, quæ in ipſius[c] proceſſu, dextram cerebri b 1 fig. lib. 7 C,C,C.
dirimente, ſecundùm totius capitis longitudinẽ eſt eminen- c 3 fig. lib. 7 D,D.
æ ſemper cõtermina.[d] Alter uerò ſinus, ex cõmuni duorum
n congreſſu pronatus, & qui opportunè quartus enumera- d R. 7 fig. lib. 7 T ab R.
m profeſſores, quantum coniector, latuit. Porrigitur autem
communis primi ſecundiq́; ſinuùm cõgreſſus, recto tramite
bri, nuſquam deorſum neq; ſurſum uergens. Conſiſtit enim
embrana,[e] ubi ſecundùm cerebelli longitudinem id & cere- e 7 fig. lib. 7 O,O,O.
cerebri[f] ſedes intercedit, quas teſtium & cluniũ imagini aſsi- f cuius fig. X,X.
s itaq; ſinus ſuo ductu cerebelli longitudinẽ, & duræ cerebri
cerebellũ & cerebrum proceſſum haud excedit, dextræ & ſi
tibus & cerebello æquè cõterminus: ac proinde id ſibi priua
uòd ſit breuiſsimus, & nuſquam caluariæ uicinus. Præterea

ipſius cauitas correſpondet triangulo trium
æqualium coſtarum, quæ omnes ex æquo in-
trorſum curuantur. Infimam enim coſtam im
primit[g] extuberãtior, ac teres quodammodo g 5 fig. lib. 7 medium R. 9 fig. C.
in cerebelli lõgitudine prominẽs portio: duas
uerò ſuperiores coſtas incuruant[h] dextra ſini- h 3 fig. lib. 7 A, A C B,B.
ſtraq́; cerebri partes, hic non in acutum, ſed in
obtuſum angulum ceſſantes. Cæterùm tres

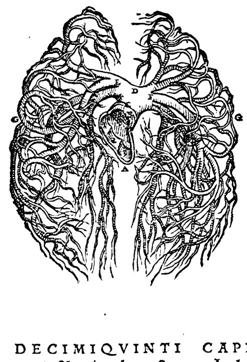
quà hęc dextram ſiniſtramq́; cerebri
m amplexatur & cõtinet. Præſentes
tè commemorati, ſimulatq; tenuem
nodum ſerie, uarijsq́; anfractibus per
rò id fiat ratione, quisq́; ductuum ſit
q; eandẽ retinet ſeriem) hic non eni-
am ex cerebri anfractuum, inſtar[p] te
a numeroq́; pendeat. Præter hos du
diſperſos,[q] graciles aliquot ſurculi ex
m duræ membranæ proceſſum de-
artem à ſiniſtra interdiuidit. Deinde
odũ portiunculæ illis cõmittuntur
[s] exigua ipſorum occaſione inſculpta
mbranę ſinus frequẽtes etiam educit *Propagines à*
etuò diffuſas. Quum primùm enim *quarta.*
unibus & teſtibus cõparamus, pertin
latiſsima ipſius ſede in eum quoq; du
dem cerebri à ſiniſtra diſterminat, ac
ſedem, quæ cerebellũ integit, in pro-
[x] propaginem educit, cauitate uenis
iam duræ membranæ proceſſus re-
uſq; ad[y] ſeptum ſinuũ olfactus orga-
x elatiori ſua ſede ſurſum in eundem
ræter hanc notatu dignam propagi-
m deprompſit, utrinque ſecundùm
n edit ductum, uenarũ corpori ſimil

ommunis dextri & ſiniſtri uentriculorum cerebri cauitatis,
entriculi ſedem[m] pertingit, bipartitò ſcinditur,[n] unã partem
entriculo,[o] alteram ſiniſtro. Cæterùm quo'nam modo par-
er forma quaſi contextę, & membranulis ipſis adnatis, ac car
ntia quadam contentæ,[p] arterijs eódem pertinentibus com-
rtunè ſubiungam, ubi arterias ſermone in illos quoque uen-
o. At arbitrabitur fortaſsis quiſpiam, in hac duræ membranæ
one aliquid à me prętermiſſum, quòd nulla adhuc mentio re
à torculari ληνὸν Græcis nuncupatæ: quam ſanè non præ-
ò quæ'nam pars ita appellata fuerit, mihi certò conſtitiſſet.
namq; ambiguum eſt, an[q] communem primi ſecundiq; du-
nuum congreſſum, à quo & tertius & quartus prodeunt, ita
ppellauerint: num uerò quarti duræ membranæ ſinus[r] ter-
eſtes reſpicientem, atq; in uentriculos exporrectum. uidetur
nodò huic, modò illi parti, torcularis nomen accommodare:
torcular dici, nihil obſtat. Concurſus enim ille in quartum &
ſanguinem tanquam uinum è torculari promit: perinde ac
ſinus, in omnes quas emittit propagines, ſanguinem diſpen-
ne liceat, quamuis ſinuum ſedem torcular appellare, ac in illis
tuere, in qua Arabes ſanguinem extra uenas conſiſtere puta-
um ac cerebri uaſorum ſeriem non perturbes: quorum quia
ndæ & quartæ uenarum, & item duarum primarum arteria-
nem exequutus ſum, modò proximum eſt, reliquarum uena-
teriæ ſeriem ſubnectere. [s] Tertia igitur uena, quæ minor eſt
s portio, ſimulatq; [t] ramulum per [u] foramen ipſi & [x] neruulo
aris commune, ad auditus organum tranſmiſit, caluariam in-
um contingens cerebri membranam, in [y] ſinum uenæ prorſus

nox in[n] unum denuò coeunt, ſtatimq;
duntur.[o] Minor quidem,[p] commune
ſibi uendicans, tandem cum[r] uiſorio
emporalis muſculi ſedi ſurculos com-
n cōſcendens, duram perforat mem-
tam excipientis. Quum primùm ue-
em contendit, in duos denuò ramos
ole in tenuem membranam, hîc cere-
nuis membranæ portiuncula conco-
nplicatos diſcinditur, ac in cerebri an-
llimam dextri uentriculi ſedem per-
ım ad poſtremam uſque eius uentri-
lam propaginis cuiuſdam aſſumens,
ebri anfractibus inibi offertur. Quum
lo implexus, poſteriorem dextri uen-
ùm eius uentriculi ductum in ante-
eius propaginis miſceatur, quam ſub
odo extructo, à quarto duræ mem-
b hac itaq; arteria, & dextra eius pro- *Plexus in prioribus cerebri uentriculis conſtitutio.*
inuoluto reti admodum ſanè ſimilis,
cularis plexus à primis diſſectionum
ri uentriculo conflatur, quem etiam
e aſſumpta à membranea inuolucro-
lam excurrentium ſerie: dein à fuſca
ue ſubſtantia, quæ huic cerebri plexui
ommune obtinet cum[c] ea ſubſtantia,
lucrum reperitur, uaſorumq; diſtri-

VENA ARTERIALI, ET ARteria uenali. Caput XV.

PRIMA DECIMIQVINTI CAPITIS FIGVRA.

IMAE DECIMIQVINTI CAPITIS FIguræ, eiuſdemq́ue characterum Index.

exhibetur nudæ, & ab omnibus partibus liberæ uenæ arterioſæ delineatio: cuius orifi-
tres membranæ, ſanguinem è pulmone in dextrum cordis ſinum regurgitare prohiben-
ent. notantur autem illæ notis 1, 2, 3.
na ex cordis dextro ſinu originem ducit.
tunica, quintuplo propria uenæ tunica craßior.
lis tunica, peculiari uenarum tunicæ craßitie reſpondens.

CAPITIS FIGVRAE,

erum Index.

lis arteriæ delineationem proponit, ipſiusq́ characte-

ificij membranas, quia in corde conſiſtunt, hic ſimul

s ortu facta.

aginibus digeſta.

in uenarum arteriarumq́; ſermone ſingula duabus uocibus à diſſectio-tur:[a] ac unum quidem uenam arte-rò arteriam uenalem appellant, no-, & appendicem ab ea qua conſtant Vena itaque arterialis,[c] uas dicitur, ex cordis uentriculi in pulmonem nu-nguinemq́ue in eo cordis uentricu- *Vena arterialis.* Atque hoc uas non[d] uenæ, ſed[e] arte-guinem uenarum modo defert, ue-um tunicis conformatur, appendix uas, à ſiniſtro latere baſis ſiniſtri cor- *Arteria uenalis.* le in pulmonem diſcinditur, ac aere lum deferendo potiſsimùm famu-ſtituitur. unde quia aeris deductui ria appellatur: à ſubſtantia autem & rem uerò hæc uaſa & ortu & uſu ac aq́ue diſcrepent, deinde cuiuſmodi

in ore eſt, rectitudine, animaduertendam: itaq; de uenæ ſe-
atque de utero quopiam, qui hinc inde uarios proceſſus edu-
unicus continuusq; eſſet. at ſemper, quantumuis inuitus, ſer-
: quandoquidem ex uenæ diſtributionis enarratione, adeoq;
gie, cuiuis (qui modò tres euacuationis ſpecies, & præſentis
ectus naturam minimè ignorat) promptiſsimum ſit digno-
ena huic illi'ue membro, aut ſitu aut ductu propinquior ſit,
or, uel gracilior: deinde, quæ leui aut difficili opera diui-
ſsit: poſtremò, quæ fibras & rectitudinem cum
laborantis membri uenis participet.

ACTERVM OMNIVM IN SEQVENti figura cum ſuis partibus contexta occurrentium Index.

a primùm maiuſculi Latinorum
es, organa præter uenas arteriasq;
catur itaq;,
ſum.
, inibi aſſeruata, ubi id ſepto con-

is fibræ, lobi'ue.

rtio.

bili flauæ parata. Si interim ex
i omittantur, non ideo aliquid præ-
, nos innotatum præteriiſſe arbi-
pitomes noſtræ tabulis huc dunta-
imus, quantum uenarum arteria-
dendæ ſufficere duximus.

m. *brachium excurrentem, & m notatam.*
n, n *Hæc excurrunt ſepti tranſuerſi nerui, ſuis principijs abtruncati.*
o *Venæ pari deſtitutæ initium: ipſius uerò ſeries in præſentis figuræ tergo eſt conſpicua.*
p *Cauæ in iugulo bipartitio, ac utrinq; ad latera p exortus apparent uenarum pectoris oſſi propriarum, ac ad umbi-*
*. *lici uſq; regionem excurrentiũ. Harum altera ſimul cum*
q. *coniuge ſibi arteria * inſignita, in uno latere q notatur.*
r *Venæ ſuperiora aliquot coſtarũ interualla adeũtis initiũ.*
ſ, ſ *Vena per tranſuerſos ceruicis uertebrarum proceſſus caluariam petens, atq; in ſecundum duræ membranæ ſinum*
t, t. u, u. *ſimul cum cõiuge arteria abſumpta. Notatur enim pri-*
x, x. *mus ſinus t, t. ſecundus u, u. tertius x, x. quarti ini-*
y. *tium y.*
ζ *Axillam petens uena, quæ in ſiniſtro latere humerariam*
α. *α indicatam promit. In dextro autem latere illius initium hic ab externa pendet iugulari: & delineatio Galeni pe*

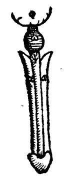
QVOT FIGVRAS COM-
AD COMMONSTRANDAM
IMVL COMMISSARVM SERIEM
inſignita obuiæ, ueniunt agglutinandæ.

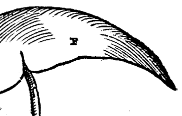
TERTIA.

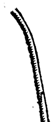
SEXTA.

RTA.

SEPTIMA.

NI FABRICA LIBER
PROPRIVS, AC IPSI
pitum, quibus præcipuè
nte exhibens.

ARTIBVS NERVI NO-
uus uocetur, & demum quid is ſit,
a & uſu. Caput I.

TIO libro uenarum, ſanguinem à ie-
in uniuerſum corpus deferentium, &
iarum quæ uitalem ſpiritũ ſimul cum
uine, impetu diffuſo à corde, corpori
ainiſtrant, diſtributionis ſeriem com-
us ſum. nunc uerò proximum eſt, ner-
m à cerebro animalem ſpiritum mem
qui illo ad ipſorũ munia indigent, com
icantium propagationem perſequi, à
rali neruorum differentia ſumpto ſer-
is exordio. Diſſectionum enim periti
cem neruorum differentiam (uti &
ndoquidem[a] ligamentis oſſa colligan-
rtionem cõſtituentibus, nerui nomen,
n[b] tendines, & uniuerſas muſculorum
ulgi quoq; ritu complectuntur. & ter-
rant, quod nos in præſenti aggredien-
, teretia, nullamq́; intus cauitatem, quæ

Ligamẽta, tendines & proceſſus cerebri, dorſalisq́; medullæ, neruos generatim uocari.

ter[d] unum impenſe gracilem, ac uix tandem ſummo ſtudio d 6 fig. lib.
c à ſiniſtro ſexti paris neruorum cerebri neruo diſtributum. 6 b à d
s ille per ſiniſtrum cordis latus decliuis fertur, atque ſiniſtræ diſſectio.
c item cordis inuolucro ramuſculos prætenues offert,[e] ner- e eiuſdem
em ſiniſtrum conſtituit, à ſe neruulum deducit, qui cordis fig. f. g.
ſiniſtræ[f] arterialis uenæ ſedi id adnaſcitur, permeat, in cor- f eiuſdem
iniſtram poſterioremque arterialis uenæ ſedem abſumptus. fig. l.
ſmodi neruulus perinde cordi à ſexto cerebri neruorum pa-
reliquis uiſceribus uniuerſis neruulos offerri docebimus,
eruulus maximè gracilis ſit, promptè colligitur, cor ne ſini-
i paris neruo principium dare. tantum abeſt, quòd cætero-
ruorum origo neruulus ille haberi poſsit. Præterea fibræ,
intertextas nouimus, non magis nerui ſunt, quàm aliorum
uentriculi, inteſtinorum, uenarum ac arteriarum fibræ. Ad
in cordis ſinibus uentriculiſ'ue excarnes occurrunt, quia dun g 7 fig. lib.
arum proceſſus ſunt, in neruorum etiam numero minimè 6 ſub K, L,
ndæ. Nam fibræ in dextro cordis uentriculo ſe offerentes, M. & 9 f.
arum proceſſus cenſentur, uenæ cauæ orificio præfectarum. G, G ſub E, F.
iniſtro cordis uentriculo apparentes, proceſſuli ſunt duarum
quas arteriæ uenalis orificium ſibi peculiares uēdicat. Quum
rdis fibræ neutiquam in eorum neruorum claſſem referen-
nalem ſpiritum tanquam riuuli quidam ad corporis partes
endum quoq; eſt, fibrarum illarum gratia, non poſſe cor ner-
nitium, præcipuè quum ab illis membranarum proceſsibus,
tantiam nihil prorſus aliò educatur. Cæterùm qui ex[h] dura h 1 fig. lib.
ana neruorum originem pendêre affirmarunt (in quorum 7 A, A, B,
emum uſque ſenium fuit Eraſiſtratus) exteriorem nerui par- B. 2 fig. E,
onſpexere à dura cerebri membrana enatam. Vnuſquiſque e- H.
plici conſtat ſubſtantia: nimirum media quadam, & intimæ i 17 fig. cap.
llæ quàm ſimillima, quæ haud dubiè à cerebro initium du- 14 lib. 7 a b.

m quia huiuſmodi diſceptatio ad cordis
ruorũ naturam ſpectat, hac modò poſtpo
rentias aggrediemur. Quemadmodum
medullæ dorſalis ſubſtantia, omni ex par-
quoq; nerui ab his originem ſumentes, in-
t, ſed duritie ac mollitie plurimũ uariant.
t, ſubſtantiæ occaſione,[m] uiſorij nerui, per-
nſentur: qui autem à dorſali medulla,[o] ubi
ortiuntur, duriſsimi ſunt. Deinde aut pro-
rogreſſum, nerui uel molliores uel durio-
uſtus & auditus,[p] nerui molles ſunt, quòd
ratia itineris uerò, uiæq; anfractuum occa
ramus, uitis aut cucurbitę capreoli inſtar
erui per durum aut molle corpus tranſi-
m molliorem aut duriorem efficit. Viſo-
tu per[r] foramen in oſſe cælatum fertur:
; tertij neruorũ cerebri paris portio, quæ
etiam ac uiſorius neruus, minimùm indu
culus, qui[u] cęcum tortuoſumq; temporis
tij paris neruorũ cerebri ramulus, ab ocu
ilius labrum procidentes, quia longo iti-
eneficio magis quàm ipſorum principia
eris longitudinem, & durarum membra
dum nerui muſculis exporrecti, duriores
m à principio prodeunt. Quæ omnia mi-
excogitata. ſenſus namq; organum ner-
a ſenſus eſt inſtrumentũ, quodq; ad ſuum
iritu indigeat: molli autem, quoniam af-
, & pati aliquid ab extrinſecus occurren-

Neruorum diſcrimen à mollitie & duritie, quarum gratia multæ criũtur neruorum differentiæ.

Cur alij nerui alijs molliores aut duriores reddantur.

amuis plures ſentiant, eſt tactus ipſius dignotio. In ore autem
n penuriæ eſſe credimus eorum quibus animal nutriendum
n nuncupamus: in omnibus enim ijs tanquam ſenſus inſtru-
inſeruntur nerui. Motus uerò cauſa nerui ad muſculos arbi-
rumenta diſpenſantur: qui propterea quòd corporis partibus
cti ſunt, grandes neruos admittunt, aut ſaltem circumtenſos
niã ex neceſsitate tactus ſenſus omni adeſt neruo, propter hoc
ſus organa uirtus amplior, quàm egebant ad tactilium digno-
ta eſt. Reliquis autem partibus, tactus ſenſu tantùm indigenti-
one nerui offeruntur. Viſceribus enim, ut[d] pulmoni,[e] iecori, d 2 fi. cap.
o latitant, graciles tantùm neruorum ſurculi offeruntur: in cu 2 q. e 2 fi. cap.
prima extrinſecus occurſantibus obuiam eat, complures ſobo 2 x.
untur. Porrò neruorum originis ſpecies, forma'ue, non ea- f 2 fi. cap. 2 x.
tur.[g] aliqui enim, & præcipuè molliores, continuò neq; quaſi g 1,2 fig.
os diducto corpore exoriuntur, proceduntq;: in quorum nu- cap. 2 G, K
rui, & ſecundum quoq; cerebri neruorum par, habentur.[h] Alij, h 1,2 fig.
s funiculi inuicem connexi, ex cerebro prodeunt: quales ſunt cap. 2 Y, Z, 4.
& quinti paris nerui.[i] Alij etiam in ipſo ortu ſurculos hos, uelu- i 1,2 fig.
cem diſtantes, ac ſingulos propria tenuis membranæ portio- 2 C, 7, cap. ita enim ex
habent: qui quum caluariã egrediuntur, omnes inuicem com- ſpectabis, & 14 fig.
ori membrana induũtur. atq; id potiſsimùm in[k] pluribus dor lib. 7.
eruis obſeruatur, ut & in ſexto pari & ſeptimo neruorum cere k Vide 1 fig. cap. 11.
in multorum neruorum diſtributionis in ramos enarratione
idetur, ſiue prædictorum funiculorũ frequentiam ſolui dicas,
um in ramos ad diuerſas partes exporrectos diſcindi. At neſcio
dam Anatomicorum principes aſſerere auſi fuerint, ex huiuſ-
uniculis'ue alios quidẽ motui, alios autem ſenſui ſeruire: haud
m ſi quoſdam neruorũ ſurculos tactus ſenſu Natura deſtituiſ-
e di funiculorum imaginem diſces, ſi inter edendum alicuius

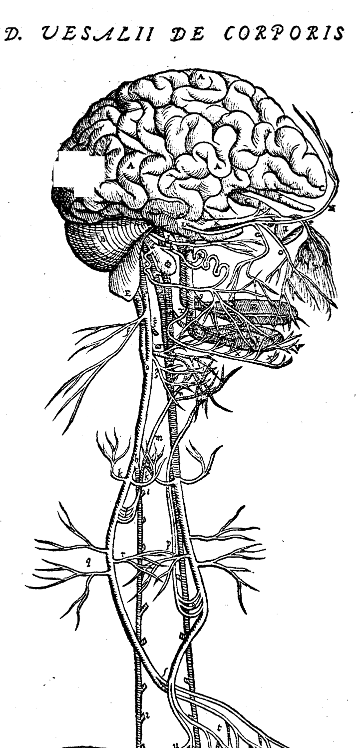
orum funiculos delineare ſolent. Verùm ſcriptionibus abundè ſim perſequuturus, eruorum ſeriem oratione cõplecti: ac pri deinceps quę dorſalis medulla educit, re-; à cerebro, neq; à dorſali medulla incon- dextram, alter ad ſiniſtram eadem pror-rorſus modo dextri ac ſiniſtri nerui in ra- neruorum par exceperis, quod nonnihil digeri audies.

Neruos coniugatim enaſci.

M, QUAE NOUEM SUB-S COMMUNES ERUNT, PRIOR ranis ipſa inuoluentibus liberorum baſis exprimitur, ſubijceretur. Hic enim ſimul cum primis illorum ner dullæ pars delineata eſt, quæ à primo ipſius idem pertinet, quà hæc in cer-tebras labitur.

M
m,
ſé-
nu
m
gri
di-
ra
r-
m
a-
la
n-
oti
r-
ue
m
a-
m
or
ni
r-
e-
ſe-
us
x
e-
er
m
x

VARVM NOVEM SVB-
communium figurarum Index.

eres adhibiti ſunt, mamillarem cerebri proceſſum uulgò nun

baſi.
n egreſſura, & in utriſq; figuris inibi abtruncata, ubi hæc ela

iles: at caluariæ cauitatem, qua cerebrum continetur, notatu

In prima figura ſiniſtri nerui principium G inſignitur, in al-

r radix.

loſam cutem accedens.
maxillam procidens.
enerans tunicam, quæ humiliori P priuatim indicatur.
n muſculum digeſta.
ſtar conuolutus, qui in temporalem inſeritur muſculum: ac
dos, admittens, in manſorium muſculum, & buccarum mu

larium dentium gingiuis, ipſisq; adeò dentibus ſoboles ſeria-

erioris os prorepens.
tiplici ſobole oblatus.
m inferiorum radices diffuſi.
icam linguæ ſoluta.
s Z in ſecunda figura palati tunicam denotat.
em in utraq; figura priuatim huius paris portionem indicat,

dis neruulus principium ducit.
portio, quæ ſtomacho committitur, & ſeries quoq;, qua utriuſq; lateris neruus bipartitò
iſtrā ſuperioris uentriculi oris ſedē adit, ſiniſter uerò eius orificij dextræ parti implicatur.
ſuperius uentriculi orificium & proximas illi uentriculi ſedes diſſeminati.
uorum dextram orificij uentriculi ſedem adeuntium, qui ſecundùm elatiorem uentricu-
ndem in iecoris cauum abſumitur, ubi x aſcriptum conſpicis.
neruorum ſexti paris, qui dextri lateris coſtarum radicibus exporrigitur, atq; ut proximi
tendent, in ramulos diffunditur.
y notatæ, qui in dextrā ſedem inferioris omenti mēbranæ & colon inteſtinū hic digeritur.
ropaginis, duodenum accedens inteſtinum, & ieiuni initium.
di uentriculi ſedem perreptans, ac frequentes ſurculos uētriculo & ſuperiori omenti mem

ſeries, in iecur & bilis ueſiculam.
cedens renem.
meſenterij regionem, & huius ſedis inteſtina frequenti ſerie diffuſa.
ctram ueſicæ regionem ſubinde implicans.
i ſexti paris rami, ſiniſtri lateris coſtarum radicibus exporrecti.
ignitæ ſoboles, quæ inferiori membranæ omenti, & colo inteſtino, quà ſub uentriculo re.

lieni inſeruntur.
ropaginis ȝ notatæ inſigniui, qui ſiniſtram fundi uentriculi ſedem perreptans, uentriculo
anæ omenti ſurculos deriuat.
a meſenterij & eius ſedis inteſtina excurrens.
cedens propago.
niſtrum ueſicæ latus admodum obſcurè implicantium.
ruorum par. In ſecunda etiam figura ambos huius paris neruos delineauimus, v inſignitos.
o, muſculis diſpenſata, à ſtylum imitante temporum oſsis proceſſu enatis.
xto coitus.
ompluribus linguæ ac oſsis v referentis, & laryngis muſculis intertexta.
in priori figura ad dorſalis medullæ principium iuxta D conſpicui, tria indicant forami-
ralia, 1 & 3 inſignita, illa demum ſunt, per quæ arteriarū ſoporalium rami ad dextrum
accedunt uentriculos. Medium uerò foramen, 2 indicatum, illud eſt, quo pituita ex ter-
o ad peluim ducitur, quæ pituitam excipit.

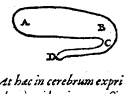
in [h] unam communem coeunt cauitatem,
triculus receſſebitur, qui [i] meatu quodam
ſalem medullam, ubi inuicem cõmittun-
quàm dorſali medullæ communem, per-
s ex caluaria procidentes, aut ab ipſo ante- *Vnde neruorum cerebri initium.*
dorſali medulla, priuſquam uertebrarum
bello. Vt uerò eam dorſalis medullæ par- *Dorſalis initium.*
o, ad foramen uſq;, quo è caluaria labitur,
um nuncupare liceat, mihi conceſſum ue
pio, ſatis iam explicuerim, ac item in ſepti-
us. Per me enim licebit, illi principio, ſeu
e: modò non ignoretur, quî illa à cerebello
ui omnes à cerebro, illoq; dorſalis medullę
aluariæ cauitate, qua cerebrum cõtinetur,
n paria, ſeu coniugia, Gręcis autem συζυγίαι
um Galeni etiam ſuffragijs ſeptena enume
expẽderimus, plura etiam cenſeri poſsint.
enumeratione nerui non appellãtur, quòd *Quot cerebri neruorũ paria.*
on excidant. Item par, quod nobis ex alio-
m conſtituetur, ueriùs [p] duplex, quàm uni-
ti paris radicem [q] aliud omnibus incogni-
ci, diligens ſectio me docuit. Verùm à ue-
ne haudquaquã receſſurus, ordine ſeptem
ontendam: prius tamen quædam de olfa-
uulgares etiam medici illis primum ner-
ita nuncupent.

TVS ORGANO

Caput III.

m probè hi ſentiant, ex diſſectione diſcas licebit, dextri ſiniſtriq́;
culorum conſtructionem formam'ue inſpiciens: quam meher
i eſſe, in ſeptimo libro intelliges, quàm hactenus diſſectionum
unt. Quandoquidem uentriculi in poſteriori ipſorum ſede neu
nſpiciuntur: & in priora procedentes, paulatim in anguſtum co
, olfactus organa educunt. neq; etiam ad olfactus organorum[e] ſe e 13 fig. 7 D,D,G, G.
excernũt, multoq́; minus ipſa olfactus[f] organa inſtar canalium
am, uel quantumuis maximè abundantem, eódem deducunt. f 13 fig. 2.
mq; cerebri uentriculi, ſecundùm cerebri longitudinem, ſupe- g Hic ſectionis ſerie ſpecia-
ſtunt, anteriori ſede nequaquam anguſtiores redditi, imò potius bis 5, 6, 7 fig. lib. 7.
n ipſo medio lateſcentes. In poſteriori autem parte ampli quoq;
inc cornu modo per cerebri ſubſtantiam deorſum deſcendẽtes,
n porrecti, tantiſper anguſtantur, donec ad eam uſq; cerebri per-

ferè dextri ſiniſtriq́ uentriculorum
B ſuperiorem ſiniſtri uentriculi in-
n ante-
, B uerò
notat
ducitu
remum
indicat. At hæc in cerebrum expri
bulis ſunt longè euidentiora, potiſſi-
quatuor illã ſeriatim ſubſequẽtibus.

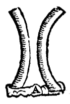
tingant[h] ſedem, quæ[i] glandulæ pituitam h 1 fig. huius
cerebri excipientis regioni incumbit, ac Tab. 13 fig.
ſub qua grandiores ſoporalium arteria- lib. 7
rum[k] rami duram cerebri membranam M, P, Q. i 16 fig.
perforant, in cerebriq́; uentriculos con- 7 A.
ſcendere[l] incipiunt. Illi namq; in hos uen k 13 fig. 7 P, C, 15
triculorum anguſtos ſubeunt terminos, fig. C, D.
quos modò ad cerebri baſim deſinere di l 13 fig. 7 Q.
modi itaq; dextri & ſiniſtri uentriculorum cerebri ductus uiſun-
rò, ubi uentriculorum anguſtos terminos deſinere dicebam,[m] ol m 13 fig.
, aut ſaltem cerebri proceſſus, animalem ſpiritum præcipuo olfa 12 fig. 7 C, D. 15 fig.
ento deferentes, ac[n] ipſi etiam uiſorij nerui enaſcũtur. Hinc enim L, L.
bro alba molliſq́; prodit ſubſtantia, quæ in progreſſu etiam cere n 13 fig. G. 13 fig.
embranæ interuentu colligatur, quouſq; ad[o] ſinus[p] octaui capi- lib. 7 M.
gat, qui his proceſsibus excipiendis priuatim parantur. Ad poſte o 13 fig. 7 D, D.

lè pertractabimus. Modò autem ſat fuiſſe
memoraſſe, quos aliqui etiam mamillares
tioné paulo diligentiùs aggreſsi, dicta prius
gine prominentia, nihil ad olfactus organi
runt.

VORVM A' CEREBRO
n pari. Caput IIII.

proceſſus albos, & neruorum inſtar progre
ri baſis medio initium ſumere ſcripſimus,
xoritur neruus, omnium corporis neruo- *Primi paris ortus.*
liſsimus, & circumferentia cæteris (dum-
rijs non permiſceantur neruis) craſsior. In
item in brachio[c] neruos quidem hoc pri-
res reperias, ſed qui ex pluribus conflentur
primi paris neruus ſub cerebri baſi, quà[d] ſi- *Primi paris neruorum inceſſus.*
cerebri pituitam excipiés, antrorſum non-
eruo ſiniſtrorſum, ſiniſtro autem dextror-
b ipſo ortu, ambo inuicem[f] coeunt, atq; in
trum à ſiniſtro nulla prorſus ratione queas
tus ſit quæſtio, num dexter neruus in hoc
, an uerò ſiniſtrorſum continuo ductu fe-
m coalitus non aliud eſt, quàm commune
pronaſci, modò iſtius corporis ex cerebri
tq; illic initia neruorum ſeiuncta non appa
a ducendi, inuicem mox dirimũtur: & per
ota, in oculorum[i] ſedes extra caluariæ caui *In oculum ingreſſus, & in tunicam quam reti compara-*
ulos abſumuntur, non quidem accuratè in
lantati; ſed neruus dextrũ petens oculum

ebrum pateret,abtruncatum fuerat,neruos non oſcitanter ſpe-
lente aqua ſedulò fouerim. Atq; ut eiuſmodi meatus toto ner-
ſſu me penitus latuit,ita ſanè in mutuo neruorum coitu is neu-
ulit.utcunq; tamen hunc inibi oportebat eſſe inſignem,ſi modò
x Galeni ſententia congrederentur, quo minus ſimplicia, nobis
rperàm uiderentur. Porrò ijs qui de cõgreſſu hoc meatuq; acri-
um inſpectionem indies altercantur, non grauabor duo, quæ in
naduerti,hîc adijcere, quò & hinc ſuarum nugarum habeant ar
uij itaq; adoleſcens ſuſpẽdio necatus,publicæ ſectioni adhibitus
nnum dexter oculus à carnifice erutus fuerat: deinde mulier,eo-
affecta, nobis obtigit, cui dexter quoq; oculus ab ineunte ætate
niſtro interim integerrimo. Mulieri dexter neruus toto pro-
enuior ſiniſtro uiſebatur, non ſolùm extra caluariæ cauitatem,
rtu quoq;,& in dextra congreſſus neruorũ ſede. ac præterquàm
enuis erat, durior quoq; & rubicundior cernebatur, uti ſanè &
e: ſed dexter non admodum neq; craſsitie, neq; mollitie adhuc ſi
t. His ille acceſsit, cuius neruos uiſorios illo de quo hîc ſermo eſt
icẽ non connaſci,neq; ſeſe contingere uidimus: ſed dexter non-
qua caluariam egreſſurus fuerat, ſiniſtrorſum, & ſiniſter nõnihil
eflectebatur.quaſi non coalitus occaſione nerui cõgrederentur,
nmodè per ſuum foramen è caluaria prociderent: potiſsimùm
hoc ductu progredientes, in oculi poſterioris ſedis medium non

inſerãtur. Quàm ſedulò autem ac ſolicitè eius uiri,cui
in eum modum nerui dehiſcebant,familiares,num il
li omnia gemina perpetuò oculis obuerſarentur,in-
terrogauerimus, neminem Naturæ operum cogni-
tione flagrantem ambigere ſat ſcio : at nihil aliud re-
ſciſcere licuit, quàm ipſum de uiſu nunquam conque

PARI NERVORVM
Caput V.

ſecundi exortus,nequaquam ex infima me
modo (quod ad latera ſpectat) baſis cere-
oriorum pendet. Dein præſentis coniugij
n uiſorijs craſsitie cedũt: quamuis interim
rent, uſuq́; ab illis multum uarient. Paulo
quàm uiſorij, ex cerebri baſis laterib.prin-
quòd hæc cerebri regio nonnihil durior
tur.Atq; id meritò accidit:ſiquidem ſecun
,ipſis uiſorijs duriores eſſe oportuit. Defer
ſiniſtro,niſi peculiariter ſermoni quid ad-
audiendum eſt) ſub cerebri baſis latere ad
um alijs aliquot[e] uaſis commune. Quam-
auitate,in ramos diſſectus, ſeptem[f] muſcu
notibus ſubminiſtrans.

PARI NERVORVM
Caput VI.

ar duplici radice in utroque latere princi- *Duplex utrinque tertij paris radix.*
na quidem craſsiore, cui opportunè tertij
cõmodaueris:[b] altera autem longè tenuio-
neq; in ipſo exortu, neq; etiã in progreſſu,
commiſſa.Huius enim initium non modi-
a interuallo, ab illius exortu diſtat: adeò ſa-
ciliorẽ hanc radicem peculiare par, quàm
reret. At quum omnes Anatomicorũ pro *Tenuioris radicis ortus & ſeries.*
ihil ſanè obſtiterit, manifeſtioris doctrinæ
i tenuem illam poſterioremq́; radicem ag-

o muſculo,introrſum naſi alam contrahenti.[r] Quarta propago, r 2 fig. Q.
ſitie non inferior, per[s] foramen, ſeu ſciſſuram potius, quæ inter s 1,2 fi. cap.
illæ ſuperioris os, & cuneum imitans os, in extimo latere ſedis 12 lib. 1 D.
tur, ad internam ſedem[t] temporalis muſculi contendit, tota in t 4 muſc.
m abſumenda. [u]Craſsior tertij paris radix, à latere baſis cerebri, tab. r.
n, & penitiùs, ſeu iuxta dextri & ſiniſtri medium magis, quàm u 1,2 fi. X.
ò radix, principium ſumẽs, rectà deorſum tendit,[x] foramẽ, quod x 2,3 fig.
o neruorum pari cælatur, perlabens. Hæc ſtatim ab egreſſu[z] pro- cap. 12 lib.
undit, quæ uitis aut cucurbitæ capreoli pampini'ue inſtar inuol- 1 Q.
; paulatim efficitur, ac[a] binos tandem quinti paris neruorum ce- y 1,2 fi. Z.
(quorũ ſeriem poſtea recenſebo) in conſortiũ admittens, ipſisq; z 2 fig. 2.
poralem muſculum inſeritur: ac in[b] illum quoq;, qui à iugali oſſe a 1,2 fig. b, c.
im manſorius nobis dicitur, ramulos porrigit: deinde &[c] muſcu b 4 muſc. tab. Δ.
uẽtibus, ipſiq; demum faciei in buccis cuti etiam ſurculos offert. c 3 muſc. tab. r. 4
rò craſsior tertij paris radix propaginẽ hanc capreoli modo in- tab. M.
ompſit, nonnihil deorſum magis deſcendens,[d] ſurculum deriuat, d 2 fig. 2.
n repens, gingiuę molarium dentium, ipſisq; adeò dentibus ſobo
ſtribuit. Dein priuſquàm maior hęc tertij paris radix decliuis du
õtingat,[e] ramum poſteriori ex parte germinat utcũq; inſignem, e 2 fig. T.
in ore deliteſcenti, & maxillam inferiorẽ attollenti inſertus, infe f 6 muſc.
e[g] foramen adit, hîc ubi is muſculus ipſi inſeritur cõſpicuum. Ra tab. D.
amẽ delapſus, antrorſum fertur, ſuiq; lateris dentium inferioris g 2 fi. cap. 10 lib. 1 E.
bus[h] ſingulas ferè ſoboles offert, quorum beneficio dentes inter h 2 fig.
nis oſſa euidentiùs triſtantium occurſum ſentire credimus. Neq; X, X.
ic uniuerſus in dẽtes abſumitur: imò non minima ipſius[i] portio i 2 fig. V.
in anteriori maxillę ſede inſculptum excidit, dextræ ſedi inferio k 1 fi. cap.
res ſurculos deriuans. At[l] maior portio craſsioris tertij paris ner 10 lib. 1 C.
s, quando linguæ baſi cõmittitur, cum alterius lateris neruo lin- 5 muſc. tab. G.

VORVM CEREBRI
Caput VIII.

ar nonnihil quarto craſsius, ac ueluti plu-
rculis,inuicem mox ab ortu cõnexis, prin
x media propemodũ dorſalis medullæ ſe-
quæ à medullæ exortu uſq; ad eam regio-
quà hæc è caluaria in uertebras labitur, ac
ue medulla uerè nuncupatur. Hoc quin-
ſum per[c] foramen fertur impenſe tortuo-
ſq; in cauitatem pertingat, auditus organo
è diſcinditur, & propagines quaſdã mem-
ſedibus offert,auditus organi nõ infimam
propagines,duos educit neruulos,ſeorſum
tes.[e] Vnus quidem per[f] tranſuerſum duci-
uenulam in auditus organũ excurrentem:
eſſu tertij paris[h] ramo commiſcetur,inſtar
neruulus per[k] foramen repit impenſe ar-
m, & immiſſam ipſi ſetam aut plumbeum
Anatomicis cæcum appellatũ. Neruulus
citur,qui à iugali oſſe pronatus,inferiorem
rius uſq; eius muſculi latus antrorſum pro-
a implexo tertij paris ramo cõmiſcetur, in
æ motuum autores digerẽdus. Atq; illi de-
rtij paris ramo commiſceri, ſuperiùs dice-
præcipuam tertij paris radicem, alia quæ-
ipta: ſimili etiam ratione iuxta quintũ ner
oritur radix,quinti paris radice multo gra-
ec ſurſum uerſus priora ſub cerebri baſi ali-
membranam perforat: ac per[p] proprium fo

Neruus iuxta quinti paris radicem principium ducens.

DE SEXTO PARI NERVORVM cerebri. Caput IX.

NTER cætera neruorũ paria, in caluariæ cauitate principium ducentia, nullum æquè ſparſam ramorum edit ſobolem, neq; in tam multas eaſdemq́; uarias inſeritur partes, atq;[a] ſextum cerebri neruorum coniugium, quod pau a 1,2 fig.
lo inferius quàm quintum par, aliquot diſtinctis & à ſe in- 9 fig. lib. 7
uicem diremptis ſurculis initium ſumit, qui mutuò mox N. 14 fig. X.
ab initio commiſsi, unum efformant neruum, qui per[b] fo b 2,3 fig.
ĩ egreditur, quod[c] minorem arteriæ ſoporalis ramum, & gran- cap. 12 lib.
æ iugularis uenæ ramum, ſimul admittit. Neruus hic non pro- 1 C. c fig. cap.
n muſculos poſteriorem ceruicis ſedem occupantes[d] propagi- 14 lib. 3 I
, numeroſa utcunq; ſerie in ſoboles digeſtam: quarum pręcipuę & C. d 2 fig.
rriguntur ſcapulam mouentium ſecundo. Ipſe autem ſexti pa- e 9 musc.
porariæ arteriæ, & internæ iugulari, ac[g] ſeptimo pari cohęrens, tab. I.
ipſis membranæ interuentu connexus, ad laryngis uſque latera f ... fig. lib. 3 k
nibi portionem à ſeptimo pari[h] aſſumens, illaq́; ſe adaugens. De- & d.
ar, quum hanc aſciuit portionem, laryngis muſculis[i] ramulos g 2 fig. I.
xhibet. Sunt autem illi muſculi,[k] duo primæ laryngis cartilagini h 2 fig.
rij, qui ex ſtomacho, gulæ'ue poſteriori ſede pronati, eius carti- i 2 fig. k 2,3 fig.
s inſeruntur. deinde[l] duo, tertiæ cartilaginis baſim occupan- cap. 12 lib. 2 L.
mam cartilaginem ſecundæ cõmittentium. Hinc uerò ſextum l 7,8 fig. cap. 12 lib.
rteria & interna iugulari[n] concomitatum, ad thoracis uſque ela- 2 V.
dit ſedem, ac mox[o] inſignem utcunque propaginem ad primæ m 4 fig. cap. X.
bræ latus deriuat, quæ ſub membrana coſtas ſuccingente, ſecun n ... fig. lib. 3 k, d.
n radices prorepens, à[p] neruis in coſtarum interualla ex dorſali o 2 fig.
ectis,[q] ſurculos quoſdam aſſumit. Quum uerò hęc propago, eiuſ- p Spectat
ſurculis, ſeptum tranſuerſum prætergreſſa[r] eſt, in organa nutri- 2 figur. cap. 12 ...

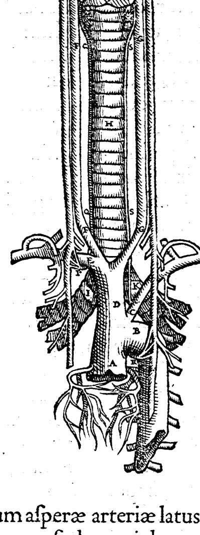
ad pulmones ſin-

.

xporrigitur axil-
erdum unico con

magnæ truncum

is neruorum pro-
eruorum tabula

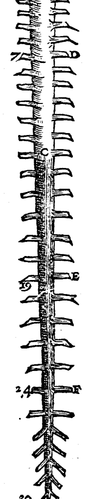
Dexter neruus recurrens.

eruus, thora-
rterias & ue
us latere[a] mo
edentes dif-
i lateris ner-
iſti ad[d] arte-
rigitur, uelu-
nul coeunt,
xtrum aſpe-
ẽ. mox nam-
co interdum
eruus, qui dextrum aſperæ arteriæ latus pe-
dnexus, ad dextrum uſq; laryngis latus pro-
lijs glandulis neq; colore, neq; ſubſtantia re-

yngis[n] lingula adaperitur. Præterea[o] duo tertiam cartilaginem n 12 fig. 11,13 cap.
tes, qui laryngis rimulam ſeu lingulam claudunt, ac ſoli prope- 21 lib. 1.
expirationi obſtant, quum egerentes, ui ſpiritũ retinemus, ac in- o 8,9 fig.
n poſſumus, cæteris muſculis expirationẽ molimur. His præter eiuſdē cap. a,b.
s accedunt linguæ[p] muſculi, ab oſsis υ referentis medio, ut lin- p 1,2 fig.
nt, pronati. Quum itaq; pręſentes muſculi inferiùs ſua ſortiũtur cap. 19 lib. 2 D,D.
uendum corpus deorſum attracturi erant, neceſſum eſſe credi-
ſpiritum ab inferioribus partibus ſurſum quodãmodo ipſis de-
anta induſtria immenſus corporis noſtri Opifex in horum ner-
ræcis ἀλινδρομοῦντες uocantur) cõuolutione molitus fuerit, etſi
one, & ſuccincta hac neruorũ diſtributionis narratione digno-
nilominus Galenum, qui hos neruorũ inflexus omniũ primùm
erit, adeundũ hortor, ubi in ſeptimo de Partium uſu, ueros Deo
os, magisq́; attentam requirit mentem, quàm ſi Eleuſinia & Sa
l aliam quamcunq; celebrationẽ diuinam, æquis auribus aſtans,
quæ fiunt dicunturq́; à ſacerdotibus, audias. Iure enim Galenus
celebrationẽ inibi traditam his nulla parte inferiorem eſſe, neq;
ere incredibilẽ ſapientiam uirtutemq́; omnium conditoris Dei.
paris nerui, poſtquàm reuerſiuos exprompſere, ac iam cordis ba
mulos notatu dignę craſsitudinis[q] in pulmonis tunicã[r] & mem q 2 fig. 4
is inuolucrũ diſpergunt. Item à ramulis ſiniſtrã cordis inuolu- r 2 fig. 1.
licãtibus, atq; à ſiniſtro ſexti paris neruo depromptis,[s] ſurculus s 6 fig. lib.
s inuolucrũ inibi permeat, ubi id ſiniſtro lateri[t] arterialis uenæ 6 b.
c ſurculus oppidò quàm tenuis, & non niſi accuratiſsimè ſectio t eiuſdem fig. 1.
rãti obuius, ipſi arteriali uenæ adnaſcitur: & ad ſiniſtrũ ipſius la-
teriora tamen magis, exporrectus, in cordis baſim fertur, inibi
s capillorũ modo gracillimas cõſumptus, ac cordis baſis ſuperfi-
us. Quod nunc ex neruis ſexti paris[u] reliquũ eſt, deorſum ad ſto- u 1 fig. 7

anæ tanquam ad meſenterium cómittitur.
ine duodeno inteſtino,& ieiuni initio dedu
onſpici nequeat. Poſt hunc alius longè[h] craſ-
depromitur,qui dextram ſedem fundi uen
uétriculo & ipſi omento cómunicat. Quod
uc[i] ſupereſt,iecoris cauo & bilis ueſiculę ſur
opaginé ſexti paris ramus, dextri lateris co-
um renem &[l] pinguem membranam ipſi
o dictis iam grandioré diffundit ad dextram
eſenterio hîc connata ſpargendã. Quod au
de in ueſicam,& in mulieribus in uteri fun-
it: ueſica enim & uterus ſuos quoq; neruos
cta mutuãtur. Ad eundem ferè modum
arũ exporrectus radicibus, digeritur.[o] Pro-
æ omenti largitur,tranſuerſim in lienis ca-
nteaquàm lienem cõtingit,[p] duos diffundit
mbranam,& colum inteſtinũ, quà uentri-
e[q] aliam ſobolé emittit,illis ſurculis craſsio-
li ſedem perreptans, uentriculo ipſiq; ſupe-
n ſoboles ipſa ſuffulcitur) per multa germi
bus,lienis cauo ſe inſerentibus,[s] exiles ramu
nt,illis concomitati uenis ac arterijs, quas à
i, antea diximus.[t] Secundam propaginem
is, ſui lateris meſenterio, ipſiq; commiſsis
iam ſiniſtro reni exhibet, ac demum ipſius
teri ſedem interdum amplectitur. A` pro-
interdum cum[y] ſeminalibus uenis & arte-
os me animaduertiſſe arbitror. Huiuſmo-
bri eſt ſeries.

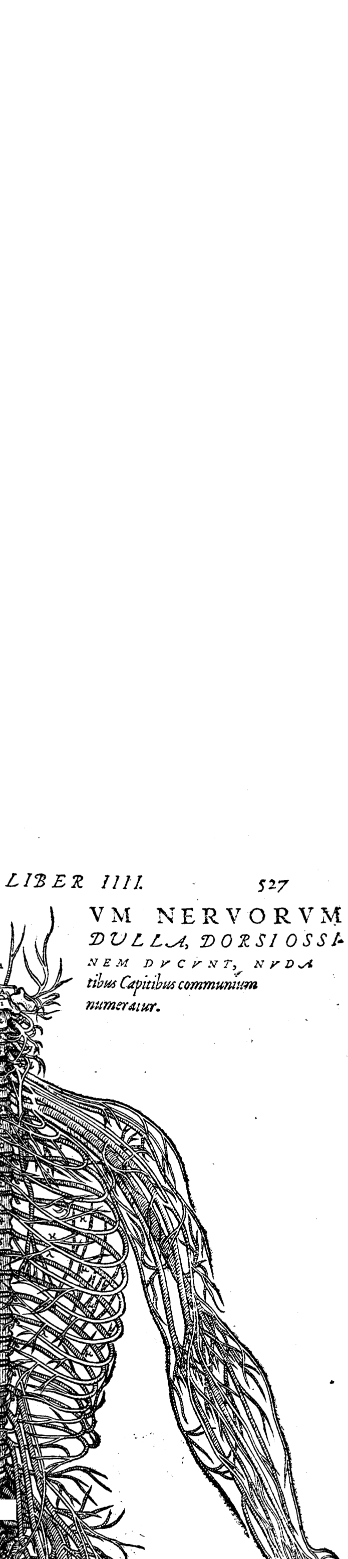
MA TRIVM FIGVRARVM, QVÆ SVBSEQVENTIBVS CAPITIBVS communes habentur.

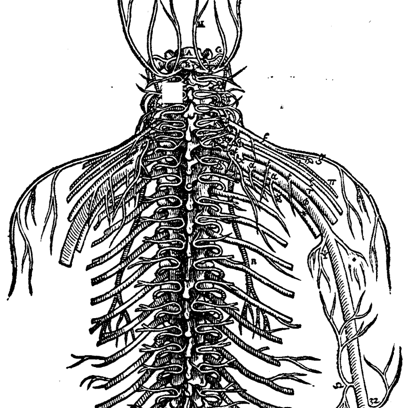
s figura duabus modò conſequentibus figuris, quæ
i medulla prodeuntium nudam ſeriem oſtendunt, po-
Hac namq; ſola dorſalis medulla, ab ea ſede, qua è ce-
m ſumit, ad extremum ipſius uſq; finem, ex humilio-
cidentem, delineatur.
nitium, è cerebri baſi pronatum.
lis medulla, caluariæ amplitudinē egrediens, primam
brā: adeò, ut ipſius pars, adhuc in caluaria conſiſtens,
modo neruorum cerebri poſteriora educens paria, ab
r.
edulla non amplius ſimplex, ac uelut ſolida, deorſum
aginem refert multorum funiculorū, qui ſimul com-
tur.
neruorum radices notantur, à dorſali medulla, priuſ-
abatur, prodeuntium. Sunt autem radices hæ eorum
æ ſingulis characteribus indicantur. Numeri autem
tere repoſiti, triginta neruorum indicant paria, quæ
n dorſi oſsibus iam conſiſtente, producuntur, uti in cha
eliquorum indice modò explicabimus.
nedulla, iam dorſi oſſa ſubiens, primum ipſius neruo-
conſpicitur, quod cum D in ſiniſtro latere, & chara
interuallum dorſalis medullæ denotat, ceruicis uerte-
n, ſeptemq; ex illis proferens paria.
eruorum, quos dorſalis medulla in thoracis uertebris
E & 19 adhibetur. atq; ita etiam media inter D &
conſiſtentia undecim paria, citra characterum ope-

n neruorum, quos dorſalis medulla, lumborum uerte-

VM NERVORVM
DVLLA, DORSI OSSI-
NEM DVCVNT, NVDA
tibus Capitibus communium
numeratur.

TRIVM FIGVRARVM SVBSEQVEN-
PITIBUS COMMUNIUM, QUAE OSSIUM
EXTVM POSTERIORI FACIE ITA COMMONSTRAT,
eundem anteriori facie oculis ſubijcit. Dein uniuerſa dorſalis medullæ neruorũ ſeries hac
æ ſuperiori figura minus aptè ſpectari poteſt, & cui characteres non ſatis cõmode illic aſcri
rum in utriſq; figuris dorſalem medullam adhuc in dorſi oſsibus repoſitam finximus,
uorum parium numerus & egreſſus in procinctu ocyus eſſet, quodq; iam antè
in prima figura, dorſalis medullæ oſsibus liberæ effi-
giem propoſuimus.

CVNDAE ET TERTIAE
S DORSALIS MEDVL-
s exprimitur, Index.

dex ad duas nunc præcedetes pertinet figuras, quæ mul-
ſeorſim proprios, non inopportunè has notas 2,3 chara
ri characteres in figuris paſsim quoq; ſint obuij, notis ta-
rum arbitror.
editur.

decim thoracis uertebræ.

od coccyx nobis in homine dicitur, hic non appinximus,
ab ipſo elabitur. Cæterùm numeri characteribus, quibus
uorum paria indicabimus, quæ ad elatiorem ſedem eius
n neruorum ſeriem nunc explicabimus, dorſi oſſa in ter

icis notantur uertebræ.
thoracis uertebræ indicantur.
mborum uertebræ in conſpectum ueniunt, & ſub F to

is poſitæ poſterior propago.
præcipuè ramus ipſius, tranſuerſum primæ uertebræ
s.

re eius propaginis minor ramus inſignitur.

m ſecundi paris ramo, K iam indicato.
occipitij cutem.

aris rami propago, quæ inter muſculos occultata, ad ſummum perreptat humerum. Cha-
ura hoc modo 7, 7 conſpicui, huius propaginis ſoboles notant, muſculis ſcapulam attollen-

e ramus, in cutem exporrectus, quæ ſummum integit humerum, & muſculum quo bra-

æ ramus, muſculi brachium attollentis parti inſertus, quæ à clauicula & ſummo humero,
ticulatur, principium ducit.
f inſigniuimus ramus, brachium attollentis muſculi parti inſertus, quæ à ſcapulæ ſpina exor-
a rami i notati, quæ in brachij cutem exporrigitur, cum brachij neruorum notis π in ſecun
indicabitur.

s ramus.
l & m in ſecunda figura omiſerim: num ſcilicet in apponendis characteribus eos præterie-
tro latere fortaſsis illos adhibitos arbitrarer: an uerò appoſitos ſculptor non ex-
ſit, ad ſiniſtrum latus e, tuo marte adſcribes l, ut ſexti paris anteriorem indices
ccommodabitur illi ſurculo, quem à ſexto pari uerſus n, hoc eſt, ſepti neruum,
Atque id figura hîc inſerta monitus, multo præſtiteris faciliùs, quàm ego, delinea-

urus, & nihil interim promoturus, iam ſculpta ac prælo ſubijcienda tabula, l & m cæteris
cere poſſem.
ruus, ex tribus ſurculis b, e & m conflatus. Quod uerò utriuſque lateris neruus & in ſecunda
obliquo ductu incedat, hinc fit, quòd interſepientes thoracem membranæ, propter cordis in-
ibi amplexantur, hac ſede extuberant.
rui in ſeptum ſeries.
cauam ſcapulæ ſedem petens, & uarijs oblatus muſculis.
aris rami cum proximorum parium ramis implexus, portioque brachium accedens.

aris ramus, ſimiliter atque alij huius ſedis rami ſparſus.
paris cum proximis paribus, qui neruos in brachium deducit.
ptimi paris, ſeu potius nerui brachium petentis tertij, ac τ notandi, quæ in huius ſedis muſcu
rachium mouentes accedunt.
parium dorſalis medullæ in thoracis uertebris repoſitæ primum.
aris ramus.

ritati nimium addictus, graciliorem quàm oportuit ex-
unc delineaui, quum meis oculis plus fidei, quàm Galeni

bitum flectentium muſculi digeruntur.
s & tertius neruus paulo magis quàm natura ſe habent,
o, ut nerui inuicem in pictura magis quàm natura diſtan

lens, inter muſculum pectori brachium adducentem, &

lectentium poſterioris.
diffuſa.
tur. uerùm iam ſæpius obſeruauimus tertium neruum à
lci adhibita.
rtio neruo, deorſum prorepens.
dium in pronum ducentis muſculi.
uſq; properans, ac externam primi pollicis internodij ſe-
ur.
uas propagines diuiditur.
ndùm internū latus repens longi, & radium in pronum

anda.
i, ſecundùm internam cubiti ſedem ad uolam uſq; fre-
neatum eſt manu.
gines, etiamſi accuratè in ſecunda & tertia delineatæ
urus ſum, ne ſecunda plus ſatis hic obfuſcetur.
ibus diffuſæ.
biti articuli ſedis exporrectus.
xterni lateris brachij obductam.
n ad brachiale uſq; protenſa.
nſidet.

ſpectantes, illi ſunt, qui muſculis hanc dorſi partem flectentibus offeruntur.
2 Sex ſacri oſsis neruorum paria. Ramuli illi qui numero proximi ſunt, illi cenſentur,
quoq; ceruicibus implicantur, aniq; muſculos pariter accedunt.
ri, ſeu uigeſimiquinti paris propago, internæ ilium oſsis ſedi, ipſiſq; adeò abdominis muſculis
rodeuntibus exporrecta.
is propago, gibbum oſsis ilium accedens, & muſculis eam ſedem occupantibus, cluniumq; cu
uc & à ſubſequentibus quoq; paribus ramuli pertinent.
is 54 inſignitæ, qui hic muſculis exporrigitur.
erminus abſq; coniuge, indiuiſusq; procidens.
ue ſubiens neruus.
ramus cutem accedens.
portio, muſculis exteriorem femoris ſedem occupantibus implicita.
repens neruus.
us, per internam femoris & tibiæ ſedem ad ſummum uſq; pedem ſub cute repens.
in pedis ſummum diſtributio.
notatu dignæ ſoboles, cuti anteriorem genu ſedem, & interiorem quoq; uerſus poplitem an

is nerui portio, femoris profundiora ſubintrans.
4 notauimus, ramus facilè primarius, ac quinto femur mouentium muſculo inſertus.
ertinens neruus.
is nerui ſoboles, in muſculos digeſtæ, pubis oſsis foramen occupantes.
i ramus, in cutem exporrectus.
i portio, in alto permanens, & muſculis implicita.
ctæ portionis ſoboles, muſculo diſtributa tibiam mouentium ſecundo.
aſsiſsimus in femur procedentium neruus.
ago, in poſterioris ſedis femoris cutem magna ex parte diffuſa.
es, in muſculorum capita digeſtæ, à coxendicis oſsis appendice exorta.
us, primùm quarti tibiam mouentium muſculi portioni à femoris oſſe principium ducenti
cutem excurrens, quæ inferiori ſedi obducitur poſterioris regionis femoris & genu articuli.
i, initijs muſculorum ab inferioribus femoris capitibus pronaſcentium oblati.
uos craſsitie impares truncos diuiſio, inter humiliora femoris occurrens capita.

VLLA, ET NERVO-
umero. Caput XI.

ere occurrit, fig. 1, aut 2, aut 3 cap. 11 lib. 4, illæ con-

dulla, neruorum modo ſubſtantiæ ce-
m ſumit, correſpondens, quanto ma-
t, protēditurq́;, tanto (neruorū etiam
iorq́; efficitur. Variat enim plurimùm
medulla impenſè humida, propemo-
dem hanc, & pręcipuè molliorē ipſius
dini, uel adipi aſsimiles licet, in oſsium
ădiq́; gratia aſſeruato. Quinetiam hæc
is medullæ inuolucris obtegitur, nec
iæ ac uenæ obtenduntur: nec perinde
tia, candicans alba'ue exiſtit. Quapro-
i medullæ ſimilis eſt, neq; ulla illi cum
munio. quum interim dorſalis medul-
ionem ſibi uendicet. Quippe ſi rerum
rum appellare libuit, non produxiſſet,
im omnes corporis partes capite infe-
n cerebri propagines nullas admitten-
tantiumq́; ſenſu priuarentur: aut ner-
ri neceſſum eſſet. Verùm ſi motu ca-
, ſed lapideæ luteæ'ue correſponderet
rtes exiguum neruum porrigere, artifi
dentis. Nam non ſolùm gracilem ner-
ngo progreſſu deduci non erat tutum:

Dorſalis medulla ab oſsiū medulla differentia.

Dorſalem medullam procreandi neceßitas.

nedulla uertebris quas uariè moueri neceſſum fuit, ſecus quàm
tinetur, non mouendis ferè oſsibus amplexum. Dorſalem me-
n (uti & cerebri ſedes, à qua[f] principium ducit, unica ſimplexq́; f 1 ſi. cap. 2 D ... ſus E.
tura factam eſſe, neminem latêre arbitror: quum homini duo
ri fuiſſet planè ridiculum, atque ad plurimas actiones ineptum,
s medulla ualidior per uertebras, ceu unicũ iter, ſimplex, quàm
pat. Quàm uerò uana ſit Galeni ratio, qua[g] cerebellum ſimplex g 11 fig. lib. 7.
unica fieret dorſalis medulla, in ſeptimo libro explicabimus.
nè & hoc loco hominis medulla dorſalis adhuc inſuper ueniat
er[h] totam namq; ceruicẽ, & ad thoracis uſq; medium, aliquan- h 1 fig. 4 B ad C.
nonnihil, ſimplex, ac indiuiſa, mollisq́; adhuc deorſum fertur,
xat geniculatim à ſe diffundens.[i] quum uerò thoracis medium i 1 fig. ſu C ad H.
uris duntaxat, ac motui potiſsimùm ſeruientibus neruis propa-
redderetur, non ſimplex amplius, ſed in innumeras ſecta ſobo-
non aliter profectò, quàm ſi frequentes multasq́ue tenuiſsimas
ul rectà tenſas membranæ cuipiam illigares: ac deinde per ſin-
rum dorſi'ue oſsium[k] foramina, per quę nerui proſiliunt, unam k ſi. cap. 14 lib. 1 Q.
hordulam ex mutuo illo cõnexu tantiſper diſtribueres, quouſq;
ſupereſſet chordula, dorſalis medullæ fini reſpondens. Cæte-
os dorſalis medulla per uertebras ducta, ac paulatim in progreſ-
s diſtribuit, reſectionis profeſſoribus ſexaginta, & interdũ quin-
enumerantur, modò triginta, modò uigintinouem complexi
orſalis enim medullæ[l] ſede ſeptem ceruicis contenta uertebris, l 1 fig. 4 B ad D. ac charact. 7.
nt paria. A' medullæ autem[m] ſede per thoracis uecta uertebras,
endent paria:[n] à quinis autem lumborum uertebris, quina: ab m 1 fig. 4 D ad E. ac à charact.
. quamuis interim quinq; inferiora oſsis ſacri neruorum paria, 7 ad 19.
ex efformetur oſsibus,[o] gemina (uti ferè duobus prioribus è cer- n 1 fig. 4 E ad F. ac
aribus uſuuenit) quodammodo dici poſsint, quum nerui utrin- à charact. 19
m & retrorſum[p] ducantur, ab una radice uix enati. Dorſalis uerò

us cum capite articulationis[b] ſinum cæ-
um inſculpẽs, foramen effecit, primæ cer
nmune. ne ſi fortaſſe integrum foramen
ibus grandior eſt uertebra, euenit) inſcul
ndigeat robore, multis perforationibus
foramen id arctius eſſe poſsit, Natura po
lem effecit, eumq́; in muſculos duntaxat
bra in occipitis os inſeruntur, &[e] eos qui
ertebræ proceſſus implantantur. ac dex-
deperditur muſculos, ſiniſtra autem in
orum ſerie ſubaudiri uelim. Ab hac præ-
ne,[f] ſurculus etiam deducitur in princi-
tebræ, & aliquot ſubditarum uertebra-
um ſumentis, ac ſcapulam ſurſum attra-
non ſemper conſpicua, ab anteriori dor-
nter primam ceruicis uertebram, & oc-
ti ſecundæ uertebræ proceſſum (quem
ntis. Hæc propago uti gracillima eſt, ita
qui anteriori uertebrarum ſedi obnati,
ecenſentur. Secundum neruorum par, *Secundi paris*
ẽtium parium modo pronaſci nequiuit, *egreſſus & ſe-*
oræ cum ſecunda offendendum, & arti- *ries.*
admittẽte, Natura uertebrarum noxam
ginibus exoriri operæprecium putauit.
nteriori longè eſt craſsior (quanquam &
oris ſecundæ uertebræ proceſſus, quem
portuniſsimum tutiſsimumq́;[n] iter (uti

n denti comparamus. Digeritur autem hæc propago mox in
riori ceruicis uertebrarum ſedi adnatos, primumq́; muſculo- a 8 ta. A.B.
ouentium par conſtituentes.[b] Tertium par, ex[c] communi fo- b 2 figu
e ceruicis uertebræ & tertiæ procidit, mox ab egreſſu in duos cha. 3.
os.[d] poſterior retrorſum flectitur, ac inter muſculos ceruicem c 7 fi. cap.
ui dorſum mouentium ſeptimus & octauus enumerantur: ac 15 lib. 1 7
put mouentium[f] ſecundum par occultatus, ad ſecundæ uer- cũ 8 &
ontendit: atq; hinc ex mutuo muſculorum poſteriorem cer- 9 figuræ.
upantium concurſu excidens, ad ceruicis properat latera,[g] mu d 2, 3. fi. O.
qui ex carnea conſtitutus membrana, buccarum motibus præ- e 14 ta. O.
utem tertij paris ramus, in quatuor ſpargitur propagines, ac[i] pri f 13 tab. A, B, C, etc.
m dorſum mouentium primum par implicat.[k] Secunda pro- g 3 tab. T.
ucta, quartum adit neruorum par, cuidam ipſius ſurculo com- h 2 fig. P.
ctos nuper muſculos abſumpto.[l] Tertia autem ſurſum conten i 2 fig. Q.
ris ſecundi paris propaginis ramo in uerticis cutem excurrenti k 2, 3 fig. R cõmiſce tur cum Y.
nà cum illo (uti prius dictum eſt) diſpergenda.[m] Quarta autem l 2 fig. S. cum 3 figu ræ K ad L.
erioris rami propago in[n] muſculos digeritur, qui trãſuerſis uer- m 2, 3 fi. T.
ceſsibus connati, ceruicem in latera mouent: &[o] eum pariter, n 8 ta. C. 13 tab. H.
is uertebrarum ceruicis proceſsibus principium ducens, ſcapu- o 13 ta. Q.
lit.[p] Quartum ceruicis neruorum par è cõmuni tertiæ & quar p 2 figu cha. 4.
foramine excidẽs, tertio pari ſimiliter, in duos partitur ramos.
rum qui retrorſum ad ſpinam inter muſculos occultati refle- q 2, 3 fig. V.
, uerſus tertiæ ceruicis uertebræ ſpinam contendit, in progreſ-
ntertexitur muſculis, ſurculos diffundens. Quando autem ſpi-
, per mutuum elabitur congreſſum muſculorum poſteriorem
em occupantiũ, atq; hinc in latum membraneumq́; digeritur
ccarum motus autorem præcipuũ.[r] Anterior autem quarti pa- r 2, 3. fi. X.
as educit propagines. ac[s] unam promit, cui tertij paris[t] propago s 2 fig. Y. t 2 fig. R.

e,aut coſtarum cartilaginibus, aut uer
nedia totius ſepti regione,quæ neruo-
emus. Ac proinde neruos fibris illis
operæprecium fuit, ut in uniuerſam
erent.Si uerò Natura neruos ſepti par
is connaſcuntur, inſeruiſſet, ſepti finis
os in muſculorum initia potius quàm
s axioma ſit. Atq; hac ratione ſeptum
tuatur. longo enim progreſſu eos du
emitti, opificis eſſet ignorantis, quid
ratione,ſepto ex altis partibus neruos
progreſſu,quem per uniuerſum tho-
cerentur, interſepientibus thoracem
ngulis membranis exterius firmans.
luſtriã arguit [i] id quod adhuc anterio- *Reliquum anterioris rami quinti paris.*
liquum, atq; in [k] muſculum præcipuè
mus.Natura enim ab hac portione [l] ra
apulã attollentibus,primùm ab exter-
uat, qui foràs emergens,atq; in multas
lés brachium muſculus integitur.De-
ta, ſimulatq; ſcapulæ ceruici appropin
itur ramos.[o] Anterior,qui & gracilior
nexu porrigitur, & muſculi brachium
ummo humero & clauicula inibi prin
m exporrigit ſurculum,niſi interdum
ria uena concomitatum.[r] Poſterior ue
profundo reconditam, decliuem ferri
ſt, poſtquam gracilem exprompſit ra-

, & uariè rurſus diſcinditur, neruos unà cum proximis paribus
ui in brachium contendunt. Priuatim uerò præter cætera cer-
um par[g] portionẽ notatu dignam deorſum ad ſcapulæ cauum
rami quoq; tum ab hoc, tum & à cæteris coniugijs ad muſcu-
, qui ſcapulam ſurſum ducunt. Validis enim, & magnam mo-
ous muſculis, uarias quoq; ac frequentes neruorum propagines
naximè rationi eſt conſonum. [h] Septimi etiam paris ex commu-
timæ ceruicis uertebrarum foramine prolabẽtis, magnus cum
nis coniugationibus, ſexta uidelicet & octaua, [i] congreſſus perfi
s potiſsima portio in brachiũ fertur. Ab hoc enim pari, & quin-
uicis, & primo & ſecundo thoracis neruorum paribus, omnes
oropagantur. Qua autem ſerie illi digerantur, peculiari Capite
dò interim adhuc addens, ſeptimum par (uti & prius monui)
ulum ſepti tranſuerſi neruo offerre, & perpetuò [k] ramum in po
nam ducere, qui præter cæteras propagines in muſculos poſte-
ſedi inſtratos digeſtas, aliquot etiam offert [l] lato membraneoq;
buccas mouentium, ex carnea membrana conſtituitur. In hunc
um à quinti paris neruorum cerebri [m] propagine per [n] cæcum fo-
nte, ac dein ab omnibus ferè paribus uertebrarum ceruicis (ſi
bias) ſoboles pertingunt, uniuerſe ſecundum muſculi fibrarum
rrectæ, ac proinde etiam ad uenas & ligamenta multifariam (ut
ſeruent) reflexæ, ac cuti etiam communicatæ.

f 2 & 3 fig. 4
g 3 fig. 2
h 2 fig. cha. 7.
i 2 fig. 1. aut postre- ſpectâ fig. cap. 14. & ult. fig.
k 3 fig. 2.
l 3 muſc. tab. 1.
m 1 & 2 fig. cap. 2.
n 2 fig. cap. ult. 1. b.

S DVODECIM PARIVM NERVORVM
is medullæ, thoracis complexæ uertebris. Caput XIII.

RIMVM thoracis neruorum [a] par, inter ſeptimam cer-
uicis uertebrarum, & thoracis primam, quinq; humilio-
rum ceruicis pariũ modo exiliens, ſi ſuperioribus dorſalis

a 2 fig. cha. 5.

ius propaginis terminus in illos digeri-
no principium ducentes, ſurſum expor
s proceſſum,[t] tum ad os *υ* imagini com-
ſcuto non abſimilem. quanquam inte-
rum cerebri[n] ſoboles offerantur, ut & à
noni paris[o] propaginẽ eſſe dicam. Quæ
ies, cum reliqua brachij neruorum ex-
o ſubiungens, ab octauo pari, ſeu potius
n is alam accedit, ex poſteriori ipſius re-
n ſcapulæ regionem digeſtos.[q] Nonum *Noni paris ſeries.*
cis uertebras originem ducens, octaui
ablegat, ſimili quodammodo ratione
rendum. Deinde non minimam ſui par
oco, in brachium fertur.[s] reliquam uerò
teruallo offert, quæ ſecundùm primæ
progreſſu, ut & reliqui coſtarum inter-
dens in muſculos thoraci incumbentes.
ecimũ, & reliqua ad primum uſq; lum- *Reliquorũ parium è thoracis uertebris proſilientium ſeries.*
æ uigeſimum par, ſubſequentia, eadem
ppe omnia mox atq; è uertebrarum la-
ac minor graciliorq́; ramus retrorſum
nter muſculos uertebris adnatos latitãs.
notibus hic præeſſe retulimus. Videlicet
in canibus uerò & ſimijs ſextus: deinde
, mox &[y] alter octaui dorſum mouen-
s uertebras[z] alter primi, &[a] alter ſecun-
ertij paris, &[c] alter quoque quarti paris
entium. In hos enim muſculos thoracis

illis ceſſant, uerùm in abdominis uſque anteriora ſuper perito-
Ab his ramis in progreſſu[n] ſparſa admodum propaginum ſe- n 2 fig. 1.
os thoraci adſtratos diffunditur, è quorum numero[o] ſecundus
nouentium, &[p] qui brachium pectori admouet, &[q] qui ſcapu-
ducit, &[r] qui brachium deorſum uellit, &[s] obliquè deſcendens
uſculus. In hos enim muſculos propagines ab intercoſtalibus o 7 tab. I.
tur, ſingulæ tanta induſtria ad coſtas, & uenas, & arterias, & li- p 3 tab. q 5 tab. I.
xæ, ut muſculorum quibus porriguntur, fibrarum inceſſus ad- r 10 tab. s 3 tab.
lammodo retineāt. Atq; ut his muſculis thoraci inſtratis ab in-
eruis propagines exhibētur, ſic à neruis ſpurias coſtas ſuperanti
oq; abdominis muſculis cōmunicantur, fibrarū etiam illorum
untur muſculorū ingreſſum utcunq; obſeruātes. A[t] propagini-
mplicantibus, neruuli etiam thoracis cuti offeruntur, non qui-
ue nunquam aberrante ſerie: ſed ſparſim, eoq; prorſus modo,
aſorum rami, ἀπορϱῶδες Græcis nuncupati, digeruntur. Vtcun-
ia, neq; ſibi conſtans ſit eiuſmodi neruorum cutem petentium
nihilominus ſubuerit, ane tenero adhuc infanti lac familiare ip-
n, à matre exigenti, papilla nōnunquam atrocius denegaretur,
læ ſenſum impartiri uoluit, quo tenerorum infantuli labro-
linguæ contactus illam uoluptate afficeret, qua homines ille-
ptius ſugendam contrectandamq; offerant. Ac proinde à ner-
uartum coſtarum perreptant interuallum,[t] propagines diffun- t 3 fig. 1.
ſculum, cuius beneficio brachium pectori adducimus: atq; ab il
us ſurculi in papillam pertingunt, ſimili[u] qua penis efformatur u 3 fig. ta-
ſtantem. Cæterùm ut pręſentes ſurculi duodecimo neruorum bulæ cap.
nodo peculiares cenſendi ſunt, ita ſanè decimooctauo & deci- 49 lib. 2.
bus id priuatim aſſcribendum uenit, quòd[x] ſurculos offerant x illam
ti femur mouentium muſculi, quod hinc è uertebrarum late- characte-
y 8 muſc.

xto,ſeptimo ceruicis neruorum
no ſecundoq́; thoracis, ſeu totius
bris cõtentæ octauo & nono[b] pa
ur: quorũ ſeriem proſequar mox
rachium adituros, ſtatim ab ortu
a inuicem permiſceri coireq́;, &
c denuò cõgredi, & poſtremò ſe-
brachij neruus ab hoc illo´ue pen
os neruos à quadam commixtio-
ulari, principium ducere aſtrues.
s effigie chordulas, Cardinalium
ommittereq́; forſitan didicerint.
, ſpectatuq́; iucundiſsimo utatur,
os, duriores, & ad iniurias pellen-
e exiſtimo, potiſsimùm ſi[d] imple
ſpectauerit, ac non nimium inte-
ibro acquieuerit. Cæterùm[e] pri
ris neruorum ceruicis[f] rami, qui
apulæ ſpina pronatam digeritur,
regionis cutem paulo ſub medio
ſat. Quippe inferiorẽ huius regio-
nunc dictæ ſobolis modo ex alto
n brachij[i] quartus erit. Atque hæc
ſed & illi etiam, quæ externam po
em amplexatur. Præſentes nerui,
rana, quam cum multis carnoſam
hanc & cutem prorepunt, in ho-

A quibus partibus nerui in brachium ducantur.

Implexus neruorum brachium adeuntium.

Primus neruus.

ulo: & ſub[q] interiori eius capite, quod à ſcapulę proceſſu ancho
ferente originem ducit, occultatus, utriſq; eius muſculi capiti-
offert: ac decliuis prorepens, ſub poſteriori nuper commemo-
de reconditur. Quas uerò propagines dein diffundat, ubi &[s] ter
huc ſermone deduxero, ſubijciam: qui ſecundo humilior, exil-
exu, reti'ue, quod iam prius à neruorum brachium adeuntium
ſici diximus, prodit: & quum alam perreptat,[t] ramum promit
um brachium pectori adducentem, & illum quo brachium at-
xporrectum, quæ illorum muſculorũ obducitur lateribus, quà
ontingunt. Simulatq; uerò tertius neruus humero, ſeu brachij
quat, mox etiam cubitum flectentiũ anteriori muſculo coope-
il cum ſecundo neruo deorſum properans,[x] ramulũ capiti præ-
ubitum flectentium poſterioris, quod etiam interdum & à ſe-
propagine quadam donatur. Cæterùm Galenus aſſerit, à tertio
neruo, poſtquam is ramulum hunc in caput muſculi cubitum
oſterioris deprompſit,[z] tantam propaginem diffundi, illamq;
o commiſceri, quanta ſecundi nerui eſt portio, hàc ſub anteriori
entium muſculo prorepens. Deinde ſubdit, ſe ſemel obſeruaſſe,
ad ſecundum nullam cõmunicari propaginẽ. Nos ſanè utrunq;
o animaduertimus: ſed multo ſæpius, & perpetuò ferè in homi
neruo[a] propaginem notatu dignæ craſsitudinis ad tertium ner-
m ſpectauimus, qua tertius neruus craſsior ualidiorq; reddeba-
uerò ſit, ſiue tertius ſecundo propaginem impertiatur, ſiue à ſe-
uerius duco) ad tertium propago pertineat, ſiue etiam nullus ſe
tio congreſſus fiat,[b] ſecundus neruus perpetuò deorſum ad an-
uli cubiti ſedem contendit, muſculo cubitum flectentium an-
, & in progreſſu ab externo ipſius latere[c] ramulum ſpargens in
i ab humero principium ducẽtis, & radio ad brachialis radicem

ſertur.[p] Altera propago, quàm me-
orē nuncupo, magis obliquè quàm
ıis origo conſiſtat, deorſum fertur,
potiſsimum oblatæ attenſa, ad bra
culos in progreſſu abſumpta. Nam
n feratur, in duos præcipuos parti-
radij regioni exporrigitur,[s] alter ue
, ramulos in cutem internę manus
eneris monticulum conſcendunt,
m excurrūt, neruulis[t] commiſcen
æ regioni obductam implicātibus.
eruus. Quî uerò Galenus huius ner
arteriæ illi quoq; adhæreſcentem,
n ſatis aſſequor: quum ea arteria in
non autem, ut deſcriptæ nobis ſe-
odo ſuperficie. præterquàm quòd
ipſius inceſſu alium inſignem ſibi
niugem adhæreſcentemq́; uendi-
i brachium accedentium portio-
e neruus, ſimulatque in brachij re-
, frequenter[x] ramulum in cutem
n. Hinc in alto uti ab initio repoſi-
odum interuallo in progreſſu à ſe-
dicans. Tertius enim neruus non
n in cubitum delabitur: uerùm an-
eri, ac ſuper internum latus quo-
tum flectentiū poſterioris. Quum
ultas[a] dirimitur propagines, ſeria-
um ad cubitum uſque ſermonis ſe-

In 3 lib. de Admin. ſect.

Tertij nerui ad cubitū uſq; flexum progreſſus.

git tuber, poſteriori illius ſedi innititur, in qua huius nerui no-
Natura priuatim exculptum diximus, quò neruus muſculis oc n eiuſ fig.
hîc in frequentem ſobolem ſpargendus, tutò ueheretur. Mox V.
uus ille in cubitum ducitur,[o] ramum promit, qui ex alto emer o 3 figu.
o ductu ſub cute ad brachiale uſque prorepit, frequentes ſurcu cha. 31. ult.
educens, à quibus cutis externam cubiti ſedem obtegens in- fig. b.
nde quartus neruus in duos[p] diſcinditur truncos, in profundo, p 3 fi. cha.
adix, recõditos. Horum[q] alter altero elatior eſt, ac radio expor- 34. ult. fi. i.
utem qui humiliùs cõſiſtit, ſecundùm ulnam deorſum fertur. q 3 fi. cha.
s[r] inter ſuperius latus muſculi bifido tendine brachiale exten- 35. ult. fig. k, k.
ius inferius'ue latus muſculi longi radium in pronum ducen- r 3 fi. cha.
contendit, in progreſſu graciles ramulos utriſq; quibus atten- 37. ult. fig. l, l.
rq; muſculis cõmunicans. Vbi uerò elatior hic ramus brachia- s Inter Y
tranſuerſum repit ligamentũ, in externa radij ſede bifido * ten- et X, 9 u. muſcul.
xtendenti obductum. Mox autem atque præſens quarti nerui t 1, 2 muſc. tab. cha. 3.
m brachialis ſedem[u] contingit, in duas dirimitur propagines: * 11 muſc.
duplici ſurculo externæ pollicis regioni offertur: altera uerò in 14. k muſc.
les, unam indici porrigit, in ipſius externã ſedem duplici quoq; A.
endam. alteram autem medio largitur digito, eam ſimplicem u 3 fi. cha.
terno lateri exterioris eius digiti ſedis applicans.[x] Demiſsior ul- 36.
ſtus ramus quarti nerui iam cubitum ingredientis[y] bipartitio- x 3 fi. cha.
entes educit ſoboles: ac primã donat capiti[a] muſculi indicem, 37.
ularem extendẽtis: ſecundam capiti[b] muſculi, cuius auxilio mi y 3 fi. cha.
tur digitus: tertiam autem offert[c] muſculo, brachiale ſimplici. 34.
denti. In ipſo autem ſecundùm ulnam proceſſu,[d] tribus muſcu- z 3 fi. cha.
ijs ab hac originẽ ducentibus[e] propagines exhibet. Horum mu- 38.
nus eſt, qui radium in pronum ducentium breuior uiſitur: mox a 9 muſc. tab. Z.
em diffundit tendinẽ, ac unum brachialis oſsi primum pollicis b 9 tab. 9.

soboles ſparguntur in[m] muſculum ſecun-
lectentem, &[n] illum qui tertios eorundem
illum qui tertij pollicis oſsis flexus eſt autor.
ruo[p] illi porrigitur muſculo, qui ab interno
achialis oſsi indicem ſuſtinenti inſertus, bra
m is muſculus etiam à quinto neruo ſurcu-
b interno humeri tubere pronati. ex quo-
moratum[q] is cenſetur, qui tendine lato in-
[r] qui quarto brachialis oſsi inſertus brachia-
num ducentium ſuperior longiorq́; deſcri-
ui, etiamſi ſparſam hanc propaginum deri-
nuntur: uerùm utrorumq; ſinguli adhuc ſu
lures ſurculos diffundẽdi. Ac tertij quidem
tuor digitorum ſecundos flectentem arti-
os flectit, radio exporrigitur, unà cum[u] ue-
iale properans, &[x] tranſuerſum permeans
ede tendinibus obductum. Iſte tertij nerui
ſcuros, quibuſdam muſculis exhibere dici-
m motibus quoq; præſunt. cuiuſmodi[y] is
bducitur: dein[z] quo pollex indici proximè
lectentes internodiũ, &[b] tres ſecundi ipſius
i indicem ac medium pollici adducunt, ac
rticulum, ac interior deniq; primum me-
muſculis, ut &[c] illi qui radium in ſupinum
s attenduntur, quàm inſerũtur, aut etiam
men tertij nerui ramus in uola tres notatu
prima pollicis internam accedit ſedem, in
da etiam binis ſurculis internæ indicis ſedi
terno tantum lateri interioris medij digiti

do elabens, ſecundùm ulnam in externam ſedem cubiti porri-
externam brachialis ſedem contingit, in externam regionem
rum ramulos ſpargit, in quam[m] quartus neruus nullas ſoboles m 3 fig. educebat cha. 36.
iditur itaque ea quinti nerui propago in tres ramos, quorum
i ſurculo externam minimi digiti ſedem adit, ſecundus dupli-
ulo externæ anularis ſedi exporrigitur: tertius autem indiui-
plicatur lateri exterioris medij digiti regionis. Quoniam uerò
s hanc externæ manus ſedi exporrectã diffundit propaginem,
us quintum neruum tot atq; dixi ſurculos in internam manus
erere. Haud ſemel enim obſeruaui, à tertio neruo etiam exter-
rioris ſedis medij digiti, & internum latus anularis ſurculos aſ-
o tunc duas tantum propagines internæ minimi digiti ſedi, &
interiori ſedi porrigente. Dictam nunc neruorum in manum
ucundè in teipſo obſeruabis, modò adamuſsim neruos alterius
aut cubiti innixu, ad os ita cõpreſſeris, ut animalis ſpiritus tran-
eſsione cohibeas, ac pars cui nerui inſeruntur ſtupeſcat. Fit uerò
articulum non multis intectum ueſtibus, aut non multa adipe
ulieribus) inueſtitum commodiſsimè. nam ſi pollice quartum
andiu compreſſeris, ſenties externam pollicis & indicis ſedem,
uoq; latus exterioris ſedis medij ſtupeſcere. Quod autem quar-
compreſſuro, pollicem inter poſteriorem ulnæ proceſſum, &
meri tuber ui impingere oporteat, neminẽ latet, qui modò ſur-
nerui ſeriem non obaudiuerit. Iam ſi quintum neruum com-
icem ad poſteriorẽ interioris tuberis ſedem ui admoueris, mox
aq; ſedes minimi digiti & anularis, & inferior medij, ſtuporem
At ſi maiori conatu anteriorem interioris humeri tuberis ſedem
atq; ita tertium neruum obſtruxeris, ilico interna ſedes pollicis
medij ſtupore laborabunt. Quum uerò hæc exploras, per-

is tandem corporis pars ſua eſſentia conſti-
,à quolibet neruorum ſurculo ipſam perre-
Quia uerò hæc aliò ſpectant, ſexti nerui (qui
n quoq; perſtringemus.[a] Iſtius principium
le enaſcitur, & inconiugatus per axillam in
o reconditus, ſed cuti internæ brachij ſedis
ccedit tuber, in progreſſu conterminis eius
equentem depromens ſobolem. Ad inter-
s partitur ramos, uenæ axillaris[p] propagini-
ncumbentes, partim quoque ſubſtratos. Hi
ſerie ſecundùm ulnam digeruntur, inter cu
ducti, & priuſquam brachiale contingant
nferiorē cubiti regionem ſeu ulnam expor-
undo reſpondet, ubi is cubitū accedit. Quin
ertio in craſsitie cōuenit. in axilla autem ter
ſimilis tunc propemodum eſt ſecūdus, pri-
tio commiſcuit. Atq; ita quintus, tertius &
reſſu ſexto numeris aliquot ſunt craſsiores.
uem quartum enumeraui: quēadmodum
i primus recenſebatur.

Sexti nerui in brachium ingreßus ac ſeries.

Neruorum craßities.

M NERVORVM E LVM-
untium ſeries. Caput XV.

medullæ lumborum uertebris complexæ
thoracis uertebrarum neruis magna ex par-
, quòd à ſingulis[b] rami retrorſum ducantur
ertebris adnatos. Committitur autem hic
ſculus humani thoracis motorum quartus,
mouentium * undecimus, ac demum[d] qui

RVORVM E' SACRO OSSE PROſilientium ſeries. Capvt XVI.

VA'M cócinnè Galeni oſsis ſacri deſcriptiones inuicem, ac demum[a] hominis oſsi congruant, primo explicuimus libro, addentes quoq; inter ſex hominis ſacri oſsis oſſa anteriori & poſteriori ſede foramina exculpi: adeò ſanè, ut hominis neruorum ſeries à canum & caudatarum ſimiarum ſerie plurimum diſcrepet. Ac[b] primum quidem par tam in hominibus quàm quadrupedibus inter os ſacri oſ- infimam lumborum uertebram ea prorſus ratione, qua neruo -nborum uertebris egrediuntur, procidit, moxq́; ab egreſſu ra- -riora non ſecus ac ſuperiora paria diffundit, qui etiam ſimiliter -es illorum parium rami, digeritur. Priuatim uerò à poſteriori il- ſacri oſsis ramo,[c] propago utcunq; inſignis in muſculos ſpargi- -ſſe principium ducẽtes, potiſsimùm autem in[d] primum femur Dein eius propaginis ſoboles non pœnitendę in cutem clunibus -riuantur. Anterioris uerò præſentis paris rami præcipua portio deducendis permiſcetur. Is enim totus in crus non abſumitur, propago ſecundùm internam ilium oſsis ſedem exporrigatur, -ẽs abdominis muſculis, & illi pariter[f] muſculo, quem ab interna -e pronatum, femur mouentiũ ſeptimum recenſui.[g] Cæterùm -ora ſacri oſsis neruorum paria peculiari procidunt ratione. nam ipſo oſſe elabantur, gemina ab utroq; latere ſunt, & unus neruus -gulis paribus in anteriora procidit, & unus item utrobiq; retror- ſeries in hominibus uiſitur. In ſimijs uerò & canibus alia occur- -ia tantum in illis ſacri oſsis neruorũ ſunt paria, ſic etiam duo ſo- anteriùs poſteriusq́; excidunt. Dein reliqua paria (quæ in cani-

a Spectatur hæc j. cap. 11 li.
b 2 figu. & ult. cha.
c 3 figu. chara. 54
d 9 muſc. tab.
e 2 figu. char. 55
f 8 tab.
g ...

e carentem uocari non ignorem. In homi-
ntum efformari uidebatur oſsibus, medul
eņs, unum utrinq; diffundebat ſurculum,
es ſupplens.

R, TIBIAM ET PEDEM
nis ratio. Caput XVII.

femoris initium à dorſi medullæ lumbo- *Quatuor neruos crus petere.*
& oſſe ſacro cõplexæ neruorum paribus,
offerũtur, à reticulari quodãmodo plexu
dentes, atq; præcipuos brachium petentes
ci, iam antea relatum eſt: quanquam magis
ce, quàm hîc ad lumbos ſacrumq́; os neruo
occurrat. His neruis non eadẽ obtigit craſ-
uctus. qui enim primus ac tertius recenſe-
em duobus illis craſsior ſubinde reperitur,
us uerò illorum trium unà complexorum
ſuprema parte implexus neruorum in crus *Primi nerui ſeries.*
ſcilicet tertij lumborum paris (quod ordi-
cundum eſt) anterior ramus quarto lum-
hic lumborum incumbens [c] carnibus, ac pe
dit ſecundùm exterius latus tendinis [d] ſexti
nà cum ſeptimo femoris motuum autore
d [e] minorem femoris proceſſum cõtendit.
ontingit, [f] ramum depromit cuti paulo mi
m, quæ anteriori femoris ſedi uerſus exter-
[g] maior præſentis nerui portio in alto lati-
rimo tibiam mouenti muſculo, qui ab an-
cipium ducit: dein & [i] ſeptimo tibiam mo

bus, reconditur, & in muſculos anteriorem femoris ſedem oc-
q; digeritur: præcipuè autem in[r] quintum femur mouentium,
n tibiam mouentium, cum quo etiam ſecundùm internum la-
m mouentiũ muſculi deorſum fertur, & ſupra genu articulum
uàm primus neruus ceſſat, in progreſſu membranulis uaſa colli-
uas porrigens ſoboles.[u] Tertius neruus ſecundo ſuccedit, illic po
tus, ubi quarta lumborum uertebra quintæ articulatur. unde pe
; ſuccumbens, &[x] muſculo femur mouentium ſeptimo uectus,
foramen contendit. quod quum permeat,[z] nono &[a] decimo fe
bus muſculis ramulos porrigit: mox uerò &[b] illis muſculis, qui
onati, peni peculiares cenſentur. At ubi paulo demiſsius prore-
neruorum, quos iam deſcripſimus, ritu,[c] ramum emittit cuti in-
is ſedem iuxta inguina occupanti. Dein eius nerui[d] reliquum,
t[e] ſecundo tibiã mouenti muſculo, ac dein[f] quinti etiam femur
ſculi portioni à pubis oſſe pronatæ ramum deriuat, ſupraq; me-
inis femoris terminatur.[g] Quartus cruris neruus tertio quidem
tur, at ſextuplo etiã craſsior eſt, atque ex uigeſimiquinti ac trium
parium anterioribus ramis potiſsimùm conflatur: non ſolùm
poris neruorũ craſsiſsimus, uerùm etiam quum hinc à dorſalis
termino principiũ obtineat, duriſsimus, pariterq; ualidiſsimus.
ritonæo quoq; ſubditus, inter ſacri oſsis latus, & iliũ os, quà hæc
dehiſcunt, tanquam per[h] ſinum ipſi peculiariter paratum duci-
amũ ex poſteriori ipſius ſede pullulat, qui aliquouſq; ſub[k] primo
orum latitans muſculo, tandem ad cutem procidit, ſoboles diſtri
nferiori clunium ſedi obtenſæ, & illi pariter cuti, quæ poſterio-
edem nonnihil ultra mediũ longitudinis femoris integit. Cutis
nu in poſteriori femoris ſede repoſita, ab[l] alia quarti nerui pro-
os obtinere mox docebitur. Poſteaquam igitur quartus neruus

utem (ut Galenus docet) geminus, ſecun
ſermone deduxerim: quum uniuerſus in
riptionem. & ſi quis ipſius qua inueſtitur
nc uelut in duos neruos dirimere propo-
i manum ab ea[c] ſede, qua neruus propè fe
ditur, ſurſum ad mediam uſq; femoris lon
n quàmplurimos neruos ipſum hac ratio-
quàm plures nerui inſtar plurium recto-
branis circundati. Ac proinde ea ratione,
m eſſe cõtendet, ego illum decem & octo
uando tot ipſius portiunculæ ſeu funiculi
t. Quotcunque uerò quartus neruus con-
ebam, uniuerſus in duos impares dirimi-
or eſt, uerſus fibulæ cum tibia connexum
ert, qui ſecundùm externum tibiæ latus,
; externam ſedem, minimumq; digitum,
nq; graciles ipſi conterminæ cuti toto in-
rioris trunci portio,[d] ſeptimi pedem mo-
m ex alto quoque diſpargit ſub cute, ultra
entem, quæ anteriori tibiæ ſedi obduci-
onis reliquum, iuxta fibulæ externum la-
uſculum, &[h] octauum pedem agentium
, ubi in exactos tendines illi muſculi deſi-
um reuolui incipiunt.[i] Interior idemque
eruus in poplite molitur, truncus, rectà
ere[k] ramum depromit, ſecundùm inter-
ſteriora ad internum malleolum, & hinc
n uſque ſub cute exporrectum, & utrinq;
lentem, ac reliqui aſſueuerunt rami, inter

Quò quartus neruus ueluti pluribus funiculis conſtare uideatur.

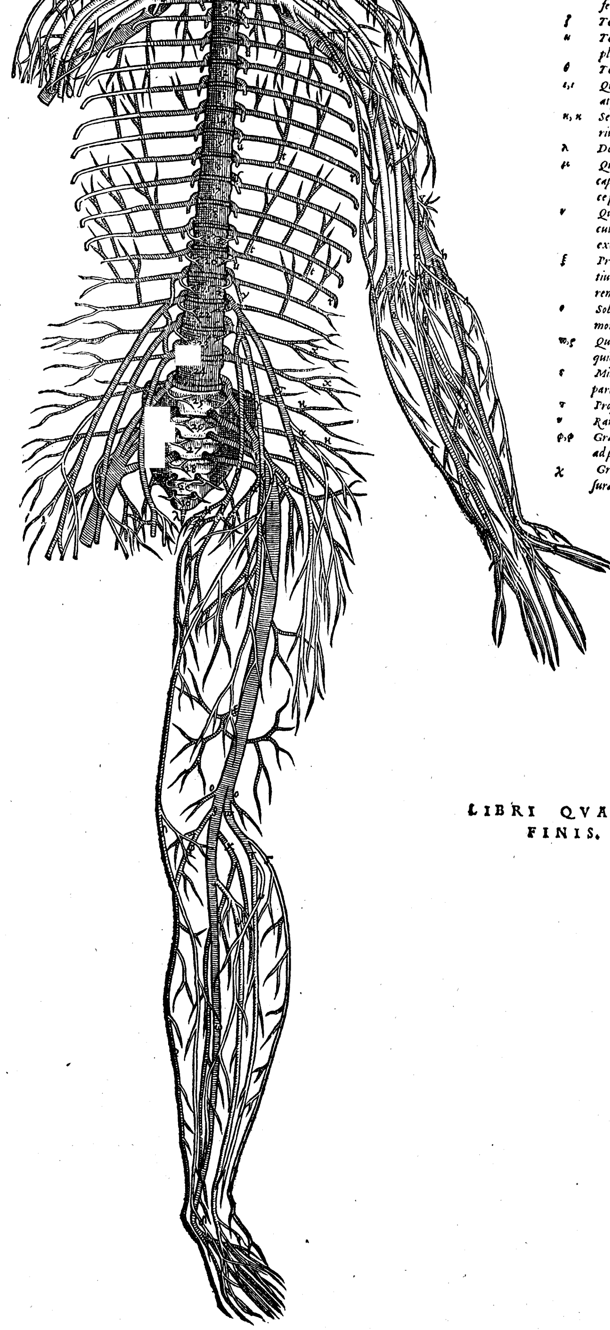
Lib. 3 de Adminiſt. diſſectionibus.

i præfectorum regionem eouſq; deſcendens, ſparſaq;: ac trium
ulorum tendines inuicem plenè non uniuntur. Porrò[a] quod ex
tentis nerui trunco interiore adhuc ſupereſt, ſecundùm poſte-
ſedem, cum[b] quinto pedem mouentium muſculo, &[c] ſecundo
is digitos mouentibus, deorſum fertur: & illorum muſculorum
ncomitatum, ad poſteriorem malleoli interioris ſedem reuol-
inferiora ſubit, muſculis inibi repoſitis attenſum, & ita in ſurcu-
, ut duo ferè humiliori cuiuſque digiti communicentur ſedi, to-
crus adeuntium neruus eum in modum abſumatur. In cuius ſe-
ìm uerò per tibiam) commemoranda, ſi haud leuiter à Galeni
eclinaſſe animaduerteris, non ſit obſecro moleſtum, ipſius de-
cum uera humani corporis ſectione expendere: ut unà mecum
imidè quantumuis etiam probatiſsimis autoribus ueniat æqui-
Quibus autem modis neruorum omnium ſectio opportunè ſit
nda, ſub finem trium ſequentium librorum ſuo loco utcunq;
rabo: nunc grandiore neruorum imagine quarto huic
libro colophonem adiecturus.

a 2 figu. chara. 17 ...
b 15 muſ. tab. D, E
c 14 muſ. tab. A
d 14 muſ. tab. Z

NERVORVM

F Nerui uiſorij ſiniſtri ortus.
G Neruorum uiſoriorum coitus.
H Tunica, in quam uiſorius neruus exoluitur, degeneratúe.
I Secundum neruorum cerebri par.
K,K Minor radix tertij paris.
L Craßior radix tertij paris.
M Quartum par.
N Quinti paris gracilior radix.
O Quinti paris inſignior radix.
P Membrana, in quam quintum par in auditus organo præcipuè exoluitur.
Q,R Maioris quinti paris radicis propagines, quorum hæc per cæcum elabitur foramen, illa uerò per aliud ſibi proprium.
S Sextum neruorum par.
T Septimum neruorum cerebri par. Atq; horum neruorum progreſſus hic non delineari potuere, uti elegantiſsimè proponuntur ſecunda figura, huius libri ſecundo Capiti præpoſita.
V Dorſalis medullæ ex cerebri baſis medio initium.
X Dorſalis medullæ ſedes, qua caluariam egreditur.
1,2,&c. Numeri characteres ſeptem ceruicis, duodecim thoracis, quinq; lumborum, & ſex ſacri oßis indicant uertebras, atq; adeò triginta neruorum à dorſali medulla iam in illis uertebris contenta proſilientium paria, quorum ſeriem quàm potui accuratiſsimè & ſimpliciſsimè in hac tabula meo marte expreßi. Verùm quia hic locus exiguam characterum declarationem admittit, non omnes neruorũ ſoboles literis inſigniturus ſum.
P Septi tranſuerſi ſiniſter neruus, quem citra aliam characterũ operam ex quarti, quinti & ſexti parium propaginibus efformari conſpicis.
Q Neruus à quinto pari, cuti ſummum humerum inueſtienti, & dein muſculo brachium attollenti præcipuè diſtributus.
R Primus brachij neruus, ipſiusq; propagines hic in cutem excurrentes.
S Secundus brachij neruus, ipſiusq; in anteriorem cubitum flectentium muſculum ſoboles.
T Tertius brachij neruus, ipſiusq; propago, cuti anteriorem brachij ſedem induenti oblata.
V Tertij nerui propago ad poſteriorem muſculum cubitum flectentium.
X Secundi nerui portio, tertium accedens neruum.
Y Ramus ſecundi nerui caput adiens longioris radium in pronum mouentium muſculi.
Z Secundi nerui diſtributio in duos impares ramos.
a Minor ramus ſecundùm radium cuti ad pollicem uſq; exporrectus.
b Craßior ramus, mox in duas propagines diuiſus, quarum ſeries in conſpicuo eſt.
c Tertij nerui ſoboles, in muſculos internam cubiti ſedem occupantes digeſta.
d Tertij ramus radio exporrectus, ac dein pollici & indici & medio ſurculos offerens.
e,e Quartus brachij neruus. atq; inferius e ramos notat muſculis cubitum extendentibus depromptos.
f Quarti ramus, internam brachij cutem adiens.
g Quarti ramus, externam & poſteriorem brachij accedens cutem.
h,h Quarti ramus, cuti externæ cubiti digeſtus.
i Quarti præcipua diſtributio ad ingreſſum cubiti.
k,k Quarti ramus radio exporrectus, & externæ ſedi pollicis, indicis, & medij ſoboles offerens.
l Quarti ramus, ulnæ exporrectus, & muſculis ab externa ipſius ſede [illegible]itium ducentibus ramulos exhibens, ac ante brachiale ceſſans.
m Quintus brachij neruus.
n Quinti nerui ſeries in muſculos ab interno brachij oßis tubere pronatos.
o,o Quinti nerui ramus, ulnæ exporrectus, & internæ ſedi parui digiti, & anularis, aliquando & medij ramuſculos diſpergens.
p Dictimodò rami ſoboles, in externam manus ſedem reflexa, & externæ parui digiti ſedi & anularis & medij ſurculos diſpenſans.
q,q Sextus brachij neruus, ipſiusq; ſub cute tantum ducta ſeries. Quis uerò brachij neruorum ſit exortus, eorundemq; principiorum plexus, abſque [illegible]otis promptè dignoſcitur.
r,r,r Nerui ſunt intercoſtales, illic præciſi, quà cum coſtis antrorſum reflectuntur.
s,s Rami in poſteriora deducti, hic etiam undiq; obuij.
t,t Huiuſmodi ſerie nerui muſculos adeunt thoracis oßibus inſtratos.
u,u Propagines [illegible]dicantur, ſexti paris neruorum cerebri ramum coſtarum radicibus exporrectum augentes.

femoris ſedem occupantibus deprompta.
ζ Tertius femoris neruus.
η Tertij propago, internam femoris cutem implicans.
θ Tertij propago muſculos adiens.
ι,ι Quartus femoris neruus, cuius exortus æquè atq; trium ſuperiorum eſt conſpicuus.
κ,κ Series anteriorum propaginum inferiorum parium è ſacro oſſe prodeuntium.
λ Dorſalis medullæ extremum.
μ Quarti femur petentis nerui propagines, ad capita muſculorum à coxendicis oßis appendice prodeuntium ſparſæ.
ν Quarti nerui ſoboles, in poſteriorem femoris cutem ad medium uſque longitudinis femoris excurrens.
ξ Propago præcipuè in quartum tibiam mouentium muſculum, ac dein in reliquam poſteriorem femoris cutem iuxta genu digeſta.
ο Soboles in muſculos ſparſæ ab inferioribus femoris capitibus pronatos.
ϖ,ς Quarti nerui in duos truncos diſtributio. ac ϖ quidem minorem, ς uerò inſigniorem notat.
ρ Minoris trunci propago, externæ tibiæ cuti ad parui digiti uſq; extremum diffuſa.
τ Propago fibulæ inter muſculos exporrecta.
υ Ramulus anteriorem tibiæ cutem implicans.
φ,φ Grandioris trunci ramus, internæ cuti tibiæ ad pollicem uſq; digeſtus.
χ Grandioris trunci ramus, poſteriori tibiæ ſeu ſuræ cuti exporrectus.
ψ Grandioris trunci ramus, qui ligamentũ fibulam tibiæ, quà hæc oſſa inuicem dehiſcunt, committẽs permeat, ac dein ad digitorum uſq; ſuperiora excurrit.
● Præcipua grãdioris trũci portio, inter tibiæ os & calcem pedis inferiora petens, ſingulisq; digitis ſurculos offerens.

LIBRI QVARTI
FINIS.

‹ VESALII

MANI FABRICA LIBER

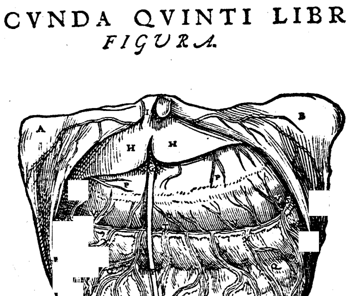
NVTRITIONI QVAE CI-
m connexum ac uiciniam inſtrumentis
catus, & omnes ſibi peculiares figu-
n initio oſtendens, quo minus
riſq; Capitibus paſsim
ndæ ueniant.

VINTI LIBRI
GVRA.

inter diſſecandum etiam ademptis abdominis muſculis, gratia opportunæ umbilici uaſorum
eſeruare ſolemus.
i lateris uaſa, ſuis membranis, quas à peritonæo mutuantur, adhuc obuoluta.
i lateris uaſa.
quæ potiſsimùm inferiori ſedi rectorum abdominis muſculorum exporriguntur, quorum &
let portio, pubis oſsibus adhuc connexa.
quæ ſub oſſe pectoris exporrectæ, in anteriorem abdominis ſedem prolabuntur, præcipuè re-
latæ muſculis, ac ſuperiorem abdominis ſedem uniuerſam quoq; implicātes: quemadmodum
iuimus, per humiliorem, & pubis oſsibus uiciniorem abdominis regionem expaciantur.
in peritonæi latera excurrentium, ac ab illis uenis deductarum, quæ aut à coniuge carente
eniculatim pronaſcuntur, quà ipſius caudex lumborum uertebris colligatur.
inis muſculi portio, à peritonæo diuulſa, retrorſumq́; flexa.
c nuda conſpicitur, cui obliqui tranſuerſiq; abdominis cōmittebantur muſculi. Verùm quum
i etiam ſubſequentibus omnibus, ea duntaxat organa explicare uiſum ſit, quæ hoc pertracta-
eſt quòd illas quoq; indicem partes, quæ figuris ob hoc adduntur, ut deſcribendæ partis ſedes
ptior eſſet: cuiuſmodi in hac figura eſt thoracis inferior ſedes, abdominis muſculis, & ijs qui
as agunt, libera: ut & femorum initia, cute duntaxat denudata.

SECVNDA QVINTI LIBRI
FIGVRA.

VRAE, EIVSDEMQVE

ꝺterum Index.

itur. hic namq; peritonæum recta linea à pectoris oſsis mucro-
t umbilici uaſorum nullum uitiauerim: dein tranſuerſa ſe-
eritonæi anguli ab anteriori corporis ſede in poſteriora reflexi
cum ipſius uaſis, quæ peritonæo prius connectebantur, oculis
m, & uentriculi ſedem, ac omenti inteſtinis obducti ſitum in-
ſum uerſus pubis os inter diſſecandum trahitur, ſi quando ſur
retractum adinuenitur.
poſteriora reflexæ, adeò ut interna anterioris peritonæi ſedis

onnectentium, quod uerſus dextrum latus mucronatæ carti-
us I conſpicuum, mucronata eſt pectoris oſsis cartilago.
ueſicæ fundi latus ad ramum quendam magnæ arteriæ pro-

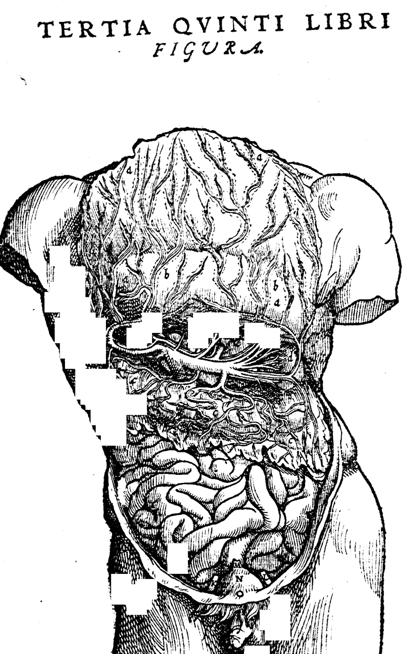
ſicæ ſiniſtram ſedem, ad ſui lateris quendam arteriæ magnæ

s illum inuoluentes tunicas expurgatur.

ento obtegitur. Cæterùm hæc uentriculi ſedes ob hoc amplior
impenſe inflatus fuerat: quemadmodum & huius cadaueris
periori ſua parte efferebatur.

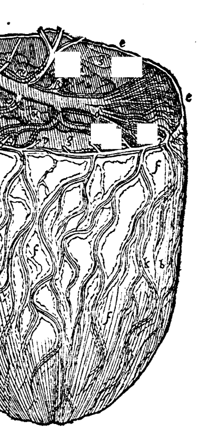
ferioris partis uentriculi exporrectæ.
li ſedem amplexantur.
ac proinde etiam R, T & S ſuturam indicant, cuius Ari-
uarto de Animaliū partibus, meminit, quum à medio uen-

TERTIA QVINTI LIBRI
FIGVRA.

QVINTI LIBRI

GVRA.

RAE, EIVSDEMQVE

terum Index.

r, aut potius à quibus initium ducit, partibus liberũ, & nul-
ua conſtructio, & præcipuè uenarum, arteriarum & ner-
nnata commonſtrantur. Inſuper quàm concinnè omentum
aßimiletur, hac quoq; figura diſcitur.
t.

c non integra, ut ſuperioris membranæ anterior facies, hic
e ſedes obuia ſit, quæ uentriculo ſubſternitur, atq; ad colon

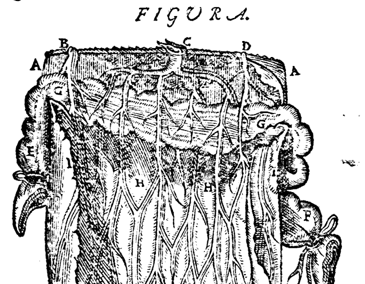
neruo in dextram inferioris membranæ omenti ſedem ſparſa, ac colon quoq; inteſtinum

ria in uentriculi poſteriora excurrens, & tandem coronæ inſtar ſuperius uentriculi orifi-
ùm huius uenæ arteriæq; tanta duntaxat delineatur portio, quanta inferiori membrana

j arteria nõnihil ſe offert, etiãſi minimo interuallo inferiori mẽbrana omẽti ſuffulciatur.
inferiori omenti membranæ intertextus, uentriculo, iecori, bilis ueſiculæ, colo, quà id uen-
ac dein lieni ramos depromit, neruosq; has partes adeuntes concomitatur.
ria & neruo, mediam potiſsimùm ſedem ſubiens inferioris membranæ omẽti, & ramos
eſtino, quà ad uentriculi prorepit fundum.
æ expers, quæ ſiniſtræ ſedi inferioris omenti membranæ pauculas ſoboles (ut & ipſa gra-

m & neruorum in lienem ſeries.
teria neruoq;, uentriculi fundi ſiniſtræ ſedi exporrecta.
inferiori membranæ omenti innatum, uaſorumq; robori præfectum.
uod duodeno inteſtino ſubnaſcitur, portio.

QVINTA QVINTI LIBRI
FIGVRA.

, quum uena nuper C inſignita, hanc omenti & coli inteſtini

oſtmodum præſecta, quæ iecoris cauo ſubſternitur, aut dextræ

ta, quæ lieni incumbit. atq; ita totam coli regionem aſſeruaui-
& G inſignitur.
pars indicatur, quæ ſub dicta nunc coli ſede G & G notata,
a à colo inteſtino quodammodo pronata, ubi ſuperiora H,H con
centia ab illis pendent, quæ colo inteſtino alioquin quà ſecun-

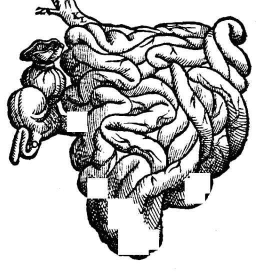
partis, quam ſuperiorem membranam uocamus: quæ quum
dit, qui omentum ſacculo aut peræ conferri queat.

LIBRI FIGVRA, TER-
RIE SVBSEQVENS, IECVR,

ſedibus: omento interim, quà à uentriculo enaſcebatur, co
fortè id relictum, alicuius organi ſedem obliteraret. Præ-
tur, coſtarum aliquot fines (uti inter pingendum factum
q; tranſuerſo illis connato in poſteriora reflectentes. Veſica
rū ueſicæ. Cæterùm quia præſentis figuræ characteres ma-
tibus communes ſunt, non abs re erit, ante illarum
figuras proponere, ac dein communem
m indicem ſubijcere.

TIMA QVINTI LIBRI FIGV-
QUA TENUIUM DUNTAXAT IN-
m ductum delineauimus, aliqua etiam uentriculi & coli inteſtini ſimul cum
ruata portione, ut præſens figura iam ſubſequenti facilius conferatur. Quòd au
inteſtini initium paulo magis quàm par ſit, ab ipſis tenuibus inteſtinis abdu-
ctum uideatur, in hoc factum arbitrator, ut ſola gracilia in conſpectum
accuratè uenirent: potiſſimùm quum coli inteſtini cir-
cum tenuia ſitum ingreſſumq́ ſexta fi-
gura pulchrè proponat.

SEXTAE, SEPTIMAE
Figurarum Index.

dex, ſextæ, ſeptimæ & octauæ figuris communis eſt. Si quis
t, illi pro figuræ numero aut 6 aut 7 aut 8 adyciam: cha-
r notula, tribus figuris communes cenſebis.

o ſepto tranſuerſo retrorſum atq; in latera flexum.
pto tranſuerſo colligatur.

, quòd uiri huius uentriculus cibis admodum erat turgidus.
nteriora uergens.
it orificium, ſeu inteſtinorum principium, quod hic chordula

omine nunc duodenum inteſtinum, nunc inteſtinum duode-

ſedes, qua hæc primùm in anfractus conuolui, antrorſumq;

orum finis. Verùm qua'nam ſede ieiuni inteſtini terminus,
ri nequeo: quum toto ductu, qui ab L in ſeptima figura ad
, quo ieiunum ab ileo liceret interſtinguere.

n modum conuolutus, cæcum inteſtinum nobis appellatur.
cteribus inſignitur: uerùm ſinguli priuatim aliquid notant.
extri renis ſede ad iecoris uſq; cauum pertinentem. A' P ue
uli fundū à iecoris cauo ad lienis uſq; regionem protēſus. A'
e ad pubis os, ſecundùm ſiniſtrum ile procedens. Cæterùm ab
coli indicatur aſcenſus anfractusq;, quem ſurſum ad umbilici
m notat, dicti nunc aſcenſus ad recti uſq; inteſtini initium.
gitudinem ſedes.
em V & V inſignitam extuberantes ſemiglobuli, quos cel

AND. VESALII, DE CORPORIS

ONAE FIGVRAE, EIVSDEMQVE

characterum Index.

ecti inteſtini, & coli quoq;, quà id recto continuatur, partem expreſsimus, inteſtinorum tu

pacto commonſtraturam.

n tunica, quæ & intima eſt, ac ſolis tranſuerſis circularibusúe conformatur fibris.

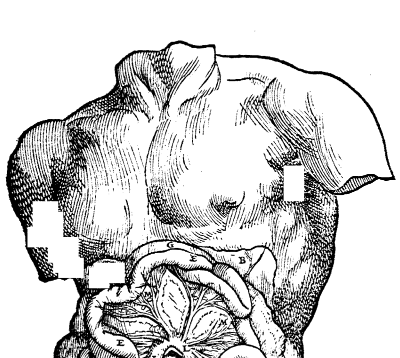
um tunica, quæ tranſuerſis quoq; conſtat fibris. attamen rectis etiam eo donatur pluribus,

icinior eſt.

quæ rectum inteſtinum oſsi ſacro committit, ac tertiam ipſi exporrigit tunicam.

tunica, à meſenterij pronata membranis.

DECIMA QVINTI LIBRI *FIGVRA.*

ua meſenterium inteſtinis uaſa porrigit, inteſtinaq́ dorſo con
, quæ coli finem, & rectum quoq́ inteſtinum dorſo alligat.
ne in latera extrorſum flexæ.

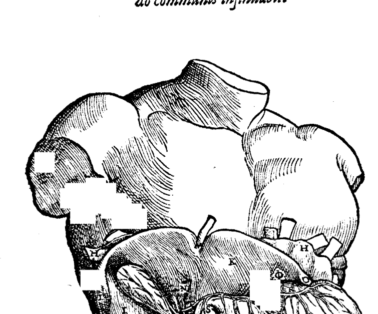
ſcitur, ubi alteram ipſi offert tunicam.
onæi membranis initium ducit, quæ magnam arteriam &
ſunt.
tione poſitum, quæ meſenterij centro inſeruntur.
as uaſa in ipſo per meſenterium moliuntur progreſſu.

QVINTI LI-
FIGVRA.

rcluditur, meſenterij pars eſt, rectum inteſtinum dorſo nectens.
naturam exprimere conati ſumus, quandoquidem unam meſenterij membranam ab al-
ſſam pinximus: uni quidem X, alteri uerò Y adhibentes. In harum membranarum me-
excurrunt, & ipſius adeps, ut & glandulæ, etiam continentur, quemadmodum in uigeſi-
ri figura quoq; eſt cernere, ad characteres F, F & G, G.

ODECIMA QVINTI LIBRI FI-
A, QUAE IAM PRAECEDENTIBUS IN-
ris ſectionis ſerie ſuccedit. Habet enim diſſectum peritonæum, & omentum quo-
c ablatum eſt, & coſtas aliquot etiam hic effregimus, quo uniuerſum iecoris ca-
ortuniùs delineari poſſet. Dein uentriculi quoq; apparent orificia, quem perinde
na in ſiniſtrum latus depreſſimus, ut in conſpectu eſſet meſenterij pars, ac uenæ
portæ in ipſum ſeries, & inſuper bilis meatus in inteſtinum inſertio, uti
characterum index huic figuræ & ſubſequenti mo-
do communis inſinuabit.

IA QVINTI LI-
VDAM BILIS VE-
eatuum delineationem
rimens.

DVODECIMAE ET
figurarum Index.

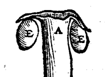
æ & decimætertiæ figuris habetur communis. ac proinde
is. illi 1 ſubiungemus, illis qui decimætertiæ priuatim in-
nul communis erit, illi 1 & 2 addetur.

xta uenæ portæ exortum conſpicua. N uerò ſuperius, ſeu
umbilico procedens uena, iecoris cauo, ubi portæ caudex
foramen pertinet, quod liberè quodammodo per iecoris

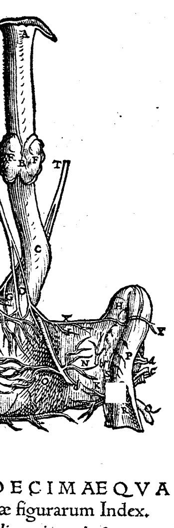
ris cauum & bilis ueſiculam digeſta.
& bilis ueſiculæ communis, & à ſexti paris neruorum cerebri propagine deprómptus, qua
ſtarum exporrigitur radicibus.
næ propagines, in bilis ueſiculam excurrentes.
dex.
orpus, quod duodeno inteſtino adnaſcitur, uaſaq; ipſi exporrecta opportunè ſuſtinet.
Verùm ſinguli characteres priuatim quid indicant. k enim uenæ portæ dextri ſeu grandioris
ionem in meſenterium notat. l uerò, glanduloſum corpus in meſenterio primis uaſorum diſtri-
ectum. m autem, meſenterij inſinuat partem, cui colon inteſtinum tota illa ſede committitur,
nis ſede ad iecoris uſq; cauum pertinet. Hic namq; colum inteſtinum à meſenterio diuulſum eſt,
entrum aptius delinearetur.
oſteriori recti inteſtini ſede deorſum protenditur, ipſiq; recto inteſtino ſoboles porrigit.
perior pars etiam hic eſt conſpicua.
erat, dexter eſt ren, ſua pingui membrana adhuc obtectus.
ius, à dextro rene urinam in ueſicam deducens.
ia ſeminales dextri lateris.
xtro teſte uerſus ceruicis ueſicæ initium perferens.

DECIMAQVARTA QVINTI *LIBRI FIGVRA, ANTERIOREM*

integri uentriculi & ſtomachi faciem exprimens, unà cum uenis, arterijs & neruis uentriculo inſertis.

INTA QVINTI
A, INTEGRI VEN-
chi poſteriorem exhibens
faciem.

DECIMAEQVARTAE ET
æ figurarum Index.

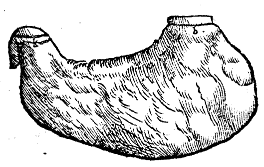
li, partim utriq; figuræ communes ſunt, partim nunc huic,
s 1 & 2 indicabimus: peculiaribus uerò decimæquintæ fi
ſextæ autem figuræ proprijs characteribus hanc 2 notam

ui paris ſexti neruorum cerebri ſtomachum amplectens.
amus, ſecundùm elatiorem uentriculi ſedem ad iecur uſq; excurrens, hicq; quà iecori pro-
us.
e ſtudio nuncupare eam ſolemus) uentriculi uena & arteria.
m accedens uena, quæ coniuge caret arteria.
ena, cum coniuge arteria, & neruo quoq;, ſecundùm dextram uentriculi fundi regionem

uena, coniugem obtinens arteriam, & elatius uentriculi orificium coronæ ritu amplectens.
næ & arteriæ, qui ſecundùm uentriculi elatiorem ſedem ad inferius uſq; ipſius orificium

l cum coniuge arteria & neruo, ſiniſtram ſedem fundi uentriculi perreptans,
riæ, ab illis pronatæ uaſis, quæ lieni inſeruntur,

DECIMASEXTA QVINTI LIBRI FIGVRA.

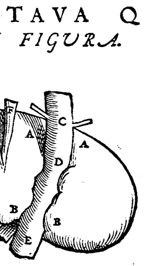
DECIMAESEXTAE FIGVRAE, EIVSdemq; characterum Index.

IAE FIGVRAE, EIVS-
aracterum Index.

n ſeriem, numerumq́ & naturam, quantum pictura aſſe-

hic à uentriculo magna ex parte diuulſa.
entriculo diuulſa.
duabus exterioribus tunicis libera.

TAVA QVINTI
FIGVRA.

VAE FIGVRAE, EIVS-
aracterum Index.

ibbam poſterioremq́ ſedem unà cum cauæ uenæ caudicis por

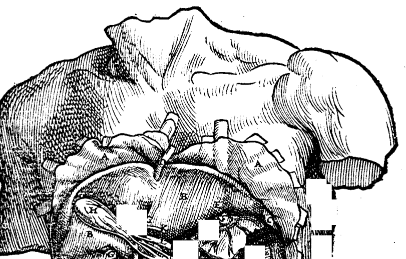
s exporrigit.
ſteriori iecoris ſedi innaſcitur.

exporrectam ſepto tranſuerſo alligans.

ATVOR DECIMAE NONAE FIGVRAE
tabellarum, earundemq́; characterum Index.

gies, ſeu tabella, lienem anteriori facie exprimit, unà cum omenti portione, ſeu inferioris ſu-
embranarum partibus. A namq; lienis ſiniſtrum indicat latus, dextra interim ac media
nto intectis. B, B enim & B inferioris omenti membranæ portionem indicant, lienis ua-
uerò & C ſuperioris omenti membranæ portionem ſignificant, qua ad uentriculum uaſa
uaſis pronata, quæ in lienem iamiam inſerenda ueniunt.
a tabella, lienis caua regio exprimitur, ab omnibus quæ illi committuntur partibus libera.
periorem lienis ſedem, E inferiorem, F ſiniſtram, G dextram. H uerò & H lineam in-
s regione conſpicuam, cui lienis uaſa inſeruntur, & omenti membranæ innaſcuntur.
abella, lienis gibbum commonſtrat.
, lienis quoq; cauam ſedem delineatam continet. At huic priuatim duas indidi ſectiones, ut
formatioq́; oculis ſubijceretur. Atq; hic I & K dictas modò ſectiones indicant.

VIGESIMA QVINTI LIBRI
FIGVRA.

VRAE, EIVSDEMQVE
cterum Index.

cimæ ſuccedit: ab hac enim omnia inteſtina execuimus, rel-
ij uentriculi ſedem commonſtrante. atq; ita hæc figura plera-
um indicibus ſeriatim inſinuabuntur.
nà cum coſtis aliquot ſurſum reflexa.

lligatur.
i & ſinus ille indicatur primùm hanc admittens uenam, quæ
nen ad iecoris uſq; ſedem perreptat, ubi hic G non procul à K

per ſeptum tranſuerſum ad elatius uentriculi orificium con-

bi portæ uenam educit, conſpicua.

q; radices exortus'ue indicat duarum uenularum bilis ueſi-

riculi implicantur orificio.

e initium ducens, quæ dextri lateris coſtarum exporrigitur
ſiculæ communis cenſetur.
ad inteſtina pertinet.

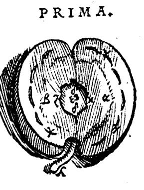
n, omentum, meſenterium, ipſaq; demum inteſtina excur-

ſtes inuoluentibus reſectum, hucq́ reflexum.
pars, quæ haud ſecus atq́ ſcortum, utrunq́ ambiebat teſtem.
nibi pronata, ubi id ſeminarijs uaſis iter præbet. eſtq́ hæc teſtis tunica, earum quas teſtibus
uliaresq́ aſcribimus exterior.
rtio.

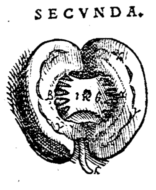
ESIMAPRIMA QVINTI LIBRI RA, QVAE TRES PROPRIAS CONTI-

et tabellas, ſectionis ſerie inuicem ſubſequentes, ac appoſitiſſimè renum ſi-
nus, meatuumq́ urinariorum principia oſtendentes.

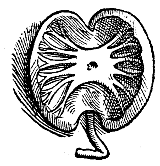
PRIMA.

SECVNDA.

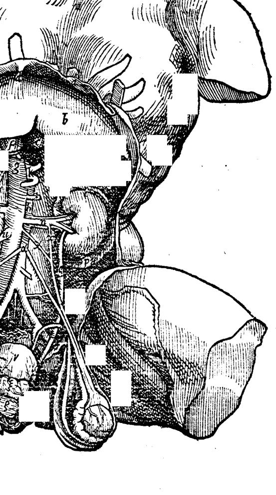
TERTIA.

IVM VIGESIMAEPRIMAE FIGVRAE tabellarum, earundemq́ characterum Index.

bella ſectionem ſecundùm renis longitudinem per gibbum ipſius inductam habet adeò pro-

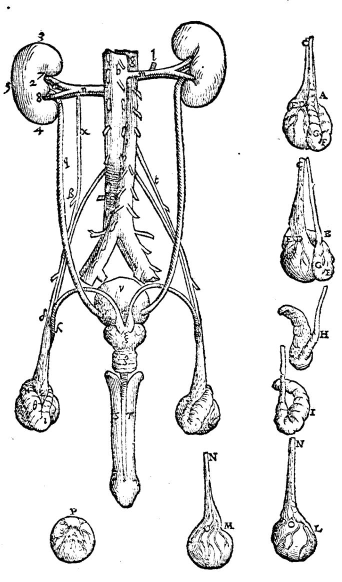
CVNDA QVINTI
FIGVRA.

c,unà cum arteria & neruis iecur petentibus, & bilis ueſiculæ meatu inteſtina petente,hic
tus, & dein præſectus.
x.
runcus,deorſum ad uertebrarumcorpora exporrectus.
pinguem ſiniſtri renis tunicam adeuntis.
n in inteſtina excurrentium, & uentriculo,iecori,bilis ueſiculæ,lieni, & ipſi demum omen-
um.
ri renis pingue inuolucrum petentis.
extrum accedentes renem.
ria ſiniſtro reni ſeroſum ſanguinem deducentes.
e inuolucrum,ab anteriori ſede renis liberatum.
e inuolucrum,ab anteriori etiam ſede ſui renis diuulſum, & peritonæo,unde principium du
m.
ler meatus,quo urina è renibus in ueſicam fertur,q inſignitus eſt.
xtrum accedens teſtem.
alis uenæ dextrum teſtem adeuntis,quod inſtar rotundi tuberis prominet.
iſtro teſti exporrecta.
uæ caudice pronata, ac uenæ ſeminali ſiniſtræ commixta,unitá ue. Quamuis enim hæc ue-
at,tamen quũ in alijs figuris ſiniſtra uena abſq; hac delineatur,illaq; hic nihil obſcuret,ipſam
eſt.
iarum origo.
e ſeminariæ peritonæo inibi depromunt, quà ipſi connexæ, deorſum ad pubis oſſa conten-

uenæ, & item arteriæ,per peritonæum ſupra pubis oßis,coxendicisq; regionem deſcenſus, &
ſis ſemen à teſte deferentis,quod H,I & X mox notabitur.
arteriæ commixtio, & corpus quod uaricum imagini conferam,initium.
n teſtem inſertio.
inuolucro adhuc obtectus.
emen à teſte deferentis.
s ſemen uas ſurſum ſecundùm teſtis humillimam ſedem reflectitur, & à teſte ipſi non am-
ſcedere incipit.
s uas nullam amplius conuolutionum oſtendit ſpeciem, at ſurſum inſtar nerui teres porri-

ERTIA QVINTI
I FIGVRA.

minales, illic abtruncatæ, ubi iam ex magna peritonæi cauitate excidentes, inuicem impli-
urq́ꝫ, ac corpus quod uaricoſum mihi appellabitur, efformare incipiunt. Atqꝫ ita huius ua-
pyramidi aſsimilabitur, conus, C inſignitur.
ris, ſeu ſedes qua uena & arteria ſeminales teſti inſeruntur, & ramulos in teſtis intimum
is ſubſtantiam ſpargunt.
deferentis initium.
n deferentis ſecundùm humiliorem teſtis ſedem.
s deferentis ſemen uaſis portio, & ipſius regio, in qua teſti connaſci deſinit.
ferentis ſemen uaſis portionem oſtendit, quæ teſtis intimo connata erat inuolucro: & fora-
teſq́ꝫ cernuntur, quæ poſt ſectionem in eius uaſis ſede conſpiciuntur, quæ inuolucro illi con-

uaſis ſemen deferentis portio, quæ & mox præcedente, delineatur. uerùm hæc ſedem eius
uæ gibba eſt, teſtiſq́ꝫ inuolucro non connaſcitur.
leferens uas abſectum eſt, ipſeq́ꝫ adhuc teſtis cum intimo ipſius inuolucro & uaricoſo corpo-

cum tabella L notata indicat. uerùm ut illa anteriorem teſtis faciem exprimebat, ita hæc
e ſubſequentes notæ utriqꝫ ſunt communes.
teriæ ſeminalium commixtio, ſeu uaricoſi corporis conus.
aſis, & in teſtis ſubſtantiam, ipſiuſq́ꝫ intimum inuolucrum inſertio.
huc obductus inuolucro, ſed à uaricoſo liberatus corpore, & ſuperiorē ipſius regionem oſten-
ſum illud corpus inſeritur. Apparent namqꝫ hic foramina ramulorum uaricoſi corporis,
teſti implantantur.
am teſtis tunicam inuolucrum'ue nouacula diſſecui, & ex altero latere à teſtis ſubſtantia
n R notatam diremi, in poſterioraq́ꝫ reflexi, ut ductus in conſpectum uenirent, qui à ramis
xentibus in teſtis ſubſtantiam pertinent. Alteram uerò huius inuolucri partem S inſigni-
natam reliqui.
um diſſectus iacet, uaſorum per ipſius ſubſtantiam diffuſorum, ac V & V inſignitorum
oniſq́ꝫ ſeriem commonſtrans. Qui uerò modò ſubſequuntur characteres, duabus grandiori-
uis uigeſimætertiæ figuræ tabulis proprij habentur.
dicatur anterior renis regio.
io.
io.

iorem teſtis regionem.
eſtis humiliora ſurſum fertur, neq; amplius teſti connaſcitur,

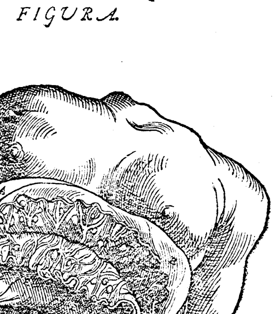
odo citra omnem reuolutionem ſpiram'ue ſurſum properat.
em uenæ ac arteriæ ſeminalium reflexum, in peritonæi caui-

propter ueſicæ ceruicis initium.
eſt, ſuam commonſtrans cauitatem.
insertionem excipiens, ac in dextra tabula longa ſectione ad

a ſemen à teſtibus deferentia inſertionem moliuntur.
retioni præfectus.

cedentes.
uæ reliquo ipſius ductu amplior in penis glande uiſitur.

VARTA QVINTI
FIGVRA.

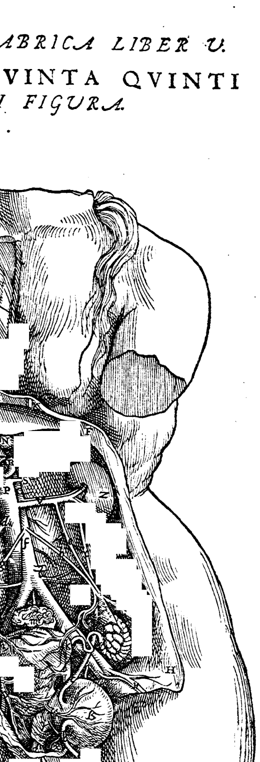
inteſtino adhuc in corpore relicto, ſimul cum integro meſenterio, cuius membranas hic ali-
rm diremimus, ut meſenterij natura oculis ſubijceretur. Uerùm præſens figura in hoc potiſſi
, ut uteri & ueſicæ poſitum ita oſtenderet, quemadmodum in hac muliere, utero nobis nul-
s occurrit. Nulla enim hic ab utero diuulſa eſt membrana: ſed omnia integra ita hic uiſun-
m in mediocriter obeſis mulieribus, iam amotis inteſtinis, ſecanti obuiam ueniunt. Mulie-
gues ſunt, ut longo etiam morbo enecatæ, & macilentiſſimæ, nullam uaſorum ſeriem (niſi
diremptis) oſtendant.
næi ſedis interior ſuperficies.
enuia inteſtina dorſo connectens.
membrana notatur, ab altera quam G & G inſigniui diuulſa. Utraq; autem membrana
terium ſeriem, & glandularum uaſorum diſtributionis interpoſitarum naturam indicat.
te colon inteſtinum, quà recto erat proximum, committebatur.
te, coli inteſtini initium, dein cæcum quoq; inteſtinum conſiſtebant.
nibi præſectum, ubi colon deſinit, quæ ſedes eſt e regionè connexus ſacri oſſis cum infima lum

ndi ſedes, à qua nihil prorſus auulſum cernitur.
eſtis.
eſtis, cuius anterior pars hic tota oculis ſubijcitur, quum interim dextri teſtis modica uidea-
accidit, quòd dextrum teſtem ita delineauerimus, quemadmodum uterq; teſtis membrana
mulieris uaſa deducente, atq; à peritonæo nata: ſiniſtrum uerò teſtem illa membrana ſolius
teximus. Hæc namq; membrana anteriori teſtis ſedi nulla ex parte adnaſcitur, ſed incum-

itonæi dextra ſede pronata, & teſtem dextrum unà cum huius lateris ſeminalibus uaſis, ac
uteri ſedem implicant, uenis & arterijs dorſo committens, uterumq; pariter continens, &
lateris membrana ſecundam uteri tunicam conſtituens.
membrana carneæ excurrunt fibræ, dextrum uteri conſtituentes muſculum.
ſiniſtræ lateris membrana notatur, quæ illi correſpondet, quam nuper O, O indicarunt:
rior pars, inter R & S ea adhuc obducta tunica, quam peritonæi partes illi offerunt, quæ
nt, deducuntq;, ac illum peritonæo adnectunt. Cæterùm interuallum inter R & S conſi-
amplitudinem quodammodo ſignificat. Rugæ uerò hic conſpicuæ, illæ ſunt, quas uteri cer-
eq; aliàs diſtenta, inter ſecandum commonſtrat.

VINTA QVINTI

I FIGVRA.

Veſicam uerò deorſum in ſiniſtrum latus reflaximus, unà meatum qui ueſicæ à dextro re-
abrumpentes, ut urinariorum meatuum inſertio appareret, ipſaq; ueſica, uteri inſpectionem
Poſtremò, pubis oſsium portionem ab hac figura exſecuimus, quo uteri ceruix ac ueſicæ etiam
uiderentur.

las ſubinde excurrentes, ab illis quæ cuti ſummo humero obductæ offeruntur.
natæ, quæ per axillam in manum porriguntur.
nillæ corpus.
ps undecunq; corpori illi glandoſo ac C inſignito adſtratæ.
oris ſedis interior ſuperficies. eſt enim hic anterior peritonæi regio, ad latus, & ſurſum deor-

n arteriarum ſub pectoris oſſe deorſum ad abdominis ſuperiora, à iugulo repentium portio-

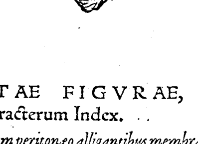
les.
c quoq; aliqua ex parte conſpicuum.
to iecur petentis portiuncula, & cauæ ſedis iecoris pars.
dex, hic ſimul cum uaſis ipſi attenſis præſectus.

a.
ntriculum, iecur, lienem, omentum, ac inteſtina petentium radices.
æ pinguem ſiniſtri renis tunicam implicantis.
, dextro reni ſeroſum humorem deducentes.
, ſiniſtro reni ſeroſum humorem deferentes.
æ pinguem dextri renis tunicam adeuntis.
terior ſedes.
ri renis facies.
o rene urinam in ueſicam deducens, & ad humilius a effractus. portio autem huius meatus
e adhuc continua, b inſignitur.
n à ſiniſtro rene in ueſicam deferens.
is uena, cuius initium elatius d indicat.
ſiniſtrum petens teſtem.
eriarum ortus.
is dextra.

q; hîc uteri colles, & ceruicis ipſius orificium, citra characte-

ntis radix.
ſum ad abdominis muſculos, ad umbilici uſq; regionem aſcen

EXTA QVINTI
FIGVRA.

TAE FIGVRAE, EIVS-
racterum Index.

m peritonæo alligantibus membranis à corpore exſectũ com-
oluta & euerſa, ut fundi uteri orificium in conſpectu ſit. Ve-
eruimus, ut ueſicæ cauitas, meatuumq; urinariorum inſertio

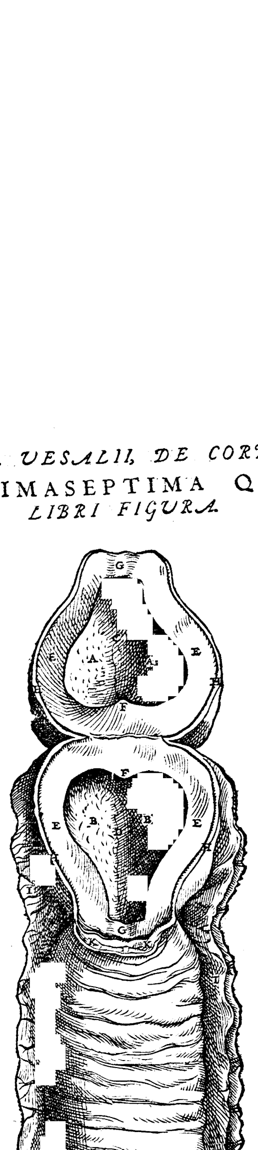
ſus detecta.
ta.
rem uteri ceruicis ſedem protuberans.

q; uaſa continens.

AND. VESALII, DE CORPORIS

GESIMASEPTIMA QVINTI

LIBRI FIGVRA.

m ſtaturæ fuit, mulieris uterus nobis occurrit, uulgarem utero-
ircunſcriptionem hic expreſſimus, ita etiam ipſius fundum per
m ueniret, unà cum ambarum uteri tunicarum ſubſtantiæ in
.

rtum donatur, in uteri fundi ſinum leuiter protuberans.
.
teri ſede deorſum in fundi ſinum protuberans.

æo pronata.
terum continentium portionem, utrinq; hic aſſeruauimus.
uòd ſectionem, qua uteri fundus diuiſus eſt, inibi incœpimus.
nam in illam proijciens.
iqui, etiam non appoſitis characteribus, neminem Naturæ o-

CTAVA QVINTI
I FIGVRA.

AND. VESALII, DE CORPORIS

VIGESIMANONA QVINTI

LIBRI FIGVRA.

GESIMAENONAE FIGVRAE, EIVS-

demq́ characterum Index.

T I figura uaccini uteri fundum, & ipſius ceruicis portionem ita delineaui, ut magna fun- xteriore uteri tunica ſit detecta, interiorq́ tunica ob id oculis ſubijciatur.

s à teſte in uterum.

uteri.

rimum ſua interiore tunica geminus fit, ac ueluti duæ uteri partes conſtituuntur, quæ ſimul interuallo, exteriore uteri tunica obteguntur.

uæ uteri partes, etiam cum exteriore uteri tunica inuicē, arietum cornuū modo dirimūtur.

[illegible]

VINTI LIBRI FIGVRAE
ndemq́; characterum Index.

, ſeu peculiaribus effigiebus conſtante, fœtus humani tunicas ſeu
cum fœtu in uteri fundi cauitate ac ſinu generantur.
pice magis extuberantē, ac ueluti maſculino fœtu turgidū effin
ga, & altera trāſuerſa diſſecuimus: ut dein uteri tunica in la-
uolucro diuulſa, id in conſpectum ueniat, ſimul cum carnea il-
uens characterum Index proponet.
onem, ac ipſius in exteriora euerſionem ac inflexum, fœtus in-

noua ueluti uaſa illis adgenerantur, quæ in uaria multipliciq́;
n ſubſtantiam, quam præcipuæ lienis ſubſtantiæ conferimus,
æficitur.
x parte uiſitur, ubi membraneum prorſus eſt, neq; dicta iam
E ſimul cum F, F exterius inuolucrum fœtus deſignent.

ipſius ceruicem continentibus nectentibusq́; ſuffultæ, & à ma
diuiſionem enatæ, uterumq́; uariè implicantes.
refert, atq; ſe habent, quum carnea quæ exteriori inuolucro
ſt diuulſa, ac fœtus cum ſuis inuolucris aliàs non laceratis, inter
nſæ alicui aut pelui imponitur.
fœtus inuolucro obnata: & in prima tabella E, E & E in-

ur, quibus carnea ea quam I, I & I indicauimus, ſubſtantia
gionibus membraneum prorſus eſt, & exiguis tantum uenulis
: haud mirum quoq; eſt, id pellucidum eſſe, interiorisq́; ueluti

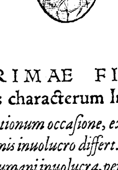
o ſerie exterius inuolucrum aperuimus, & ab interiori inuolu
erius inuolucrum adhuc integrum, cum fœtu illi incluſo facilè

L exteriorem ipſius notant ſuperficiem: M uerò interiorem,

quam uenæ & arteriæ ab utero in exterius fœtus inuolucrum

interioris inuolucri.
terioris inuolucri.
rogreſſus, qui ab interna ſuperficie interioris inuolucri hic in fœtum pertinet, quem aliàs
racteribus non inſigniuimus.
is trigeſimæ figuræ tabellis illam adijcere, ac ueluti cum tertia tabella enumerare, quæ de-
ontextui inſeretur, membraneam, impenſeq́ꝫ mollem & amplam oſtenſura ueſicam, quæ
etum uniuerſum amplectentia inuolucra conſiſtens, quodammodo à meatu fœtus urinam
e producitur, tertiæq́ꝫ fœtus membranæ loco non paucis diſſectionum profeſſoribus recen-
is ſpeciei aliquo tandem pacto conferentibus.

RIGESIMAPRIMA QVINTI
LIBRI FIGURA.

IGESIMAEPRIMAE FIGVRAE, EIVS-
demq́ꝫ characterum Index.

T I figura, Galeni deſcriptionum occaſione, exterius canini fœtus inuolucrum delineatur:
pectu eſſet, quo id ab hominis inuolucro differt. Hæc namq́ꝫ figura ſectionis ſerie ſecundæ re-
eſimæ figuræ, qua fœtus humani inuolucra, perinde ac ſi integra, neq́ꝫ ullibi diſſecta, ab ute-
rimuntur. Præterquàm igitur quòd hæc figura ſecundùm proportionem ea tabella oblon-
ſus aliam oſtendit imaginem eius carnoſæ ſubſtantiæ, quæ exteriori inuolucro obnata, lienis
imilatur, hic A & A inſignienda.

a nullibi læſa, ab ipſo eſſent diſtracta, ac huc ab utero ſepoſita.
ominis partibus oſtendendis faciunt, ut diſcrimen appareret,
adeò & acetabula in uteris poſt conceptum uerè demonſtran-
tus, ac rurſus à canis, aut ſuis, aut alicuius plures fœtus ſimul
s inuolucris differunt. Mirum namq; eſt, quàm eiuſmodi di-
ardua reddat, quum in uteris & inuolucris animalium nul-
em reſpondere autumantes, quod animal ipſi potiſsimum diſſe
doquidem uerò noſtræ orationis in partium hiſtoria contextus,
undè teſtabitur, præſentis effigiei characterum indicem nunc

quibuſdam ſedibus inſignitur, quibus membraneum conſpici-
uæ nunc B, B & B uenit indicanda.
utero cōnectitur, uaſaq; admittit, & carnea ea ſubſtantia con
ſparſim occurrit, ut nigræ leopardorum pellis maculæ.
r exterius fœtus inuolucrum ad umbilici uaſorum productio-

olucrum ſparſæ magis colliguntur, ipſiſq; umbilici uaſis conſti-

GVRARVM, ET IPSARVM
rum Indicum finis.

GERETVR, DIVTIVSQVE
ariæ nutritioni famulantibus, ac demum
tioni circa cibos potusq; uerſanti,
extructa. Caput I.

T C V N Q V E uarias inſtituendæ nutri- *Præcipuæ inſtituendæ nutritionis cauſa.*
tionis cauſas commemorare liceat, tamen
ea haudquaquam infima eſt, quæ augendi
corporis gratia hanc utilē neceſſariamq;
eſſe commonſtrat: quemadmodum & il-

pellere. Atq; hac potiſsimùm occaſione Natura nutritionis in-
orpore triplicia inſtituit: quædam prima ratione ad id quod aſ-
iendum elaborandumq́;, & in totum corpus deferendum: alia
excrementorum ſunt receptacula. Reliquas partes ratione ter-
n excretionibus mittendis, & ne intempeſtiuè profluant cohi-
empore expellendis ſubſeruiunt. Porrò partes aeri aſſumendo,
deferendo, ipſiusq́; recrementis ex concoctione alteratione'ue
s expellendis, à Natura conditas, ſequens liber perſequetur, cor-
reſpirationis organis dedicandus. Præſens uerò cibi ac potus in-
t demum propter ſedis uiciniam nexumq́; generationi ſubmi-
rganis conſecrabitur. Ex ore itaque per ſtomachum cibus &
riculum, uelut in communem quandam officinam ſeu prom- a 14 fi. per
mitur, quod omnia quæ amplectitur cogit, confundit, & con- A, B, C in
ctum in [b] inteſtina protrudit: ex quibus quod cocti illius ſucci L, L ac 12
guiniq́; efficiendo conueniens, unà cum humidiore huius con- fi. in P, Q.
remento, [c] uenæ portæ rami exugunt, id iecoris cauo deferen- b 12 figu. i
ntum uerò ſiccius, ac ſuctioni ineptum, inteſtina depellunt: & P, Q in 3,
ratu, laxante ſe [d] orbiculari podicis muſculo, & [e] abdominis mu- ac 1 ad deinceps, ac in
ccedente etiam [f] ſepti tranſuerſi opera, compreſsis, excernunt. 7 & 8 fig.
oſtquam eum ſuccum cremorem'ue admiſit, illi ornamentum c fig. cap. 5
guinis perfecti generationem neceſſarium, duplici recremento li. 3 ac 12
ans: flaua ſcilicet bile, ceu recremento tenuiore & leuiore: de- figur. l, k,
ſo ſucco, ceu lutoſo, terreſtri & craſsiori. Ac illud quidem in bi- b in I, K.
neatus tranſmiſſum, in ipſam ueſiculam defluit: à qua rurſus in d 1, 2 figu.
etum, cum durioribus fæcibus egeritur. Hoc autem, uti uulgò cap. 49 li.
er portæ uenæ [h] ramos ad [i] lienis nutritionem tranſmittitur: & 2 M.
nficere, ac in familiare nutrimentum ſibi adaptare nequit, id in e 3 muſcul.
eructat, poſtmodum cum inteſtinorum excrementis ſubducen tabul. 3, 4
F, 5 Δ, 6 Δ, f 7 tab. Δ. g in X X & inde in V, & rurſus per ea in S ad d 15 figur.

NAEO. CAPVT II.

inti huius libri conducunt figuræ, & potiſsimùm prima, id in-
unda autem anteriorem ipſius partem interiori ſede oſtendit.
primis intus referunt, quæ ex ipſo plura organa habent diſſe-

nen peritonæi (quod abdominis membra- *Peritonæi nomina.*
ncupant) à Græcis mutuantur. illis namq;
s organis circuntendatur, περιτόναιον, περιτό-
νιον appellatur. Neque ita abſolutè tantùm,
ullis hæc tota appellatio ipſi inditur, περιτό-
mine uidelicet à ſubſtantia ipſius, quæ mem
nùm eſt, deducto. à nonnullis hæc περιτό-
κέπασμα, ab uſu ſcilicet, quo inuolucri ac tu-
ropemodum quæ quinto hoc libro proſe-
oes communi membranarum nomine zi-
ariter id nominant. Peritonæum itaque ex *Peritonæum in ſimilariũ partium eſſe numero.*
um, quæ ſimilaria nuncupare ſolemus, nu-
eſt, nullis omnino fibris: ſecus ac uenarum
membraneæq; [b] muſculorum eneruatio-
corporis ſimplices membranas ampliſsima
is uocata membrana, etſi amplior ipſo peri- *Peritonæi magnitudo & ſitus.*
s modo obducatur, tamen ſimplex non eſt,
fibris, & muſculoſa in ipſo [c] collo & [d] fron-
niuerſam [e] cauitatem, quæ ſub ſepto tranſ-
orporis cauitatum facilè capaciſsima habe-
continentur organis obtenditur, ea conce-
ſcilicet, inteſtina, omentum, meſenteriũ, ie-
um, & uaſa demum quæcũq; inter ſeptum
Atq; hæc quidem peritonæũ interna ipſius *Connexus.*
; muſculis cõnaſcitur. Ex ligamẽtis enim, *Ortus.*

q; ſuperior´ue internæ huius peritonæi ſedis[k] regio, qua uentri-
git, ac dein poſterior quoq;[l] regio ad lumbos & ſacrum os per-
ori abundant adipe, quàm ſedis eius internæ[m] latera,[n] parsq; um
nina. Præterea hæc interna peritonæi ſedes quaſdam portiones
js quę continet organis porrigit, illisq; proceſsibus ea organa in-
t, & ſibi quoq; adnectit, ac ſingulis præter peculiares ipſorum tu
ò quas habeant) aliud etiam inuolucrũ tunicam´ue obducit. At-
n fit, ut ijs organis quę duas peculiares ſortiuntur tunicas, quem-
ntriculus & inteſtina,[o] ternæ attribuantur: quæ autem unicam
uliarem tunicam obtinent, è quorum numero ſunt uterus, &
a,[p] binas nanciſcantur. Verùm organa, nulla peculiari donata tu-
& lien,[q] eam quæ ipſis obducitur, à peritonæo adipiſcũtur. Quó-
tem, quibusq; ex locis hoſce proceſſus in eiuſmodi tunicas dila-
antes´ue, peritonæum educat, & quo modo illi inuicem craſsi-
n cuiuſq; organi enarratione opportuniùs quàm hîc recenſebi-
modum uerò interna peritonæi ſedes ab externa uariat, ſic neq;
e peritonæum ſibi craſsitie & robore correſpondet. Quà enim
m ligamentis pronaſcitur, craſsiſsimum eſt: deinde quà lumbo-
t muſculis, craſſum quoq; cernitur. Anteriore uerò parte, quæ à
ectoris oſsis cartilagine ad pubem uſque pertinet, tenuius graci-
idius occurrit. Ad hæc, uiris peritonæum craſsius ualidiusq; eſt
natam cartilaginẽ, quàm iuxta pubis ſedem. in mulieribus uerò
ſsius ualidiusq; conſpicitur: neq; his, uti uiris, peritonęum hîc ad
iq; ſeminarijs uaſis[r] uiam præbet. Eſt enim peritonæum pecu-
s inibi foraminibus, ut ita dicam, peruium: & tunicam utriq; te-
ffert, quo is & ipſius ſeminaria uaſa tutò obuoluuntur. Dein in
tq; in mulieribus, peritonæũ quà ſepto ſubducitur,[s] tria cum ſe-
nmunia oſtendit foramina: primum quo uenam cauam, ſecun-

k 2 fig. A, B, quib. ... te ſectionic commu... batur F, G, ſupra P.
l ad latera g, b. 22. fig. & P, Q. figuræ 25.
m 24 fig. C, D.
n 2 figuræ C, D.
o Vide 9 fig. & 17.
p Spectà E, E, H, H 27 fig.
q Educitur ab F, G 18 figu. dein B, B, C, C. 1 ... fig. 19.
r 1 fig. G, H. & 22 figu. ... tranſmitti... & educit χ. & 20 fig. ...
s 7 ...

ndi remittiq; debeãt,peritonæum
embraneum meritò factum cerni-
eret: ſed tenue,quo minùs ponde-
uæ amplectitur ab extrinſecus am-
inteſtinorum aliqua in media mu-
emunt,aut ab illis premuntur,inte-
trementa inteſtinis complexa diffi-
eritonæi uſum Galenus cum cæte-
d ſicci alimẽti ſuperflua ſepti tranſ-
ò idem officium, quod abdominis
tonibus obire commemorauimus,
uo ſe contrahat diſtendatq́;,prædi-
muſculorum, & ſepti, quibus con-
, ut peritonæum non magis quàm
tũ,illi uſui ſubſeruiat. Miror mem-
æo ſubſtantia,uſu & conformatio-
ntium organorum numero ab illis
horaci cõprimendo,quàm hoc fæ-
s peritonæi uſus ſuccedit,omnibus
 abdominis muſculis communis,
n, omnia ſtringit,ne leui occaſione
ous infeſtentur. Præcipuus autem
ndatum eſt, ab eo continentur, &
a, tutò colligantur, ſuiſq́ue ſedibus

Lib. 4. de uſu partium

Male Vesalius reprehendit
Gal.^m qm Gal.^s ... dixit
ut Vesalius sic refert,
... hæc sunt Gal.^i ver-
ba in 4.° de usu partium
cap. 9.°, non nihil loqu
de peritonæo, auxiliante
circumpressorio motu
ventriculi et intestinor.
quo motu subire alim.
et excrementa etc. ...
adnotavi ex Paterno

VENTRICVLO.

I.

unt decimaquarta & decimaquinta figuræ: qui-

nitati,potius utemur,quàm gula alijs(uti & meri & ueſcet)non
ctione.Hæc itaq; uia linguam ad radicem eius hęrens excipit,&
onſillas attingens, à palati extremo principium ſortitur: ac agi- d 6 fi. [illegible]
busq; linguæ depulſum,& quaſi detruſum cibũ ſuſcipiens, illum tabul. F. 4
t,partibus ipſius quę ſunt infra id quod deuoratur dilatatis:quæ fig. E, E.
tractis.Neruoſa enim,membranea´ue,ut facilè dilatetur,prom-
oncidat,effecta eſt: & fibris ſuo muneri famulantibus concinnè
ac reliquorum deniq; ductuum ritu teres,& intus accuratè lęuis
nitur.* Duabus etenim proprijs conſtat tunicis, ſubſtantia, duri- * Harũ de
& fibrarum ſpecie uariantibus. Harum namq; interior, & totius lineatione
unicæ continua, neruoſior quidem & durior, & paulo tenuior pete ex ſi-
bris manuum inſtar ciborum attractioni ſubſeruientibus dona- militudine
uerò craſsior,mollior, propemodumq; muſculorum natura par 9 aut 17 fi-
oſior uiſitur: & tranſuerſis tantũ circularibus´ue abundat fibris, gurarum.
interioris tunicæ fibrarum beneficio attractorum fœliciorem,
am in uentriculum propulſioné efficiunt: & ſi quando uomen-
ulus quippiam protrudit, ad eius quoq; eductionem ſummope-
. Duabus his ſolùm fibrarum differentijs ſtomachus indiguit,ut
attraherent, tranſuerſæ autem pellerent. Nam ſi obliquæ ac-
us in ſtomacho longiori mora hæreret: quod non ſolùm homi-
& importunum moleſtumque eſſet: quando nimirum ſtoma-
hus,ita diutius diſtenderetur, aſperæque arteriæ, ac pulmoni, &
arteriæ, dum ea dilatantur,longiori mora obſtaculo eſſet.Natu-
achum tutò, & ea quæ modò innuebam organa minùs mole-
ceruicem thoracemq; ad uentriculum porrigens, illum [e] exactè e 7 [illegible]
n ceruicis uertebrarum, & quatuor primarum thoracis ſedem, tabu. [illegible]
artem inclinantem, aſperæque arteriæ ſubtenſum [f] deducit. Ad per B [illegible] ſub F.
nerò quintæ thoracis uertebræ [g] ſtomachus, ut ampliori magnæ f 13, 14 fi. ab A ad B.

e,uti diximus,ſuperuectus,[x] obtuſo-
e is uentriculum adeundo,iecur u-
onis ſepti occupans , perforare co-
niat,qua minor iecoris pars ipſi fa-
ſanè eſt tenuior totius iecoris por-
ſteriori regione, quà ſtomachus ſe-
inſculpitur, ſtomacho (cuius ante-
rtione congruens. Neque eſt quòd
oribus, qui ſeptum, & ipſius in pri-
en, ne cibus è uentriculo ſuperio-
n idem quoque tunc pari opera in
hiberet. Quemadmodum & mera
machum hîc, quà uentriculo conti
: atra bile in uentriculi ſuperius os
falſo exiſtimantes. Cæterùm obli-
n conſcendens in ſiniſtrum fertur,
tendantur) commodus eſt, quos
e profectò ſufficit Naturæ, ſtoma- *Glandulæ ſtomacho crebrò adnatæ.*
cem ciborum tranſitum comme-
concauitas ſemper humecta ac ue-
in faucibus quidem [y] quaſdam ſto-
n humoremq; illis organis,ne exic-
ellantur.[z] In medio autem propemo
æ in * duos truncos ad pulmonem
o non apponit modo, ſed & in po-
illis planè reſpondentes, quas ueſi-
ndedit. & quemadmodum has uri-
n irrigare ſuo loco commemorabi-

iecoris duntaxat concauo ſubtenſus, tota ipſius parte ſuperiore,& dextro item latere à iecore occultatur: tantumque à dextra ſepti ſede paſsim abſcedit, quanta iecoris eſt craſsities, quum interim magnam ſepti ſedem (uti modò dicebam) ſiniſtro ſuo latere contingat. Neque id ſanè admodum lien impedit, qui non ita uentriculi ſiniſtro lateri attenditur, adeoque in corporis anteriora, ut medicorum uulgus arbitratur, pertingit, ſed potius in poſteriora humilioraque (tamen & ad latus nonnihil) ſubſternitur. Dein, non ſolùm in ſiniſtrum (ad ſeptum uſque ſcilicet) magis quàm in dextrum (utpote ad iecoris tantum cauum) uentriculus protenditur: uerùm ipſius forma in homine (nulla enim nunc mihi cum Galeno, neque canum, neque ſimiarum eſt conſideratio) talis cernitur, ut maxima ipſius quoque portio in ſiniſtro collocetur, haud ſecus quàm ſi inibi maiorem quà aptè contineri poſsit ſedem adinueniſſet, idque illius functionibus uideretur accommodum.

Ventriculi forma.

Ventriculus enim forma perquàm uarius eſt: at ſi quis illum obiter examinet, rotundus, & à dextro in ſiniſtrum oblongus, aut ſecundum latitudinem quodammodo teres, primùm occurrit: rotundus quidem, quòd rotunda omnia ſint capaciſsima, & interim minimum noxijs expoſita: oblongus uerò, quòd id ſedes qua continetur, & deinde bina ipſius[e] orificia, alterum quo cibos ad- e 14, 15 fig.
mittit, alterum quo iam confectos in inteſtina protrudit, exigere uideantur. G, H.
Cæterùm ſi deinceps uentriculi forma accuratius expendatur, in ſiniſtro latere multo amplior rotundiorque, & ad inferiora quoque prominulus cernitur: ac dein hinc uerſus dextra uergens, paulatim in anguſtum cogi, & ſuperiore quidem ſua regione deſcendere, inferiore autem aſcendere conſpicitur, adeò ut in dextro latere multo quàm in ſiniſtro euadat gracilior. Sic quoque ſuperiore quidem ſede, quæ ab uno orificio ad alterum pertinet, ſtri-
ctior anguſtiorque eſt, inferiore autem latior ampliorq́;.[f] Anteriore parte æ- f 14 figuræ
qualiter undique gibbus occurrit, nulla ex parte deformatus. Poſteriore ſede L, L.
duos quodammodo gibbos commonſtrat,[g] unum ſiniſtrum, eundemque g 15 figuræ M.
magnum, proceriuſque extuberantem:[h] alterum dextrum, minorem, ac de- h 15 fig. N.
preſſum magis. Atque hos gibbos[i] ſinus quidam impreſsio'ue parat, ſecun- i 15 fig. O.
dum corporis longitudinem poſteriori uentriculi ſedi impreſſa.

Duo uentriculi orificia.

Quà enim uentriculus dorſi uertebras, ipſiſque exporrectos uenæ cauæ & arteriæ ma-
gnæ deſcendentes[k] truncos reſpicit, ac ſedi quam ſortitur ſeſe utcunque ada- k 22 fig. &
ptat, poſterior ipſius regio introrſum quaſi ad ſuam cauitatem nonnihil imprimitur: quamuis interim uentriculus è corpore auulſus inflatuſque, eiuſmodi ſinum non oſtendat, & perinde totus inibi ac anteriori regione gibbus conſpiciatur. Porrò ad uentriculi quoque formã duo ipſius pertinent orificia, 23 fig. P, Q.
è quib.[l] unum quo cibus & potus aſſumi dicebatur, in elatiſsima ſiniſtræ uen- l 14, 15 fig.
triculi partis ſede ob hoc conſiſtit, quòd ſtomachus inibi ſeptum commodè 24 G.
perforans, illic primùm uentriculo connaſci, commune'ue cum ipſo corpus fieri potuit. Et quanquam ſuperius uentriculi os in ſiniſtra eius parte haberi dicimus, propinquius tamen mediæ ipſius ſedi quàm ſiniſtro lateri accedit: quod tanto apparet manifeſtius, quanto uentriculus occurrit turgidior. Alterum uentriculi orificium cibos in cremorem emutatos ad inteſtina tranſmittens, & πύλωρος inde Græcis, nobis autem ianitor & inferius ſeu dextrum
os appellatum,[m] in dextra uentriculi ſede conſiſtit: non quidem, ut reliqui diſ- m 14, 15 fig.
ſectionum profeſſores tradunt, illiq́; exiſtimant, qui tam pertinaciter de cibo- H. 22 fig. S.
rum aſſumendorum ordine altercantur, huicque orificio nomen à ſitu non admodum aptè impoſuerũt, & nunquam auium ingluuiem & ſtomachum,

ruminan-

ruminantiumq; animalium uentres expenderunt, in eius ſedis inferiori regione, ſed in elatiſsima, dextroque uentriculi lateri proxima. Non enim ſat erat mutuo, è directoq; hæc orificia inuicem (ne ocyus cibus adhuc immutatus è uentriculo laberetur) non opponi: uerùm inferius ex elatiori quoque uentriculi ſede explantari oportuit, quo minus ſua grauitate cibus uentriculum præterfugeret: ſed tunc primùm, quando confectus, & in cremorē exquiſitè mutatus eſt, uentriculi potius excernendi robore, quàm ſuo pondere, in inteſtina propelleretur. quorum principiū, iſtud uentriculi orificium cōſtituit, explantatq;: quare etiam[n] primum inteſtinorum, quod duodecim digitorum eſt longitudine, Exortum pleriq; nominarunt. Neque profectò iniuria alterum hoc orificium dextram uentriculi ſedem occupat, quum hæc medio cauæ iecoris ſedi contermina ſit, in quam iecur ſuarum uenarum beneficio, ex inteſtinis, ipſoq; adeò uentriculo, quicquid ſucculentum ab illo confectum eſt, arripit ac depaſcitur. quod eo iecur præſtat facilius, quo partes elaboratum à uentriculo cremorem primùm excipiētes, illi uicinius collocantur. Præterea uentriculi orificia non ſitu duntaxat inuicem uariāt, ſed inferius quoq; ſuperiore arctius eſt: quòd rudes, non tritas, duras, magnasq; moles homo ſubinde deuoret, ad quarum ingreſſum amplam uentriculi uiam eſſe oportuit. Per inferius ècontrà, rariùs magnū, durum, non conuerſum in ſuccum crudumq; tranſit: quanquam ſanè non adeò anguſtum ſit, ut ſolum cremorem tranſmittere queat. quandoquidem non pauci quamplurima fructuum oſſa impenſe etiam magna, crebrò deuorata innoxiè excernunt, & Galenus à quodā anulum aureum qui ore tenebatur, imprudenter deglutitum, eundemq; promptè excretum narrat. Neq; orificij huius amplitudinem ſe ignoraſſe callidus ille Hiſpanus docuit, qui ſuperiori anno Clinianæ cuipiam Bacchidi quadraginta uniones, ex illis quas hîc nobiles matronæ collo geſtant, unà cum aurea cruce quinq; gemmis inſtructiſsima, & fide pariter qua hęc cōtinebantur, ſuffuratus eſt. Illa nanque quum huic noctem ſe daturam, niſi prius numeratis quinquaginta aureis, negaret, atque is lætè annuiſſet: ipſa à patricio Veneto pathico ſuo, ut comptior ornatiorque, & magis placida eſſet, elegantiſsimum uxoris ſuæ monile obtinuit. cui Hiſpanus, quo meretriculæ uices reponeret, inhians, eam quàm potuit ſalaciſsimè, ut ſuauiùs tandem obdormiret, exercuit: ac poſtmodum ſoluto monili ſingulos uniones, & crucem, ac poſtmodum fidem (ne quid ſuo furto obſtaret) deuorauit. Cęterùm Galenus & omnes eius aſſeclæ[n] glandoſam carnem inferiori orificio priuatim tribuunt, hanc ad eius orificij conſtrictionem auxiliari, ac in quibuſdam animalibus manifeſtiorem eſſe affirmantes. Iſtam ſanè in canibus primùm, qui illa donantur maxima, & carnis colore inſigniter prædita, deinde in homine examines uelim. Eam ſiquidē hanc eſſe arbitror, quę duodeno inteſtino adnaſcitur, qua portæ uenæ[o] ramus cum coniuge arteria, illi ſubtenditur. Verùm hæc non in hoc ut inteſtinum illud, aut inferius uentriculi orificium claudat, arctet'ue, procreata eſt: ſed ut uaſa inteſtino exporrecta ſuffulciat, ac parem cum glandio[p] iuguli &[q] meſenterij, &[r] humilioris membranæ omenti uſum præſtet. Deinde ſi quæ conſtringendi uis huic glandoſo corpori præter cōmunem glandularum, quæ conterminas ſibi partes lubricas humectasque reddunt, uſum, indita eſſet, ipſum orificium aut inteſtinum neceſſariò ambiret, fibrarumq; natura participaret, aut tranſuerſarum, muſculi ueſicæ ceruicis inſtar, aut obliquarum ueſicæ & uteri corporis modo: quum interim id fibris omnibus deſtitutum, ad inteſtini longitudinem recta duntaxat linea illi adnaſcatur. Quanquam non deſint, qui ſo-

Margin notes (left):
n 14, 15 fig. P. 7 figu. ab I ad K.
n 11 fig. I, L. 15 fig. S.
o 11 fig. b.
p 2 fig. lib. 6 F.
q 10, 11 fig. L, L, M, M.
r 4 fig. o, x.

Margin notes (right):
Orificiorum non par amplitudo.
Lib. de Naturalibus facultatibus.
Lib. 4 & 5 de Par. uſu.
Glanduloſa caro non procul ab inferiori orificio diſtans.

ſuoq́; arbitratu Naturæ opera comminiſcentes, glandoſum id
um eſſe ſcribãt, eo inferius uentriculi orificiũ orbiculatim am-
r affirmãtes, atq; hinc etiam corpus id perinde ferè ac Galenus
tium uſu πύλωρον ianitoremq́; appellantes. Porrò (quod illis ani-
m erat hominibus) [s] non ſolum in inferiore uentriculi orificio, s Intuere 16 fig. ad h, k.
ore, ſubſtantia uẽtriculi craſsior ſpiſsiorq́; eſt, ac orificia uelut in
berantiorem inſtar circuli partem obtinẽt, uentriculi membra
; prorſus ſubſtãtiæ, nõ uerò uti hoc in loco Galeni nomine quis
ndere poſsit, glanduloſæ cuipiã, penitus reſpondentẽ: quæ qui-
ecandum integro adhuc uentriculo tactu percipitur, aperto au-
in cõſpectum uenit, manifeſtè uentriculi initium ſtomachi'ue
leni inteſtini originem proponens. Videtur enim tunc ſtoma-
tinum ex ipſo uentriculo quodammodo enaſci, aliæq́; omnino
ulus ipſe, partes eſſe: quum tamen exteriùs nihil tale appareat,
triculi portio præter reliquam ſuperficiem emineat. Hæc craſ-
e uentriculi ſubſtantia ac ſedes in internam ipſius regionem e-
otiſsimum procreatur, ut ora uẽtriculi robuſtiora denſioraq́;,
m eius corpus, euadant, ne fortè à tranſeuntium impetu diuel-
nturq́;, & dein fortaſsis, ut quum ora conſtringuntur huius ex-
articulæ introrſum cõniuentis occaſione, citius arctentur oc-
t ſanè quemadmodum [t] exterior uentriculi ſuperficies læuis & t 14 fig.
[u] inferior quoque ipſius amplitudo, ſi modò duo, quæ iam di- u 16 fig.
circulatim prominentia exceperis. Ventriculus enim inibi ni-
as quaſdam, ſi uehementer conſtrictus reperiatur, oſtendit, in-
[x] ueſicæ cauitati reſpondens, quamuis interim obfuſcum & x 23 fig. in dextra fig.
is intenſe rubentibus interſtinctum colorem exprimat, quum
s omnino penè albicet. Verùm interim nonnunquam in admo
m hominum uentriculis utcunque copioſus, ſed læuis & lubri-

uaſiſſet. Vnde etiam tunica ori, &
m ad uentriculi fundum accedens,
ntertexitur, quo etiam ab interna
rs, uentriculi cauitatem reſpiciens,
. Attrahat namque uentriculus ci-
ſmodi fibris ceu manibus alliciens:
entriculumque breuiant: adeò ut
ſtomachi initio, ſurſum conſcen-
connexus: & interior laryngis tu-
que uentriculi, cernatur eſſe con-
ris uentriculi tunicæ genus, obli-
ſecunda illam amplectitur, ſitum.
actio, eorundem neceſſariò præ-
obliquis Natura coordinauit. De-
ctorum ſuccedit expulſio, ita quo-
tranſuerſas fibras obliquis exterio-
ore craſsior & mollior, minuſque
ndæ ſtomachi tunicæ reſpondens,
noſa eſt, & aliquot etiam obliquis
n, aut hanc exteriorem ipſius tu-
uentriculi fundum, humiliorém-
n ſatis aſſequor. Videntur enim
quo melius concoquat (uti & ſto-
m utcunque muſculoſam, confi-
iter carneum ſtatuere: quum in-
eque craſsior ſit, quàm ad elatio-
t,[b] ſuperior uentriculi pars carno-
um ſuperioris ſedis frequentiam,

Exteriorem uẽtriculi tunicã in fundo impenſe non eſſe carnoſam.

menti membranam primùm digeruntur, ac in id & iecur, & bi
& lienem, & in uentriculum deniq; ipſum deriuātur. Ac[i] prima | i fig. cap. lib. 3 D. 15 a uerſu H.
iculi uena, à portæ uena, priuſquam in duos grandes ipſius trun
r, principium obtinet, ad inferius uentriculi orificium, conter-
poſteriorem eius ſedem loca excurrens.[k] Arteria autem huic ue | k fig. ca. lib. 3 p.
ropago eius arteriæ cenſetur, quæ ſecundùm portæ ductum, ie
dit.[l] Secunda uena coniugem undecunq; habens arteriam, toti | l fig. cap. li. 3 H. R. 14, 15 fig. c.
riori uentriculi parti ſubtēditur, ſuperiore membrana omenti
& anterior & poſterior fundi uentriculi dextra ſedes ſurculos
eſens uena frequenter ortum ducit ex dextra uenæ portę regio-
s grandiores ipſius truncos finditur.[m] Arteria uerò ab illa prona- | m fig. ca. lib. 3 r.
n iecur deriuari diximus.[n] Tertia uentriculi uena impenſe graci- | n fig. cap. lib. 3 K. 15 fig. b.
carens arteria: & à uenæ portæ graciliori ſiniſtro'ue enata trun-
rem uētriculi ſedem (qua dextrum ipſius gibbum inibi promi-
nulorum ſerie diſpergitur.[o] Quarta uena ab eodem quo nuper | o fig. cap. li. 3 X. 14, 15 fig. d.
prodiens, toto inceſſu[p] arteriam, ab ea quæ per inferiorē omenti
lienem petit, enatam, ſibi coniugem aſciſcit, omniumq́; uentri- | p fig. ca. lib. 3 x tum ab
entium uenarum (ut & arteria arteriarum) facilè eſt præcipua,
ſiores ramos diuiſa. Procedit enim ſurſum ad medium poſterio
culi, ac primùm utrinq; ramum ſpargit in plures ſurculos per po
ntriculi ſedem diuaricatū. Dehinc ſurſum ad dextrum ſuperio-
oris latus ſenſim cōſcendit, illudq́; coronæ modo amplectēs, ra-
ures deorſum in uētriculi corpus digerit: paucos, eoſdemq́; gra-
chi finem, quo is uentriculo cōmittitur, ſurſum offerens. Ab hac
extrum oris uentriculi latus ambit,[q] propago editur, ſecundùm | q 14 fig. uerſus H.
ntriculi ſedem ad ipſius uſq; humilius orificium pertingēs, ac in
orſum quoq; geniculatim ſoboles aliquouſq; diffundens.[r] Quin- | r fig. cap. li. 3 Z. 14.
te arteria non priuata, ſiniſtram uētriculi fundi ſedem implicat

riculo nullum aliud uas implanta- *Veſiculæ bilis*
ium aliquis in uentriculi fundum *meatus inuen-*
nihi ſemel hactenus duntaxat eius *triculum.*
biliofiſsimo homine, quem ex lon- *Ventriculi ner*
s. Nerui uentriculi in hunc habent *ui.*
bri paris portiones, poſtquam[a] re-
cordis inuolucro & pulmoni com-
perant, dextra quidem ad dextrum
e uerò aliquantiſper nerui cum ſto-
interuentu illi commiſsi, uterque
em ſuis ramis obliquè ſiniſtrorſum
ta ambo nerui ſtomachum conco-
lla interim (ut diſſectionum rudi-
Vbi autem quatuor duorum ner-
contingunt, multiplici propagi-
u digno interuallo rectà deorſum
dextram eius orificij uentriculi re-
amus ſecundùm elatiorem uentri-
m diducitur: qui etſi in progreſſu
inferius orificium ſurculis quibuſ-
nitur, ſed in iecoris quoque cauum
uli partem[b] alij duo accedunt ner-
nibus, ſecundùm coſtarum radices
, ac illarum[d] arteriarum coniuges,
æ, in uentriculi fundum digerun-
culi lateri[c] quædam neruorum of-
m arterijs lienem accedunt. Inter
us obtinet, ſurculos, nulli profectò

rma, facultate, in ſuccum cremoremq́; colore ſubſtantiæ ſuæ
: ac demum quod confecit inteſtinis exhibiturus, inferius ori-
xet, tranſuerſisq́; fibris quod amplexabatur, deorſum protru-
uim ipſius alteratricem, undequaque eum circundantia orga-
etem ingentes foci ſolent, excalefacientia, non parum adiuua-
otam enim ſuperiorē eius ſedem uerſus anteriora, & dextrum
r complectitur. elatior uerò ipſius pars, ad ſuperioris ſui orifi-
ſedem conſiſtens, & ſiniſtrum eius latus uniuerſum, ſepto
ta ſolùm ea regione, quam lien ad ſiniſtrum uentriculi latus
erioriq́ue parte occupat. In poſteriore autem ſede, uentriculus
enti membranam, & quæ in illam excurrunt uaſa proximè
et. Dein ſub hac ſepti tranſuerſi pars, & uena caua, & magnæ
s, præter dorſum, ipſiusq́ue muſculos, conſiſtunt. & uniuerſæ
iculi ſedi omentum partim attenditur, partimq́; connaſcitur.
ic ſedi ſub omento colum inteſtinum elatiùs, tenuia uerò in-
ùs attenduntur. At alij anteriorem uentriculi ſedem omento
t: quum tamen elatior omenti membrana, recta duntaxat li-
ſius parti ſecundùm anteriora adnaſcatur, nulla interim omen
uli anteriori ſedi obducta. [i] Vacat itaq; magna anterioris uen-
do impenſe turget ac diſtenditur) ſedis regio, neq; iecore, ne-
uerſo, neque omento, neque liene obducta: quanquam omen-
triculus hîc obtineat ſubſidium, in calefaciendo iam dictis au-
nile. Præter peritonæum enim, & octo abdominis muſculos,
lico iecori deducitur, qua fœtus nutrimentum accipit, quæq́ue
anguis inutilisq́; efficitur. Huic uenæ, quà peritonæo nexa uen
itur, in circuitu adeps multus, non tamen omnibus æquè co-
tur: qui ut & uentriculus ſuo in concoquendo munere alacrius

Hæc pectu è 2, 3, 6, 11, 20 figuræ uti quæ uentriculi ſitu enarrare mus, colligere promptum ſit.

i 15 ſub: fi. poſitione exhibet.

k 2 figu. 8, deno G.

is obductum uiſitur. Huius enim
perinde ac in canibus, porcis & ſi-
egionem dimiſſa,[d] ſed maxima ſui
onuolutaq́; ſecantibus ſeſe offert.
ſede manibus apprehenſum, ac
nptè ad pubis oſsis uſq; regionem,
at, inteſtinaq́; penitus obtegat. Ne-
ſuſpendio necatis tantùm obſer-
notu'ue uehementiori in ſeſe con-
ater idem occurrit, qui aqua ſuffo-
lammatione, aut conſimili aliquo
n pereunt, & quibus thorax abdo-
tur. Quinimò in ſanis, quod ad o-
pubis uſq; oſsis ſedem deſcendere
bitauerint, num ramices ex omē-
uaſorumq́; ſeminaliū tunicam de-
eri[g] os ita ſecundùm Hippocratis
oſsit, ut cōceptum impediat. Ve-
am dixi teſtis ſeminaliumq́; ipſius
nem præbet) deuolutum, ac miris
utionem, adauctum deprehendi.
eſtinis incumbens, in mediocriter
dus excederet: uidi tamen omen-
uctum, ut quatuor aut quinq; libra
ua ſede ita deorſum diſtraheret, ut
tis ſingultibus, id pondus mortis
rim: quum in morbo quodam la-
ſcrotum ex more ab ægro aſtanti-
m quo exactiùs ramicum hernia-
o etiam magis omnes illos molles

cuiuſmodi profectò eſt omentum, quod ſubſtantia eſt mem-
ibris implicita, ſed multis abundans uenis, arterijs, neruis, &
one glandoſum ſibi innatum habens corpus, & multum quo-
Vnde uerò hæc omnia ortum ducant, intelliges promptiſsi-
peram, qualem antea propoſui, animo conceperis. in qua unam
riorem ſuperioremq́ue: alteram, poſteriorem inferioremq́ue
eum namque modum unam omenti partem,[h] ſuperiorem an-
membranam, & alteram rurſus,[i] inferiorem ſeu poſteriorem
dicimus. etiamſi omentum re uera duntaxat[k] unica (idq́; potiſ-
ibus) ſit membrana, anteriorq́; pars poſteriori, ut in dicta nuper
at, continuaq́; ſit, & omentum quoq; ſacculi modo, quæ repleri
em cõſtituat. Inferioris itaq; membranæ omenti origo à perito-
ſede, qua[l] primùm ſub ſepto magna arteria deſcẽdit, ac primùm
ibidem cõtingit. Peritonęum enim, quà à uertebrarũ ligamen-
ducit, ac utrinq; tanquam à uertebrarum corporibus abſcedit,
s magnæ arterię & uenæ cauæ offert, quibus illæ dorſo affirman
is membranis iuxta eam ſepti[m] partem, quæ undecimæ thoracis
pus reſpicit, aliæ propagines mẽbraneæ exurgũt, inferiori omen
originẽ præbentes, illudq́; dorſo hîc alligãtes. Hæc omẽti mem
xtrorſum ad iecoris cauum, unde portæ uena prodit, perfertur:
tioni aliàs alij nonnunquã adnaſcitur, ut & alicui ſepti tranſuerſi
ſtis inibi obductę: at id rarius accidit, neq; ex eiuſdem coſtæ ſem
ræſens omenti mẽbrana à iecoris cauo ad dextrum uentriculi la
cõnaſcitur, procedit: & ad duodeni inteſtini exortũ, cui prope-
iunũ uſq; inteſtinũ etiam ſubnaſcitur, hincq́;[n] orbiculatim ad in-
li partem cõtinuò aſcendit: quam ſimulatq; attigit, ac ex dextro
ere uerſus anteriora repit, ea omenti pars, quam ſuperiorẽ ipſius
dicimus, à uentriculo exoritur.[o] Tertia enim uentriculi tunica,
oronata, ſecundùm totius uentriculi latitudinẽ[p] recta linea, & ut

eſtinis connaſcuntur, præter infe- *Omenti cum colo nexus.*
olo inteſtino pertinaciſsimè * con-
uæ ſecundùm uentriculi fundum
t,quum inferior omenti membra-
ia id uentriculo exporrigitur. Co-
eſenterij partẽ, ſecus multo quàm
olo connaſcitur.quum tamen ho-
culo ſubſternitur, non ſolùm me-
cem gerat: imò ſi accuratè ſingula
ti portionem inteſtinis exporre-
tunica pronaſci fateberis. Atq; id
Galeno,qui ſimijs nimium tribuit,
riſtoteli uidetur fuiſſe perſpectiſsi
igantem,omenti loco non habue-
li fundo & colo inteſtino enata,in-
rbitror,eam quoq; omẽti partem,
inet, omento attribuere, quum ea
& eoſdẽ uſus cum inferiori canum
terim ex abundanti hominis colo,
modum membrana inibi ſub uen-
ac fabricæ plurimum reſpondeat.
n homine inferiori membranæ ad
tur,adeò connata occurrit,ut quiſ-
ti membranam colo quoq; inteſti-
naud abſurdè dixerit.Quod autem
nexibus, idq́; ad dextrum duntaxat
in cauſa fuere ſimiæ, mediam inter
ntum namq; canibus nulla ex parte
imijs autem medio ſe habet modo:
tius,quàm hominis accedant. Ve- *Venæ omentũ implicantes.*
ſunt ſoboles, nullæ enim à caua in

orem uentriculi ſedem in ipſa membrana exporrectis. Ab his
æ ſoboles deorſum in eam omenti membranã excurrunt,non
prorſus tramite, ſed obliquo quodammodo, & errabundo, ac
uniculos implicari cernimus, in ſe nunc coeunte, ac nunc rur-
Ac proinde etiam omentum Græcis γαγγαμὼν & σαγήνη, ut &
eticulum dicitur. Quanquam fortè non à uario uaſorum du-
ita fuerit appellatum: ſed quòd ab ijs quibus committitur par-
n, & deinde diſtentum, rete piſcatorium uni accommodatum [a]
Arteriæ omenti ab illis pendent, quæ uentriculo, lieni, iecori, &
iſtribuuntur. has namq; omnes non ſecus ac uenas omentum [b]
c ab illis ſuarum peculiariũ uenarum cõiuges adeò numeroſas
uàmpaucißimi ueñarũ ſurculi, citra arteriæ cõſortium, ipſum
n præter cõmemoratas modò arterias, inferior omenti mem-
q;[c] grandiorẽ in inteſtina porrectam defert arteriam. Sic[d] ner-
mentum intertexitur, qui à ſexti paris cerebri neruorum por- [c]
dùm coſtarũ radices exporrectis, iecori, lieni & uentriculo im-
terùm[e] adeps, quo omentũ abundat, in obeſis præpinguibusq; [d]
rimus, in macilentis modicus, in extremè ſiccatis & maraſmo
aliquis reperitur: isq; perpetuò uenis & arterijs omenti atten-
uidem latera duntaxat quibus mediocris eſt: ſuperius uerò, ac
quibus multus, accidit: adeò ut illis etiam uaſa alioquin gracilia
orſus occultentur. In[f] intermedijs autem uaſorum ſpacijs, nul- [e]
atur: ut nec in alijs membranis, quibus adeps innaſci cõſueuit.
omptius colligitur, hunc ab exudante è uenis ſanguine, & mem [f]
ore incraſſato, mutantisq; corporis colorem mutuante progi-
pem, qui ambabus omenti membranis communis eſt, inferior
ana poſteriori uentriculi ſedi ſubſtrata, priuatim[g] glandoſum [g]
ous impenſe magnũ nanciſcitur: quod quia ſimplicis carnis ſpe
modo exprimit, Græcis ἀκαλλίκρεας & πάγκρεας appellatur, in ca-
àm hominibus rubens. Hoc præcipuis uenæ porta arteriarum

[a] Quemadmodũ 4 fig.
[b] In 2, 3, 4 fig. uenis attẽdũtur, & fig. cap. 12 lib. 3 ...ac ferè tota illius tr...ci ſeries.
[c] 4 fig. ... & fig. cap. 12 lib. 3 ...
[d] Venis quoque & arterijs in 2, 3, 4 fig. attenduntur, & 2 fig. cap. 2 ...
[e] 4 fig. ...
[f] 4 fig. b.
[g] 4 fig. ...

nteſtinis innititur, ne pondere gra-
te plumæ nomen meretur. Quòd
ntibus illis uenis arterijsq́; aſſerua-
ſi attēditur, fouendo calori accom-
, eſſe arbitror. Cęterùm num adeps
it, an tantum penicilli carnis'ue aut
omnibus conceditur, alijs quidem
nciantibus.

CAPVT V.

*igura, & ſeptima, & octaua, & nona exprimere
l cum decima & duodecima.*

M cõſtructionem, ipſorum officio
demum opportunè narrabo, ſimul-
nam, ſubſtantiam, cõnexum, quæq́;
s, arterias & neruos, ac ſi quid aliud
rrationem reliquum erit, explicue-
r, quæ Græcis ἔντερα dicuntur, no-
ræſenti complectimur uiſcera, uel
tonæo amplectuntur organa: neq;
e nunc inteſtina uocabuntur, aſcri-
uentriculi ad podicem uſq; perti-
rdecim & dimidiam longitudine
oce ueniat comprehendendus. Et
m idemq́; ſint corpus, quum tamē
s anfractus ſpiraſq́; circunducātur,
& formæ naturā obtineant, ac de-
ęcipuus omniũ eorum uſus par eſſe
ionũ peritis ipſa enumerantur, pri-

Quæ hîc inteſtinorum nomine complectantur.

Inteſtina continuum quidem eſſe corpus, ſed pluralitatis numero, uarijsq́; nominibus, diuerſas ob cauſas donari.

ſum protuberat, cõtinuatur, & ſimulatq; è uentriculo prodit, in
ortũ, ſub ſede uẽtriculi poſteriore ſecundùm dorſi dextrũ latus
n[g] proficiſcit̃, in nullos omnino anfractus reuolutũ. Quũ primũ g 7 fig. ab
orẽ uſq; uẽtriculi ſedem inteſtinũ iſtud ſic occultatũ,[h] pertingit, ad K. 14. fig. P.
tino (quod paulo pòſt, hàc[i] porrigi audies) latitãs, mox ſiniſtror- h 7 fig. K, L
ſt, ac uelut ex alto antrorſum aſſurgẽs, in frequẽtes innumeroſq́; i 6, 8 fig. verſus Q.
ctus[k] reuoluitur, ac nullis omnino inteſtinis obtectũ, ſedẽ uniuer k 7 fig. ab I
uentriculo ad pubis uſq; oſſa, & ad ilia utrinq; habetur, implet: ea ad M continuo ductu.
, qua huic inteſtino colũ inſtar orbis ad latera[l] circũduci, poſtea l 6, 8 fig. N,
n ſanè anfractuũ ſeu reuolutionũ nullus omnino neq; numerus, P, Q, R, S, T.
us ordo habetur, neq; illę magis dextrã quàm ſiniſtrã uẽtris ſedẽ
terquàm quòd in dextro latere ſupra ilium os ad pubẽ uſq;, am-
quam in ſiniſtro infarciant, coli nimirũ,[m] anfractu quopiã eum m ab R, S ad T.
re locum ſibi priuatim uendicãte. Vtcunq; uerò multiplices, ua-
acilis inteſtini cõſpiciantur anfractus, perpetuò tamẽ[n] è directo n ad 7, 8 figurae M.
extri ilij ipſius formã amplitudinẽq;, & pleraq; alia (uti pòſt ſub-
iat, eandem nihilominus craſsitiem amplitudinemq́; ab orificio
eriori, ad illam uſq; ſedẽ obſeruans, niſi aliquando huius inteſtini
riculi fundo ad dorſum proximè affirmata, inter diſſecandũ ca- o Eſſet inter
orq́; reliquo inteſtini ductu (quemadmodum ſubinde fit) occur L et K, figurae.
li itaq; pręſentis inteſtini ductus uiſitur, quod ter nomẽ, ac ſi tria
uariat.[p] Primũ quidem cõſtituitur tota ea inteſtini pars, quę uen p 7 figurae ab I ad K.
ata, ab inferiore ipſius orificio rectà quodãmodo eouſq; deſcen-
nũ in anfractus orbeſq́; primùm cõuolui incipit. ac de huius inte
niles admodũ cõtentiones apud illos reperies, qui reſectione ne
r de uoce altercantur. Sunt qui totã hanc partẽ quæ duodenum
ngitudinẽ in uiro ut plurimũ æquat, non inteſtinũ, ſed ἔκφυσιν &
proceſſum, uocandũ cõtendant. Alij, etiam ſi ipſius principium
naſcatur, inteſtinũ tamen eſſe, ipſiuſq́; orificiũ ἔκφυσιν, reliquum

m ueniat initium, non ſatis conij-
tius gracilis inteſtini portionem ie-
ntes, comprehendi uelint: neque ſa-
, manifeſtũ aliquod indiciũ obſer-
ſcere queam. Vbi enim duodenum
ſtinũ incipere dicimus, copioſiores
ſsiora inteſtina terminũ, occurrũt:
Deinde ieiuni initium rubicundius
candum ieiuni initium fortè magis
ductu, uti & antea dixi, omnia ſunt
ſit finis, aut quod ilei principium,
minus ieiunum ab ileo quàm in̂ani-
itur, dirimi poſſe. neque profectò
uocant, inane reperitur: idq́ue ma-
odi igitur gracilis inteſtini ter no- *Gracilis inte-*
a autem undecunq; cõſtat ſimili, ad *ſtini forma.*
e æquè ampla, niſi interdũ (ut prius
ommittitur, ieiunumq́ue incipit, ad
ntis inſertionem, amplius obſerue-
i eadem eſt, mẽbranea ſcilicet, mo- *Subſtantia.*
tunicis duabus, quarum interna du
ore uentriculi tunica mollior: exter
nuis eſt, & trãſuerſis orbicularibús
terna, idq́; potiſsimũ ad ilei in craſ-
d illas quàm rariſsimas nanciſcatur
ca, à peritonæi membranis uaſa ad
ucit. Hæ namque unà cum uaſis ad
dilatantur, tertioq́; inuolucro inte
ars in externo ipſorum orbe, exter- *Caua inteſti-*
, quam uaſa primùm attingunt, ſeu *norum pars,*

iſcinduntur.Duodenũ uerò[k] neruos, ſi quos habet, ab illis aſci- k eiuſ fi. 4.
us uẽtriculi orificiũ, & dextrã fundi ſedem adeunt. Dein duode- l 13 figur. 4.
id ſibi uẽdicat, quòd[l] meatus bilẽ flauã ad inteſtina deferens, il-
dẽ quoq; inteſtinũ in hominibus, & adhuc magis in canib.[m] glan m 12 fi. 4.
orpus, cuius antea uentriculum deſcribẽs memini, peculiariter
oſsidet, ad uaſa illi inteſtino propria ſuffulcienda, & cauitatẽ eius
humore irrigandã. Quanquam non duodenũ ſolùm, ſed & re-
omnia lento quodam & lubrico humore interna ſede imbuan
azes non ineptè dicebat, fictiliũ uaſorum more inuitrentur, in-
e. At quũ huiuſmodi pleraque craſsis etiam inteſtinis ſint com-
oq; nunc ueniunt recenſenda. Ileum itaq; inteſtinum ſub dextri
quodã craſſo inteſtino multis modis ipſo gracili inteſtino am-
ur, non quidem ac ſi quis diceret exactè in craſsi eius inteſtini i- n 7, 8 fi. M.
illius iuxta originem latus ſiniſtrum. Hoc enim inſtar globi cu- in N.
agni extuberat, in ſiniſtro ſuo latere duo obtinens orificia.[o] u- o 7, 8 fi. M.
ileo inteſtino continuum, & magis ab origine diſtans:[p] alterum p 7, 8 fi. O.
, & ipſi origini propinquius. cui continuum eſt in hominibus
uod τυφλὸν, ſeu cæcum ueteribus diſſectionum profeſſoribus uo
il dubito. haud ignarus interim, quid hodie plerique de cæco
mententur: decepti profectò, quod inter craſsiora inteſtina id
bi recenſeatur, neque aliter quàm ſi amplus quiſpiam ſaccus, ac
idam eſſet uentriculus, ab ipſo cæteriſque qui illum ſubſequu-
nicis deſcribatur. quum tamen in homine[q] id quod cæcum ap- q 6, 7, 8 fi-
co, cęteris omnib. inteſtinis ſit breuius, atq; arctiſsima omnium gu. O. 10
parte multo anguſtius ſtrictiuſq;, & craſsiori lumbrico in orbes fig. P.
tiùs quàm inteſtino ſimile: adeò ut cæcum uix inteſtinorum ap
, ac proinde minus longè in craſſorum inteſtinorũ numero ha-
ideatur. Atq; hinc fit, ſaccoſos noſtros cæcoſque Rabinos, quan
em portiunculam in homine cæci inteſtini loco me commonn-

ruat, unumq́; (unde etiam cæcum
Inſuper ſummus profectò Naturæ
nquam intuitus fuiſſet, hunc appen
um ipſo unitatem, & coli formam,
mo cęcũ nanciſceretur, eum appẽ-
quã ortu nõnihil in homine à cane
ollocetur, hominis tamen cæcũ ex
principiũ ducit: ſecus ac in canibus,
nõnullis, qui ſecãti mihi aſtiterũt, in
s cęco inteſtino tribuit, appendicẽ
ob nimiam hominũ ingluuiem ex
, abſq; eo ut is totus cæcũ ſubintret,
quã inutilẽ & marcidũ, aliter fortè
ere affirmarẽ, ad nugacẽ illã tergi-
ndoq; quàm modò homines fuiſſe
teſtini initiũ in homine cęci inteſti
t gratia cæcũ in homine haberi ui-
nis dextri ſedẽ, extuberans[u] illud, & *Craſſi inteſtini ductus, ſitusq́;*
ur, quod hinc ſenſim rectà ad iecur
hil ſubſternitur, ac[y] bilis ueſiculam
, inteſtinum hic quandoq; flauo co
dùm inferiorẽ uentriculi ſedem in
haud tamen, ut alijs uiſum eſt, eum
li fundo ſuperequitans. Quum pri
tingit, ſuper demiſsiorem anterio-
uiter inflexos obtinet, ac paulatim
decliue fertur, ſecundùm peritonęi
ẽs.[d] Hinc rurſus ſiniſtrorſum, quaſi
um (quem à medicis clyſterum co-
i optarim) hîc conſtituens, ad oſsis

utramq; tenuioré graciliorem'q; quàm rectũ obtinet: & quan-
o magis conterminũ eſt,tãto quoq; ipſius tunicæ craſsiores, me-
e cõſpiciuntur.Interna utriuſq; inteſtini tunica tranſuerſis dun-
busq; fibris,ijſdem'q; frequẽtiſsimis abundat: externa uerò in co
anſuerſas quidẽ nanciſcitur, ſed & rectas quoq; quamplurimas
quidem ſecundùm uniuerſam inteſtini ſuperficiẽ protenſas, ſed
at & ſuperiùs,ubi colon[n] depreſſum eſſe diximus.Secundùm e- n 6, 7 figu
npreſsiones rectę fibræ protenduntur,& coli tunicæ ibidẽ ſunt V,V.
admodum'q; ſpiſſæ:& ut Galenus de pluribus animalibus innue
ibus ligamentis utrinq; ſingulis inibi conſtringitur, ſecundùm
deſuper ad inferna porrectis: quod mehercule & homini aſ-
i illius inteſtina canum inteſtinis eiuſmodi ligamentorum ſpe-
, reſpondere putaſſet. Porrò exterior inteſtini recti tunica per
i ambitum rectis fibris admodum frequentibus paſsim abun-
ec plures rectas quàm orbiculares ſortiatur. Cæterùm[o] tertia o 9 fig. k, k
eſtinorum tunica, quemadmodum & tertia gracilium tunica, educit ſu-
ipſis uaſa porrigente pendet. quanquam coli inteſtini pars,uen- peri & h.
attenſa,priuatim in hominibus ab[p] inferiore membrana omen- p 4 figuræ
ſcat tunicã, quòd hæc coli ſedes eius membranæ beneficio ita c,c,c. & 5
tur,atq; reliqua inteſtina meſenterij interuentu dorſo colligari figu. Δ,Δ.
i itidem & recti inteſtinorũ uenæ & arterię, quas pauciores hęc
a gracilia adipiſcuntur, à portæ & magnæ arteriæ ramis pen-
idem inteſtino toto progreſſu,qui à dextro ilio ad ſiniſtrum fe-
inet,arteriæ uenæ'q;,non ſecus quàm ieiuno & ilio, implantan-
icet ſurſum ſeriatim conſcendentes. at parti ipſius inferiori à
d rectum uſque inteſtinum ductæ, & ipſi pariter recto,uenæ ar
nde ac[q] duodeno[r] porriguntur.[s] Vna enim inſignis uena à por- q 12 figu h.
eſenterium excurrentibus enata, & arteria etiam ab[t] illa princi- r ſecundum H fig. 10 &
, quæ ab arteria magna ad meſenterium ſub uaſorum ſemi- 12 fig. a.

otiſsimum. Primò quidem, quòd in
llis organis cõtiguus, quibus egeren
ibile eſſet, uentriculũ ad anum uſq;
s inteſtina in multos frequenteſq;
, quòd conſtet uentriculum cibum
onfecerit. Ventriculum igitur ſedi
meatu ductu'ue iunctum, liquidò
torum, aliud uerò redditionis dige-
e ſi idem omnino exiſteret, metuen
concoctumq; aſſumerẽt cibum: qui
ni inutilis noxiuſq; foret. Sed & red
uentriculo ad anum extenditur, at
iſq; (ne ocyus hominis nutrimen-
itur, nunc dicta confirmat. Si enim
e redditionis, ſicut hic cõcoctionis,
ore, plurimum alimenti per uenas
em per innumeras uenarum ſobo-
actibus, quicquid ſucculenti à uen-
anſſumitur. Aliàs uerò ſi raris uena
ſi, continuò incideret, tarda & diu-
m ſit, ora uaſorum elaboratum ſuc
riori ſubtenderetur, cibus omnino
m nimirum eam cui proximus atti
bi portio, quantacunq; ſcilicet eſſet
, uenarum apprehenſiones ſuctuſq;
a cibum in exiguas cõminuens par-
ngat inteſtinorũ tunicam, ad quam
id in tranſitu primi anfractus, uaſo-
tangit: & ſi hũc præterlabatur, tum
um eorum anfractuum qui frequen

ſsimoq́; ductu & uenæ portæ rami, & arteriæ magnæ propagi
undi poſsint. Porrò de [b] coli ſitu nimis quàm miſerè ſe torquēt b 6, 8 fig. N,
profeſſores, quòd id quum excrementorum uelut quoddam ſit P, Q, R,
n, ad uentriculi tamen fundū iecoriſq́; cauū porrigi cōſpiciunt. S, T.
ius quidem colon, quia fæces continet, innatoq́; calore deſtitui-
ulum ferri uult, ut illius uicinarumq́; partium cōtactu, id maio-
endi uim aſſumat. Alius autē ſub iecoris cauo colon deduci con-
lis ueſicula in illud reſudans bilis, incitando, excrementorum e-
liciorem reddat. Alius uerò aliud cōminiſcitur: & interea ne-
rtit, colon meſenterij centro non admodum debere uicinum
enæ portæ ramos cauo iecoris proximos oportuiſſe aſſumere,
quod exugi deceat amplexetur. Vt itaq; [c] grandior dexter' ue ue- c fig. cap. 5
acus breuiori ductu gracilibus inteſtinis insereret, ac ſuccinctio- lib. 5 G.
uentriculo confectū ad iecur transferret, colon inteſtinum gra
c ueluti per diſtantia maximè à meſenterij cētro loca procedit:
occaſione, id pręcipua ſua portione ſiniſtrā corporis ſedem oc-
n autem inteſtinum illic cōmodiſsimè reponitur, quà opportu-
ſeruata egerere tandem queat. Forma autem tereti in hoc inte
, ut ſint capaciora, minuſq́; iniurijs occurſantib. expoſita. At an-
cilia inteſtina, ut minima quæq; cibi portio ab ipſorum tunicis,
n uaſis tangatur. Craſſorum inteſtinorum magna eſt amplitu-
olligere poſsint, ac ne frequentiùs egeramus opitulentur. Sub-
t, facilè quæ continet amplectente, & rurſus à contentis diſten-
icem uerò habent tunicam, ut iniurijs innoxiè ferendis magis d 9 fig. b et
m interior aliquādo in inteſtinorum difficultatibus, alijſq́; diu- i, quibus ob
us putreſcit, exteriore ſalua: unde & ægri nonnulli euadunt. Por ducitur po
aciliū inteſtinorū tunica [e] interiori uentriculi tunica mollior eſt, ſtea L i
bera intrita' ue illa, ſicut hic, recipiāt. Exterior uerò inteſtinorum k, k.
ore uentriculi minus fortè carnoſa eſt, quoniam digeſtionis po- e 17 fig. m.

nuibus inteſtinis inſeruntur: quo-
er plenè confectus mutatusq́; eſt. *Neruorum ratio.*
ut ſanguinem illi ad nutritionem
uoq; eaſdem uenas, quæ cremori
raijciendo, famulantur, ad præci-
ire, ſanguinemq́; ipſis cõmodum
uin cõtentum, ad ipſa alenda nihil
tratus. Cæterùm inteſtina neruis
nt: quandoquidem ſi ſenſus peni-
ia bile, aut alio mordaci ſucco in-
uſquam homo ſentiret. iam uerò
na bilis influxu ſtimulans, eorum *Veſiculæ bilis meatus inſertionis ratio.*
ipſis inſedentem expellit. Atque
ſt, cur ieiunum inteſtinum ſuum *Quamobrem ieiunum inteſtinum cremorem ocyus trãſmittat.*
iqua tranſmittat. nam dum bilis
s adfluit, ſua acrimonia id magis
ropellenda inuitat. Reliquę enim
rum copia, frequentes uenæ, pro-
m rectà tendens inteſtini ductus,
magis ieiunum debere eſſe, docu-
ens, & illud quoq; ad ſubitam ex-
ura, ipſiusq́; meatibus, ſuo poſtea

CAPVT VI.

ndecima, mox decima & duodecima, & non

μεσέραιον Græcis nuncupatum, *Meſenterij nomina.*
oria de Animalibus lactes appel-
tertio de Natura deorum libro

um medium,[d] aliud dextrum,[e] tertium ſiniſtrum eſſe inſinuans. c n fig N, N, O
dem medium appellare arbitror meſenterij partem, ieiunum O.
na dorſo colligantē: quæ anguſto orta principio, in miram am- d n fig
titudinemq́; ducitur, ut omnibus ieiuni ilijq́; inteſtini connaſce uerſ. Q. fig.
bus. Dextrum uerò & ſiniſtrum appellare potuit, quod colon e 11 fig R, S, T
rectum dorſo alligat, dextrum quidem in dextri ilij regione, ſi-
in ſiniſtro ilio collocans. Meſenterij itaq; pars gracilibus inteſti-
ſimilem omnino cum[f] inferiore, & colon quà ſecundùm uen- f fig. c, c, σ
m exporrigitur continente omenti membrana ſortitur exor- fig. 4,
gnæ enim arteriæ & uenæ cauæ tunicis, quas ea uaſa ſecundùm g 15 P, Q.
er lumborum uertebras ductum à peritonæo obtinent, mem-
admodum frequentes exurgunt, ſtatim in duas degenerantes
quibus mutuò adnexis, meſenterij pars gracilia inteſtina dorſo
rmatur: partes autem colon & rectum dorſo connectentes, ab
i regionibus principium ducunt, ſecundùm quas hæc inteſtina
r, peritonæo fibras quaſdam, quæ in meſenterij membranas de-
continuò emittente. Verùm meſenterij ſubſtātia non in hoc ſo-
dius inteſtina dorſo adnecteret, membranea eſt: at alterius etiam
lam uſus gratia, quo[h] uenas omnes ex iecoris porta, &[i] propagi- h fig. cap. 5 lib. 3. G,
rteria ad inteſtina excurrentes tutò continet: ac ne illæ, dum ho b, b, b. σ
adit, diſrumpantur, tutò ſecureq́; admodum ſuffulcit. Grandior n fig.
rtæ truncus, qua meſenterium iuxta renum regionem à dorſo i fig. cap. 12 lib. 3
nter duas meſenterij membranas ducitur, arteriam habens co-
magna arteria, priuſquam hæc ad renes ramos diſpergat, in hoc
diffundatur, originem ducit. Huc quoq; pertingunt[k] duo nerui, k 2 fig. cap. 3 lib. 4
um ſinguli, ab illis pronati ramis, qui à ſexto neruorū cerebri pa-
adicibus exporriguntur. Adeò ut ingens is uenæ portæ truncus,
r arteria cum duobus illis neruis ſimul meſenterij[l] centrum ſub- l 10, 11 fig. L, L. 11
r duas ipſius mutuò cohærentes membranas ingrediātur, tutoq́; fig.

nonnunquam feci,atque à me inter
opagines in uentriculum & meſen
unt expetitę)aſtruet,Galenum ibi-
rtę uena, ſermonem inſtituiſſe: ego
antumuis modicas & graciles, me
Galeno in quarto de Vſu partium
n modum intelligendam arbitror,
retur,non totam portę diſtributio-
oſectus ſuccus in iecur traijceretur,
s ſuccus lieni offerretur: uerume-
ſuppeditaretur, quemadmodum
uariè per omenti membranas in-
nti & meſenterij glandulas termi
ritioni famulãtur. Portæ uerò pro-
oris in iecur traiectum, & ſanguinis
bſeruire mihi uidentur, mutuã ma
ultisq́; argumentis (uti aliàs docebi
nemoratas uenas, nullę aliæ in inte
us mihi fuerint obuię. Cęterùm, ut
m in nugaces ſcholarum diſcepta-
inceſſum adinuenire promptum
n ijſdem difficulter expenduntur.
erit meſenteriũ: quodq́; ideo ipſo-
ex parte (niſi quà uaſa admittũt)
conſtaret, connatæ uiſuntur. At in
ntu ſunt perquàm faciles, quũ mul- *Meſenterij adeps.*
Vt enim homo copioſa undecun-
quoque prępingue adipiſcitur, ſan-
nq́; ui in adipẽ mutato. Præter adi-

DE IECORE. CAPVT VII.

…æq; oſtendunt figuræ: uerùm inter cæteras duodecima & uigeſima cauam ipſius ſedem in… …fferunt. Gibbam uerò proponit decimaoctaua, & aliqua etiam ex parte ſecunda, ſexta, ac … uigeſimaquinta, quæ & cauæ regionis nonnihil exprimunt.

[I]ECVR, nutritionis organorum facilè præcipuum, & ſanguinis craſsioris officina, animæq́; cibos ac potus, quæq́; corporis naturæ neceſſaria ſunt, appetentis fomes, elatiſſimam miniſtrantium ipſi partium regionem ſibi uendicat. Mox enim ſub[a] ſepto tranſuerſo[b] collocatur, maximam inferioris illius ſedis regionem occupans. Totam namq; dextram ſepti partem cõtingit, parum admodum …ctum inibi relinquẽs, quà ſeptum undecimæ duodecimæq́; co…,[c] ſuaq́; ligamenta, quibus uertebris colligatur, porrigit. Mediæ …arti uniuerſæ iecur ſubtenditur, ſiniſtræ uerò parti non itidem: …ius magnam quoq; ſedem teneat, totam uidelicet anteriorem, …dem, qua ſiniſtrum ſepti latus coſtarũ medio (quod ab ipſarum …inem uſque eorundem metior) incumbere incipit. adeò ſanè, ut …quàm noſtris uiſum eſt medicis, in ſiniſtrum latus iecur[d] pertin…ò ſepti tranſuerſi latitudinem ullibi excedit: niſi quòd paulo de…n[e] mucronata conſiſtit cartilago nonnunquam, & potiſsimùm …ce depẽdeat. quod etiam tanto fit manifeſtius, quo maius homi…nadmodum pueris ferè) accidit. Porrò humanum iecur maio…onem in dextro latere extenſam habet, propter[f] lienem, qui ipſo …lto inferior, ſiniſtram ſedem erat occupaturus. Vt igitur corpus …quilibre, ſagax Natura minorem iecoris partem in ſiniſtra dedu…anifeſtò atteſtãtur, quibus iecur æqualiter in utrunq; latus, ut & …emodum, cõſiſtit. His enim quia gracilis, neq; ualde ponderoſus … magna iecoris portio in ſiniſtrã fertur. Quócunq; tamẽ deduca…mſi ſub ſepto, ipſoq́; in peritonæo locetur, eam ſedem perpetuò

a 7 muſcu… tab. Δ.
b Videa… id 2, 6, … 20, 22, 25 … guris, & … tima quoq… fig. lib. 3.
c 7 muſcu… tab. o, p.
d Ad O fig. 11, & … fig. 20.
e 6 fig. lib… A habetur D, D.
f 20 fig. O, O, Q.

um. Quemadmodum enim orga-
nplici quadã ſuperficie neutiquam
haud ſinuatum eſt,ſed rupis præci-
duodenũ exporrigitur inteſtinum,
dam[p] tubere prominet, ſedẽ quam
erea ubi bilis[q] ueſicula cauæ iecoris
[r]medium eius ueſiculæ corpus ele-
parte[r] ſinum adipiſcitur,qua ſtoma
t ſuperiori orificio uentriculi conti-
r nullam peculiarem formam obti-
pſi imprimitur. Velut canũ capra-
iecur priuato ſinu ſuperiorẽ dextri
Atque hoc rectè à Natura factũ eſt,
opriam' ue expetat figuram:uti cõ-
eneris permulta, quæ amplã cauita-
portuniſsimè quoad licuit rotunda
quoq; trãſuerſum ob ſuam functio
,neceſſariò quam nunc ſortitur for
narũ per ipſum reptantiũ ſeries,faci
uo ſanguificationis eſt officina, ma-
ĩ: ac nihil intereſſe,utrũ rotundum
etur.Iecur itaq; ſuperiùs poſteriusq́;
æ caudici paratũ,exactè gibbum &
ani propemodũ ex parte cauũ cerni
dextro ipſius lateri attenditur,craſ-
iculi eiusq́;ſedi ſuperiori uerſus ſini
minib.illic in acutũ fertur[s] angulũ.
nodo & orbiculare obſeruatur: &
ræcipuè in anteriori ipſius ſede.ubi
t,ſed omnes exiguas, preter[t] unam

Iecur nulla peculiari eguiſſe forma.

llum,parum ſanè Anatomicum,uidere eſt) imponũt nomina.
n quum ſint,inquiunt,iecoris fibræ, prima focus dicitur : maxi-
cci concoctionẽ facit,quemadmodũ concoquendis cibarijs fo-
enſę nomẽ ſortitur,quòd menſę uices gerat: nam membrorum
ſa apponũtur. Tertia culter nũcupatur: diuidit enim, ſegregatq́;
res : aut ſi quid craſsius diſtribuendũ ſit,id ſecat atq; commutat.
e nomine appellatur: nam naturales uires iam excoctos humo-
nt, atq; in melius rectà ducunt. Huiuſmodi profectò eorum qui
ricã imaginationibus, non ſectionibus, aut è brutorum potius
ĩ corporib. diſcere conantur, nugæ figmentaq́; ſunt. Quantum-
ud ignorẽ, iecori in libro de Natura oſsium ab Hippocrate quin
,ut interpres habet,extremitates dari. quod ſanè nõ leuiter mira
rfunctoriè in Anatome uerſato,& autorum gratia ſuis oculis fi-
ganti,plus ſatis conſtaret,quàm multa in eo libro, ipſiq́; præſen
conterminis libris occurrant, ab hominis fabrica,omniq́; pror-
ena, & indigna pariter quæ ad Hippocratem referantur, quem
Anatomicis lapſum fuiſſe Galenus audacter (at neſcio quàm ue-
teſtatur. Nimio itaque erga autores affectu nonnihil remiſſo,
hi unquam ſecãti aſtitere teſtor, me iecur in fibras aliquo pacto
quam inſpexiſſe. Neq; eſt cur quiſpiam iecur duplici fibra conſta-
pter[z] ſciſsionem ſeu foramen potius,quo uena ex umbilico pro- z: ſ. inter H,H qua ingreditur G.
itur: aut ob eius iecoris[a] portiunculam, ſub ortu uenę portæ ex-
d fibris aliquot conſtare affirmet: ſi modò unquam uel per ſom a: 10 fig. inter G,G.
a, quibus iecur in fibras,ut cani, diuiſum eſt, cõtemplatus fuerit.
ec ſolùm leui negocio obſeruabit, ſed & animaduertet etiam,
tenus uenæ cauæ exortũ, & ad iecoris gibbum in duos truncos
n literis prodiderũt, ridiculè nugaciterq́; admodũ deliraſſe. De
uerò iecoris, quòd ſcilicet timidis guloſiſq́; maius obtigerit, &
oportionẽ homini,ut & cerebrũ,inter reliqua animantia, gran-

ampliores'ue tantiſper coaceruan-
ant ramos, in anteriorem uenæ ca-
nentes. præter aliquot etiam [f] graci-
s. Neq; rurſus hoc in gibbæ iecoris
e, qua ſepto incumbit potius quàm
telligimus. [h] In dictorum ramorum *Bilis ueſiculæ meatus in iecore.*
dmodum deducuntur ſurculi, qui
num quoq; caudicẽ mutuò collecti
nus) deducendũ. Quin & in humi-
caudicẽ coeunt, [i] exiles arteriæ in ie-
quæ dextræ ſedi inferioris membra
nnibus uaſis rubra molliſq; adnaſci *Subſtantia uaſis circumfuſa.*
iàm ſimillima, niſi quòd durior, &
raſiſtrato, quod uaſis his & propa-
ta. Hæc ſubſtantia iecoris uaſa con-
pemodũ iecoris molem cõſtituens.
gamentis pronata, quibus iecur pe-
atur. Sunt autẽ hæc duo præcipua: *Iecoris ligamenta ac ex illis pronaſcens tunica.*
dum, ſed membranæ modo tenue
ſuccingens, paululum à latere dex-
x anterioribus in poſteriora proten
quæ perinde ac homo neutiquã eri-
is ſiniſtra pars in acutũ deſinit angu
ſimo & quodammodo tereti liga-
ua cauæ uenæ caudex ſeptum per-
oſteriora deductum, peritonæum
onnectit. Quinetiam cauæ iecoris
ortio adnaſcitur. Prẹterea iecur an-
duertendũ etiã fuerat Anatomicis)

idum ſucculentumq́; uentriculus cõfecit,in ſe admittit, & ſub-
genita ui alteratrice id emutans, ſibiq́; quàm ſimilimũ reddens,
rat. Verùm ut in omni concoctione, ita quoq; in hac iecoris ſan
uplex fit recrementũ. Alterum quidem tenuius, alterum uerò
us fuerit cum Galeno ad ſimilitudinẽ actionis, humido liquori
ræcocto, & prius elaborato, indigenti tamen abſolutiore adhuc
ccum aſsimilare, quem uenæ in iecoris cauũ deducunt. Sit itaq;
ex uuis preſſum, ac in dolia infuſum, & quod ab inſito innatoq́;
laboretur, ſecernatur, cõcoquatur & ferueat, eiusq́; excremen-
uidẽ eſt graue & terreſtre (fęcem uocant) in fundum uaſorum
m uerò quod eſt leue & aereum ſupernatet, hoc aũt flos nuncu
b. uinis innatãs copioſum, ſicut craſsiorib. fęx reſidet plurima.
mpli huius ſimilitudinẽ, ſuccus à uẽtriculo & inteſtinis in ieco-
s, ab alteratrice iecoris ui cõcoquitur, ac inſtar muſti feruens ad
gni generationẽ alteratur. In hac aũt ebulitione, recrementum
q; lutoſum craſſumq́; eſt, ſubſidet, & in lienem (uti uulgò credi-
ur. Quod leue ac tenue eſt, ſpumę modo ſanguini innatat, & à bi
atib. ſupra uenæ portę ramos in iecoris ſubſtantia ſtratis aſſugi-
um illud, quod uelut uẽtriculi elaborationis aqueum exiſtit re-
iecur per uenas cum benigno ad ſanguinis generationẽ ſucco
anguine nondũ in iecoris cauo repurgat̃, ſed ſui iam maximum
, nutrimenti uehiculũ, ut Hippocrates ipſum uocabat, ſe eſſe ele
t. Sãguis enim in iecoris cauo cõfectus, exilibus è portę uenę ſur
enæ ramulos uerſus iecoris gibbum procedit, ad cuius per angu
s tranſitum aquoſus ille liquor uehiculi ritu plurimum auxilia
r iecoris, quę proprium ipſius eſt corpus, primarium ſanguifica
num. Venæ autem per uniuerſum eius corpus diſperſæ ſinus lo
quib. quod ab illa cõfici debebat appoſitè cõtinetur, & hi poſt-

E VESICVLA.

II.

: iecoris uerò cauo adhuc innexam referunt duo-

conceptaculum, in caua iecoris par- *Bilis ueſiculæ ſitus.*
ri enim, quà dextrum uentriculi la
n inſculpi, antea diximus, mediæ bi-
xquiſitè congruentem. Illi namque
culæ media portio ſecũdùm ipſius
r : inferior autem extra iecoris ſub-
minet, à nullo cui innititur corpo-
io, ad dextrum uentriculi latus co-
incumbit: & ſedem, qua commo-
ſcipere, idemq́; ad inteſtina depel-
a huius ueſiculæ oblõga rotundaq́; *Forma.*
gioris cuiuſdam pyri modo dilate-
rtæ caudex educitur, ipſiusq́; ueſi-
is fertur, eo ſenſim magis magisq́;
receptacula, capax eſſe debuerit, ne
nda fieri potuerit, ipſius cauitas ſua
o uentriculo affecta incommodo,
inanita bilis ueſicula, appoſitè ſubſi *Subſtantia.*
mbranea nerueaq́; cõſtituitur ſub-
cõſtat tunica, tenui quidẽ, ſed denſa
rũ genere intertexta. & rectas qui-
nt obliquæ, rectis multo pauciores:
ue. Huic tunicæ alia à iecoris tunica
axat parti, quæ extra iecoris corpus
o indiguit: Veſicula, etiãſi iecori ſan *Venæ, arteria*

mper obliquè deorſum properat, ac duodeno inteſtino non
principio° implantatur. Hic proceſſus depulſam ex ueſicula bi o 13 figu. & 15 fig.
a defert, interim nihil ab illis neq; cremoris, neq; flatus, neque Q, R, &
quam deduxit, bilis regurgitãtis, admittens. Quod non ſolùm 7 figur. Z
eſtinum ingreſſus, ſed & duarum membranularum beneficio
; ad orificij latus laxè propendent, influentis bilis ponderi faci-
ne quid in meatum regurgitare poſsit, iter præpedientes: quòd
æ, ac meatus os primùm ſubeuntes, id occludant. Non autem
membrana ori huic præfecta, uti unus in follibus aſſer, aut ſim-
as inflamus, lingula uiſitur. Meatus huius in inteſtina implanta
inferiore uẽtriculi orificio, quàm Anatomicorum uulgus exi- p 15 fig. Q desi...
etur. An uerò is inteſtino inſertus, ſimplex omnino ſit, aut in
rtitò ſcindatur, unam partem inteſtino, alteram uentriculi fun
oc loco me dicturum expectas opinor, cùm hac de re in ſcholis
ris medicorũ pleniſsimè contendatur. alijs affirmantibus, hunc
meatum interdum inteſtinis, frequentiùs tamen uentriculi fun
afferentibus, eum quandoq; bipartiri, atque altera portione in
altera in inteſtina tendere: alijs uerò ſemper hunc bifurcãtibus,
terum ramorum, nunc tamen ampliorem, nunc anguſtiorem
n diſtribuentibus. Interea omnes quotquot ſunt, autoritatum
ùm, non rerum ipſarũ inſpectione, ſeſe tuentur. Equidem ut ſe-
uid hîc mihi inter ſecandum contingere ſoleat, uerè affirmare
uerſo corpore neq; moleſtiorẽ, neq; difficiliorẽ, mihiq́; grauio-
n obuenire, quàm dum inferior omenti membrana, & caua ie-
ganaq́; contermina ſunt q aggredienda, maximè uerò in homi- q quaſi; & 15 figu-
i quopiam præpingui. adeò ſanè, ut quemuis artificem, licet in- ras parua
lè hîc hallucinari exiſtimem. Nullam igitur (ut quod mihi oc- ne.
ium adferam) uel minimam bilis ueſiculæ meatus portionem
porrigi animaduerti, præterquàm in uno pontificis triremium

n inteſtinis offerentẽ, non in quam-
dem decenter inſeri potuiſſe: ſed in
uentriculoq́; & inteſtinis minus in-
tũ expurgare poſſet, nõ debuiſſe ad
citra ſectionẽ fatebere. Tutò enim
nis incõcomitata procedunt : quod
ri uia, aut in uentriculũ, aut in aliam
ea qua nunc implãtatur: & interim
rana omenti deorſum modicè pro-
erẽdus fuiſſet, non adeò commodè
:& obliquos anfractus faciẽs, etiam
pſam hanc ſuperfluitatem oblongo
m illic deflueẽs, unà cum fecibus ex-
ũ erat, ne tenuis meatus quauis oc-
nateria hæc nutritioni inepta, duo-
quam uentriculi fundo innoxiè im-
n ex uentriculi & inteſtinorũ mu-
q; neceſſariò in illorũ obeundis fun-
one quam huic exuberanti pituitæ
e naturã tenuem fluxilemq́; eſſe, &
expurgantẽ, ſi quando nimiũ abun-
puis conceſſum eſt. Deinde cibum,
imè uerò cremorem confectũ per
it. Ventriculo itaq; pituitę iſtius in-
ẽs meatus utilis fuiſſet: uerùm quia
è fuit, ſummo malo Natura nonni-
ntriculo bilis influeret, tum ille (uti
te perpetuò ad excernendum irri-
õfectus eſſet, retentrice ſua faculta-

ćto ductu ex iecore in inteſtina pellatur. non ignarus interim natomicorum cōmenti, qui bilem in ſuam ueſiculam aſſeruari ır à putredine uindicet: haud expendentes, quàm innumeros bi, erebro, lieni, pulmoni, & pleriſq; alijs corporis partibus, ne ipſæ nem contraherent, Naturam adhibere oportuiſſet.

DE LIENE. CAPVT IX.

nium quatuor tabellis decimænonæ figuræ exprimitur. earum namq; prima lienis cauum e illi connata exprimit, ſecunda lienis cauum omento liberum, tertia lienis gibbum, quar- iam utcunq; proponit. Quanquam etiam lien in corpore adhuc ſeruatus, in ſecunda figura & in ſexta ad G, & in uigeſima ad O, O, P occurrat.

IENEM ad ſiniſtram uentriculi ſedem, ſecundùm infe riora tamen magis, ac poſteriora,[a] locari, iam antea recen a 6 fig. G.
ſuimus. Non enim is, ut uulgò arbitratur, ſano alioquin 20 fig. O, O, P.
homini, ad abdominis quaſi medium, anterioraq́; pro- minet, neque etiam tactu admodum deprehendi poteſt: quamuis interim medicorum plerique illum an mollis, an durus ſit, in omnibus ſeſe æquè cōtingere, perſuaſum itaq; ſiniſtræ parti[b] ſepti tranſuerſi, medius ferè inter ſiniſtram b 7 tab. Δ.
corporum ſedem, & ſpuriarum coſtarum eius lateris cartilagi- coſtis adamuſsim ceu tutiſsimis uallis ſeptus,[c] formamq́; obti- c Spectat figuram 19.
effigiei congruentem, ac perinde ut iecori à uicinis partibus ipſi uà enim ſeptum cōtingit, ut id leuiter inibi cauum eſt, ita etiam bus cernitur. Quà uentriculus lieni quodāmodo innititur, ut inſtar grādioris globi hìc extuberat: ſic quoq; lien humanus mo rficie duntaxat, cauus occurrit. Nam porcis, canibus ac bobus, r, ſed arctior interim lien obtigerit, ac uentriculi gibbo in ijs lon o obtendatur, magis quoq; cauus, magisq́; tertiæ circuli partis culum complectitur, iureq́; Galeno in illorum potius anima-

ui Lazari monaſterio, & in pleriſq;
ue, elephantiaſi morbo affectos ui-
perficiemq́; ita exquiſitè referen-
omine namq; hoc uiſcus atro quo-
in cane autem ſplendidius plerun-
lbicantem magis lienem oſtẽdunt.
n in lienum tantum ſuperficie, ue-
ue occurrit,ſiue crudi, ſiue cocti lie
ue uiſcera non inutiliter in aqua in-
anguis impenſius increſcat, in cali-
lis ſcilicet adhuc ſanguis, nonnun-
enis & pulmonis fabrica adamuſ-

Hominis uiſcera ad ipſorum fabricã diſcendã haud inutiliter coqui.

æcipuè ita nonnunquam conden-
ter ambigerem, uenasq́; & arterias
e & renibus diſperſas intuerer. Lie

Vaſorum per lienis corpus ſeries.

dum, ſed ſolidioris ſpongiæ, aut le-
q; ſanguine conſtare mihi uidetur,
iter ualidis duntaxat implicita. Vt-
nſeri certò cognoſcimus, nullæ ta-
ore, per ſubſtantiam ipſius diſper-
eædemq́; admodum graciles: non
ã uaſa ingrediũtur, in innumeram
nuium, ut cauitate quodammodo
di eſſent. Hiſce ramis ſeu fibris un-
anguis obducitur, quem Eraſiſtra-
έγχυμα, uti & in iecore, appellauit.
ulgò propter arteriarum frequen
e lienis cauſa eſſe uidetur, ſed innu-
iarum dicere, & uenarum) imple-

Lienis ſubſtantia.

modis occalluerat, tota anteriori ſua ſede peritonæo erat con-
i teſtis glandulæ miris modis non ſecus excreuerant, quàm ſi
n´ue anſerum, aut ſtruthiocamelorum potius oua uni ineſſent,
ngula humore ouorum albo non abſimili, aut paulo craſsiore
armatus inſignis Iuriſconſultus, poſteaquam annis multis pal-
ienoſus à medicis iudicatus fuit, ex paruo uenæ portæ caudicis
guinē uniuerſam corporis in peritonęi cauitatē trāſmittente ab-
è mortuus, cōtractiſsimū, & magna ex parte in caua ipſius regio
,& agnini pulmonis modo rubens iecur, nobis eius uiſcera Pi-
nſportaretur, eximētibus oſtendit, cum molli magnoq́; admo-
iſsimi iecoris inſtar colorato. Proſper Martellus, quum multis
orbo laboraſſet, & ſubitò ex bilis in uentriculum miro confluxu
raſſet, iecur habuit magnum & durum & uiride, cum molli in-
uorum hiſtorias plenius recenſerem, niſi hîc ægrorum (quos à
non pœnitendo ad morborum cognitionem opere, diffuſe ali-
quar) nullam mihi uellem eſſe rationē: qui uel horum nunc obi
t lienis ſubſtantia, de qua non mediocres controuerſias in ſcho-
nimus, à ſtudioſis ſedulò expenderetur. Cæterùm [i] uenæ, arte-
lienis in hunc habent modum. [k] Minor ſeu ſiniſter uenæ portæ
ore membrana omenti ſuffultus, tranſuerſim ad lienem tendit,
mùm uentriculi ſedi, eiusq́; elatiori orificio, & humiliori mem-
i, adeoq́; ipſi colo, quà uentriculo exporrigitur, ramos offerens:
ompſit, reliqua ipſius portio in duos primùm ramos, deinde hi
diſſeminātur: ut tandem multiplici ſerie per humiliorē omen-
n ducta, cauæ lienis ſedis medio ſecundùm [l] rectam lineam im-
riuſquam uerò in lienis ſubſtantiam deperdantur, ab inſigniori
humiliora petente, [m] uena pronaſcitur, ſiniſtram fundi uētriculi
ctens. Ab alijs uerò lienem adeuntibus ramis modò [n] tres, modò
rami enaſcuntur, in ſiniſtrum uentriculi latus, uti ſæpe priùs re-

i Oſtendit harum ſeriem 4 fig. ut & 3, ac inſuper 1 tab. fig. 19.
k fig. cap. 5 lib. 3 F. diffundi primum K, L, M, N, S, diuiditur in T, T. et hic 4 fig. P.
l 2 ta. fi. 19 H, H.
m fig. ca. 5 lib. 3 Z.

lucro, quod multa abundat adipe,
tiſsimùm ſi ren lieni (ut non infre-
Atque hæc eſt lienis ſitus, formæ, *Lienis uſus ac functio.*
poris noſtri architectus omnia di-
o: de qua non medicorum modò
ui diſſenſerunt. Eraſiſtratus namq;
ponderis & dein punctilis doloris
erſuaſus, lienem fruſtra factum eſſe
m timentem necubi artis ſuæ obli- «
iecur in dextris conformaret, in ſi- «
& conſiſtentem in eo lienem iecori «
ululum in ſiniſtram producto, crea «
iſtoteles communem uſum, quem
mùm aſſcribit, uidelicet quo uenæ,
& ſtabiliri ad corpus poſsint: Quaſi
, uiſcera ad corpus iaciuntur. Dein-
ubiungit: Iecur & lienem ad cibo-
pores uagantes diuertere, & ex uen
t qui ſanguineus ſit. atq; ut ſemel di-
oco recenſet. Eodem modo autor
ſò tribuunt, præter quędam de ue-
menta, lienem ex uentriculo & in-
entriculi & inteſtinorum aſſume-
ndit. Huic ſententiæ nõnulli etiam
bis libro Hippocrates propemodũ,
omine iecoris ſanguinem elabora-
rofeſſoribus probabilior eſſe uide-
atum docet, ut lutoſi fæculentiq; in
q; quemadmodũ tenuiori leuioriq;
n craſsiore & grauiore ſuſcipiendo

n contenti ſunt, ſi doceant, atram hanc bilem ſua ſaporis quali-
rbam & acidã eſſe fatentur, omnes uentriculi functiones, quæ
odam conſiſtunt, aſtringendo & colligendo corroborare, ac
cõfectus à uentriculo cibus elabatur, prohibere. Alij autem hoc
on cõtenti, iam dictis addunt, uim uentriculi appetitricem iſto
deò incitari, ut eius præcipuè uſus gratia uenam meatum'ue à
us uẽtriculi orificium inſeri ſtatuant: imaginatione ſolùm, non
edocti. Ego ſanè de hac recrementi lienis in uentriculum eru-
us uſu, nihil affirmare audeo : neq; etiam ſectio, hęc, quæ tamen
trouerſiam Anatomes profeſſores audacisſimè aſſerunt, mihi
nmonſtrat. Primùm enim nullum meatum illi, quo bilis in in-
atur, ſimilem eſſe haud ambigo: uenæ autem, quæ ſiniſtro uen
nplantãtur, non à lienis[u] prodeunt corpore, ſed ab illis quæ iam — u Videre id eſt in figu. ca.5 li.3 & 3 fi. & 14 figu.19.
r. Neq; alia penitus harum uenarum per uentriculum ſeries ui
iquarum omnium, corpus uẽtriculi petentium. dein nulla hîc
a, cõiuge carens arteria. Poſtremò, ſi quid in uentriculũ à liene
tius uentriculi fundum petit, quàm ſuperius illius orificiũ.[x] Ve- — x fig. cap.5 lib.3 Z.
trã fundi uentriculi ſedem perreptans, omnium uenarum uen
quæ lieni exporriguntur oblatarum facilè maxima occurrit.
eq; hæc uena, uti nec alia quæuis, ſiniſtrum uentriculi adiens la
rgeat ſanguine, quàm reliquę uentriculum implicantes uenæ.
niſi multorũ modò metuerem calumnias, quas hactenus non
malo expertus ſum nimium graues, hîc mihi argumenta non
bus uulgatã, omnibusq; nunc perſuaſisſimã de lienis munere
terturbarẽ. Verùm interim nemini non cõceſſum eſt, lienẽ ſuo
ac frequentibus qui illum intertexunt arterijs, uentriculi con-
re. Quòd autem uulgo lien riſus autor habetur, hinc ſumptum
uòd craſſum, fęculentum & lutoſum ſanguinem ad ſe allicere,
nguinem agiliorem, ac, ut ita dicam, hilariorem reddere credi-

nentes. Quo ocyus enim renes hu-
uocamus, ſanguini adimãt, quàm
r. Dexter enim[b] ſuperiore ſua parte
t, in canibus ac capris ſinum etiam
tũ, appoſitè ſubiens. Siniſter uerò
qua ex parte ſubſternatur. Vterque
umiliori[c] ſepti ſedi incumbit, qua
potiſsimùm parte, qua illæ in po-
ſtarum in poſteriora flexus, ita op-
uallẽtur, & antrorſum prominen-
dem haud occupent. Quæ niſi re-
demq́; maximum (ut interdum in
n, & uitiatum coſtarum ductum,
& arteriæ magnæ corpora renem
ndio ſeroſum ſanguinem attractu-
tomicis, lumborum[g] muſculis, qui
s, prorſus inſternuntur. imò non
na ſui parte uerſus ilia deſcendunt,
ad amuſsim è directo mutuò oppo
ecur deſcendat, uterq; autem ren
, uicinus eſſe cõtendat, meritò dex
mus. quippe nõ raró etiam ſiniſter
uib. minor lien & maius iecur obti
deprimeret, ille autem ſiniſtrum
contrarium hunc ſitum renibus
ſione, quàm ne è directo utriq; ſe-
ariũ reuellens, alterius munus pro-
i ſitu Galeni ratio probãda eſt, qua *Lib. 5. de Vſu*
undũ rectitudinem magis trahat, *part.*
ò magis illi quàm ſiniſtro lateri ſint

guinis ſerum excolare oporteret, neq; commodè uenæ cauæ,
iæ [t] corporibus (ut [u] iecur ad uenam cauam) adnaſci potuerint, t 22 fig. g, b.
à uena ac arteria in ipſos deducuntur. Ac à caua quidem duo u Spectat 18 figuram.
trinq; nimirum ſinguli, ad ſingulos renes enaſcuntur, qui non x 20 fig. 4,
em prodeunt: ſed pro renum ſitu, origine uariant, dexterq; ra- b. & 22, 23
iſtro principium poſsidet, ſiquidē ren dexter altiùs collocetur: fig. m, n.
ſuperiorē dextro ſedem ſibi uendicet, ſiniſter quoq; ramus ela-
ua pronaſcitur. Ac par ſanè arteriarum eſt ratio, quæ ſub uenis
cum illis trāſuerſim ad renum [z] ſinus, quos in internis ipſorum z 22 figur.
t, perferuntur. Quum primùm uerò in hominibus ad illum al cha, 7, &.
um uena ac arteria peruenerint, in duos ramos, priuſquam re-
mbæ diuiduntur, unum ramum ſuperiori eius ſinus angulo, al-
i offerentes. In ipſo autem uaſorum ad renes progreſſu, arteriæ
ò à ſe ramulos diffundunt, ſed totę in renes abſumuntur. quum
tri renis uena, [a] ſeminalis uena ſiniſtrū petens teſtem depromа- a 20 figu. e.
n quæ dextrum renem adit, [b] ramus in pinguem mēbraneamq; b 20 fig. X.
numeroſa ſobole ſpargatur: quod & ſiniſtra uena interdū imi- ad T.
ſiniſter elatiorem dextro ſedem obtinet. Cuiuſmodi uerò hęc
ſit tunica, paulo pòſt exequar: [c] nunc enim uaſorum per renis c Hic [illegible]
n ac diſtributionem, unà cum ipſius ſinibus, & meatus urinam
am deducentis ortu, propter continuum de uaſis ſermonem,
grediar. Atq; utinam hęc ita ob oculos ponere poſſem, ac ſi prę-
admodum opera in renis ſectione commonſtrarem: maximè
læ de renum officijs, ſinibus, membranis, & quæ in renibus di-
ſis, hactenus cæteris diſſectionū profeſſoribus effictę ſint. Gale-
ait, uenas ac arterias per renis corpus diffundi: & per ſpiſsā du-
ubſtantiā, retento ſanguine, urinā cum bilis quæ ſanguini adeſt
mitti, inq; urinarium meatum, à rene in ueſicam pertinentem,
orum medicorum, & qui Galenum ſequuti ſunt omnium, hęc

m in illum fundere: inſuper mem-
tis anguſtisq́; foraminulis peruiam
m & bilem quoq; tranſmittat, ſan-
enetrante. Addunt pręterea ſtupi-
ſcilicet elegãtiùs falſum opus con-
m explantari, illumq́; urinam iam
erum Opifex tantum munus uni
tribuit, neq; in renibus eandem ex-
i innata, ac propria ad iuſtitiã tem-
s per ipſius corpus deductis, ſero-
ui urinario meatu excipitur, diffun
, caninum, aut etiam caprinum re-
nodũ humanus, aut etiam ouinus
e uelim: illumq́;, uti renis admini-
ngam, te primùm aggredi. Poſt ali-
ima nõ ſuffecerit) duos in renibus
itrantur medici, formatos.[d] Vena
um degenerant corpus, quod arte-
ns, cauũ, & uenæ arteriæ'ue cuiuſ-
nitur. Primum enim paulatim la-
ur: quarũ unam quidem anterio-
æ, quam ſuprà deſcripſimus, per-
us. Anterior una ſerie, unoq́; du-
etiã æquè craſſos producit ramos,
ſe inuicẽ ſecundùm renis formam
perant, non quidem ad externam
lto in renis corpore permanẽt: &
rporis membranei poſterioribus
Poſterior enim corporis eius pars

tur. Sinus hic inter diſſecandum ſubhumidus exanguisq́; om-
, corpus autem illud membraneum cum ſuis ramis omnibus,
nis ſinus (ſi ita corpus id appellare uiſum ſit) ſanguine plenus
itur. Homines ut paſsim pinguetudine, quemadmodum & por
undum ſinum quoq; adipe duriuſculo, & quaſi ſeroſo humore
etum habent: qui non ſolùm humanorum renum ſpeculatio-
ibus obſcurauit, ſed quibuſdam accuratius ſectionē aggredien-
ſuit, ut hunc adipem [e] urinarij meatus operculum quoddā eſſe, e 22, 23 fig.
nibus excretioni ſeu colationi præfici, & quoddam uelut colato
otū reliquerint. Qui enim ſuis imaginationibus & ſomnijs non
am operā unà cum ratione ſectioni quoq; impenderunt, ſi nihil
neatus urinarij [f] initiū uiderunt, quod ſanè ex ſecundo renis ſinu f 22 fig.
uidem ex humiliori ſua ſede, ſed ex interni lateris ipſius medio.
neatus ille ab externo latere membranei corporis, ubi primùm
ditur. deinde per eius corporis medium procedens, ex renū me-
num renis latus, uenæ cuiuſdam inſtar procidit. Hæc meher-
t conformatio, quæ in membraneum illud corpus ipſiusq́ue ra-
ſanguinem renis ſubſtantiæ ui, & fibrarum eius corporis recta-
o attrahi commonſtrat: nimirum ut ſanguis ſeroſo illo humo-
r, ut ſanguinem à portæ uenæ ſurculis in cauæ ſoboles maxi-
ſumi tranſmittiq́ue credimus. Cæterùm renes non uniuerſum
n, imò ut ſanguis ad fluxū per uenarū cauitates aptior ſit, ſeri por
o per reliquum adhuc corpus ducitur, quā extracto iamq́; con-
innatare conſpicimus. Quinetiam manifeſtū quoq; euadit, re-
am à ſanguine non ſolùm in uena caua, ſed & in arteria magna
eum illum humorem, & ſi quid bilioſi excremēti adhuc ipſi ſit
lare, atq; in alterū illum ſinum protrudere, eumq́; inde per [g] uri g per
i ad ueſicā huic humori admittēdo inſtar lagenæ pręparatā ſen-
Que uerò horum meatuū ſit ſtructura, ubi renum tunicarū ex

neruorum cerebri ramis, qui coſtagulos ad utrunq; renem diffudit, in in corpus illos diſpergens.

RECEPTACVLO,
n ueſicam deducenti-
t XI.

cunda & uigeſimatertia figuræ, hanc ſimul cum arta figura Capitis quadrageſiminoni, libri ſecunexam, proponit ſecunda figura, tertia, ſexta, decilchrè delineatam continent uigeſimaquarta, uicibus petere licet.

nes ſuis functionibus opportunam tutòq; locantur: ita quoq; & ueſica, eſica enim, quum urinæ exiſtat re- *Veſicæ ſitus.* æc ſenſim à renibus colata (ne freſed rarò & ſimul nobis reddēda ſit) m meritò obtinet, qua commodè, qualitate moleſtatur, illã excernere ſicca excremēta emittuntur, protritionis organa, hac ueſica longè ntia, ſibi occuparunt: adeò, ut iure nteſtinũ, humiliùs collocetur. Ad iſtit, elatiore ſua parte ſuperiorem ut urina diſtenditur, excedens. Eſt *Veſicæ forma.* rotunda, & ſuperiore parte, quàm m deſinēte, ſpectatur amplior, idq; n enim, ut ueſica capacior, iniurijsq; ſim globi modo rotũda, ipſi potius

rſæ,mediæ uerò obliquæ,pro functionum ordine ſitus ordi-
es.Expulſioné namq; præit retentio, & hanc rurſus attractio.
craſſam ueſicæ tunicam fieri oportuiſſe, præter cætera argu-
d in magnam molem ſæpe diſtendi eam oporteat, quodq́; u-
& ulceribus ac calculis, idq́; generis malis alijs frequenter uexe
ra eſſet,eam facilè lacerarent,eroderent, ac perforarent.Vt au-
adhuc efficiatur ualidior, peritonæũ illi denſum robuſtumq́;
culiariter circundedit, quod ſecunda ueſicæ cenſetur tunica,
procedés,[i] quà ſuprà pubis os ueſicæ fundus anteriorq́; ipſius i 3 fi.O. 20
i in hominibus utpote erectis, ſecus multo quàm in canibus fig.p.
t ſententia,adnaſcitur.In canibus enim & alijs quadrupedibus
n à peritonæo ueſicæ offertur,neq; tota ipſius ſedes anterior
xè quidem adnaſcitur, ſed ut & poſterior ueſicæ ſedes lęuis &
quanquã in hominibus quoq;[k] poſterior ueſicę ſedes rectum k 24 fig.T.
erum reſpiciens,læuis & lubrica & aqueo humore oblita oc- 25 fig.B.
n cum urina ueſicæ (ut & biloſum recrementum ſuæ ueſicu
em inepta ſit,Natura ueſicæ[l] uenas quibus alatur, & arterias l 22, 23 fig.
us recreetur, peropportunè diſtribuit, ac primùm utrinq; in v. 25 fig.α.
tera unam uenam,& arteriam item unam, à cauæ uenæ & ar
mis per pubis oſsis foramen crus accedentibus deriuauit,quę m ulti. fig.
corporis ueſicæ longitudinem cõſcendentes, in tenuiſsimos lib.3.i.
iles ſurculos diſsipantur. Neque neruis itidem, quibus ob tri-
onem maximè indiguit, ueſica deſtituitur. Quantũuis enim
bilis minori ueſiculæ, tanquam familiare quippiam influat,
ralis eſt, ullam ab illa noxam patiatur: ea tamen interdũ tan-
ementi admixtum habet, mordaxq́; & acris redditur adeò,ut
atem ueſica perciperet, illam diutius continens, grauiter ple-
tur. Ac proinde inter cæteras corporis partes, ueſica[n] neruos n 2 fig.ca.
nſus tactus ſolum gratia obtinuit,eos à ſexti paris ramis coſta- lib.4.

& obliquæ fibræ quo minus in ue-
præpediũt. Verùm quòd his mea-
ιὰς, & πόρους οὐρητικοὺς appellant, tanta
uàm uenę ſanguine turgentes, can
orum principium ex ſecundo mihi
& per primum eorundem ſinum
r ſede, hincq́; peritonæo ſuper lum-
leorſum ad ueſicam prorepũt. Ad-
t ab illo fibras quaſdam adepti, alte-
t peritonęum ipſum intertextam.
gitudo nihil commodi adferre hîc
enum enim ſinu deorſum modicè
, porrigũtur. Ne uerò parum firma
aut obliquum nimis ductum effice
neatus, urinam fœtus extra umbili-
lli ueſicæ ſedi, quæ poſteriori peri-
ſecurè firmatur, uicinior eſt. Con-
umilioreq́; ueſicæ ſede paulo antea
nùm ueſicæ adnaſcũtur, & obliquo
atam penetrantes, tandem in ueſi-
ipſius tunicam) aperiuntur, ingre-
quo bilis meatum in duodenum in- *Artificioſa meatuum urinam deducentium inſertio.*
lis utrinq; ad meatus foramen non
næ tunicæ inibi membranulæ ad-
rum proceſſuum bilem deducenti
cilicet urinæ quidem ex meatibus
ſica diſtenta urinam rurſus in eoſ-
neatũq́; opplentes, urinæ tranſitum
nulæ adeò præſtant commodè, ut
nè ſpiritus per hos meatus reddere

nam ex ueſica deferenti[b] muſculum orbiculatim circumduci, b 22,23 fig.
e urina præter uoluntatem noſtram effluat: cuius uſum, ſitum g. 25 fig. 7.
ſecundo libro diffuſe perſequuti ſumus. Deinde uiris & mulie-
meatum urina excernitur: ſed uiris ad ſeminis quoq; eiacula-
uit. Vnde etiam hi peculiariter[c] glandoſum illud corpus adna- c 22,23 fi-
men deferentium uaſorum[d] inſertionem ſuſcipiens, quo cor- gur. 5.
urinæ humectante & irrigante mulieres interim deſtituũtur. d 23 fig. 4.
ulieribus ſuper uteri[e] ceruicem meatus hic fibris membraneis
éditur, ac ubi primùm ſub humillima[f] connexus pubis oſsium e 25 figur. x, x.
i ceruice conſiſtit, citra ullum ad ſuperiora (quicquid Galenus f 1 fig. ulti
nto de Partium uſu libro doceat) reflexum, in illius cauitatem marum fi-
t. Viris autem ultrà[h] porrigitur, ac prominet. quamprimùm gur. 15.
nam pubis oſsium commiſſurę regionem ſuperauit, penis cor- g 25 fig. 4.
tus, ad elatiorem uſq; pubis oſsium commiſſuræ ſedem aſcen- 27 fig. L.
ſus, prout rigidus flaccidus'ue eſt penis, aut ſurſum ſpectat, aut h Pete hæc
nc σ Græcorum, nunc S Latinorum elementum exprimens. ex 1, 2 fig. cap. 49 li. 2 ad G, A, B.
m generationis organis (quorum iam ob partium connexum
tituendus eſt ſermo) opportuniùs pertractabuntur.

TVRAM PROPAGANDAE SPECIEI prouidiſſe. Caput XII.

NITIO librorum de Sanitate tuenda, Galenus ex cor-
poris humani primordijs hominem neceſſariò morti ob-
noxium eſſe, pulchrè colligit. Imò pręterquàm quòd cor-
pus humanum mixtum genitumq́; eſſe conſtat, idipſum
immortale incorruptibileq́; nequaquam potuiſſe fieri, ar
teriæ, uenæ, nerui, caro, & id genus partes reliquæ, è qui-
bus conformatur, abundè commonſtrant. Quando itaq;
ccaſione, hominem producere immortalem non licuit, rerum

mmiſcendorum corporum libidi- *Vtendi appetitus generationis organis adiectus.*
is uim ad procreationem, rerum
ræ, mirabilem quendam & indi-
ns: à quo animalia incitata, etiamſi
uata fuerint, prouident tamen ſuc-
no eſſent prudentia. Quum enim
ua inſtrumenta hæc creauit, perfe-
llecebrem, & uelut ineſcationem,
conſeruationemq́; ſpeciei ijs indi-
um partium uſui adijciens. Atque
is amore à Deo nobis ingenito diſ-
rum naturæ in uiris inſita uis ino- "
exaudiens rationem, furioſarum "
onatur. Vulua quoque & uterus in "
randi, ſi intempeſtiuè diuq́; à gene- "
umq́; indignatur. Vt amorem nunc "
tur fœtus: & temperiem à Natura
n utero adhuc contento fœtui ali-
que ſuis mamillis ſedulò & ſolicitè
ationi ſubminiſtrantia organa affa-
ggrediar, à uirorũ organis ſumpto

ANIS GENERA-
Caput XIII.
mox uigeſimaſecunda & uigeſimatertia abſolu-

itus nulli non eſt conſpicuus, ut & *Teſtium ſitus ac numerus.*
rus, unde etiam δίδυμοι & gemini
interdũ unus tantum, & interdum
; at id rariùs quàm nonnulli exiſti-

exiſtimant) ſcortum, Græcis uerò ὄοχεον dicitur. Alterum
efformat membrana, hîc perinde ac cutis, longè quàm in reli-
enuior, ſed uenis frequentioribus intertexta. Præter hanc uerò
tis & membrana aliud quoq; peculiariter hîc, ut & in fronte ac
icant, quandoquidē nullus inter ipſas interuenit adeps: non ali-
uàm ſi Natura uirorū teſtibus laxius tenuiusq́; uoluiſſet à cute
na obduci inuolucrū, à uirorumq́; teſtibus nō minus quàm à ce
beſſe pinguedinē. Nam etſi membranarum, quę uenis arterijsq́;
tertexuntur, circa teſtes adſit copia: nullus tamen, ut ferè in reli
ſſe ſolet, hîc conſpicitur adeps. Tunicæ ſingulos teſtes priuatim
plitudine, ſtructura & tenuitate inuicē admodum uariāt.[f] Vna
xterior eſt, teſtē cum ſuis uaſis ad eam uſq; ſedē, qua magnæ pe-
i cōmittuntur, induit, ualida quidē, ſed tenuis, uenisq́; abundās.
nā arteriamq́; ſeminales, ac dein uas ſemē à teſte ſurſum ducens,
nagna cauitate in inguinum regionē, ipſumq́; ſcortum duci au-
onæum hanc educit tunicā, quæ peritonęi pars proceſſusq́; me-
taq́; ab ipſo peritonæo prodit, ut ſcortum à cute deduci prona-
. Hæc tunica[h] exteriori ſuperficie, qua ipſam carnoſa contingit
ris quibuſdam membraneis illi connaſcitur, adeò ſanè frequen
um has aliam quandam teſtium tunicam cōſtituere arbitratus
a etiam, ubi dextri teſtis tunica ſiniſtri teſtis ſpectat tunicā, am-
ò committuntur: ob idq́; etiam externam ſuperficiem non ad-
n habere uidentur, ſed membranarū inuicem connatarum mo
roſam.[i] Interior huius tunicæ ſuperficies, quà teſtem ipſiusq́;
euis, & aqueo quodā humore obducta eſt: neq; ulli penitus cor-
ur, præterquàm quod elatiore ſua[k] parte peritonæo illic con-
ſciturq́;, ubi ab ipſo principium ſumit: quin & inferiori teſtis
pplantatur, non quidem teſtis corpori, ſed humillimæ uaſis ſe-
ferentis parti, quà id ſurſum ſecundùm teſtis humiliora reuol-

e conuerſum eſſe conijcientes.[t] Al-
præter teſtis corpus ſubſtantiamq́;
tis figuræ ad amuſsim reſpondens,
& craſſa ualidaq́; admodũ eſt mem-
ac ſequacem inuoluens. Atque is
us eſt uſus. dein in hoc conducit, ut
nmittenda ipſi adnaſcantur. Tuni-
ibi cernitur, ubi uaſa illi commit-
am. Et elatiori quidem tunicæ par-
mq́ue deferentes[u] adnaſcuntur, ac
erforantes, in teſtis ſubſtantiam[y] ex-
e deorſum in tunicæ illius corpus
à uena arteriaq́; ſeminalibus deri-
capreolorum eleganter deducti. In
rſam ipſius longitudinem ualidiſsi-
en uaſis[a] anfractus teſti obductos,
n fugientibus foraminibus pertuſa.
s ſuperficiem, læuis & aqueo humo
rnitur. Interna uerò ſuperficie, qua
adecunque illi ſubſtantiæ[b] connaſci
ſſoribus, qui teſtem δίδυμον uocaue-
eris, appellatam ſat ſcio: quicquid
unicam hanc ignorarent, & apud
ter[c] elatiorem teſtis partem, Gale-
m, aliam effinxerunt particulam,
as caput & ἐπιδιδυμὶς uocaretur. Alij
interpretes, παραδιδυμίδα teſticula-
) eluſi, ſed ſectionem interim ag-
reperirent, Arabes quoſdam imi-

hedra fingẽtes, dextram ſeminalem uenam à dextri renis ue-
tem ex cauæ caudice toties enaſci docent, quoties ſiniſter ren
o ſedem occupat: quaſi uerò dextra uena nõ demiſsius multò,
enæ, initium duceret: & quia plerunq; dextri renis uena nimis
dextri uena à cauæ caudice deriuaretur. Nos crebrò eum re-
mus ſitum, ſed dextri teſtis uenę aliud principiũ ſemel dunta-
unc ambæ ſeminales uenæ à renũ uenis originem mutuabant.
m initijs deorſum in latus protenſæ, peritonæo fibroſis nexi-
m earum degenerant tunicam committuntur, coniuges ar-
træq; enim arteriæ humilius quàm, dextrum teſtem petentis
m conſiſtit, è directo & ſibi proximę ex anterioris magnæ ar-
lio[n] promuntur: ac dextra quidem cauæ uenæ[o] caudicem n 22, 23 fig. α educitur ſub u ab b.
s parum à diſſectionum profeſſoribus animaduerſum miror)
eorſum obliquè ad dextri teſtis uenam properat. Siniſtra ue- o 22, 23 fi. 2.
enam accedens, non ſemel mihi defuiſſe uiſa eſt, ſiniſtri teſtis
c longè ampliore. Ab arteria uerò ſiniſtro reni communica-
uix unquam uidi: quanquam id interdum accidere poſſe, non
d tamen crebriùs par uenarum & arteriarum teſtes peten-
Galenus docet) obſeruetur exortus, nequaquam conceſſero.
arteria (idem de lateris ſiniſtri uaſis ſubaudito) ſeſe inuicem
eritonęo (uti dicebã) fibroſis mẽbraneis'ue nexibus alligãtur,
ſum protenſæ, ſuper[p] urinariũ meatũ ex dextro rene urinam p 22, 23 fig. ſuper q.
ẽ ducũtur, peritonęo in progreſſu[q] tenues ac perquàm graciles q 22, 23 fi. 3.
dentes. Quum primum uerò uaſa hæc ad coxendicis oſsis uſq;
erint, qua[s] ſeptimus femur mouentiũ muſculos deorſum uer- r 1, 2, 3 fig. cap. 29 lib. 1 I.
emoris[t] proceſſum fertur, illa peritonæum iuxta internum
us[u] permeant: & ex magna peritonæi amplitudine prociden- s S muſcul. tab. A.
teſti peculiarium inuolucrum quòd hîc à peritonæo princi- t 1, 2 fi. cap.
rtingunt, unà cum neruulo nimis quàm gracili & obſcuro ad 30 lib. 1 I.

ur: quum mihi hac ex parte uaſorum
de profectò, quàm à maiori illo, mi-
nq; pendet procreatio. Porrò quum
peritonæum uaſis inibi offert, quà il-
te, toto inceſſu hærēt, implexus fiant,
pletum referre uidetur, aut etiam ſe-
n ue cutem uaricibus turgidam. Vt
e inæqualiter extuberantes, errabun
iod narramus corpore, uenæ ſemina-
nt. Perquàm rarò enim accidit, uari-
s imaginem exprimere: ſed ipſæ, uti
blìquè, uarieq; admodum prominēt.
illos, qui pueros in cadauerum con-
ροειδῆ παραστάτην, quaſi uaricoſum aſsi-
non ſecus quàm in nono de Partium
luaria reticularem quendam commi
s de Partium uſu libris, unà cum He-
illi ſemper (ut paulo poſteriùs expli-
ine, à uitis pampinorum figura[k] cor-
nus, pampinoforme frequenter uo-
n proximè accedit, diſtinguens. Vt-
atiori ſedi intimæ teſtis tunicæ adna-
nicam perforantes, elatiori teſtis par- *Venæ ac arteriæ in teſtis ſubſtantiam, ipſiusq́; proximū inuolucrum inſertio.*
ſtantiam, perinde ac iecoris uenæ in
quàm tenui conſtantes tunica. Præ-
orpus teſtis ſubſtantiæ offert, alias per
s, & uenis in adhærente oculi[n] tuni-
ndit, à quibus denuò germina in te-

nt cerebelli[t] proceſſus, quos in ſeptimo libro à uermium ima-
eniſſe dicam. Atq; hinc etiam fortaſsis in Arabum interpreti-
nomen legitur: ita enim preſens corpus, quà teſti connaſcitur,
lli uocauiſſe uidentur. nam eorum aliqui, etiam[u] implexum
ſupra ſedem teſtis elatiorem conſpicuum, ita nuncupauere.
oc, quod uermi aſsimilabam, nihil prorſus imagine uaricibus
q; eadem ſerie extuberantibus, accedit. Quanquam ſi bene Ga
in libris de Semine percipiam, is alibi has[x] reuolutiones ex He
ο κιρσοειδῆ παραστάτην appellari uelit: alibi autem eo nomine ap-
uius quod iam tractamus corporis[y] ſedem, qua id peni inferi-
ſit, ubi corpus iſtud ſermone ad ipſius uſq;[z] inſertionem, & il-
e alterius lateris coitum deduxero, audies. Ad hunc itaq; mo-
ntimæ teſtis tunicæ connaſcitur: &[a] exterius, demptis reuo-
eſsionibus, læue eſt:[b] intus uerò, quum ab intima teſtis tunica
adimitur, aſperum, ſed nullis quæ oculis ſubijciuntur meati-
t. Neq; etiam aliter uenæ aut arteriȩ modo cauum eſſe uiſitur,
quà teſtis tunicæ cõnaſcitur, uerùm neq; quà ab illa abſcedens,
Quum primùm namq; ad inferiorem teſtis partem deſcendit,
eflexum, ſenſim anguſtius efficitur: & non amplius inuolu-
quaſi neruum deſinit. atque id ipſi maximè euenit, ubi elatio-
m ſurſum ſcandens ſuperat. Quò quum pertigerit, anteriori
quod nos uaricoſum eſſe diximus, parti uerſus interiora inni-
uis membranulæ interuentu connexum, tantiſper aſcendit,
onæi[e] foramen, quo uena & arteria ſeminales ducuntur, in pe
em pertingat. In hoc tranſitu teres iſtud corpus non amplius
arteriæq; parti[f] attenditur: ſed in poſteriora reflexum, ſub illis
tranſcendit.[g] Hinc ex dextro latere (dextri enim teſtis enarra-
uor) ad poſteriorem pubis oſsis ſedem reflectitur: & poſterio-
ri connexum ſuper[h] urinarium dextri lateris meatum ſub[i] ue

olutionibus hæc uaſa circũagi inuol-
e præſentia uaſa ſubinde παραστάτην κιρ-
iſi perquàm * obſcurè mihi in homini
tio, ea penitus illi ſimilis apparet, quã
na teſtis tunica nõ amplius illi tunicæ
ũt. tale enim quid canes, & magis ad-
licè conſpicuis reuolutionibus ea ſede
doſum, in quod deferẽtia ſemen uaſa,
erophilus ἀδενοειδῆ παραστάτην appellat,
ceruicis initium reponitur, eſtq; uni-
andius: at nõ ad amuſsim rotundum.
reſſum, à lateribus autem rotundum
dium, ueſicę canalis procedit, qui hic
, amplior'ue exiſtit: non tamen, quod
entibus uaſis foratus, ſed aſper dunta-
mũ in poſteriori ipſius ſede, ubi inter-
accurato ſtudio ſecantes, cõſpicuè de-
a per glandoſum hoc corpus fertur, di
am ſolus glandoſi corporis ſinus com
ficit, per reliquum autem proceſſum
lari muſculo ſtatim à glandoſo corpo
enem præcipuè conſtituunt corpori-
rpora, quæq; uniuerſa ipſius habeatur
iam complexus ſum uſus, ſuccinctè a-
Quum primùm itaque hactenus com-
eſſus, ex iecoris, pulmonis, & renum
ntium neglectis dogmatibus, pulchrè
a ſibi facultate, ex materia quam ue-

Glandoſum corpus uaſorũ ſemẽ deferentium inſertionem excipiẽs.

Partium quæ hoc Capite deſcribuntur conſtructionis ratio.

um proijci & eiaculari queat. Ad hanc functionem condu-
nam à cauę caudice ſub renum uenis enaſci, quò puriorẽ ſyn
inem teſti offerat. Sic & utraſq; arterias à magna pariter ori-
edit, ut tenuioris, impetuq; ruentis ſanguinis & diuinã quæ
am, ſpiritum´ue magis in fæcatum deducerent. Quippe ne-
pinor, qui in arterijs ſanguinem cum Eraſiſtrato non conti-
arterias nihil præter ſpiritũ teſtibus adferre autumet. quan-
c Ariſtotelis fuerit dogma, ſeminales arterias ſanguine ua-
entis. Cæterùm à ſiniſtri renis uena, eius lateris teſtem, ſuam
inere Galenus cum alijs Anatomicis omnibus atteſtatur, ut
uinem ſemini communicaret, cuius acrimoniæ & mordi-
nis emiſsione pruritus, titillatioq; in organo multis neruis
retur. Eiuſmodi enim hic delectationẽ Galenus fieri ſcribit,
ordacibusq; ſuccis in his qui ſcabie laborant, eſſe cognoui-
gne, aut lecti ſtragulis excalefacti pruriunt, ſcalpendoq; ſuc-
ulantibus locum dant. Hoc Galeni decretum, non admo-
co, quum mingentes ex tanta ſeroſi humoris copia pruri-
, etiamſi rigido excalefactoq; pene crebrò & præcipuè ijs
tur, urinã reddi nouerimus. Quinetiã putridi ſeminis inuo-
rãtes, primis diebus lãguido & flaccido pene pruritũ etiam
ecedente penem excalefaciente cauſa. Ad hæc, qui ex rami-
occaſione ſiniſtro teſte caſtrãtur, coeuntes, neq; pruritu, ne-
cerẽtur: quod falſum eſſe, indies ab his quibus ramex manu
Quod uerò alij halituoſum ſeminis ſpiritum ad delectatio-
cõcurrere teſtantur, nõ mihi ſatis arridet, quũ ea pungendi
piritui ineſſe nequeat. adeò ut ad ſpecificam eſſentialemque
materiamque, ac dein ad corporis quod ſenſu afficitur ra-
ctatio ſit referenda. quum tota ueſicæ ceruice hanc non per-
ofectò ſemen pari ſenſu alias corporis partes, ac uterum affi-

landuloſum uerò corpus (quod cau
ubium exterius reuolutum) urinæ,
umectare certum eſt. Et deinde ue-
us uaſis digeruntur, ſicut & uena-
æ corpori & ceruici diſtributorum,
uandam perfectionem indere, ad ſe-
Etenim in inuoluntario ſeminis flu-
corpus hoc glandoſum quũ diuidere
oppletũ conſpeximus: & ſi uerum fa
itus corporis parte, tanta ſeminis uis
inuenitur, quantũuis id à teſtiũ ſub-
t. Cæterùm Galeni de glandoſo hoc
undi de Semine poſitã admiror plu-
itos ne prorſus quidem cognoſcere,
en illo contineri, dixiſſet, illorũ ſen-
lcatam ueramq́; & irrefutabilem ab
in glandulosis aſtitibus(ut interpre-
utar) ſemen gigneretur (periti ta-
um fuit, contineri tantum dixerant)
erent. at hanc nõ uidentur appetere:
ũ eſt. Profectò ſi Galeni libri de De-
emonſtrationibus, quę ipſi (ſi modò
iſsimùm in qua plurimum excelluit
s libros expetamus, illisq́; ipſis inui-
um ſui uſum præbentes, deuorandi
odi animalia ſubinde ut pueri ſpado
am pacto quæſo, etiamſi tota ſemi-
eſſet, teſtibus ademptis ſemẽ ea pro-

Glandoſi corporis ueſicæ collo adnati uſus.

Galeni Anatomica demonſtratio, qua glãdoſum corpus ſeminis parando non præeſſe conſicitur.

m, ut teſtes ad ſeminis generationem nihil conducere perſua-
modum retorquere poſſe: Si ſemẽ in teſtibus gigneretur, ani-
na & arteria ſeminales, quà ex peritonæo elabuntur, uinculo
eptæ, aut præſectæ, ut teſtes in ſcorto adhuc relinquerentur,
onem appeterent. at hanc non uidentur appetere: nullum igi-
bus gigni, eſt perſpicuum: Sed ut glandoſum corpus, ſi ſemen
ctis teſtibus ſuo munere, utpote deficiente materia, fungi ne-
teſtes ſuum non obirent munus, quum nullus ſanguis & ſpi-
ctis uaſis, ad illos deduci poſſet.

E VIRILIS MEMBRI, PENIS'VE ſtructura. Caput XIIII.

*m in primis oſtenduut figuræ Capitis quadrageſiminoni, libri ſecundi: ut & uigeſima fi-
geſimaſecunda, & uigeſimatertia.*

FFABRE admodum Naturam penem extruxiſſe, il-
lius functiones pulchrè atteſtantur. Hæc namque, quum
ſatius fore duxiſſet, duos qui commodè generationi ſub-
ſeruirent homines procreare, uni quidem præcipuè ad
ſeminis ſuſceptionem, alteri autem ad eius excretionem
idoneas partes adaptauit. Viro igitur membrum ſemini
in uterum fundendo aptiſsimum eſt largita, quod concu-
uarios ob uſus tumidũ, rigidum & erectum prorſus eſſe opor
tuò ita tenſum prælõgumq́; ſeruaretur, tota uita, præterquàm
pore, moleſtum foret, prompteq́; iniurijs non ſecus afficere-
s ſemper manum circumferret protenſam. Quum itaque mo
le & breue, modò uiciſsim tenſum tumidumq́ue fieri debuit,
atura, quæ membrum his uſibus idoneum confinxit. Penis e-
m a duobus corporibus, nullam partem (niſi fortè papillam) 41,2,3,4
nciſcentibus, conſtruitur: quæ ſpiritu ſanguineq́; repleta, eri- fig.44.49

nis partibus mutuò iungeres, unitosq;
s plana, non autem gibba & teres, exte
ora quà inuicem connaſcuntur plana
ori ſede teretia inuicem iunctorum di
ius quàm profundius corpus ad penis
dicum, ita commiſſorum ſedes modi
corporũ inferior ſedes patens dehiſcit,
a porrectum obtinet, ac ſi calamum
porrigeres, & indices tibi penis corpo-
us uice eſſent. Mox enim à corporum *Meatus urinæ ſeminiſq; communis.*
tæ ceruix ſubtenditur, ac cum illis ad
n porrigitur, ut corporum ſubſtan-
in glandis ſede, ubi meatum in cor-
dies. Corpora hæc in hunc modum
gulũ oblonga referunt corpus, ex ner-
ceæ fiſtulæ, cuius interior [k] ſubſtan-
ſa, & atro ſanguine oppleta cernitur,
rteriarum uenarumq; ſurculis quàm
retia quędam efformarentur, orbicu
tia tanquam in corio comprehenſa.
em uſque priuatim ſingula nerueum
c ſubſtantiam, ſumma diligentia à Na
Quum autem ad eam uſque penis re- *Glans.*
efformatura ſunt, in acutum ferũtur,
citur, quæ meatum urinæ ſeminique
orpora illa obtinet, uerùm eum in ſe
liquo ipſius ductu [m] amplior efficitur:
nõ ſecus quàm ſi Natura in concubitu

itudinem diffuſi: ac[r] duo tenues in humillima penis ſede ex- [r Ea ſede, ubi v ſpectatur 22 figu.]
us utrinq; ad meatus urinæ ſeminiq́; communis latera. Quin-
binde conſpicuus eſt, ſuperiori corporum ſedi qua hæc inui-
tur,[s] expanſus. His neruis accedunt membranea uincula, ſupe- [s Inter s & r figu. 22.]
um ſedem, qua primùm ſurſum ducuntur pubis oſsium com-
uſq; partem nectentia, qua primùm penis orbiculatim cute
brana obtegitur.[t] Muſculi quatuor penem adeuntes, in ſecun- [t 1, 2 fi. ca. 49 lib. 2 H, I, K, L.]
ti ſunt: dum duos urinæ, ſeminisq́; meatui, & ſingulos ſingulis
us aliquò uſq; exporrigi recenſuimus. Adeò ut nihil de penis fa-
endum ſuperſit: niſi quis Naturam laudare uelit, quòd nullum
arneam membranã & cutem peni obductas interiecerit, quo [u 20 fi. inter t & r.]
olui implicariq́; & extendi aptius inuolucrum peni ſtatuere-
tium uulgò nuncupamus: in hoc in primis formatũ, ut penem
t læuem, modiceq́; mollem & lubricum, egregieq́; ſenſu præ
ò calloſum, cutisq́; inſtar aridum & ſtupidum. Si itaq; huma-
ſecueris, non unum concauum reperies neruum, aut ligamen
e enatum, quemadmodum Galenus docuit, ſed duo quę deſcri
æ nõ uacua & omni humiditate indiga, ut Galenus ſcribit, exi-
ſa illa & ueluti carnea, uti Ariſtoteles rectè innuit, materia, &
ante ſanguine inſtar farciminum implentur. Deinde ad ſemi-
atum non alij exporrigũtur muſculi, quàm[x] duo illi quos à re- [x 1, 2 fi. ca. 49 li. 2 I & H ab M.]
iculari muſculo pronaſci oſtẽdimus: quantumuis interim Ga-
penis longitudinẽ duos exporrigi recenſeat muſculos, ſecun-
inisq́; meatũ protenſos. Cæterùm haud mirum eſt, Galenum
non probè aſſecutum, quandoquidem neruoſi illius cauique
atuit corporis exortum non debitè expendens, aſſerat, id ex ſu-
is oſsium ſedib.[y] pronaſci: haud ſecus ſanè, quàm quis diſſectio- [y Vbi q; cõſtit 4 muſc. tab. in qua]
icaret penem illic primùm oriri, ubi is ab oſſe pubis ſupra ſcor-

o abſterſoq́; ſanguine, corporum fun-
nmonſtrans, corpora illa meatus non
Patauij adoleſcens iuris ſtudioſus, ac è
milia natus, mihi familiaris eſt, qui in
n ſemini, alterum urinæ paratum. Ve
ccidunt, hîc nequaquam commemo-
e habere comperi, non lubens ſcribo.
, quas aliquot hactenus uidi, nũc non
ulieris organa, modò perſequuturus.

ISQVE MVLIEBRI-
organis. Caput XV.

im faciunt uigeſimaquarta figura, & uigeſimaquin-

mus fabricã, illum opportunè in [a] fun *Vterũ in fundum & ceruicem diuidi.*
ſeũ collum, non ſecus ac ueſicã, diſtin-
dem, etſi uterus illis ambobus confor
lis cõſurgat corpus: ea tamen ſitu, for
bſtantia, uaſorum inſertione, & id ge
toria diligẽter ſpectandis, admodum
aq; uteri à mulieris pudendo ſurſum
ueſicę regionem, ac ſecundùm [c] recti *Vteri ſitus, & cum accumbẽtibus ipſi partibus contactus.*
em tantiſper aſcendit, donec ferè è di-
s rectorum abdominis muſculorum
uix in fundum, aut fundus ipſe in cer-
quoq; fundi pars plurimùm conſiſtat.
dem laterum ſedes, pro magnitudine

excedere uideatur: adeò, ut uniuerſę anteriori fundi parti ueſi
r. Hîc tamen[o] humillima omenti ſede in illis mulieribus inter- o 2 fi. infe-
us id ſurſum uerſus lienem non cõuolutum, omnibus inteſti- riora Q.
Omenti enim moles longitudoque tanta eſt, ut inter uterum Q.
liquando implicari, ac ut Hippocrates de obeſis dicebat mu-
fundi os, quo etiam minus aptè concipiat, leuiter comprimere
ùm[p] anteriori ceruicis uteri parti, ueſicæ quoque fundus illic p 25 fig. A,
præiacet, ubi uteri ceruix fundo ſuo eſt contermina. per reli- Y, & diu-
dem, quaſi ad pudendum uſque, collum ueſicæ ipſi duntaxat ſterminatur
Verùm quia uteri ceruix, ueſicæ collum latitudine plurimùm X, X.
nterior ceruicis uteri pars, ueſica ipſiusque collo non operta,
i ſedem contingit, qua interna poſterior ue pubis oſsium regio
orrò latera ceruicis fundique uteri,[q] uaſa quæ ipſum adeunt, & q 25 fig. a,
lum proximis partibus nectentes, ſpectant. Atq; ita uterus ferè a, y.
bus ſituatur. in utero autem gerentibus, ſuper[s] gracilia inteſtina r 24 fi. O,
ſi id ſurſum uerſus lienem ſit reuolutũ) & anteriore peritonæi P, Q. & 27
ilia quoq;, quum partui uicinior eſt, impenſiusq; turget, inſigni- fig. b, L.
Quinetiã uterus his nõ adamuſsim (ut aliàs ferè) mediã, quod ad s tota fere
niſtrũ attinet, ſedẽ occupat: ſed quaſi elatiore apice in[t] dextrum 7 fig.
ſtrũ uergit. Quod etſi ſubinde fœtuum ſexus ratione fiat, non ta t Vt 1 tabu.
m eſt. Mulieres enim dextrã abdominis partem magis promi- fig. 30.
nq; habẽtes, & fœtus impetũ inibi magis ſentientes, fœminas pe
i: & etiã in ſiniſtro latere facta tenſione ac motu, maſculos ali-
enitos eſſe cõſtat. Muliebris uteri formã, ueſicæ plerunq;[u] aſsi- u 25 fig. to
otiſsimũ[x] uteri prægnantiũ, quibus adamuſsim propemodũ ue ſer A, y, d,
quippe illis uteri fundus, ut & ueſicę, amplus egregiè, magnusq; cum i, k, l,
i hanc ad fundi cõtuleris amplitudinẽ, anguſta. In non prægnan x, x, & 24
uicis latitudinẽ, fundi latitudo uix ſuperat: & ſi ceruicẽ uel leuiſ- fig. T cũ L.

teri fundo nõnihil ultra medium ſuæ
undo propinquiori, læuis ac humecta
candicans) conſpicitur. Per reliquam
dam partium adnexum aſpera exiſtit,
cẽ adnaſcuntur.[d] Interna fundi ſuper- *Fundi uteri ſinus.*
ac læuis, ut & inanitarum ueſicarum
rofundioribusq́; rugis oppletur, illius
mmodo propter continuitatem den-
exactiſsimè læuis foret. Attamen fun
le ſcortũ, leuiter & perquàm modicè
e lineæ inſtar prominens taberculum
rficiei longitudinẽ anteriùs & poſte-
us ſuperficiei in dextram ſuperficiem
potius quæpiam cenſeri poſſet notu-
ninentẽ lineam, occurrit ſeptum, aut
m, in duas ſubdiuidere liceat, adeò ut
s aut ſinus, quo genitale ſemen excipi
te, formam fundi uteri magna ex par-
fundior, humilimaq́;[g] ſede iuxta fun-
autem ſede latus, qua ueluti in duos
latera cornuaq́; cõſcendentes. Media
am altè ac latera ipſius conſcendunt,
ſeptũ aliquod & tuber in cauitatem
gnantibus, ut plurimùm uiſcido quo-
inter pallidũ & rubrum medio per-
ipſius apicibus, quàm reliqua ampli-
tati ſimilem comperi, in quam defe-
inſeruntur. Nullus enim inibi in mu

n inſtar, exaſperatus, utrinque ad inſertionis colli ueſicæ latera,
ruicis portiuncula excreſcit, in ipſius cauitatem propendens,
neis[r] proceſsibus forma perquàm ſimilis, quos regreſſum uri- r 23 figu. dein 15 fi. R. ac 13 d.
s meatus è ueſica, & bilis confecti´ue in uentriculo cremoris ex
tino in deferentem bilem meatum, prępedire innuimus. Haud
uteri ceruix urinam promptè admitteret, penduli uerò illi
aliam´ue potius materiam in ueſicæ collum regurgitare pro-
rgo etiam huius colli ueſicæ inſertionis, paulo´ue interiùs, car-
embrana, quæ hymen & eugion appellata, uirginibus eſt pecu-
s namque mulieribus coitu, aut alioquin petulanti quopiam at-
cerata´ue aboletur, neque inter ſecandum alias´ue liquidò ſe-
interim uel citra diſſectionem in puellulis, diductis nimirum
de ac ſi emicturæ eſſent, cruribus, perſæpe uiſitur. Perinde e-
m tranſuerſum in homine reponitur, aut potius, ut uaſis ali- 17 uſe. tab. 4.
anſuerſim ipſi innexus commiſſus´ue eſt: ita quoque membra-
rſim in ceruice uteri ea qua diximus ſede conſiſtit, & ceruicis
n in modum continuatur, ac ſi ex ipſa non aliter enaſceretur,
res nuper dictæ carunculæ ex illa prodeunt. Carnea hæc mem
le qua è ceruicis uteri lateribus enaſcitur, modicè craſsior eſt,
pſius amplitudine: quæ alioquin inſigniter tenuis, & non ſe-
ea quæpiam membrana mollis exiſtit, longa ſectione inſtar ri-
peruia. adeò, ut huius ſectionis occaſione, hymen ſanguinis
ationem in uirginibus neutiquam impediat, & albi illius cru-
uxum quoque promptè tranſmittat: quem etiam admodum
nquam accidere, Ariſtoteles rectè prodidit. Quòd uerò Arabes
e uenulas in ceruicis uteri medium pertinere, ac dextrarum ue
ſiniſtri lateris uenularum oris committi, ex hiſq; Centonem i-
oretibus uocatum, adeoq; hymenem efformari ſcripſerint, con-
quàm ſedula reſectione factũ mihi perſuadeo: quũ ſcilicet mé-

hac quoque occaſione puellas abſque
àm Iudęorum pueros interdum recu
utq́; raras quaſdam capitis figuras, ci-
usq́; adhibetur compreſsionem, non-
ſe factas, non ambigimus, multaq́; pe-
nire conſtat. Vtcunq; ſit, nullus in uir-
iei laterum ad inuicem eſt connexus,
am perforati beneficio, fieri diceret.
niuerſo ductu, nullibi neq; uirginibus,
anguſtior, quod ad compoſitionem at
fundo continuatur (ſi modò inibi am
in pudendum ceſſat. In elatiorem hu- *Fundi uteri orificium.*
uteri regione inſignis ſuæ ſubſtantiæ
n quaſi referens, obtuſo ſuoq́; mucro-
ngens, foramine quodam peruia eſt:
ocari ſolet, ac muliebre[Y] pudendum
alioquin nō diductum aut dehiſcens,
nem ductæ modo, aut inſtar I conni-
ueluti literæ ⊝ centro ſimili, (at non
us enim rugoſa admodū & perquàm
utatur. Quæ nuper pepererunt, ſciſſu
tam rugoſam´ue poſsident: non præ-
tamē fundi orificiū, quoties dehiſcit,
atur, manifeſtū eſſe arbitror. Aperitur
cra emittit, & quū mēſtruis purgatio-
quidē, ſed quū uirile ſemen appetens,
ado uterus non concepturus, uirile ſe-
ctat: aut quum in pollutione, uel affri

od omnium abſurdiſsimum eſt, parem in non prægnantibus
ue ſtatuere longitudinem. Præterea uterus in eum modum
gatus pendet, ut ipſius fundus ſurſum & deorſum plus mi-
uum generationem expetit, ſeſe ducere, ac ad penis ſummum
al quoddam (ut & Plato dicebat) hiare poſsit. Inſuper uetulis
us pepererunt, aut rudius ab obſtetricibus in ſecundarum euul
tractatæ, fundi os in pudendum quaſi dependet, ac proinde bre
xaq́; in illis ceruix uidetur: quæ tamen inter ſecandum ſurſum
in uiuentibus intrò protēſa, longè educitur. Quòd autem puel
minor ſit, quàm illis quæ iam diu coiere, aut aliquando ute-
iam alijs proditum eſt Anatomicis: quanquam in his omnibus
u, ſic fundus uariet, ut nullam ipſius molem (quemadmodum
iuatim circumſcribere queam. Vtcunque ſit, nō prægnantis u-
ulto minor eſt, quàm diſſectionum rudis facile ſibi perſuade-
udine duos digitos parum excedat, & lōgitudine uix unquam
m latitudinem æquet. Porrò diſſectionū profeſſoribus, etiam
gationis occaſione, fundi uteri magnitudinis poni differentiā,
uando uterum ſanguine turgentem, & paulo pòſt eum repur-
randiorem eſſe docent, qui nuper uniuerſum ſanguinem pro-
ac ex parte nunquam mihi ſe obtulit uteri diſcrimen: & de ſan
llectione, & purgatione, infrà quædam ſubijciam, nunc uteri
ertractaturus. Non prægnantium itaque fundi[a] ſubſtantia con-
a, membranea'ue, ſed interim admodum craſſa, & nō adamuſ-
quę generatim neruoſa dicuntur, candicans, ſed carneum quid
antia præ ſe ferens, & paſsim denique continua, & duritie ſibi
rtè ad fundi[b] os paulo durior collectiorq́ue aut denſior euadat.
ius ſubſtantiæ (quæ utero, ut ſemel dicam, quodāmodo pro-
ris eſt) ſuperficie, obſcuræ gracilesq́ue uenæ integro adhuc ute
uidentur inter[c] interiorem[d] exterioremq́ue ipſius tunicas, inca

z Moles uteri ut maxima, exprimitur 27 fig.

a Conſpicitur ad E, E, E. 17 fig.

b iuxta G 27 figu. & iuxta C, D 26 figu.

s,uincit.Ipſa tamen omni ex parte non
efformat orificium,craſsiſsima eſt, de-
rtis craſſa quoq; eſt admodum, & (ut
ipſum quaſi ſinum extuberat. Cæte-
á ue cornua deſinit, hæc tunica tenui-
s quàm in reliqua parte occurrit. In la
i ſede pariter craſſa exiſtit,adeoq; com
citra fibrarum quibus abundat diſtin
rteriarumq́; inceſſum, utcunque tuni
in illis quæ iam aliquandiu utero ge-
um genus, etiam multo manifeſtius,
æ modò inflatur ueſica, proponit.ac
dmodum numeroſas:extimas autem
copiam nonnihil ſuperantes: medias
lurimas & ualidiſsimas. Dein in præ-
hanc tunicam perreptantium magna
cam ingredientia, in ſecundinas (uti
ia) pertinent: & ipſa denique tunica
erueа membranea ue, ac minus car-
itudinem promouit. Cæterùm cer- *Ceruicis uteri ſubſtantia.*
ne cum uirili pene accidit. quemad-
glans præcipuè, craſſo inuolucro in-
io, & fungoſa ſpongioſaque quadam
e ceruix uteri carnea nerueaque, ſed
, ſubſtantiæ etiam illius fungoſę non-
eficio, quum mulier uenerem auidè
berat, pudendiq́ue ipſius colliculi ac
inent.ceruicisq́ue cauitas penem am-

dem ferè ſedem occupant: at quo magis uterus extenditur, eo
oſius ſummum habetur, ad latera illius ſiti apparent. Innitun-
tonæo ea ſede, qua ilium oſſa ſacro committuntur, omnino
r quàm[b] ſeminalium uaſorum beneficio[c] laxisq; membranis, b 25 fig. 6,
nexi. Hi uirorum teſtibus multo minores ſunt, forma uerò ob- P, t, t, u.
cundùm latitudinem minus rotundi, & perinde ac ſi latiores c 26 figur.
iores effici deberent, anteriùs poſteriusq́ue depreſsi. Externa i- E, E.
cies inæqualis, & haud ſecus quàm ſi plures eædemq́; exiguæ
ur glandulæ, multis inæqualibus tuberculis oppleta uidetur.
pe non conſtant, ut uirorum teſtes, molli, ac innato ſibi humi-
nua & æquali: uerùm duriori, meſenterijq́ue ac inferioris o-
næ[d] glandoſis corporibus non abſimili, & præter exiguos ue- d 10, 11. &
iarum in ipſa conſiſtentes plexus, ſinuoſa cauaq́;. Habent enim L, L. & 4
s intus præter uaſa, ſinus quoſdam tenui aqueoq́; humore ple fig. x, x.
on læſo teſte, ſed ui compreſſo, ac inflatæ ueſicæ modo crepan
titudinem inter diſſecandum, non ſecus quàm ex ſcaturigine
e ſolet. Vt uerò is humor uelut craſsiuſculum lactis ſerum in ſa
albus eſt, ita quoque illum mirè luteum croceumq́ue & pau-
deprehendi, in duabus non uulgariter nobilibus puellis, quæ
teri ſtrangulatu uexabantur, quibusq́ue alterius teſtis ſinuum
, inſtar maiuſculæ piſæ protuberabat croceo humore illo in-
rminas ſedes non ſecus tingens, quàm in hominibus colon in-
b iecore fertur, à bilis ueſicula luteum reddi cernimus. Vtq́ue
liquoris´ue rarus occurrit color, ita quoq; grauiſsimè olebat,
e quid & tetrum præ ſe ferebat: illorum cerebri ſymptoma-
tor, quæ in uteri ſtrangulatu indies oboriuntur. Vna uirgo an-
ata quatuordecim, ex pulmonum, ut uidebatur, inflammatio-
i in eo morbo uteri ſtangulatu perijt, qui non ita pridem mo-
rat. Altera annos iam attingẽs duos de uiginti, poſteaquam u

ũ applantationẽ excipit, gãldoloſamq́;
piam continet. Præter hoc autem in-
ud obtinet, niſi [g] quòd peritonæi pro-
terias in teſtis ambitu cõtinentes, & ue
i, & ab Eudemo retia non ineleganter
rtem integunt: non uerò (ut [h] exterior
ſeminaria uaſa) prorſus induunt. Cæ- *Seminaria uaſa mulieribus cuiuſmodi.*
eriam ad ſeminis generationem adfe-
rteriæ, & totidem [i] uenæ, utrinque ni-
exortu quidem uirorum uaſis prorſus
iè & progreſſu, ab illis differũt. Dextra
nata caudice, ſimul cum coniuge ſua
tiũ præbet, priuſquã ſui lateris [o] teſtem
implicari permiſceriq́; [p] incipit: ac ui-
ęi cauitate prociderunt, [q] inuolui uide-
m ipſorũ corpus (perinde ac uiris eue
l [r] mediã ſui partem in ſuperiorem fun
nt, ut [s] cæteras uterum petentes uenas
li diſtribuiq́; audies. Porrò ea [t] implica-
e cõſtat, paulatim magis magiſq́;, ut in
efformat, ſua [x] baſi, elatiori teſtis parti
& illum proximè ambiẽs inuolucrum
ra ſeminalis uena à cauæ propagine ſi-
[z] ſiniſtra arteria à magnę arteriæ pro-
ie teſtis [a] uas ſemen ab ipſo in uterum
uiris connaſcitur: quanquam interim
iori ſolum ſede, aduoluatur. Ab inter-
ncipiens, externo teſtis lateri, & dein-

quę ſimul accumbentes, dextrum uteri latus propter fundi o- p 1 tabell.
unt, inibiq́ue in multas ſciſſæ ſoboles, quaſdam ſurſum in hu- fig. 30 H
i ſedem exporrigunt, quaſdam per uteri ceruicem deorſum di
ullas etiam ueſicæ impartientes. Ab his uterum accedentibus q 25 fig.
ortè arbitraretur) [r] uenæ & arteriæ neutiquã originẽ ducunt, r 25 figu.
rectos abdominis muſculos ſurſum feruntur, & [s] uaſis per po- & 6 muſc. tab. e in ſ.
oris oſsis ſedem deſcendentibus conterminę fiunt. Hę enim or s 6 muſc. ta. d. aut figu.
præcipuis uaſis per inguina in crus deductis: à quibus etiam cap. 6 lib. 3
cuntur, muliebre pudendũ colliculosq́ue ipſius petentes, unà L ad M.
us uteri uenis ac arterijs. ab oſsis ſacri neruorũ [u] paribus utrin- t fig. ca. 6. lib. 3 A.
i propagãtur, tenuibus ſurculis in uteri potiſsimùm ceruicem, u fig. 2 cap. 11 lib. 4 lit-
iorem fundi ſedem excurrentes. Ad elatiorem porrò fundi teris a, b, 25, 26, & c.
nde [x] neruuli perquàm graciles diffunduntur, à ſexti neruo- x ab 1 & 2
ris ramis diſſecti, qui coſtarum exporriguntur radicibus. Ve- fig. 2 cap. 3 lib. 4.
uli prætenues albicantesq́ue ſunt, & [y] pinguibus membranis, y 24 fig. O,
nmemorati, ſuffulciuntur: ita quoque inter ſecandum difficul- O & 26 E, E.
Nunc itaque propemodum euadit manifeſtum, quas partes u-
lum, ac quibus inſuper alligetur & adnaſcatur. Anterior enim,
& ſuperior fundi uteri regiones, nullis quas contingunt parti-
ur, latera uerò connaſcuntur membranis uaſa utero deducen-
m [z] carneis illis fibris intertextis: quæ duos efformant muſcu- z 24 fig. P.
beneficio uterus uoluntario motu nonnihil obſcureq́ue ſur-
ieres ilia contrahunt & quaſi colligunt, allicitur, quiq́ue adeò
unt: & quà uterum accedunt, adeò interdum craſſeſcunt, ut
muſculos uteri cornua eſſe aliquando arbitratus fuerim, quòd
s muliebris uteri angulos papillas'ue cornuũ imagini non ad- a 25 fi. L, L.
ere uidebam. Ceruix porrò uteri ex lateribus [b] mẽbranis quoq; b 27 fig. L,
rectis adnaſcitur, & illorum interuentu peritonęo (ſed, quem- L & 24 fig. R, S.

Hæc ſiquidem longe à facie & nobiliſ-
ſa nulla, quo minus inſigniter uterus
ue etiam ipſi parituro hinc ad inferio-
orma autem uteri fundo conuenit ro-
acior, iniurijsq́ue minus obnoxius. De-
d unicum fœtum amplecti debeat: at- *Formæ.*
r, quòd interdum & gemellos conci-
cilè crederetur contractus in non præ- *Magnitudinis.*
n alia tunc comprimeret organa, ſi-
, ut quàm uicinißimè uniuerſam geni-
m à ſe intactam relinquens. Ac proin- *Subſtantiæ.*
conſtat ſubſtantia, quæ affatim ſcilicet
ctitur, poſsit: & rurſus ſecundùm con-
n amplitudinem explicari. Atque hæc
ionem inepta uiſitur: at ualida, & iniu-
irmis, neq́ue ijs, ut ſors fert, intertexta. *Fibrarum.*
e omnia ſemen allicere debeat: & eaſdẽ
ramento ad iuſtitiã, adeoq́; tota eſſen-
rectũ, in illum ocyus labatur. Obliquas
uccedentes ſibi uendicat, quòd ab ipſo
ſuerſas uerò extimas nãciſcitur, quòd
t, quãdo fœtum diu ſatis amplexum, in
nq́; craſſa cõtentus fuerit peculiari tuni
rẽ uidelicet unam, & neruoſiorem alte
quòd uterus tantum cõtinere ample-
liud quippiã à proprio nutrimẽto con
idam exporrigit tunicã, propriæ ipſius *Superficiei &*
agnaculũ futuram. Hec externa ſuperfi *nexus ratio.*

apta cõſtare, & propter affrictum ſcrobes quaſdam obtinere, di-
rò ipſius conuolutio & inflexus, ne uterus frigore afficiatur, pluri
prẹſtat: ita quoq; cõniuentes pudendi colles, & cuticulares ipſius
eruicis opplentes initium, eidem uſui, perinde ſanè ac titillationi
ccommodẹ cenſentur. Vaſorum ſeminaliũ in mulieribus ortus
ſaq́; teſtium ſubſtantia & cõformatio, mulieres ſemen habere mi
erſuadent: uerùm id humidius frigidiusq́; uirili ſemine exiſtere ar
uòd teſtes ipſi & minores ſint, & mediã duntaxat arteriæ uenæq́;
portionem aſciſcant: quodq́; mulierem uiro frigidiorem eſſe cre
etiam frequens ſcortorũ concubitus argumento eſt, mulieri plus
llius humoris quem libidinis nomine Ariſtoteles mulieri datum
; ſecantibus copioſus in teſtiũ ſinibus occurrit, quàm uiro adeſſe:
ex cõcubitus, ſed ex ſeminis humoris´ue illius eiectionis frequen-
quibus illa à uiris longè ſuperantur) metiendum ſit. Muliebrium
n & teſtium functionem ac uſum, ea quæ de uiri ſeminalibus or-
limus, ſatis commonſtrant. Sic quoq;, ut uterus, & potiſsimum i-
, exacto ſenſu donarentur, neruos illis frequentes inſertos fuiſſe, is
obtinẽt ſenſus, liquidò atteſtatur. Cẹterùm uenas & arterias ute-
antes, huic & quũ concepit mulier fœtui etiã, cõmune uenarũ ar-
nunus in alendo natiuoq́; calore recreãdo prẹſtare, indubitatum
éſtruas lunares´ue purgationes, ex uterũ petentib. uenis quoq; eua
ſed quî id fiat, & per quas´nã potiſsimũ uenas, fundi ſcilicet, an cer
tuò, an nunc ex his, nunc ex illis, forſan ſi diligẽs Naturẹ operũ fue-
or, neque in alicuius iuraueris uerba magiſtri, & tu quoq; non me-
, uerùm etiam cum eruditiſsimo uiro Ioachimo Roelants prima-
chlinienſes medico, Belgarumq́; ſingulari ornamento, ambigis:
e non ſemel, tum propter alias occaſiones, tum maximè propter
s Aphoriſimũ ſexageſimum libri quinti, & Galeni in eundẽ com-
ad me ſcripſit. Non quòd quis menſtruus ſit ſanguis, & quę ipſius

& is ita concretus, non autem ſtilla-
deò,ut facilè in fundi cauitatem ſanis
uaquã ſenſim colligi,certò poſsimus
ectione intuemur)uenas ad fundum
iuntur membranis, ſanguinem hunc
nere : ac tandem turgentes,illum ſin
mittere. Inſuper id quod in quodam,
lubenter expendi,mihi certiſsimo,in
ndi cauitatem accumulari,argumen-
mulieres ſuis menſibus,ſanguinis flu-
i conſueuerat : & quum ex nigro ar-
num portæ rami, an cauæ hunc ſan-
diſſecui : atque uenæ portæ ramum
udine in meſenterio ductum, polli-
rgere animaduerti, conterminis ca-
s. Cæterùm etſi perinde in mulieri-
uam obſeruaui : quum hactenus mu-
n craſsitie ab alijs non prægnantibus
quanquam tamen pleræque diuerſo
urrerint, quæ eiuſmodi quid oſten-
o uenoſo uniuerſi corporis genere,
onſiſtat. Lutetiæ enim in publica ſe-
meretricem, ſuſpendio necatam, pri
t, quæ ſibi laqueo mortem intulerat.
nio hîc ſacri, elegans ſcortum, repen-
atauini ſtudioſi ex monumento ere-
mira induſtria cadauer uniuerſa cute
, qui id ereptum cum ſcorti matre a-

mulieribus per uenas in ceruicem uteri pertinētes, menſtruas
lerunq; fieri. maximè quum uulgò confirmari ſcirem, uirgini-
ruicem ſub hymene, qualiſcūq; is tandem eſſet, adeuntibus, eas
ici: quumq́; in nuper dicti Aphoriſmi commentario apud Ga-
n, utero gerentium ſanguinem, qui ipſis interdum inſtar luna-
s defluit, nō ex uteri uenis, ſed ceruicis, promanare. Quia tamen
procidentia laborantes, ex ore fundi uteri ſanguinem hunc ex-
ɔitatū eſt, idq́; non ſemel ipſe pręſentis diſputationis gratia uidi;
turam fundi utęri ſubſtantiam extenuari, ipſiusq́; uenas reclu-
t: nunc nō ambigo, ex fundi uenis, non uerò ceruicis, mēſtruas
nis alioquin prouenire, etiamſi id ſectione nondum deprehen
autē de uirginibus adfertur, ex ignorata hymenis euenit fabri-
n pleriq; neutiquā peruium arbitrarentur, & neſcio quem cer-
nutuum connexum, ipſum eſſe putarent, neceſſum quoq; eſſe
guinem menſtruum ex uenis humiliùs quàm hymen conſiſtit,
i deductis purgari. Grauidis autem, quibus fortè ſanguis pro-
eum non per fundi uenas manare putauit, quòd illarum ora ſe-
inuentur. Verùm hæc (uti in fœtus inuolucrorum hiſtoria di-
ɔertiùs) toti fundi ſinui non eſt cōtinua, multæq́; uenæ in illum
ɔus ipſa non connaſcitur. adeò, ut grauidis per fundi uenas ſan-
, non ſit impoſsibile, uteri quoq; tum craſsitie, quæ in non præ-
gatione aliquoties me hærere ambigereq́; coegit, nihil prorſus
; etiam utero gerētibus tanta oris fundi uteri eſt commiſsio, ut
, illis ſanguinem ex uenis uteri ceruicem intertexentibus defer-
lum ſit, quum multi id orificium nonnunquā ſemen tum quo-
aſtruant. Quanquam interim ſanguinem per ceruicis uteri ue
tandem mulieribus emanare interdum poſſe, collectu prom-
l ex ſanguinis è naribus, & ano, & faucibus, & uentriculo etiam
xu; quodq; uterum quibuſdam mulieribus & uirginibus, annis

etis cornu conuolutum. imò potius
n habere baſim, ac ueluti longum &
cum hirci aut capreoli cornibus, ut-
ein baſes has, ſeu oblonga corpora, in-
lis ad eam uſque cornuum ſedem ob-
croné coarctantur. Huiuſmodi nam-
mus digitis) commiſſa, tota ſede, qua
uò contingerent, fundi uteri portio-
r teretis corporis eſſe dixi: quod ob
pſi per longitudinem inditam, quo-
dein à ſe inuicem cornuum partes, ſu
qua is in duos mucrones à ſe inuicem
ies, membraneorum corporum ſibi
prorſus læuis & lubrica eſt: & ſuis la-
c ceruix quoq; [r] membranis connaſci-
nt, uaſaq; illum petentia cõtinent. Ipſi
ntur, internis ſuis lateribus etiam læ-
s: externa autem ipſorum latera iam
fundi ſuperficies, penitus figura dicto
õdet, duasq; ita cauitates obtinet, quæ
n pertinens, coeunt, illudq; orificium
erim mutuam [s] cauitatem ante orifi-
nino ſinus huic fundo tribuere opor-
terùm ſubflauis, ijsq; plurimis tuber-
ræ multas piſas ex dimidio ferè im-
s: aut perinde ac ſi ea tubercula illis
ferenda forent, quæ in ano protube-
ndunt. Tubercula hæc in utero, qui

diuelluntur, etiam in non prægnantibus uaccis & capris mi-
teriarumq́ue occurrit[y] ſeries & implexus, longè quàm in mu- y Spectatur in detecta tunica ſede 29 fig.
ſtior, & ſanè eiuſmodi, ut interior fundi uteri tunica non im-
e tunicæ nomen à quibuſdam obtinuiſſe uideatur. [z] Teſtes
conſiſtunt ad uteri latera, mox ſub apicibus illis, inſtar cornu z 29 fi. A.
. Venarum arteriarumq́ue teſtes & uterum adeuntium or-
cum muliebri fabrica ferè reſpondet, &[a] uaſorum à teſtibus a 29 fi. B.
tium par quoque eſt ratio: niſi quòd in uaccis & capris ipſo-
uteri cauitate ſit manifeſtior, faciliusq́ue ſpecillum quàm in
nittat. Canes porrò, & ſues, uteri[b] ceruicem ad oſsis ſacri uſ- b 28 fi. L.
orum uertebris connexum, etiam habent porrectam: ipſius
non duorum digitorum, ſimul aliquandiu commiſſorum, re-
erùm mox à ſuo[c] initio in[d] duas partes ita bipartitur, ac ſi duo c 28 fi. K.
igiti, ab inuicem diducti, & ſenſim in mucronem acti. Verùm d 28 fig. F, G.
uſquam in non prægnantibus ueluti in gyrum conuoluti, ac
ris quodammodo cornu imaginem exprimentes: quum ta-
ulti in ſingulis partibus ſeriatim continentur, partes iſtæ pri-
& dein deorſum, inteſtinorum quaſi modo, implicantur, ob-
Duæ hæ fundi partes, unum commune obtinent[e] orificium, in e ubi K & ſiſtit fi. 28.
icis ſedem pertinens: ſingulæq́; duobus conſtant[f] inuolucris, f confer G cum H 28 fig.
teriore ſcilicet una ac peculiari, dein una[h] exteriore, à perito-
quod ſuos[i] proceſſus exteriori partium lateri offert, & dein eos g 28 fi. H.
teſtinum ſingulis partibus obuoluit. adeò, ut duæ fundi par- h G, F, K 28 fig.
nteruallo communem habeant tunicam exteriorem. His ani- i 28 fig. D, D.
ad elatiorem ſedem, mucronemq́; duarum fundi partium col k 28 fi. C.
aſorum par quodammodo eſt undiq; cum uaccis ſeries. quan- l 28 fi. A. B, B, E.
caninus uterus ea in ſuis cauitatibus non proponat tubercula,
eminentijs comparãtur, quibus ſanguis ex ano nonnunquam

ogorum libris, & Alberti illius magni
; ſecretis libro, & apud ineptiſsimum
tilem noſtrum, & Nicolum, & Mun-
n Anatomicos legitur, muliebrẽ ute-
re: tres quidẽ in dextra uteri ſede, ma-
iniſtra, fœminis dicatos: ſeptimum ue
rodytisq́; conſecratum eſſe. quum ta-
ego illam deſcripſi, habeat, nihilq́; mi-
oſtendat. Verùm hos eum in modum
: imò inſuper ſeptem illos ſinus (quos
re inflexus affirmant: & ſeptenas qui-
enumerantes, totidem ſimul concipi
iem in hominũ, multoq́; etiam minus
tero plerunq; gerunt, ſectionibus uer-
autorem neutiquam fuiſſe, mihi per-
uteri tunicis enarrationem, quæ uac-
m muliebrem deſcriptum atteſtatur.
eſſe ſcribit: exteriorẽ uerò unicam, &
ponens, uerùm diffuſiſsimè ita expli-
itonæo pendet, ideo ſimplicem eſſe di
rtibus obducitur, easq́; perinde conti-
quæ tum primùm gemina occurrit,
i^m diuellitur, quæ ſingulis partibus eſt
ione maxima & notatu digna ſeſe of-
orem differentia: quum interim Gale-
c capras mulieri ſecundùm uterum ſi-
n tanto, tamq́; uario uterorum diſcri-
nunquam inſpexiſſe. Cæterùm quum

Ex ueteri tunicarum numero, adeoq́; totius uteri formatione.

Galenũ in qua

et, quæq́; uterum non omnibus quidem mulieribus, at qui-
, ingredi tradit. Atque id ſanè Galeno ex Herophili ſententia
non dubitet, hæc uaſa in mulieribus ita ſe habere: quas tamen
nunquam aggreſſas eſſe, inibi ſatis (etſi interim inuitus) fate
aſa in alijs animalibus, preterquàm rariſsimè in ſimijs, à ſe neu
. Verùm ego duas has Galeni uenas, & totidem arterias, neq;
eq; alijs animalibus unquam reperi. Neque etiam ſcio, quam-
tam procul uaſa uterum, nutritionis duntaxat nomine petèn-
iſſet: quum ambas ſeminales arterias, & uenam ſeminalem
liùs à cauæ uenæ & magnæ arteriæ caudicibus, quàm renum
s eduxerit: ſiniſtra tantùm ſeminali[u] uena, ab ea quę in renem u 25 figu. e ab V.
uena, initium mutuante. etiamſi Galenus in libro de Vteri ſe
oq; à cauæ caudice ſub renibus enaſci, parum uerè prodiderit:
m iam mentio eſt, quæq́; me adhuc latent, altiora, magiſque
lli etiam uenæ, tribuens principia. quum tamen uaſis, teſtibus
entibus, longum ductum ex uſu eſſe,[x] uaricoſus illorum ante x 25 fi. o, p.
s ſatis arguat: uti contrà, prolixior inceſſus alijs illis uaſis eſſet
ulis plenus. Ad hæc, Galenus præter[y] uaſa, quæ à teſtibus in u- y 25 fig. s, t, u.
ornua ſemen deducunt, quorumq́; inſertionem Ariſtoteli, He
nibus denique, qui ſectionem ante ipſum aggreſsi fuerunt, in-
it, ex Herophili inquam ſententia, quædam in libro de Vteri
commemorat uaſa, à teſtibus perinde ac in[z] uiris, ueſicæ mu z 25 fig. n, o, t, s.
n accedentia, & præſente glanduloſo corpore in illam inſer- a 25 fi. 3, 4.
nè, quàm ſi ſemen in ueſicæ etiam ceruicem mulieribus ſimi-
ferretur. Galenus namque mulieri, & in uteri cornua, & in cer
emen excerni, hac ratione docuit: at quàm uerè interim, penes
um. Quantum uerò ad me attinet, nulla uaſa à teſtibus in ueſi-
ſerta, uti neq; glanduloſum aliquod corpus ipſi ceruici in mu-

VLIS. CAPVT XVI.

ctionis profeſſorum de uteri acetabu-
quoq; manauit. Grauiter enim in ſcho
d' nam uteri ſint acetabula: qua etiam
itaui, donec in oue, quę non ita diu ute
rè uteri acetabula appellare oporteat,
nim altero uteri ſinu ſemen receperat: *Quid uerè uteri ſint acetabula, & quæ primùm ita fuerint nuncupata.*
am inæqualemq́; oſtẽdit ſuperficiem,
rſus erant, ac ſi mediã piſæ partem ſin-
, quàm ſi in ceram eiuſmodi ſinus piſa
los intuerer, ac Galeni loci ad finem li
eſſem, quo acetabula ſinui foliorũ her
ſeu potius heminæ forma, κοτυληδόνας,
ιβαλον uocant: nos autem acetabulum,
upamus: promptè collegi, hos uteri ſi-
Latinis primùm fuiſſe ad eũ modum
bus acetabuli nomen accõmodamus.
ns, illud ad hos uteri ſinus contuleris,
merito ab imagine idem nomen obti-
ſsis, à quo iam paulo antè femur reſe-
xendicis ſinus, ita ac ſi medius globus
etiam & hi uteri ſinus inſinuãtur. de-
extra reliquam oſsis ſuperficiem pro-
ſuorum ſinuum ſupercilia proceriùs
t. Ad hæc, ut coxendicis oſsis acetabu
& uteri ſinus mucoſo ſanguine mihi
ullis ſinibus teres & inſigniter muco-

a, ac uariè per[g] ſecundinam digeſta, tandem umbilici uenam & g Spe[ctat] figura
ſtituerent. Præterea, ubi ſedulò in non prægnante uacca hæc tu-
nderis, & rurſus in alia, quæ nuper concepit, illos ſinus, quos tu-
perientia efformant, didiceris: ac pariter obſeruaueris in uacca
utiùs concepit, quî ſinus illi obliterentur, & diſtento iam utero
n fugiant, ac quî uaſa tantùm appareãt ex ſinuum loco, atq; adeò
ca ad ſecundinam porrecta: etiam facilè ratiocinaberis, quid me-
rint, qui acetabula uocauere non quidem ſinus illos, neq; tubera,
x utero in ſecundinã pertinẽtia. Ea enim Hippocrates tum aliàs,
in quinto Aphoriſmorum libro, acetabuli nomine intellexiſſe
llationem hinc fortaſsis ſumens, quòd hæc uaſa ab illis uteri ſini-
nùm acetabula uocari innuimus, porrigantur. Atq; hinc liquet,
uræ operum hiſtoria tot exurgant contrariæ prorſus autorum
òd ſcilicet Galeno, diſſectionis ſtudioſorum facilè præcipuo, ni-
nani corporis fabricæ cognitione credamus, & ipſi noſtris mani
nem non aggrediamur: aut ſi hanc tentemus, ab illis caſu abſti-
nalibus, ex quibus Galeni dogmata expendere liceret. Fruſtra e-
bris uteri[h] cauitate tubercula illa, quæ ſubflaua & dimidiatæ pi- h 27 fig. 4,
eſſe diximus, indagabis: quum illa his penitus non donetur, uti A,B,B.
erus. Si tamen uaccinum uterum ex macello tibi curaueris ad-
tuberibus (quocunq; etiam pacto uterũ aperias) promptiùs oc
r in muliere quæ non ita pridem concepit, incaſſum ſinus illos,
cis acetabulo cõferebam, inquires. quod non ſolùm hinc conij-
prægnantium mulierum uteri illis tuberibus prorſus expertes
l reſectione in muliere fuſte à marito interfecta, & quæ nõ mul
perat, id etiam didicerim: cuius uteri interior ſuperficies, & ua-
ſemen pronaſcentiũ ratio, nullam eiuſmodi ſparſim occurren-
imaginem præ ſe ferebat. uerùm continua tantùm in interna
rficie ſpectabatur aſperitas, amplitudine cõtinuo illi[i] connexu i 11

cribit) de acetabulis paſsim tradiderit: Lib. 15 de partium uſu.
ipta interpretẽ magnopere deſiderẽt.

FOETVM IN VTE-
Caput XVII.

bellis trigeſimæ figuræ exprimere conatus ſum. Dein ſuilli fœtus inuolucra ab humani fœtus inuolucris diffe latur, quo bubalæ, aut uaccæ, aut alicuius alterius ani lucra ab hominis, & itẽ canis fœtus inuolucris uariãt.

D E M hoc libro, qui nutritionis ex ci-
ganorum cõſtructionem docuit, pro-
ea quoq; inſtrumenta perſequi uiſum
s rerum Opifex ad generationem ex-
ſanè erit, poſt acetabulorum ſermo-
de fœtum inuoluentibus tunicis inuo-
, quæ de nouo unà cum fœtu in utero
odeunt, ipſumq́; mox ferè ſubſequun-
crorum molem Latinis ſecundam, ſeu *Quid ſecũdina & χωρίον.*
de ac ſi ſecundus ueluti eſſet partus, fœ
ræcis uerò χωρίον, & interdum χώρημα
olucrorum cõpagem appellatam du-
t, quo fœtus in utero cõtinetur ac am-
neq; χωρία, ſeu loculorum nomen ali-
ore attributum exiſtimem: uerùm to
npagi, quæ, poſteaquã ex ea fœtus pro-
uccedit. Quum uerò dein Veteres illi,
ant, non unum aliquod, ſed plura fœ-
ommuni eo χωρία nomine haud con-

ta quoq; exterioris fœtus inuolucri ad uterum nexus, in mulie-
n cane, & alius adhuc in bubala aut uacca quàm muliere ac ca-
Exterius namq; fœtus humani inuolucrũ, etiamſi utero unde-
r,[f] unica tamen duntaxat utero hæret continuatur'ue amplitu f 2 tab.
dammodo orbicularis eſt, & neq; tranſuerſim, neq; ſecundùm fig. 4. E,
inuolucrum omnino complectitur. Ea enim tantùm amplitu E. 2 tab. fig. 1, 1, 1.
continuatur, qua bombix unicæ tantùm ac planæ quaſi ſuperfi
r, aut qua nonnihil oblongior ceræ globus leuiter concauatæ
æreret, firmareturq́;. Dein amplitudo hæc, ſeu exterioris inuo-
n nexus, non ſemper in eadem uteri occurrit ſede: uerùm mo-
nodò in ſiniſtro latere, ſed poſteriùs ferè quàm anteriùs magis.
n canini fœtus inuolucrum,[g] amplitudine quadam utero com- g 11 fig. 4, A.
nſtar latioris cinguli tranſuerſum[h] inuolucrum ambit: perinde h 11 fig. 3, B.
eſe in latiori quopiam circulo texuiſſet. Vaccæ uerò fœtus[i] in- B.
ca non continetur amplitudine, ſed[k] plures exiguæ ſparſim ita i 11 fig. 4, A, A.
leopardorũ pelles maculis diſtinctas cernimus: non ſecus atque k 11 fig. 2, B, B.
uum inuolucri amplitudines, ſingulis maculis eſſent comparan
huius inuolucri eſt nexus (ut & illum ad ſimilitudiné aliquam
alem bombix molitur, quum tenuibus ramulis ipſum ſparſim
eſe primùm adnectit. Sunt itaq; hæ quas deſcribere conor am-
d nihil quàm ſedes locaq́;, quibus exterius fœtus inuolucrum
ur. Quum enim ſemen in utero conceptum eſt, illiq́; ueluti in
aſsioribus iuſculis iam refrigeſcentibus membranula undique
æ ac arterię uterum implicantes, permulta ipſarum ora in ute
unt, membranamq́ue eam, ipſum'ue ſemen amplectuntur: &
enæ & arteriæ uteri augerentur, his oris noua uaſa accreſcunt,
atem continuitatemq́; cum illis ſeruantia. Ex his nouis uaſis, ue
cõſtitui oportuit: quibus fœtus iam formandus, enutriendusq́;,
tempore quo in utero cõſiſtit uteretur, ac matris crus aut bra

is uaſis Natura nihil, quo aptiùs conti-
nea quædam ſubſtantia connexibus il-
ore ſubſtantiæ proximiùs quàm pecu-
ut ea caro, lienis uaſis undiq; attexitur
ãtia, uteri uaſa in inuolucrum ſeſe ape-
ſemper copioſior craſsiorq́; apparẽs,
ur autẽ hæc ſubſtantia ualidiſsimè u-
n partu uerò, aut quum aliàs in diſſe-
tur, ipſa inuolucro cum uaſis ipſi in-
bſtantiæ amplitudo, quæ ſemper ex-
ibus in latitudine ac ſitu reſpondet, ea
conatus ſum, quæq́; in una tantum in-
is ferè & unica occurrit: in canino au
uerſim inſtar latioris cinguli aut faſcię
ampliſsimum eſt, cõprehendit. In uac
alibus (uti & prius ſcripſi) exiguæ am
ſuperficiẽ ſeſe offerunt, inuicem non
litudinum nexuumq́; occurrat diſcri-
per hanc ſubſtantiam & exterius fœ-
ita tandem coeunt, ut ex interiore ex-
puncto,[t] unum teres longumq́; inſtar
plexum, continens umbilici duas arte-
erò[u] exterior huius inuolucri ſuperfi-
æque illius ſeriem, inæqualis, ac quo-
ſtit: ita contrà[x] interior ſuperficies eſt
oque madens. Si itaque inuolucrum
dein, poſteaquam à fœtu amotum e-
eam ſubſtantiam, & craſſum ſubuiri-

Carnoſæ cuiuſ dã ſubſtãtiæ exteriori fœtus inuolucro obnatæ neceſsitas.

Quî exterius inuolucrum à farciminis ſpe-

asq́; illi exporrigentia, in internam dein inuolucri interioris
, ac cordæ in modum ad fœtus uſq; umbilicum deducuntur.
ga hîc eſt, ac locis nonnullis, ueluti tuberculis, nodisq́; quibuſ-
is ornata: ex quorũ numero obſtetrices ridiculæ, futurorum
n numerum parturientibus prædicere ſolent. Cæterùm hæc
nterioris inuolucri interna ſuperficie nõ tantùm umbilici ue-
nodò unica & ſimplex eſt) & duas ipſius arterias in ſe comple
c [d] meatum quendam continet, aſſumitq́;: qui ab elatiori ſede d 2 fig. X
tus, & ſubſtantia cõformationeq́; [e] meatibus, quibus urina ex procedens ab X.
ĩ delabitur, reſpondens, per umbilicum excidit: ac per dictam e 22 fig.
d externam uſq; interioris inuolucri ſuperficiem procedẽs, in
: ac inter hanc & internam exterioris inuolucri ſuperficiem, f iuxta X
nde etiam οὐραχὸς & οὐρανὸς appellatur) defert, illic toto tem- 3 tabulæ figur. 30.
in utero geritur, ſenſim mira profectò Naturæ induſtria co-
fœtus enim adhuc utero detentus, urinam, perinde ac ubi in
er ueſicæ ceruicem redderet, hæc ipſi fœtui proximè obna-
nia & mordẽdi facultate tenellam fœtus cutem exulceraret:
ectò, quàm ſi interius fœtum ambiens inuolucrum hac potiſ-
fformatũ uideretur, uti exterius inuolucrũ, uaſorum nexus
ratia in primis extructũ colligimus. Verùm fœtus urina non
aq; uaga, paſsim inter duo fœtus inuolucra diffluere manaré-
t meatus urinam huc per umbilicũ deferens, ueluti in mem-
aſeq; mollem & tenuem, amplamq́; ueſicam ceſſat: quæ inter
ambo uniuerſum fœtum uerè
amplectentia inuolucra conſi
ſtens, urinã ſibi tantiſper dum
utero infans continetur, aſſer-
uat & colligit, non paucis diſſe
ctionum profeſſoribus quo-

embraneam
m fœtus uri-
ans non de-
umbilicũ de-
itaq; A, ex-
undum longi-
teriori inuo-

cernit, liquidò ſpectamus. Atq; hæc
naletudine, potiſsimùm quantitate,
perimur, prout nimirũ illis ſanguis
qualitate ab optimo & laudato alie-
quẽ diximus modũ aſſeruata, quum
di os, uteriq; ceruicẽ humectant, &
faciliorẽ partum magnopere adiu-
nulieribus, alijsq; animalibus, expen
onnunquã aſtitere. Quum enim in
abitur, ac miro Naturæ beneficio di
nuolucrũ inſerta, ab illo, ſuisq; unde
dunt, quo maturos fructus, aut in au
abſcedere abrũpiq; cernimus: tunc
nimalia ſuis dẽtibus, mulieres uerò
fœtum inuolucra diſrumpunt, di-
n egreditur, umbilico adhuc nexus,
ta uerò dẽtibus ferè diſcindũt, ipſeq;
biẽte uti incipit: quum prius in ute-
tus fungerentur muneribus. Ipſa au
is quodã, ob abſcedentia uaſa, deflu-
erſo ſale ferè exurunt, aut aliquò de-
aſtãtibus præripiãtur, illa deuorant.
nuolucrũ, adhuc in utero aliquãdiu
iqua ex parte obuolutũ. adeò ut mu
leã aut thoracẽ: ſi fœmina, uittã aut
s parti potiſsimũ in partu hæſerit) à
omittẽtes. quũ interim omnib. pue
erius inuolucrũ aſſumat, ac perinde

Cuiuſmodi in partu urinæ ſudorisq; ac inuolucrorũ egreſſus.

uium profectò fiet,quàm Galenus ſibi undecunq; conſentiat,
i cõſona nobis de fœtus inuolucris tradiderit: ne quid dicã de
ne,multisq́; huc pertinẽtibus diſputationibus, quas ille potiſsi
totele inſtituit. Nam etſi fœtus inuolucrorũ hiſtoriam mihi
hac procul à Galeni, aliorumq́; diſſectionis profeſſorum pla-
ntegrum fuerit: quum tamẽ innumera circa fœtus formatio-
n & ancipitem habeant, quumq́; mihi ipſi magna ex parte in
bus neutiquã ſatisfaciam, pleraq; me prorſus ignorare lubens
etiã non oſcitanter diſſectionibus incubuerim: etſi brutorum
uè,quum ſcilicet hactenus, potiſsimumq́; quãdo in Anatome
n exercitatior, atq; non modica,de quibus meritò ambigam,
ur, in paucas mulieres utero gerẽtes inciderim. adeò,ut ſatius
erim,uniuerſum de fœtus formatione, & quæ huic proximæ
nibus, ſermonem (qui non niſi prolixiſsimus eſſe poſſet) pe-
ere, illumq́; in alium locum, ac argumentum aliud reſeruare,
ni in poſterum ex conſectionibus, accuratioriq́; ratiocinatio-
n occurrerit.

E MAMILLIS. CAPVT XVIII.

*R V M fabricam non aliter delineare licuit, quàm in dextro latere uigeſimæquintæ fi-
nati ſumus.*

M A M I L L AE,etiamſi peritonęo nulla ex parte[a] cõtinean
tur,quum tamẽ fœtum, ubi in lucem prodijt, alunt,& in
organorũ generationi ſubſeruientiũ numerum recẽſen-
tur,hoc quoq; loco ipſarum fabricã opportunè proſeque
mur. Mamillarũ itaq; ſitus nulli non cõſpicuus eſt: ſuper
pectus enim ad oſsis pectoris latera locãtur,parti inferio-
ri brachium pectori admouẽtis[b] muſculi ſuperſtratæ. Ve
dmodũ uariant,ſic quoq; parẽ non ſemper ſedẽ occupant. am

a Non continetur inter A,B,C, D: 24 fig.
b 3 musc. tab. 4.

aƈtam & duriuſculam, nulloq́; laƈteo
bus, aut propediem parituris euenit)
ularũ mamillis cõtentæ modo, flacci-
centrum mulieribus [c] una magna, &
æterorum animalium peculiari pro-
tantia reſpondens. cui [d] aliquot aliæ fe
eratis ſimiles, in circuitu accumbunt
duriori adipe, nunc molliori, & uena-
cutem pertinentium interuentu, mu-
m mamillarum ſubſtantia adipis mo-
ontinetur: neq; coſtis incumbentibus
ur, quàm per reliquũ corpus ea mem-
rtè hic paulo plures interueniant ue-
unq; tamen mamillæ aliquando mol-
co mẽbrana à muſculis nunquam ab-
ſtantia ſimul cum adipe non amplius
ea membrana diſſoluitur. Mulieres e-
um gerentes, mamillarum uenas la-
& ipſa etiam glanduloſa ſubſtantia eo
modum, neq; ita denſa & cõtinua red
ians, & duriuſculo adipe haud magis
endetq́;. Quanquam interim eò nun-
à muliere pilum in ſe (uti Ariſtotelis
, Græcis τριχιάσει nuncupato, uexare-
tot angiportus, tenuesq́; anfraƈtus ab
ci poſſe: etiamſi mamillæ illum fortè,
plexuræ eſſent. Non eſt tamen omni
le in mamillis, quemadmodũ in [e] re-

Lib. 7 Hiſtoriæ de Animalibus.

hi modò uenas, diſſectionũ profeſſores, alias magis præcipuas
nodum enumerant, quæ arterijs cõcomitatę, ab illis[l] uenis ini-
, quæ à caua uena in iugulo prodeunt, & ſub pectoris oſſe uer-
ad umbilicum uſq;, propemodum ſimul cum attenſis ipſis[m] ar-
nt, ac per coſtarum cartilaginũ interualla ſurculos in anteriora
nſant, internam potiſsimùm[o] muſculi partem implicantes, cu-
rachium pectori adducimus. Num uerò pręſentes ſurculi eum
etrentq́; muſculum, unaq́; cum ſuis comitibus arterijs tandem
ſſeminētur, ſedulò inter ſecandũ obſeruari uelim. mihi namq;
nillas adeuntes ſurculi aut uenæ repertu non ſunt faciles, uti mi
pertinentes artetias adinuenire queo, ita ſanè ut mamillis arte-
ere auſim. Cæterùm brutis quib. alius mamillarũ uberum'ue,
ſitus accidit, ab illis[p] uenis propagines in mamillas diffundun-
liorem abdominis partem ſuis ramis intertexunt, ac quarũ u-
i à caua uena initium obtinet, ubi hæc præcipua ſua portione,
in inguina fertur, ac in crus extra peritonęi cauitatem primùm
è nimirum à[q] uenarum uterum adeuntium exortu. Atq; in ha-
uenarum quæ ad abdomen tum à iugulo ſub pectoris oſſe, tum
ſurſum deducuntur ſerie, bruta ab hominibus uix quicquã dif-
omnib. ferè uaſorũ ſpectatur diſtributio, quam in tertio libro
uamq́; non obiter examinari uelim, quũ hoc Capite, aut unquã
um mamillis ages conſortio. Mamillarũ nerui ab illis pendent,
s exporriguntur muſculis, neq; aliter hi in mamillas quàm reli-
s cutem deriuãtur, præter[r] unicum, qui cęteris craſsior ex quin-
m interuallo papillã adit, multosq́; ſurculos ipſi offert. Quàm
rimario mamillarum muneri idonea, rerũ Opifex accuratè fa-
elliges, ſi ſeorſum unumquodq; ſuo uſui adhibueris. Pręcipuum
arum officium in omnibus uiuiparis cenſendũ eſt, tenero adhuc
nato fœtui alimentũ præparare. Nõ enim in hoc pręcipuè (quan-

ijs conieĉturis colligere promptiſsi-
em ſeſsili animali & manibus uſuro
eriore regione nullã excogitari poſſe.
cordis calorem nõ eſt ineptus, & ex
ũ & uallum quoddã cenſeri poſsunt,
eq; illo cęterorum ferè animaliũ mo
oq; ſitus, reciprocum quendam calo
nteſtinis neceſſarius fuiſſet) cordi re-
ieſtis, aut ipſius in corpore adipis, aut
xcalfactę, calorẽ illũ, reprimendo te-
continuũ motũ, cordisq; inexpugna
imũ cõferre, qui concoctionis altera
tio concipit. Porrò mamillas homini
x Ariſtotelis & Galeni aliorũq; philo
ropter alimẽti, aut, ut ipſi dicunt, ex-
penuriã, nõ omni ex parte uerũ eſſe
t, quòd fœtus in utero inferioris cor-
utrimentũ aſſumit, mamillę uerò ad
inẽ pręcipuè admittãt alliciãtq;. De-
illas reponi, reliquis aũt animalib. nõ
rnua & iubas, ſecus multò quàm mu
i uerò ceruę, uaccę, equę, eiusq; gene
ſub pectore ferunt, aut ijs pariter quę
uſculis, eiuſdemq; cuti diſpenſantur,
t ſuperiorib. corporis partibus ad ute
trãſſumi: & non multo plus mulieri,
ios capitis crines, quàm alijs anima-
deperiret. Sed profectò hæc Ariſto-

orum mamillas petentiũ diſtributionis uſu explicando, Gale
t diffuſus, quũ hanc ex remotioribus & diſsitis partibus de-
noſamq́; & gyris multis præditam eſſe affirmat, quò ſanguis
onẽ in longis illis ductibus ac gyris commodè prępara, retur:
m ignorẽ, qua tandẽ peculiari priuata´ue ſanguis, priuſquam
dus ſit, egeat præparatione, uaſorum nihilominus ſemina-
ductuumq́; haud immemor. Neq; etiam ſuccinctior uia erat
t homini aut cæteris brutis uaſa tutò diſtribui potuiſsẽt, quũ
icem meritò dorſum occupare conſtet, & Naturæ adeò arti
que euidens ſit, quo anterioribus corporis trunci ſedibus, pe
t abdomini uaſa exporriguntur, ſiue id ad iugulum, ſiue ingui
tam ramos ſpectemus, qui à cauæ caudice & uena pari caren
poris latera diffunduntur. At non ita uaſorum ſeriem oblon
quem uenæ mamillis oblatæ ſibi uendicant, expendendam
e diſceptationum occaſione indies occurrentium, de uteri
onſortio, de lactis cum menſtruis purgationibus affinitate, de
tis copia, de abortibus, potiſsimũq́; de ſanguinis mutuo nunc
ad mamillas deductu. Mirum namq; eſt, quàm eiuſmodi ſpe
ia, Galenus ſeſe interdum torqueat, modò uenas abdominis
es, ab illis quæ uterum adeunt oriri (& ſi rurſus alibi ſecus te-
modò prolixè tradẽs quî per eaſdem uenas ſanguis circa ute-
tibus abundans in mamillas ſurſum repat. perinde ſanè, ac ſi
ub pectoris oſſe abdomen petentes, & illę quibus inferior ab-
tertexitur, ſolæ eſſent uiæ ac meatus ductus´ue, per quos ute-
fieret conſortium, ſiue id per uenas ſub rectis abdominis mu
ates, ſiue per eorundem ramos per abdominis cutem expen-
m ego interim eiuſmodi conſortium, qualecunque tandem
n cauæ uenæ caudicem potius referendum putauerim. Imò
tudioſe ſanguinis ad ſuperiora ductum explicare contendit,

Intuere hic figuras cap. 6 lib. 3.

5 Spectes 6 musc. ... 4, e, f. & fig. ca. 6 lib. 3. L, M, r. & fig. ca. 12 lib. 3 G, r. & ultime fig. li. 3 x, q.

as habent partium Anatomen propo-
Capitibus uenarum & arteriarum &
rum ſectio, ita hîc tractanda eſt, ut nul
egriorque inſtitui potuiſſet. Et ſi fortè
orumq; ſectio, ſimul cum dictis mo-
omprehendetur, eam ad finem penul
mus. Erit autem hæc brachij potiſsi-
neruorum diſſectio. ita ſanè, ut ſi pa-
branæ, muſculorum, ligamentorum
iter incidet, uniuerſa diſſecandi cor-
ie enarrabitur. Imò ipſa (quòd id ſcili-
actationi, pauculis adiectis uerbis fieri
; quis capita hæc cõnexa finget, inſtar
is fabricæ ſtudioſi, eã ſuo marte in pri
ndis ſectionibus aggredientur, aut in
rtiũ ſeriem à præceptoribus expetent,
m multo ante cernãt. qui ſanè alius in
n aliquod tantum ad publicam ano-
nq; ſępius, haud denegata profectò cor
dine anatomẽ docui. Parato induſtrij *Quis ordo in docenda oſtendẽdaq́ Anatome ſeruandus.*
eatro, quod nõnunquã ſupra quingen
usq; medio menſa quadam exſtructa,
ucebã, ſedulò effeci, ut uariorũ homi-
inuicẽ attexta, quędam ſeiuncta ac in
num mulierũ & uirorũ oſſa, quę tum
rũ diligentia in Italiæ ſcholis mihi ma
canis, & nonnunquã ſimiæ aliquotq́;
rie oſsium doctrinam, priuſquam in-
olas adduci curarem ſtudioſis propo-

batur,cum aliquot membranarum in cane iam dicto aut agno
ne. Quum itaq; ſimpliciũ, dein membranarũ ad organorũ tu-
cõſtantes diſcrimen docebatur, fibrarum quoq; tractationem
hibui,aliquot diuellẽs inteſtinorũ tunicas, & fibras in ipſis indi
fibris quibuſdã tunicæ nõnullæ à ſimplicis mẽbranę cõſtructio
onfingant̃, in propatulo eſſet.atq; ita deinceps cũ fibris quę inui
erãt,carnis in uniuerſum hiſtoria addebatur, quam ſimplicẽ in
ne ac renibus oſtenderã:uiſceribus illis,quemadmodũ eiuſdem
tia,& crebrò nõnihil diſſectis.Sed quib.modis caro fibras conti
mittat̃, in laceratis diſcerptisq́; quibuſdã muſculis, ac in cordis
ntia, obuiã reddebatur. Vbi aũt glanduloſi corporis, ac dein adi
membranis ferè obnaſci cernimus,ac medullæ in oſsib. aſſerua-
qui in oculis uel negligenter adapertis ſpectantur, tanquã par-
habita erat ratio, incœpi quoq; recenſere,quo´nã pacto inſtru-
tes ex ſimilarib. illis cõſurgant:uenæ ſcilicet ac arteriæ & nerui,
n cum ſuis tendonibus muſculi,ac totius deniq; digiti ac manus
rmationẽ proponens,ſimulq́; ea quæ in magnis corporis cauita
cane illo erant, cõmonſtrans. Poſteaquã igitur tyronum gratia
n,abiecto cane,integram oſsiũ cartilaginumq́; diſciplinã ſcien-
bar. qua abſoluta, humanũ cadauer in ſcholas ferri curauimus,
rũ ac ligamẽtorũ ſpeculationi ſubſeruiret. quàm ſedulò enim,
ſtro arbitratu in Italicis academijs præfectorũ diligentia,& er-
ſtudia ſingulari amore, ad publicam anatomen cadauera nunc
,nõ mediocri uſu diſcimus:etſi fortaſſe illa nõ ita quadrata, ęta-
nonnunquã optaremus,exiſtãt.Poſt oſsiũ itaq; & cartilaginum
ea ſerie muſculorum,ligamentorumq́;,ac omniũ deniq; quę ſe-
roſequimur, doctrinã in cadauere illo abſolui. Ad uenarũ autẽ
eruorumq́; anatomen, aliud aſſumpſimus cadauer, quod etiam
uorũ hiſtoria tribus poſterioribus libris traditur, oſtendendis

erior dexterq́; eſt, hamulo, aut ſiniſtræ
; nouacula cutē ab adipe ſecernere ſtu-
, hac ſiniſtra manu eleuata, depoſitoq́;
q; uerſus dorſum trāſuerſis ſectionibus
s. Hac abdominis thoracisq́; parte à cu-
detegendæ, ac cutis & cuticulę natura
nc abſq; alio negocio ſeſe offert: cuticu
, niſi illā ardentis candelæ, quā cuti ad-
re cogas. Cum cute deinceps &[c] uenis
t ab imo ſurſum & à pectore deorſum
ſi hac homo (uti ferè ſolēt omnes diu-
llam quemadmodū iam cutē ab adipe
uod ſanè niſi acutiſsima nouacula nun
tius obtigerit corpus, adipem carnoſæ
n tūc, quòd exiguā obtineat craſsitiem,
ra in cōſpectum ueniat, nihil impedit.
e adnatā membranæ reliqueris, ijſdem
s à pectore ad pubis os, & ab umbilico
nbrana retuſiori ſi lubeat nouacula, aut
porib. eſt ſeparanda, ut iam ſimul cum
mē cute, adipe & carnoſa membrana
um adminiſtrationē in ſcholis ſubinde
egrū etiam ſit in una tantū abdominis
ranā examinare, & à reliqua abdomi-
brana abſque ullo artificio laniorū ritu
ra, adeoq́; adminiſtratione, in ſecundo
nē qua optimè[d] abdominis muſculos,
t[e] peritonæū nudes, docui. Ac proinde
ndere animus eſt, ex ſecūdo libro abdo-

Venarum per abdominis regionem intercutem & carneam membranam excurrentium.

Octo abdominis muſculorū.

ſbranas, ac inſuper à iecoris gibbo peritonęũ auelles, diſcesq; m Quomodo in ... fig. k ab ... uulſum eſt.
d illis organis tunicas inuolucraq; offerat. Poſtquã diligenter
m ſuis foraminibus, uenis, arterijs, neruisq; exterius perpende
t cultello à ſiniſtro mucronatę cartilaginis latere deorſum ad n tanquam
nbilici ſedẽ ſectio in peritonæo ducendà eſt: mente adhibita, ex principio figura ...
s impacto quicquã ſubditorũ uulneres. Hinc ab umbilico ean- turus ſecandam.
modicè ſiniſtrorſum inclinantẽ ad pubis uſq; regionẽ (ut ali-
b illius medio in ſiniſtrũ latus deuiet) tentanda eſt. Inſuper in
onæi ſede è directo umbilici tranſuerſam ſectionẽ uerſus ſini
lieris, & ſuperiorem eius peritonæi ſedis partẽ ad coſtas, infe-
ſus coxam reflectes. Leuata aũt nunc, ſurſumq; nõnihil reuo-
ſum inuerſa peritonæi dextra ſede,° uenę ex umbilico in iecur o 2 fi. F, G.
num adhibebis, hancq; quà iecori proxima eſt, & ubi dunta-
abſcedit, ſiniſtra manu apprehendes, & acutiori cultello in-
itonæum iniecto, tranſuerſis ſectionibus eam ad umbilicum
s à peritonæo diuides. Quò quum perueneris, non diſſecta ue
dextro latere ad ilia uſq; ſectionem in peritonæo duces,ᵖ eam p 2 figu.
m, quæ nunc libera eſt, ſuper dextri lateris coſtas reflectens.
dhuc una peritonæi pars, quæ in dextro latere inferior eſt,
ta manet, nondum'ue libera pendet. quare ut & hanc liberes,
aterim uities, umbilico ſiniſtra manu comprehenſo, ab ipſius
ctio in hanc peritonæi partem ad pubis uſque regionem fa-
digitorum aliquot latitudine à pubis oſsium[q] commiſſura in q ultimæ fig. lib. ...
et. Inuerſa modò peritonæi particula, quæ triangularis adhuc r 2 fig. X.
pubem ac ueſicæ[r] fundum pertinet,[s] tres quaſi funiculi inui- s 2 figu. K, L.
que illi peritonæi parti interius adnati uiſuntur, qui ſtudioſe
i ab ea ſunt diuidendi, ab inuicemq; poſtea attentè dirimendi,
erſus pubis oſſa nimium liberè ſectionem producens, ueſicæ
es. Hominis nanque ueſica, eo quòd tota anteriori ſede perito
r, multaque pinguedine obducitur, diſſectionum rudibus ita

dus,num ſcilicet ut in canib.& porcis,
bem uſq; id ſub ueſicæ poſteriori ſede
enter obſeruatur) uerſus ſiniſtrũ latus
m inteſtinorũ ſedem contractũ occur
manu humilius omẽti extremũ modi-
n detrahens,id omnib.inteſtinis ad pu
,quodq́; interdum ad inguina & ſcor
uolui poſsit,condiſces. Vt uerò omẽti
xporrigitur, connexũ cernas, duabus
rſum ad pectoris os attolles: & priuſ-
rtẽ, quæ ueluti ex tertia coli inteſtini
ũ quàm poſsis maximè pectori obten *Inteſtinorum ſitus examen.*
teris induſtria ſolis utens manib. inue
nteſtini locum perturbes,ipſa ut ſe ele-
d amuſsim contemplaberis. Simulatq;
ò obſeruaueris,dextrã manũ recto in-
accõmodabis, & ſiniſtra manu tenuia
n quidẽ omnia, ſed eorũ partem quæ
n progreſſu erit uicinior. Ad hunc ita-
recto inteſtino ſenſim dextrã colo ad-
uolutionesq́; ad ſiniſtri renis ſedem,ac
tinges.quò quum perueneris,mutato
prehendendũ,dextra uerò tenuia inte
iouſq; omnẽ fundi uentriculi ſedẽ, ie-
enis regionẽ (ubi finit)deduxeris. huc
nino modicè ſubleuato, ac cæci inte-
dextrã quoq; manũ huic coli termino
roximis, ijſdẽq; ab inteſtinis nunquam
& dein ieiuni ſequêris, quod factu lõ-

na eademq́; opera iecoris cauum ac uniuerſum ipſius ſitũ obi-
ris. Prętér hęc, ea quoq; operatio uẽtriculi ſedem etiã accuratè
, dummodo hinc inde nunc iecur ſurſum trudens, nunc uentri
ẽs, manus ducere non detrectes. Lienis porrò ſedẽ adinuenies,
ĩ uentriculi latus & ſeptũ tranſuerſum, ſiniſtram manum im-
iculumq́; cum colo inteſtino hàc excurrente, in dextrum la-
ſiquidem tunc ſuperiùs lienis latio & dimidium ipſius caui ſeſe
: dein ſi dextram manum inter lienem & ſeptum tranſuerſum
iſeris, lienéq; modicè eleuatum uerſus uentriculũ protruſeris,
ibbum apparebit. Quo tamen hæc omnia leuiori negocio con-
nutile, interdum aliquod coſtarum interuallũ arcto uulnere ad
uitatẽ pertundere. Simulatq; enim thoracem uulneraueris, ſe-
ſum deorſum cõcidens, inſigniter flacceſcet: quantũuis etiam
ntea tenſum, ſurſumq́; attractũ, iecur & uentriculum in thora-
em ſurſum duxerit, difficilemq́; horum inſpectionẽ ob id para
n omenti membranæ iam inuicem ſunt[q] dirimẽdæ. quod fiet,
m omento ſubieceris, hacq́; inferiorem membranam, ſiniſtra
em apprehendere, trahereq́; ſtudueris. hæ enim ocyus inuicem
arſupij, ſeu ſacculi ſpeciẽ cõmonſtrantes: qua uiſa, inuicẽ mem-
uelles, ut alicubi lacerentur, cõmodeq́; manum in illarũ cauita-
utrinq; in lateribus, & humiliore omẽti fine ſuperiorem mem
eriore diſcerpas. Nunc inferiorem membranã inteſtinis expor-
cõuenit, & ſuperiorẽ adeò pectori ſupertendere, ut elatiùs uen
ſede eleuet. quòd ſi non ſucceſſerit, ſodalis manu id facias opor-
dè inferioris omẽti mẽbranę exortus, quęq; per ipſum ferũtur
ſpectũ[r] ueniant: ac diſcas pariter, quónam pacto hæc in homi-
tino meſenterij uice ſit, tota ea ſede[s] quà colum uẽtriculi fundo
hac enim membrana ubi uentriculo ſubſternitur, minor portæ
ferri, ſuoſq́; in quos digeritur ramos educere,[t] apparebit. Dein-

Bilis namq; meatus, & neruorum &
s ſimul inferiori mēbrana omenti ad
t retuſiori cultello examinandi, ne a-
piā pertundas, ſicq; omnia cruore ob-
ab humiliori uētriculi orificio iecoris
paris propaginib. ſuperius uentriculi
icinis organis diremeris, à mēbrana
, qui uno ramo iecoris cauum, altero
arteria attenditur parem cum illo ef-
iberanda. Huius uerò, ut & nerui ini
eſt, hęc inuicē iuxta iecoris cauum ſe-
rteria, bilis ueſiculę meatus cōſiſtunt,
illi, qui ex iecoris cauo ex multis ſur-
t meatū, qui una parte in bilis ueſicu
r. Vbi hos à portę uena ad inteſtinum
lice adeò comprimes, ut meatus bile
uis meatus ab hac ueſicula in uētricu
n inueneris, acu meatum in inteſtina
luens bilis argumēto ſit, nullum pro-
um. Poſtremò ' uena portę hîc eſt exa
onē quà ex iecore prodit animaduer-
ſunt inquirendæ, ſemper arteriæ &
attenduntur, diligēti habita ratione.
, qui bilis ueſiculę exporrigunt: dein-
n dextrā uentriculi ſedē, iuxta ipſius
nodica ramorū ſerie digeritur. Hunc
partem & medium ſuperioris omen
odeno nobis uocato inteſtino deriua-
linē in corpus quoddā glandulosum

Portæ rami unà cum arterijs & neruis illis attēſis quî examinandi.

inde inuicē diduces, & nunc in dextrū, nunc in ſiniſtrum latus
ra ſectionem meſenterij naturam perfunctoriè contempleris.
ori cultellulo maiorem uenę portę truncum, & dictā nuper ar
tum inuicē liberabis, & dein ut uniuerſum ipſorum inceſſum,
iuaricationibus interiectas intuearis, unguibus unā meſenterij
ab alia diuelles. Quanquam id per uniuerſum meſenteriū haud
um. ſuffecerit enim in præſenti à centro ipſius aliquot uaſorum
uia uſq; inteſtina deduxiſſe, ac mox[r] alterā meſenterij arteriam
na arteria ipſi poſt ſeminalium arteriarum ortum diſtributam.
omptè reperies, ſi cum inteſtinis meſenterium in dextrum la-
unguibusq;, aut obtuſiori cultello meſenterij mēbranas,[s] quà
ſtri renis ſede adnaſcitur, inuicē dirimere conaberis. Hîc enim
iæ rami uenis cōmiſsi ſeſe offerent, rurſus ſuæ arteriæ radicem
tes. quam ubi inueneris, ipſius diuaricationem proſequere, ut
cū uena meſenterio ſuffulta, recto inteſtino ramos exporrigat:
ſolicitus, etiamſi uenæ huius extrema in rectum inteſtinum in-
intuearis: id enim paulo pòſt fiet facilius. Eiuſmodi itaq; admi-
nenti, inteſtinorum, uētriculi, iecoris, lienis & meſenterij ſitus,
nis omnibus exporriguntur uenarum & arteriarum & neruo-
nt examinandi. Porrò adminiſtrationi, qua commodè quæ ad-
anis uidenda ſuperſunt, cernas, alijsq; monſtres, nunc me accin
læ itaq; inſtar ſemicirculi obliquatæ acui filum, quo literarum
antur, traijcies, & hanc per meſenteriū ſub[u] recto inteſtino, ubi
mbit duces, & eius inteſtini fæcibus ſurſum ad coli amplitudi-
is, recto inteſtino uinculum inijcies. abſecto iam quod ſupereſt
ulo proximas ex recto inteſtino ſurſum denuò comprimes, &
m digitorū plus minus interpoſito, acum rurſus ſub recto inte-
us uinculum traijcies, ſecūdò rectum inteſtinum ita ligaturus,
uincula nihil excremēti ſit reliquū. Deinceps nouacula rectum
ter duo uincula diuides, & ſuperiorem ipſius partem ſenſim à

gitudinẽ duces,ſtudioſè præcauens,
rtundas. Huius inſuper ſectionis la-
ecundam inteſtinorum tunicam ab
um moliaris.in tenuibus enim inte-
ueniunt,quas etiam illic,ubi propè
nonnunquam examinare,nihil pro
teſtini, tunicæ in ea ſectione mutuò
, quouis tandem pacto, ac ubicunq;
ſis,unicum eius [c] inteſtini,quod nos
mur, foramen, orificium'ue expen-
iecoris concauo occurrentia, & hu-
dieris,neceſſum erit inteſtina è cor-
terio deraſa, eximere: idq́; tunc po-
nem,in qua diutius quàm tibi ex uſu
que uerò feceris,iam uentriculus ſe-
oq;, dum in ſectione diutius propter
unà cum liene auferre cogor,[d] neruis
genter prius examinatis. Aliàs enim
ui, quouſque omnia ferè in thorace
culi orificium,ipſiusq́; nerui oppor-
tunc expenderentur. Meritò igitur
nunc ritè eximas,docebo.quum ue
nam uentriculum adhuc in corpo-
am.Vnguibus itaq;,quantum fieri li-
uerſo ad uentriculi uſq; ſuperius ori-
ntriculi tunicæ uideas principium.
ificio liberaueris,ſtudebis eam tuni-
uli uſq; fundum [f] deducere,ut ab ipſa
i oririq́; diſcas. Deinde acu ſub ſupe-
m ſedulò nexum ipſi iniicies, paulo

Vẽtriculus & lien & omentum ac meſenterium qui ſimul eximẽda, ac quæ in eo opere obſeruanda.

ies, etiamſi taceam, neminem ambigere reor. Cęterùm ut lienis [i]
obſerues, aliquot [k] ſectiones ipſi induces: & illo inter duos aſſeres
pſius ſubſtantiam ab illi inſertis uaſis, quibuſdam ſedibus ſepara-
e uaſa aliquot ſola & lienis carne denudata ſpectaturus. Ventri-
auandum, & dein ueſicæ inſtar inflandum dabis, ut ipſius capaci
nè eſt quàm maxima, intuearis: & tunicas ipſius, ut in inteſtinis
ræcepimus, [l] examines. illumq́; poſtmodũ [m] inuertas, ac bilis mea-
em in inteſtinum, quod adhuc uentriculo appendet, uideas. Por
nnia exemeris, ſi quis ſanguis alibi effluxerit, & quæ in uẽtre ad-
nt, obliterauerit, ſpongia copioſiori aqua potius quàm aceto im
q; iterum eluendus eſt. nam ſi lino abſterſeris, plus tingendo obe
m plerunq; exigui uaſorum ductus, multa adipe & membranu-
culter admodum in homine reperiri, idq́; magis, ſi ſanguine obli
o itaq; ſanguine, ac obiter ijs quæ adhuc in uentre reliqua ſunt,
inſpectis, iecur nõ aggredieris: uerùm illud, uenæ cauæ exortus
ratia, tantiſper integrum aſſeruabis, dum cordis ſectionem unà
urus. Modò autem circa uertebrarũ in lumbis regionem, mem-
nùm, quæ uelut ſecundam uenæ cauæ hàc exporrectæ tunicam
d ſacrum uſque os auellere conaberis: diligenter præcauens, ne
inalẽ arteriam, quæ cauæ corpus tranſcendit, ſimul cum mem
. Eſt enim hæc tenuis, & membranæ modo albicãs, multaq́; pin
mine obducta. Quapropter cõmodè admodũ feceris, ſi priuſ-
eorum quæ in uentre adhuc reliqua ſunt, aggrediaris, [p] arterias
uiras: ac deinde, ne lædantur, in reliquarũ partium adminiſtra-
Vt uerò id præſtes accuratiùs, animum adhibebis [q] dextræ ſemi-
ex caua oritur: deinde & [r] arteriæ exortui, quæ inferiorem me-
adit. Inter hęc duo organa partim aſcendẽs, partim deſcendẽs,
cultello cauam uenã ex ſiniſtro ipſius latere ab arteria magna
mbranoſis fibris, quorum interuentu hæc uaſa committuntur,
c itaq; opere duarum ſeminalium arteriarum radices in conſpe

gia madente eluendus.Ita enim ilico
neatus in rene principiũ ſeſe offerẽt,
enim pinguedo in ſecundo humani
ur minus ſinuum natura integrè ſe-
cium fuerit, canis aut capræ renem
humanum cognoſcere. Diuiſo igi-
rene, primùm ſinus ſecũdi, in quem
ramini quod in medio ipſius, ſeu in
oris externo latere apparet, ſtylum
ſus ueſicam facilè protrudetur. De-
mi´ue renis ſinus anteriorum ramo-
qui non procul ab externo renis per-
morum ductus, & primi ſinus reli-
naturamq́; adinuenias, dicta ſectio-
m claudes & recludes, quo mutuus
feſtiùs appareat. dein ſtylum ſecun-
enderis, ab anterioribus primi ſinus
quæ poſteriori illarum ſedi obnaſci-
imes, quæ illarum anteriori ſedi con
appareat, cui nunc ſtylos, quo illum
& admirari, quàm ridicula ab Ana-
uerint hactenus prodita. Cæterùm
enem inueſtiens, facilè tibi occurret,
imum adhibueris. Solet enim ea tu-
antia abſcedere, & dein promptè ad
qualiter hæc è renis uenæ & arteriæ
ici. Hæc ubi in dextro rene intuitus *Vaſorum ſemi*
brana liberabis, & uenæ cauæ & ar- *naliũ ſiniſtrum*
um excurrentem inueſtigabis: ani- *teſtẽ petentium*
ræ ſeminali uenæ adhibens, quam ex *ortus examen.*

des ipſius ad glandis radicem ligamentum: deinde & uenas, cu-
untes: poſtremò, nullam pinguedinem adipem´ue inter cutem
membranam, ut neque in palpebris, hic reperiri. Pene detecto,
ruribus, à pubis oſſe inter inguina & ſiniſtrum teſtem ſectio ad
ue ducenda eſt: & deinde cum penis cute ſcortum à teſtibus &
liberandum, ſectionibus ſemper uerſus dextrum latus dedu-
uerò teſtes cute carnoſaq; membrana nudas, ne illos ſuo loco mo
s´ue, accuratè obſeruandum eſt. Quum primùm enim cute nu-
rum ſitum, & qua´nam potiſsimùm parte uaſa ſeminalia illis ap-
ndagare oportet: ut Naturæ diſcas prouidentiam, quæ teſtes ita
t ipſius uaſa ſint tutiſsima, illisque ipſi teſtes uelut propugnacula
r. [f] Iam dextrum teſtem cum ipſius uaſis & tunicis à ſiniſtro di-
llo dirimes: & iunctis, quæ iam diducta ſunt, cadaueris cruri-
teſtem femori impones: ac mox cultello [g] uenam & arteriam
xtri lateris, uicinis membranulis ad peritonæi uſque ſedem, qua
nt, deteges: hîc primùm in interiori ſede peritonæi, poſtmo-
iori, qualiter tranſeant, ſolis manibus conſiderans. Dein ſtylum
egrediuntur, ui ad teſtis uſque infimam ſedem protrudes, & pe
que ad foramen illud diuides. Inſuper ſecundùm ſtyli longitu-
o foramini quoque indito, ad humillimam uſque teſtis ſedem,
ſius peculiarem tunicam ſecabis: hacq; diſtenta, explicata´ue, il-
æo [i] ortum, & ualidum ad humillimã teſtis partem [k] adnexum,
eſtis [l] muſculum examinabis. Eius namq; muſculi natura, ductus
onſpectum iam pulchrè ueniunt, unà cum gracilibus ramulis, à
& arteria in exteriorem hanc teſtis tunicam numeroſa ſerie
us. Nunc itaque teſtem & uaſa rurſus hinc inde diligentiùs ſub-
ensq;, uenam & arteriam ab ipſis contermino ſemen deferen-
is uſque elatiora [n] diſcernes. Vt uerò uenæ arteriæque inſertio-
im examines, uas ſemen deferens ab intimo teſtis inuolucro ſeu
erandum: non quidem uniuerſum, ſed ad eam duntaxat uſque

nſertioq́ue cum glanduloſo aſsiſten-
ſecanda ueniunt. Diductis itaque rur-
muſculos ab orbiculari recti inteſti-
nùm in meatum urinæ ſeminiq́; com
alios duos, qui ab humiliori pubis oſ-
rporibus inſeruntur, adimes: ac ilico
s, acuto cultello dextrum corpus ab
oximè diuidens. Deinceps uerò in pe-
eruis perfunctoriè hic perpenſis, oſſa
fiet ocyus, ſi ueſicæ corpus à perito-
o diremeris, & deinde cultro quàm
nem recta ſectione penitus diuiſeris.
t, illi officio non æquè eſt accommo-
relicto, & alio ab illa propendente, ita
os ſacrum menſæ lateri incumbat: &
ue digitorum latitudinem pubis oſſa
ceris, ſi pubis oſsium portionem exe-
er alia multos uitiet muſculos, neque
eti præparationem futurus ſit. Qua-
cta, & dein ipſis oſsibus ui diremptis,
nis membranis, quibus obuoluuntur,
s perducendi: deinde[x] uaſa ſemen de-
peritonæi amplitudinem reflectun-
em uſque, ex pinguioribus, quibus in-
. in quo opere, ſodalis manu ueſicam
comprimere eſt neceſſum: idq́ue ma-
eriæ[y] ſeriem hac in ſede inquires. Ea
mùm rami, quos uena & arteria lum-
muſculis, & peritonæo exporrigunt:

Penis muſculorum examen.

Penis corporũ ortus, & uenarum, arteriarũ & neruorum huc pertinentium examen.

Pubis oſſa quî dirimenda.

Vrinariorum meatuũ ad ueſicam, & uaſorum ſemen deferentium ad glandoſum ueſicæ corpus uſq; examen.

Cauæ & arteriæ magnæ diſtributionum ſub oſſe ſacro.

cæ meatum à glande ad ipſius uſque fundum cultello ſecun-
orrecto[b] diuides, ut ſimul ueſicæ cauitatem, & ipſius tunicam,
erentium meatuum inſertionem, & meatum ſemini urinæq;
ntuearis. Alicubi igitur urinarium meatum ex renibus in ue-
ntem forato, ſtylumq́ue ad ueſicæ fundum uſque ipſi indito,
ulas, meatus illius ori in ueſicæ fundo connatas, ſpectes. quan-
tegrum ſit, ex ueſicę fundo ſtylum ipſis meatibus indere. Cor-
doſum, quod ſemen deferentium uaſorum ſuſcipit implanta-
et, poteris diſcindere, & quo'nam pacto ea ueſicæ meatui im-
quirere. Poſtremò ueſicæ ceruicem, meatum'ue urinæ ſemi-
nem, à duobus penis corporibus ad glandem uſque cultello ſe-
de duo corpora, quoad poteris, inuicem dirimes: quamq́; ha-
, quaq́ue natura ad glandem uſque ſint prædita, conſpicies. Vt
m ipſorum excutias ſubſtantiam, peni nunc tranſuerſas, nunc
ue ſectiones induces. Reiecta modò cum ſuis appendicibus ue-
intestini muſculos, &[e] uenas exquires, quæ partim à portæ ue-
ntur, & partim cauæ hac in ſede ſunt ſoboles. Vbi id quoque
ti inteſtini finem è corpore exſectum abijcies. Deinde[g] cauam
imùm ſub iecore conſpicitur, &[h] magnam arteriam,[i] quà ſe-
einde ipſarum præcipuos ramos crus adeuntes, uinculo inter-
cum renibus, ſi adhuc eos in corpore reliqueris, uenas omnes,
uentre auferre liceat. ita enim peritonæi diſces ortum, & hu-
los, & neruos quoque crus petentes (ſi fortaſsis illos poſtmo-
tatueris) incorruptiores longè habebis. Iecur autem, ut & an-
er illæſum ſeruandum eſt, quouſque cor, reſpirationisq́ue or-
aueris. Interea uerò quum cauæ uenæ & arteriæ magnæ por-
tonæi amplitudine conſiſtentem aufers, & nihil ſanguinis flu-
um amplius metuis, licebit uaſa ſecundùm ipſorum ductum
aperire, ut proprij illorum corporis craſsities (potiſsimùm ue
ad renes & crura educunt) ſeſe offerat: & expendas pariter

, mulieri perinde ac uiro communis
um uaſorum originem didiceris, ſolis *Vteri ac ueſicæ ſitus quî obſeruandus.*
ᵃ ueſica, inſuper teſtes, & muſculi, &
& ceruici exporrectæ: priuſquam ſci-
ibus committuntur membranis de-
pubis oſſe utrinque ſecundùm puden-
uſque ducenda eſt, ut deinceps ingui-
dentur: & quæ ſectionibus intercipi-
bus etiam ſeparetur, uuluæque adhuc
tilaginem, ut in uiris faciendum præ- *Seminaliũ uaſorum examẽ.*
teris maximè ui diremptis, mox cul-
tri lateris ad teſtem uſque ex pingui,
ſeruans, ne ᶜ ramos ab illis, priuſquam
n fundi uteri ſedem exporrectos uul-
em deduxeris, perinde ac in uiris, ipſo-
uaſis proceſſum, ipſiuſque in uterum
namque examinato, uas illud ex pin-
uæ ueſpertilionum alis imagine mul-
quoque latere obſeruaueris, animum *Venarum uteri fundi humiliorem ſedẽ & ceruicem petentium.*
uteri fundi ſedem, & ceruicem, ue-
animalibus accuratiſsimè, ut & ᵃ illæ
guntur, utque etiam omnia uteri re-
quidem his ſupra modum uenæ arte-
renibus in ueſicam pertinentes, ſimi- *Vrinariorum meatuum.*
nembranulis ſunt emundandi, & de-
enit eximendus, diſſectis in ipſum &
riarum & neruorum ramis, & mem-
ibus, & fibris etiam, ipſoque adeò pe-
um inteſtino recto ualidè continua-

que turgeant, exquiras) neutiquam neglectis, leuem ſectio- ſecundùm uteri lõgitudinem [f] tentabis, cauens, ne altiùs quàm es, illam dimittas. Poſt hanc alias duas, utrinque nimirum u- um longa illa rectos angulos conſtituturas. Sectionum labra ehenſa, inuicem modicè dirimes: & cui nam potiſsimùm u- hæreat, expendes: ut ſcilicet à craſſa ea, quam lienis fabricæ s, ſubſtantia, uteri tunicam dilaceres, oris nimirùm uenarum diſruptis, quæ ex utero in eam ſubſtantiam pertinent. Quum e ſubſtantiæ huius amplitudinem connexumque ad uterum ne didiceris, eam cum fœtu ſuisque inuolucris utero eximes, elui imponens: ut affuſa dein aqua, ſubuiridis & ater ſanguis ere abluiq; poſsit: qui plurimus ex ea ſubſtantia, diſruptis iam ſis emanat: potiſsimùm quando illam comprimes, ac ueluti exteriori inuolucro abrumpere ſtudebis. Non leuiter enim enit exquirenda, uaſorumque per illam ſeries animaduerten- feceris, ac cultellis ab exteriori fœtus inuolucro eam ſubſtan- e abraſeris, fœtum cum ſuis inuolucris menſæ imponito: & huius inuolucri ſit forma ſubſtantiaque, expendito, urina, quæ r foramen aliquod, aut ſectionem, qua inuolucrum pertun- lein ipſo inuolucro diuulſo & inuerſo: ut interior ipſius ſuper- ctum ueniat, ipſiusque cum interiori & molliori fœtus inuo- teat, qui per umbilici uaſa tanquam ex puncto duntaxat per- rùm dum exterius fœtus inuolucrum ab interiori aufers, lo- ntiſper dum fœtus utero geritur, inter duo ipſius inuolucra m examinas, diligenter expende, num id uagum inter inuo- ifluat: an uerò meatus, urinam fœtus per umbilicum dedu- nque à ſagaci Natura factum fuiſſe comperimus, ueluti in præ- dam ueſicam dilatetur: quæ impenſè molli tenuique conſtans xiguis uenulis obſita, inter duo uera fœtus inuolucra comple- … diſſectionum profeſſoribus fuit compa-

[f] uti ſeſe eſt in 1 tab. fig. 30. & hæc omnia ſeriatim oſtendit reliquæ tabellæ eius figuræ.

n ad publicam anatomen obtinemus, ſectionem, in brutis animalibus expeis: quemadmodum Galeni etiam ocque adhibemus animalia, quibus ſcrinur. Atque ita ad acetabulorum exa- *Acetabulorum examen.* mcunque tandem tractabis, capra aut colligetur, operi eſt accommodanda: eant, quibus acetabulorum nomen ex itum. Tubercula uerò illa, ex quibus ræ non prægnantis utero, quauis tana. Vaſorum autem ab utero in ſecunuæ ipſis circumnaſcitur, inueſtigatio, , rectè tentabitur, & in mulieribus, & crimen perquiretur, pari omnino agn adminiſtrari uoluimus. Hactenus n diſſecandi rationem abſoluimus, & ea ſectionis ſerie reliquimus: ut ad cænon plenè inſpeximus, demonſtratiole, quam ultimo ſexti libri Capii, nos pertractaturos mus.

TI FINIS.

REAE VESALII

ORIS HVMANI FABRICA LIBER

CORDI IPSI'QVE FAMVLANTIBVS
ledicatus, ac mox in fronte figuras ſibi proprias offe-
ns, quo minus & hîc quoq; eædem figuræ ua-
rijs Capitibus paſsim pręfigantur.

PRIMA SEXTI LIBRI
FIGVRA.

IMAE FIGVRAE, EIVSDEM'QVE
characterum Index.

igura tantam hominis in dorſo cubantis partem ex ſiniſtro latere commonſtrat, quan-

in ſuperiora abdominis diſtributa.
iter ac uena M inſignita, abdominis petens ſuperiora.
a N notata, in ſiniſtram porrigunt membranam, tho

intersepientis membranæ ſuperficiei in progreſſu ad-

tranſuerſi neruo deorſum excurrens, & membranæ

pans. ac R & S huius partis ſedem notant, quæ co-
ue cernitur. T uerò & V eius partis ſedem indicant,
æ membranæ thoracem interdiuidentis committeba-
ſinuant fibram, ſeu lobum. S autē & V inferiorem.

EXTI LIBRI
RA.

ginibus, ab utriſq; thoracem interſepientibus membranis liberauimus, ſurſumq́; deduxi-
ſuperficies obuia eſſet, & membranarum earum fabrica accuratiùs adhuc quàm in pri-
tur.
coſtarum ipſi commiſsis cartilaginibus interior, ſeu thoracis cauitatem ſpectans ſuperficies.
pectoris os petentes, & ad elatiorem abdominis uſq; ſedem excurrentes.
nuper commemoratas ad umbilici uſq; regionem concomitantes.
ima pectoris oſsis ſede in iugulo repoſitæ, uaſorumq́; diſtributioni præfectæ.
horacē interdiuidentiū membranarū ſedes, quæ dextro pectoris oſsis lateri adnaſcebatur.
ranæ dextra, ſeu pulmonem ſpectans ſuperficies.
e thoracis cauitatem interdiuidentium membranarum pars, quæ ſiniſtro pectoris oſsis la-
onnata fuerat.
ranæ ſiniſtra, ſeu pulmonem reſpiciens ſuperficies.
ur inter duas thoracem interdiuidentes membranas inibi conſpicuum, ubi humano pecto-
r.
gio, cordis indicat ſitum. cor enim unà cum ipſius inuolucro immotum, inter membranas
ntes hic collocatur.
ſedeſ ue coſtis contermina indicatur. neutra namq; ex parte pulmonis partes in latera re-
N & O duas fibras dextræ partis pulmonis inſinuant: N quidem elatiorem, O uerò hu-
iam in ſiniſtro latere P quidem elatiorem, Q autem humiliorem proponit.
es, quam à mucronata pectoris oſsis cartilagine hic S inſignita, & dein à cartilaginum quæ
rticulantur, mucronibus, liberaui.
teriori thoracis ſede euerſa, eaq́; ſuperficie conſpicua, qua muſculis obducebatur.

TERTIA SEXTI LIBRI
FIGURA.

to tranſuerſo in hominibus, ſecus multo quàm in cani-
conſpicuæ, non cordis, at ipſius inuolucri ſunt. id namq;
lor per illud uix tranſpareat.

ſ pulmonis fibras lobos'ue inſinuant.

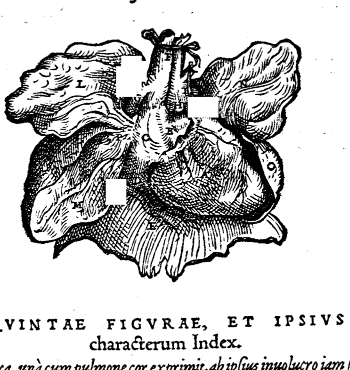
XTI LIBRI
RA.

AE, EIVSDEM'QVE
m Index.

ſimus: idq; in latera deflectentes, cor & cordis uaſa an

QVINTA SEXTI LIBRI FIGVRA.

QVINTAE FIGVRAE, ET IPSIVS characterum Index.

s figura, unà cum pulmone cor exprimit, ab ipſius inuolucro iam ſectionis ſerie penitus libe
 latus in hoc reflexum, ut uenæ cauæ ad cordis baſim continuitas oculis ſubijceretur.
s, magnaq́ ipſius poſterioris ſedis regio.
cula.
extrum cordis uentriculum dehiſcit, aut ab illo pronaſcitur.
ptum tranſuerſum permeans.
s.
gulū petens, quam hic uinculo cum comite ipſius arteria excepimus, ac dein præſecuimus.
initium.
dix.
uncus, qui deorſum ad ſpinam explicatur.
, ſexti paris neruorum cerebri, à quo ſubſequens figura, cordis neruulum depromi oſtendet.
nonis fibræ.
 pulmonem adeuntium ſeries conſpicitur.

AE, ET IPSIVS

n Index.

olutum proponit, ut mox præcedens figura id ad ſini-
e ad cordis baſim continuitatem indicabat, ſic præſens
& cordis deniq; neruulum. Ut uerò huius ductus eſ-
ſdam aſperæ arteriæ & neruorum ſexti paris cerebri

egio.

um per cordis longitudinem exporrectæ.

ccurrentes. quæ uerò in dextram feruntur, oculis non
alis ortu ad dextram pulmonis ſedem prorepat.

.
ac ſecundùm poſteriorem caudicis magnæ arteriæ ſe-

ta.
accedens.

.
ione dextrum petens brachium.
dentes.

erui conſtitutionem digerit.

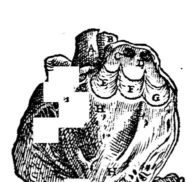
monis parti oblatus

PTIMAE FIGVRAE, EIVSDEMQVE
characterum Index.

cor à pulmone & ſepto tranſuerſo liberum oſtendit, cuius dextrum uentriculum unica ſe-
ſede orificij uenæ cauæ ad cordis uſq; mucronē ducta, aperuimus, & quoad fieri potuit, eun-
ut id uenæ cauæ in hunc uentriculum pertinens orificium, & ipſi præfectæ membranæ, in
nt. Dein ut interior quoq; dextræ cordis auriculæ ſuperficies oculis ſubijceretur, eam intrò
.
ptum tranſuerſum permeans.
ugulum petens.
uæ, in dextrum cordis ſinum pertinens.
is & deſcendentis uenæ cauæ partium.
ricula inuerſa, & inæqualem fibroſamq́; ipſius internam notans ſuperficiem.
incipium.
næ cauæ orificio circulus.
, uenæ cauæ orificio præfectæ.
ſede membranularum uenæ cauæ orificij, deorſum ad uentriculi dextri latera mucronemq́;

æ fibras nuper dictas amplexantur, teretemq́; formam exprimunt.
xtri cauitas uerſus uenæ arterialis orificium ſpectat.
æ dextrum cordis uentriculum conſtituentis.

OCTAVA SEXTI LIBRI
FIGVRA.

TI LIBRI
RA.

, EIVSDEMQVE
m Index.

*arteriæ uenalis orificio ad cordis uſq; mucronem ita in-
cordis uentriculo diſtendatur, apparentibus unà mem
ricula, ut & hæc internam ipſius ſuperficiem oſten-*

*ſum ad ſiniſtri cordis uentriculi latera protenſæ.
iui fibras amplectens.*

*culi dextrum latus.
ficium conſcendit.*

ECIMAE FIGVRAE, EIVSDEMQVE
characterum Index.

a figura, idem cor, quod in mox præcedente, proponitur. uerùm hic amplius ex ſiniſtri cordis
elatioriq́; ſede ſectionem ad arteriæ magnæ cauitatem uſq; duximus, ut diſtento quoq; eius
ranæ illi præfectæ unà conſpicerentur.
orificium.
in arteriæ magnæ orificio obuiæ. uerùm harum trium (uti inter diſſecandū crebrò fit) una,
s, per medium diſſecta eſt, & utrinq; altera ipſius pars conſpicitur.
n coronalium arteriarum.
r coronalis arteriæ hic apparet portio per tranſuerſum diſciſſa.
orificium.
, uenalis arteriæ orificio appoſitæ.
ricula introrſum inuerſa.
ri membranarum ad uenalis arteriæ orificium occurrentium ſede, ad ſiniſtri cordis uentri-
entes.
ſtantia, dictas nuper fibras adaugens, amplectenſq́;.
erioſæ.
craßities, ubi hæc ſiniſtrum cordis efformat uentriculum.
rum ſeptum, aut potius ſiniſtri uentriculi dextrum latus.
agnæ radicem dura & ueluti cartilaginoſa cordis uiſitur ſubſtantia, quæ quibuſdam anima-

VNDECIMA SEXTI LIBRI
FIGVRA.

MA SEXTI

FIGURA.

FIGVRAE, EIVS-

terum Index.

, à qua cor cum ipſi conterminis membranis præſectum
pedis ſedi non admodum imagine abſimilis uiſitur.

H priuatim pulmonis ſedem indicant, quæ ſepti tranſ-

RTIA SEXTI

FIGVRA.

PARTES RERVM OPIFEX AEREAE
...antiæ reficiendæ fabrefecerit, & quæ priuatim uitali ſpiritui ſubminiſtrent. Caput I.

QVAM affabrè corporis noſtri architectus, cibi potuſq́; organa extruxerit, quemq́ue ipſorum uſus & actionis gratia numerum, ſitum, formam, cõnexum & ſubſtantiam denique ſingulis largitus ſit, quintus liber nõ perfunctoriè explicuit. ac proinde præſens inſtrumẽta aeream, quæ continuò defluit, ſubſtantiam reſtituentia, & calorem innatum recreãtia, opportunè complectetur. Quòd autem omnes reſpirationi pulſuiq́; famulantes particulæ, in horum claſſem collocãdæ ueniant, cuiuis perſpicuum
... minus quoq; reſpirationis ac pulſus uſum (quoad nobis ani-
...n ignorãtibus, hunc noſſe datur) quenquam modò latêre exi-
...m nunc in illorum uſu explicando, non eſt diu hærendũ: prę-
ſecundo libro, ubi reſpirationi ſubſeruientes proponebantur
...rtio, dum arteriarum munus recẽſebatur, de reſpirationis &
...uiq́; nonnulla pertractauerim. Abſolutam namq; horum tra-
illic, neq; hic aggrediendã duxi: quòd hanc priuatos, eoſdemq́;
...bros exigere, Galenus nobis abundè oſtenderit. Quando in-
omnibus corporis partibus ſecundùm naturam ſeſe habenti-
...geniti (quem Galenus animam, aut primarium ſaltem ipſius
...eſſe tradidit) qualitate, nulla occaſione adaucta, tunc aerem
...nti thoracis beneficio attrahimus: cuius portio ad cerebrum,
...aui capitis oſsis foramina, quibus præcipuæ olfactus organo- a 6 ſig.
...cumbunt: tum etiam, atq; id magis, per [c] meatus pituitam ex ce 6 lib. 14. A, B.
...s deducentes, aſſumitur, ſpiritum animalem nonnihil enutri- b 11 ...

non ſufficiat: aut quoties exufflatio-
næ ſecundariò reſpiratio famulatur,
cordis uentriculo ſanguini ibidẽ con
: qui ex hoc uentriculo in' magnam
e ac feruido diffuſus, per uniuerſum
et calorẽ ſingulis membris priuatim
fuſum eſt inſtaurãs, haud ſecus ſanè
enas adducto reſtituitur. Et quem-
xtro cordis uentriculo in ſiniſtrum
bis ſit obſcuriſsima) cordi ad uitalis
iunt: ſic pari ratione materia à ſini-
o deducta corpori, aliarum partium
huius etiam occaſionis gratia idem *Reſpirationis & pulſus idem uſus.*
enim inſpiratio materiei in ſiniſtro
quis partibus in pulſu arteriarum di
rum contractioni correſpondet. At
tis ui fabricatis, hęc omnia perfician
ræ opera compleantur, iam ordine
us, quæ in primo libro de thoracis
ac in ſecundo de eorundem muſcu-
ne neceſſariò perſecutus ſum. Qua-
ritonæo ſermonis cibi ac potus or-
s: ita quoque & hîc à tunica coſtas
aereæ ſubſtantiæ nutriendæ dedi-

OSTAS SVCCIN-.
ut II.

, aliud nihil quàm membrana eſt, neq; ita integrè à
eſt: eius imaginem aliunde ſumere non licet, quàm

e exiſtit. at in lateribus, thoracis quoq; modo, latior quàm infe-
ur. Dein anteriore parte breuior eſt: poſteriore autem multo
qui ſitus ſepti rationem, exiſtit. nam à pectoris oſsis mucrone,
thoracis uertebram obliquo admodũ inceſſu pertingit. Rur-
arte, ut & in lateribus, membrana hæc exteriùs, quemadmo-
ipſe, gibba uiſitur: at poſteriore ſecundùm uniuerſam thora-
m, uelut ad internam ipſius amplitudinẽ, impreſsionem, tho-
et, idq́; uertebrarum & radicum coſtarum ratione. Vertebra-
ora in thoracis prominent cauitatem: ut & coſtarum radices,
rum corporibus retrorſum tantiſper reflectuntur, donec de-
eriora deorſum procedentes obliquentur. Interiùs omni ex
ueluti aqueo humore perfuſa eſt: præterquàm ubi proceſſus
braneos exporrigit, ex quibus aut alias educit membranas, aut
ſibi colligat. Fit autem id præcipuè ſecundùm uniuerſam po-
rtis longitudinem, ad uertebrarum nimirum progreſſum, ubi
thoracem producit membranas, & [d] aſperam arteriam, [e] ſto- c 1 fig. K, L, O.
gnam arteriam, & [g] ſine coniuge uenam firmat, & ſibijpſi uin- fi. G, G,
, illisq́; aſcititias tunicas offert. Pariter ſe habet ſecundùm oſsis & I, I
ti quoq; à pectore ad dorſum uſq; ductum, ubi interſepientes d 1 fig.
nbranæ illi cõtinuantur. Nonnunquam, haud ſecus quàm pe- 38 lib.
næ huius membranæ ſedi adeps durior adnaſcitur: idq́; præci- e 14 fi. lib. 5 c.
ris eſt propinquior, quaq́; ipſius inſigniores uenę porriguntur. f fig. 12 lib.
odò in uno, modò in altero latere membraneas fibras pulmo- g fig. 6 lib.
uibus illum ſibi admodũ ualidè in hominibus, aliter ferè quàm
us & ſimijs, adnectit. Hoc enim non ſemel obſeruauimus, idq́;
læuo latere, non quidem ad coſtas duntaxat, uerùm & ad ſepti
pulmoni uicinam. Præterea in hominibus priuatim, quà hæc b 1 fig. ad V.
racis cauitatem ſuccingens, ſepto obnaſcitur, cordis inuolu-
amplitudine ipſi coaleſcit, cõtinuaturq́;, haud ſecus quàm ſi id i 3 fig. ad F.
mam ſui initij partem duceret. Porrò hæc membrana ſuperfi-

titur:quum ſcilicet ipſius origo à uer *Principium.*
onnectentibus,potiſsimùm pendeat.
oundat. ac primùm quidem in poſte-
ſcitur: deinde & magna arteria.in la-
; eas ualde graciles uenas & arterias,
re autem parte,[s] uaſa ipſi incumbunt,
ſuperiora prorepẽtia,& ramos in co
tia.Neruos quoq; cõtingit quàm plu
ximas ſexti paris neruorũ cerebri por
& iecur diſtribuuntur,[t] neruoſq; re-
m iter,uti diximus,præbet ſepti[u] ner
ana hæc mutuatur, quà ſeptum ſuc-
mplectitur; exteriùs autem[x] magni,
terualla deducti,ſimul cum uenis ar-
teriori ſede utrinq; illi ſubtenduntur
rũ radicibus exporrectæ, ac tandem
m præter hanc membranam,coſtas *Singulis coſtis peculiaris membrana.*
tis[z] alia peculiaris obtigit,quam Græ
ranam uocaſſe reor. Tale enim quid
Galenus,morbi lateralis ſpecies ſubdi
a hæc ſuccingens coſtas membrana,
um oſsibus cõmune cenſetur: ea ni-
circumoſſalem nũcupamus. Quem-
rana obcinguntur, ita quoq; & ſingu
membranam obtinent, peculiare ni-
nbranis ſibi uendicantem: etſi Gale-
ſedi illam uideatur aſcribere, eamq;
n thoracis cauitatem ſuccingens ob- *Membranæ co-*
ax continet, inuolucrum quoddam *ſtas ſuccingen-*
ubſtantia, membrana) diſſectionum *tis uſus, & ip-* *ſius conſtru-*

MEMBRANA, quam ſuperiore deſcripſimus Capite, uniuerſam thoracis cauitatem ſuccingit, ſublinitq́ue. at [a] membranę, quas Gręci διαφράττοντας, nos uerò thoracem interſepiẽtes, aut uulgò mediaſtinum nuncupamus, eandem cauitatem interdiuidunt, in duas præcipuas amplitudines eam diſtinguẽtes, unde & nomen ſuum meritò obtinent. Habentur autem in thoracis medio utrinq; ſin n ipſius longitudinẽ procedentes. à iugulo enim ad totam [b] ſe- ongitudinem pertingũt, & à tota pectoris oſsis longitudine ad ertebrarum corpora exporriguntur. Atq; his etiam terminis n amplitudo circunſcribitur, quæ triangulum quodammodo

ex inæqualibus & obliquis lateribus coſtis´ue cõformatum refert. una enim coſta, quæ & breuior eſt, à iugulo ſecundùm pectoris oſsis longitudinem ad eius uſq; mucronem, & ſepti hîc cõnexum fertur: ſecunda uerò hac longior, à iugulo ſecundùm dorſi ductum ad undecimam uſq; thoracis uertebram procedit: tertia, longitu media, ab oſſe pectoris ſecundùm ſepti longitudinem decliuis cendens, duas priores coſtas cõmittit. Membranæ iſtæ in mu- coitu plurimum uariant. ſecundùm dorſi enim longitudinem, ommittuntur, inuicem contiguæ ſunt, & anguſtam ualde in- n fibris membraneis oppletam efformant. Quà uerò pectoris untur, in homine quidem inuicem neutiquam contiguæ ſunt, ectoris latitudine mutuò [d] diſtant. Superiori enim parte, ubi id , ac clauiculas primamq́; utriuſq; lateris coſtam ſuſtinet, mem- uicem admodum abſcedunt: cauitatem nihilominus uniuer- er ſe continent, fibroſis membraneiſq́ue nexibus adimplentes. oris oſsi ſecũdæ coſtę cartilago [e] inarticulatur, quemadmodum c arctius euaſit, ita quoque dextra membrana minus inibi à ſi- tur. Hæc membranarum diſiunctio ſenſim ſecundùm oſsis tudinem deſcendẽs, capacior redditur, & perinde ac os ipſum

a 2 ſide tra G, G H. ſimilit I, I & X inſigniu.

b 7 ... tab. ... fig. II.

c 6, 7 fig. ca. 19 ...

d ... G ... ab I, ...

e 1 ... 19 ... ad ...

ótinua eſt,quodammodo cõmunis,&
enim membranæ in ipſarum medio
iximus, complectuntur, & pro huius
ſtra in thoracis cauitatis latera[l] abſce-
arò, adnaſcitur pinguedo:[n] exterius ue-
iitatem, multo ſępe, ac præcipuè in ho
nto quibuſdã partibus ſimiles; & pin-
pem, ipſis adnaſcitur[p] glandoſum cor
prefectũ.[q] Venis quoq; ac arterijs ab-
nenti mẽbranas digeruntur perquàm
i ſeptum permeat (quanquam ita Ga
ſimùm ab[s] illis quæ deorſum à iugulo
ienæ ac arteriæ ſecundùm harũ mem
ntes, in progreſſu ſurculos diſpergunt
Deinde aliquot ſoboles his membra-
At pręter has plerunq;, & potiſsimùm
tudinis à iugulo ſecundùm utriuſque
ſeptum uſq; deducitur uena, ſepti ner
nerui externæ membranarũ ſedi adna
teruallo à pectore & dorſo in progreſ-
ſis & adipe[x] externæ membranarum
cuntur, eaq; læuis quodammodo, &
erdũ etiam aliqua ex parte pulmonem
nbranarũ ſedes undiq; aſpera eſt, tum
uicem membranæ cõmittuntur, tum
adnaſcuntur. Mẽbranæ iſtæ ea mem
ulo tenuiores exiſtũt, ab hac omnibus
exortæ, primarioq; uſu in hoc creatæ,
m quoque cor, ne deorſum ac retror-
d enim (& ſi ab alijs minimè animad-

Quæ interſepientium mẽbranarum cõſtitutionem ſubeant.

Tum alibi ſæpius, tũ falſa in Ariſtotele argumenta confingens, in 6 de Placitis Hip. & Plat.

Interſepientiũ memb. ſuperficies & connexus.

Ortus.

Vſus.

eius ſedis interdiuidentem membranam ſimul efformaret.
n eſſet abſurdum, eſſetq́; peculiaris differẽtia, qua ſuccingens
a à peritonæo diſtingueretur, quum id unicum reuera ſit: illa
lex haberetur, quemadmodum etiam Galenus libro ſeptimo
dis ſectionibus utcunq; manifeſtè cenſuit.

DE ASPERA ARTERIA. Caput. IIII.

aſperæ arteriæ harmoniam inprimis conducunt figuræ trigeſimioctaui Capitis libri ſimoprimo Capiti libri ſecundi præponuntur.

N TERTIO libro, ubi[a] arteriarum è corde initium pe-
tentium complectebar ſeriem, traditum eſt, quî[b] arteria
cuius hiſtoriam modò aggredior, ſimpliciter quòd ae-
rem continet, arteria ueteribus primùm fuerit appellata,
& quî temporis ſucceſſu, quũ & uaſa uitalẽ ſpiritũ ſangui-
néq; impetu ruentẽ ex corde deducentia, & in uenarũ nu
mero nõ amplius habita, arteriæ etiam nomine donaren-
n uaſa læues arteriæ, illa uerò aſpera, ab inęquali qua cõſtat ſub-
cupata. Atq; ita eo nomine ad hunc uſque diem aſpera arteria
quam nõ homines modò, uerùm & animalia quę pulmonem
mnia, unicam habent longo ductu, inſtar caudicis cuiuſdam,
rſum protenſam, & dein frequenti ſobole per pulmonis ſub-
rentem. In faucibus enim[c] duobus narium foraminibus in oris
pertinentibus,[d] alia duo in humiliori faucium ſede correſpon
em non ſecundùm latus, ut illa, mutuò contermina, ſed unum
nuntur. Ac horum quidem poſterius ſtomachi ſeu uiæ cibum
in uentriculum deducentis initium exiſtit: anterius uerò, aſpe
cipium eſt, quę hinc deorſum rectà nuſquã in latus declinans,
i longitudinem ad quartam uſq; thoracis uertebram ducitur,
ſede[e] ſubſtratum habens ſtomachum, uertebrarũ corporibus,
n mouentium muſculorum pari abſq; alterius organi medio

a ſi. cap. 2 lib. 3. & 1 fig. cap. 4 lib. 3.
b 1, 2 fig. 4 38 lib. 1.
c 2 fi. ca. 2 li. 1. A, O, & 6. muſc. 14 utrinque ad E.
d Poſſet a fire pene ex 3 fig. ca. 21 lib. 2 unum eſſe inter L & I, alterũ a ro ipſum pertius H.
e 7 muſ. 14 E ſubijcien F. quod pe uſqui pre ſcindenti incũbens ſuper B & C, D.
f 1 fi. ca. lib. 2 A. & 4 muſ. 14 P cũ R, Q, S, T, V.
g 3 muſ. tab. Γ.
* 4 muſ. tab. S, T.

arteria ad quartæ thoracis uertebræ
rtita truncos, unum[s] dextris pulmo-
ulmonis ſubſtãtia undique amplexi,
Vnde etiã aſperæ arteriæ[u] imaginem
paginib. liberatæ aſsimilaueris, cuius
os, & hi rurſus in innumeras ſoboles
ryngi reſpondebit: totus autem cau-
ge ad quartam uſque thoracis uerte-
rundemq́ue innumera ſoboles, arte-
ur. Vt enim caudicis initium radices
nſtans forma uiſitur, ſic & larynx un-
ram obtinet. Superiore enim parte
is laryngis[x] operculum, acuta aut de-
yngis pars, & latera quoque, anterio-
em commonſtrant, quæ ſecundùm
, illinc lateribus obliquè in poſterio-
s cartilaginis ſuperior pars longè am
erior ſedes hîc latior inferiore cerni-
ſecũda ipſius cõſtituitur cartilagine,
perę arterię caudicis ductus adęquat.
ede quodammodo plana eſt, propter
ra ſuis lateribus progreſſum. aliàs e-
aginum laryngis gratia, paulo minus
ſterioris regionis ſedes, occaſione ſe-
cedentis. In poſteriori inſuper ſede,
em cõtrahitur, aut retrorſum porrigi
eriora exterioraúe magis prominẽt,
quus aſperę arterię caudex (ut & arbo
diſtributionẽ ſibi ſimilis eſt, nõ tamẽ
ere diſtẽditur, anteriore quidẽ parte

Aſperæ arteriæ forma.

ur,qui ſtomachũ amplectentes, primæ cartilaginis laterib. im
terior aſperæ arteriæ pars & latera attẽſis muſculis & uaſis, ac
rrentib.neruis cõnaſcuntur. Quinetiã ubi aſperæ arterię rami g fig.capi
currunt,propter ipſis adnatã pulmonis ſubſtantiã minus lęues ᵃli.4 ...
ìm interior ſuperficies etiãſi inæqualis pro cartilaginũ extube te Q,Q, s,s.
it,læuis tamen,ac uelut unctuoſo humore perfuſa, neque ullis
ationib. aſpera exiſtit. & talis quoq;,quod ad læuitatẽ ſpectat,
is eſt ſuperficies:quamuis interim neq; orbicularis,teres´ue ſit, b ...
ccurrat libera. In humillima enim parte,utcunq; aut arctetur, fi.ca....
rbicularis ad amuſsim patensq́; eodem ſemper modo,ob per- 2. quarũ indices ſpectabis.
unda cartilago efformat circulũ, euadit. in medio uerò quum
s conniuet,nõ orbicularis quidẽ orificij ritu, uerùm rectæ in-
mæ ab anterioribus in poſteriora protenſæ: quæ ſi dirimitur,
nteriore parte ſenſim in poſteriora tantiſper latior efficitur,
interior ſuperficies tota quodãmodo orbicularis teresq́; intus
do hęc rima arctatur,& cõniuet, ipſaq́; inferior laryngis pars
permanet,utrinq; ad rimæ illius latera una conſpicitur fouea,
nodo quàm rimæ ſuperficies cõſcendens, unde etiam hîc cor
ſub rima cõſurgit. Superficies uerò laryngis ſupra rimã conſi-
aut recluditur,aut cõprimitur, etiam differt, nunquã tamen
cularis,ſed pro rimæ compreſſu ex poſterioribus in priora ma
atur. Inferior laryngis operculi ſuperficies cõcaua,ſuperior au
rnitur. Verùm ne longius in aſperæ arteriæ forma explicanda
gredienda eſt ſubſtantia, quæ magna ex parte occurrit mem-
aginea. [i] Larynx namque (uti primo libro explicatũ eſt non i Si ...
tribus conſtat cartilaginibus. prima nimirum, quam diſſe- fuerit, ...
ſcuto aſsimilarunt: ſecunda,quam quòd nomine deſtituitur, tim ſpe... figuras ...
ne uocauerunt:tertia, quæ gemina eſt, quamq́ue uaſorum o- 38.lib.1.
quam manus lauaturis affundimus,reſpondere arbitrati ſunt.
s operculum ipſius quoque conformationem ingreditur, ex
embraneaq́ue & pingui ſubſtantia (quemadmodum & ter-

inter illas occurrentes,cartilagineis li
tibus.Committuntur uerò hę carti-
ginis membranæ interuentu.Quem-
t & laryngis etiam cartilaginib.mem
ũ, circumoſſalis nuncupata" obduci-
arteriæ cartilagines ſimili mẽbrana
oribusq́; ſui partibus proceſſus expor-
uicẽ connectit, uelut mẽbraneum in-
culum efformans. Neq; ſolùm inter
ſtant, eiuſmodi conſurgit uinculum:
rtilaginũ partib. mẽbranei proceſſus
artilagines unà cum ligamẽto à pro-
ment circulũ. His cartilaginib. mem
o uſu tunicæ nõ immeritò appellatæ.
iciẽ undecunq; amplexatur, mẽbra-
mè cõnata.Hæc tenuis eſt,illisq́; tuni-
ſtas mẽbrana quæ ipſis affirmãtur ua
a cõterminis partib.colligatur;ipſaq́;
dãmodo proprios ſecuriſsimè defert,
mplicãtes aſſumit. Altera arteriæ tu-
ingit, & ad cartilaginum inter ſe col-
xteriore tunica multo craſsior & uali
a ſuperficie læuis,pinguiq́; quodam-
non undecunq; eandem ſeruet craſsi
to, & ipſi demũ ſtomacho commu-
, & pinguedine inter cartilagines &
bi uerò rima lingula'ue laryngis° con
callosáque efficitur,ac cum ſubſtantia
tanquam à frequenti,dum ſpiritum
ta quoque magis ibidem candicat, al-

Quì aſperæ arteriæ cartilagines inuicem colligentur.

Duarum aſperæ arteriæ tunicarũ exterior.

Interior tunica.

acui magnopere replendum eſt,ac rurſus compreſsionis dun-
dum,diſtendi comprimiq́; aptum eſſe oportet. Quum itaque
aeris´ue attractionem dilatati pulmonis beneficio fieri omni-
ſit, pulmonisq́; dilatatio aliud nihil cenſeatur, quàm ſuorum
tio,non quidem ſimpliciter omnium,ſed in primis aſperæ ar-
um: quumq́; expirationem fieri conſtet, quoties pulmo in ſe
idit & arctatur,eaq́ue ratione aerem in ſua cauitate (uidelicet
æ ramis) contentum exprimit, propellitq́;, cuiuis ratiocinari
aſperam arteriam,ut & diſtendi in inſpiratione & denuò com
tione poſſet,debuiſſe fabrefieri. Verùm horum munium occa
nc ex membranea quapiam nerueaq́; ſubſtantia, ut uentricu-
m, aut arterias ipſas & uenas conſtrui, neque eam illis quibus
ginibus donari erat neceſſe.adeò ſanè ut nunc fruſtra, quòd ad
cui attractionem,& aſperę arteriæ ex illo diſtentionẽ,& quòd
tatam compreſſamq́ue aſperam arteriam, expirationem at ti-
m cartilaginem rerum Opifex ipſi largitus uideatur.tantũ ab-
Opificis induſtriam oſtenderent, qui omnes aſperæ arteriæ ra-
nis ſubſtantia diſtributos ex cartilaginibus perfectos circulos
s fabricatos finxerunt, & aliam inibi aſperæ arteriæ quàm quà
tenditur conſtructionem enarrarunt:haud perpendentes, ſi a-
extrueretur,pulmonem neque diſtendi,neq; laxari ita oppor-
altem in longitudinem, uel breuitatem duntaxat, non autẽ in
aſperæ arteriæ ramos proficere educi´ue poſſe. Neque minus
ur,qui arteriam hanc apertã patentemq́;, & nõ ſtomachi mo-
m efformatam aſſerunt, quo aeris liberior eſſet ingreſſus &
oquidẽ hi pręterquàm quòd laryngis arctationẽ dilatationẽq́;
nere ruditatis, ut ipſos lateat, ſi aſpera arteria cum omnib. ſuis
emper æquè tenſa apertaq́; eſſet, pulmonẽ neq; unquam con-
ut dilatandum,nihilq́; uacui fuga in aſperam arteriam(ut quæ
idiſſet) attrahendũ. Nã hoc uel ex follibus animaduertere de-
s longè aliud artificium ad eam partem quę aerẽ reddit,quàm

claudi poſsit, & ſpiritum ex noſtro ar
leamus, & uocem nũc grauem, nunc *Laryngis rimæ uſus.*
ctò uocis primarium eſt inſtrumen-
ue illa eſt, quam tibicinarũ coniunctis
illi etiam rimæ reſpondet, quæ fiſtu-
ongruit etiam uſu, quamuis non for-
æ ori illa inflantes accommodamus.
m rimis, & illarum etiam fiſtularum
aryngis rima comparatur. At hæc in-
num aut rimarum in quibus ſonus ef-
ructa ſit, ut modò minus, modò ma-
e, & uarias uoces, non autem unicam
num thoraci uis inditur, ut ex noſtro
aeris ad ſolam reſpirationem, aut ut
et, aer inter expirandum ſufficiat, e-
eceſſum ſecundam laryngis cartilagi- *Vocis generatio.*
& arteriam aſperam hic ad laryngis ra-
uertes, ſi diligenter uocis generatio-
& hinc rurſus in latam impetu de-
argareonem uocis plectrum & pala-
onſtructum, & cauitatem ſuper id in
triuſque lateris quarti maxillæ ſupe-
& linguam, & labra rimatus fueris:
ta, illarumque partium uſum his Na-
que hic in nominum diſceptationem *Laryngis operculi uſus.*
rimæ huius & laryngis operculi no-
cipuumque organum plerique recen-
iſi fortaſsis ad illius aliquam modu-
potus tranſglutientibus, in laryngem
rohibens. Imò præterquam quòd ſen-

ra, craſsior externa euaſit. Sæpe enim aliquid pituitæ inutilis
riã defluit, necnon potus aliquid & cibi inter deglutiendũ in il
æterea acris quędã qualitas, uel fumi, uel cineris, uel carbonũ,
ſdã facultatis medicamentoſæ, etiam inter reſpirandũ attrahi
uſsi expectorandũ quandoq; eſſe malignũ & erodẽs: dein alius
pote flaua bilis, ac atra, aut pituita ſalſa intus putredinẽ experta,
iam interdũ efferri debet: à quibus omnibus obducta cartilagi
e illæ radantur, & roſionem alterationẽq; ab his non ſine graui
entiãt, præcauet. Atq; ut larynx eiuſmodi noxijs (nimirũ ori ui
bijcitur: ita quoq; & tunicã hãc paulo craſsiorẽ obtinet, quàm
e ſurculi, in quib. tunica tenuior euaſit, ne plus ęquo pulmonis
m cordi tẽperantis uim obtunderet, & aeris in uenalis arterię
ptionẽ, & rurſus cordis fuliginoſorũ in aſperę ramos attractio
t. Cęterùm pinguedo inter tunicã hãc & cartilagines in laryn-
repoſita, ipſaq; etiã tunica hîc pinguior ſimul cum uiſcido, quo
r, humore, ad facilẽ aeris ductum cõferre uidentur: atq; etiã ne
oribus, multisq; motib. exiccetur, uoxq; deficiat, plurimũ ac-
uc quoq; faciũt aſperæ arteriæ ad laryngis radicẽ utrinq; appo
more ſiquidem meatum imbuunt, nõ fluido quidem, ſed ui-
quemadmodum & ipſæ craſsiores ſpiſsioresq; cæteris humo-
bus glãdulis ſunt. Quantus uerò eiuſce humoris ad uocẽ uſus
s humectante oleo inungi uidentes docemur. Neq; profectò
re procreando illæ tantũ quas diximus glandes ſufficiunt, ue-
ngi accumbunt, quarũ hiſtoriam priuato Capite ſubijciemus:
ſuper admonuerimus, humorem illum à glandulis continuò
tuam quoque illam laryngis & ſtomachi eleuationem & de-
e in deglutientibus & reſpirantibus accidit, haud mediocri-
erinde ac miris modis illi etiam opitulatur interioris aſperæ
teriori tunica ſtomachi nexus & continuitas. Eius enim pro-
ficio, quum ſtomachus cibum aut potum tranſglutit, ac tra-
quaſi deorſum uellit, larynx pulchrè aſſurgit, & ueluti in o-

ullarũ[a] glandium aſperã arteriã hume
è mẽtio incidit,[b] aliæq; eiuſdẽ functio-
lis accumbunt, non inopportunè eas
nominib. interim haudquaquã anxiè
uemur. Nõ minus enim modò, quàm
nũ pelago fluctuamus: ex quo ut emer
citra omnẽ contentionẽ uocari liceat *Fauces.*
axilla intus circumſcriptũ: illud dico,
de ad ceruicis uſq; uertebrarũ corpo-
l inter dextrã inferioris maxillæ partẽ
ueteribus Græcis uocatũ arbitror: quo
dignißimã partẽ, aliquando donarũt:
ua maſculini generis uocẽ laryngi ac-
undẽ locũ & ἰσθμὸν ab anguſtia nuncu- *ἰσθμὸς.*
rpore ſit regio ęquè anguſta, & tot in-
riũ[d] foramina in os deſcendũt,[e] & hic
initium, linguæ[g] radix cum oſſe υ ima
partiũ muſculis: pręterea & muſculi
neũ imitãtis[i] proceßib. inſtar alarum
nihil huius etiã anguſtię cauſa in me-
rſum uellũt. Adde præter tertij, ſexti,
nes,[m] uenas iugulares, &[n] arterias ſopo
as hîc cõtineri. Eſt aũt harũ genus tri-
radicẽ aſperę arterię laterib. adnatũ, in
i uerò elatius laryngi apponit: quippe *Triplex in faucibus glandiũ genus.*
r nariũ foramina & laryngẽ apparet,
utcunq; inſignis, & glãdi forma per- *Primum.*
ula, ac ſecundùm longitudinẽ ſurſum *Secundum.*
unica, ſed ea hic quàm alibi tenuiore
ijs ferè glandib. ſimili, at impenſius ra

orãtes interim cum primo genere ſecundũ. Nõ tamen hic præ
,Græcos,quũ tumores pręter naturã enarrant,glandularũ quę
ſibi opponũtur,ac ſecundũ glandularum genus cõſtituunt,in-
ἀντιάδας nuncupaſſe, & παρίσθμια inflammationẽ glandularum,
ſunt:nõ adijcientes,quæ´nã illę cenſeantur. Porrò tertiũ genus,
axillarũ glandibus reſpondet.numeroſum enim ſub auriũ radi-
rſo ſpacio inferiori maxilla circumſcripto continetur,ac cauita s 1 musc. tab. 1.
ctè implet, uaſorumq́; diductib. diſtributionibus´ue pręficitur,
q; ſua humectãdi ui imbuens.Hoc glandularũ genus nullo pecu
nomine:uulgus tamen hîc in ijs quib. ueſcimur animalibus,&
ſyluestrib. porcis,ut & reliquas glãdulas,in delicijs has quoque
ellas ſeu Lacticinia (perinde ac' glandiũ in iugulo repoſitum) t 2 fig. 1.
uerò & iſtas quoq; Græci παρίσθμια appellauerint, ſciremus ſanè,
niuria Marini uiginti de Cõſectionibus libri,cum Gręcorũ om
quã in Anatome dignũ præſtiterũt operibus, maxima ex parte
quartus enim Marini liber inter cætera glãdulas tractabat. Vt-
hoc tertiũ in faucibus glandularũ genus nõ minus quàm cętera
quib. implicatur affectus, & ſcrophulas præcipuè,perpenden-
cq́; in primis tempore,quando non id ſolũ genus,uerùm & alia
palato & gargareone Gallicus morbus miſerè exercet.

E GARGAREONE. CAPVT VI.

rgareonem citra diſſectionem uidere eſt,quanquam in ſexta muſculorum tabula E inſi- rò A.

STA quoq; corporis particula pluribus donatur nomi-
nibus.gargar enim,gurgulio,gargareon, ſibilus ac tintina
bulum à uoce ac ſonitu nũcupatur. Quia uerò inſtar uuæ
ſuperiùs anguſta,inferiùs uerò globi inſtar rotũda aliquan
do,dũ inflãmatione corripitur, propẽdet, Vua,ſeu σταφυλὴ
appellatur. Deinde quòd caudę muris, aut colũnæ modo
extenſa interdũ ex humorũ affluxu particula hæc produ-

m cæteris noxius eſſe obſeruetur. Sic
nil conducit.nam puluerem ſibi appli
re erat aſſumẽdus. At hic uſus,quum
nomo ſpirantia gargareone deſtituan
rem uerò nonnulli gargareonem ex-
ntium quoddam receptaculũ eſſe tra
reon nullam, qua aptè aliquid ſuſci-
humore imbuitur,laxatus muris cau
ſibi grauiſsimo uitio, dum fluxionem
um erit, pulmonis in quem aer per a-
m aggredi.

CAPVT VII.

rarum pars, prima uidelicet ad characteres R, S, O. Quarta ad M, N, O, P. Quinta ad i, k, l, , D, E. Vaſa autem pulmonem implicantia par- ri primi, partim duabus figuris Capitis decimi quin-

duæ inſigniores thoracis indicant ca- *Situs pulmonis.*
n cauitate,inter coſtas & alterã thora
embranarũ cõſpicua, pulmo locatur,
illæ, geminus. Huius nanq; pars dex- *Numerus.*
s, illi quę in ſiniſtra ſpectatur,proprię
interuẽtu neq; cõtinua, neq; etiã con
ambę interſepientiũ membranarum
x uno caudice in dextrã ac ſiniſtram
eficio, inuicẽ ſint cõmiſſę. Ac dextra
auitatẽ,ſiniſtra aũt læuam ita implẽt,
litudine, pulmonis ſubſtantia nõ op-
ionẽ quam interſepientes mẽbranas

ſq;uiſuntur,pulmo etiam cauus redditur. Quapropter etiam fit,
monis partem ſiniſtra iunctam,bubuli,aut ceruini,aut alterius bi
s calcibus,unguibus'ue ſimul commiſsis, rara quadam ſimilitudi
ıdere,aut alteram pulmonis partem unius unguis ſpeciem refer-
n[g] poſterior pulmonis ſedes,lateraq́;,anteriori unguium regioni,
damuſsim conueniunt. Quemadmodũ enim ungues anteriori
npreſsioneq́; inuicem dirimuntur: ita quoq; & poſterior pulmo-
: lineæ ſimilem omnino impreſsionem,prominentium in thora
ı uertebrarũ corporum occaſione,obtinet. Et ut impreſsio hæc,
nguium longitudinem gibbumq́; modicè obliquatur : ita quoq;
hac ſede impreſsio ſecundùm dorſi in exteriora incuruationem
ſus ut ungues anteriore parte magis quàm poſteriore, contigui
& pulmo ipſe,eo quòd interſepientes membranæ ab inuicẽ mul
dorſo committuntur diſtant, quàm ubi pectoris oſsi proximæ
reliqua pulmonis poſterior pars & latera, propter thoracis coſta
,ut & ungues ipſi, gibba cernũtur.Porrò unguium parti quę ter
pulmonis[h] regio ſeptum tranſuerſum ſpectans, exactiſsimè con
nim,quemadmodum & illa, ſubcaua uiſitur,propter[i] gibboſam
de imaginem. Cæterùm pulmonis[k] regio pectoris os reſpiciens,
rior pars, adamuſsim refert poſteriorem unguiũ ſedem uniuer-
ram non contingit. Vt enim illa utrinq; orbicularis eſt,& am-
o dehiſcit, ita etiam hæc pulmonis regio : quæ tanto poſteriore
euior eſt,quanto poſterior unguiũ regio terram nõ contingens,
b anteriore uincitur. Cæterùm alia adhuc impreſsio hactenus
morata pulmoni illic accidit,[m] quà is lateribus interſepientium
m accumbit. Harum nanq; latera quum cor inibi contineatur,
erant,[n] gibbumq́; efficiunt,cui proportionatum ſinũ pulmo ſibi
orreſpondentem,quem inter ungues illic cernimus,ubi durio-
rum medio occurrunt. Atque hæc de humano pulmone ſubau-
q; non flaccido,ſed ut ſecundùm naturam thoracem implet, di-
enim quum concidit, atque in lobos ſeu fibras inſigniter diſtin-

ıl cordis penetret[s] inuolucrum, neq;
cauæ inter ſeptum & inuolucrũ, qua-
: etiam in illo, uena caua meritò hoc
ffulciri ampleƈtiq; debuit. Pulmo ex- *Qualis pulmonis ſuperficies.*
i humore lento madidus. attamen in
ec ſuperficies aſpera earum membra- *Pulmonis connexus.*
ı cõnaſcuntur: quandoquidem in illis
ım utraq; etiam pertinaciſsimè thora
entu colligatur, adeò ut id hominibus
ut & fuſcus quidam, non autem can-
nſtar nubium oblineatio, ac in colore
conſpiciuntur: non quidem in laqueo
ıerùm & in illis quibus adhuc uiuen-
ſim mortuis pulmones intenſius ni-
ib. non niſi perquàm raròpulmo ulli
n medio hæret: connexus autem qui
ominibus cenſetur communis.[t] Aſpe-
monem profeƈta, omnibus animali-
oq; arterialis &[x] arteria uenalis ſimi-
ſubſtantia, caro eſt mollis, fungoſa, ra- *Pulmonis ſubſtantia.*
ine ſpumáue ſanguinea cõcreta, mul
ſunt tria. ac primum quidem eſt[y] aſpe *Vaſa.*
ertebræ corpus in duos truncos didu
n pulmonis partem, ut ſiniſter in ſini-
s ramos ſeƈtus, ac his rurſus in plures,
bole pulmonẽ intertexit. Secundum
uena arterialis, quarum in tertio libro
meminimus. Adeò ut de illis hîc nihil
ıƈtionem deuenerimus, repetendum
in pulmonem ea digeruntur ſerie, ut

n indigentem diſſeminantur. Pulmo enim in hoc præcipuè
erem cordi (quo potiſsimùm ad naturalis caloris non qualita-
ſanè & ſubſtantiam indiguit) præpararet, ac demum cor, ui-
bi appoſitum haberet, ex quo aerem ſuis functionibus aptum
e poſſet: & ne quemuis ſtatim nos ambientem, eundemq́ue ali-
utatum aſſumere cogeretur, præcipuè quum Natura non ſo-
caſione quãplurima animalia reſpirare uoluerit, uerùm & uo-
a, ad commodam animalis uitam haud mediocriter neceſſarię,
pulmone inter expirandum redditur, uocis optima cẽſetur ma
am maximè rerũ Opifex uniuerſa reſpirationis organa in eum
uxit, ut noſtro arbitratu aerem attrahamus, eumq́; rurſus nunc
emiſsè uariaq́; copia expellamus, quũ interim continuus inde-
motus ex noſtra uoluntate neutiquam pendeat. Quandoqui-
quoque alibi, ac potiſsimùm in thoracis muſculorum hiſtoria,
is perſecuti ſumus, ad pulmonis cõſtructionis rationem nunc
nodandus uenit. Pulmo itaq; inſtar promptuarij cuiuſdam in
ramos aerem aſſumit, ut deinde cor per arteriæ uenalis propa
ramis, adeoq́; peculiari pulmonis ſubſtantia, illum ſibi alliciat:
cordi inutile eſt, per expirationem à pulmone reddatur. Quis
rteriæ ſit uſus, neminem latet, quemadmodum neq; uenalis e-
fficium multis eſt incognitum: ſi quidem id præcipuum ſit, ut
tum in ſe pelliceat, huiusq́; interuentu cor eundẽ in ſiniſtrum
lum attrahat. Arterialis uena in hoc maximè facta creditur, ut
n ſuæ ſubſtantiæ alimentum ex dextro cordis uẽtriculo expor
e, aereum, ſpumoſumq́; eſſe oportuit, ſi modò pulmo facile cõ-
& rurſus diſtendi, ſequaxq́; eſſe debuit. Ad quam functionem,
arteria pulmoni putatur eſſe utilis. nam & hæc illi ſanguinem
aptiſsimum defert: quo pulmo tum propter ipſius mollitiem,
ontinuum motum, tum propter caloris copiam, quã ex cordis
tur, plurimo præ cæteris corporis partibus indiguit. Quòd au
tunica ipſius ſubſtãtiæ, quę forſitan non uulgarẽ, & quã modis

do ſecundum latitudinem uiſitur:ſic
n baſim, & obtuſum mucronē obti-
ùm inuolucri baſis haud cōtinua eſt, *Quibus uaſis inuolucrū cordis uiam præbeat.*
ruia: ac primum quidem[c] cauę uenæ
ndum autem illud eſt,quo eadē uena
porrò foramen[f] uenā arterialē tranſ-
rterię,& quintū[h] arterię uenali uiam
òd arteria uenalis priuſquā ex inuolu *Cordis inuolucri initium.*
pina in inuolucro foramina perpetuò
iali duob. quodāmodo locis iter præ
ſsimè[i] obnaſcit,quodāmodo ab ipſis
erię magnæ & uenę arterialis tunica,
,cordis inuolucri principiū ſtatuere.
lucrū ipſis cōmittitur ſpacio,eiuſmo
ntur,notatuq́; dignum interuallum
aſa coalitum exiſtit: & inuolucrum
nem aut latera illius contingit. quod
ectionib.libro longè rectiùs,quàm in
c quę modò enumerauimus forami-
ò propter ipſam tranſeuntium uaſo-
è licuit rotundā efformās.Reliquum
s,continuū eſt,& ſibi undecunq;, prę
odo ritu ex baſi,uti diximus,in obtu-
næc ſummo apice paulo altius quintę *Inuolucri cordis ſitus.*
nō penitus, ſed duntaxat eregionè in-
ctoris os, & quartā quintāq; thoracis
lico oſſe & uertebris,diſtās.Item baſis
mota pēdet.In progreſſu uerò, deſcē
nimalib.longiore pectoris oſſe quàm
ec ſiniſtris pariter ferè ſeiunctū deſcē-

eæ earum membranarũ cauitatẽ implentes, cordis inuolucro
Poſterior ipſius pars uniuerſa interſepiẽtes quoq; mẽbranas ha-
æterùm inuolucri mucro, & dextri ipſius lateris egregia portio
nerueo circulo ualidiſsimè, amploq; admodũ ſpacio[n] cõnaſcit̃, m 7 ...
o. eſt peculiare. Simijs quippe & canib. & porcis inuolucrũ à ſe- k, l, m,
tat: tantũ abeſt, ut ipſi magna ſui portione cõnecteretur. adeò ſa n 3 fig. ... ad E.
uce clarius cõſtet, Galenũ hominis uiſcera aut oſcitãter, aut neu
, ſimiasq; & canes nobis deſcribentẽ, immeritò ueteres arguiſ-
mini priuatim anterior mucronis pars mẽbranæ coſtas ſuccin
xib. hęret, ea ſede qua ſiniſtri lateris ſextę & ſeptimę coſtarũ car
ris oſsi coarctant̃. ſed & is inuolucri nexus[o] inter thoracẽ inter- o ...
ranas perficitur: nullibi enim ex illarũ medio inuolucrũ cordis L ...
ulmonẽ ulla ex parte niſi illarũ interuentu cõtingit. Hoc nullas & I.
ſe diſperſas obtinet, neq; etiã uenas, niſi perquàm[p] tenuiſsimas, p 3 fig. D, E.
rtas,[q] quæ interſepientib. mẽbranis tanquã in omentũ digerun q 1 fig. O, O, Q.
cordis inuolucrũ cauã tranſmittit, ab illa uix aliquid mutuatur:
n hominibus cõnaſcitur, cõmunia cum ſepto uaſa ſibi uẽdicat.
adipiſcitur nimis quàm obſcuros, ac ab illis diſſectos, à quib.[s] re r 2 fig. ...
i iam pullularũt. Quod uerò cordi id ſit quod dicitur, omnibus lib. 41.
ſe arbitror: quũ inſtar domus & arculę cuiuſdã ac thecę cor lu- s eiuſdem fig. m, p.
mplecti, idq; interſepientiũ membranarũ beneficio ſuſtinere ui
a ut leuius eſſet, & unà durius, ex ualida ipſum extrui mẽbrana,
ambigere putauerim. Cęterũ an hominib. ſecundũ naturam ſe
lucrũ id aquam cõtineat, quã ſeroſi humoris modo in ipſius ca
ecandũ repoſitã obſeruamus, mihi nõ admodũ perſpectũ eſt.
ſanè humani cordis ſectionẽ unquã aggreſſus ſim, in qua non
li aquę quantitatẽ repererim: quocunq; etiã mortis genere, ſiue
to antè homo interijſſet. etiã ſi adhuc maiorẽ copiam in mulie
iris animaduerterim: niſi illi natura admodũ fuiſſent humida,
abundaſsẽt ſuccis. Quinetiã minus ferè aquę in nuper mortuis
in his à quorũ ſectione diutius

ntaƈtus gratia ſemper commonſtrant.
s motu, neq; dũ uiuit animal unquã uel
nouetur, inuolucro quieſcens, calidiſsi
ó madoré duntaxat, ut reliqua omnia,
uſdẽ uſus gratia largitã nanciſcetur?

TV ET FORMA.

IX.

na figura tertij libri: dein prima & ſecunda præſentis
o inuolucro adhuc obteƈtum ſit, ac inter membranas
a itaq; figura id ad L ſpeƈtatur, in ſecunda autem ad
ta, quinta, & ſexta figuris petere licet.

ormãq;, ipſius proximè enarratũ com-
rum. Cor namq; pyramidalis etiã tur- *Cordis figura.*
odo figuræ uiſitur, nuci pineæ utcun-
um ſcilicet ex latiore[b] baſi in[c] mucro-
nucis pineæ acutioré, ac ſiniſtrorſum
enſim deſinat, multoq; longius quàm
. ſeſe offerat. Verùm interim humanũ
am'ue ipſius molem attinet, nó undiq;
ccurrit. Sua enim latitudo profundita
in anteriore, poſterioreq; ſedibus egre
ſtrueret: inſtar mediæ, ſeu quæ utrin-
, caſtaneæ quodammodo nucis. Hæc
ita accidit inſigniter, ut cor ſecundùm
n potius, quàm ſemiteretem ſuperfi-
n auium & quadrupedum corda, non
ur, nucisq; pineæ aut turbinis imagini
ccedant. Quod ſanè diſcrimé Galenus
dò hominis cor perinde, ac ſimiarum

ede [i] læuam habet auriculam, & præter [k] arteriam uenalem, i 6 figu.
; arteriæ initium. Porrò cordis auriculas, uaſa, ut & ipſorum ori k 6 figu.
nulas, cordisq́ue uentriculos ſeorſim ordine perſequemur, cor- l 6 figu.
ſubnexuri, de quo diſſectionum profeſſores prolixè conten-
em id in ſiniſtrum thoracis latus collocatum innuentibus, illis
o, quòd ad dextrum ac ſiniſtrum attinet. alijs uerò non ad hanc
onis differentiam cor in medio eſſe placuit, uerùm & ſecun-
anteriora & poſteriora, deinde & ſuperiora ac inferiora. alijs
dem omnia toti cordis moli, alijs autem duntaxat baſi aſſcri-
d autem in præſentia thoracem omnes appellent [m] quicquid m 10 & 11
is oſſe, & duodecim thoracis uertebris intercluditur, manife- ca. 19 li.
ror: quum alioquin ſi uniuerſus corporis truncus cum Ariſto-
 hîc appellaretur, plurimum in cordis ſitu explicando aberra-
alioquin ad ueram ſitus deſcriptionem non ualde accedant.
m quadrupedibus, nō baſis ſolùm, ſed & cordis propemodum
o, quod ad dextrum & ſiniſtrum ſpectat, continetur. Dein ſe-
longitudinem baſis uicinior longè eſt primæ thoracis uerte-
cro ipſi duodecimæ. Inſuper magis ab elatiore pectoris oſsis ſe-
remouetur, quàm mucro à pectoris oſsis [n] cartilaginē gladij i- n 2 figu.
rata. adeò ut hac dimenſione, quam in longitudine metimur,
mediam ſedem nullis animalibus exactè occupet. Quod ad
rioraq́ue attinet, omnibus animantibus cordis baſis in medio
is ſedis, quam ſibi uendicat, collocatur. Mucro autem in ante-
orrigitur, non tamen pariter omnibus. Cęterùm hominis cor
t in reliquis animantibus, dextrę ſiniſtræq́; ſedis medium ob-
ad anteriora poſterioraq́ue ſpectat, pariter ſeſe habet. tantum
 diſtat oſſe, quantum à uertebrarum corporibus abſcedit. In
longitudine, quæ poſteriori ſede duodecim conſtituitur uer-
ertebræ corpus reſpicit. In anteriori uerò thoracis ſede, quæ
ngitudine terminatur, elatior baſis pars ad amuſsim mediam
cat, tantundem à iugulo remota, quantum ab ea oſsis pectoris

SVBSTANTIA.

X.

*ſimùm figuris delineatur, quæ id quouis pacto diſſe-
entes.*

ordis ſubſtantia carne conſtat, muſculo *Cordis caro.*
minus rubra, & duritia ac denſitate fi-
rtexitur genere ab illa plurimũ diuer-
o lõgè durior exiſtit, & dẽſior, ac uelu-
pertinacior, & uario deniq; robuſtiſsi-
nere donata. quum interim unius mu-
o unicã tantum fibrarũ ferè ſpeciem,
eat. Porrò ſpecies fibrarum, quæ cor-
mbranarum uenæ cauæ & uenalis ar-
) haud æquè ac muſculorũ conſpicua *Cordis fibra.*
nias muſculum, qui uel citra multam
arum ſuarũ differentiam nõ aliquo ſal
uratius proponens, ſi fortè coctus uel
r: quum interim compactiſsimarum
ra potius quàm ſectione aſſequamur.
elixam aut crudã rectis uel obliquis
uel utcunque lubet eandem unguibus
ignam portionem ſecundùm unum
bſeruabis, at omnẽ carnis partem di-
otiſsimùm) fibris abundare aſtrues:
uentriculo, inteſtinis, & ipſo etiam di
cio fibrarum ſitum adinuenire inte-
rarũ genus à Natura cordi largitum
um & rarum quem in illo uidemus fi
em earundem ductum: tum etiã pro-
am fibrarum in primis, ut mox dictu-

nſtituitur,cui eadẽ ferè cum muſculorũ uentrium ſubſtantia ac-
o.Vt enim fibræ in muſculis carnẽ undiq; habent circũpoſitam:
ibræ peculiari ipſis carne continentur, fulciunturq́;. Quæ porrò
n cor fibrarũ & carnis ſimul ſit craſsities,ab alijs ſanè parum ani
nc demũ opportunè explicabitur, ubi cordis uentriculos oratio-
fuerimus.In præſentia aũt ſuffecerit, carnis fibrarumq́; cordis u-
ſuper adhuc ad cordis ſubſtantiã ſpectant, adijcere:ac pariter in-
carnem in mucrone quàm in baſi ſpiſsiorẽ ſolidioremq́; appare
ſanè(ut Galenus arbitratur)ne hîc cor in ſuis cõtractionibus pe
dens,facilius læderetur: uerùm quòd ea cordis pars tenuis ſit,&
fibrarũ rectarum concurſus perficitur, qui carnẽ mucronis,&
ia nõ differat, cõpactiorem cõmonſtrat, ad eũ prorſus modum
ſolidiorẽ carnem in muſculi capite, aut tendinis principio uide-
muſculi uẽtris medio,ubi fibræ nõ adeò atq; in illis locis compa
magis dirimuntur. Carnis itaq; cordis nõ poſtremus uſus,cum
rnis uſu in fibrarũ firmatione correſpõdet. Quòd uerò propria
ſius ſecundùm iuſtitiam temperie,ac eſſentiali pariter forma, ad
rdis functiones,quæ in ſanguinis emutatione, & uitalis ſpiritus
iſsimũ conſiſtunt, opituletur, imò primarius harũ functionum
iorum uiſcerũ ſubſtantia ratiocinamur. Cæterùm cordis fibræ
ũt muneri,quo cor ſcilicet tantiſper dum uiuit animal,& dilata
nitur,& aliquandiu inter contractionẽ dilatationemq́; quieſcit.
dum igitur cordis fibræ cum muſculorũ fibris nõnulla in cõpo-
ntur cõmunia,ſic etiã ut & illæ motui famulãtur,ſed prorſus di-
orũ enim motus arbitrarius eſt: cordis uerò naturalis,ac abſque
ſcrutabili rerũ Opificis induſtria penè indefeſſus, arbitrioq́; no-
ubditus,neq; ex cerebri neruis,ut muſculorũ motus, ulla ex par-
Porrò cordis dilatationẽ,quę mucronis ipſius ad baſis centrum
& omnium laterum cordis diſtentio, rectæ efficiunt fibræ, mu-
s baſim cõtrahentes. Quod ſanè ita perficitur,ac ſi uimineo cir-
im eademq́ue ſerie cõplurimas iuncorũ ſcirporum´ue radices

c eſt aliquãtiſper, prout cordis functio-
s ad cõtentas materias undiquaq; ſe cõ-
ouè ſi diuerſos cordis pulſus in uiuo ani
is es iucundiſsimè ea adminiſtratione,
is imponetur. Cæterùm cordis fibras
ifices eſſe uulgo arbitramur, uerùm re-
ſuerſas, & ad retenſionẽ obliquas cõdu
rdis carnẽ & fibras,[g] uenę ſubſtantiam *Cordis ſubſtantiæ peculiares uenæ & arteria.*
ſubſtãtiæ calorẽ fouentes, hîc etiã enu
lis uena, & duæ coronales arteriæ per
ſa diſtributæ. Quis uerò uenæ arteria-
rtio libro abundè cõplexi ſumus. Qua- *Neruulus cordis.*
o, ad cordis tunicã eſt accedendum: ac
iſtro ſexti paris cerebri[k] neruo depro-
lateris recurrentẽ neruum cõſtituit, ſo
olucri baſim penetrãs, & ſiniſtro[l] ue-
orrecta, in cordis baſim (oppidò quàm
hîc agimus, tunica illi mẽbranæ pror *Tunica cordis ſubſtantiæ obnata.*
b. pertinaciter obnaſcit, tenuiſsima ni-
tãtia plenè diuelli neqt. Eiuſmodi nãq; *Cordis adeps.*
rcũnaſcitur: & in hominibus, idq; præ
pia huic adnutritur. aliquãdo etiã per
uſq; ſecundũ uenarum & arteriarum
nẽbranulæ adeps perinde adnaſcitur,
epientes ſecundũ ſuorum uaſorũ po-
iorẽ adipem proponere nouimus. Inte
eferre[o] tres mẽbranas uenæ cauæ ori-
efectas, deinde & cordis[q] auriculas, &
ẽtes uenas arteriasq;, uaſa: niſi nũc tẽpe *Quæ inſuper ad cordis ſubſtantiam reſe-*
apitib. recẽſſere. Pari quoq; ratione, &

s ſemicirculi,aut ita extructi camerati ſedis cõuexa eſt,exterio-
regionib. ſuperficiei,quę gibba eſt,reſpondens:in ſiniſtro aũt la
tri ſinus cauitas internæ fornicis aut ſemicirculi ſedis ritu,caua
ter cordis uentriculorũ [e] ſeptum ſemiorbis modo dextra ipſius e 11 fig. L, L, 8 fig. H, E
extri uentriculi amplitudinem protuberans. Perinde ac ſi cre-
orpus ipſa eſſet cauitas,ac exterior quidẽ lunæ pars à dextro cir-
ur conſtitueretur ue cordis latere.interior aũt eius lunæ pars ex
ulorũ ſepto huc,uti diximus,protuberante, cõſtaret. Atq; hanc
er cordis uẽtriculus à baſi ad mucronẽ uſq; ſeruat,ſimul cũ cor-
tiori baſi anguſtior redditus. Siniſter uẽtriculus ampla incipit
n arctũ uerſus cordis mucronem deſinit, cauitatẽ inſtar coni,
ſuperficiẽ ſpectat,orbicularẽ obtinens. Cordis nanq; uẽtriculo
iſtro ipſius latere, quo ſiniſtri uẽtriculi dextrũ latus efformat, f 11 fig. L, L
uerò ut [h] dextro latere gibbũ extuberanſq́; uiſitur,& parẽ craſ- g 10 fig. R, h 8 fig. H, H
, cũ cordis [i] ſubſtantia ſiniſtrũ latus & anteriorẽ poſterioremq́; i 9 fig. M, M
i ſedes cõſtituente obtinet: itaq́; prorſus ſe habet, quaſi ſiniſtri 10 fig. Q, Q
ſsimùm gratia cor cõſtitueretur,ac ut dexter uẽtriculus fieret,
m cordis ſubſtantia dextro ſepti lateri adnaſceretur.[l] Vniuerſa k 7 fig. Q, R.
ubſtãtia, præter uentriculorũ ſeptum,dextri uẽtriculi amplitu l Hoc in ſola fig. ſpectabis melius, quàm ex uiuis ma.
ns,tenuis admodum eſt: quę aũt ſiniſtrum uentriculũ orbicu-
ormatq́;,dextri uẽtriculi ſubſtantiã multis numeris craſsitie ſu
ęquè craſſa uiſitur,prętérquã in ipſa baſi:ubi uaſorũ illinc pro-
ſcentiũq; gratia,cordis carnea ſubſtãtia tanta amplitudine defi
orũ eſt amplitudo. Vtriuſq; uẽtriculi [m] ſuperficies perquàm in- m Hæc in figuris obuia eſt, quibus uentriculi ſpectantur.
ultis quaſi foueis in carneã ſubſtantiam penitius impreſsis ob-
l latera tantũ cõſiſtunt,quibus dexter uẽtriculus ſiniſtrũ reſpi-
interim ſecus cęteris omnib. Anatomen profitentibus uiſum
ſam prorſus uentriculorũ ſuperficiem, nõ ſolùm in nuper occi
s,ſed perpetuò,tãtiſper dum cor ipſum ſeruare uolueris, appa-
uã uel in exiccato corde cõniuentes. Vtcũq; interim hæ foueę

edam exurgat differentia,quemadmo
nẽt materia inter ſe differunt. Porrò u-
aſorum & orificiorum & membrana-
itò pertractabimus,quòd hæc ſimul o-
quas, niſi harũ partium conſtructione
foret.

SIS, ET EORVN-
Caput XII.

leræq; conducunt figuræ: ac quinta quidem præcipuè
autem uenam arterialem I inſignitam, & arteriam
am oſtendit. Cæterùm ſeptima cauæ uenæ commen-
cium ad C, D. Nona uenalis arteriæ orificium ad C,

apite, quatuor cordis eſſe uaſa,& toti- *Cordis uaſa*
nnuimus. Ac in uaſorũ quidẽ numero *quot, & quæ.*
na arterialis, arteria uenalis, & magna
ſingulis ad cordis uentriculos ſpectan-
ficijs. Vena igitur caua ad dextrũ cor- *Vena caua.*
uentriculum refertur: num uerò ab il
iginem ducat, non admodum conten
ũ ſuffragijs, aggrediendũ duxi, quum
ominib. nihil aliud quàm cauę ortum
um trium uaſorum)queam colligere.
illorum ſectioni incubui,fateri cogor:
nihi reclamantis ignarus. Quæ enim is
pocratis & Platonis dogmatibus con-
in illũ (ſi modò id quis propoſuiſſet)
rtè illi cum Galeno conueniret, quod
ud falſo enunciauerit. quanquã etiam

parte iuxta dextrum latus uentriculorum[i] ſepti enaſcitur, & i 8 fi. II.
ns arteriæ, ſiniſtrorſumq́; nonnihil ſuo caudice inclinans, tan- 10 fi. I.
uncos diſſcinditur: quorum dexter ad ſiniſtrum latus caudicis k 6 fig. I
, poſterioremq́ue eius caudicis ſedem dextrorſum reflexus, in per O.
onis lobos digeritur, ſiniſter uerò in[n] ſiniſtros. Porrò[o] uenalis l 6 fi. I.
n tertio libro pariter cum arteriali uena perſequuti fuimus, at- m 3 fi. I.
u, quòd aerem continet deducit'ue, Arteriam: à ſubſtantia au- 6 fig. I.
arum corpori reſpondet, uenalem nuncupari retulimus: inter n 6 fig. I.
entriculi uaſa connumeratur: ac ut uenarum corpus adipiſci- o 2 fig.
molliori eius uentriculi ſede principium ducit. Ex ſiniſtro e- 15 lib.
triculi latere ad eiuſdem uẽtriculi baſis demiſsiorem partem, fig. G.
nodo quo caua ex dextro uentriculo, uenalis arteria[p] patenti p 9 fig.
culariq́; orificio enaſcitur, ac ſtatim etiam ab ortu, aut in ipſo D. & 4 fi-
duos truncos deriuatur: quorum dexter ſub cordis baſi produ gu. D.
n pulmonis ſedem diſpergitur, ſiniſtro interim in ſiniſtrã pul- q 2 fi.
exporrecto. Quínam uerò anteriori quoq; exortus uenalis ar- lib. 3 K. I.
ra cordis auricula committatur, ſecundo ab hoc Capite, dili- r 6 fig.
morabimus.[s] Quartũ uas, quod adhuc enarrationi deeſt, quar- s figura
nſtituit[t] orificium, magna cenſetur arteria, pari ratione ex ſi- 11 li.
o, qua arterialis uena ex dextro, principium ducẽs. Ex dextro O.
e ſiniſtri uentriculi ſedis latere, & ex cordis baſis ueluti centro, t 10 fi.
naſcitur, aliquouſq; rectà[x] ſurſum ſub uenæ arterialis caudice u 10 fi.
bens, donec cordis inuolucrum permeans, in duos diſſcinda- x 6 fig. O.
orum unus corporis ſuperiora, alter inferiora petit. Atque ita ſub I.
um craſſorumq́; uaſorum, ipſius nimirum arterialis uenæ, ac
principia adeò inuicem correſpondent, ut ſiniſtrum arteria-
extro arteriæ magnæ lateri in ipſa origine adnatũ ſit, amboq́;
nentiſsima cordis uentriculorum ſepti ſede commune princi-
q; poſsideant: quod eouſq; quibuſdam animalibus, quanquam
dureſcit, ut id Galenus reuera os eſſe affirmet. Cæterùm[y] iſte y 9 fig.
s uentriculo ad ſepti eminentiſsimã ſedem, adeoq́; ad magnæ ſub E.

q; ſententiæ repugnans, cenſuiſſe in-
rem orificiorũ numerum proponen
t uiciniſsimæ illi uaſorũ bipartitioni
s[b] auriculis, quarum una uenæ cauæ
adnaſcitur: ita ſingulis auriculis ſin-
cunq; interim[c] auriculæ extra orifi-
rdis uentriculorũ cauitatem & am-
riculis ſinus cauitatesq́; potius quàm
docebitur.

BRANVLIS QVA-
Caput XIII.

decima figuris occurrunt. Septima namq; tres pro-
. Octaua tres, in uenæ arterialis orificio poſitas, &
& F indicatas. Magnæ autem arteriæ tres mem-

ordis mẽbranas nuncupamus, quæ
ibus, ipſorum´ue exortibus adnata,
ſsitie, prorſus membranæ exiſtunt,
ationibus (quantum cõiectura aſſe
unt porrò hæ omnes undecim nu- *Mẽbranarum numerus.*
ſingulis trium uaſorũ orificijs, duæ
uarto´ue orificio adnaſcuntur. Ve-
ngam, locatas obtinet. Ipſius initio, *Cauæ membrana.*
a, ex qua prodit,[b] circulus eſt.[c] alius
ur, qui pari prorſus modo ac cauæ
ducit: & quemadmodum illa ab or-
ita quoq; membraneus hic circulus
dinem procedit. Inſuper ut uena ca
xortu (qui breuiſsimus eſt) illi adna

ter profectò apparentes, quàm ſi carneæ in cordis uentriculo
Hæc itaque membrana, propter tres membraneos ab ipſa e-
s, trium uenæ cauæ orificij membranularum loco enumera-
n proceſſus illi, quum clauduntur, & inuicem conniuent, ſpi-
ſtructura ſimiles exiſtunt, Græci τριγλώχινας, quaſi triſulcas di-
lauere. Quum enim tres membranei illius circuli proceſſus
nè ſui centri coeunt, formam effingunt triangulari cuſpidi
, illiq́ue potiſsimùm, quo in telis Turcæ utuntur, qui triangu-
efformant cuſpidem: ſed quo minus oblongum illud ferrum
anguli acutiores redderentur, ipſi inter duos angulos ſulcum
ut cuſpis ex baſi in mucronem deſinens, ſimul tres angulos, &
oſtendat. uti etiam hîc in corde fieri animaduertes, dum inter
res membraneos proceſſus inuicem ſuis mucronibus commit
i totius membranei corporis cum ipſius proceſsibus & fibris
udinē petis, eam ex coronæ forma quodãmodo ſumes, quam
s antiquitatē inſculpſiſſe, in illis quæ Romæ effodiuntur ima-
s. Porrò quemadmodũ[h] uenalis arteria, uenæ cauæ tum cor h 6 fig. G
mittendis ad cor materijs, & ortu propemodum accedit: ita
rteriæ membranę cum cauæ orificij membranis pleraq; oſten
ia. Ad[i] radicem enim exortus uenalis arteriæ,[k] membraneus i 9 fig. D,D.
dis ſubſtantia enaſcitur, qui in ſiniſtri cordis uentriculi ampli- k E,F,G,
ſum (ut[l] uenalis arteria extrorſum) ducitur, ſtatimq́; ab exor F prima D,D,9 fig.
tantia abſcedit, uenæ cauæ orificij membraneo corpore huc- l 9 fi. C,C.
llimus. Verùm quum aliquãtiſper membraneus hic circulus,
potius, in uentriculi amplitudinem deſcēdit, in[m] duos tantùm m 9 fig.
roceſſus partitur: forma quidem[n] illis qui ad uenæ cauæ orifi- E,F.10 fig. I,K.
, reſpondentes, ſed mole & robore ſuperiores. Ex ampla enim n 7 fig. L,M.
n mucronem finiunt, longiùs in ſiniſtri uentriculi cauitatem,
ficij membranulæ in dextri, cõtingentes. Horum proceſſuum
uentriculi ſiniſtri latus, alter ſiniſtrum reſpicit. Anteriùs enim
icem dehiſcunt. Secundùm uniuerſam eorundem humilio-

irculi modo principium ducentes. Ve
,atq; in ſuam ipſius amplitudinẽ non-
udinis ſuperficiem in tres ſemicircu-
ctam obtinet: qui craſsiores redditi, in
, ac ſuis tuberibus ueluti tres triangu-
gentes circuli extra ſuam ſuperficiem,
gulos conſtituunt. Ab his ſemicircula-
n amplitudine, quaſi ſemiplenę lunæ
uſquam uaſi ipſi, præterquàm ad hæc
tiſsima ſedes, quæ extrorſum à corde
s remouetur, & ſola membranarum
ta inſtar circuli diametri recta cerni-
li amplitudinem prorſus exprimant:
rſum obliquatur, & non adeò altè ex-
erminis, quibus utrinq; uaſi continua-
latus inſtar dimidiatæ parentheſis ad
membranularum exortus, & ad uaſa
rcunſcribit, Græci has membranulas
parũt. His tribus uenæ arterialis mem *Arteriæ magnæ mẽbranæ.*
à Natura creatæ reſpondent, in nullo
robore differentes. Magnæ enim ar-
alidioresq; arterialis uenæ membra-
ous ab arteriæ corpore duritia ampli-

LIS. CAPVT XIIII.

K insignitas, ut & ſexta M & F notatas. Verùm
, & octauæ K. Siniſtram autem auriculam inuer-

rdis, diſſectionum profeſſoribus uo- *Duæ cordis*

ibus occurrit: interim tamen auricula exteriùs aqueo humo-
uperficies, obducitur. Verùm quandoque, licet id rariùs, exte-
iam auriculæ ſuperficies inæqualis, propter adipem illi tunc
r. [c] Interior autem ſuperficies, quæ cauitatem auriculæ cir- c 7 fig.
riculorum cordis ſuperficiei quodammodo reſpondet. Vt e- 8 fig. K. in
ſa educit, læuis, tota uerò reliqua ſede aſpera, & foueis plena etiam cor-
oque illa, ubi uenæ cauæ exortui adnaſcitur, læuis quidem eſt: dis uentri-
amplitudine foueis ac fibroſis implexibus adeò ſcatet, ut cor- culorũ ſpe-
propemodum inæqualitate uincat. Atque hæc cauitas in am ctatur ſu-
auriculæ corpus aut concidit, aut diſtenditur, uariat: foueæ perficies.
n penitus explicantur. Auriculæ huius ſubſtantia, triplici fi-
& modica, eaq́; admodum dura, & quaſi cuticulari carne eas
nte conſtat: adeò ut auricula fibris cum cordis ſubſtantia re-
ne (quæ, ut diximus, neruea magis, cuticularisq́;, & ſubnigri-
differat. Neque ab hac fibrarum cum carne ea commixtio-
s craſsitiem ſuperat, aliud peculiare auricula in ſui conſtitu-
non enim uenas arteriasq́ue & neruos priuatim ipſi inſertos
us. Cæterùm auriculæ connexus propemodum ita ſe habet.
is latus extremo cordis ſubſtantiæ, ubi anterior uenæ cauæ
s ſinu orificij regio conſiſtit, adnaſcitur, aut ueriùs ab illo ex-
rodit. Dextrum autem baſis latus, uenæ cauæ corpori ſecun
tus à corde longitudinem, & in anteriori illius ſede connaſci-
m uena commune corpus efficitur. tota reliqua parte auri-
orſus connexu libera eſt, & perinde ac cordis corpus, in inuo-
rdis continetur, nullis fibroſis nexibus illi commiſſa. [d] Sini- d 6 fig.
ula, pleraque cum dextra poſsidet communia: hæc namque 7 fig. K,
[e] exortus uenalis arteriæ ſecundùm ipſius longitudinem con fig. L.
fig. L.
baſi in mucronem quoque ceſſat. uerùm is mucro (qui acu- e 6 fig. C
culæ mucrone habetur) non adeò atque ille ſurſum, ſed in 9 fig. C.
, ac in latus exporrigitur. Inſuper ſiniſtra in prouectioribus
s, dextræ auriculæ dimidiatæ etiam magnitudini cedit: ut

HACTENVS COM-
o & uſus, ipſarumq́ adeò
Capur XV.

ndictę honorisq́; appetitricis animæ
ti, Platoni, Galeno, & Stoicis ac Peri-
nibus conceſſum fuit. Verùm ad hæc
roboraturus dogmata Chryſippus,
q; Stoicorum familia, & Ariſtoteles
eliquisq́; ipſius aſſeclis, cor principiũ
e, non nunc dictæ tantùm iraſcibilis
otuum, & uenereorũ eſt concupiſci-
naturalẽ, alij autem ſimpliciter con
einde etiam Stoici unà cum Peripate
imæ principatum in corde colloca-
tq; officiorum initium eſſe arbitrati.
tis pugnent. Ariſtoteles enim, Theo-
orus, & ex Stoicis Poſsidonius, iraſci-
alem unius quidem ſubſtantię è cor-
animæ autem ſpecies partes'ue eſſe
us uerò, Stoicorum non poſtremus,
nam facultatem & iram & cupidita
refraga ur, ex diuini atq; inter medi-
philoſophos eminentiſsimi Platonis
ocis, tum potiſsimùm in nouẽ libris,
ibus inſcripſit. Illis namq; libris tres
inter ſe diſcrepantes docens, firmiſ-
ientibus demõſtrationibus compro
orũ concupiſcibilis animę, cerebrum
cor duntaxat iraſcibilis animæ erga-
an in aliquem hæreſis cenſorem im-

Cor cuius animæ ſedes.

ret. Nihilominus interim omni de animæ facultatibus, functio-
ntia, natura, ſpeciebus, & earum ſedibus, inueſtigatione remiſſa,
nus, cor facultatis, atq; adeò ſpiritus uitalis fontem, & caloris na-
mitemq́; exiſtere, ac pulſuum autorem eſſe, ſingulasq́; cordis par
orem ſpiritumq́ue ſpectanti uſui ſubſeruire commonſtrabimus.
rdis [a] inuolucri (ut ſingula ea ſerie, qua earundem prius conſtru-
rrauimus, perſequamur) ſit uſus, peculiare de inuolucro Caput
ractauit. Deinde & cordis ſitus, antea cõmemoratus, in ipſo tho-
imus, & ab omnibus quę thoraci extrinſecus noxam inferre poſ-
ſimus. Præterea cor in pulmonis, id ſuis lobis ueluti digitis qui-
lexantis, medio ita [b] cõſiſtit, ut æqualem prorſus ex omnibus pul
us, aeris per [c] uenalem arteriam moliatur attractionẽ, & rurſus
n recrementorũ egeſtionem in pulmonẽ tentet, & iuſta etiam
uenalem arteriam & [d] uenam arterialẽ pulmoni ſanguinem por
cor non admodum procul ab ore, per quod reſpirationẽ perfici
t, locatũ, eam corporis ſedem nihilominus obtinet, ex qua com-
teriæ magnæ ramos toti corpori natiuum calorem, ſpiritumq́;
re queat. Quamuis etiã, quod ad totum corpus attinet, à medijs
um ſuperiùs recedat, quantum à pubis oſsiũ [g] coalitus ſuperiori
c enim erecti adultorum corporis exquiſitum ferè habetur me
tem umbilicus, quem Galenus, cordis ſitũ enarrans, adamuſsim
cẽſebat. Quòd porrò propter baſim, quam latam amplamq́; ob
ndium ab illa prodeuntiũ uaſorum initia eſſe oportuit, cor non
dum effectum ſit, etiamſi non dicatur, omnibus manifeſtum
Quanquam Natura interim cor ſphæricæ figuræ, iniurijs inno-
nnium pertinacíſsimæ, & cæteris omnibus capaciori, adeò ac-
, ut cor in maximis ipſius dilatationibus prorſus ſphæricum
madmodum in ipſius contractionibus oblongum, & pineæ nu
ductum cernitur. Neque etiam alia ratione cor oblongum eſſe
n quòd id in mortuis concidens, productumq́; ſemper offendi-
in mortuis ita diſtentum obſeruaretur, quemadmodum in ui-

b
c
d
e
g
h

dißectionis profeſſores arbitrantur.
n prorſus, cui inſiſtat, firmamentum
, cordis inuolucrum penetrantia: quę
oſtantiæ, quàm reliquæ cordis baſi (ſi
at) firmamento eſſent. Porrò cordis
eſſe creditur.° Dexter, eo quòd ſangui
borationi potiſsimùm dedicatur, ſan-
duntaxat gratia, à ſummo rerũ Opifi-
ur. Pulmo enim, qui inſtar prõptuarij
petuò allicere queat, rarus, fungoſus,
s fieri debuit. neque eiuſmodi profe-
potuit, niſi priuatim illi ſanguis ex eo
oſus, expurgatus, nihilq́; minus quàm
atq; ita ipſi pulmoni ad opportunam
rganũ corde ipſo calidiſsimo, & pul-
t aptius: neq; etiam aliud omnino iu-
. quandoquidem nimis quàm ingra-
m amicè aerem (quo, niſi ilico conci
ſius nomine attrahẽti, ac obſequẽtiſ-
ſimùm gratia fabricato, nullas uices
us cor, ut gratiam reponeret, pulmo-
itra incommodum poſsit) conficere
riculus, in animalibus quæ illo ſimul
quoties cor dilatatur ac diſtenditur,
adiuuantibus fortè ad hoc uentriculi
s, leuioremq́ue, & qui aptiùs impetu
dens, maxima portione per uentricu
entriculum deſudare ſinit: reliquam
ontrahitur arctaturq́ue, per uenam
uerò hæc inter reliquas corporis ue-

Dextri cordis uẽtriculi uſus.

Venæ cauæ orificij in cor pertinentis uſus.

Arterialis ue

extrum ipſius ſinum ex caua allicit,& quodammodo rapiens,
quumque ipſa uena caua, ut ex illa in alias corporis partes ſan-
lle pulmonis tenuis,gratia nùtritionis reſudaret,nõ adeò craſ-
arteriæ, conſtat corpore: periclitaretur profectò uena in uali
tractione,rumpi,niſi ſagax Natura dextram cordis auriculam
l cordis motus ſequax, & ſanguine plena, quum cor dilatatur,
quem cõtinet, in dextrum uentriculũ diffundere poſſet: ipſaq;
in uentriculũ, attractionis impetum ſolutura, cõuolueretur,
romptuarij eſſet. Atq; huic uſui auriculæ correſpondet cuticu
quæ leuis,& iniurijs interim perferẽdis contumax, & ad cor-
x eſt. caua autem uiſitur,ut continere materiã poſsit: & fibris
attractioni,retẽtioni & expulſioni ſubſeruiat. Neq; etiam car-
las amplectitur, deſtituta eſt: uerùm quod cordis ſubſtantiæ,
ubſtantia adeò cõuenit,uidetur oſtendere, & innata ſibi facul
s leuem quandam cordis uẽtriculo præparationẽ conducere.
ita cordis,dum dilatatur,in dextrum uentriculũ ſanguinis ex
ttractio,eodẽ ſcilicet rurſus,dum cor cõprimeretur,per idem
i ritu propulſo,[u] tres mẽbranulas cauæ uenæ orificio Natura u 7 fig. L,M.
quidẽ ſanguinem dilatato corde in uentriculũ ex caua influe-
cõpreſſo corde,ne idẽ in cauã refluat,prohibent. Quum enim
ẽtriculus diſtẽditur (quod fit,quoties breuior redditus,in lati-
itatemq; inſigniter proficit) tunc mẽbranę illæ laxiores factę,
latera cõcidunt: ac ſanguini,recluſo cauæ uenę orificio,aditũ
iculo rurſus cõſtricto,ſeu(ut in cõſtrictione fit) lõgiore facto,
to,membranarũ fibræ, ipſæq; mẽbranæ propter cordis mu-
baſi magis abſcedentẽ tendũtur. & quum uẽtriculi mucro in
uſtior efficiatur,membranularũ quoq; fibrę mucroni uẽtricu
atæ, inuicẽ colligũtur: ac proinde etiã eregionè cẽtri uenæ ca
xtremis inuicẽ accedentes,orificiũ id occludũt:& quo minus
cauã profluat,obſtaculo ſunt. Verùm & ad hanc actionẽ,ſan
culi lateribus cõpreſſus,auxiliatur. is namq;, quum uenæ cauæ

t.[y] Siniſter cordis uentriculus, quòd
conficiat, aeremq́; amplectatur, diſſe
ue nuncupatus eſt: ac quēadmodum
que iſte aerem ex pulmone in[a] arte-
orde allicit, illoq́; ad caloris innati re-
ritionem, ſpiritumq́; uitalem utitur,
unà cum ſanguine, qui ex dextro uen
eptum copioſus reſudare putatur, in
us delegari poſsit. Quòd autem eiuſ-
atur, quoad diuinam hominis fabri-
terùm ſi quæ fuliginoſa recrementa
tracti emutatione, ipſoq́; innato ca-
uenalē, conſtricto corde, in pulmo-
ſima arteriæ uenalis in tunicæ ipſius
ntinuò indefeſſeq́; aerem ex[b] aſperę
aſſumere debebat: & rurſus ſuis mo
s, fuliginoſas cordis reliquias in aſpe
è difficulter admodum feciſſet, niſi
cta fuiſſet. Nam etſi hæ eum reliquis
hæc cordi accōmoda cenſetur, non
eris (qui illis non per occultos mea-
rde unà cum ſanguine offertur) aſſu
is, debebāt. adeò ſanè, ut hęc neceſſa
conformetur. Quanquam Natura
uit, prouiderit: quippe longum ex ſi-
n (qui arteriæ uenali nocuus fuiſſet)
it, atq; breuiſsimo prorſus inceſſu il-
pulmonis ſubſtantia undiq; ſuffulta,
ur ſecurior. Deinde & ex uenalis ar-
niſi illa maximè indiguiſſet, facilè ui-

Siniſtri cordis uentriculi uſus & conſtructio-nis ratio.

Venalis arte-riæ corporis ratio.

deductæ,corde quidem dilatato,aerem ex uenali arteria in uen
admittunt,ipſarum fibris propter cordis mucronem uerſus ba
uctum laxatis, ipſisq́; membranulis ad uentriculi latera conci-
m autem cor conſtringitur,obſtaculo ſunt, ne aer rurſus in ue
n ruat,irritusq́; cordis labor efficiatur.quanquam interim cre-
embranulas,quum duæ duntaxat ſint,ſuum orificium, cui prę-
ita adamuſsim obturare, ut fuliginoſis excrementis per uena-
exitum in cordis cōſtrictione præpediant. Quinetiam magnæ
um occupantes[f] membranæ, ijs omnino functione correſpon f 10 fig. C,D.
enæ arterialis orificio haberi retulimus.Hæ ſiquidem in cordis
ſpiritū uitalem unà cum ſanguine,qui impetu ruit, in magnam
uere ſinūt. at corde rurſus dilatato,ſpirituq́; ac ſanguine denuò
n tracto,illius regurgitationem in uentriculum prohibent,ſan
m eas uerſus magnæ arteriæ orificij centrum (ut in arteriali ue
us) cōprimente. In cordis itaq; cōſtructionis ratione,ipſiusq́;
ecenſendis, magna ex parte Galeni dogmatibus ſermonem ac-
non ſanè,quòd undiq; hæc ueritati conſona exiſtimem, uerùm
paſsim partium uſu officioq́; referendo, adhuc mihi diffidam,
n de medicorum principis Galeni ſentētia uel latum unguem
uſus fuerim. Haud enim leuiter ſtudioſis expendendū eſt uen-
rdis[g] interſtitium,aut ſeptum,ipſum'ue ſiniſtri uentriculi dex- g 8 fig. H. 10 fig.
od æquè craſſum cōpactumq́; ac denſum eſt, atq;[h] reliqua cor- 11 fig.
um uentriculū complectēs. adeò ut ignorem (quicquid etiam h 9 fig. M. 10 fig.
n ſede cōmenter, & uenæ portæ ex uentriculo & inteſtinis ſu- P,Q.
n immemor) quî per ſepti illius ſubſtantiam ex dextro uentri-
m uel minimū quid ſanguinis aſſumi poſsit: præcipuè quum
orificijs uaſa cordis in ſuorum uentriculorum amplitudinem
modò taceam uerum uenæ cauæ ex corde progreſſum. Atque
mo obuerſantur,ſimul ſeſe multa in arteriarum ſerie offerunt,
immeritò uenit ambigendum : nimirum nullam ferè uenam
rteria uentriculum ac inteſtina,lienemq́; adeò ipſum petere,&

ıihi haudquaquam ſatisfaciam) modò
eficiendæ fabricatarum hiſtoriæ nunc
ndi rationem ea ſerie iam pertractatu-
oi potusq́; & generationis organorum

I, RELIQVORVMQVE
rganorum adminiſtrandi
put XVI.

out, quo potiſsimùm earum quæ hoc li
artium reſectionem complecti ſtatui-
erie, ultimo quinti libri Capiti nunc eſt
ndoquidem hæc Capita cum penulti-
apite, eum in modũ digerentur, ut ſin-
ſuis libris explicantur adminiſtrãdi ra-
t: & interim eum ordinem (quum ſci-
alioquin ſermoni uerbis, id commodè
s in corporum penuria, integram ana-
ut quo hi illam opportunè ſuo Marte
quo ſuperiori libro uſus es, adminiſtra-
rum aliquod ſubijcies, cuius ope ea ex-
inatum, & fulcro non innitens, uerſus
o libro docui, faciem & uniuerſam an-
primùm faciei[a] muſculos, qui frontis *Muſculorum quorundam & uaſorum adminiſtratio.*
& narium alas mouent, aggredieris: in
labra & buccas mouentium primum
dminiſtraueris,[c] muſculum à pectoris
caput agentium paris alter habetur, ac
eritur, à quo illum nunc dependêre ſi-
maginẽ referenti proprios, ſectionem

llo primaq́; coſta in exteriora reflectere. ita enim primæ tho-
lago, quà coſtæ oſsi continuatur, in conſpectum ueniet: quæ
odum craſſo à ſuo oſſe eſt[n] liberanda: hîc quoq; mente adhi-
rofundiùs demerſus, quicquam in iugulo uitiet. Vbi primæ co
artilaginem, deinceps ordine reliquas omnes à coſtarum oſsi-
nes, cõtinuaq́; linea intercoſtales hîc muſculos ad thoracis uſq;
des. Separatas nunc cartilagines ſimul cum pectoris oſſe non-
s modò in dextrum, modò in ſiniſtrũ latus[p] deflectens, & tho
entes membranas, quà pectoris oſsi proximæ ſunt, unà cum
minans.[q] Deinceps tranſuerſa ſectione[r] ſeptum tranſuerſum à
commiſsis huic adhuc cartilaginibus, uenit adimendum: &
mucronata cartilagine ſurſum eleuato, membranæ thora-
tes ab illo ſenſim ſunt diuellendæ. quod quum feceris, uerſus
pectoris os reflectes: moxq́; iuxta[s] glandium, uenam & arte-
ipſo prorepentes, retuſiore cultello inter membranulas in-
ſingulas uinculis interceperis, os pectoris cum ipſius ſimul ua
eres: ac membranæ coſtas ſuccingentis ſpeciem,[t] intercoſta-
rum, qui inter cartilagines habentur, naturam perpẽdes. Aut
on aliter examinatis, os pectoris aliquantiſper repones, dum
entes muſculos ſimul omnes poſt cordis adminiſtrationem
erit. Quò autem ea quæ in thorace aggredienda ſuperſunt,
nmonſtrarẽtur, conſueui primùm hamulo hinc inde coſtas
membranã auellere: & manibus pulmonẽ, ſi alicubi illi fibris
ſa dirimere: ac inſuper perforato coſtarũ quopiã interuallo,
xus eſt, demõſtrare, quo'nam pacto hominis thorax ſubinde
abolita interim reſpiratione, neq; motu pulmonis quieſcẽte.
rcoſtalibus muſculis, coſtas ad medium ferè lõgitudinis ipſa-
litus ſum. quod paruo fit negocio, ſi ſingulæ ſeorſum manu
nſæ, ui euertantur, inflectantur'ue. Verùm poſteaquàm faci-
di ſceleti rationem adinueni, ut oſſa cadaueris illi compingen
coſtas reſeruari malim integras, & manibus ſimul omnes co-

ere, quiſq; ipſius ſitus formaq; inuolu-
ſummopere cõducit inſpectio, quam
rdeq; adhuc immoto, membranarum
ionis quoq; lobi manibus iam ſunt con
ormaq; indagentur: ac tandem cogno-
uæ, quà[b] inter ſeptum tranſuerſum &
nò uenam ſimul, citraq; interuallũ ali-
etrare: & quà uena hàc ducitur, inuo-
ſepto priuatim connaſci. Quod ut ſpe-
ectione[d] diuidetur, & liquor ipſi inna-
à cordis uaſis inuolucrum reſecabitur,
nerui principiũ uitietur. Vt uerò cauæ *Caua uenæ diſtributionis per thoracẽ & iugulum examẽ.*
m, ac ipſius per thoracem ductum exa
audicem induces: præcauens, ne duo-
excurrentium radices ſimul uulneres:
[g] caua dextræ cordis auriculæ commit
s. Sic quoq; ſupra cordis baſim, à cauæ
ci inuenies: cuius ramos ductumq; me
nis partem uerſus ſiniſtrũ latus eleuaue
latus reuolueris. hæc namq; citra alicu
quanquã exempto corde & pulmone,
ſanè hæc obiter ſunt ſpectanda. at gna
ge carentis ductu principioq; indagan
, ut in agnis & porcis aliquando occur-
atus porrigatur, iuxta cauæ ad cor con
diſtributio, retuſiore cultello, quo in-
irenda eſt. neq; ſanè alio tibi utendum
n habeas uenarum delineationes: men
enam aliquam pertundas. Vbi uerò ca
, & brachium accedens uenæ truncus,

iberabis: ac ubi thoraci appropinquaueris, huius nerui [t] ramu
i radicibus exporrigitur, & quos hîc muſculis ex pectoris oſsis
eriuabat ſurculos, perpendes. Simulatq; uerò neruum ad [t] ar-
xillæ porrigendam deduxeris, [u] tres quos ad illam reflectit ſur
aut unus tantùm ſit) quàm poteris ſtudioſè uicinis membra-
ultello dirimes: ne fortè retuſiore, mẽbranulas inter ſcinden-
culos uioles: quanquam denuò, ne acuto ſurculos ſimul cum
autè reſeces, cauendum ſit. Inuentis ſurculorũ principijs, [y] ner
eriæ, lateri exporrectum, à ſua cui nectitur membrana, ipſaq́;
iberabis, lõga ſectione inter neruum & aſperã arteriam acuto
acta. Liberatũ hoc pacto neruum, ſummis ſiniſtræ manus di-
es, illum modicè ab aſpera arteria attollens: ſexti uerò paris
porariæ arteriæ exporrigitur, dextra manu eleuabis: ac mani
uò nunc ſurſum, nunc deorſum ductis, nerui recurrẽtis refle-
; perquires. Ad eundem ſanè modum, poſteaquam [z] ſurculos
i cordisq́; inuolucro à dextro ſexti paris neruo dein diſtribu-
is, [a] ſiniſtrum ſexti paris neruorũ cerebri truncum à ſiniſtri la-
liuellere conuenit: & ipſius ſurculos, quos muſculis à pectoris
e enatis, & coſtarũ radicibus exporrigit, indagare: ac poſtmo-
s, quas pulmonis tunicę deriuat, propaginibus, & eo [c] ſurculo,
n uenæ arterialis trunci ſiniſtrũ latus, cordis baſi offert, etiam
ſito, ad magnæ uſq; arterię [d] truncum, qui ad dorſum reflecti-
uius lateris neruus eſt deducendus, & acuto ſimiliter cultello
entem neruum hic efformantes ſunt adinueniendæ. Has ubi
rem ſtylum ſub eo arteriæ trunco uerſus ſiniſtrum aſperæ ar-
rudes: & leuato nonnihil ſtylo, truncum arteriæ à dorſo, cui
ittitur, modicè dirimes. Deinde ab aſpera arteria, recurrẽtem
riæ magnæ uſq; truncum liberabis: & utraq; manu, mutuoq́;
lexum, ut in dextro latere, oſtendes. [g] Reliqua uerò ſexti paris
nachũ ſeries, non niſi exempto pulmone aggredietur. ac pro-
erit, foramine nũc inter aſperę arterię cartilagines facto, illiq́;

lammatione,Hippocratem, non mit
endunt:quòd cor ex uena ſine pari ſan
ſsione ex uena hac educi poſsit. Quaſi
ariſsimum,cor in ſanguinis miſsione,
interuallis, nihil obſtare, ac proinde
pocratem non adeò fuiſſe ſtupidum,
uerſo eſſe arbitratus fuerit,& inflam
tenſionem etiam producere ignora-
utũ,ad meum de uena in laterali mor
efrenandus uenit. quanquam meher-
m,quàm præſentibus uenis,indagan-
cognitionẽ, ſolis autorum diſtortis
iuge carenti uenæ ſtylum immiſeris, *Cauæ uenæ ortus examen.*
eſt[n] imponendus: quem quum abſq;
uentrem protruſeris, quàm bellè Ga-
ucuſq; hallucinati ſint, diſces, qui ca-
m,[o] ſimiliter ac magnam arteriam in
rò ſuperiora petit, diuidi cenſuerunt.
redieris, uiſurus es explicatiùs. quan-
uerſum è corpore, quantum poteris,
reflectere, ut poſterior ipſius ſedes in
m à uenæ cauæ ſede, quà cor ſpectat,
offeruntur, detruſum, aliquandiu in
is ſubſtantiã toti cauæ poſteriori ſedi
longitudinem ducto cauam diuides,
ora inueſtigabis. Dein ijs qui nimium
ſorum primarij uerba iurauerunt ap
rum ortu reſumes: atq; ſtudioſos, ne
eris, unicam ueritatem, non uerò au-
urſus ad cor conuerſa, digito aut ſtylo *Arterialis ue*

in arteriæ orificium intruſo, ex cordis uentriculo ſectio-
plitudinẽ duces. Quando enim hanc tentaueris, & arteriæ
nas in ipſarum ſede, quà uaſis corpori incumbunt, inſpexe- b 10 fig. B,C,D.
riarum[c] ortus tibi occurret. adeò ut nunc nihil in corde ſpe c 10 fig. E,E.
i: niſi fortè illo uariè diſſecto, ipſius ſubſtantiam, & arteriæ
q; uenę diſſectis radicibus, os inquirere ſtatueris, quod cordi
omes profeſſoribus aſcribitur. Si igitur nullũ os, præter car-
n modò uaſorum radices, in homine adinueneris, illas à re-
ntia reſecabis: ut ſimul cum cartilaginibus, clauicularũ ar-
lijs quibuſdam articulis peculiaribus, ad oſsium cõpoſitio-
ondiq; ualeant. Corde nunc abiecto, aſperam arteriam (ſer
ge) examinabis: primùm quidẽ ipſius cartilagines, C ima-
es, & membranas, quibus illæ inuicem colligantur: & dein
pulmonem ſeriem. qua inuenta, aliquam pulmonis fibram
à reliquo pulmone abſecabis: ac in uenæ arterialis ramum,
& aſperæ ramos, ſtylos intrudes: horumq; ramorum pro-
onisq; naturã inueſtigabis. ad quod mirificè conduxerit un-
ulſa'ue lobi illius membrana, ipſum inter duos aſſeres adeò
ulmonis caro, ipſius'ue peculiaris ſubſtãtia, à ſuis quibus ob-
edat. Licebit modò, aſpera arteria ab ipſius capite diuiſa, eá-
omacho tracta, pulmonẽ omnino è thorace auferre, & ſto-
m adinuenire: qui citra aliam ſectionem, pulmone reiecto, d ut ſpectatur 14 & 15 fig. lib. 5
xti paris illum amplexãtibus, cõſpectui ſeſe offeret. Tamen
entriculi orificium ſeriem intuearis, ſeptum tranſuerſum à
dum eſt: ipſaq; inſertio, ſi fortè uẽtriculus adhuc in corpore
aganda. Inſuper foramine alicubi in ſtomacho, quà collum
tulaq; illi indita, uentriculum quàm poterit maximè inflari
ſtomacho iuxta laryngis radicem diuiſo, illum cum uentri-
prius ſcilicet uentriculum ademeris, è corpore trahes,[e] glan e 14, 15 fi. lib. 5 F,F.
edio ipſius ferè ductu plurimùm cõſiſtunt, ſimiliter exami-
empeſtiuum eſſet (ſi modò id antea non præſtiteris) iecur à

ſuperficiẽ: uti & illorum ramorum,
quò proprij uenæ corporis membra-
aſorum diductibus gratia efformata.
ſtudioſorum nonnullos, quum de ſan
olemus, aliquando contendiſſe, mem
is in cauæ caudicem truncum'ue re-
dò in thorace occurrentibus uenis & *Examẽ eorum*
ſexti paris neruorum cerebri[k] ramus, *quæ uertebra-*
tunica coſtas ſuccingẽte ad organa à *rum corporib.*
rò [l]neruulos cernas, quibus ramus ille *exporrigũtur.*
coſtas ſuccingẽtem detrahes: quam
rum arteriarumq́; propagines, & ner
abis: & cultelli mucrone ad coſtæ ali-
ades, quæ priuatim ſingulis coſtis ob-
ſtas ſuccingentem tunicam nonnulli
membrana eſt, illis reſpondens, quas,
dicimus. Quanquã interim hîc circa
uè obſeruandum ſit, num duæ coſtas
uendę, ut una in dextro recenſeatur la
nte membrana: & altera in ſiniſtro la
brana: quum & ita nonnulli (uti ſuo
gẽtes enumerauerint. Abſolutis hũc
tunica coſtas ſuccingente inuoluun-
nè coſtas in ſuas ſedes reponere cona
laginibus ipſi coarctatis aſſumpto, & *Muſculorũ bra*
quàm licebit ſtudioſiſsimè muſculos *chium, ſcapu-*
e ſinebas, ſuis locis ſituabis: [n]primum *lam, thoracẽ, ca*
chij motuum opificem, ſcapulæ mo *put, dorſumq́*
ſe & clauicula in mamillarem capitis *mouentiũ exa-*
ea prorſus ſerie, quam in ſecũdo libro *men.*

i modum, maxillæ oſſe, ipſius partes manibus extrorſum
quebis,osq́; aperies. Inſuper è narium foraminibus obliqua-
nis ſtylum in oris uſq; amplitudinem protrudes,[u] gargareo- u 6 muſc. tab.E.
ninans. Mox cultello à gargareonis radice ad inciſorios uſq;
ica ſectionem duces, eam cutis alicuius modo nonnihil ab
ganis liberans. In hoc opere tertium[x] neruorum cerebri par x 2 fi.cap. 2 lib.4 S, T, Y.
nguæ & inferiori maxillæ deriuatur: dein[y] ſeptimum cere-
[z] ſexto commiſſum, unà cum[a] ſoporali arteria,[b] interioriq́; y 2 fi.cap. 2 lib.4 r, a.
i aliquantulum aſcenderis,[c] quartum quoq; neruorum cere z eiuſdem fig.e.
quoſdam tertij paris & quinti paris, temporali exporrectos a fi.cap.12 lib.3 X, a.
ſi modò unum organum ab alio ſenſim ſeparare non pigue b fig.cap. 6 lib.3 S.
e[e] muſculi, uti in ſecundo docuimus libro, adinuenientur: in
tratione, neruorum in linguam excurrentium propagines, c 2 fi.cap. 2 lib.4 Z.
arteriæ ſeſe offerēt. Muſculi etiam inferioris maxillæ recon- d eiuſdem fig.Q, R, b, c.
gocio occurrūt:[f] is uidelicet, qui in ore deliteſcens, cum tem
e maxillam ſurſum ducit: &[g] is qui à proceſſu ſtylum refe- e figuræ cap.19 li.2.
ummum mentum inferiori maxillæ implantatur. Præterea f 6 muſc. tab.D.
glandes, uaſorum diſtributionibus in faucibus præfectæ, tibi
ionem molienti pulchrè occurrent. Laryngis autem[k] mu- g 5 ta.H.
tq; in ſecundo monuimus libro, ſunt aggrediēdi: ipſorumq́; h 6 tab.E. i 1 tab.A.
antur, non perfunctoriè ueniunt animaduertendi. Ablato 6 tab.L.
m lingua, oſſe υ imaginem referente, laryngeq́;, ac ſtomachi k figuræ ca.21 lib.2.
axillam à ſuperiori prorſus liberabis, non neglectis interim
epoſitis[l] cartilaginibus: quas perinde ac cartilagines clauicu l figuræ inſerta capi 10 lib.1.
ris oſſe articulos intercedentes, ad ſceleti conſtructionem
ohibet. Atq; ita etiam pari ratione os υ imaginem referens,
[m] alarum cartilagines, cum auris & palpebrarum cartilagi- m 4 muſc. tab.L.
m uſum aliquò repones. Nunc palati tunicam, & eam quæ
o oſſe ſedulò in hoc abrades, ut mutuum earum tunicarum
uerò, quum caput dorſumq́; mouentes muſculos aggredie-
orſum agentium par ex ſententia non ſpectaueris, id modò, n 8 muſc. tab.A, B.

NI FABRICA LIBER
NCIPIS ANIMALISQVE
dedicatus: moxq́; in initio omnes
ati & duo proximè præce-
monſtrans.

IMI LIBRI
RA.

AE PARTIS, QUAM

ND. VESALII, DE CORPORIS

MAE FIGVRAE, EIVSDEMQVE

characterum Index.

ibri figura, humanum caput ita adaptatum exprimit, quemadmodũ id cerebro oſten ferioriq; maxilla diſſecantibus liberatur. Præterea tantam caluariæ partem orbicula- nta quoq; omnium quæ in caluariæ continentur cauitate uidendorum gratia, auferri partis imago hic quoq; occurreret, ſeptimam ſexti Capitis libri primi figuram præſenti hac interior illius caluariæ partis ſuperficies adamuſſim exprimatur: quæ uniuerſum at, amplectebaturq́;, quod prima figura potiſsimùm proponit. Hæc namq; duram cere llæſam, neq; aliqua ex parte pertuſam, uulneratam'ue, oculis ſubijcit: quamuis inte- cula diuulſimus, quæ per caluariæ ſuturas, membranæ illam exteriùs cingentis gra- ur. Dein cum his fibris pariter uaſcula ſunt effracta, quæ per caluariæ foraminula & membranæ, ac illi quæ caluariam obcingit, communes cenſentur. Cæterùm duorum iciuntur orbium humiliorem, cutis & membranæ ipſi ſubditæ cõſtituunt, elatior au- iuerſum uerò hoc orbe complexum, multisq́; characteribus inſignitum, duram cere-

nembranæ latus, ſeu eius membranæ pars, dextram cerebri regionem ambiens.

nembranæ latus.

ſinus, ſecundùm capitis longitudinem exporrectus, & hic nulla ex parte per ſectio-

ctus, uenarum modo in duram cerebri membranam ſecundùm ipſius uniuerſum la-

rebri membranæ ductus, in quem ſexta caluariam ingrediens exhauritur uena.

indicantur, à dura cerebri membrana per caluariæ foraminula ad capitis cutẽ, mem ingentem, tranſmiſſæ, quarum frequentiores & craſſiores iuxta F maximè latitan- antur.

à dura cerebri membrana per coronalem ſuturam ad caluariam obcingentis mem- ſilientium.

uibus ſagittalis ſutura uiam offert.

ntur per ſuturam Λ Græcorum ſimilem.

tuberculum eorum quæ inæqualibus caluariæ ſinibus, plerunq; iuxta ſagittalis ſutu- buijs, adnaſci ſolent. Caput, ex quo hanc primam depinximus figuram, tribus eius ge- s, quorum unum K inſigniuimus, & utrinq; ad anterius H unum quoq; ſe offert. ſuperciliorum ſedem propria, quæ inter ſecandum ſubinde aperitur, ſi quando frontis ſerra diuiditur.

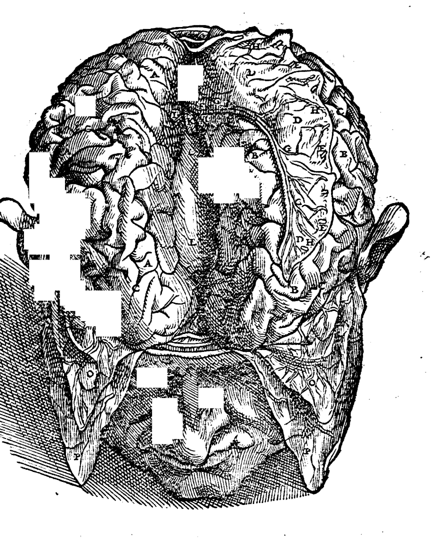
TIMI LIBRI
RA.

cerebri ſedi obuoluitur, propagatorum, ac D, D &

uolutionum ſeriem excurrentia.

ERTIA SEPTIMI LIBRI
FIGURA.

utione id quoq; nobis faciendum fuerit, effracta eorum uaſorum initia hic oculis ſubij-
umiliorem ſedem duræ membranæ proceſſus excurrens, qui dextram cerebri partem

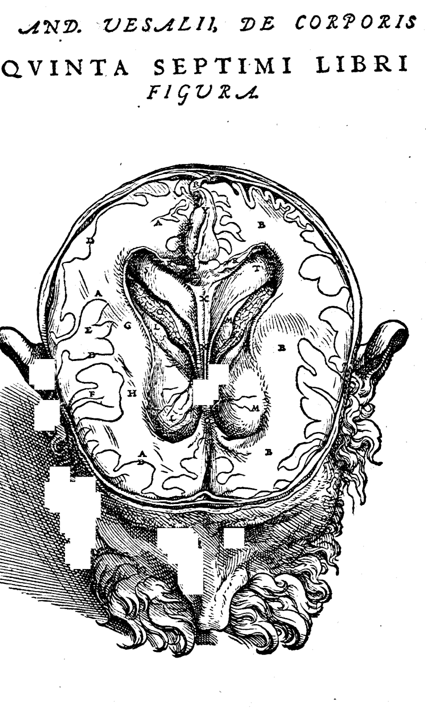
TIMI LIBRI
R A.

E, EIVSDEMQVE
n Index.

*m partes, quæ in prioribus figuris occurrerunt, reſe-
ctionis ſerie ita ademimus, ut iam cerebri uentriculi
m dextrum calloſi corporis latus, ubi ſinus altero M
onem, quæ per dextrum cerebri uentriculum ducta,*

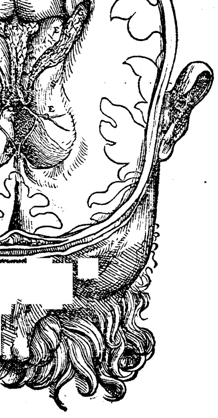
QVINTA SEPTIMI LIBRI
FIGVRA.

VINTAE FIGVRAE, EIVSDEMQVE
characterum Index.

MI LIBRI

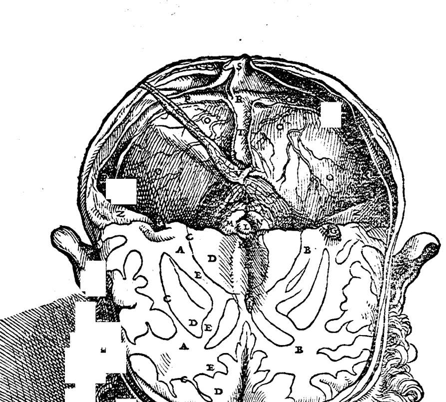
RA.

EIVSDEMQVE

nemorati uaſis, ſiniſtrum accedens cerebri uentriculum.
triculi, ſecundinarum imagini comparatus, atq; ab arteria F inſignita, & uaſis H indicati
notauimus, conſtitutus.
cerebri uentriculum occupans, ac ex uaſis G & L inſignitis conflatus.
cerebri ſubſtantiæ hic obnaſcuntur, ab illis productæ uaſis, quæ K & L notauimus.
ebri ſubſtantiæ hic offeruntur, ramuſculi extra uentriculorũ amplitudinem hàc ad tenuem
um pertinent.
uni cauitate dextri ac ſiniſtri uentriculorum, ſeu à tertio cerebri uentriculo rectà decliuis
luim, quæ cerebri pituitam excipiens, eam infundibuli modo defert.
uiter in uentriculorum ſubſtantia exculpti, & pituitam ad meatus nuper Q inſigniti orifi-

SEPTIMA SEPTIMI LIBRI FIGURA.

libus auulſum, in poſteriora refleximus: ut tertij cerebri uentriculi, ſeu communis dextri ſiniſtriq; uentriculorum concauitatis ſedes in conſpectum melius ueniret, unà cum eius cauitatis meatibus.

A, A Cerebri ſubſtantiæ adhuc in caluaria reliquæ dextra pars.

B, B Cerebri ſubſtantiæ adhuc in caluaria aſſeruatæ ſiniſtra pars.

C, C, C Lineæ hic paſsim obuiæ, illis correſpondent, quas tres modò præcedentes figuræ ſimiliter commonſtrarunt. Verùm quia huiuſmodi lineæ ſubſtantiæ ue cerebri diuerſitas inibi duntaxat conſiſtit, ubi cerebrum tenui membranæ uicinius eſt, præcedentes figuræ eam ſolùm in lateribus oſtenderunt: hæc autem, quum tantam cerebri portionem ablatam habeat, ut iam apparens ſuperficies in baſi non procul à tenui membrana diſtet, etiam hoc cerebri ſubſtantiæ in colore diſcrimen, & dictæ nunc lineæ in baſi ſpectantur. Quod itaq; lineis hic intercipitur,

D, D. ac D, D, D inſignitur, ſubluteum eſt, & ſubpallidum: quod uerò extra lineas conſiſtit, cuiq; E, E, E inſcri-

E, E, E. buntur, album eſt, prorſusq; candicans.

F Portio ſoporalis arteriæ, ſecundùm humiliorem anguſtioremq; dextri uentriculi ſedem ſurſum ad plexus ſecundinas imitantis cōſtitutionem prorepens. Cæterùm ſi perpenderis, quá nam ſede hic F reponatur, & quá nam in ſexta figura occurrat, promptè obſeruabis, quî dexter cerebri uentriculus (quemadmodum & ſiniſter) ex poſteriori ſua ſede inſtar cornu arctatus, deorſum in anteriora per cerebri ſubſtantiam ducatur. Hic namq;, ubi plus ſubſtantiæ cerebri, quàm in ſexta figura abſtulimus, præſens arteriæ portio F notata, antrorſum magis uergit, quàm F in ſexta, eandem quoq; inſinuans arteriæ portionem, ubi iam poſteriorem uentriculi ſedem conſcendit. Atq; id F & G ſubſequentis figuræ magis liquidò oſtendunt, in qua huius uentriculi ductus nomine, adhuc plus cerebri ſubſtantiæ, quàm in hac quæ ordine ſeptima eſt, abſtuli.

G Arteriæ ſoporalis portio, ſecundùm humiliorem poſterioremq; ſiniſtri uentriculi ſedem ſurſum prorepens.

H Humillima ſedes tertij uentriculi: quam, ut aptiùs cerneretur, nonnihil diſtentam finximus.

I Meatus rectà decliuis ex tertio cerebri uentriculo pertinens, cerebriq; pituitam ad peluim huic excipiendæ paratam deferens.

K Meatus ex tertio cerebri uentriculo inter cerebri teſtes natesq;, in cauitatem cerebello & dorſali medullæ communem pertinens.

L Glandula nuci pineæ non abſimilis, & uaſorum ex quarto duræ membranæ ſinu cerebrum petentiū fulcrum.

M, N Hanc cerebri partem, tenui adhuc membrana cerebri obductam, teſtes & nates cerebri appellamus.

O, O, O Duræ cerebri membranæ proceſſus, portió ue, inter cerebellum & cerebrum repoſita. Qui hanc accedūt, aut per ipſam excurrunt inſtar uenarum ductus, partim à primo ſecundoq; duræ membranæ ſinibus, partim uerò à quarto pronaſcuntur.

P, P Duræ cerebri membranæ dexter ſeu primus ſinus.

Q, Q Duræ cerebri membranæ ſiniſter ſeu ſecundus ſinus.

R Primi & ſecundi duræ membranæ ſinuum congreſſus, quem Græcorum nonnulli ληνὸς, quod eſt torcular, appellarunt.

S Principium tertij duræ membranæ ſinus.

T Quartus duræ membranæ ſinus, ſimiliter atq; alij hic per ſectionem adapertus.

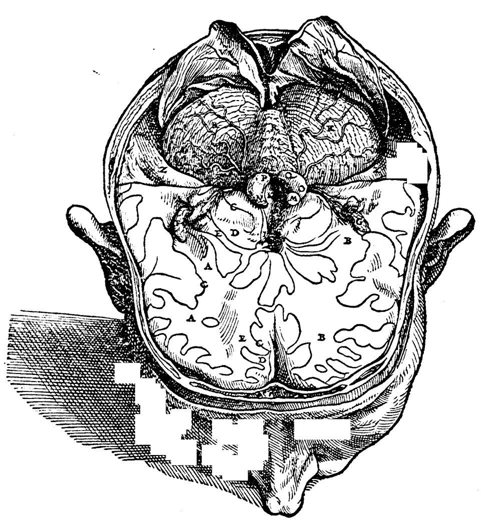
V Vas à quarto ſinu duræ membranæ in cerebri uentriculos porrectum, hic autem in poſteriora ex ſua ſede reflexum.

X, X Hac ſede cerebellum dura cerebri membrana non obtectum, ſeſe offert.

Y Ductus, uenarum modo à quarto duræ cerebri membranæ ſinu in tenuem membranam pertinentes, quà cerebellum ipſiq; cerebri teſtes induuntur.

Z, Z Duræ membranæ ſedes, qua oſsi omnium totius corporis oſsium duriſsimo, & auditus organum intus continenti, adnaſcitur. hanc namq; caluariæ regionem incumbente ipſi cerebro deteximus.

OCTAVA SEPTIMI LIBRI FIGVRA.

OCTAVAE FIGVRAE, EIVSDEMQVE characterum Index.

A uſq; ad H.

Octava figura à ſeptima in hoc uariat, quòd hic adhuc cerebri plus reſecuerimus, & cerebri teſtes longa ſectione in hoc diuiſerimus, ut meatus occurreret ex tertio uentriculo in quartum pertinens. Ad hæc, duræ membranæ portio cerebello obducta, hic diſſecta, atq; in poſteriora reflexa cernitur. Quum itaq; præſens figura pleraq; cum ſeptima habeat communia, in hac A A, & B B, & C C, & D D, & E E, & F & G & H, idem quod in ſeptima, indicant. Verùm arteriæ F & G inſignitæ, tanto magis hic quàm in ſeptima antrorſum uergunt, quanto magis cerebrum uerſus baſim in ſeptima quàm in ſexta ablatum eſt.

I *Meatus rectà decliuis deſcendens, cerebriq; pituitam ad peluim deferens.*

K *Meatus pituitæ deducendæ paratus, qui interdum ab illo deducitur meatu, qui ex tertio uentriculo inter teſtes in quartum uentriculum pertinet.*

L *Ne L in umbra prorſus latitaret, aut ſi ſuo poneretur loco, & eius nomine, quo in conſpectu eſſet, umbra ueniret exſculpenda, itaq; delineatio hic omnino uitianda, id L ad anteriorem cerebelli partem repoſui, foramen meatumq; notaturus, qui ex tertio cerebri uentriculo in quartum fertur.*

M *Glandulam hic adhuc reliquimus, quæ pineæ nucis formam oſtendens, uaſorum ex quarto duræ membranæ ſinu in cerebri uentriculos pertinentium fulcrum efficitur.*

N, O, P, Q *Quatuor his characteribus corpus id indicatur, quod ante ſectionem unicum eſt, atq; in ſeptima figura M & N inſignitur: hic uerò ex ſectionis ſerie diuiſum diductumq; occurrit. ac N & O eius corporis ſedes indicant, quibus teſtium nomen accommodatur. P uerò & Q, illas inſinuant ſedes, quas nates ferè nuncupamus.*

R, R, R *Cerebellum, tenui adhuc obductum membrana.*

S, S, S *Vaſa, uenarum modo tenuem cerebelli membranam implicantia.*

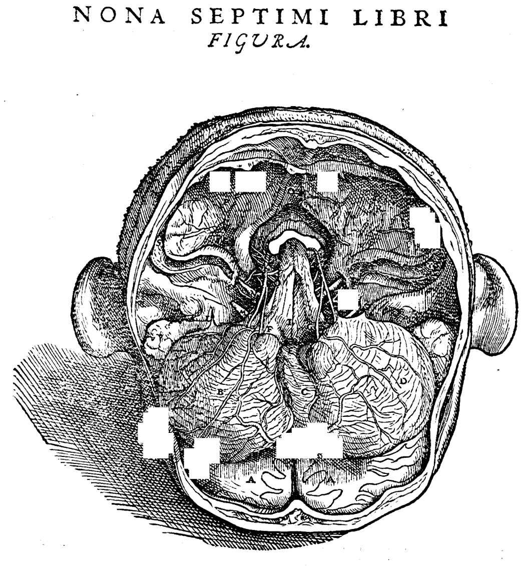
T,T Propagines uaſorum tenuem cerebelli membranam implicantium, ad eas producta arterias, quæ ſecundùm dextri & ſiniſtri uentriculorum cerebri poſteriora ſurſum conſcendunt, plexus efformaturæ, quos ſecundinæ diſſectionum proceres contulerunt.

V,V Duræ membranæ proceſſus, qui ſuperiorem cerebelli ſedem à cerebro dirimebat.

X,X Propagines notantur à uaſis, dictum nuper duræ membranæ proceſſum implicantibus, in tenuem membranam, qua cerebellum ueſtitur, excurrentes.

Z,Z Idem hic Z & Z notant, quod in ſeptima figura: duram uidelicet cerebri membranam, oſsi adnatam, in quod auditus organum reponitur.

NONA SEPTIMI LIBRI *FIGURA.*

NONAE FIGVRAE, EIVSDEMQVE characterum Index.

In hac figura, eadem cerebri portio, quæ in octaua, ſeruatur. uerùm præſens figura in faciem prorſus repoſita, eum duræ membranæ proceſſum abſciſſum habet, qui cerebrum à cerebello dirimit. deinde cerebellum hic deorſum è ſua caluariæ ſede manibus protractum, ac deorſum modicè inuerſum propendet: ut ipſius regio, caluariæ aliàs contigua, oculis ſubijceretur, & dorſalis medullæ cauitas uideretur, alteram quarti uentriculi partem conſtituens. Ad hæc, præter uenarum quarundam & neruorum progreſſus, etiam primus & ſecundus duræ membranæ ſinus hic aperti adamuſsim exprimuntur.

A,A Cerebri portio adhuc in caluariæ amplitudine reliqua, & hic in ſua ſede adhuc aſſeruata.

B,C,D Tribus his characteribus cerebellum deorſum ex ſua ſede reflexum indicatur, tenui membrana adhuc inuolutum, ac dorſali medullæ cõnatum. Verùm B priuatim cerebelli dextram indicat ſedem, caluariæ ſinui P notando correſpondentē. D uerò ſiniſtram, quæ illi caluariæ ſedi inſidet, cui R inſcribam. C autem cerebelli media pars inſignitur, uermi nõ abſimilis, & ſuis finibus eos conſtituēs proceſſus, quos uermiũ imagini cõparamus.

E Poſterior terminus mediæ partis cerebelli, qui uermiformium proceſſuum poſterior recenſebitur.

F,G,H Dorſalis medullæ pars, adhuc in caluaria cõſiſtens. ac F & G huius partis ſeu dorſalis medullæ ſedes indicant, quibus cerebellum connaſcitur. H uerò ſedem dorſalis medullæ ſignificat, è caluariæ amplitudine procidentem.

I Dorſalis medullæ ſinus, calami quo ſcribimus mucroni non abſimilis, ac mediam cauitatem conſtituens uentriculi medullæ dorſali & cerebello communis.

K Uaſa ſeu ductus uenis quàm ſimillimi, & hàc in cerebellum ab illis uaſis pertinentes, quæ in primum & ſecundum duræ membranæ ſinus exhauriuntur. atq; ut hi ductus frequentes admodum ſunt, ita etiam non ſemper pari propagantur ſerie.

L Et hàc quoq; ductus uenæ ſimilis in tenuem cerebelli membranam porrigitur, ab illis uaſis quæ hac in parte duram cerebri membranam intertexunt.

M Quintum cerebri neruorum par.

N Sextum cerebri neruorum par.

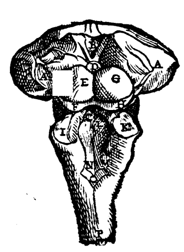
O Septimum par neruorum cerebri. atq; hîc uidere eſt, quot ſurculis duo poſtrema cerebri neruorum paria principium à dorſalis medullæ initio, nequaquam uerò à cerebello, ducant.

P, Q, R Sinus occipitis oſsis, quibus correſpōdet cerebelli figura. nam B cerebello inſcriptum, P congruit. C autem, Q. D uerò, R.

S, S, S Dexter ſeu primus duræ membranæ ſinus, hic cultelli mucrone adapertus.

T, T, T Siniſter, ſeu ſecundus duræ membranæ ſinus. In nulla autem cerebri delineationum, horum ſinuum inceſſus ita conſpicuè, ac in præſenti, oculis ſubijcitur.

DECIMA SEPTIMI LIBRI FIGVRA.

DECIMAE FIGVRAE, EIVSDEMQVE characterum Index.

HAC figura eam cerebri portionem expreſsimus, quæ dorſalis medullæ educit initium: dein cerebellum à dorſalis medullæ hic conſpicua parte ademptum eſt: & cerebri teſtes, & nates, & glans, pineæ nucis imaginem referens. ac poſtremò cauitas ea dorſalis medullæ, quæ cum cerebelli cauitate quartū cerebri efformat uentriculum, hic pariter exprimuntur.

A, A Cerebri pars, dorſalem producens medullam, hicq; ex reliquo cerebro reſecta.

B Meatus ex tertio cerebri uentriculo in quartum ſub cerebri natibus tendens: cuius terminum, in quartum

C. pertinentem uentriculum, C inſigniui.

D Cerebri glans, nucis pineæ imagini à diſſectionis profeſſoribus aſsimilata.

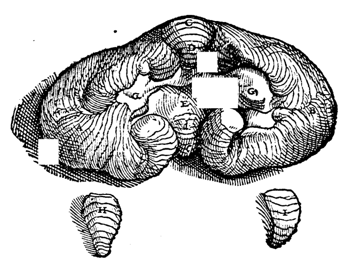
E, F, G, H His characteribus, cerebri teſtes ac nates indicantur. uidentur namq; diſſectionis proceres gratia lineæ inter E ac F, & inter G & H conſpicuæ, ſuperiora tubera E & G inſignita, ab inferioribus F & H notatis diſtinxiſſe: ac ſuperiora teſtes uocauiſſe, quòd illis glans, penis quaſi modo incumbit: inferiora autē, nates, quòd meatus ex tertio uentriculo in quartum pertinentis terminus, podici conferri poſsit.

I, K Sedes duæ, quibus dorſalis medullæ initium cerebello adnaſcitur.

L, M, N, O Cauitas dorſalis medullæ initij, alteram partem quarti uentriculi conſtituens, calamiq; cauitati aſsimilata, quam ſcribentes atramento intingimus. Sedes enim L inſignita, eius calami cauitatis parti reſpondet, quæ indici ſcribentis proxima eſt. M autem & N angulis illis aſsimilari poſſunt, quæ in cauitatis calami lateribus conſiſtunt. O uerò mucronem, quo characteres formamus, exprimit.

P Dorſalis medulla hic præſecta eſt, quà in uertebras procidens, caluariam egreditur.

VNDECIMA SEPTIMI LIBRI *FIGVRA.*

VNDECIMAE FIGVRAE, EIVSDEMQVE characterum Index.

HAC figura cerebellum à caluaria, ipſaq́ adeò dorſali medulla auulſum & ſupinum iacet, humiliorem ſuam ſedem, qua dorſalem ſpectat medullam, commonſtrans. Ac proinde regiones ipſius, quibus dorſali medullæ continuatur, ac ſinum inſuper oſtendit, qui alteram portionem efformat quarti uentriculi, cerebello & dorſali medullæ cōmunis. Porrò ad humiliorem præſentis figuræ ſedem, tanquam ex alio quouis cerebello exſectos pinximus fines mediæ partis cerebelli, ut exactius proceſſuū uermis imaginem referentiū natura cōſpiceretur.

A *Dextra cerebelli pars, tenui membrana cerebellum inueſtienti liberum, uti etiam totum cerebellū hic ea membrana denudatum apparet.*

B *Siniſtra cerebelli pars.*

C,c *Media cerebelli pars. ac C notat huius partis anteriorem regionem, c uerò poſteriorem.*

D,d *Fines terminiq́ mediæ partis cerebelli: quorum anteriorem D indicat, poſteriorem uerò d.*

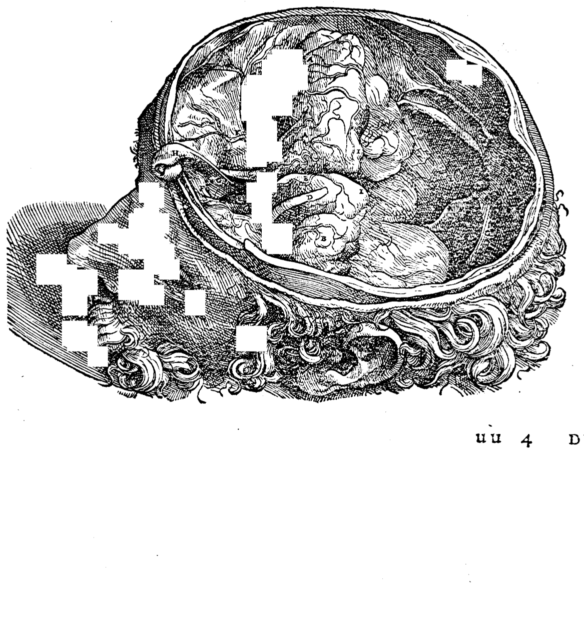
E *Cerebelli ſinus, qui cum dorſalis medullæ ſinu quartum uentriculum conſtituit.*

G,G *His ſedibus cerebellum dorſali medullæ adnaſcitur.*

H *Anterior finis mediæ partis cerebelli hic, ac ſi ab alio cerebello is reſectus eſſet, expreſſus.*

I *Poſterior finis mediæ partis cerebelli, à quopiam cerebello exectus.*

DVODECIMA SEPTIMI *LIBRI FIGVRA.*

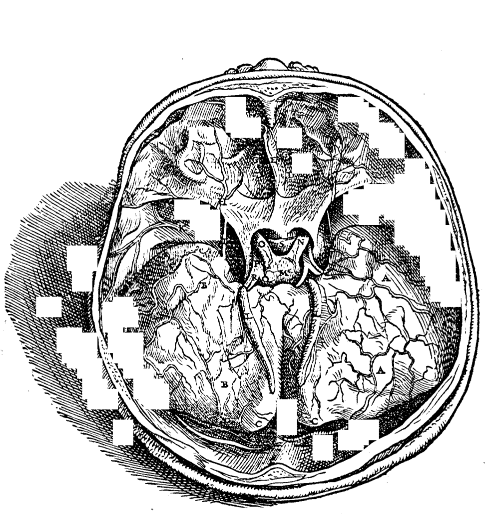

DVODECIMAE FIGVRAE, EIVSDEMQVE characterum Index.

HAEC figura caput à ſiniſtro latere exprimitur, dextro nonnihil ſubleuato. Ex caluariæ autem cauitate cerebellum hic euulſimus, ea tantùm cerebri relicta portione, quæ in octaua & nona figuris adhuc ſeruabatur. Verùm illa cerebri portio hic in ſua non conſiſtit ſede: ſed eleuata eſt, & in poſteriora ab ipſa caluariæ baſi aliquouſq; reflexa: ut tandem in conſpectum uenirent cerebri proceſſus, forma neruis non abſimiles, & olfactui ſubminiſtrantes: quorum ſiniſter è ſua ſede cum ipſo cerebro eleuatus eſt: dextro adhuc duræ cerebri membranæ, quà octauo capitis oſsi obducitur, connexo.

A, A *Cerebri pars dextra.*
B, B *Siniſtra cerebri pars, tenui membrana adhuc, quemadmodum & dextra pars, obuoluta.*
C *Dextrum olfactus organum, in ſua ſede adhuc ſeruatum.*
D *Siniſtrum olfactus organum, unà cum cerebro in poſteriora reflexum.*
E *Sedes, cui ſiniſtrum olfactus incumbit organum. eaq; regio duræ membranæ hic indicatur, quæ odoratus nomine hac in ſede multis, ſed exiguis foraminibus peruia cernitur.*
F *Vena caluariam petentium ſexta, hic in duram cerebri membranam aliquot ſurculis excurrens.*
G *Septum, ſedes olfactus organis inciſas interdiuidens.*
H *Duræ cerebri membranæ proceſſus portio, qui dextram cerebri partem à ſiniſtra dirimit.*
I, I *Cerebrum, quod paſsim excauatæ ſibi in caluaria cauitati reſpondet, hic quoq; ad frontis oſsis regionem ſibi inſculptis cauernis congruit, & leuibus tuberibus prominet, quæ alij mamillares cerebri uocarunt proceſſus.*
K *Vena caluariam petentium quinta, cui iter præbet foramen ſecundo neruorum pari exſculptum.*
L *L, ut & ſubſequentes characteres, in umbra occipitij cauitatis latitat, & parui etiam eſt momenti: quando-*
M. *quidem caluariæ tantùm indicat ſinum, cui dextra cerebelli pars congruit. M ſedem, quæ mediam cerebelli*
N. O. *partem reſpicit. N ſinum, in quem ſiniſtra cerebelli pars reponitur. O uerò dextrum ſeu primum ſinum in-*
P. Q. *dicat duræ membranæ. P autem tertium. Q ſecundum, ſeu ſiniſtrum.*

DECIMATERTIA SEPTIMI *LIBRI FIGVRA.*

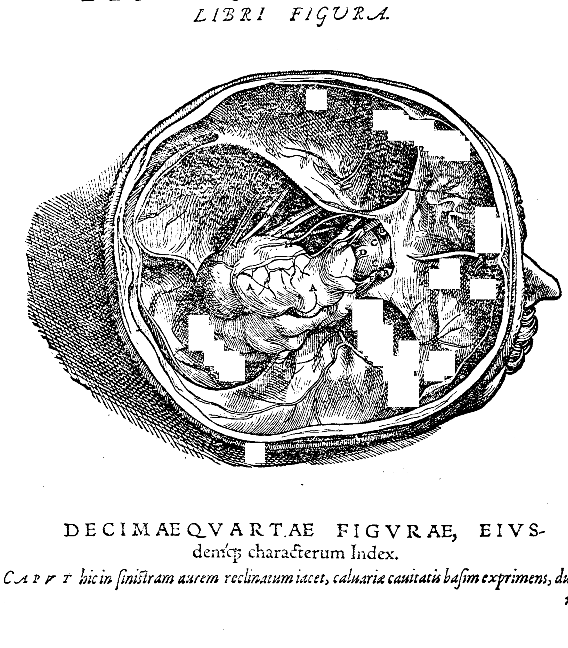

DECIMAETERTIAE FIGVRAE, EIVSdemq́ue characterum Index.

HAEC figura occipitio prorſus innititur: uniuerſaq́ue cerebri ſubſtantia, quæ adhuc reliqua erat, in poſteriora deorſum deflexa pendet: ut olfactus organa, & coitus uiſoriorum neruorum, & maximi ſoporalis arteriæ rami, in conſpectum uenirent.

A,A *Dextra cerebri pars, quam adhuc tenuis cerebri obtegit membrana.*
B,B *Siniſtra cerebri pars.*
C,C *Cerebri tubera, à papillarum ſimilitudine mamillares proceſſus nuncupata.*
D,D *Sinus ſeu ſedes olfactus organis paratæ.*
E *Septum, olfactus organis paratas ſedes interdiuidens.*
F,F *Sinus caluariæ, quibus mamillares cerebri proceſſus C & C inſigniti congruunt.*
G,G *Utrinq́ue notatur uena caluariam ingredientium ſexta.*
H *Uena caluariam ingredientium quinta.*
I *Uas uenæ correſpondens, quod in tenuem cerebri membranam à uaſis excurrit in dura membrana conſiſtentibus.*
K *Principium eorum ductuum, qui per duræ membranæ latus excurrunt, perinde ac ſi uenæ eſſent arterijs commiſſæ.*
L,L *Olfactus organa, hic unà cum cerebro à dura membrana deorſum diuulſa.*
M *Neruorum uiſoriorum coitus.*
N *Uiſorius neruus, dextrum petens oculum.*
O *Uiſorius neruus, ſiniſtrum petens oculum.*
P *Soporalis arteriæ ramus, duram cerebri membranam perforans, ad latus glandis cerebri pituitam excipientis.*
Q *Arteriæ P notatæ propago, dextrum accedens cerebri uentriculum.*
R *Arteriæ P notatæ propago, hic in tenuem cerebri membranam ſparſa.*
S *Portio peluis, cerebri pituitam excipientis.*

DECIMAQVARTA SEPTIMI *LIBRI FIGVRA.*

DECIMAEQVARTAE FIGVRAE, EIVSdemq́ue characterum Index.

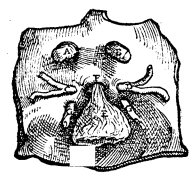
CAPVT hic in ſiniſtram aurem reclinatum iacet, caluariæ cauitatis baſim exprimens, dura cerebri

membranæ

membrana adhuc ſuccinctam. Atq; tanta nunc duntaxat cerebri dorſaliſq; medullæ aſſeruatur portio, quanta cerebri neruorum paribus uidendis ſufficit. Viſoriorum porrò neruorum exortum coitumq; reſecui, ne peluis nimium lateret, quo cerebri pituita excipitur.

A, A *Modica cerebri portio, unà cum dorſalis medullæ initio.*
B, B *Nerui uiſorij, ea parte hic tantum conſpicui, qua caluariæ cauitatem egrediuntur.*
C, C *Peluis, cerebri pituitam excipiens.*
D *Hic in peluim pertinet meatus, cerebri pituitam ex tertio uentriculo deducens.*
E *Dextræ ſoporalis arteriæ ramus, duram membranam ad latus dextrum glandis perforans, qua cerebri pituita excipitur.*
F *Siniſtræ ſoporalis arteriæ ramus, duram cerebri membranam perforans.*
G *Secundum cerebri neruorum par.*
H *Tertij paris neruorum cerebri gracilior radix.*
I *Tertij paris neruorum cerebri craſſior radix.*
K *Quartum neruorum cerebri par, tertij paris craſſiori radici conterminum.*
L *Minor radix quinti paris neruorum cerebri.*
M *Quintum neruorum cerebri par, ſeu maior quinti paris radix.*
N *Sexti paris neruorum cerebri principia ac ſurculi.*
O *Septimi paris neruorum cerebri principia ac ſurculi.* *Si quid in hac figura ſpectandum ſit reliquum, id abſq; characterum opera promptè, uel ex proximè præcedentibus figuris percipitur.*

DECIMAQVINTA SEPTIMI *LIBRI FIGURA.*

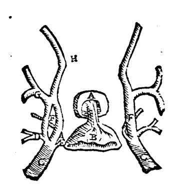

DECIMAEQVINTAE FIGVRAE, EIVSdemq; characterum Index.

PRAESENTI figura portionem eam cauitatis caluariæ dura cerebri membrana adhuc ſuccinctam depinximus, quæ ſupra oſſis cuneum imitantis medium habetur, unà cum modò indicandis organis. Abs re namq; fuiſſet, integrum caput harum particularum gratia delineare.

A, B *Neruorum uiſoriorum portiones.*
C *Siniſtri lateris arteria, quæ duram membranam hic perforans, partim in tenuem cerebri membranam, partim uerò in dextrum cerebri uentriculum digeritur.*
D *Dextri lateris arteria.*
E *Hic peluis collecta, & à tenui membrana cerebri omnino diuulſa, propendet, qua cerebri pituita ex tertio illius defluens uentriculo excipitur.*
F *Foramen, quo peluis infundibuli modo extructæ finis glandem petit, cerebri pituitam excipientem.*
G, G *Secundi paris neruorum cerebri portiones.*

DECIMASEXTA SEPTIMI *LIBRI FIGVRA.*

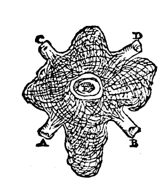

DECIMAESEXTAE FIGVRAE, EIVSdemq́; characterum Index.

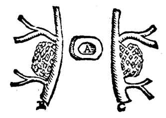
HAC figura nudam depinximus glandem, qua cerebri pituita excipitur, unà cum pelui, ſeu infundibulo, quo pituita huc deferetur, quodq́; hic flaccidum propendet. A lateribus uerò, arteriarum ſoporalium portiones, quæ reticularem plexum efformare dicuntur, ita hic expreſſimus, uti nobis inter ſecandum occurrêre. Atq; ut eæ arteriarum portiones ſeſe uariè ſecantibus offerunt, ita quoq; uariè eas delineauimus.

A *Glans, cerebri pituitam excipiens.*
B *Peluis, ſeu infundibulum, cerebri pituitam ſuper modò dictam glandem deferens.*
C, C *Arteriarum portio, quæ ſecundùm foraminis ipſius gratia in caluaria exculpti ductum obliquè fertur.*
D *Siniſtræ arteriæ ramus in duræ cerebri membranæ ſiniſtrum latus excurrens.*
E *Arteriæ ſiniſtræ portio, per proprium foramen ad narium uſq; amplitudinem pertingens.*
F, F *His ſedibus diuerſam arteriarum ſedem delineauimus. ac dextrum quidem F arteriam notat ea ſerie ductam, ut hic in ramos non dirimatur. ſiniſtrum autem F arteriam hanc in duos ramos, qui mox in unum rurſus coeunt, diſſectam inſinuat.*
G *Arteriæ ſiniſtræ portio, duram cerebri perreptans membranam, ac partim in ſiniſtrum cerebri uentriculum, partim in tenuem membranam hic cerebri baſi obductam digeſta.*
H *Propago ſiniſtræ arteriæ, per foramen ſecundi paris neruorum cerebri caluariam egrediens, ac neruum dein uiſorium oculumq́; petens.*

DECIMASEPTIMA LIBRI *SEPTIMI FIGVRA.*

HAC figura reticularem plexum finximus, cuiuſmodi is eſſe
A, B. *deberet, qui Galeni deſcriptionibus conueniret. Significat itaq; A & B, arterias caluariam ſubeuntes, moxq́; in mirabilem illum ple*
C, D. *xum diffuſas. C uerò & D ramos, in quos plexus illius propagines colliguntur, quiq; illis prorſus arterijs magnitudine reſpõdent, quas A & B indicauimus. Cæterùm E glandem notat, pituitam cerebri excipientem.*

PRAESENTI figura, arteriarum ad glandis cerebri pituitam admittentis latus reptantium ſeriem depinximus, quam in ouium ac boum capitibus ferè obſeruamus. Hanc autem proponere libuit, ne quis nos latêre arbitraretur, quæ illorum animalium hic
A. *cum homine ſit differentia. Significat autem in hac figura A di-*
B, C. *ctam iam ſæpius glandem: B & C arteriarũ ſedem, qua primùm caluariam ingrediuntur.*

DECIMAOCTAVA SEPTIMI *LIBRI FIGVRA.*

PARVA hac figura erectam finximus peluim, ſeu cyathum, quo cerebri pituita in glandem ipſi ſubditam diſtillat. ac dein hic finximus quatuor ductus, à glande pituitam per proxima glandi foramina deferentes. Indicet igitur A glandem, cui pituita inſtillatur. B peluim, qua hæc ducitur. C uerò & D, E, F meatus ad faciliorem pituitæ huc decumbentis egreſſum paratos. [margin: *A, B, C. D, E, F.*] *Porrò præter has ſeptimi libri figuras, ad earum potiſsimùm cognitionem ſpectantes, quæ in caluariæ habetur cauitate, etiam huc faciunt duæ figuræ mox ad finem primi Capitis libri quarti additæ, & ſeptem parium neruorum cerebri delineationem exprimentes. quum uerò illic earum indicem non admodum ſuccinctum neceſſariò complexi ſimus, abs re prorſus eſſet, eaſdem hic quoq; reponere. Præterea figuræ, oculi conſtructionem exprimentes, etiamſi ad ſeptimum referantur librum: tamen Capiti decimoquarto, quod oculorum fabricæ dedicabitur, illas præponam, quum nulli alteri quàm illi famulentur Capiti.*

SEPTIMI LIBRI FIGVRARVM, ET earundem Indicum finis.

CEREBRVM GRATIA PRINCIPIS ANIMAE, quemadmodum & ſenſus quoq;, ac motus ex noſtro arbitratu pendentis, extructum eſſe. Caput I.

Quid quintus liber & ſextus pertractarint.

INSTRVMENTA nutritioni famulantia, duobus proximè præcedentibus libris utcunq; aggreſsi ſumus. Prior namq; cibi & potus organa (in quorum pręcipuo uiſcere cõcupiſcibilem animam reſidere diximus) enarrauit. Poſterior autem eas partes recenſuit, quibus aereæ ſubſtantiæ reficiendæ, ac innati caloris augendi recreandiq; munus concreditur: in quorum primario uiſcere uim iraſcibilis animæ inſitã eſſe innuimus, inibi Stoicorum & Peripateticorum ſuffragijs non adeò acquieſcẽres, ut & animę principatum in corde collocari, neruoſque ab illo originem ducere, donaremus. *Septimi libri argumentum.* Quapropter quum ſenſus motusq; arbitrarij, & principis animę (cuius beneficio imaginamur, ratiocinamur & memoramus) fomes adhuc recenſenda ſuperſit, præſens liber illi opportunè conſecrabitur, cerebrum ipſiusq; partes uniuerſas unà cum ſenſuum organis pertractaturus. *Cerebri functionũ & partium breuis enumeratio.* Quemadmodum itaq; cordis ſubſtantiæ, uitalis animæ uis, propriæq; iecoris carni, naturalis animæ facultas induntur: ac ut iecur craſsiorem ſanguinem, naturalemq; ſpiritum, & cor ſanguinem impetu per corpus ruentem, unà cum uitali ſpiritu conficiunt, & perinde atq; hæc uiſcera per dedicatos ſibi canales omnibus corporis partibus ſuas exhibent materias: ſic quoque cerebrum in proprijs ſedibus, ſuoq; muneri appoſitè ſubminiſtrantibus organis, animalem ſpiritum longè clariſsimum tenuiſsimumque, & qualitatem ferè potius quàm corpus parat: quo ad diuinas principis animæ operationes partim utitur, partim autem ad ſenſuum motusq; inſtrumenta, per neruos, tanquam per funiculos, continuò diſtribuit, ea nunquam ſpiritu, qui præcipuus eorum inſtrumentorũ functionis autor cẽſetur, deſtituens: nõ minus ſanè quàm iecur & cor nullas corporis

partes

partes ſuis quas illis impertiunt materijs (tantiſper dum ualet homo) indigas relinquunt, etiamſi non ſemper cùm qualitate, tum copia eaſdem diffundāt. [a] Nerui igitur cerebro id præſtant, quod [b] magna arteria cordi, & [c] caua iecori, ut qui paratum à cerebro ſpiritum illis quibus hunc mandari oportet inſtrumentis deducant, diligenteſq; cerebri ſatellites & nuncij cēſeantur. Cæterùm animali ſpiritui materiā ſuppetit uitalis ſpiritus, in arterijs numeroſa ſerie [d] duram membranam & [e] tenuem, quibus cerebrum inuoluitur accedentibus abundans: & dein aer quem uerſus cerebrum tum per foraminula priuatim odorum occaſione in [f] octauo capitis oſſe exſculpta, tum cōprimis per ea caluariæ [g] foramina quæ palatum & fauces ſpectant, inter ſpirandū attrahi multo antè diximus. Ac aer quidē undequaq; ubi aditum reperit, in cerebri [h] dextrum & [i] ſiniſtrum, & horum [k] medium uentriculos ſeſe inſinuat. Vitalis autem ſpiritus etſi copioſiſsimus in [l] omnibus cerebri membranarum uaſis ſinibus´ue habeatur, attamen in dextrum & ſiniſtrum cerebri uentriculos plurimus à præcipuis arteriarum [m] ramis fertur, quæ ad [n] glandis cerebri pituitam excipientis latera porriguntur. Ab his namque non minimæ [o] ſoboles tenuis membranæ proceſsibus ſuffultæ, per humillimas dextri ſiniſtriq; uentriculi ſedes ingrediuntur, tandem per totum uentriculorū progreſſum in illorum amplitudinem incedentes. Verùm præter has arterias, à [p] quarto duræ membranæ ſinu [q] uas quoddam ſub [r] corpore teſtudinis cameræ´ue inſtar arcus extructæ imaginem referente, in anteriora cerebri per communem dextri ſiniſtriq; uentriculi cauitatem contendit. quod poſt uarios implexus, in [s] duas tandem portiones bipartitum, una ad dextrum, altera ad ſiniſtrum uentriculum diffunditur, & eius loci arterijs commixtum, [t] rete efformat, quod fœtus inuolucrorum ſubſtantiæ potiſsimùm comparatur. Ab aere itaq; in cerebrum ingreſſo, ac uitali illo ſpiritu ob frequentes ſanè anfractus ad cerebri uſus magis magiſq; adaptato, in cerebri dextro ſiniſtroq; uētriculis, & ipſorū cōmuni cōcauitate tertio´ue uētriculo animalis ſpiritus à cerebri uirtute elaboratur. Huiuſq; portio ab eo cerebri [u] uētriculo per oblongū meatū inter [x] cerebri corpora quæ clunibus & teſtib. aſsimilātur porrectū, in cerebelli uentriculū fertur, quem partim cerebelli ſinus, partim dorſalis medullę initij cauitas efformāt. Ab hoc uentriculo in [y] dorſalem medullā, atq; ita in neruos ab illa propagatos, animalis ſpiritus nō mediocris portio digeritur. À reliquis autem cerebri uentriculis, ſpiritus in neruos ab illis proximè principiū ducētes, ac ſic in ſenſuum motuſq; arbitrarij organa diſpenſatur. Verùm interim non admodum anxiè diſceptamus, num ſpiritus ille per aliquos neruorum meatus (ut uitalis per arterias) an ſecundùm nerui corporis latera luminis modo ad columnam dirigatur: an uerò neruorum dūtaxat cōtinuitate cerebri uis ad partes pertingat. Atq; hactenus ſanè cerebri functiones in uiuorum animaliū ſectionibus admodum probabiliter & uerè quodammodo poſſum aſſequi. Sed quî in imaginatione, ratiocinatione, cogitatiōe, memoria (aut quomodocūq; aliter, neſcio quorū dogmatib. acquieſcēs, principis animæ uires ſubdiuidere, aut enumerare uelis) cerebrū ſuo fungatur munere, haudquaquā ex ſentētia apprehendo. neq; quicquam inſuper ab Anatomico, uel theologorū omnem rationis uim ac totam ferè principis nobis uocatæ animæ facultatē brutis animalibus adimentium occaſione, indagandum puto: quū cerebri nimirum conſtructione ſimia, canis, equus, felis, & quadrupeda quæ hactenus uidi omnia, & aues etiam uniuerſæ, plurimaq; piſcium genera, omni propemodum ex parte homini correſpondeant: neq; ullum ſecanti occurrat diſcrimen, quod ſecus de

Brutorum cerebri conſtructionem ab hominis non differre.

a 2 fi. ca. 2. & 2,3 fig. ca. 11 lib. 4. b 3 fi. cap. 12 lib. 3. c fig. ca. 6 lib. 3. d Quicquid dictū eſt in 1 fig. & 2 fig. H,H. e 2 fig. E, E,E. f 5 fig. ca. 6 lib. 1. A,B, A. g paßim circa M fi. 5 cap. 12 lib. 1. h 4,5 fig. L,L. i 4,5 figu. M,M. k 7 fig. H. l Tota fig. ca. 14 li. 3. m 16 fi. C, C. aut fig. cap. 14 lib. 3 L. n 16, 18 figura A. o 14 fi. E. F. aut 6, 7. 6 fig. F, G. p 7 fig. T. q 7 fig. V, aut 6 figu. H, I. r 6 fig. A, A, A. s 6 figu. in K, L. t 6 fi. M, N. u 7, 8 fi. ab H per K in 1 fig. nonæ. & E figu. undecimæ. x 10 fig. E, F, G, H. y 9 fig. H.

hominis, quàm illorum animaliũ functionibus ſtatuendum eſſe præſcribat. niſi fortè quis meritò dicat cerebri molem homini, perfectiſsimo ſanè quod nouimus animali, obtigiſſe maximam, eiusq́; cerebrum etiam tribus boum cerebris grandius reperiri: & dein ſecundùm corporis proportionẽ mox ſimiæ, dein cani magnũ quoq; nõ ſecus obtingere cerebrũ, quàm ſi animalia cerebri tantum præſtarẽt mole, quãto principis animæ uirib. apertius uicinius´ue donata uidẽtur. Verùm quo magis cordis, iecoris, teſtiũ, hisq́; ſubminiſtrantiũ organorum, quorũ functiones (ne quid de generatione & corruptione dicam) nos cum multis animalib. certè cõmunes obtinere nõ ambigimus, naturã examino, quantoq́; minus de principis animę munijs aliter quàm ſanctiſsima uerìſsimaq́; noſtra docet religio, ſtatuendũ mihi perſuadeo: tanto ſanè magis admiror, apud ſcholaſticos theologos perinde ac apud plebeios philoſophos legi, hominis cerebrũ tribus donari uẽtriculis: ac horum primũ frontiq́; conterminum, ſenſus cõmunis uocari uentriculũ: quòd ab hoc quinq; ſenſuũ nerui ſuis inſtrumẽtis deferãtur: quodq́; dein horũ neruorũ beneficio, odores, colores, ſapores, ſoni & tactiles qualitates in ipſum pertingãt. Ac proinde, illi homines præcipuũ primi uentriculi munus eſſe cenſent, ut obiecta quinq; ſenſuũ is recipiat, illaq́; meatu quodã in ſecundum uentriculũ, in capitis medio repoſitum tranſmittat, ut iſte de obiectis imaginari, ratiocinari & cogitare poſsit. Secundo enim uentriculo cogitationẽ, ſeu rationem tribuunt: tertiũ (qui occipitium ſibi uẽdicat) memorię cõſecrantes. In hunc namq;, ſecundũ uentriculum omnia quæ ex obiectis illis, de quibus abundè ratiocinatus eſt, memoriæ mandari ſtatuit, cõmodè deponere aſtruũt. ſubijciẽtes dein, tertium uentriculum iſta, prout humidior ſiccior´ue eſt, aut ocyus, aut tardius ſibi, uelut in ceram, uel cõtrà tanquã in lapidem duriorẽ, inſculpere: & pro ſculpturæ leuitate, aut difficultate, quæ ipſi delegantur, aut breuiori, aut lõgiori tẽporis interuallo aſſeruare. Cęterùm hunc tertium uentriculũ illa nõ ſibi aut retinere aut inſculpere docent, ſed ſecundi uentriculi gratia: nimirũ ut quoties hic de aliquo memoriæ ſinui cõcredito, ratiocionari inſtituit, ille ocyus hoc quicquid eſt, in ſecundum uentriculum mandet, ac ueluti in rationis officinam uerſandum exporrigat. Huiuſmodi ſanè opificis rerum Dei in corporum fabrica artificium nunquam inſpicientium, ſibiq́; liberas undique ſententias arrogantium ſunt figmenta, non abſque graui profectò impietate excogitata. quàm enim illi in cerebri conſtructione enarranda aberrent, ſequens ſermo oſtendet, eadẽ methodo qua in quinto & ſexto libris uſus ſum, poſt perfunctoriam hanc cerebri deſcriptionẽ, ipſius partes ſeorſum ſingulas unà cum omnibus ſenſuum inſtrumentis explicaturus.

Thomæ, Scoti, Alberti & eius cohortis ſcriptorum de cerebri uentriculis opinio.

DE DVRA MEMBRANA CEREBRVM AMbiente, & membranula ſub cute caluariam obcingente. Caput II.

DVRA cerebri membrana in multis occurrit figuris. in prima enim, externa ipſius exhibetur ſedes uniuerſa, ſupra ſciſſuram cõſiſtens, qua cerebrũ oſtenſuri, caluariã diuidere ſolemus. Secunda uerò, eam membranæ partem interna commonſtrat ſede. uti etiam nona, duodecima, decimatertia, & magis adhuc decimaquarta internam duræ mẽbranæ ſedem illis regionibus proponunt, à quibus cerebrum aut cerebellum in illis figuris iam ſectionis ſerie euulſum eſt. Cæterùm membranæ proceſſum inter dextram & ſiniſtram cerebri partes deductum, refert tertia figura ad D, D. Illum autem qui cerebello inſternitur, ſeptima figura O, O, O. Atque in illis etiam figuris duræ membranæ occurrunt ſinus, uti etiam optimè figura Capitis decimiquarti libri tertij. Porrò membranam caluariæ exteriùs obductam nullibi priuatim delineauimus, quum tenuis ſit, ac oſſi undiq; circundetur, totaq; ex oſsis circumſcriptione petenda ueniat.

QVEMAD-

QVEMADMODVM ſanè uniuerſam corporis trunci cauitatem ſub[a] ſepto tranſuerſo conſpicuā,[b] peritonęo contineri,idq́; inſtar ſacci cuiuſdā ipſi impoſitā amplecti recenſuimus,ac pariter,ut coſtas ſuccingentē mēbranam omnia quę in thorace collocātur,ambire commemorauimus:ita etiā uniuerſa caluarię[c] cauitas cerebro excipiēdo adaptata,quadā ſubducitur[d] mēbrana, quā propter craſsitiem,qua cæteris,nō cerebri modò,uerùm totius etiā corporis pręſtat membranis,craſſam,& ab inſigni duritie durā, uti & cuticularē, nuncupamus.

Duræ membranæ ſitus,numerus,magnitudo, & forma.

Hęc nō minus quàm peritonęū,& coſtas ſuccingēs membrana, unica cōtinuaq́; uiſitur,adeò ut ipſius ſitū,& externę ſuę ſuperficiei formā magnitudinéq́;,oſsiū cognitio elegāter edoceat.Nullū enim caluarię os priuati alicuius uſus gratia, in caluariæ cauitatē[e] extuberare ſcripſimus,cui hęc mēbrana nō cedat,ſeq́; ab illo introrſum premi ſinat. Rurſus nullū in ea cauitate narrauimus[f] ſinū, quē hæc quoq; mēbrana non impleat,præter cuneiformis oſsis[g] ſinū,cui[h] glās pituitam cerebri excipiens incūbit,& eos[i] ſinus,qui præcipuis ſoporarię arterię[k] propaginib. ad glādis illius latera excurrentib. cedunt,ad pituitęq́; defluxum cenſentur accōmodi.

Duræ membranæ ad caluariā nexus, & externæ ipſius ſuperficiei ſpecies.

In horū namq; ſinuū regione, dura mēbrana à caluaria abſcedit,& inter mēbranam & caluariā glans ea,dictęq́; arteriarū propagines conſiſtunt.quū interim per reliquā caluariæ cauitatē,membrana oſsib. proximè,& citra alicuius corporis mediū ſit attigua, eumq́; in modum illi ferè primùm cōmittatur,quo inuicē accumbētes muſculi mutuò hęrere cōnectiq́; ſolent.quanquā eo cōnexionis genere in capitis baſi mēbrana firmius,quàm in lateribus,& uertice,& fronte,& occipitio,oſsib.affirmetur. Deinde uniuerſis acutiorib.in caluarię cauitate deſcriptis[l] oſsiū proceſsibus, uti & caluarię[m] foraminū in hāc cauitatē ſpectantiū orbibus,pertinaciſsimè nō ſecus cōnaſcitur, quàm ſi ab ipſis originē duceret.Adhęc caluariæ etiā adnectiť ſuturis, at cōnexu nō ęquè ualido, atq; is eſt, quē ad oſsiū proceſſus molitur: quòd nimirū ille inſtar ſimplicis tantū lineę, non autē notatu digna amplitudine,huius modo, accidat.Verùm interim dura mēbrana,non ſolū ſuturis cōnaſcitur,ſed tenues membraneasq́; fibras,etiā per illas uerſus capitis exteriora trāſmittit,quę ſuperiori caluariæ parte à diſſecantib. abſtracta,in dura mēbrana ſimplicis inſtar lineę[n] extuberant,ipſiusq́; ſuperficiē aſperam oſtendūt, ſuturarum ſitum in illa quoq; referētes.Cæterùm præter fibras,externā duræ mēbranæ ſuperficiem minus etiā æqualem reddunt[o] tubercula quędā in uertice iuxta ſagittalis ſuturæ cum coronali[p] coitum,ſubinde inæqualiter prominētia,paresq́; ſibi in caluaria[q] ſinus obtinētia,quib.ualidè innaſcuntur.Vnde etiā hęc non obiter,neq; per tranſennā expendenda ueniunt,ne minus cauti in cauteriorū adminiſtratione & capitis cōtuſionibus caluariā perforemus.etenim nulla horum tuberum habita ratione,membranā unà cum oſſe haud leui malo pertūderemus: quòd in his locis,uti in ſuturarū quoq; regionibus,illa ab oſſe difficulter abſcedat,& nō inſigniter ab externa caluarię ſuperficie remoueatur. Præterea mēbranæ ad caluariā connexum, & exterioris ipſius ſuperficiei aſperitatē,[r] uenulæ quædā adaugent,per caluariæ ſuturas & quędam foraminula partim ex dura mēbrana ad caluariæ inuolucra,partim ab ipſis inuolucris ad duram membranam pertinētes.Porrò hæc nō toto ſuo corpore,ad hunc quē diximus modum,caluariæ oſsibus eſt attigua,ſed[s] magnā ſui portionem inter cerebrū ac cerebellum inſinuat,quæ uniuerſam cerebelli ſuperiorē ſedem integēs, cerebri regionem cerebello incumbentem ab illo interdiuidit,ac ueluti ſubleuat.

a 7 muſculorum tab. Δ.
b 1,2,3 fi. li. 5 A, B, C, D.
c Hæc occurrūt ſimul in 6 & 7 figuris cap. 6 lib. 1.
d 1 fi. A, A, B, B, 2 fig. H, H. aeia in tota caluariæ baſi in 14 figu.
e Quæ in cauitatē caluariæ extuberāt ſedes, in 6 & 7 figuris ca. 6 li. 1 ſpectā-tur.
f Sinus quoque in iiſdē occurrūt figuris.
g 6 fi. ca. 6 lib. 1 M.
h 16 fig. A.
i 6 fi. cap. 6 lib. 1 O, P.
k 16 fi. E, F.
l E: hi quoq; ex 6 fi. ca. 6 li. 1 ſunt pe tendi.
m In eadem potiſsimum figura.
n 1 fi. G, G. H, H. 1, I.
o 1 fi. K & ſub H proximum G.
p 1 fi. ubi H, H coincidit in G, G. aut 3 fi. ca. 6 li. 1 B.
q 4 fi. ca. 12 li. 1 Ω, Ω.
r 1 fig. F, F. & fi. ca. 14 li. 3 X, X.
s 17 fi. O, O, O, O. 8 figura V, V.

Quinetiam à media ſede huius durę membranę portionis, ubi dextra cerebri pars ſiniſtrã reſpicit,& ſecundũ totam[t] tertij duræ mẽbranæ ſinus (quẽ cum cæteris illius[u] uaſis in tertio libro recenſuimus) longitudinẽ, alia quoq; duræ membranæ[x] portio proceſſus'ue educitur, dextrã cerebri partẽ à ſiniſtra dirimens. Hic proceſſus falcis meſſoriæ imagini aliqua ex parte accedit: nã poſterior ipſius ſedes illi duræ mẽbranæ portioni continua, quæ cerebellũ integit, falcis baſi correſpõdet.[y] anterior uerò, quę[z] ſepto ſinuũ olfactus[a] organorum connaſcitur, falcis mucroni aſsimilari poteſt: is nanq; mẽbranæ duræ proceſſus à poſteriori capitis ſede antrorſum ductus, ſenſim falcis ritu arctatur. Deinde proceſſus huius pars tertio duræ membranæ ſinui continua, falcis dorſo non abſimilis ſecantibus occurrit. ſiquidẽ extrorſum curuatur,& tertij duræ membranæ ſinus occaſione craſsior uiſitur. Proceſſus aũt pars[b] calloſum cerebri reſpiciẽs corpus intrò obliquatur, falcis aciei formã referens. Hi durioris mẽbranæ proceſſus, nihil omnino à reliquo ipſius corpore, niſi una duntaxat ſede in craſsitie duritiaq; uariãt. Vbi enim proceſſus cerebellũ integens[c] natibus cerebri[d] proximus eſt, triplo ferè quàm in reliqua ſede craſsior duriorq; & propemodũ cartilaginea euadit, adeò ſanè, ut canes hoc loco os poſsideant ſuperiorem cerebelli regionẽ integens, cerebrũq;, ne id cerebellũ premat, ſuffulciens. Verùm interim neuter horum proceſſuũ (etſi Galenus rem parũ expendens ſecus docuit) duplicatur, ſed uterq; ſimplex eſt, quemadmodũ & ipſa membrana, quà cerebri laterib. aut caluariæ attenditur. Nã etſi tertius duræ membranæ ſinus cultello per lõgitudinem[e] diſſectus, primo intuitu membranæ[f] proceſſum inter utraſq; cerebri partes intercedentẽ geminũ eſſe, ac ueluti duplicata mẽbrana conſtare oſtendit, id tamẽ ſinus duntaxat occaſione uiſitur. Quantũuis namq; inferiorẽ tertij ſinus angulũ dirimere ſtudueris, mẽbranam tamẽ extra ſinus amplitudinẽ nunquam in duas ſubdiuides. Cęterùm, ut tertius ſinus in hoc duræ mẽbranæ proceſſu, nõ adamuſsim ſecanti imponit, ita quoq; in[g] proceſſu cerebellũ à cerebro dirimẽte,[h] primus, &[i] ſecundus, &[k] quartus durę mẽbranæ ſinus falſam duplicationis proponũt imaginem. Horum duræ mẽbranæ proceſſuũ ſuperficies ſpecie cum reliqua interiori totius membranę ſuperficie cõgruit, qua uix inter omnes corporis ſuperficies aliam magis ſplendidã læuẽ'ue, & (quod nõ obiter expendendũ uenit) omni adipe, quemadmodũ & omnia quę in caluarię cõſiſtunt cauitate, deſtitutã reperias. Quinetiam interior hęc ſuperficies aqueo humore lõgè magis quàm exterior perfunditur, & multo candidior apparet: & quũ fibris omnibus quibus alteri parti adnaſceretur, uacet, impenſius lubrica terſaq; quàm exterior ſuperficies conſpicitur. Porrò quemadmodũ exterior ſuperficies oſſa caluariæ reſpicit, ita & interior tenuẽ cerebri ſpectat[l] membranã, cui nullius corporis interuẽtu, quàm[m] ductuũ inſtar uenarum ab ipſa in tenuem membranã pronatorum ope cõmittitur. Quandoquidẽ ſi dura membrana pari modo tenui membranæ, ipſiq; adeò cerebro, ut caluariæ cõnaſceretur, ipſa quo minus tenuis membranæ uaſa diſtendi contrahiq; poſsint impedimento foret. quod præcauens Natura, duræ membranæ cauitatẽ, nonnihil ampliorem ipſa cerebri cum tenui membrana mole, produxit, nõ ſecus ac cordis[n] inuolucrũ, ipſo corde inſigniter amplius uiſitur. Quanquã interim Natura duram membranã à tenui non adeò, atq; cordis inuolucrum à corde, liberauerit, quum innumeros uenarum inſtar ductus dura membrana tenui membranę exporrigat, mirabili induſtria horum beneficio illam ſibi ita affirmans, ut ductus illi ſimul uenæ arteriæq;, & uinculi etiã uices gerant. Cęterùm præſens ſermo nũc ſanè exigeret,

ut[o] ſinuum

Lib. 9. de Admin. diſsect.

Dura mẽbranæ interior ſuperficies qualis.

Dura mẽbranæ cum tenui connexus.

Ipſius uaſa.

t 1 fi. C,C, C. 2 fig. B, B.
u tota figura 4 cap. 14 lib. 3.
x 3 fig. D, D,D.
y 11 fig. G, H.
z 6 fig. ca. 6 li. 1 k.
a 12 fig. C, D.
b 3 fi. L, L.
c 7 figura M,N.
d 7 fi. ad ſemicirculũ inter O,O, & X,X cõſiſtentẽ.
e Vt in 3 fi. B,B.
f 3 figura D,D.
g 7 fig. O, O,O.
h 7 fi. P,P.
i 7 fig. Q, Q.
k 7 fig. T.
l 2 fi. E,E, E. 8 fig. R, R,R.
m 2 fig. D, D. G, G 8 fig. X,X.
n 4 fi. li. 6 B, B circũ C,D,E.

o potiſsimū occurrunt tota fig. ca. 14 lib. 3.

ut[o] ſinuum uaſorumq; duræ membranę numerum,ſitum & naturã explicarem:ſed quũ id in tertio libro unà cũ reliquis totius corporis uenis ac arterijs haud obiter attẽtauerim,nõ abs re hîc chartis pepercero,ac in durę etiã membranæ foraminũ,quæ modò ſubiungenda eſt,enarratione, foramina illa, ſeu uias potius & ductus præteribo,quibus dura mẽbrana uenas arteriasq; in ſuas cauitates & ſinus,uenarum & arteriarum uſum præbentes,aſſumit, & ex illis ſinibus uaſa non pauca hinc inde profert. Cæterùm uerorum foraminũ, quibus dura cerebri mẽbrana eſt peruia,inibi nõ[p] modica occurrunt, ubi hęc[q] octauo capitis cõnaſcitur oſsi.Quemadmodũ enim id odorũ gratia exiguis multisq; foraminib. donatur,ita pariter & dura quę ipſi inſternitur mẽbrana, cribri in modũ eſt peruia.Dein ſeptem neruorũ cerebri paribus ita uiam prębet, ut horum gratia in utroq; latere octo exhibeat foramina. horumq;[r] primum, primi paris alterum tranſmittit neruũ[s] ſecundum foramẽ, alterũ ſecundi paris emittit neruũ:[t] tertiũ uerò minorẽ deducit radicẽ tertij paris, quæ in dura membrana (etſi ſecus in caluaria[u] accidat)cum ſecũdo pari nõ procidit.[x] quarto foramine præcipua tertij paris radix cum quarto pari ducitur.[y] quintũ neruulo paratur,qui iuxta quinti paris radicẽ enaſcitur,& quinto pari à nobis adnumeratur.[z] Sextum foramen præcipuæ quinti paris portioni cedit.[a] ſeptimum ſexti paris,&[b] octauũ ſeptimi paris gratia exculpũtur.Adhęc, dura mẽbrana[c] uno incõiugato & orbiculari ueroq; foramine pertunditur, quod[d] infundibulo cerebri pituitam excipienti uiam præbet.Inſuper iuxta huius foraminis latera[e] aliud utrinq; ſpectatur foramen,maximũ arteriarum cerebrum petentium ramum tranſmittens. Adhæc, dura mẽbrana[f] maximo, eodemq; pari carente foramine dorſalẽ dimittit medullam:cui perinde ac neruis ipſam tranſeuntibus proceſſum,ac uelut inuolucrũ quoddam obducit,adeò ut dura membrana neruos dorſalemq; medullã non ſecus ferè ac cerebrum cõtineat, & inſtar tegminis & tunicę illis euadat.

Foramina.

p Ad E 12 figu. & 13 fig. D, D. q 5 fi. ca. 6 lib. 1 A, B, A. r 13 fi. quo excidit O, aut P. s 14 fi. quo excidit G. t 14 fi. quo excidit H. u 5 fi. ca. 12 per unicum forame G notatum. x 14 fi quo ſimul procidunt I & K. y 14 fi. quo excidit L. z 9. 14 fig. M. a 9, 14 fig. N. b 9. 14 fig. O. c 15 fig. F. d 15 fig. E. e 15 fig. C aut D. f 9 fig. quo procidit H. g fi. 14 ca. 1 lib. 3 in altero latere u, u. alioquin abſorbentur C, D, E, K, F, r, G, H.

Duræ membranæ uſus, & cõſtructionis ratio.

Verùm dura mẽbrana etiam pręcipuè extruitur,ut aptis quibuſdã ſinibus omnes caluariã petentes uenas, omnesq; (ſi[g] duos modò ramos dempſeris)arterias excipiat,ipſarumq; materiã in ſuos ſinus aſſumat, eam ita deducentes, ut hæc propaginibus inſtar uenarũ ab illis ſinibus depromptis in tenuem membranã commodiſsimè deferatur,& dura membrana lagenam imitetur,ex qua tenuis mẽbrana, & dein cerebrũ materiam ſibi alliciãt,in uenis & arterijs uerſus caput trãſmiſſam. Ad hæc,propagines à tertio durę mẽbranę ſinu utrinq; innumera ſerie in tenuem mẽbranam deriuatæ,cerebrũ ne deorſum cõcidat, uentriculiq; ipſius cõprimantur,ſic ſuſpenſum ſuſtinent,ut dura mẽbrana pariter cerebri inuolucrũ & fulcrũ euadat. Ad quod rurſus ſummopere conducunt fibræ per ſuturas à dura mẽbrana prorepentes,quæ illam (quod alioquin,duriſsimo oſsi non ſatis cõnaſci poterat) caluariæ firmant,& quo minus cerebri grauitate tracta,deorſum labatur,autores ſunt.

Membranæ exterius caluariã obcingẽtis creatio & uſus.

Neque id ſanè præſtitiſſent,niſi Natura peculiare artificium extra caluariã moliretur: quod indies fabri imitantur, quoties clauorũ acies, quando duos ſimul compingunt aſſeres,reflectunt,ne uno aſſere tracto,ex altero clauus promptè uellatur. Ipſa namque fibras has, nõ ſolùm per reflexos, & obliquitatis etiam nomine firmantes ductus tranſmiſit: uerùm trãſmiſſas rurſus dilatauit, auxit, atq; in unum omnes adeò commiſcuit, ut in membranam quandam tenuem degenerent,quę quòd caluarię obducitur, περικράνιος Græcis nuncupatur. Quamuis interim hæc omnino non citra alterius corporis mediũ caluariæ adnaſcatur:ſub ipſa enim alia adhuc tenuis conſiſtit membrana,alijs quoq; omnibus propemodum oſsibus communis, ac ab amplexu

quo oſſa ambit, περιόστεον appellata. Inter reliquas aũt oſsium ſedes membrana hac priuatas, caluariȩ interna eſt cauitas, cerebro excipiendo adaptata: cui nuſquam, ubi duram membranã contingit, eiuſmodi mẽbranula obnaſcitur, adeò ut tanta etiam huius cauitatis ſedes, quantæ dura mẽbrana non connaſcitur, hac quoq; membranula alijs oſsibus communi ſit obcincta. Viſitur autem illa ſedes[k] ubi duræ membranæ glandula cerebri pituitam excipiens, & maximi arteriarum cerebrum petentium rami ſubſternuntur.

k Vbi ſub 15 figure ♀ C, D, cõſ. ſtis tota 16 figura.

DE TENVI CEREBRVM INVOLVENTE membrana. Caput III.

Tenvis membrana cerebro obducta in ſecunda quidem ocurrit figura, auulſa autem in tertia. Atq; ita etiam cerebello obuoluta ſpectatur in octaua.

Tenuis membrana numerus.

TENVIS cerebri mẽbrana, ſimiliter ac dura, unica duntaxat & ſibijpſi cõtinua eſt: nullam ſiquidem prorſus ſuæ naturæ portionem aut ad cerebellũ, aut ad utramq; cerebri partem, aut in ipſis cerebri uẽtriculis anfractibusq;, ac ut ſemel dicam, tota cauitate, quam dura membrana conſtituit, inuenias, quæ non unius tenuis mẽbranæ ad eum modũ ſit portio, quo in animalis cute iam à corpore detracta, partes quibus aures, pedes & cauda induebãtur, reliquæ cuti continuas eſſe dicimus.

Situs. Tenuis membranȩ ſitus ex cerebri ac cerebelli cognitione deſumendus eſt. Nulla etenim[a] exterioris ſuperficiei cerebri & cerebelli & dorſalis medullæ & neruorum portiuncula cõſpicitur, quam tenuis membrana uiciniſsimè, & citra alterius ſubſtantiȩ interuentũ non integat, ſi modò[b] ſuperiorem calloſi corporis ſuperficiem exceperis, quæ ſola eiuſmodi membrana, quum dura utcunq; ſit, haud continetur. Præterea omnes cerebri ac cerebelli[c] anfractus, in quos tenuis mẽbrana undicunq; ſui partes proceſſus´ue ingerit, eius ſitum oſtendunt, uti ſanè & ipſius quoq; figuram & magnitudinem.

Exterior ſuperficies. Hȩc membrana exteriori[d] ſuperficie uelut aqueo humore oblinitur, ſecundum partium quas ambit eminentias extuberans. ipſa namq; uix alibi craſsitiẽ uariat, tenuiſsimæ ſemper membranæ innumeris uaſorum ductibus obſitæ imaginem cõmonſtrans.

Vſus & conſtructionis ratio. Quippe uaſorũ potiſsimùm gratia illam rerum Opifex condidit, nimirũ ut inſtar[e] meſenterij ferè &[f] humilioris membranæ omenti, ea uaſa tutò deduceret, ſuffulciretq;. Quinetiã cerebri & cerebelli eſt inuolucrũ quod ipſorũ ſubſtantiã proximè continet & firmat, nõ ſecus quàm caſeorum formæ lac paulo antè coagulatum ſuſtinent, & fingunt. His uſibus rerum Opifex hãc apprimè idoneam produxit. tam mollis enim tenuisq; & ſequax eſt, ut aptiſsimè omnib. anfractibus ſinibusq; ſeſe ad profundiſsima uſq; ingerat: & quæcunq; uaſa cerebrum expetebat, ea tutò deducere poſsit. Quinetiam adeò leuis cernitur, ut ſua grauitate neutiquam uim cerebro inferat: & tam ualida interim duraq; exiſtit, ut à dura cerebri membrana ſurſum tracta non diuellatur: imò illũ ſuſpenſionis impetum à frequenti numeroſaq; & continua[g] uaſorum ſerie inductum eleganter ſuſtinet, à pleriſq; eo quòd uaſa cerebri inſtar[h] inuolucrorum fœtus complectitur, χοροειδὴς nuncupata.

Vnde tenuis membrana etiã χοροειδὴς dicatur. Quamuis interim[i] plexus quidẽ in dextro & ſiniſtro cerebri uẽtriculis, & magna quoq; ex parte in media ipſorum cauitate repoſitus, eo etiam nomine donetur, non tam, quòd is ueluti in membranula quapiam uarias uenarum arteriarumq́ue contineat propagines, ac quòd carneam inſuper quandam commonſtret ſubſtantiam uaſis circumnatam, illiq́ue[k] carni ſimilem quam exteriori fœtus

inuolucro

a Hãc ex ſiguris petere debes ſectionis ſerie ſeſe conſequentibus, ut 2, 3, 8, 9, 11, 12, 13.
b 2 fi. L, L.
c 3 fi. C, C, C. et paſsim in ſuperficie 11 figu.
d In 2 fi. & in 8 & 9.
e Potiſsima pars 10 fig. lib. 5 et tota 11 fig.
f 2 fig. lib. 5 c, c, c.
g fi. cap. 14 li. 3 S, S, T, T, T. & 2 fi. huius li. D, D, G, G.
8 fi. X, X.
h Exprimitur fig. 30 li. 5.
i 6 fi. H, M, N.
k 2 ta. fi. 30 lib. 5 l, l, l.

inuolucro obnaſci, uaſisq; ſuffulciendis & amplectendis idoneam eſſe ſcripſimus. adeò ut eius ſubſtantiæ gratia, plexus ille potius, quàm tenuis membrana ſecundinis fuerit ab illis comparatus, quos Galenus propemodum arguit, quum ſe mirari inquit, quamobrem nonnulli, omnes tenuis membranæ partes nolint χοροειδεῖς uocari: ſic ſanè, ut ſi tenuis membranæ & plexus illius ſubſtantiæ diſcrimen accuratè expenderimus, ac dein fœtus inuolucrorum uera compoſitio nos non lateat, haud leuiter illorum autorũ diligentiam exoſculabimur, quorum rationem Galenus ſibi ſcribit fuiſſe incognitam.

Lib. 8 de vſu partium.

DE CEREBRI AC CEREBELLI NVMERO, ſitu, forma, inuolutionibus & ſubſtantia. Caput IIII.

His quæ præſenti Capite pertractantur oſtendendis, potiſsimùm ſeruit tertia figura, ac dein omnes ferè ad decimamquartam uſq;: ſed potiſsimùm prima figura Capitis ſecundi, libri quarti, baſim cerebri ac cerebelli cum dorſalis medullæ initio proponens.

DISSECTIONVM profeſſores, uniuerſum * cerebrũ in [a] anterius, quod cerebrũ, & in [b] poſterius, quod cerebellum uocant: deinde anterius in [d] dextrũ & [e] ſiniſtrũ diuidere ſolent. nõ quòd uniuerſum cerebrũ omnino diuiſum, & non aliqua ſaltem ex parte ſibi continuũ ſit: at quòd, ut unica manus in digitos, ita quoq; id in diuerſas partes diſcretum uideatur. Quemadmodũ enim priùs de tenui cerebri membrana retulimus, ſic [f] etiam dextra cerebri pars, & ſiniſtra, & cum his cerebellũ, & dorſalis medulla, neruiq; ad unũ omnes, inſuper & [g] nates teſteſq; cerebri, deinde [h] calloſum corpus, & [i] id quod inſtar teſtudinis effigiatũ eſt: præterea dextri ſiniſtriq; uentriculorum [k] ſeptum, & [l] uermiformes cerebelli proceſſus, & ſi quid eſt eiuſmodi, inuicẽ continuę partes exiſtũt, eademq; ſubſtantia cõſtituuntur, in duritia ſolũ coloreq; aliquantulũ uariante. Inſuper omnia quæ modò recenſebã, ſitu, uſu, conformatione, magnitudine, & alijs quibuſdam in partiũ conſtructione expendẽdis, ita mutuò differunt, ut nõ aliter quàm ſi uariæ diſiunctæq; eſſent partes, pleriſq; Veterum ſcripta euoluentibus turpiter impoſuerint. Cerebrũ igitur quantumuis tota ſede, [m] quà cerebello incumbit, & [n] quà frontẽ ſpectat, penitus in duas partes diſſectũ ſit, & eadem ſectio per totã cerebri longitudinẽ in ipſius elatiori regione admodum profundè ducatur, nõ tamen ob id in medio ipſius iuxta [o] baſim prorſus diuiſum cernitur. Quãta enim calloſi corporis eſt [p] lõgitudo, tanta quoq; ſedes ſecundum cerebri longitudinẽ cõſiſtit, qua dextra eius pars ſiniſtræ cõtinuatur. atq; ita uel huius corporis interuentu, & eius [q] quod inſtar teſtudinis extructũ eſt, & [r] ſepti dextri ſiniſtriq; uentriculorũ, ſupra cõmunem illorum uentriculorum [s] cauitatẽ, tertium'ue uentriculũ duæ cerebri partes inuicẽ ſunt continuæ. Præterea in baſi eas quoq; eſſe continuas oſtendit, cum magna & ſecundùm longitudinẽ & profunditatẽ qua cõtinuantur regio, tum cerebri teſtes & nates, omniũq; maximè ex cerebri baſis medio pronaſcens dorſalis medullæ [t] initiũ, quod amplum craſſumq; eſt, & perinde ac illæ duæ cerebri partes hoc in loco continuũ unumq;. Deinceps, etiã ſi dextra ſiniſtraq; cerebri partes quà cerebellũ integunt, nihil minus quàm cerebello cõtinuæ ſint, tamen inferior cerebelli ſedes iam dicto dorſalis medullæ initio duob. locis [u] cõtinuatur, quos proinde ac omnes paulo antè enumeratas partes, ſeorſum enarrabo. Quæ enim nũc pręceſſere, hactenus cõplecti libuit, ne in cerebri numero quis illud modò diſſecturus, me unà cũ alijs pleriſq; hallucinatũ arbitretur. Ab proinde

Cerebri numerus.

Quibus ſedib. dextra cerebri pars ſiniſtræ cõtinuetur.

Cerebellũ qui cerebro ſit continuum.

* Tota 2 et 3 fi. ca. 2 li. 4, præter neruos.
a 3 fi. A, A. et B, B. 1 fi. cap. 2 li. 4 A, A.
b 8 fi. R, R, R. tota 11 fi. et 1 fi. ca. 2 lib. 4 B.
d 3 fi. A, A.
e 3 fi. B, B.
f Quicquid præter oſſa ult. fi. delineatur lib. 4.
g 7 fig. M, N.
h 3 fi. L, L.
i 6 fi. A, A, A.
k 5 fi. X, X, Y, Y.
l 11 fig. C, D. c. d.
m 3 fi. ab elatiori L uerſ. K ſurſum.
n 3 fi. ab inferiori L ad K deorſum.
o 11 ſpectatur in 1 fig. ca. 2 li. 4 et hic in 7, 8 & 13 figu.
p 3 fi. L, L. 4 fig. I, I, I.
q 5 fi. S, T, V.
r 5 fi. X, X, Y, Y.
s 7, 8 fi. H.
t 1 fi. cap. 2 lib. 4 D.
u 11 figuræ G, G cõmittuntur I, K figuræ 10.

nunc cerebri cerebelliq́; ſitũ opportunè aggrediar, quem ipſorum membranæ, &[x] interna caluariæ amplitudo cauitas'ue docent. Quicquid enim eius cauitatis duabus cerebri mẽbranis &[y] glande pituitã cerebri excipiente, & ramis quibuſdam maximarũ caluariam ingredientium arteriarum nõ occupatur, id uniuerſum cerebro ac cerebello adimpletur.[z] Cerebellũ decuplo aut undecuplo minus cerebro eſt, atq; unà cum dorſalis medullæ principio eam caluariæ cauitatis ſedem ſibi uendicat, quæ poſteriori parte[a] tuberũ in caluariæ cauitatem, auditus organorum cauſa prominentium, & deinde duobus occipitij oſsis[b] ſinibus circunſcribitur, qui ut dextro & ſiniſtro duræ membranæ[c] ſinibus, os cedat, caluariæ cauitati inſculpuntur. Hanc enim inſtar circuli ductam circunſcriptionem, cerebellum nulla ipſius parte excedit: idq́; hominibus in occipitium non adeò porrigitur, ut poſtrema cerebri pars in poſteriora non magis quàm ipſum cerebellum uergat, nobisq́; uocatũ occipitium impleat. Quippe poſtrema & elatiſsima humani cerebelli pars uix eò uſque aſcendit, ubi infima occipitij partis muſculorum exortibus inſertionibusq́ue liberæ[d] ſedes conſiſtit: adeò ut nullam excarnem occipitij oſsis regionem digitis complecti liceat, quam cerebellũ infarciat: etiamſi Anatomici illius ſitum ita recenſeant, ac ſi totam in occipitio prominulã regionem (ex cuius gibbo uulgus memoriæ ingenijq́; uim metitur) cerebellũ occuparet: imò elatiſsima ipſius portio ad mediam duntaxat[e] regionem eius interualli pertingit, quod à poſteriori ſede[f] foraminis dorſalem medullã tranſmittentis, ad ſuperiorem uſq; ſuturæ Λ literam referẽtis[g] ſedem exporrigitur: quum interim permulti ad illam uſq; ſedem, cerebellum conſcendere, ſuis bobus & aſinis & ouibus deluſi, tradiderint. quòd illis ſcilicet animalibus cerebellum ſuperiori regione rotundum acuminatũq́; ſpectetur, non autẽ humani cerebelli inſtar planum quodammodo & depreſſum, minimumq́; in ſui medio prominens. Caluariæ igitur ſedes cerebello dedicata, ipſius ſitum, circunſcriptionem, formã ac magnitudinem edocet. Cerebellum etenim, quemadmodũ & ſua ſedes, latius eſt quàm lõgius aut profundius: & humiliori ipſius regione, idq́; potiſsimùm iuxta ipſius poſteriora, latioris globi imaginẽ exprimit: in cuius medio acuta, neq; admodum lata habetur[h] impreſsio, quã illi inducit[i] tuber inſtar craſsiſsimæ lineæ in occipitij oſſe prominens, eiusq́; oſsis robur inſigniter adaugens. Porrò in anteriori parte,[k] qua cerebellum ad cerebri nates exporrigitur, id quaſi in acutum fertur, undique ſuæ ſedis formam accuratè referens. Cæterùm cerebri formam ac magnitudinẽ, oſtendit reliqua caluariæ cauitas cerebello non oppleta. Vnde etiã cerebrum in ſua[l] baſi admodũ eſt inæquale & uariũ.[m] Vbi enim oculorũ ſedibus & olfactus organorũ ſinibus innititur, ad ſinus illos antrorſum[n] extuberat: utrinq; aũt ad ſinuum latera, propter oſsiũ in caluariæ cauitatem oculorũ gratia extuberantiũ prominentiã, plana quaſi ſuperficie[o] cõprimitur. Deinde opplet duos grandes[p] cauitates, quæ ad oſsis cuneum referentis[q] ſinus latera ſpectãtur, quo glans cerebri pituitam excipiens ſuſtinetur. Vnde etiã cerebrum hic oſsis quo cõtinetur formã, glebæ ritu, ſibi uendicans, utrinque in ipſius baſi[r] tuber inſtar medij globi prominens, conſtituit. In horum tuberum medio cerebrum[s] impreſſum cernitur, cuneiformis oſsis proceſſuum occaſione hîc circum ſinus glandem eam continentis latera productorum. Quinetiam ſimili prorſus modo, baſis cerebri reliqua ipſius ſede, oſsium tuberibus auditus organa continentibus, & ſuperiori cerebelli regioni figura correſpondet, omnibus ſinibus ſeſe inſerens, & amicè admodũ tubera admittens. Atque ita quoque in lateribus, & anteriore & poſteriore &

ſuperiore

Cerebelli ſitus & magnitudo.

Cerebelli forma.

Cerebri magnitudo & forma.

x Hæc proponit 6 & 7 figuræ ca. 6 lib. 1.
y tota 15 fig.
z Hoc ciſdẽ 8, 9, 11 figuræ.
a 7, 8 figu. Z, Z.
b 3 fi. ca. 12 li. 1 b, b & i, i.
c 9 fig. S, S & T, T.
d 9 muſ. u. E, F.
e 3 fi. ca. 11 lib. 1 k.
f eiuſ. fi. c.
g 3, 4 fi. ca. 6 lib. 1 D.
h Supremã diũ R 8 fi. aut ad cu fig.
i 9 fig. Q.
k 7 fi. X, X. prope M, N. & ad C 11 fi.
l Spectatur optime 1 fi. ca. 2 lib. 4.
m 1 fi. ca. 2 li. 4 A ita ta I poſiti, & cetera pars in 13 fig.
n 13 fig. C, C.
o 13 fi. A, A, B, B.
p ubi conſtitit H, Q, S, Σ, R, T fi. 3 cap. 12.
q Eiuſdem M.
r Supra celatius A & B fi. 13. & tuber inter A & A cõſiſtens fig. 1 ca. 2 lib. 4.
s Circa regionem H & G eiuſ. fig.

ſuperiore ſedibus caluariæ cauitatis effigiem concinnè exprimit, inibi inſtar oblongæ ſphæræ utrobiq; uerſus anteriora propter temporũ cauitatem depreſſę, rotundũ euadens, & in poſteriore parte multo quàm in anteriori latius redditum, ſicq; ut ſemel dicam formatũ, ac ſi id & cerebellũ nullam peculiarem exigerent formã: ac abundè ipſis eſſet, ſi propria illorũ ſubſtantia magna mole, & ſimul quouis modo, ut in ſe ſinus uentriculos'ue cerebri cerebelliq; functionib. aptos habere poſſet, collecta, in capite reponeret. Eiuſmodi enim quid caluarię baſis ſinus tuberaq; oſtendũt, & impreſsiones in tẽporibus[t] temporalium muſculorũ gratia (ne quicquã interim de tã uarijs capitũ adferam formis) cõſpicuæ. Caluariæ igitur cauitas externę cerebri ſuperficiei imaginẽ commonſtrat, ad quã[u] ſectio cerebrũ diuidens, & innumeri quidã[x] gyri ac circumactus quoq; referũtur. Vniuerſa enim cerebri ſedes illa ſectione diuiſa, atque ut biſulcorũ pedes in duos quaſi ungues illius beneficio diſiuncta, extimæ cerebri ſuperficiei magna habetur pars, quãuis interim dictã cerebri formã parum interturbet, quũ ſcilicet dextra cerebri pars ſiniſtræ accũbat: neq; recta illa linea diuiſæ partes inuicẽ magis dehiſcãt, quàm quanta duræ cerebri membranę, & tenuis duplicatę eſt craſsities. In homine etenim (ſecus quàm in oue) ſectionem hãc occupat duræ mẽbranæ[y] portio proceſsus'ue, duas cerebri partes ſepti ritu interſtinguẽs. dein utramq; cerebri partem tenuis mẽbrana ſeorſum ambit, & implicat. Cęterùm gyri ac inuolutiones cerebri, quas[z] tenuium inteſtinorum anfractibus Veteres pulchrè cõpararunt, per uniuerſam cerebri ſuperficiem undiq; eadẽ frequentia habentur. Sunt uerò inuolutiones illæ, ſinus permulti penitius in cerebri ſubſtantiã penetrantes, & profectò imagine inteſtinorum tenuiũ inuolutionibus ſimillimi. Neq; opinor illas alicui aptiùs quàm his, aut etiã nubibus quas rudes pictorum diſcipuli, aut in ſcholis pueri delineare ſolent, cõferri poſſe: quanquã in ſimilitudine indaganda non admodum ſit laborandum, quandoquidẽ homo hos in cerebri ſubſtãtia apparentes circumactus cum aſinis, bobus, & alijs quæ hactenus uidi animantibus cõmunes obtineat. Niſi forſitan aliquis hinc differentiã aſſumere ſtatuiſſet, quod tãto profundiores homini illos gyros Natura inſinuauerit, quãto ipſius cerebri ſubſtantia copioſior uiſitur. Porrò in illorũ uſu recenſendo nõ medici modò, uerùm & philoſophi ſe excruciant, cõtendentes, num ipſorũ beneficio homines intelligant: quemadmodum Galenus contra Eraſiſtrati placitũ pugnans, in hunc modum illos ad intelligendum nihil conducere cenſuit. Quum aſini etiam admodum multipliciter cerebrum habent complexum, quos deceret, quantum ad morum ruditatem attinet, omnifariam ſimplex, & minimè uarium nanciſci cerebrum. Melius autem arbitraretur bonam ſubſtantiæ temperiem corporis intelligentis (quodcunq; hoc fuerit) prudentiã ſequi, & non uarietatem compoſitionis. Verùm Galenus hîc ſibi dum maximè ipſius operam requirimus ſimilis, orationem uelut freno cohibens, aliò, quum inuolutionum uſum exprimere debuiſſet, illam reflectit: ſatis eſſe arbitratus, ſi eas intelligentiæ non præeſſe indicauerit. quòd ſanè non inficiamur, ſed interim ipſas non ob aliud quàm ad cerebri ſubſtantiæ enutritionem procreatas eſſe, à Galeno additum oportuit. Cerebri nanque ſubſtantia citra omnem membranoſarum fibrarum plexum continua, neutiquam adeò firma fuerat, ut per illam arteriæ uenæque, ut in reliquis corporis partibus, digeri poſſent: & tam multa craſſaque eſt, ut uenæ & arteriæ in ſuperficie ipſius tantum excurrentes ipſi nutriendæ, illiusque inſito calore refocillando neutiquam ſufficerent. Quod præuidens Natura, ſinuoſos illos implexus paſsim

cerebri

Cerebrum ac cerebellum uix propria eguiſſe forma.

t 4 muſcul. tab. I.

x Spectatur integra in 3 fig.

x 3 figu. C, C, C.

Sectio dextrã nobis uocatam cerebri partem à ſiniſtra dirimens, & cerebri anfractus.

y 3 figu. D, D, D.

z 7 fig. li. 5.

Cerebri anfractuum uſus.

Lib. 8. de Vſu part.

cerebri ſubſtantiæ impreſsit, ut in hos[f] tenuis membrana frequentibus uaſis oppleta ſeſe inſinuaret, ita cerebri ſubſtantię alimentũ appoſitiſsimè ſubministratura. Atq; huius etiam nutrimẽti potiſsimùm occaſione cerebrũ in[g] duas partes diſſectũ fuit, ut ſcilicet tenuis mẽbrana ſeſe in ipſius mediũ implicaret: ac inibi in reflexus deducta, cerebri ſubſtantiã contenta in ſuis uaſis materia enutriret. Haud enim citra eiuſmodi cerebri diſſectionem, & profundiſsimas inuolutiones, illa cerebri ſedes, qua dextra ſiniſtrã reſpicit, enutriri potuiſſet.

Cerebri ſectionis ratio.

f 2 figu. E, E, E. *g 3 fi. A, A, & B, B.*

Huic etiã ſententiæ ſuffragantur cerebelli[h] inuolutiones, quæ neutiquã æquè ac cerebri inuolutiones altè penetrant, ſed paulo minùs quàm ſuperficiarię, at frequentes interim admodũq; continua ſerie deductę uiſuntur. ſuperficiariæ quidẽ, quòd exigua pars alẽda ſit, quodq; facile cerebellũ à profundiorib. anfractibus ad[i] uentriculũ uſq; ipſius perforaretur. frequẽtes aũt, ut copia aliquantulum leuẽ illam penetrationẽ ſuppleat. Porrò harũ ſeries quodammodo[k] triplex eſt, effigie cum cerebri inuolutionib. neutiquã conueniens. apparet nanq; cerebellum ob ſuas inuolutiones & impreſſum illũ, quem ab occipitis oſsis tubere in poſteriori ſede obtinet, tribus partib. efformari, dextra una, & alia ſiniſtra, & tertia media. ac dextra quidẽ ſiniſtraq; cerebelli partes duos quodãmodo globos inuicẽ appoſitos referunt, in quorum inani ſpacio, ubi ſcilicet globi ſeſe non contingerent,[l] tertia cerebelli pars reponitur, quæ ligni caſei'ue uermem imagine exprimit, ob ſuas inuolutiones, quę tranſuerſim ſecundùm cerebelli longitudinẽ mutuò æquè diſtantes ducuntur. Partis huius apices uerſus inferiorem cerebelli ſedem reflexi, uermiformes cerebri[m] proceſſus ſuo loco efformare docebimus. Dextra porrò ſiniſtraq; cerebelli pars in ſuperiore cerebelli ſede parallelas quoq;, & ſecundùm cerebelli latitudinẽ ductas inuolutiones obtinẽt, quæ deorſum[n] protenſæ, quaſi in centrũ colliguntur, ad cerebelli[o] ſedem, dorſalis medullæ initio adnatã contendentes. Tres igitur hę cerebelli partes nequaquã inuicẽ diſcretæ ſunt, ſed inuicem cõtinuæ unicũ corpus, ipſum ſcilicet cerebellũ conſtituunt. quod unicum, nõ autem cerebri modò geminum, Galenus à Natura extructum eſſe docet, quòd duo dorſa, neque totidem dorſales medullas, hominem habere minimè decuiſſet: quaſi ex cerebro (quod neceſſariò ueluti in duas partes diuiſum, & ſubſtantia nõ eſſe continuum aſſerit)[p] unica dorſalis medulla produci nequiuiſſet, ac proinde cerebellum ut corpus unicũ neceſſariò procreatũ fuiſſet, quo unicæ dorſali medullæ aptum redderetur principiũ. Verùm mehercule cerebrum in ſuę baſis medio unicum, & non ut in ſuperiori parte diuiſum, cernitur, & unicam dorſalem[q] producit medullam, in cuius ſuperiori ſede mox ab ipſius exortu, Natura[r] ſinum inſculpſit, qua mediam quarti cerebri uentriculi amplitudinẽ conſtitui dicemus.[s] reliquam enim eius uentriculi amplitudinem, cerebellum ſupplet, quod utrinque duntaxat ad dorſalis medullæ ſinus latera quaſi duabus circularibus applantationibus dorſali[t] adnaſcitur, continuum cum ipſa corpus effectum. media nanque[u] poſterioris cerebelli ſedis pars, ut neq; etiã[x] anterioris, dorſali medullę cõtinua, cõnata'ue eſt, ſed tantũ tenuis mẽbranę interuẽtu poſterior cerebelli pars dorſali medullę cõmittitur, & anterioris ſedis media pars dorſalẽ medullã ne cõtingit quidẽ. Nõ aliter, mihi crede, quàm ſi Natura cerebellũ cõdidiſſet, ut dorſali medullę trãſmiſſũ à cerebri ſinib. ſpiritũ magis adaptaret, tuereturq;. A' cerebello etenim, quantũuis in differẽtia ipſius duritiei à cerebro aſsignãda, & ratione cur id à cerebro diuiſum ſit expẽdenda ſolicitus fueris, nullius omnino uel minimi neruuli propaginẽ[y] oriri reperies. & profectò nulla eſt cerebri, quà frontẽ ſpectat, & qua in occipitiũ fert, in duritie differentia:

Cerebelli implexuum ratio et ſpecies. *Galenum rationẽ unitatis cerebelli parum aptè aſsignaſſe.* *Dorſalis medullæ initium.* *In lib. 8. de Vſu part.* *Cerebri ac cerebelli durities neruorumq; ortus.*

h Spectatur in 11 fi. *i 11 fig. E.* *k 8 fig. R, R, R, 9 fi. A, B, C, & 11 fig. A, B & C, D, c, d.* *l 9 fi. C. & 11 fig. C, D, c, d.* *m 11 fig. C, D & c, d. dein H, I.* *n Ad A, B 11 fig.* *o 11 fig. G, G.* *p 1 fig. cap. 11 lib. 4.* *q 1 fig. ca. 1 lib. 4 D.* *r 10 fig. L, M, N, O.* *s 11 figu. E.* *t G, G figuræ 11 cõmittuntur & K 10 fig.* *u Patet id in 9 fig. E.* *x Patet id ad L 8 fig.* *y Spectatur id in 1 fi. ca. 2 li. 4.*

rentia:neq; etiam adeò notatu dignum cerebelli, quum tenui membrana id liberatum cernitur,cum cerebro in duritia eſt diſcrimẽ. At ut cerebri baſis,unde dorſalis medulla ortũ ducit,cæteris omnib. cerebri partibus, & ipſo quoq; cerebello durior uiſitur: ita quoque dorſalis ſuo principio ſenſim durior euadit,neq; colore, neq; duritia ſupernato ipſi cerebello correſpondens. Cerebellum enim magis flauum,cinericium'ue eſt, perquàm paucis albeſcentibus lineis interſtinctum, & duntaxat in ſui [z] ſinus ſuperficie candicans.uniuerſum uerò dorſalis medullæ initium cerebello adhuc in capite ſubnatũ albiſsimum eſt, ut & cerebri baſis ipſi orignem præbens: quæ omni prorſus inuolutione ac anfractu, quibus cerebellum ſcatet,deſtituitur.Porrò quę horum omnium ſit ſubſtantia,uel in menſa etiam ex uitulorum, aut leporum, aut auis alicuius cerebris diſcere integrum erit.eſt autem ſubſtantia quædam cum ſua eſſentia li forma peculiaris & propria, qualem in uniuerſo corpore ſimilem nullã reperias,ad ingenitas cerebro functiones idonea: non minus ſanè quàm cordis ſubſtantia,& pulmonis, & iecoris, & lienis, & renũ, & teſtiũ,ipſorumq́; adeò muſculorum,ſuis quibus præſunt munijs aptiſsima cẽſentur. Cerebri ſubſtantia,quam alij capitis,alij albam medullam appellarunt,ab oſsium medulla differt,tum alijs pleriſque accidentibus,tum quòd liquefieri nequeat:neque inediæ tẽpore, aut alijs occaſionibus,ut reliqua corporis pinguedo, abſumatur, minuatur'ue.[a] Hæc non uniuerſa candicat,uerùm quicquid [b] reuolutionibus proximum eſt,ſubflauum aut ſubcinericium eſt,æquali ſemper ab inuolutionis ſuperficie diſtantia.quanta nanque inuolutionis profunditas eſt, tãto quoque intima inuolutionis parte interuallo,in cerebri ſubſtantia, is quẽ diximus color obſeruatur:quaſi rurſus color ille in ſubſtantia, quòd ad colorẽ attinet, inuolutiones duplicaret. Quicquid autem cerebri non ita coloratum eſt,id albiſsimum & candidũ prorſus uiſitur. Verùm ut permultæ cerebelli ſunt inuolutiones,ita quoq; uniuerſum propemodum,uti paulo antè admonui,flauum occurrit. Quacunq; igitur ex parte cerebri cerebellíue ſubſtantiam tenui qua proximè continetur membrana detexeris,hanc ſubflauam ac uelut aqueo humore oblitam, & nunquam uenis implicitam adinuenies: etiamſi interdum rubra & ueluti ſanguinea puncta in illorũ cerebri ſubſtantia potiſsimùm obſeruaturus ſis,qui phrenitide ante mortem laborarunt,& qui ſuſpendio perierunt. Verùm eiuſmodi puncta nullam uenæ exprimũt imaginem. Cerebrum nanq; ex nullo uaſe alimentũ aſſumit,quàm ex his quæ tenui mẽbrana ſuffulta ipſi circundantur.ut aũt illi frequẽtia uaſa undiq; obducerentur,cerebrum in tot quot diximus partes præcipuè diuiſum fuit: quanquã etiam diuiſiones illę,ut & anfractus,ad mollẽ cerebri ſubſtantiã ne concidat ſuſtinendã,æqualiterq́; ſuffulciendã,nõ mediocriter auxilientur. Parũ enim Galeni rationi, cur cerebrum diuiſum,aut,ut ipſe loquitur,geminũ ſit, tribuo. inquit nanq;,cerebrum hac occaſione geminũ eſſe,ut quemadmodũ uno oculo uitiato, aut uno teſte execto,alterũ ſeruamus: ita etiam dextro cerebri uentriculo læſo,ſiniſter adhuc ſuo munere fungeretur. Hęc ſiquidẽ Galeni ratio aliquem in copia uentriculorum recenſenda locum fortaſsis haberet,non autẽ in enarranda cerebri diuiſione,quum id niſi ſupra uentriculos geminum diuiſum'ue ſit. calloſum enim nobis uocandum corpus, quod cerebri partium continuitatem commonſtrat, ad elatiſsimam dextri & ſiniſtri uentriculorum ſedem conſiſtit. Cæterùm nunc tempeſtiuum erit,calloſi eius corporis,ac uentriculorum cerebri hiſtoriam aggredi: atq; ita internam cerebri ſuperficiem,quæq́; ipſius partes adhuc abſolutius enarrandæ ſuperſunt,perſequi.

Cerebri, cerebelli, & dorſalis medullæ color & ſubſtantia.

z 11 fig. E.

Cerebri ſubſtãtiæ cum oſsium medulla diſcrimen.

a Iſtud petes ex diſſecta cerebri ſubſtãtia in 4,5,6,7,8 figuris.

b 3 fig. C, C,C.

Cerebri ſubſtãtiæ nutritioni qualiter proſpectum.

Lib. 8. de Vſu part.

DE CAL-

DE CALLOSO CEREBRI CORPORE, ET dextri ſiniſtri'que cerebri uentriculorum ſepto. Caput V.

SVPERIOREM calloſi corporis ſedem nulla ex parte diuulſam, eleganter proponit tertia figura characteribus L, L. Inſuper hanc ſedem, ſed à cerebri ſubſtantia in lateribus liberam, oſtendit quarta ad I, I, I. Humiliorem uerò calloſi corporis ſedem ſpectandam offert quinta, ad R, R, R. ubi etiam ad X, X, dein Y, Y ſeptum ſpectatur hoc Capite pertractandum.

Calloſi corporis ſedes & nomen.

PAVLO antè, omnem cerebri cerebelliq́; ſubſtantiã exteriùs tenui membrana circundatam, ea parte qua membranam reſpicit, ſubflauã & quaſi cinericiam eſſe retuli. At quædam cerebri[a] pars in externa ipſius ſuperficie ſeſe offert, tenui membrana non obuoluta. uerùm intimæ cerebri ſubſtãtiæ modo, externa ſuperficie candicãs, albaq́;, & reliqua cerebri ſubſtantia ad ſuperficiem conſiſtente durior. unde etiam uetuſtiſsimi Græcorum partem hanc τυλοειδῆ appellarũt: quos imitatus in orationis ſerie, eam partem calloſum corpus ſemper nuncupaui. Deinde Gręcorum nonnullis id etiam à forma, quòd[b] inferiori ſede duorum arcuum modò ſinuatum ſit, & ab uſu quòd ſuſtineat, ψαλιδοειδῆ uocatur: quanquam in cerebro aliud[c] corpus recẽſebo, hoc nomine à pluribus magisq́; ex merito donatum. Cæterùm calloſum corpus in medio cerebri conſiſtit, ſi cerebri dextrũ ſiniſtrumq́; & baſis cerebri medium in humiliori ipſius ſede, & elatiſsimam cerebri in uertice regionem ſpectes, & quodammodo etiam ad priora poſterioraq́; attendas. Calloſi enim corporis poſtrema pars anteriori cerebri ſedi paulo uicinior eſt, quàm antica poſteriori. In cõſpectum autem ſecantibus uenit, dextra cerebri parte à ſiniſtra manibus[d] leuiter dirempta. quicquid enim ita diducto cerebro, partes ipſius unire cõmittereq́; apparet, album & candicans uiſitur, ipſumq́; adeò calloſum eſt corpus, longum quidem, ſed arctum. Pręſens corpus illa ſuperficie, quę primùm diducto cerebro in conſpectum uenit, gibboſum cernitur: eo quaſi pacto, quo capitis uertex ſupra elatiſsimam frontis & occipitij ſedẽ, & capitis latera protuberat.

Calloſi corporis initium, ſeu cũ reliqua cerebri ſubſtantia continuitas.

Quemadmodum uerò cerebrum ita ut dicebã diremptum, ſuperiorem calloſi corporis ſuperficiem egregiè læuem æqualemq́; oſtendit: ſic quoq; indicat, corpus id communem cum cerebro partem eſſe, & non ex cerebri ſubſtantiæ ſuperficie quæ mollior & ſubflaua eſt, ſed ex intimiori ſubſtantia quæ durior & alba uiſitur, enaſci.

Sinus ad calloſi corporis latera obuij.

Obſeruantur enim utrinq; ad calloſi corporis latera ſecundùm ipſius longitudinem ſinguli[e] ſinus in cerebri ſubſtãtia, inſtar profundioris lineæ inſculpti, ac cum ſuperiore calloſi corporis ſuperficie eo magis pateſcentes, quo cerebrum uehementius, quaſi id ſurſum in latera etiam acturus, ſeiunxeris.[f] Interior autem inferior'ue ipſius ſuperficies non niſi dextro ſiniſtroq́; cerebri uentriculo adaperto ſecantib. occurrit: quæ etſi per calloſi corporis longitudinem quodammodo ſinuetur, neq; ut ſuperior gibba ſit, haud tamen ſimplex ſpectatur. nam ſecundum ipſius longitudinẽ[g] duæ inſtar quartæ circuli partis excauatæ ſuperficies ducuntur, & in illarum medio tuberculum quoddam inſtar lineæ exporrectum uiſitur, perinde ac ſi altero quidem extremo duas quartas circuli partes in calloſi corporis medio iunctas, reliquo autem extremo ad latera ſurſum protenſas, intelligeres. Tuberculũ hoc deorſum prominens, ſenſimq́; extenuatũ, tandem dextri ſiniſtriq́; uentriculorum cerebri[h] ſeptum efficitur: & tota interna calloſi corporis ſuperficies, tanta dextri ſiniſtriq́; uentriculorum eſt portio, quanta uniuerſa eſt ſuperficies. ac dextra quidem ſuperficiei portio dextrũ uentriculum, ſiniſtra autem ſiniſtrum reſpicit.

a 3 fi. L, L

b 5 figu. R, R, R

c 5 fi. S, T, V. 6 figu. A, A, A.

d Vti ſectũ eſt in 3 fig.

e Ad M 3 fi.

f 5 fi. id corpus ſurſum et in poſteriora reflexũ eſt. atq; ita hic cernitur ad R, R, R.

g Vtrinque unà ad Y, Y 5 fi. quibus characteribus tuberculum inſignitur.

h In 5 fi. diuulſum eſt, et una pars X, X inſignitur, altera Y, Y.

reſpicit. Porrò dextri & ſiniſtri uentriculorū ſeptum eadem cum cerebro cōſtat ſubſtantia, ſed in medio quod ad ſuperiora & inferiora attinet, adeò eſt tenue, ut quum clara luce diſſectionem adminiſtramus, aut in altero tantū latere candelam admouemus, ſplendor ipſius tanquā per uitrum aut ſpecularem lapidem pelluceat. Commodius tamen hanc ſepti regionem madidæ hoſtiæ, qualem ſacerdotes Miſſę adhibere ſolent, quàm duris illis lapidibus comparaueris. In ſuperiore parte qua ſeptum toti corporis calloſi continuatur longitudini, & inferiore qua ſuperiori regioni eius cerebri corporis, quod fornici camerę́ue ſimillimum eſſe dicemus, unitur, ipſum craſsius quàm in media ſede exiſtit. humiliorem namq; ſepti partem corpus teſtudinis modò effigiatū ex ſuperiori ſua regione educit: quemadmodum ſuperior ſepti pars ab inferiori calloſi corporis regione enaſcitur, produciturq́;. Calloſum corpus unà cum ſepto nullis uenis, ut neq; etiam tenui membrana, uel aliqua etiam ex parte attextum eſt, ſed è uicinis ſedibus nutrimentum aſſumit. Non enim adeò grandis, craſſaq́; cerebri eſt portio, ut priuatis uaſis indigeat, quamuis interim magnum animanti uſum præſtet. Huius ſiquidem interuētu, dextra cerebri pars ſiniſtræ continuatur: deinde dextri & ſiniſtri uentriculorum cerebri ſeptum producit, idq́; etiam[i] ſubleuat, ac demum illius medio & auxilio corpus teſtudinis imagini potiſsimū cōparatum attollit, quo minus id magna omnium cerebri functionum noxa, communē duorum cerebri uentriculorum[i] cauitatem compreſſurum delabatur. Cæterùm duo[k] ſinus in cerebri ſubſtantia inſtar profundioris lineæ ad ſuperiorem corporis calloſi ſuperficiem inciſi, præter hoc quòd extima ſuperficiariaq́; cerebri pars calloſo corpori producendo inepta ſit, idq́; ex penitiori adeoq́; duriori ſubſtantia enaſci debeat, ad pituitæ defluxum ex ſuperioribus cerebri partibus facere creduntur, quam excipientes per gibbam calloſi corporis ſuperficiem in anteriora profluere ſinunt. Verùm de pituitam expurgantibus meatibus ſuo loco agendum erit: nunc autem uentriculi opportunè pertractabuntur.

Dextri ſiniſtriq́; uentriculorum ſepti hiſtoria.

Calloſi corporis ac ſepti uſus.

i 5 fi. L, L & 5 fig. R, R, R ſubleuant Y, Y, X, X. eiuſ. fi. & Y, X attollūt S, T, V eiuſd. figuræ, ne A, A, A 6 fig. premat H, I. 6 fig. aut H 7 et 8 figuræ.

k 5 fig. M, M.

DE CEREBRI VENTRICVLIS.
Caput VI.

DEXTRVM cerebri uentriculum oſtendunt quartæ & quintæ figuræ L, L, & ſextæ D, D. Siniſtrum autem quartæ & quintæ figuræ M, M, & priuatim quartæ N, N. dein ſextæ E, E. Communem uerò horum concauitatem ſeu tertium uentriculū exhibet ſeptimæ & octauæ figuræ H, cuius meatus ad quartum tendens uentriculum K inſignitur: ipſeq́; quartus uentriculus partim undecimæ figuræ E notatur, & partim nonæ I, & decimæ L, M, N, O.

VENTRICVLORVM cerebri numero is aſcribitur, qui cerebello dorſaliq́; medullę communis eſt, ac quartus ętiam uentriculus dicitur. tres namq; præter illum in cerebro, Herophilum imitati, enumeramus: unum quidem in dextra cerebri parte, alterum in ſiniſtra, & tertiū in cerebri, ſeu duorum primorum uentriculorum medio recenſentes.[a] Dexter[b] ſiniſtro, prorſus ſitu, forma, magnitudine, alijsq́; omnibus quæ in partium conſtructione examinari ſolita ſunt, correſpondet: quare etiam ſingula quæ de dextro ſcribentur, de ſiniſtro quoq; nos dixiſſe arbitrari conduxerit. In dextra itaq; cerebri[c] parte ſecundùm ipſius longitudinem dexter conſiſtit uentriculus, tantum anteriori ſede à fronte, quantum maximè poſteriori ab occipitio, remotus: tantumq́; illis ſedibus ab externa cerebri ſuperficie ſeiunctus, quantum ipſius uentriculi dextrū, exteriuśue

Ventriculorū numerus.

Dextri & ſiniſtri hiſtoria.

a 4, 5 fi. L, L. 6 figu. D, D.

b 4. 5 fig. M, M. 6 fi. E, E.

c 5 fi. A, A.

latus à ſuperficie cerebri diſtat, ſuo caluariæ lateri contermina. Internũ uerò dextri uentriculi latus ſecundùm[d] calloſi corporis longitudinem ſiniſtri uentriculi interno lateri proximũ eſt: neq; aliud interſtitiũ ambos ſeparat, quàm [e] tenuis quædam, & uelut, quod ad ſubtilitatem attinet, membranea cerebri portiuncula, quam ſeptũ uocauimus. Verùm ubi uẽtriculi in ea cerebri parte conſiſtunt, quæ prorſus diuiditur, ut illa quæ cerebello incũbit, & quæ fronti proxima eſt, ibi ipſorũ latera maximè dirimũtur inuicẽ: nã preter cerebri mẽbranas hanc ſectionẽ ſubintrantes, etiam plurima cerebri ſubſtantia uentriculos ſeiungit, hacq; ratione uentriculorum inceſſus[f] obliquitas quædam in lateribus ſeſe offert. Cæterùm[g] anterior uentriculi pars obtuſa eſt & rotunda, non uerò, etſi omnes mihi ſecus ſcribere uideãtur, in acutum uerſus olfactus [h] organa, aut [i] uiſorios neruos deſinens. Neq; etiam hac parte aliquẽ ductum meatum'ue à ſe porrigit, niſi quod interno latere, ut mox dicã diffuſius, decliuis ad[k] tertium uentriculũ pertingat. [l] Poſterior autẽ uentriculi regio occipitium reſpiciens, obtuſa quidẽ eſt & rotũda, ac deorſum ſenſim in cerebri ſubſtantiam uerſus priora paulatim cornu in modũ arctata tantiſper[m] deſcendit, donec illuc perueniat, ubi olfactus organorũ & uiſoriorũ neruorum conſiſtit principium, & quà maximi ſoporalium arteriarum[n] rami in cerebrũ feruntur. Cæterùm hic[o] ductus ſuo mucrone in ſui lateris olfactus organũ & uiſorium neruũ neutiquã ceſſat. multoq; minus quadã continuitate illud olfactus organum perforat, uerùm in unã cerebri inuolutionũ ibidẽ ad cerebri baſim [p] terminatur, & in ſe maximã cerebrum petentiũ[q] arteriã cum tenuis cerebri membranæ proceſſu illã ſuffulciente admittit, pituitæq; portionẽ in ipſo collectam ad[r] infundibulũ & cyathum defert, quẽ hac in ſede pituitam excipere transfundereq; audies. Hæc quũ dico, innumera Galeni dogmata mihi reclamare haud ambigo, quæ olfactus organa cerebri anteriores eſſe uẽtriculos uariè docent, & eoſdẽ uentriculos tenues ſenſim factos in uiſorios neruos ſuo mucrone finire: & quod longè alieniſsimũ eſt, anteriores hos cerebri uẽtriculos uerſus[s] os cribri aut ſpongiæ modo in nariũ ſummo perforatũ, pituitã per caua olfactus organa, tanquã per canalẽ, deducere atteſtatur: eiuſmodiq; non pauca, quæ potius ex reſectione, quàm prolixa quapiã diſceptatione diſci cõſuluerim. Vniuerſa uẽtriculi ſuperficies lubrica & aqueo humore oblita, & inter diſſecandũ ſubinde eodẽ oppleta cõſpicitur. Deinde uniuerſi[t] ductus uẽtriculi ſecundùm cerebri longitudinẽ incedẽtis ſuperior[u] pars, omnis inæqualitatis eſt expers. Inferiorẽ uerò eius[x] partẽ efficit inæqualẽ[y] ſinus quidã, ex poſterioris uẽtriculi ſedis externo latere antrorſum obliquè ad cõmunem uentriculorum cauitatem prorepens, & ad leuiorẽ pituitæ defluxũ paratus. Dein ad inæqualitatem facit ea uẽtriculi[z] pars, quæ deorſum è poſteriore uẽtriculi ſede prorepit. Ille nanq; uẽtriculi reflexus unà cum ſinu illo in cauſa eſt, ut[a] monticulus quodãmodo in anteriori poſterioriq; inferioris ſedis uẽtriculi regionibus extuberet: qui à dextro latere decliuis ad ſiniſtrũ latus, uerſusq; cõmunem uentriculorum cauitatẽ fertur. Inferiores enim uẽtriculi dextri & ſiniſtri partes, quæ tota calloſi corporis lõgitudine continuę[b] uiſuntur, uerſus utriuſque medium cõmunemq; illam cauitatẽ deorſum inclinant, & non ut ſuperiores uentriculorũ partes & latera, orbiculatæ, & ab inuicẽ ſepto aliquo dirẽpta ſpectantur. Neq; profectò aliud eſt[c] cõmunis uentriculorũ cauitas, quàm inferiorũ dextri & ſiniſtri uentriculorũ partiũ ſub[d] corpore teſtudinis imagini cõparato deſcenſus cõcurſusq;, qui inferiori parte oblongã uallem duorũ uicinorum montiũ exprimit, acutum'ue per ſuam longitudinẽ angulum efformat.

Superiori

Permulta Galeni parũ uera dogmata hîc non deſcribi.

Communis uẽtriculorũ dextri & ſiniſtri cõcauitatis, ſeu tertij uentriculi hiſtoria.

d 5 fi. L, L. 4 fig. L, L.
e 5 fi. X, X & Y, Y.
f Obliquitatem hanc oſtendit 4 fig. ab L ad L & ab M ad M, et ab N ad N.
g 4 fi. inferius L & N.
h 13 fig. L, L.
i 13 fig. N, O.
k 5 fig. ſub S, T, V. & 6 figu. Vbi cõſiſtit H, I. et 7 fi. H.
l ſuperius L et N 4 fi.
m Conſer F, G, 6, 7, 8 figurarũ.
n 13 fig. P.
o Specta figuram 3 capiti inſertã lib. 4.
p 1 fig. ca. 2 li. 4 char. 1 aut 3.
q 13 fig. Q. 6, 7, 8 F.
r 14 fig. C, C. 15 fi. E.
s 8 fig. ca. 6 lib. 1 A, B, A.
t 4 fi. ab L ad L, & ab N, ad N.
u 4 fi. N, N.
x 5 fi. L, L.
y 6 fig. R aut S. & inter L & L fig. 4. 5.
z fi. ca. 3 li. 4 inſertæ B, C, D.
a 5 fi. L, L.
b Quaſi ab H ad P fi. 6.
c 6 fig. ſub H, I. 7, 8 figura H.
d 5 fi. S, T, V. 6 fig. A, A.

Meatus à tertio uentriculo educti.

Superiori uerò ſede ad teſtudinem imitantis corporis effigiẽ cauitas illa ſecundùm concauum orbiculata, teres'ue uiſitur. Cuiuſmodi uerò corpus illud ſit, ſequenti Capite explicabitur: nunc interim uentriculorũ ſermone tantũ inſtituto, quorũ iam duos dextrum uidelicet & ſiniſtrũ recenſuimus, & propemodum etiam tertiũ, qui communis amborũ eſt cauitas, binos à ſe educens meatus, quorũ[e] unus ex humiliori ipſius ſede, ubi acutũ angulũ per totam ſui longitudinem uallis cuiuſdã ritu exprimit, rectà deorſum uerſus cyathũ cerebri pituitam excipientẽ porrigitur. [f] Alter aũt meatus qui poſterior eſt, tertij uentriculi nõ minima pars cenſendus uenit, & inter cerebri[g] teſtes & nates, ac ſuper dorſalis medullę initium decliuis, ad quartũ uentriculum retrorſum pertinet. Meatus huius initium non adamuſſim orbiculare uiſitur, ſed quodammodo triangulare. ſeruat enim in inferiori ſede acutũ ſuæ cauitatis, unde prodit, angulum: in ſuperiore uerò meatus parte, quæ[h] glandi uaſorum tertiũ cerebri uentriculum petentium diuiſioni præfectæ, proxima cõſpicitur, tranſuerſa linea anguli illius latera connectit, ipſaq; cum illis alios duos angulos cõſtituit. Atque huiuſmodi etiam meatus huius[i] orificium eſt, quo is quartum uentriculum ſub cerebri natibus reſpicit. Ex inferiori meatus iſtius angulo, quà primùm inter cerebri teſtes ferri incipit, [k] meatus alius raró educitur, qui per cerebri ſubſtantiam deorſum in priora protenſus, ad[l] finẽ eius meatus tandem ceſſat, quẽ ex humiliori tertij uentriculi ſede rectà deorſum duci, atq; in cyathum terminare diximus, in quẽ ambos iſtos meatus, cerebri pituitã deferre audies.

Quarti uentriculi hiſtoria.

Cęterùm[m] quartus uẽtriculus, ex dorſalis medullæ & cerebelli finibus cõponitur, nõ ſecus quàm ſi utraq; manu unã fingeres cauitatẽ. Dorſalis itaq; medulla ex cerebro[n] prodit, ubi tertius uentriculus[o] meatũ uerſus quartũ uentriculum primùm porrigit, teſteſq; cerebri & nates dorſalis medullę principio cõtinuantur, ac meatũ illum tertij uentriculi cum dorſalis medullæ initio æqualiter ſic deducunt, ut meatus ſuperior ſedes illis, inferior autem dorſali medullæ inciſa ſit. Poſtquam uerò meatus ille nates ſuperauit, eius portio quæ dorſali inciſa uidetur, dilatari incipit, ac[p] ſinum efformat uſque ad eum ferè dorſalis medullæ[q] locum, quà caluariam hęc egreſſura eſt, pertinentem. Sinum hunc Herophilus cauitati rectiſsimè aſsimilauit calami quo ſcribimus. nam ſi huic ſinui eam calami partem, quam atramẽto intingimus, comparaueris, animaduertes profectò calami orificium, ubi adhuc calamus teres eſt, & ſectioni uicinus, tertij uentriculi meatus[r] fini reſpondere, ſub natibus prominenti: deinde cuſpidem quo literas fingimus, ſimilem obſeruabis infimæ ſinus parti, quà is in dorſalem medullã iam ex caluaria exciſuram, ueluti porum anguſtumq; meatum producit. duos autẽ calami angulos, quos inter mucronem & elatiſsimæ ſectionis initium fingimus, ipſiuſq; calami cauitatis latera, ſinus lateribus ſimilima offendes. Ad huius dorſalis medullę ſinus cauitatis'ue latera, ubi anguli illi cõſiſtunt, unus[s] utrobiq; dorſalis medullæ orbicularis proceſſus habetur, cui dũtaxat cerebellũ adnaſcitur, & ad quem id continuumcum dorſali medulla corpus efficitur. Huiuſmodi igitur dorſalis medullæ cauitas eſt, alterã quarti uentriculi partẽ conſtituens. Quæ autem in cerebello ſpectatur[t] cauitas, inter[u] duas orbiculares cerebelli ſedes, quibus dorſali medullę continuatur, & inter eius cerebelli[x] partis quam ueluti tertiã ipſius portionem recenſuimus, & uermis imagini cõparauimus[y] extrema, exculpitur, latior quàm lõgior, non tamen admodũ profunda. Hęc alterã quarti uentriculi partẽ conſtituit, qui in anteriori & poſteriori ſede, quantũ ad cerebri cerebelliq; ſubſtantiæ continuitatẽ ſpectat, dehiſcit, quũ ſcilicet neq; anterior,

e 7, 8 fig. I.
f 7, 8 fi. K. & octaua etiam L. 10 fig. B, C.
g 7 fig. M, N. 8 fi. N, O, P, Q. 10 E, G, F, H.
h 7 fi. L. 10 fig. D.
i 10 figur. C. reſpondent autem hæc orificia ſuperiori triangulo fig. cap. 14 li. 3 inſertæ.
k Vbi K cõſiſtit in 8 fig.
l 1 fi. ca. 2 li. 4 cha. 2 et fig. 14 D.
m 9 fi. L. 10 L, M, N, O cum 11 fi. E cõſtituũt quartũ uentriculum.
n 1 fi. ca. 2 lib. 4 D.
o 7, 8 fi. K. 10 fi. B.
p 10 fi. L, M, N, O.
q 9 fig. H.
r 10 fig. C.
s 10 fi. I, K.
t 11 fig. E.
u 11 fig. G, G.
x 8 fig. medium R. 9 fig. C.
y 11 fig. C, D. c, d.

neq; poſterior cerebelli pars dorſali medullæ adnaſcatur. quãuis interim uẽtriculus iſte tenui cerebri mẽbrana, & anteriori & poſteriori parte quodãmodo occludatur. In[z] anteriori enim parte tenuis mẽbrana, qua cerebellũ cerebro & cerebri natibus cõmittit, uentriculum obuoluit, [a] poſteriorẽ uerò illius ſedem obſtruit, tenuis membranæ portio cerebellum dorſali medullæ ibidem colligans. Quartus uentriculus nihil in ſe præter aqueũ humorem, qui in alijs uentriculis cõmunis eſt, inter diſſecandũ continere animaduertitur, quemad modum neq; meatus ex tertio cerebri uentriculo in quartũ pertinens. At dexter & ſiniſter uẽtriculi, præter huiuſmodi humorẽ, etiam[b] plexum quendã in ſe continent, quem diſſectionum periti[c] ſecundinis fœtus´ue inuolucris comparant. Tertius aũt uẽtriculus[d] uenoſum illud uas deducit, quod multifariam complicatũ plexus illius cõſtituendi gratia à quarto duræ mẽbranæ ſinu propagari, in tertio libro docuimus. Deinde anterior quoq; horũ uentriculorum pars ab illo uaſe[e] uenulas impẽſe graciles interdũ aſſumit, illis quàm ſimilimas quibus[f] adhærentẽ oculi tunicam exornari cõſpicimus. atq; huiuſmodi uenulæ uentriculorũ ſuperficiei adnaſcũtur facilius, quòd durior & quaſi calloſior cerebri ſubſtantia in uentriculorũ ſuperficie, quàm alibi, occurrat. Cæterùm Galenum, cæteroſq; omnes qui poſt illum in Anatome nobis quicquã prodiderunt, miror ſcribere, trium primorũ cerebri uentriculorũ ſuperficiẽ tenui membrana, uti ipſum cerebrum, cingi obduciq;, quartum aũt non ita: quum nulla prorſus alicuius uẽtriculi meatus´ue ſuperficies tenui membrana obuoluatur. Quis enim, obſecro, diligenter humanæ fabricæ partes examinans, neque alicuius ſcriptis ſolùm addictus, non uel hinc conſpiciet, Galenum pleraque, & pręcipuè in libris de Vſu partium, imaginatũ fuiſſe? Arbitrabatur namque tam mollem cerebri eſſe ſubſtantiam, ut inciſi ipſi uentriculi in ſe colligi debuiſſent, ſi tenui membrana intus non ſuccingerentur. dein duriorem cerebello tribuẽs ſubſtantiam, ſibi perſuadebat, eius uentriculũ citra membranæ, quæ ipſi fulcri loco eſſet, beneficium, poſſe contineri. Ego ſanè arbitror Galenum, quũ illos libros ſcriberet, apud Herophilũ, aut Andream, aut Marinũ, aut alium quempiã legiſſe, in tres cerebri uẽtriculos tenuis membranę proceſſus parteſúe porrigi, nõ item uerò in quartum uentriculũ. qua oratione illi uẽtriculos membrana quapiã ueluti peritonęo, aut tunica coſtis ſubducta ſuccingi non indicabant: uerùm tenuis mẽbranę[g] partes intelligebãt, uaſa in uẽtriculos deducentes, à quibus ſecundarũ modo efformati plexus fabricantur, cuiuſmodi pars in quartũ uentriculum nulla exporrigitur. Quinetiam præter id quod uentriculi mẽbranis neutiquã ſuccinguntur, illæ obſtaculo eſſent, quo minus cerebri ſubſtantia interſtitio quodam prępedita, materiã ſuis uentriculis oblatam, in animales ſpiritus emutaret. Cæterùm præſens Caput, ut uniuerſum uentriculorum uſum iam recenſerẽ, expeteret quidẽ: at quicquid propemodum adducere ſcriptiſq; mãdare auſus eſſem, in huius libri initio, ubi cerebri uſus obiter enarrãdus erat, recẽſui. Nihil enim in præſentia uẽtriculis aliud tribuere ſtatui, quàm illos cauitates ſinuſq; eſſe, in quib. attractus per inſpirationem aer, uitaliſq; ſpiritus à corde ipſis trãſmiſſus, priuatę cerebri materiei formęq; ui in animalem ſpiritũ emutatur. qui poſtmodũ per neruos ad ſenſuum motuſq; organa diſtribuitur, ut illa huius ſpiritus beneficio, & apta ſuis munijs cõſtructione, peculiari fungãtur officio, quo muſculi mouẽt, oculus uidet, olfactus organa olfaciũt, auditus organa ſonos percipiũt, & lingua ſapores dignoſcit, & demũ omnis ferè pars cui neruus exporrigitur, tactiles qualitates dijudicat.

Quid ſingulis inſit uentriculis.

Tres primos cerebri uentriculos tenui membrana non ſuccingi.

Ventriculorũ uſus.

z 7 fi. X, X iuxta X N.
a 9 fi. quaſi E ad Hcũ mittens.
b 4, 5 fi. O, O. 6 figura M, N.
c fig. 30 li. 5.
d 6 fi. H, I & 7 fi. V eductum à T.
e 4 fig. P. 6 fi. O, O.
f 18 fi. cap. 14 li.
g 6 fig. M, N, H, I.

dijudicat. Hunc itaq; in gignendo animali ſpiritu uſum uentriculis aſſcribere neutiquam uereor: at de principis animæ facultatum in cerebro ſedibus nihil enarrandum duco. Quandoquidẽ omnes quibuſcũ uiuimus, præcipuas principis animæ uires ſimijs, canibus, equis, eiusq; generis animãtibus, ut & auibus & piſcibus omnino adimunt: & ut cæteras taceã, ſoli homini ratiocinandi facultatem, eamq; omnibus, quantũ ab ipſis capere poſſum, parẽ tribuũt: quamuis interim homines nullo ſinu permulta animalia ſuperare inter diſſecandũ conſpicimus: neq; ſolũ numerus idem eſt, at cætera omnia (ſi modò molẽ & temperamenti fortè ad iuſtitiã integritatẽ excipias) inter ſe ſunt ſimilima. Liceat itaq; uel illorum hominũ gratia me ab alio uentriculorũ uſu inquirendo abſtinere: neq; uel hic Galeni placiti meminiſſe, quod in tertio de Hippocratis & Platonis dogmatibus libro, medium uentriculũ: in libris aũt de Partiũ uſu poſtremum, principaliſsimũ eſſe docet. Ac proinde Deo rerum omniũ opifici hymnos canentes, gratias agamus, quòd nobis rationalem animã, quam cum angelis (ut Plato etiam malè tractatorum philoſophorũ haud immemor innuebat) cõmunem habemus, largitus fuerit: cuius beneficio, ſi modò fides adſit, æterna illa fœlicitate fruemur, quãdo animæ ſedem ac ſubſtantiã non corporum reſectione, aut noſtra corporeo adhuc uinculo obruta, & ex bona corporis ſanitate conſtitutioneq; pendente ratione inquirere neceſſum erit. nam is qui uera eſt ſapientia, nos nõ hoc generabili & putreſcibili corpore amplius, ſed ſpirituali ſuoq; quàm ſimilimo conſtantes, edocebit.

DE CEREBRI CORPORE, TESTVDINIS fornicis'ue imagini comparato. Caput VII.

SVPERIOREM huius corporis ſedem oſtendit quintæ figuræ S, T, V. quanquam & eius ſedis modicam partem etiam proponat quartæ figuræ L, M, & ſextæ figuræ B, C. ubi etiam inferior ſedes ſpectatur ad A, A, A.

FORNICIS ſeu teſtudinis modò extructũ corpus, in illarum cerebri partiũ numero reponitur, uel quarũ etiam interuentu dextrã cerebri partẽ ſiniſtræ eſſe continuã nequimus inficiari. Eſt itaq; id unicũ, & in cerebri medio repoſitum, ac pariter utriſq; cerebri partibus commune. Ex poſteriori enim dextri & ſiniſtri uentriculorũ ſede, qua hæc deorſum in priora reflectitur, ſtatim in ipſo reflexu corpus hoc[a] enaſcitur, ſimilẽ prorſus ſubſtantiã cum cerebri uentriculorum ſubſtantia ſortitum, niſi quòd paulo quàm uentriculorũ ſubſtantia candidior, &[b] calloſi corporis modo durior exiſtit, nullibi etiam tenui mẽbrana cerebri obducta. Huius corporis[c] pars, quam dexter uentriculus educit, ei cõtinua eſt, cuius principium ex ſiniſtro pendet: ac ſimul ambæ partes latum quoddã corpus efficiunt, quod ſtatim ab ortu à reliqua uentriculorum cerebri ſubſtantia abſcedit, ſenſimq; in acutum[d] deſinens, antrorſum perfertur, ad eum uſq; cerebri locum pertingens, quo anterior tertij uentriculi pars[e] ceſſat. Ibidẽ nanq; acuto quodam angulo corpus hoc ſubſtãtiæ cerebri rurſus unitur, totoq; ſuo ductu triangularẽ figuram inęqualibus lateribus conſtantẽ refert. cuius[f] primum latus, quod & breuiſsimũ eſt, à poſteriori ſede dextri uentriculi ad poſteriorem ſiniſtri protenditur.[g] Alterũ in dextro cõſiſtit uentriculo, à poſteriori ipſius ſede uerſus interiora uſq; ad priorẽ tertij uentriculi partẽ protenſum. [h]Tertium in ſiniſtro poſitũ uentriculo, ſecundo lateri longitudine correſpondet. Atq; ita corpus iſtud inferiore ipſius ſede unica donatur[i] ſuperficie, triangulari teſtudini fornicíue quàm ſimilima. unde etiam corpus hoc ab imagine,

Teſtudinis in modum formati corporis ſitus.

Subſtantia.

Nexus.

Inferior ſedes.

a 4 fig. L, M. ſuperiora. 5 fig. S, T. 6 fig. B, C.
b 5 fi. L, L. 5 fig. R, R.
c 5 fi. S. continuum eſt cum T. et 6 figu. B, A, cum A, C.
d 5 fig. S, T ad V. & 6 fig. B, C ad ſupremũ A.
e Iuxta P 6 figuræ.
f 5 fig. ab S ad T. aut 6 fi. à B ad C.
g 5 fi. ab S ad V. aut 6 fi. à B ad ſupremum A.
h 5 fi. à T ad V. aut 6 fi. à C ad ſupremum A.
i 6 figura A, A, A.

 quemadmo-

quemadmodum & ab uſu Græcis ψαλιδοειδὴς & καμάριον nuncupatur. Cæterùm[k] ſuperior huius corporis ſedes, gibba, ac pro inferioris ſedis ſeu ſuperficiei cauitatis ratione conuexa uiſitur, non tamen ut illa ſimplex & cõtinua. Superior nãq; ſecundùm corporis huius longitudinẽ in ſui medio latioris inſtar lineę[l] extuberat, cõtinuaq́; cum dextri & ſiniſtri uentriculorũ ſepto efficitur, adeò ut in utroq; ſuperioris ſedis latere una haberi uideatur ſuperficies, quę in ipſo corporis ex poſteriori uentriculorũ ſede exortu impenſe orbicularis, ac oblongæ ſphæræ ſuperficiei tam ſimilis cõſpicitur, ut nõnullis hi[m] exortus eò uſq; impoſuerint, ut illos cerebri nates à Veteribus appellatos eſſe exiſtimauerint. Tres itaq; corporis teſtudinis modo cõformati ſuperficies, quę lęues omnino ſunt, & aqueo humore perfuſę, cerebri undiq; ſpectãt uentriculos. tota enim inferior ipſius ſuperficies tertij uẽtriculi ſuperiorem ſedẽ conficit, & ſub ipſa dextri ac ſiniſtri uentriculorũ fit cõmunio. dextra autẽ ſuperioris ſedis ſuperficies dextrũ reſpicit uentriculũ, ſiniſtra uerò ſiniſtrũ. Natura igitur corpus iſtud eum in modũ creauit, ut inſtar teſtudinis, ſuperiorũ corporũ impetum, quo minus illa corruant, ſuſtinentis, tertium cerebri uentriculũ amplum ſeruet, ſeſeq́; ipſum haud concidere ſinat. ad quem uſum, præter aptam conſtructionem, tres eius anguli quibus ſe tripodis modo ſuſtinet, auxiliantur. quinetiam ſeptum uentriculorum, calloſi corporis beneficio ſurſum tractum, hoc corpus quoq; ſubleuat, & attollit. Quod inſuper[n] uas quoddã uariè implexũ, & à quarto duræ membranæ ſinu pronatũ, ac tandem in dextrũ & ſiniſtrum cerebri uentriculos bipartitum, ſub ſe deduci ſinit, & quo minus id à cerebri illi incumbenti ſubſtantia prematur, continuè prohibet.

Superior ſedes — *[V]ſus.*

k in 5 ſi. tota occurrit. — *l 5 fi. X, X qui characteres in integro adhuc cerebro continui ſunt cũ Y, Y eiuſdẽ figuræ.* — *m 5 fi. S, T.* — *n 6 fig. H, L aut 7 fig. V à T notum.*

DE CEREERI GLANDE NVCIS PINEAE imaginem exprimente. Caput VIII.

OSTENDITVR hæc ſeptimæ figuræ L, & octauæ M, & decimæ D.

IVXTA poſteriorẽ teſtudinis modò formati[a] corporis ſedem, qua[b] uas uenoſum ex[c] quarto durę mẽbranæ ſinu in tertiũ cerebri uentriculũ, primùm porrigi incipit,[d] glandulam Natura cõdidit nuci pineæ aut turbinatæ ad eas figurę ſimilẽ, ac proinde κωνοειδῆ & κωνάριον à Gręcis appellatam. Reponitur autẽ ſub uaſis illius initio, mucrone ſuo ſurſum ſpectãs: baſi uerò incũbit cerebri ſubſtãtiæ, paulo poſteriùs quàm[e] meatus uiſitur initiũ, qui ex tertio cerebri uentriculo in quartum procedit. Neq; profectò aliter huius glandis ſitũ exprimere poſsim, niſi etiam eminẽtiſsimæ & anteriori[f] teſtiũ cerebri parti illã inniti adijcerẽ. Huic enim parti in homine, glans potius innititur, quàm ſubſtãtię quadã communitate unitur: perinde ac ſi glans cõtinua quępiã cerebri ſubſtantiæ portiuncula haud eſſet cenſenda. In hominib. nanq; cerebro uix hęret: frequẽtiſsimeq́;, niſi quis mentẽ operi accõmodet, in reſectione unà cũ uenoſo cui ſubſternitũ uaſe auelli cõſueuit. In agno aũt, aut prouectioris ætatis oue, nõ tantum cerebro hęret, uerùm etiã cerebri ſubſtantiæ quodãmodo cõtinua cernitur. Inſuper homo iam natu grandior, eam glandẽ minorem, quàm uel agnus, ſortitur. unde tum hanc ipſam, tum quæ ſequẽti Capite deſcribentur organa uiſurus, cõmodiſsimè agninũ quoq; cerebrũ aggredieris. habebit enim id omnia proceriora, & ut opportunè alicui rei eadẽ aſsimiles, accuratius cõficta. Galenus glandem hanc (quę cerebri ſubſtantia durior, magiſq́; ad glãdis quàm ad cerebri naturã accedit) meatui à tertio cerebri uẽtriculo in quartũ porrecto pręeſſe, & (quod aliquib. diſſectionis uiſum erat profeſſorib.) glandẽ hãc meatũ illum occludere, aperi-

Glandis pineæ nuci ſimilis ſitus, & conſtructio. — *Præſentis glandis uſus.*

a 5 fi. S, T, V. 6 figuræ A, A, A. — *b 6 fi. H, L* — *c 7 figu. T.* — *d 7 fig. L. 8 fig. M. 10 figura D.* — *e 7 fi. K. 10 fig. B.* — *f 7 fig. M, N. 10 fi. E, G.*

re, aperi-

g 11 fig. li. 5 | 11. 15 fi. S.

re,aperireq́;,prorſus negat:nō eundē huic glandi cum[g] glādoſo corpore uſum tribuens, quod ſub dextro uentriculi orificio,duodeno inteſtino connaſcitur, quodq́; cōſtructioni eius uētriculi orificij præeſſe arbitratus eſt. Verùm ut id illius muneris gratia haud fabricatū eſſe,ſuo loco oſtēdimus:ſic etiā hîc cū Galeno teſtamur,præſentē cerebri glandē eum quē diximus meatū nequaquam obturare,uel ob hoc pręcipuè, quòd haudquaquā meatū adeò cōtingat,ut antè ipſius orificiū cōniuere poſſet. Verùm ob id factū opinor,ut quēadmodum aliæ corporis glādulæ permultæ, firmamentū eſſet[h] uaſi quod tertiū cerebri uentriculum accedit,& ab ortu ſtatim in frequētes ramos tenui mēbrana cōtextos diuiditur,à præſentiq́; glādula ſuffulcitur:ne dicti meatus principiò ſtatim ſuo in cerebri cauitatē ingreſſu,proximè incumbens,eum obſtrueret,animalemq́; ſpiritum ex tertio cerebri uentriculo in quartum ferri prohiberet.

h 6 fig. H.

DE TESTIBVS ET NATIBVS CErebri. Caput IX.

CEREBRI teſtes & nates hæc primùm in ſeptima proponuntur figura ad M, N. dein in octaua ad N, O & P, Q. poſtremò in decima ad E, G & F, H.

Teſtiū & natiū cerebri numerus.

HANC quoq; cerebri portionē ſedem'ue illarū partium claſsi annumeramus, quæ[a] dextrā cerebri partē[b] ſiniſtræ continuam eſſe arguūt. Sunt aūt teſtes hi nateſq́; aliud nihil prorſus,quàm quædā cerebri portio in hoc fabricata, ut[c] meatus ex tertio cerebri uentriculo quartū accedens, tutò citra aliquē à ſuperiorib. cerebri partibus cōpreſſum deferretur:neq; etiam,etſi multitudinis nomine pars hęc donetur,ob id in plures diſiunctaſq́; partes diuiſa eſt. nam unica cernitur,eleganter à quadam ſimilitudine,uti mox dicā,hęc nomina ſibi uendicans.[d] Reponitur enim inter anteriorem cerebelli ſedem, & poſteriorem tertij uentriculi regionem: deinde inferiori ſede ſpectat dorſalis medullæ[e] initium, ſuperiori eam cerebri partem quæ cerebello iam inniti incipit. Continuatur autem cerebro,aut (ut rectiùs dicam) à cerebro enaſcitur tota anteriore ſua ſede & inferiore.in lateribus uerò,& ſuperiore & poſteriore ipſius ſedibus,nulli particulæ cerebri continua eſt, ſed tantum tenui membrana ut reliqua cerebri ſuperficies obducitur. Subſtantia ipſius ſubflaua eſt, illiq́;[f] ſubſtantiæ cerebri correſpondet, quæ proximè tenui membranæ accedit. In ſuperiori parte iuxta anteriora,ipſi[g] glādula incumbit,quā paulo antè[h] uaſis mirū in modum implexi deductui præfectā oſtendimus. Pars hæc, effigiem quandā exprimit, duabus ſibi commiſsis natibus quàm ſimilimam. Verùm quoniam[i] ſuperior ipſius regio teſtes magis, propter glandem illam quæ peni aſsimilatur, refert, ueteres qui pueros iure hæreditario domi in confectionibus exercebant, διδύμους eam appellauere. Nos itaq; illos imitati, teſtes ipſam & gemellos nuncupamus. Cæterùm quia in[k] poſteriori inferioriq́; huius partis regione[l] orificium prominet[m] meatus,qui ex tertio uentriculo quartū petit, quodq́; id orificium ſpeciem ani referre uideatur, & in poſteriori huius cerebri partis regione[n] impreſsio quædam inſtar lineæ tranſuerſim feratur, ſuperiora quodammodo ab inferioribus diſtinguens,huic poſteriori inferioriq́; regioni γλουτίων nomen ueteres indidiſſe arbitror:nos autem natulas,aut clunes dicere poterimus. Cæterùm temporis ſucceſſu uidentur Græci hæc nomina confudiſſe, & partem hanc, quæ (uti diximus) meatū ex tertio uentriculo in quartum deducit, continetq́;, modò διδύμους, modò γλουτία appellauiſſe.

Situs. *Subſtantia.* *Forma.* *Vſus.*

a 3 fi. A, A. | b 3 fi. B, B. | c 7, 8 fi. K. 10 fi. B, C. | d 7 fig. M, N ponuntur in H, K & X, X. | e 1 fi. cap. 2 li. 4 D. aut hic quod in 10 fi. habetur ſub A, A, F, H. | f 7 fi. D, D. | g 7 fi. L. 10 fig. D. | h 6 fi. H, I. & 7 fi. V. | i 10 fig. E, G. quibus proximum eſt D. | k 10 figura F, H. | l 10 fig. C. | m 8 fig. K. | n 10 fig. inter E, G & F, H.

DE CEREBELLI PROCESSIBVS VERmis imaginem exprimentibus, ac demum tendinibus illos continentibus. Caput X.

PROCESSVVM horum ſabrica potiſsimum petitur ex undecimæ figuræ C, D, & c, d. ac dein ex H, I. Octaua uerò figura huc quoque confert, ad medium R uerſus L, & nonæ figuræ C, E.

Cuiuſmodi ſint uermiformes proceſſus.

SVPERIVS, quum cerebelli forma explicaretur, cuiuſmodi uermiformes cerebelli ſint proceſſus, innuimus. Dicebamus namq;[a] unam quodammodo cerebelli partem à prioribus in poſteriora, ueluti in orbem duci, eamq́ue talibus implexã inuolutionibus, ut uermis in ligno naſcentis effigiem appoſitiſsimè commonſtret. Duo itaque huius partis apices, proceſſus'ue, quorum[b] hic anteriorem uentriculi cerebello & dorſali medullæ communis ſedem reſpicit,[c] ille uerò poſteriorem, à dicta nuper ſimilitudine Græcis σκωληκοειδεῖς nuncupabantur. At non ſatis ſcio, cur Galenus uermiformem proceſſum inferiori[d] meatus ex tertio uentriculo in quartum pertinentis[e] orificio præfectum eſſe tradiderit, ac uelut alterius tantum proceſſus apicis'ue munus explicuerit. Quamuis etiam mihi haud conſtet, utrum ipſorum, anteriorem uidelicet an poſteriorem, indicauerit. Nam ſi priorem intelligit, is ſuo mucrone, ſi quando educeretur, ad meatus orificium nequaquam ſeſe poſſet producere: quum tunc retrorſum magis dirigeretur,[f] communem cerebelli & dorſalis medullæ uentriculum potiùs quàm illud meatus tertij uentriculi orificium occupaturus. Poſterior aũt proceſſus ſeu apex, qui antrorſum ex poſterioribus protenditur, præterquàm quòd ſuo mucrone in cerebelli ſinus ſubſtantiam magis quàm prior cõfundi uideatur, neq; ut ille promineat, neutiquam ad poſterius tertij uentriculi meatus orificiũ uſq; produci poſſet. Sed quorſum hæc cõmemoro? quum neminẽ ambigere exiſtimem, meatũ illum nunquam debere occludi, quandoquidem nullũ obſtructionis uſum (quicquid nobis cõfinxerimus) indagare ualeamus: quũ interim, ut animalis ſpiritus cõtinuò in dorſalẽ medullam cõfluat, illum meatum perpetuò patêre cõducat. Neq; quenquã, niſi fortè ab Alberto, Thoma, Scoto, illiusq; claſsis theologis edoctũ, eſſe opinor, qui alterum uermium (nã utriuſq; par uſus in unius orificij clauſione eſſe nequit) meatui huic præfectũ eſſe ſibi perſuaderet, ut phãtaſmata in memoriꝫ ſedem (quam illi in cerebello eſſe confingunt) ingredi ſineret: & rurſus fures, ut ſic dicam, in memoriꝫ carcere colligatos, in medium uentriculũ (quem rationis ſedem eſſe aiũt) tranſmitteret. Siquidẽ fruſtra tunc rerũ opifex Deus eiuſmodi uermiformes proceſſus cani, ouibus, & id genus animantibus, quib. illi nullam ratiocinandi uim aſſcribũt, elargiretur. Sed unde, obſecro, huic (quiſquis tandem ille eſt) proceſſui iſte ex uoluntate ſua pendẽs motus obtingeret? Dein ſi aliquis fortè motus, peculiaris alicuius eſſentialis formæ, aut tẽperiei ratione illi aſsignandus eſſet, nõ tamen uermis modo proceſſus is educi contrahiq; poſſet, quum inuolutiones, quarum gratia proceſſus iſti uermibus comparantur, non orbiculatim ipſos ut uermium gyri ambiunt: quumq́ue quo ſeſe proceſſus illi rependo firmarent, nihil aliud occurrat, quàm qua ſecundùm ipſorum etiam ductum, cerebelli ſubſtantiæ continui ſunt. Vtcunque ſit, mihi in præſentia ſat eſt, locum conſtructionemq́ue horum proceſſuum indicauiſſe: illis interim nullum motum aut officium aliud tribuenti, quàm reliquæ cerebelli ſubſtantiæ. imò ſi quid confingere liberet, non unius tantum proceſſus, quem Galenus aliquando duntaxat cognouiſſe uidetur, ſed duorum,

Vermiformiũ proceſſ. uſus qui à Galeno in 8. lib. de Vſu par. traditus.

a 8 ſi. medium R. 9 ſiguræ C.
b 11 fig. C, D & H.
c 11 fig. c, d & I.
d 8 figu. K.
e 10 fig. C.
f 10 fig. L, M, N, O & E 11 figur.

duorum, quos rurſus ſolo multitudinis nomine nonnunquã indicauit, uſum nugaciſsimè ementirer, aſſerens anteriorẽ quum elongatur, atq; in poſteriora magis ducitur, ſeſe extenuare, principiumq́; quarti uentriculi, cuius ſuperiorem ſedem conſtituit, amplius apertiusq́; reddere. Poſteriorem uerò proceſſum ſimiliter in anteriora aliquando produci, & attenuari, ob idq́;[g] uiam aperire confingerẽ, quæ ex quarti uentriculi in dorſalis medullæ regionem, quæ modò ex caluaria procidit, inſtar meatus cuiuſdam terminatur. Atque ut proceſſus quoties extenuarentur, apertioni præeſſe dicerem: ita rurſus eoſdem collectos, ob idq́; incraſſatos, meatus illos, quibus præſunt, anguſtiores reddere affirmarem. At mihi non libet paruam aliquam, eamq́; falſam Creatoris induſtriam recenſere, & interim reliquum cerebri artificium propemodum uniuerſum deſtruere. Vnde etiam multo maximè Galenum miror, qui tenuis membranæ partes cerebellum cerebri teſtibus[h] colligantes, uincula & ueluti tendines appellauerit, qui utrinq; latera uermiformis proceſſus complecterentur, ne fortè dum is mouetur, in obliquũ declinet. Nihil enim aliud ſunt illi Galeni tendines, quàm nunc dictæ tenuis membranæ portiones. Mirum quoq; eſt, eam tenuis membranæ[i] ſedem, quæ dorſali medullę poſteriorem cerebelli partem, quà uermiforme cerebelli corpus intrò ac ad anteriora uerſus quartum uentriculum reflectitur, colligat, in tendinum numero Galenum non repoſuiſſe: quum illa membranæ portio poſteriorem eius corporis proceſſum exactiùs, quàm priorem ſuæ ſedis membranę pars, dirigeret.

g 10 fig. O.

h Inter M, N, & X, X 7 fig.

i Quæ eſſet ab E ad H 9 fig.

Tendines quibus uermiformes proceſſus continentur.

DE INFVNDIBVLO, ET GLANDVLA IN CALuarię cauitate ad cerebri pituitæ expurgationem paratis, & reliquis dein ductibus pituitæ excretioni famulantibus. Caput XI.

HVC primùm ſpectant tertiæ figuræ M, M, ſinus notantia ad calloſi corporis latera ſuperiori in ſede poſitos. dein ſeptimæ & octauæ figuræ I, meatum indicans, qui ex tertio cerebri uentriculo pituitam rectà deorſum ducit. Præterea K octauæ figuræ, ad cuius internum latus meatus occurrit ex meatu è tertio uentriculo ad quartum producto initium ſumens, & obliquè ad eius meatus finem per cerebri ſubſtantiam ductus, qui rectà ex tertio uentriculo deſcendit, ac I inſignitur, inibiq́; ceſſat, ubi in prima figura Capitis ſecundi libri quarti character 2 ſpectatur. in qua etiam characteres, 2, 3, terminos notant reflexuum quos dexter & ſiniſter uentriculi à poſterioribus ipſorum ſedibus moliuntur, quiq́; huc pituitam quoq; mandant ad cyathum ſeu infundibulum, quod exprimitur S decimætertiæ figuræ, & C, C decimæquartæ, & E decimæquintæ, & B decimæſextæ ac decimæoctauæ. Glans uerò in quam hæc dein defluit, notatur A decimæſextæ, & E decimæſeptimæ, & A etiam decimæoctauæ: ubi C, D, E, F obiter & quodammodo ductus notant, pituitam à glande deferentes. Foraminum autem & ſinuum per oſſa pituitam deducentium notæ, ex ſecunda & tertia figuris Cap. 12. lib. primi ueniunt petendæ.

CALVARIAE[a] futuras ad fuliginoſorum cerebri excrementorum tranſitũ ſummoperè opitulari, primus liber, ubi illarũ uſus recenſebatur, oſtẽdit. Pręſens aũt locus exigit, ut partes ſingulas pituitoſę (qua cerebrum propter ipſius molem, & ſubſtantię ſuæ à ſanguine diſcrimẽ, abundat) excretioni famulantes explicemus. Sunt uerò hæ potiſsimùm, duo in cerebri ſubſtãtia inſculpti meatus, dein tenuis membranę portio infundibuli inſtar efformata, poſtmodum glandula infundibuli huius mucronem excipiens, & meatus ac foramina à glandula hac ad palatum nariumq́ue cauitatem pituitam deducentia. Duos equidem cerebri meatus, quum tertiũ cerebri uentriculum proſequerer, antea recenſui. ac[b] unum quidem inſigni ſatis amplitudine ex media ipſius ſede rectà deorſum in cerebri ſubſtantia exculptum deſcendere dixi, ita ſanè, ut præſentis

a Spectantur figuris ca. 6. lib. 1.

Breuis enumeratio partium ad pituitæ defluxum præcipuè famulantium.

Meatus ex tertio cerebri uentriculo educti.

b 7, 8 fig. I.

meatus

Meatus ex tertio cerebri uentriculo educti.

meatus finis eregionè eius caluariæ[c] partis cõſiſtat,quę ſinũ[d] glandulæ qua cerebri pituita excipitur reponendæ aptũ, conſtituit.[e] Alter meatus,quẽ rariſsimè obſeruaui,quẽq; Galenus etiã in nono de Adminiſtrãdis ſectionibus libro præterijſſe uidetur,iam dicto lõgè arctior ſecantib. occurrit,ac ex[f] meatu illo progreditur,qui à tertio uentriculo in quartũ per cerebri teſtes nateſq; pertingit.quamprimum enim meatus is cerebri teſtes ſubire incipit, ex anteriori inferioríue ipſius ſede,alter is pituitæ expurgandæ ſubſeruiẽs meatus educitur, ſenſim deorſum in anteriora tantiſper in cerebri ſubſtãtia protenſus, dum in finem primi meatus terminetur,idemq́; ex ambobus meatibus[g] orificiũ conſurgat.

Peluis ac cyathus, in quam cerebri pituita defluit.

Ad huius orificij latera,tenuis membrana etiam hic cerebri baſim ſuccingens,orbiculatim à ſe educit ſui[h] portionẽ proceſſum'ue, ſubſtãtia prorſus cum reliqua tenui membrana ſimilẽ:niſi quòd gracilibus prorſus uenis, quanquam interim frequentibus, intertexitur. Præſentis proceſſus initium accuratè refert elatiſsimam regionẽ infundibuli,quo uinũ in anguſtioris orificij lagenas infunditur.eſt enim amplũ,& orbiculare:ac dein ab exortu ſenſim in arctum,infundibuli quoq; modo cogitur, donec tandẽ ueluti in anguſtã oblongamq́; fiſtulã ſimiliter atq; infundibula finiat, quæ deorſum protenſa,per peculiare ſibi in dura cerebri membrana exciſum[i] foramen deſcendit, ſuo mucrone ad glandẽ qua cerebri pituita excipitur, deſinens. Adeò ut uniuerſum hoc membraneũ corpus infundibulo,& imagine & uſu quàm ſimilimũ cenſeri debeat, unde etiam Græcis χοάνη nuncupatur. quanquam etiam à ſcyphi, ſeu in qua in balneis lauamur cõchæ forma (quã ſuperior huius corporis pars concinnè exprimit) πύελος appelletur. Nihilominus alibi à nominũ impoſitoribus,humilior corporis huius pars infundibuli fiſtulæ non abſimilis, χοάνη dicta uidetur.reliqua aũt pars ſuperior, quę ſenſim uerſus inferiora in arctũ deſinit,magnaq́; ex parte uiſorijs neruis,quà illi inuicẽ coeũt,[k] ſubtẽditur, πύελος. Rurſus integrũ hoc membraneũ corpus, πύελον nõnullis uocatum uideo:glandem autem in quam pituita diſtillat, χοάνην: quaſi forma quæpiã eſſet,in quam aliquid infunditur.

Glandis pituitam excipientis hiſtoria.

Verùm ſi ueteres,qui ſuos pueros Anatomen docebant,id nomen glandi illi nõ attribuerint,eam inter omnes in caluariæ cauitate repoſitas partes ſolã priuato nomine indigã reliquiſſe uidebũtur. Locatur aũt hæc glandula ſub dura cerebri mẽbrana, in proprio ipſi in oſſe cuneum imitante exſculpto[l] ſinu,cuius etiã effigiem quodãmodo exprimit. depreſſa nanq; eſt, & in humiliori parte gibboſa,in ſuperiori autem concaua,& ſinu quodam inſinuata. deinde ſecundũ orbem non prorſus circularis cõſpicitur,uerùm paulo minùs tota quadrata.Subſtãtia conſtat glanduloſa, ſed cæterarũ glandium corporis ſubſtantia longè duriore ac compactiore.Omni ex parte tenui membrana obducitur,quæ aut ab infundibuli termino glandulæ ſinui innato exoritur,aut etiã à membrana caluariæ os tota illa ſede ſuccingẽte,qua in hac regione dura cerebri mẽbrana à caluariæ oſsib.abſcedit,diſtatq́;.Huius caluarię inibi obductæ mẽbranę interuentu,glandula oſsi firmatur,& etiã duabus inſignioribus ſoporaliũ arteriarum propaginib.adhęret,quæ ad ipſius latera[m] prorepunt.Nõ ſecus profectò,quàm ſi & illarũ propaginum gratia, hęc glandula effingeretur,ipſiſq́; eum præberet uſum, quo reliquæ glandulæ uaſorum diſtributionibus diductibuſq́; firmãdis & ſuffulciendis præſunt.

Canales à glãde deducti.

Ad huius glandis latera deorſum utrinque[n] canales duo in oſſe cauati deſcendunt, ac unus quidem uerſus anteriora prorepit in[o] foramen deſinens, quod[p] ſecundum cerebri neruorum par deducit, quodq́ue contra Galeni placitum[q] foramine uiſorium neruum tranſmittente multo maius eſſe innuimus. Altero

uerò in

c 3 fi. ca. 12 li. 1. M. ac hîc ad D 14 fig.
d 16, 18 figura A.
e iuxta K 8 figuræ.
f 7, 8 fi. K 10 fi. B, C incedẽs per E, G, F, H.
g 14 fi. D & 1 fi. ca. 2 li. 4 cha. 2.
h 14 fi. C, C. 15 fi. E. 16, 18 fi. B.
i 15 fig. E.
k 13 figuræ S eſt ſub M, N, O.
l 3 fi. ca. 12 li. 1. M.
m Id petes ex 16 figu.
n 18 fig. C, D & E, F. & 3 fi. cap. 12 li. 1 O, P.
o 1, 3 fig. ca. 12 li. 1 G.
p 14 fi. G.
q 3 fig. ca. 12 lib. 1 E

uerò in poſteriora magis deſcẽdit,& per inæquale aſperũq; foramen ſeu rimã ducitur,quæ ad anteriorẽ ſedẽ lateraq;[r] foraminis quod ſoporalis arteriæ inſigniorem[s] ramum in caluariæ cauitatẽ tranſmittit, habetur. Atq; hæc omnia pituitæ cerebri euacuandæ miniſtrant. quippe duo meatus, quos in cerebri ſubſtantia inciſos diximus, ex cerebri uentriculis humorem illum deferũt,ad infundibulumq́; defluere ſinunt. Ipſum autem infundibulum ſuperiùs amplum latumq́; extruitur,non horum duntaxat meatuũ, qui in unum tandem orificium deſinunt,occaſione,uerùm etiam ut[t] fines illos dextri ſiniſtriq; uentriculorum cerebri contineret, quos ex poſteriori uentriculorum ſede deorſum in anteriora reflexos, inter cerebri reuolutiones hîc deſinere commemorauimus: quandoquidẽ & hi ſuæ ſedis pituitã deducunt,& in infundibulũ exporrigunt.Præterea infundibulũ ea cõſtat amplitudine, ut ſi quid pituitæ ſuper[u] calloſum corpus &[x] ſinus illos colligeretur,quos ad calloſi corporis latera ſuperiori ſua in ſede,conſpici retulimus,idipſum in infundibulũ tenuis mẽbranæ beneficio procũberet.Siue enim eiuſmodi humor ab anteriori calloſi ac inſtar arcus protuberãtis corporis ſede,ſiue à poſteriori deſcendat,ad tenuẽ membranã,cerebri baſim inueſtientẽ defluere, & hinc paulatim in infundibili amplitudinẽ prolabi poteſt.Infundibulũ uerò ab omnib. his ductibus pituitam excipiens,in anguſtum cogitur,ut tandem hanc per unicum & priuatim ſibi in dura membrana patens foramẽ ducat,innoxieq; in illius glandulæ centrum promanare ſinat.Glandula aũt quadam ſubſtantiæ familiaritate defluxus impetum ſuſtinens,& quantũ conijcere poſſum,os forſitan ab iniuria uindicans,pituitã hanc admittit, ſenſimq; citra ſtillicidiũ à laterib. ſuis eam undiquaq; defluere ſinit,per omnia foramina hîc in caluariȩ baſi tum uenis tum arterijs tum neruis ipſis exculpta.Nõ enim hîc cum Galeno in nono de Vſu partium libro,in quo de cerebri excrementorũ purgatione potiſsimũ & ſeriò agit,fateri queo capitis baſim cauernoſam, & pumicis in modũ extructam, nullaq́; cõtinua ſquama obductã eſſe:hacq; ratione à frontis uerticis, occipitij & temporum cõpoſitione multũ differre,ut per illam,ueluti per ſpongiã pituita longiori mora,& neſcio quo tandẽ raro & peculiari Naturæ artificio, trãſcolaretur: neq; per patẽtia alioquin hîc neceſſariò foramina,nõ amplius coaſſeruanda,rectà deflueret,uti in primo libro,quũ oſsis cuneũ referẽtis fabricã perſequerer:diffuſe propter quoſdã ſcripſi,qui me cauernoſam illã & multis foraminib. ſpõgiæ in modũ obſitam oſsis ſtruẽ, etiã nolle cõtueri fingunt:& propter alios quoſdã,qui uoce cribri aut coli in cunei uocẽ unico in loco tranſpoſita,aut immutata,Galenũ non ſecus atq; ego ſentio,de pituitȩ per oſſa ductu, totaq; adeò oſsium cõpoſitione iudicaſſe colligunt.Decũbit itaq; pituita & in palatũ per ea quæ palatũ ſpectant foramina,& nõ minima profectò portione per foramen ſecundi paris neruorũ ad oculorum ſedis radicẽ,hincq́; per[y] amplum foramẽ cum alijs quãplurimis foraminibus, cȩteris ignotũ Anatomicis in narium amplitudinẽ fertur. Verùm nõ ambigo, aliquẽ & hîc admiraturũ, quamobrẽ nullus hactenus meatus pituitã ad olfactus[z] organorũ[a] ſinus deducentes,cum Galeno in octauo potiſsimũ & nono de Vſu partiũ,enarrauerim: quod ſanè nõ ob aliud accidit, quàm quòd nullã prorſus pituitã per hos ſinus octauumúe capitis os expurgari autumẽ:mirerq; plurimũ,Galenũ per tenues illos ac neruis non abſimiles cerebri proceſſus,quos olfactus organo tribuimus, ab anterioribus cerebri[b] uentriculis pituitam qualitercunque tandem excedentem ad nares deduci, ſcripſiſſe: quum nullus omnino in ipſis meatus ſit,neq; etiam in hominibus ea conſtent craſsitie, ut uel meatum quo pituita deducere-

r 2,3 fi. ca. 12 lib. 1 X. s ultima fi. lib. 3. t 1 fi. ca. 2. lib. 4 char. 2,3. u 3 fi. L, L. x 3 fig. M, M. y Queritur ſub charactere ⚬ in 12 ca. li. 1. z 13 fig. L, L. a 13 fig. D, G & D, G. b 6 fig. D, D, & E, E.

Earum partiũ quas pituitæ expurgandæ ſubſeruire hactenus diximus, uſus, & conſtructionis ratio.

Pituitam per cuneiforme os longa mora & exiguis foraminibus non colari.

Pituitam nulla ſecundum naturam excretione per olfactus organorũ ſedem octauũue capitis os expurgari.

deduceretur, continere poſſent. Adde nullum prorſus pituitæ ductum ad olfactus organorum ſinus imaginari poſſe, niſi fortaſsis[c] anteriorẽ calloſi corporis regionem, quæ pituitam ſibi influentem in illam ſinuum olfactus organorum amplitudinem dimittere queat: uti fortaſsis accidit, ſi quando cerebrum nimia omnino pituita uexatur. unde etiam prorſus non naturalis per nares pituitæ fluxus tunc perficitur, & pruritus, calor, dolor & odorandi uirtutis noxa, eiusq; generis ſymptomata oboriuntur quàm plurima: quemadmodũ indies in deſtillationibus quę ad nariũ ſumma pertinẽt, ac grauedines nuncupamus, accidere experimur. adeò ſanè, ut ſi adamuſsim ſingula perpenderimus, neceſſariò per olfactus organorũ ſinus foraminula'ue aut cribri aut ſpongiæ modò forata, quum lege naturæ homo diſpenſatur, nihil pituitæ defluere fatendum erit: & ſi fortè caſu defluit, longè magis præter naturam fluxũ illum eſſe donabimus, quàm quum foramina quæ ad glandis cerebri pituitam excipientis ſculpuntur latera, totam pituitã non plenè deducunt, hæcq; deorſum uerſus[d] foramen dorſali medullæ tranſmittendæ paratum decumbit: ac cum dorſali prolabens, in dorſum, & dein ſecundùm neruorum ductum modò in brachia, modò in crura, modò in lumborũ muſculos, modò aliò quouis promanat. ut nunc taceam, quàm grauiter Natura ueniret incuſanda, quę tam patentes amplosq; expurgandę pituitæ in cerebro & eiuſdem membranis, dum ſcilicet adhuc tenuis aqueaq; eſt, ductus feciſſet. adeò autẽ retortos anguſtosq; & inflexos in[e] octauo capitis oſſe, aut etiam in cuneiformi oſſe produxiſſet.

c inferius L 3 fig.

d Quo deducitur H 9 figuræ.

e 8 fi. ca. 6 lib. 1 A, B, A.

DE QVIBVSDAM VASORVM PLEXIBVS cerebro aſſcriptis. Caput XII.

Hvc facit tota ferè decimiquarti Capitis libri tertij figura, & huius libri figura quarta & quinta ad O, O: ſexta ad H, I, K, L, M, N: & dein uniuerſa propemodum decimaſexta, & decimaſeptima.

Nullum reticularem plexum ſub cerebro, uti Galenus illum deſcribit, exiſtere.

QVANTVM Galeno diſſectionis profeſſorũ facile principi à medicis illum ſecutis nonnunquã præter rationem attributum ſit, uel beatus ille & mirabilis plexus reticularis atteſtatur, quẽ is nullibi nõ in ſuis libris inculcat, quoq; nihil frequentius medici in ore habent: hunc, etiãſi illum nunquam uiderint, ex Galeni ſententia enarrantes. Nihil enim minus à ſoporalibus arterijs, quàm eiuſmodi reticularis plexus, quẽ Galenus recenſet, perficitur. multoq; minus arteriæ, foramen caluariæ, quod ipſe tradit, ingrediuntur, aut totæ etiam in plexum aliquem abſumuntur. Primùm enim[a] tota ſoporalis arteria dextra (eſt autẽ par utriuſque ratio) caluariam petens, per unum foramẽ indiuiſa, uti Galenus commemorat, nõ ingreditur, uerùm ubi ad caluariæ uſq; baſim cõſcendit, inſignem ſui propaginem ad[b] foramẽ neruo[c] ſexti neruorum cerebri paris exculptum, tranſmittit, quæ unà cum grandi[d] uena ſibi coniuge in dextrum, primum'ue duræ cerebri membranę ſinum exhauritur. Secundò, ſoporalis arteria nequaquam commune[e] foramẽ cum[f] tertio neruorum pari obtinet: uerùm longè maiori induſtria, quàm Galenus arbitrabatur, rerũ Opifex uſus eſt. præcipuo nanq; ſoporalis arteriæ ramo obliquũ & in oſſe diu procedens[g] foramen machinatus eſt: in cuius ductu id forſitã fieri uoluit, ob quod Galenus plexũ efformatum contendit. ut enim uitalis ſpiritus in multis gyris anfractibusq; arterię excoqueretur, aptaq; animali ſpiritu efficiendo materia redderetur, Galenus arteriam ilico atque in caluariæ cauitatem ingreſſa eſt,[h] in innumeros ramos diffundi dicebat, qui inuicem ita imponuntur commiſcentur'ue, ut plexum

Hic ſpectabis 16 et 17 & ipſi proximã figuras.

a fi. cap. 12 li. 3 Z et fi. ca. 14 lib. 3 B, quod di uiditur in F, G.

b 2, 3 fi. ca. 12 lib. 1 c.

c 1, 2 fi. ca. 2 lib. 4 c.

d fi. cap. 14 lib. 3 C.

e 2, 3 fi. ca. 12 li. 1 Q.

f 1, 2 fi. ca. 2 lib. 4 M.

g 2, 3 fi. ca. 12 li. 1 X.

h Vt ſpectatur 17 fig.

efformare

efformare uideantur illi ſimilem, qualem in collecto piſcatorio reti fieri cernimus: aut illi plexui, qui ex pluribus inuicem incumbentibus retibus conſurgeret. Atque hunc implexum inter os & duram cerebri membranam fieri aſſerit: interim tamen duræ membranæ portiuncula, quæ os ſuccingeret, plexui ſubſtrata. Deinde ut plexus ille ex uno uaſe, aut ſi Galenus dextrum ſiniſtro coniunctum fingit, ex duobus complicari incipit: ita quoque plexus huius ſurculos poſt multam ſibique ſuccedentem in ramulos ſeriem, ſenſim colligi, ac tandem in duo rurſus uaſa deſinere atteſtatur, cerebri uentriculos petentia, & mole illis uaſis reſpondentia, quæ initio plexum efformare dicebantur. Quàm uerò hæc ab omni prorſus ueritate ſint aliena, quantamque Naturæ oſcitantiam arguant, is demum percipit, qui ueram eius arteriæ ſoporalis rami ſeriem didicit, quem per oblongum illud oſsis foramen in caluariam penetrare diximus: & ut pleraque taceam, expendit pariter, quàm impoſsibile ſit uaſa æquè grandia cerebrum petere, atque in caluariam primùm pertingunt: quum tam inſignes[i] rami duræ membranæ latera, & per foramina ſecundi paris neruorum cerebri ad oculos, ac ad narium amplitudinem ab illis uaſis, priuſquam tenuem accedant cerebri membranam, diſpergantur. Cæterùm quæ horum uaſorum, ſoporalium'ue arteriarum uera ſit ſeries, in tertio libro, dum cerebri uaſa non minus quàm reliquas totius corporis uenas & arterias perſequerer, adeò uerè & adamuſsim deſcribere conatus fui, ut hic locus neutiquam eius ſeriei enarrationem expetat. Ac proinde etiam[k] plexus illius explicationi hîc non eſt immorandum, quem aliorum animalium cerebra cum hominis cerebro prorſus communem, ac ueluti eundem, in prioribus cerebri uentriculis oſtendunt, ab illis efformatum [l] arterijs, quæ infimas dextri & ſiniſtri uentriculorum[m] ſedes ſubeunt, quà illæ deorſum uerſus priora, atque adeò ad cerebri baſis ferè medium[n] pertingunt. dein ab illo[o] uaſe, quod à quarto duræ membranæ[p] ſinu in tertium cerebri uentriculum exporrigitur, admodum profectò uariè, uti & uniuerſus plexus, implicatum, membranæq; proponens ſpeciem, innumeris uaſis mutuò nunc coeuntibus, & nunc rurſus diremptis, intertextam, & carnea quadam ſubſtantia ita obſitam, ut Veteres raram hanc membranæ, uaſorum & carnis compoſitionem, fœtuum[q] inuolucris comparantes, hunc plexum ob id meritò χοροειδῆ, quemadmodum & antea monuimus, appellauerint. Num uerò ipſi eundem plexum, retibus ſimul complicatis, inuolutiſq;, ac, uti magna piſcatorum retia iam ſæpius quercus corticum decocto lota, apparere ſolent, rubentibus, etiam aſsimilauerint, & δικτυοειδὲς πλέγμα nuncupauerint, ex plexus colligendum eſt imagine, quæ dicto modo rubet, complicatique retis effigiem proponit: quum plexus nulla ex parte motus, in cerebri uentriculis inter ſecandum occurrit. Si quando uerò tunc expāditur, & ueluti explicatur, nihil æquè diducto reti conferre poteris, ac dictam uaſorum plexus ſeriem. quanquam interim nullam mihi de nominibus uelim eſſe contentionem, qui modò plexuum quoq; obiter memini, ne quid fortè in cerebri conſtructione hoc libro præterijſſe uiderer. Atque quo minus id etiam fiat, ſingula ſenſuum organa ſeriatim nunc aggrediar.

i fig. cap. 14 lib. 3 r, x, ſ.

k fig. cap. 14 lib. 3 A. & hic 4, 5 fig. O. 6 fi. M, N.

l fi. cap. 14 lib. 3 y. hic autē 14 fig. Q. 7, 8 fig. F, G.

m fig. cap. 3 lib. 4 inſertæ C ad D.

n 1 fi. cap. 2 lib. 4 charact. 1, 3.

o fig. cap. 14 lib. 3 i. hic autē 6 fig. H, I. & 7 fig. V.

p 7 fig. T.

q Pete horum rationem ex tabulis figuræ 30 lib. 5.

Plexus in prioribus cerebri uentriculis occurrens.

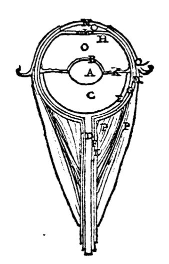
DE OLFACTVS ORGANO. Caput XIII.

TERTIVM libri quarti Caput deſcribens, ac neceſſariò propter neruorum ſeriem, olfactus organi conſtructionem proſequens, arbitrabar me in præſentia prolixius ue riusq; de olfactus inſtrumento præcepturum, quàm illo Capite nudam ipſius conſtructionē enarrans, faciendum duxeram. Verùm quum aliud nihil certius mihi, ſtudioſe admodum odoratus organi naturam inquirenti, hactenus occurrerit, præſens Caput cum illo commune eſſe uelim. Præter[a] duos enim illos neruis non abſimiles cerebri proceſſus, qui in[b] octaui capitis oſsis ſinus pertingunt, & frontis oſsis[c] ſinus, & ſubſtantiam illis contentam, & duræ cerebri membranæ ac oſsium[d] foramina, hîc penitus nihil recenſere poſſem. Nolo namque hoc loco de odoribus, & huius ſenſus medio, & dein temperie, aliquid pertractare: ne meus iſte conatus, qui præter opinionem iam excreuit, impenſiùs, atque adeò in immenſum creſcat.

a 11 fig. C, D. 13 fig. L, L.
b 8 fi. cap. 6 lib. 1 A, B, A.
c 3. 4 fig. cap. 12 lib. 1 K.
d 13 fi. D, D & G, G.

DE OCVLO, VISVS INSTRVMENTO. Caput XIIII.

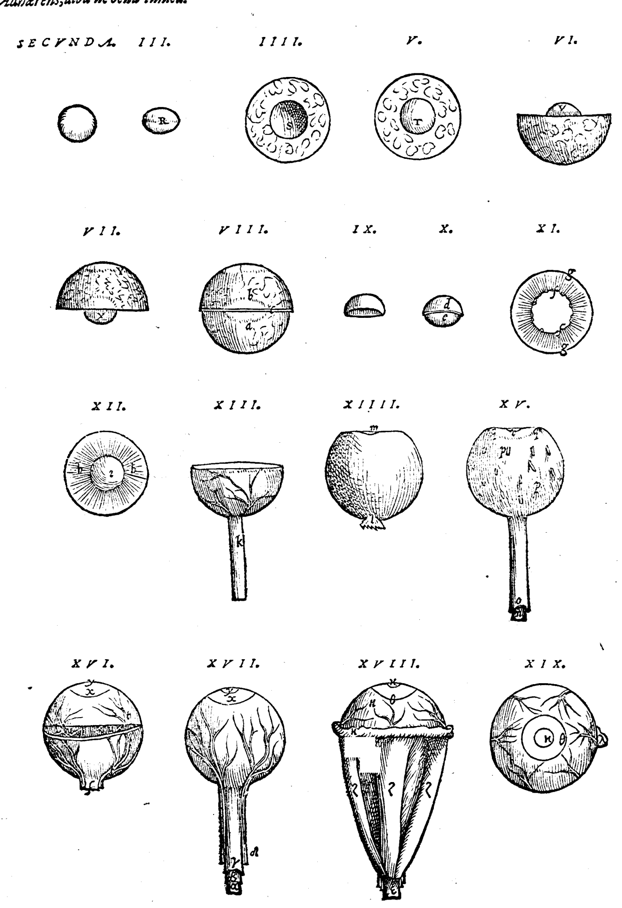
PRIMA DECIMIQVARTI CAPITIS FIGVRA.

HAEC figura, earum quæ præſenti Capiti præponuntur prima, alteram oculi partem exprimit, una ſectione ab anteriori ſede per poſteriorem, atq; ita per neruum uiſorium diuiſi: perinde ſcilicet, ac ſi quis diuiſæ ſecundùm longitudinem cepæ alteram partem ea ſuperficie delinearet, qua alteri parti connata continuaq; fuerat. Atq; hoc etiam modo cælos, & quatuor elementa, in plano depingere ſolemus.

A Humor cryſtallinus.
B Tunica anteriori humoris cryſtallini ſedi obducta, tenuiſsimæq; ceparum pelliculæ inſtar pellucida.
C Humor uitreus.
D Nerui uiſorij ſubſtantia.
E Tunica, quam reti aſsimilamus, quamq; reſoluta dilatata'ue uiſorij nerui efficit ſubſtantia.
F Tenuis cerebri membranæ portio, quæ neruo obducitur uiſorio.
G Uuea tunica, in quam tenuis uiſorium neruum induens membrana degenerat, ac expanditur.
H Hac ſede uuea tunica in poſteriora comprimitur, & corneam illi obductam non contingit tunicam.
I Pupilla, ſeu foramen, quo uuea eſt peruia.
K Tunica ab uuea initium ducens, & cilijs ſeu palpebrarum pilis imagine correſpondens, ac interſtitium pariter uitrei humoris ab aqueo.

L Duræ cerebri membranæ portio, neruum uiſorium obuoluens.
M Dura oculi tunica, quam dura cerebri membrana conſtituit.
N Duræ oculi tunicæ pars, quæ cornu inſtar pellucida uiſitur.
O,O Humor aqueus.
P,P Muſculi oculum mouentes.
Q Adhærens, albá'ue oculi tunica.

DECEM ET OCTO FIGVRARVM HIC SERIATIM primam ſubſequentium, & earundem characterum Index.

SECVNDA figura cryſtallinum duntaxat humorem anteriori ſede ita exprimit, atq; is omnibus illum ambientibus partibus liberatus, è directo intuenti occurreret.

TERTIA figura nudum prorſus cryſtallinum humorem commonſtrat, ea ſede ſe oſtendentem, qua ex
R. *latere ab aliquo ſpectaretur. Verùm R aſperitatem ſedemq; notat, cui oculi tunica, palpebrarum pilos referēs, humori cryſtallino connaſcitur.*

QVARTA figura humorem uitreum ita effictum commonſtrat, quemadmodum is, ſi ſuam, quam in
oculo obtinet, formam reſeruaret, in anteriori ipſius ſede conſpicuus eſſet, quum cryſtallinus humor ex illo euul
S. ſus eſſet. S enim cauitatem ipſius indicat, in quam media cryſtallini humoris pars reponebatur.
QVINTA figura uitreum humorem eadem facie, qua quarta, exprimit: uerùm adhuc ipſi cryſtallinus
T. humor T notatus innatat.
V. SEXTA uitreum humorem ex latere exprimit, unà cum cryſtallino, qui ipſi innatans, V notatur.
SEPTIMA figura aqueum humorem (etſi aliàs fluidus ſit) ex latere ita exprimit, quemadmodum in
X. oculo conſiſtit, & adhuc anteriorem cryſtallini humoris ſedem integit. X namq; cryſtallinũ humorem in præ-
Y. ſenti figura notat. ac Y eam humoris aquei ſedem indicat, qua uueæ tunicæ pars in ipſo (dum integer eſt ocu-
lus) continetur, quæ à cornea abſcedit, diſtatq́;.
a,b. OCTAVA figura uitreum humorem a notatum, & aqueum b inſignitum, ſimul commonſtrat, ita
inuicem diſsitos, quemadmodum ea dirimuntur tunica, quam palpebrarum pilis non perperàm in effigie aſſi-
c. milamus. Huius tuniculæ ſedes inter hos humores conſiſtens, c indicatur.
NONA figura tunicam anteriori cryſtallini humoris ſedi obnatam, & inſigniter pellucidam, hicq́; ab
ipſo humore liberatam, à latere exprimit.
DECIMA figura cryſtallinum humorem à latere oſtendit, adhuc ea tunicula intectum, quam nona fi
d,e. gura expreſſit. atq; hic d tuniculam indicat. e uerò cryſtallini humoris partem inſinuat poſteriorem, & illa tu
nicula non obductam, ſed in uitreo humore, quum integer eſt oculus, natitantem.
VNDECIMA figura anteriorem ſeu poſteriorem partem indicat tunicæ, quam uuea producit, quæq́;
g,g. palpebrarum pilis aſſimilatur. Cæterùm hæc circulo g & g notato ab uuea pronaſcitur: circulo autem f & f
f,f. inſignito, humori cryſtallino inſeritur, adnaſcitur'ue.
h,h. DVODECIMA figura tunicam, quam undecima oſtendit, adhuc cryſtallino adnatam continet. h
i. enim & h tunicam notant: i uerò, humorem cryſtallinum.
DECIMATERTIA figura tunicam oſtendit, quam reti diſſectionum periti comparant, quæq́; hic
k. à latere exprimitur, unà cum nerui uiſorij ſubſtantia k inſignita, & cerebri membranis libera.
DECIMAQVARTA figura uueæ tunicæ internam oſtendit ſuperficiem. hic enim ipſam euer-
l. ſam, uti inter ſecandum nonnunquam inuoluitur, euertitur'ue, delineauimus. l itaq; portiunculam notat tu-
m. nicæ, in quam uiſorij nerui ſubſtantia diſſoluitur. m ſedem, in qua anterior uueæ regio introrſum ſeu in poſte-
riora comprimitur.
DECIMAQVINTA figura externam uueæ tunicæ ſuperficiem ex latere delineatam cõtinet, unà
n. cum nerui uiſorij ſubſtantia, tenui adhuc membrana cerebri obducta. n enim nerui uiſorij ſubſtantiam notat,
o. hic à tenui qua inuoluitur membrana liberam. o tenuis notatur membrana, nerui uiſorij ſubſtantiam integẽs,
p,p. & hic à dura membrana, quæ ipſam quoq; ante ſectionem obuoluit, denudata. p,p uenarum arteriarumq́; à
q,q. dura oculi tunica in uueam pertinentium ſunt portiunculæ, iam ex ſectionis ſerie effractæ. q,q ſedes, qua uuea
r. tunica anteriori in parte comprimitur, & à cornea abſcedit. r foramen, uueæ pupillam conſtituens.
DECIMASEXTA figura duram oculi tunicam ex latere commonſtrat, tranſuerſa ſectione in hoc
ſ. diuiſam, ut ſeries in conſpectum ueniret uaſorum ab ipſa in uueam pertinentium. Significet igitur ſ neruum ui
t,t. ſorium, unà cum duabus illum inuoluentibus membranis abtruncatum, & uenis arterijsq́; concomitatũ. t ue-
u,u. rò & t uenas arteriasq́; per duram oculi tunicam excurrẽtes. u autem & u uueam tunicam, hic propter du
x. ræ ſciſſionem, cõſpicuam, & ramulos duræ tunicæ uaſorum excipientem. Cæterùm x ſedem indicat, ubi dura
y. oculi tunica inſtar cornu læuigatur, pellucidaq́; cernitur. Sedi autem y notatæ, pupillæ reſpondet foramen.
DECIMASEPTIMA figura integram nudamq́; duræ oculi tunicæ externam ſuperficiem ex la-
α,β. tere exhibet, unà cum magna uiſorij nerui portione: in qua α notat ipſius ſubſtantiam, β uerò tenuem qua ob-
γ,δ. ducitur membranam, γ autem duram cerebri membranam, δ uenas arteriasq́; neruum uiſorium concomi-
x,y. tantes. Porrò x, & dein y, idem hic atq; in decimaſexta indicant.
DECIMAOCTAVA figura oculum à palpebris liberatũ, atq; ex ſua in caluaria ſede erutum, unà
ε,ζ,ζ. cum ipſius muſculis nondum diſiunctis, à latere exprimit. atq; ε neruum indicat uiſorium. ζ & ζ muſculos ocu
η,η,θ. lum mouentes. η & η adhærentem oculi tunicam. θ maiorem oculi circulum, ſeu iridem, ubi adhærens mem-
κ. brana deſinit, corneæq́; tunicæ pertinaciſſimè adnaſcitur. κ autem ſedem notabit, e regionè pupillæ ſeu minoris
circuli conſiſtentem.
DECIMANONA figura anteriorẽ oculi integri, & à palpebris tantùm liberi, ſedem exprimit. atq;
λ. hic λ carunculam inſinuat, in maiori oculi ſedis angulo repoſitam. η uerò, & θ, & dein κ, idem hic ac in præ-
η,θ,κ. cedente figura indicant. Cæterùm ſi alicui oculi enarrationem ab extimis ipſius partibus primùm perſequi ui-
ſum ſit, is inuerſo oculi figurarum ordine, decimamnonam ſecundæ loco habebit, & decimamoctauam tertiæ,
atq; ita deinceps.

Oculorũ ſitus.

RATIONEM ſtructuræ capitis primo libro perquirentes, oculorũ ſitum deſcripſimus. in ſecundo autem libro, eorundem numerum, & ipſos mouẽtes muſculos, uti & palpebrarum quoque naturam, neceſſariò tradidimus. In præſentia uerò, oculi ſphæræ modo rotundi fabricam enarraturis, eam à centro, aut ab ultima extima'ue ipſius circumferẽtia auſpicari integrum erit: perinde ac ſi quis oui conſtructionẽ, ab ipſius luteo ad album, & dein ad tenuem mẽbranulam albo obductã, & poſtea ad putamen cruſtam'ue, aggrederetur: aut illam à cruſta ad tenuem membranulã, ac dein ad album, & hinc ad luteũ enarraret: pari prorſus nimirũ modo, quo mũdi partes, uel à terra ad aquam, aerem, ignem, lunæ cœlum, ac ſic deinceps ad extimum uſq; cœlum, uel ab hoc cœlo uerſus mundi centrum, recenſeremus. Mundo namq; & ouo, oculi fabrica, quod ad conſtructionẽ ſpectat, conferri poteſt. Quam, ut exactiùs tradatur, ac poſtmodum memoriç firmiùs hæreat, à centro primùm ad extimam ſuperficiem, & poſtmodũ ab hac ad illud opportunè pertractabimus.

Oculi conſtructio quî enarranda.

a 1 fig. A. & tota 2, 3 fig.

Humor cryſtallinus.

Eſt itaq; oculi centrum [a] humor, quem Grçci κρυσταλλοειδῆ uocãt: uti & nos quoq;, qui & glacialẽ illum nuncupamus, à ſimilitudine nimirũ, quam cum lucidiſsima glacie & exactiſsimo cryſtallo obtinet, non quidem in cõſiſtentia aut duritie, uerùm in colore, ſeu luce potius. Eſt enim is humor, optimi cryſtalli inſtar pellucidiſsimus, & omnia quibus iam exemptus, uitri alicuius modo imponitur, impẽſe quorundam utrinq; extuberantiũ ſpecillorum ritu adauget. Ea autem eſt cõſiſtentia, ut à cæteris oculi partibus per ſectionẽ liberatus, humoris liquoris'ue cuiuſdam modo non diffluat: ſed molliuſculæ inſtar ceræ, ſuam aſſeruet formam. quæ etſi rotunda appareat, non tamen globum adamuſsim rotundũ refert: ſed globi ſpeciem exprimit, qui anteriori & poſteriori parte non ſecus cõprimeretur, quàm ſi ex lignei globi penitus exacteq; rotundi medio, ſecundùm æquidiſtãtes lineas orbem craſsiuſculũ ſerra exemiſſes, & dein duas globi partes denuò cõglutinaſſes: adeò ut prçſens humor in anteriora & poſteriora minus protuberet, quàm ſecundùm latera, & ſuperiùs & inferiùs, quodãmodo ſcilicet ad lentis ſimilitudinẽ. unde etiam hunc humorẽ φακοειδῆ Grçcis nuncupatum fuiſſe arbitror.

b 1 fig. B. tota 9 fig. & 10 fig. d.

Tunicula cepis pelliculæ modo pellucida, anteriorió; humoris cryſtallini ſedi obnata.

c 10. fig. e.

d 3 fig. R.

Superficie conſtat læui, & inſigniter lubrica: uniuerſæq; ipſius anteriori ſedi [b] tunicula obnaſcitur, inſtar tenuiſsimæ ceparũ pelliculæ (quam inter craſsiores ceparum orbes reperimus) tenuis, exacteq; pellucida, & tranſparẽs. Verùm hæc tunicula, eius generis ceparũ pelliculis durior eſt, nulla parte [c] poſteriorẽ humoris cryſtallini ſedem cõtingens: ſed inibi ceſſans, ubi ille [d] ampliſsimus cernitur, ac ubi ipſius capaciſsimus cõſiſteret circulus, ſi eum multis æquidiſtantib. circulis orbiculatim obuolutũ fingeres. Huic tunículæ nullum priuatim nomen inditum eſſe uidetur: niſi fortè à cõtinuarum araneæ telarum imagine ipſam ἀραχνοειδῆ Græci uocauerint. reſpondet enim tenuitate, quamuis neutiquã robore & duritia, illis aranearũ telis. Ego illam inter diſſecandũ, uti iam dixi, ceparum tenuiſsimis membranulis cõfero: cornu etiam illam collaturus, ſi modò id in laminas diuiſum, & lucernis adhiberi ſolitũ, tam tenue ac tranſparẽs & læue, atq; hæc eſt tunicula, reddi poſſet. Huius enim ſubſtantia, à cornu ſubſtãtia nihil differt. Sit igitur ipſa ſecundũ in oculi cõſtructione nobis enarratũ corpus: quod quum anteriori tantum centri, ſeu cryſtallini humoris ſedi obducitur, uelut ſemiglobus tantùm in oculi fabrica cenſendũ uenit.

e 1 fig. C. & dein 4, 5, 6 fig. & 8 fig. 4.

Vitreus humor.

Cæterùm poſterior humoris cryſtallini ſedes, in alio continetur [e] humore, qui uulgari quidẽ albo uitro iam refrigerato, colore ſeu

luciditate correſpondet: ac non adeò lucidus eſt, atq; cryſtallinus humor, aut exactiſsimũ cryſtallum. Conſiſtentia autẽ, humore cryſtallino longè mollior uiſitur: & ab oculo exemptus, ſuum terminum formam'ue neutiquã retinet. quamuis interim aquæ modo non diffluat: ſed ita cõſiſtat, quemadmodũ uitrum in fornacibus fuſum, quodq́ue ferreis canalibus, quibus id ab artificibus inflandum formandumq́; à fornace eximitur, obuolui cernimus. Huiuſmodi uitro hic humor cõſiſtentia congruit: at non colore, quum humor, uti priùs dixi, refrigerato uitro luciditate ſimilis ſit: fuſum autem, liquefactũq́; uitrum, candenti ferro quàm ſimillimũ occurrat. Quando itaq; præſens humor conſiſtentia fuſo uitro, luciditate autem refrigerato formatoq́; iam uitro reſpondet, ὑαλοειδὴς Græcis, nobis uerò uitreus meritò nũcupatur. Hic humor multis numeris molẽ cryſtallini humoris ſuperans, quum adhuc in oculo reponitur, ſemiglobũ imagine refert: cuius plana ſuperficies, oculi anteriora ſpectat: rotunda autem, ſeu cõuexa, in poſteriora protẽdit. Anterioris ſedis, ſeu planæ ſuperficiei medio [f] ſinus imprimitur tantus, quãta poſterior eſt humoris cryſtallini pars. Is namq; humori uitreo ita immittitur, ac ſi globũ in aqua natantem ſpectares, cuius media pars in aquam prorſus mergitur, altera ſupra aquã conſpicua. utq́; inter eiuſmodi globum & aquam nihil mediat, ita quoq; inter cryſtallinum & uitreum nihil omnino intercedit: neq; illi humores inuicẽ ſecus committuntur, quàm globum aliquẽ in duriuſcula pulte cõplexum fingeres. Porrò reliquæ regioni ſedis anterioris uitrei humoris cryſtallino non occupatæ [g] tunicã quandam obduci, ſuo loco audies, quæ cilijs palpebrarum'ue pilis aſsimilabitur, quæq́; orbiculatim lineæ tantum craſsitie (ut ſic dicam) cryſtallino humori, ubi is amplißimus eſt, [h] adnaſci docebitur.

Oculi inuolucrum ex nerui uiſorij ſubſtantia ſolutũ, & reti comparatum.

Nunc autem [i] inuolucrum mihi uenit enarrandum, quo poſterior uitrei humoris ſedes proximè continetur. [k] Neruus itaq; uiſorius, tenui duraq́; cerebri mẽbranis, & aliquot uenis arterijsq́; cõcomitatus, ad poſteriorẽ oculi ſedem fertur: ac illi nonnihil uerſus externum oculi latus inſertus, ſua ſubſtantia in enarrandũ iam inuolucrum diſſoluitur. tenuis autẽ membrana, nerui ſubſtantiã obuoluẽs, in [l] aliam degenerat oculi tunicã, quæ uuea uocabitur: & dura quoq; mẽbrana in [m] aliam ceſſat, quæ dura dicetur, & uenæ pariter & arteriæ (uti ſeriatim enarrabo) oculi conſtructionẽ ſubintrant. Quum primùm igitur nerui uiſorij ſubſtantia in oculũ mergitur, mollior reddita, dilatatur in latum quoddã inuolucrum, poſteriori uitrei humoris ſedi obductũ, & non multum ultra mediam oculi ſedẽ in anteriora pertinens, & extremè gracilibus & obſcuris uenulis, ac item arterijs intertexta: quæ à tunicæ huius radice, ac ſede qua neruus primùm expanditur, ipſi exporrigũtur. Galenus in decimo de Partiũ uſu innuit, hoc inuolucrum à pleriſq; tunicæ nomine non dignari: forſitan quòd cæterarũ tunicarum modo membranea non ſit, ſed mollis, & ueluti mucor aliquis ex naribus procidens. quum enim hoc inuolucrũ ſecantibus in unum colligitur, & à ſua radice propendet, mucorẽ, aut cerebri ſubſtantiã aqua quapiã dilutam refert: non enim ita ſolidum craſſumq́;, ac cerebri ſubſtãtia uiſitur. Vtcunq; uerò ſit, ſiue tunica nuncupandũ ueniat, ſiue minus, cõſtat Galenum quoq; in libris de Hippocratis & Platonis decretis, & item in octauo de Partium uſu, hoc inuolucrum tunicã appellaſſe. Neq; ego ſcio, quod nomen illi aptius quàm inuolucri, aut tunicæ, indi poſsit: quum, uti diximus, toti poſteriori ſedi humoris uitrei proximè obducatur, illumq́; integat: perinde atque tenuem oui pelliculã, oui album tunc cõtinere diceremus, quum dimidiã oui partem ab alia effractam, & adhuc oppletã, manibus ſeruaremus. Eſt enim hoc inuolucrũ forma

dimidiato

f 4 fig. 2.
g 1 fig. K. & 11 & 12 fig.
h 12 fig. h, h adnaſcuntur i.
i 1 fig. E. & tota 13 fig. de.
k 2 fig. cap. 2 lib. 4 leſa ſtum a G. k 17 fig. a cum b, y, d.
aut 1 fig. D cũ F & L.
l 1 fig. G. & tota 14, 15 fig.
m 1 fig. M. & tota ferè 16 & 17 fig.

dimidiato tantum oui putamini comparãdum: aut minori piſcatorum reti, quod uni accõmodatur baculo,& ex ampla baſi,dimidiati globi modo in obtuſum mucronem fertur. Ab huiuſmodi enim retis imagine arbitror inuolucrum iſtud Græcis ἀμφιβληστροειδὴς nuncupatum fuiſſe.nam retis formam,non autem plexum refert,quum undiq; ſibi ſit continuum.niſi etiam fortè uenulas & arterias ipſi uariè intertextas,quis reti aſsimilandas contenderet.Hactenus igitur quatuor oculi partes recenſui: duos nimirum humores,& totidem

n 1 fig. G ab F eductũ, & tota ferè 14, 15 fig.
tunicas.ac proinde iam meritò[n] eam aggrediar,quę à tenui membrana,nerui uiſorij ſubſtantiam concomitante,producitur. Mox enim atq; hæc membrana ſimul cum neruo oculum ſubit,in tunicam degenerat, non tantùm poſteriorem oculi ſedem,tunicæ quæ à nerui conſurgit ſubſtantia modo,occupantem,uerùm & anteriori etiam ſedi obductam. *Tunica uuea, à tenui cerebri membrana parata.* Hæc tota poſteriori oculi ſede tunicam proximè inueſtit,à nerui ſubſtãtia pronatam : & in harum contactu nihil prorſus mediat,neq; ambæ etiam inuicem aliquo nexu, pręterquàm accubitu,cõmittuntur.quà autem tunica à tenui enaſcens membrana,anterio-

o 1 fig. O, O. & 7 fi. Y. & 8 fi. b.
p 1 fig. M enatum ab L. aut 16 et 17 figuræ.
ri oculi ſedi obtenditur,interna ſua ſuperficie undiq;[o] humorem contingit & complectitur,quem aqueum & albugineum paulo pòſt uocabimus. Externa uerò huius tunicæ ſuperficies[p] ea tunica obducitur, quam à dura membrana uiſorium induente pronaſci dicam. Verùm interim huic tunicę,quam tenuis profert membrana, priuatim accidit, quòd exacti globi modo nõ ſit prorſus

q 1 fig. H. 14 fig. m. 15 fig. q, q.
rotunda : quum ſcilicet[q] anteriori regione nõnihil introrſum comprimatur, aliqua ſui parte planam ſuperficiem pro conuexa & rotunda commõſtrans. Quando enim hæc tunica ad eam uſq; anterioris oculi ſedis regionem pertin

r 16, 17 fi. x. 18, 19 fig. d.
s 1 fig. N.
git,ſecundùm quam[r] maior oculi ducitur circulus, quem iridẽ uocamus, aut quo album oculi (ut ita loquar) à nigro diſtinguitur,&[s] ea tunicæ à dura cerebri membrana pronatæ pars conſiſtit,quam cornu in luciditate & ſubſtantia quoq; cõparabimus, ipſa inquam ab hac abſcedit, quam dura procreat membrana: neq; amplius illam contingens,inibi in poſteriora comprimitur,quà illius parti,quam cornu aſsimilamus,fuerat ſubducenda: ſi modò undiq; à tunica, quam dura producit mẽbrana, æquè proximè obuolui cingiq; debuiſſet. Neq; hac duntaxat compreſsione tunica à tenui membrana cerebri generata

t 1 fig. I. 14 fig. m. 15 fig. r.
u 16, 17 fi. y. 18, 19 fig. x.
donatur : uerùm etiam in huius cõpreſsionis medio,[t] foramine quodam peruia eſt,quod[u] minorem in oculo apparentẽ efformat circulum,& pupilla nobis appellatur. *Pupilla.* adeò ut hæc tunica,uuæ folliculo,à quo pedũculus,quo is affirmatur, euulſus eſt, quàm ſimillima ſit: præſertim ſi uuam illic parum concidiſſe,& (uti etiã fit) uacuari intelligas, ubi pedunculũ extraxeris. Totus enim uuæ folliculus tunicæ huic reſpondebit: ea autem concidentia illi aſsimilabitur compreſsioni,quam in anteriori parte hæc tunica ſibi uendicat: foramen uerò,quo pedunculus firmabatur, ipſi pupillæ cõparabitur. Atq; ab hac ſimilitudine Græci præſentẽ tunicam ῥαγοειδῆ & ῥῶγα, nos autem uueam appellamus.Quoniam uerò ipſa à tenui cerebri membrana,χοροειδὴς etiam dicta,conſtituitur,Græci illam quoq; χοροειδῆ nuncuparunt.Quandoquidem uerò paſſim quà uuea tunica,illa obducitur,quam dura cerebri progenerat membra-

x 15 fig. p, p. 16 fig. u, u.
na,[x] uenarum arteriarumq; ſurculi ab hac in uueam pertingunt,illi ita uueam exaſperãt, ut hac quoq; externa ipſius ſuperficie, internæ folliculi uuæ ſuperficiei accedat, quæ fibras illas continet, quibus uuæ caro & acini ſuſtinentur. Præterea quum ab ea tunica, quam dura cerebri membrana procreat, complures,uti iam diximus, uaſorũ ſurculi ſparſim in uueam producãtur, eorum quoque ſurculorum interuentu uuea illi tunicæ connaſcitur. Quà uerò uuea

Vueæ tunicæ colores.

tunica ab illa ſecundùm iridis circulum abſcedit,introrſumq́; premitur,uuea per totum circuli ductũ ualidè ipſi adnaſcitur, & colorẽ euariat. Vuea namq; tota ſuperficie, qua dura tunica proximè ſuccingitur, perpetuò nigra eſt, & modicè humecta: in anteriori autem ſuæ compreſsionis ſede uariè tingitur, eumq́; ſemper exprimit colorẽ, qui in oculi iride,ſeu maiori circulo, ſanis hominibus occurrit, cuiusq́ue gratia oculos nigros, aut cæſios, aut glaucos dicimus.Neutiquã enim is color ex oculi humorum copia,aut defectu,aut tenuitate,aut pupillę etiã collectione uel dilatatione,aut oculi ueluti profunditate, aut tenuitate conſurgit,alicui´ue conſimili cauſæ acceptus ferri debet. Quod etſi magnum illis fortè uidebitur paradoxũ, qui integros libros de oculorum coloribus conſarciunt: non aliter tamen id probatum uelim, quàm eum qui ſingulis hominibus(quantumuis is uarius ſit,& ſibi in utriſq; oculis,& in uno etiam oculo interdũ diſsimilis) obtingit colorem, perpetuò eundem in uuea apparere,ſiue integro oculo,ſiue effluxis ex dimidio, aut in uniuerſum humoribus, ſiue ipſa uuea tunica per reſectionem à conterminis liberata,diuulſaq́;, hunc examinaueris. adeò ut de oculorum coloribus haud ſecus diſputãdum arbitrer, quàm de nigra, fuſca & alba,in ipſo etiã utero, hominibus data cute, ac rufis flauiſq; & nigris capillis: uti etiam parem ferè cutis & oculorũ coloris in uarijs nationibus rationem obſeruari cernimus. Cæterùm interna uueæ ſuperficies diuerſis,ſed omnibus interim hominibus ijſdem,interſtinguitur coloribus. In poſteriori enim oculi ſede, qua hæc tunica primùm pronaſcitur, ſubalba eſt: mox uiridis,& dein cærulea iridis in modum efficitur.atq; hos colores adhuc in poſteriori oculi ſede interna hęc ſuperficies poſsidet,in anteriori autem oculi ſede uniuerſa impenſe nigricat. & non adeò lęuis hic atq; in poſteriori ſede uiſitur: quod illi potiſsimùm accidit propter proceſſus, quos à ſe hac in parte educit,[y] tunicam conſtituturos,quę anteriori uitrei humoris ſedi obducitur: & ueluti[z] interſtitiũ eſt uitrei, eiusq́; quem aqueũ nominabimus.

Tunica cilijs et palpebrarũ pilis comparata.

Hæc itaq; tunica planis duntaxat donatur ſuperficiebus,non autem concauis aut conuexis. Eam ſiquidem cõſtitueres, ſi ex tenuiſsima araneæ tela tantum orbẽ excinderes,quanta eſt anterior ſedes uitrei humoris: ac dein in hoc orbe alium orbiculũ excinderes,foramen facturus tam amplum, ac cryſtallini humoris eſt amplitudo.Huiuſmodi namq; orbi pręſentẽ tunicam conferre poſſes,ſi illũ circulatim ab uuea tunica pronaſci,& ſuo foramine cryſtallino connaſci fingerēs. Verùm hæc tunica tenuitate araneæ telas ferè ſuperat: & proceſſulis ab uuea pronatis talibus conſtat,ut nigra cilia,ſeu palpebrarũ pilos forma inſigniter exprimat. Nũm autem tunica,aut aliter nuncupãda ſit,non admodum moror:modò qua´nam ſede reponatur,& quibus cõmittatur,quaq́; ſit imagine & ſubſtantia,explicẽ. Neq; mihi ullum occurrit nomen,quod ipſi aptiùs indam,quàm tunicæ: aut,ſi uoles,interſtitij uel ſepti,inter uitreum humorem,& eum quem albugineum aqueum´ue nuncupabimus,repoſiti.

Dura oculi tunica,à dura cerebri membrana educta.

Iam tempeſtiuũ fuerit,[a] duram quoq; oculi tunicam ſermone cõplecti,quam à dura cerebri membrana, uiſoriũ neruum inueſtiente,pronaſci ac diſſolui credimus. Quum primùm enim hæc membrana poſteriori oculi ſedi[b] applãtatur, dilateſcit: & craſsior ac durior ipſa cerebri dura membrana euadẽs,orbiculatim undiq; oculo obducitur,tam in anteriora quàm in poſteriora pertingens. quanquam interim non paſsim ſibi ſimilis ſit,neq; ſimplici donetur nomine. Quà enim poſteriorẽ oculi ſedem cõſtituit, & in anteriori ſede ad[c] maiorem oculi uſq; circulũ pertingit,craſſa & dura eſt (unde & σκληρότης nuncupatur) & dein duræ cerebri membranę modo opaca,& minimè pellucida.[d] Ea uerò ſede,

y 1 fig. X. & 11, 12 figuræ.
z 1 fig. X inter C & O. & 5 fi. c inter a & b.
a 1 fig. N eductũ à L. & tota ferè 16, 17
b 16 fig.
c 18, 19 figur. 8.
d 1 fig N 16, 17 fi simul, & 7

ſede, qua oculi nigrum conſiſtit, hæc tunica in cornu imaginem degenerat,
quod exactè leuigatũ, uitri alicuius loco lucernę accõmodatur. Neq; hæc pręſentis tunicæ pars, cornu in luciditate, qua id etiã ſuperat, ſolùm reſpõdet, uerùm & ſubſtãtia quoq;: eſt enim hæc tunicæ pars cornu modo dura, & cornu inſtar in laminas diuidi radiq; poteſt, perinde ac ſi ex laminis aliquot ſeu ſquamis inuicem cõpactis conſtitueretur. Atq; hinc eſt ea oculariorũ medicorum cura, quæ ſenibus hanc tunicæ partem attenuari præcipit: quam à tanta cum cornu ſimilitudine κερατοειδῆ Græci, nos uerò corneam nominamus. Quanquam uideantur Græcorũ pleriq; non hanc tantùm duræ tunicæ partẽ ita appellaſſe, uerùm uniuerſam quoq; (quum ipſa inſigniter cornu in modũ dura ſit) tunicã. Interna huius ſuperficies, tota ea ſede, qua cornu modo non pellu-
e 16 fig. u, u. cet, uueam tunicã abſq; alicuius ſubſtãtię interuẽtu ſuccingit, ipſiq; [e] uenarum
arteriarumq; beneficio, uti prius diximus, adnaſcitur: quemadmodũ etiam illi pertinaciſsimè ac orbiculatim adnectitur, ſecundùm maiorẽ oculi circulũ, ſeu iridem. Porrò ea ſede, qua hæc tunica cornu inſtar pellucida cernitur, ipſa uueã non cõtingit: & tãtiſper atq; oculus ſanus eſt, ab uuea notabili interuallo inibi diſtat, quà uuea anteriori in ſede cõprimitur. Hoc interuallũ, & uniuer-
f in 1 fig. à B ad I. ſum [f] ſpacium inter anteriorẽ cryſtallini humoris ſedem & pupillã conſiſtẽs,
g 1 fig. O, O. tota ferè 7 fig. & 8 fig. b. [g] humore illo adimpletur, qui adhuc enarrãdus ſupereſt, ac uerus humor cẽſetur. nam aquę modo tenuis fluidusq; quodãmodo ſecãtibus & ſuffuſiones curantibus occurrit, & inſigniter aquæ modo pellucidus cernitur: unde etiam *Humor aqueus.*
ὑδατοειδὴς Gręcis, nobis uerò aqueus nominatur. quanquam pleriq; hunc albo oui humori cõparantes, illum albugineũ nuncupent: etiamſi arbitrer Gręcos hunc humorẽ oui albo non cõtuliſſe, qũum neutiquã æquè craſſus ſit, & multum illi accedat humori, quem ex recẽtibus integrisq; ouis igni appoſitis reſudare cernimus. Humor iſte, uueæ tunicæ partẽ corneę in ſano oculo non contiguam ſuſtinet, & (uti dixi) in priore ac in poſteriore eius partibus cõtinetur: & quum in oculo conſiſtit, terminoq; inibi alieno cõcluditur, uitrei humoris modo dimidium exprimit globum, cuius poſterior pars, quæ plana conſtat ſuperficie, tantum habet ſinum, quanta antrorſum protuberans cryſtallini humoris eſt pars. Anterior autẽ eius aquei humoris ſedes, gibba, dimidiatiq; globi inſtar ſecundùm oculi formam rotunda eſt. Cæterùm externa duræ tunicæ ſuperficies, tota ſede qua pellucida, ac reuera cornea exiſtit, admodũ læuis eſt, & lubrica: uerùm cætera ſede ita aſpera inæqualisq; uiſitur, quemadmodum inuicem connatæ membranæ ad mutuum contactũ exaſperantur.
h 16 fig. t. Poſteriori enim duræ tunicę ſedi, pręter [h] uenas & arterias ipſi implicitas, [i] mu-
i 1 fi. P, P. aut potius muſculorũ imaginẽ petecx figuris capitis 11 lib. 2. ſculus inſeritur, quem muſculorum oculum mouẽtium ſeptimum numerauimus: deinde lateribus, ſuperioriq; ac inferiori externę huius ſuperficiei ſedibus, neruoſæ tenuitates muſculorũ inſeruntur, quos ſex primos oculum mouentes recenſuimus. & deinde anteriori quoq; duræ tunicæ parti ad iridem
k 1 fig. Q. 13 fig. κ, κ. uſq; [k] tunica obnaſcitur, quæ adhuc cõmemoranda ſupereſt, ac Græcis ἐπιπεφυκὼς, Latinis autem adhærẽs, quòd oculo obnata, adnata´ue, illum cõtineat, uicinisq; partibus committat, alba etiam à colore quem poſſedit, nuncupata. *Adhærens albáue oculi tunica.*
Hæc membrana anteriori tantùm oculi ſedi ad iridẽ uſq; obducta, tenuis eſt, illiq; continua, quæ internam palpebrarũ ſedem inueſtit, oculiq; partium numero aſcribitur: quemadmodum & ipſæ palpebræ, ſi modò cui id uiſum ſit,
l 1 fig. A. his quoq; partibus adijci poſſunt. Fuit itaq; hæc oculi partium ſeries: [l] humor
m 1 fig. B. cryſtallinus: [m] tunicula, cepis pelliculæ tenuiſsimæ modo pellucida, anterio-
n 1 fig. C. riq; cryſtallini humoris ſedi obnata: [n] humor uitreus, in poſteriori oculi ſede

tantùm

tantùm poſitus:[o] tunica, in quam uiſorij nerui ſubſtantia reſoluitur, & quæ posteriorem humoris uitrei ſedem tantùm amplectitur:[p] tunica uuea, à tenui cerebri membrana principium ducens:[q] tunica ſeu orbis, araneæ telæ modo tenuis & nigricans, & interſtitiũ uitrei humoris ab aqueo:[r] tunica dura, quæ in anteriori oculi ſede cornu modo pellucida redditur:[s] aqueus humor:[t] ſeptem oculum mouentes muſculi:[u] tunica adhærẽs, ſeu alba, anteriori tantùm oculi ſedi ad iridem uſq; obnata: palpebræ, & demum uenæ ac arteriæ. Cæterùm ſi quis modò oculi conſtructionem ab extimis ad intima aggredi uelit, iam promptiſsimũ eſt retrograda illum ſerie eas perſequi: & dein ſeparatim humores & tunicas cõmemorare. Ego autem nunc ea oculum enarratione perſecutus ſum, qua in ſcholis uti ſoleo. Verùm ut oculi fabricã adeò ſtudioſe demonſtrare cõſueui, ut ſpectantium nemo in ipſa quicquam deſideraret: ita in ipſius partium uſu explicãdo hîc prorſus obmuteſco, quòd mihi ipſi de primario uiſus inſtrumento non ſatisfaciã, atq; hac in parte aliquid quod ſanum undiq; ſit, à me nõ adferri poſſe, mihi perſuadeã. Non ſanè quaſi cryſtallinum humorem, præcipuum uiſus inſtrumẽtum eſſe, & ut hic alatur, uitreum produci, & huius gratia oculi reliquas partes efformatas eſſe, quemadmodũ Galenus in decimo de Partium uſu diffuſe perſequitur, cõmemorare, aut hîc prolixè etiam ſcribere nequirem: ſed quòd mihi certò, quî uiſus fiat, non conſtet, hincq; reliqua oculi cõſtructionis ratio dependeat, quodq; potiſsimùm de huiuſmodi philoſophorum & medicorum controuerſijs priuatim quędam aliquando mihi ſcribenda duxerim, hoc labore ad iuſtã nunc molem perducto.

o 1 fig. E. — p 1 fig. G. H. — q 1 fig. K. — r 1 fig. M. N. — s 1 fig. O. O. — t 1 fig. P. P. — u 1 fig. Q.

Oculi partium uſus.

DE AVDITVS INSTRVMENTO.
Caput XV.

QVAE de auditus organi fabrica modò enarranda eſſent, ſuperiùs in primo libro ita explicui, ut in pręſentia, ſi inibi nihil cõmemoratum fuiſſet, ea pertractarem. In octauo enim eius libri Capite,[a] cauitatem auditus organi gratia in temporis oſſe exſculptam, paratamq;, & deinde cauitatis illius foramina, membranas & oſsicula recenſui. In trigeſimoſexto autem Capite, auris cartilaginis, & reliquarum ipſius partium conſtructionem, uti tunc occurrit, modoq; animo obuerſatur, perſecutus ſum. Nihil enim certius de auditu, ſonituq; percipiendo hîc, quàm inibi, attexere poſſum: niſi etiam modò plus, quàm dum illa enarrabã, ambigem, mihiq; longè minus ſatisfaciam: & non ſatis mirari queam, omnes de auditu, ipſiusq; obiectis, tam prolixè citra organi ipſius uel maximè ſuperficiariam cognitionem ſcribere: ex quo tamen præcipuæ ad hanc diſceptationem demonſtrationes petendæ fuerant.

a Hæc omnia oſsicu fig. cap. 8 lib. 1.

DE GVSTVS INSTRVMENTO.
Caput XVI.

LINGVAM guſtus eſſe inſtrumentum, medicis iuxtà & philoſophis conceſſum eſt omnibus. Quandoquidem uerò uniuerſam linguæ fabricam, cæterarum corporis partium conſtructione mihi minus, ut uerum fatear, cognitam, ſuperioribus libris neceſſariò, ac ueluti quadam ſerie complexi ſumus, hæc modò prolixè haud eſt repetenda. In decimonono enim ſecundi libri Capite,[a] nouem linguæ muſculos, & uariam illam fibrarum & raræ ſubſtantiæ compoſitionisq;

a Hi obuij ſunt in figuris cap. 19 lib. 2.

in ipſius

in ipſius parte, quam hiante ore citra ſectionem conſpicimus, ſpeciem, unà cum illius inuolucris, ſeu tunicis, recenſuimus. & in tertio libro[b] uenarum[c] arteriarumque linguam petentium frequentiam deſcripſimus: in quarto libro ipſius neruos minimè negligentes, quorum[d] alter pręcipua maioris tertij neruorum coniugij radicis numerabatur portio, guſtus potiſsimùm occaſione linguæ oblata:[e] alter uerò ſeptimi neruorum cerebri paris non minima propago, muſculorum cauſa linguam multis ſurculis implicās. adeò ut nihil exactiùs hîc modò, quàm dictis nunc locis pręſtitum eſt, commemorare queam: qui non magis hîc de ſaporum differentijs & qualitatibus, quàm prius de odoratus, uiſus & auditus obiectis, ſermonem duxerim inſtituendum.

b fig. cap. 6 lib. 3 ramuli ab X.
c fig. cap. 12 lib. 3 c.
d 2 fi. cap. 2 lib. 4 Y, Y.
e 2 fi. cap. 2 lib. 4 ramuli à ω.

DE TACTVS INSTRVMENTO. Caput XVII.

ET tactus quoq; inſtrumentum in quarti libri initio me perſecutum arbitror, quum nullum neruum tactus ſenſu non præditum, per corpus digeri aſſererē, & Naturæ ſcopos in neruorum diſtributione, quantum is locus exigebat, enarrarem: illorum ſubridens ſententiam, qui unam eiuſdem nerui portiunculā ſenſui, aliam motui abſq; ſenſu præeſſe docuerunt. Ac proinde totius humanæ fabricæ partium enarratione pro mea uirili abſoluta, nunc ſupereſt, omnium partium quæ præſenti libro aggreſsi ſumus, ſectionis rationem perſcribere: & ſi alicuius partis in alijs libris traditæ ſecandi ratio non ſit expreſſa, etiam illam ad huius libri calcem ſeriatim ſubijcere, poſtremoque de uiuorum ſectione nonnulla proponere.

Quid abſoluta nunc partium corporis deſcriptione, in ſequētibus Capitib. ſit præſtādum.

CEREBRI, AC OMNIVM QVAE PRAESENTI libro traduntur organorum adminiſtrandi ratio, unà cum uenarum & arteriarum ac neruorum deniq; brachia & crura perreptantium examine. Caput XVIII.

DVMMODO muſculos ceruicem occupātes, & neruos à ceruicis dorſali medulla proſiliētes, in corpore quod nutritionis uitaliſq; facultatis organis inſpiciendis hactenus ſubſeruiuit, aggreſſus fueris, ſuadeo nunc caput ita ut ad præcedentis libri finē recenſui, à reliquo corpore auferri. Ablatum enim longè commodiùs, minoriq; moleſtia attrectabis. unde etiam capita detruncatorū hominum ad hunc uſum ſunt accōmodatiſsima: præcipuè quòd illa uix bene mortua, ſed interim (quod ad uaſorum in primis inſpectionem eſt incōmodum) magna ex parte exanguia, ſtatim à ſumpto ſupplicio, minus moroſorum iudicum ac præfectorum opera, obtineri poſſunt. Qualecunq; igitur caput obtigerit, nouacula aut cultro in capitis cute ad os uſq; orbicularem[a] molieris ſectionem, quæ pollicis latitudine elatiùs quàm ſupercilia ſunt, non inopportunè auſpicabitur: & hinc per tempora ad eminentiſsimā maximeq; poſticam occipitij ſedem, & illinc rurſus per tēpora ad frontē perducetur. Dein ſerra, qua membris in gangrena auferendis uti cōſueuimus, aut alia ab eburneorū pectinum artificibus petita, caluariam ſecundùm illam lineam diuides: ſtudioſe præcauens, ne altiùs quàm os ſit, ſerra deſcendat. In hoc opere conduxerit capitis crines nondū abraſos, neq; etiam aures præſectas eſſe: quo leuiori negocio altera tua manu,

Quî caput ad cerebri inſpectionem parandum.

Caluaria ad cerebri anatomen qualiter aperienda.

a quemadmodum figura 7 cap. 6 lib. 1 ablata eſt à 6 figura eiuſ. cap. ac ut 1 figuratiua libr. eſt parata.

tua manu,& ſodalis utraq; caput,ne ſerræ cedat,contineatur. Vbi caluariam orbiculatim diuiſeris, obtuſo cultelli mucrone ſecundùm ſectionem ducto, num aliqua oſsis pars adhuc diuidenda ſuperſit, examinabis, ut & eam quoq; ſerra diuidas.Porrò ne ſectionis finē ipſius principio elatiorē demiſsiorem'ue reddas,nihil obſtiterit,funiculum colore aliquo intinctum,caluariæ fortiter, illorum qui trabes in aſſeres diuidunt modo,circundare: ut color is orbicularem lineam,qua ſerram dirigas,caluarię intingat.Funiculum hunc oſsi obuoluere conuenit, poſtquam iam cutem orbiculatim diſſecuiſti: quippe cutis ſectio te manu ducere nequit, quum ipſius latera, dum caput ualidè cōtinetur, hinc inde,abſcedente nimirum cute,diuellantur. Diuiſa ad hunc modum caluaria,ſi à ceruice inferioriq́; maxilla caput habueris liberū,illud ſua baſi menſæ impones: utrinq;,ſi uiſum fuerit,ne in latera concidat,lapidem,aliud'ue ſimile collocās. Si uerò caput reliquo corpori quauis tandem ſectionis ratione adhuc hæreat, tot ceruici occipitioq́; quadratos lapides, aut truncū aliquem ſubijcies,ut caput in anteriora reflexum eleuatumq́;,ac ſi baſi inniteretur,tibi aſſurgat. Inſuper ſectioni per caluariam factæ,ualidioris cultri dorſum tranſuerſim ad frontē primùm impones: & illo modicè ſurſum deorſumq́; acto, ſectionem aliquouſq; dirimes. Idem quoq; in occipitio tēporibusq́; tantiſper faciendum eſt, quouſq; ſuperiorē caluariæ partem à dura cerebri membrana liberam eſſe conieceris: tunc enim uerticis crinibus apprehēſis, attrahentem manum os ſubſequetur.

Cutis, adipis, membranæ carnoſæ, ac dein caluariæ inuolucri, illiq́; ſubditæ adhuc mē branæ examē.

Adempto oſſe,cutē ſimul cum adipe & carnea membrana ſolis manibus facilè diuelles: & deinde cultelli mucrone Græcis uocatum περικράνιον,ipſumq́; hac in ſede περιόστιον indagabis: ut &[b] uenulas ex uerticis cute in caluariā uerſus duram cerebri membranā, aut ab hac in illam profectas.

b 1 fi.F,F.

Duræ membranæ amplitudo quî examinanda.

Iam dura cerebri membrana,aliqua ex parte cultello eſt perforanda: & calamo,fiſtula'ue,aut quo in eliciēda urina utimur ſyphone, foramini indito, ſectionis latera ad illum digitis ſunt comprimenda:ut poſtmodum inflato ſyphone,quanto dura membrana cerebri mole amplior ſit,cōdiſcas. Suffecerit autem in altero tantum latere eiuſmodi foramē fieri.nam copioſus qui inflatur ſpiritus,undiquaq; duram cerebri membranam diſtēdit, inflatq́;. Verùm ſi quum caluariam ſerra diuideres,duram membranā alicubi oſcitanter diſſecueris,illa quoq; ſectio,dum membrana inflatur,ne aerem trāſmittat,opportunè cōprimetur.[c] Dimiſſa modò,concidenteq́;,ubi iam ſyphonem extraxeris,membrana, acutioris cultelli mucronem tertio ipſius ſinui, per totam capitis longitudinē in elatiſsima eius membranæ ſede procedenti intrudes,longaq́; ſectione uniuerſum, quoad poteris,diuides: & diſtēto ſinu, ipſius formā, &[d] ramorum qui utrinq; à ſuis lateribus,& ex inferiori eius ſede pullulāt,orificia inſpicies.

c Ex prima figura facies ſecundam.

d 2 fig.C, C.& D,D.

Tenuis mēbranæ detectio.

Porrò ut cerebrum dura ipſius membrana nudes, iuxta frontis os eam ad dextrum tertij illius ſinus latus perforabis: & deinde ſtylo in foramen indito,ſecundùm hunc cultello ad occipitis uſq; os cōtinuò ad dextrum ſinus eius latus ſectionem deduces: ac dein rurſus duram membranā cultelli mucrone propter aurē,quà oſsi proxima eſt, perforabis: hincq́; rectà ſurſum uſq; in ſectionem,ſecundùm capitis longitudinē ductam,ſecando perges. Poſtremò in capitis uertice duos mutuò ſibi incidentiū ſectionum angulos unguibus attolles, & deorſum tractos à cerebro reflectes, habita ramorū ratione,qui ex tertio duræ mēbranæ ſinu,&[e] ijs uaſis,quibus dextrum duræ membranæ latus implicatur,in tenuem cerebri membranā pertinēt. Poſteaquam uerò & in ſiniſtro duræ membranæ latere hæc præſtiteris, ac dextram cerebri partem à ſiniſtra modicè manuum beneficio diduxeris,[f] ſeptum à dura membrana

e 2 fig. G,G.

f 3 fig.D, D inter A, A & B,B.

membrana inter utranq; cerebri partem exporrectũ,& ſoboles à tertio duræ
membranæ ſinu utrinq; in tenuem membranã diffuſę,quantũ fieri poterit at
tollentur,ut quî illarũ interuentu cerebrũ erigatur, utcunq; intuearis.ac dein
acutiori cultello illis propaginib. à ſuo ſinu liberatis, ſeptum illud ab octaui ca
pitis oſsis[g] proceſſu in caluariæ cauitatem eminente diſcindas,ac ueluti ex ce-
rebro eleuatum in poſteriora reflectas,ſuo[h] ſinu qui uenæ inſtar toti inferiori
ipſius ſedi exporrigitur inſpecto,[i] longisq́; in tenui mẽbrana obſeruatis uaſo-
rum ductibus,qui per capitis longitudinẽ in illam ex quarti duræ membranæ
ſinus termino hîc inter duas cerebri partes incedunt.Horum ortus in præſen
tia curioſius nõ uenit inquirendus, ne fortaſsis quum cerebrũ nimium ſtudes
diſiungere,aliquid incuria rumpas.Aliàs enim hortarer, ut utraq; cerebri par
te quàm maximè in poſteriori ſede diſiuncta, duram membranã quà cerebri
partes in occipitio intercedere incipit,quàm poſſes proximè ab[k] illa durę mẽ-
branæ parte,quæ cerebellũ ac cerebrum interuenit,acutioris cultelli mucro-
ne diuideres.tũc enim[l] quartus tibi appareret ſinus,& quas ille educit[m] propa
gines.Verùm hæc cerebri portione ablata inſpicere longè erit ſatius.ac proin-
de illis ductib. qui ſecundùm capitis longitudinẽ in tenui mẽbrana ſupra[n] cal-
loſum corpus feruntur expenſis,cultello aut unguibus alicubi tenuẽ membra
nam diuelles,ac deinde ſenſim à cerebro ipſiusq́;[o] anfractib. eam digitis detra
hes.Cerebrũ hac liberatum mẽbrana ſuos oſtendit anfractus:argumẽtoq́; eſt,
quî à tenui membrana cõtineatur:quum ſcilicet hac detracta, impenſe dilate
ſcat,& cõcidens prorſus,quodãmodo diffluat.Porrò cerebri anfractuũ altitu
do ac profunditas digitis aut ſtylo uenit indagãda.atq; ita etiã ſolo digitorum
munere[p] elatior calloſi corporis ſedes,& qui utrinq; hîc cõſiſtunt ſinus,inqui
rentur.Simulatq; uerò hos inueneris, utrinq; magnã cerebri[q] auferes portio-
nem,primùm magna & acutiori nouacula ſectionem per dextrũ,qui ad callo
ſum corpus cõſiſtit,ſinũ deducens, quæ totam cerebri partẽ ſinu illo ſuperio-
rem,à fronte ad occipitiũ uſq; ſimul in dextro latere adimat. plurib. enim rei-
teratis ſectionibus,operatio turpiter uitiatur.Ademptã cerebri partẽ in men-
ſam ita repones,ut elatior dextri uẽtriculi ſedes in cõſpectu ſit. ea enim quam
fieri pręcepimus ſectio,dextrum uentriculũ diuidit,ſi modò rectè ſecundùm
ſinum qui ad dextrum calloſi corporis latus uiſitur,adminiſtrata fuerit. Dex-
tra cerebri parte ad eum modũ ablata,in ſiniſtra idem quoq; (ut & ſiniſter pa
teat uentriculus) moliendũ eſt, per ſiniſtrũ iuxta calloſum corpus conſiſten-
tèm ſinum facta ſectione,calloſoq́; corpore quàm fieri licebit maximè immo
to, diuulſoq́;. Id enim poſtquam ſiniſtrum quoq; cerebri uentriculum inſpe-
xeris,uidendo uentriculorum[r] ſepto ſeu ſpeculo,ſenſim,& quàm accuratiſsi-
mè ſummis utriuſque manus digitis modicè æqualiterq́; attollendum uenit.
Septum namque,ſi ad eum modum calloſum corpus erexeris,& dein cande-
lam contrario eius quod inſpicis lateri (niſi illi clarior dies obluceat) adhiben
dam curaueris, euadet conſpicuum.[s] Iam calloſum corpus[t] anteriori parte
à cerebro liberabis, & ſurſum digitis attractum diuulſumq́; in poſteriora re-
flectes.ita namq;[u] elatiorem ſepti uentriculorum ſedem calloſo corpori,[x] infe
riorem uerò illi cerebri parti quam teſtudini ac camerato aſsimilamus,conna
tam cernes.[y] Cameratum aũt(cuius nunc ſuperior ſedes undiq; obuia eſt)ob-
tuſiori ſtylo uenit examinandũ.ac primùm quidẽ ſtylus ad ſyphonis formam
obliquatus, ſub camerato ex dextro uentriculo in ſiniſtrũ mittetur:& came
rati perpenſis lateribus,anterior ipſius pars cerebri ſubſtantiæ connata, cultel
lo[z] diuidetur, & digitis deinde eleuata in poſteriora reflectetur, ut & ipſius

Tenuis membranæ à cerebri reuolutionibus auulſio.

Superioris calloſi corporis ſuperficiei examen.

Dextri & ſiniſtri uẽtriculorum apertio.

Dextri ſiniſtriq́; uentriculorũ ſepti examen.

Corporis teſtudinis modo efformati examen.

g 3 fi. N. aut 6 fig. cap. 6 lib. 1. n.
h 3 fig. F & ſecundùm G, G.
i fig. cap. 14 lib. 4 d, e.
k 7 figura O, O, O.
l 7 fig. T.
m fig. ca. 14 lib. 3 Y, Y, a, a. b, d, e, f, i.
n 3 fi. L, L.
o 3 fig. C, C, C.
p 3 fig. L, L & dein M, M.
q Paraturus 4 figuram, quam hic ſedulò inſpicies.
r 5 fi. X, X & Y, Y.
s Ex quarta fig. nunc parabis quintam.
t Vbi infimum I conſiſtit in 4 figura.
u 5 fi. Y, Y.
x 5 fig. X, X.
y 5 fi. S, T, V. & 6 fig. A, A, A.
z Ex quinta figura parabis ſextã.

inferior ſuperficies, quæ teſtudinis modo caua eſt, occurrat. Reflexo itaque camerato, quî id poſteriori ſua parte uelut ex dextro ſiniſtroq; cerebri uentriculo enaſcatur, immiſsis ſtylis perueſtigabis, & deinde id in priſtinam ipſius ſedem repoſitū longa ſectione diuides, aut potiùs cultello uniuerſum radicitùs

Dextri & ſiniſtri uentriculorum, & uaſorum in ipſis conſiſtentium examen.

præſcindes. Conduxerit tamen priuſquā præſecetur, ſub ipſo ſtylum ad[a] eam uſq; partem, qua ex quarto durę membranæ ſinu[b] uaſa ductus'ue, ad anteriores cerebri uentriculos ſub camerato pertinent ſubijcere, ac adamuſsim ipſius uſum conſtructionisq; rationem longè elegantiſsimam examinare. Statim uerò atq; ademptum, longa'ue ſectione diuiſum, ac poſtea utrinq; diductū erit, attendes[c] plexui à ſecundarum imagine aut ſubſtantia potius χοροειδεῖ Græcis dicto, & ductibus pariter à quarti duræ membranæ ſinus fine exporrectis. Ac proinde ſpectabis, quî per poſteriores dextri & ſiniſtri uentriculorum ſedes ex poſterioribus deorſum in priora deſcendentes,[d] arteriæ aſcendant, quæ antrorſum prorepentes, unà cum ductibus à quarto duræ membranæ ſinu proficiſcentibus eos plexus efformant: quos num retibus quoque comparare liceat, modò diſces. Cæterùm quum his ductibus animum accommodas,[f] illi quoque ſpectandi ſunt, qui tenui membranæ & humiliori duræ membranæ proceſſui dextram cerebri partem à ſiniſtra interdiuidenti, à

Glandulæ teſtibus incumbentis.

quarto ſinu offeruntur. Vbi enim hos expenderis, ductus qui à quarto ſinu in cerebri uentriculos pertinent, ea ſede cultello ſunt diuidendi, qua in uentriculos bipartiuntur. Hinc eleuati, in poſteriora leuiter reflectentur, ne[g] glandula nuci pineæ comparata ſimul auellatur. hæc ſiquidem illis ductibus ſua ſede remotis, in conſpectu iacet. Verùm hæc tentanti, ouillum cerebrum ad manum eſſe uelim, quòd id glandulam illam & cerebri[h] teſtes, natesq́ue

Tertij uentriculi, ipſiusq́ meatuum.

apertiùs nonnihil quàm humanum caput commonſtret. Glandula hac in ſuum locum repoſita, digitis[i] communem dextri ſiniſtriq́ue cerebri uentriculorum cauitatem, quæ modò inſtar rimæ ſpectanti occurrit, diſtendes, ac mox[k] meatum quo pituita uerſus[l] peluim ex tenui membrana extructam defertur, unà cum[m] meatus principio intueberis, qui ex tertio uentriculo communíue hac concauitate in quartum uentriculum pertinet. quibus inſpectis,[p] totam cerebri portionem cerebello incumbentem tranſuerſa in cerebro ducta ſectione adimes, id duntaxat hîc præcauens, ne[q] arterias per poſteriorem dextri ſiniſtriq; cerebri uentriculorū regionem aſcendentes, unà diſſeces. Apparet modò duræ mēbranæ[r] proceſſus, cerebellū ab ipſi incumbente cerebri portione diuidens: &[s] ille pariter proceſſus, qui inter dextram cerebri partem & ſiniſtram ducitur. quapropter tempeſtiuum eſt, ut quatuor duræ membranæ ſinus ſimul examines. Tertio itaq; duræ membranæ ſinui quē dudum per

Duræ mēbranæ ſinuum.

longitudiuem[t] diſſecuiſti, plumbeum inſeres ſtylum,[u] quem facile in tres reliquos eius mēbranæ ſinus hinc protrudes: ſi modò utrinq; ad latera primùm, ubi cerebelli elatior pars oſsi proxima eſt, illū impuleris. ita enim dextrū & ſiniſtrum, ſeu primū ac ſecundum inuenies. Deinde ſi ſub radice durę mēbranę proceſſus dextram ac ſiniſtram cerebri partem interuenientis ſtylum detruſeris, quartum ſinum comperies. Quo tamen eos uideas exactius, acutioris cultelli mucrone longis ſectionibus omnes ſunt aperiendi: & deinde cultello totus duræ membranæ proceſſus cerebello inſtratus, orbiculari ſectione ſecundum os ducta, uenit præſecandus,[x] aut ſectione ſecun-

Cerebelli detectio.

dùm longitudinem ducta diuidendus, retrorſumq́ue reflectendus, ut cerebello obiter inſpecto, cerebrum denuò aggrediaris, communem dextri ſiniſtriq; uentriculi cauitatem diſtendens, exactiusq́ue pituitæ ductum immiſſo ſtylo examinans.

a 7 fi. V & T.
b 6 fi. H, I.
c 4, 5 fi. O. O. 6 fi. M, N.
d 6, 7, 8 fi. F, G.
e 6 fi. H et I ſecantur in K, L.
f fig. ca. 14 li. 3 Y, Y et b, d, e.
g 7 fi. L. 10 fig. D.
h 10 fig. E, G & F, H.
i 7 fig. H.
k 7, 8 fi. I.
l 14 fig. C, C. au 15 figu. E.
m 7 fi. K. 8 fig. L.
p Parabis modò 7 fi.
q 6, 7, 8 fig. F, G.
r 7 fi. O, O.
s 3 fi. D. D.
t 2 fi. B, B.
u In 7 fi. ab S ac R ponis ſtylū modò in P, P. modò in C Q. & modò in T.
x Vti factū eſt in 8 fi.

examinans. Vt uerò tertij cerebri uentriculi meatũ in cerebelli cauitatem porrectum obſerues, obliquatum ſtylum meatui indes, leuiterq; in cerebellũ concidere ſines. Stylus enim grauior, ſyphoniſq; modo incuruatus, etiam non impulſus ſecundùm meatus ductum, in cerebellum deuoluitur. Manente adhuc in meatu ſtylo, digitis cerebellum nonnihil à cerebri teſtibus dirimes, quoad ſcilicet ſtylum inter cerebellum & teſtes ipſos intuearis. tunc enim (idq; præcipuè in ouis cerebro) quæ pars[y] teſtibus, & quæ[z] natibus ſimilior ſit, diſces. Quod quum obſeruaueris, cultello teſtes ipſos nateſq; ſecundùm ſtylum[a] diuides, ut meatus ille ex tertio uentriculo ad cerebellum porrectus, euadat conſpicuus: pauloq; accuratiùs meatus obſeruetur à cerebro ad peluim hinc nonnunquam pertinens, pituitamq; eò deducens. Poteris modò tenuem cerebelli membranam hamulo diſcerpere, &[b] uenam quæ ab illius ductibus in poſteriorem humilioremque anteriorum uentriculorum ſedem pertinet, examinare. Quippe hanc reperies facilimè, modò illam iuxta anticæ cerebelli partis cum cerebro connexum inquiſiueris, qui præſentis uenæ potiſsimùm fit interuentu. Vt autem[c] coalitum cerebelli cum dorſali medulla cognoſcas, caput quaſi in faciem[d] reclinandum eſt, & manu inter cerebellum & durã cerebri membranã occipitis oſsi commiſſam, impoſita, cerebellum in priora, deorſumq; detrahi debet, quouſq; uniuerſum à dorſali medulla liberatũ decidat. in ea enim adminiſtratione nihil obſtabit, quo minus[e] uenulas ductus'ue ex primi ſecundiq; duræ mẽbranę ſinuum principijs: aut[f] uenis arterijſq; per tranſuerſos ceruicis uertebrarum proceſſus repentibus, in cerebellum porrigi uideas, ac dorſalis ex ipſo cerebro ortum, formam, & ſinum cum cerebelli ſinu[g] quartum efformantem uentriculũ cernas. Deinde cerebello in[h] pronũ conuerſo, ipſius intueberis ſinum, & partes ſedeſq; quibus dorſali medullæ connaſcebatur, & præcipuè ipſius inuolutionum anfractuum'ue pulchram imaginem. à quibus ilico uelut manu ducêris ad duos inuolutionum[i] apices uermibus aſsimilatos, & ueluti reuolutionum per cerebelli medium ſecundùm ipſius longitudinem deductarum terminos. Atq; id apparebit clariſsimè, ſi per eam longitudinem utrinque longa ſectione ad earum reuolutionum latera ducta, eas à reliqua cerebelli ſubſtantia liberaueris, exectaſque in menſam exporrexeris. ita nanq; unus tibi apparebit uermis, illis quàm ſimilimus, qui ueris tempore è ſalicibus decidere ſolent, aut bombicibus priuſquam ſeſe folliculo includunt: & adhuc multo magis, quum iam aliquandiu incluſi fuerunt, folliculum tamen nondum corroſere. At ſi uniuerſas illas cerebelli medias reuolutiones ſimul non abſtuleris, ſed duntaxat extrema execueris, duos poteris cõmonſtrare uermiformes cerebelli proceſſus: unum quidẽ priorem, poſteriorem uerò alterum. Porrò non ſolùm exectis ad hunc modum uermiformibus proceſsibus, ipſorum imago examinanda uenit: uerùm etiam quando cerebellũ à dorſalis medullæ initio auellitur, ipſorũ uſum præcipuo ſtudio expendere conduxerit. Inſpectis itaq; cerebelli partibus, neruorũ paria coniugiaq; inueſtigabuntur. quod ut fiat ocyus,[k] manu inter cerebrũ & frõtis os inſerta, cerebrũ ſenſim attolletur, ut primùm à pleriſq; uocatos cerebri[l] mamillares proceſſus, & dein olfactus[m] organa quæ è ſuis ſinibus ſtylo quopiã aut digito ueniunt euellenda, & unà cum cerebro ſurſum in poſteriora flectenda: in quo opere caput non inutiliter in occiput[n] reclinabitur. ita enim reuolutum, eorum organorũ initia pulchrè oſtẽdet. Atq; hic pariter in conſpectum ueniet[o] uiſoriorum neruorũ exortus, & eorundem cõgreſſus, & ſub illis[p] peluis pituitæ cerebri expurgandæ parata. Mox[q] & arteriarum in duræ mem-

y 10 fi. E,G. — *z 10 fig. F, H.* — *a Vti factũ eſt in 8 fig.* — *b 8 fi. T,T.* — *c 10 figuræ I,K. ad 11 figuræ G,G.* — *d Vti factũ eſt in 9 fig.* — *e 9 figu. K.* — *f V. timæ 3 libri figuræ ſ,ſ.* — *g 10 figuræ L,M,N,O. cũ 11 fi. E.* — *h Vti factũ in 11 figura* — *i 11 fi. C,D, & c,d.* — *k Vti factũ eſt in 12 fi.* — *l 12 fig. I,I. aut 13 figura C,C.* — *m 12 fig. C. D. 13 fi. L, L.* — *n Vt factũ in 13 fig.* — *o 13 fi. M, N,O.* — *p 13 fig. S. aut 14 fig. C,C.* — *q 13 fig. B. 14 fig. E,F.*

Teſtium et natium examen. — *Dorſalis medullæ cum cerebello coalitus.* — *Quarti uentriculi examen.* — *Vermiformiũ proceſſuum.* — *Neruorum parium examen.*

branæ amplitudinem ingreſſus occurret, quæ partim in tenuem abſumuntur membranam, & partim in dextrum & ſiniſtrum cerebri uẽtriculos properant. Vt uerò exactam earũ ſpectes ſeriem, & hic quoq; tenuẽ membranam à cerebro diuelles, & uentriculorũ terminos inibi in reuolutiones, nõ autem in olfactus organa uiſorios'ue neruos finire, nihilq; minus quàm à uentriculis in ea organa pituitam excerni, ac per illa uerſus[r] octauũ capitis os deduci animaduertes.[s] Nunc uiſorios neruos à cerebro diuides, & totam ipſorũ portionem in caluariæ cauitate tibi conſpicuã, ſtudioſe reſecabis, ne nuper dictã peluim ſimul auferas. ea nanq; hac adminiſtratione tota occurrit, pulchreq; cernitur, quî[t] meatus ex tertio uentriculo ad hanc pertinet, & qualiter illa in[u] glandem ceſſet, quæ duræ membranæ ſubijcitur, facileq; iam proprio duræ membranę dilatato[x] foramine ſpectabitur. Cõduxerit tamen membranã inibi tantiſper illæſam ſeruare, dum reliquos cerebri neruos examinaueris. Capite igitur in ſiniſtrũ latus[y] reclinato, & cerebri parte quæ adhuc reliqua eſt, in ſuum locum utcunq; repoſita, cerebrũ poſtea in ſiniſtrũ latus deorſumq; reflectes; &[z] ſecundi paris originem contemplaberis, perinde ac[a] minorem tertij paris radicem: qua diuulſa, cerebrum adhuc magis in ſiniſtrũ deflectes, & mox[b] tertij & quarti paris exortũ intueberis. inſuper &[c] quinti paris origo ſeſe offeret, quam ſimiliter diuidere cõpetit, ut[d] neruulus occurrat, qui iuxta quinti paris radicem principium obtinens[e] temporali muſculo, & in ore[f] deliteſcẽti, maxillamq; attollenti diſtribuitur.[g] Sextum quoq; par & ſeptimum euadent conſpicua, ſi uarijs ipſorum quibus ortum ducunt propaginibus animũ adhibueris. Cæterùm quum paria hęc perquiris,[h] ductus quoq; uenarum modo ex duræ membranæ ſinibus in tenuẽ excurrentes obſeruandi ueniũt, & neruorum exortibus in ſiniſtro ſi uiſum erit latere, ſimiliter adinuẽtis, quicquid dorſalis medullæ, aut cerebri in capite reliquum eſt auferes, ut duram membranã quà cerebri baſi ſubiacet, adhuc integram uideas, & olfactus organorum ſinus foraminulis peruios, & undiq; egrediẽtes neruos intuearis: quibus inſpectis, primi ac ſecundi duræ mẽbranæ ſinuum originem, & in illos ſubeuntia uaſa[i] examinabis, acutiori cultelli mucrone ipſos aperiẽs.[k] Ductus aũt ſecundùm duræ membranæ latera, & in ipſius iuxta frontẽ baſi uenarum modo excurrentes, uel citra aliam ſectionẽ ſunt obuij. ut uerò glandulã, & quem diſſectionis profeſſores ementiuntur reticularem plexum uideas, animum adhibebis duræ membranæ[l] foramini peluis infundibiliue mediũ excipienti, & adhuc peluis portionem adnatam habenti: nõ negligens interim[m] arteriam, quę ad foraminis illius latera utrinq; durã membranam penetrat. Vbi hęc obiter intuitus fueris,[n] acutioris cultelli mucrone ſectionẽ ex illo foramine utrinq; ad arteriarum uſq; tranſitum duces: & diſtentis ſectionum labris, glandula ſeſe offeret, unà cum arterijs ad ipſius latus ſtratis. Verùm hæ magis reddentur cõſpicuæ, ſi hamulis & acutioris cultelli mucrone, quàm poteris maximè durã mẽbranam hîc liberaueris, aperueris'ue, ac ab arteria durã penetrante membranam plumbeum ſtylũ ad ſoporariã uſq; arteriam in ceruice adhuc conſiſtentẽ, impellas. Id nanq; in homine factu promptũ eſt, ſi modò tuis oculis Galeni nomine fidem derogare nolueris. Hîc enim, quàm pulchra de reticulari plexu in hominibus cõmenti ſint hactenus omnes, obſeruabis: potiſsimùm ſi ouillũ aut bubulum cerebrũ hîc quoq; ſectioni adhibueris. Prę terea glandulã ſua ſede dimouens, ac ut duritiẽ ipſius experiaris eandem comprimens, perpendes quid Galeno in mentẽ uenerit, quòd per craſsiſsimã oſsis cuneũ referentis ſedem, (quam ſpongiæ modò peruiam & citra ſquamæ obductionẽ cauernoſam, &

à uerticis

Eorum quæ in duræ membranæ baſi ſunt examen.

Glandis pituitam excipientis, ipſiuſq; accũbentium arteriarum.

Lib. 9. de vſu part.

r 8 fig. cap. 6 li. 1 A, B, A.
s Vt factũ eſt in 14 fi.
t 14 fig. D.
u 16 fig. A.
x 15 fig. F.
y Vt in 14 figura.
z 14 fi. G.
a 14 fi. H.
b 14 fi. I, K.
c 14 fig. M.
d 14 fig. L.
e 4 muſcu. tab. F.
f 6 muſ. ta. D.
g 14 fig. N. dein O, aut potius ſeriatim ſpecta 1 figu. cap. 2. lib. 4.
h Apparet in 9 fi. ad t, in 13 ad l.
i Vt factum eſt in 9 fig.
k 13 fig. H, K.
l 15 fig. F.
m 15 fig. C, D.
n Inſpecturus 16 figuram.

à uerticis oſsium fabrica diuerſam eſſe ſcribit)pituitã ad palatum longa mora
colari cẽſuerit.Relicta modò interiori caluariȩ ſede oculũ aggredi conuenit,
ad cuius ſectionẽ humanus,ſi recẽtius adhuc fuerit cadauer,ſuffecerit:alioqui
enim bubulus quàm nãciſci poterit recẽtiſsimus,ſimul quoq; operi adhibebi-
o ſi.cap.10 lib.2. tur.Primùm itaq;[o] palpebrarũ, & deinde[p] oculi muſculos, quemadmodũ in *Oculi admini-*
p figuræ ca. 11 lib.2. ſecundo docuimus libro,inquires: in quo opere neruorũ quoq; & uenarũ ar- *ſtratio.*
q 2 ſi.cap.2 lib.4 K. teriarumq; per oculorũ ſedem ductuũ habenda eſt ratio,[q] ſecundi dico neruo
r eiuſ.ſi. L. rum cerebri paris, &[r] minoris radicis tertij paris. quorũ ramulos facilè adin-
uenies,ſi eos in pinguedine oculi muſculis obducta perquiſiueris,& præcipuè
ſi oſſa ad ſceleti conſtructionẽ integra reſeruare nolẽs, ſerra frontis os ſuperio
rem oculi ſedẽ conſtituens,inſtar triãguli priùs execueris: & deinde primùm
neruos illos,& poſtea extracto oculo ipſius muſculos indagaueris. aliàs enim
oculus cum muſculis illęſo oſſe eſſet eruẽdus,acutiori cultro in oculi circuitu
proximè ad os ductis ſectionibus,uſq; ad nerui uiſorij è caluariæ cauitate qua
cerebrum continetur egreſſum. Vtcunq; uerò oculum euulſeris, conduxerit
s 18 ſi. cap. 14 u,u. ſemper[s] adhæreſcentem membranã quàm licebit uiciniſsimè ab oſſe dirime
re,imò etiam eius portionem qua internam palpebrarum efformat ſedem,
oculo appenſam ſeruare. ut interdum adhuc intactis oculi muſculis, cultello
t 18,19 fig. cap.14 θ. acutiore ad[t] iridem uſque ab oculo, ac ſi cutem à corpore auferres,illam exco
riare,& deinde unde ortum duxit rimari poſsis. Aliquando uerò ipſam mem
branam nõ niſi ablatis oculi muſculis aggredieris, perpendẽs ſemper hac totã
anteriorem oculi ſedem,præter corneã tunicam ſeu pellucentẽ duræ tunicæ
partem amplecti:illis uerò,totam poſteriorẽ. Cæterùm oculo & muſculis &
u Vt in 16 & 14 fig. cap.14. adhæreſcente mẽbrana[u] libero,[x] uiſoriũ contemplaberis neruũ,unà cum[y] ue
nis arterijsq; ſecundùm ipſum ex cerebro in durã uſq; tunicã exporrectis:dein
x 16 ſi. ca. 14 s. de portionẽ uiſorij nerui lõga ſectione diuides,& cultelli mucrone duræ cere
y 17 fig. ca. 14 A. bri mẽbranæ,& tenuis mẽbranæ portiones neruũ inueſtiẽtes,& poſtmodum
z 17 ſi. ca. 14 α, β, γ. nerui ſubſtantiã[z] inquires,ut uelut trium præcipuarũ oculi tunicarũ initia o-
ſtendas,& inſuper uiſoriũ neruum ab oculo[a] diuidas,ut nihil præter durã,ceu
a Vt in 16 ſi.cap.14. exactiſsima quæpiã ſphæra,appareat. Sphæram hanc ſummis digitis ſiniſtræ
manus ita apprehendes, ut pollex quidem pupillã, reliqui autem eam ſedem
in quam uiſorius neruus implantatur comprehendãt,dein dextra manu acu-
tiori nouacula ſectionem quàm poteris longiſsimã in dura oculi tunica tranſ-
uerſim duces,ut citra cõpreſsionem omnes oculi humores excidere poſsint.
Hi enim hac ducta ſectione,oculoq; in dextram manum aſſumpto, in manus
ſiniſtrȩ uolã ita ſunt demittendi, ut cryſtallinus uitreo elatiorẽ locum habeat:
negocium enim confuderis, ſi uitreus ſuper cryſtallinum reuoluatur. Atque
id ne fiat uitabis,ſi quum in uolam ex oculo humores prolabi ſinis, oculũ non
admodum à uolã eleuatũ teneas, & poſterior oculi pars, qua uiſorius neruus
inſeritur, uolam magis reſpiciat. Suſceptis ad hũc modum humoribus,& re-
poſita aliquandiu illa oculi parte ex qua humores prolapſi ſunt, manũ leuiter
modicéue inuertes,ut aqueus è uola ſiniſtræ manus profluat, ſolusq; uitreus
b Vt figura 12 cap. 14. cum cryſtallino[b] reſeruetur.Mox conſiderabis[c] tunicã palpebrarũ pilis quàm
c 12 fig. ca. 14 b,b ad i. aut tota 11 figura. ſimilimam,quæ orbiculatim cryſtallino humori connata, anteriorem uitrei
humoris ſedem inueſtit, integitq;. Tunicã hanc cultelli mucrone à cryſtalli-
no humore primùm diuelles, & deinde à uitreo ſubleuatam, ſupra chartam
aliquam, cui & reliquas oculi partes ſeriatim adhibebis, extendes. Cryſtalli-
num humorem digitis ex uitreo quàm minimè compreſſum eximes: & ui-
treo in ſuum locum in charta repoſito, illæſum humorem cryſtallinum ſcri-

pturę alicui primùm impones, & deinde cultelli mucrone ipſius lateri modicè indito, ſcripturę nunc altiùs nũc demiſsius accõmodabis, quî omnia ſpecilli nõ excauati inſtar lõgè quàm ſint maiora reddat, conſideraturus. Porrò ipſius [d] tunicã, quã tenuiſsimę in cepis pelliculę modò tenuẽ ac pellucidã, ſed duriorẽ eſſe diximus, ex ipſius primùm lateribus cultelli mucrone dirimere conuenit: & deinde unguibus ab humore auulſam, ad ſuum in charta locum reponere. Vt uerò cryſtallini humoris diſcas duritiem, poteris illum inter digitos premendo confringere, & poſtmodũ chartæ adhibere. Cæterùm ut tres adhuc reliquas contempleris tunicas, oculi partem ex qua humores deciderunt, ſuper ſiniſtrum pollicem euertes: & ilico [e] quæ ex uiſorij nerui ſubſtantia diſſoluitur tunica ſeſe offeret, aut extenſa adhuc, aut uti plerunq; ſolet, inſtar muci collecta. quapropter tunc ſtylo rurſus uenit extendenda, & quantam habeat amplitudinem, cuiusq; coloris & ſubſtantiæ ſit, inquirendum. Deinde rurſus erit colligenda, ac denique à ſuo [f] principio ubi duntaxat firmatur abſecta, in chartam reponenda. Iam interna uueæ tunicæ [g] ſedes undiquaque eſt conſpicua, in qua primùm ipſius intueberis colores, deinde hamulo uueam à dura diuellens, [h] uenarum ex dura in illam tranſitum, & nigricantẽ ipſius colorem perpendes. quum uerò ad [i] iridem diuellendo pertigeris, ipſius hîc contemplaberis ad corneam firmiſsimum connexum, & [k] pupillam: cuiusque coloris uuea ſit. quà à cornea [l] abſcedit, atque è corneæ regione conſiſtit. Vueam hoc modo diuulſam, & à ſuo exortu ubi firmiſsimè durę tunicæ committitur, diſſectam, in chartã repones, & ſolam iam duram tunicam cum pellucida ipſius inſtar cornu parte contemplaberis, ipſius examinans craſsitiem, & eam partem pellucidam. Vbi & hanc in ſuum ordinem in charta: locaueris, memoriæ omnia commendaturus, uelut ab oculi centro ad extimam uſque ſuperficiem, & hinc rurſus ad centrum ſingula enumerabis: & poſtea, niſi moleſtum fuerit, ſiniſtrum aggredieris, à quo * adhærentem membranam, & [m] muſculos, ut in dextro adminiſtrabis. uerùm in duram quæ uueam ſimul penetret, ſectionem, nullam duces, ſed quam minimè compreſſo oculo nouaculæ mucrone ſenſim [n] ſectionem in dura molieris, non quæ primo iniectu eam diuidat, ſed quæ ſæpius iterata, ad uueam uſq; pertingat. ſectioni deinceps tenuem, ſed retuſum ſtylum inſeres, ac ſenſim uueam à dura dirimes, ut iam commodè forpicula duræ tunicæ ſectionem, quæ orbiculatim oculum ambiat, illæſa interim uuea perficere queas, ut uenarum ex dura in uueam tranſitum, & uuea poſtmodum diſſecta, humorum ſitum paulo melius contempleris. Abſoluta oculi anatome, auditus [o] organum, ſi oſſa reſeruanda minus duxeris, erit aggrediendum. & primùm auris natura euadit conſpicua, ſi à cartilaginea qua conformatur ſubſtantia, cutis utrinque ſeparetur. At auditorii nerui proceſſus difficilius adinuenitur, ſerra tamen maxima oſsis portione, quæ ſupra meatum habetur, & deinde cultro fortiori reliquo oſſe ad meatum uſque execto, membrana in quam neruus degenerat, & huius organi oſsicula euadunt conſpicua. Si enim ſerra meatum tetigeris, omnia uiciabis, & cultro etiam ſubinde nihil promouebis, quòd in anguſto & anfractuoſo meatu, mollis tenuisque neruus facile cum oſsibus diuellatur, contundaturque. Omnia tamen mihi percommodè ſuccedunt, ſi ſerra totam oſsis partem, quæ auditus organum continet, à reliqua caluaria libero, & deinde tranſuerſim ualidiori cultro os uniuerſum impetu diſſeco. Cõuenit autem ita ſectionem moliri, ut ea oſsis ſedes quæ neruum à cerebro procedentem primùm excipit, ab illa ſeparetur, cui auris connaſcitur. Imò, ſi in uno latere negotium parum ex

ſententia

Alia oculi administratio.

Auditus organi examen.

d 10 fig. ca. 14 d & 10 ta 9 fig.

e 15 fig. ca. 14.

f 14 fi. ca. 14 l.

g tota ferè 14 fig. cap. 14.

h 15 fi. cap. 14 p, p. & 16 fig. u, u.

i 15 fig. ca. 14 q, q. & 18 fig. d.

k 15 fi. cap. 14 r.

l 25 fi. cap. 14 à q ad q.

* 18, 19 fig. cap. 14 x.

m 18 fi. ca. 14 f, f.

n Vsitata tũ eſt in 16 fi. cap. 14.

o Exprimitur fig. ca. 8 lib. 1.

ſententia ceſſerit,nihil ſanè prohibet alterum quoq; aggredi,& brutorum cal uarias,ut bouis & ouis,operi adhibere,quum illis animalibus organum auditus non multum ab hominis fabrica diſcrepet. Rurſus ſi oſſa haud reſeruanda putas, ſuaſerim ut frontis os quà ſupercilia ſpectat, paſsim effringas,[p] ſinum illum quem continet accuratè examinaturus.idem quoq; in oſſe cuneum imi tante moliendum eſt,ut ipſius quoque[q] antra crebro apparentia, & quæ illis continetur materia in conſpicuo ſint,nihilq́ue ſeptimo hoc libro deſcriptum lateat. Cæterùm nunc aliquot muſculorum adminiſtratio (dummodo in uno corpore uniuerſam abſoluturus es anatomen) adhuc ſupereſt, quibus ui dendis alterum latus ſuffecerit. Aggredieris itaq; muſculos cubitum mouentes,& qui radium,& brachiale, & digitos mouent: mox tibiam mouentes, & qui femoris motuum autores cenſentur: deinde pedis & digitorũ motuum opifices ita ſimul cum ligamentis reſecabis,quemadmodum in ſecundo libro iam multò antè commemoraui.Prorſus enim abs re ducerem,ſi illos muſculos,eorundemq́; adminiſtrandi rationem, uel obiter etiam hîc pertractarem.

p 3,4 fi.ca. 12 lib. 1 K.

q 5 fi. ca. 6 lib. 1 C,D, G.

Muſculorũ in propoſito hacte nus corpore nõ diſſectorum examen.

Quod uerò ad brachij & cruris uenas,arteriasq́ue & neruos attinet,quum horum duntaxat adminiſtratio nondũ expreſſa ſit,eam nũc aggrediar. Primùm itaq; à ſummo humero ad pollicis uſque unguem in cute ſectionem adeò leuiter duces,ut carnoſam membranã non uulneres: deinde ſectionis labris inuicem diremptis,omni ſtudio laboriſq; patientia cutẽ à carnea mẽbrana ita auferes,ut adipẽ omnem mẽbranæ adhærere ſinas. ſtudioſeq; obſerues, ne uenã quampiam,aut neruulũ cuti connexũ ſinas. & ſi fortè aliquẽ ramum cuti exporrectum negligentia diuiſeris,& cum cute aliquouſq; à carnea mẽbrana ſeiunxeris,illum à cute ſedulò reſeca, & carneæ membranæ ita ut prorepebat, obtẽdito,ac dein cutem quemadmodũ cœpiſti adimito, nullibi cutis aliquid, neq; in brachio,neq; in cubito,neq; in manu relinquens. Iam [r] uenulas & [s] neruulos obſeruabis,carnoſæ mẽbranæ quà brachium attollentẽ integit muſculum oblatos: dein [t] primum brachij neruũ, qui carnoſæ mẽbranæ aliquouſq; in externa brachij ſede exporrigitur,inſuper [u] ramulum tertij nerui [x] inter muſculum brachiũ attollentem,& eum qui brachium pectori adducit,in carnoſam membranã hîc in anteriori brachij ſede diſſeminatũ.In poſteriori autem brachij ſede & inferiori regione externi lateris brachij [y] neruorũ ſurculos expendes,carnoſæ mẽbranæ à quarto neruo brachium ingrediẽte deriuatos,ſimul cum [z] ramo quem is externæ cubiti ſedi obliquè offert. Mox ∗ ſexti brachium petentis nerui ſeriẽ uniuerſam expendes.ea enim tota carnoſę mẽbranæ duntaxat exporrigitur.Iam humerariæ ſecundùm internum latus muſculi brachium attollentis [a] egreſſum ſpectabis,& ramulos quos hinc inde,donec cubiti attingat articulum,diſpenſat. Ad cubiti aũt articulum,[b] ramũ obſeruabis obliquè deorſum ad communis uenæ cõſtitutionem, ab humeraria diffuſum:dein [c] eum qui ſecundùm radium in poſteriora cubiti ad paruum uſq; fertur digitum,axillaris uenæ ramũ ſibi aſſciſcens.[d] Ramum uerò quem humeraria rarius ad articuli cubiti profundiora mittit,ſi modò adfuerit,etiam citra ſectionem expendes, axillaris uenæ [e] portioni animum accommodans,quæ ſub media lõgitudine brachij carnoſam membranã ſubit. Hãc enim [f] ramum ad communis uenæ conſtitutionem promere cernes:dein [g] alios ipſius ramos ſecundùm ulnam, ſeu inferiorem cubiti regionem, ad brachiale ferri ſpectabis: & etiam animaduertes huius portionis ſoboles per interiorem cubiti ſedem uariè admodumq́; implicitè ad brachiale uſq; & manus uolam excurrentes.Dein [h] communis uenæ ſeriem uniuerſam quoque intueberis, ad ſecundi

VENARVM, arteriarum & neruorum brachij examen.

r fi.ca. 6 li. 3 d.
s 2 fi.ca. 11 lib. 4, 3,b.
t eiuſ. fi. π.
u eiuſ. fi. υ.
x 3 muſ. ta. inter Ϡ & Δ.
y 3 fi.ca. 11 li. 4 Ω. & char. 32. de riuati à Φ.
z eiuſ. fig. char. 33.
∗ 2 fi.ca. 11 lib. 4 ϡ.
a fi.ca. 6 li. 3 inferius a, dein e,e.
b eiuſ. fig. h ad α.
c eiuſ. fig. i. uerſus l, ubi ſuſcipit x, x.
d eiuſ. fi. g.
e eiuſ. fig. r.
f eiuſ. fig. t. ad α.
g eiuſ. fi. u, x, y, z.
h eiuſ. fi. a, β, γ, δ, ϛ.

brachium petentis nerui[i] propagines animũ dirigens, quæ ab illo producuntur, ſimulatq; in cubiti articulo carneam membranam ex alto adit. adhæc[k] ramum quarti nerui etiam ſpectabis, qui per externã cubiti ſedem ad brachiale uſq; ſpargitur. Neruos digitos implicantes, aliquo pacto etiam modò cernis. uerùm magis conduxerit, eos tum primùm expendere, quũ radices ipſorum ad digitos uſq; perduxeris. Poſtquã itaque hæc omnia non reſecta adhuc carnea membrana diligenter non ſine magno uſu ſpectaueris, illam unà cum ipſis annexis uenis & neruis à ſuccumbentibus muſculis auferes: ac mox[l] muſculum, cuius beneficio brachium pectori adducitur, ad ipſius uſque inſertionem ab illis quibus adnaſcitur partibus liberabis. idem & in[m] illo molieris, qui brachium attollit, & ijs quoque qui ſcapulam mouentium primus & ſecundus habentur: dein clauiculam à ſummo humero[q] reſecabis, &[r] muſculum auferes à pectoris oſſe & clauicula mamillari capitis proceſſui inſertum, &[s] eum qui à ſcapula oſsi υ referenti implantatur, &[t] eum quoque qui à prima pronatus coſta, tranſuerſis proceſsibus ceruicis uertebrarum inſeritur. Cæterùm quum hos adimis muſculos, parum curandum eſt, num illos auferas illæſos, nonnihilque uulneratos. hîc enim non muſculorum, ſed uaſorum natura uenit diſcenda: & perpetuò cauendum eſt, ne uas, non autem muſculus uitietur. Si itaq; ad hunc modũ accuratè hos muſculos ademeris, in ceruicis uertebrarũ latere neruorũ[u] radices ſerieſq; elegãter occurrẽt, qui ab illis proſiliunt uertebris: atque ita etiam plexum neruorum in brachium excurrentium obſeruabis, à quo ſeriatim cuiuſque nerui digeſtionem perſequêris. Ac[x] primus occurrit, qui muſculo brachium attollenti præcipuè offertur: deinde[y] ſecundus, &[z] tertius. quorum ſeriem cõmodius ſpectabis, ſi capita[a] muſculi cubitum flectentium anterioris illinc unde prodeunt liberaueris, & muſculum à ſubdito illi[b] muſculo ad inſertionem uſque ipſius detraxeris. Mox enim ita præter ſecundi & tertij nerui ad brachium ingreſſum, etiam[c] quarti & quinti & ſexti nerui, & dein[d] arteriæ &[e] axillaris, &[f] humerariæ uenarũ ingreſſum adinuenies, ſenſimq; ſingulorũ diſtributionem ſequêris, quæ in ſecundo neruo obſeruatu eſt prompta: & tertij quoque nerui ſeries ad cubiti uſque articulum in propatulo eſt, uti etiã & quinti nerui & ſexti. Quartus autem neruus, quà ſecundum brachij os uerſus externum illius tuber retorquetur, non occurrit, niſi obliquè ſecundùm nerui ductum[g] muſculos cubiti extenſionis autores diſſecueris, neruiq; progreſſum ita uitiatis muſculis perſequutus fueris. Vbi autem hunc ad externum cubiti articuli latus uſque deduxeris,[h] ramoſq; quos hactenus in progreſſu edidit examinaueris,[i] muſculis ab externo humeri tubere principium ducentibus, à ſua origine liberatis, ramos quarti nerui expendes, qui illis muſculis offeruntur: & eam ſequêris[k] propaginem, quę tandem externæ pollicis regioni, ut & indicis quoque & medij ſurculos exhibet. hanc enim leui negocio reperies, ſi[l] muſculo attenderis bifido tendine brachiale extendenti. Iam quarti nerui[m] propago ſimiliter inquirenda eſt, quæ ulnæ exporrecta, ad brachiale uſq; excurrit, &[n] muſculis ab externa ulnæ ſede initium ducentibus ſurculos depromit. Vt uerò reliquum[o] tertij quintiq; nerui, & dein[p] reconditæ axillaris uenæ portionis, &[q] manus arteriæ in cubito & manu progreſſum uideas,[r] muſculorum ab interno humeri tubere originem ſumentium capita ueniunt liberanda: ita enim in anteriori cubiti articuli ſede uenæ & arteriæ, & tertij nerui in cubitum ingreſſus occurret: &[s] eleuato ſecundos quatuor digitorum articulos flectente muſculo, ipſorũ ad brachiale uſque progreſſum etiam obſeruabis, unà cum quinti nerui (qui ſecundùm po-

i 2 fi. cap. 11 lib. 4 Δ, Θ, Λ, Ξ, Π, Σ.
k eiuſ. figu. cha. 49.
l 3 muſcul. tab. Δ.
m 4 muſcu. ta. Ξ.
o 5 tab. Γ.
p 9 ta. Γ, Δ.
q Vt in 5 muſc. ta.
r 4 tab. Θ.
s 5 ta. R, S.
t 9 tab. C.
u Vt in 2 fi. cap. 11 li. 4 & ultima figu. lib. 4.
x 2 fi. ca. 11 lib 4. f.
y eiuſ. fig. g. & ult. fi. li. 4 S.
z eiuſ. fi. 7. et ult. fi. T.
a 6 tab. Θ.
b 7 tab. P.
c 2 fi. cap. 11 li. 4 Φ, dein ✶, dein ✶.
d fig. ca. 12 lib. 3 N.
e fi. ca. 6 li. 3 m.
f eiuſ. fig. a.
g 9 muſcu. tab. S, T.
h 3 fi. ca. 11 lib. 4 Ψ, Ω, & cha. 32.
i 9 tab. Z, Θ, Λ.
k 3 fi. ca. 11 li. 4 cha. 35.
l 11 tab. Λ.
m 3 fi. ca. 11 lib. 4 char. 37. diffundens char. 38, 39, 41.
n 10 muſ. ta. Λ, Ξ, Γ.
o 2 fi. ca. 11 li. 4 cha. 43.
p fi. ca. 6. li. 3 q, q.
q fi. cap. 12 li. 3 N.
r 1 muſ. ta. V, X, Y, Z.
s 5 muſc. ta. Θ.

dùm poſteriora interioris humeri tuberis in cubitum fertur) portione ulnæ exporrecta, & ſub medio longitudinis ulnæ[t] ramum ſpargente. qui in cubiti exteriora reflexus, externæ ſedi parui digiti & anularis & medij ſurculos offert: quē leui negocio, quum in ſuperficie propemodum ducatur, adinuenies. reliquum uerò quinti nerui & tertij progreſſum reperies, ſi[u] tranſuerſum in interna brachialis ſede repoſitum ligamentum diuiſeris, ac dein exiguo cultello uenæ, arteriæ, & illorum neruorum ſeriem ad extremos uſque digitos perduxeris. Cæterùm priuſquam cruris neruos & uaſa inquires, etiam diligenter obſeruabis neruorũ ex thoracis uertebrarum lateribus proſilientiũ[x] diſtributionem. quam tunc demum opportunè inuenies, quum ſedulò illorum diſtributione uel in his noſtris commentarijs perlecta, muſculorũ diſſectionem perſpectiſsimam habes, qua hîc non minus indiges, quàm ante muſculorũ adminiſtrationem abſolutiſsima oſsium cognitione. Quũ itaq; ad lumborũ uſque uertebras deuentũ erit, ab inguine ad pedis uſque pollicem, ſimiliter atq; in brachio, ſectionē duces, cutem ad carneāuſq; membranā diuidens: ut dein uniuerſam femoris, tibiæ & pedis cutē illæſa carnea mēbrana, & uenis & arterijs & neruis, inter hāc & cutē excurrētibus ad ipſam relictis, quoad licebit cōmodè, auferas: moxq́;[y] quatuor neruorum crus petentium radicis exortusq́; inquiras neruos è lumborum uertebris & ſacro oſſe proſilientes, ſecundùm ipſorum ſeriem ſubſequendo. Deductis uerò hunc in modũ ſectionis ordine ad crus quatuor ipſius neruis, primi nerui[z] ſobolē expendes carneæ membranæ in externa femoris ſede exporrectam. dein ſecundi nerui[a] ſobolem in anteriori femoris ſede ad carneā membranā plerunq; diffuſam. Hic[b] uenā quoq; obſeruabis per femoris & tibiæ interiora ad pedis uſq; ſummũ, ſimul cũ ſecundi nerui ſobole exporrectā. Tertij nerui[c] ſobolē carneæ membranæ oblatam inuenies, ſi inguini animum adhibueris. Vt autem quarti nerui[d] ramus in carneam membranam diffuſus occurrat,[e] primum femur mouentiũ muſculum ab ilium oſſe & ſacro, coccygeq́; ad inſertionem uſq; liberabis, moxq́; quarti nerui truncum eumq́; ramum ſpectabis. Quo inuento, etiam[f] ramum quarti nerui in carneam membranā iuxta poplitem, femorisq́; humiliora diffuſum inquires, & dein quarti nerui ramos tibiæ cuti multifariam ſimul cum uenis depromptos, in carnea membrana perueſtigabis. & mox ad inguina reuerſus, primi nerui ſeriem in muſculis occultatā, cultello per muſculos quæres, quod & in ſecundo & tertio facies: quanquam cum tertio etiam arteriæ & uenæ[g] propagines inueniendæ ſint, quæ per pubis oſsis foramen in femur delabuntur. Venam autem & arteriam inſigniores femur petentes, diſſectis uitiatisq́; muſculis ſenſim adinuenies: & obſeruatis ipſarum ramis, progreſſum eorundem ſequêris, quà ſecundùm femoris os retorquentur, ac poplitem unà cum quarto neruo adeunt. Vbi tria hæc, uenam ſcilicet, arteriam & neruũ repereris, quî in poplite diuidantur perueſtigabis, & muſculis ligamentisq́; uariè diſſectis, uniuerſam ipſorum ſeriem diſces. Quo in opere quantum diligenti, & non ſemel tantum repetita noſtrarum deſcriptionum lectione, & prompta imaginum ipſi reſectioni adhibitione iuuaberis, ipſo uſu facile experieris. Cæterùm ſi ex oſsibus, quæ iam ex præſenti corpore tibi ſunt reliqua, ſceletum efformare, aut aliàs illa ad oſsium doctrinam inſpectionemq́ue aſſeruare uiſum fuerit, noſtra parandorum oſsium cartilaginumq́ue uteris ratione, quam ad calcem primi libri tradidimus, itaq; uniuerſę mortuorum diſſectioni colophonem adhibebis.

t 2 fig. ca. 11 lib. 4 char. 46.

u 4 muſcul. tab. 8.

VENARVM, arteriarum & neruorum cruris examen.

x conſpicitur 2 et 3 fi. ca. 11 li. 4.

y 2 fi. ca. 11 lib. 4 char. 57, 60, 66, 71.

z eiuſd. fig. cha. 58.

a eiuſd. fig. cha. 61.

b fi. ca. 6 li. 3 Θ.

c 2 fi. ca. 11 lib. 4 char. 68.

d eiuſd. fig. cha. 72.

e 9 muſcul. tab. 11.

f 2 fi. cap. 11 lib. 4 char. 74. atque ita totā reliquā quarti nerui ſeriem inde pete.

g ulti. figu. lib. 3 i.

DE VIVORVM SECTIONE NONNVLla. Caput XIX.

Quid mortuorum ſectione, & quid uiuorum diſcatur.

PERINDE ſanè ac mortuorum ſectio cuiuſque partis numerum, ſitum, figuram, ſubſtantiæ proprietatem & compoſitionem accuratiſsimè docet: ita quoque uiui animantis ſectio interim functionem ipſam manifeſtò oſtendit, interim ad huius inuentionem ratiocinationes percommodè exhibet. quare etiam meritò in mortuis animantibus primùm ſtudioſi ueniunt exercitandi, ut poſtmodum actionem uſumque partium inquiſituri, promptè uiuum animal aggrediantur. Cæterùm quum corporis permultæ ſint particulæ, differentibus actionibus uſibusque dicatæ: multiplices quoque uiuorum ſectiones eſſe, neminem decet ambigere. In oſsibus quippe, ut ſeriatim ſingula pertractemus, à uiuorum Anatome petimus, num corporis hæc optimum fulcrum ac firmamentum ſint, numq; omnia his adnaſcantur, adſtabilianturq;. quum enim uiui animantis os aliquod ruptum cernimus, uniuerſum membrum fracturę ſubiectum collabi, neque amplius firmari intuemur: quod quia crebrius caſu obuenit, in oſsium uſu indagando, uiuorum ſectionem nõ magnopere requirimus. Cartilagines quoque ſimili ratione quædam firmare, quum franguntur, diſcimus: in articuli uerò alicuius diſſectione, uidemus quid cartilago præſtet, etiam ſi hanc in uiuo animante non obeamus. atque ita etiam ligamenti oſſa colligantis uſus in mortuis quoq; uiſitur, ut & ligamentorũ etiam trãſuerſim tendinibus obductorum. dum enim [a] trãſuerſum in brachialis interna ſede poſitum ligamentũ diuidimus, [b] muſculumq; digitorum ſecundos aut tertios articulos flectentem ad ſuum principiũ trahimus, id uidemus in hoc potiſsimùm factum, ut tendines, quo minus è ſua ſede exurgant, contineat. quanquam id in cane uiuo etiam licebit cernere, ſi obiter cutem à cubito & manu liberaueris, & cultello tranſuerſum in brachiale ligamentum, & [c] alia quæ in externa ulnæ & radij ſede ad brachiale habentur, diuiſeris. mox enim quum canis ſuo impetu digitos flectet, & extendet, tendines è ſuis ſinibus ſubleuari cernes. In hac etiam adminiſtratione muſculorum actionem ſpeculabere, quum illos in ſe, ubi maximè ſunt carnei, colligi, craſſeſcereque, & rurſus produci gracilesque fieri uidebis, prout collecti partem attrahunt, aut remiſsi eductiq; eam ab alio muſculo in cõtrarium uelli ſinunt, aut etiã alioquin ſuam collectionem non exercent. Neq; id hîc in cubito duntaxat eſt obſeruandum, uerùm altiùs ab eodem cane cutis eſt adimenda, ut brachium uniuerſum axillaq; denudetur, & nerui per axillam in id prorepentes appareant: ex illisq; aliquem laqueo intercipias, cuius ſeriem in muſculos quoſdam pertinere cognoueris. Verùm quum canis neruorum numerus diſtributioq; non admodum cum homine conueniat, ſuaſerim, ut quum hanc ſectionem in uiuo cane obiturus es, mortuum quoq; ad manum habeas, in quo neruorum per brachium & cubitum excurrentium ſeriem didiceris, atque ita neruum aliquem inueneris, qui in muſculos quoſdam digeritur: uti ferè illi erunt, quorum alter in homine [d] tertius eſt, ac ſecundùm anteriorem cubiti articuli ſedem in cubitum fertur: alter uerò [e] quintus, ſecundùm poſteriorem interioris humeri tuberis regionem in cubitum properans. Huiuſmodi enim nerui in cane etiam obſeruantur, & illis alicubi priuſquam ad cubiti articulum pertingant ligatis, motus aboletur muſculorum digitos & brachiale flectentium. unde ſi & illum neruum etiam uinculo interceperis, qui in homine

mihi

Oſsium ac cartilaginũ uſus in uiuo animãte qui uidendus.

Ligamentorum uſus.

a 4 muſcu. tab. 1.
b 4 muſc. tab. ſi. 5 u. ©.

c 2 muſ. ta. characteres 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Muſculorum uſus & functio qui ſpectentur.

Nerui in muſculis uſus.

d 2, 3 fi. ca. 11 li. 4 & eius lib. ult. figuræ T.
e 2, 3 fi. ca. 11 li. 4 & ult. fig. m.

f 2,3 fi. ca. 11 li.4 Φ,et ult. fig. c.

mihi[f] quartus numeratur,& ſecundùm humerum ad externum ipſius tuber porrigitur,etiam motus abolebitur muſculorum brachiale & digitos extendentium. Conduxerit autem huiuſmodi neruos laqueis intercipere, quo illis modò in hoc,modò in illo neruo ſolutis,muſculorum motum reſtitui obſerues.Iam muſculo alicui muris forma donato (quales hîc in cubito occurrunt plurimi) longam ſectionem induces, quæ uentrem totum penetret,ut muſculi illius motum,huius ſectionis gratia non perdi expendas. Dum aūt tranſuerſam ſectionem uentri induces, tantum muſculi motum aboleri uidebis, quanta erit ſectionis profunditas.Quum uerò uentrem prorſus diuides, muſculum ad inſertionem ipſius una parte,alia uerò ad exortum colligi retrahiq́; obſeruabis. Quòd ſi alterius alicuius muſculi tendinē præſcindes, muſculum uerſus exortum cōuelli cernes.Item ſi caput diuiſeris, is ad inſertionē contrahetur.Si uerò inſertionē & caput unà abtruncaueris, muſculus ad ſuum uentrem ſedemq́; quà maximè carneus eſt cōglobabitur:itaq́; muſculorū functio tibi hæc molienti erit obuia.Si aūt priuatim nerui alicuius, aut peculiaris muſculi functionē inquirendam duxeris,eum neruum & muſculū, ut iam in brachio & cubito faciendum pręcepi,aggredieris.Neq; eſt quod hîc prolixè commemorem,qualiter in his adminiſtrationibus canes aut eius generis animalia ligare cōueniat,quum quiſq; pro ſua induſtria, ſi modò in mortuorū ſectione adamuſsim uerſatus fuerit,hęc omnia rectiſsimè ſit obiturus.Adeò ut de uiua neruorū muſculorūq́; ſectione, nihil dicendū ſuperſit, quanquā & de neruis recurrentibus paulo pòſt quędā noua ſeſe offerente occaſione ſubijciā. Vt aūt uideas num[g] nerui ſubſtantia,aut mēbranę illam induentes, animalē uim pręcipuè porrigant,opportunè feceris,ſi cutem femoris tibiæ & pedis auferas,ac [h] primo femur mouentiū muſculo à ſuis exortib. liberato, [i] quartū femur petentem neruū inquiras:& huius mēbranis à nerui ſubſtātia detractis, expēdas quî pedis digiti ipſeq́; pes adhuc moueantur,ipſeq́; neruus concreditū ſibi munus adhuc utcunq; exerceat.Verùm ſi quis medullę dorſalis munus rimari ſtatuiſſet, uiſurus quî ea læſa, partes læſioni ſubditæ ſenſum motumq́; perdant, huic licebit canem ita aſſeri cuipiā aut trunco alligare, ut dorſum ceruicemq́; porrigat, quo dein grandiori cultro uertebrarum aliquot ſpinæ præſcindi queant,tandemq́; dorſalis medulla ea ſede nudari poſsit, qua illam quis ſecandam arbitrabitur.nihil enim facilius eſt, quàm tunc uidere motum ſenſumq́; ſubditarum ſectioni partiū aboleri. Cæterùm in uenarum uſu inquirendo, uix quoq; uiuorum ſectione opus eſt: quum in mortuis affatim diſcamus, eas ſanguinem per uniuerſum corpus deferre, & partem aliquam non nutriri,in qua inſignis uena in uulneribus pręſcinditur.Item in arterijs, uiuorum ſectionem uix requirimus,quanquam licebit alicui[k] arteriam in inguina procedentem nudare,uinculoq́; intercipere,ac intueri,partem arteriæ uinculo ſubtenſam non amplius pulſare. Atque ita leui negotio obſeruatur in arterijs ſanguinem natura cōtineri, ſi quando arteriam in uiuis aperimus. Vt autem certiores fiamus, pulſandi uim non arteriæ ineſſe, aut contentam in arterijs materiam pulſuum opificem exiſtere,uerùm à corde eam uirtutē pendere,pręterquàm quòd arteriā uinculo interceptā non amplius ſub uinculo pulſare cernimus,licebit inguinis femoris'ue arteriæ longam ſectionem inducere, & canaliculum ex arundine tam craſſum aſſumere, quanta arteriæ eſt capacitas: & ita illum ſectioni indere,ut ſuperior canalis pars altius in arteriæ cauitatē pertingat, quàm ſectionis ſuperior ſedes:& ita inferior quoque canalis pars, deorſum magis ipſa inferiori ſectionis parte protrudatur: ac dein uinculum

arteriæ

Neruorum uſus examen.

g Intimam nerui ſubſtātiā,et duas illi obductas mēbranas oſtēdit 17 fi. ca. 14 huius libri α,β,γ.

h Vt in 10 muſ ta. liberatū eſt u. et uidetur β.

i 2,3 fi. ca. 11 li. 4 cha. 71 & ult. figura ι, ι.

Dorſalis medullæ.

Venarum.

k fi. cap. 12 lib. 3. φ.

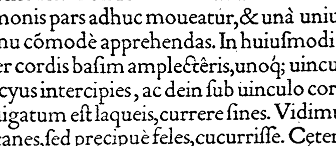
Arteriarum.

arteriæ circundetur, quod ipſius corpus ſuper canalem ſtringat. Quũ enim id
fit, ſanguis quidem & ſpiritus per arteriã ad pedem uſq; excurrit, uerùm tota
arteriæ pars canali ſubdita non amplius pulſat. Soluto autem uinculo arteriæ
pars canali ſuccedens, nõ minus quàm ſuperior pulſum oſtendit. Quãta uerò
uis à corde per arterias cerebro deducatur, poſtea uidebimus: nunc Galeni ui-
uam in hac demonſtratione conſectionem ſummopere mirantes, qua omnia
præſcindi ſuadet quæ cerebro & cordi ſunt cõmunia: ſemper omittens [l] arte- *l fig. cap. 12 lib. 3 F.*
rias, quę per trãſuerſos uertebrarũ ceruicis proceſſus caput petũt, & etiã non
mediocrem portionẽ uitalis ſpiritus in [m] primos durę membranę ſinus, atque *m 7 fi. P, P & Q, Q. 9 fi. S, S & T, T.*
ita etiam in cerebrum deferunt: adeò ut nõ mirum ſit, cerebrum diutius in il-
la adminiſtratione ſuo munere fungi, quàm cõmodè Galenus fieri arbitraba-
tur. reſpirat enim in hac ſectione diutiſsimè animal, & aliàs mouetur. ſi uerò
currit, itaq; multo ſpiritu indiget, nõ multo pòſt concidit: quanquã adhuc po-
ſtea cerebrũ animalis ſpiritus ſubſtantiã recipiat, ab illis arterijs quas per tranſ-
uerſos ceruicis uertebrarum proceſſus caluariã petere recenſui. Cęterùm hoc
loco, ubi de uiuorum ſectione obiter tantum pertractandum duxi, haud pro-
poſui Galeni aut rectè, aut minus rectè celebratas uiuorũ ſectiones cõmemo-
rare: quum hìc abundè fecero, ſi perfunctoriè aliquot ſectiones proferam ſin-
Eorum quæ peritonæo continentur functionum examen. gulis libris dicatas. Atque quum iam ad quintum uſq; ſit deuentum, modò de
nutritionis organis ſermonem inſtituemus, quorum munus ferè in mortuo-
rum ſectione etiam diſcimus. Videmus enim peritonęum omnium ipſo com
plexorum organorum eſſe inuolucrum: omentum, ut & meſenterium, uaſo-
rum deductioni & diſtributioni optimè ſubſeruire: uentriculum cibos & po
tum conficere, hosq; per ſtomachum huc deferri. Quanquam & uiuos canes,
qui modò paulo aut multo antè cibum ſumpſerũt, uiuos aggredi, atque ita e-
tiam inteſtinorum munus rimari, nihil prohibeat. Iecoris autem officium, ut
etiam lienis, aut renum, aut ueſicæ, in uiuorum ſectione uix melius quàm in
mortuorum intueri poſſumus. niſi quis uiuo cani lienem execare uoluerit, uti
& ego aliquando feci, diebusq; aliquot canem aſſeruaui. Atque ita etiã renem
aliquando execui: uerùm uulneris curatio moleſtior eſt, quàm quæ hinc ſumi
tur cognitio iucunda. niſi quis non tam organorum cognitionis ratione has
ſectiones aggrederetur, quàm ut manũ exerceat, ac abdominis uulnera aptè
ſuere diſcat: quod & in inteſtinis ſtudioſe experiendum eſt, quo quis uulnera-
Generationis organorum. ta conſuere, atque in abdomen quum exciderint, imponere aſſueſcat. Verùm
hæc, perinde ac oſsium luxationes & fracturæ, quas in brutis aliquando moli-
mur, exercendis potius manibus, & rectæ curationi inſtituendæ, quàm orga-
norum officijs indagandis conducunt. Porrò uiuas ſectiones inſtrumento-
rum generationi ſubſeruientium, indies ferè in ramicum curationibus, & in
animalibus quæ caſtrantur obſeruamus. atque illæ propemodũ uaſis ſemina-
rijs & teſtibus ſpectandis ſufficiunt: niſi quis illam quoq; addere uelit, qua cani
ni teſtis ſubſtantiam ex tunica ipſi proximè obducta eximimus, aut etiam à ſe-
Fœtuum. minarijs uaſis teſtis ſubſtantiã unà cum illa tunica reſcindimus. Verùm in fœ-
tuum uiua adminiſtratione iucundum eſt ſpectare, qualiter ſimulatque fœ-
tus aerem ambientem contingit, reſpirare nititur. Atque hæc ſectio opportu-
nè in cane aut ſue obitur, quum non multo pòſt ſus eſt paritura. Si enim ipſius
abdomen ad peritonæi uſque cauitatem diuiſeris, atque dein uterum quoque
in unius fœtus ſede aperueris, ac [n] ſecundina ab utero liberata fœtum menſæ *n 1 ta. fi. 10 li. 5 F. & 2 ta. K. & 3 & 4 ta. Q, R.*
impoſueris, cernes per pellucidas membraneasq; ipſius tunicas, qualiter is fru-
ſtra reſpirare conatur, & ueluti ſuffocatus moritur. ſi uerò fœtus inuolucra
pertuderis,

pertuderis,ipſiusq; caput illis liberaueris,mox illum ueluti reuiuiſcere, & ele-
ganter reſpirare cernes. Atq; quũ id in uno fœtu indagaueris,aliũ aggredieris:
quem ab utero nõ liberabis,uerùm apertũ ex dicta iam fœtus adminiſtratio-
ne,uterũ tantiſper inuertes,& prius factæ ſectionis labra extrorſum reflectes,
dum alterius proximiq; fœtus infima inuolucrorũ pars ſedes'ue appareat, &
hanc ad eam uſq; regionem ab utero detegas,qua is exteriori fœtus inuolucro
connaſcitur: & qua ampla ea lienis ſubſtãtiæ ſimilis caro habetur,quę uaſa ex
utero in exterius fœtus inuolucrum pertinẽtia intertexit.Eſt enim hac admi-
niſtratione uaſorũ ille nexus integer aſſeruandus,& reliquũ exterioris inuolu-
cri ab utero detegendum,ut per pellucida fœtus inuolucra arterias per ipſa di
ſtributas & umbilicũ ſubeuntes, ad uteri arteriarũ rhythmũ pulſare, & fœtũ
reſpirationem nudũ conari moliriq; cernas:ac dein effractis pertuſiſq; inuolu
cris fœtum tunc reſpirare,& inuolucrorũ umbiliciq; arteriarũ pulſum perire
ſpectes,uteri arterijs adhuc cũ reliquis extra ipſum arterijs pulſantibus. In cor *Cordis, ipſiq; ſubminiſtrantium partium uſus examen.*
dis & pulmonis functionib. pleraq; expendimus,motũ uidelicet pulmonis,&
num aſpera arteria eorũ quę bibũtur portionẽ aſſumat: dein cordis dilatatio-
nẽ & conſtrictionẽ, ac num idẽ rhythmus ſit pulſus cordis & arteriarũ, item
qualiter uenalis arteria diſtẽdatur ac cõprimatur, & quî execto corde animal
adhuc uiuat.In quibus obſeruandis,magnoperè animali indigeremus lato pe-
o 2 fi. lib. 6. G, G, & I, L. ctoris oſſe donato,&[o] mẽbranas thoracẽ interſepientes tam diſtãtes obtinen
te,ut diuiſo ſecundùm longitudinẽ pectoris oſſe, ſectionẽ inter eas mẽbranas
ad cor uſq; ducere poſsimus,citra thoracis cauitatũ(quib. pulmones cõtinen-
tur) pertuſionẽ.Verùm quum nullũ eiuſmodi animal pręter hominẽ,& non
caudatam ſimiã occurrat, in canibus ac porcis,illiſq; animalibus quorũ nobis
datur copia,ſectiones ita ſunt aggrediẽdæ,ut prędicta omnia intuearis.Quod
itaq; pulmo thoracis motũ ſequatur,hinc patet, quòd ſectione in aliquo coſta
rum interuallo ad thoracis uſq; cauitatẽ ducta,læſi lateris pulmonis pars cõci
dat,neq; amplius cum thorace diſtẽdatur,reliqua adhuc pulmonis parte tho-
racis motũ ſequente:quę etiã mox concidet,ſi & in altero latere ſectionem in
thoracis uſq; cauitatem molieris. atq; ita animal,etiamſi thoracẽ aliquandiu
moueat,non minus morietur,quàm ſi ſuffocatum eſſet. Verùm in hac admi-
niſtratione obſeruandum uenit,ut ſectionem quàm proximè ad ſuperiorem
alicuius coſtę ducas ſedẽ,ne ad inferiorẽ fortè, ſectionẽ dirigẽs,uaſa hàc expor
recta pertundas. tum enim ſanguis illinc proflueret, qui aeris per uulnus im-
miſsi & emiſsi gratia,ſpumoſus redditus, pulmonis loco tibi imponeret. In-
cautè enim ſecantib. eiuſmodi ſpuma pulmo eſſe uidetur, ipſiq; pulmonẽ ali-
quandiu etiã ſua inſita ui diſtẽdi opinãtur. Vt uerò naturalẽ pulmonis cũ tho-
race ſequelã uideas,ex altero latere duarũ aut trium mediarũ coſtarum carti-
lagines diſſecabis:& ſectionibus per illarum coſtarũ interualla ductis,ſingulas
coſtas extrorſum reflectes,ipſaſq; franges, quo opportunã conſtituas ſedẽ,per
quam lateris illæſi pulmonẽ uidere queas.quum enim thoracẽ intercipientes
membranæ in canibus admodum pellucidæ ſint,perfacile eſt,per eas pulmo-
nis partẽ thoracis motum adhuc ſequentẽ intueri, ac illis etiam membranis
leuiter pertuſis conſiderare, qualiter & ea pulmonis pars intercidat. Priuſ-
p 6 fig. lib. 6 G. quàm tamen eas pertundas, conduxerit[p] arteriæ uenalis propagines in eam
pulmonis partem,quæ iam concidit,manibus apprehendere,& aliquouſq; ab
ipſis ſubſtantiam pulmonis liberare:ut diſcas, num illæ perinde atque cor mo
q 3 fi. lib. 6 D, E, F. ueantur. Cordis enim motus etiam hîc tibi eſt conſpicuus, præcipuè ſi cor-
dis[q] inuolucrum diuiſeris, & ab illo cor in eo latere detexeris, ubi hanc
adminiſtratio-

adminiſtrationem moliris. Conduxerit uerò hanc in ſiniſtro latere tentari, ut ſcilicet dextra pulmonis pars adhuc moueatur, & unà uniuerſum arteriæ uenalis truncum manu cõmodè apprehendas. In huiuſmodi quoq; adminiſtratione non inutiliter cordis baſim amplectêris, unoq́; uinculo uaſa ab ipſa prodeuntia ſimul & ocyus intercipies, ac dein ſub uinculo cor execabis, ſolutisq́; quibus animal colligatum eſt laqueis, currere ſines. Vidimus enim aliquouſq; etiam ita affectos canes, ſed pręcipuè feles, cucurriſſe. Cęterùm cordis motus, ut & arteriarũ, rectiùs ſpectabis, [r] ſi mox atq; canẽ aſſeri alligaueris, ſectionem à iugulo per coſtarum cartilagines, quà illæ oſsibus continuantur, in utroq; latere acuto admodũ cultro duces, ac mox ab unius ſectionis fine tranſuerſim ad finem alterius ſectionis, tertiam ſectionem in peritonæi uſq; cauitatẽ molieris, & leuato pectoris oſſe cum ipſi coarctatis cartilaginibus, & ſepto tranſuerſo ab ijs liberato, pectoris os ad animalis caput ſurſum reflectes: ac mox diuiſo cordis inuolucro, una manu cor apprehendes, & alia arteriam magnam dorſo exporrectam continebis. Quanquã & hæc omnia melius obibis in ea uiua ſectione, quam inter alias utpote uberiorem in ſcholis exhibere cõſueui. atq; hanc ideo, ſimulatq; nõnulla de cerebro ſubiunxero, perſcribã prolixiùs, ut ab alijs leuiori negocio quoq; aggrediatur. In cerebri igitur ipſiusq́; partiũ examine, parum omnino in uiua ſectione uidendum eſt, quũ hîc uelimus nolimus, uel theologorum noſtratium cauſa, memoriã, rationem & cogitationem brutis animalibus adimere debeamus, utcunq; illis cum homine eadem ſit conſtructio: atq; ita Anatomes ſtudioſus, & in mortuorum ſectione uerſatus, nullaq́; hæreſi infectus, probè intelligit, quàm malè mihi conſultũ uelim, ſi quòd aliàs longè lubentiſsimè facerem, de cerebri uiua ſectione aliquid inſtituerem. Quòd tamen ad ſenſum & motum attinet, uidere eſt, cerebro ablato utrunq; perire. Atq; hîc eadem indagandi eſt ratio, quam in neruorum adminiſtratione præcepimus. Num uerò cerebrum ſentiat, in homine uenit inueſtigandum: qui quũ id ſcinditur, aut premitur, indicet num dolore afficiatur, numúe quo cerebrum alteratur, ſentiat: uti in capitis uulneribus indies experiri integrũ eſt. Rurſus caluariam canis poſſe frangi, & cerebri uentriculũ aut dextrum aut ſiniſtrum aperiri, ac quî animal motũ perdat, illumq́; denuò occluſo uentriculo recipiat, neminem ambigere arbitror. Porrò ſectionẽ quam me deſcripturum paulo antè pollicebar, in prægnante cane, aut ſue aggredieris: quanquam uocis occaſione ſuem accipere magis conueniat. canis enim aliquandiu ligatus, utcunq; illum afficias, ſubinde neq; latrat, neq; ululat: itaq́; uocis ablationem aut reſolutionẽ interdum expẽdere nequis. Primùm igitur animal ut ſupinũ iaceat, anterioreq́; colli ſedem, & liberũ corporis truncũ porrigat, aſſeri ita quàm poteris ualidiſsimè pro tua induſtria rerũq́; copia, alligabis.

HAC figura ſuem aſſeri, quem uiuis ſectionibus adminiſtrandis parare ſolemus, ac ultimo primi libri capite cũ reliquis anatomicis inſtrumẽtis propoſuimus, alligatũ cõſpicis, ut modus quo in noſtris ſcholis utimur, aliqua ex parte foret obuius.

Nõ enim arduũ eſt, aſſerẽ quempiã ſumere, cui foramina inſint ligãdis cruribus apta: aut ſi nulla adſint foramina, promptè aſſeri duo baculi ſubijciũtur, illisq́; crura aduinciuntur. Inter cętera autem, ſuperioris maxillæ præcipua habẽda eſt ratio, ut illa ualidè aſſeri firmetur. quod feceris catenula, aut corda quapiam robuſtiore ante dentes caninos ligata, ac dein cuipiam aſſeris anulo, aut foramini, aut ut commodius duxeris com-

Cerebri functionum examen.

Viua ſectio, quæ Anatomes ſpeculationi in ſcholis commodiùs adhiberi ſolet.

r Vti parata eſt 2 fig. lib. 6.

xeris commiſſa, ut ſcilicet collum exporrectum, caputq́; immotum ſit, & in-
terim animal liberè reſpiret clametq́;. Priuſquã uerò animal ita uincitur, ſpe-
ctatoribus iam in mortuorũ Anatome uerſatis recenſere ſoleo, quæ'nam po-
tiſsimùm pręſenti ſectione ſint uidenda, ne prolixa inter ſecandum dein enar

Specta ſi ui ſum fuerit figuram ca piti 9 li. 4. impoſitã.

Neruorum recurrentium examen, uociſq́; eorum ſectione abolitio.

ratio operi obſit, idq́; forſitan dicendo interturbetur. Mox itaq; longam in col
lo ſectionem acutiori nouacula duco, quę cutem & ſubiectos illi muſculos ad
aſperam uſq; arteriam diuidat: id cauens, ne ſectio in latus aberret, uenamq́ue
notatu dignam uulneret. dein manibus arteriam aſperam comprehendo, &
illam ab incumbentibus muſculis digitorum duntaxat opera detegens, ad hu
ius latera ſoporales arterias, illiq́; attenſos ſexti paris neruorum cerebri neruos
perquiro. dein recurrentes neruos lateribus aſperæ arteriæ adnatos etiam ob-
ſeruo, quos interdum laqueis intercipio, interdum præſcindo: idq́; primùm
ex altero latere, ut neruo hic intercepto præſecto'ue dilucidè obſeruetur, quî
media uox pereat, totaq́; ambobus neruis læſis intercidat: & ſi laqueos ſoluo,
rurſus redeat. id enim citò & citra inſignem ſanguinis fluxum expenditur, ac
pulchrè auditur, quàm ualidam efflationem animal citra uocem moliatur,
recurrentibus neruis cultello diuiſis. Hinc ad abdomẽ uenio, & acuta ualidaq́;
nouacula ſub ſpuriarum coſtarum cartilaginibus, mucronataq́; pectoris oſsis
ſede ſectionem inſtar ſemicirculi uno ductu ad peritonæi uſq; cauitatem mo-
lior: ex cuius ſectionis medio ad pubem uſq; aliam tento, quæ promptè ſucce
dit, ſi cultrum aut nouaculam peritonæi cauitati indem, itaq́; inteſtina & ute
rum fœtibus diſtentũ duabus illis ſectionibus detegẽ, id ſedulò ſtudens, ut a-

a 6 muſcu. tab. 4.

ſtantium quidã pollicẽ [a] uaſis obdat, quæ ſub pectoris oſſe deſcendentia abdo
men petunt. illa enim ſola hactenus multum ſanguinis fundunt. Hîc modò ſe-

b 7 muſcu. tab. Δ.

Septi tranſuerſi functionis examen.

ctioni uiciniores hortor, ut manu [b] ſepto tranſuerſo adhibita, ipſius motũ ex-
periantur: diſsitos aũt, ut uẽtriculi & iecoris ueluti in thoracis cauitatẽ aſſum-
ptionem & dimiſsionem ſpectent. Interea in altero thoracis latere longam
ſectionem ad coſtarum uſq; oſſa duco, ad eam ferè regionem, qua coſtæ in car

c Inter T et S 6 muſ. ta.

tilaginem [c] degenerant. & dein ſecundùm coſtarum oſſa trãſuerſas ſectiones
molior, ut oſſa incumbentibus muſculis aliqua ex parte liberem: & inſuper
ſi operoſiorem adminiſtrationem ſequi uiſum ſit, intercoſtales muſculos in
duobus coſtarum interuallis à tunica coſtas ſuccingente auferam, ut dein me-
diam inter illa interualla coſtam ſolarum manuum auxilio à tunica coſtas ſuc
cingente auellam: illaq́; à ſua cartilagine fracta, & deorſum in latus inflexa, ma
gna tunicæ coſtas ſuccingentis appareat amplitudo, quæ pellucida pulmonis
motum utcunq; commonſtret. Hac poſtmodum pertuſa, uidetur quî huius

Pulmonis motuum.

lateris pulmo cõcidat, thorace interim æquè ut priùs moto. Vt uerò id magis
reddatur conſpicuum, plura coſtarum oſſa à ſuis cartilaginibus libero, quàm

d Quaſi pa raretur 1 fig. li. 6.

poſſum maximẽ hoc thoracis latus [d] aperiens, ut commodè per membranas
thoracem interſepientes, altera pulmonis pars, quæ in thoracis cauitate non-
dum læſa, pulchrè cum thorace mouetur, ſeſe offerat: ac deinceps illis mem-
branis pertuſis, hæc quoq; mox à perforatione concidere & collabi uideatur.

e Quaſi 2 fi. li. 6. pararetur.

[e] Nunc in altero etiam latere acutiori cultro, una ſectione coſtarum oſſa à car-
tilaginib. libero, & à cartilaginibus pectoriſq́; oſſe ſeptũ trãſuerſum reſeco, ut
cum cartilaginibus, os illud diuulſis thoracẽ interſepiẽtibus mẽbranis, ſurſum
ad collum reflecti queat, cordiſq́; inuolucrum in conſpectu ſit. quod ilico cul
tello aperiendum eſt, obſeruandumq́ue, quantum aquæ contineat, & quî cor

Aqua in cordis inuolucro repoſitæ, & cordis motuũ examen.

agatur. Verùm cordis motui non diu animum adhibebis, quin potius anima-
li iam ferè propter concidentem undique pulmonem ſuffocato ſuccurres:
ut dein

ut dein adamuſsim rurſus cor arteriasq́;,& fœtus in utero cōtentos,quamdiu uiſum erit,examines. Hactenus enim ſanguinis fluxus parum incōmodi animali intulit,ſi modò illa quæ ſub pectoris oſſe repunt [f] uaſa aſtans aliquis obturauerit,ac pectoris os iam ſurſum ad collum reflexum iaciat, itaq́; ob uaſorum obliquitatem illa nihil amplius fundant. quod & in uaſis coſtis ſingulis exporrectis fit,quum coſtæ effractæ deorſum euertuntur : ipſeq́;,dum ſectionem adminiſtras,uaſa tantiſper dum obliquentur occludere adniſus fueris. Vt uerò uita animali quodammodo reſtituatur, foramen in aſperæ arteriæ caudice tentandū eſt,cui canalis ex calamo aut arundine indetur, isq́; inflabitur, ut pulmo aſſurgat,ipſumq́; animal quodammodo aerem ducat.leui enim inflatu in uiuo hoc animali pulmo tantum quāta thoracis erat cauitas intumet, corq́; uires denuò aſſumit,& motus ipſius differentia pulchrè euariat. Inflato igitur ſemel atq; iterum pulmone,cordis motum uiſu tactuq́; quantum lubet examinas,& arteriæ magnæ caudicem dorſo explicatam,aut in thoracis cauitate,aut ad lumborum uertebras comprehendis,& ſpectas pariter:nihilq́; tibi manifeſtiùs occurrit,quàm cordis & arteriarum pulſuum rhythmus.quo aliquandiu obſeruato,pulmo rurſus inflandus eſt:hocq́; artificio, quo mihi gratius in Anatome nullum comperi,magna pulſuum differentiarum cognitio paranda uenit.Quum enim pulmo diu flaccidus concidit,undoſus,formicās, & uermicularis cordis arteriarūq́; pulſus motus´ue ſpectatur. inflato aūt pulmone,magnus rurſus & uelox efficitur,mirasq́; inæqualitates proponit:&,ut ſemel dicam,hæc adminiſtratio eiuſmodi eſt, qua omnium optimè pulſuum naturam medicinæ candidatis proponere ſoleo. Verùm in horum examine fœtuum gratia nunc nō diu hæreo, ſed in aliqua bicorni canis ſuis´ue uteri ſede,ſectionem ſuper fœtum aliquem duco ad [g] exterius ipſius uſq; inuolucrum penetrantem:quo deinceps ab utero diuulſo,fœtum cum ſuis inuolucris eximo,& exteriori effracto inuolucro,per interius ualde pellucidū oſtendo, quî fœtus reſpirare conetur,quamq́; pulchrè interiori quoque inuolucro fracto aerem ducat.Mox proximum fœtum,quantum poſſum detego,uterum nulla ex parte ab exteriori inuolucro diuellens, ut hic ita fœtus uaſorum natura examinetur,uti prius uiuam fœtuum diſſectionem faciendā præcepi. Quum hæc molior,per interuallaq́; pulmonem inflari curo, nondum cordis & arteriarum motus latet,uerùm longo admodum tempore animalis uitæ ſuccurritur,& cordis [h] auricularum motus etiam promptè expenditur, perinde ac [i] arteriæ uenalis,& [k] uenæ arterialis:quas ſi non ſat ſit proximè ad cor tetigiſſe, in aliqua pulmonis fibra ipſius ſubſtantiā à uaſis unguibus diſcerpo, & quod hîc animaduertendum eſt,obſeruari ſino, [l] dextrum poſtea cordis aperiens uentriculum,quo conſtet,quî cor illo etiam patente,nihilominus moueatur. [m] Siniſtro inſuper uentriculo unà adaperto,aut media cordis parte tranſuerſa ſectione [n] ablata, ſpectatores moneo,ut auricularū cordis motū nondū quieſcere intueantur.Dein ſi animali ante ſectionē potum colore aliquo infectū porreximus,idq́; cibos uarios ſeriatim ingeſſerit, cuiuſmodi humor in pulmonis aſperæ arteriæ ramis occurrat, quæque ciborum in uentriculo ſit ſeries,perquiro: hac diſſectione,toti Anatomicæ ſpeculationi colophonem in noſtris ſcholis perinde addens,atq; huic meæ de Humani corporis fabrica hiſtoriæ nunc illa finem impono.

Num cordis et arteriarū par pulſus ſit,examen.

Fœtuū examē.

Arteriæ uenalis, & uenæ arterialis motuū examen.

f 2 fi. lib. 6. B,C,D,E.

g Spectaſi mul tabellas 30. figuræ lib. 5.

h 4 fi. li. 6. I,K.

i 6. fig. lib. 6 G.

k 6. fig. lib. 6. I.

l patet in 7 fig. lib. 6.

m patet in 9. fi. lib. 6.

n uti factū eſt in 11. fi. lib. 6.

SEPTIMI ET VLTIMI LIBRI FINIS.

ERRATA POST LIBRI IMPRESSIONEM

AB IPSO AVTORE ANIMADVERSA,

ſic emendabis.

In ſecundæ paginæ Præfationis uerſu 20. Aſclepiadum familia,tra. Paginæ ſecundę figura ad tertiam eſt referenda,iuxta 16 lineam 9.1.quarta ad ſup. 11.in margine huc attollendum eſt, Gal.lib.de Oſsibus. 32.pars,cubiti ar. 17.in figuræ indicis uerſu 12.quod 20.32 libro 23.20 accommodam 24.42 duæ 32.14 membraneæ fibræ,quæ 33.47 effigiem inibi 34.22 ipſarum 35.23 ſurſum per caua 37.4 cauitatis & formæ cuiuſdam qua oculos munire debet ergò 44.33 illud retrorſum 52.36 terminatur 62.48 neruis his 63.37 cauitas ad frontis oſsis leuitatem in neceſſaria ipſius hic oculorum gratia craſsitie & forma,plurimùm conferens, capax ſit,& quî oſſeis ueluti fibris ſquammulisq; interſtinguitur,promptè 64.48 formoſiſsimi 65.32 de Neruorum diſ. 66.14 antea V 20 mamillarem 72.58 quàm affabrè Na. 76.27 quiq; etiam 28 conſpicuus 81.18 eſt,quo 86.13 mucrones inſinuans 90.47 proximis ipſi uertebris 97.20 in margine,canibus plures quinq; 101.48 ſimum 104.56 medullæ 105.28 quamq; ego 45 mucronem ceſſantem con. 106.4 effodiatur.aut quod Galenus id perinde 6 quatuor eius oſſa 114.4 uertebrarũ quam corporibus ſuis proponunt compage 119.48 proximæ 123.14 quando in libro de Articulis 16 pertractat, libroq; de Oſsium natura eundem è ſcapula (uti ſanè eſt uerisſimum) enaſci docet. Quan. 125.31 primi 127.1 proceſſu 129.18 in margine,oſsium maximum 37 huius 124.41 oſtenditur 129.16 uoce (quam Celſus interim appellato nobis cubito tribuit) clari. 142.29 indice 142.29 hoc 147.39 longitudinem,quoniam oſſa inibi multo quàm ſuprà infraq; tenuiora ſunt,ipſa ab inuicem dirimuntur,& 45 uix poſtbrachialis oſsibus 149.8 quòd oſſa,ſi illum 10 qua manu ueluti unico tantum compoſita oſſe 151.1 quatuor digitorum oſsis 23 inarticulatione 29 exiguis uncis 153.19 digitorum articulis occurrit,ſitu cum pollicis oſsiculo reſpon. 21 obtinet. Cæterùm oſsiculis ad mediam articulorum ſedem occurrentibus adhuc minora ſpectantur,quæ in duris extremeq; ſeneſcentibus uiris ad externam digitorum ſedem nonnunquam reperimus, tendinibus digitos extendentibus ad omnes ferè articulos calli in modum innata, aut tendinibus ibidem longo attactu ita indureſcentibus,ut oſſei euaſiſſe uideantur.In 160.44 eas 169.7 contactu non exci. 176.14 dirimuntur,& dein ſolipedum ferè: non autem biſulcorum talo 186.44 lateris proceſſum 190.10 ratio,oſsiculorumq; ſeſamo comparatorum,quum hæc adhuc prorſus ſunt cartilaginea,& induratę quodammodo calloſæq; tendinum ſedes,haud exiguus aceruus referri huc queat,non 192.22 ut uenæ 193.26 ſit,puerulorũ oſſa coquuntur,quum ſcilicet in 194.25 ſubintrant 45 reijciendas 197.37 adaptentur 199.12 iugalibus oſsibus traiectus.& 44 oſsibus,ex 200.23 quo 206.5 illorum alicui tantum figuræ peculiaris ſit 207.23 ὀῤῥοπύγιον,ὀῤῥὸν 207.54 cubitus nobis,Celſo autem brachium nuncu. 208.41 quorundam 213.24 digitorum tertium os 231.3 fune 242.37 adhuc relicta.ſuperius λ eſt inſignita 250.19 pendet,quæ lati 251.6 integrioris 7 cum pede ſeſe 255.18 egredi 31 inſuper tibiæ ſede 259.28 humerum 29 externam 262.44 implantationem (quando 263.8 capiti mollicie 26 tendinis naturæ exactius indagandæ gratia ſic legito: edoceat. Vti etiam in auium excarne in cruribus ſede,noſtro calci ſimul cum talo tarſoq; & pedio in motus ſpecie quodammodo reſpondente,ac ueluti tibię loco ab alijs habita,tendinum cum neruis diſcrimen expendere promptum eſt,quòd ſcilicet tendines inibi (perinde ac in oſsiculis ſeſamo comparatorum alioquin regione etiam ferè euenit) prorſus oſſei reddantur, ſtylosq; illos conſtituunt, quibus repurgandis dentibus nonnulli utuntur. Deinde id, quo diſſectionum profeſſorum pleriq; tendinem 33 inſeritur.& perinde 271.13 intercoſtalibus 14 nectentibus, & muſculis orbicularibus 274.44 quem ſca. 277.25 pudendo,quam ferè per 283.36 quod 288.4 poteris cul. 295.32 motus 43 agitur: ſiniſtri 318.24 quo 331.1 dextrorſum 2 ſiniſtrorſum 34 nimis 333.39 ligamentis 337.1 prio thora. 340.23 muſculus (qui nonnullis gemino conſtare principio uiſus eſt) illis 342.11 fuerint ſuppeditatæ 348 Neq; me 349.1 fieri adhuc conten. 352.23 primam 362.37 obductam 364.23 referre.Na. 370.31 ri 42 ut & 375.5 ne brach. 379.28 quum 383.6 rectiſsimæ 384.8 qui à 385.30 Cæterùm in 386.7 ſingulos 38 ambientibus inuicem alligantur 393.20 ab origine ſua pen. 396.32 quæ 406.18 patellæ illo ten. 407.14 in margine adde, Secundi 30 capiti 408.19 tibiam 410.41 connata 45 futuræ 415.18 uerè 418.44 femoris iuxta genu 430.14 appellatam 431.3 tibiæ eam col. 432.2 connexui 435.29 quod hic fibulam tibiæ 443.11 arterialis 451.44 axillæ 452.30 aſcribe quæ etiam præter ſententiam, nimium profectò in fibrarum hiſtoria ad ipſius cenſa, non ſemel me produxit 51 deeſt in margine h 462.20 ſextus in manu digitus 30 ſeptũ tranſuerſum & 467.21 tutius 34 mamillarum 469.29 in margine, Humerariæ per brachium inceſſus 481.16 quod 17 dum utero geritur 484.39 ileum 491.17 ileum 493.36 colligans 499.47 retis texturæ inſtar 500.41 ptas In penultima linea chartæ X 2 inſignitæ, legendũ in hac editione: quæ ueluti ſub ſiniſtra magnæ figuræ manu repoſita,uterum 518.38 exortu 521.14 ſingulos 534.4 in marg.gatur 538.20 uniuerſæ 548.39 obducta,propaginibus quoq; aliquot ab illis neruis donantur 553.31 quarum 567.12 gibbæ 573.3 relicta 580.11 diſtributionibus 12 proximum,continebatur 591.8 quod multis 592.49 in marg.adde, Peritonęi uſus. 598.22 interior 601.13 nullam 602.16 in marg.anteriori 613.32 diſpenſatur 617.13 inſtratas 621.26 iecoris 622.37 indidit 627.10 impenſius cõcreſcat 628.7 & uniuerſum corporis ſanguinem 631.17 femoris 632.3 linea contextus figuræ, adiecti ſimum 636.16 bilioſum 49 Tota hic deeſt linea: quàm illa obliquis fibris intertexta.ita namq; meatus illi iniurijs ferendis redduntur aptio- 637.17 firmantur 639.8 illecebram 642.25 muſculus 42 baſis 647.24 ipſos 648.2 retorqueri 653.11 tuberculum 660.32 perinde 662.49 apertæ 667.15 in marg.uteri 669.40 ſecueris 672.13 tranſuerſim 673.22 complexas continens 675.19 pulmonisq; fœtus 677.38 pari 678.4 abdomen 682.2 Quum itaq; ſimplicium dein membranarum,ad 9 cerebro 686.7 ſuperius lienis latus 689.35 hæc omnia,in 709.40 correſpondentes 715.1 uerò 719.12 gis,uti 722.35 frequentius 723.32 liberæ 744.49 nihil 752.30 quæ 753.7 marginis adnotationem repone in finem præcedentis paginæ: 759.15 uarium 771.6 defertur 14 ſeriem 772.8 eorum 775.3 cuiuſdam omnia ipſi impoſita 778.44 quidam 779.48 Ac 790.30 turbinatæ fig. 791.7 factam 15 nates primùm 799.penultima linea, ſedemq; cryſtallini humoris notat, cui oculi tunica, palpebrarum pilos referens, connaſcitur. Reliqua diligens lector facilè obſeruabit.

RERVM ET VERBORVM IN PRAECEDENTIBVS DE HVMANI CORPORIS FABRICA LIBRIS MEMORABILIVM INDEX,

in quo literæ a & b numeris adiectæ, ſuperiorem & inferiorem paginæ partem ſignificant.

ABARTIculatio 15 a
Abdomen cur ſummus rerũ Opifex oſſe deſtitutũ neceſſariò creari uoluerit 337 b
Abdominis membrana 591 a
abdominis muſculi 334 a
abdominis muſculi trãſuerſi 336 a
abdominis muſculi trãſuerſi à peritonæo ſeparatu difficiles. ibid.b
abdominis muſculorum adminiſtratio duplex 337 b prior, qui fit à muſculorũ exortu obliquè deſcendentis ibid.
alter modus ab ipſorũ terminis obliquè deſcendentis 338 a
abdominis muſculorũ altera adminiſtratio, uerſus ipſorum initia obliquè deſcendentis 339 a obliquè aſcendentis, recti & tranſuerſi ibid.
abdominis muſculorum delineatio obliquè deſcendentis 218 a aſcendentis 219 a recti 225.b tranſuerſi ibid.
in Abdominis muſculorũ deſcriptione uarius Galenus 336 b
abdominis muſculorum functionem ineptè medicorũ uulgus aſsignare 337 b
abdominis muſculorum octo adminiſtratio 683 b
abdominis muſculorũ octo deſcriptio. 334 a obliquè deſcendentis. ib. aſcendẽtis. 335 a. rectorũ deſcriptio. ibid. b tranſuerſorum 336 a
abdominis octo muſculorum breuis enumeratio 334 a
abdominis muſculorum uenæ, ac arteriæ 555 b
abdominis muſculorũ uſus 336 b
abdominis muſculos ſolos nouiſſe uidetur medicorum uulgus 337 a
abdominis recti muſculi adminiſtratio 338 b tranſuerſi 339 a
abdominis recti muſculi pars, qua ſimiæ abundant, & canes 336 a
abdominis ſectio 682 b
in Abdomine cãdidior linea 338 a
abhaumos 207 b
abhans os ibid.
ἄκανθα ibid. a
acceptabulum 12 b
accolarum Alpium, quæ Stiriam ſpectant, deformitas 25 a
acetabulum 12 b
acetabulum femori articulando paratum 158 b
acetabulum herba 669 a
acetabulum in coxendicis oſſe & humero 67 b
acetabuli nomẽ ad quæ tertiò fuerit deductum 670 a
acetabula, quæ ſecundò à ueteribus fuerint appellata 669 b
acetabulorum uteri examẽ 697 a
acies digitorum quæ 208 a
ἀκρόχειρ 142 b
ἀκρώμιον 122 b 123 a. 207 b
ἀκρωμίου ὀστοῦν 207 b
acuale os 206 b
acus uariæ ſectionibus aptæ, cum earundem delineatione 202 a
Adaicon 208 b
Adami morſus os 207 a
additamentum 8 a
additamentum necatum 208 a
adeps ſeu pinguedo πιμελὴ 279 b
ἀδὴν quid 441 b
ἀδενοειδὴς παραστάτης 645 a
adeps quid 279 b ubi ſit copioſior. ibid. quibus ſit copioſior ibid.
adeps cur albeat 280 a
adeps meſenterij 617 b
adeps omenti 606 a eius uſus 607 a
adeps inteſtinis obductus 612 b
adipis adminiſtratio, ſiue reſectio 281 b
adipis copia quibus animalibus attributa 280 a
adipis delineatio 279.b
adipis uſus quis 280 b
adipem etiam carni paſsim attendi 264 a
adipem in thoracis lateribus dorſoq; occurrentem ne carnis loco habeamus, cauendum 319 a
adipem reponi inter cutem & tendinem uolæ 363 b
adhærens alba'ue oculi tunica. 805 b
adiutorium brachij 207 b adnaſcentia 8 a adnatum, adnexus. ibid.
adoleſcentẽ quendã iuris ſtudioſum apud Patauinos glandis duos obtinuiſſe meatus, quorũ unus ſemini, alter uero urinæ deſtinatus erat 661 a
adoren 206 a
adſenaſcem 287 a
Aegyptiorum mos in uirginibus proximè nupturis obſeruatus 653 b
Aegyptiorum pudendi muliebris carũculas amputãdi mos 653 b
aer qui in reſpiratione digeratur, cordisq; & ipſius ſubminiſtrantium partium functionis enumeratio 708 a
aereæ ſubſtãtiæ reficiendæ quas partes natura fabrefecerit, & quæ priuatim uitali ſpiritui ſubminiſtrent 708 a
ætatem complentes dentes 207 a
Agis 208 a
Agit os 207 b
Alacharam ibid.
Alagas ibid.
alæ naſi 184 a
alarum naſi muſculus præſentis capitis in altero latere 5, aut omnium 9 & 10. 290 b in altero latere 6, aut omnium 11 & 12. ib.
Albadaran oſsiculum 154 a
Albertus, Thomas, Scotus, utriuſq; claſsis Theologi, de uermiformium proceſſuũ uſu. notati 792 b
Alberti, Thomæ, Scoti, de cerebri uentriculis opinio qualis 774 a
Alberti Magni de ſecretis mulierũ indoctiſsimus liber 667 a
Alchatin 207 b
Alfaick os ibid. a
Algorab ibid. b
Alham ibid. a
Alharta 208 a
Alhoſos 207 b
ἀλινδρομοῦντες nerui 524 a
ἀλλαντοειδὴς ſecundũ fœtus inuolucrum ueteribus cur appellatũ 671 b 673 b
ἀλώπεκες muſculi 355 b
Alraſafe 208 b
alrip. ibid.
Alſahad 207 b
Alſelameet 208 a
Alſelanuat ibid.
alſemſeminiæ ibid. b
Alſochi ibid.
alterati color in nutritione alteranti ſimilis 621 b
Althauorat 208 a

ἀμαρυγαὶ

ἀμαρυγαὶ 282 a
ἄμβονες 13 b
ἄμνιος, ſeu ἄμνιος, membrana cuiuſmodi, & cur à ueteribus ita dicta 671 b. 673 b
ἀμφιβληστροειδὴς inuolucrum 803 a
ἀμφιβληστροειδὴς tunica 517 b
amygdalę faucium quę 721 b
Anatomes profeſſores ridiculè hactenus renum officium propoſuiſſe 691 a
ad Anatomes ſtudium prouehendum, præfectorum Italicorum diligentia & amor 682 a
ad Anatomen cuiuſmodi corpus adhiberi conueniat ibid.
in Anatome docenda, oſtendendaq́; quis ordo ſeruandus 681 a
anatomiæ hactenus obſeruata ratio inutilis 190 a
anatomicorum de inteſtino cæco nugæ 610 b
anatomicorum de pylori ſitu error 598 a
anatomicorum de uenæ cauæ exortu, prolixã eſſe diſceptationem 455 b
anatomicorum de uentriculi cellulis error 598 b
anatomicorum de uentriculi exteriore tunica nimis in fundo carnoſa, error 599 a
anatomicorum uulgatis placitis non leuiter acquieſcendũ 746 a
anatomicis ueteribus auditus oſſicula incognita fuiſſe 206 b
anatomici operis & inchoandi & abſoluendi, qui'nã Veſalio pręcipui autores extiterint 46 a
anatomicorũ commentũ, qui bilem in ſuam ueſiculam aſſeruari docent, ut iecur à putredine uindicet 626 a
anatomicorum de cordis oſſe lapſus 117 a
anatomicorum inſtrumentorum delineatio 200 a
anatomicos in orificiorum cordis numero recẽſendo uariare 736 b
Anchæos 208 a
anchoræformis proceſſus 207 b
ἀγκὼν 135 a. 208 a. 207 b
ἀγκυροειδὴς proceſſus 121 a. 207 b
Ioan. Andreæ Albij, Hippocraticæ medicinæ apud Bononienſes profeſſores clariſsimi, hoſpitalitas 96 b
de Animæ facultatibus ac ſede cõſiderare, medici quoq; officiũ 741 b
animarum immortalitatis atque euentus diſputationem ſolos Theologos ſibi uendicare 154 a
ἄνδρων 208 a
anima Galeno quid 708 b
animæ ſpecies tres 741 b
animali ſpiritui materiam uitalẽ ſuppeditare 775 a
animellæ quæ 722 a
annuli, quo Turcæ ſagittantes utuntur, effigies 187 a
annulum aureum imprudenter à quodam deglutitum, eundẽq; ſiue noxa excretũ, Galenus retulit 597 a
ἄνω κοιλία 346 b
ἀνώνυμον os 208 a
anſæ oſsium temporum 207 a
ἀνθρωπὴ aut ἀνθρωπείη dicta Herodoto, cutis humana 227 a
ἀνώνυμον os, ſacri oſsis lateribus cõmiſſum 155 b
αὐτιάδες faucium glandulæ quæ 721 b
ἀντικνήμιον 169 a. & 171 a. 208 b
ἀντίχειρ ibid. a
annulus 397 b
anum referens in cerebro orificium 791 b
ἀορτὴ dicta arteria 486 a
ἀπάρθρωσις 15 a
ἀπονεύρωσις, id eſt eneruatio 261 a
apoplectica arteria 482 b
ἀπόφυσις 9 b
ἀπόφυσιν cum ἐπιφύσει ſubinde ab alijs confundi 10 b
appendix 8 a
appendices in ætate prouectioribus pertinacius adhærere ib. b
appendices interdum oſsium capita Galeno dici 11 b
appendices non ſolum grandioribus oſsibus contingere 9 a
& quibus potiſsimum eod.
appendices ſinuum medullam cõtinentes, non eſſe opercula 8 a
appendicũ femoris, ilium oſsis, &c. delineatio 6 b
applantatio 8 a
appendicum & proceſſuum differentiæ 10 a
ἀπευθυσμένον inteſtinum 611 b
aqua in cordis inuolucro cuiuſmodi 728 b. eiusq; cauſa ibid.
aqua intercuti laborantis lien cuiuſmodi 627 b
aquæ in cordis inuolucro repoſitæ, & cordis motuum examen 823 b
aquæ nouem libras in puellæ cerebri cauitate repertas 24 a
aqueus humor 805 a
Arabes, tres in pene meatus, cum unus tantum ſit, falſo enumeraſſe 650 b
arabum copia in confictione nominum improbata 453 b
arabum doctrina, de muſculis uirilibus & muliebribus improbata 340 b
ἀραχνοειδὴς dicta oculi tunica 801 b
ἀρχὸν inteſtinum 611 b
arcualia oſſa 206 b
arcualis ſutura ibid. a
aresfatu 208 b
Ariſtoteles de numero coſtarum in homine, notatus 111 a
Ariſtoteles quid ſub nerui nomine pręcipuè intellexerit 19 b
Ariſtotelis de crurum in animalibus flexiones dogma 175 b
Ariſtotelis de auditorij organi meatibus, lapſus 66 a
Ariſtotelis ſententia de dentium numero notata 58 b
Ariſtotelis locus de articulorum motu 85 a
Ariſtotelem, ubi de epiglottide agit, perperam ab interpretibus intellectum 188 a
Ariſtoteli omenti pars colon dorſo colligans, pro omento non habita 605 a
Ariſtotelis de lienis uſu, ſententia expenſa 629 a
Ariſtotelis de poſtbrachialis oſsibus ſententia 146 b
Ariſtotelem falſò cordis inuolucro pinguedinẽ tribuiſſe 727 b
Ariſtotelis de quadrupedum genu articulo lapſus 175 b
Ariſtotelis de ſeminalibus arterijs ſanguine deſtitutis opinio reiecta 646 a
Ariſtotelis notata ſentẽtia de ſenſu cutis 278 a
Ariſtotelis de ſepto trãſuerſo ſententia 348 a
Ariſtotelis lapſus de ſuturarum in uiris ac mulieribus differentia, deq; canum caluarijs 32 b
Ariſtotelis de tertio cordis uentriculo lapſus 736 b. item de uentriculorum numero pro animalium mole uariare ſolito ibid.
Ariſtotelis nullam generandi ſeminis uim teſtibus tribuentis, ſententia 647 b
Ariſtotelis de mammillarum τριχιάδος ſententia 677 b
Ariſtotelis de mamillarum ſitu ratio, non omni ex parte uera 679 a
Ariſtotelis locus de oſsium per clauum connexu, & de ſitu tali 18 b
Ariſtotelis de thorace ſententia 110. a
Ariſtotelis de oſsium continuitate locus 19 b
Ariſtotelem feminarum ueſicam adeò in corporis alto repoſitã, non uerè arbitratum eſſe 296 a
Ariſtotelem homini octo coſtas tribuiſſe 111 a
Ariſtotelis libri de animalium hiſtoria 111 b
Ariſtotelẽ nõ eſſe audiendũ, quũ ab aure ad cerebrum nullũ pendere meatum aſſerat 66 a
armalia oſſa 206 b
armus ſummus 270 b
armi ſummi nomina ibid.
arquato laborantis lien cuiuſmodi 627 b
arteria quid, & quis eius uſus 439 a

arteria ad humiliorem meſenterij ſedem 491 b
arteria ἀορτὴ Ariſtoteli quæ 486 a
arteria dextri & ſiniſtri lateris ab umbilico in magnam exporrecta 556 b
arteria dextrum brachium petens 488 b
arteria pubis oſsis foramen tranſiens 492 b
arteria apoplectica, lethargica, ſomni ſubeteni, quæ 482 b
arteria Hippocrati, Platoni & Ariſtoteli, quæ 439 a
arteriæ ac uenæ in muſculorum fabrica uſus 261 a
arteriæ ac uenæ, uentriculum petentes 599 b
arteriæ ac uenæ gracilium inteſtinorum 609 b
arteriæ & uenæ coli & recti inteſtini 612 a
arteriæ cauum iecoris, & bilis ueſiculam petentis figura 559 a
arteria cur cauæ ſolum iecoris ſedi exporrecta 522 b
arteriæ cur pluribus tunicis quàm uena, conformatæ 440 a
arteria aſpera ex quibus conſtet 185 b
arteria aſpera reſpirationis inſtrumentum, ac uocis principaliſs. organum 185 b
arteria aſpera ueteribus cur primùm ſimpliciter fuerit appellata 714 a
arteriæ aſperæ cartilagines quomodo inuicē colligentur. 717 a
arteriæ aſperæ cartilaginū coordinationis ratio 719 b
arteriæ aſperæ commiſſa corpora 714 b
arteriæ aſperæ connexus 715 b
arteriæ aſperæ cōſtitutionem cur cartilago ſubeat 718 b
arteriæ aſperæ duæ tunicæ, exterior. 717 a interior ibid.
arteriæ aſperæ, & ipſius cartilaginum figuræ 184 b. 185 a
arteriæ aſperæ examen 752 a
arteriæ aſperæ exterior ſuperficies qualis. 715 b. item interna 716 a
arteriæ aſperæ fabricę cōſtructionis neceſsitas 718 a
arteriæ aſperæ appellatio quando cœpta 439 b
arteriæ aſperæ figura. 184 a eiusq́ cartilaginum deſcriptio eod. & 185 per totum
arteriæ aſperæ forma 715 a
arteriæ aſperæ gratia datum homini collum 77 a
arteriæ aſperæ membraneam ſubſtantiā oportuiſſe extrui 718 a
arteriæ aſperæ natura ubi pertractetur 185 b (714 a
arteriæ aſperæ numerus ac ſitus
arteriæ aſperæ pulmoni inſertæ delineatio 707 a
arteriæ aſperæ ſubſtātia quib. cartilaginibus conſtituatur 716 b
arteriæ aſperæ tunicas aptiſsimē extructas eſſe 719 b
arteriæ aſperæ uſus præcipuus quis 726 a
arteriæ aſperæ uſus, ipſiusq́ conſtructionis ratio. 717 b. ſitus ratio ibid.
arteriæ cōſtructionis ratio 440 a
arteriæ corpus quale, & duæ ipſius peculiares tunicæ 439 b
arteriæ in femore ſeries 493 a
arteria magna, eiusq́ ortus 736 a
arteria magna unde principiū ducat, & in quos ramos ipſius pars aſcendens digeratur. 483 b
arteria magna quartū cordis uas, eius'que orificium cuiuſmodi 736 a
arteriæ magnæ membranæ cuiuſmodi 739 a
arteriæ magnæ ortus diſceptationem apud medicos & philoſophos longè minorē eſſe, quàm de uenarū neruorumq́ principijs 485 b
arteriæ magnę ortus non controuerſus ibid.
arterię magnę per thoracem & iugulum & colliū diſtributionis examen 749 b
arteriæ magnę caudicis bipartitio. 486 b. partis aſcendentis diſtributio, ac primū quæ ad ſiniſtri lateris primam coſtam obliquè tendit. ibid. quæ ſiniſtram axillā petit. 487 b. quę dextrā. ibid. maior portio ſuperiora corporis petens. 488 b. ſoporalis ſiniſtra. ibid. dextra. ibid. ſoporalis ad caluariā ſeries 489 a
arteriæ magnæ per uniuerſum corpus delineata diſtributio 483 a. eiuſdemq́ in duos truncos bipartitio. 482 a. aſcendentis partis delineatio. ibid. quæ axillam petit. 482 b. ſoporariæ utriuſque delineatio. ibid. caluariam petens 484 a
arterię partis deſcendentis diſtributio delineata. ibid. b quę ad inferiora coſtarum interualla, ſeptum, iecur, bilis ueſicam, uētriculum, lienem, duodenū, coliq́ partem. 484 b. 485 a. quæ ad renes utrinque ibid.
arteriæ magnæ trunci amplioris deſcendentisq́ in ſuos ramos ſeries 489 b
arteriæ magnæ truncorum diuiuiſionis ſupra os ſacrum factæ ſeries 492 a
arteriæ omenti 606 a
arterię ortus 456 a
arteriæ magnæ ſupra os ſacrum facta diuiſio, eiusq́ ſupra cauam aſcenſus. 492. a partium huiuſce diuiſionis diſtributio, ibid. quā pubis oſsis foramen tranſit. ibid. b. per femur, tibiam & pedem diſtributio 493 a & b
arteriæ magnæ & cauæ uenę diſtributionum ſub oſſe ſacro examen 693 b
arterię magnæ ſuper cauam uenam aſcēſus, ambarūq́ ſupra ſacri oſsis initium diuiſio 492 a
arterię magnæ ſeries in peritonęi amplitudine quomodo obſeruanda 690 b
arteriæ magnę in meſenteriū excurſus 616 b
arteriæ magnę ſeu arterialis uenę radicis figura 116 b
arteriæ magnæ cum corde ſitus delineatio. 702 b eiuſdem orificium 703 b
arteriæ magnę nō idē cum ſtomacho per ſeptum foramē 594 b
arterię partis deſcendentis diſtributio. 489 b. quæ ad inferiora coſtarum interualla. ibid. ad ſeptum tranſuerſum 490 a. quæ ad omentum, iecur, bilis ueſiculam, uentriculū, lienem, duodenū, coliq́ partē accedunt portiunculę. ibid. ad meſenteriū & renes. 491 a. ad partem meſenterij humiliorem, & ad lumborum uertebras, ad carnes abdominisq́ latera ibid. b
arteriæ ortus ſedes 485 b
arteria præcipua meſenterium accedens 491 a
arteriæ ramis, cuius pulſum ante brachiale exploramus. 488 a. eiuſdemq́ delineatio 483 a
arteriam ſoporalem non ferri per idē foramē cū tertio & quarto neruorum pari 65 b (636 b
arteriæ, in ueſicā diſtributæ ratio
arteriæ neq́ à cerebro, neq́ ab extremis corporis partibus naſcūtur 485 b
arteriæ tertiæ ſeries 500 b
arteria uenalis, eiusq́ ortus 735 b
arteria uenalis quid 503 a
arteriæ uenalis appellatio, & deſcriptio eius, &c. 738 a
arterię uenalis eiuſdēq́ orificij delineatio ubi quærenda 735 a
arteriæ uenalis membranæ cuiuſmodi 738 a
arteriæ uenalis & magnæ mēbranularum uſus 745 b
arterię uenalis ad cordis baſim & pulmonem connexæ delineatio 702 b
arteriæ uenalis pulmoni inſertæ delineatio 707 a
arterię uitalem ſpiritum fœtui deferentes 636 b (lis. 726 b
arteria uenalis pulmoni cur ſit uti
arteriæ uenalis in corpore, ratio 745 a. eiuſdem uſus 726 a
arterię uenalis, & uenę arterialis motuum examen 824 b

arterię

arteriæ ad inferiora coſtarum in-
terualla. 489 b. ad ſeptum trāſ-
uerſum 490 a
arteriæ ad lumborū uertebras &
carnes abdominisq́ latera. 491 b
arterię coronales. 486 a. earūq́ de-
ſcriptio & ortus ibid.
arteriæ duę 441 a
arterię ac uenę renib. ſublatę. 491
a item ab umbilico 492 b
arteriæ ſeminales. 491 a. earun-
dem delineatio 484 a
arteriæ ſeminales quando in ortu
obſeruādæ. 690 b (pertes. 646 a
arteriæ ſeminales, an ſanguine ex
arteriæ ſupra ſacrū os diuiſio deli-
neata. 484 b per crura diſtri-
butio 485 a
arterię tunicę peculiares binę. 439
b tunicæ aſciticiæ 440 a
arteriæ tres ex altero latere calua-
riā ſubeūtes. 496 b quę in pri-
mū durę mēbranæ ſinū exhau-
riuntur. ib. tertiæ caluariam pe
tentis arteriæ ſeries. 500 b om-
nium delineatio 502 a & b
in Arteriarū ac uenarum natura
artificium 441 a & b
arteriarum Anatomes ratio. 687 a
arteriarū p abdominis muſculos
repentiū adminiſtratio 683 b
arteriarum per brachium & manū
tendentium examen. 815 b. 816 a
& b per crura 817 a
arteriarū diductibus ſubditæ glā-
dulæ 794 b (ratio. 522 b
arteriarum in iecur excurrentiū,
arteriarū & uenarū in animali nu-
merus 440 b (atio. 494 b
arteriarū & uenarū cerebri deline
arteriarum & uenarum in inteſti-
nis ratio 614 b
arteriarum examen 819 b
arterias naturam recondere. 488 a
arterias neq; à cerebro, neq; extre
mis corporis partib. naſci. 485 b
arterialis uena, eiusq́ ortus. 735 b
arterialis uena quid 503 a
arterialis uenæ, ac arteriæ uenalis
delineatio 502 a
arterialis uenæ membranæ 738 b
arterialis uenæ membranarum o-
rificij ratio 744 b
arterialis uenæ orificij ac membra
narum examen 751 b
arterialis uenæ uſus præcipuus
quis 726 a
arterialis uenę uſus, & ipſius con
ſtructionis ratio 743 b
ἀρθρωδία ibid. (natura. 16 b
arthrodiam quando conſtituerit
ἄρθρον 11 a. 15 a. 20. b
ἄρθρωσις 15 a
articulus 11 a. 12 a. 15 a. 20 b
articulatio 15 a
articuli capitis motib. parati 85 a
articuli duplices quib. modis for
mentur 17 a
articuli oſſa mutuò eſſe contigua,
neque ab inuicē abſcedere. 87 a
articulum Hippocrates & Gale-
nus quid nominarint 11 b
articuli 208 a
articuli aſcendentibus & deſcen-
tibus proceſsibus parati 73 b
articuli cur diuerſa cōpoſitionis
forma connectantur 15 b
articulorū compoſitionis triplex
forma 16 a
articulorum maxillæ ligamenta
296 b
articulorum motus non eadem ra
tio 15 b
articulorum quibus digitorū oſſa
inuicem, & cōterminis oſsibus
committūtur ratio 150 a
articulos omnes non ijſdē agi mo
tibus 15 b
artuum capita, non rectè ἐπιφύσεις
& κονδύλους à Galeno dici 11 b
arundo maior cruris. 208 b. minor
cruris ibid.
arundo maior & inferior brachij
208 a. minor brachij 207 b
ἀρύταινα, ἀρυταινοειδὴς cartilago. 187 a
aſaid 207 b
aſcam 208 a
aſeid 207 b
aſeth ibid.
aſoan 206 a
aſſer os 207 b
aſſeres uiuis ſectionibus accom-
modi 202 b
aſſerum nexus 18 b
ἀστράγαλος 176 a. 208 b
ἄστριος ibid.
Athlas uertebra 207 a
Athlantis nomē à quibuſdam ſe-
ptimæ duntaxat ceruicis uerte
bræ attribui ibid.
αὐχὴν 12 a. 207 a
auditorius meatus 66 a
auditus inſtrumentum. 806 b. idē
anatomicis parū probè cogni
tum 516 b
auditus organum examen 814 b
auditus organi oſsicula quatuor
188 b
auditus organi oſsiculorum uſus
45 b. & harmonia ibid.
auditus organo parata cauitas
magna, & foramina ab ipſa edu
cta, ac demum quinti paris ner
uorum in illam ſeries 44 a
auditus organorū cōſtitutio. 45 b
Auguſtanæ mulieris textricis hi-
ſtoria 627 b (45 b
auditus ratio difficilior cognitu
aures nonnullis hominibus mo-
ueri 288 b
auricula ſiniſtra cordis 740 b
auriculæ dextræ cordis ſubſtātia
& nexus ibid. a
auris cartilago 183 a
auris cartilaginis uſus ibid.
in Auris pinnulā cur nulla cartila
ginis portio exporrigatur ib.
auris utriuſq; cartilago 189 b
aurium oſſa. 206 b ſitus 22 b
aurium iecoris ſitus 618 b
axillaris uenæ & humerariæ per
brachium, cubitum, & manum
ſeries 469 a
axillaris uenæ in brachio conſiſtē
tis ſeries 470 b
axillaris uenæ in duos truncos
præcipua diſtributio 471 a
axillaris uenæ portionis cutē ſub-
euntis ſeries ibid. b
ἄξων 86 b
ἀζύγου dictæ uenæ ortus 461 a

B

BAliſtæ os, ſeu nux
208 b
baſillare os, ſiue baxil
lare 206 b
baſillare nomen, cuneiformi oſsi
priuatim inditum 206 b
βαθμίδες. 13 b. qui Hippocrati dicā-
tur. ibidem 130 b
βάτος 268 a
Belgarum capita cur ſint oblon-
ga 23 b
Belloarmati inſignis iuriſconſul-
ti hiſtoria 628 a
βελονοειδὴς proceſſus 38 b. 206 b
bilis flauæ meatus cur inteſtinis
& non uentriculo implantetur
625 b
bilis flauę natura & munus. ib. a
bilem flauam quò expurgari con
duxerit 624 b
bilis in inteſtina defluxus utilitas
626 b (tio. 622 b
bilis meatuum in iecore ſitus ra-
bilis ueſiculę examen 752 b
bilis ueſiculę, eiuſdēq́ meatuum
delineatio 629 a
bilis ueſiculæ in uentriculū mea-
tus. 601 b. in iecore. 621 a. eorūq́
ſitus ratio 622 b
bilis ueſiculę meatus cur duode-
no inſertus 624 a
bilis ueſiculæ meatus duodeno
inſertus an propaginem uentri
culo offerat ibid.
bilis ueſiculæ meatus in iecore
621 a
bilis ueſiculæ meatus portionem
in uentriculum porrigi nullam
uel minimā, prẹterquā in uno
triremiū pontificis remige Ve
ſalium animaduertiſſe 624 b
bilis ueſiculæ ſitus, forma, ſub-
ſtantia, uenæ, arteriæ & nerui
623 a
ex Bilis ueſicula meatū in uētricu
lum nō ſemper deduci 624 b
bilis ueſicula carentes quoſdam
reperiri, ab Ariſtotele & Pli-
nio memoriæ proditum 625 b
bili excipiēdæ & emittendæ mea-
tus parati 623 b
bilioſis naturis quid ſit familia-
re 625 b
βόθρια 57 b
Boum ſcutiformis cartilago, ab

hominis quantum uariet 186 a
Brabantis omentum plumæ nomine dici 607 a
brachiale quid 208 a
brachiale ab ulna diuidens cartilago 139 a
brachiale mouentium muſculorum adminiſtratio. 388 a primi & ſecundi. ead. tertij. 390 a. quarti 391 a
brachiale mouentium muſculorum deſcriptio. 378 a. primi. ib. ſecundi & tertij. ibid. quarti 379 a. muſculorum omniũ munus ibid.
brachiale mouentium muſculorũ delineatio, primi. 222 b. ſecundi. 219 a. tertij. 236 a quarti 241 b
brachiale octo oſsibus conſtrui inter ſe forma differentibus 142 b
brachiale proprio motu in ſupinum & pronum nõ agi 379. b
brachialis ad dorſum ꝓportio. 175 a
brachialis cum radio articulatio 139 a
brachialis cartilaginoſum os q̃dnam ueteribus dictum 144 a
brachialis cur duo oſsiũ ordines 143 a
brachialis primũ os quot oſsibus conterminum ſit. 144 b. quot ſecundum & tertium. ibid. quot quartũ, quintũ, ſextũ, ſeptimũ & octauum 145 a b
brachialis oſsis nomina 208 a
brachialis oſſa, quibus ſedibus, ligamentis, & cartilagine obducantur 143 a
brachialis oſſa quot alijs oſsibus contermina 144 b
brachialis oſſa nectentiũ ligamentorum deſcriptio 385 a
brachialis oſsiũ delineatio 141 a
brachialis oſsium nomina 143 b
brachialis quartum os, quę ſibi peculiaria uendicet. 143 b. cui oſsi committatur 144 a
brachialis quartum os, cui ordini aſſcribendũ ueniat ibid.
brachialis quinti oſsis proceſsus 146 a
brachialis rectum os appellatum cuiuſmodi 144 a
βραχίων, brachium 129 a. 207 b
βραχίονα quid appellet Hippocrates 123 a
brachium paruum 207 b
brachij parui nomina ibid.
brachium totum, manus Hipp. & Galeno dictum 142 b
brachij adiutorium. 207 b. canna. eod.
brachij, cubiti & manus excoriatio 388 a
brachij motus 15 b. & quot 311 a
brachij motorum muſculus quiſpiam à Galeno deſcriptus, quo ſimię & canes abundant, homines carent. 317 a. eiuſdemq́ꝫ deſcriptio. ibid. & adminiſtratio 318 b
brachij motorum muſculus primus, quo pacto duorũ loco haberi poſsit 312 b
brachij motorum ſecundus muſculus perperam à Galeno in plures diuiſus 320 b
brachij motorum quintus, circũuertentium primus, à Galeno non deſcriptus 318 a
brachij os 129 a
brachij os ſeu humeri in omnibus animalibus ſcapulæ inarticulari 119 a
brachij oſsis nomina 207 b
totius ligamentorũ deſcriptio. 385 a. adminiſtratio 388 a. 389 a
brachium ac ſcapulam mouentes muſculi, in quibus animalibus ab homine maximè uariẽt 320 a
brachiũ attollens muſculus quis 314 a
brachium attollentibus muſculis deſcribendis Galenus uarius. 315 a
brachium circumagentes muſculi tres, atq́ꝫ eorum ortus 317 b
brachium deorſum trahens alius muſculus, quo ſimiæ, canes, & alij permulti quadrupedũ abundant 317 a
brachium mouens quiſpiam muſculus, malè à Galeno aſsignatus 313 a
brachium mouentiũ primus muſculus unde 311 b
brachium mouentium primi muſculi fibras uariare ibid.
brachiũ mouentiũ ſecundi muſculi origo & functio 314 a
brachium mouentium tertius muſculus, non rectè à Galeno inter circũuertentes brachiũ relatus 315 b. & 320 a
brachium mouentium quarti muſculi ortus ac functio nõ rectè à Galeno tradita 316 a
brachium mouentiũ muſculorum adminiſtratio. 318 b. primi. 319 a. ſecundi. ibid. b. & 320 a. tertij 321 b. quarti. 320 b. quinti, ſexti & ſeptimi ibid.
brachium mouentiũ muſculorum deſcriptio. 311 b. primi. ib. ſecundi. 314 a. tertij. 315 a. quarti. ibid. b quinti. 317 b. ſexti ſeptimiq́ꝫ. 318 a
brachium petentes nerui 541 a
brachium pectori adducens muſculus, quo ſimię abundãt. 312 b item alius muſculus, quo ſimię abundant, quem Galenus omnes qui illum præceſſerunt latuiſſe iactitat 317 a
βρέγματος oſſa 206 b
βρόγχος quid 716 b
βρόγχια quæ ibid.
brutorum cerebri conſtructionẽ ab hominis non differre 773 b
buccas mouentium muſculorum delineatio, primi & ſecũdi. 217 b. tertij & quarti. 220 b. quinti & ſexti. 217 b ſeptimi & octaui 220 b
buccas & labra mouentiũ muſculorum deſcriptio. 288 a. primi & ſecundi. ib. tertij & quarti. 289 a & reliquorũ quatuor. 290 a. eorundem adminiſtratio. 291 a. primi & ſecũdi. ibid. tertij & quarti. 292 b. & reliquorũ quatuor. ibid. a & b
buccella 12 b

C

CAecum foramen 65 a
cæcum inteſtinũ cuiuſmodi. 362 b & 610 a. in cane, gliribus & ſciuris cuiuſmodi ibid.
cæcum inteſtinum unde primum dictum. 611 a. unde principium ducat ibid.
cæci inteſtini non unum, ſed duo ſibi proxima orificia eſſe, quomodo ſit intelligendum 610 b
cæci inteſtini ortũ in cane & homine uariare ibid. a
cæco inteſtino cur natura appendicem formarit 611 a
Cælij Rhodigini lapſus 79 b
calaminum os 206 b
calamo aſsimilatus ab Herophilo cerebri ſinus 787 b
calcar capitis 206 b
calcar pedis 298 b
καλλικρέας quid 606 b
calloſi corporis ac ſepti uſus 785 a
calloſi corporis initiũ, ſeu cũ reliqua cerebri ſubſtantia cõtinuitas. 784 b. ſedes & nomen. ib. a ſinus lateribus adiacentes ib.
calloſi corporis ſuperioris ſuperficiei examen 809 a
calor ingenitus corpori, Galeno (anima. 708 a
calua 206 a
caluaria ibid.
caluaria ad cerebri Anatomen qualiter aperienda 807 b
caluaria cur non ſolido oſſe conſtet 32 a (formata. 14 b
caluaria cur pluribus oſsibus ef-
caluaria, ueluti galea & murus immobilis cerebro circumpoſita 110 b
caluaria canina 32 b
caluariæ anterioris humanæ & caninæ figura. 46 b. & ratio ib. & 59 b
caluariæ baſis interna ſedes 60 b
caluariæ baſim palatumq́ꝫ exprimens figura 48 a
caluariæ figuræ 21 a
caluariæ forma aptiſsima quæ 22 b
caluariæ internæ ſedis pars ſuperior 61 a

caluariæ

caluariæ nomina diuerſa 206 a
caluariæ pars, in qua ſagittalis ſutura in coronalem incidit, cur ſit mollißima, rarißimaq́ꝫ 37 a
caluariæ pars ſuperior, quæ uocetur maxilla 49 a
caluariæ ſedes lapidoſa 206 b
caluariæ ſinus duræ membranæ uaſis cedentes 67 a
caluariæ ſquamæ 25 b
caluariæ cur ſuturæ 32 a
caluariæ tam integræ quàm ſeiunctæ figura 25 b. 26 a b
caluariæ uiginti oſſa 188 b
caluariæ ſenum ſuturis deſtitutæ 33 a
caluariæ tabulæ 25 b
caluariam à quibuſdam eam capitis partem, quæ crinibus ornatur, uocari 206 a
caluariam ſuccingentis membranæ externæ deſcriptio 775 b
calx 208 b
calcis anterior pars qualis. 178 b. eiuſdem internum latus quale. ibid. a. externum quale ibid.
calcis nomina 208 b
calcis os ibid.
calcis oſsis ſedes terram ſpectans. 177 b. eiuſdē ſuperior ſedes extra tibiæ rectitudinē retrorſum ducta ibid.
calcis oſsis ſinus 177 a
calcis oſsis figura. 173 b. 5. & 6. & deſcriptio ibid.
calces duæ 189 a
χαμώδιον corpus 790 a
canales à glande deducti 794 b
καγκρὸς 206 b
canis animal minimè pituitoſum, & exactiſsimo odoratu præditum 63 b
canis caluariæ foramina ibid.
canis caluariæ interna ſuperficie ſecus quàm in hominis, latum tenueq́ꝫ os ſpectari 42 a
cani inteſtinum cæcum multo quàm homini eſſe amplius: neque ut in homine, omnino inane reperiri 610 b
canum caluaria non abſque ſuturis 32 b
canum & ſimiarum caudatarū ſuturā in fronte & maxilla manifeſtiſsimam eſſe 53 a
canum iecur quale 619 b
canum renes cur altius ſiti 631 a
canum iecoris ſitus 618 b
canū & hominū colō differre. 611 b
canum & hominum πάγκρεας coloris diuerſi 606 b
canum omēti ratio, & ad hominis diuerſitas 605 a & b
canes colo & meſenterio ab hominibus differre 605 a
canes nō paucis partib. ab homine uariātes in muſculis thoracis. 342 a. & 344 a. 345 a. & 350 b. 351 a & b
canes, equos, boues in muſculis brachium mouētibus ab hominibus uariare 315 a
canes & ſimias utrinque duobus thoracem mouentibus muſculis abundare 342 b
canes uiuos inuolucri cauitatem, & cordis ſuperficiē humectas habere 728 b
canibus macilētius obtigiſſe meſenterium 617 a
in Canib. nulla cum hominis oſsibus ſimilitudo 106 b
canib. & ſimijs cor magno interuallo à ſepto remoueri 730 b
canibus & ſimijs omentū uix colo connaſci 605 a
canini capitis figura 46 b. 59 b
caninæ caluariæ figura ibid.
canini dentes 57 a. 207 a
canini uteri delineatio 585 b
canini & ſuilli uteri hiſtoria. 666 a. itē uaccini aut caprini 664 b
canini renis ad humanum differentia 633 a
canna 207 b. 208 a
canna brachij 207 b
canna maior & minor 208 b
canulæ 202 b
capitula occipitis oſsis primæ uertebræ inarticulantur 84 b
capitula ſecundæ uertebræ 79 a
capræ prægnātis uterus cuiuſmodi 669 b
caput ad cerebri inſpectionem quî parandum 807 b
caput humanum oculorum gratia formatum 22 a
caput in oſsibus quid. 11 a. 12 a. itē capitulum ibid.
caput Therſitæ φοξόυ. 23 b (les. ib. b
capitis figuræ aliquot nō naturales. ib. b
capitis non naturalium figurarū ſuturæ 33 a
capitis figurarum non naturaliū cuiuſmodi ſuturæ. 32 a (pla. 23 b
capitis figurarum uariarum exempla. 23 b
capitis ligamentorum ad ceruicis primā ſecundáq́ꝫ uertebrā deſcriptio. 333 a. adminiſtratio. ib. delineatio 332 b
capitis motus proprius quiſpiā, cōtra Galeni ſententiam 328 a
capitis motum Galenum non rectè aſsignaſſe 78 a
capitis motum lateralem colli beneficio fieri 85 a
capitis motus proprij duo ib.
capitis motus proprij & ſecundarij 328 a
capitis motus dupliciter fieri. 84 b.
de Capitis motibus alia quàm Galeni ſententia 85 a
capitis naturalis figura quæ. 22 b. 23 b
capitis olla, teſta, ſcutella 206 a
capitis oſſa qualibus ſuturis præcipuè compingantur 18 b
capitis oſsibus, & alijs ſuturæ cōmunes 34 b
capitis ſtructuræ ratio, quotq́ꝫ eiuſdem figuræ 21 b
capitis ſuturæ figura 25 b
capitis ſuturas etiā in interna caluariæ ſede conſpici 33 b
capitis tabulæ 25 b
capitis tota moles 206 a
caput cur copioſiore euacuatione indigeat 32 a
caput inſtar tecti domus calidæ. ibid.
caput in oſsibus quid 11 a. 12 a
caput mouentium muſculorum deſcriptio 328 a
caput circumuertentium muſculorum deſcriptio. 298 a & b. adminiſtratio 299 b
caput mouentium muſculorum delineatio, paris primi. 243 a. ſecundi paris. 247 a. tertij. 249 b. quarti. ibid. quinti. ibid. ſexti. ibid. ſeptimi paris 222 a
caput mouentium muſculorum poſteriorū deſcriptio. 328 b. par eorum primum. ibid. par ſecundum. 329 a. & utriuſq́ꝫ paris munus. 330 a. par tertium. ibid. quartū. ib. quintū ac ſextū par ib. & horum functio ibid.
caput mouentium muſculorum par ſecundum, in homine à Galeni deſcriptiōe diuerſum. 329 a
caput mouentium muſculorum iuxta ſeptem parium ordinem, adminiſtratio 332 a
caput mouentium, ſed motu non proprio, muſculorū traditionē totam quære ſub Dorſi motoribus, 4 paria prima, ratio
caput mouentes muſculi anteriores, eorūq́ꝫ deſcriptio. 331 a. par omnium capitis motorum, ſeptimum. ibid. functio binis paribus poſteriorum oppoſita 330 a
caput non potuiſſe ſupra primam uertebram in latus duci, neque etiam circum agi 86 b
caput ſupra ſecundam uertebram cum prima circumagi, neutiquam uerò flecti & reflecti. 86 a
caput non potuiſſe ſuper ſecundam uertebram flecti & reflecti, neq́ꝫ in latus inclinari 87 b
caput ſupra primam uertebrā flecti & reflecti motu proprio, nō aūt in latera, aut aliter duci. 85 b
caput ſupra primā uertebrā circūagi nequaquam poſſe 86 a (b
capita Belgarū cur ſint oblōga. 23
capita Genuenſium, Græcorū & Turcarū cur globi imaginem exprimant 23 a
capita Germanorum cur lata, & compreſſo occipitio cernātur. ibidem
capita ſuturis deſtituta 33 a
capita oſsium, cur etiam ἐπιφύσεις

 ſeu àppen-

ſeu appēdices à Galeno uocata 11 b. item, an omnia appendice formentur ibid.
capita uirorum à mulierum non multum uariare 32 b
capitum in oſsib, alia prominentia, alia depreſſa 11 a
capitum in oſsibus differentiæ. ibid. b
capitũ in oſsibus uſus. 13 a. ac differentiæ ibid.
carina hominis 207 a
de Carnea ſubſtãtia manus internæ regioni ſuperſtrata, Arabũ notata ſententia 364 a
carnea ſubſtantia interiori digitorũ regioni, ipſorũq́ radicib. & mediæ ſedi uolæ ſupſtrata. 363 b
carneæ portiones decimo muſculo femoris mouentium attenſæ 414 b
caro cur muſculis addita 261 a
caro muſculorum, præcipuũ motus organum 264 b
caro, præcipua muſculi ſubſtantia ibid.
carnis in múſculo uſus 261 a
carnem illam, quam uaſis inter uterum, & exterius fœtus inuolucrum de nouo cũ fœtu progenitum circumnaſci aſtabiliriq́ cernimus, an rectè ab Hippocrate, acetabula fuiſſe nũcupata, quidam cõtenderint 670 b eadem in mulieribus cõtinua, in animalib. autem ſparſa cernitur. ibid. eandem carnem Galenus ceruis & capris falſò aſſcribit ibid. (281 b
carnoſæ mẽbranæ adminiſtratio.
carnoſæ membranæ in abdomine adminiſtratio 682 b
carnoſæ cuiuſdam ſubſtantię exteriori fœtus inuolucro obnatæ neceſsitas 673 a
καρωτὶς arteria 488 b
καρπὸς quid 142 b. & 208 a
cartilago quid, eiusq́ natura, uſus ac differentiæ 4 b
cartilago, aut os in cerebro 42 b
cartilago, χόνδρος 206 a
cartilago brachiale ab ulna dirimens 139 a
cartilago clauiculæ articulationis cũ pectoris oſſe peculiaris. 125 b
cartilago epiglottalis 116 a
cartilago glutinis uicẽ ſubiẽs 5 b
cartilago in articulis quibuſdam tertia ibid. a
cartilago inter uertebras iuxta Galeni ſententiam, quid præſtet 359 b (360 b
cartilago inter uertebras, triplex
cartilago innominata quæ 187 a
cartilago ligamentorum ſubſtantiam ingrediens 5 b
cartilago mucronata, ſiue ξιφοειδὴς. 116 a eius uſus ibid.
cartilago omnibus articulis communis 55 b
cartilago ſcapulæ ſinum frequenter augens 120 b
cartilago ſpinarum apicibus obnata 74 a
cartilaginis ſcapulæ ſinum adaugentis figura 121 a
cartilaginis in maxillarum articulo peculiaris effigies 55 b
cartilaginis in oſsium connexu uſus 19 b
cartilaginis natura 4 b. & 5 a b
cartilaginis palpebrarum uſus 182 b
cartilaginis temperies 183 a
cartilaginis uſus in articulis 5 a
cartilaginis uſum communi oſsium uſui reſpondere 4 b
cartilaginem oſſe promptius dilatari & conſtringi 5 a
cartilagines aliquid continuò erigentes ibid. b
cartilagines minorum natu, & ſenum, quales 6 a
cartilagines naſi. 183 b. aſperæ arteriæ 184 b
cartilagines nudis & extantibus particulis adnatæ 5 b
cartilagines quibus tibiæ oſsis ſinus augentur 108 a
cartilaginum aſperæ arteriæ à reliquis oſsibus diſcrimen 5 a
cartilaginum differentiæ 6 a
cartilaginum coſtarum cum pectoris oſſe, ab ipſarum oſsibus liberatio 748 a
cartilaginum numerus 189 a
cartilaginum oſsium'que partes, ſedesq́ diuerſis nominibus appellari 8 a
cartilagines oſsium numerũ longè excedere 189 b
cartilaginum palpebrarum & aurium deſcriptio 182 b
cartilaginum ſubſtantia 4 b
cartilagines tẽporis ſucceſſu oſſeas fieri 6 a
cartilaginea, quę cordis baſi aſſcribitur ſubſtantia, ſeu cordis os 116 b
cartilaginea cordis ſubſtãtia. 190 a
cartilagineę cordis ſubſtantię examen 752 a
cartilagineæ uaſorũ radices quo pacto inquirendæ 117 a
cartilagineum in uertebris ligamentum 71 b
cartilaginoſum ligamentũ 360 b
cartilaginoſum os brachialis q̃d. nam ueteribus dictum 144 a
caſſos os 207 b
καταχλεὶς quid 123 b. 207 b
caudæ os 207 b
caudicis uena 458 a
caua uena ibid.
caua uena, eiusq́ ortus 735 a
caua uena à ſe tam grandẽ uenã cur depromſerit 461 a
caua uena quomodo arteriæ magnę ſupra ſacri oſsis initiũ ſubijciatur, & ipſius ſeries 475 a
caua uena quo pacto portę cõmitatur, & in iecur ramos diffundat, deſcripta 456 b
cauæ uenæ ad iugulum inceſſus, & ipſius inibi diſtributio. 464 b
cauæ uenæ caudex in qua iecoris ſede cõſiſtat, ramosq́ primum proferat 458 b
cauæ uenæ diſtributionis per thoracẽ & iugulum examẽ 749 a
cauæ uenę diſtributionis deſcriptionem, à iecore eſſe incipiendam 457 b
cauę, & arterię magnæ diſtributionum ſub oſſe ſacro examen 693 b
cauæ uenæ & arteriæ magnæ ſeries in peritonęi amplitudine facta, quî obſeruanda 690 b
cauæ uenæ & arteriæ ad cordis baſim continuitas 701 b
cauæ uenę in iecore ſeries 458 a
cauæ uenæ membranæ 737 a
cauę uenæ nomina 458 a
cauę uenę orificio præfectarum membranularum uſus 744 b
cauæ uenę ortus à Galeno imbecilliter confirmatus, & quo pacto 453 b
cauæ uenę ortus apud autores cõtrouerſus ibid.
cauæ uenæ ortus examen 751 a
cauę uenę partis eius quæ ſupra iecur conſiſtit, expoſita diſtributio 459 b
cauę uenę partem ſeptũ tranſeuntem, quæ ſub iecore ſita eſt, nõ eſſe arctiorem, cõtra Galenum 456 b. 459 b
cauę uenę per collum caputq́ ſeries 466 b
cauę uenę p̃ ſeptũ tranſitus, ac ipſius in ſeptum rami, & in cordis dextrum ſinũ adapertio 460 a
cauę uenę portionis ad partes infra ſeptum trãſuerſum locatas diſtributæ ſeries. 473 b. ad renis inuolucrum, & ipſos renes. ib.
cauę uenę rami lũborũ uertebris carnibusq́ oblati 475 a
cauę uenę ramos caluariam ex altera parte ſubeuntes, ſex eſſe numero 496 a (477 a
cauę uenę ſoboles in crus digeſtę.
cauæ uenę ſupra iecur partis diſtributionis ſeries 459 a
cauę uenę ſupra os ſacrum bipertitę delineatio 454 a
cauilla. cauillę 206 b. 208 b (a
cauitas auditus organo parata. 44
cauitatem inter duas ſquamas cõſtituentes frontis os, cur nonnulli olfactus organum eſſe aſſerant 63 b
cayſeles dentes 207 a
Cor. Celſi codex, ubi ceruicis explicat uertebras, uitiatus 86 b

Cor. Celſi de poſtbrachialis oſsi-
bus ſententia 146 b
Cor. Celſi locus de primis colli
uertebris uitiatus 86 b
Cor. Celſi de pectoris oſſe lunato
ſententia 115 b
Cor. Celſus in ijs quæ ad Anato-
men pertinẽt, ſępè lapſus 188 a
Cor. Celſi de inferiori maxilla lo
cus 55 a
Cor. Celſi de incerto brachialis
oſsium numero ſententia. 142 b
Cor. Celſum laryngis operculum
perperã lingulã appellaſſe. 188 a
κερεῶνες 334 b
κεφαλὴ. κεφάλαιον 11 a
κερατοειδὴς oculi tunica 805 a
κερκὶς 135 a. 207 b
cercopithecis eandẽ eſſe muſculi
brachium attollentis ſpeciem,
cum hominum muſculo 315 a
cerebellum quî cerebro ſit conti-
nuum 779 b (da. ibid.
cerebelli delineatio unde ſit petẽ
cerebelli ſedes. 38 a. ſitus 23 b
cerebelli deſcriptio totius. 779 b
ſitus ac magnitudo. 780 a. forma
ib. b implexuũ ratio & ſpecies
782 a. durities. ibid. b color &
ſubſtãtia. 783 a. quo pacto conti
nuum ſit cerebro. 779 b admi-
niſtratio 810 b
cerebelli proceſſuũ uermiformiũ
deſcriptio. 792 a delineatio
ubi ſpectãda 791 a (geat. 110 a
cerebrũ cur nullis muſculis indi-
cerebrum cur uniuerſum oſsibus
ambiatur, & quamobrẽ illa ua-
ria ſint, & ſuturis maxima ex
parte commiſſa 31 b
cerebrum rationalis ac principis
animæ locus 741 b
cerebrum cuius animæ facultatis
ſedes 741 a
cerebrum homini grandius datũ
ex proportione 620 b
cerebrũ, neruorũ principiũ 508 b
cerebrum quo pacto mole in ani
malibus uariet 774 a
cerebrũ rationis ſedes, quale do-
micilium natura ſortitum 31 b
cerebri arteriæ 497 b
cerebri corpus calloſum. 784 a. e-
ius initiũ, ſeu cum reliqua cere
bri ſubſtantia cõtinuitas. ibid.
cerebri corpus teſtudinis forni-
cis'ue imagini comparatum, e-
iusq́ deſcriptio. 789 b. uſus. 790
a delineatio unde petẽda ſit
789 a. adminiſtratio. 809 b (779 a
cerebri delineatio unde petẽda ſit
cerebri dura mẽbrana. 775 a. admi
niſtratio 808 b
cerebri deſcriptio totius. 779 b. nu
merus. ibid. magnitudo & for
ma. 780 b. anfractus, & eorundẽ
uſus. 781 b. partes, dextra ac ſini
ſtra. ib. a. cur ſic ſectum. ibid. &
quibus ſedib. cõtinuetur. 779 b
durícies neruorũq́ ortus 782 b
color & ſubſtãtia. 783 a. quo pa
cto ab oſsium medulla differat.
ibid. nutritioni quo pacto pro
ſpectũ. ibid. (niſtratio. 807 b
cerebri, eiusq́ partiũ omniũ admi
cerebri excrementorũ in os deſcẽ
dentium receptaculum an gar
gareon 723 a
cerebri fabrica in brutis ab homi-
ne nõ differẽs. 773 b (lea. 206 a
cerebri figura. 22 a. 23 b. cerebri ga
cerebri glandis deſcriptio 790 b
cerebri infundibulũ, glandula, &
pituitã excipientes ductus reli
qui, deſcriptio omniũ. 793 b. de-
lineatio unde petẽda ſit ibid.
cerebri membranæ uenarum mo-
do cauæ 496 b
cerebri durę mẽbranę ſinus cuiuſ
modi ſint. 497 a. quatuor ſinuũ
cauitates quales. 498 a. uſus ſi-
nuũ. 497 a. primi & ſecũdi ſinus
cõgreſſus. ib. b tertius. ibid. &
quartus ſinus. 498 a. quæ à pri-
mo & ſecundo ſinu enaſcantur
ꝓpagines. ibid. b. quæ à tertio.
ibid. à quarto. 499 a. proceſſus
à quarto ſinu cerebri petẽs uen
triculos. ibid. b omniũ delinea
tio 494 b
cerebri mẽbrana tenuis. 778 a. ad-
miniſtratio 808 b
cerebri neruorũ partium aliquot
examen 754 a.
cerebri neruorũ quinq́ ſurculi tẽ
porali muſculo oblati 43 a
cerebri os cuiuſmodi à Galeno
traditum 42 a
cerebri partiũ ac functionũ breuis
enumeratio. 772 b. examẽ 822 a
cerebri pituita ad palatum, per q̃s
meatus eat. 794 a. 795 b & in
narium amplitudinem 795 b
cerebri pituitã per olfactus orga-
na non expurgari 796 a
cerebri plexus ſecundus referen-
tis traditio 797 b
cerebri plexuũ reticularis, & ſe-
cundarũ plexib. ſimilis, deſcri-
ptio. 796 b delineatio ubi ſpe
ctanda ibid.
cerebri reuolutiones inteſtinorũ
anfractibus eleganter ab Eraſi
ſtrato collatæ 781 b
cerebri ſubſtantia ab oſsiũ medul
la quo pacto differat 783 b
cerebri teſtiũ ac nariũ deſcriptio
791 a. delineatio unde petenda.
ibid. adminiſtratio 811 a
cerebri torcular quid 500 a
cerebri uenæ. 496 a. 497 b (514 b
cerebri uentriculi, ſeu ſinus qui
cerebri uẽtriculorũ anteriorũ du
ctus. 516 a. delineatio. ibid.
cerebri ac cerebelli durícies, ner-
uorumq́ ortus 782 b
cerebri, cerebelli & dorſalis me-
dullæ color & ſubſtantia 783 a
cerebri & cerebelli figura primà
511 a. ſecũda. 512 a. unà cum earũ
dem characterum indice. ibid.
quæ cerebri & cerebelli formã
commonſtrant.
cerebri anfractuum uſus 781 b
cerebri dextra pars quibus ſedib.
ſiniſtræ continuetur 779 b
cerebri dextrã partẽ ſectio à ſini-
ſtra dirimens, & cerebri anfra-
ctus 781 a
cerebri meatus pituitæ expurgan
dæ parati 64 a
cerebri numerus 779 a
cerebri oſsiũ frequens contextus
ad quid conferat 32 a
cerebri ſectionis ratio 782 a
cerebri ſedes & partes in ſeptimo
libro quî diſtinguantur 514 b
cerebro quid attribuatur 772 b
cerebrum & cerebellum uix pro-
pria eguiſſe forma 781 a
cerebrũ oculorum gratia in capi-
te locari, dein cerebri nomine
& reliquos ſenſus 22 b
cerui, canes, lepores, animalia ſic-
ca 103 a
ceruix 12 b. 207 a
ceruicis flexioni pręfecti muſculi
331 b. eorũq́ adminiſtratio. 353 b
ceruicis motus alius peculiaris, a-
lius dorſo communis ib. a
ceruicis motorũ muſculorũ deſcri
ptio. 354 a. uſus. 355 a. adminiſtra
tio, & ſub ijſdẽ ratio 331 b. 355 b
ceruicis motuum differentiæ quæ
328 a
ceruicis uertebrã primã ſecundæ
nectentis ligamenti deſcriptio
333 b. adminiſtratio. ibid. deli-
neatio 332 b
ceruicis uertebræ ibid.
cuiuſmodi 74 b
earundem delineatio. ibid. 75 a.
quot numero 77. b 188 b
ceruicis uertebrarũ primæ ac ſe-
cundæ ad caput annexio, liga-
mẽtorũq́ deſcriptio. 333 a. admi
niſtratio. ib. b. delineatio 332 b
ceruicis nomina 207 a.
ceruicis primæ & ſecundæ uerte-
bræ cum dente & ligamentis, fi
gura 80 a
ceruices uteri os, muliebre puden
dum uocari 655 a
ceruices in oſsibus, qui potiſsimũ
dicantur 12 b (error 117 a
de Ceruini cordis oſſe medicorũ
chahab 208 b
χαλκοειδῆ oſſa 179 b. 208 a
chames 591 a
χέλυ 13 b
χεὶρ 142 b
χοάνη 794 a
χόριον commune inuolucrorum no
men 671 b
χόριον & χώρημα quid ib. a
χοροειδὴς cerebri plexus cur ita di-
ctus 759 b

χοροειδὴς dicta membrana 778 b
χοροειδὴς oculi tunica 803 b
χοροειδὴς plexus 797 b. 499 b. & 501 b
cibi attractionem, retentionẽ atq; expulſionem, nõ muſculis, ſed fibris uentriculi & inteſtinorũ uerè aſſcribendum eſſe 337 b
cibo ac potui in corpore, concoquendis famulãtia organa, earumq; ratio 590 a
cibum potumq; uentriculo deferentis uiæ nomina 593 b
ciceri aſsimilatum oſsiculum, ac ac mira eius uis 154 a
Ciceroni parum rectè meſenterium, medium inteſtinum dictum 615 b
cilia 182 b
ciliorum uſus ibid.
κιὼν cur pro gargareone 722 b
κιρσοειδὴς παραστάτης 643 a 644 a 645 a
circumuerſionis motus 15 b
clauale os 206 b
claues 207 b
clauium oſſa ibid.
clauiculæ à ſcapula liberatio 327 b
clauiculæ ad ſuperiorem ſcapulæ proceſſum nexus 127 a
clauiculæ cum pectoris oſſe articulationis, priuata cartilago 126 a
clauiculæ mira curuitas ibid.
clauiculæ ſubſtantia, tubera, ac aſperitates, leuitates & foramina 127 a
clauiculæ, ſuperiorisq; ſcapulæ proceſſus uſus 126 b
clauiculæ 207 b. 208 b
clauiculæ duæ 188 b
clauiculæ tuberculi articulatio 123 a
clauicularum ad pectoris os articulatio 125 b
clauicularum à pectoris oſſe liberatio 747 b
clauicularũ curuitas, earundemq; uſus 126 b
clauicularum effigies 124 b
clauicularũ iuguli nomina 207 b
clauicularum numerus 125 b
κλεῖδες 207 b
Clinianæ Bacchidis hiſtoria 597 b
κλινοειδὴς 40 a
κλιτορὶς 653 b
clunes in cerebro 291 b
clunium oſſa 207 b
clypeus oris ſtomachi. ibid. thoracis ibid.
κνήμη 167 b 208 b
coarticulatio 15 a
κόκκυξ, coccyx os quid 100 a. 207 b
κόκκυγος appellatio unde 100 a. 103 a
coccyx auis, cuculus 100 a
coccyx os in homine, à Galeno dedita opera eſſe omiſſum, quibus argumẽtis euerſores librorum eius confirmare nituntur 106 a
coccygis canini deſcriptio 104 b
eiuſdemq; foramina ibid.
coccygis humani deſcriptio 102 b
coccygis oſsis in parturientibus maximum momentum 159 b
coccygis oſsis nomina 207 b
coccygis oſsis oſſa quot 189 a
κόκκυγος appellatio unde. 100 a. 103 a
coccygis oſsis oſsicula quatuor 188 b
κοδεῖα 206 a
coitus pruritus ac delectationis cauſæ expenſæ 546 a
cogitationis oſſa 206 b
κοίλη μεγάλη dicta uena 458 a
κοιλία 595 b
κοιλία cur dictus Græcis uentriculus ibid.
colatorij os 206 b
colon inteſtinum 611 b
colon in hominibus nõ adamuſſim ut in canib. teres eſſe. ibid.
coli inteſtini à recto differẽtia ib.
coli & recti uenę, arteriæ, & nerui 612 a
colon excrementorũ uelut promptuarium 614 a
coli cellulæ 563 b
coli in hominibus & canibus diſcrimen 610 b
coli inteſtini circa tenuia ſitus 562 a. & 563 a. & 611 b
coli inteſtini uẽtriculi fundo exporrecti, &c. figura 559 a
coli principium ubi 611 a
coli ſitus ratio 613 b
coli tunicæ ac fibræ cuiuſmodi 612 a. uenæ & arteriæ ibid. nerui ibid.
colo meſenterij uice eſſe inferiorem omenti membranam 605 a
κώλων capita non rectè ἐπιφύσεις & κονδύλους à Galeno dici 11 b
collum 12 b. 207 a
collum aſperæ arteriæ gratia datum homini ib.
collum homini pulmonũ gratia datum 77 a
colli uertebrarum undecim figuræ 74 b 75 a
collo carentia uocẽ non edere 77 a
colla auium quadrupedumq; cur pluribus uertebris quàm homini extruantur 77 b
columnella cur pro gargareone 722 b
commiſſura inſtar unguium 18 b
commiſſurę temporum ſquammoſæ 33 b
commiſſurarum oſſa iungentium typus, ac differentiæ 18 a
communis dicta uena 471 b
compago ſerrata 18 b
comploſa 206 a
concupiſcibilis animæ ſedes iecur 618 a
κόγχη 208 b
κόγχος 206 a. 208 b
κόνδυλος. κόνδυλοι 12 a
κονδύλους non rectè Galeno dici artuum capita 11 b
coniugalia oſſa 206 b
connexum inſtar claui, ueteres etiam ad articulũ contuliſſe 18 b
κωνοειδὴς glãs, quæ & κωνάριον 790 b
κωνοειδὴς proceſſus 79 b
conſtrictor 397 b
contextus ſquamarum modo cõmiſsi 206 b
κορακοειδὴς proceſſus 121 a. 207 b
cor cuius animæ ſedes 741 a
cor calidiſsimũ uiſcus meritò cenſeri 729 a
cor humanum uero oſſe deſtitui 116 b
cor in thoracis medio Galenus cõtra ueterum placita repoſitum eſſe contendit 730 b
cor iraſcibilis, animæ ergaſtulum 741 b
cor iraſcibilis, ſeu uindictæ honorumq; appetitricis animæ ſedẽ eſſe, Hipp. Plat. Gal. Stoicis & Peripateticis conceſſum 741 a
cor, ſecundum Chryſippum, Poſſidonium & Theophraſtum, nõ modò iraſcibilis facultatis, ſed etiã eius quæ ciborum, potuum & uenereorũ concupiſcibilis eſt, quã Ariſtot. altricem, alij naturalem, alij concupiſcibilem uocant, eſſe ibid.
cor an lienis beneficio refrigeretur 638 a
cor arteriarum fons atque origo 485 b
cor neruorum principium nõ eſſe 509 a
cor quatuor uaſorum ad conterminas ſedes connexu ſuſtineri 117 b
cordis adeps 733 a
cordis auricularum delineatio ubi quærenda 739 b
cordis auricularũ ſitus ibid. dextræ ſitus & forma ibid. ſubſtãtia, nexus: item ſiniſtrę 740 a
cordis auris dextra, & ſiniſtra 702 b
cordis baſis ratio 742 a
cordis baſim cingens uena 460 b
cordis dextrum latus expreſſum 703 a item ſiniſtrum 702 a
cordis & arteriarum pulſus num par ſit examen 824 a
cordis auriculæ duæ 739 b
cordis dextræ auriculæ ſitus & forma 739 b
cordis dextræ auriculæ ſubſtantia 740 a nexus ibid.
cordis dextræ auriculæ uſus, & ipſius cõſtructionis ratio 744 a
cordis ſiniſtra auricula 740 b
cordis ſiniſtræ auriculę uſus 745 b
cordis caro 731 a fibræ ibid.
cordis carnis uſus 732 a

cordis

cordis carnem in mucrone quàm in baſi ſpiſsiorem ſolidioremq́ apparere 732 a
cordis cartilagineę ſubſtantiæ examen 752 a
cordis fibrarum uſus ibid.
cordis rectę fibræ quæ uocentur 731 b. quæ tranſuerſæ & obliquę ibid.
cordis rectarum fibrarũ uſus 732 b. tranſuerſarum ſeu circulariũ & obliquarum uſus 733 a
cordis dilatatio quid 732 b
cordis figura 729 a
cordis formæ ratio 742 a
cordis inuolucrum quibus uaſis & neruis implicetur 728 a. eiuſdem uſus & conſtructionis ratio 728 a. item cuiuſmodi in illo aqua obſeruetur ibid. b
cordis inuolucri delineatio ubi quærenda 726 b
cordis cum ſuo inuolucro & pulmone delineatio 700 b
cordis ab ipſius inuolucris prorſus liberi delineatio 702 a
cordis inuolucri examen 748 b
cordis inuolucri forma 726 b. initium 727 a. ſitus, ſubſtantia, ſuperficies, & nexus. ibid. b
cordis inuolucri uſus 742 a
cordis, ipſiq́ ſubminiſtrantium partium examen 820 a
cordis membranæ quæ uocentur 737 a
cordis membranarum numerus. ibid.
cordis motum eſſe naturalem, muſculorum arbitrarium 732 a
cordis mucronis ratio & uſus. 742 a
cordis neruulus 733 a. eiuſdem uſus 742 b
cordis omnes partes cui functioni famulentur ibid. a
cordis orificiorum membranulæ 737 a. earumq́ delineatio ubi quærenda 735 a
de Cordis orificijs Anatomicorũ diuerſa placita 736 b
cordis oſsis ſiue cartilaginoſę ſubſtantiæ delineatio 705 b
cordis ipſiusq́ partium functio, & uſus, ipſarumq́ conſtructionis ratio 742 a
cordis ipſiq́ ſubminiſtrantiũ partiũ functionis enumeratio 708 b
cordis à pulmone liberi, & dextri eiuſdem uentriculi adaperti delineatio 703 b. 704 b. itẽ ſiniſtri uentriculi 705 a
cordis pulſus in nouo animali examen 733 a
cordis ſitus ac formæ delineatio ubi quærenda 729 a. 730 a
cordis ſubſtantiæ delineatio ubi quærenda 731 a
cordis ſubſtantiæ ſecundũ ipſius uentriculos delineatio 705 b
cordis per tranſuerſum diſſecti delineatio 706 a
cordis uaſorum & orificiorũ eorundem delineatio ubi quęrenda 735 a
cordis uentriculus dexter cur ſangnineus dictus 743 a
cordis uentriculus ſiniſter cur ſpirituoſus ſiue aereus appellatus 745 b
cordis ſinuum ſeu uentriculorum delineatio ubi quærenda 733 b
cordis ſitus ratio 742 a
cordis ſitũ mediũ eſſe, ut umbilicũ, Galenus malè aſsignat 742 a
cordis durioris ſeu oſſeæ ſubſtantiæ uſus ibid. b
cordis ſubſtantiæ peculiares uenæ & arteriæ 733 a. eidemq́ tunica obnata ibid. a
cordis ſubſtantię uſus 742 b
ad Cordis ſubſtantiam quæ inſuper referantur 733 b
cordis ſuperficies qualis 729 b. ſitus 730 a. magnitudo ibid. b
cordis uaſa quot, & quæ 735 a
cordis uentriculorum numerus 733 b. & ſitus. ibid. ſuperficies 734 b
cordis dextri uentriculi & ipſius orificiorum membranarumq́ examen 750 b
cordis uentriculi dextri forma 733 b. ſiniſtri forma 374 a
cordis dextri uẽtriculi uſus 743 a
cordis ſiniſtri uẽtriculi uſus, atq́ eius conſtructionis ratio 745 a
cordi quid attribuatur 772 b
cordi triplex fibrarum genus cur à natura tributum 731 b
cornea oculi tunica 805 a
cornix 10 b corona ibid.
coronale os 206 b
coronalis ſutura 32 a
coronalis uenæ, & concomitantium illam arteriarũ uſus 742 b
κορώνη, ſeu κορωνὶς, & κορωνὸν 10 b
κορώνης appellatione quid Galenus intelligi uoluerit 86 a
corpus muſculorum ſectioni opportunum 291 b
corpus poſteriori ſua ſede, qua dorſalis incedit medulla, cur admodum excauetur 77 b
corporis partiũ deſcriptione abſoluta, quid in ſequentibus capitibus ſit præſtandum 807 a
corporis humani mediũ exactiſſimum quod 742 a
corporis humani oſſa & cartilagines quo artificio inſpectioni apparanda 190 a
corpus teſtudinis fornicisúe imagini comparatum 789 a
corporis teſtudinis modo efformati examen 809 b
corporum ceruicis uertebrarum contextus 82 a
κορσῶν ſiue κοῤῥῶν oſſa 206 b
corticales ſuturæ ibid.
κορυφῆς oſſa ibid.
coſtæ νόθαι, q. d. ſpuriæ illegitimæq́ cur ita uocentur 111 b
coſtæ ſpurię, nothæ, uel mendoſę 207 b. item ueræ ac legitimæ. ibid.
coſtarum ſpuriarum cartilagines in acutum mucronem, uerarũ non item, deſinere 112 a
coſtæ quomodo ſeriatim menſæ imponendæ 199 a
coſtæ uiginti quatuor 188 b.
coſtarum ad uertebras inæqualis inarticulatio 113 a
coſtarum aſperum tuberculũ 112 b
coſtarum ſinus ibid.
coſtarum ſuperiorum cartilago in ualde ſenibus, ſicut etiam in brutis quibuſdam animantib. intus oſſea efficitur ibid. a
coſtarum cartilagineam ſubſtantiam non parem undiq́ oſtendere ſpeciem 111 b
coſtarũ cartilagines uigintiquatuor 189 b
coſtarum cartilaginum cum pectoris oſſe, ab ipſarum oſsibus liberatio 748 a
coſtarum cartilaginibus & oſsibus, quæ mẽbrana communis. 352 a
coſtarum ductus 116 a
coſtarum in compingendo ſceleto qualis obſeruãda ratio 199 a
coſtarum lęuitas & aſperitas 112 b
coſtarum lõgitudo impar. ibid. a. nec par amplitudo ibid.
coſtarum numerus 111 a. b
in Coſtarum octo inferiorum inflãmatione an mittendus etiam ſanguis 751 a
coſtarum oſſeæ ſubſtãtiæ delineatio 108 b. 109 a
coſtarum oſſea ſubſtantia, non ex omni parte ſibi ſimilis 111 b
coſtarum ſubſtantia & appẽdix. ibid.
coſtis ſingulis peculiaris tunica (711 a
coſtas duobus nodis articulatas, duobus conſtare capitulis. 113 a
coſtas illegitimas cur nonnulli χόνδρους uocent 111 b
coſtas octo homini Ariſtoteles attribuit ibid. a
coſtas ſuccingens tunica 709 b. 710 b
κοτύλη 12 a
κοτύλη quid propriè uocetur 13 a
κοτύλης καὶ γλήνης diſcrimen 12 b 13 a
κοτυληδών 12 b
κοτυληδών herba 669 a
κοτυληδόνες cur uteri acetabula dicta 669 a
coxa 208 a
coxę os 156 a. 208 a

coxen-

coxendix 156 a
coxendicis os 208 a
coxendicis oſsis acetabuli ad uteri acetabula collatio 669 b
coxendicis oſsis acutus proceſſus 159 a
coxendicis oſsis appendix 159 a. eiusq́ figura 133 a
coxendicis oſsis appendix, quatuor educit muſculos, quorum uſus ſigillatim oſtenditur 159 a
coxendicis oſsis robori quomodo ſit proſpectum 158 a
coxendicis oſsis ſuperiori ſedi inſculptus ſinus 158 a. eiuſdemq́ tubera ibid.
κρανίον 206 a
κραντῆρες dentes 207 a
craſſum inteſtinum in colon & rectum diuidi 611 b
craſſi inteſtini ductus, ſitusq́. 611 a
craſſorũ inteſtinorũ tunicæ ibi. b
κρίκα 171 a
κρεμαστῆρες dicti muſculi 340 b
cribri modo peruium os 34 b
cribratum os 206 b
criſtatum os 207 a
crocodilorũ imagine, (non autẽ magnitudine & geniculatis caudę tuberibus) lacertam repræſentare 293 a
crocodilis non idem motus maxillarum, ut reliquis animantibus 292 b
κροταφίαι ſuturæ 206 b
κροταφῶν oſſa ibid.
crus 208 b
crus quid Celſo uocetur ibid. b
cruris arundo maior & minor. ibid.
cruris domeſtica canna ibid.
crurum in hominibus & quadrupedibus ſimilitudo 175 b
per Crura tendentium uenarum & arteriarum examen 815 a
κρυσταλλοειδὴς humor 801 a
κτείς 146 b. 208 a
κτένες 207 a
κτένιον 146 b. 208 a
cubi 207 a
cubiformæ os 208 b
cubitus 135 a. 207 b
cubiti flexus ratio 130 b
cubiti nomina 207 b
cubiti oſsium figuræ 132 b 133 a
cubiti ſedis internę muſcul. numerus 387 b. externæ ſedis ead.
in Cubiti ſede externa ligamentorum tranſuerſorum adminiſtratio 390 b
cubito adiacentibus muſculis obnatæ membranæ adminiſtratio 388 a. eadem quomodo ſit obſeruanda 390 a
cubitum mouentium adminiſtratio 391 b
cubitum brachiali nectentia ligamenta 386 b
cubitum flectentium muſculorũ delinatio 227 b. ſecundi 233 b. extendentium itidẽ primi 241 b. ſecundi 215 b
cubitum mouentes muſculi in canibus 384 b
cubitum mouentium muſculorũ deſcriptio 381 a. flectẽtium primus b. ſecundus 382 a. amborum functio 383 a. extendentiũ primus b. ſecũdus 384 a. tertius ibid. adminiſtratio omniũ 387 a
cubum referens os 179 b. & 208 eiuſdem deſcriptio 173 b
cultralis cartilago 207 b
cultri buxei, aut è ligno Guaiaco confecti 201 b
cultri incuruati ac falcibus ſimiles, Anatomico reſpuendi 201 b
cultri parui quibus calami adaptantur 201 b
cultri uulgares 201 b
cuniforme os 27 b. 29 a. 206 b
cuneiforme os, an ſit cauernulis obſitum, uel citra ſquamæ leuis ue oſsis obductionem pumicis aut ſpongiæ ſpeciem referat 40 a
cuneiforme os cur πολύμορφον nũcupatum 39 a
cuneiformis oſsis circunſcriptio 34 b
cuneiformis oſsis foramen Anatomicis ignoratũ hactenus 62 a
cuneiformis oſsis interior ſinus, quibus proceſsibus cõſtet 40 a
cuneiformis oſsis medium neutiquam perforatum contra Galeni traditionem 64 b
cuneiformis oſsis media ſedes qualis 39 b
cuneiformis oſsis proceſſus ueſpertilionũ alis aſsimilati, nomina 206 b
cuneiformis oſsis proceſſus alis ſimiles 41 b
cuneiformis oſsis ſinus 68 b
cuneiformis oſsis ſutura. 35 a. quibus ſedibus occurrat. ib. eiuſdem interuallum ibid.
curſoribus lienẽ eximi ſtultè perſuaſum uulgò 629 a
cutis quid ſit 277 a
cutis & membrana in fronte & pene, ſcortoq́, nullo adipe ſubſtrata cur 640 a
citus in homine ἀνθρωπὴ, aut ἀνθρωπῆ dicta Herodoto 277 a
cutis, adipis, membranę carnoſæ, ac dein caluarię inuolucri, illicq́ ſubditæ adhuc membranæ examen 808 b
citus adminiſtratio 281 a
citus, cuticulæ adipis & carnoſæ membranæ in abdomine adminiſtratio 682 b
cutis differentiæ ſex. 277 a. à connexu. ibid. a. à neruorum copia. ibid. b. à mollicie. ibidem à motu ibid. à pilis. ibid. à foraminibus ibid.
cutis membrana carnoſa, cur ita dicatur 279 a
cutis quæ partes in homine moueantur 282 a
cutis ſubſtantia 277 a
cuti cur nonnulli ridiculè ſentiẽdi uim adimant 278 b
cuti per uniuerſum corpus ſubdita membrana carnoſa ibid.
cuti uenas & arterias ac neruos porrigi, ipſamq́ ſenſus eſſe cõpotem ibid. a
cutem Græcis δέρμα uocari 278 a
cutem homines quoſdam in thoracis regione & alibi etiam in corpore mouere poſſe, cur ſit ueriſimile 279 a
cutem internam ſummæ manus cuiuſmodi parari decuit 362 a
cuticula quid 278 a
cuticulæ adminiſtratio 281 b. delineatio 278 a
cuticulã Græcis ἐπιδερμίδα uocari 278 a
κύβιτον 135 a. 208 a
κυβοειδὴς os 179 b. 208 b
κυμβαλῖτις & κύμβαλος herba 669 a
cymbam referens os 208 b. eiuſdẽ delineatio 173 a. 175 a. eiuſdem ſinus 178 b. & ſedes ibid.
cymbam referentis oſsis per medium diſſecti figura 173 b
κυνόδοντες 207 a
κύτος 206 a

D

Dάκτυλοι 208 a
Δάρσις Herophilo quid ſit 281 b
Δαρτός 641 b
dearticulatio 15 a
δελτοειδὴς dictus muſculus 314 b
dens proceſſus 76 b & 80 a
dens ſecundæ uertebrę tuber ſiue proceſſus 80 a
dens ſecundæ uertebræ hominis canino aſſimilatur 79 b
dentis dicti oſsis ligamentum 333 a. b
dentis alicuius effracti ex caſu portionem in pueris nunquã eſſe eruendam 58 b
dentis proceſſus cum prima uertebra, contextus 79 b
dentes ὀδόντες, eorumq́ nomina 207 a
dentes quot 188 b
dentes ętatem complentes 207 a
dentes canini 57 b
dentium caninorum nomina. 207 a
dentes cayſeles ibid. a
dentes κραντῆρες ibid.
dentes cur doleant 57 a
dentes cur nudi conſpiciantur. ibid.
dentes gemini 58 a

dentes genuinos Ciceronem mo lares uocaſſe 58 a
dentes genuinos quos Cicero uo cet 207 a
dentes γόμφοι ibid.
dentes inciſorij 57 a. 207 a
dentiũ inciſoriorũ nomina 207 a
dentes maxillares ibid.
dentes menſales ibid.
dentes molares 57 b
dentes μυλῖται 207 a
dentium molarium nomina. ibid.
dentes mordentes ibid.
dentes mordentes à quibuſdam etiam riſorios uocari ibid.
dentes omniũ oſsium cur duriſsi mi 57 b
dentes ὀψιγόνοι 207 a
dentes paxillares ibid.
dentes puerorum quales 58 b
dentes quadrupli 207 a
dẽtes quomodo maxillis infigan tur 57 b
dẽtes radicib. inter ſe uariare. ibi.
dentes riſorij, à quibuſdam mor dentes dicti 207 a. eorundem nomina ibid.
dentes ſenſu præditi 4 a. 57 a
dẽtes ſoli omniũ oſsiũ nudi ibid.
dentes ſenſus, ſapientiæ ac intelle ctus 207 a
dentes ſerotini 207 a
dentes ſoli cur uim ſentiendi obti neant 57 a
dentes σωφρονιστῆρες 207 a
dentes utplurimum trigintaduo. 188 b
dentium à cæteris oſsibus diffe rentia 57 a
dentium alueoli 55 b
dentium alueoli & foſſulæ 57 b
dentium appendices 58 b
dentium cauitas ibid.
dentium dolori remedium opti mum 58 a
dentium exceſſus præſecandi aut exurendi mos 57 a
dentium frequentiam uitę longi tudinem arguere 58 b
dentium nomina 207 a. & nu merus 57 a
dentium numerum aliquando ua riare 58 a
dentium pictura, qui maxillis in figuntur 56 b
dentium præſepiola 57 b (58 b
dentiũ puerorũ appẽdices quales
dentiũ radicib. affixi neruuli 57 a
dentium utriusq; maxillæ figura. 56 b
dentium uſus 58 b
Deo opt. max. gratiæ agendæ, ꝙ nobis animã rationalẽ, quam cum angelis communem habe mus, largitus ſit 789 a
δέρμα, cutis dicta 278 a
deſtructum 207 b
διάφραγμα 346 b
διαφράττοντες mẽbranæ quæ 712 a
διχαστῆρες dentes 207 a
δικτυοειδὲς πλέγμα 797 b
δίδυμοι cur dicti in cerebro 791 b
δίδυμοι cur teſtes dicti 641 a
digitus annularis 208 a
digitus auricularis ibid.
digitus cordis ibid.
digitus impudicus ibid.
digitus infamis ibid.
digitus magnus ibid.
digitus medius ibid.
digiti medij nomina ibid.
digitus medicus ibid.
digitus minimus ibid.
digitus paruus ibid.
digitus paruus cuius beneficio potiſsimum extendatur 140 b
digiti quarti nomina 208 a
digiti quinti nomina ibid.
digiti, δάκτυλοι ibid.
digiti cur inæquales 151 a
digiti cur unguibus donati 181 b
digitorũ acies et agmina quę 208 a
in Digitorũ articulis naturæ ſco pi 151 a
digitorum κόνδυλοι qui 208 a
digitorum decens moles 149 a
digitorũ manus cuti internæ ner uoſa tenuitate ſubnati muſculi deſcriptio 362 a. adminiſtra tio 387 b
digitorum manus oſſa quot 189 a. pedis ibid.
digitorum manus oſsium articu lationis ratio & forma 150 a
digitorum manus oſsiũ delinea tio 148 b
digitorum motus 365 a
digitorum nomina 208 a
digitorum oſſa 12 a
digitorũ oſſa Galenus perperâm medulla prorſus carere ſẽſit 150 a
digitorũ oſſa in utroq; pede qua tuordecim 189 a
digitorũ oſſa perperàm Galeno ſolida conſtituta 3 b
digitorum oſſa quî ſuprà & infrà ab integris digitis forma uari ent, & cuiuſmodi oſsiũ ſit ſub ſtantia 149 b
digitorum oſſa triginta 189 a
digitorum oſſa Veſalius quinde cim enumerat 147 a
digitorum oſsiũ interna ſedes cu iuſmodi ſecundum longitudi nem 151 b
digitorum oſsiũ latera cuiuſmo di 152 a
digitorum oſsium magnitudo & forma decentiſsima 149 b
digitorum oſsium tendines 151 b
digitorum pedis figura 6 & 7 a
digitorũ pedis oſſa, eorumq; de ſcriptio 172 a
digitorum pedis ratio 181 a
digitorum φάλαγγες quæ 208 a
digitorum σκυταλίδες quæ ibid.
digitorũ ſecundi & tertij quatuor articuli qui 150 b
digitorũ tendinũ inſertiões 376 b
digitorum tertij oſsis extremum & apex cuiuſmodi 151 b
digitos flectentiũ muſculi ſecun di tendinũ per primi tendines tranſitus 366 b
digitos mouentes muſculi 365 a
digitos ſingulos tribus oſsibus meritò efformari 149 a
diploa 25 b
direzan 206 a
diſſectionum profeſſores de colo cur ſe tam miſerè torqueãt. 614 a
diſſectionum profeſſores de ieco ris forma, ac fibris, quas Græci λόβους appellitant, cõmentatio nes ſuas unde ſumpſerint. 619 b
δωδεκαδάκτυλον inteſtinum 608 b
domeſtica cruris 208 b
dorſalis medulla, cerebrum lon gum uocatur 533 a
dorſalis medulla, eius' que deſcri ptio ibid. ab oſsiũ medulla quo pacto differat ibid. quę ſint illi cum cerebro cõmunia, quæ peculiaria 533 b. cur ſit unica 534 a. cur ſit facta 533 b. muniẽda quo pacto in oſsibus & mẽbraneis inuolucris. ibid.
dorſalis medulla, & neruorũ ab ipſa prodeuntiũ numerus 533 a
dorſalis medulla ubi ueluti è mul tis funiculis cõpingatur 534 a
dorſalis medullæ delineatio 526 a
dorſalis medullæ cum cerebello coalitus examen 811 a
dorſalis medullæ examen 819 b
dorſalis medullæ principiũ 515 a. 782 b
dorſalis medullæ neruorũ octaui paris, ſeu thoracis parium pri mi ſeries 538 b
dorſalis medullæ procreandi ne ceſsitas 533 a
dorſalis medullæ terminus ex oſ ſe prodiens ſacro, inter neruos non cenſetur 534 b
dorſalis medullariæ ꝓportio 73 a
dorſum 157 a
dorſum cur ſit extructum 71 b
dorſum homini quanta induſtria Natura creauerit ibid.
dorſum quot motib. agatur 353 a
dorſum mouẽtium muſculorum delineatio, paris primi 230 a. ſecundi ibid. tertij 247 a. quarti 249 b. quinti 230 b. ſexti 247 a. ſeptimi 249 b
dorſum mouẽtium muſculorum deſcriptio 353 a
dorſum mouẽtium muſculorum iuxta ſingulorum parium ordi nem adminiſtratio 358 b. pa rium quatuor priorum ibid. quatuor poſtremorum, nempe quinti 359 a. triũ ſequentiũ. ib.
dorſum mouẽtium muſculorum iuxta octo ipſorum paria ſigil latim expoſitus uſus 353 a. b. 354 a. b.

354 a.b.355 a. paris primi.353 b. ſecundi & tertij parium uſus. 354 a. quarti,quinti,ſexti ib. ſeptimi,octaui 353 a
dorſum mouētium muſculorum par primū Galeno parum aptè in plures diuiſum 353 b. uſus non rectè aſsignatus 354 a
dorſum mouētium muſculorum par quintum à Galeno non rectè deſcriptum 355 b
dorſi ligamenta ualida quædā, & eorū uſus 360 b. ligamēta in ſpinarū interuallis poſita 361 a
dorſi nomina 207 a
dorſi oſsium copiæ cauſa 72 a. & quot conſtet oſsibus ibid.
dorſi oſsiū impar magnitudo.72 b
dorſi oſsium ſpinæ, ſeu poſteriores proceſſus 74 a
dorſi pars thoraci reſpondēs, proprios flexionis muſculos cur non habeat 356 b
dorſi uertebræ 207 a. earundem appendices 9 a
dorſi uertebrarū ligamēta, iuxta Galeni placitum, eiusq́ improbatio 360 a
dorſi uertebrarum ligamenta, νευροχονδρώδη σύνδεσμα dicta. ibid. b
dorſi uertebrarum ligamenti ſpecies canibus propria 361 a
dorſi uertebras nectentium ligamentorum deſcriptio 359 b. adminiſtratio 361 b
duales dentes 207 a
duodeno inteſtino cur nulli anfractus 613 b
duræ membranæ ad caluariā nexus, & externæ ipſius ſuperficiei ſpecies 775 a
duræ membranæ amplitudo qui examinanda 808 b
duræ membranæ interior ſuperficies qualis 776 b. cum tenui cōnexus ibid. ipſiusq́ uaſa. ibid. & foramina eiuſdē 777 a
duræ mēbranæ ſinuū examē 810 b
duræ membranæ ſitus, numerus, magnitudo & forma 775 a
duræ membranæ uſus, & conſtructionis ratio 777 b
dura oſſa 206 b

E

EΚφύσεις 9 b
elephātiaſi morbo affectorū color qualis 627 a
elephantiaſi laborantis lien maior 627 b
ἐμφύσεις 378 a
emulgētes uenæ cur dictæ 474 a
enarthroſis quando in ſimplici articulo 16 a
ἐνάρθρωσις ibid.
enſiformis cartilago 207 b
ἔντερα 607 a
ἐπιδερὶς 653 b
ἐπιδιδυμὶς tunica quæ 641 b
epiglottalis cartilago 203 b. cur ita uocetur 116 a
ἐπιγλωττὶς & γλωττὶς inter ſe quid differant 306 b
ἐπιγλωττίδος delineatio 305 b
ἐπιγλωττὶς quid 188 a.306 a
ἐπιγλωττίδος uſus 188 a
ἐπιγλωττίδα lingulam Theodorus Gaza in Ariſtotele malè uertit, cum Ariſtoteles laryngis operculum intelligat ibid.
ἐπιγονατὶς 172 a.208 b
ἐπιμυλὶς 208 b
ἐπινώτιον 207 b
ἐπιπεφυκὼς 805 b
ἐπιπλοκομισαὶ 603 b
ἐπίπλοος, ἐπίπλους, &c. 602 b
ἐπίφυσις 8 a
ἐπίφυσιν cum ἀποφύσει ab Anatomicis ſubinde confundi 10 b
ἐπιφύσεις, ſeu appēdices, cur oſsiū capita Galenus uocarit 11 b
ἐπιστροφεὺς 86 b
ἐπωμὶς 126 a.207 b
ἐπωμὶς dictus muſculus 314 b
ἐπωμὶς dictus maximus ſcapulæ muſculus 122 b
equos, boues, & cætera animalia, quæ clauiculis carent, plurimū in brachiū & ſcapulā mouētib. muſculis, à ſimijs uariare 320 a
Eraſiſtrati de ſeminalibus arterijs ſanguine deſtitutis, opinio reiecta 646 a
Eraſiſtrati & Ariſtotelis opinio, qui ſeminales arterias ſanguine uacuas eſſe dixerunt, reiecta ibid.
Eraſmū Rot. cum Plinio malleolos in hominibus talos perperàm dixiſſe 170 a
ἐρυθροειδὲς inuolucrū 640 b. ἐλύτρου nomine antea uocatū. ibid.
Eudemi de poſtbrachialis oſsib. ſententia 146 b
Eugion 654 a
exortus, cur duodenū inteſtinum appellatum 597 a
exortus uenæ cauæ qui 739 b
expiratio naturalis & uiolenta. 349 b
expiratio quibus muſculis perficiatur 350 b
expirationis uſus 709 a
expirationem naturalem cur citra muſculorum opem perfici Galenus cenſeat 349 b

F

FAucē, Haly abbatis interpres quid priuatim uocet 207 a
fauces quid 721 a
fauciū glandulæ triū generum 720 b
faucium organorū examen 753 b
femen 208 a
femur ibid.
femur mouentis muſculi deſcriptio 355 b
femur mouentes muſculi quot conſtituendi 414 b
femur mouentium muſculorū decem adminiſtratio ordine expoſita 415 b
femur mouentium muſculorū delineatio, primi 236 a. ſecundi 237 b. tertij 245 a. quarti ibid. quinti 247 b. ſexti 232 b. ſeptimi & octaui ibid. & 229 a. noni, decimi 239 a
femur mouētium muſculorū deſcriptio 409 b. primi ibid. ſecundi 410 a. tertij, quarti, quinti ibid. munus omnium 412 a.413 a. ſexti, ſeptimi, octaui ibid. b. noni, decimi. 413 b. decimo appenſæ carneæ portiones 414 b
femur mouentium muſculorum quintus, totius corporis mole maximus 411 a
femoris ad coxēdicis os ligamenta 429 b
femoris appendices 5 b. eorundem delineatio 6 b.7 a
femoris capita 6 a.7 b
femoris duo inferiora capita, eorundemq́ ſinus 162 a
femoris capita inferiora cur retrorſum producantur 162 b
femoris humiliora capita quid commodi præſtent ibid.
femoris ceruix cur ſtatim à coxēdicis articulo foras porrigatur 165 a
femoris ductus cur non recto tramite ferantur 164 b
femoris figuræ 161 a
femoris motus 15 b.16 a.409 b. proceſſus, rotatores 45 a
femoris duo proceſſus, ſeu rotatores 163 b
femoris exterioris proceſſus nomina 208 b
femoris proceſſus externus cur γλουτὸς uocatus 163 b
femoris duorū proceſſuū uſus. ib.
femoris os magnitudine cunctis humanæ fabricæ oſsibus præſtare 162 a
femoris os, ſed ualde ꝑperā 208 a
femoris oſsis capitum latera cur multis cæcis foraminulis oppleantur 163 a
femoris oſsis nomina 208 a
femoris oſsis, unà cū tibię oſſe, & fibula, quibus ea ligamēta adhuc cōnata hærēt, figura 254 a
femoris poſterior pars cur ſima cauaq́ uiſatur, anterior autem gibba 165 a
femoris ſecundum ipſius longitudinem forma 163 a
femoris ſuperius caput 162 a
femori articulando acetabulum paratum 155 b
femora duo 189 a
feneſtratum os 208 a

fibræ

fibræ uenarum 436 b
fibræ rectæ, obliquæ, circulares, tranſuerſæ 437 b
fibrarum cordis & muſculorũ ratio quatenus eadem aut diuerſa 732 a
fibrarum in fronte ſeries 282 b
fibrarum in inteſtinis ratio 614 b
fibrarum per ſuturas à dura membrana prorepentiũ uſus 777 b
fibrarũ, quæ naturali motui præſunt, ab ijs quæ arbitrario famulantur, differentia 436 b
fibrarum motibus naturalibus ſeruientiũ ſpecies & functio. 437 b
fibrarum ſtomachi motus duplices 337 b
fibrarum in ueſica, uentriculo, & bilis ueſicula ratio 635 b
fibrarum uſus 742 b
fibras non tantum ad uentriculorum cordis ſeptũ, ſed etiam ad reliquam uentriculi mucronis circumferentiam adnaſci, contra Galenum 737 b
fibula 167 b. quid Veſalio propriè uocetur ibid. & 208 b
fibula quid à ſura differat 167 b
fibula ſecundum ipſius longitudinem triangula 170 b
fibulæ ad tibiæ os nexus 168 b. in qua parte de his dicat 169 a
fibulæ appendix 170 a
fibulæ cum talo articulatio 169 b
fibulæ excarnis pars 170 b
fibulæ duæ 189 a
filum ſectioni aptum 202 b
focile maius & minus 208 b
focilis maioris & minoris nomina ibid.
focile maius brachij 207 b. minus brachij 208 a
fœtus bubali inuolucrorum figura 588 b
fœtus canini exterioris inuolucri delineatio 588 a
fœtus humani tunicarũ ſeu inuolucrorum expreſsio 586 b
fœtus inuolucrũ primum ac extimum cuiuſmodi 671 b. & quali ſubſtantia ibid.
fœtus inuolucrũ ſecundum, ἀλλαντοειδὲς ob farciminis ſpeciem dictum 671 b. & 673 b. tertium ἄμνιον, ob molliciẽ candoremq́ ab agno nomen mutuatũ. ibid.
fœtus inuolucri extimi nomina. 671 a
fœtus inuolucra à mulierib. exuri uel defodi, ab animalibus uerò rurſum deuorari 675 a
fœtus quî ſe habeant inuolucra, pluribus ſimul exiſtẽtibus fœtibus 675 b
fœtus inuolucrorũ examen 695 a
fœtus in utero ſitus 586 b
fœtus ſudor, ac dein reliqua excremẽta ubi coaceruẽtur 674 b
fœtus urinæ meatus 636 b. 674 a. cur οὐραχὸς & οὐρανὸς appelletur. 674 a. item quę ſit ipſius ratio. ibid. & quomodo inquirendus 696 b
fœtus urina & recremento uteri ceruicem irrigari atq; diſtẽdi, ad faciliorem partum 675 a
fœtui uitalem ſpiritum deferẽtes arteriæ 636 b
fœtum humanum & caninum & bubalũ duobus ambiri inuolucris: ac dein quis exterioris inuolucri ad uterum ſit nexus, quis'ue uſus 671 b
fœtum inuoluens mẽbrana à quibuſdã exiccata, cur aſſeruari ſolita, eiusq́ diuerſa nomina. 675 b
fœtum inuoluens membrana falſò non omnibus pueris cõmunis habita, deq́ eo mulierum ſuperſtitiones ibid.
fœtuum examen 820 b. 824 b
foramen ad excolandam in nare pituitam præcipuè paratũ 62 b
foramen cæcum 66 a
foramen dorſali medullæ paratũ. 100 b
foramen, quo dorſali medullæ aptum paratur iter 72 a
foramen in oculi ſede omniũ maximum quod ſit 62 a. quis'ue eius uſus ibid.
foramẽ orbiculare cur in ſedis oculi radice elatiſsimũ, & in cuneiformi oſſe inciſum ibid.
foramẽ primę uertebrę, dorſalem tranſmittens medullam 77 b
foramen, ſecundum par dorſalis medullæ neruorum in poſteriora tranſmittens 80 a
foraminis dextræ oculi ſedis effigies 62 b
foraminis maximo ſiniſtræ ſoporalis arterię ramo parati effigies 65 b. eiusq́ uſus ibid.
foramina auditus organi cauitatem ingredientia 66 a
foramina cæca in uertebrarũ corporibus 90 a
foramina in poſteriori ſacri oſsis ſede, cur minora quàm in anteriori ſpectentur 102 a
foramina neruis emittendis parata 73 a
foramina neruos tranſmittẽtia, in dorſi oſsibus etiã cælari ibid.
foramina octaui oſsis capitis, & ſedes, quibus olfactus organa reponuntur, in hominibus & canibus uariari 63 b
foraminum capitis, ſiue caluariæ deſcriptio 59 b
foraminũ octaui oſsis capitis uſus 63 a. & figura ibid.
foramina ſacri oſsis ad neruorum emiſsionem deſtinata 102 a
foraminũ in uertebris neruos in latera tranſmittentiũ natura 83 a
foraminula per caluariæ ſuperficiem ſparſim obuia 67 b
forficula 202 b
fornicis ſeu teſtudinis in modum formati corporis ſitus 789 b. ſubſtantia, nexus, inferior ſedes 790 a. uſus ibid.
frontis muſculoſa ſubſtãtia 282 a
frontis muſculoſæ ſubſtantiæ adminiſtratio duplex 282 b. prioris 283 a. poſterioris. ibid.
frontis cutem mouentis muſculi delineatio ubi ſpectanda 217 b
frontis muſculi ibid.
frontis os 206 b. eiusq́ circunſcriptio 46 b. & forma 36 b
frontis os cum uerticis oſſe iunctum, cur ibi ſit craſsius 37 a
frontis oſsis nomina 206 b
frontem tranſuerſis ſectionibus non eſſe tentandam 282 b
fulcrum 207 a
furcula pectoris oſsis 114 b
furcula ſuperior 207 b. item humilior ib. inferioris mediũ. ib.
furculæ 207 b. inferiores ibid.
fuſi oſſa 207 a

G

GAlea, fœtum inuoluens mẽbrana, quibuſdam dicta 675 b
Galenus ad ginglymon tribus oſsib. opus eſſe nõ animaduertit 18 a
Galenus coccygis oſſa à ſacri oſsibus peritè, admodumq́ anatomicè ex ſimiarum canumq́ fabrica diſtinxit 105 b
Galenus cordis ſitum mediũ eſſe, ut umbilicũ, malè aſsignat 742 a
Galenus cur de uena pari carentę tam uariè ſcripſerit 463 a. 464 a
Galenus cur omentũ modicis & laxis nexibus, idq́ ad dextrum tantũ latus colo inteſtino committi prodiderit 605 b
Galenus de ceruicis ueſicæ muſculo notatus 395 b
Galenus de laterali capitis ſupra primam uertebram motu refutatus 85 b
Galenus de penis neruis notatus 650 a
Galenus de pituitæ in cuneiformi oſſe tranſcolatione defenſus 40 a
Galenus de pituitæ tranſcolatione notatus 795 b. 818 a
Galenus de uentriculorum cerebri præſtantia uarius 789 a
Galenus de proceſsibus cerebri notatus 776 a
Galenus de reticulari plexu ſub cerebro notatus 796 b
Galenus de ſoporalis arterię dextræ per unum foramen in caluariam ingreſſu notatus 795 b. neq;, ut ipſe ſentit, cõmune eſſe foramen cum tertio pari neruorum ibid.

Galenus de tibiam mouentibus muſculis notatus 398 b
Galenus de tranſuerſis thoracis proceſsibus confutatur 90 b
Galenus de uenę meatu notatus. 638 a
Galenus de uenis meſenterij explicatus 616 b. 617 a
Galenus de uenis omenti notatus 605 b
Galenus de uentriculi ſitu notatus 595 b. & 696 a
Galenus de uermiformibus proceſsibus notatus 793 a
Galenus de umbilici uena notatus 481 b
Galenus diſſectionis ſtudioſorũ facilè præcipuus 670 a
Galenus diſſectionum profeſſorum facilè princeps 796 b
Galenus dorſi motores muſculos quatuor poſtremos ignorans. 356 b
Galenus duo brachij ligamenta ignorauit 261 b
Galenus eximium naturę miraculum, artificiumq́ 301 b
Galenus ex ſimijs & canibus coniecturam faciens, etiam hominibus hunc lobum pulmonis, quo tamen deſtituuntur, attribuit 712 b
Galenus in boum diſſectione deluſus 501 b
Galenus in ceruicis uertebrarum hiſtoria confutatus 84 a
Galenus in deſcribẽdis brachium attollentibus muſculis uarius. 318 b
Galenus in deſcriptiõe dorſi muſculorum notatus 353 b
Galenus in deſcriptione oſsis ſacri & coccygis notatus ac refutatus 103 b
Galenus in deſcriptione uenarũ humerariæ & axillaris partim uerus, partim falſus, & quo pacto 470 a
Galenus in lumborum muſculorum ſeu carnis enarratione, ab hominis compoſitione, ſuis ſimijs delectatus, aberrauit. 412 b
Galenus in Pindaro irridẽdo magis, quàm ſpectandis oſsibus occupatus 176 a
Galenus in traditione muſculorũ intercoſtalium uarius 350 a
Galenus in uaſorum mamillas petentiũ diſtributionis uſu explicando cur ſit admodum diffuſus 680 a
Galenus malè ſenſit, quòd parem quaſi articulationem thoracis uertebris tribuerit 89 a
Galenus maxillã non unicũ eſſe os aſſerens, refutatus 55 a
Galenus meatuum alterum ex cerebri tertio uentriculo eductũ præterijt 794 a
Galenus naturæ ſummus admirator 611 a
Galenus nimium fauẽs ſimijs, futuras frõtis & maxillæ homini ſimiles eſſe, plus ſatis ſibi perſuaſit 53 b
Galenus omnes coſtas duobus internodijs articulari, malè ſenſit 91 a
Galenus penis muſculos nõ probè aſſecutus 650 b
Galenus per obliquum motum quid intelligat 139 b
Galenus quomodo ſacrum os & coccygis deſcripſerit 103 a
Galenus ſimiarum uenas ex profeſſo docens, hominum uenas non perſequitur 447 a
Galenus tertiũ cordis ſinum, cui Ariſtoteles arteriarũ originem tribuit, ad dextrum cordis uentriculum malè retulit 486 a
Galenus tertiũ uſum peritonæi, quo id ſicci alimenti ſuperflua, ſepti tranſuerſi accedente opera, propellere aſſerit, malè aſsignat 593 b
Galenus uertebrarum cõtextum ad ginglymon malè retulit 18 a
Galeni anatomica demonſtratio, qua glandoſum corpus ſemini parando non præeſſe, confitetur 647 a
Galeni ſentẽtia de adipe inter cutem manus internę, & tendinẽ illi ſubnatum, notata 363 a
Galeni de trib. animæ ſpeciebus, aut partibus inter ſe natura diuerſis, ſententia 541 a
Galeni de arterię magnæ & uenoſæ orificijs lapſus 735 b
Galeni locus de arterię ortu 486 a
Galeni ſententia de aſtragali ſitu notata 18 a
Galeni ſententia de proprio brachialis motu improbata 379 b
Galeni ſentẽtia de motu brachialis in ꝓnũ & ſupinũ notata 256 b
Galeni locus de capitis motu in latus ſuper prima uertebra improbatus 85 b. & deinceps.
Galeni de capitis motibus ſententia refutata 84 b
Galeni de cæco inteſtino ſententia 610 b
Galeni deſcriptio de cæco inteſtino, cani rectius quàm ſimiæ accommodari poſſe 610 b
Galeni de cerebelli duplicitate ſententia improbata 782 b
Galeni uana ratio de cerebelli ſimplicitate 783 b. & 534 a
Galeni ratio de cerebri diuiſione notata 783 b
Galeni ſententia de cerebri reuolutionibus improbata 781 b
Galeni de cerebri torculari appellatio ambigua 500 a
Galeni ſentẽtia de cerebri uẽtriculorum ſuperficie, tenui membrana cincta, eiusq́ improbatio 788 a
Galeni dogmata non pauca de cerebri uentriculis notata, alia omiſſa 786 b
Galeni erratũ de tribus primis cerebri uentriculis, quos tenui membrana ſuccingi aſſerit, exponitur 788 a
Galeni permulta dogmata de cerebri uentriculis parum eſſe uera 786 b
Galeni ſententia, κώλων ſeu artuũ capita ἐπιφύσεις & κονδύλους uocari docentis, reiecta 11 b
Galeni de cordis oſſe ſentẽt. 116 b
Galeni de coſtarum articulatione notata ſententia 113 a
Galeni de coſtarũ cartilaginibus ſententia 112 a
Galeni loca, quibus inter cutẽ & tendinem adipẽ reponi negat, notata 363 b
Galeni defenſores de coccyge oſſe, à Veſalio refutant. 106 b. 107 a
Galeni defenſorũ impudentia taxatur, quòd eum homines magis quàm ſimias deſcripſiſſe cõtendant 103 b
Galeni opinio, de fibrarũ, muſculorum, buccarum, labrorum, & naſi alarum ortu, notata 288 a
Galeni de fibris ad uẽtriculorum cordis ſeptũ adnatis erratũ. 737 b
Galeni de fœtus inuolucris dogmata quatenus cũ ueritate conſentiant 675 b. & 676 a
Galeni de humeri tuberculo interiore & exteriore ſententia falſa 131 b
Galeni de humero poſt femur omnibus oſsibus grandiore, ſententia 129 a
Galeni opinio de laryngis operculi uſu, notata 310 b
Galeni liber de Oſsibus, cum Syluij editus commentarijs, qualis ſit 105 b
Galeni libri de Adminiſtrãdis ſectionibus partẽ, in qua linguæ muſculos recẽſuit, unà cum libris de Muſculorũ reſectione, abſq́ dubio interijſſe 301 b
Galeni de Vſu partium libri notati 379 b
Galeni librorũ euerſores notantur 106 a
Galeni & aliorũ philoſophorum de mamillarum ſitu ratio non omni ex parte uera 679 a
Galeni locus de maſſeteribus muſculis notatur 293 b
Galeni locus de maxillæ ſuperioris ſuturis explicatur 293 b.
alius de eorundẽ oſsium conſtitutione ibid.
Galeni loca aliquot de maxillę ſuperioris oſsiũ numero, ſuturis, refutata

refutata 53 a.294 b.& deinceps.
Galeni locus de membranis proceſſus uermiformes continentibus notatur 256 a
Galeni opinionẽ eſſe falſam, qua ſtatuit ſecundi muſculi mouentium digitos, tendinem in primo internodio dilatari 366 b
Galeni locus, muſculum inter ligamẽta & neruũ ponentis eſſe mediũ, improbatur 261 b.262 a
Galeni locus de muſculo brachium attollẽte notatus 313 b.314 b
Galeni de quarto brachij motorũ muſculo notata ſententia 315 b
Galeni ſuper muſculo quopiam brachij motore, in hominibus autem non reperto, notata ſententia 316 b
Galeni ſententia de muſculo tanquam brachium circumuertente notata 315 b
Galeni de muſculo quopiam tanquã brachij motore notata ſententia 313 b
Galeni ſententia de muſculo primo flectentium cubitum notata 381 b
Galeni ſup cartilagine inter uertebras dorſi repoſita, notata ſententia 359 b
Galeni ratio, qua cerebellum ſimplex eſſe docet, uaria 534 a
Galeni de cordis oſſe ſententia. 116 b
Galeni de crurum in animalibus flexione, &c. dogma 175 b
Galeni ſententia de cubiti flexionibus planè imaginaria, notata 383 a. eiuſdem in enumerandis muſculis harum autoribus uarietas ibid.
Galeni in cuneiformis oſsis deſcriptione lapſus 40 b
Galeni de digitorum forma ſententia 150 a. & articulatione. ibid. item, an ſint medullæ expertia digitorum oſſa ibid.
Galeni placitis de dorſi motibus ſententia contraria 94 a
Galeni de femoris ad coxendicis os motu lapſus 162 b
Galeni de fœtus inuolucris, atque eius formatione dogmata, quatenus uera 676 a
Galeni ſententia de foraminis ſecundum neruorũ cerebri par transmittẽtis magnitudine improbata 62 b
Galeni ſententia de foraminibus cribrum referentibus, ac pituitam cerebri expurgantibus, fictitia 795 b
Galeni de glandulosa carne ad inferius uentriculi orificium ſententia 597 b
Galeni de muſculo quopiam tanquam ſcapulam mouente, notata ſententia ibid.
Galeni ſententia, de muſculo neruoſa ſua exilitate mediæ uolæ & internæ digitorum ſedis cuti ſubnato, improbata 362 b
Galeni ſententia de quarto thoracis muſculo notata 354 a
Galeni ſuper primo tibiã mouentium muſculo notata ſentẽtia. 400 a. ſuper ſecundo ibid. b. ſuper tertio 401 a. ſuper quarto ibid. b. & 402 b. ſuper quinto 403 a. ſuper ſexto, quẽ perfunctoriè tantũ attigit 404 a. ſuper nono 406 a. ſuper tendinibus tibię muſculorum. ibid.
Galeni de quinto muſculo tibiã mouentium ſententia 403 a
Galeni in 2. de Adminiſt. ſect. ſententia cum uera muſculorũ deſcriptione enarratur 399 a
Galeni locus de numero muſculorum digitos mouentium, reſtitutus 372 b
Galeni ſuper muſculorũ dorſum mouentium pari primo notata ſententia 353 b
Galeni & Ariſtotelis de mamillarum ſitu rationẽ non omni ex parte ueram eſſe 679 a
Galeni ſententia de tribus meſenterijs an ſit ueritati conformis. 615 b. & cuiuſmodi 616 a
Galeni de muſculi in poplite latitantis functione notata ſententia 409 a
Galeni de muſculorum caput mouentium pari ſecundo notata ſententia 329 a
Galeni de quarto muſculorũ pari, oſsi hyoidi propriorum, notata ſententia 298 b
Galeni in deſcribẽdo quinto dorſum mouentium muſculorum pari notata ſententia 355 b
Galeni in deſcribendo ſexto dorſum mouentium muſculorum pari notata ſententia ibid.
Galeni opinio de muſculorum fibris notata 270 b
Galeni de muſculorũ intercoſtalium functione notata ſententia 346 a
Galeni ſentẽtia de primo radium mouentiũ muſculo notata. 380 a
Galeni in muſculorum ſcapulam mouentium traditione notata ſententia 326 b. ac deinceps.
Galeni locus de muſculorum tendinibus notatus 272 b
Galeni ſententia de muſculorum thoracem mouentium numero expoſita 342 a.b
Galeni notata ſententia, qua muſculos, quibus oſſa mouentur, tendinibus carere ſtatuit 272 b
Galeni in deſcribẽdis abdominis muſculis uarietas reprehenſa. 336 b
Galeni de muſculis cubitum mouentibus figmenta 381 b
Galeni loca pugnantia de muſculis manus digitos mouentibus notata 366 a.b.367 a.368 a.b.& 369 a.b.371 a.& 374 a
Galeni locus de muſculis labra mouentibus notatus 288 a.& 289 b
Galeni ſententia de muſculis pollici præfectis notata 376 a
Galeni ſermonem de muſculis pedem mouentibus, ſimiarum fabricę, non hominis conuenire. 422 b
Galeni ſententia de muſculis primis pedem mouentibus notata 419 b. de quarto muſculo 420 a. de quinto 421 a. de octauo 423 a. de muſculis pedis digitos mouentibus 426 a b
Galeni locus de naturali expiratione, quam citra muſculorum opem perfici aſſerit, declaratus 349 b
Galeni de ſecũdo pari neruorum brachium ſubeunte ſentẽtia erronea 542 a
Galeni error notatus, quòd peculiaria oſſa, quibus inciſorij dentes infiguntur, in homine conſtituerit 53 b
Galeni loca de oſsiũ inter ſe commiſſura, à ueritate diſcrepãtia, ê multis aliqua enumerata 20 a.b.& deinceps.
Galeni de ſynarthroſi oſsium pectoris erratum diluitur 114 a
Galeni orationem in ſecundo de Adminiſtrandis ſectionib. obſcuram atque imperfectam eſſe, nec undique ſuis in tertio de Partium uſu placitis reſpondere. 416 b
Galeni ſententia de oſsis cuneiformis conſtitutione ac uſu notata 41 a
Galeni ſententia de oſſe cuneiformi tanquam perforato inſtar ſpongiæ, improbata 64 b. & quòd pituita illac non coletur ibid.
Galeni locus de oſſe inter cerebrum ac cerebellum in canib. poſito, explicatus 42 a
Galeni de oſſe maxillæ inferioris tanquam gemino, notata ſententia 35 a
Galeni de tertio quodam oſſe in ſummi humeri cum clauicula nexu ſententia 123 a
Galeni ſententia, quòd oſſa digitorum medullæ ſint expertia, improbata 150 a
Galeni loca de oſsiũ inter ſe ſtructura, à ueritate aliena, è multis aliqua enumerata 19 a
Galeni ſententia de oſsibus digi-

torum tanquam ſolidis improbata 3 b
Galeni de patellæ cartilagine lapſus 172 b
Galeni de pedis & manus oſsiũ pari numero lapſus 181 a
Galeni de pituita cerebri per olfactius canales educenda lapſus. 515 b
Galeni de portæ uena, ut ſanguinem conficiente, ſententia uaria 449 a
Galeni de primo pollicis oſſe lapſus 180 b
Galeni de acuto ulnæ proceſſu, quem ſtylo comparamus, ſententia 139 a
Galeni ſententia de proceſſu primæ ceruicis uertebræ anteriori notata 78 a
Galeni ſententia de proceſſuum in cerebro uermiformium uſu notata 796 a
Galeni ſententia de proceſsibus duræ membranæ tanquam duplicatis notata 776 a
Galeni de quinto pulmonis in homine lobo error 724 b
Galeni ſentẽtia de quinto pulmonis lobo, cauam uenã ſuſtinente, notata 462 b
Galeni de quadrupedum genu articulo lapſus 168 b
Galeni ratio de renum ſitu minimè approbanda 631 a
Galeni reticularis plexus nuſquã inuentus 796 b. ſuperq́; eo locus è libro De uenarum & arteriarum ſectione ibid.
Galeni de reticulari in caluaria plexu lapſus 643 a
Galeni de ſacro oſſe & coccyge ſentẽtia notata 103 a. 105 b. 106 a
Galeni de ſeminaliũ uenarum ortu & ductu ſententia 642 b
Galeni de ſimiarum ad hominem differẽtia, notata ſentẽtia 417 a
Galeni notata ſentẽtia de ſinibus in dura cerebri membrana conſtitutis 497 a
Galeni de ſtomachi cum arteria inceſſu ſententia 594 b
Galeni ſententia de tendine lato, qui plantę cuti ſubnaſcitur, notata 419 b
Galeni ſententia de tendinibus XVII muſculi digitos mouentium notata 374 a
Galeni opinio de tendinibus proceſsus uermiformes continentibus notata 793 a
Galeni notata ſententia de tibiæ motuum differentijs 399 b
Galeni de tibiæ oſsis ſinibus ſententia notata 168 a
Galeni ſententia de neruo paris tertij notata 519 b
Galeni exploſa ſententia, quòd neruorum alij ſenſui, alij motui præſint 546 b
Galeni ſententia de neruorũ opticorum foraminibus 518 a
Galeni in neruorum traditione notata ſententia 548 b
Galeni locus de neruis è primo de Locis affectis notatus 541 a. eiuſdem locus alter è libro 3. de Adminiſtrationibus anatom. 542 a
Galeni locus de oculi tunica, è decimo de Vſu partium 802 b
Galeni de omenti membrana, colon dorſo colligante, ſententia. 605 b
Galeni ſentẽtia de acutis oſsium proceſsibus notata 10 b
Galeni placitis quæ potiſsimum repugnent 20 a
Galeni de poſtbrachialis oſsibus ſententia 146 b
Galeni ratio de renum ſitu, qua dextrum ſiniſtro editiorem eſſe docet, improbata 631 b
Galeni ſententia in tradendo ſcapulæ motorum primo, ſecundo & quarto muſculo, notata. 327 a b
Galeni ſcripta in ſolis ferè Anatomicis interpretem quàm maximè deſiderare, cum ſibi nõ ſint undiq; conſona 671 a
Galeni locus de tendinũ in digitos manus inſertione notatus. 376 b. contraria de his docens 377 a
Galeni de uenæ ſine pari ortu ſententia 463 a
Galeni de uenæ cauæ per crus ſerie deſcriptiones uariæ, & parum ueræ 480 b
Galeni irrefutabilis demõſtratio de cauæ uenæ ortu confutata. 457 a
Galeni argumenta de uenæ cauæ exortu in Ariſtotelem, non omnia ex tripode dicta 455 b
Galeni de ortu uenæ ſine pari ſententias ſibi neutiquam conſtare 463 a
Galeni ſententia, qua cauam uenam, ubi iecoris gibbo connectitur, amplißimã eſſe ſtatuit, refutata 459 b. 456 b
Galeni dogma, quo uenã cauam ex corde prodire inficiatur, omnino reſpuendum eſſe 456 a
Galeni locus, à uena caua, priuſquàm ad cor pertingat, uenas in membranas thoracem intercipiẽtes deduci ac diſtribui docens, reiectus 462 b. eiuſdẽ alius de uenę arterialis ortu notatus 463 a
Galeni de uenarũ ortu commentaria ſic eſſe legenda, ut magis ueritas, quàm ipſius in illis autoritas ſpectetur 751 b
Galeni de tuberculo primæ ceruicis uertebræ attributo, notata ſententia 78 a
Galeni de numero proceſſuũ uertebrarum ceruicis erratũ 82 b
Galeni de cauæ uenæ in omẽtum ductu error 605 b
Galeni de cauæ uenæ ortu irrefutabilis demonſtratio confutata 457 a
Galeni de cauæ uenæ principio ſententia exploſa 735 b
Galeni de uena caua uentriculo ſubſtrata opinio 599 b
Galeni de uena pari carente ſententia cur ſit tam uaria 464 a
Galeni de uenis meſenterij ac inteſtinorum lapſus 616 b
Galeni de umbilico corporis medio ſententia 595 b
Galeni de uteri cornibus notata ſententia 341 a
Galeni de uteri uenis in mamillas ſeſe exonerantib. ſentẽtia 680 b
Galeni in aſsignatione aliquot in lumbis uertebrarũ uarietas notata 97 a. eiuſdem ſententia, lumborũ uertebris proceſſum affingentis, ad imitationem ſimiarũ ac canũ, improbata 96 b
Galeni proceſſum, lumborũ uertebris aſcriptum, in hominibus Veſalium nunquam reperiſſe. ibid.
Galeni ſententia de nexu corporum thoracis uertebrarum notata 79 a. item de foraminibus uertebrarũ neruos tranſmittentibus 90 a. item de coſtarũ ad uertebras articulatione 90 b. item de tranſuerſis infimarum thoracis uertebrarum proceſsibus ibid. & 94 a
Galeno ignota uenæ axillaris diuiſio quædam 470 a
Galeno in humani corporis fabricæ cognitione nimium à pleriſq; tribui 670 a
Galeno quid teſtis caput appellatum 641 b
Galeno uaccinus caninus'ue uterus, non muliebris diſſectus atque deſcriptus 664 b
Galeno umbilicus non rectè corporis mediũ conſtitutus 449 a
Galeno ignota non pauca capitis foramina 64 b
Galeno non eſſe credendũ, quòd, utcunq; internum humeri tuber grande ſit, id externo grandius eſse prodiderit 131 b
Galeno minimè aſſentiendum, ꝙ maxillam ſuperiorem medullę expertem, duris q́; oſsibus, nec leuitate indigentibus efformatam doceat 49 a
Galeno præteritus muſculus inter brachij motores quintus. 378 a
Galeno quid ſit peculiare 348 b

Galeno tres ſecundum pollicis os flectentes muſculi ignorati 372 a
Galeno ſacrum os, & coccygis os, ut in ſimia ſe habent, deſcripta 105 a
Galeno uenæ axillaris diuiſio ignota 463 b
Galenum in abdominis deſcriptione uarium eſſe 336 b
Galenum Ariſtoteli impoſuiſſe, ꝙ tres uentriculos cordis conſtituerit 736 b
Galenum axillaris uenæ diuiſionē integram latuiſſe 471 a
Galenum in brutorum animalium ſectione potius quàm hominū uerſatum eſſe 626 b
Galenum canum inteſtina magis quàm hominum inſpexiſſe 611 a
Galenum de capitis ſupra primam uertebram, & primæ ſupra ſecūdam, & dein reliquarum ceruicis uertebrarum motibus, longè ſecus quàm Veſalium, ſentire 84 a
Galenum rationem unitatis cerebelli parū aptè deſignaſſe 782 b
Galenum mirabilem illum reticularē cerebri plexum ſua imaginatione in hominibus confinxiſſe 65 b
Galenum, cor in medio repoſitum eſſe, contra ueterum placita contendere 730 b
Galenum diſſectionibus mirificè oblectatum eſſe 417 a
Galenum, diligentem & eruditum ſolertemq; & induſtrium auditorem requirere, qui ea quæ de capitis motibus in 12 de Vſu partiū libro pertractarit, capere poſſit 84 a
Galenum foramen ſiniſtræ ſoporali arteriȩ paratum latuiſſe 65 b
Galenum de foramine dextrȩ oculi ſedis, aliter quàm Veſalium, ſenſiſſe 62 b
Galenum & genu cartilaginibus ligamentorum nomen indidiſſe 256 b
Galenū de glādis cerebri uſu rectè ſentire 791 a
Galenum, Hippocratem in Anatomicis nunquam eſſe lāpſum, nimium audacter teſtari 620 a
Galenum hominis anatomiam nūquam aggreſſum eſſe 470 a
Galenum hominis pedem nunquā diſſecuiſſe 422 b
Galenum non hominis cor, ſed ſimiarum & canū aggreſſum eſſe 729 b
Galenū non hominum, ſed ſimiarum muſculos deſcripſiſſe 411 b
Galenum pro hominum anatome, ſimiarum nobis obtruſiſſe 420 b
Galenum humani corporis anatomiam nunquam eſſe aggreſſum, unde Veſalius coniĳciat 470 a
Galenum neruorum recurrentium inuentorē ac ſummum admiratorem fuiſſe 524 a
Galenum parem integrorum digitorum ac eorundem oſsiū formā minus rectè propoſuiſſe 152 a
Galenum quædam oſſa ipſi non uiſa, tanquam in humano eſſent corpore, recenſere 42 a
Galenum ſubinde dorſum & ſpinam, in tibiam mouentium muſculorum deſcriptione confundere 156 a
Galenum ueterum de homine deſcriptiones ſuis ſimĳs accommodaſſe 106 a
Galenum uiſcera hominis oſcitanter, aut neutiquam ſpectaſſe: ſimiasq; & canes deſcribentē, immeritò ueteres arguiſſe 728 a
Galenum humani penis fabricam nunquam ſpectaſſe 648 b
Galenum falſò humerum exterius gibbum, interius ſimum, &c. ſtatuiſſe 131 b
Galenum inuolucrorum hiſtoriā non uerè propoſuiſſe 676 a
Galenum ut minimum duo ligamenta, anulorum modo tendines continentia, latuiſſe 385 b
Galenum neq; 11, neq; 12 muſculorum dorſum mouentium doctrinam rectè tradidiſſe 356 b
Galenum in lumborum muſculorum, ſeu carnium enarratione, ab hominum compoſitione aberraſſe 412 b
Galenum omnes teretes tibiā mouentium muſculorum tendines, ac ſi lati ampliq; eſſent, deſcripſiſſe 406 b
Galenum duos muſculos laryngis operculi latuiſſe 309 a
Galenum non ex omni parte ſibi cōſentire 398 b
Galenum os tertium in ſuperioris ſcapulȩ proceſſu nunquā uidiſſe 123 b
Galenum uacuam oſsium articulorum ſedem finxiſſe, cum ſint potius mutuò contigua 87 a
Galenum penis corporum originē non rectè aſſecutum eſſe 394 b
Galenum in proceſsibus ſcapulæ non undiq; ſibi conſtare 124 a
Galenum ſibi haud conformia dicere 426 a
Galenum ſimiarum cōſtructionē, non hominum deſcripſiſſe 313 a
Galenum ſimiarum, non hominū Anatomiā aggreſſum eſſe 724 b
Galenum ſimiarum uenas, non hominum, perſecutum eſſe 447 a
Galenum ſimĳs nimium tribuiſſe 606 a
Galenum unicum tantum tendinē tribus pollicis oſsibus cōmunē cognouiſſe 375 b
Galenum in quarundam uteri partium deſcriptione eſſe ualde ancipitem, ſibiq; parum fidere 667 a. ſcilicet in uteri formæ explicatione, muſculorum, cornium, acetabulorum, uenarum & arteriarum ibid. item uaſorum ſemen deferentium 668 a
Galenum muliebrem uterum neq; diſſecuiſſe, neque diſcripſiſſe 664 b
Galenum, non muliebrem, ſed uaccinum caprinumúe uterū deſcripſiſſe 341 a
Galenum de uenarū arteriarumq; ſectione ſibi neutiquam reſpondere 494 a
Galenum errare, quòd uenas membranarum interſepientium à caua, ubi ſeptum permeet, initium ducere, aſſerat 713 a
Galli ſacerdotis Bononiæ aqua intercutem in xenodochio mortui hiſtoria 627 b
Gallicus morbus quæ loca hominis potiſsimum infeſtet 722 a
γαγγαμὼν 605 a
gargar 722 b
gargareon ibid. b. cur ἰσθμὸς à ueteribus Gręcis nuncupatus 721 b
gargareonis nomina 722 b. eiuſdemq; ſitus, forma, ſubſtantia, uſus. ibid. b
gargareonis præſectio ſeu deroſio, quid incommodi pariat ibid. b
gargareoni Gallicus morbus infeſtus ibid. a
gargareonem temerè à quibuſdam excrementorum cerebri receptaculum eſſe, confictum 723 a
gargareonem ſoli inter animantia homini, & quibuſdam auibus obtigiſſe 722. b
γαστὴρ unde dictus Græcis uentriculus 595 b
γαστροκνημία 167 b
γελασῖνοι dentes 207 a
gemelli dicti in cerebro 791 b
generationis organorum examen 820 b
γόμφος 207 a
genu rotula 208 b. oculus. ibid.
genu utriuſq; duȩ cartilagines 190 a
Genuenſium, Græcorum & Turcarum capita, cur globi imaginem repreſentent 23 a
gemini dentes 58 a. 207 a
geminos dentes Ciceronem molares uocaſſe 58 a
Germanorum capita cur lata, & cōpreſſo occipitio cernantur 23 a
Gibberus ſiue gibbus ulnæ proceſſus 136 a. 208 a
γίγγλυμος 16 b
γιγγλυμοειδὴς humeri orbita 130 b
glandis pineæ nucis ſimilis, ſitus & conſtructio 790 b. uſus. ibid.
glandis pituitam excipientis hiſtoria 794 b

glandis cerebri pituitam excipientis, ipſiq́ accumbentium arteriarum examen, ſeu adminiſtratio 812 b
glandes hominis, quarum loco in bobus ſunt muſculi 310 a
glandes inteſtinorum 610 a
glandes laryngis radici adnatæ 717 b
glandes nõ omnes uaſorum diſtributioni accommodas, huic tantum muneri ſubſeruire 442 a
glandiùm genus ſecundum Hippocratem ſpongiarum nomen cur obtinuerit 721 b
glandium in faucibus triplex genus ibid. b
glandium in faucibus poſitarũ tertium genus 722 a
glandium 464 b
glandulæ cerebri teſtula incũbentis adminiſtratio 810 a. eiuſdẽ hiſtoria 794 b. delineatio unde ſpectãda 793 b. canales ab ea ducti 794 b
glandulæ, cui pituita influit, unà cũ pelui & quatuor ductibus à glãde aut ſinu potius, pituitam deducentibus, effigies 64 a
glandulæ cur, & quando uaſorum diſtributionib. immittãtur 441 b
glandulæ faucium cur παρίσθμια uocatæ 721 b
glandulę ſub aurium radice ad poſteriorem inferioris maxillæ ſedem repoſitæ 211 a
glandularum in mamillis ratio diuerſa 676 b
glandularum & pinguedinis laryngis ratio 720 a
glandulæ teſtibus incũbentes 810 a
glandulæ uaſorum diductibus roboris gratia immiſſę, adnexæq́ 441 a
Glandularum quę in faucium initio ſibi opponuntur, ac ſecundũ genus conſtituũt, inflammationes, Græcos αἰτιδάς, quæ uerò in faucibus, παρίσθμια appellaſſe 722 a
glandularum ſtomacho crebrò adnatarum uſus 595 a
glandularum quæ uaſorum diſtributionib. immittũtur deſcriptio 441 b. nomina. ead. uſus 442 b
glandulis faucium infeſtus morbus Gallicus 722 a
glandulas frequentes ubi natura potiſſimum circumpoſuerit 477 b
glandes ſiue glandoſum corpus meſenterio cur natura addiderit 617 b
glandoſum corpus uaſorum ſemen deferentium inſertionem excipiens 645 a
glandoſum omenti corpus 606 b
glandoſi corporis ueſicæ collo adnati uſus 647 a
glandoſum corpus ad ueſicę ceruicem in uiris poſitum, etſi uaſorum inibi uariæ partitioni opẽ ferat, excipiendis tamen uaſis ſeminarijs, & peculiari humore procreando, potiſsimum famulari 442 b
glanduloſi corporis in ipſa uaſorum diſtributione poſiti delineatio 565 a
glanduloſa caro non procul ab inferiori orificio diſtans 597 b
γλήνη 12 b
γλήνη quid propriè uocetur 13 a
γλήνης & κοτύλης diſcrimen 12 a
γλῳοειδῆς ſinus 79 a
glires atq́ ſciuros cæcum inteſtinum adeò amplum ſepe nactos eſſe, ut amplitudini ipſorum uentriculi facilè reſpondeant: fecibusq́ turgidum in ſectione obſeruetur 610 b
γλωττὶς quid 188 a. 306 b. ἐπιγλωττὶς ibid.
γλωττὶς qualiter ſpectanda adminiſtranti 310 a
γλωττίδος etymologiæ ratio 188 a
γλωττίδα & ἐπιγλωττίδα differre. 310 b
γλούτια dicta in cerebro 791 b
γλουτός 208 b
γόμφοι dentes 207 a
γόμφωσις 18 a
Grecos διδύμους & γλούτια nomina confudiſſe 791 b
granatum malũ, cartilago epiglottalis 207 b
granatum malum teſticulorum. 208 a
grandinoſum os 179 b. 208 b
γραφοειδὴς proceſſus 38 b. 136 b 206 b
gula 594 a
gulę appellatio quibuſdam pro ſtomacho ibid. a
guloſis atq́ timidis maius iecur datum 620 b
gurgulio quid 722 b
guſtus inſtrumentum 806 b
gutturis os 207 a
gutturnium 187 a

H

HAemorrhoidum fluxus par ratio cum menſtruo ſanguine 663 a
hæmorrhoidum modus 449 b
hæmorrhoidum ſanguis unde profluat 663 a
hamuli 201 b
hamulos unde Veſalius parare cõſueuerit ibid. b
ἁρμονία 18 b
harmoniarum coitus cuiuſmodi 19 a
ἥβης os 208 a
Hector ab Achille circum Troiam tractus quo pacto 420 a
ἡπατικὴ dicta uena 458 a
ἱερὰ σύριγξ 72 a. 207 a
ἱερὸν os 207 b. unde uocetur 99 b
Hippocrates in Aphoriſmis, quid ſub acetabuli nomine intellexerit 670 a
Hippocratis locus de ſecundo ceruicis uertebræ nomine 79 b
Hippocratis ſententia, de phlebotomia in pleuritide quæ 464 b
Hippocratis ſentẽtia de ſepto trãſuerſo, notata 348 a
Hippocratis de ſtomachi inceſſu, ſententia notata 594 b
Hippocratis de ſummo humero locus 122 b
Hippocratis de temporalibus plagis locus 43 a
Hippocrati quæ uocentur acetabula 670 a
Hippocrati qui dicantur βαθμίδες 13 b
Hiſpani cuiuſdam in fallenda meretrice calliditas 597 a
hiſtrionis Tridentini in dentibus, miraculoſum robur 295 b. itẽ cuiuſdã hiſtrionis Turci & Mãtuani ibid.
homo quibus locis à ſimia differre Galeno perſpectus 648 b
homo cur reſpiret 341 b
hominis glandes, quarum loco in bobus ſunt muſculi 310 a
hominis maxillæ cur ſinus & cauitates medulla infarctę attribuãtur 54 b
hominis maxillam cur duram oſſe oportuit ibid. b
homini maxillam ferè unico oſſe extrui ibid. b
homini maxillam inferiorem eſſe breuiſſimam ibid. b
hominis ueſica diſſectionum rudibus cur ita imponat 684 b
hominis uiſcera ad ipſorum fabricã diſcendam haud inutiliter coqui 627 a
hominem pluribus oſſibus quàm reliqua animantia, motus gratia conſtare 14 b
hominem producere immortalem materiæ occaſione non licuiſſe 638 b
hominem pulmonis occaſione collo donari 77 a
hominem ut augeretur, diutiusq́ uiueret, inſtrumentis eguiſſe uarię nutritioni famulantibus: ac demum quæ inſtrumenta nutritioni circa cibos potusq́ uerſanti priuatim ſint extructa 589 b
homines frontis & maxillæ ſutura deſtitui 53 a
homines quoſdam ueſicula bilis carere, ut Ariſtoteles & Plinius cum alijs enarrant, Veſalius hactenus ſe comperiſſe negat 625 b
hominum & canum παγκρέας diuerſi coloris 606 b
hominum fabricę ratio 638 b
hominibus breuior thorax q́ quadrupe-

dupedibus à natura datus 461 b
humanæ & caninæ anterioris caluariæ figura 46 b
humani alimenti ad plantarum nutritiuam uim differentia 601 b
humanum caput oculorum gratia formatum 22 a
humerales muſculi ſex 131 a
humeraria uena 467 a
humerariæ uenæ iuxta cubiti articulum ſeries 469 b
humerariæ uenæ ortus, & priuſquam brachium ſubeat, ſeries 467 a
humerus quid 129 a. 207 b
humerus ſeu brachij os 207 b
humerus ſummus. ibid. b. eiusq́ uſus 124 a
humeri appendix 7 b
humeri articulus 120 b. cur à coſtis remoueatur 126 b
humeri caput 11 a
humeri in anteriori ſede aſperitas ad quid parata 132 a
humeri externum tuber cui radius articulatur 130 b
ab Humeri externo tubere ſex muſculos enaſci 131 a
humeri figura & deſcriptio 128 a
humeri foramina in quibus locis appareant, & quis eorum uſus 132 a
humeri inferioris ſedis internum tuber 131 a
humeri inferioribus proceſſibus nulli appendices 10 a
humeri orbita Hippocrati γιγλυμοειδὴς dicta 130 b
humeri oſſis figura 2 b. 6 a
humeri partis ſuperioris deſcriptio 129 a. inferioris humeri partis deſcriptio 130 a. item mediarum partium deſcriptio 131 b
humeri tuberculum externum ibi. a. internum ead.
humerum ſcapulæ nectentium ligamentorum deſcriptio 322 a. adminiſtratio b
humeri 207 b
humerorum ſcapulis in ſceleto coniungendorum ratio 199 b
humero excipiendo paratus ſinus 120 b
humeri motus 16 a
humeri orbita, cui ulna articulatur 130 a
in Humeri orbitę, ſeu rotulę ſuperiori ſede, cur natura duos ſinus exculpſerit ibid. b
humerum poſt femur non eſſe omnium oſſium grandiorem 129 a
humeri duo 188 b
humeri 207 b
humor cryſtallinus 801 a
ὑαλοειδὴς dictus oculi humor 802 a
ὕβος os 208 a
ὑδατοειδὴς humor 805 a
hydrocephalus 24 a
ὑμὴν 279 a. 654 a
hymen puellarum uenulę conſtituentes 654 a
ὑοειδὴς os 69 b. 117 a. 207 a
hoydis oſsis figura 69 a. eiusq́ ſitus & nomina ibid. b
hyoidis oſsis formatio & uſus 70 b
hyodis oſsis medium oſsiculũ 69 b latera humiliora eiuſdẽ 70 a. itẽ ſuperiora, & commiſſa ipſis oſſicula ibid.
hyoidis oſſis quot oſſicula 188 b
hyodes os quomodo formetur 70 b. eiusq́ uſus ibid.
hyoidis latera ſuperiora, & cõmiſſa ipſis oſsicula ibid. a
ὑπήνη 290 b
ὑποζωκὸς quid 709 b
hypſili 206 a

I

IAcobus Niger patricius Genuenſis, iuris peritiſſ. 111 b
ianitor uentriculi orificium 596 b
ἰατρικὸς 208 a
iecoraria dicta uena quæ 453 a
iecur quid ibid. 618 a
iecur an crapula abſumatur 620 b
iecur anteriori peritonæi ſedi cuius beneficio connectatur 621 b
iecur ciborum potuumq́ & uenereorum concupiſcibilis animę locus 741 b
iecur cuius facultatis animæ ſedes, ibid.
iecoris caui delineatio 566 b
iecur homini grandius, & quibus maius obtigerit 620 b
iecur humanum cur maiorem ſui portionem in dextro latere extẽſam habeat 618 a
iecur in fibras aliquo pacto diuiſum, nunquam Veſalium inſpexiſſe 620 a
iecur magnum & craſſum organum fieri cur fuerit neceſſarium 619 a
iecur maxima ex parte coſtis ſuccingi, munириq́ 618 b
iecur nulla peculiari eguiſſe forma 619 a
iecur quare ſanguine nutriatur craſſiori 622 a
iecur ſepto connectentium præcipuum ligamentum 556 b. 558 a
iecur ſanguinis officina 618 a. 619 b
iecur, uentriculus, lien, prius ueluti in thoraciscauitatem tracta, quomodo deorſum decumbere poſſint 686 b
iecoris, aut renũ, aut lienis, aut ueſicæ officium in uiuorum ſectione uix melius quàm in mortuorum intueri poſſe 820 b
iecoris carnis, proprięue ſubſtantię ratio 622 b. uenarum ſeriei ratiõ ibid.
iecoris examen 752 b
iecoris fibrarum ridicula quorundã efficta nomina 620 a
iecoris fibrarum uentriculum apprehendentium figmentum unde enatum 629 b
iecoris focus 620 a
iecoris forma uaria 618 b
iecoris gibba, poſteriorisq́ ſedis delineatio 571 a. cauæ 572 b
iecoris gibbus 557 a
iecoris humani formam à canũ & porcorum & ſimiarum iecoribus uariare 619 b
iecoris ligamenta, & ex illis pronaſcens tunica 621 a
iecoris nerui 621 b
iugula 207 b
iecoris neruorum tunicæ, & uinculorum ratio 622 b
iecoris officium, ipſiusq́ ſtructuræ ratio 621 b
iecoris ſignificatio quomodo perficiatur 622 a
iecoris ſedis figura 361 b
iecoris ſitus 618 a. eiuſdem ſitus ratio. ibidem. & examen 685 b
iecoris ſubſtantia 620 b
iecoris ſubſtantia uaſis circumfuſa 621 a
iecori quid attribuatur 772 b
ieiunum & ilium cur medium uentris iuſtiſsimè occupent 613 b
ieiunum inteſtinum quare cremorem ocyus tranſmittat 615 b
ieiunum inteſtinum quid 608 b
ieiunũ ab ileo nihilo minus quàm inanitione dirimendum 608 b
ieiuni inteſtini finis ubi conſtituẽdus 609 a
ieiuni inteſtini uenæ & arteriæ. ibid. b
ileon inteſtinum cuiuſmodi 608 b
ileum inteſtinum in craſſi inteſtini principium deſinere ibid. b
ἴλεος ibid. b
ilei & ieiuni inteſtinorum nerui 609 b
ilei inteſtini initium ubi ſtatuendum ſit, Veſalius coniįcere ſatis nequit ibid. a
Ilium, mare, fames, &c. apud poetas cur ſacri nomine uocentur 99 b
ilium os 155 b. 208 a
ilium oſsis appendix 157 a
ilium oſsis appendix quibus muſculis occupetur. ibi. b. quibus interna eius amplitudo ead.
ilium oſsis figura 2 b. & 6 b
ilium oſsis ſedes ſacro oſsi cõmiſſa qualis 156 a
ilium oſsis pars retrorſum magis quàm ſacri oſsis tranſuerſi proceſſus exporrecta 157 a

ilium oſsis ſedes, ſacro oſſi comiſſa qualis 156 b
ilium oſſa cur in mulieribus ampliora 159 b
ilium oſſa, cum oſſe ſacro nectentium ligamentorum deſcriptio 429 b. adminiſtratio 431 b
imperitia quorundam in dinoſcendis partibus ſimilaribus, taxata 319 a
inciſorij dentes 57 a
incudi comparatum oſsiculũ 44 a. ipſius figura 43 b. index 208 a. eiuſdem nomina ibid. a
induſium quibuſdam dicta fœtum inuoluens membrana 675 b
ἶρις 436 b
ἰνίον os 206 b
innominata cartilago quæ 187 a
inſpiratio quibus muſculis fiat 349 b
inſpiratio naturalis & uiolenta. ibid. b
inſpirationis & expirationis neceſſitas atq; uſus 342 a
inſtrumenti cuiuſdam figura, quo duriora oſſa leui negotio perforantur 196 b
inſtrumenta connectendis oſſibus idonea 202 b
inſtrumentorum Anatomicorum delineatio 200 a
inſtrumentorum triplicium nutritioni ſubſeruientium neceſſitas 589 b. 590 a
intercoſtales muſculi utrinque triginta quatuor 345 a. externi. ibi. interni ibid. b
intercoſtalium muſculorum deſcriptio & adminiſtratio 346 a. externi ead. interni ead. b
intercoſtalium muſculorũ munus. ibid. a
intercoſtalium muſculorum uerorum ſex tantum eſſe numero. ibid. a
internodia 208 a
interſcalpilij uertebræ 207 b
inteſtinum ἀπευθυσμένον 611 b. ἀρχὸν ibid.
inteſtinum cæcum à Galeno alicubi inter craſſiora referri 610 a
inteſtinum cæcum, canibus multo quàm hominibus eſſe amplius, neq; ut in hominibus omnino inane reperiri 610 b
inteſtinum cæcum cuiuſmodi. ibidem a
inteſtinum cæcum hominis unde principium ducat 611 a
inteſtinum cæcum unde primùm dictum ibid. a
inteſtini cęci, non unum, ſed duo ſibi proxima orificia eſſe, quomodo ſit intelligendum 610 b
inteſtini cæci, coli, rectiq; imago & ductus 562 a
inteſtino cæco appendicem cur natura formarit 911 b
inteſtinum colon ibid. b
inteſtinum colon ab hominibus nõ ad amuſſim, ut in canibus, teres eſſe ibid. b
inteſtini coli à recto differentia. ibidem b
inteſtini coli & recti uenæ atq; arterię 612 a. nerui ibid.
inteſtinum craſſum in colon & rectum diuidi 611 b
inteſtini craſſi ductus ſitusq;. ibid. a
inteſtinorum craſſorum exterior tunica, cur ſit graciliorum interiori durior 619 b
inteſtinorum craſſorũ hiſtoria 610 a
inteſtinorum craſſorum tunicæ. 611 b
inteſtinis craſſis cur ſit magna amplitudo 614 a
inteſtinum δωδεκαδάκτυλον 608 b
inteſtinum duodenum 563 a
inteſtinum duodenum à quibuſdã ἔκφυσιν, id eſt, exortum ſeu proceſſum, non inteſtinum uocari 608 b
inteſtinum duodenum cur in nullos anfractus ducatur 613 b
inteſtinum duodenum neruos, ſi quos habet, à quib. aſciſcat 610 a
inteſtini gracilis ductus forma 609 a. ſubſtãtia. ibid. tunicæ duæ. ibi. eiuſdemq; in tria diuiſio 608 a
inteſtina gracilia cur ſint anguſta 614 a
inteſtinorum gracilium interior tunica cur ſit interiori uentriculi tunica mollior 614 b. exterior, cur ſit exteriori uentriculi tunica minus carnoſa ibid.
inteſtinorum gracilium uenæ & arteriæ 609 b
inteſtinum ieiunum 608 b
inteſtinum ἴλεον 563 a. 608 b
inteſtinum longaon 611 b
inteſtinum rectũ ibid. b princeps ibid.
inteſtini recti muſculi 296 a. 612 b
inteſtini recti portionis cũ ſuis muſculis figura, eiusq; characterum index 296 a
inteſtini recti ſitus ratio 614 a
inteſtina à meſenterio quomodo reſecanda, & à corpore auferenda 688 a
inteſtina continuum quidem eſſe corpus, ſed pluralitatis numero uarijs nominibus diuerſas ob cauſas donari 607 b (a
inteſtina cur forma tereti creata 614
inteſtinorum à uentriculo exortus, & gracilis ductus ſeu ſitus 607 b
inteſtinorum anfractus cur à natura comparati 613 b
inteſtinorum caua pars Anatomicis quę dicatur 609 b
inteſtinorum conſtructionis ratio 613 b. item ſitus ratio ibid. itẽ ſubſtantiæ & tunicarum uenarum ac arteriarum, item fibrarum 614 b. item neruorum 615 a
inteſtinorum craſſorum tunicæ. 611 b
inteſtinum medium an rectè à Cicerone uerſum pro meſenterio 615 b
inteſtinum princeps quod'nã 611 b
inteſtini recti anularis muſculi delineatio 393 a
inteſtini recti muſculorum examen 694 a
inteſtinorum formę ratio 614 a
inteſtinorum glandes 610 a
inteſtinorũ hiſtorię breuis enumeratio 607 b
inteſtinorũ ductus longitudo quãta 688 b
inteſtinorum munera 612 b. ac eorundẽ conſtructionis ratio & ſitus 613 b
inteſtinorũ nomina quæ Veſalius complectatur 607 a
inteſtinorum pars caua quæ dicatur Anatomicis 609 b
inteſtinorum in ſcortum deſcenſus 603 b
inteſtinorum ſedis figura 561 b
inteſtinorum primum, quod duodecim digitorum eſt longitudine, cur pleriq; exortum nominẽt 597 a
inteſtinorum ſitus examen 685 a. eiuſdem ratio 688 b
inteſtinorum ſubſtantia 614 a tunicæ duplices ibid. b
inteſtinorum tenuium præcipuum munus 613 b
inteſtinorũ tunicæ cur partim trãſuerſas, partim rectas fibras ſortiantur 614 b
inteſtinorum tunicam interiorem aliquando in ægris putreſcere, exteriore ſalua 614 a
inteſtinorum tunicę 563 b
inteſtinorum tunicę quî examinandæ 688 b
inteſtinis adeps obnatus 612 b
inteſtinis cur ſint tunicæ à natura attributæ 614 b
inteſtinis nullas uenas propagari à caua, contrà quàm Galenus tradit 616 b
Introductorij ſeu Medici autor alius à Galeno 19 a
inuerecundum os 206 b
inuolucrum cordis quibus uaſis ac neruis implicetur 728 a
inuolucrum fœtus interius 673 b. cur Latinis agnina, & amiculum ueteribus ſit nũcupata ibidem.
inuolucri fœtus exterioris ad uterum nexus in mulieribus alius quàm in cane: & alius adhuc in bubula aut uacca, quàm in muliere & cane ſpectatur 672 a
inuolucri uſus, & conſtructionis ratio 728 a

inuo-

inuolucrum uteri exterius quî à far ciminis ſpecie nomen obtinuerit 673 b
in Inuolucro cuiuſmodi aqua obſeruetur 728 b.
inuolucra, quę fœtum mox cum ſanguinis quodam ob abſcedentia uaſa defluxum ſubſequũtur, mulieres ſale aſperſo ferè exurere, aut aliquò defodere: bruta uerò permulta, niſi ab aſtantibus præripiantur, deuorare 675 a
inuolucrorum ueram hiſtoriam à Galeni placitis multum eſſe remotam 676 a
Ioachimi Rœlants primarij apud Mechlinienſes medici inuentio 662 b
Ioannes Centurio patricius Genuēſis, iuris peritiſſimus 111 b
Ioãnes Paulus Guiducius Vrbinas Veſalio amiciſsimus 58 b
Ioannis Andreæ Albij commendatio 96 b
iraſcibili ſeu uindictæ honoriſq; appetitricis animæ ſedes, cor, 741 b
iris oculi circulus, quis 286 a
ἰσχίον 159 a. 208 a. 429 b
ἰσθμὸς cur pro faucibus 721 a
ἴτυες 13 b
Italiæ circumſcriptionem referens os 2 a
iugale os 42 b
iugale os cur à Græcis ζύγωμα nuncupatum 42 b
iugale os ex quibus conſtet ibid.
iugalis oſſis uſus 42 b
Iulij Pollucis lapſus 76 b
iugulum pectoris oſsis 114 b
ἰξύος uertebræ 207 b

L

LAbra 13 b
labra mouentes muſculi 288 a. eorundem adminiſtratio 291 a
labrorum conſtitutio, dein quatuor muſculi labris proprij, ſeu in altero latere tertius, & poſtea quartus, uel omnium 5. 6. 7. & 8. 290 a
labrorum fungoſa ſubſtantia 292 a
lac nonnullis uiris per pubem exprimi, & per ſuctum frequentiorem, crebramq; ac multã contrectationē prodijſſe Ariſtoteles aſſerit: quod etiã Veſalius ſæpe uidiſſe ſe teſtatur 678 a
lactis in mãmillis generatio, eiuſq; ratio 679 b. 680 a
lactes an rectè pro meſenterio, Gaza uerterit 615 b
lacticinia quæ 722 a
λαγόνες 334 b
λαγόνων os 208 a
λαμβδοειδὲς os 69. a. 207 a
λαμβδοειδὴς ſutura 32 b. 206 a
lambdoidis nomina 206 a. eiuſdem ſuturæ additamenta 34 b
lapidoſa caluariç ſedes 207 a
larynx aſperæ arteriæ caput 186 a
larynx cur pluribus cartilaginibus conſtet 306 b
larynx etiam φάρυγξ dicta 721 a
larynx quib. cartilaginibus cõſtet 716 b
laryngis ac totius aſperæ arterię cartilaginum delineatio 184 a
laryngis bini muſculi 308 b. deſcriptio ibid.
laryngis prima cartilago 186 a ſecunda cartilago ibid. tertia cartilago 187 a
laryngis tres cartilagines 189 a
laryngis cartilaginum baſes 187 a
laryngis cartilaginum coordinationis ratio 720 b
laryngis cartilaginũ motores muſculos eſſe 306 b
laryngis cartilaginum ſinus proceſſus ac tubera 186 b
laryngis cartilaginum unà cum muſculis 13 figuræ, & deſcriptio, earundemq; characterum index 304 b. 305 a
laryngis & ſtomachi mutui aſcenſus & deſcenſus ratio 720 b
laryngis glandes radici adnatæ 717 b (da 310 a
laryngis γλωττὶς quomodo ſpectã
laryngis ligamenta 309 a
laryngis lingula, ſeu rima, & præcipuum uocis organum 188 a
laryngis muſculi 717 b
laryngis muſculorum adminiſtratio 309 b. ſex communium ordine. ibidem. propriorum duodecim ordine 310 b
laryngis muſculorum delineatio. 304 b. communium primi & ſecundi 305 b. tertij & quarti ibi. quinti & ſexti ibid. propriorum delineatio ibidem. & deinceps
laryngis muſculorum alios proprios, alios communes eſſe. propriorum numero 12. deſcriptio & functio 306 a. b. communium, qui ſex ſunt, deſcriptio & functio 308 a. b
laryngis muſculorũ deſcriptio 306 b. examen 754 a
laryngis muſculos duodecim proprios eſſe, communes octo 306 b
laryngis operculum 187 b
laryngis operculum non eſſe uocis principaliſſ. organum, cõtra Galenum 310 b
laryngis operculum, trianguli, aut ſecundũ Hipp. hederæ folij imaginem exprimere 187 b
laryngis operculum unde oriatur. ibid. b
laryngis operculi duo muſculi Galeno ignorati 309 a
laryngis operculi duorum muſculorum adminiſtratio, qui è communibus non habentur ibid. b
laryngis operculi muſculorum delineatio 306 a. deſcriptio 308 b
laryngis operculi ſubſtantia 187 b
laryngis operculi ſuperficies inferior cõcaua, ſuperior cõuexa 716 a
laryngis operculi uſus 719 b
laryngis pinguedinis & glandularum ratio 720 a
laryngis rimæ uſus 719 a
laryngis rimula ſeu lingula, quomodo ſpectanda 310 a
laryngi appoſitæ glandulæ ibid. a
laryngem ſuccingens tunica, ſeu membrana 309 a
laryngem tribus cartilaginibus cõſtitui 186 a
in Laterali morbo quæ uena ſecanda 451 a
latum os 207 b
laude 206 a
laude os ibid. b
Lazarus Hebræus de Frigeis ibid.
ληνός 500. a 763 b
ληνός, ſeu torcular cerebri 500. a
leopardorum pelles 672 a
λεπιδοειδῆ oſſa 206 b
λεπιδοειδῆ προσκολλήματα 33 b
λεπιδοειδεῖς ſuturæ 205 b
lethargica arteria 482 b
λιχανός 208 a
lien cur linguoſum uiſcus appelletur 626 a
lien cur riſus autor uulgò habeatur 630 b
lien quid in uentriculum eructet, quóue meatu 629 b
lienis beneficio, an cor refrigeretur 630 b
lienis eximendi ratio 689 a
lienis nutritio, eiuſdēq; ratio 590 a
lienis omenti membrana adhuc tecti figura 558 b
lienis omni ex parte conſpicui figura 571 b
lienis ſitus examen 686 a
lienis ſitus forma, ſuperficies, color 526 a
lienis ſubſtantia 627 b
παρέγχυμα ibid.
lienis tunica 628 b. ipſius nexus. ib.
lienis tunica quî obſeruanda, ſimul cum ipſius ad uentriculũ nexu & ſubſtantia 689 b
lienis, uenarum, arteriarum & neruorum ſeries 559 a
lienis uaſorum ſeries 627 a
lienis uenæ, arteriæ & nerui unde ducantur 628 a
lienis uſus ac functio 629 a
lienis uſum, ad uẽtriculi uim appetitricē incitãdam, uanũ eſſe 630 a
lienem curſoribus eximi ſtultè Eraſiſtrato ex uulgi opinione perſuaſum 629 a (re 626 b
lienem hominis ab animaliũ differ-
lienem non ad abdominis quaſi medium anterioraq; prominere, neq; etiam tactu admodum deprehendi poſſe 626 a

lienem

lienem ſuo calore innato ac fre‑ quentibus qui illum interſepiũt arterijs uentriculi concoctionẽ fouere 630 b
ligamen ab interiori ſcapulæ pro‑ ceſſu in ſuperiorem pertinens 322. b
ligamentum capitis tranſuerſi den‑ ti obductum 333 b
ligamentum cartilaginoſum 105 b
ligamentum cartilagineum corpo‑ ra uertebrarum intercedens 73 b
ligamẽtum, Græcis σωύδεσμος, quid 255 b
ligamentum ceruicis uertebram pri mam ſecundæ annectens 333 a deſcriptio ibid. adminiſtratio ibid. delineatio 332 b
ligamentum inter ulnam & radiũ 386 b
ligamentũ linguã faucib. colligans 303 b
ligamentum oſsis dentis dicti 333 b
ligamentum primam uertebram ca piti cõmittens ibid. a. ſecundam uertebram ibid. primam ſecun‑ dæ colligans ibid. b
ligamentum ſecundum linguæ lon gitudinem oſsis uicem præſtans 303 b
ligamenti deſcriptio, qua oſtendi‑ tur, caput ſuper uertebram ſecũ‑ dam ad anteriora poſterioráue non moueri 333 b
ligamenti & nerui in muſculo ne‑ ceſsitas 260 b
ligamenti & nerui in muſculis con ſtituendis permixtio 261 a
ligamenti in tendinibus continen‑ dis uſus 255 b
ligamenti lateſcentis tendinis uicẽ ſubeuntis 433 a
ligamenti ſubſtantia 255 a
ligamenti ab humeri cum ſcapula articulo ad extremam uſq; digi‑ torum aciem conſiſtentia 385 a
ligamẽta alijs ſedibus quàm ad cor pora uertebrarum poſita 361 a
ligamenta annulorum modo tendi nes continentia 385 a
ligamenta articulorũ maxillę 296 b
ligamenta aut membranę ſinibus obductæ ad quos muſculi refle‑ ctuntur 256 b
ligamenta caput humeri ſcapulæ annectentia 318 b eorundem de‑ ſcriptio ibid.
ligamenta capitis, & primæ ſecun‑ dæq; ceruicis uertebrarum 332 b.
ligamenta clauiculæ ad pectoris os 350 a
ligamenta digitorum manus 385 b
ligamenta dorſi uertebrarum 360 b
ligamenta ἐγκάρσια, id eſt tranſuer‑ ſa, ſeu anularia 256 a
ligamẽta fœmoris ad coxẽdicis os 429 b
ligamenta fibulam tibię oſsi com‑ mittentia 431 a
ligamenta genu articuli 430 a
ligamenta humerum ſcapulæ con‑ nectentia 322 a. cæteris articulis commune ligamẽtum. ibid. tria propria ibid.
ligamenta laryngis 309 a
ligamenta muſculorum manus con ſtitutionem ſubeuntia 387 a
ligamenta nerui nomine uocita‑ ta 360 b
ligamenta νευροχονδρώδα σωύδεσμα, id eſt, ligamenta cartilaginea di‑ cta 258 b
ligamenta oſſa colligantia 255 a ten dines in ſuis ſinibus continentia ibid. (386 a
ligamenta oſſa inuicẽ cõmittentia
ligamenta oſsium acetabula augẽ‑ tia 256 b
ligamenta oſsium ſinus ſuccingen tia 256 b propugnaculi uicẽ pręſtantia ibid. b. quæ interſtitij lo‑ co ſunt 257. a muſculi cõſtructio nem ſubeuntia ibid. b
ligamenta pedis alia, quibus oſſa tã tum committuntur 431 b
ligamenta pedis tranſuerſa ibid. a
ligamenta propria canum 361 b
ligamenta quibus unicus tantum uſus, & quibus multiplex attri‑ buitur 257 b
ligamenta ſacri oſsis, & ipſi adne‑ xorum oſsium 429 a
ligamentum, tendinęs & proceſſus cerebri dorſaliſq; medullæ, ner‑ uos generatim uocari 507 a
ligamenta thoracis 352 a
ligamenta uertebrarum corpora cõ mittentia 359 b
ligamẽtorum ab uſu deſumptę dif‑ ferentiæ quinq; 255 a. à prima ibid. ſecunda ibid. b. tertia 256 b. quarta 257 a. quinta ibid.
ligamentorum adminiſtratio 322 b.
ligamentorum adhuc reliquorum adminiſtratio 435 a (256 b
ligamentorum breuis enumeratio
ligamentorum capitis adminiſtra‑ tio 333 b
ligamentorum capitis ad ceruicis uertebram primam & ſecundã deſcriptio. ibid. a adminiſtratio ibid. b delineatio 332 b
ligamentorum differentiæ uarię & ab ortu 258 a. itẽ à partibus quas connectunt ibid. à partibus qui‑ bus committuntur. ibi. à ſubſtan tia ibid. à ſitu ibi. b à forma ibid.
ligamentorum dorſi adminiſtratio 361 b
ligamentorum in brachio, cubito & manu occurrentium, quæ in ſtar inuolucrorũ habeantur 385 a
ligamentorum in digitis admini‑ ſtratio 391 b
ligamentorum in externa & inter‑ na cubiti ſede adminiſtratio 387 b
ligamentorum maxillam inferiorẽ ſuperiori nectẽtium adminiſtra‑ tio 296 b
ligamentorum os ſacrum cæteris annectentiũ adminiſtratio 406 b
ligamentorum os ſacrum ilium oſ‑ ſibus colligantiũ deſcriptio 299 b. & adminiſtratio 304 b
ligamentorum quorundam inſpe‑ ctio 416 b
ligamentorum ſubſtantiam ingre‑ diens cartilago 5 b
ligamentorum thoracis deſcriptio & adminiſtratio 352 b
ligamentorum tranſuerſorum ad digitos flectentium muſculorũ tendines uſus 370 a
ligamentorum tranſuerſorum in externa cubiti ſede adminiſtra‑ tio 390 b
ligamentorũ uiſcidus humor 259 a
ligamentorum uſus 818 b
ligamentorum uarius uſus 255 b
ligamentorũ uſus in colligãdo præ cipuus ibid. a.
ligamentorum uſus, quæ inſtar in‑ terſtitij ſunt 257 a. item quę inſtar propugnaculi ſunt 256 b
ligamentorum uſus, quę muſculi conſtructionem ſubeunt 257 a
ligamentis communia 259 a
ligamentis tranſuerſis aſſcribendæ membranæ 256 b
ligamẽtis oſsiũ & cartilaginum ar ticulos colligari atq; teneri 255 a
ligamẽtoſæ cartilagines 256 b (111 b
Ligures ἐπάπαλθυροι ueteribus dicti
ligures nauali terreſtriq; pugna ſtre nui ibid. b
in Liguribus corporum ſymmetria opt. ibid. b
limborum uaria inſuitio 18 b
lingua cur muſculis egeat 301 a
lingua guſtatorum organum cuius beneficio efficiatur ibid. b
linguæ cũ ſuis muſculis figuræ tres 300 a. earundemq; characterum index ibid. b
linguæ fibrarum delineatio 300 a officia 303 b
lingua in muſculis quid rarum ob‑ tigerit 301 b
linguæ ligamentum 303 b. oſsis ui cem præſtans ibid. b
lingue magnitudinem iuſtã eſſe, il‑ lamq; muſculis regere, quorum cognitio perdifficilis eſt 301 a
linguæ motus in libris de uſu par‑ tium, qualiter à Galeno tracte‑ tur ibid. b
linguæ muſculi 300 a
lingue muſculorum cognitio cur ſit difficilis 301 a & b
linguæ muſculorum examen 754 a
lingue muſculorum nouem euidẽ‑ tium deſcriptio ordine 302 a. itẽ eorundem adminiſtratio ordi‑ ne 303 b
linguæ nouem muſculorum natu‑ ra ac ſitus delineatus 301 b

linguæ muſculorum ſectio apud Galenum interijt ib. b
linguæ os 207 a
linguæ pars ante ſectionem conſpicua, quibus particulis conſtet 301 b
linguæ reliqui corporis adminiſtratio 304 a
linguam faucibus alligans ligamentum quale ibid.
linguam mouentium muſculorū delineatio 300 a
λιϐοειδῆ oſſa 43 a. 206 b
lumbare os 208 a (95 b
lumborū uertebræ numero quot.
lumborum uertebræ quinq;. 188 b. 207 b
lumborū uertebræ quomodo foraminibus à ceruicis uertebris uarient 83 a (tio. 94 b
lumborum uertebrarum delinea-
lumborū uertebræ quomodo mutuò dearticulentur 93 b
lumborum uertebrarum corpora cuiuſmodi ſint 95 b
lumborū uerbrarū foramina. 95 b
lumborū uertebrarum aſcendētes ac deſcēdentes proceſſus 96 a
lumborum uertebrarum proceſſus quales 92 b
lumborum uertebrarum tranſuerſi proceſſus 95 b
lumborum uertebrarū uariæ figurę, & delineationes 94 b
Lutetiæ, à diui Iacobi porta, ad eā uſq; quæ ſancti Martini dicitur, iter ſexies nomen ſuum euariare 607. b (671 a
loculi extimum fœtus inuolucrū
longaon iuteſtinum 611 b
laxationes appendicum in pueris frequētiores q̃ articulorū. 33 a

M

MAgorū & occultę philoſophiæ ſectatorū, de oſsiculo Albadaran ſuperſtitio. 154 a
malleolus interior. 169 b exterior 170 a
malleoli exterioris & interioris figura & deſcriptio 167 a
malleolo non diſsimile oſsiculum 145 a
malleolum ab Anatomicis perperam pro talo uſurpari 170 a
malleoli 208 b
malleolorum nomina ibid.
malleus 202 b (tio. 43 b
mallei in auditus organo delinea
malum granatum 207 b
malum granatum pectoris oſsis cartilago cur uocetur. 116 a itē teſticulorum 208 b (206 b
mãmillaris capitis proceſſus. 38 b
mammillę an ex deuorato à muliere pilo uexari τειχιάσῃ poſsint 677 a
mãmillæ cur homini elatius, cæteris animalibus demiſsius poſitæ 679 a
mammillarū cum genitalibus affinitas, & utero 679 b
mammillarum examen 694 b
mãmillarum forma. 670 b. ſubſtantia. ib. & ſitus 675 b
mammillarum formæ ratio. 679 b
mammillarum munus, & conſtructionis ratio. 678. ſitus ratio. ib.
mammillarum natura oculis ſubiecta 581 a
mammillarum ſitus ratio, forma, ſubſtantia, &c. 676 b
mammillarum nerui unde ducantur 678 b
mãmillas homini elatius, reliquis uerò animãtib. humilius reponi ex Ariſtotelis, Galeni, philoſophorum & medicorū ſuffragio, nō omnino uerum eſſe, Veſalius declarat 679 b
mãmillas petentium uenarum ſeries 677 b
manchar 207 b
mandibula ibid. a
manus colliculorum ſiue montiū apud chiromãtas fabrica. 363 b
manus interior cutis cur ſit depilis 363 a
manus delineatio 141 a
manus digitorū lateribus addita, ſubſtantia carnea cur 365 a
manus digitorū oſſa cuiuſmodi, & quot ſingulorū. 149 a. eorundem tendines 150 b
manus digitorū regioni internæ ſuperſtrata ſubſtãtia carnea. ib.
manus digitos flectentiū muſculorū adminiſtratio. 389 a. primi, ſecundi. ibid. tertij. 390 a octo ſequentium. 391 b. quinq; ſequentum. ib. decimiſeptimi & decimioctaui. 390 b. reliquorum ad uigeſimumtertium. 391 a. ſex ultimorum ibid.
manus digitos mouentiū muſculorū delineatio, primi. 228 a. ſecūdi. 230. tertij. ib. octo quatuor digitorum primos articulos flectentiū. 232 a. maioris primū pollicis os flectentium. 222 b. minoris. 229 a. decimiſeptimi omniū 236 a. decimioctaui. ibid. deciminoni. 236 b. uigeſimi. 212 b. ſecundi & tertij 223 a
pollicē maximè abducētis. 212 b. adducentis. ibid. quatuor muſculorum digitos quatuor pollici adducentium 239 a
manus digitos mouentium muſculorum deſcriptio. 365 a. numerus. ibid. primus. ibid. functio. ib. ſecundus. 366 a. tertius. 367 a. functio amborum. 371 a. octo ſequentes primis quatuor digitorū oſsibus præfecti. 370 b. duo ſequentes pollicis oſsi primo præfecti. 371 a. qui ſecundo, tres rurſus alij. ibid. b. functio'que. ibid. decimus ſeptimus. 372 b. decimus octauus & decimusnonus. 373 a functio omnium. 374 b. uigeſimus. ibid. uigeſimus primus, ſecundus. ibid. functio utriuſque. 375 a. uigeſimus tertius. ibid. b. ſex reliqui, quorū duo pollici. 376 a. reliqui quatuor digitis præfecti ibid. b
manus digitos mouentium muſculorum inſertiones ſimul collectæ 377 a
manus diuiſio 142 b
manus extremæ oſſa quot 171 a
manus ligamentorum deſcriptio 385 b. quæ tendines continent anulorum modo. ibid. quæ oſſa conuertunt. 386 a quæ muſculorum conſtitutionem ſubeunt 387 a
manus nomine quid Hippocrates & Galenus intelligãt. 142 b
manus oſsicula ſeſamina cuiuſmodi 153 a
manus pecten & pectus 208 b
manus ſummę adnata caro, quid preſtet 363 b
manus ſummæ cutē internã qualem parari decuit 362 b
manus uolæ medię neruoſa tenuitate ſua ſubnati muſculi deſcriptio. 362 a. adminiſtratio 264 a
manus utriuſq; oſſa 189 a
Marcum Antonium Genuam, & Vuolfgangū Heruuortt, operis Anatomici & inchoãdi & abſoluendi præcipuos autores Veſalio extitiſſe 46 a
Marini quartum librum Anatomiæ ſuæ inter cætera glandulas tractaſſe 722 a
maſſeter, ſeu manſorius muſculus 294 b
maſſeteris adminiſtratio 297 a
maſſeteres duos Hippocratē conſtituiſſe 294 b
maſſeteres tres, cur à nōnullis cōſtituantur ibid.
μαστοειδὴς proceſsus 38 b. 206 b
maxilla ſuperior cur pluribus oſſibus conſtet, ijsq; cauis & leuibus 49 a
maxilla inferior nullos appendices obtinet 11 b
maxillæ alterius lateris primus muſculus, ſeu temporalis 293 a
maxillæ duo utrinque proceſsus 55 b
maxillæ foramina ibid.
maxillæ inferioris figura. 6 b. item ceruix 12 b (54 a
maxillæ inferioris binæ figuræ
maxillę inferioris motus, quos octo complent muſculi 293 a
maxillæ inferioris ſecundus muſculus, maſſeter 293 b
maxillæ inferioris os unicū. 188 b
maxillam inferiorem homini breuiſsimam

uiſsimam obtigiſſe 54 b
maxillã inferiorẽ ſuperiore quieſcente moueri 292 b
maxillę in poſteriori ſede amplitudo, tenuitas, ſinus, aſperitates 55 b (tio. 49 a
maxillæ oſsium breuis enumera-
maxillæ primi oſsis hiſtoria ib. b
maxillæ ſecundum os. 50 a tertium os. ibid. quartum os. 51 a quintum os. 52 a ſextum os. ibid. b
maxillæ ſuperioris nomina 207 a
maxillæ ſuperioris uniuerſa oſſa eſſe duodecim 52 b. 54 a
maxillæ hominis cur ſinus & cauitates medulla infarctæ attribuantur 54 b
maxillam alterius lateris mouentium quartus muſculus, aut omnium 7 & 8 295 b
maxillã hominis cur durã eſſe oportuit 54 b
maxillam homini ferè unico oſſe extrui ibid.
maxillis quomodo dentes infigantur 57 b
maxillares dentes 207 a
meatus ex tertio cerebri uentriculo educti 787 a. 793 b
meatus fœtus urinam educens, & fœtus peculiares arteriæ uesicę commiſſæ 636 b
meatus urinam fœtus inter duo ipſius inuolucra perferẽs. 674 a
meatus urinæ ſeminiq́ue communis 649 a
meatuum urinam è renibus in ueſicam deducentiũ hiſtoria 636 b eorundem artificioſa inſertio 637 b
meatuum alterum ex tertio cerebri uentriculo eductum, Galenum præteriiſſe 794 a
medianum pro meſenterio 615 b
mediaſtinum uulgò quid 712 a
medico de animæ facultatibus ac ſede, ad media opportunè ægrotis inuenienda, conſiderandum 741 b
medicorũ commentũ, quo uentriculũ à iecore quinque fibris amplecti aſſerũt, unde enatũ. 609 b
medicorum de urinæ excolatione commentũ duabus figuris expreſſum 632 b
medicorũ error, de curatione dentium, notatus 58 a
medicorum & philoſophorum de cerebri anfractuum uſu, cõtentiones 781 b
medicorum quorundã in ſectione uenarum ridicula contentio 472 b. & 473 a
medulla, oſsium nutrimentũ proprium 3 b
medulla, qua oſsium parte reponatur 3 b
μέγας 208 a
meloncholicũ ſuccum per portæ ramos purgari 449 a
membrana 436 b
mẽbrana altera coſtas ſuccingẽs quid 711 a
membrana carnoſa quæ. 278 b. cur ſic dicta ibid. a
membrana cerebri tenuis unde etiam χοροειδὴς dicta 778 b
membrana circum oſſalis 360 a
membrana pubis oſsis foramen occupans 429 b
membrana muſculis obnata 386 a
membrana ſeu tunica coſtas ſuccingens 709 b
membrana ſingulis coſtis peculiaris 711 a
membranæ cerebri tenuis numerus. 778 a ſitus, exterior ſuperficies, uſus & conſtructionis ratio ibid. b
membranæ coſtas ſuccingentis foramina. 710 b. ſubſtantia. ibid. principium 711 a
membranæ coſtę ſuccingentis nomen & ſitus. 709 b. magnitudo, figura ibid.
membranæ coſtis ſuccingentis ſuperficies, quales, quisque earũ ad alias partes nexus 710 a
mẽbranæ coſtas ſuccingẽtis uſus, & ipſius cõſtructiõis ratio. 711 b
mẽbranæ exterius caluariã obcingentis creatio & uſus 777 b
membranæ præter carnoſam muſculis in cubito obnatæ adminiſtratio 388 a
membranę interſepientes. 712 a. & quo pacto inuicem diſtẽt. ibid.
membranarum arterialis uenæ orificij ratio 744 b
mẽbranarũ cauitatẽ thoracis interſepientiũ nomẽclatura 712 a
membranarũ interſepientiũ conſtitutionem quæ ſubeant 713 a
membranarum interſepientiũ numerus, ſitus, forma, magnitudo 712 a
membranarum interſepientiũ ſuperficies & connexus. 713 a. ortus atque uſus ibid.
mẽbranarũ thoracis amplitudinẽ interſepientium examen. 748 a
membranarum uenalis & magnę arteriæ uſus 745 b
inter membranas interſepientes quid reponatur 712 b
mẽbraneæ ueſicæ figura, quę quũ fœtus urina inter illius inuolucra uagans non defluit, ex meatu urinam per umbilicum deferente expanditur 674 b
memoriæ os 206 b
mendoſa oſſa ibid.
mendoſæ ſuturæ ibid.
menſales dentes 207 a
menſtruæ purgationes quî coaceruentur, & unde fluant. 662 b
μηρόν 162 a, 208 a
meri 594 a
meſenterium, an rectè mediũ inteſtinum Cicero uerterit 615 b
μεσεντέριον & μεσάραιον ib. b
meſenterij adeps. 617 b. glãdes. ib.
meſenterij binæ membranæ, cur in canibus difficilius quàm in hominibus expendantur 617 b
meſenterij natura qui indaganda 687 b
meſenterij nomina 615 b
meſenterij ſitus. ib. ſubſtantia. ib. forma & ortus ibid.
meſenterij ſubſtantiæ ratio accuſus 616 a (ibid. b
meſenterij uenæ, arteriæ & nerui.
meſenteria tria Gal. poſuiſſe 615 b
μέσος 208 a
μετακάρπιον 146 b. 208 a
μεταφρένον uertebræ 207 b
μετάταρσος 208 b
μετώπου os 206 b
Michael Scotus ineptiſs. 667 a
μικρὸς 208 a
mola 172 a. 208 b
molares dentes 57 b. 208 a
Mõtiſſelis ſuſpenſi hiſtoria. 627 b
mordentes dentes 207 a
mortuorum ſectione quid diſcatur, quid item uiuorum 818 a
mucoſarum membranarum uſus 370 a
mucronata pectoris cartilago 115 a b. 207 b
mucronatæ pectoris cartilaginis, enſi comparatę, nomina 207 b
mucronatæ cartilaginis uſus. 116 a
muliebris uterus an ſeptem cellulas ſeu loculos, ut quidã ineptè cõfingunt, obtineat 667 a
mulierũ quę ſit ſupſtitio, ubi fœtus aliqua ex parte obuolutus, in lucem egrediatur 675 b
mulierum teſtes 657 b
muliebres teſtes uirilibus multo minores eſſe 658 a
muliebrium teſtium forma 657 b
muliebrium teſtium inuolucra 658 b
muliebrium teſtium ſinus, & in illis contentus humor ibid. a
mulieribus ſeminaria uaſa cuiuſmodi ſint 659 a
mulieribus utero gerẽtibus quomodo natura proſpexerit. 159 b
muſculus quid. 260 a. 264 a. itẽ quę ſit eius compoſitionis ratio, ſecundum aliorũ Anatomicorũ ſentẽtiam 260 a
muſculus, neruoſa ſua exilitate, uolæ & internorum digitorum ſedis cuti ſubnatus 362 a
muſculus alarũ naſi pręſentis capitis in altero latere 5, aut omniũ 9 & 10. 290 b. itẽ in altero latere 6, aut omnium 11 & 12 ibid.
muſculus brachiũ attollens quis 314 a
muſculus brachium pectori adducens,

cens, quo ſimia abundat 312 b
muſculus quiſpiam brachium mouens, malè à Galeno aſsignatus 313 a
muſculus motorum brachij à Galeno deſcriptus, quo ſimia & canes abundant, homines carent 317 a eiuſdem muſculi deſcriptio in ſimia, cane & bobus. ibid. & adminiſtratio 318 b
muſculus primus brachij motorum, quo pacto duorum loco habeatur 312 b
muſculus primus brachium mouentium, unde. 311 b. ſecundus unde, & quæ eius functio. 314 a
muſculus brachium attollens ſecundus ibid. b
muſculus alius brachiũ deorſum trahens, quo ſimiæ & canes unà cũ alijs quadrupedib. quàm plurimis abundant 317 a
muſculus quintus brachium circumagens, unde oriatur. ib. b quæ ſit eius ſubſtantia ibid. & quæ forma 318 a
muſculus brachij motorum quintus, circumuertentium primus, à Galeno non deſcriptus. ibid.
muſculus δελτοειδὴς dictus 314 b
muſculus digitos mouentiũ decimus ſeptimus 372 b
muſculus digitos mouentiũ decimus octauus. 373 a decimus nonus. ibid. uigeſimus 374 b. uigeſimus primus. ibid. uigeſimus ſecundus & uigeſimus tertius ibid.
muſculus dorſum mouens decimuſtertius & decimuſquartus. 357 b. decimus quintus & decimusſextus 358 a
muſculus ἐπωμὶς 314 b
muſculus orbiculatim inteſtino obductus 397 a
muſculus primus alterius lateris faciei, uel ſimul omnium primus ac ſecundus 288 a
muſculus ſecundus alterius lateris faciei, uel omnium tertius & quartus 289 a
muſculus in ſuperiori pedis ſede locatus, & pollicem, treſq; ipſi proximos digitos extrorſum abducens, & numero 16 428 a
muſculus in poplite occultatus, qui non rectè à Galeno præcipuus tibiæ flexionis habetur 408 b
muſculus inter ſcapulam attollentes à Galeno perperam deſcriptus 326 a
muſculus ſcapulã attollens, quo ſimia abundat 325 a
muſculus tertius ſimiæ ſcapulam attollens ibid.
muſculus quartus ſcapulam attollentium, quæ ſimiæ ſibi priuatim, ſecus quàm homines, uendicant 325 b
muſculus primus in altero latere thoracem mouentium 342 b. ſecundus canum thoracem mouentium, quo homines deſtituuntur. 343 a tertius hominis, qui canũ & ſimiarum, quartus eſt. ibid. quintus canum, quo humanus thorax deſtituitur. ibid. b. hominis quartus, ſimiarũ ſextus. 344 a. hominis quintus, ſimiarum ſeptimus. ibid. b hominis ſextus, ſimiarum octauus ibid.
muſculus tibiam mouentium primus. 400 a. ſecundus. ib. tertius 407 a. quartus. ibid. b quintus 402 b. ſextus. 404 a. ſeptimus. 405 a. octauus. ib. nonus 406 a
muſculus ueſicæ uirilis. 395 a. muliebris. ibid. eorumq; uſus. ibid.
muſculus ceruicis ueſicæ 394 b
muſculi caput 261 a
muſculi caput tendine non ſemper tenuius eſſe 272 b
muſculi ex carne caput tendine non ſemper eſſe tenuius 263 b
muſculi finis ſeu cauda & tendo 261 a
muſculi mẽbrana ibid. b
muſculi nomen unde deductum 267 b
muſculi ſtructuræ depicta ratio 259 a & b
muſculi uenter 261 a
muſculi uenter deſignatus 259 a
muſculi uenter ubi reponendus propriè 272 a
muſculi uirilis adminiſtratio 341 a item muliebris ibid. b
muſculi primi brachium mouentium adminiſtratio 319 a
muſculi primi brachium mouentium fibras uariari 311 b
muſculi ſecundi brachiũ mouentium adminiſtratio 320 b
muſculi primi & ſecundi brachiale mouentium adminiſtratio 389 a. primi digitos mouentium ibid. ſecundi. ibid. b. tertij digitos mouentium 390 a
muſculi tertij brachiale mouentium adminiſtratio. 390 b. decimioctaui & 17 digitos mouentium adminiſtratio. ibid. deciminoni adminiſtratio. ibid. 21 & 22 digitos mouentium. & dein eius qui in illorum deſcriptione 23 numeratur 391 a. quarti brachiale mouentium adminiſtratio ibid.
muſculi tertij brachium mouentium ſubſtãtia, forma, ortus, atque functio 315 a
muſculi quarti brachium mouentium ortus ac functio, non rectè à Galeno tradita 316 a
muſculi quarti brachium mouentium, ortus, ſubſtantia atq; officium. 315 b. 316 a eiuſdem non eſſe ſimplicem motum, ſed uarium, pro fibrarum diſcrimine. ibid.
muſculi quinti brachium circum agentis, Galenum non meminiſſe 318 a
muſculi ſexti brachiũ mouentiũ ſubſtantia atq; origo ibid. a
muſculi ſeptimi brachiũ mouentium ſubſtantia, origo atq; peculiare munus ibid. b
muſculi primi ac ſecundi parium capitis, officium 330 a
muſculi prima 4 digitorum oſſa, & primum ſecundumq; pollicis flectentes, tredecim numero 370 b
muſculi digitos mouentiũ 23 munus, non ad digitos pertinens 375 b
muſculi 3.4.5.6. dorſum mouentis munus 355 a
muſculi maſſeteris adminiſtratio. 297 a. eiuſdem deſcriptio 294 a
muſculi maxillã deorſum trahentis, ac tribus illis ſuperadditi, quartiq; deſcriptio 296 a
muſculi in ore deliteſcentis adminiſtratio. 296 a. eiuſdem deſcriptio 295 b
muſculi tertij in ore latitantis, origo 295 a
muſculi penis parũ à Galeno animaduerſi 394 b
muſculi in poplite latitantis. 424 a ſecundi & tertij digitos mouentium ibid.
muſculi, quẽ carnoſa mẽbrana in ſimiarum & canum axillis conſtituit, examen 318 b
muſculi recti abdominis adminiſtratio. 338 b. tranſuerſi 339 a
muſculi primi ſcapulã mouentiũ adminiſtratio. 327 a. ſecundi, tertij, quarti ibid.
muſculi ſecundi ſcapulã mouentiũ adminiſtratio, ut reliquos brachij ſcitè aggrediaris 319 b
muſculi tẽporalis adminiſtratio 296 b (ex hiſtoria. 295 b
muſculi tẽporalis robur maximũ,
muſculi primi thoracẽ mouentis adminiſtratio. 350 a. ſecũdi. ib. b. tertij canis muſculi adminiſtratio. ib. tertij hominis, quarti canis. ibid. quinti hominis, 7 canis. ib. quinti canis. 351 a. quarti hominis, 6 canis. ibid. ſexti hominis, octaui canis 351 b
muſculi ueſicæ ceruicis, ipſiusq; ueſicæ fundi & ceruicis examẽ 693 b
muſculum natura inter ligamentum & neruum eſſe medium 260 b

muſculum inter ligamentũ & neruum natura nõ eſſe mediũ. 262 b
muſculum non æquè nerui ac ligamenti natura participare 261 b
muſculũ primum oſsi v referenti commiſſum, cæteris omnibus ualidiorem, & craſsiorem atq; bifidum eſſe 297 b
muſculum, qui ſcapulam antrorſum agit, à Galeno malè pro brachij motore haberi 313 a
muſculum, quo brachium detrahitur, ſcapulã nõ mouere 326 b
muſculum uolæ ſuo tendine lateſcentẽ nõ ſemel deeſſe 363 a
muſculi abdominis 334 a
muſculi articulorũ motores primi, ſuperficiei proximi 270 a
muſculi primos articulos flectentes, qui tertio muſculo in numero ſuccedunt, ac decẽ à Veſalio enumerantur 427 a
muſculi brachium circumagẽtes tres, eorumq; ortus 317 b
muſculi brachium mouentes 311 a
muſculi mouentes brachium atq; ſcapulam in quibus animalib. ab homine quàm maximè uarient 320 a
muſculi motuum brachialis opifices. 378 a. brachiale mouentium primus. ibid. ſecundus. ibid. tertius. ibid. quartus 379 a
muſculi quarti brachium mouentium adminiſtratio. 321 b. item ſeptimi, quinti & ſexti ibid.
muſculi buccarum, labrorum, & naſi alarum 288 a
muſculi caput mouentes 328 a
muſculi ſolius ceruicis motib. præfecti 331 b
muſculi κρεμαστῆρες dicti, nullũ ſortiuntur muſculũ contrariũ. 340 b
muſculi in interna cubiti ſede 387 a in externa. ibid. in brachio. ib.
muſculi cubitum flectentes & extendentes. 381 a primus flectentium. ibid. b. ſecundus, ſeu flectentium poſterior. 382 a primi & ſecundi muſculorum munus. 383 a. extendentium primus. ibid. b carnoſa pars qua primus extendentiũ augetur, qua ſecundum conſtituere licet. 384 a. tertius extendentiũ. ib. quomodo in canibus cubitũ agentes muſculi habent 384 b
muſculi digitos mouentes uigintiocto. 365 a. primus. ibid. ſecundus. 366 a. ſecundi muſculi tendinum per primi tendines tranſitus. 366 b. tertius muſculus. ib.
muſculi ſex digitos mouẽtes adhuc reliqui 376 a
muſculi manus digitos mouentes 365 a
muſculi quatuor digitos quatuor pollici adducentes, ſeu 19, 20, 21, 22 429 a
muſculi dorſum mouentes 352 b
muſculi dorſum mouentes ſedecim. 353 b primus ac ſecundus, ſeu primum par. ibid. tertius & quartus. 354 a quintus & ſextus. ibid. ſeptimus & octauus. 355 a nonus & decimus. ibid. b. undecimus & duodecimus. 356 b. decimustertius & decimuſquartus. 357 b decimuſquintus & decimuſſextus 358 a
muſculi femur mouẽtes 409 b. primus femur mouentiũ. ibid. ſecũdus. 410 a. tertius, quartus, quintus ibid. b. ſextus, ſeptimus octauus. ibid. nonus & decimus 412 b
muſculi femur mouentes quotnã conſtitui poſsint 414 b
muſculi an aliqui ſecundariò femur flectant 413 a
muſculi recti inteſtini 296 a
muſculi in anteriori lumborũ ſerie quinam ocurrant 355 b
muſculi in manu quot 387 a
muſculi os aperientes qui 295 b
muſculi in ore deliteſcentes qui 295 b
muſculi à pectoris oſſe & clauiculis in caput inſerti, atq; in huius capitis numero 13 & 14
muſculi pedis digitorũ 1, 2 & 3 in ſimijs q̃modo ſe habeãt 426 b
muſculi pedis digitos mouentes 424 a primus pedis digitos mouentium, item ſecundus & tertius. ibid. decimuſquartus. 427 b. decimus quintus ibid.
muſculi primi & ſecundi pedem mouentium. 433 a tertij, quarti, item primi digitos mouentium, decimiſeptimi, item decimioctaui ibid.
muſculi pedem mouentes. 418 b. primus pedem mouentium. ibid. ſecundus. 419 a. tertius. ib. quartus. ib. quintus. 420 b. ſextus & ſeptimus. 421 a & b. octauus. 422 b. nonus 423 a
muſculi primi duo penis. 393 b. tertius & quartus 394 a
muſculi peni peculiares 392 a
muſculi duo, qui pollicis primo oſsi famulantur. 371 a. tres qui ſecundo pollicis oſsi famulantur ibid.
muſculi tres, pollicis os flectẽtes Galeno ignorati 372 a
muſculi radium in pronum & ſupinum agentes 380 a
muſculi quatuor radium peculiariter agentes. ibid. primus. ibid. ſecundus. ibid. tertius. ibid. quartus 381 a
muſculi ſcapulam hominis mouentes quatuor. 323 a. primus. ibid. ſecundus. ib. tertius. 326 a. quartus ibid.
muſculi ſedem attollentes 396 b
muſculi temporum malè affecti, quas noxas inferant 42 b
muſculi tendinib. deſtituti, & undiq; carnoſi 265 a
muſculi thoracẽ mouentes 341 b
muſculi tibiam mouentes 398 b
muſculi in poſteriori tibiæ ſede quot cõſiſtant. 432 a. item quot in anteriori tibiæ ſede. ib. b. itẽ quot in pede ibid.
muſculi in tabulis depicti, quomodo intueri debeant 209 b
muſculi lateſcentem tendinem educentes 388 b
muſculi quo ordine à Galeno tradantur 362 a
muſculi ſuũ munus qualiter obeant 264 a
muſculi ueteribus, ac potiſsimùm Ariſtoteli, carnis nomine appellati 19 b
muſculi muliebris uteri 340 b
muſculorum abdominis adminiſtratio duplex. 337 b. prior, qui fit ab exortu muſculorum, obliquè deſcendentis. ibid. alter modus ab ipſorũ terminis, obliquè aſcendentis 338 a
muſculorum abdominis functionem medicorum uulgus ineptè aſsignare 337 b
muſculorũ abdominis uſus 336 b
muſculorũ tertij & quarti brachiale mouentium munus 379 b
muſculorum brachium mouentium adminiſtratio. 318 b. primi. 319 a ſecundi. ibid. & 320 a. tertij. 321 b. quarti. 320 b. quinti, ſexti & ſeptimi ibid.
muſculorum brachium, ſcapulã, thoracem, caput, dorſumq; mouentium examen 753 b
muſculorum buccas, labra & naſi alas mouentium adminiſtratio 291 a
muſculorum caput mouentium adminiſtratio. 332 a. primi paris adminiſtratio ibid.
muſculorum caput mouentiũ ſecundum par, impenſe uariũ. 329 a. tertium par. 330 a quartum, quintum & ſextum par. ibid. a & b
muſculorum capitis 13 & 14 munus 331 b
muſculorum capita maximè carnis expertia non minus quàm tendinem ſentire 263 b
muſculotum capita cæſa conuulſioni eſſe obnoxia ibid.
muſculorum primum par, aut caput, aut primam uertebram mouentium 328 b
muſculorum omnium capitibus neruos non inſeri, aut alioquin attendi, etiamſi aliàs ipſorum ſubſtantiæ neruus inſeratur

ſeratur 262 b
muſculorũ carni adipem intexi,
contrà quàm aliȷ affirmarunt
264 b
muſculorum etiam carni, non car
ni ſimpliciter, adipẽ intexi, boũ
Brabanticorũ exemplo oſtendi
tur. 264 b. & mulierum quoque
obeſarum ibid.
muſculorum colli ueſicæ & ani
adminiſtratio. 397 b. eorundem
in mulieribus adminiſtratio
398 a
muſculorum differentię quinde-
cim. 265 a. à ſubſtantia. ibid. ab
ortu. ibid. ab inſertione. 266
b ab ea quæ mouetur particu
la. 267 a ab inſertione & ortu
ſimul. ibid. à forma. ibid. à fora
minibus. 269 a. à magnitudine.
ibid. à colore. ibid. à ſitu. 207
a à fibrarũ genere. ibid. à fibra-
rum genere & cõpactione 271
a ab ipſorum capitibus. ibid.
à uẽtribus. 272 a à tendinibus.
ibid. à mutua muſculorũ in offi
cio oppoſitione. 274 a. à mune-
re ibid.
muſculorum uariæ differentiæ un
de petantur 265 a
muſculorum digitos mouentium
22 & 23 munus 375 b
muſculorum digitos mouentiũ,
inſertionum collectio 377 a
muſculorum tres digitos pollici
adducentiũ, & prima quinq; di
gitorũ oſſa flectentium. 434 b.
quinti pedẽ mouentiũ, itẽ ſexti
pedẽ mouentiũ. ib. 14 digitos
mouentiũ, unà & noni pedem
mouentiũ. ib. decimiquinti. ib.
muſculorũ dorſum mouentiũ ad-
miniſtratio. 358 a. primi & ſecun
di. ibid. tertiȷ, 4, 9 & 10. ibid. b 5
& 6 359 a. 7 & 8, 11 & 12. ibid. 13, 14,
15 & 16 ibid.
muſculorũ effigies cur Veſalius
in integras tabulas digeſſerit
209 b
muſculorum & ligamentorũ bra-
chium, cubitum & manum oc-
cupantium adminiſtratio. 387 a
muſculorum fabricæ expoſitio to
tius. 259 b. eiuſdemq; delinea-
tio ibid.
muſculorũ fabricæ quid præſtet
ligamentum, item quid neruus
260 b
muſculorũ femur mouentiũ admi
niſtratio. 415 b. primi muſculi
adminiſtratio. 416 b. ſecũdi, ter-
tiȷ, quarti, quinti, ſexti, ſeptimi,
octaui, noni & decimi ibid.
muſculorũ femur mouentiũ, quẽ
ordinẽ Gal. inſtituerit 415 a
muſculorum quinq; primorũ fe-
morum munus 412 a
muſculorũ humeri, ſeu brachiȷ os,
& cubiti oſſa cõmonſtrans, ſe-
cunda figura 259 b
muſculorum impreſsiones 272 b
muſc. recti inteſtini examen. 694 a
muſculorũ labrorum, &c. 5, 6, 7, 8
adminiſtratio. 292 a itẽ 9 & 10
adminiſtratio. 292 a. itẽ 11 & 12,
item 3 & 4 ibid. b
muſculorũ laryngis alios ꝓprios
eſſe, alios cõmunes propriorũ
numero 12 deſcriptio ordine
306 b. 307 a & b. functio. ibid. cõ
muniũ, qui ſex ſunt, deſcriptio
308 a functio ibid.
muſculorũ linguæ ſectionẽ apud
Galenum interiȷſſe 301 b
muſculorum linguæ cognitio cur
ſit perdifficilis ibid.
muſculorum mouentium linguã
delineatio 300 a
muſculorũ nouẽ euidentium lin
guæ natura & ſitus. 301 b. deſcri
ptio. 302 a. adminiſtratio 303 b
muſculorum manũ occupantium
adminiſtratio 391 a
muſculorũ inferiorẽ maxillã mo-
uentium adminiſtratio 296 b
muſculorũ motũ eſſe arbitrariũ,
cordis uerò naturalem 732 a
muſculorum neruea pars. 270 a. li-
uida pars. ib. carnea pars ibid.
muſculorum numerus cur ab aliȷs
diuerſus ſtatuatur 274 b
muſculorũ numerus unde peten-
dus. 275 a. ut à fibris, ab impreſ-
ſionib. à capitib. ibid. à tendi
nibus, à mutuo connexu, à con
curſu 276 a
muſculorum numerum nõ prom-
ptè poſſe definiri. 274 b (287 a
muſculorum oculi adminiſtratio
muſculorum ortus omnium iu-
xta Galenum, ab oſſe 265 b
muſculorũ oſsis υ deſcriptio. 299 b
muſculorum oſsis υ propriorũ pa
ria quatuor. 297 b & deinceps.
non propriorum aſsignatio. i-
bid. 299 a. adminiſtratio unde
petenda ibid. b
muſculorũ oſsis υ propriorũ iuxta
quatuor paria adminiſtratio. 299
b eorundemq; functio 297 b
muſculorum oſsis υ par quartum
ſcapularum motibus non ſub-
ſeruire, ut Galenus ſenſit. 298 b
muſculorum oſsis υ referentis par
quartum quid peculiare ſibi uẽ
dicet 298 a
muſculorum oſſa mouentiũ non
pauci tendinibus carent, cõtrà
quàm Galenus 272 b
muſculorũ palpebras mouẽtium
adminiſtratio 284 b
muſculorum nouem pedem mo-
uentium munus 423 b
muſculorum penis officium. 394 a
adminiſtratio ibid.
muſculorum quamlibet corporis
partem mouentium hiſtoriam,
ſub cuiuſque partium earum
elemento initiali reperies: ue-
lut eorum qui frontis cutem,
qui palpebras, oculos, buccas,
labra, naſi alas, maxillam infe-
riorem, linguam, larynga, bra-
chium, ſcapulam, caput, ab-
domen, teſtes uiriles, mulie-
brem uterum, thoracẽ, dorſum,
manus, pedes, &c.
muſculorum, qui à coxendicis oſ-
ſis appendice enaſcitur 407 a
muſculorum quorundam uaſorũ
adminiſtratio 747 a
muſculorum ſcapulam mouentiũ
adminiſtratio 327 a
muſculorum ſecandi ratio 280 b
muſculorũ tendines qualiter dif-
ferant 272 b
muſculorum teſtium adminiſtra
tio 341 a
muſculorum thoracem mouen-
tium adminiſtratio 350 a
muſculorum mouentium thora-
cem numerus ac neceſsitas.
342 a
muſculorum thoracem mouen-
tium enumeratio, & quando
illi ſuo fungãtur munere. 349 a
muſculorum in tibia & pede ſe-
dem obtinentium, & ligamen-
torum omnium quæ hactenus
non reſecta ſunt, adminiſtran-
di ratio 432 a
muſculorùm tres radices ab ul-
næ longitudine procedentes,
quarum tertię decimus nonus
muſculus ſi pars 373 a
muſculorum uſus & functio quî
ſpectentur 818 b
muſculis cur addita caro 261 a
muſculis cur additæ uenæ & arte-
riæ 261 b
muſculis nerui non omnibus in
capitis exortu inſeruntur, &
quomodo 262 b
muſculis quid nerui uerè præſtẽt
263 b
muſculis non omnibus neruum
miſceri, & quibus. 262 a. & 265 b
muſculis omnibus unum tantum
fibrarum genus Galenus attri-
buit 271 a
muſculis quando tendines anne-
ctantur 265 a
muſculis temporalibus natura
quomodo proſpexerit 42 b
muſculos non æquas portiones
& nerui & ligamenti recipere,
& quomodo 261 b
muſculos non omnes ab oſsibus
procreari 266 b
muſculos omnes à ſcapula in hu-
meros uſque porrectos, Ga-
lenum in quinto de Admini
ſtrandis ſectionibus mirè con-
fudiſſe 318 b
muſculos oſsi υ referenti com-
miſſos, partim ipſi, partim aliȷs
ſubſeruire partibus 297 b

muſculos per animalem ſpiritum ſuis fungi munijs 264 a
maſculos tres cur natura ſecundo pollicis oſsi attribuerit 369 b
muſculoſa frontis cutem mouens ſubſtantia 282 a
muſculoſæ frontis ſubſtantiæ duplex adminiſtratio ibid. b
muſtacem Latinos labri quandã portionem uocare 290 b
μυλακρὺς 208 b
μύλη 172 a. 208 b
μυλῖται dentes 207 a
μύρτον quid 653 b

N

NAnged 207 a
naſi alæ 184 a
naſi cartilagines. 183 b duæ 189 b
naſi cartilaginũ motus tantum uoluntarius 184 a
natis 208 b
natulæ in cerebro 791 b
naturæ in neruis digerendis ſcopus 509 b
naturæ prouidẽtia in collocatione teſtium 692 a
naturæ ſolertia in ſtructura uertebrarum colli 80 b
naturam arterias recondere. 488 a
naturam propagãdæ ſpeciei prouidiſſe 638 a
nauiculare os 208 b
nauicularia oſſa duo 189 a
nauicularis oſsis anterior ſedes, & tres ipſius planæ ſuperficies 178 b
nauicularis oſsis ſinus ibid.
nauiforme os 208 b
negne gidi 207 a
nerdi 208 b
nerualia oſſa 206 b
nerualis ſutura ibid. a
neruus dexter ſexti paris recurrẽs ſeu reuerſiuus. 523 a. ſiniſter recurrens ibid. b
neruus iuxta quinti paris radicẽ principium ducens 521 b
neruus primus brachium ſubiens 541 a. ſecundi nerui ingreſſus. ibid. b. ſecundi cum tertio congreſſus. 542 a. reliqua ſecũdi ſeries ibid. b
neruus quib. partib. cõſtet 508 b
nerui in muſculis uſus 815 b
nerui nomẽ, quibus corporis partibus tribuatur, & quid propriè neruus uocetur, unà cũ ipſius differentia & uſu 507 a
nerui nomine quid ueteres ſubaudierint 19 b
nerui tertij ad cubiti uſq; flexum progreſſus 543 a
nerui quarti in brachium ingreſſus, ipſiusq; ſeries ibid. b
nerui quinti in brachium ingreſſus, ipſiusq; ſeries cum tertio 544 b
nerui ſexti in brachiũ ingreſſus, ac ſeries 547 a
neruum nullum tactus ſenſu non præditum eſſe 807 a
neruum ſingulis muſculis, ita ut alijs diſſectionũ profeſſoribus uiſum fuit, non miſceri 262 a
nerui in brachium à quibus paribus ducantur 541 a
nerui muſculis quid uerè præbeant 263 b
nerui papillam petentes 540 a
nerui quatuor crus petentes. 549 a primi nerui ſeries ibid. ſecundi ſeries. ibid. tertij ſeries 550 a quarti ſeries ibid. quartus neruus, qui ueluti pluribus funiculis conſtare uideatur 551 a
nerui reuerſiui cur facti credantur 524 a
nerui uentriculi 601 a
neruorum à dorſali medulla prodeuntium nudam ſeriem figura oſtendens 526 a
neruorũ cerebri initiũ unde 515 a
neruorũ cerebri quot paria ibid.
neruorum cerebri ſecundum par. 519 a tertium par ibid.
neruorum cerebri quinti paris ſeries & ortus 521 a
neruorum cerebri ſextũ par 522 a
neruormu cerebri ſeptimum par 525 b
neruorum cerebri ſurculos duos Veſaliũ, præter tres Anatomicis notos, adinueniſſe 43 a
neruorũ cur alius mollior aut durior reddatur 509 b
neruorum congreſſus ratio 518 a
neruorum craſsities 547 a
neruorum delineatio quæ ſeptem pariũ neruorũ, qui à cerebro & dorſalis medullæ initio pronaſcunt, ortus demõſtrans, & diſtributionẽ ſerieq; omniũ pariũ quæ à dorſali medulla in dorſi oſsib. cõplexa originẽ ducunt, pulcherrimè referens 554 a
neruorum differentia ab originis forma 510 a
neruorũ differentia à cauitate nulla ibid. b
neruorum differentia à ſerie 510 b
neruorum differẽtia triplex 507 a
neruorum diſcrimen à mollitie & duritie 504 a
neruorum femur, tibiam & pedẽ adeuntiũ diſtributionis ratio 549 a
neruorum implexus brachiũ adeuntium 541 a
neruorũ in brachiũ ſeries quomodo citra ſectionẽ experiri poſſit 546 a
neruorum in durę mẽbranæ baſi exiſtentium examen 812 b
neruorũ ortus à cerebro, nõ è dura eius membrana, nec à corde 505 b
neruorũ ortus, partim à cerebro, partim à dorſali medulla 507 b
neruotum paria, Græcis συζυγίας uocari 515 a
neruorum paria, quot'nam à cerebro & dorſalis medullæ parte adhuc in caluaria conſiſtente, originem ſumant 514 b
neruorum paria quot à dorſali diſcindantur 534 a
neruorum pariũ examen 811 b
neruorum quinque parium è lumborum uertebris prodeuntium ſeries. 547 b. è ſacro oſſe proſilientium ſeries 548 a
neruorum duodecim parium dorſalis medullę, thoracis complexæ uertebris, ſeries 538 a
neruorum 30 parium, quæ à dorſali medulla dorſi oſsibus contenta originem ducunt, nuda delineatio 527 a
neruorũ pariũ ſeptẽ è ceruicis uertebris proſilientiũ ſeries 534 b
neruorum primi paris ortus. 517 a
neruorum primi paris in oculum ingreſſus, & in tunicã, quam reti comparamus, dilatatio 517 b
neruorum primi paris uia, dorſalis medulla 78 b
neruorũ primi paris inceſſus. 517 a
neruorum primo pari quã uiam natura parauerit 534 b
neruorum ſecundi paris egreſſus & ſeries. 535 a item tertij 536 a quarti ibid. quinti ibid. b. ſexti 537 b ſeptimi 538 a
neruorum tertij paris tenuioris radicis ortus ac ſeries. ib. b craſſioris radicis origo, & diſtributionis ſeries 520 a
neruorum tertij paris utrinq; duplex radix 519 a
neruorũ quarti paris ortus 320 b
neruorũ quinti paris ad auditus organum ſeries 44 b
neruorũ ſexti paris in thoracis amplitudine reliqua ſeries 524 a
neruorũ ſexti paris in nutritionis organa ſeries ibid. b
neruorum noni paris ſeries 539 a
neruorum parium reliquorum à thoracis uertebris proſilientiũ ſeries ibid.
neruorum reliquum anterioris rami quinti paris 537 a
neruorum per brachium, cubitũ, & manum ſeries 540 b
neruorũ propagines tẽporali muſculo quot'nam offerãtur. 521 b
neruorum recurrentium examẽ, uocisq; eorum ſectione abolitio 822 a
neruorum recurrentium liberatio 749 b
neruorum ſepti tranſuerſi examẽ 748 b
neruorum ſepti tranſuerſi conſtitutio 536 b

neruorum, uenarum & arteriarũ uteri ratio 662 a
neruorum uẽtriculi uſus 601 b
neruorum uiſoriorum coitus, cui ſinui innitatur 62 b
neruorum uſus examen 829 a
neruis unde ſpiritus animalis præbeatur 508 b
neruos à corde, ut Ariſtoteles opinatus eſt, nequaquam ortũ trahere 507 b
neruos à dorſali medulla ortos, ipſa cute duriores eſſe 278 b
neruos cerebro id præſtare, quod cordi arteria magna, & iecori caua uena 773 a
neruos coniugatim enaſci 511 a
neruos cutem ſubeuntes, nõ eandẽ ſemper ꝓponere ſeriẽ 541 b
neruos nõ è dura cerebri mẽbrana, ut Eraſiſtratus uoluit, oriri, 505 b
νῆστις quid 608 b
νευροχονδρώδης σύνδεσμος 360 b
νευρομήτραι muſculi 355 b
νεῦρον unde 507 b
nexus neruoſæ tenuitatis obliquè aſcendẽtis muſculi cũ trãſuerſo 338 b
nodus 12 a
νόθαι, ſiue ſpuriæ & illegitimæ coſtæ, cur uocentur 111 b
νῶτον 71 b
νώτου uertebræ 207 b
nouaculæ 201 a
nutritionis inſtituendæ præcipuę cauſæ 589 b
νυμφαὶ quid 477 a. 733 b

O

Ὀβελιαία ſutura 32 b 206 a
occipitis os, ſeu occipitij 38 a 206 b
occipitis os cur præter leuitatẽ, etiã ſit aſperum & inæquale 38 a
occipitis os primæ uertebræ cur duplici articulo nectatur 17 b
occipitis os ubi craſsiſsimum. 37 b
occipitis oſsis capitula quę primę uertebræ articulentur 77 b
occipitis oſsis circũſcriptio 37 b
occipitis oſsis nomina 206 b
oculus è caluaria quomodo eximendus 287 a
oculus genu 208 b (tus. 286 b
oculi adeps muſculis interpoſi-
oculi adminiſtratio. 813 a. alia eiuſdem adminiſtratio 814 b
oculi conſtructio quî enarranda 801 a
oculi inuolucrum ex nerui uiſorij ſubſtantia ſolutum, & reti comparatum 802 b
oculi muſculorum adminiſtratio 287 a
oculi partium uſus 806 a
oculum mouentes primi quatuor muſculi 285 b
oculi quintus & ſextus muſculus 286 a
oculi ſeptimus muſculus. ib. b. & eius officium ibid.
oculi muſculorũ prima figura. 285 a ſecunda ibid.
oculi cur alta ſede eguerunt 22 a
oculorum colores ex humorũ aut ſpirituũ copia nõ euariari. 804 a
oculorũ figuræ nouendecim expreſſæ 798 b. 799 a b
oculorum gratia caput efformatum 22 a
oculorum gratia cerebrum in capite locari, dein cerebri nomine & reliquos ſenſus ib b
oculorum ſitus ibid. a. 801 a
oculos motu uoluntario moueri 285 b
oculos quî muniuerit natura. 22 a
ὀδόντος 207 a
ὀδοντοειδῆ & ὀδόντα Iulius Pollux, & Cælius Rhodiginus, diſſectionum imperiti, malè primã uertebram nuncuparunt 79 b
ὀδοὺς & ὀδοντοειδὴς ſecundæ uertebrę tuber 79 b
οἰσόφαγος 593 b
ὠλέκρανον 135 a
ὠλέκρανος 208 a
ὠλένη 207 b
ὤλενος ibid.
olfactus organum 515 b
de Olfactus organo multiplices ſententiæ ibid.
olfactus organa unde 40 b
omentum 602 b
omentum canibus & ſimijs colo uix connaſci 605 a
omentũ quî diuellendũ, ipſiusꝙ ortus inueſtigandus, unà cum uaſis illo ſuffultis 686 a
omenti arteriæ. 606 a. nerui. ibid. adeps. ibid. glanduloſum corpus. ibid. b. uſus ibid.
omenti cum colo nexus 605 a
omẽti fabricã ſuis uſibus reſpondere 606 b
omenti ortus ac nexus 604 a
omenti ſitus. 602 b. figura 603 b
omenti ſitus obſeruatio 684 b
omenti ſubſtantiæ breuis enumeratio 604 a
ὠμοπλάτη 207 b
ὦμος 123 a. 207 b. 314 b
ὀφρύες 13 b
opifex rerum quas partes aereæ ſubſtantię reficiendę fabrefecerit, & quæ priuatim ſpiritui uitali ſubminiſtrent 708 a
opifex rerum ſummus in quẽ modum uniuerſa reſpirationis organa extruxerit 726 a
opificis rerum in ſtructura aſperę arteriæ ſolertia 718 b
opificis rerum in thorace creando induſtria 110 a
ὀψίγονοι dentes 207 a
ordo in docenda oſtendendaꝙ Anatome quis ſeruandus 681 a
ordo in reliquorũ adhuc muſculorũ tractatione obſeruandus. 416 b
organum nerui nomine priuatim nuncupatum 507 b
organa in caua iecoris ſede poſita quomodo ſpectanda 685 b
organis iecori famulantibus cur non tale ſeptum, ſicut thoraci, circumpoſitum 110 b
oris apertio, organorumꝙ in faucibus poſitorũ examen 753 b
ὀρροπύγιον 103 a. 207 b
oſamium os ibid.
oſanum os ibid.
oſsiculum adnexum quarti poſtbrachialis oſsis cum brachiali repoſitum 146 a
oſsiculum albadaran 154 a
oſsiculum incudi aut molari denti comparatum 44 b
oſsiculum interius duorum, quæ ad primum pollicis pedis ſpectantur articulũ omnia magnitudine & duritie uincere 154 a
oſsiculum malleolo non admodũ diſsimile 45 a (tis. 69 b
oſsiculum medium óſsis υ referen
oſsiculum incudi, aut molari denti comparatũ. 44 b. itẽ malleolo non admodũ diſsimile 45 a
oſsiculum magis & occultæ philoſophiæ ſectatoribus obſeruatum, quale 154 a
oſsiculi ſecundi ad femoris os cõparatio 45 a
oſsicula auditus organi 43 b
oſsicula auditus organi quatuor 188 b (45 b
oſsiculorum auditus organi uſus
oſsicula in ſimia & cane ſub ſacro oſſe cuiuſmodi occurrant, adeoꝙ ipſorum coccygis oſsis deſcriptio 104 b
oſsicula ſeſamina σησαμοειδῆ. 142 a 208 b
oſsicula ſeſamina pedis 175 a
oſsicula ſeſamina quibus ſedibus reponantur. 152 a. in manu. 153 a in pede ibid.
oſsicula ſeſamina quot 189 a
oſsicula ſeſamina cuiuſmodi ſint 152 b. & cuiuſmodi adnumerari poſsint 153 b
oſsiculorum quæ ſeſamo ſemini comparantur effigies 152 a
oſsiculorũ ſeſaminũ nomina. 208 b
oſsium ſeſaminũ manus adminiſtratio 391 b
oſsium ſeſaminorum uſus 1 b
os ἀνώνυμον, ſacri oſsis lateribus cõmiſſum 155 b
os baſillare & baxillare 206 b
os brachialis cartilaginoſum q̃dnam ueteribus dictum 144 a
os brachialis rectum appellatũ, cuiuſmodi ibid.
os primum brachialis quot oſsib.

conterminum ſit.144 b. quot ſecundũ. ib. q̃t tertiũ.ib. q̃t quartũ.145 a quot quintum, ſextũ, ſeptimum & octauum ibid.
os quartum brachialis, quæ ſibi peculiaria uendicet.143 b cui oſsi committatur. 144 a item cui ordini aſſcribendum ueniat 144 a
os calcis 208 b
os caudæ 207 b
os colatorĳ 206 b
os coxæ 156 a.208 a
os coxendicis 156 a
os coccyx 207 b
os cribratum 206 b
os criſtatum 207 a
os cub.forme 208 b
os κυβοειδὲς ibid.
os cuneiforme 206 b
os cubũ teſſeram'ue referẽs 208 b
os cuneiforme an cauernulis obſitum ſit, uel citra ſquamæ leuisue oſsis obductionem pumicis aut ſpongiæ ſpeciẽ referat. 40 a
os cuneiforme cur πολύμορφον nuncupatum 39 a
os ἠθμοειδὲς 207 a
os fęmoris in homine cũctis alĳs magnitudine præſtare 162 a
os frontis cum uerticis oſſe iunctum, cur ibi ſit craſsius 37 a
os genu articulo præpoſitũ 144 a
os grandinoſum, uarium 208 b
os gutturis 207 a
os ἱερὸν unde uocetur 99 b
os ὑοειδὲς.69 b. λαμβδοειδὲς ibid.
os hyodes q̃modo formetur. 70 b. eiuſq; uſus ibid.
os ὑψιλοειδὲς 69 b
os ilium 155 b
os in cerebro à Galeno traditum, quale 42 a
os iugale ibid b
os iugale ex quibus conſtet ibid.
os iugale cur à Gręcis ζύγωμα nuncupatum ibid.
os latum 207 b
os laude 206 b.207 a
os linguæ 207 a
os lumbare ibid.b
os maxillæ ſecundũ.50 a. tertium, quartum.51 a. quintum 52 a
os morſus Adami 207 a
os occipitis 38 a
os occipitis cur ſit cum lęuitate ſimul aſperum & inæquale.38 a
os occipitis ubi craſsiſsimum.37 b
os palati 206 b
os pectoris 110 a.207 b
os pectoris utrinq; lunatum 115 b
os πλατὺ 99 b.207 b
os proræ 206 b
os pubis 155 b
os pubis cur maximo foramine peruiũ, & dein ipſius ſinus & tubera 160 a
os pubis in uiris cur teres craſſũq; ſit ibid.b
os pyxis 206 b
os quadratum 208 b
os ſacrum 207 b
os ſacrum ſeu amplum quid 99 b
os σκαφοειδὲς 208 b
os σφηνοειδὲς 34 b
os σπογγοειδὲς 207 a
os tertium à Galeno in ſuperioris ſcapulæ proceſſus cum clauicula nexu recenſeri 123 a
os tertium in ſuperioris ſcapulæ proceſſu, Galenũ nunq; uidiſſe (123 b
os tibiæ 167 b
os tibiæ cur ſpina appellatũ 171 a
os tribus in ſimĳs & canibus efformatum oſsibus, quod ſacrũ uocamus 103 b
os υ referens raro liberum 70 b
oſsis coccygis deſcriptio 102 b
oſsis coxẽdicis acutus ꝓceſſ. 159 a
oſsis coxẽdicis appẽdix, & muſculorũ ipſius quatuor, uſus.ib.b
oſsis coxẽdicis robori quomodo ſit proſpectum ibid.
oſsis coxẽdicis ſinus ſuperiori ſedi inſculptus.158 a. eiuſdemq; tubera ibid. (na.208 b
oſsis cubi formã referentis nomi
oſsis cuneiformis circũſcriptio 34 b item interior ſinus quib. proceſsibus conſtet 40 a eiuſdem nomina 206 b
oſsis cuneiformis media ſedes qualis 39 b
oſsis cuneiformis proceſſus alis ſimiles 41 b (208.b
oſsis cymbam referentis nomina
oſsis cymbã referentis ſinus.178 b
oſsis cymbã referẽtis ſuperior ſedes.178 b. item inferior 179 a
oſsis frontis circumſcriptio. 36 b. forma ibid.
oſsis frontis nomina 206 b
oſsis ilium appẽdix quibus. 157 a.
oſsis iliũ dorſi lineæ, & quibus id muſculis occupetur 157 b
oſsis iliũ interna amplitudo quib. muſculis occupetur ibid.
oſsis ilium pars retrorſum magis quàm ſacri oſsis trãſuerſi proceſſus exporrecta ibid.a
oſsis ilium ſedes, ſacro oſsi commiſſa, qualis 156 b
oſsis iugalis uſus 42 b
oſsis linguæ nomina 207 a
oſsis natura 1 a
oſsis nauicularis anterior ſedes, & tres ipſius planę ſupficies 178 b
oſsis nauicularis ſinus ibid.
oſsis occipitis capitula 38 a
oſsis occipitis circumſcriptio.37 b
oſsis octaui capitis cribro aut colo aut ſpongiæ comparati nomina 207 a
oſsis pectoris humani deſcriptio 114 a
oſsis pectoris ad enſem comparatio 115 a
oſsis pectoris ſubſtantia ibid.b
oſsis pectoris uſus ibid.
oſsis penis nomina 208 a
oſsis poſtbrachialis nomina. ibid.
oſsis primi maxillæ hiſtoria. 49 b
oſsis primi ipſius pollicis & poſtbrachialis oſsium ad brachiale contextus 145 a
oſsis pubis foramen cur θυροειδὲς uocatum 160 a
oſsis pubis hiſtoria 159 b
oſsis ſacri anterior ſedes cuiuſmodi 101 b
oſsis ſacri deſcriptio 100 a
oſsis ſacri foramina neruis emittendis parata 102 a
oſsis ſacri latera cuiuſmodi 101 a
oſsis ſacri poſterior ſedes cuiuſmodi. ibid. b. itẽ cur inſigniter aſpera ſit, ac ueluti cariosa ib.
oſsis ſacri ſex oſſa 188 b
oſsis ſacri ſpinas omnes deorſum ſpectare ibid.
oſsis ſacri ſuperior ſedes cuiuſmodi, item inferior 100 b.101 a
oſsis temporis proceſſus ſtyli acus'ue imaginem referentis nomina.206 b. item uberis papillã repræſentantis nomina 206 b
oſsis tibiæ ſecundum ipſius longitudinem figura 171 a
oſsis tibię ſinus & tubera, quib. talo articulantur 169 b
os υ aut Λ imaginem exprimens 207 a
oſsis υ referentis duæ figuræ. 69 a ſitus & nomina ibid. 70 a item latera humiliora ibid.
oſsis υ referentis nomina 207 a
oſsis υ referentis oſsicula ferè undecim 188 b
oſsi ſacro quinque oſsibus tantũ extructo, quid eueniat 102 b
oſſa ad diſciplinam utiliſsima quę habeantur 195 b
oſſa artualia 206 b
oſſa articulis mutuò eſſe cõtigua, neq; ab inuicem abſcedere. 87 a
oſſa brachialis quib. ſedibus, ligamentis, & cartilagine obducantur 143 a
oſſa brachialium ſedecim 189 a
oſſa caluariæ uiginti 188 b
oſſa capitis qualib. ſuturis magna ex parte compingantur 18 b
oſſa χαλκοειδῆ 208 b
oſſa coniugalia 206 b
oſſa corporis humani poſteriori facie propoſita 205 a
oſſa cur circa cõnexũ molliora. 8 b
oſſa decẽ ſub lumborũ uertebris, quib. reliqua dorſi pars à lũbis ad anũ pertinens cõſtituit.99 b
oſſa digitorum 12 a
oſſa digitorũ in utroq; pede quatuordecim 189 a
oſſa digitorum perperam Galeno ſolida conſtituta 3 b
oſſa digitorum triginta 189 a
oſſa duo cur natura interdũ pluribus ar-

bus articulis commiſerit 17 b
oſſa emundata quo modo iungenda 196 a
oſſa inter ſe omnia contigua 14 b
oſſa lapidea, ſiue lapidoſa 206 b
oſſa λιθοειδῆ 43 a. 206 b
oſſa lateribus ſacri oſsis commiſſa in pueris tribus oſsibus formari 19 a
oſſa λεπιδοειδῆ 206 b
oſſa manus utriuſq; octo 189 a
oſſa maxillę ſuperioris duodecim 52 b. 54 a
oſſa omnia præter dentes tacta. 4 a
oſſa paria, ſiue paris 206 b
oſſa parietalia ibid.
oſſa pectoris humani in adultis qualia 114 b
oſſa pectoris humani ſeptena Veſalio nunquam occurriſſe. ibid. nec ſemper eodem numero cerni ibid.
oſſa pectoris tria ſimul inuēta, manubrij alicuius gladij imaginē referre 155 b
oſſa poſtbrachialis quatuor à Veſalio enumerātur, ab alijs plura 146 b. 147 a
oſſa poſtbrachialis quatuor cuiuſmodi ſint. 147 a. item in appendicibus, & mutuo nexu ib. b
oſſa poſtbrachialis quî muſculis cedant, & adaptentur 147 b
oſſa poſtbrachialium octo 189 a
oſſa prærupte rupi ſimilia 43 a
oſſa, quibus commiſſurarum differentijs inter ſe iungātur, & quę harum motum edant 15 a
oſſa quomodo ſentiant 4 a
oſſa quorum beneficio inuicē cōnectantur 19 a
oſſa raſetæ pedis 208 b
oſſa ſacri oſsis lateribus commiſſa duo 189 a
oſſa ſacri oſsis laterib. cōmiſſa inuicē in pube coaleſcere 19 a
oſſa ſacri oſsis laterib. cōmiſſa, in puerulis tribus efformari oſsibus 160 b
oſſa tarſi in utroq; pede quatuor (189 a
oſſa tymparum 206 b
oſſa thoracis 110 a
oſſa tibiarum duo 189 a
oſſa temporum 206 b
oſſa uerticis utcūq; mollia, cur duris tēporū oſsib. cōmittanſ. 14 b
oſsiū brachialis cur duo ordines 143 a
oſsium brachialis delineatio. 141 a
oſsium brachialis nomina 143 b
oſsiū capitis & maxillæ ſuperioris foraminū deſcriptio cur inſtituta 59 a
oſsiū capita pleraq; ſine appēdice (11 b
oſsium cartilaginūq; inter ſe ſtructura & contextus 14 a
oſsiū cerebri frequens contextus ad quid conferat 32 a
oſsium commiſſuræ, earumq; cartilagines 4 b. & 5 a b
oſsium craſſorum ſubſtantiæ cur uaſorū ſurculi inſinuentur. 90 a
oſsium differentia ab uſu. 1 a. item à magnitudine & forma. 1 b. & 2 a. itē ab appendicib. proceſsibus, capitibus, & alijs quibuſdā 2 b. item à foraminibus 3 b
oſsium digitorum tendines 151 b
oſsiū dorſi ſpinæ, ſeu poſteriores proceſſus 74 a
oſsium dorſi cōtextum poſteriori facie, & uniuerſam dorſalis medullæ neruorum ſeriem cōmonſtrans figura. 528 a. eiuſdemq; characterum index 529 a
oſsium dorſi impar magnitudo 72 b
oſsium dorſi tranſuerſi proceſſus 74 b
oſsium & cartilaginum articulos ligamentis colligari atque teneri 255 a
oſsium & cartilaginum uſus in uiuo animante quî uidendus. 818 a
oſsium humani corporis ex latere delineatio 204 a
oſsium humani corporis ſimul cōpactorum anterior facies 203 a
oſsium in calce macerandorū, ac dein in flumine emundandorum ratio 190 a
oſsiū in uniuerſum numerus. 189 a
oſsium iugalium nomina 206 b
oſsiū liber, prę cęteris anatomicis libris Galeno tribuendus 107 a
oſsium maxillæ breuis enumeratio 49 a
oſsium mutui contextus duplex (ratio. 16 b
oſsium naturalis compoſitio cur facta 15 a
oſsium numerus 188 b
oſsium nutrimentum proprium, medulla 3 b
oſsium partes, ſedesq; diuerſis nominibus appellari 8 a
oſsium pectoris in canibus & ſimijs cuiuſmodi ratio 114 a
oſsiū pedis dextri delineatio 6 a
oſsium pedis figuræ 173 a. 174 a
oſsium per coctionē parandi modus 191 a
oſsium poſtbrachialis interualla (147 b
oſsium proceſſus 9 b
oſsium pubis anterior ſedes cur ſit aſpera 160 b
oſsium pubis ſuperior pars, quæ inuicem cōmittuntur, cur exaſperetur ibid.
oſsium quibuſdam ſedibus perinde ac ſi undiq; circūſcriberentur, nomina imponi 42 b
oſsium ſacri oſsis inter ſe connexus. 100 a
oſsiū ſacri oſsis lateribus cōmiſ(ſorū effigies 154 b
oſsium ſacri oſsis laterib. cōmiſſorum uſus 156 a
oſsium ſacro oſsi nexorum, in uiris & mulierib. differētia. 159 b
oſsium ſinus & capita cur conſtituta 13 b
oſsium temporum anſæ 206 b
oſsium tēporum circumſcriptio 38 b
oſsium temporum nomina 206 b
oſsium tibiæ figuræ 165 a. 166 a
oſsium uerticis circūſcriptio. 36 b forma ibid.
oſsibus non ſolum grandioribus appendices contingere 9 a
ὄρχεον quid 640 a
ὀσφὺς uertebræ 207 b
ὀστέον os 206 a
ὀστέον τῆς ἀκρωμίας 207 b
ὀστοῦν κατὰ τὴν ὑπερῴαν, Galeno, σφηνοειδὲς os circūſcribitur 206 b
οὐρητῆρες à Celſo propter uenarum ſimilitudinē, albas uenas nuncupari 637 a
οὐρητῆρες meatus, qui & οὐρανοὶ, & οὐρητικοὶ πόροι dicuntur. 637 a (669 b
ouis prægnātis uterus cuiuſmodi
ὀξύβαφον 12 b
ὀξυκέφαλος 23 b

P

PAlati os 206 b
palato infeſtus morb. Gallicus 722 a
palma 146 b. 208 a
palpebra inferior immobilis. 284 b
palpebræ duo muſculi 283 b
palpebræ ſuperioris & inferioris figura 182 b
palpebræ ſuperioris uſus ibid.
palpebræ utriuſque una cartilago ibid.
palpebrarum ſuperiorem cur moueri oportuerit 283 b
palpebrarum muſculi. ib. a. conſtitutio ibid.
palpebras mouentium muſculorū difficilē eſſe cognitionē. 284 b
palpebras muſculorū mouentiū delineatio unde petēda. 283 a. adminiſtratio. 284 b. deſcript. 283 b
παγκρέας quid 606 b
panniculus carnoſus 279 a
pāniculus carnoſus an ſint octo abdominis muſculi ibid.
papilla, θηλὴ 676 b
papilla cur ſit tenera & prominens 679 b. cur ſenſu exactiore, & neruorū ſurculis abundet. ibid. cur ſit ſubſtātia earum glanduloſa ibid.
papillæ conſtructionis, & totius ſubſtantiæ eiuſdem ratio 679 b
papillæ ſubſtantia 677 b
παρακνήμιον 208 b
παραμήριος ibid. a
παραφύσεις 378 a
παραπήχιον 207 b
παρωτίς 346 b
παρασφαγὶς 126 a
παραστάτης 69 b. 207 a
παραστάτης κιρσοειδὴς 69 b. ἀδενοειδὴς ibid.

παρέγχυ-

παρέγχυμα quid. 621 a eiusq́ uſus. ibid. παρέγχυμα lienis 627 b
paris, ſiue paria oſſa 206 b
parietalia oſſa ibid.
παρίσθμια, faucium glandulæ cur 721 b
partium dictarum adminiſtratio in uiris, cuiuſmodi ſit in muliere 694 b
partium ad pituitæ defluxum præcipuè famulantium, breuis enumeratio 793 b
partium pituitæ expurgādæ ſubſeruientiū uſus, & conſtructionis ratio 795 a
partium functiones naturales alię per fibras fiunt, aliæ abſque illis 436 b
parturientibus nō recludi pubis oſſa 159 b
partium generationi ſubſeruientium breuis enumeratio 638 b
Patauini cuiuſdam hiſtoria 627 b
patella 172 a. 208 b
patella quî femoris oſsi cōnectatur 172 b
patellæ figuræ & deſcriptio. 171 b. ſitus & forma 172 a.
patellæ nomina 208 b
patellæ ſubſtantia. 172 b. uſus ib.
patellæ duæ 189 a
patellam cartilaginoſum os malè dici 172 b
patellam nō eſſe cartilaginoſam, ut Galenus atque Marinus ſenſerunt ibid.
paxillares dentes 207 a
paxillum 206 b
πῆχυς 135 a. 207 b
pecten 180 a. 208 a b
pectinis os 208 a
pectus 110 a. 208 b
pectus, & pectus τὸ μετακάρπιον quibuſdam 146 b
pectus manus. 208 a. & pecten pedis ibid. b
pectoris cartilago enſi comparata 207 b
pectoris humani oſsis deſcriptio 114 a
pectoris humani oſſa in adultis qualia ibid. b
pectoris humani oſſa non eodem ſemper numero cerni ibid.
pectoris humani ſeptena oſſa Veſalio nunquam occurriſſe ib.
pectoris inferiorem partē à quibuſdam στῆθος uocari 207 b
pectoris mucronata cartilago. 115 a & b. 207 b
pectoris mucronatæ cartilaginis nomina ibid.
pectoris os. 110 a. 207 b quale in quadrupedibus. 115 a. eiuſdē ſynarthroſis ibid.
pectoris os utrinq́ lunatum 115 b
pectoris oſsis ad enſem comparatio ibid. a
pectoris oſsis à cartilaginibus coſtarum liberi delineatio 109 a
pectoris oſsis cū cartilaginibus, &c. adminiſtratio 747. 748 a
pectoris oſsis unà cum ipſi coarctatis cartilaginib. interior ſuperficies expreſſa 699 a
pectoris oſsis cartilago, cur malū granatum uocetur 116 a
pectoris oſsis furcula, iugulum, σφαγὴ 114 a
pectoris oſsis nomina 207 b
pectoris oſsis ſubſtantia. 115 b. & uſus ibid.
pectoris oſsis ſuperiorem duntaxat partem à nonnullis στέρνον dici 207 b
pectoris oſſis quot oſſa 188 b
pectoris oſsium in canibus & ſimijs cuiuſmodi ratio 114 a
pectoris tria oſſa ſimul iuncta, manubrij alicuius gladij imaginem referre 115 b
pectoris ſcutum 207 b
pectoris uertebræ ibid.
πέδιον 180 a. 208 b
pedij ad digitos articulatio 181 a
pedij ad tarſum coarticulatio. 180 b
pedij deſcriptio ibid. a
pedij hiſtoria ibid.
pedij oſsis nomina 208 b
pedij oſſa in utroque pede quinque 189 a
pedij oſſa quot. ibid. eorundem appendix. 7 a. 8 b. capita 11 a
pedij oſsium interualla 180 b
pedij oſsium figura & deſcriptio 6 b
pedium quinq́ oſsib. cōſtare. 180 b
pedij pecten 180 a
pedis dextri oſsiū delineatio 6 a
pedis digiti 181 a. 208 a
pedis digitorum figura 6. & 7. a motus 41 b. 424 a
pedis amplitudinem ſubeuntis ligamenti deſcriptio. 417 b. adminiſtratio 433 a
pedis ac digitorū motibus famulantium muſculorum alij in tibiæ ſede anteriore conſiſtunt. 432 b. alij in poſteriori. ib. alij, in pede. ibid. & quot ſigillatim. ib.
pedis calcar 208 b
pedis cruris cauitas, per quā traiecto fune Hector ab Achille circū mœnia Troiæ actus. 420 a
pedis digitorum motus 424 a
pedis digitorum mouentium muſculorum numerus 429 a
pedis digitorum ratio 179 b
pedis digitos muſculorū mouentiū adminiſtratio. 433 a. primi, ſecundi, tertij, quarti. 433 a. & 434 a & b. decimiſeptimi & decimioctaui. ibid. decimiquarti & decimiquinti, itē decimiſexti. 434 b. reliquorū quatuor. ib.
pedis digitos mouentium muſculorum delineatio, primi 251 a. ſecundi. ibid. tertij. ibid. eorum qui primos digitorū articulos flectūt, & ſunt decem. 251 b. 252 a. decimiquarti. 223 a decimiquinti. 226 b. decimiſexti. ibid. decimiſeptimi. 219 a decimioctaui. 217 a. quatuor muſculorū digitos quatuor pollici adducentium. 250 a. & 251 b
pedis digitos mouentium muſculorū deſcriptio. 424 a. primus, ſecundus, & tertius. ibid. qualiter in ſimijs ſeſe habeāt. 426 b. decem ſequentes primis digitorum articulis præfecti. 427 a. decimusquartus & quintus. ibid. b. decimusſextus pollicē ac tres proximos digitos abducens. 428 a. decimusſeptimus & octauus. ib. b. reliqui ad 22. uſque digitos quatuor pollici adducentes 429 a
pedis ligamentorum tranſuerſorum deſcriptio. 431 a. alia, oſſa pedis cōmittentia. ib. b adminiſtratio 432 a
pedis motus 418 b
pedis oſsium figuræ 173 a. 174 a
pedis oſsium numerus 181 a
pedis oſsiū delineatio. 173 a & b. 174 a
pedis oſsium quibus in manu nullum reſpondeat 179 a
pedis στῆθος 180 a
pedis unius ſeſamina oſsicula duodecim 189 a
pedem à manu uno oſſe, cōtra Galeni placitum, ſuperari 181 a
pedis plantę cuti ſubnati tēdinis lati deſcriptio 417 b
pedem mouentium muſculorum adminiſtratio. 432 a. primi & ſecundi. 433 a. tertij & quarti. ib. b quinti. 434 b. ſexti. eod. ſeptimi & octaui. 435 a. noni 434 b decimiſeptimi & decimioctaui. 433 b. decimiquarti & decimiquinti. 434 b. decimiſexti. 435 a.
pedem mouentiū muſculorū deſcriptio. 418 b. primus. ead. ſecūdus, tertius, quartus. 419 a. & b. quintus. 420 b. ſextus, ſeptimus. 421. a & b. octauus 422 b. nonus. 423 a. munus omniū. ib. b
pedes ac digitos mouentium muſculorū traditio apud Galenū obſcura & imperfecta 416 b
pedum petentes nerui 549 a
pedum ac manuum digitorum fabricæ ratio 181 b
pedum in quadrupedibus & hominibus ſimilitudo 175 b
Pelopis ſententiam de uenarum, arteriarum & neruorum exortu, falſam eſſe 485 b
peluis aut cyathus, in quam cerebri pituita defluit 794 a
penis conſtitutio 393 b (648 b
penis conſtructionem ſubeuntia

penis corporum examen 694 a
penis corporũ ortus, & uenarũ, arteriarum & neruorum huc pertinentium examen 693 a
penis cutis carnea membrana & muſculi 650 a
penis fabricæ totius delineatio 392 b
penis figuræ, & quæ ipſi adiũcta, quartæ figuræ cum earundem characterum indice 392 b
penis glans 649 b
penis ipſius duo præcipua corpora 648 b
penis muſculi parum à Galeno animaduerſi 394 b
penis muſculorum examen. 693 a
penis muſculorũ officium 394 a administratio ibid.
penis os à barbaris ſubinde femoris os appellari 208 a
penis oſsis nomina ibid.
penis potiſsima ſubſtantia 648 b
penis ſitus ibid.
penis ſtructuræ ratio ibid.
penis uenæ, arteriæ & nerui. 649 b
penis unum tantum eſſe meatũ, non tres, ut Arabes imaginantur 656 b
περικράνιος membrana 777 b
περιγραφαὶ 272 b
περίδρομος 205 a
περιόστεον 42 a. 352 b
περιόστεος membrana 778 a
περιτόναιον 591 a
περιτόναιος ibid.
peritonæum nõ undiq; æqualiter craſſum 592 a
peritonæum quib. partibus peruium ſit ibid. b
peritonæum quibus uaſis ac neruis implicetur ibid.
peritonæum tactus ſenſu etiã prẽditum ibid.
peritonæum tranſuerſis abdominis muſculis pertinaciter adhærere 336 b
περιτόναιον σκέπασμα 591 a
περιτόναιος ὑμὴν ibid.
περιτόναιος χιτὼν ibid.
peritonæi à partibus extrinſecus ipſis commiſsis liberatio 683 b
peritonæi ad ueſicæ fundum nexus 557 a
peritonæi apertio, & unà uaſorũ umbilici administratio 684 a
peritonæi figura. 556 b & deſcriptio ead.
peritonæi laterum uenæ 356 b
peritonæi magnitudo & ſitus. 591 a connexus, ortus, forma, ſuperficies. ibid. uſus 592 a
peritonæi nomina 591 a
peritonæi ortus examen 694 b
peritonæi uſus 592 b
peritonæo medicos ridiculè admodum tactus ſenſum adimere ibid.
peritonæo quæ continentur functionum examen 820 a
peritonæo cõtenta quomodo ſint reſecanda 341 a
peritonæum in ſimilarium partiũ eſſe numero 591 a
περόνη quid 167 b. 208 b
πέσσα 208 b
petroſorum oſsium appellatio unde 43 a
φακοειδὴς dictus humor 801 b
φαρύγγετρον 69 b. 207 a
φάρυγξ ueterib. quid uocatũ. 721 a
φάτνια 57 b
φοξὸν 23 b
φρένες 346 b
φῶς in mammillis quid 677 b
πῆχυς 135 a. 208 b
pinguedinis humanæ uſus. 193 a
piſcis muſculi, quẽ & mytulum uocant, forma 267 a
pituita in palatum per quæ foramina decumbat 795 b
pituita leuiſsima cur foraminulis octaui oſsis capitis excoletur 63 a
pituitæ cerebri purgandæ parati meatus 40 a
pituitam cerebri excipientes ductus 793 b
pituitam nulla ſecundum naturã excretione per olfactus organorum ſedem, octauum'ue capitis os expurgari 795 b
pituitam per cuneiforme os longa mora, & exiguis foraminibus non colari 795 b
pixis os 208 a
planta pedis 180 a. 208 b
plantę appellatio 179 a
plantæ cuti ſubnatus lateſcens tẽdo 416 b
planum pedis 180 a. 208 b
πλάτη 207 b
Platonis de generationis amore à Deo nobis ingenito, ſententia 639 a
Platonis de ſepto tranſuerſo ſententia 348 a
Platonem & Ariſtotelem muſculorum rationem penitus latuiſſe 264 b
πλατὺ os 99 b. 207 b
πλευραὶ 207 b
plexus in prioribus cerebri uẽtriculis occurrens 797 b
plexus in prioribus cerebri uẽtriculis conſtitutio 501 a
plexus reticularis Galeni quid. ibid. b
πλῆκτρον 38 b. 206 b
Plinij in appellatione tali lapſus 170 a
Plinij de mẽſtrui ſanguinis prauitate & graueolẽtia error 662 b
plumę nomina omentũ apud Bruxellenſes uocari 607 a
pollex 208 a
pollicis nomina ibid.
pollicis primi oſsis & poſtbrachialis oſsium ad brachiale contextus 145 a
pollicis os flectẽtes muſculi tres, Galeno ignorati 372 a
pollicis os ſecundũ, uix extra rectam lineam extendi 151 a
pollicis oſsis primi ad brachiale contextus 150 a
pollicis ſecundũ os, quî tertio arculetur ibid. b
pollicis ſecundo oſsi cur tres muſculos natura attribuerit 369 b
polus 208 b
πολύμορφον dictum cuneiforme os 179 b
πολύμορφον dictum os cuneo comparatum 206 b
πολύμορφον os 208 b
poplitis utriuſq; ſeſamina oſsicula duo 189 a
porcorum iecur quale 619 a
porcinum roſtrum 207 b
περὶ ὀπτικοὶ 517 b
portæ ad bilis ueſiculam ibid. ad uentriculi humilius orificiũ. ibid.
portæ caudicis extra iecur diſtributio 445 a
portæ caudicis in duos præcipuos truncos ſectio ibid. b ad dextram uentriculi fundi ſedem, & ipſi proximam omenti partem. ibid. ad duodenum inteſtinum 446 a
portæ dextri caudicis trunci ſeries 447 b
portæ uenæ diſtributionis gratia 448 b
portæ uenæ integra delineatio 444 a
portæ nomina 449 a
portę uenæ nudæ delineatio, & eiuſdem characterũ index. 443 a
portæ uenæ officium 622 a
portæ uenæ omenti mẽbrana fultæ figura 559 a
portæ uenæ rami unà cum arterijs & neruis illis attẽſis, quî examinandi 687 a
portæ uenæ ramorum officium 590 a
portę uenæ propagines in inteſtina cur inſertæ 617 a
portæ uenæ ꝓpaginũ ſeries. 443 a
portæ uenæ rami, unà cum arterijs & neruis illis attenſis quomodo examinandi 687 a
portæ ramorum in iecoris ſubſtãtia ſeries 445 a
portæ uenæ ramos priuſquam iecori ſucculentũ id porrigant, rudem aliquam ſanguinis formam, ut Galenus opinatur, nequanquam conferre 621 b
portę ſiniſtri trunci ſeries 446 a
portæ uenam ſanguinem nõ conficere 449 a
poſtbrachiale 146 b. 208 a
poſtbrachialis oſsis nomina. ibid.

poſtbra-

poſtbrachialis oſſa nectentia liga menta 147 b
poſtbrachialium oſſa octo 189 a
poſtbrachialis oſſa quatuor cuiuſmodi ſint. 147 a. item in appencidibus & mutuo nexu ibid.
poſtbrachialis oſſa quî muſculis cedant & adaptentur 147 b
poſtbrachialis oſſa Veſalius quatuor enumerat ibid. a
poſtbrachialis oſsiũ & primi pollicis oſsis ad brachiale connexus 145 a
poſtbrachialis oſsium interualla 147 b
poſtbrachialis uoce utendũ 146 b
præcordia dicta quæ 346 b
prægnantis uaccæ, capræ, ceruæ, aut ouis uterus cuiuſmodi. 669 a
pręgnãtiũ uterus cuiuſmodi. 655 a
pręgnantibus uteri os quale ib.
præputium 650 a
præſepiola dentium 57 b
princeps inteſtinum 611 b
principia hominem diſpenſantia tria eſſe 110 a
proceſſus 9 b
proceſſus à quarto ſinu cerebri uentriculos petens 499 b
proceſſus κωνοειδὴς 79 b
proceſſus ſecundæ uertebræ dens appellatus 77 b
proceſſus mammillaris. 38 b. μαστοειδὴς, ſcriptorio ſtylo ſimilis, γραφοειδὴς, στυλοειδὴς, βελονοειδὴς, ibid. item, temporis oſsis, portionem iugalis oſsis conſtituens. 39 a. uertebrarũ 9 b
proceſſus oſsium ib. b
proceſſus, quẽ Galenus ex abundanti lumborum uertebris aſſcribit 96 b
proceſſus ſuperioris ſeu ſummi humeri diligẽs deſcriptio. 122 a
proceſſus à peritonæo enati. 592 a
proceſſus appendicibus donati alĳ, alĳ non 10 a (rati. 42 a
proceſſus gallorum criſtæ compa
proceſſus tranſuerſi colli uertebrarum in animalibus quales. 92 b
proceſſus tranſuerſi primæ uertebræ 78 b
proceſſus tranſuerſi uertebrarum ſuperiorum thoracis nouẽ. 92 a
proceſſus ueſpertilionũ alis comparati 41 b. 206 b
proceſſuum aſcendentium & deſcendentium natura 81 b
proceſſuum differentia 10 a
proceſſuum femoris, maxillæ, & aliorum delineatio 6 a. 7 a
proceſſuum numerus 82 b
proceſſuum, qui aut olfactus organum ſunt, aut ipſi præcipuè ſubminiſtrant, ortus 516 b
proceſſum ſecundæ uertebrę dentem appellari 77 b
proceſſuum trãſuerſorũ ceruicis uertebrarum natura 81 a
proceſſuum tranſuerſorũ colli uertebrarum ductus 92 a
proceſſuum tranſuerſorum foramen 81 a
proceſſuum uſus 10 b
προκνήμιον 208 b
promanus ibid. a
προμετωπίδιον 282 a
propagines à 1 & 2 ſinibus duræ mẽbranæ enatæ. 498 b. à tertio. ibid. à quarto 499 a
proræ os 206 b
proræ ſuturæ ibid. a
προσκολλήματα λεπιδοειδῆ 33 b
proſperi Marcelli obitus 628 a
ψαλιδοειδὲς corpus 790 a
ψαλλοειδὴς cerebri ſubſtãtia cur ita uocata 784 a
ψόαι muſculi 355 b
ψοιῶν uertebræ 207 b
πτέρναι 177 b. 208 b
πτερυγοειδεῖς proceſſus 41 b. 206 b
pubis os 155 b. 208 a
pubis os cur maximo foramine peruium, & dein ipſius ſinus & tubera 160 a
pubis os in uiris, cur teres craſſumq́ ſit ibid. b
pubis oſsis foramen cur θυροειδὲς uocatum 160 a
pubis oſsis hiſtoria 159 b
pubis oſſa quî dirimenda 693 a
pubis oſsium anterior ſedes cur ſit aſpera 160 b
pubis oſſa an uſquã puellis nuper natis diſiungãtur, facilioris partus gratia ibid. a
pubis oſſa mulierib. in partu nõ non recludi 159 b
pubis oſſa quî dirimenda 693 a
pubis oſsium pars ſuperior, quæ inuicem committuntur, cur exaſperetur 160 b
pudibundum os 208 a
puellarum duarum non uulgariter nobilium hiſtoria 658 b
puellis cur uteri fundus multo minor quàm prægnantibus, & qui iam diu coierũt, uel aliquãdo uterum geſſerunt 656 a
puerorum dentes quales 58 b
pueris quomodo dentes eruendi. 58 b
pueros domi ſedulò diſſecandi rationẽ ueteres olim docuiſſe. 8 a
pulmo cur inſtar prõptuarĳ cordi circumponatur 743 a
pulmo in quot lobos ſeu fibras diuidatur 724 b
pulmonis anterioris ſedis delineatio. 707 b item poſterioris ibid.
pulmonis cauſa hominẽ collo donari 77 a
pulmonis cordi inuoluti delineatio 700 b
pulmonis ſuperficies qualis, itẽ connexus. 725 a. ſubſtantia, uaſa, tunica, nerui ibid. b
pulmonis examen 748 a
pulmonis fibrarũ ſeu loborũ delineatio 701 a. & 707 b
pulmonis lobum in homine nullũ cauæ caudicem ſuffulcire. 724 a
pulmonis uaſorum ratio 725 a
pulmone carentia animalia etiam dextro cordis uentriculo carere 743 b
pulmonis dilatatio quid 718 a
pulmonis examen 752 a
pulmonis forma 723 b
pulmonis flaccidi forma 724 b
pulmonis in homine nullum lobũ cauæ caudicem ſuffulcire. 724 b
pulmonis inflatio 750 b
pulmonis motuũ examen 823 b
pulmonis ſitus, numerus 723 a
pulmonis uſus, & conſtructionis ipſius ratio 726 a
pulmonem thoracis ſequi figurã, non thoracem pulmonis 111 a
pulmonũ gratia homini collũ dapulſuum autor cor. 742 a (tũ. 77 a
pupilla 803 b
puppis capitis os 206 b
puppis ſutura ibid. a
πύγων 207 b
πύελος 794 a
πύλωρος 596 b
πύρηνος & πυρηνοειδὴς proceſſus. 79 b
pyxis os 206 b

Q

QVadratum os cuiuſmodi 208 b
quadrupedum cum hominis cruribus ac pedibus ſimilitudo 175 b
quadrupli dentes 207 a
quaterĳ dentes ibid.
quatrio tali tuber cur dicatũ 176 b

R

RAbinos ſaccoſos cęcosque, amplũ illud coli inteſtini initium, ſaccũ, uel ut ipſi loquũtur, orbum & monoculum neutiquam eſſe, turpiſs. contendere 610 b
Radius 135 a. 207 b
radius, cur motu laterali deſtitutus 16 a
radĳ ad humerũ articulatio 136 a
radĳ ad ulnam articulatio 138 a
radĳ cũ ulna & humero motus. 16 a
radĳ duo 188 b
radĳ & brachialis externa ſedes qualis 140 a
radĳ & brachialis externæ ſedi cur multi & uarĳ ſinus inſculpti 140 b
radĳ inferioris hiſtoria 138 b
radĳ nomina 207 b
radĳ obliquitas 137 b
radĳ per ipſius longitudinem lęuitas & aſperitas 138 b
radĳ ſinus deducendis locandisq́ muſculis, & ipſorum tendinibus apti 140 a

radium

radium ab ulna in hominibus & animalibus brutis multum diſtare 138 a
radium brachiali nectentia ligamenta ibid.
radium cum humero nectentia ligamenta 387 a
radium in pronum ac ſupinũ mouentium muſculorum deſcriptio 380 a. primus ibid. ſecundus & tertius ibid. b. quartus 381 a. adminiſtratio. 151 b
radium pronum & ſupinum conſtituentium muſculorum delineatio: primi 231 a. ſecundi 229 a. tertij 231 a. quarti 247 a
radium mouentium muſculorum adminiſtratio 391 a
raia piſcis 268 a
ramices molles, quos carnoſos uulgus appellitat, ex omenti prolapſu incrementoq́ꝫ potiſsimum progigni 603 b
raſcha 208 a
raſeta ibid.
raſeta pedis 208 b
raſetæ oſſa 208 a
raſga 208 b
rationis oſſa 206 b
rationis ſedes cerebrum 741 a
rectum inteſtinum 611 b
rectum inteſtinũ attollẽtibus muſculis nullus opponitur 396 b
rectum inteſtinũ quod, & cuiuſmodi 612 a
recti inteſtini à colo differentia. ibid.
recti inteſtini tunicæ ac fibræ, uenæ & arteriæ, & nerui ibid.
recti inteſtini ſitus ratio 613 b
recti inteſtini muſculorum deſcriptio 396 a. ſedem attollentium ibid. orbicularis 397 a. adminiſtratio ibid. delineatio 396 a
recti inteſtini muſculi 612 b
recti inteſtini muſculorum examen 694 a
recrementum duplex in iecoris ſanguificatione 622 a
renis canini & caprini ad humanum differentia 633 a
renum arteriæ 491 a
renũ cur alter altero elatior 631 a
renum fabrica neglig ẽtius ab Anatomes profeſſoribus expenſa 632 b
renum forma 631 b
renum in internis ſedibus cõformatio 632 a
renum magnitudo, ſubſtãtia. 631 b
renum munus 634 a
renũ numerus, ſitus, & uſus. 630 b
renum ſinus cuiuſmodi 533 a. b
de Renum ſinibus falſa quorundam perſuaſio 632 b. 633 a. b
renum ſitũ eſſe plerunq́ꝫ uarium. 473 b
renum tunicæ ac nerui 634 b
renum tunicarum, totiuſq́ꝫ adeò eorundẽ fabricæ examen. 690 b
renum uertebræ 207 b
renib. oblatę uenæ & arteriæ. 632 a
reſpiratio naturalis quomodo fiat 708 b
reſpiratio non naturalis uulgò quæ uocetur ibid.
reſpirationis & pulſus idem uſus 709 a
reſpirationẽ homini cur ſummus rerum Opifex cõceſſerit 341 b
rete & reticulum 606 a
reticularem plexum ſub cerebro, uti Galenus illũ deſcribit, nullum eſſe 796 b
retorta 284 b
ῥαβδοειδὴς ſutura 206 a
ῥαγοειδὴς tunica 803 b
ῥάχις 71 b. 207 a
ῥαφὴ 18 b
ῥωχαὶ 207 b
ῥὼξ, oculi tunica 803 b
riſorij dentes 207 a
riſus autor cur lien uulgò dicatur 630 b
roſtrum porcinum 207 b
rotator proceſſus 208 b
rotatores femoris proceſſus 10 a. 45 a
rotula genu 208 b

S

SAcrum os, ἱερὸν 207 b
ſacri nomine cur poetæ Ilium, mare, famem, &c. uocent. 99 b
ſacrum ſeu amplum os quid. ibid.
ſacri oſsis anterior ſedes cuiuſmodi 101 b
ſacri oſsis appellatio 106 b
ſacri oſsis conſtitutio 72 b. 74 a. deſcriptio 100 a
ſacri oſsis & coccygis figuræ 98 a. 99 a
ſacri oſsis, & ipſi adnexorum ligamenta 429 a
ſacri oſsis foramina neruis emittendis parata 102 a
ſacri oſsis latera cuiuſmodi 101 a. item ſuperior & inferior ſedes cuiuſmodi ibid.
ſacri oſsis lateribus cõmiſſa oſſa, in pueris tribus oſsibus formari 19 a
ſacri oſsis lateribus oſſa cõmiſſa, inuicẽ in pube coaleſcere. ibid.
ſacri oſsis oſsium inter ſe connexus 100 a
ſacri oſsis poſterior ſedes cuiuſmodi 101 b
ſacri oſsis poſterior ſedes cur inſigniter aſpera ſit, ac ueluti carioſa ibid.
ſacri oſsis ſex oſſa 188 b
ſacri oſsis ſpinas omnes deorſum ſpectare 101 b
ſacro oſſe quinq́ꝫ oſsibus tantum extructo, quid eueniat 102 b
ſacrum os & coccygis quomodo Galenus deſcripſerit 103 a
σαγήνη 606 a
ſagittale os 206 b
ſagittalis ſutura 206 a
ſagittalis ſuturæ nomina ibid.
ſanguificationis in iecore modus ac ratio 590 a. 622 a
ſanguinis in iecore generatio cuiuſmodi 590 a
ſanguificationis organum primarium iecur 622 b
ſanguineus cordis uentriculus dexter cur appellatus 743 a
σκάφιον 206 a
σκαφοειδὲς os 178 b. 208 b
ſcapula 207 b
ſcapulæ anguli tres, ac laterũ eius plenior deſcriptio 120 a
ſcapulæ anterior, ſeu coſtis proxima ſedes 121 b
ſcapulæ baſis 119 b
ſcapulæ baſis appendices ibid.
ſcapulæ baſis cartilago ibid.
ſcapulæ utriuſq́ꝫ baſis cartilago. 189 b
ſcapulæ baſis quà appendicibus decoratur, ſubſtantia 124 b
ſcapulę caput 207 b. ceruix 120 a. b
ſcapulæ ceruicis longitudo 120 b
ſcapulæ forma triangularis 119 b
ſcapulæ interioris & inferioris proceſſus nomina 207 b
ſcapulæ nomina ibid.
ſcapulæ oculus ibid.
ſcapulæ poſterior ſedes, ſeu dorſum 122 a
ſcapulæ ſpina ibid. b. & 207 b
ſcapulæ ſinus cur non admodum celetur: nec eius longitudo & amplitudo, humeri capitis longitudini & amplitudini reſpõdeat 120 b
ſcapulæ ſuperior proceſſus, qui ſummus humerus dicitur, quibus tantum animalibus obtigerit 124 a
ſcapulæ ſuperioris inferiorisq́ꝫ laterum differentia 120 a
ſcapulam in hominibus, & quæ clauiculis donantur animalibus, ligamentorum auxilio clauiculæ contexi 119 a
ſcapulæ duæ 188 b
ſcapularum quatuor figuræ 117 b. 118 b. deſcriptio ibid. item ſitus & nexus 119 a. earundem uarius uſus ibid.
σκέλος Galeno quid dicatur 208 b
σκληρότης oculi tunica 804 b
σκωληκοειδὲς cerebri proceſſus. 792 a
ſcoptula 207 b
ſcoptulum opertum ibid.
ſcriptorio ſtylo ſimilis proceſsus. 38 b
ſcrotum ſiue ſcortum quid 640 a
ſcutiforme os 208 b

ſcutiformis cartilago 186 a
ſcutiformem cartilaginem, in uiris pręſertim, geminam obſeruari ibid. a
ſcutum 207 b
ſcutum cordis ibid. b. pectoris. ib.
ſectionis inter cutem & carnoſam membranam diſcrimen, & dein inter carnoſam & ſubditos illi muſculos 281 b
ſectionis ordinem pro cadauerum opportunitate eſſe uariãdũ 682 b
ſecunda, ſeu ſecundina quid 671 a
ſedes caluarię, lapidoſa dicta. 206 b
ſedes, cui femur ad tibiam articulatur 168 a
ſedes inferior 207 b
ſemen muliebre cur ſit humidius atq; frigidius uirili 662 a
ſeminis inuoluntario fluxu laborantes, qua ſede ulceribus potiſsimum infeſtentur 649 b
ſeminales arteriæ 491 a
ſeminales arteriæ quî in ortu obſeruandæ 690 b
ſeminalium dextram uenam à dextri renis uena, ſiniſtram ex cauæ caudice nequaquam enaſci 642 a
ſeminalium uaſorum in muliere examen 695 a
ſeminalium uenarum in uiris & mulieribus ſeries 474 a
ſeminaria uaſa mulieribus cuiuſmodi 659 a
ſenan 206 a
ſenaſem 207 a
ſenes cur minus dorſum mouentes & extẽdẽtes, adeò incuruẽtur 84 a
ſenum caluariæ ſuturis deſtitutæ 33 a
ſenſus communis os 206 b
ſenſus ac ſapientiæ & intellectus dentes 207 a
ſenſus organa, cur mollioribus neruis opus habeant: reliqua uerò, quæ moueri neceſſum eſt, durioribus 509 b
ſenſum ſeruato motu perire, & contrà 546 b
ſeptum, eiusq; foramẽ, nõ eſſe obſtaculo, quo minus cibus è uentriculo ſuperiora reperta 595 a
ſeptum tranſuerſum, ſeu muſculus utriq; lateri communis 346 b
ſepti tranſuerſi figura qualis 268 a
ſepti tranſuerſi foramina 347 a
ſepti foramina Galenus ex Hippocratis ſententia duo, Veſalius autem tria ſtatuit 347 b
ſepti tranſuerſi functionis examen 823 b
ſepti tranſuerſi munus 348 a
ſerotini dentes 207 a
ſerra 202 b
ſerrata compago 18 b
σησαμοειδῆ oſſicula 208 b
ſeſaminis oſſicula cuiuſmodi adnumerari poſſunt 153 b
ſeſamina oſſicula in ſingulis manibus ut minimum duodecim occurrere 189 a
ſeſamina oſsicula cuiuſmodi ſint 152 b. quot in manu occurrant 153 a. quot in pede obſeruentur. ibid.
ſeſaminis oſſib. in tendinib. digitos pedis & manus extendentibus reſpondẽtium ſediũ examẽ 434 b. ſeptimi & 8. pedẽ mouentium 435 a. decimiſexti digitos mouẽtium ibid.
σιάγων 207 a
ſibilus pro gargareone 722 b
σιγματοειδὴς proceſſus 121 a
σιγμοειδὴς proceſſus 207 b. ſinus 135 b
σιγμοειδεῖς cartilagines quæ 716 b
ſimię ab homine in tendine pedi ſubnato differentia 417 b
ſimiæ ad hominẽ differentia ibid. a
ſimiæ caudatę lumborum uertebrã dextra facie expreſſam habent 96 b
ſimię ſceleton Veſalius Ioanni Andreæ Albio Bononię confecit 96 b
ſimiarum & canum oſſa ſub lumborum uertebris repoſita, deſcribuntur, ut Galenum bruta potius quàm homines ſecuiſſe pateſiat 103 b
ſimijs & canibus pauciores quinq; in lumbis eſſe uertebras 72 a
ſimijs nullum adipem, ſicut hominibus, inter membranam & cutem interuenire 279 b
ſimilares & inſtrumentariæ corporis partes cuiuſmodi 681 b
ſiminea 207 a
ſinus, ad quem decimus femur mouẽtium muſculus uoluitur 159 a
ſinus humero excipiendo paratus 120 b
ſinus inter anteriorem & poſteriorem coxendicis regionem, quo craſsiſſimus corporis neruus fertur 159 a
ſinus inter tali cum calce commiſſuras apparens 177 a
ſinus oſſibus quibuſdam peculiaris 2 b
ſinus, ceruicisq; ſcapulæ ſuperior pars, cur procerius quàm inferior extuberet 120 b
ſinus articulationis cauſa nõ parati 14 a
ſinus ad calloſi corporis latera obuij 784 b
ſinus & capita oſſium articulorum cauſa conſtitui 13 b
ſinus in thoracis uertebris quales 83 a. in lumborum uertebris quales. ibid. in ceruicis uertebris quales ibid.
ſinus primæ uertebræ, capitula ſecundæ excipientes 97 a
ſinus quibus coſtæ ad uertebrarũ articulantur corpora 89 b
ſinus quibus occipitis os inarticulatur 78 a
ſinus ſeu acetabula in oſsibus quæ 12 b
ſinus uertebrarum impares 83 a
ſinuum in oſsibus uſus 13 a. ac differentiæ ibid.
ſinuum medullam continentes appendices, non eſſe opercula 8 b
σωφρονιστῆρες dentes 207 a
ſoporalem arteriam commune foramen cum tertio pari neruorũ nequaquam obtinere 796 b
ſoporalem arteriam dextram caluariam petentem, per unum foramen indiuiſam nõ ingredi 796 b
ſpatula 207 b
σπερματικὸς πόρος 644 b
σφηνοειδὴς os 34 b. 206 b
σφιγκτὴρ 397 b
σφυρά 170 b. 208 b
σφυρὸν malleum, τὰ σφυρὰ talos ab Anatomicis uocari 208 b
ſpina 157 a. 207 a
ſpina cur appellatum tibiæ os 171 a
ſpina ſex humiliorum ceruicis uertebrarum 802 b
ſpina uertebrarum lumborum qualis 96 a
ſpinarum & tranſuerſorum proceſſuum ductu cur animalia ab homine diſcrepent 92 b
σπονδύλιον 207 b
σπόνδυλος 110 b
σπόνδυλοι 207 a
σπογγοειδὴς 41 b
σπογγοειδὴς os 207 a
ſquamam anteriorem frontis oſsis Gallico morbo eroſam, aut uulnere perfractam, ex cauitate ſua tantum aeris emittere, ut candelæ lumen extinguat 63 b
ſquamæformes ſuturę 206 b
ſquamoſæ cõglutinationes cur potius in temporibus quàm ſuturæ occurrant 34 a
ſquamoſæ temporum comiſſuræ 33 b
σταφυλὴ cur pro gargareone 722 b
στελεχιαῖα dicta uena 458 a
στεφάνη 206 a
στεφανιαῖα ibid. a
στέρνον 110 a. 207 b.
σῆ.Θ 110 a. 146 b. 207 b. 208 a
στῆθος pedis 180 a
στολίδες 282 a
στόμαχος 593 b
ſtomachus cur duabus tantum fibrarũ differentijs, ſcilicet rectis atq; tranſuerſis, indiguerit 594 a
ſtomachus cur non obliquis fibris indigeat ibid. a
ſtomachus cur non dextram ſepti ſedem perforet, rectaq; in uentriculum ex dextro dorſi latere porrigatur ibid. b
ſtomachus iuxta quintam thoracis uertebram, cur potius ad dextram arteriæ quàm ad ſiniſtram explicetur.

cetur ibid.b
ſtomachi examen 752 a
ſtomachi anterior facies 568 b. poſterior facies 569 a
ſtomachi fibræ cur duplices ſolum 594 a
ſtomachi ſitus & inceſſus ibid.b
ſtomachi obliquus ductus, cur neruis etiam accommodus ſit. 595 a
ſtomachi oris clypeus 207 b
ſtomachi ſubſtantia, forma & tunica 594 a
ſtomacho cur glãdulæ crebrò adnatæ 595 a
ſtomachum non eodem cum arteria magna uti foramine ſepti. 594 b
ſtomachum nõ eſſe anguſtiorem, quà uentriculo continuatur, quàm in ceruice 595 a
ſtyli 202 a
συλοειδὴς proceſſus 38 b.136 b.206 b.208 a
ſupercilia 13 b
ſupercilia in coxendicis oſsis ſinu cur altiſsima, & maximè ꝓminentia conſpiciantur ibid.
ſura quid 167 b.208 b
ſura tibiæ uenter ibid.
ſuis uiuæ aſſeri alligatæ ſectio. 822 b
ſues & boues lienem magis albicantem habere, homines uerò nigricantẽ, canes deniq; ſplẽdidius ipſo iecore rubentẽ 627 a
ſummus humerus 207 b
ſummi humeri appellatio 122 b. 124 a. & uſus ibid.126 b
ſuram cõſtituentes muſculorum uentres 419 a
ſuſpenſi cuiuſdam Patauij hiſtoria 644 b
ſutura 18 b
ſutura coronalis 32 a.206 a. lambdoides, &c. ibid.
ſutura cuneiforme os circunſcribens, quibus ſedibus occurrat. 35 b. eiuſdem interuallum, ibid. & 36 a
ſutura frontis & maxillæ homines deſtitui 53 a
ſutura, frontis os à maxillæ oſsib. dirimens 36 a
ſutura omentum anterioris uentriculi fundo cõmittens 557 b
ſutura inſtar teli, ueru, aut uirgæ, ſecundũ capitis longitudinem prorepens 206 a
ſutura ὀβελιαῖα 32 b
ſuturæ capitis figura 25 b
ſuturæ interuallũ cuneiformi & frontis oſsi commune 35 b
ſuturæ nomina 206 a
ſuturæ non naturalium capitis figurarum 33 a
ſuturam frontis & maxillæ in canibus caudatisq; ſimijs manifeſtiſsimam eſſe 53 a
ſuturam inter dentium præſepiola in canibus aut ſimijs ductã, à ſuperciliorũ medio deorſum cõtinuo progreſſu minimè ferri ibid.b
ſuturæ capitis oſsib. & alijs communes 34 b
ſuturæ Λ imitantis additamenta. ibid.
ſuturæ octauum capitis os circũſcribentes ibid.
ſuturæ ῥαφαὶ 206 a. eorumq; nomina ibid.
ſuturarũ capitis delineatio 29 a. 30 a.b. ratio 14 b
ſuturarum coitus qualis 18 b
ſuturarum ſquamæformium nomina 206 b
ſuturarum uoce pleroſq; etiã harmonias complecti 19 a.33 b
ſuturarum uſus 32 a
ſuturis capita quædã deſtitui 33 a
ſuturas capitis etiã in interna caluariæ ſede conſpici ibid.b
ſuturas & harmonias nullius corporis interuentu cõmitti 19 b
σύμφυσις ibid.a
συνάρθρωσις 15 a.20 b
ſynarthroſis motus qualis 20 b
ſynarthroſeos uocem quomodo Galenus acceperit ibid.
συγχόνδρωσις 19 b
ſyncipitis oſſa 206 b
συννεύρωσις 19 b
συσσάρκωσις ibid.
ſyphones 202 a
σύριγξ ἰοδὰ 72 a
συζυγώδης 206 b

T

TActus cur toto corpore æqualiter fuſus 22 b
tactus inſtrumẽtum. 807 a
talus, ἀστράγαλος, & ἄστριος 206 b. 208.b
talus appendice caret 11 b
tali ad calcem contextus 177 a
tali ceruix 7 b
tali cum calce commiſſurarum ſinus 177 a
tali cum oſſe cymbam referẽte articulus ibid.
tali delineatio 6 a.7 b
tali hominis tuber cur τέτρωρον uocetur 176 b
tali hominis ſitus, ac ipſius cum tibiæ oſſe & fibula articulationis ratio ibid.a
tali nomina 208 b
tali poſterioris ſinus, quibus tendines deducit 177 a
tali ſinus, quibus à tibiæ oſſe & fibula ligamenta aſſumit 176 b
talum ante ſectionem tactui non occurrere 170 a
talum falſò appellari à quibuſdã exteriorem malleolum ibid.
tali duo 189 a
tarſus 179 a.208 b
tarſi deſcriptio 179 a
tarſus cur non ſit mollis, perinde ac reliqua palpebra 284 a
tarſi ad brachialis conſtructione proportio 179 a
tarſi nomine quid Græci intelligant ibid.
tarſi nomina 208 b
tarſi oſſa in utroq; pede quatuor. 189 a
tarſi tria oſſa interiora 179 b
tarſi oſsium formam & quantitatem uariam eſſe ibid.
tarſi oſsium ſtruem, Latini plantam minus propriè appellarũt. ibid.a
tarſi quartum & extimũ os. ibid.b
ταρσῶν appellatio 182 b
temporalis & maſſeteris examen. 753 b
temporalis muſculi adminiſtratio 296 b
temporales plagæ cur ſoporiferæ Hippocrati dictæ 43 a
temporales ſuturæ 206 b
temporalium muſculorum læſione quæ mala inducantur 42 b
temporalibus muſculis quomodo Natura proſpexerit ibid.
temporis oſsis cauitas 38 b
temporis oſsis proceſſus, iugalis oſsis portionẽ conſtituens 39 a. proceſsus ſtyli acus'ue imaginem referẽtis nomina 206 b. proceſsus uberis papillam referentis nomina ibid.
temporum muſculi malè affecti, quas noxas inferant 42 b
temporum oſsa 206 b. eorumq; circunſcriptio 38 b
temporum oſsa qualia eſse oportuerit 34 a
temporum oſsium anſæ 206 b. & nomina ibid.
tendo lateſcens, cuti plantæ ſubnatus 416 b
tendinem capite muſculi cur nõnulli craſsiorẽ eſse dicant 263 b
tendinem ligamento, non autem neruo reſpondere ibid.a
tendines & eneruationes quãdo muſculis dentur 265 a
tendines, quibus uermiformes proceſsus continentur 793 a
tendines uermiformium proceſſuum apud Galenũ nihil aliud eſse, niſi tenuis membranę portiones ibid.
tendinum digitorũ inſertiones. 376 b
tenon uertebra 207 a
tenuis membranę in cerebri reuolutionibus auulſio 809 a
tenuis membranæ detectio 808 b
tergum 207 a
teſticulorũ malum granatũ 208 b
teſtis caput quid Galeno 641 b
teſtis inuolucrũ intimum cuiuſ-

modi 640 b
teſtis muſculus exteriori ipſius inuolucro innatus ibid.
teſtis neruulus 642 b
teſtis tunicæ exterioris apertio, uaſorumq́ue ſeminaliũ detectio. 692 b
teſtem interdum unum tantum, interdum tres in homine reperiri 639 b
teſtem ſiniſtrum petentium uaſorum examen 691 b
teſtes ouorũ nomen, & præcipuè ab Arabibus, inueniſſe 639 b
teſtes mulierum cuiuſmodi 657 b
teſtes muliebres, uirorum multo minores eſſe 658 a
teſtium conſtructionis ad iecur collatio 545 b
teſtium muliebrium ſitus delineatio 580 a
teſtium in mulieribus muſculorum deſcriptio 340 b. & adminiſtratio 341 b
teſtium cum ſuis muſculis delineatio 575 a
teſtium ſingulorum priuata inuolucra 640 a
teſtium ſubſtantiæ inſertæ uenulæ 639 b
teſtium uaſa duplicia cuiuſmodi. 638 b
teſtium & uaſorum ſeminalium examen 692 b
teſtium uenę cuiuſmodi, earumq́ue ortus 641 b. & cum arteria connexus 642 b
teſtium in uiris muſculorum deſcriptio 340 a. eorum uſus. ibid. adminiſtratio 341 a
teſtium uirilium ratio 638 b
teſtium muliebrium & uaſorum ſeminalium ratio 662 a
teſtium muliebrium forma 658 a. & inuolucra ibid. b
teſtium muliebrium ſinus, & in illis contentus humor ibid. a
teſtium & natium cerebri examẽ. 811 a
teſtium & natium cerebri numerus, ſitus, ſubſtantia, forma, uſus 791 a. b
teſtium & penis à ſuis inuolucris detectio 691 b
teſtium inuolucra utriſq́ue teſtibus communia 639 b. priuata utriuſq́ue 640 a
teſtium muſculorum adminiſtratio 341 a
teſtium partium cõſtructionis ratio 645 b
teſtium ſitus ac numerus 639 b. forma & ſubſtantia ibid.
teſtium ſubſtantia an ſeminis facultate ſibi ingenita ſit procreatrix 645 b
teſtium ſitus examen 692 a
teſtibus ſanguinẽ ac ſpiritum deferentium uaſorum numerus & ortus 641 b
teſtudinis cameræ'ue in modum formatum corpus quid 789 b. eiuſdem ſitus, ſubſtãtia, nexus, inferior ſedes ibid. ſuperior ſedes & uſus 790 a
teſtudinis modo efformati corporis examen 809 b
τέτρωρον tali tuber cur uocẽt. 176 b
tharuca 208 b
Therſitæ caput φοξὸν cur 23 b
thorax quid 110 a. 207 b
thorax cur tot oſsibus cõſtet 110 b
thoracis clypeus & ſcutum 207 b
in Thoracis fabrica rerum Opificem ad quatuor potiſsimũ ſcopos attendere oportuit 111 a
thoracis figura oualis ibid.
thoracis figurã ſequi pulmonem, non thoracem pulmonis ibid.
thoracis ligamenta 352 a. eorumq́ue adminiſtratio ibid. b
thoracis motus cauſa 110 b
thoracis motum iure arbitrarium eſſe 341 b
thoracis nomine quæ ſignificentur 730 a
thoracis oſſei neceſsitatem teſtudines pulcherrimè edocẽt 110 b
thoracis oſſa ibid. a
thoracis oſsium uariæ figuræ 107 b. 108 a. b. 109 a
thoracis prima uertebra cum 11 & 12 quid habeat proprium 89 b
thoracis ſitum cur elatiorem eſſe quàm ſtomachi oportuerit. 593 b
thoracis uertebræ XII 188 b. 207 b
thoracis uertebrarum corpora q̃modo inter ſe diſcrepent 89 a
thoracis uertebrarũ corporibus quid commune ibid. b
thoracis uertebrarũ corporibus etiam ſubſtantiæ ratione quandam accedere differentiã 90 a
thoracis motum an muſculi brachium aut ſcapulam mouentes adiuuent 349 b
thoracis motorum muſculorũ deſcriptio 341 b. primus in altero latere thoracem mouentiũ. 342 a. ſecundus ibid. tertius canum thoracem mouentium, quo homines deſtituunt 343 a. item tertius hominis, qui canũ & ſimiarum quartus eſt. ibid. quartus hominis, ſimiarũ ſextus 344 a. quintus hominis, ſimiarũ ſeptimus ibid. b. itẽ quintus canum, quo humanus thorax deſtituit 343 b. ſextus hominis, ſimiarũ octauus 344 b
thoracis muſculi intercoſtales. 345 a
thoracis muſculis ſeptum quoq́ue adnumeratur, & eius traditio tota 346 b
thoracis uertebrarũ foramina 83 b
thoracis uertebrarũ figuræ 87 b. 88 a. item, quot numero plerunq́ue 89 a. 93 a
thoracis uertebrarũ proceſſuum numerus 94 b
thoracis uertebris tranſuerſi proceſſus cuiuſmodi 90 a
thoraci cur muſculi interponantur 110 b
thoracem mouentium muſculorum adminiſtratio 350 a. eorundẽ delineatio: primi 225 b. ſecundi 211 b. tertij 240 a. quarti ibid. b. quinti ibid. ſexti 235 a. intercoſtalium muſculorum delineatio 227 a
thoracem mouentium muſculorũ numerus ac neceſsitas 342 a
thoracẽ, ut Ariſtoteles dixit, non eſſe uniuerſum corporis truncum, quem à iugulo ad pubem uſq́ue metimur 110 a
thoracem mouentes muſculi neceſſariò ad thoracis dilatationem & cõpreſsionem facti, & eorundem ratio 342 a
thoracem mouentium muſculorum enumeratio, & quando illi ſuo fungantur munere 349 b
thoracem mouentium muſculorum numerus uniuerſus ibid. & quando ſinguli functionem obeant ibid.
thoracẽ mouẽtium muſculorum ſex, non intercoſtaliũ functio. 342 a. primi, ſecũdi, tertij. ibid. quarti 344 a. quinti, ſexti. ib. b
θυμὸς 464 b
θυρεοειδὴς cartilago 186 a
tibia 167 b. 208 b
tibiæ appendix 170 a
tibiæ motus quot 399 b
tibiæ os 167 b
tibiæ os cur ſpina appellatũ 171 a
tibiæ os quid Veſalio propriè uocetur 167 b
tibiæ os quomodo femori articuletur 168 b
tibiæ oſsis & fibulæ appendices. ibid. a
tibię oſsis ſecundum ipſius longitudinem figura 171 a
tibię oſsis ſinus & tubera, quibus talo articulantur 169 b
tibiæ oſsium figuræ 165 a. 166 a
tibiæ uenter, ſura 167 b
tibiam mouentium muſculorum adminiſtratio 406 b. primi 407 a. ſecundi ibid. tertij, quarti, quinti, ſexti ibid. b. ſeptimi & octaui 408 a. noni 407 b. Eorundẽ delineatio: primi 219 b. ſecũdi 203 a. tertij 239 b. quarti & quinti ibid. a. ſexti 219 b. ſeptimi 229 a. octaui. ib. noni 223 a
tibiam mouentium muſculorum deſcriptio 398 b. primus 400 a. ſecũdus ibid. b. tertius 401 a. quartus ibid. b. quintus 402 b. quintus iuxta Galeni ſententiã. 403 a. iuxta ueritatem ibid.
ſextus

ſextus 404 a. ſeptimus & octa uus 405 a. nonus 406 a
de Tibiã mouẽtibus muſculis Galeni ſentẽtia uaria 403 b. 404 a
tibiarum oſſa duo 189 a
tintinnabulum pro gargareone. 722 b
τομεῖς dentes 207 a
τόνος unde 507 b
tonſillæ, earumq́ uſus 595 a
tonſillæ faucium quæ 721 b
tonſillarum examen 754 a
torcular 763 b
torcular cerebri quid 500 a
trachametra maior 208 b
τράχηλος 12 a. 207 a
τριγλώχινος processus 738 a
τριχίασις, id eſt pilaris morbus mamillarũ, cur parum rectè ab Ariſtotele ſit aſsignata 677 b
τροχαντὴρ μέγας 208 b
τροχαντῆρες femoris pceſſus 163 b
tubercula illa, quæ ſubflaua, & dimidiatæ piſę ſimilia ſunt, in muliebri aut aſinæ utero nulla reperiri, ſed in uaccino, & alijs quibuſdam animalibus 670 a
tunica cilijs & palpebrarum pilis comparata 804 b
tunica coſtas ſuccingẽs quid 709 b. eiuſdem nomen, ſitus, magnitudo, figura ibid. ſuperficies qualis, quisq́ earũ ad alias partes nexus 710 a
tunicæ ſuccingentis coſtas foramina 710 b. ſubſtantia ibid.
tunica coſtas ſuccingẽs altera ueteribus dicta quæ 711 a
tunicæ coſtas ſuccingentis ſecundæ examen 753 b
tunicæ coſtas ſuccingentis uſus, eiuſdemq́ cõſtructionis ratio. 711 b
tunica oculi adherẽs, alba'ue 805 b
tunica oculi dura, à cerebri dura membrana educta 804 b
tunicula, cepis pelliculæ modo pellucida, anterioriq́ humoris cryſtallini ſedi obnata 801 b
turdulorum gentis quoſdam Ariſtoteles ſeptenis coſtis creari dixit 111 a
τύλη 676 b
τυλοειδὴς cerebri ſubſtantia 784 a
tymparum oſſa 206 b
τυφλοῦ foramen 66 a
τυφλοῦ inteſtinũ cuiuſmodi 610 a

V

VAccæ prægnãtis uterus cuiuſmodi 669 b
uaccini aut caprini uteri hiſtoria 664 b
uarium os 208 b
uas ſemen deferens, Herophilum σπερματικὸν πόρον appellaſſe 644 b
uaſis ſemen à teſte ad ueſicæ ceruicem deferentis hiſtoria 643 b
uaſis ſemen deferentis ſtructuræ ratio 646 b
uaſa & nerui, quibus peritonæũ implicatur 592 b
uaſorum corporis robori quomodo natura proſpexerit 442 a
uaſorum per lienis corpus ſeries. 627 a
uaſorum ſeminaliũ circa teſtẽ, ac ipſius adeò teſtis examen 692 b
uaſorum ſeminalium ſiniſtrum teſtem petentiũ ortus examẽ. 691 b
uaſorum teſti materiam deducentium ortus ratio 645 b
uaſorum teſtibus ſanguinem ac ſpiritum deferẽtium numerus & ortus 641 b
uaſorum ad teſtes ductus 642 a
uenalis arteria cur ſit pulmoni utilis 726 b
uenalis arteria, eiusq́ ortus 735 b
uenalis arteriæ corporis ratio. 745 a
uenalis arteriæ & magnæ arteriæ membranarum uſus 745 b
uena quid 436 b. & qualiter à membrana corpus eius differat ibid.
uena ab umbilico iecori deducta, qua fœtus nutrimentum accipit, quæq́ poſt partũ exanguis inutilisq́ efficitur 602 a
uena abſq́ coniuge, & paris expers dicta 461 a
uena arterialis, eiusq́ ortus 735 b
uena axillaris 453 b
uenæ axillaris diuerſa nomina à medicis poni 454 a
uenæ axillaris & humerariæ per brachiũ cubitumq́ & manum ſeries 469 a
uenæ axillaris in brachio conſiſtentis ſeries 470 b
uenæ axillaris in duos trũcos præcipua diſtributio 471 a
uenæ axillã adeuntis ortus 464 b
uenæ axillaris portionis cutem ſubeuntis ſeries 471 b
uenam axillam petentem, priuſquàm brachiũ ſubeat, aliquot ramos ſpargere 465 b
uena ἄζυγος dicta 461 a
uena per pubis oſsis foramen femur petens 476 a
uena ſuperiora coſtarũ interualla petens 464 b
uenarum quę per brachium diſtribuuntur appellationes uariæ. 453 b. axillaris & aſellaris. ib. auris 454 a. baſilica 453 b. & 454 a. capitis uena, & cephalica, & communis 453 b. corporalis 454 a. cubiti interior & exterior 453 b. funis brachij. ibid. & 454 a. humeraria, iecoraria, lienaria 453 b. & 454 a. media 453 b. mediana 454 a. nigra 453 b. obliquæ dictę uenæ 453 b. ὠμιαῖα ibid. ocularis, ſaluatella & ſalubris 454 a. ſpatularis 453 b. ſyelen 454 a
uena caua 458 a
uena caua, eiusq́ ortus 735 a
uena caua quomodo arteriæ magnæ ſupra ſacri oſsis initiũ ſubijciatur, & ipſius ſeries 475 a
uenæ cauæ ad iugulum inceſſus, & ipſius inibi bipartitio 464 b
uenæ cauæ caudex in qua iecoris ſede cõſiſtat, ramosq́ primùm proferat 458 b
uena caua quo pacto portæ committatur, & in iecur ramos diffundat, deſcripta 456 b
uenæ cauæ diſtributionis deſcriptionem à iecore incipiendam eſſe 457 b
uenæ cauę exortum, & ad iecoris gibbum in duos truncos diſtributionẽ, ridiculè & nugaciter hactenus à quibuſdam Anatomicis, literis proditã eſſe 620 b
uenæ cauæ in iecore ſeries 458 a
uenæ cauę liberę ab omnibus partib. & integra delineatio 450 a
uenæ cauæ membranæ nomina. 458 a. 737 a
uenæ cauę orificij in cor pertinentis uſus 743 b
uenæ cauæ ortus apud authores controuerſus 453 b
uenæ cauæ ortum è iecore eſſe imbecilliter à Galeno confirmatũ. ibid. & quo pacto. deinceps
uenæ cauę partis, quę ſupra iecur conſiſtit, diſtributionis ſeries. 459 a
uenæ cauæ partis eius quæ ſupra iecur conſiſtit, expoſita diſtributio 459 b
uenæ cauæ partẽ ſeptũ tranſeuntem, illa quę ſub iecore conſiſtit, non arctiorem eſſe ibid. contra Galenum 456 b
uenę cauæ per collum caputq́ ſeries 466 b
uenæ cauæ per ſeptũ tranſitus, ac ipſius in ſeptum rami, & in cordis dextrũ ſinũ adapertio. 460 a
uenæ cauæ portio expreſſa 438 a
uenę cauę portionis ad partes infra ſeptum trãſuerſum locatas, diſtributæ ſeries 473 b. ad renis inuolucrũ ibid. ad renes ipſos ibid.
uenæ cauæ rami, lumborũ uertebris carnibusq́ oblati 475 a
uenæ cauæ ramos caluariam ex altera parte ſubeũtes, ſex eſſe numero 496 a
uenæ cauæ ſoboles in crus digeſtæ 477 a
uenę cauę ſoboles quo pacto in iecoris ſubſtantia portæ uenæ propaginibus committantur, quaq́ ratione uena caua iecori eas ſoboles offerat 455 b
uenæ cauę ſupra os ſacrum bipartitę delineatio 454 a
uenæ cauę totius characterũ deli-

neationis index 451 a
uena caudicis 458 a
uenas cerebri ſubſtantiæ non innaſci, ſed ipſius membranis implicari, mẽbranasq́ uenarum modo cauari 496 b
uenæ communis ſeries 472 b
uenæ compoſitionis uſus 438 a
uenã cõiugis expertẽ quo pacto à caua educi oportuerit 460 b
uena cordis baſim cingens ibid.
uena coronalis 463 a
uenæ corpus in quo'nam à membrana differat 436 b
uena craſſa 433 b
uena craſſa dicta Hippocrati. 453 b
uenæ emulgẽtes cur dictæ 474 a
uenæ cum arteria cõmixtio & implexus 642 b (ſitas 261 b
uenæ & arterię in muſculo neceſ.
uenæ & arteriæ in primum duræ membranæ ſinum exhauſtæ, ipſiusq́ ſinus ſeries 497 b
uenæ ac arterię in teſtis ſubſtantiam, ipſiusq́ proximum inuolucrum inſertio 643 b
uenam cauam idem pręſtare iecori, quod magna arteria cordi, nerui cerebro 773 a
uenę humerarię iuxta cubiti articulum ſeries 469 b
uenæ humerariæ ortus, & priuſq́ brachium ſubeat, ſeries 467 a
uena iecoraria 458 a
uena inferiori abdominis ſedi exporrecta 476 b
uena iugularis interior, eiusq́ ſeries 466 b. exterioris ortus atque ſeries ibid.
uena iugularis interna quibuſdã falſò dicta 468 a
uena magna 449 a. 458 a
uenæ maioris femoris ſeries 477 b
uena mediana ſeu media, cur communis uocetur 471 b
uenam non unam, ſed plures, à liene in ſuperius uentriculi orificium perferri 600 b
uenæ omentum implicãtes 605 b
uenę pari carẽtis uaria ſeries. 461 b
uenæ pari carẽtis ſeries expreſſa. 462 a
uenam pari carentem unde enaſci oportuerit 464 a
uenæ portæ deſcriptio 444 b. ramorũ in iecoris ſubſtãtia ſeries. 445 a. extra iecur diſtributio. ibid. ad bilis ueſicã ibid. ad uentriculi humilius orificium. ibid. ad inteſtinũ duodenum. 446 a. in duos præcipuos truncos ſectio 445 b. ad dextram fundi ſedem, & ipſi proximam omenti partem ibid. trunci ſiniſtri ſeries 446 a. dextri caudicis portæ trunci ſeries 447 b. diſtributiõis totius ratio 448 b
uenæ portæ integra delineatio. 444 a
uenæ portæ nudæ delineatio, eiuſdẽq́ characterũ index. 443 a
uenæ portæ ꝓpaginũ ſeries 442 a
uenæ quatuor in maximum numerum redactæ 440 b
uenæ ſub pectoris oſſe deorſum repentes 465 a
uenæ tertiæ caluariam petẽtis ſeries 500 b
uenæ, ê quibus falſò uirginibus menſtruæ purgationes manare creduntur 476 a
uenæ tunica 436 b
uenę tunica aſciticia, & non peculiaris 438 b
uenæ ſeminales an à renum uenis oriantur 642 a. earumq́ ductus ibid.
uenarũ cerebri delineatio 494 b
uenarũ per abdominis regionem inter cutem & carneam membranam excurrentium adminiſtratio 683 a
uenarum arteriarumq́ omnium integra delineatio 505 a
uenarum arteriarumq́ ſimul commiſſarum ſeriem octo figuræ commonſtrantes ibid.
uenarum & arteriarum ſimul aut citra cõſortium excurrentium hiſtoria unde ſit petenda 503 b
uenarum, arteriarũ, & neruorum brachij examen 825 a
uenarum arteriarumq́ cerebri ſeries 494 b
uenarum, arteriarũ, & neruorum cruris examen 817 a
uenarum, arteriarũ & neruorum per abdominis muſculos repẽtium adminiſtratio 683 b
uenarum & arteriarum in inteſtinis ratio 614 b. neruorum ratio 615 a
uenarum, arteriarum & neruorũ, quibus membrana coſtas ſuccingens cõmittitur, uſus 711 b
uenarum & arteriarum numerus. 440 a
uenarũ brachij, cubiti & manus cutem perreptantium uaria nomina 453 b
uenarum examen 819 b
uenarum iecoris ſeries 620 b
uenarum mamillam petentium ſeries 677 b
uenarum manus cutem implicantium uariam eſſe ſeriem 472 b
uenarum, quæ inter pollicem & indicem, inter annularẽ & minimum habentur, ignorata ſeries apud medicos. ibid. & 473 a
uenarum quintæ ac ſextæ caluariam petentium ſeries 500 b
uenarum radices quot femur petant 477 a
uenarum ſeriei ratio, & uteri cum nonnullis conſortium 680 a
uenarũ ſeriẽ crebrò uariare 473 a
uenarum ſex caluariã ingredientium deſcriptio 496 a. earum quæ in primum duræ membranæ ſinum unà cum arterijs exhauriuntur 497 a. tertiæ uenæ ſeries 500 a. quintæ ac ſextæ ibid. omnium delineatio 494 b
uenarum ſeminalium ſeries in uiris 474 a. ſiniſtræ & dextræ. ibid. b. in mulieribus ibid.
uenarum ueſicæ diſtributarum ratio 636 a
uenarum uentriculi munus. 600 b
uenarum uſus 438 b
uenarum uteri fundi humiliorem ſedem & ceruicem petentium. 695 a
Veneris hortus, ſeu umbilicus herba 669 a
uenter 595 b
uentris mappa 602 b
uẽtriculus cur γαστὴρ & κοιλία Græcis 595 b
uentriculus cur ſit rotundus & oblongus 596 a
uentriculus, lien, omentũ & meſenterium quî ſimul eximẽda, & quæ in eo opere obſeruãda. 689 a
uentriculus ſub thorace locatus. 593 b
uentriculi arteriarũ munus 600 b
uẽtriculi capacitas maxima 690 a
uentriculi capacitatis & tunicarum examen ibid.
uentriculi cauitatẽ reſpiciens interior tunicæ pars cur plurib. rectis fibris donetur 599 a
uentriculi anteriorẽ ſedem omento nequaquam integi 602 a
uẽtriculi exteriorem tunicam in fundo non eſſe impenſè carnoſam 599 a
uentriculi concoquendi facultas quib. auxilijs roboretur 602 b
uẽtriculi forma 596 a. ſitus 595 b
uentriculi hiſtoria ibid.
uentriculi munijs quomodo ſubſeruiant partes ipſi accumbentes, atq́ ita illius ad alias partes contactus 602 a
uentriculi nerui 601 a. eorumq́ uſus ibid. b
uentriculi orificia duo 596 b
uentriculi inferius orificium cur ſuperiore ſit arctius 597 a
uentriculi orificiorũ non par amplitudo ibid.
uentriculi in orificijs protuberãs ſubſtantia 598 a
uentriculi os inferius ſeu dextrũ. 696 b
uentriculi ſubſtantia quibus tunicis formetur 598 b
uentriculi ſuperficies ibid. a. quantitas ibid. b
uentriculi ſuperiorẽ partem carnoſiorem eſſe inferiore 599 b
uentriculi totius munera 601 b

uentriculo interiori cur etiam obliquæ fibrę additæ 599 a
uentriculi cerebri Galeno nunc medius, nunc poſtremus pręſtãtior dictus 789 a
uentriculi cerebri anteriores non ſunt olfactus organa, ut putabat Galenus, & quædã alia 786 b
uentriculorum cerebri adminiſtratio, primorum 809 b. tertij 810 a quarti 811 a
uentriculorum cerebri delineatio ubi quærenda 785 b
uentriculorum cerebri deſcriptio 786 a. eorundemq; numerus 785 b. dexter & ſiniſter. ibid. cõmunis amborũ concauitas, quæ tertij uentriculi nomen obtinuit 786 b. quarti uentriculi hiſtoria 787 a. meatus à tertio uentriculo educti. ibid. quid ſingulis inſit uentriculis 788 a. quis ſit uſus. ib. b. tres priores cerebri uentriculos tenui membrana nõ ſuccingi ibid.
uentriculorum cerebri ſeptũ. 787 a. eiuſdem deſcriptio. ibid. uſus. ibidem
uentriculorum & ſinuum cerebri numero, animantia bruta homines nõ modò æquare, ſed etiam cætera omnia cum ipſis habere ſimilima 789 a. & 773 b
de Vẽtriculis cerebri confutata recentium opinio 773 b
uentriculum cur natura proximè ori ſubiunxerit 593 b
uentriculum petentes uenæ & arteriæ 599 b
uentriculi cerebri anteriorem partem obtuſam & rotundam eſſe 786 a
uentriculi tertij ipſius cerebri cum meatibus examen 810 b
uentriculi quarti ipſius cerebri hiſtoria 787 b
uẽtriculi quarti cerebri examẽ 811 b
uentriculorum cerebri dextri & ſiniſtri apertio 809 b
uentriculi dextri cordis forma 733 b. ſiniſtræ forma 734 a
uentriculorum cordis numerus & ſitus 733 b
uentriculorum cordis ſuperficies 734 b
uentriculi dextri cordis uſus 743 a
uentriculus cordis dexter cur ſanguineus appellatus 743 a
uẽtriculus cordis ſiniſter, cur ſpirituoſus aereusúe appellatus. ibi. a
uentriculus cordis dexter unde ſanguinem trahat, & ſiniſter unde aerem hauriat ibid. a
uentriculi iecoris & lienis ſitus examen 685 b
uentriculorum cerebri numerus 633 b. 785 b
uentriculorum dextri ſiniſtriq; ſepti hiſtoria ibid. a
uentriculorum dextri & ſiniſtri ſepti examen 809 b
uentriculorum dextri & ſiniſtri, & uaſorum in ipſis conſiſtentium examen 810 a (ſint 792 a
uermiformes proceſſus cuiuſmodi
uermiformium proceſſuum examen 811 b
uermiformium proceſſuum uſus qui à Galeno in 8 de Vſu partiũ traditus 792 a
uerpus 208 a
uertebra, uertebrum 11 b
uertebrę nomine quid ueteres intelligi uoluerint 86 b
uertebræ alicuius ceruicis undecim proceſſus à Galeno aſsignãtur, quibus à Veſalio adhuc duo adiecti 82 b
uertebrarum appendices 9 a. 83 b
uertebrarum colli proceſſus tranſuerſi in animalibus quales 92 b
uertebrarum colli proceſſuum trãſuerſorum ductus ibid. a
uertebrarum colli undecim figuræ 74 b. 75 a
uertebrarum corpora, & quis eorundem uſus 73 b
uertebrarum corporibus quæ exporrigantur examen 753 a
uertebram in pueris pluribus conſtare oſſibus 83 b
uertebrarũ in ſenib. nexus. ibid. b
uertebrarum ligamenta 359 b
uertebrę lumborum numero quot 95 b
uertebrarum lumborum corpora cuiuſmodi ſint ibid.
uertebrarum lumborum delineationes ibid.
uertebrarum lumborum uariæ figuræ 94 b
uertebrarũ lumborũ foramina 95 b
uertebrarum lumborum proceſſus quales 92 b
uertebrarum lumborum aſcendentes proceſſus 96 a. deſcendentes proceſſus ibid.
uertebrę lumborum quomodo mutuò dearticulentur 93 b
uertebrarum lumborum ſpina qualis 96 a
uertebrarum lumborum tranſuerſi proceſſus 95 b
uertebrarum nexus uarius 18 a
uertebrarum omnium quæ ſupra ſacrum os habentur, articulationum, quæ iſtis conſtent proceſſibus, quæ ſit ratio 92 b
uertebra prima in ſuo corpore excauata, cur proceſſu quodam, & tuberculo anteriori ſede augeatur 78 a
uertebra prima ſpina caret ibid. b
uertebra prima thoracis cum 11, & 12, quid habeat proprium 89 b
uertebræ primæ cum capite articulationes quales 85 b
uertebræ primę foramen, dorſalẽ tranſmittens medullam 77 b
uertebræ primæ tranſuerſi proceſſus 78 b
uertebram primam cum capite ſupra ſecundam duntaxat circumagi, contra Galenum 17 a
uertebræ ψοιῶν 207 b
uertebræ renum ibid. b
uertebræ ſecundæ proceſſum dentem appellari 77 b
uertebræ ſecundæ dens 79 b
uertebrarum proceſſus 9 b
uertebrarum thoracis corpora quomodo inter ſe diſcrepent 89 a
uertebrarum thoracis corporibus etiam ſubſtantiæ ratione quandam accedere differentiam 90 a
uertebrarum thoracis corporibus quid commune 89 b
uertebrarum thoracis figuræ 87 b 88 a. itẽ, quot numero plerumq; 89 a. 93 a
uertebrarum ſuperiorum thoracis proceſſus tranſuerſi nouem 92 a
uertebrarum thoracis proceſſuum numerus 94 b
uertebris thoracis tranſuerſi proceſſus cuiuſmodi 90 a
uertebrarum thoracis ſpinæ 91 a
uertebris quibus natura motum lateralem conceſſerit 87 a
uertebram unam in dorſi medio cur utrinq; ſuſcipi oportuerit 94 a
uerticis oſsis nomina 206 b
uerticis oſſa utcumq; mollia cur duris temporum oſsibus committantur 14 b
uerticis oſsium circumſcriptio 36 b. forma ibid.
uerticulum 11 b
uerticuli 207 a
uerticulorum oſsibus ſuſorum, quæ in poſteriori ſede acutum educunt proceſſum, nomina. ibid.
Veſalius in oue, quæ non ita diu uterum geſſerat, quid uerè ſint uteri acetabula, primùm inſpexit 669 a
Veſalius in uentriculo ſiniſtro cordis alicuius uiri nobiliſs. atq; doctiſs. duas glanduloſæ carnis, & ſubnigricantis, libras reperit. 24 b
Veſalius quas mulieres ſecuerit 663 (b
Veſalij annotationes in Galeni anatomica 385 a
Veſalium non ſatis aſſequi poſſe, quid ſibi Gale. uelit, quòd inteſtinis, ipſiq; adeò meſenterio uenas offerri teſtetur 616 b
ueſcuet 594 a
ueſica cur membraneo nerueoúe corpore conſtet 635 b
ueſica urinę receptaculum 535 a
ueſicę ceruix 637 b
ueſicæ cur muſculus orbiculatim circumducatur 638 a
ueſicę forma, ſubſtãtia ac fibræ 535 a

ueſicæ meatus licet uiris ac mulieribus idem ſit, uiris tamen ad ſeminis quoq; eiaculationem ſub ſeruire 638 a
ueſicæ ſitus 535 a
ueſicę tunica cur durior 635 b. & 636 a
ueſicę uenæ, arteriæ ac nerui. ibid. a
ueſicam cur ſua eminentiore parte oblongiorem rerũ opifex extruxerit 635 b
ueſicam ex triplici fibrarum genere intertexam eſſe ibid. b
ueſicula bilis, homines quoſdã carere, ut Ariſtoteles & Plinius cũ alijs aſſerunt, Veſalius hactenus nondum comperit 625 b
ueſiculæ bilis meatus, cur duodeno inſertus 624 a
ueſiculæ bilis meatus inſertionis in duodenum ratio 615 a
ueſiculæ bilis meatũ in uentriculo rariſsimum eſſe 601 a
ueſtigium 180 a. 208 b
ueteres pueris domi Anatomẽ propoſuiſſe 671 b
ueterum pleroſq;, perinde ac Galenum, multorum animaliũ anatomiã cõfuſam propoſuiſſe 42 a
uia cur pro gargareone 722 b
uiæ uentriculo cibũ potumq; deferentis nomina 597 b
uirginibus proximè nupturis, prominulas in ceruicis orificio caruncul as, ne longius exerantur atq; propendeãt, amputare Aegyptios conſueuiſſe 653 b
uirginum carnea membrana, inſerta collo ueſicæ, interius hymen & eugion appellata 654 a. cur mulieribus frangatur, & aboleatur ibid.
uirorum capita à mulierũ non multum uariare 32 b
uiris ac mulieribus idem coſtarum numerus 111 a
uiris an mulieribus plures dentes rectè aſsignentur 58 b
uirilis membri penisúe ſtructura 648 a
uirilis muſculi adminiſtratio 341 a
uirilis teſtis muſculus unde enatus 340 a
uirilium teſtium muſculi ibid.
uis ratiocinandi an ſoli homini rectè tribuatur 789 a. & 773 b
uiſorij nerui num ſint perforati 517 b
uiſoriorum neruorum à cerebro diuiſio 812 a
uiſoriorum neruorum coitus cui ſinui innitatur 62 b
uitreus humor 801 b
uiua ſectio, qua Anatomes ſpeculationi in ſcholis colophõ adhiberi ſolet 822 b
uitalis ſpiritus in quibus cerebri uentriculis copioſiſsimus habeatur, & quomodo in ipſis feratur 773 a
uitalem ſpiritum, animali ſpiritui materiam ſuppeditare. ibid. a
ulna 135 a. 207 a
ulnæ ad brachiale ductus, & inferioris ipſius ſedis hiſtoria 136 b
ulnę oſsis nomina 208 a
ulnæ proceſſuum & ſinus deſcriptio 135 a
ulnæ ſecundum ipſius longitudinem forma, & utilitas 137 a. b
ulnæ & radio, cur nulla foraminula notatu digna, obtigerint 140 b
ulnę duæ 188 b
umbilici uaſorum examen 696 b
umbilici uaſorum præſectio 684 b
umbilici uena quid appelletur. 481 a
umbilici arteriarum ſeries 482 a
umbilici uenæ initium unde exurgat, quæúe ſit ipſius ſeries 481 a
uoluulus 608 b
uox qualiter fiat 718 b. 719 a
οὐραχὸς & οὐρανὸς meatus quid. 674 a
urinæ peculiare inter duo inuolucra fœtus receptaculum 674 a
urinę, ſudoriſq;, ac inuolucrorum cuiuſmodi in partu egreſſus. 675 a
urinarij meatus initium unde pendeat 634 a
urinariorum meatuum ad ueſicã, & uaſorum ſemen deferentium ad glãdoſum ueſicę corpus uſq; examen 663 a
urinariorum meatuum examen 695 a
utẽdi appetitus, generationis organis adiectus 639 a
uterus qualis in non pręgnantibus 631 b in imprægnatis qualis. 632 a
uterus muliebris & aſinæ, acetabulorum expers 670 a
uterus quib. partibus adnaſcatur, & quas ſolum tangat 660 a in quem modum à peritonæo ligatus pendeat 656 a
uteri ac ueſicę ſitus quî obſeruandus 695 a
uteri acetabula quid uerè ſint, & quæ primùm ita fuerint nuncupata 669 a
uteri arteriæ & uenæ 659 b
uteri canini & ſuilli hiſtoria 666 a
uteri canis non prægnantis expreſſio 585 b
uteri ceruix in puellari ætate cur ſit reliquis mollior 655 b
uteri ceruix quibus de cauſis induretur ibid.
uteri ceruicis cauitas, nullibi neq; uirginibus neq; mulierib. coitu exercitatis anguſtior, ſed ęquè capax, quà fundo contineatur, & quà in pudendum ceſſat, 655 a
uteri ceruicis internæ ſuperficiei laterum ad inuicem nullum eſſe in uirginibus connexum 655 a
uteri ceruicis ratione diſtenſionis non eadem latitudo ibid. b
uteri interna ceruicis ſuperficies 653 b. externa 652 b
in Vteri ceruicis orificio prominulæ carunculæ 653 b
uteri ceruicis ratio 661 a
uteri ceruicis ſubſtantię 657 a
uteri ceruicem pro mulieris libidine turgidiorem, anguſtiorem & directionem effici 655 b
uteri diuiſio in fundum & ceruicẽ 651 a
uteri forma 652 b
uteri formæ ratio 661 a. item magnitudinis, ſubſtantiæ, fibrarũ, ſuperficiei, & nexui orificij fundi. ibid.
uteri fundus cur puellis multo minor, quàm pręgnantibus, & qui iam diu coierunt, uel aliquando uterum geſſerunt 656 a
uteri fundi orificium 655 a. pręgnantium quale ibid.
uteri fundi orificium quoties dehiſcit, orbiculare, ut & ceruicis orificium, reddi 655 b
uteri fundi orificium ſi ita ut ceruicis orificium ex mulieris arbitratu aperiri poſſet, quæ noxa inde conſequeretur 655 a
uteri fundi ceruiciſq; parem in nõ pręgnantibus longitudinem ſtatuere, abſurdiſſimum eſſe 656 a
uteri fundus cur leui opera deorſum ac ſurſum agi poſsit 651 b
uteri fundi ſinus 653 a. cuiuſmodi, ibid.
uteri fundi ſubſtantia 656 b
uteri fundi tunica ubi ſit craſſiſsima 657 a
uteri fundi interior tunica ibid.
uteri muliebris magnitudo 655 b. item à corpore exempti, figura 584 a
uteri nerui 660 a
uteri officium, ipſiuſq; conformationis ratio 660 b. ſitus ratio. ib.
uteri orificium in coitu non ſemper aperiri, neque penem eo excipi. 655 b
uteri os, num ſecundum Hippocratis ſententiam, omento in admodum obeſis ita comprimi poſſit, ut conceptum impediat 603 a 652 b
uteri os pręgnantibus quale 655 a
uteri os quibus de cauſis aperiatur. ibid. b
uteri ſitus, & cum accumbentibus ipſi partibus contactus 651 b
uteri ipſius ſcrobes, & ueſicæ colli in illum inſertio 653 b
uteri duarum tunicarum exterior unde principium ducat 656 b
uteri unà cum illum peritonæo alligantibus

alligantibus membranis à corpore exſecti, delineatio 583 a
utero, leuius gerendo, & facilius etiam pariendo, quomodo natura proſpexerit 160 a
uterum ad generationis appetitũ, ad penis ſummum tanquam animal quoddam, ex Platonis ſententia, hiare 656 a
uterum humanum nunquam ſpectaſſe, Galenum, nedum diſſecuiſſe, quibus rationibus probari poſſit 664 b. & 665 a.b. & 666 b. 667 a
uterorum atqꝫ inuolucrorum animalium magnam eſſe differentiam 589 a (722 b
uua ſeu σαφυλὴ cur pro gargareone
uuea tunica à tenui cerebri membrana parata 803 a
uueę tunicæ colores 804 a
VVOLFGANGI HERVVORT patricij Auguſtani laus 46 a

X

ιφοειδὴς in pectore locatum os 115 b
ξιφοειδὴς cartilago 207 b
ξιφοειδὴς cartilago ab infima pectoris oſsis ſede educta 115 b

Y

Αλοειδὴς dictus humor 802 a
ὑδατοειδὴς, Latinis aqueus, uel albugineus dictus humor 805 a
υ referentis oſſis figura 69 a. 207 a 769 a
ὑοειδὲς os ibid. b
ὑπύνη 290 b
ὑποζωκὼς tunica Græcis dicta, quæ 709 b
υψιλοειδὲς os 69 b. 207 a
υψιλοειδὴς ſutura 206 a.

Z

Eudech 206 a
Ziphac & Zimphac 591 a
Zirbus 602 b
ζυγοειδῆ oſſa 206 b
ζυγώδη ibid. b
ζυγώματα ibid. b

FINIS.

SERIES CHARTARVM,

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x y z ABCDEFGHIKLMNO PQRSTVXYZ. aa bb cc dd ee ff gg hh ii kk ll mm nn oo pp qq rr ss tt uu xx yy zz Aa Bb Cc Dd Ee

Omnes terniones: præter X, ſemiternionem: & bb, Aa, quaterniones. Cæterùm in X, uenarum & arteriarum typo, obſeruabis ideo ſemifolium iniectum, ut ex imaginibus ipſi impreſsis, uariæ portiunculæ, ipſi typo ſuis quæqꝫ locis committi queant. Sic & bb, propter inſuendam ante initium Libri V. Neruorum figuram, quaternio efficitur.

BASILEAE, EX OFFICI-
*NA IOANNIS OPORINI, AN-
no Salutis per* CHRISTVM *partæ* M D L V.
Menſe Auguſto.

INVIA VIRTVTI NVLLA EST VIA.